ΝΔ: 15621
ΚΩΕ: 15490

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΚΑΛΟΓΡΙΔΟΥ - ΚΟΛΥΒΑ

«ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΕΦΗΒΟΥΣ»

Διδακτορική διατριβή

Τόμος 1

Αθήνα 2001

Περιεχόμενα

ΤΟΜΟΣ 1

Πρόλογος vii
Εισαγωγή - Ορισμός θέματος x

ΜΕΡΟΣ Α΄ (Θεωρητικό)

Κεφάλαιο 1.
Απόδημος Ελληνισμός-Έλληνες της διασποράς 01
1.1. Βορειοηπειρώτες 02
1.1.1. Η ελληνική παιδεία στη Β. Ήπειρο 03
1.1.2. Η κατάσταση που επικρατεί σήμερα στη Β. Ήπειρο 04
1.2. Ελληνοπόντιοι 05
1.2.1. Καταγωγή και ιστορική πορεία των Ελληνοποντίων 05
1.2.2. Χαρακτηριστικά και ιστορικό της παλιννόστησης των Ελληνοποντίων στην Ελλάδα 07
1.2.3. Ελληνόγλωσση εκπαίδευση 07
1.3. Υπόλοιποι παλιννοστούντες 09

Κεφάλαιο 2.
Κύκλος μετανάστευσης-παλιννόστησης 10
2.1. Σχετικά με τη μετανάστευση και το μεταναστευτικό κίνημα 12
2.1.1. Ορισμός μετανάστευσης 12
2.1.2. Αιτίες μετανάστευσης 12
2.1.3. Το μεταναστευτικό κίνημα 13
2.1.4. "Εικόνα" του μετανάστη 15
2.1.5. Συνθήκες ζωής των μεταναστών και των οικογενειών τους 16
2.1.6. Μεταναστευτική πολιτική Ελλάδας-χωρών υποδοχής 18
2.1.7. Επιπτώσεις της μετανάστευσης 19
Θετικές 19
Αρνητικές 20

Κεφάλαιο 3.
Η παλιννόστηση των Ελλήνων ομογενών 22
3.1. Ορισμός της παλιννόστησης 22
3.1.1. Η πολιτική της Ελλάδας και της ΕΕ για την παλιννόστηση 23
3.1.2. Οι αιτίες της παλιννόστησης 26
3.1.3. Διάφορα χαρακτηριστικά της παλιννόστησης 27
3.2. Ορισμός της λέξης «παλιννοστούντες»-Το «δικαίωμα» της παλιννόστησης 28
3.2.1. Ένταξη-επανένταξη, ενσωμάτωση-επανενσωμάτωση των παλιννοστούντων ομογενών Ελλήνων 29
3.2.2. Ταυτότητα-«κατηγορίες» παλιννοστούντων 31
3.3. Δημογραφικά στοιχεία παλιννοστούντων 32
3.3.1 Πληθυσμός και ηλικία 32
3.3.2. Τόπος εγκατάστασης 35
3.3.3. Επαγγελματική κατάσταση 36
3.3.4. Οικογενειακή κατάσταση 37
3.3.5. Η παλιννοστούσα γυναίκα 38
3.3.6. Επιπτώσεις παλιννόστησης 39

Κεφάλαιο 4.
Παλιννοστούντες έφηβοι ... 40
4.1 Γενικά για τα παλιννοστούντα (και γηγενή) παιδιά ... 40
4.1.1. Εφηβεία ... 45
4.1.2. Οικογενειακές σχέσεις ... 46
4.1.3. Σχολικές επιδόσεις ... 49
4.1.4. Επιλογή επαγγέλματος-Ανεργία ... 52
4.1.5. Συνθήκες ζωής-διαμονής (κατοικία, χώρος, περιβάλλον, μετακινήσεις) ... 52
4.1.6. Αντιδράσεις εφήβων (παραβατικότητα, ψυχοσωματικές ασθένειες κάπνισμα κ.ά.)53
4.1.7. Αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου ... 56

Κεφάλαιο 5.
Η εκπαίδευση των παλιννοστούντων μαθητών ... 58
5.1. Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση του εξωτερικού ... 58
5.2. Διγλωσσία ... 60
5.2.1. Ορισμός διγλωσσίας ... 60
5.2.2. Βαθμός διγλωσσίας ... 63
5.2.3. Μητρική γλώσσα ... 65
5.2.4. Εκπαίδευση και ανάπτυξη δίγλωσσου παιδιού ... 67
5.2.5. Εκμάθηση ξένων γλωσσών και της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας ... 68
5.2.6. Λιγότερο και περισσότερο ομιλούμενες γλώσσες ... 71
5.3. Πολυπολιτισμικότητα-Διαπολιτισμικότητα ... 73
5.3.1. Διαπολιτισμική εκπαίδευση ... 75
5.3.2. Σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ... 78
5.4. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού γενικά και ειδικά στη διαπολιτισμική εκπαίδευση ... 81

Κεφάλαιο 6.
Ορισμός εννοιών ... 83
6.1. Οριοθέτηση του αντικειμένου της έρευνας ... 83
6.1.1. Κοινωνιοψυχολογική ταυτότητα των παλιννοστούντων μαθητών ... 84
6.1.2. Μειονότητα-πλειοψηφία ... 85
6.1.3. Μειονότητες-ενεργείς μειονότητες και κοινωνική επιρροή ... 87
6.1.4. Το γενετικό τριαδικό μοντέλο. Οι έφηβοι παλιννοστούντες ως μειονότητα και οι αλληλεπιδρασιακές σχέσεις που διατηρούν ... 91
6.1.5. Κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς των παλιννοστούντων εφήβων ... 93

Κεφάλαιο 7.
Επιπλέον εννοιολογικές αποσαφηνίσεις ... 95
7.1. Αναπαραστάσεις, στάσεις, στερεότυπα, προκαταλήψεις, αξίες ... 95
7.1.1. Αναπαραστάσεις ... 95
7.1.2. Στάσεις ... 96
7.1.3. Στερεότυπα ... 97
7.1.4. Προκαταλήψεις ... 99
7.1.5. Αξίες ... 99
7.2. Ταυτότητα ... 101
7.2.1. Εθνική ... 102
7.2.1.1. Γλωσσική ... 105
7.2.1.2. Θρησκευτική ... 105
7.2.2. Πολιτισμική ... 106
7.2.2.1. Διαπολιτισμική - Πολυπολιτισμική ... 108

7.2.2.2. Ευρωπαϊκή 108
7.2.3. Κοινωνική 110
7.3 Αυτοαντίληψη 110

ΜΕΡΟΣ Β' (Ερευνητικό)

Κεφάλαιο 1.
Μεθοδολογία της έρευνας 114
1.1. Σκοπός της έρευνας 114
1.2. Διερευνητικές υποθέσεις της έρευνας 115
1.3. Μέσα και τρόπος συλλογής των στοιχείων 116
1.4. Σύνταξη ερωτηματολογίων 118
1.5. Περιγραφή των χαρακτηριστικών του δείγματος 120
1.6. Διανομή ερωτηματολογίων 121
1.7. Τα εργαλεία – ερωτηματολόγια της έρευνας 122
1.7.1. Ερωτηματολόγιο για τους παλιννοστούντες μαθητές (Α') 122
1.7.2. Ερωτηματολόγιο για τους γηγενείς μαθητές (Β') 124
1.7.3. Ερωτηματολόγιο για τους καθηγητές που διδάσκουν παλιννοστούντες (Γ') 126
1.7.4. Ερωτηματολόγιο για τους καθηγητές που διδάσκουν γηγενείς μαθητές (Δ') 127
1.8. Διαδικασία επεξεργασίας των ερωτηματολογίων και ανάλυσης των δεδομένων 129

Κεφάλαιο 2.
Ανάλυση και παρουσίαση των δεδομένων 130

2.1. Ερωτηματολόγιο για παλιννοστούντες μαθητές (Α') 130
2.1.1. Περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων 130
2.1.2. Περιγραφή-σχολιασμός πινάκων και επιμέρους συμπεράσματα. 164
2.1.2.1. Ταυτότητα ατόμων 164
Εθνική ταυτότητα 164
Γλωσσική ταυτότητα 183
Θρησκευτική ταυτότητα 193
Πολιτισμική ταυτότητα 198
Διαπολιτισμική-πολυπολιτισμική ταυτότητα 203
Κοινωνική ταυτότητα 208
Αυτοαντίληψη 219
2.1.2.2. Αξίες 223
Οικογενειακές 223
Ηθικές 233
Εκπαιδευτικές 247
2.1.2.3. Στάσεις 257
2.1.2.4. Στερεότυπες αντιλήψεις 258
2.1.2.5. Ελεύθερος χρόνος 265
2.1.2.6. Σχολική προσαρμογή – προσδοκίες για το μέλλον 271
2.1.2.7. Ψυχολογική προσαρμογή 287

2.2. Τα τέσσερα επίπεδα ανάλυσης της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας 298
2.2.1. Κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς παλιννοστούντων μαθητών 298
Α. Ενδο-ατομικό επίπεδο 298
Β. Δι-ατομικό επίπεδο 300
Γ. Δι-ομαδικό επίπεδο 301
Δ. Ιδεολογικό επίπεδο 303

ΤΟΜΟΣ 2

2.3. Ερωτηματολόγιο για γηγενείς μαθητές (Β')....313
2.3.1. Περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων....313
2.3.2. Περιγραφή σχολιασμός πινάκων και επιμέρους συμπεράσματα....331
2.3.2.1. Ταυτότητα ατόμων....331
Εθνική ταυτότητα....331
Γλωσσική ταυτότητα....343
Θρησκευτική ταυτότητα....352
Πολιτισμική ταυτότητα....355
Διαπολιτισμική-πολυπολιτισμική ταυτότητα....360
Ευρωπαϊκή ταυτότητα....366
Κοινωνική ταυτότητα....367
Αυτοαντίληψη....378
2.3.2.2. Αξίες....382
Οικογενειακές....382
Ηθικές....388
Εκπαιδευτικές....401
2.3.2.3 Στάσεις....410
2.3.2.4. Στερεότυπες αντιλήψεις....412
2.3.2.5. Ελεύθερος χρόνος....414
2.3.2.6. Σχολική προσαρμογή-προσδοκίες για το μέλλον....417
2.3.2.7. Ψυχολογική προσαρμογή....434

2.3.3. Τα τέσσερα επίπεδα ανάλυσης της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας....443
Α. Ενδο-ατομικό επίπεδο....443
Β. Δι-ατομικό επίπεδο....445
Γ. Δι-ομαδικό επίπεδο....447
Δ. Ιδεολογικό επίπεδο....449

2.4. Ερωτηματολόγιο για καθηγητές που διδάσκουν παλιννοστούντες μαθητές (Γ΄)
2.4.1. Περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων....456
2.4.2. Περιγραφή-σχολιασμός πινάκων και επιμέρους συμπεράσματα....469
2.4.2.1. Ταυτότητα ατόμων....469
Διαπολιτισμική ταυτότητα....469
Γλωσσική ταυτότητα....481
Κοινωνική ταυτότητα....484
Αυτοαντίληψη....488

2.4.2.2. Αξίες....501
Οικογενειακές....501
Ηθικές....504
Εκπαιδευτικές....509
2.4.2.3 Στάσεις....520

2.4.3. Κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς των καθηγητών που διδάσκουν παλιννοστούντες μαθητές....520
Α. Ενδο-ατομικό επίπεδο....520
Β. Δι-ατομικό επίπεδο....520
Γ. Δι-ομαδικό επίπεδο....521

Δ. Ιδεολογικό επίπεδο 522

2.5 Ερωτηματολόγιο για καθηγητές που διδάσκουν γηγενείς μαθητές (Δ΄)
2.5.1. Περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων 525
2.5.2. Περιγραφή-σχολιασμός πινάκων και επιμέρους συμπεράσματα 541
2.5.2.1.Ταυτότητα ατόμων 541
Διαπολιτισμική ταυτότητα 541
Γλωσσική ταυτότητα 548
Κοινωνική ταυτότητα 551
Αυτοαντίληψη 555

2.5.2.2. Αξίες 569
Οικογενειακές 569
Ηθικές 573
Εκπαιδευτικές 580

2.5.2.3. Στάσεις 591

2.5.3. Κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς των καθηγητών που διδάσκουν γηγενείς μαθητές 592
Α. Ενδο-ατομικό επίπεδο 592
Β. Δι-ατομικό επίπεδο 593
Γ. Δι-ομαδικό επίπεδο 594
Δ. Ιδεολογικό επίπεδο 595

Κεφάλαιο 3.
3. Γενικά συμπεράσματα 602
3.1. Παλιννοστούντες μαθητές 602
3.2. Γηγενείς μαθητές 622
3.3. Καθηγητές παλιννοστούντων μαθητών 635
3.4. Καθηγητές γηγενών μαθητών 643

4. Επίλογος 654
5. Βιβλιογραφία 659

ΤΟΜΟΣ 3

Παραρτήματα

Πρόλογος

Για οικογενειακούς - επαγγελματικούς λόγους χρειάστηκε στο παρελθόν και ίσως χρειαστεί και στο μέλλον να παλιννοστήσω στην Ελλάδα. Η επιθυμία επομένως να ασχοληθώ με την παλιννόστηση και τα υπέρ ή κατά αυτής επακόλουθα υποσυνείδητα είχε γεννηθεί πολύ πριν μου δοθεί η ευκαιρία να διδάξω, ως εκπαιδευτικός πια, σε σχολεία που φοιτούν παλιννοστούντες μαθητές ή γενικά μαθητές που δεν είναι γηγενή Ελληνόπουλα. Απλά η άμεση επαφή με αυτά τα παιδιά μου επέτρεψε να συνειδητοποιήσω πόσο χρήσιμη θα ήταν μια τέτοια προσπάθεια. Οι τρέχουσες μάλιστα συγκυρίες δικαίωσαν τον προβληματισμό μου καθώς όλες οι χώρες του κόσμου, συμπεριλαμβανόμενης φυσικά και της πατρίδα μας, αντιμετωπίζουν διαρκείς μετακινήσεις και όλο και νέα κύματα μεταναστών προσπαθούν να περάσουν τα σύνορα τους ελπίζοντας σε μια καλύτερη τύχη. Κανείς λοιπόν δεν μπορεί να μιλά πια με βεβαιότητα ότι θα περάσει όλη του τη ζωή στη χώρα που γεννήθηκε και ότι δε θα χρειαστεί κάποια στιγμή, αφού ζήσει στο εξωτερικό, να παλιννοστήσει πίσω σ'αυτήν. Εξίσου σημαντική όμως θεωρώ και τη δυνατότητα που μου δόθηκε, μέσω της παρούσας μελέτης, να «ψηλαφίσω» αν η σύγχρονη ελληνική κοινωνία είναι πολυπολιτισμική, αν στο κοινωνικό σύνολο συνυπάρχουν κυρίαρχες και μειονοτικές ομάδες καθώς και αν διακρίνονται ανάμεσά τους διαχωριστικές γραμμές τόσο στο χώρο της εκπαίδευσης γενικότερα όσο και της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ειδικότερα.

Φτάνοντας στο τέλος της επίπονης προσπάθειάς μου τα αποτελέσματα της οποίας ευελπιστώ ότι θα αποτελέσουν μια ακόμη πηγή για περαιτέρω επιστημονική έρευνα από μελλοντικούς ερευνητές- θεωρώ υποχρέωση να απευθύνω θερμές ευχαριστίες σε όλους όσους κατέβαλαν κάθε δυνατή προσπάθεια για μια πιο άρτια εικόνα της εργασίας μου.

Δεν μπορώ δηλαδή να παραβλέψω το γεγονός ότι η ευόδωση των κόπων μου οφείλεται σε κάποιους ανθρώπους που χωρίς τη συμβολή τους θα ήταν αδύνατον να φτάσω μέχρι εδώ.

Καταρχάς θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στην τριμελή επιτροπή συνολικά αλλά και μεμονωμένα σε καθένα μέλος, για την πραγματικά αμέριστη συμπαράσταση.

Χάρη στην επιβλέπουσα καθηγήτρια Ψυχολογίας Τσαλίκογλου Φωτεινή δόθηκε η ευκαιρία να συγκεκριμενοποιήσω τις διάσπαρτες ιδέες μου, που βρήκαν διέξοδο με τον ορισμό του θέματος της διατριβής, αλλά και να επιλύσω τα πάμπολλα προβλήματα που ανέκυπταν σε κάθε βήμα της ενασχόλησης με το αντικείμενο της έρευνας.

Η αναγνώριση της προσφοράς της επιβλέπουσας καθηγήτριας δε μειώνει, έστω και στο ελάχιστο τη σπουδαιότητα της συμβολής του καθηγητή της Κοινωνικής Ψυχολογίας Παπαστάμου Στάμου (είναι εξάλλου γνωστό ότι για την εκπόνηση μιας διατριβής απαιτούνται μακροχρόνιες και συγκροτημένες κοινές ενέργειες). Επανειλημμένα με ενθάρρυνε, με ενημέρωνε- με όσο το δυνατόν πληρέστερες πληροφορίες γύρω από το θέμα της εργασίας μου- ή με απέτρεπε από τις επικίνδυνες ασάφειες. Επίσης συνέβαλε στην επιλογή των θεωρητικών μοντέλων που χρησιμοποιήθηκαν για την καλύτερη διερεύνηση των υποθέσεων της εργασίας. Τον ευχαριστώ θερμά.

Εξίσου, όμως, θερμές ευχαριστίες οφείλω και στον αναπληρωτή καθηγητή της Στατιστικής Μπεχράκη Θεόδωρο που βοήθησε αφενός στον καθορισμό των μεθόδων στατιστικής ανάλυσης και αφετέρου στην περιγραφή και παρουσίαση των ευρημάτων. Με αυτόν τον τρόπο εξοικονομήθηκε πολύτιμος χρόνος, ενώ πολλά προβλήματα και σοβαροί κίνδυνοι αποφεύχθηκαν.

Δε θα μπορούσα στη συνέχεια να παραλείψω να αναφέρω τη βοήθεια που μου πρόσφερε με τις γνώσεις της η επίκουρη καθηγήτρια Κοινωνικής Ψυχολογίας Μαντόγλου Άννα που πάντα πρόθυμα συνεργάστηκε μαζί μου. Οι ορθές υποδείξεις της μου επέτρεψαν να διορθώσω και να συμπληρώσω την παρούσα εργασία.

Θεωρώ όμως υποχρέωσή μου να τονίσω ότι όλο το Τμήμα της Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου ουδέποτε αρνήθηκε να συνδράμει ποικιλοτρόπως την προσπάθειά μου και γι΄ αυτό μόνο ευχαριστίες οφείλω.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την καθηγήτρια Κοινωνικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Δραγώνα Θάλεια της οποίας η συμβολή έγκειται στη συγκέντρωση ενδιαφέροντος βιβλιογραφικού υλικού σχετικά με την εφηβεία, την ταυτότητα και αυτοαντίληψη.

Οφείλω πραγματικές χάριτες στον Οικονομολόγο-καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Paris VIII Καβουριάρη Μάκη, το Σύμβουλο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Πετρόπουλου Νίκο, το Διδάκτορα Κοινωνικής Ψυχολογίας-ειδικο Επιστήμονα στο Τμήμα Ψυχολογίας Κρήτης/Ρέθυμνο- Προδρομίτη Γεράσιμο για την πολύτιμη συνεισφορά τους στη συλλογή ενδιαφερόντων στοιχείων.

Όσον αφορά στον ερευνητή δρ. Παπαπέτρου Σάββα που επωμίστηκε τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων, ενώ παράλληλα βοήθησε στη διαμόρφωση της τελικής μορφής της διατριβής, επιτρέποντάς μου να διατηρήσω την πλήρη ευθύνη της συγγραφής της, είναι σαφές ότι μόνο ευγνωμοσύνη μπορώ να εκφράσω.

Στην μετάφραση του ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε στους παλιννοστούντες μαθητές συνεργάστηκα με τους Παπαδοπούλου Ξανθή, Τοπτσόγλου Γιάννη, Κολυβά Γιώργο, Ταχμιτζή Ιωάννα. Η συνεργασία μας ήταν πραγματικά άψογη και γι΄αυτό τους ευχαριστώ θερμά.

Τους διευθυντές των σχολείων Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και των υπολοίπων σχολείων Β/θμιας Εκπαίδευσης στα οποία πραγματοποιήθηκε η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων καθώς και όλους τους συναδέλφους και μαθητές που πήραν μέρος στην έρευνα θα τους θυμάμαι πάντα ως άριστους συνεργάτες.

Ευχαριστίες επίσης οφείλω και στο Υπουργείο Παιδείας και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο που μου έδωσαν την άδεια να πραγματοποιήσω τη διεξαγωγή της έρευνας εντός των σχολικών χώρων.

Θα ήταν όμως παράλειψη από την πλευρά μου να μην αναφερθώ στον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθηγητή της Γλωσσολογίας, Μπαμπινιώτη Γιώργο ο οποίος με δίδαξε ως φοιτήτρια και συνεργάτρια ότι «η υπόθεση της γλώσσας, απαιτεί αγώνα και αγωνία από όποιον θέλει να της αφοσιωθεί». Ανάλογη ευαισθησία διαπίστωσα και από τον καθηγητή Τσολάκη Χρήστο του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου, με αποτέλεσμα όλη αυτή η αγάπη για τη γλώσσα να μετατρέπεται από πλευράς μου σε ευθύνη ζωής. Ελπίζω ότι η παρούσα εργασία θα συμβάλει σε μια καλύτερη αντιμετώπιση των γλωσσικών

προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι παλιννοστούντες έφηβοι και ότι θα αποτελέσει αφετηρία για επιπλέον προβληματισμούς στο φαινόμενο της διγλωσσίας.

Τέλος, η ευγνωμοσύνη μου απευθύνεται στα μέλη της οικογένειάς μου. Θεωρείται δεδομένο ότι, χωρίς την πολύτιμη συμπαράσταση-ηθικά και πρακτικά- του συζύγου μου, την επίδειξη τεράστιας υπομονής της κόρης μου και τη συνεχή προτροπή της μητέρας μου, ο φόρτος εργασίας θα με είχε καταβάλει. Τους ευχαριστώ από τα βάθη της καρδιάς μου.

Λυπάμαι μόνο που ο πατέρας μου δεν πρόλαβε την έκφραση των ευχαριστιών μου. Παρόλα αυτά του την οφείλω...

Εισαγωγή - Ορισμός θέματος

Πολλές είναι οι μελέτες στη διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία που εξετάζουν τα προβλήματα και τα αίτια της μετανάστευσης. Έχει γίνει επίσης λεπτομερειακή έρευνα και για τα μέτρα και τις προσπάθειες που κατεβλήθησαν ή θα πρέπει στο μέλλον να καταβληθούν από τις διάφορες χώρες υποδοχής στην προσπάθειά τους να βοηθήσουν τους μετανάστες να ενταχθούν σ'αυτές όσο το δυνατόν πιο γρήγορα και ανώδυνα.

Ορισμένες εργασίες, από την άλλη πλευρά, επισημαίνουν και μια ενδιαφέρουσα συνέπεια της μετανάστευσης, το φαινόμενο της παλιννόστησης. Συγκεκριμένα καταδεικνύεται ότι πολλοί από αυτούς που μετανάστευσαν σε ξένη χώρα κάποια στιγμή, με ή χωρίς τη θέλησή τους, επιστρέφουν πίσω στη γενέτειρά τους.

Μπορούμε λοιπόν να ισχυριστούμε ότι η προβληματική που μέχρι τώρα περιστρεφόταν κυρίως γύρω από τη μετανάστευση μετατοπίστηκε προς την παλιννόστηση (Κασιμάτη Κ., 1984, σ. 14), ενώ επιδιώκεται τόσο οι χώρες αποστολής όσο και οι χώρες υποδοχής, υιοθετώντας κατάλληλα μέτρα και διαμορφώνοντας κατάλληλες συνθήκες να διευκολύνουν τον επαναπατρισμό όλων όσων το επιθυμούν. Από τα διάφορα στοιχεία που διαθέτουμε αποδεικνύεται ότι το φαινόμενο της παλιννόστησης απασχολεί εξίσου σοβαρά και την Ελλάδα-χώρα κατεξοχήν μεταναστευτική-καθώς ανέκαθεν τα άτομα ελληνικής καταγωγής επιθυμούσαν την επιστροφή τους στη μητέρα-πατρίδα. Ο αριθμός των παλιννοστούντων αυξομειώνεται, ανάλογα το χρονικό διάστημα και τις παγκόσμιες κοινωνικές, οικονομικές κλπ. συνθήκες που επικρατούν, όταν παρατηρούνται οι παλιννοστήσεις.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να ανοίξουμε μια παρένθεση για να δικαιολογήσουμε τους λόγους για τους οποίους η έρευνα γύρω από το φαινόμενο της παλιννόστησης μπορεί, κατά τη γνώμη μας, να φανεί χρήσιμη όχι μόνο στην αντιμετώπιση των προβλημάτων των παλιννοστούντων ομογενών αλλά και των πολυάριθμων αλλοδαπών που ζουν στην πατρίδα μας. Είναι γεγονός ότι η Ελλάδα δε δέχεται πίσω στους κόλπους της μόνο τους Έλληνες ομογενείς που έζησαν στο εξωτερικό και επιστρέφουν αλλά και ένα σημαντικό αριθμό ξένων εργαζομένων και προσφύγων που αναζητούν ένα καλύτερο μέλλον για τους ίδιους και τις οικογένειές τους. Το αποτέλεσμα είναι η χώρα μας από χώρα αποστολής μεταναστών να μετατρέπεται σε χώρα υποδοχής. Επιπλέον σήμερα είναι δύσκολο, λόγω των συχνών μετακινήσεων να γίνει διάκριση μεταξύ χωρών που αποστέλλουν μετανάστες και χωρών υποδοχής μεταναστών. Μπροστά λοιπόν σε αυτά τα δεδομένα η Ελλάδα θα πρέπει αφενός να διευκολύνει τους ξένους μετανάστες να ενταχθούν στο περιβάλλον της χώρα μας και αφετέρου να τους προετοιμάσει για τη στιγμή που, με ελεύθερη βούληση, θα επιστρέψουν στην πατρίδα τους.

Γίνεται από τα παραπάνω φανερό ότι η ενασχόληση με την παλιννόστηση δε στερείται ούτε ενδιαφέροντος ούτε και χρησιμότητας. Αντίθετα, είναι ένα θέμα με το οποίο πρέπει να ασχοληθεί κάποιος με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ευαισθησία και ανάλογο προβληματισμό.

Θεωρούμε ότι έγινε ήδη αντιληπτό το γενικό πλαίσιο αναφοράς της εργασίας που ακολουθεί. Εκείνο όμως που πρέπει να τονιστεί είναι ότι η παλιννόστηση θα μας

απασχολήσει ιδιαίτερα ως προς τις επιπτώσεις της στα νεαρά μέλη των οικογενειών που παλιννοστούν. Βασικός στόχος είναι να εντοπιστούν, να καταγραφούν και να διερευνηθούν τα ψυχολογικά, κοινωνικά, οικογενειακά, πολιτισμικά, γλωσσικά, εκπαιδευτικά και άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι παλιννοστούντες έφηβοι. Οι έφηβοι αυτοί, όπως όλοι οι φυσιολογικοί νέοι-παντού στον κόσμο-, προσπαθούν να ανακαλύψουν τον εαυτό τους, να προσδιορίσουν την ταυτότητά τους κλπ. Το στοιχείο που υπεισέρχεται και τους διαφοροποιεί είναι ότι η εξιχνίαση της προσωπικότητάς τους πραγματοποιείται συγχρόνως με την προσπάθεια ένταξής τους σε μια χώρα που ουσιαστικά, τις πιο πολλές φορές, τους είναι άγνωστη. Επομένως στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν ως έφηβοι προστίθενται και τα προβλήματα προσαρμογής- ένταξης στον ελληνικό χώρο τόσο των ίδιων όσο και των οικογενειών τους.

Συνεπώς, είναι λογικό οι προσωπικές εμπειρίες αυτών των εφήβων να είναι διαφορετικές από αυτές των υπόλοιπων συνομηλίκων τους που γεννήθηκαν, έζησαν και φοιτούν σε σχολεία στην Ελλάδα. Καταρχάς έχουν έρθει σε επαφή και έχουν γνωρίσει εκπαιδευτικά συστήματα που διαφέρουν σε πολλά σημεία από τα ελληνικά πρότυπα, ενώ οι ίδιες οι οικογένειές τους αποτελούν ένα περιβάλλον-ιδιαίτερα στην περίπτωση που ο ένας από τους δυο γονείς είναι ξένος-με διαφορετικά θρησκευτικά, πολιτισμικά, γλωσσικά ερεθίσματα.

Θα έπρεπε όμως εξαρχής να διευκρινίσουμε, για αποτρέψουμε τη δημιουργία παρεξηγήσεων, ότι στην περίπτωσή μας το "διαφορετικό", η βιογραφική ιδιαιτερότητα, του συγκεκριμένου μαθητικού δυναμικού δε σημαίνει ότι στιγματίζεται με αρνητική χροιά. Αντίθετα, ο αναγνώστης θα προσλάβει το μήνυμα ότι μπορεί να αποτελεί πηγή ανανέωσης, προβληματισμού και επίλυσης των υπαρχόντων προβλημάτων.

ΜΕΡΟΣ Α΄
(Θεωρητικό)

Κεφάλαιο 1

1. Απόδημος Ελληνισμός-Έλληνες της διασποράς

Ο Lacarriere Jacques στην εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ (18-7-1999, σ. 12) στη συνέντευξη που παραχώρησε στη Simonnet D. τόνισε ότι "η Ελλάδα βρίσκεται σε όλον τον κόσμο". Κανένας δεν μπορεί να αντικρούσει αυτό τον ισχυρισμό αν αναλογισθούμε ότι ο απόδημος Ελληνισμός αριθμητικά αποτελεί σεβαστό τμήμα του όλου (1/3), διατηρεί εθνική συνείδηση και θεωρεί καύχημα την πολιτισμική του κληρονομιά. (...) με τον όρο Διασπορά χαρακτηρίζουμε αθροιστικά εκείνο το τμήμα του Ελληνισμού, που για διάφορους λόγους-κυρίως οικονομικούς-έχει μεταναστεύσει σε άλλες χώρες, αλλά διατηρεί δεσμούς συναισθηματικούς (ίσως και οικονομικούς και κοινωνικούς) με τη γενέτειρα. Στους Έλληνες αυτούς κατατάσσονται και οι μειονοτικοί πληθυσμοί (π.χ. στη Β. Ήπειρο και Κωνσταντινούπολη, ενώ στην Κύπρο υπάρχει συμπαγής Ελληνισμός με δική του κρατική υπόσταση), (βλ. Χασιώτης Ι., 1999, σ. 173).

Η περαιτέρω διευκρίνιση του όρου κρίνεται απαραίτητη και για έναν ακόμη λόγο. Δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το γεγονός ότι από τους απόδημους Έλληνες εξαρτάται και το ρεύμα και η μορφή της παλιννόστησης.

Ο όρος "διασπορά" χρησιμοποιείται για να προσδιορίσουμε το τμήμα εκείνο του ελληνικού λαού που βρίσκεται διασκορπισμένο ανά την υφήλιο διατηρώντας στοιχεία (έστω) μιας (κοινής) εθνικής ταυτότητας και χωρίς να έχει απορροφηθεί από άλλους λαούς (Fossaert R., 1989, σ. 158-168). Δεν είναι τυχαίο ότι στην ελληνική γλώσσα ο εκτός Ελλάδας Έλληνας προσδιορίζεται με τρεις όρους: είναι μετανάστης-όρος που υπονοεί πρώτη γενιά-, σχετικά πρόσφατη αναχώρηση από την Ελλάδα, μεγάλες πιθανότητες επιστροφής, ή είναι απόδημος-όρος και που πάλι υπονοεί πρώτη γενιά αλλά και εγκατάσταση στην αλλοδαπή από μακρού χρόνου-όπως και περιορισμένες προοπτικές επιστροφής (ο απόδημος είναι ένας "παλιός" μετανάστης) ή τέλος ο εκτός Ελλάδας Έλληνας είναι ομογενής-όρος που κατά κανόνα υπονοεί δεύτερη, τρίτη ή τέταρτη κλπ. γενιά εγκατάστασης στην αλλοδαπή (Μουσούρου Λ., 1991, σ. 181-2).

Οι Έλληνες της διασποράς αποτελούν από πολύ παλιά τη συνέχεια της κυρίως Ελλάδας και είναι αξιοθαύμαστο το γεγονός ότι κατάφεραν να διατηρήσουν μέσα στους αιώνες τον πολιτισμό, την πνευματική παρουσία της χώρας μας, ενώ συγχρόνως φρόντιζαν για τη μετάδοση όλων αυτών των στοιχείων πέρα από το κλειστό ελληνικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με τα όσα γράφει ο Κοτσιώνης Π. (1993, σ. 73) ο όρος "απόδημος ελληνισμός" δε συμβολίζει ένα απόλυτα ομοιογενές σύνολο. Οι απόδημοι Έλληνες είναι μεταξύ τους πολιτισμικά ομοιογενείς στο βαθμό που είναι φορείς του κεντρικού (μητροπολιτικού) ελληνικού πολιτισμού. Συμπληρώνει μάλιστα ότι, ενώ στη βιβλιογραφία χρησιμοποιείται ο όρος "μητροπολιτικός" πολιτισμός, προτιμητέος είναι ο όρος "κεντρικός" πολιτισμός ή "ελλαδικός πολιτισμός", επειδή ο όρος "μητροπολιτικός" συνδέεται με την αποικιοκρατία και είναι ιδεολογικά φορτισμένος. Ο όρος "κεντρικός" έχει συγχρόνως μια γεωγραφική και μια ιστορική διάσταση.

Ο ίδιος στις «Σημειώσεις για τη διδασκαλία του μαθήματος «ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ (Μετανάστευση και παλιννόστηση)» δίνει ενδιαφέροντα στοιχεία που βοηθούν στον ορισμό

της λέξης "Ελληνισμός" αλλά και στον προσδιορισμό των πληθυσμιακών ομάδων που τον συγκροτούν.

Από στοιχεία που έχουμε σήμερα από τη ΓΓΑΕ και το Υπουργείο Εξωτερικών μπορούμε, πάντα κατά προσέγγιση, να υπολογίσουμε τον αριθμό των απόδημων Ελλήνων από 2.700.000 έως 4.500.000 το ανώτερο. (ΓΓΑΕ, 1990 και Υπουργείο Εξωτερικών, 1992 από Γεωργογιάννης Π., 1997, σ. 42–43). Άλλες πάλι πηγές αναφέρουν ακόμη μεγαλύτερο αριθμό αποδήμων.

Η συμβολή των Ελλήνων της διασποράς στη διαμόρφωση της σύγχρονης Ελλάδας δεν είναι αμελητέα. Βέβαια, σήμερα, η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και η ελεύθερη πλέον (χωρίς νομικούς, διοικητικούς και τεχνικούς φραγμούς) εργασία και διακίνηση των υπηκόων των χωρών -μελών της Κοινότητας, αλλάζουν ριζικά και το περιεχόμενο της μετανάστευσης και την παραδοσιακή ιδιότητα του Έλληνα απόδημου (Χασιώτης Ι., 1993, σ. 21).

Οι Έλληνες της διασποράς για να διατηρήσουν τις παραδόσεις, τη γλώσσα, τη θρησκεία τους αλλά και για καλύτερο συντονισμό των προσπαθειών τους φρόντισαν να δημιουργήσουν διάφορες οργανώσεις (τρεις βαθμίδες οργάνωσης). Με τον τρόπο αυτό οι απόδημοι Έλληνες συμμετέχουν ευρύτερα στην επαγγελματική, πολιτική και την οικονομική ζωή της χώρας υποδοχής. Κατά τις πρόσφατες εκτιμήσεις και σύμφωνα με τα στοιχεία της ΓΓΑΕ υπάρχουν σ' όλο τον κόσμο περίπου 3.500 οργανώσεις διαφορετικών μορφών. Πολύ σημαντική κρίνεται και η συμβολή του Σ.Α.Ε. (Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού) που είναι ανεξάρτητο από την εκάστοτε Ελληνική Κυβέρνηση και έχει συμβουλευτικές αρμοδιότητες σε θέματα κυβερνητικής πολιτικής. Αποφαίνεται, επίσης, σε θέματα που αφορούν στην εκπαίδευση των απόδημων Ελλήνων στις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας τους, την πολιτιστική τους ταυτότητα καθώς και σε άλλα θέματα στρατολογικά, φορολογικά κ.ά. Εκτός από το κεντρικό Σ.Α.Ε. λειτουργούν και περιφερειακά Σ.Α.Ε. στην Αμερική, Ευρώπη, Ωκεανία, Αφρική και Ασία. Το 1998, ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη Ίδρυμα Απόδημου Ελληνισμού που καλύπτει τις λειτουργικές ανάγκες του Σ.Α.Ε. στην Ελλάδα και επιτρέπει την οικονομική του στήριξη και από ελληνικούς ιδιωτικούς φορείς.

1.1. **Βορειοηπειρώτες**

Πριν προχωρήσουμε στην ανάπτυξη του επόμενου θέματος θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε την προσφορά των Βορειοηπειρωτών στην ανάπτυξη του σύγχρονου ελληνικού κράτους καθώς και τα επιτεύγματα των ομογενών αυτών που δόξασαν το ελληνικό στοιχείο σε όλο τον κόσμο. Δεν πρέπει λοιπόν να ξεχνάμε ότι πολλοί από τους εθνικούς ευεργέτες μας κατάγονταν από τη Β. Ήπειρο, όπως ο Ευάγγελος και Κωνσταντίνος Ζάππας, ο Απόστολος Αρσάκης κ. ά.

Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, με τη δημογραφική ανάπτυξη, ο Ελληνισμός στην περιοχή έφτασε τις 200.000-250.000 (Αιλιανός Κ., 1999, σ. 73-84).

Τα τελευταία χρόνια οι ελληνικής καταγωγής κάτοικοι της Βόρειας Ηπείρου είναι γεγονός ότι αντιμετώπισαν πολλά οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα στην Αλβανία, με αποτέλεσμα, ήδη από τις αρχές της δεκαετίας που πέρασε, να εγκαταλείπουν τη γη τους και να καταφεύγουν στην Ελλάδα που και πολύ κοντά βρίσκεται στην Αλβανία αλλά επιπλέον τους εξασφαλίζει τη διατήρηση της ελληνικής ταυτότητας τους.

Στην περίπτωση των Βορειοηπειρωτών δεν ισχύει ό,τι και για τους Πόντιους που οι πρώτοι μεταναστεύσαντες έλκουν άλλα μέλη της ομάδας ή της οικογένειας κι αυτό γιατί στην περίπτωση ενός μέλους της οικογένειας, μέχρι πρόσφατα, σήμαινε εξορία για τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας. Οι συνθήκες ακόμα και μετά το άνοιγμα των συνόρων με την Αλβανία το 1990, δεν επιτρέπουν τη μετακίνηση ολόκληρης της οικογένειας. Πάντως παρατηρείται κι εδώ η συνήθης οργάνωση σε περιοχές συγκέντρωσης (όπως π.χ. οι Αχαρνές για τους Πόντιους οι περιοχές της Αττικής για τους Βορειοηπειρώτες), (Γεώργας Δ. και Παπαστυλιανού Α., 1993, σ. 14)

1.1.1. Η ελληνική παιδεία στη Βόρεια Ήπειρο

Η ελληνικότητα των Βορειοπειρωτών μαρτυρείται ήδη από τον ιστορικό Πτολεμαίο τον 4° αι. π.Χ., ενώ η ελληνική παιδεία έχει τις ρίζες της στο 18ο και 19ο αιώνα, όταν στη Μοσχόπολη και τα άλλα ελληνικά εμπορικά κέντρα λειτουργούσαν ονομαστά ελληνικά σχολεία. Πολλά από τα σχολεία αυτά στο Αργυρόκαστρο, στη Χειμάρα, στην Κορυτσά και σε άλλες ελληνικές πόλεις συνέχισαν να λειτουργούν και το 19° αιώνα και μετά την ίδρυση του ανεξάρτητου αλβανικού κράτους. Το 1913 λειτουργούσαν σε ολόκληρη τη Βόρεια Ήπειρο 360 σχολεία, στα οποία φοιτούσαν 22.565 μαθητές (Γεώργας Δ., Παπαστυλιανού Α., 1993, σ. 16-17). Η ελληνική πλευρά επεδίωξε να κατοχυρώσει την αυτονομία της ελληνικής εκπαίδευσης στα πλαίσια λειτουργίας του νέου κράτους και για το λόγο αυτό φρόντισε να περιληφθεί σχετική διάταξη στο Ελληνοαλβανικό Πρωτόκολλο της Κέρκυρας που υπογράφτηκε από τις δυο χώρες στις 17.5.1914. Βάσει αυτού μπορούσαν να διατηρήσουν το δικαίωμα χρήσης της Ελληνικής γλώσσας και διατήρησης της Ορθοδόξου Χριστιανικής Θρησκείας. Στη συνέχεια ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, ο εθνικός διχασμός και γενικά η αρνητική στάση των γειτονικών χωρών (Ιταλία, Αυστρο-Ουγγαρία, Ρουμανία) που κινούσαν τα θέματα εθνικών ομάδων κλπ. δεν άφησαν να εξελιχθούν ορισμένες ευνοϊκές συγκυρίες που θα επέτρεπαν την ένωση ή έστω την αυτονομία της Βορείου Ηπείρου. Στο μεταξύ η νομική κατοχύρωση των δικαιωμάτων της ελληνικής μειονότητας ενισχύθηκε με τη δήλωση της 21.6.1921 του αλβανού αντιπροσώπου στην Κοινωνία των Εθνών (ΚΤΕ) με την οποία διακήρυξε την πρόθεση της χώρας του να διασφαλίσει στην ελληνική μειονότητα τα δικαιώματα της ιθαγένειας, της γλώσσας, της θρησκείας και της εκπαίδευσης. Στην πράξη όμως οι αλβανικές αρχές δεν τήρησαν τις συμφωνίες αυτές και έλαβαν μέτρα για τον περιορισμό της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης. Σταδιακά μείωσαν τον αριθμό των ελληνικών σχολείων με αποτέλεσμα να λειτουργούν το 1932 μόνο δέκα σχολεία. Ύστερα από την εξέλιξη αυτή οι εκπρόσωποι της ελληνικής μειονότητας προσέφυγαν στην Κοινωνία των Εθνών η οποία με τη σειρά της παρέπεμψε το ζήτημα προς εκδίκαση στο Δικαστήριο της Χάγης (βλ. Οικονόμου Φ., 1990, Σεβαστιανός, Μητροπολίτης Δρυινουπόλεως, 1989). Το Διεθνές Δικαστήριο έκρινε ότι οι αποφάσεις της αλβανικής κυβέρνησης για την κατάργηση των ελληνικών σχολείων ήταν αντίθετες με τις ισχύουσες διμερείς και διεθνείς συνθήκες και υποχρέωσε τις αλβανικές αρχές να επιτρέψουν την επαναλειτουργία των σχολείων.

Στη μεταπολεμική περίοδο το καθεστώς του Εμβέρ Χότζα διατήρησε τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα μειονοτικά σχολεία, αλλά έλαβε δραστικά μέτρα που οδήγησαν την ελληνική εκπαίδευση σε μεγαλύτερη συρρίκνωση. Με τον τρόπο αυτό η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας περιορίστηκε σε μειονοτικά σχολεία μόνο σε 99 χωριά στις περιοχές του Αργυρόκαστρου, του Δέλβινου και των Αγίων Σαράντα (Γεωργούλη Στ., 1994, σ. 28).

1.1.2. Η κατάσταση που επικρατεί σήμερα στη Β. Ήπειρο

Η αποκατάσταση των διπλωματικών σχέσεων με την Αλβανία το 1971 και η άρση του εμπολέμου το 1987 δεν έχουν λύσει μέχρι στιγμής τα ουσιαστικά προβλήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Βορειοηπειρωτών των οποίων καταμαρτυρείται η καταπάτηση σε μεγάλο βαθμό (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, 1978).

Επανερχόμενοι στον τομέα της Εκπαίδευσης θα θέλαμε να αναφέρουμε και τα εξής ενδιαφέροντα στοιχεία.

Οι επιπτώσεις του περιορισμού της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης φαίνονται πολύ καθαρά, πέρα από άλλες δυσμενείς επιπτώσεις, και από τις επιδόσεις στην ελληνική γλώσσα των Βορειοηπειρωτών μαθητών που φοιτούν στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τον Τέρπο Β. (από Δαμανάκης Μ., 1997, σ. 121-126) ο βαθμός κατοχής της ελληνικής γλώσσας από τους μαθητές που προέρχονται από την Αλβανία και φοιτούν σε σχολεία στην Ελλάδα, εξαρτάται κυρίως από τους εξής παράγοντες: προέλευση του μαθητή από τις μειονοτικές περιοχές, όπου λειτουργεί ελληνόγλωσση εκπαίδευση, προέλευση των μαθητών από μη μειονοτικές περιοχές, όπου δεν υπάρχει ελληνόγλωσση διδασκαλία. Σ' αυτές τις περιοχές, στην καλύτερη περίπτωση, λειτουργούν υποτυπώδη "Φροντιστήρια".

Πρόσφατα, η Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία, στην προσπάθεια να συσφίξει η Ελλάδα τις σχέσεις της με τον πληθυσμό αυτό και να συμβάλει στην απρόσκοπτη διδασκαλία της Ελληνικής, ίδρυσε στα Τίρανα ελληνικό σχολείο.

Θεωρούμε πολύ σημαντική πηγή για να περιγράψουμε την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στη Β. Ήπειρο την Έκθεση του ύπατου αρμοστή της ΔΑΣΕ για τις μειονότητες και ειδικότερα για την ελληνική μειονότητα στην Αλβανία Βαν ντερ Στουλ σε άρθρο που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 27-11-1994, σ. 20.

Στην έκθεση, αφού έγινε εξέταση των **συνθηκών εκπαίδευσης της μειονότητας**, αναφέρονται τα εξής: Ο βασικός λόγος για την απόφαση των μελών της μειονότητας να προσπαθήσουν να μετακινηθούν προς την Ελλάδα φαίνεται ότι είναι **οικονομικού χαρακτήρα**. Επιπλέον η αποστολή σημείωσε ότι σ' ένα αριθμό σχολείων σε κατεξοχήν ελληνικά χωριά, ο αριθμός των μειονοτικών έχει μειωθεί σημαντικά. Αυτό μπορεί εν μέρει να εξηγηθεί από τη **μετανάστευση** των οικογενειών στην Ελλάδα. Αλλά η αποστολή σημείωσε επίσης ότι ένας ικανός αριθμός γονέων, ενώ παραμένουν οι ίδιοι στην Αλβανία, στέλνουν τα παιδιά τους στην Ελλάδα, αφού έχουν συμπληρώσει τις τέσσερις πρώτες τάξεις. (...) Η κατάσταση στην εκπαίδευση είναι περισσότερο περίπλοκη στις περιοχές, όπου άτομα ελληνικής εθνικότητας, αν και δεν είναι η πλειοψηφία, αποτελούν μια σημαντική μειονότητα. Αναφερόμαστε ειδικότερα σε τρεις πόλεις του νότου: Άγιοι Σαράντα, Δέλβινο και Αργυρόκαστρο. Η οδηγία 17 του 1991 καλούσε τις αρχές σ' αυτές τις πόλεις να επιτρέψουν

μαθήματα ελληνικής γλώσσας από την 1η–8η τάξη. Η απόφαση αυτή αντικαταστάθηκε από την οδηγία 19, που απαιτούσε άδεια από το Υπουργείο Παιδείας. Μια τέτοια άδεια δε δόθηκε στην πράξη. Στην έναρξη του σχολικού έτους 1994-1995 υπήρξε μια νέα εξέλιξη. Δύο δυνατότητες δόθηκαν σε μαθητές που προέρχονται από την ελληνική μειονότητα. Είτε θα μεταφέρονται με λεωφορεία, χωρίς να πληρώνουν, σε ελληνικά σχολεία σε γειτονικά χωριά (4-10 χιλιόμετρα μακριά) είτε θα έχουν προαιρετικά 2 ώρες εβδομαδιαίως μαθήματα ελληνικής γλώσσας στα δημόσια σχολεία των τριών πόλεων (...) έχουμε εντυπωσιαστεί από το γεγονός ότι η παροχή εκπαίδευσης μέσω των ελληνικών ήταν η υπ΄ αριθμόν μία απαίτηση και συχνά η μοναδική απαίτηση των μελών της ελληνικής μειονότητας που συναντήσαμε...".

1.2. Ελληνοπόντιοι

1.2.1. Καταγωγή και ιστορική πορεία των Ελληνοποντίων

Ο ποντιακός ελληνισμός στη μακραίωνη ιστορία του, ανέδειξε σπουδαίες προσωπικότητες των τεχνών, των γραμμάτων και της πολιτικής γι' αυτό και πρέπει να μιλάμε με ιδιαίτερο σεβασμό για την προσφορά του και τον πολιτισμό του. Επιπλέον παρ όλες τις αντίξοες συνθήκες κατάφερε να διατηρήσει την ελληνική ταυτότητα και συνείδηση θεωρώντας ότι αποτελεί κομμάτι του Ελληνισμού.

Ο όρος που τείνει να παγιωθεί σήμερα είναι "Ελληνοπόντιοι". Ένας όρος που ασφαλώς έχει και ιστορική φόρτιση. Στη δημόσια διοίκηση, όμως κερδίζει έδαφος ο όρος "Έλληνες ομογενείς από την Κοινοπολιτεία". Αυτός είναι και ο όρος που χρησιμοποιεί το Εθνικό Ίδρυμα Υποδοχής των Παλιννοστούντων (Κοτσιώνης Π., 1993, σ.36) ή όπως συμπληρώνει ο ίδιος (πρακτικά του ΕΟΠ, 1994) στη διοίκηση επικράτησε τελικά ο όρος "Έλληνες ομογενείς από την πρώην ΕΣΣΔ".

Τα ήθη-έθιμα του ποντιακού ελληνισμού έχουν τις ρίζες τους από τη προχριστιανική κλασική εποχή, ενώ και ο βυζαντινός πολιτισμός άφησε ανεξίτηλα σημάδια που δε σβήνουν με την πάροδο του χρόνου (Fallmerayer J.Ph. από Ενεπεκίδη Π., 1989, σ. 95). Ο κλειστός γεωγραφικός χώρος, το κλίμα, η μεγαλοπρεπής φύση, οι ασχολίες, το εμπόριο, οι επαφές με τους γειτονικούς λαούς, οι κανόνες της κοινοτικής ζωής ήταν οι παράγοντες που διαμόρφωσαν τον ελληνικό ποντιακό χαρακτήρα (Κορομηλά Μ., 1991, σ. 163-167). Τα ήθη και έθιμα ήταν αυστηρά διαποτισμένα από το πατριαρχικό πνεύμα (Ανθεμίδης Αχ.-Γεωργιάδης Θ., 1991, σ. 411) και ρύθμιζαν τη ζωή των Ποντίων σε όλες τις εκδηλώσεις της. Οι Πόντιοι έχουν αναπτύξει το κοινοτικό πνεύμα (Κορομηλά Μ., 1991, σ. 163-167), το αίσθημα της αλληλεγγύης και το έθιμο της φιλοξενίας σε υψηλό βαθμό. Ο πόντιος ιστορικός Σαμουηλίδης Χρ., (1986) γράφει ότι ο διαφορετικός χαρακτήρας των Ποντίων είναι σύνθεση πολλών θετικών και αρνητικών ιδιοτήτων.

Η Βεργέτη Μ. (1974, σ. 23-41 από το βιβλίο του Μάρκου Γ., 1997) τονίζει "Η ποντιακή ταυτότητα χαρακτηρίζεται ως εθνοτοπική ταυτότητα που έχει δεχτεί σημαντικές αναπροσαρμογές. Η ταυτότητα των Ποντίων δεν είναι εθνική ή εθνικοτοπική γιατί οι Πόντιοι αποτελούν τμήμα του ευρύτερου Ελληνισμού και δεν αποτελούν ξεχωριστή εθνότητα. Δεν είναι όμως και απλά τοπική, γιατί έχει χαθεί ο γεωγραφικός χώρος αναφοράς. Η ταυτότητα

αυτή στον Πόντο ήταν εθνική-ελληνική. Οι Πόντιοι διαφοροποιούνταν από τους υπόλοιπους λαούς της περιοχής με τον ελληνικό πολιτισμό, την ελληνική γλώσσα, τη θρησκεία. Στην Ελλάδα όμως, η ποντιακή ταυτότητα μετατρέπεται σε ενδοεθνική διαφοροποίηση, αφού οι Πόντιοι πρόσφυγες του 1922 ανακαλύπτουν ότι εκτός από Έλληνες είναι και Πόντιοι. Επομένως, σύμφωνα με αυτή την ανάλυση, ο όρος Έλληνας Πόντιος ή Ελληνοπόντιος προσδιορίζει μια δεύτερη σύνθετη ταυτότητα των Ποντίων, που εμπλουτίζει την κυρίαρχη ταυτότητά τους. Οι ομογενείς Πόντιοι από την Πρώην ΕΣΣΔ φαίνεται ότι ήταν ενσωματωμένοι, σε μεγάλο βαθμό, τις τελευταίες τουλάχιστον δεκαετίες στη Σοβιετική κοινωνία. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά την επαγγελματική τους εξέλιξη, και την πρόσβαση στην εκπαιδευτική διαδικασία. Παράλληλα η ποντιακή ταυτότητά τους, τους επέτρεψε να διατηρήσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και τη φυσιογνωμία τους, ακόμη και στην περίπτωση που είχαν αποκοπεί από την ποντιακή κοινότητα».

Οι Γεώργας Δ., Παπαστυλιανού Α. (1993, σ. 15-16) διευκρινίζουν ότι τα ιστορικά στοιχεία που χρησιμοποιούν αναφέρονται στους Έλληνες Πόντιους που εγκαταστάθηκαν με τη δημιουργία ελληνικών αποικιών στην αρχαιότητα, στην Κριμαία και στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας, ήδη τον 8ο αι. π.Χ. Η Κριμαία παρέμεινε μέχρι και τον 13ο αι. μ. Χ. αποκλειστικά ελληνική περιοχή.

Αργότερα, γύρω στα 1775 μ. Χ. και μέχρι το 1858, χιλιάδες Πόντιοι από την Κριμαία εγκαταστάθηκαν στην περιοχή της Αζοφικής και διαμόρφωσαν τον πληθυσμό της περιοχής. Στην κατηγορία αυτή συγκαταλέγονται οι Έλληνες της Μαριούπολης που με τα γύρω χωριά αποτελούσαν από το 1810 μέχρι το 1873 ελληνική διοικητική περιοχή.

Κατά την ελληνική επανάσταση και αργότερα, κατά τη διάρκεια των ρωσοτουρκικών πολέμων και του κριμαϊκού πολέμου (1856-1866), χιλιάδες Πόντιοι εγκαταστάθηκαν στις περιοχές της Γεωργίας και της Αρμενίας και σε άλλες περιοχές της Βόρειας και Ανατολικής Ρωσίας μέχρι τη Μαντζουρία και τη Σιβηρία και αργότερα το ίδιο παρατηρείται κατά τα χρόνια 1913-1918, στις παραμονές του Α΄ παγκοσμίου πολέμου και μετά το τέλος του.

Ο Αγτζίδης Β. στην εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» (27-12-1994, σ. 16) αναφέρει ότι μεγάλος αριθμός Ποντίων εκτοπίστηκε από τους Τούρκους προς τη Ρωσία. Οι Έλληνες του Πόντου μαζί με τους Έλληνες κατοίκους της Ρωσίας πλησιάζουν το 1914 τα 1.579.000 άτομα (Αγτζίδης Β., 1991).

Η εγκατάστασή τους σε συμπαγείς μάζες γύρω από τη Μαύρη Θάλασσα δεν περιορίζει τις οικονομικές τους δραστηριότητες που εκτείνονται σε όλη τη ρωσική αυτοκρατορία και φαίνεται να ανθούν οικονομικά στηριζόμενοι στο εμπόριο.

Μετά το 1937 οι Έλληνες υπέστησαν πραγματική γενοκτονία από το σοβιετικό καθεστώς. Η ελληνική γλώσσα και ο ελληνικός πολιτισμός τέθηκαν εκτός νόμου. Η καταπίεση των Ελλήνων συνεχίστηκε μέχρι την περεστρόικα. Τότε εμφανίστηκε ένα αρκετά δυναμικό ελληνικό κίνημα, που έθεσε ως στόχο την αποκατάσταση των δικαιωμάτων της ελληνικής μειονότητας της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και της επανασύστασης των αυτόνομων ελληνικών περιοχών που καταργήθηκαν το 1937. Η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης το Δεκέμβριο του 1991 δημιούργησε νέες συνθήκες. Το ελληνικό κίνημα διασπάστηκε με βάση τα ξεχωριστά κράτη που είχαν δημιουργηθεί. Τότε πολλοί Έλληνες έχασαν τη ζωή τους, ενώ χιλιάδες προσφυγοποιήθηκαν (βλ. Αγτζίδη Β., 1994 και 1997, Κασιμάτη Κ., 1993).

1.2.2. Χαρακτηριστικά και ιστορικό παλιννόστησης των Ελληνοποντίων στην Ελλάδα

Η μετακίνηση των Ποντίων (όπως και των Βορειοηπειρωτών) κάτω από συνθήκες διωγμών σχεδόν και ανάγκης φυσικής επιβίωσης έγινε πέρα από ορισμένες κρατικές διαμεσολαβήσεις με τον τρόπο κυρίως που ακολουθείται από τους μετανάστες δηλαδή "αλυσιδωτά" (King R., 1978, Hammar T. & Lithman G., 1987, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. ΙΔ΄, 1978). Αυτό σημαίνει ότι οι πρώτοι μεταναστεύσαντες έλκουν άλλα μέλη της ομάδας ή της οικογένειας, προετοιμάζοντας κάπως τις συνθήκες για τους επόμενους ή δημιουργώντας απλώς κλίμα οικειότητας (Γεώργας Δ., Παπαστυλιανού Α, 1993, σ. 17).

Στην εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (Επτά ημέρες, 18-6-1995, σ. 25) ο Αγτζίδης Β. εκθέτει με συντομία το ιστορικό της παλιννόστησης των Ποντίων στην Ελλάδα, και αποδεικνύει ότι οι Πόντιοι ήδη από πολύ παλιά εύρισκαν καταφύγιο στη χώρα μας.

Ήδη από 1897 ελληνικές οικογένειες από το ρωσοκρατούμενο Καρς του Καυκάσου καταφεύγουν στην απελευθερωμένη Θεσσαλία. Το 1914 οι Πόντιοι καταφεύγουν στην μόλις απελευθερωμένη Μακεδονία επειδή πιέζονταν από τον τουρκικό φανατισμό. Το 1923, μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, από τη Μ. Ασία αλλά και από τη Ρωσία φθάνουν 400.000 άτομα, το μεγαλύτερο κύμα. Το έτος 1939, 30.000 γυναικόπαιδα απελαύνονται από τις σοβιετικές αρχές, ενώ το 1948 και 1955 Έλληνες υπήκοοι εκτοπισμένοι στο Ουζμπεκιστάν και στην Ασία καταφέρνουν να σωθούν και να φτάσουν στην Ελλάδα.

Το 1965, στο πλαίσιο βελτίωσης των σχέσεων Ελλάδας-ΕΣΣΔ επιτρέπεται η μετακίνηση πολλών Ποντίων προς την Ελλάδα και τότε αρχίζει η εγκατάστασή τους στο Μενίδι, Ασπρόπυργο κλπ. Στη συνέχεια το 1976, μετά την κατάρρευση της δικτατορίας αρχίζει και πάλι η μετακίνηση των εκτοπισμένων Ελλήνων από την κεντρική Ασία προς την Ελλάδα.

Το 1989 εξαιτίας της περεστρόικα και της επερχόμενης διάλυσης της ΕΣΣΔ εμφανίζεται μεγάλο κύμα μετακινούμενων Ελλήνων από κεντρική Ασία και Καύκασο (περίπου 150.000) προς Ελλάδα.

Είναι γνωστό ότι οι Πόντιοι φιλοξενήθηκαν και σε άλλα μέρη αλλά κυρίως στο κέντρο φιλοξενίας Ρέντη και σε διάφορες εγκαταστάσεις στην Ξάνθη, Σουφλί, Διδυμότειχο, Ορεστιάδα, Κομοτηνή, Αλεξανδρούπολη, στους οικισμούς Υποδοχής Πελαγίας και Σαπών.

1.2.3. Ελληνόγλωσση εκπαίδευση

Οι Σαμουηλίδης Χρ. (1986, σ. 33-37) τονίζει ότι οι Πόντιοι έδειξαν ιδιαίτερη φροντίδα για τη διατήρηση της ελληνικής εκπαίδευσης και του ελληνικού πολιτισμού. Αντίθετα η τσαρική Ρωσία προσπάθησε συστηματικά να περιορίσει τα στοιχεία της ελληνικής τους ταυτότητας με υποχρεωτική φοίτηση στα ρωσικά σχολεία, με την απαγόρευση ίδρυσης και λειτουργίας ελληνικών σχολείων και διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, μία ώρα την ημέρα. Η αντίσταση των Ελλήνων στην πανσλαβιστική αυτή πολιτική αφομοίωσης παραμένει αποφασιστική (ο Φωτιάδης Κ. στα Πρακτικά του 1ου Συνεδρίου Ελλάδας των Δημοκρατιών της ΕΣΣΔ, 1994 αναφέρει ότι στη δεκαετία του 1870 οι Έλληνες της Ρωσίας αντιστάθηκαν

σθεναρά στην αφομοιωτική πολιτική οργάνωσαν ισχυρό εκπαιδευτικό κίνημα και κατάφεραν να διατηρήσουν την ελληνική γλώσσα).

Μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση, η λενινιστική πολιτική της αποδοχής των εθνικών γλωσσών επέτρεψε στους Έλληνες να οργανώσουν τα ελληνικά σχολεία και την ελληνική παιδεία (ιδιαίτερα στις δεκαετίες του 1920 και 1930). Μετά το 1937 η ελληνική γλώσσα και ο ελληνικός πολιτισμός τέθηκαν εκτός νόμου (βλ. Αγτζίδη Β., 1994 και 1997).

Για να αποδείξουμε πόσο μεγάλη προσπάθεια κατέβαλαν οι αξιοθαύμαστοι αυτοί άνθρωποι, ώστε η ελληνική γλώσσα να συνεχίσει την μακραίωνη ύπαρξή της στη Σοβιετική Ένωση, θα αναφέρουμε το εξής στοιχείο. Ήδη από το 1928 κυκλοφορούσε βιβλίο Γραμματικής (Τοπχαρά) του γλωσσικού ιδιώματος των Ποντίων το οποίο μέχρι πριν λίγο καιρό ήταν σχεδόν άγνωστο στην Ελλάδα (παρόλο που ο Μ. Τριανταφυλλίδης έκανε αναφορά στην ύπαρξή του).

Εκτός από τις διώξεις και τους περιορισμούς η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην περιοχή αυτή χαρακτηρίζεται και από τις ακόλουθες ιδιαιτερότητες που από κοινού επηρεάζουν τη γλωσσομάθεια των Ποντίων. Ο Γεωργογιάννης Π. (1994, σ. 57) θεωρεί ότι ανάμεσα στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση των χωρών της Ε.Ε. και των Δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης υπάρχει μια βασική διαφορά. Στις χώρες της ΕΕ η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ήταν αποτέλεσμα: α) της προσπάθειας των ομογενών που μετανάστευσαν κατά το χρονικό διάστημα 1955-1977 αλλά και του ενδιαφέροντος της ελληνικής πολιτείας, να διατηρήσουν οι ομογενείς τη γλώσσα τους και την ελληνική τους ταυτότητα και β) της πολιτικής των ίδιων αυτών χωρών, που διατηρούσαν ανέκαθεν έδρες Νεοελληνικών Σπουδών στις χώρες τους μια πολιτική που επεκτάθηκε μετά τη μετανάστευση Ελλήνων από την Ελλάδα (αυτό δεν ίσχυσε για τους ομογενείς από την πρώην Σοβιετική Ένωση).

Στο ίδιο βιβλίο τονίζεται το γεγονός ότι η διδασκαλία των ελληνικών δεν απασχόλησε το ελληνικό κράτος, αλλά δεν έγινε υπόθεση ούτε του ελληνικού πληθυσμού της ΕΣΣΔ ο οποίος εγκατεστημένος εκεί για διαφορετικούς λόγους απ' ότι οι μετανάστες της Δυτικής Ευρώπης κ.ά. έβλεπε την εκμάθηση της νεοελληνικής -είτε τη γνώριζε είτε όχι- κυρίως ως μέσο για την επικοινωνία με τον υπόλοιπο ελληνισμό και όχι για ενίσχυση της ελληνικής του ταυτότητας λόγω των εμποδίων που όρθωνε το ισχύον καθεστώς. Αυτό σημαίνει πως στην περίπτωση των Δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, δεν έχουμε πληθυσμό που γνωρίζει τη νεοελληνική γλώσσα (εκτός από τη γνώση σε πολύ μικρό βαθμό του ποντιακού ιδιώματος ή άλλων ιδιωμάτων) αλλά ελληνικό πληθυσμό που θέλει να μάθει τη νεοελληνική γλώσσα για να του δοθεί έτσι η δυνατότητα επικοινωνίας με τον υπόλοιπο ελληνισμό.

Επομένως, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω δεν πρόκειται για διατήρηση αλλά εισαγωγή και προώθηση της νεοελληνικής γλώσσας. ((Ιβάνοφα Γ. και Γεωργογιάννης Π., 1994, σ. 58-59 και σ. 62).

Το 1989, όταν στο Συνέδριο των Ελλήνων της Σοβιετικής Ένωσης αποφασίστηκε η καθιέρωση της κοινής νεοελληνικής γλώσσας (Γεώργας Δ., Παπαστυλιανού Α., 1993 σ. 16) ως επίσημης γλώσσας που θα διδασκόταν στα ελληνικά σχολεία δεν ήταν διόλου εύκολο ζήτημα να αποφασιστεί και το ποια μορφή της θα επικρατούσε. Η επιλογή έπρεπε να γίνει ανάμεσα στη δημοτική (νεοελληνική γλώσσα) και την ποντιακή διάλεκτο. Τελικά, υπερίσχυσε η άποψη να καθιερωθεί η νεοελληνική ως επίσημη σχολική γλώσσα με την

παράλληλη χρήση της ποντιακής για τον αλφαβητισμό των ενηλίκων (Καρπόζηλος Απ., 1985, σ. 222 κ.ε.).

Ορισμένοι επιστήμονες έχουν τη γνώμη ότι η ελληνική γλώσσα έχει μεν εισαχθεί επίσημα στα σχολεία με την άδεια των εκπαιδευτικών αρχών των χωρών αυτών, αλλά διδάσκεται σε περιορισμένη κλίμακα, επειδή παρατηρείται έλλειψη εκπαιδευτικών με επάρκεια στην ελληνική γλώσσα (Μάρκου Γ., 1997, σ. 348). Αναφέρεται ακόμη ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας διακόπτεται εξαιτίας της διαρροής των μαθητών που "επαναπατρίζονται" στην Ελλάδα (Νταβίντοφ Γ., 1994, σ. 198-215).

1.3. Υπόλοιποι παλιννοστούντες

Σύμφωνα με την Πετρινιώτη Ξ. (1993) στους λεγόμενους "κανονικούς μετανάστες" κατατάσσονται κάποιες υποκατηγορίες από τις οποίες οι δύο πρώτες (Βορειοηπειρώτες και Ελληνοπόντιοι) μας απασχόλησαν προηγουμένως.

Μια τρίτη υπο-ομάδα περιλαμβάνει ειδικές περιπτώσεις, όπως οι Ελληνοκύπριοι και οι ομογενείς Έλληνες από την Τουρκία, την Αίγυπτο κλπ. οι οποίοι εξαναγκάσθηκαν να εγκαταλείψουν τις χώρες τους εξαιτίας διακρίσεων ή διώξεων σε βάρος τους. Τα γεγονότα του 1974 στην Κύπρο οδήγησαν πολλούς Ελληνοκυπρίους των οποίων οι πόλεις και τα χωριά κατελήφθησαν από τουρκικές δυνάμεις να ζητήσουν άσυλο στην Ελλάδα. Παρομοίως ομογενείς από την Τουρκία, Αίγυπτο, Σουδάν, Κογκό κλπ. που αντιμετώπισαν διακρίσεις ή διώξεις σε αυτές τις χώρες ζήτησαν καταφύγιο στην Ελλάδα. Οι ελληνικές αρχές έχουν παραχωρήσει σ' αυτά τα άτομα ειδικό καθεστώς. Έτσι οι Ελληνοκύπριοι δε χρειάζονται άδεια παραμονής ούτε εργασίας αν απασχολούνται στο δημόσιο τομέα. Σύμφωνα με εκτιμήσεις στις αρχές του 1990 40.000 Ελληνοκύπριοι εισήλθαν στην Ελλάδα. (Πετρινιώτη Ξ., 1993, σ. 13-14 και 18) Οι Έλληνες ομογενείς από την Αίγυπτο και Τουρκία εισέρευσαν στην Ελλάδα κυρίως κατά τη δεκαετία του 1950 και του 1960. Οι διωγμοί του 1964-65 δεν αποτέλεσαν καίριο χτύπημα μόνο για τους Έλληνες υπηκόους της Κωνσταντινούπολης αλλά και για το σύνολο της ομογένειας στην Τουρκία. Σύμφωνα με πρόσφατους υπολογισμούς του Οικουμενικού Πατριαρχείου παραμένουν στην Κωνσταντινούπολη περίπου 3.000 ομογενείς, ενώ το 1955 υπήρχαν 80.000 ελληνόφωνοι κάτοικοι (Αλεξανδρής Αλ., 1999, σ. 116-117).

Ο Κοτσιώνης Π. (στις σημειώσεις του για τα ΠΕΚ Αν. Αττικής) κατεβάζει αυτό τον αριθμό σε 2.500 Έλληνες και τονίζει ότι σήμερα έχουν μείνει στα ελληνικά σχολεία της Πόλης 427 μαθητές, ενώ άλλες πηγές μειώνουν ακόμη περισσότερο τον αριθμό με μέση μείωση πενταετίας 15%.

Κεφάλαιο 2

2. Κύκλος μετανάστευσης-παλιννόστησης

Η προσεκτική προσέγγιση του φαινομένου της παλιννόστησης μας επιτρέπει να διαπιστώσουμε ότι είναι δύσκολο να απομονωθεί η παλιννόστηση από τη μετανάστευση, αφού είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με αυτήν.

Η σύνδεση αυτή έχει εντοπιστεί από διάφορους συγγραφείς, μερικές από τις απόψεις των οποίων θα καταγράψουμε αμέσως παρακάτω.

"Η παλιννόστηση, όπως και η μετανάστευση, υπόκειται στις ίδιες διαδικασίες απώθησης και προσέλκυσης" (Πετρόπουλος Ν., 1990, σ. 473).

"Ο μετανάστης που μετά προσφέρει την εργατική του δύναμη στη χώρα υποδοχής, αλλά συνεχίζει να είναι πολίτης της χώρας προέλευσης αποτελεί ένα ζωντανό συνδετικό κρίκο μεταξύ των δύο χωρών. Μετά την παλιννόστησή του παύει φαινομενικά να παίζει αυτό το συνδετικό ρόλο ουσιαστικά όμως προωθεί και ενισχύει τη σύνδεση μεταξύ των δύο χωρών είτε επειδή έχει μέρος των αποταμιεύσεών του στη χώρα υποδοχής ή διατηρεί άλλες οικονομικές σχέσεις μαζί της, είτε διατηρεί κοινωνικές σχέσεις μ' αυτή, είτε μεταφέρει τον πολιτισμό, τη γλώσσα και την τεχνολογία της στη χώρα προέλευσης. Η παλιννόστηση δεν αφορά επομένως μόνο τη χώρα προέλευσης αλλά και τη χώρα υποδοχής" (Δαμανάκης Μ., 1987, σ. 177).

"Είναι φανερό ότι το πρόβλημα της παλιννόστησης δεν μπορεί να εξεταστεί ανεξάρτητα από τη μετανάστευση γιατί το ποιος και γιατί επιστρέφει είναι συνάρτηση του ποιος και γιατί μετανάστευσε. Ούτε η παλιννόστηση που αφορά κυρίως τις χώρες αποστολής μπορεί να αναλυθεί έξω από το πλαίσιο αναφοράς των χωρών υποδοχής. Άλλωστε το φαινόμενο της παλιννόστησης προκαλείται από ένα συνδυασμό οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών παραγόντων που χαρακτηρίζουν τόσο τις χώρες υποδοχής, όσο και τις χώρες αποστολής μεταναστών με αντίστροφη στην κάθε περίπτωση χωρών κατεύθυνση» (Κολλάρου Τ.– Μουσούρου Λ., 1980).

Από πολλούς μελετητές ο μεταναστευτικός κύκλος ολοκληρώνεται μέσω των ακόλουθων σταδίων: την αναχώρηση του μετανάστη από τη χώρα του (αποδημία), την ένταξή του στην ξένη χώρα-χώρα υποδοχής, την παλιννόστηση στην πατρίδα του- χώρα αποστολής, την επανένταξη του παλιννοστούντα στην πατρίδα του.

Ο Καβουριάρης Μ. περιγράφει με γλαφυρότητα τον κύκλο μετανάστευσης- παλιννόστησης ως εξής: "Η μετανάστευση αρχίζει με την απόφαση του μετανάστη να εγκαταλείψει προσωρινά ή μόνιμα την πατρίδα του και τελειώνει με την επιστροφή του και την επανένταξή του στην κοινωνία της χώρας προέλευσής του. Στην περίπτωση που ο μετανάστης δεν επιστρέψει, ο κύκλος δεν κλείνει ποτέ, όσο τουλάχιστον στις επόμενες γενιές διατηρείται η εθνική συνείδηση και η αναφορά στη χώρα προέλευσης. Όσο δηλαδή η διαδικασία της αφομοίωσης των μεταναστών στην κοινωνία της χώρας υποδοχής παραμένει ατελής" (Καβουριάρης Μ, 1994, σ. 84-85).

Το 1978 ο ΟΟΣΑ (σ. 5) εισάγει την έννοια της μεταναστευτικής αλυσίδας. Η μετανάστευση αντιμετωπίζεται ως μια διαδικασία η οποία αρχίζει με την απόφαση του

μετανάστη να εκπατριστεί και τελειώνει με την επιστροφή και την επανένταξή του στην κοινωνία της χώρας προέλευσης.

Σχετικό με το θέμα της μετανάστευσης-παλιννόστησης είναι και το ακόλουθο ερώτημα "πότε ο μετανάστης παίρνει την απόφαση να παλιννοστήσει;". Δύσκολα πλέον αμφισβητείται ότι η επιστροφή στην πατρίδα δεν είναι το όνειρο κάθε μετανάστη και ότι η επιστροφή αυτή δεν έχει σχέση και με ψυχολογικούς παράγοντες (Κολλάρου Τ.-Μουσούρου Λ., 1980, σ. 52-55).

Οι περισσότεροι μετανάστες θα έμεναν ή θα γύριζαν στην πατρίδα τους αν τους έδιναν κάποιες εγγυήσεις, κυρίως σίγουρη εργασία και δίκαιη αμοιβή (Marziale Fr., 1966, σ. 22).

Είναι χαρακτηριστικό ότι η Βεντούρα Λ. (εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, 19-12-1999, σ. 16) υπολογίζει ότι από το σύνολο των μεταναστών του 20ου αιώνα το 40% περίπου επέστρεψε στην Ελλάδα.

Το χρονικό διάστημα που θα παραμείνει τελικά ο μετανάστης στην ξένη χώρα εξαρτάται από πολλούς παράγοντες και πολλές φορές ανεξάρτητους από τη θέλησή του.

Ο Λιανός (1980, σ. 72) υποστηρίζει ότι η απόφαση για παλιννόστηση λαμβάνεται ταυτόχρονα με την απόφαση για αναχώρηση, αλλά χωρίς προσδιορισμό του χρόνου παραμονής στο εξωτερικό, ο οποίος θα εξαρτηθεί από τις σχετικές συνθήκες του μετανάστη στη χώρα εισδοχής. Αντίθετα η Paine S. (1974, σ. 5) ισχυρίζεται ότι η τελική απόφαση μόνιμης παραμονής ή επιστροφής θα ληφθεί, όταν ο μετανάστης βρίσκεται στο εξωτερικό και όχι πριν να αναχωρήσει.

Το ίδιο δύσκολο είναι να ορισθεί και ο βαθμός ικανοποίησης του παλιννοστούντα, όταν επιστρέφει στην πατρίδα του και επομένως πραγματοποιεί το όνειρό του. Για πολλούς "η παλιννόστηση -όπως και η μετανάστευση- δεν είναι παρά μια νέα περιπέτεια και πορεία προς τη διάψευση των ελπίδων" (Παπαντωνίου Μ. από Γκότοβος Αθ., Μάρκου Γ., 1984, σ. 144). Δεν είναι εξάλλου σπάνιο το φαινόμενο μετανάστες που επέστρεψαν στην ιδιαίτερη πατρίδα τους στη συνέχεια να μεταναστεύουν για άλλη μια φορά. Και ο κύκλος ξαναρχίζει...

Στο σημείο αυτό γίνεται σαφής η χρησιμότητα και η αναγκαιότητα της σύγκρισης των βιωμάτων και απόψεων των παλιννοστούντων εφήβων που αφορούν τον τρόπο ζωής τους στην Ελλάδα με τα αντίστοιχα βιώματα και τις αντίστοιχες απόψεις που αφορούν τον τρόπο ζωής τους στο εξωτερικό. Δεν μπορούμε δηλαδή με άλλα λόγια να διερευνήσουμε τη συμπεριφορά του παλιννοστούντα μαθητή αν δεν ξέρουμε την προϊστορία του ως μεταναστόπουλο. "Η μελέτη της επίδρασης της μετανάστευσης και παλιννόστησης στο άτομο και στη θέση του στο κοινωνικό σύνολο απαιτεί μια συστηματική προσέγγιση, όπου το άτομο, ως ένα δυναμικό σύστημα βρίσκεται σε διαρκή, οργανική σχέση με άλλα συστήματα όπως η οικονομία, η οικογένεια, η απασχόληση κ. ά. που αλληλεπιδρούν και αλληλοεπηρεάζονται καθοριστικά. Έτσι, ένας αριθμός συστημάτων και υποσυστημάτων όπως ο εργασιακός κόσμος, η εκπαίδευση, η οικογένεια, η οικονομία, η μεταναστευτική πολιτική κ.ά., επηρεάζουν και επηρεάζονται από τα φαινόμενα της μετανάστευσης και της παλιννόστησης. (...) Για να μελετήσουμε λοιπόν την επίδραση της μετανάστευσης στο σύστημα άνθρωπος, θα πρέπει να διερευνήσουμε αυτή την επίδραση από τη σκοπιά του ατόμου σαν άτομο και σαν μέλος ομάδας κοινωνικού συνόλου σε σχέση με τις διαδικασίες στην προ-μεταναστευτική , μεταναστευτική και μετα-μεταναστευτική πραγματικότητα, θα πρέπει να μελετήσουμε τις εμπειρίες του, τις δικές του ερμηνείες και τις εκτιμήσεις των

καταστάσεων, τις δικές του απόψεις, για να συλλάβουμε το μέγεθος και το βάθος της σημασίας που είχε για το άτομο η κάθε διαδικασία, η κάθε εμπειρία" (Δεφίγγου Μ., Κουφάκου Κ., 1990, σ. 233).

2.1. Σχετικά με τη μετανάστευση και το μεταναστευτικό κίνημα

2.1.1. Ορισμός μετανάστευσης

Μετανάστευση είναι η ατομική ή ομαδική εγκατάλειψη μιας χώρας για εγκατάσταση σε άλλη ξένη χώρα. Είναι ένα φαινόμενο συνυφασμένο με την ιστορία του ελληνισμού από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα (Γεωργογιάννης Π., 1997, σ. 19).

Αποτελεί γεγονός ότι τόσο για την Ελλάδα όσο και για τον υπόλοιπο κόσμο η μετανάστευση έχει σημαδέψει τον αιώνα που πέρασε. Σύμφωνα όμως με τα στοιχεία που διαθέτουμε αναλογικά με τον αριθμό των κατοίκων της η Ελλάδα σίγουρα υπήρξε μια από τις χώρες που δέχτηκε μεγαλύτερες μεταναστευτικές επιπτώσεις από άλλες χώρες πολυπληθέστερες.

2.1.2. Αιτίες μετανάστευσης

Η προπολεμική μετανάστευση οφείλεται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες. Στους εσωτερικούς κυριαρχούν οι εγγενείς αδυναμίες της νεοελληνικής οικονομίας κυρίως στον αγροτικό τομέα, όπως οι αγροτικές καταστροφές, η ανεξέλεγκτη τοκογλυφία στην ύπαιθρο, οι βαριές οικονομικές επιβαρύνσεις όλων σχεδόν των οικογενειών από τη θεσμοποιημένη δουλεία της προίκας, τα πολύπλοκα στρατολογικά ζητήματα κ. ά. (Γεωργογιάννης Π., 1997, σ. 26. Ψυχογιός Β., 1986, σ. 133-200, Φίλιας Β., 1966, σ. 194-210).

Στους εξωτερικούς παράγοντες περιλαμβάνονται τα σοβαρά οικονομικά προβλήματα που προκάλεσαν οι κρίσεις του Ανατολικού ζητήματος που επηρέαζαν τον ελληνικό κόσμο, οι συνεχείς ναυτικοί εξοπλισμοί της Ελλάδας εξαιτίας των αλλεπάλληλων ελληνοτουρκικών εντάσεων, οι πόλεμοι του 1897, 1912-3 και 1919-22, ο Εθνικός Διχασμός (...) και τα απανωτά κύματα των προσφύγων που κατέφθαναν στην Ελλάδα μεταξύ του 1885 και 1932 από την Ανατολική Ρωμυλία, τη Θράκη, τον Καύκασο, τον Πόντο και κυρίως τη Μ. Ασία (Γεωργογιάννης Π. 1997, σ. 27 και Χασιώτης Ι., 1993, σ. 98-99).

Στη μεταπολεμική μετανάστευση έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής: Ο Έλληνας μετανάστης παίρνει αυτή την απόφαση για λόγους οικονομικούς, αναζήτηση σταθερής απασχόλησης, καλύτερη αμοιβή, καλύτερες συνθήκες εργασίας. Επίσης άλλοι λόγοι που τον επηρεάζουν είναι κοινωνικοί, ψυχολογικοί, πολιτικές περιπέτειες (Καβουριάρης Μ., 1990, σ. 14-15).

Σύμφωνα με την άποψη του Κανετάκη Μ. (1990, σ. 28) για να μεταναστεύσει ένα άτομο πρέπει α) να έχει φιλοδοξίες, επιδιώξεις και όνειρα που εκτιμά πως δεν μπορούν να ικανοποιηθούν στο βαθμό που αυτό θεωρεί ικανοποιητικό από το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον που ζει, β) να έχει πεισθεί πως η μετανάστευση είναι καλύτερη λύση για τα προβλήματά του και γ) να έχει αποφασίσει να μεταναστεύσει.

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Δηλαδή κάθε μετανάστευση είναι φυγή και αναζήτηση, εκδίωξη και έλξη. Οι δυνάμεις που ασκούνται έτσι στον άνθρωπο είναι είτε οικονομικές είτε ιδεολογικές. Προσπαθεί κάποιος να γλιτώσει από τη φτώχεια ή από τον διωγμό, ελπίζει στην καλυτέρευση του τρόπου ζωής ή στην ελευθερία (Guillaume P., 1985, σ. 264).

Τέλος, ο Καβουριάρης Μ. (1990, σ. 15-16) και ο Δαμανάκης Μ., (1987, σ. 36) επιχειρώντας να δώσουν μια ικανοποιητική απάντηση στο ερώτημα γιατί τα διάφορα άτομα μεταναστεύουν, ο μεν πρώτος αναφέρει ως αίτιο το φαινόμενο της αυτοτροφοδοτούμενης μετανάστευσης δηλαδή "ο παλιός μετανάστης προσελκύει τον καινούριο" και ο δεύτερος τη δίψα των νέων για εκπαίδευση. Στο βιβλίο του Δαμανάκη Μ. (1993, σ. 35) υπολογίζεται ότι τα χρόνια 1964-1966 οι σπουδαστές έφτασαν τους 5.204 στην ΟΔΓ, τους 3.581 στην Ιταλία, τους 3.492 στην Αυστρία τους 1979 στις ΗΠΑ και τους 1.465 στη Γαλλία.

Ανεξάρτητα από τους πραγματικούς λόγους που ωθούν το μετανάστη στη μετανάστευση έγινε προσπάθεια ωραιοποίησης του φαινομένου πράγμα που βρίσκει αντίθετους αρκετούς μελετητές.

Ο Μάρκου Γ. θεωρεί αναγκαίο (1984, σ. 15) να επισημανθεί και ο ιδεολογικός χαρακτήρας μιας προ-επιστημονικής ερμηνείας του μεταναστευτικού φαινομένου σύμφωνα με την οποία ο Έλληνας μεταναστεύει επειδή "το έχει στο αίμα του". Έτσι ταξιδεύει, υποτίθεται, για να γνωρίσει νέες χώρες και ανθρώπους. Αυτή η ψυχολογική ερμηνεία της μετανάστευσης είναι γνωστή από παλιά και επιβιώνει ακόμα, μέχρι σήμερα. Η ιδεολογική της λειτουργία συνίσταται στο ότι αντιστρέφει την πραγματικότητα, μεταθέτοντας τις αιτίες της μετανάστευσης από τον κοινωνικό χώρο στον ψυχολογικό, διαστρεβλώνοντας έτσι τον χαρακτήρα του μεταναστευτικού φαινομένου από κοινωνικο-πολιτισμικό σε "εθνολογικο-ψυχολογικό". Το ίδιο πιστεύει και ο Ματζουράνης Γ.Ζ. (1974, σ. 32) που χαρακτηρίζει ως κυνική και αποπροσανατολιστική την προσπάθεια της ελληνικής οικονομικής ολιγαρχίας και των συμμάχων της να παρουσιάσει τον Έλληνα μετανάστη ως ένα "σύγχρονο Οδυσσέα".

2.1.3. Το μεταναστευτικό κίνημα

Η μεταναστευτική κίνηση μέσα στους αιώνες της νεότερης και σύγχρονης ιστορίας παρουσιάζει κατά καιρούς διάφορα χαρακτηριστικά. Με αυτά ως βάση διακρίνουμε τις εξής περιόδους:

Πρώτη περίοδος (πριν από τη δημιουργία του νεοελληνικού κράτους). Οι μετανάστες κινούνταν κυρίως στον παλαιό και πολύ γνωστό γεωγραφικό χώρο: ιταλική χερσόνησο, δυτική και νοτιοανατολική, κεντρική και ανατολική Ευρώπη.

Δεύτερη περίοδος (ως τις παραμονές του Β΄ παγκόσμιου πολέμου-1940). Συνεχίστηκε η μετανάστευση προς τα ευρωπαϊκά οικονομικά κέντρα, κυρίως όμως στράφηκε προς την Ανατολική Μεσόγειο και το Νέο Κόσμο. Επίσης προς τη Ν. Ρωσία και την Υπερκαυκασία.

Τρίτη περίοδος, νέα μετανάστευση άρχισε μετά τον πόλεμο, πήρε δραματικές διαστάσεις κατά τη δεκαετία του 1950-60 και ανακόπηκε περί το 1970. Οι μετανάστες κινήθηκαν είτε για προσωρινή αναζήτηση εργασίας προς την Κεντρική Ευρώπη (κυρίως Ομοσπονδιακή Γερμανία) είτε για μονιμότερη εγκατάσταση προς υπερπόντιες χώρες υποδοχής μεταναστών: Αυστραλία , Βόρεια Αμερική. (Χασιώτης Ι. 1999, σ. 176 και Χασιώτης Ι., 1993, σ. 15 κ.ε.).

Ο Δαμανάκης Μ. (1987, σ. 34) διαιρεί τη Νεοελληνική μετανάστευση στις ακόλουθες χρονικά φάσεις: α) 1830-1900, β) 1900-1920, γ) 1921-1946, δ) 1946-1949. Τέλος, έχουμε και τη σύγχρονη φάση από το 1955 μέχρι σήμερα, (Luetkens C., 1981).

Ο Siampos G. (1980, σ. 252) διακρίνει από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι το 1973 δύο βασικά ρεύματα: 1) το πρωτοποριακό (δεκαετία του 1880- δεκαετία του 1920) και 2) το μεταπολεμικό (δεκαετία του 1950-1970).

Ο Polyzos N., (1947, p. 32) θεωρεί ότι ο ελληνισμός έχει να επιδείξειτρία στάδια μετανάστευσης: 1) την "αγροτική" μετανάστευση της αρχαιότητας που ήταν αποτέλεσμα δημογραφικών πιέσεων στις πόλεις και είχε σαν στόχο την αναζήτηση και κατάκτηση εδαφών στο εξωτερικό (π.χ. Μ. Ασία, Β. Αφρική, Σικελία), 2) την "εμπορική" που χρονολογείται από το μεσαίωνα μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα και αποσκοπούσε στην πραγματοποίηση εμπορικών ανταλλαγών σε διάφορες χώρες και πόλεις της Ευρώπης, των Βαλκανίων και Μέσης Ανατολής και 3) τη "βιομηχανική" ή τη μετανάστευση "εργατικού δυναμικού" που ξεκίνησε στα τέλη του 19ου αιώνα και συνεχίστηκε μέχρι τη δεκαετία του 1970. Είχε σαν αφετηρία τις αναπτυσσόμενες χώρες και κατευθύνθηκε στις βιομηχανικά αναπτυσσόμενες χώρες της Δύσης.

Εδώ θα θέλαμε να συμπληρώσουμε ότι κατά τη δεκαετία κυρίως 1970-1980, ένας σημαντικός αριθμός μεταναστών κινήθηκε και προς τις πετρελαιοπαραγωγικές αραβικές χώρες της Μ. Ανατολής και Β. Αφρικής, καθώς οι πόρτες των παραδοσιακών χωρών υποδοχής μεταναστών έκλειναν σιγά-σιγά. Οι λόγοι και σ΄ αυτήν την περίπτωση ήταν οικονομικοί.

Η Έμκε-Πουλοπούλου Η., (1985, σ. 22), διακρίνει στην Ελλάδα τις εξής μεταναστευτικές φάσεις από το 1890 μέχρι σήμερα: 1) την εργατική όπου οι μετανάστες χρησιμοποιήθηκαν, τουλάχιστον στην πρώτη φάση της άφιξής τους, ως εργάτες 2) την πολιτική 3) τη μετανάστευση εμπόρων που επεκτάθηκε από το 1890-1920 στη Ρουμανία, Αίγυπτο και Ρωσία και 4) τη μετανάστευση επιστημόνων, ιδιαίτερα στη μεταπολεμική περίοδο. Καθεμιά από αυτές έχει διαφορετικά αίτια και επιπτώσεις.

Οι ενδιαφερόμενοι μελετητές έχουν τη δυνατότητα εξεύρεσης των διαφόρων σχετικών στοιχείων είτε από τους εκλογικούς καταλόγους των ψηφοφόρων του εξωτερικού (Δώδος Δ., 1990, σ. 422), είτε από διάφορες ξένες πρεσβείες (Siampos G., 1980, p. 252) και απογραφές ξένων χωρών (ΓΓΑΕ, 1995). Δυστυχώς από τον Οκτώβριο του 1977 δε συγκεντρώνονται πλέον στοιχεία για τη μετανάστευση και παλιννόστηση από την ΕΣΥΕ (Γκότοβος Α. και Μάρκου Γ., 1984, σ. 17).

Η ΕΣΥΕ για το χρονικό διάστημα 1821-1977 εκτιμά ότι ο αριθμός των Ελλήνων που μετανάστευσαν σε άλλες χώρες ήταν 1.800.000. Ο Τσουκαλάς Κ. (1986, σ. 119) αναφέρει ότι από το 1950-1970 περίπου 1.000.000 μετανάστες έφυγαν για τα εργοστάσια της Κεντρικής και Δυτικής Ευρώπης (βλ. και Τσουκαλάς Κ., 1979, σ. 112 κ. ε.).

Σε σχετική έκδοση της ΓΓΑΕ (1994, σ. 10) αναφέρεται ότι, για παράδειγμα, περίπου 50.000 Έλληνες βρήκαν εργασία στη Λατινική Αμερική. Αντίστοιχη έρευνα της ΓΓΑΕ (1995) για τις Υπερπόντιες χώρες αναφέρει ότι στην απογραφή του 1986 ο συνολικός πληθυσμός ελληνικής καταγωγής στην Αυστραλία ήταν 275.299 άτομα πρώτης και δεύτερης γενιάς, στον Καναδά 177.315 άτομα και στη Νέα Ζηλανδία 5.500 άτομα .

Ενδεικτικοί είναι και οι πίνακες που ακολουθούν:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Η μεταπολεμική ελληνική μετανάστευση

Υπερπόντια μετανάστευση					Ευρωπαϊκή μετανάστευση				
Περίοδοι	Σύνολο	ΗΠΑ	Άλλες χώρες	Σύνολο	Γερμανία	Άλλες χώρες	Μεσογειακές Χώρες	Δε Δήλωσαν	Γενικό σύνολο
1946-54	68473	25209	43264	-	-	-	-	-	68473
1955-59	86409	42083	62326	40174	7964	32210	16037	1143	143763
1960-64	106845	18946	87899	280970	240176	40794	7528	957	396300
1965-69	142767	49308	93459	241843	215443	26400	3402	1199	389211
1970-74	80168	38747	41421	165769	153117	12652	1258	2601	249796
1975-77*	22803	11774	44029	29595	21441	8154	2691	2121	57210
Σύνολο	507465	86067	339398	758351	638141	120210	30916	8021	1304753

*Για την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 1977

Πηγή: Κασιμάτη Κ., Μετανάστευση, Παλιννόστηση: Η προβληματική της δεύτερης γενιάς, Αθήνα, 1984, σ. 17-18.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Εκροές Ελλήνων 1983-1989 (σε χιλιάδες)

ΧΩΡΑ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ	ΕΤΟΣ						
	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Γερμανία	18.9	16.8	16.4	15.0	12.9	12.8	-
Βέλγιο	-	0.9	0.8	0.6	0.7	0.6	0.6
Σουηδία	0.9	0.6	0.5	0.8	0.3	0.2	0.1
Ελβετία	0.7	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.4

Πηγή: Εθνικές πηγές δημοσιευμένες από τον ΟΟΣΑ, Sopemi 1990, Παρίσι, 1991: 140-142

2.1.4. «Εικόνα» του μετανάστη

Αφού αναφερθήκαμε στις επικρατέστερες απόψεις που αιτιολογούν την απόφαση του μετανάστη να μεταναστεύσει, στη συνέχεια θα προσπαθήσουμε να σκιαγραφήσουμε το "προφίλ" του, δηλαδή τα κοινωνικο-δημογραφικά του χαρακτηριστικά, κυρίως αυτού που μετανάστευσε μεταπολεμικά.

Πρόκειται για άτομα, ως επί το πλείστον, παραγωγικής ηλικίας αφού το μεγαλύτερο ποσοστό των μεταναστών ανήκε στην ομάδα 15-44 ετών (Κασιμάτη Κ., 1984, σ. 21). Χαρακτηριστικό επίσης είναι ότι δεν είχαν επαγγελματική εξειδίκευση και το επίπεδο μόρφωσης ή ήταν ανύπαρκτο ή ήταν υποτυπώδες (Παπαδημητρίου Μ., 1990, σ. 173-175). Στην έρευνα του Unger Κ. (1981) προκύπτει ότι το 70% των μεταναστών είχε τελειώσει Δημοτικό και μόλις το 10% από αυτούς είχε απολυτήριο Γυμνασίου, ενώ το 20% δεν είχε ποτέ παρακολουθήσει μαθήματα στο σχολείο.

Από αυτούς φωτεινή εξαίρεση αποτελούν οι φοιτητές, επιστήμονες, καλλιτέχνες (Καβουριάρης Μ., 1984, σ. 16).

Εξαιτίας της ανεπάρκειας προσόντων, ήταν αναμενόμενο οι μετανάστες να υφίστανται διάφορες επαγγελματικές ανισότητες (ΓΓΑΕ, 1995, σ. 58). Το ίδιο τονίζεται και από τη Βρετάκου Β. (1990, σ. 82-84) η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι Έλληνες μετανάστες στράφηκαν σε μικροαστικές δραστηριότητες και δεν επεδίωξαν την κοινωνική τους άνοδο ως χειρώνακτες ή ειδικευμένοι εργάτες και ακόμη λιγότερο ως αγρότες, παρόλο που οι περισσότεροι προέρχονταν από αγροτικές περιοχές (βλ. και Τσουκαλάς Κ. 1984, 1986).

Αναρωτιέται λοιπόν κανείς γιατί αυτοί οι άνθρωποι δεν εκμεταλλεύθηκαν τη διαμονή τους στο εξωτερικό για να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους. Αυτό οφείλεται σε διάφορους λόγους, όπως: συγκεκριμένη αμυντική πολιτική των χωρών υποδοχής απέναντι στον αυξανόμενο όγκο αλλοδαπών εργατών, γκετοποίηση των μεταναστών και εξουδετέρωση του δυναμισμού τους και αποθάρρυνση της πιθανής ενσωμάτωσης των μεταναστών στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία γενικότερα, πραγματικές ανάγκες των ξένων αγορών εργασίας σε ανειδίκευτο προσωπικό κ.ά. Όμως πέρα από τους αντικειμενικούς παράγοντες που δεν επέτρεψαν την επαγγελματική εξειδίκευση των μεταναστών μας στο εξωτερικό, στο βαθμό τουλάχιστον που αναμενόταν κι άλλοι παράγοντες που είχαν σχέση με τη δυνατότητα των ίδιων των μεταναστών, την προπαίδεια τους, την αντίληψή τους, την κοινωνική τους συμπεριφορά και τη διάθεσή τους έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο (Παπαδημητρίου Μ., 1990, σ. 179).

Όπως τονίζει στην «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» (23 Ιουλίου, 1999, σ. 8-9) η Βεντούρα Λ. «οι μεταπολεμικοί μετανάστες, οι οποίοι στην πλειονότητά τους προέρχονταν από αγροτικά στρώματα με ελάχιστες ευκαιρίες απασχόλησης και θλιβερές συνήθως συνθήκες διαβίωσης, απέκτησαν δικαιώματα και κοινωνικές απολαβές που τους ήταν άγνωστες έως τότε. Η κοινωνική τους καταγωγή ωστόσο προσδιόρισε σε μεγάλο βαθμό τις δυνατότητές τους να επωφεληθούν από τα δικαιώματα και τις παροχές που τυπικά απολάμβαναν. (...) Η κατώτερη θέση της πατρίδας τους στο διεθνές οικονομικό, πολιτικό και πολιτισμικό πεδίο, αλλά και των ιδίων στη χώρα στην οποία γεννήθηκαν και μεγάλωσαν, προσδιόρισαν εν πολλοίς και τη θέση που θα καταλάμβαναν στην κοινωνική ιεραρχία της χώρας υποδοχής».

Στους μετανάστες, ανάλογα με τη συμπεριφορά τους και τον τρόπο που αντιμετώπιζαν τη μετανάστευση, έχουν δοθεί διάφοροι χαρακτηρισμοί, όπως "ριψοκίνδυνοι", "συνετοί", (Γλυτσός Ν., 1990, σ. 195). Ο ίδιος συγγραφέας (1991) τους χαρακτηρίζει ως "μόνιμους", "πρόσκαιρους" "ανυπόμονους", "ασταθείς", ενώ ο Ramsis J. (1957, σ. 65-72) ως "παραδοσιακούς", "αφομοιωμένους" κλπ.

2.1.5. Συνθήκες ζωής των μεταναστών και των οικογενειών τους

Όπως έχει παρατηρηθεί σημαντικά τμήματα του μεταναστευτικού πληθυσμού είναι θύματα πολλαπλών μορφών αποκλεισμού: πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού, πολιτισμικού (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, SEC (90), 1813, τελικό, 28.9.1990 § 102 από: Γκιζέλη Γρ., Καυταντζόγλου Ρ., Τεπέρογλου Α., Φίλια Β., Αθήνα, ΕΚΚΕ, 1984).

Το ντόπιο στρώμα με το αίσθημα της υπεροχής που απέκτησε γιατί έπαψε πια να βρίσκεται στο τελευταίο σκαλοπάτι της κοινωνικής διαβάθμισης έρχεται σε αντίθεση και ανταγωνισμό με το στρώμα των μεταναστών και έτσι ενισχύει τη θέση της ιθύνουσας τάξης (Κασιμάτη Κ., 1984, σ. 34 και Γκότοβος Αθ., 1996, σ. 53-79).

Εξίσου προβληματικές ήταν και οι συνθήκες διαβίωσης των μεταναστών. Οι συνθήκες στέγασης του μετανάστη ήταν συνάρτηση δύο κύριων παραγόντων της κοινωνικο-οικονομικής του κατάστασης και της μεταναστευτικής πολιτικής της χώρας υποδοχής (Μουσούρου Λ., 1990, σ. 287). Ο Δαμανάκης Μ. (1987, σ. 51) θεωρεί ότι η γκετοποίηση των αλλοδαπών εργατών δεν είναι αποτέλεσμα της θέλησής τους να ζουν συγκεντρωμένοι αλλά προϊόν κυρίως των μηχανισμών κοινωνικής διάκρισης της κοινωνίας υποδοχής. Η γεωγραφική απομόνωση των ξένων εργατών και των οικογενειών τους σε σπίτια και συνοικισμούς, που χρειάζονται επειγόντως εξωραϊσμό αν όχι κατεδάφιση δεν είναι τίποτε άλλο παρά η εξωτερική, εμφανής όψη, της κοινωνικής τους απομόνωσης.

Για να νιώσει μεγαλύτερη ασφάλεια ο μετανάστης αλλά και για να αντιμετωπίσει ευκολότερα όλες αυτές τις δυσχερείς καταστάσεις ή για να διατηρήσει αμείωτη την ανάμνηση της πατρίδας-άρα και την προσδοκία της επιστροφής-φρόντισε να συντηρεί σχέσεις με τους συμπατριώτες του. Έτσι οι συνθήκες ζωής των μεταναστών στη χώρα υποδοχής οργανώθηκαν γύρω από τις κοινότητες (Δαμανάκης Μ., 1987, σ. 52-5, Χασιώτης Ι., 1999, σ. 175, Vlachos E., 1968, Essinger H. & Kulla O., 1987).

Ο μετανάστης υπόκειται σ΄ένα διπλό σύστημα αξιών (Καβουριάρης Μ., 1990, σ 16). Η Λαλιώτου Ι. (ΤΟ ΒΗΜΑ, 1999, σ.13) γράφει πολύ χαρακτηριστικά: «Στην περίπτωση των Ελλήνων της Αμερικής, για παράδειγμα, η κουλτούρα και η υποκειμενικότητα των μεταναστών διαμορφώθηκε έτσι στο πλαίσιο διττών εθνικών ιδεολογιών. (...) Η τρίτη κουλτούρα των μεταναστών -που δεν ταυτίζεται με τον πολιτισμό ούτε των χωρών αποστολής, ούτε των χωρών υποδοχής- εκφράζει τις μοναδικές κάθε φορά εμπειρίες της μετανάστευσης και αναπαριστά τη σύγχρονη ιστορία μέσα από την οπτική εκείνων που καταλαμβάνουν θέσεις ταυτόχρονα μέσα και έξω από τις παγιωμένες φαντασιακές κοινότητες και μορφές κοινωνικότητας. (...) Οι πολιτισμικές εκφράσεις των μεταναστών υποδεικνύουν ότι οι ταυτότητες και η υποκειμενικότητα διαμορφώνονται πάντα στο πλαίσιο της συνάντησης τοπικών μορφών κοινωνικότητας με τις επιταγές της παγκόσμιας οικονομίας. Ο μετανάστης ως προϊόν αυτής της συνάντησης είναι ταυτόχρονα στο τοπικό επίπεδο ξένος και ντόπιος. Αυτή ακριβώς η αμφιταλάντευση αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του μετανάστη ως κοινωνικού και ιστορικού υποκειμένου».

Όπως είναι φυσικό, εκτός από τον ίδιο το μετανάστη, η οικογένειά του υπέστη εξίσου σοβαρές ανακατατάξεις και μάλιστα πολλές φορές με δραματικές επιπτώσεις (Κασιμάτη Κ., 1984, σ. 21).

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στα παιδιά των μεταναστών των οποίων η κοινωνική, πολιτιστική, πνευματική και ψυχολογική κατάστασή τους επηρεάζεται από το χρόνο μετανάστευσης και τη γενιά των μεταναστόπουλων στην ξένη γη (πρώτη, δεύτερη, τρίτη κλπ.), τον τύπο του σχολείου ή της τάξης που φοιτούν, τα μέτρα και τα προγράμματα εκπαίδευσης των κρατών, τις προβλεπόμενες θεσμικά επαγγελματικές προοπτικές των παιδιών των μεταναστών. Παράλληλα η κοινωνική και οικονομική κατάσταση των γονέων επιδρα καίρια στην πορεία που θα ακολουθήσουν

(Κουρταλίδης Θ. από το Γκότοβος Αθ. και Μάρκου Γ. 1984, σ. 35).

Η Κασιμάτη Κ. (1984) αναφερόμενη στους λόγους επαγγελματικής αποτυχίας των νεαρών μεταναστών τονίζει και την αδυναμία τους να διαλέξουν το κατάλληλο γι' αυτούς επάγγελμα, γιατί τα πρότυπα περιορίζονται στον στενό κύκλο της οικογένειας, οι φιλοδοξίες τους δεν είναι ξεκαθαρισμένες, δεν μπορούν να εκφραστούν και συνήθως κάτω από πιέσεις διαλέγουν επαγγέλματα που χρειάζονται λίγα προσόντα.

Τα παιδιά των μεταναστών παρουσιάζουν στη χώρα υποδοχής εμφάνιση διαταραχών, μεταβολή οικογενειακών σχέσεων, ψυχοσωματικές εκδηλώσεις (βλ. και Έμκε-Πουλοπούλου Η., 1985, σ. 403).

Εξίσου δύσκολες ήταν οι συνθήκες ζωής και για τις μετανάστριες. Το μορφωτικό τους επίπεδο ήταν ακόμη πιο χαμηλό από αυτό των ανδρών (ΕΚΚΕ, 1972, σ. 46), ενώ εμφάνιζαν πολλά ψυχολογικά προβλήματα (Dunkas N., Palermoy B., Nikelly A.G., 1993, 4: σ. 134-140).

Στην ίδια εργασία αναφέρεται ότι τα ψυχολογικά προβλήματα των μεταναστριών μπορεί να οφείλονταν στη διάσπαση του ισχυρού δεσμού μητέρας-κόρης που συναντάται ιδιαίτερα στην Ελλάδα και που μπορεί να προκαλέσει παθολογικά προβλήματα και πολλές δυσλειτουργίες στις κόρες που αποχωρίστηκαν, εξαιτίας της μετανάστευσης, τη μητέρα τους.

Παρόλα αυτά θεωρούμε σκόπιμο να αναφέρουμε και την αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία η διέξοδος της μετανάστευσης επέτρεψε στη γυναίκα να βγουν από το πλέγμα της οικογενειακής εξάρτησης (Καβουριάρης Μ., 1990, σ. 21).

Ο Χασιώτης Ι. (1993, σ.139) θεωρεί επιπλέον ότι στην προπολεμική περίοδο η συμμετοχή της Ελληνίδας στη μετανάστευση ήταν αρκετή περιορισμένη (κατά μέσο όρο 2,5-5% στα χρόνια 1869-1925) πρβλ. Πορταρίτου, "Η μετανάστευση", σ. 329, 338). Ο ρόλος της στις χώρες υποδοχής θα μπορούσε μάλλον να χαρακτηριστεί-με τα κριτήρια της χώρας υποδοχής-ως περιθωριακός: οι μετανάστριες είτε αποτελούσαν μέρος της καθιερωμένης οικογενειακής συνοδείας είτε περιορίζονταν στο πλαίσιο της οικιακής κυρίως απασχόλησης. Αντίθετα, στα μεταπολεμικά χρόνια (και ιδιαίτερα στην περίοδο 1960-1976) αναβαθμίστηκαν και τα ποσοστά της γυναικείας συμμετοχής στα γενικά μεγέθη της μετανάστευσης (γύρω στο 42%) και ο πόλος των μεταναστριών, που αναζητούσαν τώρα, όπως και οι άρρενες, παράλληλη ή και εντελώς αυτόνομη εργασιακή απασχόληση στις χώρες φιλοξενίας.

2.1.6. Μεταναστευτική πολιτική Ελλάδας-χωρών υποδοχής

Υπήρξαν χώρες α) με πολιτική αφομοίωσης των μεταναστών, πολιτική που απέβλεπε στη μετατροπή των μεταναστών σε μέλη της κοινωνίας υποδοχής (π.χ. οι Η.Π.Α.), β) με πολιτική που απέβλεπε στη μετατροπή της κοινωνίας υποδοχής σε πολυπολιτισμική κοινωνία (π.χ. η Αυστραλία από τις αρχές της δεκαετίας του 1970), γ) με πολιτική αντιμετώπισης των μεταναστών ως εργατικής δύναμης, πολιτική μη αφομοίωσης (π.χ. η Ομοσπονδιακή Γερμανία, τουλάχιστον μέχρι το 1973) και δ) χώρες όπου ο κυρίαρχος πολιτισμός είναι αποτέλεσμα της αποικιοποίησής του (π.χ. χώρες της Αφρικής), (Μουσούρου Λ., 1991, σ. 319).

Άλλα παραδείγματα αντιμετώπισης των μεταναστών είναι τα ακόλουθα: Ο Δαμανάκης Μ. (1987, σ. 40) αναφέρει ότι η ελληνογερμανική σύμβαση της 30-3-1960, άρθρο 18, δεν κάλυπτε τους μετανάστες σε περίπτωση π.χ. ανεργίας, αφού "Η ελληνική κυβέρνηση θα επαναπροσλαμβάνει ανά πάσα στιγμή άτυπα τους Έλληνες εργάτες με τις οικογένειές τους, που εισέρχονται βάσει αυτής της συμφωνίας στο χώρο της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας». Ο Μανιτάκης Ν. στην εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» (12-7-1999, σ. 9) τονίζει ότι κάποιες χώρες υποδοχής είχαν εφαρμόσει τακτικές κοινωνικού διαχωρισμού, όπως "οι γαλλικές αρχές που το 1916-1920 επωφελήθηκαν του γεγονότος ότι οι μικρασιατικής και δωδεκανησιακής καταγωγής στρατολογημένοι μετανάστες Έλληνες, ως Οθωμανοί και Ιταλοί υπήκοοι δεν ενέπιπταν στη δικαιοδοσία των ελληνικών αρχών».

Η χώρα μας, όπως φάνηκε και από τα παραπάνω χαρακτηριστικά παραδείγματα, παρόλο που είχε συνάψει σχετικές συμφωνίες με τις ενδιαφερόμενες ξένες χώρες δεν εξασφάλισε τους μετανάστες ούτε από την ανεργία αλλά ούτε προετοίμασε το εργατικό δυναμικό που επρόκειτο να μεταναστεύσει με μια προτεχνολογική κατάρτιση και στοιχειώδεις γνώσεις της γλώσσας (Κασιμάτη Κ., 1984, σ. 33)

Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι ανάμεσα στις χώρες αποστολής μεταναστών και των χωρών υποδοχής υπήρξε παντελής έλλειψη συνεργασίας και σχεδίασης κοινών ενεργειών (Marziale Fr., 1966, σ. 44).

2.1.7. Επιπτώσεις της μετανάστευσης

Η μετανάστευση αποτελεί ένα φαινόμενο που έχει γίνει αιτία πολλών συζητήσεων ως προς τη θετική ή αρνητική της τόσο στο μετανάστη όσο και στη χώρα του. Παρακάτω θα αναφερθούν κάποιες απόψεις οι οποίες κατά κύριο λόγο σταχυολογήθηκαν από το βιβλίο της Κασιμάτη Κ. (1984, σ. 36-40):

Θετικές επιπτώσεις

α. Για τη χώρα προέλευσης:

- Η μετανάστευση έλυσε έστω και πρόσκαιρα το οξύ πρόβλημα της ανεργίας και υποαπασχόλησης που χαρακτήριζαν την Ελλάδα της μεταπολεμικής περιόδου
- Οι μετανάστες με την αποστολή εμβασμάτων συνέβαλαν στην αύξηση των συναλλαγματικών αποθεμάτων και στη βελτίωση τόσο του ισοζυγίου πληρωμών όσο και του βιοτικού επιπέδου (βλ. και Γλυτσός Ν., 1991, σ. 146 ή OECD σ. 33-36).
- Λειτούργησε εξομαλυντικά για την κρατούσα τάξη γιατί τμήμα του πληθυσμού, πιεζόμενο από βιοτικά προβλήματα ήταν πιθανό να διεκδικήσει με διάφορους τρόπους τουλάχιστον εργασία, κατέφυγε στο εξωτερικό.

β. Για το μετανάστη:

- Η καλή και συνεχής αμοιβή ανεβάζει το βιοτικό του επίπεδο
- Η κοινωνική ασφάλιση του δημιουργεί τη σιγουριά για να αντιμετωπίσει "το αύριο" και τον απαλλάσσει από το άγχος της αβεβαιότητας, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα

- Με τη συνεχή εργασία και καλή αμοιβή δημιουργεί μια καλύτερη προοπτική για την επαγγελματική αποκατάσταση των παιδιών του και ιδιαίτερα για τη μόρφωσή τους, κυρίως όσων έμειναν πίσω στην Ελλάδα.
- Η επαφή του με το καινούργιο περιβάλλον μεγαλώνει τον κύκλο των ενδιαφερόντων του και του πλαταίνει τον ορίζοντα των γνώσεων (βλ. και 1ο Παγκόσμιο Συνέδριο Αποδήμων Ελλήνων, 1985, σ. 158).

Αρνητικές επιπτώσεις

α. Για τη χώρα προέλευσης:

- Η μετανάστευση αποστέρησε τη χώρα από ένα σημαντικό σε όγκο και ζωτικό σε σύνθεση τμήμα του πληθυσμού της.
- Οι επιδράσεις πάνω στην πληθυσμιακή εξέλιξη της χώρας ήταν περισσότερο έντονες στις αγροτικές και ακριτικές περιοχές (...) παράλληλα με την πληθυσμιακή εξέλιξη η μετανάστευση επηρέασε αρνητικά τη σύνθεση του πληθυσμού κατά φύλο. (...) Αυτή η δημογραφική διαταραχή ευνόησε την υπογεννητικότητα και οδήγησε σε στασιμότητα και γήρανση του πληθυσμού.
- Στη μετανάστευση, μέχρις ενός σημείου, οφείλεται και η στενότητα εργασίας που παρατηρήθηκε σε ορισμένους κλάδους και πήραν συγκεκριμένη μορφή στην περίοδο 1972-4.
- Η μετανάστευση επιτείνει ακόμη την εξάρτηση της χώρας μας από τις χώρες υποδοχής μεταναστών.

β. Για το μετανάστη

- Αντιμετωπίζει προβλήματα στην εκπαίδευση των παιδιών του
- Η δυσκολία στη γλώσσα (κατά κανόνα τα παιδιά φοιτούν σε σχολείο της χώρας υποδοχής και μιλούν καλύτερα τη γλώσσα, ενώ οι γονείς περιορίζονται στα στοιχειώδη) και το διαφορετικό επίπεδο και περιεχόμενο εκπαίδευσης που έχουν οι γονείς και τα παιδιά δημιουργούν προβλήματα επικοινωνίας μεταξύ τους με δυσάρεστες για τον οικογενειακό θεσμό συνέπειες.
- Τα κοινωνικά και ψυχολογικά προβλήματα που προκάλεσε η μετανάστευση στις οικογένειες των μεταναστών που δεν τους ακολούθησαν στη χώρα υποδοχής είναι μεγάλα. Οι επιπτώσεις αφορούσαν την ίδια την οικογενειακή δομή, (Λυκέτσος Γ., Μπάζας Β. κ.ά., 1977).

Με σιγουριά όμως μπορεί να λεχθεί τούτο: τα οικονομικά οφέλη που προέκυψαν από τη μετανάστευση βραχυπρόθεσμα τα πλήρωσε ο μετανάστης και η χώρα ακριβά. Η μετανάστευση λοιπόν και οι συνέπειές της δεν περιορίζονται μόνο στη γενιά που έφυγε αλλά και στις επόμενες. Δεν είναι μόνο οι άμεσα οικονομικές επιπτώσεις, άσχετα αν είναι θετικές ή αρνητικές, που λογαριάζονται αλλά άλλες βαθύτερες και ουσιαστικότερες για το άτομο και τη χώρα.

Ολοκληρώνοντας το θέμα μας θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι η μετανάστευση δεν έχει κλείσει ακόμη τον κύκλο της, απλά έχει διαφοροποιηθεί η μορφή της.

Νέα μεταναστευτικά ρεύματα κινούνται από και προς πολλές κατευθύνσεις (Καρτάλης Γ., εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ «Ειδική Έκδοση», 16.6.1991).

Το ζήτημα της μετανάστευσης παραμένει στο προσκήνιο. Στην πλειονότητα των κρατών - μελών έχει καταστεί κεντρικό θέμα του πολιτικού διαλόγου. Οι περιστάσεις που συνοδεύουν το διάλογο αυτό και οι ανησυχητικές πολιτικές συνέπειές τους, αποδεικνύουν ότι το πρόβλημα της ενσωμάτωσης των μεταναστών παραμένει άλυτο.

Ο Decoli Br. στην εφημερίδα Le Monde (13-7-1984) είχε επιστήσει προ πολλού την προσοχή μας τονίζοντας το εξής στοιχείο. "Τα 13.000.000 μεταναστών στην Κοινότητα παρουσιάζουν ένα ενδέκατο κράτος χωρίς αντιπροσώπευση ούτε και νομιμότητα".

"Είναι δύσκολο να πει κανείς, ποιες θα είναι οι χώρες που θα δεχτούν το μεγαλύτερο αριθμό μεταναστών. Νομίζω ότι ο κόσμος φοβάται ένα νέο κύμα "μεγάλων εισβολών" και κανείς δε βλέπει ευνοϊκά τις μαζικές μεταναστεύσεις. Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα δέχτηκε περισσότερα από 200.000 άτομα. Μια τέτοια μετανάστευση την επιβαρύνει με τεράστια προβλήματα. Γνωρίζω την κατάσταση στην Γερμανία. Θα πρέπει να δημιουργηθούν εκεί νέες θέσεις εργασίας, να επιλυθούν κοινωνικά προβλήματα κλπ. Δεν είναι σε θέση να δεχτούν ένα μεγάλο αριθμό μεταναστών και γι' αυτό το λόγο επικρατεί ανησυχία εκεί". (από συνέντευξη του Chevardnadze E. στον Iakovlen Egor, ΤΟ ΒΗΜΑ, 16.6.1991).

Είναι γεγονός ότι στην Ελλάδα παρατηρείται μείωση του αριθμού των Ελλήνων κλασικών μεταναστών που μεταναστεύουν σε άλλες χώρες, αυτό όμως δε σημαίνει ότι η μετανάστευση δεν πρέπει να την απασχολεί. Η χώρα μας αισθάνθηκε και αισθάνεται τις συνέπειες της μετανάστευσης μέχρι σήμερα και αφού σύμφωνα με τη λαϊκή ρήση "όποιος παθαίνει, μαθαίνει", ελπίζουμε ότι θα μπορέσει με ανάλογη ευαισθησία να δείξει την απαιτούμενη ανθρωπιά στους σύγχρονους ξένους μετανάστες που την κατακλύζουν.

Κεφάλαιο 3

3. Η παλιννόστηση των Ελλήνων ομογενών

3.1. Ορισμός της παλιννόστησης

Η λέξη «παλιννόστηση», σημαίνει την επιστροφή του ξενιτεμένου στην πατρίδα και το ρήμα παλιννοστώ σημαίνει επιστρέφω στην πατρίδα. (Κριαράς Ε. 1995.- Μπαμπινιώτης Γ. 1999)

Για το ίδιο φαινόμενο χρησιμοποιούνται και άλλες συνώνυμες λέξεις, όπως επαναπατρισμός, επιστροφή, επανένταξη κλπ., παρόλο που από διάφορους ερευνητές γίνεται εννοιολογική αποσαφήνιση των όρων αυτών.

Η Έμκε-Πουλοπούλου Η. (1985, σ. 22) κάνει διάκριση των όρων παλιννόστηση-επαναπατρισμός "πρέπει να χρησιμοποιούμε τον όρο παλιννόστηση για να δηλωθεί η εκούσια επιστροφή μεταναστών στη χώρα καταγωγής τους. Ενώ τον όρο επαναπατρισμό στην περίπτωση των προσφύγων της Μ. Ασίας, κατά την ανταλλαγή των πληθυσμών. Για τους πολιτικούς πρόσφυγες που εγκατέλειψαν τη χώρα που είχαν βρει καταφύγιο χρησιμοποιούμε και τους δύο όρους".

Σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο για τη μετανάστευση οι περισσότεροι μετανάστες από τη στιγμή που φεύγουν οραματίζονται τη στιγμή της επιστροφής στην πατρίδα τους, δηλαδή την παλιννόστηση. Κατά τον Χασιώτη Ι., (1999, σ. 204) η παλιννόστηση είναι κυρίως απόφαση του ξενιτεμένου, αφού εκτιμήσει προσεκτικά τις περιστάσεις και τα αισθήματά του. Ο επαναπατρισμός όμως εγκλείει και τη σύμπραξη κάποιας εξουσίας, που χορηγεί την άδεια του επαναπατρισμού ή επιβάλλει τον επαναπατρισμό.

Για τον Γεωργογιάννη Π. (1997, σ. 38) η χρήση των εισαγωγικών στους όρους επαναπατρισμός και παλιννόστηση δηλώνουν την εγκατάσταση στην ΕΕ οικονομικών προσφύγων, οι οποίοι δεν είχαν ποτέ προηγουμένως ζήσει εδώ.

Υπάρχει βέβαια και μια άλλη άποψη που επισημαίνει ότι η περίπτωση των μεταναστών δεύτερης γενιάς και των ομογενών που γεννήθηκαν σε ελληνικές παροικίες του εξωτερικού και έρχονται να εγκατασταθούν στην Ελλάδα δεν είναι στην ουσία επαναπατρισμός ή παλιννόστηση, αλλά μετανάστευση (βλ. Έμκε-Πουλοπούλου Η., 1990, και Πετρινιώτη Ξ., 1993, σ. 37).

Για το ίδιο θέμα έγινε μνεία στη διάρκεια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών (Π.Ι., 1999,σ.7) "Οι ομογενείς Πόντιοι, Βορειοηπειρώτες διαφέρουν από τους παλιννοστούντες απόδημους και από τους μετανάστες στη Δυτική Ευρώπη σε ό,τι αφορά τους όρους της κοινωνικής τους ένταξης στη χώρα μας, αφού δε διαθέτουν ίδιους οικονομικούς πόρους και υπάγονται μάλλον στην κατηγορία των "οικονομικών" προσφύγων παρά των παλιννοστούντων".

Από την άλλη πλευρά «Οι όροι "επανένταξη" και "επανενσωμάτωση" προϋποθέτουν ότι οι παλιννοστούντες ήταν πριν από την αποδημία τους ενσωματωμένοι στο οικονομικό και κοινωνικο-πολιτισμικό σύστημα της πατρίδας τους και ότι μετά την παλιννόστησή τους επανενσωματώνονται σ΄αυτό. Οι μετανάστες ήταν ίσως οικονομικά και κοινωνικο-πολιτισμικά ενσωματωμένοι στην οικογένειά τους, ίσως και στο κοινωνικοπολιτισμικό

σύστημα του τόπου προέλευσής τους, όχι όμως και στο οικονομικό σύστημα της χώρας τους. Όσον αφορά τους εργάτες δηλαδή τους Gastarbeiter, μπορούμε να υποστηρίξουμε με σιγουριά ότι δεν ήταν ενσωματωμένοι στο οικονομικό σύστημα της χώρας τους, διότι, αν ήταν, δε θα είχαν λόγους να μεταναστεύσουν. Είναι επομένως λάθος να κάνουμε λόγο για επανένταξη των παλιννοστούντων. Δεν πρόκειται για μια επανένταξη αλλά για μια προσπάθεια ένταξής τους με βάση τις προϋποθέσεις που τους εξασφάλισε η μετανάστευση. Πέρα απ' αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι τα παιδιά των μεταναστών γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στην πλειοψηφία τους, στο εξωτερικό. Αυτά δηλαδή δεν παλιννοστούν, αλλά μεταναστεύουν στη χώρα των γονέων τους. Στην περίπτωσή τους επομένως δεν μπορεί να γίνεται λόγος για επανένταξη (Δαμανάκης Μ., 1987 και Γκότοβος Αθ.-Μάρκου Γ., 1984, σ. 81).

Εμείς διευκρινίζουμε ότι θα χρησιμοποιήσουμε τη λέξη παλιννόστηση για να δηλώσουμε το φαινόμενο της επιστροφής των Ελλήνων ομογενών που είχαν δικαίωμα μετοικεσίας στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από τον τόπο προέλευσής τους και τους λόγους που τους ώθησαν να πάρουν αυτήν την απόφαση.

Θα έπρεπε μάλιστα εξαρχής να τονιστεί ότι η παλιννόστηση δεν απασχολεί μόνο τη χώρα μας, γεγονός που αυξάνει το ενδιαφέρον για τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας. Μια σχετική με το θέμα μας πηγή (Blum A., Rallu J.-L., Libbey J., 1993, σ. 34) δίνει τις ακόλουθες πληροφορίες. "Επιστροφή μεταναστών πραγματοποιήθηκε προς τις χώρες την Νότιας Ευρώπης, όπως Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Γιουγκοσλαβία και Ελλάδα που πράσφατα έγιναν μεταναστευτικές χώρες χάρη σ'αυτές τις επιστροφές".

3.1.1. Η πολιτική της Ελλάδας και της ΕΕ για την παλιννόστηση

Για την παλιννόστηση και γενικά για τον τρόπο αντιμετώπισής της από τις ενδιαφερόμενες χώρες και αρμόδιους φορείς καθώς και για το υπάρχον σχετικό βιβλιογραφικό υλικό εύστοχες παρατηρήσεις έχουν κάνει οι Κολλάρου Τ. & Μουσούρου Λ. (1980, σ. 50-61).

Αναφέρουν καταρχάς ότι πολλοί μελετητές αποπειράθηκαν να δημιουργήσουν "τυπολογίες" των μεταναστεύσεων επιστροφής γιατί πιστεύουν ότι κάθε τύπος επιστροφής συνεπάγεται διαφορετική διαδικασία επανένταξης του επαναπατριζομένου. Η διάκριση της παλιννόστησης σε συγκυριακή, αυθόρμητη, οργανωμένη επιστροφή ή σχεδιασμένη επανένταξη, υποδηλώνει την ενεργότερη ή μη συμμετοχή της χώρας αποστολής και αντίστοιχα την άσκηση ανάλογης οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής πολιτικής για επαναπατρισμό και επανένταξη δηλώνει όμως ακόμα και τις συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί στη χώρα υποδοχής, συνθήκες που άμεσα ή έμμεσα ενισχύουν και ευνοούν τις τάσεις επιστροφής. Έτσι, κάτω από τον όρο, για παράδειγμα, "οργανωμένη επιστροφή" διακρίνουμε ορισμένα μέτρα θεσμοθετημένα ή όχι που έχουν ληφθεί από τις χώρες επιστροφής, ώστε να απαλλαγούν τώρα από τους ξένους εργάτες που έπαψαν να παίζουν το ζωτικό ρόλο που κάποτε έπαιζαν στην οικονομική τους ανάπτυξη. Στο ατομικό επίπεδο του μετανάστη διακρίνουμε μια άλλη "κατηγοριοποίηση" της παλιννόστησης ανάλογα με τα κίνητρα που την υπαγορεύουν. Είναι οι επιστροφές αποτυχίας, συντήρησης ή ανανέωσης και σύνταξης. Από την ονοματολογία που χρησιμοποιείται διαφαίνεται καθαρά ότι τα

κινήματα επιστροφής ανάλογα με τα κίνητρα που τα προκαλούν παίρνουν μια ξεχωριστή θέση στη μεταναστευτική διαδικασία με έμμεσες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες για τις χώρες και περιοχές προέλευσης στις οποίες εγκαθίστανται οι επαναπατριζόμενοι.

Πιο συγκεκριμένα θεωρούν ότι:

- Στο μεγαλύτερο ποσοστό οι μελέτες-έρευνες είτε στις χώρες υποδοχής μεταναστών είτε στις χώρες αποστολής μεταναστών βασίζονται σε μικρά στατιστικά δείγματα σε ειδικούς κλειστούς πληθυσμούς μιας περιοχής, πόλης, επαρχίας, εθνικότητας. Παρά την περιορισμένη όμως αντιπροσωπευτικότητά τους από τις ενδείξεις που δίνουν μπορούμε να σχηματίσουμε μια ικανοποιητική εικόνα για τα αίτια, τις επιπτώσεις, τις διαδικασίες και τους τρόπους λύσης των προβλημάτων που συνδέονται με τη θεματική της παλιννόστησης και της δεύτερης γενιάς.
- Το πληροφοριακό/στατιστικό υλικό είναι πλουσιότερο στις χώρες υποδοχής (ιδιαίτερα για τη δεύτερη γενιά) παρά στις χώρες αποστολής μεταναστών.
- Στον τομέα της πληροφόρησης οι διεθνείς οργανισμοί OECD, I.L.O., UNESCO, EEC, το Συμβούλιο της Ευρώπης κλπ. συνέβαλαν σημαντικά στη συλλογή και παρουσίαση των στοιχείων, όπως και στη μελέτη και έρευνα του φαινομένου.
- Παρόλο που είναι δύσκολο να απομονώσει κανείς τον κοινωνικό παράγοντα, γιατί υπάρχει έντονη αλληλεπίδραση, στις εργασίες για την παλιννόστηση δόθηκε περισσότερη έμφαση στην οικονομική και δημογραφική πλευρά, παρά στις κοινωνικές, ψυχολογικές, πολιτισμικές και ανθρωπολογικές διαστάσεις του φαινομένου.
- Οι περισσότερες εργασίες για την παλιννόστηση δεν προκύπτουν από έρευνες ανάμεσα στους επαναπατριζομένους. Η παλιννόστηση σπάνια αντιμετωπίστηκε ως ανεξάρτητο θέμα.
- Σπάνια τα στατιστικά στοιχεία και το άλλο πληροφοριακό υλικό που υπάρχει είναι συγκρίσιμα ανάμεσα στις διάφορες χώρες. Οι διαφορές οφείλονται είτε στο διαφορετικό περιεχόμενο που κάθε χώρα δίνει στους όρους που χρησιμοποιεί είτε στη διαφορετική χρονική βάση που αναφέρονται τα στοιχεία.

Ειδικά για την Ελλάδα η μεταναστευτική πολιτική δεν αντιμετώπισε το πρόβλημα της παλιννόστησης στο σύνολό του γιατί διαμορφωμένη κάτω από πιέσεις απόβλεπε στη θεραπεία των άμεσων δυσκολιών χωρίς προοπτικές μακροχρόνιες. Γι' αυτό, όταν η παλιννόστηση έγινε υπολογίσιμη, βρέθηκε απροετοίμαστη ώστε να αντιμετωπίσει με επιτυχία την επανένταξη των επαναπατριζόμενων.

Με το νόμο 1150 του 1981 και με μία σειρά Υπουργικών αποφάσεων έχουν τεθεί σε εφαρμογή ειδικά προγράμματα για την προσωρινή φιλοξενία και περίθαλψη και στη συνέχεια την εγκατάσταση και κατάρτιση των παλιννοστούντων ομογενών, επίσης μεταξύ των άλλων μέτρων αποφασίστηκε το 1990 με το Π.Δ. 2068281/7859/0022 η ίδρυση του ΕΙΥΑΠΟΕ-Εθνικό Ίδρυμα Υποδοχής και Αποκατάστασης Παλιννοστούντων Ομογενών Εξωτερικού- (Χασιώτης Ι, 1999, σ. 205).

Τα μέτρα, ορθώς κατά τη γνώμη μας, δεν περιορίζονται μόνο στην επίλυση των προβλημάτων όσων έχουν ήδη επιστρέψει, αλλά και αυτών που θα ήθελαν να επιστρέψουν ή θα επιθυμούσαν να διατηρήσουν μια στενή επαφή με την Ελλάδα, έτσι ώστε αν χρειαστεί

στο μέλλον να παλιννοστήσουν να γνωρίζουν εκ των προτέρων τις πραγματικές συνθήκες και τις ιδιαιτερότητες που θα αντιμετωπίσουν.

Η Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού με κατάλληλες εκδόσεις -έντυπο υλικό, εκπόνηση ειδικών προγραμμάτων κ.ά. που συντελούν στην πληροφόρηση και ενημέρωση (ΓΓΑΕ, 1999, σ. 18) παρέχει πληροφορίες για τους ελληνικούς νόμους και υπηρεσίες που διευκολύνουν την επανεγκατάσταση –εγκατάσταση στην Ελλάδα, ενώ παράλληλα φρόντισε να δημιουργηθεί ειδική ιστοσελίδα στο ΙΝΤΕΡΝΕΤ.

Επίσης κυκλοφορεί Οδηγός Αποδημίας και Παλιννόστησης με χρήσιμες πληροφορίες για Απόδημους και παλιννοστούντες Έλληνες από το Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Μάρτιος, 1999).

Εδώ θα έπρεπε να αναφερθεί και η άποψη της Πετρινιώτη Ξ. (1933, σ. 33) σύμφωνα με την οποία οι Έλληνες ομογενείς που επαναπατρίζονται αποτελούν μια ευρεία και ποικιλόμορφη ομάδα αλλά η μεταχείρισή τους από τις αρχές και η αποδοχή τους από το γηγενή πληθυσμό είναι τέτοια που πράγματι θα μπορούσαν να ονομαστούν "οι προνομιούχοι ομογενείς", όπως αποκάλεσε ένας αξιωματούχος του ΔΟΕ τα άτομα που τυγχάνουν μεταχείρισης υπηκόων εξαιτίας της εθνικής καταγωγής τους.

Όσον αφορά στα μέτρα που λαμβάνει η ΕΕ σήμερα, μπορούμε να πούμε ότι δεν αναφέρονται αποκλειστικά στους παλιννοστούντες και τα παιδιά τους αλλά στα διακινούμενα γενικά άτομα. Δηλαδή για τους πληθυσμούς εκείνους που μετακινούνται από τη χώρα τους και εγκαθίστανται σε μια ξένη χώρα με τρόπο αιφνίδιο και μαζικό (βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής ΚΟΜ [89] 236, 2 Ιουνίου 1989 και Έκθεση της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ΚΟΜ [94], 25 Μαρτίου 1994). Στις ομάδες αυτές η ΕΕ συγκαταλέγει, μεταξύ των άλλων, τους μετανάστες και τους παλιννοστούντες.

Στην έκθεση (23) διευκρινίζεται ότι η κινητικότητα επαγγελματιών με υψηλά προσόντα στο πλαίσιο της Ενιαίας Αγοράς είναι αρκετά διαφορετικού τύπου από εκείνη των "κλασικών" διακινουμένων εργαζομένων κοινοτικών ή μη. Γι' αυτούς τους τελευταίους γνωρίζουμε σήμερα ότι η επιστροφή στη χώρα καταγωγής δεν πραγματοποιείται παρά κατ' εξαίρεση. Εκ του γεγονότος αυτού, η ζήτηση διδασκαλίας της γλώσσας καταγωγής, όπως την εκφράζουν σήμερα οι κοινότητες μεταναστών, δεν βασίζεται πλέον στην επιθυμία μιας ενδεχόμενης επανένταξης των παιδιών στο σχολικό σύστημα της χώρας καταγωγής. Αντικατοπτρίζει μάλλον τη μέριμνα να διατηρηθεί η πολιτισμική ταυτότητα και να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες επικοινωνίας στο πλαίσιο των οικογενειών και της κοινότητας μεταναστών, καθώς και την ελπίδα να αξιοποιηθούν γλωσσικές ικανότητες "σπάνιες" στην αγορά εργασίας. Για νέους κοινοτικούς διακινούμενους αντίθετα, που διαθέτουν υψηλά προσόντα, η επιστροφή στη χώρα καταγωγής ή η συνέχιση της διακίνησης σε άλλο κράτος μέλος θα είναι μια ρεαλιστική προοπτική. Η συνέχεια, δια μέσου των κρατών μελών, της σχολικής σταδιοδρομίας των παιδιών τους θα καταστεί σημαντικός παράγοντας κινητικότητας αυτών των οικογενειών. Η δυνατότητα συνέχισης της εκπαίδευσης στην κύρια γλώσσα, που ομιλείται στην οικογένεια, θα είναι η προϋπόθεση κλειδί αυτής της συνέχειας.

Γίνεται αντιληπτό από τα παραπάνω ότι ο αριθμός των μεταναστών, τουλάχιστον αυτών που γνωρίσαμε στο παρελθόν, τείνει να μειωθεί. Δε μετακινούνται πλέον μόνο οι πολύ φτωχοί για να λύσουν τα βιοτικά τους προβλήματα αλλά και αυτοί που διαθέτουν υψηλά

επαγγελματικά προσόντα επιζητώντας καλύτερες και πιο ακριβοπληρωμένες θέσεις εργασίας. Η παγκοσμιοποίηση σίγουρα συντελεί σ' αυτή τη μετακίνηση του εργαζόμενου πληθυσμού. Η παγκοσμιοποίηση των εταιρειών οδηγεί σε ευκαιρίες απασχόλησης για το στελεχικό δυναμικό σε ξένες χώρες, ενώ συγχρόνως ενοποιεί τις ειδικεύσεις και τα κριτήρια προσλήψεων για αυτές τις κατηγορίες μισθωτών. (Λινάρδος-Ρυλμόν Π., 1995, σ. 66).

Σήμερα κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελευθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στη σχετική Συνθήκη και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή τους. (Τίτλος ΙΙ, Άρθρο 8^{A} της Συνθήκης του Μάαστριχτ, 1992, σ. 19)

3.1.2. Οι αιτίες της παλιννόστησης

Η διερεύνηση της σχετικής βιβλιογραφίας αποκαλύπτει ότι οι βασικοί λόγοι για τους οποίους ένα άτομο που ζει μόνιμα στο εξωτερικό αποφασίζει να επιστρέψει στην Ελλάδα είναι οι ακόλουθοι:

Ανεργία, κακές οικογενειακές, οικονομικές, κοινωνικές (π.χ. ξενοφοβία, πολιτική αστάθεια, όπως πόλεμοι, εμφύλιες συρράξεις κλπ.) καταστάσεις στη χώρα υποδοχής, αλλά και νοσταλγία για την πατρίδα, τα αγαπημένα πρόσωπα στην Ελλάδα. Άλλοι λόγοι που δικαιολογούν αυτήν την απόφαση είναι τα προβλήματα υγείας, η κόπωση, η επίτευξη όλων των στόχων της μετανάστευσης όπως συσσώρευση αποταμιεύσεων ή αντίθετα η αποτυχία των σκοπών της μετανάστευσης, η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας αποστολής, ο φόβος της ενσωμάτωσης των παιδιών, της πολιτιστικής απομόνωσης, του αισθήματος εγκατάλειψης, η συνταξιοδότηση. Σημαντική αιτία θεωρούνται επίσης τα μέτρα των ελληνικών κυβερνήσεων που ενθαρρύνουν την παλιννόστηση (π.χ. πολιτικές χρηματικών κινήτρων).

Ενδεικτικά θα αναφέρουμε κάποιες από τις πηγές από τις οποίες συλλέξαμε τα παραπάνω στοιχεία [1]:

Ο Δαμανάκης Μ. (1989, σ. 163-4) συμπληρώνει την εικόνα που σχηματίσαμε για τις αιτίες της παλιννόστησης με τα ακόλουθα στατιστικά δεδομένα: Οι Έλληνες επέστρεψαν στην Ελλάδα επειδή τους προβλημάτιζε η εκπαίδευση των παιδιών σε ποσοστό 44%. Τα παιδιά που παρέμειναν μόνα τους στην Ελλάδα και οι λόγοι υγείας απασχολούσε τους μετανάστες σε ίδιο ποσοστό 15%, η νοσταλγία και η κόπωση σε ποσοστό 9%, οι οικογενειακοί λόγοι σε 8% και τέλος, η επίτευξη όλων των στόχων της μετανάστευσης έδωσε κίνητρα επιστροφής στο 4% των ερωτηθέντων.

Σημαντικές επίσης θεωρούμε και τις παρατηρήσεις του Χασιώτη Ι. (1993, σ. 154) ο οποίος έχει την άποψη ότι οι παλιννοστήσεις θα πρέπει να αποδοθούν σε παράγοντες που έχουν σχέση περισσότερο με τις χώρες υποδοχής και λιγότερο με την Ελλάδα. Επίσης ο ίδιος αναφέρει ότι το ρεύμα των παλιννοστήσεων θα πρέπει να θεωρηθεί ως ένα βαθμό

[1] Κολλάρου Τ.-Μουσούρου Λ., 1980, σ. 52-55, Δεφίγγου Μ. & Κουφάκου Κ., 1990, σ. 248, Πετρόπουλος Ν., 1990, σ. 473, ΓΓΑΕ, 1992, Ο απόδημος Ελληνισμός: μελετητική ομάδα, Φάκελος: 1995, ΔΕΜΕ 1984-1985 και 1986, Στατιστικά στοιχεία, σ. 39, Γεωργογιάννης Π., 1997, Γκότοβος Αθ. και Μάρκου Γ. 1984, ΕΙΥΑΠΟΕ 1994, σ. 2 ή Γλυτσός Ν., 1991, σ. 22.

αποτέλεσμα της τρέχουσας ιστορικής συγκυρίας. Άσχετα από τα αίτια και τη μελλοντική τους εξέλιξη οι παλιννοστήσεις υπογραμμίζουν επίσης και την αμοιβαία κοινωνικο-πολιτιστική ανασύνδεση που παρατηρείται ανάμεσα στο εθνικό κέντρο και την ελληνική Διασπορά. Η ανασύνδεση αυτή ενέχει και αξιοσημείωτο πολιτικό χαρακτήρα. Θα πρέπει να εκτιμηθεί και ως δείγμα ισχυρών τάσεων για εθνική ανασύνταξη, ένα φαινόμενο που εντείνεται κατά τις περιόδους κρίσεων και ανασφάλειας, σαν αυτή που ζει σήμερα ο ελληνικός κόσμος (Χασιώτης Ι.,1999, σ. 206-208).

3.1.3. Διάφορα χαρακτηριστικά της παλιννόστησης

Σ' αυτό το σημείο κρίνεται σημαντική η εξής παρατήρηση: όταν ο Έλληνας παλιννοστεί αυτό δε σημαίνει ότι θα παραμείνει και για το υπόλοιπο της ζωής του στην Ελλάδα. Πολλές φορές επιστρέφουν ορισμένα μόνο μέλη της οικογένειας. Για παράδειγμα ο Χασιώτης Ι. (1999, σ. 204) γράφει "η παλιννόστηση από την κεντρική και νότια Αφρική έχει χαρακτήρα προληπτικής προστασίας, επειδή αντιμετωπίζουν με απαισιοδοξία το μέλλον, εξαιτίας τοπικών αναστατώσεων και συγκρούσεων, οι μετανάστες αναγκάζονται να μεταφέρουν πρώτα τις οικογένειες τους στην Ελλάδα και μέρος των κεφαλαίων τους, ώστε να μπορούν εύκολα να απαγκιστρωθούν, ανάλογα με τις εξελίξεις".

Αντίστοιχα η Μουσούρου Λ. (1990, σ. 272) προσθέτει «Διαπιστώθηκε ότι πολλές φορές η παλιννόστηση (που ασφαλώς εξαλείφει τις "χωλές" οικογένειες που δημιούργησε η μετανάστευση) δημιουργεί πολλές φορές νέες "χωλές" οικογένειες. Μένει να ανακαλύψουμε αν η οικογένεια παλιννοστεί στο σύνολό της ή μήπως ακολουθώντας την αντίστροφη από εκείνη της μετανάστευσης ροπή παλιννοστεί η μητέρα με τα παιδιά (π.χ. αυτά να πάνε στο ελληνικό σχολείο) και ο σύζυγος-πατέρας παραμένει για ένα επιπλέον χρονικό διάστημα στη χώρα υποδοχής (π.χ. προκειμένου να συμπληρώσει συντάξιμα χρόνια ή να τακτοποιήσει τις εκεί ατομικές ή οικογενειακές υποθέσεις). Το σχετικά υψηλό ποσοστό που προέκυψε ελλιπών οικογενειών, τουλάχιστον όσον αφορά την παλιννόστηση από τις ευρωπαϊκές χώρες, δημιουργεί ερωτήματα στο κατά πόσον η μορφή της οικογένειας των παλιννοστούντων είναι πλήρης ή ελλιπής –μονογονεϊκή».

Οι παλιννοστούντες συνήθως προετοιμάζουν την επιστροφή τους στην πατρίδα τους μέσω ταξιδιών που τους επιτρέπουν να επανασυνδεθούν με τη χώρα τους και να προετοιμάσουν τις κατάλληλες συνθήκες για να επιτύχουν την επανένταξή τους. Αν θεωρούν ότι η εγκατάλειψη της χώρας υποδοχής θα απαιτήσει επιπλέον γραφειοκρατικά μέτρα στην περίπτωση που θελήσουν να επιστρέψουν, προτιμούν να αφήσουν για αργότερα αυτήν την απόφαση (Καβουριάρης Μ., 1999, σ. 7).

Δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο οι παλιννοστούντες να επιστρέφουν και πάλι στη χώρα υποδοχής και μάλιστα αυτό μπορεί να επαναληφθεί και για περισσότερες από μια φορές. Με την καθιέρωση (από την 1η Ιανουαρίου 1988) του δικαιώματος της ελεύθερης εγκατάστασης των μετακινουμένων εργαζομένων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όχι μόνο παρατηρήθηκε αναστολή των παλιννοστήσεων αλλά προκλήθηκε και η αντίστροφη επιστροφή ή και η μετανάστευση στη δυτική Ευρώπη μερικών δεκάδων χιλιάδων Ελλήνων (το 1988 ξαναγύρισαν στη Γερμανία 20.292 άτομα), (βλ. Μουσούρου Λ., 1991, σ. 192-195, Πετρινιώτη Ξ. 1993, σ. 21-22, Δαμανάκης Μ., 1989).

Η απόφαση να επιστρέψουν οι παλιννοστούντες στη χώρα που μετανάστευσαν οφείλεται, όπως εύκολα αντιλαμβανόμεθα, στη μη πραγματοποίηση των επιθυμιών τους και τη μη πραγμάτωση των ονείρων τους στην πατρίδα τους. Σε όλα αυτά προστίθεται και η έλλειψη ψυχικής επαφής με όλους αυτούς που άφησαν πίσω, καθώς με την πάροδο του χρόνου οι σχέσεις, οι ιδέες και τα συναισθήματα των ανθρώπων διαφοροποιούνται.

3.2. Ορισμός της λέξης "παλιννοστούντες"- Το "δικαίωμα" της παλιννόστησης

Αποτελεί ένα ιδιαίτερο δύσκολο εγχείρημα, να προσπαθήσει κάποιος να καθορίσει με ακρίβεια ποιον πρέπει να θεωρούμε παλιννοστούντα, καθώς δεν υπάρχουν συγκεκριμένες επίσημες αναφορές. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα των Ελληνοποντίων και Βορειοηπειρωτών που παρόλο που γεννήθηκαν και έζησαν μακριά από τη χώρα μας, με κανέναν τρόπο δεν μπορούν να αποκλεισθούν από το δικαίωμα της μόνιμης εγκατάστασή τους στη χώρα που θεωρούν πατρίδα δική τους και των προγόνων τους.

Στο συνέδριο Ελληνικών δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης Π.Τ.Δ.Ε. (1994), αναφέρθηκε ότι οι ελληνικές αρχές χρησιμοποιούν τον όρο «παλιννοστούντες» για τους Πόντιους που έρχονται στην Ελλάδα, ενώ κρίνεται καταλληλότερος ο όρος «οικονομικοί πρόσφυγες».

Ο Κοτσιώνης Π. (1993, σ. 36) θεωρεί ότι στη δημόσια διοίκηση κερδίζει έδαφος ο όρος "Έλληνες ομογενείς από την Κοινοπολιτεία". Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται και από το Εθνικό Ίδρυμα Υποδοχής των Παλιννοστούντων.

Για την καλύτερη διερεύνηση του θέματος χρησιμοποιήσαμε ως στοιχεία τις ακόλουθες πηγές που καθορίζουν πότε ένα άτομο δικαιούται μετοικεσίας.

Η Καλαματιανού Α. (1995) ερεύνησε το ζήτημα επισταμένως και κατόρθωσε να δώσει ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσονται τα πρόσωπα που θεμελιώνουν το δικαίωμα μετοικεσίας και άρα μπορούν να εγκατασταθούν στην Ελλάδα χωρίς πρόβλημα.

Στη μικροαπογραφή της ΓΓΑΕ (1992, σ. 46) ως «παλιννόστες» ορίσθηκαν: τα μέλη του νοικοκυριού που α) επαναπατρίσθηκαν στην Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαπενταετία 1971-85, β) έμειναν στην αλλοδαπή πάνω από δώδεκα μήνες και γ) είχαν την ελληνική υπηκοότητα ή ξένη αλλά ήταν ελληνικής εθνικότητας.

Η Πετρινιώτη Ξ. (1993, σ. 12 κ.ε.), όπως διαπιστώσαμε και πιο πάνω, κατηγοριοποιώντας σύμφωνα με τα διοικητικής φύσης κριτήρια των ελληνικών αρχών τους νέο-εισελθόντες στην Ελλάδα, στην κατηγορία των κανονικών μεταναστών περιλαμβάνει τους:

1. Ομογενείς Έλληνες "από τη μεγάλη ελληνική διασπορά" Ανατολής και Δύσης
2. Πόντιους από την Πρώην Σοβιετική Ένωση
3. Ελληνοκύπριους ομογενείς Έλληνες από την Τουρκία, την Αίγυπτο κλπ.

Αυτοί κατά την άποψη της συγγραφέως είναι και τα άτομα που δικαιούνται να εγκατασταθούν μόνιμα στην Ελλάδα σε αντίθεση με τους "μη κανονικούς μετανάστες" και τους πρόσφυγες που η άδεια παραμονής αποτελεί ένα δύσκολο να πραγματοποιηθεί όνειρο.

Συμπληρώνει μάλιστα ότι η παλιννόστηση είναι και ιδεολογική και ψυχολογική επιστροφή με τις όποιες θετικές ή αρνητικές συνέπειές της για το άτομο. Μ΄ αυτή την έννοια όλα τα άτομα που λόγω της βιογενετικής και εθνοτικής τους καταγωγής νιώθουν και θέλουν να είναι Έλληνες και εισέρχονται στο μητροπολιτικό κέντρο με στόχο να παραμείνουν σ΄ αυτό, μπορούν να χαρακτηριστούν ως παλιννοστούντες (σ. 36).

Στα πιστοποιητικά μετοικεσίας διαπιστώνουμε ότι υφίσταται και ο όρος "συνπαλιννοστήσαντα" μέλη. Δηλαδή τα άτομα που είναι συγγενείς με τον κάτοχο του πιστοποιητικού μετοικεσίας και δικαιούνται επίσης να παλιννοστήσουν στη χώρα μας.

Δύο άλλες κατηγορίες με βραχυχρόνια διάρκεια στο εξωτερικό είναι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι ηλικιωμένοι γονείς (ή συγγενείς) των αποδήμων που πήγαν στο εξωτερικό για να φροντίσουν τα εγγόνια τους.

Στην εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ (27-4-2000, σ. 21) αναφέρεται ο τρόπος μέσω του οποίου οι παλιννοστούντες ομογενείς και κυρίως οι Ελληνοπόντιοι και Βορειοηπειρώτες αποκτούν την ελληνική ταυτότητα.

«Η διαδικασία που ακολουθείται συνήθως για τις ελληνοποιήσεις είναι η εξής: Με τη βίζα παλιννόστησης, οι ενδιαφερόμενοι απευθύνονται στις Αρχές και εξασφαλίζουν την εξάμηνη άδεια παραμονής. Ακολουθώντας τη διαδικασία καταθέτουν τα χαρτιά τους στην αρμόδια Νομαρχία για τον καθορισμό της ελληνικής ιθαγένειας και στη συνέχεια γίνεται η εγγραφή τους στο Δημοτολόγιο του Δήμου που επιλέγουν».

Είναι γεγονός ότι, όταν βρισκόμασταν στην αρχική επεξεργασία του πλαισίου της εργασίας μας, μας απασχόλησε έντονα η εξεύρεση κατάλληλης λέξης που θα χαρακτήριζε όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικά τον πληθυσμό του δείγματός μας, κι αυτό γιατί καθώς έχει παρατηρηθεί αντιστοιχεί σ΄αυτόν ένας σχετικά μεγάλος αριθμός ονομάτων.

Στο βιβλίο της ΓΓΑΕ (1992, σ. 51) γίνεται διάκριση ανάμεσα στις λέξεις "παλιννοστούντες"-"επαναπατριζόμενοι" και στις λέξεις "παλιννοστήσαντες"-"επαναπατρισθέντες" ή "παλιννόστες". Δηλαδή στην πρώτη περίπτωση πρόκειται για μετανάστες που βρίσκονται στη διαδικασία της επιστροφής, ενώ στη δεύτερη πρόκειται για άτομα που έχουν ήδη επιστρέψει και παραμένουν στη χώρα καταγωγής τους.

Από την ΓΓΑΕ (1990) ο όρος "παλιννόστης" χρησιμοποιήθηκε για να αποφευχθούν οι αδόκιμες καταλήξεις για άνδρες και γυναίκες (π.χ. παλιννοστήσαντες, παλιννοστήσασες κλπ.).

Τελικά επιλέχθηκε η λέξη παλιννοστούντες ως πιο σαφής (χωρίς βεβαίως να αποκλεισθεί και η χρήση κάποιων άλλων λέξεων, όταν και όπου κρίθηκε απαραίτητο) για να αποφευχθεί η χρήση πολλών ταυτόσημων-συνώνυμων λέξεων που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση στον αναγνώστη.

3.2.1. Ένταξη-επανένταξη, ενσωμάτωση-επανενσωμάτωση των παλιννοστούντων ομογενών Ελλήνων.

Στην εργασία μας εκτός από τη λέξη παλιννόστηση θα αναφερθούν συχνά οι λέξεις (επαν)ένταξη, (επαν)ενσωμάτωση.

Ο όρος ένταξη χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει μια διαδικασία που μπορεί να είναι είτε παθητική (δηλαδή διαδικασία αφομοίωσης του μετανάστη παλιννοστούντα στην

υπάρχουσα πραγματικότητα) είτε ενεργητική δηλαδή διαδικασία μεταλλαγής της πραγματικότητας με την πρόσληψη των καινούργιων στοιχείων των οποίων ο μετανάστης είναι φορέας (Έμκε-Πουλοπούλου Η., 1990, σ. 111).

Κατά το Δαμανάκη Μ. (1987, σ. 164) ένταξη είναι η διαδικασία εκείνη κατά την οποία ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων, έχει την ευκαιρία να αναπτύξει απρόσκοπτα όλες τις δυνητικές ικανότητες του/της και να συμμετάσχει ενεργά στην κοινωνικοοικονομική, πολιτική και πολιτισμική ζωή της κοινότητας που ζει. Εφόσον ένα άτομο, ή μια ομάδα ατόμων δεν έχει αυτή τη δυνατότητα, δεν μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε ως ενσωματωμένο.

Οι Γκότοβος Αθ.-Μάρκου Γ. (1984, σ. 82) αναφέρουν ότι θεωρητικά οι δυνατές μορφές επανένταξης κινούνται ανάμεσα στα δυο άκρα ενός φάσματος: την απόλυτη συμμόρφωση προς τις κυρίαρχες μορφές κοινωνικής, οικονομικής και πολιτισμικής δραστηριότητας από τη μια και τη ριξικέλευθη ανανέωση από την άλλη, με την εισαγωγή νεωτεριστικών προτύπων κοινωνικο-οικονομικής και πολιτισμικής δραστηριότητας. Διακρίνουν μάλιστα την ένταξη από πλευράς "περιεχομένου" σε δύο άξονες:

1. δομική ένταξη (κοινωνικο-οικονομική διάσταση)
2. πολιτισμική ένταξη (κοινωνικο-πολιτισμική διάσταση) οι οποίοι συνδυάζονται πάντοτε με τους υπόλοιπους δύο άξονες που προσδιορίζουν την πορεία ένταξης των μεταναστών από πλευράς "μορφής"
3. συμμορφωτική ένταξη
4. νεωτεριστική ένταξη.

Κοινωνιοψυχολογικές και ψυχολογικές πλευρές της διαδικασίας ενσωμάτωσης είναι ιδιαίτερα σημαντικές στις παιδαγωγικές αναζητήσεις (Μάρκου Γ., 1997 σ. 167-211) καθώς η επανένταξη/ επανενσωμάτωση απαιτεί μετά την παλιννόστηση έναν αναπροσδιορισμό των σχέσεων ανάμεσα στα παλιννοστούντα άτομα και το κοινωνικό ελληνικό περιβάλλον, πολλές φορές μάλιστα και ανάμεσα στα ίδια τα παλιννοστούντα άτομα και το οικογενειακό τους περιβάλλον.

Τα θεωρητικά μοντέλα ενσωμάτωσης θα μπορούσε κανείς να τα διακρίνει ανάμεσα σε περιγραφικά και σε ερμηνευτικά (βλ. Beneyei, L., 1960, σ. 89-102, Price C.A., 1969, σ. 181-237, Park R.E., 1950, σ. 81-116, Bogardus E.S., 1929/35/612-617 ή Brown W.O., 1934, σ. 31-59 κ.ά.).

Έχουμε ήδη διαπιστώσει ότι διαγράφονται δύο οπτικές γωνίες αυτών που ασχολούνται με την παλιννόστηση ομογενών στην Ελλάδα. Κατά άλλους οι παλιννοστούντες ενσωματώνονται και κατά άλλους επανενσωματώνονται. Εμείς θα εξαλείψουμε αυτή την αμφισημία διατυπώνοντας την ακόλουθη άποψη. Το ζητούμενο στην περίπτωσή μας δεν είναι αν οι παλιννοστούντες και τα παιδιά τους εντάσσονται (ενσωματώνονται) ή επανεντάσσονται (επανενσωματώνονται) στη χώρα μας. Αυτό που αποτελεί πρωταρχικό στόχο είναι να διερευνήσουμε σε ποιο βαθμό προσαρμόζονται στο νέο κοινωνικό, πολιτισμικό κλπ. περιβάλλον που ζουν και κατά πόσο αυτό πραγματοποιείται με όσο το δυνατόν λιγότερα δυσάρεστα αποτελέσματα. Για μας λοιπόν οι όροι ένταξη και επανένταξη αποτελούν συνώνυμες λέξεις.

3.2.2. Ταυτότητα- "κατηγορίες" παλιννοστούντων

Παρόλο που κατά την Κασιμάτη Κ., κ.ά. (1993) στα πλατιά κοινωνικά στρώματα τους ομογενείς παλιννοστούντες-παρά τις σε βάρος τους διακρίσεις-δεν τους θεωρούν πολιτισμικά ξένους και σε αρκετές περιπτώσεις τους αποδέχονται και τους υποστηρίζουν στην ένταξή τους, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το γεγονός ότι η παλιννόστηση έχει σημαντικές επιπτώσεις και στην ενδο-εθνική επικοινωνία. Ενώ στη χώρα υποδοχής οι μετέχοντες στην ενδοεθνική επικοινωνία έχουν χοντρικά μια παράλληλη βιογραφία (έχουν δηλαδή την ταυτότητα του μετανάστη) μετά την παλιννόστηση αυτό δεν ισχύει (Μάρκου Γ., 1984, σ. 211).

Επιπλέον οι παλιννοστούντες καθώς προέρχονται από διάφορες χώρες διακρίνονται σε ενδο-ομαδικές υπο-ομάδες, στο εσωτερικό των οποίων διακρίνονται πολλές τάσεις, όπως για παράδειγμα οι παλιννοστούντες από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, από Υπερωκεάνειες χώρες κλπ.

Αποτέλεσμα είναι ότι απαρτίζονται από δύο τουλάχιστον διακεκριμένες κατηγορίες η μια αποτελείται από ευκατάστατα, ειδικευμένα πολύγλωσσα άτομα που καταφθάνουν από αναπτυγμένες δυτικές χώρες και ΗΠΑ, Καναδά και Αυστραλία, ενώ η δεύτερη απαρτίζεται από λιγότερο ευκατάστατα, ημιειδικευμένα (για τα πρότυπα μιας αναπτυγμένης οικονομίας) άτομα, τα οποία χρειάζεται να καταβάλουν ιδιαίτερες προσπάθειες με τη γλώσσα, το πολιτικό σύστημα, τις καταναλωτικές συνήθειες και τα απαιτούμενα προσόντα για την αγορά εργασίας της νέας χώρας φιλοξενίας τους. Ένας άλλος παράγοντας διάκρισης των δυο κατηγοριών είναι ότι η πρώτη φαίνεται να έχει υψηλότερη παλινδρομική κινητικότητα, δηλαδή υπάρχει πιθανότητα πολλά μέλη της να επιστρέψουν στη χώρα προέλευσής τους, ενώ η δεύτερη ομάδα φαίνεται να επαναπατρίζεται οριστικά (Πετρινιώτη Ξ., 1993, σ. 33-34).

Ένα άλλο στερεότυπο που συγκροτεί το μύθο για τον επαναπατριζόμενο και δυσχεραίνει την επανένταξή του, αφορά την "αναλλοίωτη συνείδησή του". Κράτος και Εκκλησία κατέβαλαν κάθε δυνατή προσπάθεια για να διατηρήσουν αναλλοίωτη και καθαρά ελληνική την πολιτιστική ταυτότητα του μετανάστη και των παιδιών του. Τέτοιου είδους όμως προσπάθειες δεν είναι ικανές να ανακόψουν τη διαδικασία συνεχούς κοινωνικοποίησης και αλλαγής στη συνείδηση, που επέρχεται με τη μακρόχρονη διαβίωση σε ένα πολιτιστικά διαφορετικό περιβάλλον (Παπαντωνίου Μ., από Γκότοβος Αθ., Μάρκου Γ., 1984, σ. 145).

Πάντως η παρουσία των παλιννοστούντων μπορεί να επιδράσει και την ελληνική κοινωνικο-πολιτισμική πραγματικότητα. Πρόκειται για την ανάπτυξη μηχανισμών αντιμετώπισης της παρουσίας των παλιννοστούντων. Όταν αποβλέπουν στην παθητική ένταξη δηλαδή στην εξάλειψη των αλλογενών στοιχείων ή των σημείων τριβής των στοιχείων αυτών με τα ελλαδικά, τότε η επίδραση της παλιννόστησης στην ελληνική ταυτότητα μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας περαιτέρω "ελλαδοποίησης" της ταυτότητας αυτής αλλά και ενίσχυση ακινητοποίησής του σ' ένα άκαμπτο τύπο. Πρόκειται για μηχανισμούς συντήρησης τόσο ισχυρούς ώστε να εξαλείφουν κάθε σκέψη του παλιννοστούντα να επηρεάσει το περιβάλλον του με τα στοιχεία που μεταφέρει (Έμκε-Πουλοπούλου Η., 1990, σ. 111).

Για να προσδιορίσουμε καλύτερα το "προφίλ" των παλιννοστούντων ομογενών θα αναφερθούμε στους χαρακτηρισμούς που έχουν δοθεί κατά καιρούς σ' αυτούς και τους οποίους συλλέξαμε από τη διερεύνηση της σχετικής βιβλιογραφίας.

Ανάλογα με τον τρόπο προσαρμογή τους στο καινούριο περιβάλλον:

Ο Κουβερτάρης (1971) προσδιορίζει δύο τύπους προσαρμογής: τους προσανατολισμένους στην παράδοση και τους προσανατολισμένους στο περιβάλλον και την προσαρμογή.

Ο Δαμανάκης Μ. (1989) βασιζόμενος στη σχετική βιβλιογραφία των Cerase Fr., (1972, σ. 245-261) και Luetkens C. (1981) αναφέρει πότε το κοινωνικό σύνολο χαρακτηρίζει τους παλιννοστούντες ως "αποτυχημένους". Όταν δηλαδή "παίρνοντας ως κριτήριο την επιτυχία χαρακτηρίζει τους παλιννοστούντες που δεν κατόρθωσαν να προσαρμοστούν στις συνθήκες της χώρας υποδοχής και δεν πέτυχαν σε ικανοποιητικό βαθμό τους σκοπούς της μετανάστευσης. Η "αποτυχία" τους αυτή συνεπάγεται και τη μη αναγνώριση και εκτίμηση από το κοινωνικό περιβάλλον τους καθώς και άλλες σοβαρές δυσκολίες (επαν)ένταξης".

Στο ίδιο βιβλίο υπάρχουν οι ακόλουθες κατηγορίες παλιννοστούντων, όπως κατηγοριοποιήθηκαν από τον Luetkens C. (1981, σ. 150) ο οποίος βασιζόμενος στην τυπολογία του Cerase (1972) κατέταξε τα άτομα του δείγματός του στους εξής τέσσερις τύπους (κατηγορίες) παλιννοστούντων.

Αποτυχημένοι 25%, συντηρητικοί πάνω από 50% (εκείνοι που προσαρμόζονται στη χώρα υποδοχής σε περιορισμένο βαθμό, έχουν οικονομικές επιδιώξεις και μέσω αυτών αποβλέπουν στην κοινωνική βελτίωση στη χώρα παλιννόστησης), ανανεωτικοί, μηδαμινό ποσοστό, (εκείνοι που μετά την παλιννόστηση προσπαθούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους και εμπειρίες που απέκτησαν. Οι ιδέες και τα ερμηνευτικά σχήματα που εσωτερίκευσαν στη χώρα υποδοχής κατά κανόνα δε συμφωνούν με τις κοινωνικο-οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες στη χώρα παλιννόστησης) και τέλος, οι αποσυρθέντες παλιννοστούντες (άτομα που για λόγους υγείας, ηλικίας κλπ. αποσύρονται από τον τομέα παραγωγής και παλιννοστούν για να περάσουν το υπόλοιπο της ζωής στον τόπο προέλευσης τους), (βλ. και Unger K., 1983, σ. 95).

3.3. Δημογραφικά στοιχεία παλιννοστούντων

3.3.1. Πληθυσμός και ηλικία

Έχει τονιστεί από πολλούς ερευνητές ότι η συλλογή των στατιστικών στοιχείων για τους παλιννοστούντες αποτελεί ένα επίπονο έργο καθώς, στο παρελθόν τουλάχιστον, δεν είχε δοθεί η απαιτούμενη προσοχή από την πλευρά των αρμόδιων φορέων ώστε να συγκεντρώνονται όλα τα χρήσιμα στοιχεία που θα βοηθούσαν στη χάραξη κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής.

Η Καλαματιανού Α. κ.ά. (1995) κατέβαλε προσπάθειες να συγκεντρώσει αξιόλογο χρήσιμο υλικό μέσω των πιστοποιητικών μετοικεσίας. Η ΕΣΥΕ αποτελεί μια από τις βασικές πηγές στατιστικών στοιχείων, η συλλογή των οποίων ξεκίνησε το 1968 οπότε θεσμοθετήθηκαν τα δελτία "αφίξεως" των μετοικούντων. Τα δελτία αυτά καταργούνται το

1977, όπως προαναφέραμε, με την υπ' αριθμ. 9768/1-109029/15-4-1977 Υπουργική απόφαση.

Μετά το 1977 η ΕΣΥΕ παρέχει συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία με βάση τα αποτελέσματα της απογραφής του 1981 καθώς και μια δειγματοληπτική έρευνα του 1985-86 που σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του "Προγράμματος Ερευνών Αποδημίας Παλιννόστησης του Ελληνικού Πληθυσμού". Στο γεγονός της κατάργησης των στατιστικών στοιχείων κάνει μνεία και η Κασιμάτη Κ. (1993, σ. 99).

Από στοιχεία της ΓΓΑΕ (Πετρόπουλος Ν., 1990, σ. 89) προκύπτει ότι επέστρεψαν στη χώρα 625.691 Έλληνες μετανάστες.

Σ'αυτό το διάστημα η πλειοψηφία 61% των παλιννοστούντων προερχόταν από τις χώρες της Δ. Ευρώπης και 72% είχε σαν χώρα προέλευσης την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Η ελληνική παλιννόστηση αυξήθηκε μετά την οικονομική ύφεση το 1973 και κορυφώθηκε στην πενταετία 1976-1980. Στη συνέχεια ακολούθησε μια γενικότερη πτώση η οποία όμως συνοδεύτηκε το 1982-83 από μια ανάκαμψη. Η ανάκαμψη αυτή πιθανόν να συνδέεται με την καθιέρωση του ελεύθερου επαναπατρισμού των πολιτικών προσφύγων αλλά και με τα γενικότερα κυβερνητικά μέτρα για τους παλιννοστούντες.

Η Κασιμάτη Κ. (1984, ΕΚΚΕ, σ. 41) μας δίνει τα ακόλουθα στοιχεία:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

	1968-1969		1970-1974		1975-1977	
	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%	Αριθμός ατόμων	%
1. Κατανομή κατά φύλο	37.015	100.0	121.657	100.0	78.853	100.0
α. Άνδρες	19.655	53.1	66.710	54.8	41.706	52.9
β. Γυναίκες	17.360	46.9	54.947	45.2	37.147	47.1
2. Κατανομή κατά ηλικία	37.015	100.0	121.657	100.0	78.853	100.0
α. 0-14 ετών	6.011	16.3	21.789	17.9	13.031	16.5
β. 15-44 ετών	23.515	63.5	78.442	64.5	50.508	64.1
γ. 45 & άνω	7.488	20.2	21.426	17.6	15.314	19.4
3. Κατανομή κατά δραστηριότητα:	37.015	100.0	121.657	100.0	78.853	100.0
α. ενεργοί	19.385	52.4	66.224	54.4	47.703	60.5
β. Μη ενεργοί	17.630	47.6	55.433	45.6	31.150	39.5
Εκ των ενεργών						
Α.Ελεύθεροι επαγγελματίες -τεχνικοί	1.420	7.3	4.137	6.3	2.329	4.9
β. Διευθυντές στελέχη	268	1.4	562	0.9	232	0.5
Γ. Υπάλληλοι γραφείου	547	2.8	1.842	2.8	1.046	2.2
Δ. Πωλητές	1.257	6.5	2.999	4.5	941	2.0
Ε. Γεωργικά επαγγέλματα	745	3.9	2.332	3.5	805	1.7
Στ. Τεχνίτες-εργάτες	13.590	70.1	48.476	73.2	38.756	81.2
Ζ. Υπηρεσίες	776	4.0	2.478	3.7	1.376	2.9
Η. Μη καθορισθέν επάγγελμα	782	4.0	3.398	5.1	2.218	4.6

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 1977

Για τη μεταπολεμική ελληνική μετανάστευση μέχρι το 1977 υπάρχουν στοιχεία και στη σ. 16 (πίν. 1) της εργασίας, ενώ για τα επόμενα χρόνια αντλούμε στοιχεία από το βιβλίο της Πετρινιώτη Ξ. (1993, σ. 23)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Παλιννοστήσαντες Έλληνες 1976-1985

Χώρα προέλευσης	Απογραφή 1981 Έρευνα 1985/86			Έλληνες παλιννοστούντες 1981-1985		
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
ΕΥΡΩΠΗ	149.880	74.630	75.250	116.536	59.628	56.908
Δ. Γερμανία	96.970	48.040	48.930	58.006	29.266	28.740
Ην. Βασίλειο	6.100	2.820	3.280	9.356	5.333	4.023
Γαλλία – Βέλγιο	6.040	2.840	3.200	5.976	2.501	3.475
Σοβ. Ένωση	8.220	4.190	4.030	2.087	1.203	884
Άλλες Ανατολικές χώρες	32.550	16.740	15.810	38.076	19.812	18.264
ΑΜΕΡΙΚΗ	39.250	20.290	18.960	39.609	20.445	19.164
ΗΠΑ	25.640	13.350	12.290	26.207	13.986	12.221
Καναδάς	11.450	5.910	5.540	11.261	5.574	5.687
Άλλες χώρες	2.160	1.030	1.130	2.141	885	1.256
ΑΦΡΙΚΗ	10.930	6.000	4.390	8.237	4.745	3.492
Ν. Αφρική	7.150	3730	3.420	2.041	963	1.078
Αίγυπτος	1.870	1.040	830	1.157	671	486
Άλλες χώρες	1.910	1.230	680	5.039	3.111	1.928
ΑΣΙΑ	13.740	7.580	6.160	9.407	5.217	4.190
Τουρκία	5.810	2.750	3.060	2.767	1.235	1.532
Άλλες χώρες	7.930	4.830	3.100	6.640	3.982	2.658
ΩΚΕΑΝΙΑ	17.210	8.740	8.470	13.074	6.134	6.940
Αυστραλία	16.910	8.580	8.330	12.874	6.034	6.840
Άλλες χώρες	300	160	140	200	100	100
Δε δήλωσαν	1.670	1190	480	1319	702	617
Σύνολο	232.680	118.430	114.250	188.182	96.871	91.311

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, Στατιστική Επετηρίδα 1988, Αθήνα, 1990: 59

Στη συνέχεια δίνουμε στοιχεία του ΕΙΥΑΠΟΕ (Χατζηδημητρίου Ζ., 1994) για το χρονικό διάστημα 1987-1990 που αναφέρονται ειδικά στον αριθμό των παλιννοστούντων Ελληνοποντίων. Πιο συγκεκριμένα, το έτος 1987 παλιννόστησαν 527 άτομα, ενώ ο αριθμός αυτός μέχρι το 1990 αυξάνεται συνεχώς, 1.365 άτομα το 1988, 6.791 το 1989 και 13.863 το 1990. Οι επαναπατρισθέντες Έλληνες Πόντιοι κατά την εξαετία 1987-1992 ανέρχονται στα 42.529 άτομα (Μάρκου Γ., 1997, σ. 33).

Η Πετρινιώτη Ξ. (1993, σ. 18) υπολογίζει ότι στο σύνολο των 167.000 παλιννοστούντων που ήρθαν στην Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του 1990, οι Ελληνοπόντιοι ήταν 45.000, οι Ελληνοκύπριοι 40.000, άλλοι ομογενείς Έλληνες 30.000 και τέλος Έλληνες με ξένη υπηκοότητα που επέστρεψαν για κάποιο χρονικό διάστημα 52.000.

Οι επαναπατρισθέντες πολιτικοί πρόσφυγες μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1980 ανέρχονται σε 34.000 άτομα. (Υπουργείο Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 1991 από Μάρκου Γ., 1997, σ. 31).

Είναι πια κοινή διαπίστωση ότι ο αριθμός των παλιννοστούντων που επέστρεψαν και εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα δεν είναι αμελητέος. Σημαντικό όμως είναι και το στοιχείο που προέκυψε από τη μελέτη των σχετικών πινάκων από τους οποίους γίνεται αντιληπτό ότι ένα σημαντικό ποσοστό 60% των παλιννοστούντων βρισκόταν κατά την επιστροφή τους στις παραγωγικότερες ηλικίες δηλαδή είχαν ηλικία 15-44 ετών που φυσικά έχει επιπτώσεις για την ελληνική αγορά εργασίας. Όμως εξίσου σημαντικό θεωρείται και το γεγονός ότι οι παλιννοστούντες συμβάλλουν στην καλύτερη δημογραφική εξισορρόπηση της χώρας (Πετρόπουλος Ν., 1990, σ. 89 και Δρεττάκης Γ. Μ., 1996, σ. 18-20) που θεωρεί ότι η παλιννόστηση είναι "σημαντική μετάγγιση στον πληθυσμό της χώρας".

3.3.2. Τόπος εγκατάστασης

Η πλειοψηφία των παλιννοστούντων επέλεξε ως τόπο εγκατάστασης κυρίως τις αστικές περιοχές. Από την έρευνα του Unger K. (1981, σ. 43) προέκυψε ότι όσες περιοχές εμφανίζουν μεγάλη μετανάστευση έχουν και μεγαλύτερο αριθμό επαναπατρισμένων (από Κασιμάτη Κ., 1984, ΕΚΚΕ).

Στο βιβλίο της ΓΓΑΕ (1992, σ. 137-153) αναφέρεται ότι το 48% των παλιννοστούντων εγκαταστάθηκε στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα δηλαδή (περιοχή Πρωτεύουσας και συγκρότημα Θεσσαλονίκης και ότι συνολικά το 69% από αυτούς κατοικούσε το 1985 στις Αστικές Περιοχές (πρωτεύουσα, συγκρότημα Θεσσαλονίκης, λοιπές "αστικές περιοχές"). Παρόλα αυτά παρατηρείται και μια θετική εξέλιξη στα στοιχεία της περιόδου 1971-85. Η σταδιακή πτώση στις αγροτικές περιοχές συνοδεύεται και από μια σταδιακή άνοδο αντίστοιχα 19%, 21%, 24% των παλιννοστούντων που εγκαθίστανται στις "Λοιπές Αστικές" περιοχές δηλαδή εκτός των δυο μεγάλων αστικών κέντρων και στα ενδιάμεσα σε μέγεθος αστικά κέντρα, όπως το Ηράκλειο, η Πάτρα, η Λάρισα και ο Βόλος. Στη συνέχεια παραθέτουμε τον ακόλουθο πίνακα της Πετρινιώτη Ξ. (1993, σ. 92):

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Τοπικός προορισμός των Ποντίων μεταναστών 1990

Περιοχή	Αριθμός	%	Σωρευτικό %
Αττική*	8.528	61,64	61,64
Θεσσαλονίκη	3.888	28,10	89,74
Λοιπές περιοχές**	1.420	10,26	100,00
Σύνολο	13.836	100,00	

*Συμπεριλαμβανομένης της Αθήνας

** Περιλαμβάνει εκείνους των οποίων ο προορισμός δεν έχει καταγραφεί

Πηγή: ΕΙΥΑΠΟΕ Πρόγραμμα για την αποκατάσταση των Ποντίων, Ιούλιος 1991, Φεβρουάριος 1992

Ο Διευθυντής του ΕΙΥΑΠΟΕ υποστηρίζει ότι αυτή η τάση μεταβάλλεται και ότι στο πρώτο μισό του 1991 μόνο 46% των Ποντίων ζουν στην Αθήνα, ενώ 54% βρίσκονται εγκατεστημένοι στη Βόρεια Ελλάδα-όπου συμπεριλαμβάνεται κατά τα φαινόμενα η πόλη της Θεσσαλονίκης. (Βλ. Σεμινάριο ΔΟΜ και της ελληνικής κυβέρνησης, 1-3 Οκτωβρίου 1991, από Πετρινιώτη Ξ. 1993, σ 103, Σημείωση 2).

Όμως είναι εμφανές ότι οι νομοί με ενδιάμεσου μεγέθους αστικά κέντρα αποτέλεσαν πόλοι έλξης για τους παλιννοστούντες.

Τα κίνητρα που οδηγούν τους μορφωμένους στις αστικές περιοχές θα πρέπει να αναζητηθούν στους παράγοντες της αγοράς εργασίας και το ανώτερο βιοτικό επίπεδο των περιοχών αυτών.

Η επιλογή αυτή των παλιννοστούντων καταλήγει σε χαμένη ευκαιρία τόνωσης περιοχών π.χ. της Θράκης που μαστίζονται από την υπογεννητικότητα (εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 21 Μαΐου 1995, σ. 8). Στο ίδιο άρθρο τα στοιχεία αποδεικνύουν ότι από τους 45.070 Έλληνες ομογενείς, κυρίως από τις χώρες της πρώην ΕΣΣΔ, οι οποίοι έζησαν κατά το διάστημα 1989-1993 στην περιοχή της Θράκης μόλις το 1,55% εγκαταστάθηκε μόνιμα σ' αυτήν. (ΕΙΥΑΠΟΕ-Κέντρο έρευνας της ελληνικής Κοινωνίας, Ακαδημία Αθηνών). Κι αυτό διότι τα "κίνητρα" που εδόθησαν για παραμονή στην περιοχή δελέασαν συνολικά 692 άτομα.

3.3.3. Επαγγελματική κατάσταση

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ομογενείς Έλληνες, όταν επιστρέφουν στην Ελλάδα είναι το πρόβλημα της ανεργίας ή της εξεύρεσης εργασίας που τους ικανοποιεί πραγματικά. Και αυτό αποτελεί ένα δυσάρεστο γεγονός αν αναλογισθούμε ότι οι περισσότεροι από αυτούς αναγκάστηκαν να ξενιτευθούν για να επιλύσουν το ίδιο ακριβώς πρόβλημα.

Κατά τη διάρκεια της Μικροαπογραφής 1985-86 (σ. 95) καταγράφτηκαν 261.000 άτομα που ζητούσαν εργασία. Από αυτούς 31.000 ήταν παλιννοστούντες. Όπως αναμενόταν η ανεργία (επί του εργατικού δυναμικού) ήταν υψηλότερη στους παλιννοστούντες παρά στους μη παλιννοστούντες (10,4% - 6,9%).

Όλες οι εμπειρικές έρευνες συμφωνούν ότι οι επαναπατριζόμενοι είναι σε μεγάλο βαθμό αυτοαπασχολούμενοι ή στρέφονται προς τον τομέα παροχής υπηρεσιών και αυτό δεν είναι αποτέλεσμα της ίδιας της επιθυμίας των παλιννοστούντων αλλά οφείλεται στις δυσμενείς συνθήκες της αγοράς εργασίας που επικρατούν (Unger K. 1981, σ. 3, από Κολλάρου Τ. & Μουσούρου Λ., 1980, σ. 56). Όπως είναι λογικό οι μη πραγματοποιήσιμες επιδιώξεις στον επαγγελματικό τομέα δημιουργούν αισθήματα αποξένωσης και περιθωριοποίησης (Merhrländer U., 1988, 26(4) 461-468, Κασιμάτη Κ., 1993).

Η ανεργία των παλιννοστούντων οφείλεται κυρίως στην έλλειψη ή τη μη επαρκή λήψη κατάλληλων μέτρων από την πλευρά των αρμόδιων επίσημων φορέων που θα συνέβαλαν στην αξιοποίηση των γνώσεων και των ικανοτήτων τους σε κατάλληλες εργασίες. Επίσης οφείλεται και στο κενό ανάμεσα στις επιδιώξεις και την πραγματικότητα που αποτελούν επίσης κύρια πηγή των κοινωνικο - οικονομικών δυσχερειών στην επανένταξή τους στη χώρα αποστολής (Gmelsch G., 1979 από Dikaiou M., 1994) .

Σύμφωνα με τη γνώμη των Κολλάρου Τ. & Μουσούρου Λ. (1980, σ. 56-57) δε βρίσκουν εργασία επειδή: α) Οι περισσότεροι έχουν χαμηλό βαθμό εξειδίκευσης ή ορισμένοι άλλοι έχουν δεξιότητες τέτοιες για τις οποίες δεν υπάρχει ζήτηση στις χώρες προέλευσης, β) οι μετανάστες που επιστρέφουν είναι περισσότερο επιλεκτικοί και επιζητούν επαγγέλματα με κάποιο γόητρο.

Ο μετανάστης που θα γυρίσει στο εργοστάσιο αντιμετωπίζεται από τους συμπατριώτες του ως αποτυχημένος, αφού η μετανάστευσή του δεν τον απάλλαξε από την εξαρτημένη εργασία, τη χειρωνακτική εργασία, τον κόπο (Council of Europe, 1979, CHARS 48 (78), p. 7, βλ. και Κασιμάτη Κ. 1984, Λεοντίδου Λ., Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, 60/1986).

Μπορούμε όμως να διαπιστώσουμε από τον επόμενο πίνακα της Πετρινιώτη Ξ. (1993, σ 93) με τι είδους επαγγέλματα απασχολούνται οι παλιννοστούντες

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Οι Πόντιοι μετανάστες κατά δηλωμένη γενική κατηγορία επαγγέλματος 1990, 1991

Κατηγορία επαγγέλματος	1990	1991
	%	%
Επιστημονικά & Ελευθέρια επαγγέλματα	10,6	7,4
Διευθυντικό προσωπικό	0,1	0,2
Προσωπικό γραφείου	2,8	2,9
Εργ. σε Εμπόριο & Πωλήσεις	3,1	2,2
Εργ. στις Υπηρεσίες	29,7	27,5
Γεωργοί & Αλιείς	0,8	0,9
Εργατοτεχνίτες	47,4	50,0
Λοιπά επ./ Δε δήλωσαν επάγγελμα	5,5	8,9
Σύνολο	100,0	100,0

Πηγή: ΕΙΥΑΠΟΕ Πρόγραμμα για την αποκατάσταση των Ποντίων, Ιούλιος 1991, Φεβρουάριος 1992

3.3.4. Οικογενειακή κατάσταση

Είναι αλήθεια ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες που παλιννοστούν στη χώρα αποστολής είναι συχνά παρόμοιες ή ίδιες με αυτές που αντιμετώπισαν στις χώρες υποδοχής. Αρκετές φορές απαιτείται να επαναπροσδιορίσουν το ρόλο τους ως γονείς και ως σύζυγοι, πράγμα που επηρεάζει την ψυχική τους ηρεμία και τις καθημερινές τους οικογενειακές στιγμές (Dikaiou M., 1994, σ. 30 και Dikaiou M, Haritos-Fatouros M. and Sakka D., 1987).

Μετά από αυτά συνειδητοποιεί κανείς ότι αν εντείνονται τα προβλήματα ανάμεσα στις οικογένειες που και οι δυο σύζυγοι έχουν την ίδια καταγωγή είναι λογικό ότι στους μικτούς γάμους τα φαινόμενα θα οξύνονται ακόμη περισσότερο. Όπως αναφέρεται από τον Παπαντωνίου Μ. (από Γκότοβος Αθ, Μάρκου Γ., 1984, σ. 146) "οι μεικτοί γάμοι δεν παρουσιάζουν συνήθως σοβαρά προβλήματα, ενόσω η οικογένεια παραμένει στο εξωτερικό. Με την παλιννόστηση όμως προκύπτουν σημαντικά προβλήματα προσαρμογής

της συζύγου στα ήθη και τα έθιμα της ελληνικής οικογένειας (και το ίδιο ισχύει και για τα παιδιά τους)".

Η κατάσταση που περιγράψαμε μας υποχρεώνει να κάνουμε ειδική μνεία για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες που παλιννοστούν.

3.3.5. Η γυναίκα

Αντίθετα με ό,τι παρατηρείται στη μετανάστευση που οι γυναίκες ακολουθούν την πορεία του συζύγου, στην παλιννόστηση οι γυναίκες είναι αυτές που επιστρέφουν πολύ συχνά πρώτες θέλοντας να προετοιμάσουν την επιστροφή των υπόλοιπων μελών της οικογένειας. (Δεφίγγου Μ. και Κουφάκου Κ., 1990, σ. 248).

Ο επαναπατρισμός των μεταναστριών έχει αρχίσει από το 1979 αλλά σημειώνει αυξημένη είσοδο στην Ελλάδα το 1982 με ποσοστό 16,07% και το 1983 με 61,8%. Η παραμονή τους στο εξωτερικό ήταν κατά μέσο όρο γύρω στα 14 χρόνια. Η παλιννοστήσασα μετανάστρια είναι περίπου 40 χρονών, έχει μόρφωση δημοτικού σχολείου κατά 82% και έχει εργαστεί ως εξειδικευμένη εργάτρια 83% και ως ανειδίκευτη 12% (Πετρόπουλος Ν., 1990, σ. 256).

Οι γυναίκες που παλιννοστούν αντιμετωπίζουν έντονα το πρόβλημα της ανεργίας και εκεί ίσως να έγκειται και η μεγαλύτερη ανισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα. Είναι εμφανές ότι μεγαλύτερα ποσοστά ανδρών (32%) παρά γυναικών εργάζονταν μετά την παλιννόστηση. Αντίστροφα 63% των γυναικών που παλιννοστούν 15 ετών και άνω ούτε εργάζονταν ούτε ζητούσαν εργασία. Οι γυναίκες μάλιστα εργαζόμενες σε ποσοστό 26% υπερτερούσαν κατά πολύ των ανδρών (2%) που εργάζονταν χωρίς αμοιβή.

Αν λάβουμε μάλιστα υπόψη ότι το 57% των μεταναστριών εργάζονταν στο εξωτερικό και παράλληλα αποκλείσουμε τη συνταξιοδότηση των μη ενεργών γυναικών, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι πραγματικά συντελείται μια "νοικοκυροποίηση" των μεταναστριών μετά την παλιννόστηση (Πετρόπουλος Ν., 1990, σ. 87-107 και Δεφίγγου Μ., Κουφάκου Κ., 1990, σ. 248).

Στην έρευνα των Μουσούρου Λ.- Κολλάρου Τ. (1983) αποδείχτηκε ότι το 80% των ερωτηθέντων γυναικών που παλιννόστησαν από τη Δ. Γερμανία έχουν γίνει νοικοκυρές. Οι λόγοι που δίνονται είναι υγεία, κούραση, παιδιά, υποχρεώσεις, αδυναμία να βρουν κατάλληλη δουλειά.

Εκτός όμως από την ανεργία και τη μη ικανοποιητική ή κακοπληρωμένη απασχόληση η γυναίκα που παλιννοστεί φαίνεται ότι αντιμετωπίζει σύγκρουσεις με το σύζυγο, ιδιαίτερα όταν η απόφαση για την παλιννόστηση δεν είναι ομόφωνη (Seminar on Adaptation and Integration of Permanent Migrants, 1981, p. 42 και Sakka D. and Dikaiou M. προς δημοσίευση).

Η έλλειψη χειραφέτησης (η οποία κατά τη γνώμη μας δικαιολογείται και από την προαναφερόμενη νοικοκυροποίηση) φαίνεται ότι απασχολεί τις γυναίκες που παλιννοστούν καθώς διάφορα στοιχεία αποδεικνύουν ότι υφίστανται παλιά μοντέλα συμπεριφοράς (Abadan-Unat N., 1977 και Collaros A.T. & Moussourou L.M., 1978).

3.3.6. Επιπτώσεις παλιννόστησης

Είναι σίγουρο ότι η παλιννόστηση, όπως εξάλλου και η μετανάστευση, έχει αρνητικές αλλά και θετικές επιπτώσεις.

Παρόλα αυτά στις διάφορες πηγές αναφέρονται και τονίζονται κατά κύριο λόγο οι αρνητικές επιπτώσεις. Από αυτές συλλέξαμε τις πιο σοβαρές τόσο για τους παλιννοστούντες όσο και για το κοινωνικό σύνολο των χωρών αποστολής.

Η παλιννόστηση από πληθυσμιακή άποψη επιδεινώνει ακόμη περισσότερο την ανισομερή σύνθεση του πληθυσμού ηλικιακά (αυτό οφείλεται στη μετανάστευση). Οι επαναπατριζόμενοι των ακραίων ηλικιών και κυρίως της ομάδας 45 και πάνω κάνουν δυσμενέστερη την κατανομή ηλικιών στο σύνολο της χώρας.

Στην έκθεση του ΟΟΣΑ για την Ελλάδα (1971, σ. 7) αναφέρεται ότι η παρατεταμένη στασιμότητα του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, η μεγάλη αύξηση του κόστους εργασίας και η συνεχιζόμενη παλιννόστηση των μεταναστών έχουν προκαλέσει μία σαφή επιδείνωση των συνθηκών στην αγορά εργασίας.

Οι αρνητικές επιπτώσεις εμφανίζονται όμως εξίσου και στους ίδιους τους ομογενείς που παλιννοστούν (συμπεριλαμβανομένων και των οικογενειών τους). Κατά την αναχώρηση και επιστροφή τους οι μετανάστες εκτίθενται σε μια σειρά από ερεθίσματα και συγκρούσεις που προκαλούν άγχος, συνθήκες που μπορεί μεταξύ των άλλων να αυξήσουν το αίσθημα της ηττοπάθειας (Cochrane R., 1983, σ. 5).

Κεφάλαιο 4
Παλιννοστούντες έφηβοι

4.1. Γενικά για τα παλιννοστούντα (και γηγενή) παιδιά

Μέχρι τώρα αναφέραμε τις συνθήκες παλιννόστησης και τα προβλήματα που προκύπτουν από αυτήν ασχολούμενοι κυρίως με τους ενήλικους παλιννοστούντες ή γενικά με τις οικογένειές τους.

Όμως καθώς το θέμα μας επικεντρώνεται στους παλιννοστούντες εφήβους θα πρέπει να αναρωτηθούμε, κατά κύριο λόγο, τι σημαίνει η λέξη παλιννόστηση για ένα παιδί που παλιννοστεί, ενώ διανύει την περίοδο της εφηβείας.

Για τα παιδιά αυτά μια που τα περισσότερα βρίσκονται σε ηλικία υποχρεωτικής φοίτησης σε κάποιο σχολείο, παλιννόστηση σημαίνει ότι στα δύσκολα προβλήματα κοινωνικής και πολιτισμικής ένταξης στο νέο κοινωνικο-πολιτισμικό περιβάλλον (τα οποία ούτως ή άλλως αντιμετωπίζουν και τα ενήλικα άτομα) έρχονται να προστεθούν και αυτά της σχολικής προσαρμογής (Δαμανάκης Μ., 1989, σ. 168).

Θα ορίσουμε τη σχολική ένταξη ή ενσωμάτωση των παλιννοστούντων παιδιών σαν τη διαδικασία γνωριμίας με τα καινούργια σχολικά δεδομένα – αντικείμενα, πρόσωπα, σχέσεις, κανόνες, αξίες, γνώσεις, δεξιότητες, κριτήρια ποιότητας, "κανονικότητας" της συμπεριφοράς κ. ά. και την εσωτερικευση εκείνων των χαρακτηριστικών που κάνουν δυνατή τη συμμετοχή του στη σχολική ζωή.

Το ΥΠΕΠΘ κατατάσσει κάτω από τον όρο "παλιννοστούντες" όλους τους μαθητές ελληνικής καταγωγής που εισέρχονται στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως χώρας προέλευσης και ρυθμίζει με κοινές υπουργικές αποφάσεις ή Προεδρικά Διατάγματα τα της εκπαίδευσής τους. Ωστόσο είναι προφανές ότι οι από την πρώην Σοβιετική Ένωση προερχόμενοι μαθητές φέρουν εντελώς διαφορετικές κοινωνικοπολιτισμικές και μαθησιακές προϋποθέσεις και αντιμετωπίζουν διαφορετικά κοινωνικοπολιτισμικά και μαθησιακά προβλήματα σε σχέση με τους από τη Γερμανία προερχομένους, παλιννοστούντες μαθητές (Δαμανάκης Μ., 1997, σ. 26).

Ο όρος "παλιννοστούντες μαθητές" αναφέρεται στο μαθητικό πληθυσμό που μέχρι τη στιγμή της επιστροφής του στην Ελλάδα ζούσε σε κάποια χώρα του εξωτερικού. Σ' αυτούς γίνεται ένας διαχωρισμός με δύο κριτήρια: 1) το κριτήριο της σχολικής "βιβλιογραφίας" και 2) το κριτήριο της πολιτισμικής ταυτότητας (Γκότοβος Α., Μάρκου Γ., 1984, σ. 103-4).

Για να σχηματίσουμε μια πρώτη εικόνα των δυσχερειών που αντιμετωπίζουν οι παλιννοστούντες μαθητές στο ελληνικό σχολείο μπορούμε να ανατρέξουμε στον παρακάτω πίνακα 7 από Δαμανάκη Μ.,1987, σ. 170. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, τα Ελληνόπουλα που ζούσαν στη Γερμανία όταν επέστρεψαν στην Ελλάδα, κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους, είχαν διάφορα προβλήματα να επιλύσουν και μάλιστα τα συνέκριναν με αυτά της Γερμανίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Δυσκολίες των μαθητών στη Γερμανία και την Ελλάδα

Δυσκολίες με:	στη Γερμανία %	στην Ελλάδα (μετά την παλιννόστηση) %
Την ελληνική γλώσσα	51,8	56,3
Τις κατ' οικον εργασίες	59,2	62,1
Τη διδακτέα ύλη	59.2	67,2
Τους δασκάλους	37.2	49,4
Τους συμμαθητές	33.0	39,1
	N=191	N=174

Πηγή: Unger Liana, (Die Ruchkehr der zweiten Generatio. Eine empirische Untersuchung zur Reintegration griechischer Jugendlicher (Vervielf. Manusskript), Universität Bielefeld), 1982.

Από πού όμως πηγάζουν όλες αυτές οι δυσχέρειες;

Τα παλιννοστούντα παιδιά έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό τη "διπολιτισμική-διγλωσσική" κοινωνικοποίηση η οποία ενώ για παιδιά των μεσαίων και ανωτέρων στρωμάτων (παιδιά ακαδημαϊκών, διπλωματών, επιχειρηματιών κλπ.) αποτελεί προνόμιο, για τα παιδιά των εργατών (αυτά αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία) αφορμή για στιγματισμό (Δαμανάκης Μ., 1989, σ.175).

Όταν οι εν λόγω έφηβοι στο σχολείο ή στο κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο ζουν διατηρούν, ως επί το πλείστον, σχέσεις με τους όμοιούς τους δηλαδή με τους επίσης παλιννοστούντες φίλους τους, αυτό μπορεί να δώσει αφορμή για στιγματισμό (οι Γερμανοί, οι Αυστραλοί κλπ.) και να λειτουργήσει ανασταλτικά στη διαδικασία ενσωμάτωσης στην ευρύτερη ομάδα των ομηλίκων. Ο κίνδυνος στιγματισμού είναι ασφαλώς μεγαλύτερος, όταν σε μια τέτοια ομάδα παλιννοστούντων χρησιμοποιείται ως γλώσσα επικοινωνίας η ξένη γλώσσα (Δαμανάκης Μ., 1987, σ. 87).

Ο Παπαντωνίου Μ. (από Μάρκου Γ., Γκότοβος Αθ., 1984, σ. 149) αναφέρει ότι τρεις είναι οι κυριότερες πηγές από τις οποίες προκύπτουν οι κοινωνικές συγκρούσεις κατά τη συνάντηση των παλιννοστούντων παιδιών με την ελληνική κοινωνία:

Α. Αυτά τα ίδια τα παιδιά τα οποία με τη διαφοροποιημένη κοινωνικοποίησή τους ή με τις εξιδανικευμένες αντιλήψεις τους για την πατρίδα, προσδοκούν μια πραγματικότητα εντελώς διαφορετική από αυτήν που βρίσκουν, Β. το ελληνικό κοινωνικό περιβάλλον. Οι συγγενείς, φίλοι και γνωστοί ενοχλούνται από τη διαφοροποιημένη συμπεριφορά των παλιννοστούντων παιδιών και Γ. οι κοινωνικοί θεσμοί. Κάθε κοινωνία αναπτύσσει με το δικό της τρόπο τους κοινωνικούς θεσμούς, οι οποίοι ρυθμίζουν τη συμπεριφορά των μελών της και εξυπηρετούν τις ανάγκες τους. Οι κοινωνικοί θεσμοί μιας χώρας γνωρίζουν μόνο τα μέλη της "ντόπιας" κοινωνίας και αγνοούν τους ξένους και τους "παρείσακτους".

Περισσότερο απαισιόδοξα είναι τα πορίσματα της έρευνας της Παπαστυλιανού Δ., (1992) σε μαθητές παλιννοστούντες από αγγλόφωνες χώρες αφού αποδείχτηκε ότι μετά από πέντε χρόνια παραμονής στην Ελλάδα τα παιδιά αυτά εξακολουθούσαν να έχουν τις

ίδιες σχεδόν αρνητικές στάσεις που είχαν αρχικά. Βέβαια δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το γεγονός ότι πολλά από τα παλιννοστούντα παιδιά καταβάλλουν μεγάλες προσπάθειες για να ξεπεράσουν τα διάφορα εμπόδια που προκύπτουν από την παλιννόστηση τόσο σε προσωπικό όσο και κοινωνικό επίπεδο.

Ο αριθμός των παλιννοστούντων μαθητών στην Α/θμια και Β/θμια Εκπαίδευση είναι δύσκολο να υπολογισθεί, γιατί σε όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους παρατηρείται μεγάλη κινητικότητα των μαθητών που είτε διακόπτουν τη φοίτηση είτε κάνουν μετεγγραφή σε άλλο σχολείο από αυτό που φοιτούσαν στην Ελλάδα ή το εξωτερικό. Επίσης καινούργιοι μαθητές μπορούν να εγγραφούν από το εξωτερικό από την αρχή μέχρι το τέλος του χρόνου. Τέλος, κάποιοι από αυτούς μπορεί να εγγράφονται σε ξένα σχολεία ή να μη φοιτούν στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης καθόλου (βλ. και Παράρτημα13).

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Για το σχολικό έτος 1995-96 στη Β/θμια Εκ/ση φοίτησαν

	Γυμνάσιο	**Λύκειο**
Σύνολο Ελλάδας	5454	2148
Αλβανία	1120	335
Πρωην Σοβιετική Ένωση	3176	1003
Γερμανία	349	212
Ε.Ε. εκτός Γερμανίας	115	84
Αν.Ευρώπη εκτός Αλ και ΕΣΣΔ	109	71
Ευρώπη εκτός των παραπάνω	42	24
ΗΠΑ,ΚΑΝ. Ωκεν. Ν. Αφρική	451	387
Β. Αφρική	32	9
Αφρική εκτός Β και Ν.	29	7

Πηγή: ΥΠΕΠΘ. 25/10/1995

Το Π.Ι. από Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών σε θέματα Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών μαθητών, δίνει τα ακόλουθα στοιχεία:

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Μέχρι 23/12/97

ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΤΗ			1994-1995		1995-1996		1996-1997		1997-1998	
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ		ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΠΡΩΤ/ ΘΜΙΑΣ	ΔΕΥΤ/ ΘΜΙΑΣ	ΠΡΩΤ/ ΘΜΙΑΣ	ΔΕΥΤ/ ΘΜΙΑΣ	ΠΡΩΤ/ ΘΜΙΑΣ	ΔΕΥΤ/ ΘΜΙΑΣ	ΠΡΩΤ/ ΘΜΙΑΣ	ΔΕΥΤ/ ΜΙΑΣ
1	ΕΛΛΑΔΑΣ	Παλιννοστούντες Αλλοδαποί Σύνολο μαθητών			19559 10.634 30.193	7.602 3.381 10.983	20.404 11.657 32.061	2.739 1.301 4.040		
2	ΕΛΛΑΔΑΣ	Α μαθητές Τ.Υ. Β " Φ.Τ. Γ. Σχ. Διαπολ. Εκπ. ΣΥΝ. ΜΑΘΗΤΩΝ	7.095 4.050	732 "	5.013 7.578 387 12.978	219 286 1.026 1.531	5.349 8.528 ~500 14.377	184 260 ~1.300 1.740		
3	ΕΛΛΑΔΑΣ	Α μαθητές Τ.Υ. Β " Φ.Τ. Γ. Σχ. Διαπολ. Εκπ.	250 990 1	15 86 2γ+λ	301 1.070 3	15 37 6 γ+λ	324 1.059 4	15 26 8γ+λ	420 1.034 4	12 89 8γ+λ
4	ΕΛΛΑΔΑΣ	Διδ/ντες Εκπ/κοί	1.055+	100+	1.366 (+40)	68(+150)	1.400	230	~1.450	~300
5	ΑΤΙΚΗΣ (ΑΘΗΝΑ-ΠΕΙΡΑΙΑ)	ΜΑΘΗΤΕΣ	4.505	164			5.083	100		
6	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Κεντρικής Μακεδ.)	ΜΑΘΗΤΕΣ	4.136	404			4.072	~200		
7	ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔ-ΘΡΑΚΗΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ	1.285	93			1.724	~100-150		
8	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ	230	32			~400			
9	ΗΠΕΙΡΟΥ	ΜΑΘΗΤΕΣ	362				~200			
10	ΚΡΗΤΗΣ-ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	ΜΑΘΗΤΕΣ	192				613			

Πηγή : Π.Ι. Πρόγραμμα Επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε θέματα Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών μαθητών

Από την υπάρχουσα βιβλιογραφία διαπιστώθηκε μία σειρά προβλημάτων που συνήθως αντιμετωπίζουν οι παλιννοστούντες μαθητές, όπως:

Επιβαρημένη βιογραφία καθώς ένα παιδί μπορεί να υφίσταται τις συνέπειες της μεταφοράς σε ένα διαφορετικό σχολικό και κοινωνικό χώρο αρκετές φορές στη διάρκεια της ζωής του π.χ. όταν μετανάστευσε στη χώρα υποδοχής ή όταν στη χώρα αποστολής υποχρεώθηκε σε συχνές μετακινήσεις μέχρι να καταλήξει η οικογένειά του σε μια μόνιμη διαμονή. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος έχει να αντιμετωπίσει καινούργια πρόσωπα στο σχολικό περιβάλλον (εκπαιδευτικούς, συμμαθητές κλπ.) ή στο κοινωνικό περιβάλλον (φίλους, συγγενείς, γείτονες κλπ.). Όλες αυτές οι δυσκολίες μπορεί συνυπάρχουν με τη διαφορετική νοοτροπία, τα διαφορετικά αναλυτικά προγράμματα, τις διαφορετικές πολιτισμικές συνήθειες που μέχρι τώρα βίωναν.

Οι γονείς συνήθως έχουν να αντιμετωπίσουν αρκετά και σοβαρά προβλήματα έτσι ώστε να μην είναι σε θέση να συμπαρασταθούν, όσο θα ήθελαν και όσο θα έπρεπε, στα παιδιά τους. Οι παραπάνω δυσκολίες, οι απογοητεύσεις τους, αλλά και ο τρόπος που τα ίδια αντιδρούν αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες και αρνητικά κίνητρα για μάθηση και απόδοση στο σχολείο (Παπαντωνίου Μ. από Γκότοβος Αθ. & Μάρκου Γ., 1984, σ. 139 κ.ε.).

Οι ντόπιοι Έλληνες, μαθητές-καθηγητές κλπ. πολλές φορές δεν μπορούν να συμβάλουν στην επίλυση αυτών των προβλημάτων όχι γιατί δεν είναι καλοπροαίρετοι αλλά γιατί δεν κατανοούν ή αγνοούν παντελώς τη φύση και την αιτία τους. Και εκεί κατά τη γνώμη μας μπορεί να βοηθήσει τα μέγιστα η υιοθέτηση των αρχών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Τα μαθησιακά και κοινωνικο-ψυχολογικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι παλιννοστούντες έφηβοι μας ώθησαν στην περαιτέρω προσπάθεια διερεύνησης των αιτιών που τα προκαλούν, ώστε να συμβάλουμε, στο μέτρο των δυνατοτήτων μας, στην επίλυσή τους.

Κάποια βέβαια από αυτά τα προβλήματα δεν απασχολούν μόνο τους παλιννοστούντες εφήβους αλλά τους εφήβους στο σύνολό τους. Πιθανότατα, όμως, εξαιτίας του φαινομένου της παλιννόστησης μπορεί να έχουν δυσάρεστες συνέπειες και να χρειάζονται πιο προσεκτική αντιμετώπιση.

Για το λόγο αυτό, αμέσως μετά θα επικεντρώσουμε την προσοχή μας σε θέματα που συνήθως απασχολούν την πλειοψηφία των εφήβων, όπως είναι η ανακάλυψη του "εαυτού" και η δημιουργία ταυτότητας, οι διαπροσωπικές, κοινωνικές και οικογενειακές σχέσεις, οι σχολικές επιδόσεις, ο βαθμός ικανοποίησης από τις συνθήκες ζωής-διαμονής, ο τρόπος αντίδρασης στα ενδεχόμενα προβλήματα που συντελούν στην αντικοινωνική συμπεριφορά, η έλλειψη ή η καλύτερη αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου κ.α.

4.1.1. Εφηβεία

Εφηβική ηλικία ονομάζεται συχνά από τους ψυχολόγους το στάδιο της ανακάλυψης του εαυτού, είναι η εποχή κατά την οποία αρχίζει να διαμορφώνεται και η ιδεολογία του ατόμου, αυτό που ονομάζουμε κοινωνική συνείδηση (Δραγώνα Θ., κ. ά., 1990, σ. 130-135).

Με την έναρξη της εφηβείας ο εγκέφαλος έχει φτάσει σχεδόν στο 95% του τελικού του μεγέθους, ενώ βρισκόμαστε στο στάδιο της αφαιρετικής σκέψης (από 11-12 ετών έως 14-16 ετών) το οποίο διαιρείται σε δύο υπο-στάδια:

-γένεση της αφαιρετικής σκέψης (από 11-12 έως 14 ετών) και

-δομημένη αφαιρετική σκέψη (από 14 έως 16 ετών), (Κανελλάκη-Αγάθου Σ., 1994, σ. 15 και Βυγκότσκι Λ.)

Σύμφωνα με τη θεωρία του Piaget από το 12ο έτος και ύστερα αρχίζει η περίοδος των τυπικών νοητικών πράξεων, ενώ η προεφηβεία, η ηλικία δηλαδή των 11-12 ως 14-15 ετών, προετοιμάζει την εφηβεία (Piaget J. & Inhelder B., 1966, σ. 130).

Η νεότητα, χαρακτηρίζεται από την Κορωναίου Α. (1992, σ. 43) ως μια χρονική περίοδος ανάμεσα στην παιδική και την ώριμη ηλικία.

Σε όλους τους χρόνους και σε όλους τους πολιτισμούς η εφηβεία οριοθετεί ένα πέρασμα, το πέρασμα από την παιδική στην ενήλικη ζωή. Στους πρωτόγονους λαούς, το πέρασμα αυτό γινόταν με μια σειρά από δοκιμασίες που κατέληγαν στο σαφή και οριστικό διαχωρισμό των δύο φύλων: τα αγόρια γίνονταν άνδρες και τα κορίτσια γυναίκες και τίποτε δεν μπορούσε πια να το αλλάξει αυτό. Στους σύγχρονους πολιτισμούς τα όρια είναι λιγότερο ευδιάκριτα. Σήμερα οι νέοι περνούν στην ωριμότητα σε χρονικά διαστήματα εξαιρετικά χαλαρά, ενώ οι προσδοκίες και οι αναζητήσεις τους είναι πολύ περισσότερες και πολύ λιγότερο ξεκάθαρες από εκείνες των εφήβων του άλλοτε (Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 1-11-1992, σ. 15 και 19 του Ντόκα Ν.). Η ανάπτυξη πρέπει να ορίζεται από τα φυσιολογικά χαρακτηριστικά και από τον τρόπο συμπεριφοράς και όχι μόνον από την ηλικία (Berlioz G. & Richard A., 1995, σ. 27).

Στις μέρες μας παρατηρείται ότι η εφηβεία αρχίζει δυο χρόνια πιο μπροστά από την αρχή του αιώνα (Tanner J. M., 1962), ενώ η περίοδος προετοιμασίας ή ψυχολογικής ωρίμανσης μακραίνει αισθητά, ιδιαίτερα εξαιτίας της μακρόχρονης περιόδου σπουδών, (Gavalli A. & Galland O., 1993).

Η εφηβεία χαρακτηρίζεται ως περίοδος που συνήθως δημιουργεί "κραδασμούς" στο άτομο. Αυτό οφείλεται σε παράγοντες είτε γενετικούς (αναφέρονται δηλαδή στην κληρονομικότητα του ατόμου) είτε επίκτητους που διακρίνονται σε ενδομήτριους παράγοντες και σε παράγοντες μετά τη γέννηση (Δραγώνα Θ.- Ντάβου Μπ., 1991).

Η ηλικία της εφηβείας χαρακτηρίζεται πολλές φορές από ένα πραγματικό αίσθημα εγκατάλειψης, τόσο από την οικογένεια όσο και την κοινωνία ή τους φίλους (Patrick B. & Lakrouf K., 1993, σ. 19). Γι'αυτό και ο έφηβος, όσο και αν δηλώνει το αντίθετο αμφιταλαντευόμενος ανάμεσα στην ελπίδα και την απογοήτευση-την επιθυμία και την αγωνία, έχει ανάγκη από τον ενήλικο (όποιοι κι αν είναι : γονείς, καθηγητές, σύμβουλοι κλπ.) που θα του επιτρέψουν να εκφράσει τις σκέψεις του (αυτό εκφράζεται πολλές φορές με ψυχοσωματικές αντιδράσεις, όπως ανορεξία, έλκος, άσθμα κλπ.) ή σε ορισμένες

περιπτώσεις το έντονο συναίσθημα εχθρότητας για την κοινωνία (Berlioz G. & Richard A. του Schiavinato J., σ. 146).

Το σίγουρο είναι ότι το αίσθημα της μοναξιάς είναι πολύ συνηθισμένο στους εφήβους. Πρόκειται στις περισσότερες περιπτώσεις για παροδικό φαινόμενο το οποίο σχετίζεται με τα προβλήματα της εφηβείας και δεν προδιαγράφει σε τίποτα την μετέπειτα κοινωνικότητα του ενήλικου ατόμου (Moser G., 1994, σ. 44 και OCDE- Coleman J. S. & Husén T., 1985).

Ένα άλλο χαρακτηριστικό της εφηβείας είναι ότι οι έφηβοι έχουν πάντοτε την τάση να διαφοροποιούνται με το ντύσιμο, την αισθητική του σώματος, τη συμπεριφορά και τη γλώσσα (Φραγκουδάκη Α., 1987, σ. 67-72).

Στην ηλικία αυτή η εξωτερική εμφάνιση αξιολογείται ως ένας σημαντικός παράγοντας διαμόρφωσης θετικής αντίληψης του εαυτού όχι μόνο από τους ίδιους τους εφήβους αλλά από, και κυρίως, από τους άλλους (Παπαστάμου Στ, 1993, σ. 338).

Δεν είναι σπάνιο το ελκυστικό παρουσιαστικό κάποιου να δημιουργεί την εντύπωση στο συνομιλητή του ότι, ταυτόχρονα, είναι ταλαντούχος, καλός, τίμιος και ευφυής (Dion K., Berscheid E. & Walster E., 1972, 285-290 και Rich J., 1975, 599-607, από Παπαστάμου Στ., 1993, σ. 338).

4.1.2. Οικογενειακές σχέσεις

Όπως έχει διαπιστωθεί από πολλούς ερευνητές με το πέρασμα των χρόνων η δομή της οικογένειας διαφοροποιείται. Αναφέραμε προηγουμένως ότι πολλές φορές οι οικογενειακές σχέσεις επιδεινώνονται εξαιτίας της παλιννόστησης ειδικά στην περίπτωση των μικτών γάμων. Κανένας δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι δε γίνονται μικτοί γάμοι ανάμεσα σε Έλληνες και ξένους υπηκόους κι αυτό ισχύει εντός και εκτός του ελληνικού χώρου. Απλά θεωρείται λογικό στο σύνολο των γάμων που τελούνται στο εξωτερικό ένα σημαντικό ποσοστό να είναι μικτοί. Π.χ στη Γερμανία ο αριθμός στο σύνολο των Ελλήνων μεταναστών που ζούσαν εκεί κατά το 1980 με το σύζυγό τους, το 8% είχαν σύζυγο Γερμανίδα– ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις Ελληνίδες μετανάστριες στη χώρα αυτή ήταν 4% (Μουσούρου Λ., 1990, σ. 283 και Ευρωπαϊκή Επικαιρότητα, 1996).

Όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι σε πολλές περιπτώσεις οι μικτοί γάμοι (γάμος ανάμεσα σε άτομα που προέρχονται από /ανήκουν σε διαφορετικές εθνο-ομάδες) είναι ανεπιθύμητοι και ότι τέλος η αλλαγή της θρησκευτικής ταυτότητας από τη σκοπιά της θρησκευτικής ομάδας στην οποία ανήκε πριν από τη θρησκευτική μεταστροφή το άτομο, είναι όχι απλά ανεπιθύμητη αλλά ορίζεται ξεκάθαρα ως πράξη αμαρτωλή αν όχι και ως θρησκευτική προδοσία. Ο περιορισμός των μικτών γάμων ανήκε παλιότερα- χωρίς και σήμερα να έχει εκλείψει εντελώς-στις βασικές στρατηγικές των μεταναστευτικών ομάδων ή των ομάδων διασποράς (Έλληνες στην Αμερική, Εβραίοι στην Αμερική) για την εξασφάλιση της συνοχής στην ομάδα και την ίδια την αναπαραγωγή της εθνικής γλώσσας και του πολιτισμού της αρχικής ομάδας. Όπως ήταν αναμενόμενο, όμως, η πραγματικότητα των ανθρώπινων σχέσεων δεν ήταν δυνατόν να κινηθεί αποκλειστικά μέσα στο περιοριστικό πλαίσιο μιας εθνικής ενδογαμίας, με αποτέλεσμα τη σταδιακή άνοδο του ποσοστού των μικτών γάμων σε όλες τις χώρες όπου εγκαταστάθηκαν μετανάστες με τη βελτίωση της αντίστοιχης θέσης των μελών της ξένης ομάδας" (Γκότοβος Αθ., 1996, σ.52).

Είναι ενδιαφέρον να διαπιστώσουμε αν οι οικογένειες των παλιννοστούντων αντιμετωπίζουν το πρόβλημα του διαζυγίου καθώς στην Ελλάδα ούτως ή άλλως το διαζύγιο-αν και λιγότερο από ό,τι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες-αποτελεί ένα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα με αυξητική τάση. Στη σχετική έκθεση της Eurostat ("Ζώντας κάτω απ' την ίδια στέγη-Οικογενειακά μοντέλα στην Ευρωπαϊκή Ένωση") τονίζεται ότι 8% των παιδιών ή 5,62 εκατομμύρια από τα 72 εκατομμύρια παιδιών κάτω των 16 ετών στην ΕΕ ζουν σε μονογονικές οικογένειες. Το αντίστοιχο ποσοστό στην Ελλάδα είναι 4% (βλ. και Fthenakis W. Hatzichristou C., 1995, σ. 129-130).

Το διαζύγιο μας απασχολεί γιατί αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα πρόκλησης διαφόρων δυσάρεστων αποτελεσμάτων-αν και ένα παιδί υποφέρει όχι τόσο από το χωρισμό των γονέων του όσο από τη διαμάχη που υπάρχει μεταξύ τους (Emery R.E., 1982, 310-330), καθώς τα παιδιά μονογονεϊκών οικογενειών έχουν διπλάσιες πιθανότητες για εγκατάλειψη του σχολείου, ανεργία ή απώλεια εργασίας και κύηση κατά την εφηβεία (Mc Lanahan S.S. & Sanderfur G., 1994, από Σχολική Αποτυχία, 1997, ΥΠ.Ε.Π.Θ., Αγάθωνος Ε.).

Επίσης οι χωρισμένες οικογένειες και αυτοί που επωμίζονται την ανατροφή των παιδιών μετά το διαζύγιο αντιμετωπίζουν συνήθως πέρα από τα λοιπά προβλήματα και οικονομικές δυσκολίες. Θεωρείται μάλιστα η διάλυση της οικογένειας ως ο πρώτος παράγοντας που προκαλεί φτώχεια στις μονογονικές οικογένειες (International year of family, 1994, σ. 21-29).

Όπως προηγουμένως ειπώθηκε στην Ελλάδα συχνά επιστρέφει για λόγους πρακτικούς, οικονομικούς κλπ. ο ένας μόνο εκ των δύο γονέων. Η εργασία του πατέρα και της μητέρας μακριά από το σπίτι έχει ως αποτέλεσμα την έλλειψη επικοινωνίας των γονέων μεταξύ τους αλλά και με τα παιδιά τους (Μαδιανός Μ. κ.ά, 1988, σ. 51).

Συνήθως υπερτονίζεται ο ρόλος της μητέρας στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών που βοηθά στην καλύτερη διανοητική ανάπτυξη, ανάπτυξη προσόντων και σχολική επίδοση του παιδιού (Lombard A., 1981, Smilansky M., 1979).

Παρόλα αυτά και η παρουσία του πατέρα παίζει εξίσου σημαντικό ρόλο γιατί αποτελεί-ειδικά για τα αγόρια-πρότυπο μίμησης μέσω του οποίου ο νέος μπορεί να δημιουργήσει τη δική του ταυτότητα, ενώ στην αντίθετη περίπτωση η απουσία του μπορεί να προκαλέσει την ανάπτυξη παραβατικής συμπεριφοράς (Frechette M., & Leblanc M., 1987 βλ. και Radin N., 1981, σ. 409).

Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων συντελεί, όπως έχει αποδειχτεί, στην καλύτερη πνευματική ανάπτυξη του νεαρού ατόμου και στην καλύτερη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Τα παιδιά που οι γονείς τους έχουν υψηλό μορφωτικό επίπεδο έχουν περισσότερες πιθανότητες να πετύχουν τους στόχους τους επίσης πολλές θετικές επιπτώσεις έχουν εντοπιστεί από τους ερευνητές σχετικά με τη σχολική επίδοση των παιδιών αυτής της κατηγορίας. Αυτό θεωρείται δικαιολογημένο, αν αναλογιστεί κανείς ότι:

"Οι υψηλού μορφωτικού επιπέδου γονείς δίνουν περισσότερη προσοχή στη βελτίωση των παιδιών τους σε διάφορα θέματα (...) σε σύγκριση με τους λιγότερο μορφωμένους γονείς. Επιπλέον, οι μορφωμένοι γονείς θεωρούν την εκπαίδευση ως σημαντικό παράγοντα για την καλυτέρευση της ζωής των απογόνων τους. Γι' αυτούς π.χ. καλύτερη μόρφωση σημαίνει πιο καλοπληρωμένη εργασία κλπ. (Alexopoulos D.S., 1995, Campeau R. et al.,

1993, ό. 184).

Στην εργασία αυτή αναφερόμαστε συχνά στο μορφωτικό επίπεδο των γονέων, γι'αυτό θεωρούμε σκόπιμο να σκιαγραφήσουμε τον όρο "αναλφάβητος". Όρος που σιγά -σιγά χάνει τη σημασία που είχε στο παρελθόν.

Στις μέρες μας δεν μπορεί κανείς να ορίσει με ακρίβεια τον αριθμό των αναλφαβήτων μιας κοινωνίας. Επί πλέον αυτοί που χθες θεωρούνταν εγγράμματοι σήμερα μπορεί να θεωρούνται αναλφάβητοι. Η UNESCO ορίζει ως εγγράμματο το άτομο που μπορεί να διαβάζει και να γράφει, να κατανοεί μια απλή και σύντομη περιγραφή γεγονότων της καθημερινής ζωής. Επομένως αναλφάβητος είναι εκείνος που δεν ανταποκρίνεται στον παραπάνω ορισμό. Συνήθως η φοίτησή του δεν ξεπερνά την Πέμπτη τάξη του Δημοτικού σχολείου.

Τα τελευταία χρόνια σε μία σύγχρονη πόλη πολλές φορές μικρές ομάδες λειτουργούν ως υποκατάστατο του συστήματος συγγένειας μιας παραδοσιακής κοινωνίας-ομαδικές πολιτιστικές δραστηριότητες μπορούν να λάβουν χώρα στο πλαίσιο της οικογένειας ή έξω από αυτήν, σε λέσχη, αδελφότητα, σωματείο κλπ. -(Γεωργογιάννης Π., 1997, σ. 85). Παρόλα αυτά όμως η οικογένεια δεν παύει να αποτελεί ένα συνεκτικό δεσμό ανάμεσα στα μέλη της.

Το οικογενειακό περιβάλλον ασκεί σημαντικότατο ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του εφήβου και επηρεάζεται από τους εξής παράγοντες: πολιτιστικούς (επίπεδο σπουδών των γονέων), υλικούς (μισθός, επάγγελμα γονέων, μέγεθος-αριθμός δωματίων κατοικίας), στάσεις (στάσεις των γονέων για τη σχολική επιτυχία των παιδιών τους, τη μελλοντική επαγγελματική τους εξέλιξη, καθώς και για το είδος της ενίσχυσης που τους προσφέρουν) και τέλος, βαθμό της οικογενειακής ηρεμίας (οικογένεια διαλυμένη κλπ.), (Fraser F., 1959 από Kalogridou M., 1988 και Routledge H. & Kegan P., 1979, Marjoribanks K. (in press), 1979 b).

Αντίθετα, η φτώχεια, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των γονέων, η έλλειψη προσωπικών επαφών μέσα στην οικογένεια, η μη δυνατότητα ενημέρωσης για τα πλεονεκτήματα του επαγγελματικού προσανατολισμού, η αδυναμία σχεδιασμού κατάλληλων ενεργειών για το μέλλον, όλα αυτά δηλαδή που χαρακτηρίζουν μια εργατική οικογένεια, κληρονομούνται από τη μια γενιά στην άλλη (Gras A., 1974, ό. 296).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει παγκόσμια στις μέρες μας και το θέμα της απασχόλησης των παιδιών σε διάφορους εργασιακούς τομείς. Από την έρευνά μας θα ενημερωθούμε για το αν οι νέοι του δείγματός μας εργάζονται. Επίσης θα αντλήσουμε πληροφορίες για τους λόγους για τους οποίους οι έφηβοι αυτοί ασκούν κάποιο επάγγελμα. Το Συμβούλιο της Ευρώπης το 1961 όρισε ότι τα παιδιά ηλικίας μικρότερης των 15 ετών απαγορεύεται να εργάζονται και προβλέπει μερικές εξαιρέσεις στην περίπτωση που πρόκειται για ελαφρά εργασία που δε θίγει την υγεία, την ηθική υπόσταση ή την εκπαιδευτική τους πρόοδο. (Άρθρο 7). Όταν μάλιστα πρόκειται για εργασίες επικίνδυνες το όριο αυτό της ηλικίας μεγαλώνει. Το 1987 το Συμβούλιο της Ευρώπης ζήτησε την προστασία και την επίβλεψη των εργαζομένων παιδιών από τα Κράτη-μέλη (Child protection and care. Trends & Prospects, 1994).

Μετά από επισταμένη ανάγνωση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας διαπιστώσαμε ότι το μέγεθος της οικογένειας επηρεάζει ποικιλοτρόπως την πρόοδο του παιδιού. Τα παιδιά που

επιτυγχάνουν τις καλύτερες αποδόσεις είναι παιδιά που η οικογένειά τους δεν είναι ιδιαίτερα πολυάριθμη,2 ή 3 παιδιά (Brann P. & Lakrouf K., 1993, σ. 59).

Αντίθετα, παιδιά με πολλά αδέρφια (ιδιαίτερα περισσότερα από πέντε) έχουν κατά μέσο όρο χαμηλότερο δείκτη νοημοσύνης από παιδιά με λιγότερα αδέρφια. Στην περίπτωση όμως αυτή το πρόβλημα σχετίζεται αφενός με το δείκτη νοημοσύνης του παιδιού αλλά και του κοινωνικοοικονομικού στρώματος της οικογένειας (Καψάλης Αχ., 1989, σ. 130 και Consulting Psychologists Press, 1981, σ. 150).

Επειδή όμως αναφερθήκαμε πολλές φορές στο ενδιαφέρον των γονέων προς τα παιδιά τους, εδώ θα πρέπει να αποσυνδέσουμε την ομαλή σχέση αγάπης από την αποτρικτική και στείρα άσκηση επιβολής των επιθυμιών των γονέων στην παιδική ηλικία. Πολύ χαρακτηριστικό είναι το ακόλουθο απόσπασμα που αναφέρεται στην ψυχολογική γονεϊκή βία.

«Η ψυχολογική βία που ασκείται από τους γονείς προς τα παιδιά είναι μια έννοια που δεν μπορούμε εύκολα να ορίσουμε και να μετρήσουμε. Συχνά μεταφράζεται ως ενδιαφέρον και αγάπη. Περιβάλλεται από έναν ηθικοπλαστικό μανδύα. Τα όρια όμως μεταξύ του πραγματικού ενδιαφέροντος και της ψυχολογικής βίας είναι δυσδιάκριτα και ασαφή. Δυστυχώς, αυτή η μορφή βίας έχει έναν τελεολογικό χαρακτήρα. Διαπιστώνεται δηλαδή μέσα από τις συχνά τραγικές συνέπειές της" (Αρτινοπούλου Β., Τα Νέα, 19 Ιουνίου 1997, σ. 20).

4.1.3. Σχολικές επιδόσεις

Η επανειλημμένη αποτυχία και η συνειδητή ή ασυνείδητη διαπίστωση της έλλειψης των ανάλγων ικανοτήτων επιφέρει στις περισσότερες περιπτώσεις ψυχικές διαταραχές και αλλαγές στη συμπεριφορά του μαθητή.

Για τη σχολική αποτυχία υπάρχουν δύο ερμηνείες που οδηγούν καθεμιά σε ξεχωριστές προσεγγίσεις του θέματος. Η μία αφορά στην αποτυχία του μαθητή στο σχολείο και η άλλη στην αποτυχία του σχολείου απέναντι στο μαθητή. Ειδικότερα, όταν η έννοια της σχολικής αποτυχίας επικεντρώνεται στην αποτυχία του μαθητή αναφέρεται καταρχήν σε μαθητές που παρουσιάζουν ελλείψεις και κενά στις βασικές γνώσεις και δεξιότητες ή ενδεχομένως και σε μια σειρά άλλων χαρακτηριστικών σχετικών της σχολικής αποτυχίας, όπως η αρνητική εικόνα του εαυτού, αρνητική στάση απέναντι στο σχολείο, εγκατάλειψη του σχολείου, κλείσιμο στον εαυτό, εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς κλπ. (Καΐλα Μ., 1996).

Οι κυριότεροι παράγοντες που επηρεάζουν τη σχολική επίδοση ή την απόφαση του μαθητή να εγκαταλείψει το σχολείο έχει αποδειχθεί από διάφορες έρευνες ότι είναι: 1. Το κοινωνικό-οικονομικό και πολιτιστικό περιβάλλον του μαθητή 2. Τα προσωπικά χαρακτηριστικά του 3. Το σχολικό περιβάλλον που περιλαμβάνει την υλικοτεχνική υποδομή, τα προγράμματα σπουδών, τις διδακτικές προσεγγίσεις κ. ά. 4. Η μελλοντική εργασιακή και κοινωνική αποκατάστασή του. Οι παράγοντες αυτοί σε συνδυασμό με κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες των μαθητών είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε στάσεις αδιαφορίας, απόρριψης και πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (Τσολακίδου Σ., 1996, σ. 14).

Αρνητικά επιδρούν και οι οικογένειες, όταν θέτουν μεν υψηλούς στόχους για το μέλλον των παιδιών τους, αλλά διαθέτουν περιορισμένα μέσα για την πραγματοποίηση των στόχων αυτών. Σ' αυτήν την κατηγορία υπάγονται και οι οικογένειες των μεταναστών (Levin H.M. in Sewell W.H., Hauser R.M. & Featherman D.L. (eds), 1976, σ. 71).

Ο Thretheway M. (1970) έκανε μια διάκριση των κοινωνικών μεταβλητών που συμμετέχουν λιγότερο ή περισσότερο στις εκπαιδευτικές ευκαιρίες.

Μεταβλητές που οφείλονται 1. στην οικογένεια, 2. στο περιβάλλον π.χ. γεωγραφική τοποθεσία ή η υποκουλτούρα που βιώνει το παιδί στο περιβάλλον που ζει, 3. Στην εθνική καταγωγή και 4. στις θρησκευτικές πεποιθήσεις.

Όταν λοιπόν ένα παιδί εξαρχής έχει μειωμένες δυνατότητες πρόσβασης στην εκπαίδευση και το κυριότερο ελάχιστοι πιστεύουν ότι θα καταφέρει να ξεφύγει από τον τίτλο του "κακού" μαθητή, βοηθώντας το κατάλληλα, πολύ δύσκολα θα μπορέσει να ξεφύγει από τον τίτλο που του έχουν απονείμει. Η εξαιρετική επιτυχία των λίγων ατόμων που ξεφεύγουν από το πεπρωμένο της ομάδας τους επιβεβαιώνει ακριβώς αυτή τη σχολική διάκριση και δίνει πίστη στο μύθο ότι το σχολείο είναι απελευθερωτική δύναμη ανάμεσα σ'αυτούς που είναι αποκλεισμένοι δίνοντας την εντύπωση ότι η επιτυχία είναι αποκλειστικά θέμα προσόντων και δουλειάς (Segall M.H. - Dasen P.R., Berry J.W.-Poortnga Y.H., 1993, σ. 72, Bourdieu P., 1974, Dale R. et al., 1976).

Ένας μαθητής χαρακτηρίζεται από τους εκπαιδευτικούς του "καλός", όταν είναι εργατικός, επιμελής, πειθαρχημένος, προσεκτικός, υπάκουος, με καλούς τρόπους απέναντι στο δάσκαλό του, ενώ ακολουθεί πιστά τους δεοντολογικούς κανόνες της θεμιτής συμπεριφοράς μέσα στην τάξη. Αντίθετα ο "κακός" μαθητής περιγράφεται ως αδιάφορος, χωρίς διάθεση για μάθηση, τεμπέλης, άτομο που χρήζει σχεδόν ειδικής αγωγής θεραπείας, επιθετικός και ανεύθυνος. Ο εκπαιδευτικός σύμφωνα με τη γνώμη πολλών, διαφοροποιείται πολλαπλασιάζοντας θετικές εμπειρίες στους μεν, αρνητικές στους δε, συνένοχος στο ρόλο που παίζεται στο σχολείο σε σχέση με τον "αποτυχημένο" ή μη ευνοημένο μαθητή, (Κάιλα Μ., 1995, σ. 47-50).

Για να επανέλθουμε όμως στο θέμα που μας ενδιαφέρει, δηλαδή τη σχολική επίδοση των παλιννοστούντων μαθητών θα αναφέρουμε τα εξής:

Ο Μάρκου Γ. (1984, σ. 96) επισημαίνει το γεγονός ότι από τους παλιννοστούντες μαθητές μικρή πλειοψηφία εξελίσσεται σε καλούς μαθητές, ότι ο προφορικός λόγος (ελληνικά) της συντριπτικής πλειοψηφίας έχει πληρότητα σε αντίθεση με το γραπτό (ορισμένες από τις δυσκολίες στα μαθήματα, όπως η Φυσική, Χημεία, Μαθηματικά ανάγονται σε αδυναμία κατανόησης βασικών για τα μαθήματα όρων και εννοιών).

Έχει διαπιστωθεί ότι οι περισσότεροι από τους παλιννοστούντες μαθητές που εγγράφονται για πρώτη φορά στο ελληνικό σχολείο στις δυο ή τρεις τελευταίες τάξεις του Δημοτικού αποφοιτούν από αυτό και εγγράφονται στη συνέχεια στο Γυμνάσιο χωρίς να κατέχουν σε ικανοποιητικό βαθμό την ελληνική γλώσσα. Τα παιδιά αυτά και όσα ακόμη έρχονται στην Ελλάδα σε μεγαλύτερη ηλικία και εγγράφονται στο Γυμνάσιο ξεκινάνε τη φοίτησή τους στη Β/θμια Εκπαίδευση με μια βασική αδυναμία στον τομέα της επικοινωνίας που εμποδίζει την ομαλή σχολική τους πρόοδο. Έτσι όμως περιορίζονται σε σημαντικό βαθμό οι μελλοντικές προοπτικές τους να αποκτήσουν επαγγελματικά εφόδια και να μπουν στην αγορά εργασίας με ίδιους όρους με τους γηγενείς μαθητές. Αλλά το πιο κρίσιμο θέμα

που αντιμετωπίζει το σχολείο αφορά στη διακοπή της φοίτησης των παιδιών αυτών από την υποχρεωτική βαθμίδα της εκπαίδευσης. Οι ομάδες αυτές δε διαθέτουν οικονομικούς πόρους από άλλες πηγές και επομένως η εκπαίδευση θα ήταν το κύριο εφόδιο για την επαγγελματική κατοχύρωση και την κοινωνική ανέλιξή τους (Π.Ι., 1999, σ.13).

Λόγω αυτής της κατάστασης οι παλιννοστούντες μαθητές είναι δυσαρεστημένοι από την πορεία της επανένταξης, έχουν την τάση να εξιδανικεύουν τη χώρα υποδοχής και το αντίστοιχο σχολείο και γενικά "τείνουν" να είναι εξαιρετικά κριτικοί απέναντι στους "ντόπιους" (στον τρόπο ζωής στην Ελλάδα, στις ανθρώπινες σχέσεις, στην έλλειψη υποδομής κλπ).

Οι βασικές αιτίες της μειωμένης σχολικής επιτυχίας είναι:

- Η πολυδιάστατη ετερογένεια των μαθητικών ομάδων (Μάρκου Μ.-L. -Borloz, 1984, σ. 187 κ.ε.).
- Η μη ικανοποιητική οργάνωση των σχολείων στα οποία φοιτούν παλιννοστούντες μαθητές από το Υπουργείο Παιδείας, σε συνάρτηση με τη σύγχυση στη ταυτότητα, τη διγλωσσία, το επιπολιτιστικό άγχος και την ισχυρή επίδραση των συνομήλικων σε ένα "κλειστό" προς την κοινότητα σχολείο (Παπαστυλιανού Δ., 1992).
- Η δυσχερής παρακολούθηση των μαθημάτων σε κανονικό σχολείο καθώς η τάξη αποτελείται και από γηγενείς μαθητές, με σαφώς ανώτερο επίπεδο γνώσης της ελληνικής, με μεγαλύτερες απαιτήσεις σε εξειδικευμένες σχολικές γνώσεις, ενώ ταυτόχρονα το ενιαίο αναλυτικό πρόγραμμα για όλους τους μαθητές, και η ανάγκη κάλυψης συγκεκριμένης ποσότητας σχολικής ύλης σε καθορισμένο χρονικό διάστημα είναι πραγματικότητα.
- Η έλλειψη πληροφόρησης για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στις χώρες υποδοχής, η έλλειψη έρευνας για την ανατροφοδότηση των προγραμμάτων, η συχνή αλλαγή των εκπαιδευτικών (Κοτσιώνης Παν. Για τα δημοτικά σχολεία Αχαρνών και τους Πόντιους μαθητές τους, 1989-1995, σ. 2)
- Η γνώση κάποιας τοπικής διαλέκτου (π.χ. ποντιακά, γκρεκάνικα) (Γεωργογιάννης Π., 1997, σ. 74)
- Το ακατάλληλο διδακτικό υλικό και οι μη επαρκώς προετοιμασμένοι για το συγκεκριμένο διδακτικό έργο εκπαιδευτικοί

Παρόλα αυτά θεωρούμε παρακινδυνευμένο να καταλήξουμε αβίαστα στο συμπέρασμα ότι όλοι οι παλιννοστούντες μαθητές αντιμετωπίζουν σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες και ότι η σχολική αποτυχία είναι το κατεξοχήν φαινόμενο που τους χαρακτηρίζει. Εξάλλου, όπως αποδείχτηκε παραπάνω όλοι οι μαθητές μπορεί να αποτύχουν σε κάποια συγκεκριμένη στιγμή της μαθητικής τους ζωής.

Η ΕΕ θεωρεί ότι για να μειωθεί το φαινόμενο της σχολικής αποτυχίας και οι αρνητικές επιπτώσεις της ο αγώνας πρέπει να επικεντρωθεί στους ακόλουθους τομείς: στην καλλιέργεια των γλωσσικών δεξιοτήτων, ως ένα βασικό στοιχείο για την ενσωμάτωση των μαθητών στη σχολική κοινότητα, στη μείωση του χάσματος μεταξύ σχολείου-γονέων-τοπικών κοινοτήτων, στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών (Onestini C., 1997, σ. 11–13).

4.1.4. Επιλογή επαγγέλματος-Ανεργία

Η ανεργία τείνει να έχει ολοένα και πιο σοβαρές επιπτώσεις στις ασθενέστερες οικονομικές ομάδες. Περίπου 5 εκατομμύρια νέοι ή το 21% του συνόλου είναι άνεργοι (Ευρωπαϊκή Επικαιρότητα, 1997, σ. 3).

Πιο συγκεκριμένα η ανεργία των νέων ενισχύει την εμφάνιση των φαινομένων περιθωριοποίησης και αποκοινωνικοποίησης που παρατηρούνται σήμερα στο χώρο της νεολαίας αλλά και των φαινομένων ρατσισμού (Brann P. & Lakrouf K., 1993, σ. 60). Ο ρατσισμός, όπως αποδεικνύεται, έχει στενή σχέση με την οικονομική ανασφάλεια, την ύφεση και την ανεργία (Μωυσίδης Α., ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, Σάββατο 29 Αυγούστου 1998, σ. 29). Ο Πιέρ Μπουρντιέ (ΒΗΜΑ, 14 Νοεμβρίου 1999, σ. 10-11) τονίζει ότι η ξενοφοβία αναπτύσσεται μαζί με τα οικονομικά προβλήματα και την ανεργία και δεν πρέπει να ξεχνάμε το ρόλο της εκπαίδευσης και των εκπροσώπων της ενημέρωσης σ΄ αυτόν τον τομέα.

Ένα από τα βασικότερα προβλήματα, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ, είναι η αδυναμία σύνδεσης του εκπαιδευτικού μας συστήματος με την αγορά εργασίας (Καθημερινή, 6 Δεκεμβρίου 1998, σ. 28). Επομένως η προσοχή πρέπει να στραφεί κυρίως σε μέτρα που θα διασφαλίζουν ότι οι νέοι είναι ικανοί να αποκτήσουν ειδικότητες που θα τους επιτρέψουν να πάρουν μέρος σε μια μεταβαλλόμενη ταχέως αγορά εργασίας (Τζεκίνης Χρ., 1988, σ. 395 και Bourdieu P., 13 Ιουνίου 1999 από Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, σ. 76, Η λέσχη των εκπαιδευτικών τ. 6, Ιουνίου 1994, Petra II).

Η εκλογή επαγγέλματος θεωρείται ως διαδικασία πολυεπίπεδη και σταδιακή που αρχίζει από τα πρώτα χρόνια της ανάπτυξης και εκτείνεται σε όλη τη ζωή του ατόμου (Βρετάκου Β., 1990, σ.18, βλ. και Breton R., 1970-b, 17-34).

4.1.5. Συνθήκες ζωής-διαμονής

(κατοικία, χώρος, περιβάλλον, μετακινήσεις)

Ο χώρος, το περιβάλλον και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες ζει ένα άτομο μπορούν να επιδράσουν την ψυχική και βιολογική του ηρεμία και να αυξήσουν τις πιθανότητες καλύτερης προσαρμογής, όπως στην περίπτωση των παλιννοστούντων εφήβων που αν αισθάνονται ικανοποιημένοι από τις συνθήκες διαβίωσής τους, δε μετανοούν π.χ. για την απόφασή τους να επιστρέψουν στην Ελλάδα (Μαδιανός Μ. κ. ά., 1988, σ. 86).

Η αδυσώπητη μοναξιά στις σύγχρονες πόλεις και μεγαλουπόλεις ενισχύει τη βαθύτερη μοναξιά του ανθρώπου, όσο κι αν βρίσκεται σε σχέση και συναλλαγή με τους ομοίους του (Kristeva J., 1985, σ. 27).

Το άτομο στο νέο τύπο κατοικίας του ούτε "συνυπάρχει" ούτε "συγκατοικεί". Απλά "υπάρχει " και "κατοικεί" σ' ένα χώρο όπου υπάρχουν και κατοικούν σ' αυτόν και κάποια άλλα άτομα. Η ανωνυμία και η έλλειψη επικοινωνίας ακόμα και στο χώρο της κατοικίας εντείνουν την "αλλοτρίωση" και την "αποξένωση" που νιώθει το άτομο στο χώρο της πόλης (Νικολαίδου Σ., από Λαμπίρη- Δημάκη Ι., 1987, σ. 310).

Ένα σπίτι που το μέγεθός του π.χ. δεν καλύπτει τις ανάγκες μιας οικογένειας, είναι φυσικό να προκαλεί αισθήματα ανικανοποίησης και εκνευρισμού ή ενδείξεις παραβατικής

συμπεριφοράς (Fischer G.N., 1992, σ. 84 βλ. και Moscovici S., Graumann C. & Kruse L., 1984, σ. 529-536, Lawrence J., 1974, σ. 712-720).

Οι παλιννοστούντες ομογενείς και τα παιδιά τους, όταν διαμαρτύρονται για το χώρο διαμονής τους δεν έχουν ίσως αντιληφθεί ότι οι περισσότεροι Έλληνες στην Ελλάδα είναι μεν ιδιοκτήτες ενός σπιτιού ή διαμερίσματος αλλά τα σπίτια είναι μικρότερα σε έκταση από όσο οι ένοικοί τους θα ήθελαν και ότι γενικά στα νοικοκυριά των μεσογειακών κρατών επικρατεί πολυκοσμία. Στο κάθε δωμάτιο δεν αντιστοιχεί απαραίτητα ένα μόνο άτομο. Ωστόσο η έλλειψη ευρυχωρίας δεν είναι το μόνο πρόβλημα των σπιτιών στις μεσογειακές πόλεις. Είναι και η ρύπανση και η ηχορύπανση η οποία ανέρχεται στο υπ΄ αριθμόν ένα πρόβλημα των ευρωπαϊκών συνοικιών (εφημερίδα «Η Καθημερινή», 29-8-1999, σ. 21, Eurostat).

Εκτός όμως από τις συνθήκες της κατοικίας ενός μαθητή εξίσου μας ενδιαφέρει και η χωροταξική οργάνωση της σχολικής του τάξης που επίσης επιδρά στον ψυχισμό του, εφόσον περνά αρκετές ώρες από τη ζωή του μέσα σ΄ αυτόν. "Η χωροταξική οργάνωση της σχολικής τάξης δεν είναι ουδέτερη, αντίθετα, παραπέμπει και υποβάλλει σε ορισμένο είδος σχέσεων, τόσο ανάμεσα στους μαθητές και το διδάσκοντα όσο και μεταξύ των μαθητών, (...) επίσης δεν πρέπει να αγνοείται ο παράγοντας της ευκολίας πρόσβασης που έχει ο μαθητής στο σχολείο του (απόσταση, φιλικότητα περιβάλλοντος κλπ.). (βλ. Βασιλειάδου Μ. & Παυλή-Κορρέ Μ., 1996, σ. 12-15).

Οι παλιννοστούντες μαθητές, ανεξάρτητα από το αν αυτό έγινε με ή χωρίς τη θέλησή τους, μετακόμισαν από τη χώρα που ζούσαν μέχρι τότε σε ένα καινούργιο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον. Από μόνο του αυτό το γεγονός μπορεί να αποτελέσει αρνητικό παράγοντα για την ομαλή ανάπτυξή τους καθώς, όπως παρατηρήθηκε από τους Wooster A.D & Harris G. (1972, σ. 195-9), οι γονείς που λόγω των επαγγελματικών τους υποχρεώσεων μετακινούνται συχνά στερούν από τα παιδιά τους τις ευκαιρίες ανάπτυξης της αντίληψης εαυτού σε σύγκριση με τα παιδιά που δε μετακινούνται συχνά.

Αν μάλιστα αναλογισθούμε ότι η ηλικία των παιδιών, όταν πραγματοποιείται η μετακόμιση, είναι αναμφίβολα ένας παράγοντας πολύ σημαντικός στη διαδικασία της κοινωνικής και συναισθηματικής προσαρμογής και ότι τα παιδιά 3-4 ετών και οι έφηβοι 13-18 ετών φαίνεται να είναι οι πιο ευάλωτοι στις δυσκολίες (Packard V., 1973, σ. 248-249), αντιλαμβανόμαστε γιατί θεωρούμε σημαντικό να ερευνήσουμε βαθύτερα την επίδραση της αλλαγής κατοικίας στον πληθυσμό του δείγματός μας.

4.1.6. Αντιδράσεις εφήβων (παραβατικότητα, ψυχοσωματικές ασθένειες, κάπνισμα κ. ά.)

Έρευνα του πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με άλλα ευρωπαϊκά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα (Γερμανίας, Ολλανδίας) έδειξε μεταξύ άλλων ότι από τα 20.000 κρούσματα νεανικής εγκληματικότητας που κατεγράφησαν το 1989, ο αριθμός τους το 1998 ανήλθε στα 45.000 (Η Καθημερινή, 7 Μαρτίου 1999, σ. 28)

Η εγκληματικότητα είναι μια μορφή αποκλίνουσας συμπεριφοράς στην οποία η απόκλιση προσδιορίζεται με βάση τις νόρμες που έχουν συμπεριληφθεί και παγιωθεί στην ποινική

νομοθεσία. (...) Η ύπαρξη εγκληματικότητας δηλώνει, σε συνδυασμό βέβαια με άλλους παράγοντες, μια σαφή περιθωριοποίηση (Θανοπούλου Μ., ΓΓΑΕ, 1999, σ. 330-6).

Συνήθως τα άτομα νεαρών ηλικιών εξωθούνται ευκολότερα προς την παραβατικότητα λόγω της ψυχολογικής τους ιδιαιτερότητας και των μεγάλων προβλημάτων που πιθανόν αντιμετωπίζουν και μπορεί να προέρχονται από το οικογενειακό ή το επαγγελματικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας από το 1980 έως σήμερα παρατηρείται αύξηση της εγκληματικότητας των ανηλίκων κατά 93%, ενώ αποδεικνύεται μύθος ότι η αύξηση της εγκληματικότητας συνδέεται αποκλειστικά με τους Αλβανούς και τους άλλους λαθρομετανάστες αφού αυτοί αποτελούν μόλις το 2,4% των δραστών (Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 21-5-1995, σ. 18).

Έχει μάλιστα παρατηρηθεί ότι οι ανήλικοι παραβάτες - παιδιά μεταναστών στη συντριπτική τους πλειοψηφία είναι αγόρια, ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό 5,6% είναι κορίτσια (Θανοπούλου Μ., ΓΓΑΕ, 1990, σ. 336).

Οι λόγοι που ωθούν τα νέα παιδιά στην αποκλίνουσα συμπεριφορά είναι: η συναισθηματική στέρηση (Καραθανάση Α., 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, σ. 118 βλ. και Μαδιανός Μ., κλπ., 1988, σ. 51, Merton R.K, 1957), η μη αναγνώριση εαυτού και η αμφιβολία (Τσαλίκογλου Φ., Μυθολογίες βίας και καταστολής, 1989, Thomas P, 1994, σ. 123), η σχολική αποτυχία. Σε αντίστοιχη έρευνα του Πανεπιστημίου Πατρών έγινε εμφανές ότι: "Οι μαθητές που εκδηλώνουν αποκλίνουσα και παραβατική συμπεριφορά είτε ως σχολική επιθετικότητα και καταστροφικότητα είτε ως παρενόχληση του μαθήματος και απειθαρχία χαρακτηρίζονται συχνά από σχολική αποτυχία, αρνητικές στάσεις προς το σχολείο και τους καθηγητές και αντιμετωπίζουν οικογενειακά προβλήματα, όπως διαζύγιο, ενδοοικογενειακές συγκρούσεις κλπ. Κατά τους Choquet M., Ledoux S., (1994, σ. 225) "η εθνική καταγωγή, η πατρική στέρηση, ο τόπος διαμονής, ή το επάγγελμα του πατέρα παίζουν σημαντικό ρόλο στη συγκέντρωση προβλημάτων".

Εκτός από την επιθετική συμπεριφορά ένας έφηβος μπορεί να αντιδράσει στις πιέσεις που ασκούνται πάνω του με τρόπους που συνειδητά ή ασυνείδητα επιδρούν στην υγεία του. Παρόλο που σήμερα κανείς δε θα αμφισβητήσει ότι οι καπνιστές αποτελούν όλο και περισσότερο μια μειονότητα, αν όχι μειοψηφία, ή τουλάχιστον αντιμετωπίζονται ως τέτοιοι στην κοινωνία, όπου αναπτύσσεται με πιεστικό τρόπο ένα πνεύμα των καιρών δυσμενές στο κάπνισμα, πολλοί είναι οι νέοι που αντιμετωπίζουν το κάπνισμα ως διέξοδο στα προβλήματά τους (Διαδικασίες Κοινωνικής Επιρροής, Πρόλογος: Παπαστάμου Στ., επιμέλεια: Παπαστάμου Στ. και Μαντόγλου Α., 1996, σ. 221-222).

Αν οι γονείς καπνίζουν διπλασιάζεται η πιθανότητα να γίνει και το παιδί καπνιστής. Επίσης η πίεση από τους συνομηλίκους του και οι δεσμοί μαζί τους είναι πιθανόν οι πιο σημαντικοί παράγοντες που θα επηρεάσουν την απόφαση του παιδιού να καπνίσει ή να μην καπνίσει. Σημαντικό ρόλο παίζουν η πολιτική του σχολείου και οι δάσκαλοι/ες ως πρότυπα. Τέλος, η αυτοαποτελεσματικότητα (self-efficacy) και η αυτοεκτίμηση (self-esteem) ή αυτοαντίληψη (self perception) παίζουν σημαντικό ρόλο, μεταξύ των άλλων, για το αν οι νέοι θα εξελιχθούν ή όχι σε καπνιστές. Οι έφηβοι με χαμηλή αυτοαντίληψη σε ό,τι αφορά τη σχολική τους επίδοση και συμπεριφορά εντάσσονται στις ομάδες υψηλού κινδύνου (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, 1995, σ. 19).

Από τη στιγμή που ο έφηβος χαρακτηρίζεται καπνιστής ασκούνται πάνω του διάφορες δυνάμεις. Ο καπνιστής ανταπαντά αναπτύσσοντας αμυντικούς μηχανισμούς που αφορούν τη συμπεριφορά του και επομένως για να επηρεαστεί και να σταματήσει να καπνίζει πρέπει πρώτα να αρθούν αυτά τα ψυχολογικά εμπόδια.

Ο καπνιστής σε μια κατάσταση επιρροής-της οποίας είναι ο στόχος-η οποία αποσκοπεί στον περιορισμό της συμπεριφοράς του και η οποία τελικά τον εκτιμά αρνητικά, επισκιάζεται από την αποκατάσταση της αυτονομίας της εκτίμησης και της συμπεριφοράς και από τη διατήρηση μιας θετικής ταυτότητας. Αυτές οι διαφορετικές δυναμικές προέρχονται από το ότι η σχέση μεταξύ πηγής (αντι-καπνιστής) και στόχου (καπνιστής) είναι ασύμμετρη και τοποθετεί αποφασιστικά τον τελευταίο σε μια περιθωριακή ή μειονοτική θέση ή τουλάχιστον σε μια θέση του να είναι "διαφορετικός" (Freedman J.L.& Doob A.N., Παπαστάμου Στ., 1996, σ. 222).

Η σημερινή βιομηχανική και καταναλωτική κοινωνία με τις τεράστιες απαιτήσεις και τους μεγάλους προβληματισμούς πιέζει έντονα το άτομο και συχνά δημιουργεί καταστάσεις άγχους (Πατέρας Κ., 1994, σ. 297-308).

Το άγχος γεννιέται κατά τον Freud S. (Vol 20, 1959) από την απειλή της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας του ατόμου (βλ. 1989, σ. 67) και αυξάνεται κατά το τέλος της εφηβείας, δηλαδή στις τελευταίες τάξεις της Β/θμιας εκπαίδευσης, κατά την περίοδο των ανώτερων σπουδών, της επαγγελματικής επιλογής (Kreisler L., 1994, σ. 37, 6-8, 10-12).

Από τα δώδεκα χρόνια και μετά, σε συνδυασμό με τις έντονες συναισθηματικές διακυμάνσεις, την προσπάθεια για προσαρμογή στους νέους ρόλους, την ετερόφυλη έλξη, την οικονομική εξάρτηση από την οικογένεια, την τάση διατήρησης της αυτοτέλειας της προσωπικότητας, την αποδοχή των κοινωνικών νόμων κλπ. μπορεί να προκληθεί το εφηβικό άγχος (Mitchell C., 1973).

Πολλές φορές και η διγλωσσία μπορεί να προκαλέσει στον νεαρό έφηβο συνθήκες πρόκλησης άγχους (Hamers J. F. & Blanc M.H.A., 1989, σ. 107, Javier R.A. & Alpert M., 1986, σ. 419-35).

Οι μαθητές που έχουν μεγαλύτερο άγχος έχουν περισσότερα σωματικά και ψυχολογικά συμπτώματα ιδιαίτερα αϋπνίες, πονοκεφάλους απώλεια χρόνου, αισθήματα απογοήτευσης (Lajunen T., Toppinen S., 1995, σ. 611).

Αν θέλουμε λοιπόν να διατηρήσουμε μια υγιή σχέση με τους εφήβους σεβόμενοι τις ανάγκες τους θα πρέπει τους φερόμαστε με όσο το δυνατόν πιο ήπιο τρόπο. Και εδώ θα πρέπει να σταθούμε με μεγαλύτερη προσοχή στον τρόπο που αντιδρά ο εκπαιδευτικός στις περιπτώσεις που χρήζουν τιμωρίας. Τότε δηλαδή που οι έφηβοι επειδή παραβαίνουν τις νόρμες εκδηλώνεται η επίπληξη και η "τιμωρία" ακριβώς επειδή αυτή η παράβαση και η ύπαρξη διαφορών ως προς τη συνηθισμένη κοινωνική συμπεριφορά αποτελούν εμπόδιο στη συλλογική λειτουργία (Παπαστάμου Στ., 1993, σ. 36-7 και σ. 255). Ο Μήτσης Ν. (1992, σ.24-25) αναφέρει ότι η γνώση αφομοιώνεται πληρέστερα, όταν ενδυναμώνεται και αμείβεται άμεσα.

Δεν έχει αποδειχτεί ότι οι μαθητές προτιμούν τον εκπαιδευτικό που δεν μπορεί να επιβληθεί στην τάξη του ή που δεν μπορεί να τιμωρήσει, όταν επιβάλλεται, ένα παιδί. Για τους μαθητές καλός δάσκαλος είναι αυτός που μπορεί και κρατάει την τάξη χωρίς τιμωρίες πολλές και με ένα ήρεμο αλλά σταθερό τρόπο. (...)Την τιμωρία και την αυστηρότητα τη

δέχονται, όταν όμως είναι δίκαιη και λογική. Η πειθαρχία πρέπει να επιβάλλεται μέσα σε ένα περιβάλλον ήρεμο, φιλικό, που να επιτρέπει την έκφραση γνώμης και στο οποίο ο δάσκαλος σέβεται τις ιδέες των μαθητών. (...) Μέσα στις επιθυμίες των μαθητών υπάρχει μια κάποια αντίφαση. Τα παιδιά θέλουν να νιώθουν ελεύθερα αλλά κάτω από κάποιο έλεγχο. Δε θέλουν ούτε πλήρη απουσία κανόνων πειθαρχίας ούτε υπέρμετρη πειθαρχία (Καντά Σπ., 1983, σ. 80-83). Ειδικά σε σχολεία με μικτούς πολιτισμικά πληθυσμούς υπάρχει πάντοτε το ενδεχόμενο εκδήλωσης επιθετικότητας (φραστικής ή έμπρακτης) από ορισμένους μαθητές ενάντια σε άλλους. Ως εκ τούτου εναπόκειται στον εκπαιδευτικό ο τρόπος επίλυσης του προβλήματος. Ή αποφασίζει να ασχοληθεί με το φαινόμενο ή κρίνει ότι δεν τον αφορά, αφού δεν αναφέρεται στη διδακτέα ύλη (Μάρκου Γ., 1997, σ. 78).

Για την τιμωρία γενικά και τον τρόπο επιβολής των ποινών ενδιαφέρουσες είναι οι απόψεις των ακόλουθων συγγραφέων: Bernand Douet, 1987, Mably, 1789; από Foucault M., 1975, σ. 22, Neil A.S., 1970).

4.1.7. Αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου

Σήμερα με τον όρο "ελεύθερος χρόνος" εννοούμε ένα σύνολο απασχολήσεων, στις οποίες μπορεί να επιδίδεται το άτομο με τη θέλησή του, είτε για να διασκεδάζει, να ενημερώνεται, να μορφώνεται, να συμμετάσχει σε κοινωνικές εκδηλώσεις, να δημιουργεί, να αναπαύεται, όταν απαλλάσσεται από οικογενειακές, επαγγελματικές και κοινωνικές υποχρεώσεις (Dumazedier J., 1962, σ.32).

Από πολλούς, λανθασμένα βέβαια, ο ελεύθερος χρόνος θεωρείται συνήθως άχρηστος, μη παραγωγικός, κενός. Ωστόσο φαίνεται ότι οι νέοι αντλούν όλο και μεγαλύτερη ικανοποίηση από τις πρακτικές του που μπορεί να είναι καταστροφικές (ναρκωτικά, αλκοολισμός κλπ.) ή εποικοδομητικές (αθλητισμός, ταξίδια κλπ.) για την προσωπικότητά τους.

Δυστυχώς οι νέοι σήμερα παραπονούνται ότι δεν έχουν ελεύθερο χρόνο με το σχολικό φόρτο που επωμίζονται (Κορωναίου Αλ., 1992, σ. 18).

Όπως παρατηρεί ο Τσουκαλάς Κ. (1986, σ. 222) φτάνουμε στο σημείο όπου ο χρόνος βιώνεται σαν μια αδιάκοπη πάλη ανάμεσα στον "ελεύθερο" και στο "δέσμιο" χρόνο που δεν είναι δυνατόν να νοηθούν ο ένας χωρίς τον άλλον.

Οι μαθητές φαίνεται ότι έχουν μειωμένο ενδιαφέρον πνευματικών δραστηριοτήτων και κοινωνικών διεξόδων και προτιμούν δραστηριότητες που τους ξεκουράζουν και σπιγμιαία τους ευχαριστούν (Kokkevi A. et al, 1995, σ. 674 βλ. και Gras A.,1974).

Το αποτέλεσμα είναι ότι ελάχιστοι έφηβοι ασχολούνται με τη συστηματική ανάγνωση βιβλίων.

Τα βιβλία αγοράζονται, δωρίζονται αλλά δε διαβάζονται. Κοσμούν βιβλιοθήκες δανειστικές ή σπιτικές και μονάχα ξεσκονίζονται. Αν σκεφτεί κανείς ότι το ποσοστό των ενηλίκων αναγνωστών υπολογίζεται σε 5% αντιλαμβανόμαστε ότι τα παιδιά μάλλον ακολουθούν τις αναγνωστικές συνήθειες των γονέων (Η Καθημερινή, Κυριακή 9 Μαΐου 1999, σ. 49). Θεωρούμε πολύ εύστοχη την παρατήρηση της συγγραφέως παιδικών βιβλίων Σαρρή Ζ. που θεωρεί τη σχέση του παιδιού με το βιβλίο ως "μια σχέση δημιουργική η οποία για να αναπτυχθεί χρειάζεται όχι μόνο πραγματικός χρόνος αλλά και "ψυχικός χρόνος".

Έτσι "ένα παιδί που δε θα γίνει αναγνώστης-πολύ χειρότερα ένα παιδί αναλφάβητο-δε θα στερηθεί μόνο τη γνωριμία με μεγάλους συγγραφείς αλλά και τη δυνατότητα να εξερευνήσει μέσω του γραπτού λόγου ποικίλες περιοχές του πνεύματος" (Coles R., 1990, σ. 38-41)

Η απομάκρυνση του παιδιού από την ανάγνωση βιβλίων οφείλεται από πολλούς στο ενδιαφέρον του για την ηλεκτρονική ενημέρωση.

Ο μαθητής συνειδητοποιεί ότι η τηλεόραση δίνει μια τεράστια προσέγγιση πληροφοριών. Αλλά αυτό δε σημαίνει ότι αρκεί από μόνη της για να διαμορφώσει έναν πολιτισμό (Souchon M., 1969, σ. 240) ή ότι η μαζική επικοινωνία είναι μονόπλευρη, χωρίς άμεση ανατροφοδότηση.

Ιδιαίτερα σημαντική για την έρευνά μας θεωρούμε τις παρακάτω απόψεις:

"Με την τηλεόραση και γενικότερα με τους μαζικούς τρόπους ενημέρωσης υπάρχει αποκλεισμός κάποιων ειδών έκφρασης. Εστιάζουν πάντοτε στον μέσο όρο, χωρίς να επιτρέπουν τη διάδοση του "διαφορετικού" (Μπουρντιέ Πιέρ, Το ΒΗΜΑ, 1999, σ. 10-11)

Ο χρόνος που αναλώνεται από τους νέους για την παρακολούθηση της τηλεόρασης μπορεί να τους στερεί από άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως την παρακολούθηση μιας θεατρικής παράστασης, μιας ενδιαφέρουσας κινηματογραφικής ταινίας, την επίσκεψη σε αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία κλπ. όλες αυτές τις εκδηλώσεις που κατά τον Bourdieu αποτελούν το πολιτιστικό κεφάλαιο του ατόμου (βλ. και Newsons J. & Newsons E., 1977).

Για να δούμε όμως και τη θετική πλευρά των πραγμάτων αναφέρουμε ότι τα ΜΜΕ μπορούν να επέμβουν με πολύ δραστήριο τρόπο στη διαμόρφωση της ταυτότητας των μειονοτικών ομάδων και στον τρόπο αντιμετώπισης των μεταναστών από τους απλούς πολίτες.

Κεφάλαιο 5

5. Η εκπαίδευση των παλιννοστούντων μαθητών

5.1. Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση του εξωτερικού

Για την εκπαίδευση των Ελληνοπαίδων του εξωτερικού υπάρχουν ποικίλες απόψεις. Ορισμένοι μελετητές διατείνονται ότι η διατήρηση της ελληνικής γλώσσας από τους ομογενείς αποτελεί μια πάγια ελληνική θέση (Costantakos C.M., 1982) και κάποιοι άλλοι κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου λέγοντας ότι σε είκοσι έως τριάντα χρόνια δε θα μιλάμε πλέον για Έλληνες αλλά για ελληνικής καταγωγής πολίτες της Αυστραλίας, του Καναδά, των ΗΠΑ κλπ. (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 4-12-1997, σ. 6).

Αν θέλουμε να ελέγξουμε το τι ακριβώς συμβαίνει και να σχηματίσουμε μια πιο σαφή εικόνα μπορούμε να ανατρέξουμε στην ετήσια έκθεση του σχολικού έτους 1997-98 για τη λειτουργία ελληνικών τμημάτων ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης Δυτικής Ευρώπης που είχε συντάξει ο αρμόδιος Συντονιστής Εκπαίδευσης Καρπενησιώτης Κ., στην οποία επισημαίνονται μεταξύ άλλων ότι 30.813 Έλληνες μαθητές έλαβαν ελληνική παιδεία, γεγονός που σημαίνει ότι συγκριτικά με το 1996-97 ο αριθμός των μαθητών μειώθηκε κατά 10,7%. Αντίθετα οι μικτές μονάδες δίγλωσσης εκπαίδευσης αύξησαν εντυπωσιακά τον αριθμό των μαθητών τους σε ποσοστό 58,6%. Αύξηση κατά 10,2% παρατηρήθηκε και στα μη ενταγμένα τμήματα μητρικής γλώσσας, το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης του αριθμού των μαθητών καταγράφηκε στον β΄ κύκλο της Β/θμιας Εκπ/σης και ήταν της τάξης του 10,1% (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 11-4-1999, σ. 16)

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Έλληνες μαθητές κατά μορφή οργάνωσης της ελληνικής παιδείας στη Δυτική Ευρώπη (συγκριτικά στοιχεία σχολικών ετών 1996-97 και 1997-98)

Μορφή οργάνωσης της ελληνικής παιδείας	ΜΑΘΗΤΕΣ		ΜΕΤΑΒΟΛΗ	
	ΣΧ. ΕΤΟΣ '96-97	ΣΧ. ΕΤΟΣ '97-98	Ν	%
Αμιγή ελληνικά σχολεία	9.039	8.458	-581	-6,4%
Ενταγμένα τμήματα μητρικής γλώσσας	6.502	2.603	-3.899	-60,1%
Μη ενταγμένα τμήματα μητρικής γλώσσας	16.797	18.505	+1.708	+10,2%
Αμιγείς τάξεις δίγλωσσης εκπαίδευσης	2.032	1.150	-882	-43,4%
Μικτές μονάδες δίγλωσσης εκπαίδευσης	37	51	+14	+37,8%
Τμήματα διαπολιτιστικής εκπαίδευσης	46	46	0	0

Στο βιβλίο της ΓΓΑΕ (1995, σ.19) αναφέρεται ότι περίπου 20.000 άτομα δεν παρακολουθούν κανενός είδους ελληνική εκπαίδευση. Τα Ελληνόπουλα αυτά ανήκουν κυρίως στην τρίτη και τέταρτη γενιά.

Το σοβαρότερο πρόβλημα αφελληνισμού παρατηρείται στο "μέγα χωνευτήρι" την Αμερική, όπου το 70% των παιδιών ελληνικής καταγωγής δεν παρακολουθεί καμιάς μορφής ελληνόγλωσση εκπαίδευση (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 16-8-1998, σ.13), ενώ οι Ελληνοαυστραλοί εμφανίζουν τη μεγαλύτερη εθνογλωσσική ζωτικότητα. Η Νεοελληνική γλώσσα είναι αριθμητικά η δεύτερη ισχυρότερη μητρική γλώσσα που μιλιέται στην

Αυστραλία εκτός από τα Αγγλικά, μετά τα Ιταλικά. (Tamis A.M., 1990).

Από πολύ παλιά φωτισμένοι άνθρωποι, όπως ο Τριανταφυλλίδης Μ., εξήραν τη σημασία της ελληνικής εκπαίδευσης στο εξωτερικό ως βασική προϋπόθεση διατήρησης και ανάπτυξης της ελληνικής εθνικής-πολιτιστικής συνείδησης των παιδιών των ομογενών που μεγαλώνουν και μορφώνονται εκτός Ελλάδας (Τριανταφυλλίδης Μ., 1952).

Στο εξωτερικό τα παιδιά που μαθαίνουν Ελληνικά χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Στην πρώτη συγκαταλέγονται οι μαθητές που μιλούν Ελληνικά στο οικογενειακό περιβάλλον και συνεχίζουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στο σχολείο, ενώ στη δεύτερη οι μαθητές που μαθαίνουν την Ελληνική με στόχο τη διατήρηση της πολιτιστικής τους ταυτότητας. Είναι γεγονός, όμως, ότι το να πεισθεί ένα παιδί να παρακολουθήσει μαθήματα ελληνικής γλώσσας δεν είναι εύκολη υπόθεση, αν υπολογίσουμε το φόρτο σχολικών υποχρεώσεων που έχει στη χώρα υποδοχής και ότι η μάθηση της γλώσσας μας αποτελεί μια ακόμη επιβάρυνση που συνεπάγεται τη μείωση του ελεύθερου χρόνου τους. "Δεν υπάρχει λόγος να διατηρεί κανείς ψευδαισθήσεις αναφορικά με τους μαθητές: το ιδεολογικό επιχείρημα που ισχύει για τους γονείς και ορισμένους εθνικούς οργανισμούς (π.χ. σύλλογοι, εκκλησία κλπ.) δεν ισχύει αναγκαστικά και για το παιδί, που κάτω από την πίεση μιας άλλης ισχυρότερης συνήθως ιδεολογίας-μέρος της οποίας εσωτερίκευσε στην πρώιμη κοινωνικοποίηση-απομακρύνεται από την εθνική ομάδα και προσανατολίζεται σε καινούργια πρότυπα σκέψης και πράξης. (...) Πολλοί γονείς που θα ήθελαν τα παιδιά τους να μάθουν την ελληνική γλώσσα τόσο καλά όσο και τη δεύτερη, αντιμετωπίζουν ένα είδος αδιαφορίας, δυσφορίας ή απάθειας του μαθητή, (...) το ίδιο βέβαια αντιμετωπίζουν και οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν την Ελληνική στα παιδιά αυτά (Γκότοβος Αθ., Μάρκου Γ., 1984, σ. 49-62).

Από τα δεδομένα της έρευνας του Μπόμπα Λ., (1992, σ. 223–233) εξάγεται το συμπέρασμα ότι τα Ελληνόπουλα πάνε στο ελληνικό σχολείο για να μάθουν την ελληνική γλώσσα πρωταρχικά και κύρια, όχι γιατί βρίσκουν ότι η γνώση της ελληνικής θα τους χρειαστεί στη μετέπειτα ζωή τους ή τη μελλοντική τους καριέρα, αλλά διότι θεωρούν την ελληνική γλώσσα σαν αναπόσπαστο οργανικό κομμάτι της ελληνικότητάς τους. Οι κυριότερες μάλιστα απαντήσεις ήταν ότι φοιτούν στο ελληνικό σχολείο για να μάθουν ελληνικά γράμματα, τη γλώσσα των γονιών τους, και ότι επειδή είναι Έλληνες πρέπει να ξέρουν την Ιστορία της Ελλάδας.

Είναι σφάλμα να θεωρεί κανείς ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας δυσχεραίνει την ένταξη των μεταναστόπουλων στη χώρα υποδοχής. Αντίθετα η παραμέλησή της, κατά το Δαμανάκη Μ. (1987, σ. 112), μπορεί να έχει τις εξής δυσμενείς επιπτώσεις:

- παραγκωνισμό μιας σειράς παιδικών βιωμάτων και παραστάσεων που συνδέονται άμεσα με τη μητρική γλώσσα
- διακοπή μιας διαδικασίας μάθησης και ανάπτυξης εννοιών στα πλαίσια της μητρικής γλώσσας
- παραγκωνισμό της γλώσσας που μπορεί να βοηθήσει στην εκμάθηση άλλων γλωσσών
- αφαίρεση ενός μέσου που μπορεί να βοηθήσει το παιδί να ξεπεράσει ορισμένες δυσκολίες ως μέλος μιας μειονότητας και να αποκτήσει μια προσωπική και κοινωνική ταυτότητα
- μη εκμετάλλευση μιας δυνατότητας διεύρυνσης του πνευματικού ορίζοντα του παιδιού

μέσω της διγλωσσίας

- διεύρυνση της αποξένωσης παιδιών και γονέων
- δυσχέρεια της επικοινωνίας μεταξύ των μελών της μειονότητας
- δυσχέρεια της ένταξης ή επανένταξης στην κοινωνία της χώρας προέλευσης σε περίπτωση επαναπατρισμού
- περιορισμό των δυνατοτήτων πρόσβασης σε πηγές πληροφοριών σχετικών με τη χώρα προέλευσης
- περιορισμό των δυνατοτήτων σύγκρισης των δύο χωρών και πολιτισμών και επομένως των δυνατοτήτων μιας διαπολιτισμικής διαδικασίας μάθησης
- περιορισμοί των επαγγελματικών δυνατοτήτων που ανοίγει μια διγλωσσία

5.2. Διγλωσσία

5.2.1. Ορισμός διγλωσσίας-δίγλωσσου ατόμου

Σήμερα δεν μπορεί κανείς πλέον να αμφισβητήσει ότι η εκμάθηση ξένων γλωσσών κρίνεται απαραίτητη. Εμείς απλά θα επιχειρήσουμε να καταγράψουμε τους λόγους για τους οποίους ένα άτομο ωθείται στην απόφαση να μάθει μια ή περισσότερες ξένες γλώσσες παράλληλα ή μετά την εκμάθηση της μητρικής του.

Σύμφωνα με το Φρέρη Γ. «πίσω από τις διάφορες προσωπικές σκοπιμότητες συντρέχουν σχεδόν πάντοτε λόγοι επικοινωνίας που αποβλέπουν σε σκοπούς οικονομικούς. Όποιος επιχειρεί να μάθει μια ξένη γλώσσα αποφασίζει να επικοινωνήσει μ' ένα άλλο "πολιτιστικό εγώ" να δεχτεί και να αφομοιώσει πολιτιστικά δεδομένα. Κι αν ένα άτομο διαπιστώσει, στο δικό του γλωσσικό κώδικα, ορισμένα πολιτιστικά κενά, ειδικά στον τομέα της τεχνολογίας, ή πειστεί πως με έναν άλλο γλωσσικό κώδικα μπορεί να επικοινωνήσει καλύτερα κι ευρύτερα απ ό,τι με το δικό του, τότε το άτομο αυτό επιλέγει τη γλώσσα την πιο χρήσιμη προς τις επιδιώξεις του, συχνά ακόμη και σε βάρος της μητρικής του γλώσσας» (ΠΡΑΚΤΙΚΑ του Διεθνούς Συμποσίου για τη Σύγχρονη Ελληνική Γλώσσα, 1992, σ. 143).

Για λόγους όμως πρακτικούς στο θέμα αυτό θα επανέλθουμε, αφού πρώτα ασχοληθούμε με τη διγλωσσία. Αν είναι όμως εύκολο να κατανοήσουμε το γιατί μαθαίνει κάποιος ξένες γλώσσες αντίθετα είναι πολύ δύσκολο να ορίσουμε τι είναι διγλωσσία και πότε ένα άτομο χαρακτηρίζεται ως δίγλωσσο. Αρκεί να αναλογισθούμε ότι ο Mackey W.F. (1970, 596-608 και Mackey W.F., 1976) διακρίνει 90 διαφορετικούς τύπους δίγλωσσης εκπαίδευσης, ενώ ο Baetens Beardsmore (1982) αναφέρει περίπου 35 ορισμούς και τύπους διγλωσσίας (βλ. και Kalogridou M., 1988, σ. 23-24). Έχουν δοθεί ορισμοί από ερευνητές, κοινωνιολόγους, γλωσσολόγους, ψυχολόγους, παιδαγωγούς και παρόλα αυτά δεν μπορεί να κανείς να πει ότι δόθηκε ικανοποιητική ή πλήρης απάντηση στο ερώτημα. Παρόλα αυτά θα προσπαθήσουμε να σκιαγραφήσουμε το πλαίσιο της διγλωσσίας για να μπορέσουμε μέσα σ'αυτό να εντάξουμε και το δίγλωσσο άτομο. Ο Πετρούνιας Ε. (1993, σ. 172-236) γράφει: "Διγλωσσία δεν είναι η γνώση δύο ή περισσοτέρων γλωσσών, αλλά η χρήση δύο διαφορετικών γλωσσικών μορφών ανάλογα με τις κοινωνικές συνθήκες. (...)Σε άλλες γλώσσες χρησιμοποιούνται δύο διαφορετικοί όροι ο ένας από τα λατινικά bilingualism

για να δηλωθεί η τέλεια γνώση δύο φυσικών γλωσσών, ο άλλος από τα (νέα) ελληνικά diglossia (μερικές φορές: diglossy) για να δηλωθεί το κοινωνικό φαινόμενο της διγλωσσίας, όπως π.χ. στην Ελλάδα. Στα ελληνικά δημιουργείται σύγχυση από την έλλειψη δύο διαφορετικών όρων. Ο Πέτρος Βλαστός χρησιμοποίησε στα αγγλικά τον όρο bilingualism για να δηλώσει την ελληνική περίπτωση. Ο όρος αυτός όμως συνήθως χρησιμοποιείται με την πρώτη από τις παραπάνω σημασίες. Ο Τριανταφυλλίδης προσπάθησε να δημιουργήσει καινούργιο όρο στα ελληνικά για να επιτευχθεί διάκριση. Την ελληνική περίπτωση την ονόμασε διπλογλωσσία. Σκοπός του ήτανε να μείνει ο όρος διγλωσσία ελεύθερος για να δηλώσει τη γνώση δύο διαφορετικών γλωσσών. Το πρόβλημα όμως είναι ότι ο όρος διγλωσσία έχει πια επικρατήσει διεθνώς στη δεύτερη σημασία, όπως δηλαδή στο χαρακτηρισμό της ελληνικής περίπτωσης, και δεν είναι σκόπιμο να αλλάξει η χρήση του στα ελληνικά».

Η Φραγκουδάκη Α. (1987) αναφέρει ότι ο λατινικός όρος bilingualism προήλθε από τον Αμερικάνο Φέρμπιρσον. Ο πρώτος που ονόμασε τη διγλωσσία με τον όρο από την ελληνική ρίζα ήταν ο Τσαρλς Φέργκιουσον το 1959 σε άρθρο του όπου συστηματοποίησε τη διάκριση ανάμεσα στη διγλωσσία bilingualism και την κοινωνική διγλωσσία diglossia, για να τονίσει ότι διγλωσσία είναι απλή συνύπαρξη δύο συστημάτων και κοινωνική η συνύπαρξη παραλλαγών της γλώσσας που διακρίνει κοινωνική αξιολόγηση (Ferguson C.A., 1959, σ. 325-340 από Φραγκουδάκη Α., 1987).

Ο Μπαμπινιώτης Γ. (1979, σ. 27 κ.ε. και 42 κ.ε.) διακρίνει την "πραγματική διγλωσσία" (bilingualism) και την απλή "διμορφία" ή "διϋφία" (diglossia) για να υποστηρίξει τη θέση ότι την ελληνική γλωσσική κοινότητα δε χαρακτηρίζει "διγλωσσία" εφόσον καθαρεύουσα και δημοτική είναι και οι δυο "μορφές" ή "ύφη" της ελληνικής γλώσσας.

Ανάμεσα στους ορισμούς της διγλωσσίας διαπιστώνουμε ότι επικρατούν τρεις τάσεις:

1. Αυτοί που περιγράφουν το φαινόμενο της διγλωσσίας και τις επιπτώσεις της
2. Αυτοί που διερευνούν την έννοια της διγλωσσίας
3. Αυτοί που θεωρούν ότι τα φαινόμενα της διγλωσσίας είναι τόσο σύνθετα και διαφορετικά μεταξύ τους που δεν μπορούν να μπουν σε ένα κοινό παρανομαστή. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο όμως η προσπάθεια να δοθεί ένας όσο το δυνατόν πιο ακριβής ορισμός δε θεωρείται άδικος κόπος.

Αν περάσουμε στις μελέτες της διγλωσσίας από ψυχο(γλωσσο)λόγους και παιδαγωγούς διαπιστώνουμε ότι το κεντρικό σημείο είναι οι νοητικοί μηχανισμοί που διέπουν τη δίγλωσση λειτουργία του ατόμου, ο βαθμός αλληλεξάρτησης των δυο γλωσσών. Κατά πόσον ενεργοποιούνται δύο παράλληλες διαδικασίες κωδικοποίησης /λήψης για τις δυο γλώσσες; Εδώ έχουν προταθεί οι έννοιες της παράλληλης ή αντίστροφα της σύμμεικτης διγλωσσίας που καλύπτουν τις αντίστοιχες νοητικές καταστάσεις. (...) Αν εξετάσουμε τα συμπεράσματα των ομάδων των ανθρωπολόγων, εθνογράφων και κοινωνιο(γλωσσο)λόγων βλέπουμε μια προσφορά στη μελέτη της χρήσης των δυο γλωσσών : το θέμα της εναλλαγής ανάμεσα στους δυο κώδικες αλλά και της επιλογής (Αφένδρας Ε. , 1984 σ. 68-9).

Ο Haugen E. (1953, 7) θεωρεί ότι διγλωσσία υπάρχει από τη στιγμή που ένας ξένος ομιλητής μπορεί να εκφραστεί και οι σκέψεις του να γίνουν κατανοητές από έναν γηγενή

ομιλητή. Ο Bloomfield L., (1935) ονομάζει διγλωσσία την κατοχή δύο γλωσσών σε επίπεδο μητρικής γλώσσας. Οι Beziers M. & Van Overbeke M. (1968), με το ίδιο σκεπτικό, γράφουν τα εξής: "διγλωσσία είναι το φαινόμενο μέσω του οποίου για λόγους υποχρεωτικούς ή προαιρετικούς και με τη βοήθεια δυο γλωσσικών συστημάτων επιτυγχάνεται η ενεργής επικοινωνία ανάμεσα σε δύο ή περισσότερους "κόσμους", διαφορετικούς μεταξύ τους".

Καλό θα ήταν να διευκρινίσουμε από την αρχή ότι η πολυγλωσσία, η χρήση δηλαδή περισσοτέρων από δύο γλωσσών, είναι εξίσου συχνή όσο και η διγλωσσία η οποία υποδηλώνει τη χρήση μόνο δύο γλωσσών (Weinreich U., 1953).

Οι επιστήμονες για λόγους πρακτικούς ονόμασαν τη μητρική γλώσσα Γ1 ή L1 ή Κ1 κλπ. και τη δεύτερη ξένη γλώσσα Γ2 ή L2 ή Κ2 κλπ. (Μήτσης Ν., 1991, σ. 68).

Πριν προχωρήσουμε όμως παρακάτω θεωρούμε πολύ σημαντικό να τονίσουμε τα ακόλουθα στοιχεία:

"Παρά το γεγονός πως τα δυο αυτά συστήματα (δηλαδή ο Κ1-μητρική γλώσσα- και ο Κ2-ξένη γλώσσα) δεν έχουν για το άτομο την ίδια αξία ούτε κατά συνέπεια κατακτώνται με τις ίδιες διαδικασίες δεν παύουν εντούτοις να αποτελούν τις δυο όψεις ενός και του αυτού νομίσματος που είναι η γλωσσική ικανότητα του ανθρώπου" (Μήτσης Ν., 1991, σ. 69).

Στην ερώτηση πώς μπορούμε να ορίσουμε ένα άτομο δίγλωσσο θα απαντήσουμε με μια άλλη ερώτηση πώς μπορούμε π.χ. να πούμε με σιγουριά ότι ένα άτομο γνωρίζει τέλεια τη μητρική του γλώσσα; Εξίσου δύσκολο είναι λοιπόν να ορίσουμε και το επίπεδο της διγλωσσίας γιατί υπάρχουν πολλές διαβαθμίσεις στη χρήση της γλώσσας που οφείλονται σε ατομικές, κοινωνικές ή επαγγελματικές διαφορές, ενώ η χρήση μιας γλώσσας κρίνεται ως ικανοποιητική όταν το άτομο είναι σε θέση να "καλύπτει τις ανάγκες του στο άμεσο περιβάλλον που ζει (Pohl J., 1965, 343-9, βλ. και Van Overbeke M., 1972, Weinreich U., 1953, Mackey W.F., 1962, 51-85 κ.ά.).

Πιο κάτω θα αναφέρουμε μερικούς χαρακτηριστικούς ορισμούς για το δίγλωσσο άτομο:

«Δίγλωσσο (bilingual) είναι το άτομο, όταν κατέχει σε ικανοποιητικό βαθμό ή γενικά μπορεί να χρησιμοποιεί δύο γλώσσες με την αντίστοιχη γλωσσική ευχέρεια του γηγενή ομιλητή» (Webster Dictionary, 1961).

«Το άτομο που είναι ικανό να επικοινωνεί εξίσου καλά και με τις δυο γλώσσες, σε όλους τους τομείς των δραστηριοτήτων του και χωρίς σημεία αναφοράς της μιας γλώσσας στη χρήση της άλλης, ονομάζεται δίγλωσσο» (Halliday M.A.K., McKintosch A. & Strevens P., 1970).

«Δίγλωσσο είναι το άτομο που είναι σε θέση έστω και στοιχειωδώς να μιλά, να γράφει, να κατανοεί και να διαβάζει σε μια δεύτερη ξένη γλώσσα» (MacNamara J., 1969 βλ. και Macnamara J., 1967a, 58-77) ή «το άτομο που κατέχει μία μόνο από τις παραπάνω γλωσσικές δεξιότητες αλλά μπορεί να επικοινωνεί, έστω και στοιχειωδώς, σε μια δεύτερη ξένη γλώσσα» (Diebold R. Jr., 1964, 97-112, Pohl J., 1965, 343-349, Γεωργογιάννης Π., 1997, σ. 100)

5.2.2. Βαθμός διγλωσσίας

Ως προς το βαθμό κατοχής των δύο γλωσσών υπάρχουν πολλές διακυμάνσεις. Στον ένα πόλο της κλίμακας υπάρχουν περιπτώσεις που το άτομο χρησιμοποιεί και τις δυο γλώσσες εξίσου καλά (balanced equivalent bilingual) και στον άλλο η μια από τις δυο γλώσσες βρίσκεται σε ανώτερο επίπεδο από την άλλη (dominant bilingual), συνήθως σε ανώτερο επίπεδο βρίσκεται η μητρική γλώσσα (Lambert W.E., 1955, 197-200).

Ο Γκότοβος Αθ (1984, σ. 67) γράφει χαρακτηριστικά "Στο σκέλος το σχετικό με τη γλωσσική ικανότητα του δίγλωσσου ατόμου πολλές μελέτες αναφέρονται στο βαθμό της διγλωσσίας. Έτσι διαμορφώνεται ένα φάσμα δίγλωσσης ικανότητας από την αρχόμενη (εκκολαπτόμενη) διγλωσσία όπου το άτομο μπορεί να καταλάβει ορισμένες μόνο εκφράσεις στη Γ2 ως την υφιστάμενη με μια Γ1 εμφανώς πιο ανεπτυγμένη από τη Γ2 και την ισόρροπη ή ισόβαθμη διγλωσσία και αμφιγλωσσία".

Κατά το Δαμανάκη Μ. (1995, σ. 11) παίρνοντας ως κριτήριο τη χρήση δύο γλωσσών σε διάφορες επικοινωνιακές περιστάσεις στα Τμήματα Μητρικής Γλώσσας μπορούμε να διακρίνουμε τους παρακάτω τύπους διγλωσσίας: (Σημ: εμείς για λόγους αυτονόητους αντί της λέξης γερμανική γλώσσα που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας θα χρησιμοποιήσουμε τη λέξη ξένη γλώσσα)

Α΄τύπος διγλωσσίας: Μονόπλευρη διγλωσσία με υπεροχή της Γ1 (ελληνικής γλώσσας).

Β΄ τύπος διγλωσσίας: Μονόπλευρη διγλωσσία με υπεροχή της Γ2 (ξένης γλώσσας).

Γ΄τύπος διγλωσσίας: Διπλή ημιγλωσσία, δηλαδή χαμηλός βαθμός κατοχής και των δύο γλωσσών.

Δ΄τύπος διγλωσσίας: Αμφιδύναμη διγλωσσία, δηλαδή υψηλός βαθμός κατοχής και των δύο γλωσσών.

Ε΄τύπος διγλωσσίας: Ψευδοδιγλωσσία, δηλαδή κατοχή της ξένης και ελάχιστες ή καθόλου γνώσεις στην ελληνική.

Συμπληρωματικά στο Δαμανάκης Μ. (1999, σ. 35) δίνονται δύο ακόμη τύποι διγλωσσίας Δυνητική διγλωσσία και Ψευδοδιγλωσσία που αποτελούν παραλλαγές των τύπων Α και Β.

Έτσι συναντάμε τις ακόλουθες μαθησιακές ομάδες ανάλογα με το γλωσσικό τους επίπεδο στην ελληνική γλώσσα:

Α΄ Μαθησιακή Ομάδα: Μαθητές που κατέχουν σε υψηλό βαθμό την ελληνική γλώσσα (τύποι διγλωσσίας Α΄και Δ΄),

Β΄ Μαθησιακή Ομάδα: Μαθητές που κατέχουν σε μέτριο ή χαμηλό βαθμό την ελληνική γλώσσα (τύποι διγλωσσίας Β΄ και Γ΄),

Γ΄ Μαθησιακή Ομάδα: Μαθητές των οποίων οι γνώσεις στην ελληνική είναι πάρα πολύ περιορισμένες (τύπος διγλωσσίας Ε΄).

Σε σχετικό με την εκμάθηση της Ελληνικής ως ξένης σε βιβλίο του Π.Ι. (ΟΕΔΒ, 1998, σ.5) αναφέρεται ότι οι συνηθέστερες περιπτώσεις μαθητών που συναντάμε, παίρνοντας ως

κριτήριο τη χρήση της ελληνικής γλώσσας στον προφορικό και γραπτό λόγο είναι οι εξής:

- Μαθητές που δε μιλούν καθόλου Ελληνικά-αρχάριοι σε όλους τους γλωσσικούς τομείς
- Μαθητές που καταλαβαίνουν λίγο τη γλώσσα, αλλά δεν μπορούν να μιλήσουν, να διαβάσουν και να γράψουν
- Μαθητές που έμαθαν στοιχειώδη ανάγνωση και γραφή, καταλαβαίνουν λίγο τη γλώσσα, αλλά δεν μπορούν να μιλήσουν
- Μαθητές που είναι προχωρημένοι στην ακρόαση και την ομιλία αλλά δεν έχουν αρχίσει ακόμα να διαβάζουν και να γράφουν Ελληνικά
- Μαθητές που καταλαβαίνουν, μιλούν, διαβάζουν και γράφουν την ελληνική γλώσσα σε ικανοποιητικό βαθμό.

Αν καλέσουμε την ελληνική γλώσσα Γ1 και τη γλώσσα της χώρας υποδοχής Γ2 τότε θεωρητικά έχουμε τις εξής περιπτώσεις συνύπαρξης των δύο αυτών γλωσσών (Fishman J., 1967)

1. κοινωνική και ατομική διγλωσσία

Στην περίπτωση αυτή όλα τα μέλη μιας κοινότητας χρησιμοποιούν Γ1 και Γ2 έχοντας συνδέσει τη χρήση τους με διάφορες κοινωνικές περιοχές (η χρήση της Γ1 ή Γ2 είναι θέμα επιλογής που καθορίζεται από την κοινωνική περίσταση, την κοινωνική θέση των ομιλητών κλπ)

2. ατομική διγλωσσία, χωρίς κοινωνική διγλωσσία

Ορισμένα μέλη της γλωσσικής κοινότητας χρησιμοποιούν τις γλώσσες Γ1 και Γ2, ενώ τα υπόλοιπα χρησιμοποιούν μόνο την Γ2. Τυπικό παράδειγμα είναι η χρήση της γλώσσας από τα παιδιά των μεταναστών που αναπτύσσονται δίγλωσσα, χρησιμοποιώντας κάθε γλώσσα στην αντίστοιχη περίσταση, χωρίς όμως να υπάρχουν σχετικά σταθεροί κανόνες για τη χρήση της Γ1 και της Γ2

3. Κοινωνική διγλωσσία χωρίς ατομική διγλωσσία.

Εδώ υπάρχουν δύο γλώσσες ενεργείς σε μια κοινωνία αλλά κάθε ομάδα χρησιμοποιεί για να καλύψει τις επικοινωνιακές της ανάγκες τη δική της γλώσσα, ενώ καμιά από τις ομάδες ή υποομάδες τους δεν είναι δίγλωσση (εκτός από την ολιγομελή υποομάδα των διερμηνέων).

4. Ούτε ατομική ούτε κοινωνική διγλωσσία

Είναι η περίπτωση μιας σχετικά ομοιογενούς κοινωνίας με την αντίστοιχη ομοιογένεια στο γλωσσικό-δυναμικό-περίπτωση μάλλον απίθανη για βιομηχανικές κοινωνίες.

Η περίπτωση των Ελλήνων μεταναστών –και γενικότερα των μεταναστών-είναι η δεύτερη (από Γκάτοβος Αθ., 1984, σ. 52-53).

Όπως διαπιστώνουμε από τα παραπάνω σημαντικό ρόλο στην εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας παίζει και ο κοινωνικός ρόλος της. Από το αν και πόσο οι δύο γλώσσες είναι κοινωνικά αποδεκτές στο περιβάλλον του παιδιού, το παιδί θα αναπτύξει διαφορετικές μορφές διγλωσσίας (Lambert W.E., 1974).

Όταν δύο άτομα που δεν έχουν την ίδια μητρική γλώσσα προσπαθούν να

επικοινωνήσουν μεταξύ τους οι δυσκολίες που προκύπτουν μπορεί να οφείλονται ή στην άγνοια της γλώσσας επικοινωνίας ή σε πολιτισμικές διαφορές. Τα λάθη μάλιστα που οφείλονται στην άγνοια των πολιτισμικών συνηθειών μπορεί να έχουν ακόμη πιο σοβαρές συνέπειες από τα λάθη τα φραστικά, γραμματικά, συντακτικά κλπ. (Mulholland J., 1991, σ. 75-97).

Με άλλα λόγια οι άνθρωποι που ανήκουν σε διάφορες πολιτισμικές ομάδες ίσως διαφέρουν μεταξύ τους όχι μόνο στο τι λενε μεταξύ τους, αλλά και από το πώς το λενε (Dasen R., Berry J.W., Sartonous N., Vol 10, σ. 151).

Ο δίγλωσσος μπορεί να διάκειται θετικά και προς τις δυο πολιτιστικές ομάδες τις γλώσσες των οποίων μιλάει και να αναγνωρίζεται από αυτές ως μέλος τους. Αντίθετα, ένα άτομο μπορεί μεν να μιλά και τις δύο γλώσσες πολύ καλά (υψηλός βαθμός κατοχής και των δύο γλωσσών), αλλά να αισθάνεται ότι ταυτίζεται πολιτισμικά μόνο με μία από αυτές (Ervin S.M. & Osgood C.E., 1954, σ. 139-146).

Ο Oksaar E. (1983) τονίζει ότι ένα δίγλωσσο άτομο πρέπει να χρησιμοποιεί παράλληλα και τις δύο γλώσσες (την Λ1 και Λ2) ακολουθώντας παράλληλα και την αντίστοιχη πολιτισμική συμπεριφορά (Π1 και Π2), (βλ. και Lambert W.E., 1967, σ. 26).

Στην υπάρχουσα βιβλιογραφία υπάρχει και μια άλλη διάκριση της διγλωσσίας. Είναι αυτή που αναφέρεται στην ηλικία του ατόμου, όταν μαθαίνει μια ξένη γλώσσα αλλά και στη σειρά εκμάθησης της δεύτερης γλώσσας. Αν δηλαδή το άτομο την περίοδο που μαθαίνει μια ξένη γλώσσα βρίσκεται σε παιδική, εφηβική ή ενήλικη περίοδο της ζωής του, οπότε και η διγλωσσία παίρνει την αντίστοιχη ονομασία.

Ειδικά στην ταυτόχρονη βρεφική διγλωσσία μέσα από μια ταυτόχρονη παρουσία και των δύο γλωσσών στο άμεσο περιβάλλον του, όπως π.χ. σε μικτούς γάμους το παιδί μεγαλώνει εξαρχής δίγλωσσο. Στη διαδοχική παιδική διγλωσσία στη διάρκεια της παιδικής ηλικίας και αφού το παιδί έχει εμπεδώσει τη μητρική του γλώσσα μια ξένη γλώσσα έρχεται να προστεθεί στην πρώτη. Σε όλες όμως αυτές τις περιπτώσεις η επαφή με την ξένη γλώσσα πρέπει να είναι εντατική και για μεγάλο χρονικό διάστημα (Γκότοβος Αθ.- Μάρκου Γ., 1984, σ. 71. βλ. και Fishman J.A., 1972, 15-32).

Με αυτό τον τρόπο γίνεται αντιληπτό ότι, όταν μιλάμε για πρώτη γλώσσα και συγκρότηση γλωσσικών δομών σε αυτή, δεν εννοούμε ότι η πρώτη γλώσσα είναι πάντοτε μία. Αντίθετα, ανάλογα με την περίσταση (π.χ. μικτός γάμος, κάθε γονέας και διαφορετική γλώσσα επικοινωνίας με το παιδί) μπορούμε να μιλάμε για δύο πρώτες γλώσσες, οι οποίες κατακτούνται στα πλαίσια της οικογένειας ως ένα γλωσσικό σύστημα (Παπαπαύλου Α., unp. Paper , 1994)

5.2.3. Μητρική γλώσσα

Μία καναδέζικη απογραφή ορίζει ως μητρική γλώσσα «την πρώτη γλώσσα που μαθαίνει ένα άτομο κατά την παιδική του ηλικία και είναι σε θέση να την κατανοεί και αργότερα», ενώ στην Ινδία το 1961 ορίστηκε ως «η γλώσσα που μιλιέται κατά την παιδική ηλικία με την ενεργή συμμετοχή της μητέρας. Αυτός όμως ο ορισμός δημιουργεί ασάφειες στην περίπτωση των παιδιών που προέρχονται από μικτές γλωσσικά οικογένειες και στις οποίες η μητρική γλώσσα δεν είναι αυτή που χρησιμοποιείται περισσότερο στο οικογενειακό

περιβάλλον (Pattanayak D.P., 1981).

Κατά άλλους μητρική γλώσσα είναι η γλώσσα που ο βαθμός κατοχής της είναι υψηλότερος από οποιαδήποτε άλλη. Δηλαδή αυτή που είναι η πιο ισχυρή ή αυτή που προτιμάται από τον ομιλητή περισσότερο από τις άλλες (dominant), (preferred) (Dodson C.J. 1981, σ. 30).

Η διατήρηση της μητρικής γλώσσας παίζει σημαντικό ρόλο στις περιπτώσεις παιδιών που ανήκουν στις μεταναστευτικές ομάδες, παλιννοστούντες κλπ. Σχετικά οι Κοσμίδου Χ. & Μαρμαρινός Γ. (1993, σ. 7) αναφέρουν ότι:

Ένας αυξανόμενος αριθμός κοινωνικογλωσσικών ερευνών τείνει να δείξει ότι η γνώση της γλώσσας της οικογένειας (μητρική ή κύρια γλώσσα) διαδραματίζει θετικό ρόλο, όσον αφορά τη δυνατότητα εκπαίδευσης των παιδιών, δηλαδή την εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής (δεύτερη γλώσσα). Για τους πολύ νέους μαθητές μεταναστευτικής καταγωγής, η έναρξη της σχολικής φοίτησης διευκολύνεται αν η μητρική γλώσσα έχει αναγνωρισμένη θέση στο σχολείο, γεγονός το οποίο εκφράζει αναγνώριση της προσωπικότητας του παιδιού και συμβάλλει κατ' αυτόν τον τρόπο στο σχηματισμό από το παιδί μιας θετικής εικόνας του εαυτού του. Επίσης, διευκολύνει τη διαμόρφωση του μηχανισμού της αντίληψης, προϋπόθεσης κάθε μεταγενέστερης μάθησης είτε πρόκειται για μάθηση γλωσσικής φύσης είτε όχι.

Εξάλλου οι γλώσσες καταγωγής εξακολουθούν να ομιλούνται εντός των μεταναστευτικών κοινοτήτων και η τέλεια γνώση τους μπορεί να διαδραματίσει θετικό ρόλο στην κοινωνική διάπλαση των νέων μεταναστευτικής καταγωγής, καθόσον αυτή επιτρέπει σ'αυτούς τους νέους να παγιώσουν δεσμούς με τις οικογένειές τους και την κοινότητα μεταναστών.

Αντίθετα, εκεί όπου υπήρξαν απαγορεύσεις για τη χρήση της γλώσσας των μειονοτικών λειτούργησε συνεκτικά η αίσθηση της κοινωνικής συνοχής και έτσι διατηρήθηκε η γλώσσα στα σπίτια, μέσα στους συναισθηματικούς δεσμούς, στις φιλικές παρέες. Όπου το κράτος ήθελε να αφομοιώσει τους αλλόγλωσσους χρησιμοποίησε πολιτική διγλωσσίας. Εκεί κατάφερε να αφομοιώσει τη γλωσσική κοινότητα (βλ. και Σκούρτου Ε., 1994, σ. 103).

Αναρωτιέται όμως κάποιος αν τελικά είναι εύκολο να διατηρηθεί σε υψηλό επίπεδο ή έστω να διατηρηθεί η μητρική γλώσσα, ειδικά στις περιπτώσεις που η χρήση της για διαφόρους λόγους είναι περιορισμένη.

Ο Houston S. H. (1972, σ. 203-225) πιστεύει ότι οι μετανάστες ύστερα από μακρόχρονη απουσία από την πατρίδα τους, δεν είναι σε θέση να επικοινωνήσουν εύκολα στη μητρική τους γλώσσα. Αντιμετωπίζουν ίσως λιγότερες δυσκολίες στο να διαβάσουν εφημερίδες και επιστολές από την πατρίδα τους ή στο κατανοήσουν τους συμπατριώτες τους. Η περίπτωση βέβαια ενός παιδιού που αναγκάζεται να βρεθεί σε άλλο γλωσσικό περιβάλλον, σε πολύ μικρή ηλικία π.χ. 5 ετών, δεν είναι ακριβώς το ίδιο, καθώς μπορεί να φθάσει μέχρι το σημείο να ξεχάσει τελείως τη μητρική του γλώσσα (από Beardsmore B., 1982, σ. 8).

5.2.4. Εκπαίδευση και ανάπτυξη δίγλωσσων παιδιών

Ένα παιδί μαθαίνει τη γλώσσα που μιλούν οι γονείς του ή ο ένας από τους γονείς του, σε περίπτωση μικτών γάμων, και στη συνέχεια στο σχολείο ή σε κάποια φάση της ζωής του έρχεται σε επαφή με μια άλλη γλώσσα.

Κατά τη γνώμη διαφόρων συγγραφέων αυτό κρίνεται ως θετικό αλλά και ως αρνητικό φαινόμενο. Αναλυτικότερα, θετική θεωρούν την παιδική δίγλωσσία οι ακόλουθοι ερευνητές:

Ο Ronjat J. (1913) συνοψίζει ότι ένα παιδί το οποίο μεγαλώνει σε μικτή γλωσσικά οικογένεια αναπτύσσεται ομαλά και αντιλαμβάνεται τη δίγλωσσία του στο τέλος του τρίτου έτους (βλ. και Leopold W.F., 1939-49).

Από μακρόχρονη παρατήρηση παιδιών μικτών γλωσσικά οικογενειών στο Μόντρεαλ, φαίνεται ότι παιδιά που δεν έχουν προφέρει την πρώτη τους λέξη, είναι ικανά να διακρίνουν τα Αγγλικά από τα Γαλλικά (Goodz N. S., 1984 και 1985).

Ο Swain M. (1972) θεωρεί ότι το δίγλωσσο παιδί για να ενταχθεί στο γλωσσικό του περιβάλλον πρέπει να αναπτύξει στρατηγικές που θα το καταστήσουν ικανό να ξεχωρίζει τις δύο γλώσσες.

Τα θετικά αποτελέσματα της διγλωσσίας γίνονται εμφανή και στην περίπτωση των μαθητών των Ευρωπαϊκών Σχολείων (Kalogridou M., 1988).

Στη συνέχεια θα αναφέρουμε τις αντίθετες απόψεις που θεωρούν την παιδική δίγλωσσία υπεύθυνη για γλωσσική μειονεκτικότητα (Pintner R. & Keller R., 1922,σ. 214-22), πνευματική διαταραχή (Saer O.J., 1923, 25-8), πνευματική ανικανότητα (Walters J. & Zatorre R.J., 1978, σ. 158-67 βλ. και UNESCO, Research Reports, 15) κλπ.

Ο όρος "ημιγλωσσία" χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα παιδιά που απέτυχαν να φτάσουν σε υψηλό επίπεδο γλωσσομάθειας και στις δυο γλώσσες, ιδιαίτερα στο γραπτό λόγο. Πάντως για τη χαμηλή επίδοση ενός παιδιού δεν μπορείς να ορίσεις ως μοναδικό υπεύθυνο τη δίγλωσσία (Skutnabb-Kangas T. & Toukomaa P., 1976). Περισσότερο επιδρά ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η μετάβαση από τη μητρική στη δεύτερη γλώσσα καθώς επίσης και η οργάνωση της δίγλωσσης εκπαίδευσης (Γκότοβος Αθ.,-Μάρκου Γ., 1984, σ. 58). Επίσης επιδρούν οι διάφοροι κοινωνικο-ψυχολογικοί μηχανισμοί (Lambert W. E., 1974, 1977)

Στον Καναδά στη δεκαετία του '60 στις καταστάσεις όπου σε μια πρώτη γλώσσα με αναμφισβήτητο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό κύρος ο πληθυσμός που τη μιλούσε ανοιγόταν και σε μια δεύτερη γλώσσα, οι επιπτώσεις ήταν θετικές για τα παιδιά (προσθετική δίγλωσσία). Εκεί όμως που στον ανταγωνισμό ανάμεσα στη δική του και μια νέα γλώσσα ένας πληθυσμός πέρναγε από μια μεταβατική δίγλωσσία για να καταλήξει μονόγλωσσος στην άλλη γλώσσα, οι επιπτώσεις στα παιδιά ήταν αρνητικές (αφαιρετική δίγλωσσία), (Γκότοβος Αθ.-Μάρκου Γ., 1984, σ. 68)

Πολλές έρευνες έχουν γίνει και πολλές θεωρίες έχουν διατυπωθεί για να δικαιολογηθεί η ικανότητα του δίγλωσσου ατόμου να μαθαίνει μια ξένη γλώσσα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει επιδειχτεί στη λειτουργία του εγκεφάλου και τη συμβολή του στο φαινόμενο της διγλωσσίας (ειδικά για το δεξιό ημισφαίριο του εγκεφάλου που όπως αποδείχτηκε η σημασία του είναι ιδιαίτερα σημαντική). Από σχετικούς επιστήμονες διατυπώνεται η άποψη ότι ο εγκέφαλος

για καθεμία από τις γλώσσες του δίγλωσσου ατόμου λειτουργεί διαφορετικά (Vaid J. & Lambert W.E., 1979, σ. 92-110 και Vaid J., 1983, Shanon B., 1982, σ. 107-23, Walters J. & Zatorre R.J. 1978, σ. 158-67).

Ο Lenneberg E.H. (1967, σ. 142-187) πιστεύει ότι υπάρχει μια σημαντική περίοδος στη ζωή του ανθρώπου, η ηλικία των ± 11 ετών, για την ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητάς του.

Για το δίγλωσσο παιδί η εκμάθηση της ξένης γλώσσας φαίνεται ότι δε δημιουργεί προβλήματα, ιδιαίτερα στην ταυτόχρονη εκμάθηση των δύο "προφορών" των δύο γλωσσών. Σε πολλές περιπτώσεις έχει κανείς την εντύπωση ότι το νεαρό άτομο μαθαίνει χωρίς να το αντιλαμβάνεται. Ο ενήλικος, όμως, πρέπει να καταβάλλει όσο το δυνατόν περισσότερες προσπάθειες για να μάθει, και συχνά όχι τέλεια, μια δεύτερη γλώσσα (αν και υπάρχουν ενδείξεις ότι οι έφηβοι και οι ενήλικοι μαθαίνουν ορισμένα στοιχεία της Λ2 γρηγορότερα και με μεγαλύτερη ευκολία) (βλ. Burstall C., 1975, σ. 1-18, Snow C.E. & Hoefnagel-Hohle M., 1987, σ. 1114-28). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι δυσκολίες των ενηλίκων αμβλύνονται από την επιθυμία τους να μάθουν μια ξένη γλώσσα περισσότερο ίσως από την επιθυμία ενός μικρού παιδιού (West M., 1959-1960, ό. 22).

Από τον Cummins J., (1979, ό. 222-251) διατυπώθηκαν οι ακόλουθες δύο υποθέσεις:

Σύμφωνα με την πρώτη υπάρχει ένα κρίσιμο επίπεδο γλωσσικής ανάπτυξης (γλωσσικό κατώφλιο) στη μητρική γλώσσα του παιδιού πριν αρχίσει την εκμάθηση μιας άλλης γλώσσας, ενώ σύμφωνα με τη δεύτερη είναι δυνατό ορισμένες ικανότητες από την πρώτη γλώσσα να μεταφέρονται στη δεύτερη. Στη δεύτερη γλώσσα διακρίνονται οι ακόλουθες δεξιότητες οι οποίες μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε δύο ομάδες την Basic interpersonal communicative skills (BICS) (σωστή προφορά, κύριες δομές γραμματικής και συντακτικού) και την (Cognitive-academic language proficiency) (γνώσεις υψηλού επιπέδου).

Δεν μπορούμε να κλείσουμε το θέμα μας αν δεν κάνουμε σύντομη αναφορά στην Interference, δηλαδή στην παρεμβολή, ανάμειξη πολλές φορές, των στοιχείων μιας γλώσσας στην άλλη. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να παίξει στη μαθησιακή διαδικασία θετικό ρόλο ή αρνητικό- αποδυναμωτικό ρόλο στην εκμάθηση της γλώσσας (Dorsch F., 1976 βλ. και Diebold A.R., 1962, σ. 53-62).

5.2.5. Εκμάθηση ξένων γλωσσών και της Ελληνικής (ως ξένης γλώσσας)

Στο Courrier du Personnel, (1995) αναφέρεται ότι υπολογίζεται σε λίγα χρόνια ότι θα έχουμε 22-25 κράτη-μέλη που σημαίνει διπλασιασμό των γλωσσικών τμημάτων και ότι το εκπαιδευτικό σύστημα του ευρωπαϊκού σχολείου στηρίζεται στη βασική ιδέα της "κοινής εκπαίδευσης" παιδιών που μιλούν διαφορετικές γλώσσες έχουν διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία και διαφορετική εθνικότητα.

Η ΕΕ τονίζει ότι η γλωσσική ποικιλία είναι και θα παραμείνει ένα βασικό στοιχείο της ευρωπαϊκής κληρονομιάς (Commission des communautés européennes, 13.10.1999 COM (1999) 485 final 99/0208 (COD) Proposition de Décision du Parlement Européen et du Conseil, établissant l' annéeé européenne des langues 2001 [présentée par la Commission]).

Το πρόγραμμα Lingua (1989) μαζί με τα προγράμματα Socrates και Leonardo da Vinci (1995) εξασφαλίζουν την προώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας όσον αφορά την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση. Παρόλα αυτά οι αριθμοί δείχνουν ότι υπάρχουν σημαντικά ακόμη πράγματα να γίνουν, καθώς 51% των πολιτών της Ευρώπης και 29% των νέων ηλικίας 15-24 ετών δεν κατέχουν σε ικανοποιητικό βαθμό μια ξένη γλώσσα. Μεγαλύτερη ακόμη έμφαση δίνεται στη δεύτερη φάση του προγράμματος Socrates (Socrates II), που ξεκίνησε το 2000. Οι περισσότερες δραστηριότητες του προγράμματος Lingua θα ενσωματωθούν στο ειδικό πρόγραμμα Comenius του προγράμματος για τη σχολική εκπαίδευση. Το ίδιο ενδιαφέρον παρατηρείται και για τη δεύτερη φάση του προγράμματος Leonardo da Vinci (Leonardo da Vinci II, σ. 3).

Στη Λευκή Βίβλο του 1995 η Επιτροπή έθεσε ως στόχο για όλους τους ευρωπαίους πολίτες τη γνώση δύο επιπλέον γλωσσών πέρα από τη μητρική τους (σ. 4). Έτσι για το έτος 2001 που ονομάστηκε γλωσσικό ευρωπαϊκό έτος (Année européenne des langues), (εγκρίθηκε από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [άρθρο 1]), θεωρείται δεδομένο ότι όλες οι γλώσσες θα αναγνωρίζονται ως ισοδύναμες. Στόχος είναι αφενός η εκμάθηση των πιο διαδεδομένων γλωσσών, ώστε να διευκολύνεται η επικοινωνία των ανθρώπων σε διεθνές επίπεδο και αφετέρου η εκμάθηση αυτή να διαρκεί δια βίου. Για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων η Επιτροπή έχει σκοπό να καταφύγει σε διάφορες μεθόδους, όπως τα σλόγκαν, τα ΜΜΕ, την τηλεόραση, το πληροφοριακό οπτικοακουστικό υλικό, τις αφίσες, το INTERNET, τις εκθέσεις, τους πανευρωπαϊκούς διαγωνισμούς, τις συνεντεύξεις κλπ. (σ. 7).

Είναι πλέον γεγονός ότι ζούμε σε μια εποχή όπου η θεαματική αύξηση των διεθνών επαφών και η συχνή επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων που ανήκουν σε διαφορετικές εθνικές/γλωσσικές κοινότητες επιβάλλουν τη γνώση όχι μόνο μιας, αλλά περισσοτέρων ξένων γλωσσών. Έτσι η γλωσσομάθεια η οποία σε παλιότερες εποχές θεωρείτο πολυτέλεια, κρίνεται στις μέρες μας ως επιτακτική ανάγκη.

Το να θέλει κάποιος να ταξιδέψει, να αποκατασταθεί επαγγελματικά, να αποκτήσει νέους φίλους, να γνωρίσει καλύτερα τον πολιτισμό κάποιων συνανθρώπων του ή απλώς για να εμπλουτίσει τις γνώσεις του είναι μερικοί από τους λόγους που ωθούν τα σύγχρονα άτομα και κατ΄επέκταση και τους νέους να ασχοληθούν με τη γνώση ξένων γλωσσών (Μήτσης Ν., 1991, σ. 68.)

Μια άλλη, παρεμφερής, άποψη είναι η ακόλουθη: "Μελετάμε τις ξένες γλώσσες για να μαθαίνουμε πρώτ' απ' όλα ότι δεν είμαστε μόνοι στον κόσμο, για να γονιμοποιούμαστε μέσα από τον αντίλογο. Αλλά και για να συναισθανθούμε ότι η κατοικία μας δε βρίσκεται παντού και ότι δεν μπορούμε να αποφύγουμε την έλξη της γενέθλιας γης μας", (Πασκάλ Μπρικνέρ, Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 22.10.95).

Ο Λεβ Βυγκότσκι (1988) έγραψε "η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας εξυψώνει και το επίπεδο της μητρικής γλώσσας του παιδιού και μάλιστα έτσι ώστε να συνειδητοποιούνται οι γλωσσικές μορφές, να γενικεύονται γλωσσικά φαινόμενα και να πραγματοποιείται μια συνειδητότερη και λεπτότερη χρήση της λέξης και ως έκφρασης μιας (βλ. και Kim Y. Y. & Gudykunst W.B., 1988, Ladmiral J.R.-Lipiansky E.M., 1989).

Ο Μπαμπινιώτης Γ., (Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, 1991, σ. 13-14) τονίζει

«Η γνώση της ξένης γλώσσας δεν είναι μόνο ζήτημα του μορφωμένου ανθρώπου που

θέλει να έχει μια άμεση επαφή με τη λογοτεχνία λόγου χάρη. τη γραμμένη σε μια ξένη γλώσσα ούτε έχει σχέση πια μόνο με τη διεξαγωγή σπουδών στο εξωτερικό από φοιτητές ή με τη βιβλιογραφική ενημέρωση του επιστήμονα, (...) γίνεται άμεση ανάγκη ενός ασύγκριτα μεγάλου αριθμού πολιτών της Ευρώπης που θα εργασθούν ή θα συν-εργασθούν με πολίτες άλλων χωρών της Κοινότητας. Γίνεται πιεστική ανάγκη για τον κρατικό διοικητικό μηχανισμό κάθε κράτους μέλους. Και γίνεται μαζί ευρύτερο πνευματικό και πολιτισμικό αίτημα η καλύτερη γνωριμία με τα προϊόντα του πνεύματος και του πολιτισμού των λαών που έρχονται πια σε στενότερη επαφή με ανάλογη αύξηση του ενδιαφέροντος της μιας χώρας για την άλλη».

Στην Ελλάδα, η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη. Σύμφωνα με τα ακόλουθα στοιχεία "Οι μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου μαθαίνουν κατά μέσο όρο 1,2 ξένες γλώσσες. Τα Ελληνόπουλα μαθαίνουν κατά μέσο όρο 1,1 ξένες γλώσσες. Στη χώρα μας η εκμάθηση της Γαλλικής είναι πολύ πιο διαδεδομένη απ' ό,τι στην Κοινότητα γενικά: το 64% των Ελληνόπουλων μαθαίνει Αγγλικά, το 45% Γαλλικά και το 2% Γερμανικά (από την εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 8-6-1997, σ. 63, άρθρο βασισμένο στην έρευνα της EUROSTAT που εξέτασε τις σπουδές ξένων γλωσσών στην ΕΕ).

Σε όλη την Ελλάδα λειτουργούν τα εξής 12 ξένα σχολεία που με την εξαίρεση ενός καλύπτουν όλες τις βαθμίδες: American Community School of Athens, Lycée Franco-Hellenique, η Ιταλική σχολή, η Γερμανική σχολή, Campion school, Saint Lawrence, Green Hill International, Byron College, Tasis Hellenic School, το Πολωνικό σχολείο, το Ιαπωνικό , St. Catherine's (μέχρι Β' Γυμνασίου), (εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 7-3-1999, σ. 29).

Η δίγλωσση εκπαίδευση δεν είναι κατ' ανάγκη μια παιδαγωγική αποτυχία, απλά εκεί που υπάρχουν προβλήματα θα πρέπει να περιοριστούν, καθώς "κάθε εκπαιδευτική διαδικασία που αφήνεται στην τύχη της είναι σίγουρα αποτυχημένη" (Balkan L., 1970, σ. 98).

Για την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας πρέπει να προσεχθούν διάφοροι παράγοντες, όπως η ηλικία, το γλωσσικό επίπεδο των μαθητών (η διερεύνηση του γνωστικού επιπέδου και στις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες, δηλαδή στην ανάγνωση, γραφή, ακρόαση, ομιλία. Η αρχική εκτίμηση του γλωσσικού επιπέδου στην ξένη γλώσσα είναι αναγκαία ιδιαίτερα, όταν υπάρχει μεγάλη ανομοιογένεια των μαθητών και όπου υπάρχουν επικαλύψεις των επιμέρους γλωσσικών δεξιοτήτων. (ΥΠΕΠΘ, Π.Ι. 1998,σ. 5-8), το κατάλληλο διδακτικό υλικό εμπλουτισμένο με άφθονο οπτικοακουστικό υλικό και αναλυτικά προγράμματα που έχουν προσαρμοσθεί στις ανάγκες των μαθητών. Επίσης, δεν πρέπει να παραβλέπεται και η ανάγκη επάνδρωσης του σχολικού περιβάλλοντος με εκπαιδευτικούς κατάλληλα προετοιμασμένους ώστε να μπορούν να αντεπεξέλθουν όσο το δυνατό καλύτερα στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης διδακτικής πραγματικότητας.

Στο σεμινάριο για τη διδασκαλία των ζωντανών γλωσσών (Ουνέσκο,1953) στην Κεϋλάνη (σημερινή Σρι-Λάνκα), το περιεχόμενο μιας "ιδεατής μόρφωσης του καθηγητή" της ξένης γλώσσας περιγράφεται ως εξής: "άριστη κατοχή της διδασκόμενης γλώσσας, επαρκής γλωσσολογική (επιστημονική) γνώση των βασικών χαρακτηριστικών της διδασκόμενης γλώσσας τόσο στη σύγχρονη μορφή της όσο και στις προηγούμενες φάσεις της (φωνολογικό σύστημα, κλίσεις, γραμματικές δομές, σχηματισμός λέξεων) και ικανότητα για πρακτική εφαρμογή των γνώσεων αυτών στη διδακτική διαδικασία, ευρεία γνώση της λογοτεχνίας και του πολιτισμού της ξένης χώρας της οποίας τη γλώσσα διδάσκει, βασική

κατάρτιση σε θέματα ψυχοπαιδαγωγικής, σε θεωρητικά και πρακτικά προβλήματα της διδακτικής, ιδιαιτέρως σε μεθόδους και τεχνικές της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών και στη χρήση των οπτικο-ακουστικών μέσων (εμείς προσθέτουμε και διαρκής επιμόρφωση), (Μήτσης Ν., 1992, σ. 27).

Σήμερα η διδασκαλία ξένων γλωσσών στηρίζεται ως επί το πλείστον στη λεγόμενη "επικοινωνιακή προσέγγιση" -COMMUNICATIVE APPROACH (Τοκατλίδου Β., από Γκότοβος Αθ.- Μάρκου Γ., 1984, σ. 172) ή επικοινωνιακή γλωσσική διδασκαλία "Communicative Language Teaching" και επικεντρώνει το ενδιαφέρον της στο μαθητή και τις γλωσσικές-επικοινωνιακές ανάγκες που έχει να καλύψει.

5.2.6. Λιγότερο και περισσότερο ομιλούμενες γλώσσες

Οι ξένες γλώσσες, ανάλογα με το πόσο συχνά μιλιούνται ή διδάσκονται έχουν πάρει διάφορες ονομασίες, ενώ διαφαίνεται ο κίνδυνος οι λιγότερο γνωστές να αποδυναμωθούν τελείως από τις πιο γνωστές π.χ. ο Μήτσης Ν., (1996, σ. 248), τις ονομάζει «ισχυρές ή εμπορικές γλώσσες και ελάσσονες» (γλωσσικός ιμπεριαλισμός).

Γλώσσες όπως η Αγγλική, Γαλλική και η Γερμανική ανήκουν στην κατηγορία των περισσότερο διδασκομένων γλωσσών. Γλώσσες όπως η Ελληνική , Δανική, Ιταλική ανήκουν στην κατηγορία των λιγότερο διδασκομένων γλωσσών. Η κατηγοριοποίηση αυτή των γλωσσών έχει καθιερωθεί διεθνώς από την Unesco (Πρακτικά Α΄ συζήτησης στρογγυλής τραπέζης, 1989, Πανεπιστήμιο Αθηνών, σελ. 6).

Εκτός όμως από τις δυσοίωνες προβλέψεις υπάρχουν και οι πιο αισιόδοξες απόψεις.

Έτσι ο Eideneur Hans στον Οικονομικό Ταχυδρόμο (6 Ιουλίου 1995, σ. 45) δήλωσε ότι "στην ουσία δεν έχει πολύ νόημα να θρηνούμε προληπτικά για την επιβίωση και επέκταση ή μη των λεγόμενων μικρών Γλωσσών. Οι μικρές αυτές γλώσσες δεν διατρέχουν βέβαια κίνδυνο εξαφάνισης, μόνο που η εξάπλωσή τους σε γειτονικές ευρωπαϊκές χώρες παραμένει τόσο περιορισμένη, όσο ήταν πάντα".

«Η πολυγλωσσία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Εγγυάται το σεβασμό της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας και του γλωσσικού πλουραλισμού, χαρακτηριστικά χωρίς τα οποία δεν μπορεί να υπάρξει μια πραγματική Ευρώπη των πολιτών» (Brackeniers Ed., Συνέδριο Lingua, 1991, σ. 4-7).

Στο Συμπόσιο για τη γλώσσα από το "Αντί" και το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών (Αντί, τχ. 568, 1995, σ. 27), έγινε σαφές από το ακροατήριο ότι "η Ευρώπη ήταν ανέκαθεν πολύγλωσσο πολιτιστικό μόρφωμα. Στη γλωσσική πολιτική-politique linguistic-της ΕΕ κεντρική θέση κατέχει σήμερα ο γλωσσικός πλουραλισμός (plurilinguisme). Ειδικότερα η έννοια αυτή παραπέμπει, τουλάχιστον, σε δυο διαφορετικές θεωρήσεις. Η πρώτη εναντιώνεται στην επιβολή των κυρίαρχων επίσημων γλωσσών των κρατών-μελών, προσπαθώντας να ενισχύσει τις μειονοτικές γλώσσες, η δεύτερη εναντιώνεται στην επιβολή μιας και μόνης ηγεμονικής κοινοτικής γλώσσας (προφανώς της αγγλικής) προασπίζοντας ένα πολύγλωσσο κοινοτικό καθεστώς. (...) η γλωσσική ευρωπαϊκή ανασυγκρότηση συνεπάγεται έναν νέο γλωσσικό σχεδιασμό ήδη αρχίζει να διαφαίνεται η ρητή διάκριση ανάμεσα στις ισχυρές "δυνάμει ομοσπονδιακές" γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά) και στις περιφερειακές.

Καθίσταται πλέον σαφές ότι η Ελληνική θεωρείται από τις λιγότερο ομιλούμενες και διδασκόμενες γλώσσες στον ευρωπαϊκό (και κατά συνέπεια παγκόσμιο) χώρο .

Αν λοιπόν θέλουμε να συνεχίσει τη μακραίωνη πορεία της και να ενισχύσει τη θέση της θα πρέπει να βρούμε, με ευρύτητα σκέψης, λύσεις εφαρμόσιμες που θα δώσουν νέα ώθηση στην εκμάθησή της. Ανεξάρτητα από τους λόγους που μαθαίνει Ελληνικά ένας Γάλλος, Άγγλος, Ολλανδός, Ιταλός, Ισπανός ή Γερμανός π.χ. επειδή υπάρχουν συρμοί, τάσεις, μόδες και στο πολιτιστικό σκηνικό και γιατί όχι, ειδικά σ'αυτές τις γλωσσικές επιλογές (από το άρθρο του Hans Eideneur, 1995), θα πρέπει να τους προσεγγίσουμε και να τους στηρίξουμε πρακτικά και ψυχολογικά ώστε να μη μετανιώσουν για την απόφασή τους. Είναι χαρακτηριστικό το ακόλουθο απόσπασμα: "Οι λίγοι ελληνιστές στο λύκειό μου έγιναν φιλέλληνες: τώρα είναι η σειρά της Ελλάδας να τους προσελκύσει για να τελειοποιήσουν τις σπουδές τους στα Ελληνικά" (Joelle Dalegre, σ. 182, από τα ΠΡΑΚΤΙΚΑ του Διεθνούς Συμποσίου για τη Σύγχρονη Ελληνική Γλώσσα, 14-15 Φεβρουαρίου 1992, ΟΕΔΒ, 1992).

Βέβαια δεν πρέπει να παραλείψουμε και τη σημασία που έχει για τη διατήρηση της ελληνικής γλώσσας η ύπαρξη του κλασικού λογοτεχνικού πλούτου και η ύπαρξη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας (JACQUELINE DE ROMILLY, μετ. Στέφου Αν., στο περιοδικό Λόγος και Πράξη, τ. 7, 1979, σ. 45, Bellieni N. & Rossetti S., 1993, σ. 44).

Χαρακτηριστικά ο Μπαμπινιώτης Γ. (Συνέδριο Lingua, 1991, σ. 21) αναφέρει:

"Λέξεις –έννοιες –κλειδιά όπως η λογική και το σύστημα, η ανάλυση και η σύνθεση, η κατηγορία, η μέθοδος (...)ακόμα και στη σύγχρονη αμερικανική pepsi (-cola), ο ιταλικός mythos (της Ferrari), ο Κούρος το άρωμα, ανατρέχουν στην ελληνική γλώσσα".

Στην εφημερίδα La libre Belgique (6 mars 2.000, σ. 4) τονίζεται το στοιχείο ότι διαφαίνεται η εξαφάνιση των αρχαίων ελληνικών (και των λατινικών) από τα αναλυτικά προγράμματα της Β/θμιας εκ/σης καθώς, όταν οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα επιλογής μαθημάτων, συνήθως επιλέγουν μαθήματα πιο "χρήσιμα".

Παρόλο που ο Arthur Bodson, καθηγητής του Ulg, αποδεικνύει ότι οι φοιτητές που έχουν γνώσεις των αρχαίων γλωσσών παρουσιάζουν υψηλό ποσοστό επιτυχίας σε όλα τα τμήματα της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Για παράδειγμα διαθέτουν πλουσιότερο λεξιλόγιο, ενώ οι γραμματικές γνώσεις τους βοηθούν να αποφεύγουν τα ορθογραφικά λάθη, ενώ μεγαλύτερη αναγνώριση για τον ελληνικό πολιτισμό είναι η απονομή του τίτλου Κλασικός.

Καλύτερα αποτελέσματα θα μπορέσουμε, πιθανόν, να αποκομίσουμε αν συνδυαστεί η ύπαρξη του παρελθόντος με το παρόν και το μέλλον... (Eideneur Hans, 1995, σ. 46).

Σήμερα η Ελληνική διδάσκεται σε τρεις μορφές (Πανελλήνιο Συνέδριο, ΥΠΕΠΘ, 23-25 Νοεμβρίου 1990, σ.78):

Α1 Διδασκαλία της ελληνικής ως μητρικής γλώσσας σε Έλληνες

Β1 Διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας σε Έλληνες

Β3 Διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας σε ξένους/ μειονότητες. Στην πρώτη περίπτωση (Α1) η ελληνική διδάσκεται ως μητρική γλώσσα και στις δυο επόμενες (Β1 και Β3) ως ξένη.

Προφανώς, όταν αναφερόμαστε στη νεοελληνική γλώσσα εννοούμε τη δημοτική, έναν κώδικα που εκφράζει σήμερα όλα τα επίπεδα της σύγχρονης ζωής γραπτά και προφορικά.

5.3. Πολυπολιτισμικότητα-Διαπολιτισμικότητα

Σύμφωνα με το Δαμανάκη Μ., (1995, σ. 49) μερικοί ερευνητές χρησιμοποιούν τον όρο "διαπολιτισμικότητα" για να αναλύσουν και να περιγράψουν από τη μια πλευρά την πολυπολιτισμική κατάσταση που υπάρχει σε πολλές χώρες υποδοχής μεταναστών (αναλυτική διάσταση του όρου) και από την άλλη για να διατυπώσουν τους στόχους της διαπολιτισμικής αγωγής (κανονιστική διάσταση). Άλλοι πάλι ερευνητές διαχωρίζουν τους όρους "πολυπολιτισμικότητα" και "διαπολιτισμικότητα" χαρακτηρίζοντας με τον πρώτο την υπάρχουσα κατάσταση, δηλαδή "το τι είναι" και δηλώνοντας με το δεύτερο "το τι θα έπρεπε να είναι". Και από τις δύο χρήσεις προκύπτει ότι οι όροι πολυπολιτισμικότητα και διαπολιτισμικότητα δεν είναι συνώνυμοι ή ταυτόσημοι. Η πολυπολιτισμικότητα είναι το δεδομένο και η διαπολιτισμικότητα το ζητούμενο. Η διαπολιτισμικότητα προϋποθέτει την πολυπολιτισμικότητα, αλλά δεν απορρέει αυτόματα απ' αυτή.

Ο ίδιος συγγραφέας συμπληρώνει ότι στις αγγλοσαξονικές χώρες χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά ο όρος "πολυπολιτισμικότητα" και μάλιστα και ως αναλυτικός και ως κανονιστικός όρος και ότι οι όροι πολυπολιτισμικότητα και διαπολιτισμικότητα κινούνται σε επίπεδο κοινωνίας (μακροεπίπεδο), ενώ ο όρος διπολιτισμικότητα σε επίπεδο ατόμου ή μικροομάδας (μικροεπίπεδο), (Δαμανάκης Μ., 1993, 42-43).

Ο Μάρκου Γ. (1997, σ. 238) υποστηρίζει ότι "αν και τα εννοιολογικά όρια των όρων "πολυπολιτισμικός" (multicultural) και "διαπολιτισμικός" (intercultural) δεν είναι πάντα ευδιάκριτα, ο πρώτος όρος χρησιμοποιείται συνήθως για να περιγράψει μια συγκεκριμένη κοινωνική πραγματικότητα και τη διαδικασία εξέλιξής της και ο δεύτερος για να δηλώσει μια διαλεκτική σχέση, μια δυναμική διαδικασία αλληλεπίδρασης και αμοιβαίας αναγνώρισης και συνεργασίας ανάμεσα σε άτομα διαφόρων εθνικών/μεταναστευτικών ομάδων. (Υποσημείωση: Η πρόθεση "δια"-δια μέσου, κατά διαφόρους κατευθύνσεις, μέχρι τέλους, εξ ολοκλήρου-δηλώνει αλληλεπίδραση, αλλαγή, ξεπέρασμα των εμποδίων, αμοιβαία συνεργασία, ενώ ο όρος "πολιτισμός" σημαίνει, ανάμεσα στα άλλα, και αναγνώριση των αξιών, των τρόπων ζωής και των συμβολικών εκφράσεων στις οποίες αναφέρονται άτομα και κοινωνίες στις σχέσεις τους με τους άλλους...). Τη διαφοροποίηση αυτή έχουν υιοθετήσει το Συμβούλιο της Ευρώπης και η ΕΕ στα σχετικά με την προβληματική της πολιτισμικής ετερότητας κειμενά τους. Τέλος, ο Μπερερής (1999) θεωρεί ότι οι όροι "διαπολιτισμικός" και "πολυ-πολιτισμικός" αντανακλούν πραγματικότητες που είναι στενά συνδεδεμένες με τις μεταναστεύσεις. Δεν πρόκειται απλώς για μία συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι η κοινωνία μας γίνεται ολοένα και πιο "πολυπολιτισμική", αλλά για συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι ο πολύμορφος αυτός πολιτισμός είναι μία αξία, δηλαδή ένας δυναμικός πολιτιστικός πλούτος για όλους, αφού κάθε πολιτισμός κατέχει τα δικά του χαρακτηριστικά, ικανά να εμπλουτίσουν και να ολοκληρώσουν τον οικείο.

Ο διαπολιτισμός είναι κυρίως ένας τρόπος σκέψης. Ο σκοπός του είναι συγκεκριμένος και έγκειται στο να ανακαλύψει τις πιθανές διαφορές και συμπληρωματικότητες, τις αλληλεπιδράσεις και τις ολοκληρώσεις ανάμεσα σε γλώσσες και πολιτισμούς που θεωρούνται ασυμβίβαστες και μη συγκρίσιμες. Ανάμεσα στους πολιτισμούς υπάρχουν διαφορές που δεν προϋποθέτουν διαχωρισμούς, αλλά αντίθετα επιβάλλουν ενώσεις και

σχέσεις.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την απόκτηση διαπολιτισμικού τρόπου σκέψης είναι η ικανότητα κριτικής επεξεργασίας των υπαγορεύσεων, των μορφών σκέψεως, των γλωσσών και συμπεριφορών, που οι διευρυνόμενες επικοινωνίες επιβάλλουν και καθορίζουν. Επίσης, είναι η ικανότητα μετακίνησης από τον ένα τρόπο σκέψης στον άλλο και αποδοχής διαφορετικών κωδίκων ή συστημάτων.

Διαπολιτισμός δεν είναι ένα σύνολο περισσότερων πολιτισμών, αλλά μία δυναμική κριτική ολοκλήρωση πολιτισμών που είναι πρόθυμοι να συναντηθούν και να ανταλλάξουν απόψεις, να δανειστούν αμοιβαίες λέξεις, ιδέες, υποθέσεις, φαντασίες, ουτοπίες και να προσθέσουν στα οικεία σύμβολα άλλων πολιτιστικών συστημάτων. Το να είναι κανείς φορέας διαπολιτισμού προϋποθέτει να αναγνωρίζει και να καταπολεμά τη μισαλλοδοξία και τις εθνοκεντρικές και γλωσσοκεντρικές αντιστάσεις.

Σε μία ιστορική περίοδο γενικής "μετανάστευσης" ιδεών και σκέψεων, ευνοούμενης από μετακινήσεις ολόκληρων πληθυσμών για πολιτικούς και πολιτισμικούς λόγους, αλλά κυρίως από το σύστημα πληροφοριών και επικοινωνιών, χρειάζεται η δημιουργία μίας σκέψης ικανής να μετακινηθεί σε διαφορετικές ιδέες, ικανής να καταλάβει τις διαφορές, να τις προστατεύσει και να τις αξιοποιήσει.

Θεωρούμε ιδιαίτερα χρήσιμο να διανθίσουμε την εργασία μας με αποσπάσματα, άρθρα κλπ. που δείχνουν το πώς βλέπουν από τη σκοπιά τους κάποιοι μελετητές την επαφή του ανθρώπου με ένα άλλο άτομο. Η διαπολιτισμική ιδέα ας μην ξεχνάμε ότι στηρίζει τη διαπολιτισμική εκπαίδευση με την οποία θα ασχοληθούμε αμέσως πιο κάτω.

Ο Morse Peckham (1981, σ. 37) θεωρεί ως δεδομένο ότι κάθε ζωντανή κουλτούρα είτε σύνθετη είτε πρωτόγονη επικοινωνεί με τις άλλες, εισάγει δάνεια στοιχεία, αλλά και εξάγει δικά της αυτόχθονα.

Στην Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία (30 Μαίου 1999), τονίζεται ότι "αν ο καθένας μας αισθανθεί την έννοια του ξένου, αν κατανοήσει το "εγώ είναι ο άλλος" του Ρεμπώ ή το "είμαι οι δεσμοί που φτιάχνω" του Ρολάν Ζακάρ τότε το πρώτο βήμα έχει γίνει". "Είναι πλούτος για τον άνθρωπο να ανήκει σε πολλαπλά επίπεδα, να καλλιεργήσει ό,τι θα ονομάζαμε "ταυτότητες κατά συρροή" που μπορούν να συνυπάρχουν αρμονικά, χωρίς να είναι αντιθετικές ή συγκρουόμενες. "Είναι ομηρία το να μένει κανείς έγκλειστος σε μια και μόνη ομάδα. (...)Κάθε πρόσωπο, άνδρας, γυναίκα ή παιδί-κάθε ομάδα-ανεξάρτητα αν προσδιορίζεται κατά το μάλλον ή ήπτον αυθαίρετα σε αναφορά με μια εθνική ομάδα, ένα έθνος, μια γλώσσα, μια θρησκεία, μια κοινωνική τάξη κ.λπ.–έχει στην κατοχή του ένα κομματάκι του παζλ που συνθέτει τον κόσμο μας. Αλλά το παζλ αυτό παραμένει ακατανόητο, χωρίς την παρέμβαση των κατόχων των άλλων κομματιών. Μόνο η διαπίστωση της ατέλειάς μας και η αναζήτηση της συμπληρωματικότητας μέσα στη διαφορά, μπορούν να θεραπεύσουν τους ακρωτηριασμούς που έχουμε υποστεί και που δεν μας αφήνουν να είμαστε πλήρως ανθρώπινοι».

"Για να αποδεχθεί κανείς την ανομοιογένεια δηλαδή την πολλαπλότητα πρέπει να αμφισβητήσει την έννοια του ενιαίου και του ομοιογενούς τόσο στην αντίληψη της πραγματικότητας όσο και στην καθημερινή πρακτική" (Δραγώνα Θ., Φραγκουδάκη Α., 1996, σ. 33-35).

"Στο μέλλον όποιος δεν ξέρει να ταξιδεύει στη θάλασσα των διαφορών θα είναι

ξεγραμμένος" (Ρόμπερτ Χιουζ, εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 5.3.1995).

5.3.1. Διαπολιτισμική εκπαίδευση

Η εκπαίδευση των παιδιών των μεταναστών και των μειονοτήτων γενικότερα αντιμετωπίστηκε με ποικίλους τρόπους από τις διάφορες χώρες. Συγκεκριμένα υιοθετήθηκαν τα ακόλουθα μοντέλα:

Το μοντέλο αφομοίωσης

Στην εκπαίδευση σήμαινε πως όλοι οι μαθητές ανεξάρτητα από την εθνική και πολιτισμική τους προέλευση πρέπει να αποκτήσουν γνώσεις και ικανότητες που θα τους επιτρέψουν να συμμετάσχουν στον κοινό εθνικό πολιτισμό και πως το μόνο μέσο γι΄ αυτόν το σκοπό είναι η γρήγορη εκμάθηση της επίσημης γλώσσας (η γλώσσα της χώρας υποδοχής) και του εθνικού πολιτισμού της (βλ. International Encyclopaedia of the Social Sciences, 1968, σ. 438, International Encyclopaedia of Education, 1985, σ. 341, Rodriguez R., 1982).

Το μοντέλο ενσωμάτωσης

Ο όρος υποδηλώνει την αναγνώριση ότι κάθε μεταναστευτική ομάδα είναι φορέας ενός πολιτισμού που δέχεται, βέβαια, τις επιδράσεις από τη χώρα υποδοχής, ταυτόχρονα, όμως, ασκεί επίδραση σ' αυτήν και συμμετέχει στην αναδιαμόρφωσή της, (Vlachos E., ΕΚΕΕ, 1968, σ 189). Οι υποστηρικτές αυτού του μοντέλου θεωρούν ότι η εκπαίδευση των παιδιών μειονοτικών ομάδων πρέπει να περιλαμβάνει πέρα από την εκμάθηση της επίσημης γλώσσας της χώρας και την παρέμβαση ειδικών προγραμμάτων που θα διευκολύνουν τη σχολική και κοινωνική τους ένταξη

Το πολυπολιτισμικό μοντέλο

Οι υποστηρικτές του θεωρούν ότι η κοινωνική συνοχή προωθείται με την αναγνώριση των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των μεταναστευτικών ομάδων και τη διαμόρφωση ενός κοινωνικού πλαισίου, μέσα στο οποίο θα μπορούν να συνυπάρχουν και να αναπτύσσονται όλοι οι πολιτισμοί, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η ενότητα και η συνοχή της (Lynch J., 1986). Στον τομέα της εκπαίδευσης αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα της γνώσης από το παιδί του εθνικού του πολιτισμού και της εθνικής του παράδοσης, προκειμένου να βελτιωθεί η σχολική του επίδοση και να υπάρξουν ίσες ευκαιρίες για όλα τα παιδιά.

Το αντιρατσιστικό μοντέλο

έχει ως στόχο την ισότητα στην εκπαίδευση για όλα τα παιδιά ανεξάρτητα από την εθνική/ φυλετική προέλευση (Brandt G., 1986, σ. 125).

Τέλος, **το διαπολιτισμικό** μοντέλο με το οποίο θα ασχοληθούμε αναλυτικότερα και εκτενέστερα.

Στον αλληλοεξαρτώμενο σημερινό κόσμο, η διαπολιτισμική αγωγή αποτελεί τη μοναδική εκπαιδευτική προοπτική. Αναπτύσσεται ως παιδαγωγική θέση και φιλοδοξεί να καλύψει τις νέες εκπαιδευτικές ανάγκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σήμερα η ΕΕ συνδέει τη διαπολιτισμική αγωγή με την ευρωπαϊκή διάσταση στην παιδεία που αποσκοπεί στη διαμόρφωση μιας ενιαίας ευρωπαϊκής συνείδησης, ως προϋπόθεση για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση (Π.Ι., Μάρτιος 11-19-1999, σ. 4).

Μ' αυτό το σκεπτικό αναπτύχθηκε η διαπολιτισμική αγωγή στα τέλη του 1970 και στις αρχές του 1980. Διαπολιτισμική εκπαίδευση σημαίνει συναντήσεις και συγκρούσεις από πολλές πλευρές, ανάπτυξη σε διάφορα επίπεδα. Προϋποθέτει την ύπαρξη δυο τουλάχιστον γλωσσών και πολιτισμών. Η αφομοίωση του ενός πολιτισμού από τον άλλο σημαίνει άρση της διαπολιτισμικής ιδέας. (Μάρκου Γ., 1997, σ. 147).

Ο διαπολιτισμός δεν είναι ένα αντικείμενο που διδάσκεται με την έννοια του περιεχομένου του μαθήματος, είναι περισσότερο ένας τρόπος αντιμετώπισης των προβλημάτων. Από τις παρατηρήσεις προκύπτουν ως αντικείμενα εκπαίδευσης:

η εκμάθηση των πολιτισμών

η ευαισθητοποίηση στα ανθρώπινα δικαιώματα και οι γλωσσικές ανταλλαγές

Ένα τέτοιο διάγραμμα ξεπερνάει τον εθνοκεντρισμό, την πολιτισμική υπεροχή και προσφέρει τις βάσεις για μια οικουμενική - παγκόσμια εκπαίδευση. Για τον Ιταλό Borelli M. η διδακτική ύλη της διαπολιτισμικής παιδαγωγικής βασίζεται:

- στη μετάδοση της αρχής της ελευθερίας στις ανθρώπινες σχέσεις.
- στην σκέψη γύρω από τη σχετικότητα-ιστορική και πολιτισμική-της ανθρώπινης νόησης.
- στην ώθηση της σκέψης και του σεβασμού κάθε τρόπου σκέψης.

Κατά το Δαμανάκη Μ., (1995, σ. 33) τρία είναι τα αξιώματα της διαπολιτισμικής αγωγής:

αρχή (αξίωμα) της ισοτιμίας των πολιτισμών, των ίσων ευκαιριών και τέλος της αποδοχής και αξιοποίησης του διπολιτισμικού-διγλωσσικού κεφαλαίου των μαθητών.

Σύμφωνα με την τελική έκθεση του Συμβουλίου της Ευρώπης (1986), βασικά χαρακτηριστικά της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι τα εξής: α) έχει ως πεδίο αναφοράς την άμεση εμπειρία των παιδιών στις χώρες υποδοχής β) προκαλεί την αμοιβαία επίδραση των πολιτισμών των χωρών καταγωγής και υποδοχής γ) προξενεί επανεξέταση και αναθεώρηση και κοινωνικοκεντρικών και εθνικοκεντρικών κριτηρίων του σχολείου δ) αποτελεί μέσο για την αξιολόγηση των ευκαιριών στη ζωή και την επίτευξη της μέγιστης δυνατής κοινωνικής και οικονομικής ένταξης κλπ. (Μάρκου Γ., 1995, σ. 271, βλ. και Essinger H., 1988, σ. 58-72).

Επομένως η εφαρμογή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης μπορεί να ωφελήσει τόσο τις ομάδες των παιδιών που αποτελούν μειονότητες, αλλά και όλα τα παιδιά που φοιτούν στο σχολείο γενικά. Το σχολείο, με συγκεκριμένα προγράμματα, θα αποτελεί χωνευτήρι όλων των πολιτισμών, λαμβάνοντας όμως υπόψη και τις ιδιαιτερότητες κάθε πολιτισμού χωριστά, καλλιεργώντας έτσι στα παιδιά την κριτική σκέψη, ανταποκρινόμενο παράλληλα, στις εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτισμικές και πολιτικές προσδοκίες όλων των εθνικών ομάδων (από Γεωργογιάννης Π., 1997, σ. 47 κ. ε, βλ. και Μάρκου Γ., 1997, σ. 215 κ.ε.).

Αν μάλιστα προχωρήσουμε και πιο πέρα το κοινωνικό επίσης σύνολο μπορεί να αποκομίσει οφέλη απαλλασσόμενο από εθνικά στερεότυπα και προκαταλήψεις που οδηγούν στην απομόνωση και την αντίφαση.

Είναι απαράδεκτο το γεγονός να εγκαταλείπουν οι γηγενείς μαθητές τα σχολεία στα οποία φοιτούν συμμαθητές τους με πολιτισμική και γλωσσική ποικιλία επικαλούμενοι

(κυρίως βέβαια οι οικογένειές τους) ότι το επίπεδο της διδασκαλίας που παρέχεται στα εν λόγω σχολεία είναι κατώτερο από αυτά που φοιτούν αμιγώς αυτόχθονες μαθητές. (Έκθεση σχετικά με την εκπαίδευση των παιδιών των διακινουμένων στην ΕΕ, ΚΟΜ (94), Βρυξέλλες, 25.3.1994).

Στην Ελλάδα, πιο συγκεκριμένα, "Τα ελληνικά σχολεία που ήταν στο παρελθόν 100% αμιγή σχολεία για τα Ελληνόπουλα, αρχίζουν και γίνονται μικτά καθώς σε ελληνικά νησιά, σε δημοτικά σχολεία, βλέπουμε το 1/3 ή το 40% των παιδιών στις τάξεις να αποτελείται από παιδιά οικονομικών μεταναστών που ζουν εκεί. (...) Στη διαπολιτισμική εκπαίδευση υπάγεται και η εκπαίδευση ειδικών ομάδων του μαθητικού πληθυσμού των ομογενών, των παλιννοστούντων, των μουσουλμανοπαίδων και των τσιγγανοπαίδων (απόσπασμα ομιλίας σε ημερίδα για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση του πρώην υπουργού ΥΠΕΠΘ, Αρσένη Γ.).

Μερικά από τα μέτρα που έχουν ληφθεί είναι: η ίδρυση, το 1996, του κέντρου Διαπολιτισμικής Αγωγής του Τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών που έχει ως βασικό του στόχο την προώθηση της διαπολιτισμικής διδασκαλίας και έρευνας σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, την ανάπτυξη ερευνητικών προγραμμάτων διαπολιτισμικής φύσεως και τη συνεργασία με αντίστοιχα πανεπιστημιακά και ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού.

Αυτό κρίνεται απαραίτητο, αν αναλογισθούμε ότι "ακόμα και αν οι εκπαιδευτικοί έχουν το ίδιο γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο με τους μαθητές τους, δεν πρέπει να θεωρείται αυτονόητο ότι εύκολα μπορούν να "μεταφράσουν" την εμπειρία τους σε γλωσσικά και πολιτισμικά κατάλληλες παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για παλιννοστούντες εκπαιδευτικούς (Βορειοηπειρώτες και Ελληνοπόντιους) οι οποίοι έχουν προετοιμασθεί να διδάξουν σε διαφορετικά οικονομικο-πολιτικά και κοινωνικο-πολιτισμικά πλαίσια από αυτά που συναντούν στην ελληνική σχολική και κοινωνική πραγματικότητα. Οι προσπάθειες λοιπόν πρέπει να είναι προσανατολισμένες στην προετοιμασία όλων των εκπαιδευτικών να διδάξουν σε γλωσσικά και πολιτισμικά ετερογενή μαθητικό πληθυσμό". (Μάρκου Γ., 1997, σ. 7)

Άλλα μέτρα είναι:

Ο Νόμος υπ'αριθ. 2413, ασχολείται εκτός των άλλων και με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση (Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας), επίσης στις 19 Σεπεμβρίου 1999, ο τότε υπουργός Παιδείας πρότεινε οι αλλοδαποί μαθητές αλλά και τα παιδιά των παλιννοστούντων ομογενών προκειμένου να εκπαιδευτούν αποτελεσματικότερα, δίχως να δημιουργούνται προβλήματα στη διδασκαλία των υπολοίπων να διδάσκονται ξεχωριστά και ανά επίπεδο τα βασικά μαθήματα, αφού με διαπιστωτικές δοκιμασίες θα ανιχνευθεί η ελληνομάθεια του μαθητή. Προτάθηκε επίσης η λειτουργία τάξεων υποδοχής επιπέδου Ι (φοίτηση ενός έτους) και ΙΙ (2-3 χρόνια) και Φροντιστηριακών Τμημάτων, εκτός σχολικού ωραρίου στα οποία θα μπορούσαν να διδάσκουν διάφοροι καθηγητές βοηθούμενοι στο έργο τους από ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 19-9-1999, σ.19).

5.3.2. Σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης

Η επανένταξη των παλιννοστούντων παιδιών αποτελεί ένα ιδιαίτερα σοβαρό πρόβλημα, μια πρόκληση θα λέγαμε για το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα: πώς θα αντιμετωπίσει το ελληνικό σχολείο τους μαθητές αυτούς που διαφοροποιούνται από τους ντόπιους συμμαθητές τους όχι μόνο γλωσσικά και μαθησιακά (από πλευράς δηλαδή σχολικών γνώσεων και δεξιοτήτων) αλλά και πολιτισμικά; (Γκότοβος Αθ., Μάρκου Γ., 1984, σ. 79).

Είναι λυπηρό το γεγονός ότι πριν τα μέσα της δεκαετίας του '70, το ελληνικό κράτος δεν είχε ενδιαφερθεί επαρκώς ή καθόλου για τα προβλήματα των παλιννοστούντων εφήβων. Από το 1978 έως σήμερα η εκπαιδευτική πολιτική για μαθητές των οποίων οι γονείς είναι Έλληνες ομογενείς παλιννοστούντες, έχει πάρει διάφορες μορφές. Προεδρικά Διατάγματα και Υπουργικές Αποφάσεις ορίζουν κάθε φορά τον τρόπο με τον οποίο οι παλιννοστούντες μαθητές θα ενταχθούν στο ελληνικό σχολικό περιβάλλον και τον ελληνικό τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς.

Πρώτα λειτούργησαν οι λεγόμενες "Τάξεις Υποδοχής" (Φ. 818/2 /Ζ/ 4139 /1980, σ. 1, ΥΠΕΠΘ). Οι τάξεις αυτές λειτούργησαν μέσα στις σχολικές μονάδες που φοιτούσαν τα ντόπια παιδιά με στόχο την εντατική διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.

Το 1982 προστίθενται τα Φροντιστηριακά Τμήματα (Φ. 818/2/Ζ/21 /3175/ 7.9.82 και Ν. 1404/83, άρθρο 45, Υπουργική Απόφαση αρ. ΙΕ/45,9.84, τεύχος 2, αρ.φ. 3). Οι μαθητές παρακολουθούσαν τα μαθήματα της τάξης του κανονικού σχολείου, ενώ παράλληλα ασκούνταν σε ολιγάριθμα τμήματα (2-7 μαθητές) σ' εκείνα ακριβώς τα μαθήματα, που εμφανίζονταν οι δυσκολίες ως προς τη συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία (από Μάρκου Γ., 1997, σ. 61 κ.ε.).

Τα προβλήματα ωστόσο στη λειτουργία αυτών των παιδαγωγικών προσεγγίσεων δεν έλειψαν. Ο Μάρκου Γ., (1997, σ. 112) αναφέρει ότι σε Έκθεση Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης ΑΠΣΕ/1194/ 18.4.94 διαπιστώθηκε βάσιμο των καταγγελιών διαφόρων γονέων που κατήγγειλαν τη σταθερή συνέχεια του φαινομένου της καθυστέρησης έναρξης των μαθημάτων και ζητούσαν την ευαισθητοποίηση και ενεργή αντίδραση φορέων της περιοχής και του αρμόδιου σχολικού συμβούλου.

Το 1984 θεσμοθετούνται τα Σχολεία Αποδήμων (αργότερα μετονομάσθηκαν σε σχολεία Παλιννοστούντων και πρόσφατα σε Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης) στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του ΠΔ 435/84 στα Σ.Π. εγγράφονταν α) παιδιά ελληνικής καταγωγής ή ιθαγένειας που φοίτησαν επί τρία χρόνια σε σχολεία αλλοδαπής β) παιδιά διπλωματικών ή άλλων δημοσίων υπαλλήλων τα οποία φοίτησαν επίσης τρία χρόνια σε σχολεία στην αλλοδαπή και γ) παιδιά αλλοδαπών που διαμένουν στην Ελλάδα. Στην περίπτωση των Σ.Π. Αττικής οι μαθητές πρέπει να είναι αγγλόφωνοι. Δεν αποκλείεται ωστόσο η δημιουργία τμημάτων για μαθητές από άλλες χώρες, εφόσον συμπληρώνεται ο αριθμός 15 μαθητών (Δαμανάκης Μ., 1997, σ. 68).

Οι συγκεκριμένοι μαθητές κατά το Α' έτος της φοίτησής τους δε βαθμολογούνται στο μάθημα των Αρχαίων και Νέων Ελληνικών, ενώ στα υπόλοιπα εξετάζονται μόνο προφορικά με βάση το 8 αντί του 10, για τους ντόπιους μαθητές. Στο Β' έτος στα Αρχαία και Νέα

Ελληνικά βαθμολογούνται προφορικά με βάση το 8, ενώ για τα υπόλοιπα μαθήματα γραπτά με βάση το 10 (Π.Δ. 155/1978).

Τα σχολεία αυτά τα τέσσερα πρώτα χρόνια της λειτουργίας τους παρουσίασαν μια αυξητική τάση του μαθητικού δυναμικού και το σχ. έτος 1990-91 ο αριθμός των φοιτούντων μαθητών έφτασε συνολικά τους 2.000 περίπου. Σε ποσοστό 90% περίπου, προέρχονταν από αγγλόφωνες χώρες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

Μαθητικό δυναμικό στα Σ.Π. (Β/θμια Εκπαίδευση) και κατά σχολικό έτος

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (3 γυμν., 3 λύκεια)	
1990-91	971
1991-92	924
1992-93	910
1993-94	964
1994-95	935
1995-96	1026

Πηγή: ΥΠΕΠΘ, Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε.

Στη συνέχεια, η πολιτεία ανακοίνωσε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, (Νόμος υπ΄αριθ. 2413, Κεφάλαιο Ι, Διαπολιτισμική εκπαίδευση, άρθρο 34), ότι μέσω της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης αναλαμβάνει την οργάνωση και τη λειτουργία σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την παροχή εκπαίδευσης σε νέους με εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές ή μορφωτικές ιδιαιτερότητες.

Στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης εφαρμόζονται τα προγράμματα των αντίστοιχων δημόσιων σχολείων, τα οποία προσαρμόζονται στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές, κοινωνικές πολιτιστικές ή μορφωτικές ανάγκες των μαθητών τους.

Για την αποτελεσματική λειτουργία των διαπολιτισμικών σχολείων προβλέπονται ιδιαίτερες ρυθμίσεις, όπως το μειωμένο ωράριο εργασίας των εκπαιδευτικών, η μείωση του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα και τάξη, η επιλογή των διευθυντών από ειδικό πίνακα επιλογής, η εφαρμογή ειδικών αναλυτικών προγραμμάτων κ.ά. (από Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών, Π.Ι., Μάρτιος 11-19-1999, σ. 6). Επίσης σύμφωνα με τα στοιχεία του ΥΠΕΠΘ (1998) για να προσληφθεί ένας εκπαιδευτικός στα σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης απαιτείται: άριστη γνώση ξένης γλώσσας, ειδίκευση σε θέματα διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, μεταπτυχιακές σπουδές σε επιστήμες της αγωγής και κατά προτίμηση σε θέματα Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, διδακτική εμπειρία σε τάξεις υποδοχής ή φροντιστηριακά τμήματα, βεβαιώσεις παρακολούθησης συνεδρίων και επιμορφωτικών σεμιναρίων σε θέματα Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης που πραγματοποιήθηκαν από φορείς του ΥΠΕΠΘ και ή συνεργασία με αυτό φορείς.

Η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου, 8-5-1996, με το Έγγραφο Φ. 550/760084/Σ. 13/4-1-96 του Γ.Ε.Α. προς Κ.Ε.Δ. παραχώρησε 4.296 τ.μ. έκταση της πρώην Αμερικανικής βάσης Ελληνικού, αφού αποδεσμεύτηκε για να παραχωρηθεί στον ΟΣΚ, ώστε να αναγερθεί

σχολικό συγκρότημα που θα καλύπτει τις ανάγκες των μαθητών αυτών και να λυθεί οριστικά το στεγαστικό πρόβλημα του σχολείου.

Το σχολείο Παλιννοστούντων κρίθηκε ως σχολείο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση Φ 10/221/Γ1/1236, ΦΕΚ 874, τ. Β, 17-9-96. Επίσης κρίθηκε ως Ενιαίο Λύκειο σύμφωνα με το άρθρο 1, Ν.2525/1997, ΦΕΚ 188, Α/23-9-1997.

Από στοιχεία που συλλέξαμε από το διαδίκτυο (Http://users hol. Gr/~ damianid).στις 12/7/1999, διαπιστώσαμε ότι ένας σημαντικός αριθμός επισκεπτών είχε ήδη επισκεφθεί τη σελίδα μέχρι τότε (περίπου 826 επισκέπτες) και ενημερωθήκαμε για τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου (ειδικότερα του Γυμνασίου), την κατανομή των μαθητών κλπ. Στις 6/3/2000 συμπληρώθηκε με επιπλέον στοιχεία η κατανομή των μαθητών ανάλογα τη χώρα προέλευσης (βλ. Παράρτημα).

Αναλόγως του πλήθους των μαθητών κάθε τάξη χωρίζεται σε τέσσερα το πολύ επίπεδα ξεκινώντας από το 1° με μαθητές που γνωρίζουν καλά τα Ελληνικά και καταλήγοντας στο 4° με μαθητές που δε γνωρίζουν καθόλου Ελληνικά και τα μαθήματα γίνονται στα Αγγλικά. Η κατάταξη γίνεται με γραπτές δοκιμασίες που δίνουν οι μαθητές στα Ελληνικά και Αγγλικά. Τα δύο τελευταία χρόνια λειτουργούν στο σχολείο και τάξεις υποδοχής για παιδιά που δεν γνωρίζουν καθόλου Ελληνικά και Αγγλικά. Η ύλη που διδάσκεται είναι η ίδια που διδάσκεται και στα άλλα ελληνικά δημόσια σχολεία προσαρμοσμένη στις γλωσσικές και μαθησιακές ανάγκες των μαθητών. Οι μαθητές παίρνουν δωρεάν τα ελληνικά βιβλία και όπου χρειάζεται σημειώσεις στα ελληνικά αγγλικά, ρωσικά και αλβανικά ως υλικό στήριξης και σημείο αναφοράς. Επίσης έχει ληφθεί μέριμνα για τη λειτουργία τμημάτων ενισχυτικής διδασκαλίας στα Ελληνικά και τη Φυσική και την εισαγωγή παράλληλης διδασκαλίας δεύτερης ξένης γλώσσας (για τους μαθητές που βρίσκονται για πάνω από τρία χρόνια στην Ελλάδα Γαλλικά ή Γερμανικά), σε όλες τις τάξεις διδάσκεται η πληροφορική. Το σχολείο διαθέτει πλήρες μηχανογραφικό σύστημα. Σε συνεργασία με το Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής οργανώθηκε βιβλιοθήκη με λεξικά, θεωρητικά βιβλία για τη Διαπολιτισμική Αγωγή, εγχειρίδια διδασκαλίας, λογοτεχνικά και εγκυκλοπαιδικά βιβλία, βιβλία με δραστηριότητες κλπ. Το σχολείο διαθέτει λεωφορεία για τη διακίνηση των μαθητών, χωρίς συνοδούς, εντελώς δωρεάν, που καλύπτουν όλες τις συνοικίες της Νότιας Αθήνας και του Πειραιά.

Το σχολείο στην προσπάθειά του να βοηθήσει τους μαθητές να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία, συμμετέχει σε όλες τις εκδηλώσεις του Δήμου Ελληνικού όπου και ανήκει καθώς και σε δραστηριότητες Πανελλαδικής εμβέλειας.

Εδώ συμπληρώνουμε ότι οι μαθητές του Λυκείου και οι εκπαιδευτικοί έχουν πάρει μέρος στα σχετικά προγράμματα ανταλλαγής μαθητών και εκπαιδευτικών από άλλες χώρες (Νόμος 2413/96, άρθρο 9, ΥΠΕΠΘ).

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

Κατανομή των μαθητών αναλόγως των χωρών προέλευσης κατά την εξαετία 1993 - 99.

	1993-94	1994-95	1995-96	1996-97	1997-98	1998-99
Αγγλόφωνοι	139	152	136	113	82	63
Χώρες πρώην Σ Ένωσης	5	15	15	13	22	22
Αλβανία	6	7	4	4	24	38
Υπόλοιπη Ευρώπη	7	11	8	10	9	6

5.4. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού γενικά και ειδικά στη διαπολιτισμική εκπαίδευση

Κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί ότι το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, λόγω των πολλών ιδιαιτεροτήτων που θα αναφέρουμε παρακάτω, δεν αποτελεί ένα από τα δυσκολότερα επαγγέλματα. οι Τσιναρέλης Γ., Κολιάδης Εμμ. (1997, σ. 184) αναφέρουν ότι τα επαγγέλματα που προκαλούν άγχος είναι αυτά που εμπεριέχουν: α. υψηλό βαθμό υπευθυνότητας, β. σχέσεις με ανθρώπους γ. ικανότητα στη λήψη αποφάσεων και επομένως σ΄ αυτά συγκαταλέγεται, όπως είναι εύλογο και το επάγγελμα του εκπαιδευτικού (βλ. και Fimian M.J., 1988, Kyriakou C., 1980, σ. 154-159, David H. 1982, σ. 23).

Η κοινωνία ζητά από τον εκπαιδευτικό, (χωρίς να εξετάζει τους παράγοντες που επιδρούν στη διδασκαλία όπως: φύλο, ηλικία, αυτοαντίληψη, στάσεις- Thomas J.B., 1980, σ. 78) να αντιμετωπίζει τα προβλήματα των μαθητών του θέτοντας διδακτικούς στόχους κατάλληλους για κάθε μαθητή (Kalogridou M., 1988, σ. 19), επιβάλλοντας την πειθαρχία (Willard Waller, 1932), ενθαρρύνοντας και επιλύοντας τα θέματα που προκύπτουν στη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, δίνοντας τη δυνατότητα της ελεύθερης έκφρασης στους διαφωνούντες. Και όλα αυτά, χωρίς να επηρεάζεται από διάφορα στοιχεία των μαθητών του, όπως π.χ. την εξωτερική τους εμφάνιση ή τις προηγούμενες άσχημες συμπεριφορές τους (Leyens J.-Ph., 1996, σ.85, Clifford M.M., 1975, 5, σ. 201-209).

Με άλλα λόγια να επιδρά στο παιδί συγχρόνως κοινωνικά, ιδεολογικά και ψυχολογικά (Bonilauri B., 1974 , σ. 171).

Παράλληλα πρέπει να εκφράσει τα συναισθήματά του και την εικόνα που έχει για τον εαυτό του, αλλά και για τους υπόλοιπους συναδέλφους του (πράγμα που συμβαίνει σπάνια καθώς ελάχιστες φορές οι εκπαιδευτικοί συζητούν τις απόψεις τους για τις επαγγελματικές ικανότητες των υπόλοιπων συναδέλφων τους), (βλ. David H. 1982, σ. 205).

Αν όμως ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη μαθησιακή διαδικασία είναι σημαντικός, η σημασία του αυξάνει, όταν σ΄ αυτή συμμετέχουν μαθητές που διαφοροποιούνται από τους υπόλοιπους αυτόχθονες μαθητές και απαιτούνται επιπλέον προσόντα και εμπειρία, πέρα από τα καθιερωμένα πρότυπα.

Κατά το Μάρκου Γ., (1997, σ. 148) ο εκπαιδευτικός για να καλύψει τις ανάγκες που προκύπτουν από την ύπαρξη μαθητικών ομάδων που διαφέρουν πολιτισμικά, γλωσσικά κλπ έχει ανάγκη διαπολιτισμικής επιμόρφωσης. Ο όρος διαπολιτισμική επιμόρφωση

Κεφ. 6. Ορισμός εννοιών

6.1. Οριοθέτηση του αντικειμένου της έρευνας

Διάφορες βιβλιογραφικές πηγές, σχετικές έρευνες κλπ. επισημαίνουν ότι η πλειονότητα των παλιννοστούντων εφήβων αντιμετωπίζουν κοινωνικά, σχολικά ψυχολογικά κ.ά. προβλήματα προσαρμογής. Πολλές φορές οι έφηβοι αυτοί αισθάνονται ότι ανήκουν σε μια διαφορετική ομάδα από αυτήν των υπόλοιπων συνομηλίκων τους που γεννήθηκαν και έζησαν στην Ελλάδα (μπορούμε δηλαδή να μιλήσουμε για ενδοεθνική διαφοροποίηση). Στην περίπτωση αυτή οι παλιννοστούντες έφηβοι μπορεί να θεωρούν ως ενδο-ομάδα μόνο την ομάδα των παλιννοστούντων και ως εξω-ομάδα το σύνολο των γηγενών συνομηλίκων τους που δεν έχουν μεταναστευτικές εμπειρίες και που προφανώς δε χρειάστηκαν να ενταχθούν στο ελληνικό και κοινωνικό περιβάλλον και στον ελληνικό τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς (ΥΠΕΠΘ, Φ. 818.2/Ζ/4139, 1980, σ. 1).

Τα ευρήματα μάλιστα επιβεβαιώνουν ότι ανάμεσα στα ενδο-ομαδικά μέλη (τους παλιννοστούντες εφήβους) και εξω-ομαδικά μέλη (τους αυτόχθονες εφήβους) ενεργοποιούνται ένα σύνολο στάσεων, συμπεριφορών και κοινωνικών αναπαραστάσεων που ευνοούν τα μέλη της ίδιας ομάδας σε σχέση με τα μέλη της αντίπαλης ομάδας (βλ. Μαντόγλου Α., 1995, σ. 89 και Παπαστάμου Στ., 1990).

Βέβαια, εδώ, θα θέλαμε να τονίσουμε ότι η εσω-ομάδα περιλαμβάνει πολλές παραμέτρους και παράγοντες που την επηρεάζουν, όπως για παράδειγμα αποδεικνύεται στην έρευνα των Triandis H.C., Vassiliou V. & Nassiakou M., (1968, σ. 399). «Ο ελληνικός ορισμός της εσω-ομάδας περιλαμβάνει τα μέλη της ευρύτερης οικογένειας, τους φίλους– ακόμα και τουρίστες, εφόσον φιλοξενούνται από την οικογένεια-όχι όμως άτομα άγνωστα ακόμη και όταν αυτά είναι Έλληνες». Δεν είναι λοιπόν περίεργο ότι πολλές φορές τα παιδιά των Ελλήνων επαναπατριζόμενων ομογενών διαφοροποιούνται και μεταξύ τους καθώς δεν υπάρχει ένας τύπος αλλά πολλοί τύποι παλιννοστούντων μαθητών (Μάρκου Γ., 1997, σ. 57, βλ. και Γκότοβος Αθ, 1996, σ. 130). Εξάλλου ο "άλλος" μπορεί να να είναι ένα σύνολο ατόμων-μια κοινωνική κατηγορία-με τα οποία το υποκείμενο (ο φορέας των πολιτισμικών στοιχείων) έχει συχνή αλληλεπίδραση. Μπορεί όμως να είναι ένας πολύ μακρινός άλλος, να μένει σε άλλη χώρα ή ήπειρο. Η αλληλεπίδραση με «τον άλλο» (με τη συγχρονική ή την ιστορική έννοια) δεν είναι απαραίτητη για την εμφάνιση στη συνείδηση του υποκειμένου των παραδοχών, των πεποιθήσεων και των στάσεων απέναντί του. Παραδοχές, πεποιθήσεις και στάσεις απέναντι στους Κινέζους π.χ. μπορεί να έχει κανείς χωρίς ποτέ να γνωρίσει έστω και έναν Κινέζο).

Όσον αφορά στην εθνοπολιτισμική τους ταυτότητα οι παλιννοστούντες έφηβοι, όπως αποδεικνύουν τα στοιχεία, διαθέτουν μεν την ελληνική ταυτότητα αλλά συγχρόνως διαθέτουν και την ταυτότητα των παλιννοστούντων που πολλές φορές κρίνεται, από ορισμένα τουλάχιστον μέλη της ελληνικής κοινωνίας, ως κατώτερη. Έτσι μεταβάλλονται σε κοινωνική κατηγορία, αυτή που περιλαμβάνει Ελληνόπουλα που είναι επιπλέον και παλιννοστούντα παιδιά.

Το φαινόμενο αυτό δεν παρατηρείται μόνο στην περίπτωση των επαναπατριζόμενων

εφήβων, αλλά και σε πολλές ανθρώπινες ομάδες που έρχονται αντιμέτωπες με κάτι το διαφορετικό. "Η συνάντηση μιας κοινωνίας με άλλες συνήθως ανοίγει το δρόμο για τρεις πιθανές εκτιμήσεις, οι άλλοι είναι ανώτεροι από μας, είναι ίσοι ή είναι κατώτεροι", (Καστοριάδης Κ., ΤΟ ΒΗΜΑ, 24-12-1999, Β3/11).

Το πρόβλημα μάλιστα επιτείνεται στο σχολικό περιβάλλον καθώς στο επίπεδο παιδαγωγικών πρακτικών υπάρχουν θεωρητικά πολλές δυνατότητες υλοποίησης σεναρίων κοινωνικής διάκρισης: από τη συστηματική αγνόηση έως τη συστηματική παρενόχληση μαθητών με κοινωνική συγκεκριμένη ταυτότητα εκ μέρους του συνόλου (εκπαιδευτικοί, μαθητές), (Γκότοβος Αθ., 1996, σ. 71).

6.1.1. Κοινωνιο-ψυχολογική ταυτότητα των παλιννοστούντων μαθητών

Ο καθορισμός της κοινωνιο-ψυχολογικής ταυτότητας των παλιννοστούντων μαθητών αποτελεί για μας πρωτεύοντα στόχο. Για να το πετύχουμε θα προσπαθήσουμε καταρχήν να τους κατηγοριοποιήσουμε και να τους ταυτίσουμε κοινωνικά. Η κατηγοριοποίηση και η κοινωνική ταύτιση των παλιννοστούντων εφήβων, όπως θα διαπιστώσουμε αμέσως πιο κάτω, κρίνεται απαραίτητη για τους ακόλουθους λόγους:

"Μόνο η κατηγοριοποίηση, το να ανήκουμε δηλαδή σε μια ομάδα και όχι σε μια άλλη, έχει μια πραγματική κοινωνική αξία" (Leyens J.-Ph., 1996, σ. 101)

Ο Παπαστάμου Στ. (1989) λέει ότι την κατηγοριοποίηση «θα μπορούσε κανείς να περιγράψει σχηματικά σαν μια διαδικασία που χαρακτηρίζεται από την έξαρση των παρατηρουμένων ομοιοτήτων μεταξύ των μελών της ίδιας ομάδας ή κοινωνικής κατηγορίας και από την έξαρση των παρατηρούμενων διαφορών ανάμεσα σε μέλη αντιτιθέμενων ομάδων ή κοινωνικών κατηγοριών προσδιορίζοντας έτσι τη συγκεκριμένη θέση του ατόμου στην κοινωνία, δηλαδή την κοινωνική του ταυτότητα".

Η αντίστοιχη άποψη του Tajfel H., (1981) είναι ότι για να αντιλαμβάνεσαι το περιβάλλον στο οποίο ζεις πρέπει να μπορείς ταξινομείς τους ανθρώπους και τα αντικείμενα που βλέπεις ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν.

Οι Παπαστάμου Στ.- Μιούνυ Γκ. (1983) συμπληρώνουν "(...)η κοινωνική ταύτιση να νοηθεί σαν μια οποιαδήποτε κοινωνική κατηγοριοποίηση. Με την έννοια ότι ένα άτομο θεωρεί μια κοινωνική ομάδα στην οποία ανήκει, αναπόσπαστο κομμάτι του εαυτού του(...)".

Κατά τον Γκότοβο Αθ., (1996, σ. 7) "Σε συνθήκες απόλυτης ανωνυμίας οι δείκτες με βάση τους οποίους προσανατολίζει το υποκείμενο τη συμπεριφορά του απέναντι στον "άλλο" είναι κατηγοριακού τύπου. Πρόκειται για πληροφορίες που λειτουργούν ως απάντηση στο ερώτημα "σε ποια(-ες) κατηγορία (-ες) ανήκει ο άλλος; Τέτοιοι δείκτες μας επιτρέπουν να ταξινομούμε τον "άλλον" με βάση τον άξονα της ηλικίας, του φύλου, του επαγγέλματος, της κοινωνικής ιεραρχίας κ.ο.κ. Η ταξινόμηση του "άλλου" με βάση μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες αυτές μας επιτρέπει να δημιουργήσουμε κάποιο ακριβές ή ανακριβές, έχει λιγότερη σημασία προφίλ για τον "άλλον", να τον συγκεκριμενοποιούμε κοινωνικά».

Ο Turner J.C., (1981, σ. 93-118) διατυπώνει την άποψη ότι το άτομο ορίζει τον εαυτό του έχοντας για σημείο αναφοράς την υπαγωγή του σε μια ξεχωριστή και συγκεκριμένη κοινωνική κατηγορία ή ομάδα της οποίας άλλωστε έμαθε και ενστερνίστηκε τους

αναφέρεται στη διαδικασία κατά την οποία οι εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν τις επαγγελματικές εκείνες γνώσεις και τις ικανότητες που τους επιτρέπουν να αποκτήσουν μια κριτική αντίληψη της σύγχρονης εκπαίδευσης και του δικού τους ρόλου ως μελών ενός συλλογικού εκπαιδευτικού σώματος. Και επίσης να ανταποκριθούν στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις του επαγγέλματός τους, το οποίο διαμορφώνεται σε αντιστοιχία με τον επίσης μεταβαλλόμενο χαρακτήρα και τις νέες κοινωνικές λειτουργίες της εκπαίδευσης στη σημερινή ιστορική και κοινωνική συγκυρία που χαρακτηρίζεται από μεγάλη ρευστότητα.

Ο εκπαιδευτικός του μέλλοντος πρέπει να είναι ικανός να αντιμετωπίζει την πραγματικότητα σε εθνικό επίπεδο και ταυτόχρονα να είναι ανοιχτός να σκέφτεται στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διεθνών σχέσεων (Μάρκου Γ., 1996, σ. 57).

"...Οι εκπαιδευτικοί ως κοινωνική ομάδα δεν είναι ούτε τυφλά όργανα ούτε όμως και μαχητές κατά των διακρίσεων και ανισοτήτων που αναπαράγει ο σχολικός μηχανισμός (Αβδελά Ε., από Φραγκουδάκη Α.-Δραγώνα Θ., 1997, σ. 44).

Σήμερα είναι πολλοί οι εκπαιδευτικοί που έχουν στις τάξεις τους μαθητές που διαφοροποιούνται πολιτισμικά, που ανήκουν σε διαφορετικές εθνικές, πολιτισμικές, θρησκευτικές, κοινωνικές ομάδες και είναι σημαντικό γι' αυτούς να συνειδητοποιήσουν αυτή την πραγματικότητα του πολυ-πολιτισμικού δηλαδή χαρακτήρα του σημερινού ελληνικού σχολείου (Ελληνική γλώσσα, τ. Α', 1995, ΟΕΔΒ, σ. 7). Η εκπαίδευση και ο εκπαιδευτικός πρέπει να έχουν την ικανότητα της προσαρμογής (Πρίντζας Γ., ΟΛΜΕ, Δεκέμβριος 1995-Φεβρουάριος 1996, σ. 22).

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει: 1) γνώσεις για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τους τρόπους μάθησης των μαθητών από διάφορες εθνοπολιτισμικές ομάδες καθώς και δεξιότητες για αποτελεσματική διδασκαλία 2) γνώση για τη φύση των προκαταλήψεων καθώς και του ρατσισμού και στρατηγικές για την αντιμετώπισή τους 3) γενικές γνώσεις και δεξιότητες για διδακτικές προσεγγίσεις που μπορούν να προσαρμόζονται, ώστε να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών από διαφορετικές εθνοπολιτιστικές ομάδες (Μάρκου Γ., 1996, σ. 57).

στερεότυπους κανόνες και αξίες. Ορισμένοι τρόποι συμπεριφοράς, σκέψης, αξιολόγησης κλπ. θεωρούνται ότι είναι κριτήρια με τα οποία κρίνεται αν ένα άτομο ανήκει στη μια ή στην άλλη κοινωνική κατηγορία ακριβώς επειδή υποτίθεται ότι χαρακτηρίζουν την κατηγορία αυτή.

Η κατηγοριοποίηση θα μας βοηθήσει και σε ένα άλλο σημείο. Στο να διαπιστώσουμε αν οι παλιννοστούντες έφηβοι αποτελούν μια μειονότητα, και πιο συγκεκριμένα, αν αποτελούν μια ενεργή μειονότητα. Όπως χαρακτηριστικά γράφει η Μαντόγλου Α., (1995, σ. 19), "(...) δεν μπορεί να υπάρξει ανάδυση μιας ενεργούς μειονότητας χωρίς την ύπαρξη μιας κοινωνικής κατηγορίας".

Στη συνέχεια για να οικοδομήσουμε το πλαίσιο της εργασίας μας, κρίναμε απαραίτητο να ορίσουμε και στη συνέχεια να αποσαφηνίσουμε εννοιολογικά τους διάφορους όρους που θα αναφέρονταν στην πορεία της εργασίας μας.

6.1.2. Μειονότητα-πλειοψηφία

Η μειονότητα διακρίνεται από την πλειονότητα όχι ποσοτικά αλλά ποιοτικά, δηλαδή δεν είναι η απλή αριθμητική μειοψηφία των μελών της, αλλά η μη συμμετοχή της στους κυρίαρχους κοινωνικούς κανόνες και η δημιουργία/ πρόκληση κοινωνικής σύγκρουσης (Tajfel H., 1978, Turner J.C., 1978, 1981 (από Παπαστάμου Στ., Μιούνι Γκ., 1983, σ.117).

Ο Moscovici S. (1989, σ. 296-297) υποστηρίζει ότι «η μειονότητα προσδιορίζεται από δύο χαρακτηριστικά: από την αντινομιστική θέση και το πλήθος της. (...)Το να επιζητούμε να καθορίσουμε τη μειονότητα μόνο από το πλήθος της, είναι σαν να την εξετάζουμε από την πιο αφηρημένη μορφή της. Και ταυτόχρονα της στερούμε την πιο συγκεκριμένη ιδιότητά της, το περιεχόμενο με το οποίο λειτουργεί στον κόσμο (από Μαντόγλου Α., 1995, σ. 40 και Παπαστάμου Στ., 1989, σ. 264).

Εκτός από το είδος της συμπεριφοράς της, η μειονότητα διαφέρει από την πλειοψηφία και σε ορισμένες άλλες σημαντικές διαστάσεις. Καταρχήν, εξ ορισμού, είναι "διαφορετική" από τους υπόλοιπους κοινωνικούς φορείς και, κατά κάποιο τρόπο, διακρίνεται από αυτούς (τόσο αναφορικά με τον αριθμό των μελών της όσο και αναφορικά με την κατηγοριακή της υπαγωγή. Εξαιτίας της ξεχωριστής θέσης που κατέχουν μέσα στο κοινωνικό σύνολο, οι μειονότητες τραβάνε αμέσως την προσοχή πάνω τους και ιδιαίτερα στο μήνυμα και τις απόψεις που υποστηρίζουν). Κατά δεύτερο λόγο είναι, a priori, λιγότερο εχέγγυος, ακριβώς επειδή, συνήθως η αντικειμενικότητα θεωρείται συνάρτηση των μεγάλων αριθμών. Ο κόσμος δηλαδή έχει την τάση να θεωρεί ότι αυτό που πιστεύουν οι πολλοί είναι και το σωστό. (...)Τέλος, η μειονότητα υφίσταται μεγαλύτερες κοινωνικές πιέσεις. Στο σημείο αυτό η μειονοτική σταθερότητα συμπεριφοράς παίζει πρωταρχικό ρόλο. Το γεγονός ότι όχι μόνο δεν υποκύπτουν στις πιέσεις αυτές αλλά επιπλέον εξακολουθούν με σταθερότητα να διαδίδουν τις απόψεις τους παίρνει ξεχωριστή σημασία. Στις περιπτώσεις αυτές η σταθερότητα παίρνει την έννοια της βεβαιότητας, της αυτοπεποίθησης, της γενναιότητας πολλές φορές (Παπαστάμου Στ., 1993 σ. 354).

Ο Vincent B. (1994, σ. 43-47) αναφέρει ότι, σύμφωνα με τον Moscovici S., μια πηγή αποτελεί μειονότητα από τη στιγμή που έρχεται σε αντίθεση με το κυρίαρχο σύστημα κοινωνικών αξιών και ότι αυτό που καθορίζει τη θέση μιας μειονότητας είναι κατά πόσο η

συμπεριφορά, οι εκτιμήσεις κλπ. μιας τέτοιας κοινωνικής ολότητας διαφέρουν απ' τις κυρίαρχες νόρμες σχετικά μ' αυτή τη συμπεριφορά, αυτές τις εκτιμήσεις κλπ.

Το πώς χαρακτηρίζονται οι μειονότητες και πώς αντιμετωπίζονται εξαρτάται από τα διαφορετικά κοινωνικά πλαίσια αξιολόγησης (Παπαστάμου Στ., Μιούνυ Γκ., 1983, σ.88 και Μαντόγλου Α., 1995, σ. 111).

Ο Moscovici S. (από Moscovici S. κ. ά., 1981, σ. 199-221) θεωρεί ότι υπάρχουν μειονότητες τόσο θετικές (που χαρακτηρίζονται από ανανέωση, προοδευτικότητα κλπ.), όσο και αρνητικές (που χαρακτηρίζονται από περιθωριακότητα, κοινωνική παρέκκλιση, ανωμαλία κλπ.).

Από άλλους πάλι συγγραφείς τονίζεται ότι "η καθημερινότητα των μειονοτήτων σημαδεύεται από διακρίσεις, εχθρότητα, εκμετάλλευση από την πλευρά της εξουσιάζουσας πλειονότητας" (Αζίζι- Καλαντζή Αν. κ. ά., 1996, σ. 6.).

Ο Vincent B., (1994, σ. 18) ονομάζει τους μειονοτικούς περιθωριακούς και αποκλεισμένους, δηλαδή περιθωριακός είναι εκείνος που απομακρύνεται ηθελημένα από την κοινωνία ή εκείνος που ο τρόπος παραγωγής τον πετάει στην άκρη. Αποκλεισμένος είναι εκείνος που έχει αποφασιστικά καταδικασθεί από τη νομοθεσία ή από την κυρίαρχη κουλτούρα. (...) Η περιθωριακότητα είναι μια κατάσταση προσωρινή, εφήμερη, ο αποκλεισμός είναι διαρκής και σε ορισμένες περιπτώσεις οριστικός. Ο περιθωριακός είναι ένας καθρέφτης. Κάθε κοινωνία παράγει περιθωριακούς, κατά κάποιο τρόπο τους εκκρίνει, τους έχει ανάγκη για να ζήσει. Κάθε κοινωνία επιδιώκει να περιχαρακώνει τους περιθωριακούς της μέσα σε ποιοτικά και ποσοτικά όρια. Επιδίδεται έτσι στο ωμό και δπλό παιχνίδι της συμπαράστασης-καταπίεσης. Αν τούτο ή εκείνο το περιθωριακό άτομο ή ομάδα την εκθέτει σε υπερβολικό κίνδυνο, δοκιμάζει να το αφομοιώσει, είτε παρέχοντάς του τα μέσα για μια "ομαλή" ζωή, είτε παραχωρώντας του μια θέση που δεν του αναγνώριζε μέχρι τότε. Αν όμως η απόπειρα αποτύχει, τότε η κοινωνία το καταδικάζει κι έτσι το αποκλείει, αναγκάζοντάς το να παραμείνει σ' ένα χώρο όπου δεν έχει επαφή με τον κυρίαρχο κόσμο.

Η σκιαγράφηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι παλιννοστούντες έφηβοι και οι οικογένειές τους αλλά κυρίως η έμφαση που δίνεται σ' αυτά από πολλούς συγγραφείς μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι σε πολλές περιπτώσεις κατατάσσονται στις μειονοτικές ομάδες. Σε κάποιες μάλιστα περιπτώσεις κρίνονται ως κοινωνικά αποκλεισμένοι.

"Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως αίτιο του κοινωνικού αποκλεισμού δεν παίρνει μόνο το ανεπαρκές εισόδημα αλλά και την αδυναμία ή τα προβλήματα στη στέγαση, την εκπαίδευση, την υγεία και γενικά στην πρόσβαση στις υπηρεσίες. (...)στους κοινωνικά αποκλεισμένους θα βλέπαμε ένα φάσμα μεγάλο, που αρχίζει από φτωχούς, άνεργους, κατοίκους των αποβιομηχανοποιημένων περιοχών, ηλικιωμένους, γυναίκες όσον αφορά την αγορά εργασίας, αποκλεισμένους από τη μόρφωση, παράνομους μετανάστες, **παλιννοστούντες από την πρώην Σοβιετική Ένωση** (η υπογράμμιση δική μας) κλπ. (απόσπασμα από την εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 29-8-1998, σ. 29).

Άλλες φορές κρίνονται ως άτομα που υφίστανται την κοινωνική διάκριση ιδιαίτερα, όταν επιζητούν να καλυτερεύσουν τις συνθήκες διαβίωσής τους συγκριτικά με τους ντόπιους κατοίκους. "Η βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής θέσης των μεταναστών-και γενικά μιας μειονότητας, γνωστής για το χαμηλό κοινωνικό status-ενδέχεται να ενεργοποιήσει

αποθέματα λανθάνουσας προκατάληψης και κοινωνικής διάκρισης εκ μέρους εκείνου του τμήματος του πληθυσμού των αυτοχθόνων, του οποίου η σχετική θέση στην κλίμακα της κοινωνικής ιεραρχίας χειροτερεύει, (Γκότοβος Αθ., 1996, σ. 79).

Το να απομονώσει το κοινωνικό σύνολο κάποιους ανθρώπους φαίνεται ότι είναι πολύ πιο εύκολο από όσο καταρχήν φαίνεται.

6.1.3. Μειονότητες-ενεργείς μειονότητες και κοινωνική επιρροή

Η αποδοχή της άποψης ότι οι παλιννοστούντες έφηβοι αποτελούν μια μειονότητα δε σημαίνει ότι αυτόματα η μειονότητα αυτή είναι ενεργή. Είναι δυνατόν, οι παλιννοστούντες μαθητές, αφού πέρασαν όλες τις δυσκολίες που πηγάζουν από την προσπάθεια ένταξής τους στον ελληνικό χώρο να διαπιστωθεί ότι στο τέλος αφομοιώθηκαν και αποτελούν κομφορμιστική-αφομοιωμένη ομάδα. Μια ενεργής μειονότητα γίνεται μη ενεργής είτε γιατί εκπλήρωσε το σκοπό της, (Moscovici S., 1979, από Μαντόγλου Α., 1995, σ. 253) είτε γιατί η εξουσία μπόρεσε να την ενσωματώσει. Στην περίπτωση αυτή η μειονότητα, χάνει την ταυτότητά της, και, κατά συνέπεια, τον κοινωνικό της αντίκτυπο πάνω στον πληθυσμό (Mugny, 1982, σ. 38, από Μαντόγλου Α., 1995, σ. 49).

Καιρός όμως είναι να διευκρινίσουμε τι εννοούμε με τον όρο "ενεργής μειονότητα" παρόλο που αυτό αποτελεί ένα ιδιαίτερα δύσκολο εγχείρημα καθώς, όπως αναφέρει και η Μαντόγλου Α. (1995, σ. 61) "η ιστορία βρίθει από παραδείγματα ενεργών μειονοτήτων, εντούτοις (όμως) δεν έχουμε μια επεξεργασμένη θεωρία που να πηγάζει από αυτά".

Τελικά, αν στηριχτούμε στον ορισμό, σύμφωνα με τον οποίο ενεργής μειονότητα είναι ένα άτομο ή μια κοινωνική ομάδα που δε συμμετέχει στην εξουσία και έρχεται σε σύγκρουση μ΄ αυτή με σκοπό να διαδώσει καινούριους κανόνες και αξίες (Μαντόγλου Α., 1995, σ. 188), τότε μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι οι παλιννοστούντες μαθητές, φορείς καινούργιων δεδομένων ζωής πολιτισμικά, γλωσσικά, γνωστικά, κοινωνικά κλπ. που προσπαθούν να ενταχθούν στο ελληνικό περιβάλλον παίρνοντας και δίνοντας, σύμφωνα με τις ιδέες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, διαφορετικά στοιχεία θεωρητικά είναι ή τείνει να γίνει μια ενεργής μειονότητα.

Όπως έχουμε τονίσει και αλλού η διαφορετικότητα των παλιννοστούντων μαθητών και η σύγκρουση που μπορεί να πηγάζει από αυτούς στο κοινωνικό σύνολο δεν αποτελεί απαραίτητα αρνητικό φαινόμενο. «Η ψυχολογία των διομαδικών σχέσεων έχει δείξει ότι η διαφωνία βοηθάει τα άτομα ή τις ομάδες να λάβουν αποφάσεις. Η συζήτηση και υπάρχει συζήτηση στο βαθμό που υπάρχει διαφωνία και σύγκρουση, αυξάνει τις πιθανότητες να βρεθούν καινούρια επιχειρήματα και νέες λύσεις. (...) η σύγκρουση αποκρυσταλλώνει τις στάσεις, αποκαλύπτει τις αντιθέσεις συμφερόντων και απόψεων και οδηγεί σ΄ έναν επαναπροσδιορισμό των κοινωνικών αντιπάλων. Επιπλέον η σύγκρουση συμβάλλει στην ενδυνάμωση της ενδο-ομαδικής κοινής ταυτότητας των υποκειμένων και στον καθορισμό των κοινών στόχων», (Μαντόγλου Α., 1995, σ. 194).

Διαπιστώνουμε από τα παραπάνω ότι ανάμεσα στις διάφορες κοινωνικές ομάδες ασκείται μια κοινωνική επιρροή τα αποτελέσματα της οποίας δεν είναι εσουδενί προβλέψιμα.

Εδώ γίνεται σαφές ότι πρέπει να απαντήσουμε στα ακόλουθα ερωτήματα: αφενός τι

ορίζουμε ως κοινωνική επιρροή και αφετέρου με ποιο τρόπο και ποια στρατηγική μια μειονότητα (ενεργής) θα καταφέρει τον πληθυσμό στον οποίο απευθύνεται να ασπαστεί τις απόψεις της.

"Κοινωνική επιρροή είναι διάφορα γνώμες, στάσεις, στερεότυπα, κοινοτοπίες, δημιουργία εντυπώσεων, αντίληψη (μήκους, χρώματος, γωνίας κ.λπ.), αντιληπτικές ψευδαισθήσεις, μνημονικές ή διανοητικές δραστηριότητες, επίλυση προβλημάτων, αισθητικές προτιμήσεις, συγκινήσεις και διάφορες συμπεριφορές, για να μην αναφέρουμε μόνο αυτά" (Παπαστάμου Στ., 1996, σ. 25, βλ. και Allen V.L. 1965, Maass A. & Clark R.D., 1984, 428-450).

Η κοινωνική επιρροή ορίζεται ως η διαδικασία, διαμέσου της οποίας ένα άτομο ή μια κοινωνική ομάδα αλλάζει τον τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς του/ της, όταν βρίσκεται σε κατάσταση κοινωνικής αλληλεπίδρασης, πραγματικής ή συμβολικής, με ένα άλλο άτομο ή ομάδα. Η κοινωνική επιρροή αγκαλιάζει ένα μεγάλο σύνολο φαινομένων. Από τη μίμηση, που συνίσταται σ' έναν από τους τρόπους προσαρμογής στις κοινωνικές καταστάσεις και επιτρέπει στο άτομο να εγκαθιδρύσει και να διατηρήσει αλληλεπιδράσεις με τους γύρω του, τη συμμόρφωση, την υπακοή, την υποταγή, περνώντας από την υποβολή και την επικοινωνία σκέψεων, για να καταλήξει στην καινοτομία και την ιδεολογική μεταστροφή (Paicheler G., 1985, σ. 18 από Μαντόγλου Α., 1995, σ. 28).

«Η κοινωνική επιρροή ποικίλλει τόσο από την άποψη των μορφών, όσο και από την άποψη των αποτελεσμάτων. Μπορεί να είναι πλειονοτική ή μειονοτική, συνειδητή ή ασυνείδητη, άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή διαρκείας, για να αναφέρουμε τους κύριους άξονες που μπορούν να τη χαρακτηρίσουν. Κατά συνέπεια, πρέπει να μιλάμε όχι για επιρροή αλλά για επιρροές» (Paicheler G. & Moscovici S., 1984, σ. 147 από Μαντόγλου Α., 1995).

Οι Moscovici S. και Lage E. (1976, σ. 349-365) σε μια μελέτη τους συμπεραίνουν ότι οι πλειοψηφικές και μειονοτικές πηγές επιτυγχάνουν διαφορετικές επιρροές. Ο Moscovici προσδίδει μια θεωρητική υπόσταση σ' αυτή την ιδέα υποστηρίζοντας ότι οι πλειονοτικές πηγές επιτυγχάνουν περισσότερο έκδηλη επιρροή παρά λανθάνουσα (φαινόμενο κοινωνικής ενδοτικότητας) και οι μειονότητες περισσότερο λανθάνουσα παρά έκδηλη (φαινόμενο ιδεολογικής μεταστροφής), (βλ. Hellman M.E., 1976 από Παπαστάμου Στ., 1989, σ. 29-30).

"Η κοινωνική επιρροή έχει σκοπό να μειώνει τις διαφορές ανάμεσα στα υποκείμενα, ώστε να αντιλαμβάνονται το ίδιο την πραγματικότητα και να απομακρύνει τους παραβατικούς. Επιδρά επίσης στην αλλαγή του περιβάλλοντος ή στην οργάνωσή του και επιτρέπει σε μια ομάδα να πραγματοποιήσει τους στόχους της ή να μεταλλαχθεί καλώντας για συμμετοχή όλα της τα μέλη ακόμη και τους παραβατικούς» (Doms M., Moscovici S., 1984, σ. 54).

Μόλις ασχοληθεί κανείς με τους μηχανισμούς που διέπουν τις διαδικασίες κοινωνικής επιρροής αντιλαμβάνεται αμέσως ότι πρέπει να βρίσκονται στο επίπεδο του συνόλου των κοινωνικών αναπαραστάσεων που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της κοινωνικής αλληλεπίδρασης κι ότι μέσα απ' αυτές τις αναπαραστάσεις δημιουργούνται και επιλύονται οι διάφορες κοινωνικο-γνωστικές και δια-ατομικές συγκρούσεις (Παπαστάμου Στ., 1989, σ. 40).

Στο ίδιο θέμα η Μαντόγλου Α. (1995, σ. 53) απαριθμεί τους ακόλουθους κοινωνιοψυχολογικούς μηχανισμούς που παρεμβαίνουν στη διαδικασία κοινωνικής επιρροής: τις κοινωνικές αναπαραστάσεις που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια αλληλεπίδρασης, τις γνωστικές διαδικασίες που εγείρει ο πομπός κοινωνικής επιρροής, η εστία προσοχής του στόχου, την κοινωνική κατηγοριοποίηση και κοινωνιοψυχολογική ταύτιση που υπεισέρχονται, καθώς και την ψυχολογιοποίηση ως στρατηγική αντίστασης στην κοινωνική αλλαγή.

Ένα από τα πιο ισχυρά μέσα που διαθέτει η πλειονότητα για να αντισταθεί στην κοινωνική μειονοτική επιρροή είναι η ψυχολογιοποίηση. Η ψυχολογιοποίηση φαίνεται να αποτελεί μια αποτελεσματική αντίσταση στην επιρροή των ενεργών μειονοτήτων, στο βαθμό που κάνει αφαίρεση των ατομικών ψυχολογικών διαφορών οι οποίες μπορεί να διαπερνούν τις μειονότητες. Οδηγώντας το δέκτη μειονοτικής επιρροής να θεωρήσει ότι οι μειονότητες είναι ψυχολογικά ταυτόσημες η μια με την άλλη (ή τουλάχιστον πως τα μέλη μιας μειονότητας έχουν όλα τους τα ίδια γνωρίσματα της προσωπικότητας), η ψυχολογιοποίηση προτείνει ή επιβάλλει μια ντετερμινιστική εξήγηση των μειονοτικών ιδεολογιών ανάγοντάς τες στις μόνες ψυχολογικές σταθερές τους. Θεωρώντας ότι η μειονότητα έχει έναν αδιαφοροποίητο-και αμετάβλητο- ψυχισμό ο οποίος εξαρτάται ελάχιστα (αν όχι καθόλου) από τις ατομικές ιδιοσυγκρασίες των μελών της, οδηγεί κάθε δέκτη μειονοτικής επιρροής να μην αναγνωρίζει τη μοναδική "δύναμη" των μειονοτήτων: τη σταθερότητα συμπεριφοράς, την ομοιογένεια και την ομοθυμία τους. Τα χαρακτηριστικά αυτά παύουν να αποτελούν ενδείξεις αποφασιστικότητας και αντικειμενικότητας και θεωρούνται απλές (;) συνέπειες της μειονοτικής ψυχολογίας (Παπαστάμου Στ., 1993, σ. 450).

Ο Moscovici (1979) κωδικοποίησε τα δύο μοντέλα της κοινωνικής επιρροής, το λειτουργικό και το γενετικό μοντέλο. Το πρώτο μελετά τις διαδικασίες κοινωνικής επιρροής ως ίδιον της πλειονότητας ή της πλειοψηφίας, ρίχνοντας το βάρος στην ομοιομορφία, τη συναίνεση και τη συμμόρφωση, ενώ το δεύτερο επικεντρώνεται στην κοινωνική αλλαγή και την καινοτομία, δίνοντας κεντρικό ρόλο στη σύγκρουση και σε μειονοτικά άτομα και ομάδες.

Όπως, όμως, γράφει και ο Παπαστάμου Στ. (1989α, σ. 262-263) "...η πολεμική (αναφορικά πάντοτε με την έννοια της σύγκρουσης) η οποία εγκαθιδρύθηκε μεταξύ των δύο θεωρητικών μοντέλων που δεσπόζουν σήμερα στην κοινωνική ψυχολογία των φαινομένων κοινωνικής επιρροής, πηγάζει από δύο διαφορετικές ερμηνείες μιας ίδιας πραγματικότητας, κι ότι οφείλεται λιγότερο στις διαφορετικές ικανότητες ανάλυσης και σύνθεσης κοινωνικών ψυχολόγων και περισσότερο σε στοιχεία οικονομικής, ιστορικής και πολιτικής υφής".

Ο Moscovici (1979, σ. 80) κάνοντας την καταγραφή του λειτουργικού ρεύματος, συμπεραίνει ότι αυτό προϋποθέτει πως η κοινωνική επιρροή, όποια κι αν είναι, καταλήγει στη συμμόρφωση και ότι η συμμόρφωση είναι το μόνο φαινόμενο αλληλεπίδρασης που συνδέεται με την επιρροή: η πλειονοτική επιρροή ασκείται για να θέσει σε κίνηση τη συμμόρφωση στις υπάρχουσες κοινωνικές νόρμες, να εξαλείψει τη σύγκρουση και να εξασφαλίσει έτσι την καλή λειτουργία και συνοχή της ομάδας ή της κοινωνίας. Κατ' αντίθεση με το λειτουργικό μοντέλο, το οποίο είναι στατικό και μονοσήμαντο, το γενετικό μοντέλο είναι δυναμικό και αποδέχεται την αρχή της αλληλεπίδρασης μεταξύ πομπού και δέκτη κοινωνικής επιρροής. "Η επιρροή ασκείται προς δυο κατευθύνσεις: από την πλειονότητα

προς τη μειονότητα και από τη μειονότητα προς την πλειονότητα(...), και απέχει πολύ από το να είναι μονοσήμαντη από την πηγή προς το στόχο, είναι μια αμοιβαία διαδικασία η οποία προϋποθέτει δράση και αντίδραση και της πηγής και του στόχου".

Ο ίδιος μάλιστα συγγραφέας (1980) υποστηρίζει ότι η πλειονοτική επιρροή (ή η κοινωνική συμμόρφωση) μπορεί να εξηγηθεί από μια διαδικασία κοινωνικής σύγκρισης, όπου τονίζεται η ομοιότητα ή η διαφορά των απόψεων, χωρίς να δίνεται σημασία στο περιεχόμενό τους. Η προσοχή επικεντρώνεται περισσότερο στη σχέση με τα άλλα μέλη της ομάδας και όχι στο αντικείμενο. Αντίθετα, η μειονοτική επιρροή, η μεταστροφή, απορρέει από μια διαδικασία επικύρωσης, η οποία ενεργοποιεί γνωστικούς μηχανισμούς που επικεντρώνονται στο πρόβλημα που θέτει η μειονότητα.

Ο μηχανισμός που επιτρέπει σε μια μειονότητα να γίνει πηγή μειονοτικής επιρροής είναι ο τρόπος συμπεριφοράς της. Αυτό διατυπώνεται με επιτυχία από τους Mugny G. & Papastamou St. (1983) που γράφουν ότι, αυτό που καθορίζει την κοινωνική απήχηση μιας πηγής επιρροής δεν είναι τόσο το περιεχόμενο των προτάσεών της, όσο το ύφος συμπεριφοράς της: πεπεισμένη η ίδια, γίνεται πειστική.

Η πλειονοτική επιρροή λοιπόν ή η κοινωνική συμμόρφωση είναι μια ενδοτική συμπεριφορά, μια δημόσια αποδοχή, μια επιφανειακή επιρροή η οποία εξαλείφεται εύκολα, διότι δε θίγεται το γνωστικο-αντιληπτικό σύστημα των υποκειμένων. Αντίθετα, η μειονοτική επιρροή ή η καινοτομία είναι μια συμπεριφορά ιδεολογικής μεταστροφής, μια βαθιά προσκόλληση, μια "κατ' ιδίαν" κοινωνική επιρροή, η οποία αλλάζει το γνωστικό και αντιληπτικό σύστημα των υποκειμένων

Γιατί όμως η πλειοψηφία αρνείται τη μειονοτική κοινωνική επιρροή;

Ένας από τους λόγους, για τον οποίο ο πληθυσμός αρνείται τη μειονοτική επιρροή και παραμένει μέσα στα κανονιστικά πλαίσια, είναι ο φόβος διαφοροποίησης και κατηγοριοποίησης του στην ομάδα των παρεκκλινόντων. Εάν αποδεχτεί τις μειονοτικές απόψεις κινδυνεύει να τον ταυτίσουν και να ταυτιστεί με τη μειονότητα. Ή όπως τονίζει ο Turner J. (1981) η επιρροή του στόχου / πληθυσμού ανάγεται σε μια διαδικασία επανορισμού της κοινωνιοψυχολογικής του ταυτότητας και αυτο-απόδοσης όλων των στερεότυπων μειονοτικών γνωρισμάτων. Όποιος συμφωνεί με τη μειονότητα, ταυτίζεται με αυτή και δέχεται να ξεχωρίζει. Εύκολα μπορούμε να κατανοήσουμε ότι μια μειονότητα, η οποία κατηγοριοποιείται ως μέλος της ενδοομάδας (διαθέτει κοινά γνωρίσματα με το στόχο), θα ασκήσει μια επιρροή πολύ πιο σημαντική από αυτήν μιας εξω-ομαδικής μειονότητας. Όταν η μειονότητα γίνεται αντιληπτή ως μέλος της εξω-ομάδας, ο πληθυσμός της προσδίδει αρνητικά φορτισμένα χαρακτηριστικά, πράγμα που συνεπάγεται μια δύσκολη κοινωνιοψυχολογική ταύτιση με αυτή, καθότι είναι ασυμβίβαστη με την αναζήτηση μιας θετικής ταυτότητας (από Μαντόγλου Α., 1995, σ. 32-57).

Αυτό είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον για την έρευνά μας καθώς γίνεται αντιληπτό ότι αν οι παλιννοστούντες μαθητές θεωρούνται από τους ντόπιους συνομήλικούς τους ενδο-ομάδα και το αντίστροφο υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα άσκησης κοινωνικής επιρροής και από τις δυο πλευρές με θετικά βεβαίως αποτελέσματα.

6.1.4. Το γενετικό τριαδικό μοντέλο.
Οι έφηβοι παλιννοστούντες ως μειονότητα και οι αλληλεπιδρασιακές σχέσεις που διατηρούν

Οι Mugny G. (1982) και Παπαστάμου Στ.-Μιούνυ Γκ. (1983), μας προτείνουν τρεις κοινωνικές οντότητες: την εξουσία, τον πληθυσμό ή "σιωπηλή πλειοψηφία" (Papastamou St., 1979) και τη μειονότητα. (...) Με αυτούς τους τρεις κοινωνικούς φορείς περνάμε από ένα δυαδικό κοινωνικό πεδίο σε ένα τριαδικό. Ανάμεσα σ'αυτούς τους τρεις κοινωνικούς φορείς εγκαθιδρύονται σχέσεις διαφορετικής υφής (από Μαντόγλου Α., 1995, σ. 49).

Ο Παπαστάμου Στ. (1989) θεωρεί ότι το κοινωνιολογικό πλαίσιο μέσα στο οποίο ανελίσσονται οι διαδικασίες κοινωνικής επιρροής δεν είναι πλέον διπολικό αλλά τρισδιάστατο. Δεν υπάρχει απ' τη μια μεριά η πλειοψηφία και από την άλλη η μειονότητα ή κάποια παρεκκλίνουσα κοινωνική οντότητα. Η μειονότητα έρχεται βέβαια σε ρήξη με την "εξουσία" ή τον κοινωνικό της φορέα, επιχειρεί όμως να ασκήσει επιρροή πάνω στη λεγόμενη "σιωπηρή πλειοψηφία", το δείγμα ή τον πληθυσμό. Πάνω δηλαδή στις κοινωνικές ομάδες που αν και συμμερίζονται ως προς ένα μεγάλο βαθμό την κυρίαρχη ιδεολογία, δε συμμετέχουν ούτε στην εδραίωση, ούτε (ενεργά) τουλάχιστον στη διατήρησή της.

Οι προσπάθειες της μειονότητας να πείσει, κατευθύνονται προς τον πληθυσμό και θα πρέπει να εξάγει από τον πληθυσμό τα αισθήματα που τον οδηγούν στην υιοθέτηση των υποστηριζόμενων από την εξουσία θέσεων. Θα πρέπει να τον κάνει να αλλάξει τη στάση του και τη συμπεριφορά του (από Μαντόγλου Α., 1995, σ. 49-52).

Για τον ορισμό της μειονότητας αναφερθήκαμε στα προηγούμενα. Απομένει να ορίσουμε τι είναι η εξουσία και ο πληθυσμός.

Η εξουσία ορίζεται ως η κοινωνική ομάδα που κατέχει την κυρίαρχη θέση μέσα σ' ενα συσχετισμό δυνάμεων, ή ακόμα ως η κοινωνική οντότητα που θεσπίζει και διαδίδει τους κυρίαρχους κοινωνικούς κανόνες, ενώ πληθυσμός είναι η κοινωνική οντότητα, η οποία υφίσταται την επικυριαρχία της εξουσίας και η οποία διαμέσου της κυρίαρχης ιδεολογίας, αποδέχεται αρκετά συχνά το σύνολο ή το μέρος των κοινωνικών κανόνων. Ο πληθυσμός είναι ένα σύνθετο κοινωνικό πλέγμα, που συγκροτείται από πολλές υπο-ομάδες ή υπο-κατηγορίες, των οποίων οι ενωτικοί ή αντιθετικοι δεσμοί με την εξουσία είναι λίγο ή πολύ ισχυροί, πράγμα που καθορίζει την ευαισθησία τους-αποδοχή ή απόρριψη- στις προτεινόμενες εναλλακτικές λύσεις των μειονοτήτων και τη διαδικασία κοινωνικής επιρροής (από Μαντόγλου Α. 1995, σ. 196 και σ. 205).

Στην περίπτωσή μας εξουσία είναι οι εκπαιδευτικοί που θεωρούνται ηγέτες της ομάδας τους-της σχολικής τάξης- και οι οποίοι καθώς είναι διορισμένοι διαθέτουν ουσιαστική δύναμη. Πρόκειται για ανθρώπους που μπορούν να διαμορφώσουν τις αξίες, στάσεις κλπ. των μαθητών τους δεδομένου μάλιστα ότι εκπροσωπούν τους θεσμούς μπορούν να επιβάλλουν ευκολότερα όσα αυτοί επιθυμούν. Μάλιστα ο Γεώργας Δ. γράφει χαρακτηριστικά ότι ορισμένα άτομα (όπως οι αστυνόμοι, οι καθηγητές κλπ.) φαίνεται ότι επηρεάζουν τη συμπεριφορά του ατόμου, περισσότερο από τον ίδιο το θεσμό (Γεώργας Δ., 1990).

(Ενεργή) μειονότητα είναι οι παλιννοστούντες έφηβοι. Αυτή η κοινωνική ομάδα ανήκει

μεν στην κατηγορία των εφήβων που υφίσταται την επικυριαρχία της εξουσίας αλλά αφενός αριθμητικά και αφετέρου ως φορείς νέων στοιχείων γλωσσικών, πολιτισμικών κλπ. αποτελούν μια μειονότητα. Οι εμπειρίες τους μπορούν να συντελέσουν στην αλλαγή της νοοτροπίας της ελληνικής κοινωνίας και του ελληνικού σχολείου ειδικότερα. Είναι γεγονός πάντως ότι, όπως αναφέρθηκε και προηγούμενα, η κοινωνική ταυτότητα των εφήβων αυτών ορίζεται από διαφορετικές ενδο-ομαδικές υπο-ομάδες που πιθανόν να διαφοροποιούνται μεταξύ τους.

Τα ντόπια παιδιά που δεν έχουν απομακρυνθεί για μεγάλο (τουλάχιστον) χρονικό διάστημα από την Ελλάδα αποτελούν τον πληθυσμό στην έρευνά μας. Αυτά έρχονται σε επαφή με τους παλιννοστούντες συνομήλικούς τους είτε μέσα στο σχολικό περιβάλλον είτε στον ευρύτερο κοινωνικό περίγυρο.

Βεβαίως μπορεί να μην υπάρχει καν αμοιβαία προσέγγιση και σχέση ανάμεσά στους παλιννοστούντες-γηγενείς μαθητές, όμως αυτή η σιωπηλή πλειοψηφία-οι γηγενείς έφηβοι- είναι αυτή που θα συμβάλει σημαντικά στο μέλλον, αν ενημερωθεί προηγουμένως από τους αρμόδιους φορείς και κατανοήσει τα βαθύτερα αίτια που προκαλούν τα προβλήματα των παλιννοστούντων παιδιών, στην εξάλειψη των στερεότυπων, προκαταλήψεων κλπ. εναντίον τους.

Ο πληθυσμός μπορεί επίσης να επηρεάσει τις απόψεις της εξουσίας (ξεφεύγοντας από τις πιέσεις της) και να εισάγει εναλλακτικές λύσεις, ενώ συγχρόνως αποτελεί το στόχο της μειονοτικής επιρροής.

Προσπαθήσαμε να αποδείξουμε ότι οι παλιννοστούντες και οι γηγενείς μαθητές διατηρούν κοινά στοιχεία στη συμπεριφορά τους-έστω και σε ακραία μορφή.

Ανατρέχοντας σε διάφορα στοιχεία διαπιστώθηκε ότι οι παλιννοστούντες μαθητές πήραν μέρος παλιότερα στις καταλήψεις του σχολείου τους όπως, στο ίδιο χρονικό διάστημα, έπραξαν και αρκετοί ντόπιοι έφηβοι. Μάλιστα με πρόσφατα στοιχεία του 2ου Λυκείου Διαπολιτισμικής Εκπ/σης ο σύλλογος διδασκόντων τιμώρησε (συστήνοντας αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος) τους μαθητές που υποκινούσαν δραστηριότητες με στόχο την κατάληψη του σχολικού κτιρίου.

Στηριζόμενοι στην άποψη της Μαντόγλου Α., (1995, σ. 179) που θεωρεί ότι «οι καταλήψεις των σχολικών κτιρίων από τους (...) λυκειόπαιδες και γυμνασιόπαιδες, στις μέρες μας είναι μια άλλη μορφή αντίστασης», αποδεικνύεται ότι από τη μια μεριά οι παλιννοστούντες έφηβοι φαίνονται ότι συμφωνούν και ακολουθούν το παράδειγμα των συνομηλίκων τους και από την άλλη έρχονται σε ρήξη με την εξουσία αντιστεκόμενοι σε αυτό που αυτή (η εξουσία) προσπαθεί να τους επιβάλει.

Αναπαριστάνοντας στο σχήμα που ακολουθεί τους τρεις κοινωνικούς φορείς, έτσι όπως τους ορίσαμε πιο πάνω, μπορούμε να κάνουμε τις εξής παρατηρήσεις:

Σχήμα 1

Σύμφωνα με το παραπάνω σχήμα και το γενετικό τριαδικό μοντέλο η επιρροή στηρίζεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ πομπού και δέκτη, είναι μια αμοιβαία διαδικασία η οποία προϋποθέτει δράση και αντίδραση και της πηγής και του στόχου. Ένα κοινωνικό υποκείμενο δεν αποτελεί μόνο το στόχο ή την πηγή της κοινωνικής επιρροής. Μπορεί να είναι και το ένα και το άλλο συγχρόνως σε διαφορετικό βαθμό, επηρεάζων και επηρεαζόμενος (Μαντόγλου Α., 1995, σ. 248).

Και για να γίνουμε ακόμη πιο σαφείς ανάμεσα στις τρεις αυτές κοινωνικές οντότητες – μαθητές παλιννοστούντες, μαθητές γηγενείς και εκπαιδευτικούς- δημιουργείται μια διαδικασία αλληλεπίδρασης που θέλουμε να διερευνήσουμε για να καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα. Τα συμπεράσματα αυτά ευελπιστούμε ότι θα συμβάλουν, ανάμεσα στα άλλα, και στην εφαρμογή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης που ως διαδικασία δηλώνει μία συνεχή και δυναμική αλληλεπίδραση και συνεργασία ανάμεσα σε άτομα διαφορετικών (εθνικών)[1] και πολιτισμικών κοινωνικών ομάδων με σκοπό τη δημιουργία ανοικτών κοινωνιών που θα χαρακτηρίζονται από ισονομία, αλληλοκατανόηση, αλληλοαποδοχή και αλληλεγγύη (Μάρκου Γ., 1997, σ. 245).

6.1.5. Κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς των παλιννοστούντων εφήβων

Η Κοινωνική Ψυχολογία δεν ανάγει τα κοινωνιοψυχολογικά φαινόμενα στην ψυχολογική τους και μόνο διάσταση, ούτε όμως και τα υπάγει αποκλειστικά στην κοινωνιοψυχολογική τους υπόσταση. Θεωρεί δηλαδή πως σε κάθε φαινόμενο που έχει τραβήξει το ενδιαφέρον της συνυπάρχουν και διαρθρώνονται μεταξύ τους ψυχικοί και κοινωνικοί παράγοντες (Παπαστάμου Στ., 1993, σ. 452).

Έτσι, ακολουθώντας την παραπάνω θεώρηση, θα μελετήσουμε και θα αναλύσουμε τους κοινωνιοψυχολογικούς παραγόντες που παρεμβαίνουν καθοριστικά στην παραγωγή των διαφόρων κοινωνιοψυχολογικών φαινομένων που θα τραβήξουν την προσοχή μας κατά τη διεξαγωγή της έρευνας.

[1] Σ.Σ. η λέξη μπήκε σε παρένθεση από μας για ευνόητους λόγους.

Για να πετύχουμε το στόχο μας θα χρησιμοποιήσουμε το θεωρητικό μοντέλο, όπως διατυπώθηκε από τον Doise W. (1982), σύμφωνα με το οποίο σε κάθε κοινωνιοψυχολογικό φαινόμενο μπορούμε να διακρίνουμε μηχανισμούς τεσσάρων διαφορετικών επιπέδων. Οι μηχανισμοί αυτοί είναι οι ακόλουθοι: *ενδοατομικοί, διατομικοί, διομαδικοί και ιδεολογικοί* (βλ. και Γεώργα Δ., Παπαστυλιανού Α., 1993, σ.3, που θεωρούν ότι "οι ενδοατομικές επεξεργασίες και οι δια-ομαδικοί μηχανισμοί όσο κι οι δια-ομαδικές σχέσεις και ιδεολογικές διευθετήσεις επεμβαίνουν καθοριστικά σε οποιοδήποτε κοινωνιοψυχολογικό φαινόμενο.

Επομένως, το ίδιο φαινόμενο μπορεί να δεχτεί ερμηνείες που τοποθετούνται σε διαφορετικά επίπεδα (Doise W., 1978, σ. 28). Εδώ θα πρέπει να τονιστεί ότι δε μιλάμε για διαφορετικά επίπεδα της πραγματικότητας, αλλά επίπεδα ανάλυσης.

«Πολύ συχνά ένας ερευνητής ευνοεί ένα από τα επίπεδα αυτά, αγνοώντας, κατά κάποιο τρόπο τα υπόλοιπα. (...) αυτό δε σημαίνει όμως ότι δεν πρέπει (κι ότι στην πράξη δε γίνεται) να επιτευχθεί μια διάρθρωση ανάμεσα στα επίπεδα αυτά-και στους μηχανισμούς στους οποίους παραπέμπουν.

Οποιαδήποτε έρευνα περιορίζει τις αναλύσεις της σε ένα και μόνο από τα επίπεδα αυτά (ανεξάρτητα για ποιο πρόκειται) δε θα μπορέσει ποτέ να οδηγήσει σε μια πληρέστερη κατανόηση των φαινομένων που προτίθεται να μελετήσει. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η συνθετότητα της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας είναι τέτοια που, σε κάθε στιγμή, και σε οποιοδήποτε συγκεκριμένο στοιχείο της, συνυπάρχουν μηχανισμοί που ανάγονται και στα τέσσερα αυτά επίπεδα» (Παπαστάμου Στ, 1993).

Αμέσως μετά θα γίνει σύντομη παρουσίαση των τεσσάρων επιπέδων ανάλυσης στα οποία επίσης ανάγονται και οι διάφοροι μηχανισμοί που καθορίζουν τη δημιουργία και την αναπαραγωγή των διαφόρων φαινομένων που μελετά η Κοινωνική Ψυχολογία.

1. Το ενδοατομικό επίπεδο. Τα μοντέλα που χρησιμοποιούνται περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα οργανώνουν τις αντιλήψεις και τις εκτιμήσεις του κοινωνικού τους περιβάλλοντος, καθώς και τη συμπεριφορά τους απέναντι στο περιβάλλον αυτό. Στα μοντέλα αυτά η αλληλεπίδραση του ατόμου με το κοινωνικό του περιβάλλον δεν μελετάται άμεσα. Αντικείμενο των προτεινόμενων αναλύσεων είναι οι μηχανισμοί οι οποίοι, στο ατομικό επίπεδο, καθιστούν εφικτή την οργάνωση των εμπειριών του ατόμου.
2. Το διατομικό επίπεδο ενδιαφέρεται για τις διατομικές διαδικασίες, έτσι όπως ανελίσσονται μέσα σε μια συγκεκριμένη περίσταση. Οι διαφορετικές θέσεις που μπορεί να κατέχουν τα υποκείμενα στην περίσταση αυτή δεν λαμβάνονται υπόψη.
3. Το διομαδικό επίπεδο παρεμβαίνει πάνω στην κοινωνική απόδοση και το οποίο παρεμβάλλει με σαφήνεια στις προτεινόμενες ερμηνείες τη διαφορά της κοινωνικής θέσης που μπορεί να υπάρχει ανάμεσα στις διάφορες κατηγορίες υποκειμένων.
4. Το ιδεολογικό επίπεδο. Κάθε κοινωνία αναπτύσσει "ιδεολογίες", συστήματα πεποιθήσεων και αναπαραστάσεων, εκτιμήσεων και αξιών που πρέπει να δικαιολογήσουν και να διατηρήσουν τους ήδη υπάρχοντες συσχετισμούς δυνάμεων.

Κεφαλαιο 7. Επιπλέον εννοιολογικές αποσαφηνίσεις:

7.1. Αναπαραστάσεις, στάσεις, στερεότυπα, προκαταλήψεις, αξίες

Στο κεφάλαιο αυτό η προσοχή μας εστιάζεται σε επιπλέον διευκρινίσεις και αποσαφηνίσεις διαφόρων όρων, όπως αναπαραστάσεις, στάσεις, στερεότυπα, προκαταλήψεις και αξίες που χρησιμοποιούνται πολύ συχνά στην εργασία μας και θα μπορούσαν να προκαλέσουν σύγχυση αν δεν γίνουν εξαρχής κατανοητοί.

7.1.1. Αναπαραστάσεις

"Ο κόσμος είναι η αναπαράστασή μου" έλεγε ο Schopenhauer (1814). Η Denise Jodelet στο έργο της "Τρελοί και τρέλα σε μια αγροτική περιοχή της Γαλλίας. Μια μονογραφική προσέγγιση" ορίζει την κοινωνική αναπαράσταση ως εξής:

Κοινωνική αναπαράσταση καλείται το προϊόν και η διαδικασία μιας νοητικής δραστηριότητας μέσω της οποίας ένα άτομο ή μια ομάδα ανασυντάσσει την πραγματικότητα που αντιμετωπίζει και της αποδίδει μια ειδική σημασία.

Ο Παπαστάμου Στ. (1993, σ. 192) γράφει "οι κοινωνικές αναπαραστάσεις παίζουν έναν ιδιαίτερο ρόλο στις σχέσεις που εγκαθιδρύονται ανάμεσα στις ομάδες". Σ' αυτό συμφωνεί και ο Gilly M., (1980) ο οποίος τονίζει ότι "το παιχνίδι των διομαδικών σχέσεων καθορίζει τη δυναμική των αναπαραστάσεων. Η ανάπτυξη των αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στις ομάδες κατευθύνει τις αναπαραστάσεις που έχουν τα μέλη για τον εαυτό τους, για την ομάδα τους, για τις άλλες ομάδες και τα μέλη τους" (βλ. και Snyder M. & Cantor N., σ. 330-342, 1979, από Μαντόγλου Α., Κοινωνικές αναπαραστάσεις, 1995, σ. 25).

Από τους Moscovici S., Hewstone M. (1983) υπογραμμίζεται ότι ενώ η επιστήμη αναρωτιέται κυρίως για το "γιατί" και το "πώς" οι κοινωνικές αναπαραστάσεις για την απάντηση "επειδή"

Για τις αναπαραστάσεις ένας άλλος ορισμός είναι του Abric J.-C., (1988, σ. 188), "Η αναπαράσταση είναι ένα οργανωμένο σύνολο απόψεων, στάσεων, πεποιθήσεων και πληροφοριών που αναφέρονται σ ένα αντικείμενο ή σε μια κατάσταση. Καθορίζεται δε σ ένα τόσο από το ίδιο το υποκείμενο (την ιστορία του, τα βιώματά του) και από το κοινωνικό και ιδεολογικό σύστημα μέσα στο οποίο υπεισέρχεται, όσο και από τη φύση των σχέσεων που διατηρεί το υποκείμενο με αυτό το κοινωνικό σύστημα" ή "Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις ορίζονται ως η διαδικασία και το αποτέλεσμα μιας κοινωνιοψυχολογικής διεργασίας μέσα από την οποία ένα άτομο ή μια ομάδα ανασυγκροτεί την πραγματικότητα με την οποία βρίσκεται αντιμέτωπο και της προσδίδει μια ιδιαίτερη σημασία" (βλ. και Abric J.-C., 1989, από Μαντόγλου Α., 1995, σ. 23).

Η Jodelet D. (από S. Moscovici (ed.), 1984, σ. 131-133) αναφέρει τα εξής: "αναπαριστώ σημαίνει αντικαθιστώ παίρνω τη θέση κάποιου. Με αυτήν την έννοια η αναπαράσταση είναι το νοητικό αναπαριστώμενο κάποιου πράγματος (αντικειμένου, προσώπου, γεγονότος, ιδέας κτλ.)"

Οι αναπαραστάσεις πρωτοεμφανίστηκαν στο χώρο της κοινωνιολογίας με τον Durkheim (1898) ο οποίος έκανε τη διάκριση μεταξύ των συλλογικών και ατομικών αναπαραστάσεων, θέλοντας να επισημάνει την ιδιομορφία της συλλογικής σκέψης σε σχέση με την ατομική. Η πρώτη όμως κοινωνιοψυχολογική θεωρητική προσέγγιση των κοινωνικών αναπαραστάσεων έγινε από τον Moscovici S. (1961) ο οποίος πιστεύει ότι οι κοινωνικές αναπαραστάσεις είναι απαραίτητες στην καθημερινή μας ζωή, στις σχέσεις που εγκαθιδρύουμε με τους άλλους, στην επικοινωνία, στις ανθρώπινες γενικότερα δραστηριότητες. Είναι μέσα απ' αυτές που τα άτομα "διαβάζουν", αποκωδικοποιούν και ελέγχουν κοινωνιογνωστικά την πραγματικότητα. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ύπαρξη και η λειτουργία μιας κοινωνίας στηρίζεται πάνω στις κοινωνικές αναπαραστάσεις, (Moscovici S., 1976, από Παπαστάμου Στ., Εισαγωγή: Μαντόγλου Α., 1995, σ. 13-19).

7.1.2. Στάσεις

Στάση είναι μια ψυχική οργάνωση με θετικό ή αρνητικό προσανατολισμό αναφορικά με το αντικείμενό της και ο οποίος εκφράζεται είτε μέσα από τη γενικότερη συμπεριφορά ενός ατόμου ή μιας κοινωνικής κατηγορίας, είτε μέσα από μια σειρά αντιδράσεων, η σημασία των οποίων είναι κοινή σε όλους. Η στάση δηλαδή δεν είναι ένα σύνολο από γνώμες (πολλές φορές ετερόνομες μεταξύ τους) η λειτουργία της έχει επιλεκτική δράση στο σύνολο των εκδηλώσεων ενός ατόμου (Παπαστάμου Στ., 1993, σ. 482).

Η Jodelet D. (1984, σ. 25) θεωρεί ότι στάση είναι μια ψυχική δομή, σχετικά σταθερή που εκφράζει το γενικό προσανατολισμό, αρνητικό ή θετικό, ενός ατόμου ή μιας ομάδας απέναντι στο αντικείμενο της κοινωνικής αναπαράστασης.

Ο Γεώργας Δ. (1990) αναφέρει τον εξής ορισμό: "Με τη χρήση της έννοιας στάση προς κάποιο αντικείμενο, κάποια ιδέα ή κάποιο πρόσωπο, εννοείται ένα διαρκές σύστημα με γνωστικό στοιχείο, συναισθηματικό στοιχείο και τέλος, με κάποια τάση προς την έκφραση συμπεριφοράς».

Κατά τον Allport F.H. (1935), "μία στάση είναι μία πνευματική ή νευρική διάθεση, οργανωμένη από τις εμπειρίες που ασκεί μια κατευθυντήρια και δυναμική επίδραση πάνω στη διαγωγή-συμπεριφορά ενός ατόμου σχετικά με όλα τα αντικείμενα και όλες τις καταστάσεις με τις οποίες συνδέεται".

Ο Laswell H. (1952) μας αναφέρει ότι οι στάσεις:

- συνήθως συνδέονται με εξωτερικές εικόνες
- επηρεάζουν την αντίδραση του ατόμου ώστε να εκδηλώνει συμπάθεια, αντιπάθεια, μίσος κλπ.
- σχετίζονται με τις διάφορες συγκινησιακές καταστάσεις. Παρουσιάζουν αντίσταση στην αλλαγή και βρίσκονται ανάμεσα στους κοινωνικούς και ατομικούς παράγοντες που επιδρούν στη συμπεριφορά.

Επιπλέον διακρίνει τρεις κατηγορίες στάσεων: τις ατομικές (προδιάθεση που οδηγεί ένα άτομο-που δρα ατομικά-να δράσει ή να αντιδράσει με έναν ορισμένο τρόπο μπροστά σε ένα εξωτερικό ερέθισμα), τις κοινές στάσεις (κοινές σε μια ομάδα ατόμων) και τέλος τις μαζικές στάσεις (δηλαδή στάσεις που οδηγούν ένα σύνολο-ένα πλήθος ατόμων-να δράσουν με ένα ορισμένο τρόπο σε μια δεδομένη κατάσταση).

Ο Γεώργας Δ. υιοθετεί για τις στάσεις τις ακόλουθες απόψεις: οι στάσεις συμπεριλαμβάνουν το στοιχείο της σταθερότητας. Οι στάσεις είναι σταθερές, δεν αλλάζουν εύκολα και αντιστέκονται στην αλλαγή, ενώ μαθαίνονται από το άμεσο και έμμεσο περιβάλλον.

Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει και άλλους όρους που έχουν αντίστοιχες σημασιολογικές έννοιες με τη λέξη στάσεις, όπως θέσεις, πεποιθήσεις.

Η αλλαγή των στάσεων των πολιτών, όσον αφορά κρίσιμα ζητήματα της κοινωνίας, είναι κύριο μέλημα κάθε κράτους. Ωστόσο στην πραγματικότητα, οι φορείς του κράτους συνήθως δεν συνειδητοποιούν ότι το πρόβλημα είναι ουσιαστικά η αλλαγή των στάσεων. Αντιθέτως προσπαθούν να αλλάξουν απευθείας τη συμπεριφορά των πολιτών. Δεν γνωρίζουν, δηλαδή τη συνάρτηση της συμπεριφοράς με τη στάση –ότι η συμπεριφορά κατευθύνεται, τόσο από το γνωστικό στοιχείο, όσο και από το συναισθηματικό στοιχείο της στάσης (Γεώργας Δ., 1990).

7.1.3. Στερεότυπα

Με την έννοια "στερεότυπο" κατανοούμε το (συν)αίσθημα αποδοχής ή απόρριψης ενός ατόμου ή μιας ομάδας, το οποίο πηγάζει από πραγματική εμπειρία που παράγει συγκινησιακή αντίδραση. Στην έννοια του συμπεριλαμβάνονται και γνωστικές διεργασίες, όπως π.χ. η αυθαίρετη κατηγοριοποίηση, δηλαδή γενικεύσεις που δημιουργούνται βάσει αμφιλεγόμενων παρατηρήσεων και εμπειριών (Αζίζι- Καλαντζή Α., κ.ά., 1996, σ. 2).

Ένας άλλος ορισμός είναι ο ακόλουθος: "Τα στερεότυπα είναι η αντίληψη που δημιουργεί ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων για οποιοδήποτε γεγονός ή ομάδες ατόμων και σχηματίζεται σε συνάρτηση με τις στάσεις και προκαταλήψεις τους, συναισθηματικά φορτισμένες και όχι σαν αποτέλεσμα αντικειμενικής παρατήρησης. (...) Διαπιστώθηκε ότι οι αντιστάσεις και η εμμονή στα στερεότυπα είναι τόσο πιο έντονες όσο το στοιχείο που πρέπει να αλλάξει διατηρεί περισσότερες σχέσεις με άλλα στοιχεία, όσο περισσότερο βρίσκεται σε ένα πιο βαθύ επίπεδο της κοινωνικής πραγματικότητας και όσο περισσότερο είναι ασυνειδητοποίητο στα άτομα" (Μακρίδου Ε.- Τέπερη Ι., 1985, σ. 153-7).

Κατά τον Γκότοβο Αθ., το στερεότυπο είναι αποτέλεσμα της στερεοτυπικής σκέψης. Στερεοτυπική σκέψη ονομάζεται στην κοινωνική ψυχολογία εκείνη η σκέψη, η οποία με αφετηρία την ταξινόμηση ενός ατόμου σε μια κοινωνική κατηγορία π.χ. λευκός, Έλληνας, νέος κτλ. οδηγείται σε ατεκμηρίωτες γενικεύσεις ως προς τις ιδιότητες που υποτίθεται ότι έχει κάθε άτομο που ανήκει σε μια ή περισσότερες από τις παραπάνω κατηγορίες. Η στερεοτυπική σκέψη είναι εργαλείο της στερεοτυπικής αντίληψης του άλλου και αυτή με τη σειρά της οδηγεί στο στερεότυπο, δηλαδή σε μια γενίκευση για το πώς συγκροτείται κάθε φορά ο άλλος.

Χαρακτηριστικά για το στερεότυπο είναι αφενός η αξιολογική διάσταση που περιέχεται στην (στερεοτυπική) εικόνα για τον "άλλο", ανάλογα με την κατηγορία στην οποία αυτός εντάσσεται, η αξιολόγησή του μπορεί να είναι από άκρως θετική μέχρι και άκρως αρνητική (Tumin M.M., 1958, σ. 256-63) και αφετέρου η υπερβολή, με την έννοια της μη ρεαλιστικής απόδοσης των ιδιοτήτων (θετικών ή αρνητικών) που υποτίθεται ότι χαρακτηρίζουν μια ομάδα και κατ' επέκταση κάθε της μέλος (Γκότοβος Αθ., 1996, σ. 16, βλ. και Allport G.,

(1954, σ. 203) κατά τον οποίο το κύριο πρόβλημα των διομαδικών στερεότυπων αντιλήψεων είναι ότι τα χαρακτηριστικά των διαφόρων ομάδων υπεραπλουστεύονται.

Τα στερεότυπα έχουν θετικές και αρνητικές επιπτώσεις. Θετικές γιατί βοηθούν τον άνθρωπο να προβλέπει και να προλαμβάνει κάποιους πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης κάποιου ο οποίος ανήκει σε μια ομάδα-κατηγορία και αρνητικές γιατί πολλά από τα στερεοτυπικά χαρακτηριστικά που προσάπτονται στα μέλη μιας ομάδας ανθρώπων μπορεί να ανταποκρίνονται στο ελάχιστο ή και να μην ανταποκρίνονται καθόλου στην πραγματικότητα (Αζίζι-Καλαντζή Α., κ. ά., 1996, σ. 21 βλ. και Tajfel H., 1981).

Όταν δεχόμαστε ένα στερεότυπο πολλές φορές ασυναίσθητα περιμένουμε από τον άλλον στον οποίο αναφέρεται το στερεότυπο να συμπεριφερθεί μ΄ ένα συγκεκριμένο τρόπο που είναι σύμφωνος με το στερεότυπο που του έχουμε προσάψει. Ταυτοχρόνως βέβαια και η δική μας συμπεριφορά είναι ανάλογη των στερεοτυπικών χαρακτηριστικών που δημιουργήσαμε γι΄ αυτόν. Μερικές φορές ο Άλλος εκπληρώνει αυτές τις προσδοκίες όχι γιατί είναι αυτό που το στερεότυπο του προσάπτει αλλά γιατί αναμένεται από αυτόν να συμπεριφερθεί έτσι χωρίς να του δίνονται ουσιαστικές ευκαιρίες να αποδείξει το αντίθετο (Αζίζι-Καλαντζή Α., κ. ά., 1996, σ. 24).

Ας μην ξεχνάμε για παράδειγμα την "αυτοεκπληρώμενη προφητεία" (fullfilling profecy) στο χώρο της εκπαίδευσης των Rosenthal R. & Jacobson L. (1968).

Κοινωνικό στερεότυπο υπάρχει, όταν πολλά μέλη μιας ομάδας τονίζουν τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στα μέλη της ομάδας τους και τα μέλη μιας άλλης ομάδας, ενώ, ταυτόχρονα, τονίζουν και τις ομοιότητες που υφίστανται μεταξύ των μελών αυτής της ομάδας. Ο Bourdieu P. για παράδειγμα (1979) δείχνει πώς κατασκευάζονται οι κοινωνικές (κοινωνιοψυχολογικές μάλλον) ταυτότητες περνώντας μέσα από τη διαδικασία διαφοροποίησης, για θέματα φαινομενικά άσχετα μεταξύ τους, όπως οι αισθητικές προτιμήσεις, η διατροφή κλπ. (Παπαστάμου Στ., 1993, σ. 206).

"Το στερεότυπο εστιάζεται πάνω σε κάποιο χαρακτηριστικό, το οποίο διαχωρίζει μια κοινωνική κατηγορία από άλλες ομοειδείς. Το χαρακτηριστικό αυτό κινείται πάνω σε κάποιον άξονα διαχωρισμού των κοινωνικών υποκειμένων. Τα στερεότυπα δηλαδή προϋποθέτουν την κατηγορική αντίληψη του άλλου, την ταξινόμησή του σε κάποια από τις γνωστές κατηγορίες. Οι διαχωριστικές γραμμές (χρώμα, καταγωγή, γλώσσα, θρησκεία, επάγγελμα, ανατομία κλπ.) είναι τα όρια ανάμεσα στις κατηγορίες αυτές" (Γκότοβος Αθ., 1996, σ. 20).

Αν θέλουμε να διαπιστώσουμε τι είδους στερεότυπα υπάρχουν ανάμεσα σε δυο διαφορετικές ομάδες και το κυριότερο πώς αυτά εκφράζονται από τα δύο ενδιαφερόμενα μέρη αρκεί πολλές φορές να προσέξουμε και αξιολογήσουμε τις λέξεις που έρχονται αυτόματα στο μυαλό, ενώ εκφράζονται η μία ομάδα για την άλλη. Στην περίπτωση αυτή η χρήση των επιθέτων (που συνήθως εμπεριέχουν υποτιμητική σημασία) παίζουν ένα πολύ σημαντικό ρόλο συγκριτικά με τα υπόλοιπα μέρη του λόγου (Maisonneuve J., 1996, σ. 110 βλ. και Παπαστάμου Στ., 1989, Mugny G., Παπαστάμου Στ., Moscovici S. ed,. 1984, Triandis H.C. & Vassiliou V., 1967, Asch S.E., 1946, 41, 263, Osgood C.E., 1964, 66, σ. 171-200).

Πιο συγκεκριμένα ο Osgood θεωρεί ότι η συναισθηματική φόρτιση του λόγου με βάση την κλίμακα σημασιολογικής διαφοροποίησης έχει τρεις διαστάσεις την αξιολόγηση (π.χ.

καλό-κακό, τίμιο-άτιμο), τη δυναμικότητα (π.χ. δυνατό–αδύνατο, δύσκολο-εύκολο), την ενεργητικότητα (π.χ. νεανικό–γέρικο, περίεργο-αδιάφορο). Άλλωστε ο Osgood έχει δείξει ότι οι έννοιες, οι λέξεις, οι στάσεις σε κάθε γλώσσα, εκφράζονται από τις τρεις παραπάνω διαστάσεις με τη σημαντική διαφορά ότι τα χαρακτηριστικά επίθετα που εκφράζουν την κάθε διάσταση διαφέρουν από γλώσσα σε γλώσσα και τέλος η ίδια η λέξη ενδέχεται να έχει διαφορετική συναισθηματική φόρτιση σε διαφορετικούς πολιτισμούς.

7.1.4. Προκαταλήψεις

Αν το στερεότυπο παραπέμπει στην εικόνα που έχω για τον άλλον ως μέλους μιας συγκεκριμένης κοινωνικής κατηγορίας και ειδικότερα στην αξιολογική της διάσταση, η λέξη προκατάληψη περιγράφει μια στάση του υποκειμένου απέναντι στον ατομικό ή συλλογικό "άλλον", κάτι που τον προδιαθέτει ευνοϊκά ή δυσμενώς απέναντί του. Η αρνητική ή θετική προδιάθεση- η προκατάληψη-δεν πυροδοτείται από τις ατομικές, ιδιοσυγκρασιακές ιδιότητες του άλλου, αλλά από την κοινωνική του ταυτότητα.

Από τον Tumin M.M., (1958, 36, σ. 256-63) τονίζεται ότι η κοινωνική διάκριση δεν είναι τίποτε άλλο τελικά παρά η υλοποίηση μιας προκατάληψης που υπάρχει απέναντι σε μια κοινωνική ομάδα (από Γκότοβος Αθ., 1996. σ.31).

Ο Lynch J. (1987) αναφέρει τρεις κύριες κατευθύνσεις/ θεωρίες που επεξηγούν τη διαδικασία απόκτησης προκαταλήψεων. Αυτές έχουν σχέση με την προσωπικότητα του ατόμου, τον τρόπο διαπαιδαγώγησης των παιδιών από τους γονείς και τις κοινωνικές και πολιτισμικές επιρροές που δέχεται ένα άτομο (Καλαντζή - Αζίζι Α. κ. ά., 1996).

Ενδιαφέρον έχει και η άποψη του Fisher G. N (1992) που θεωρεί ότι η προσωπικότητα και κοινωνικοπολιτισμικοί παράγοντες αλληλοεξαρτώνται και καθορίζουν τη δημιουργία των προκαταλήψεων. Ο ίδιος μάλιστα συμπληρώνει ότι σε μια κοινωνία που η δομή της χαρακτηρίζεται από ανισότητα οι προκαταλήψεις εξυπηρετούν κατά κύριο λόγο τις κυρίαρχες ομάδες αφενός στο να ορίσουν τις θέσεις τους και αφετέρου στο να διατηρήσουν τα κεκτημένα.

7.1.5. Αξίες

Στη συνέχεια θα αναφερθούμε στις αξίες για τις οποίες έχουν δοθεί ποικίλοι ορισμοί:

"Με αξίες ή σύστημα αξιών εννοούμε ένα σύνολο από κατηγορίες με έκδηλη αξιολογική σημασία που εκφράζουν τους ιδανικούς και άρα επιθυμητούς τρόπους και όρους ύπαρξης, σκέψης και δράσης σε μια δοσμένη κοινωνία" (Σακαλάκη Μ., 1984, σ. 32) ή "Η αξία είναι μία σαφής ή υπονοούμενη σύλληψη του επιθυμητού χαρακτηριστική ενός ατόμου ή κάποιας ομάδας και η οποία επηρεάζει την επιλογή προτύπων, μέσων, και δράσεων που υπάρχουν στην κοινωνία. Η κρίσιμη λέξη που διευκρινίζει τη διαφορά μεταξύ στάσεων και αξιών στον ορισμό αυτό είναι το επιθυμητό. Δηλαδή οι αξίες αναφέρονται σε συλλήψεις, ιδέες σε συμπεριφορά που η κοινωνία αξιολογεί ως επιθυμητές (Γεώργας Δ., 1990 από Kluckhohn C., 1951, σ. 395).

Οι αξίες σύμφωνα με την άποψη της Σακαλάκη Μ., (1984, σ. 28) παρουσιάζουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: Ενώ οι νόρμες ταυτίζονται με τους κανόνες συμπεριφοράς και

υποδεικνύουν την κατάλληλη διαγωγή στον τομέα των ηθών, της καθημερινής πράξης του νόμου, οι αξίες από την πλευρά τους ταυτίζονται με γενικότερες αρχές (principes) προορισμένες να νομιμοποιήσουν και να επικυρώσουν αυτά που οι νόρμες υπαγορεύουν ή απαγορεύουν. (...). Πρόκειται πάντα για τις αξίες μιας ορισμένης κοινωνίας σε μια ορισμένη ιστορική περίοδο και όχι για απόλυτες αξίες που υπερβαίνουν το χώρο και το χρόνο. Ένα άλλο στοιχείο είναι ο ιεραρχικός τους χαρακτήρας. Μερικές από αυτές θεωρούνται κυρίαρχες και εξαιρετικά σημαντικές, σε άλλες αποδίδεται μικρότερη σημασία ή υιοθετούνται από μια μειονότητα. Ένα άλλο χαρακτηριστικό είναι η συναισθηματική φόρτιση που τις επενδύει εξασφαλίζοντας στις αξίες τη δύναμη και την αποτελεσματικότητά τους και κατευθύνοντας και καθιστώντας τες ικανές να κατευθύνουν τα άτομα μιας κοινωνίας. Τέλος, είναι αυτονόητο ότι οι αξίες εμπνέουν τις αξιολογικές κρίσεις, καθορίζουν δηλαδή τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα κρίνουν τους συνανθρώπους τους, τον ίδιο τον εαυτό τους, τα αντικείμενα του περιβάλλοντός τους. Ορισμένοι κοινωνιολόγοι θεωρούν το σύστημα αξιών σαν παράγοντα που προσδιορίζει με καθοριστικό τρόπο την εξέλιξη μιας κοινωνίας. (...) Στην ουσία οι αξίες δεν μπορούν από μόνες τους να ασκήσουν επιρροή επί των κοινωνικών δομών ή των αλλαγών που υφίστανται οι κοινωνικές δομές. Οι τελευταίες αυτές προκύπτουν από απλά αίτια (οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά κλπ.) και δεν είναι δυνατό να αναχθούν σ' έναν και μόνο καθοριστικό παράγοντα.

Επομένως, συμπληρώνει η ίδια συγγραφέας "οι αξίες δεν μπορούν να μελετηθούν, αν δεν ενταχθούν μέσα στο ιδεολογικό, πολιτισμικό, κοινωνικό- οικονομικό, πολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο καθίσταται σαφής και κατανοητή η σημασία τους" (σ.32).

Οι αξίες, τέλος, μπορεί να είναι προσωπικές, κοινωνικές κλπ. "Προσωπικές αξίες είναι τα ενδιαφέροντα ή τα κίνητρα της προσωπικότητας του ανθρώπου, γεννιούνται μέσα από τις ανθρώπινες ανάγκες κι από εγγενείς επιθυμίες και κίνητρα και μεταβιβάζονται από την εμπειρία. Κοινωνικές είναι αυτές που συμμερίζονται τα μέλη μιας κοινωνίας, δημιουργούνται με την αλληλεπίδραση των προσωπικών αξιών και αντανακλούν κατά κάποιον τρόπο το σύστημα αξιών του πολιτισμού στον οποίο είναι ενταγμένο το άτομο. Οι κοινωνικές αξίες συμβάλλουν στην προσαρμογή (ένταξη) του ατόμου στην ομάδα και στην κοινωνία, ενώ πολλές υποστηρίζουν και συντηρούν την υπάρχουσα κοινωνική διάρθρωση. Η κοινωνία βασίζεται σ' ένα σύστημα αξιών τις οποίες διατηρεί" (Γαρδίκη Ο. κ. ά., ΕΚΚΕ σ. 9-10,)

Στο βιβλίο των Segall M.H.-Dasen P.R., Berry J.W.-Poortnga Y.H. (1993, σ. 357) αναφέρονται οι σύγχρονες αξίες του Kahl J.(1968).

Η προσέγγιση αυτή αφορά τέσσερις υποθέσεις σχετικές με τις αξίες: 1) οι παραδοσιακές και οι σύγχρονες κοινωνίες διαφέρουν μεταξύ τους σε πολλά σημεία, ανάμεσα στα οποία ο καταμερισμός εργασίας, το επίπεδο της τεχνολογίας, ο βαθμός της αστικοποίησης, ο τύπος της οικονομίας, το σύστημα της κοινωνικής διαστρωμάτωσης, το σύστημα της εκπαίδευσης και των επικοινωνιών και το σπουδαιότερο το σύστημα αξιών 2) οι αξίες επηρεάζουν είτε την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη ενός έθνους ως συνόλου, είτε τη συμπεριφορά των ατόμων που έχουν ανοδική κοινωνική κατεύθυνση 3) οι αξίες με κατάλληλη μέτρηση μπορούν να διαφοροποιήσουν τις κοινωνικές ομάδες και να προβλέψουν τις μορφές συμπεριφοράς σε συγκεκριμένες καταστάσεις 4) η κάθε παραδοσιακή/σύγχρονη αξία μπορεί να θεωρηθεί ως μια συνεχής μεταβλητή που κυμαίνεται από την ακραία προσήλωση στην παράδοση έως τον ακραίο εκσυγχρονισμό, έτσι ώστε το κάθε άτομο μπορεί να

τοποθετηθεί σε κάποιο σημείο της μεταβλητής αυτής.

Ένα άλλο στοιχείο σχετικό με τις αξίες είναι ότι (οι αξίες) βρίσκονται σε συνεχή κίνηση από μια παραδοσιακή σε μια νεωτερική θέση. Κατά κανόνα, οι ονομαζόμενες σύγχρονες αξίες μιας γενιάς γίνονται τα παραδοσιακά πρότυπα της επόμενης. Όμως η σταθερότητα ή η ρευστότητα των αξιών μπορεί αν δημιουργήσει κοινωνικοψυχολογικά προβλήματα (Γκιζέλη Γρ., Καυταντζόγλου Ρ., Τεπέρογλου Α., Φίλια Β., 1984, σ. 119), όταν τα άτομα αντιμετωπίζουν αντιφατικές προτάσεις. Αισθάνονται τότε αμηχανία και τελικά βιώνουν πολιτισμική σύγκρουση.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα μετά από τη σύντομη προσέγγιση των αξιών ότι η ερμηνεία τους εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως τις προσωπικές επιλογές, επάγγελμα, πολιτική τοποθέτηση, θρησκεία, μορφωτικό επίπεδο κ.λπ. (Κακανά-Δόμνα Μ., 1994, σ. 90-93).

7.2. Ταυτότητα

Υπάρχουν πολλές απόψεις και θεωρίες οι οποίες προσπαθούν να ορίσουν με ακρίβεια την έννοια της λέξης ταυτότητα, πράγμα που τελικά αποδεικνύεται αρκετά επίπονη προσπάθεια.

Η ταυτότητα είναι έννοια εξαιρετικά αόριστη και "σκοτεινή" τόσο πολυσήμαντη όσο και η έννοια της κουλτούρας. Για τούτο και είναι δύσκολο να οριστεί. Εξαιτίας των πολιτιστικών, κοινωνικών και ψυχοβιολογικών συνθηκών που τη χαρακτηρίζουν βρίσκεται στο επίκεντρο των ατομικών και κοινωνικών αλλαγών αποδεικνύοντας ότι η αναζήτηση ταυτότητας είναι "μια διαδικασία που αφορά το άτομο αλλά και την κουλτούρα της κοινότητας στην οποία το άτομο ανήκει" (Κορωναίου Α., 1992, σ. 44).

«Η εμπλοκή του ατόμου σε διαπροσωπικά δίκτυα, η υπαγωγή του σε κοινωνικές κατηγορίες και ομάδες συνιστούν το περιεχόμενο της ταυτότητας και υπαγορεύουν την υιοθέτηση ρόλων καθώς και την αποδοχή πεποιθήσεων και αξιών» (Δραγώνα Θ., από Φραγκουδάκη Α.-Δραγώνα Θ., 1997, σ. 74).

«Η ταυτότητα του ατόμου δεν είναι μια μεταφυσική ιδέα και ούτε είναι έμφυτη ή κληρονομείται (με εξαίρεση κάποια στοιχεία της, όπως το φύλο ή η εθνοτική καταγωγή), αλλά διαμορφώνεται κάτω από κάθε φορά συγκεκριμένες κοινωνικοοικονομικές, πολιτικές, πολιτισμικές, οικογενειακές, σχολικές συνθήκες και στα πλαίσια της αλληλεπίδρασης του ατόμου μ΄ αυτές».

"Τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το άτομο αποτελούν την προσωπική ταυτότητα" (Γεωργογιάννης Π., 1995, σ. 164).

"Η αίσθηση του μοναδικού και ανεπανάληπτου, του αυστηρά προσωπικού στοιχείου που χαρακτηρίζει τα δρώντα υποκείμενα(...) (Goffman, E., 1975, σ. 75).

«Η προσωπική ταυτότητα συμβάλλει μαζί με την εθνική, πολιτισμική και κοινωνική στη σύνθεση της ταυτότητας του Εγώ (Δαμανάκης Μ., 1999, σ.41).

Είναι επίσης σημαντικό το στοιχείο ότι "ο εαυτός που χαρακτηρίζεται από πολιτιστικά και κοινωνικά στοιχεία μεταλλάσσεται συνεχώς καθώς επηρεάζεται από καθημερινές αλληλεπιδράσεις" (Ladmiral J.R.-Lipiansky E.M., 1989, σ. 126).

Η Κορωναίου Α. (1992, σ. 44 θεωρεί) ότι η διαμόρφωση της ταυτότητας αφορά στην

πραγματικότητα δύο ταυτότητες την προσωπική και την πολιτιστική-εθνική ταυτότητα που είναι στενά συνδεδεμένες, ενώ ο Γεωργογιάννης Π. (1995, σ. 164) αναφέρει ότι η ταυτότητα ενός ατόμου αποτελείται από τα στοιχεία τα οποία χαρακτηρίζουν το άτομο (η προσωπική ταυτότητα) και από στοιχεία τα οποία απορρέουν από τη συμμετοχή του στην ομάδα ή σε ομάδες (κοινωνική ταυτότητα).

Κατά τον Λίποβιτς Θ. (1988, σ. 95) η ταυτότητα δεν είναι τίποτα άλλο παρά η συσσώρευση των (καλών ή κακών) αποτελεσμάτων μιας σειράς ταυτίσεων ενός υποκειμένου με άλλα υποκείμενα μέσω του μηχανισμού της συμπάθειας/αντιπάθειας απέναντί τους και αυτή η συσσώρευση καταγράφεται ασυνείδητα στη Μνήμη. Η ανάλυση της ταυτότητας αποτελεί ένα είδος "αρχαιολογίας" της ψυχής, μέσα από την οποία αποκαλύπτονται τα ετερόκλιτα απομεινάρια περασμένων εμπειριών, αγώνων, επιρροών τραυμάτων, ηττών, νικών κλπ.

«Την εθνική και την πολιτισμική ταυτότητα τις θεωρούμε ως συνθετικά στοιχεία της κοινωνικής ταυτότητας, η οποία μαζί με την προσωπική (ατομική) ταυτότητα συνθέτουν την ταυτότητα του εγώ» (Δαμανάκης Μ., 1999, σ. 42).

«Η έννοια της προσωπικής ταυτότητας παραπέμπει σε όλες τις διαστάσεις του εαυτού που καθιστούν το άτομο μοναδικό, διαφορετικό, ξεχωριστό από τους άλλους, όπως συγκεκριμένες φυσικές ιδιότητες, ψυχολογικά χαρακτηριστικά, ιδιοσυγκρασία, πνευματικές ανησυχίες, προσωπικές προτιμήσεις και άλλα» (Δραγώνα Θ. από Φραγκουδάκη Α.-Δραγώνα Θ., 1997, σ. 73).

Η Παπαστυλιανού Δ. (1992, σ. 76-77) ειδικά για τον έφηβο γράφει: Η έννοια της ταυτότητας αναφέρεται στην εικόνα που διαμορφώνει το άτομο για τον εαυτό του ως πρόσωπο. Η εικόνα αυτή θα πρέπει να έχει ολότητα και σταθερότητα μέσα στο πέρασμα του χρόνου. Να έχει, δηλαδή ο έφηβος μια ενιαιότητα του Εγώ, να βιώνει να βιώνει μια προοδευτική και αδιάκοπη συνέχεια ανάμεσα σ΄αυτό που υπήρξε στα χρόνια της παιδικής ηλικίας και σ΄ αυτό που προσδοκά να είναι στο μέλλον. (...)

Εθνική, η ενιαιότητα του εαυτού και η συγχρονική σταθερότητα αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά της διαμορφούμενης ταυτότητας του εφήβου. Στην περίπτωση των παλιννοστούντων μαθητών που ανήκουν σε μία υποομάδα ενός ευρύτερου πολιτιστικού περιβάλλοντος, η ενιαιότητα αυτή δεν είναι εύκολος στόχος γιατί οι ταυτίσεις είναι πολλαπλές.

Επομένως θα ήταν ιδιαίτερα παρακινδυνευμένο στην περίπτωση των παλιννοστούντων εφήβων (αλλά και των υπόλοιπων ατόμων γενικά) να καταλήξουμε εύκολα σ΄ ένα χαρακτηρισμό της ταυτότητά τους, αν δε διερευνήσουμε παράλληλα την εθνική, κοινωνική, πολιτισμική κλπ. ταυτότητά τους.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα με τη σειρά.

7.2.1. Εθνική ταυτότητα

Παρόλο που η εθνική ταυτότητα ορίζεται από πολλούς παράγοντες όπως: η γλώσσα, η θρησκεία και η εκπαίδευση η σημασία αυτών των παραγόντων είναι σχετική καθώς ποικίλει από άτομο σε άτομο (Driedger L., 1975, σ. 150-162).

Πότε όμως και κάτω από ποιες συνθήκες μπορούμε να πούμε με σαφήνεια ότι ένα

άτομο ανήκει σε μια εθνική ομάδα και ότι ταυτίζεται με αυτή;

Οι Rosenthal D.A. & Hrynevich C., (1985, σ. 723-742) προσπαθώντας να δώσουν κάποια κύρια στοιχεία της εθνικής ταυτότητας αναφέρουν εκτός από τους τρεις προαναφερόμενους παράγοντες και τις κοινωνικές δραστηριότητες, την πολιτιστική παράδοση, την οικογενειακή ζωή, τα φυσικά χαρακτηριστικά (βλ. και Αβδελά Ε., από Φραγκουδάκη Α.-Δραγώνα Θ., 1997, σ. 33).

Κατά τον Kelman H.D., (1976) η ύπαρξη και μόνο κοινών πολιτιστικών στοιχείων ανάμεσα στα μέλη ενός συνόλου δεν συνιστά γνώρισμα επαρκές για τον προσδιορισμό του ως έθνους. Θα πρέπει επιπλέον τα ίδια τα μέλη του συνόλου αυτού να διαθέτουν συνείδηση του γεγονότος ότι τα κοινά αυτά στοιχεία συνιστούν τους ιδιαίτερους εκείνους δεσμούς που υπαγορεύουν τη σύνδεση μεταξύ τους (σ. 9-10) και συμπληρώνει ότι δύο ισχυρές ψυχολογικές ανάγκες ευθύνονται για την ταύτιση του ατόμου με την εθνική του ομάδα, η ανάγκη του ανθρώπου για αυτοπροστασία και η ανάγκη για υπέρβαση του εαυτού του ως τα όρια των δυνατοτήτων του (από Γεώργα Δ., 1993).

Ο Allport F.H. αναφέρει ότι τα στοιχειώδη κριτήρια για τον προσδιορισμό μιας εθνικότητας είναι στη βάση τους ψυχολογικά και είναι αποδεκτά από το σύνολο των μελών μιας εθνικής ομάδας. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν ένα σώμα κοινών παραδόσεων, κοινής ιστορικής συνέχειας καθώς και έναν κώδικα κοινών αρχών-στοιχεία τα οποία αποτελούν το τεκμήριο και συνάμα, την ουσία της εθνότητάς τους. Όταν ένα άτομο συμμερίζεται και τηρεί με αφοσίωση ιδέες κοινές με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας του, τότε το άτομο ανήκει στους κόλπους της εθνικής του ομάδας(από Thomas J.B., NFER Publishing Company, 1980).

Παρόμοια άποψη διατυπώνεται και από τον Παπαστάμου Στ., (1989, σ. 123) "οι σχέσεις των ανθρώπων με το έθνος τους και τους σημαντικότερους θεσμούς του μπορεί να εκφράζει την ουσιαστική αποδοχή της ταυτότητάς τους και η αποδοχή ορισμένων πολιτικών στάσεων και πεποιθήσεων μπορεί να χρησιμεύει για τη διατήρηση αυτής της σχέσης και τον αυτοκαθορισμό τους που θεμελιώνεται σ' αυτήν".

«Η εθνική όψη της ταυτότητας, όπως και κάθε άλλη-τοπική, ταξική, θρησκευτική, του φύλου-, κατατάσσει τα άτομα διαφοροποιώντας τα. Η έμφαση είναι στις διαφορές και όχι στις ομοιότητες. Και όσο πιο ορατές είναι οι διαφορές τόσο πιο σταθερές, διαρκείς και «φυσικές» φαίνονται. Αλλά η διαφοροποίηση δεν είναι μια ουδέτερη διαδικασία· αντίθετα είναι μια διαδικασία αξιολόγησης, όπου υψηλότερη θετική αξία έχει το οικείο, το γνωστό, το «δικό μας». (...)οι εικόνες που έχουν συχνά οι εθνικές ομάδες για τους άλλους λαούς δεν είναι παρά η εθνική ανεστραμμένη εικόνα των δικών τους θετικών χαρακτηριστικών» (Αβδελά Ε., από Φραγκουδάκη Α.-Δραγώνα Θ., 1997, σ. 35)

Η αίσθηση απειλής της εθνικής ταυτότητας συναρτάται με αισθήματα αποστέρησης, αδικίας και διάκρισης. Τα αισθήματα αυτά μπορεί να ενέχουν θέση τόσο αιτίου όσο και αιτιατού, είτε επειδή αποτελούν πρόκληση για την ταυτότητα είτε επειδή εκπληρώνουν μια αμυντική λειτουργία (Φραγκουδάκη Α.-Δραγώνα Θ., 1997, σ. 84).

Ένα καίριο ζήτημα είναι εκείνο της ανάπτυξης και στήριξης της ελληνικής ταυτότητας των παιδιών των νεοτέρων γενιών των εκτός Ελλάδας Ελλήνων (αλλά βέβαια και των ενηλίκων) όπως και της εξασφάλισης της δυνατότητας τους να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία, εφόσον επιστρέψουν. Και το ζήτημα αυτό έχει τρεις, εν πολλοίς αλληλένδετες όψεις: α) την επαφή με τη σύγχρονη ελληνική πολιτισμική πραγματικότητα όσο και με την ελληνική

παράδοση β) την καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας γ) την επαφή με το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα-δηλαδή τη δημιουργία ή τη διατήρηση της δυνατότητας (επαν)ένταξης σ'αυτό (Μουσούρου Λ., 1991, σ. 181-2).

Για το Δαμανάκη Μ., (1989, σ. 181) ο Απόδημος Ελληνισμός δεν αποτελεί για την Ελλάδα μόνο οικονομικό, αλλά προπάντων "πολιτισμικό και εθνικό κεφάλαιο".

(...) Αυτό σημαίνει ότι το οικονομικό στοιχείο δεν αρκεί για την μακροπρόθεσμη διασφάλιση των δεσμών μεταξύ "μητρόπολης" και Απόδημου Ελληνισμού. Η διασφάλιση αυτή είναι δυνατή μόνο με τη διατήρηση και την καλλιέργεια της "πολιτισμικής και εθνικής ταυτότητας" των απόδημων Ελλήνων.

Γι' αυτό και (σ. 37) επισημαίνει τα εξής: "υπογραμμίζουμε ότι παρόλο από κοινωνιολογικής άποψης η μετακίνηση ατόμων ελληνικής καταγωγής από την Αλβανία και την πρώην Σοβιετική Ένωση στην Ελλάδα ισοδυναμεί με μετανάστευση εμείς χρησιμοποιούμε τους όρους "παλιννόστηση" και "παλιννοστούντες", για να εκφράσουμε μέσα από αυτούς την ιδεολογική, ψυχολογική διάσταση, (...) που χαρακτηρίζει και προσδιορίζει σε μεγάλο βαθμό τη διαδικασία ένταξης αυτών των ατόμων στην ελλαδική κοινωνία. Υποθέτουμε ότι η ένταξη αυτών των ατόμων είναι από ψυχολογικής πλευράς πιο επίπονη και ψυχοφθόρα από εκείνη των αλλοδαπών μεταναστών στην Ελλάδα. Οι τελευταίοι έχουν ένα γεωγραφικό (χώρα προέλευσης) και πολιτισμικό σημείο αναφοράς στο οποίο μπορούν να προσφεύγουν ιδιαίτερα σε περιπτώσεις απόρριψης και στιγματισμού από την κυρίαρχη ομάδα. Σε αντίθεση με τους αλλοδαπούς μετανάστες οι οποίοι ανήκουν σ' ένα διαφορετικό πολιτισμικό σύστημα από εκείνο της κυρίαρχης ομάδας, οι ομογενείς μετανάστες (παλιννοστούντες), ενώ νομίζουν και θέλουν να ανήκουν στο ίδιο σύστημα με την κυρίαρχη ομάδα, σε αρκετές περιπτώσεις βιώνουν την απόρριψη και το στιγματισμό (Πετρινιώτη Ξ., 1993, σ. 37).

Δυστυχώς στην Ελλάδα δε γνωρίζουμε ούτε πόσοι είναι εκείνοι που λογίζονται σήμερα Έλληνες ούτε πώς βιώνουν την ελληνικότητά τους σε τι δηλαδή συνίσταται η ελληνική τους ταυτότητα. Από την πλευρά της Ελλάδας το ποιοτικό (θα λέγαμε) επίπεδο, κατά κάποιο τρόπο "ποσοτικοποιείται". Η βίωση της ελληνικότητας μεταφράζεται σε βαθμό γνώση της ελληνικής γλώσσας, σε συχνότητα εκκλησιασμού στην Ορθόδοξη εκκλησία, σε τήρηση των ελληνικών εθίμων (Μουσούρου Λ., 1990, ΓΓΑΕ, σ. 318). Στο ίδιο θέμα αναφέρεται και ο Eideneur Η. που στον Οικονομικό Ταχυδρόμο (6 Ιουλίου 1995, σ. 45) γράφει ότι ο περιορισμός της έννοιας "Έλληνας" στους κατοίκους του Ελλαδικού χώρου σημαίνει τον αποκλεισμό της έννοιας "φορέας του ελληνικού πολιτισμού".

Τι ακριβώς όμως συμβαίνει στην περίπτωση των εφήβων που έζησαν για αρκετά χρόνια εκτός Ελλάδας και κάποια στιγμή παλιννοστούν;

Σύμφωνα με τις Δραγώνα Θ.- Φραγκουδάκη Α., (1997, σ. 15) «Η εθνική ταυτότητα, όπως και οποιαδήποτε άλλη ταυτότητα, δεν εδραιώνεται μια για πάντα, αντίθετα υπόκειται σε διεργασίες συνεχούς εξέλιξης και αναδιαπραγμάτευσης». Υπάρχει κίνδυνος η ελληνική ταυτότητα να χαθεί (ή να αλλοιωθεί ουσιαστικά) στην ξένη χώρα σαν συνέπεια μιας διαδικασίας συνήθως μακρόχρονης». Επομένως η διαμόρφωση της ελληνικής-εθνικής ταυτότητας των παλιννοστούντων νέων εξαρτάται από τη χώρα από την οποία ήταν εγκατεστημένοι, τη διάρκεια και τη μονιμότητα της εγκατάστασής τους κλπ., αλλά έχει σχέση επίσης και με την ίδια την παλιννόστηση καθώς και με τις αυξημένες σήμερα δυνατότητες

επικοινωνίας. Υπάρχει επίσης η περίπτωση η ελληνική ταυτότητα των παλιννοστούντων εφήβων να μην έχει διαφοροποιηθεί από αυτήν που είχαν οι γονείς τους, όταν μετανάστευσαν στη χώρα υποδοχής. Η διατήρηση της εθνικής ταυτότητας των νέων αυτών αλλά και όλων των απόδημων Ελλήνων πρόκειται εν τέλει για ζήτημα άμεσα συνδεδεμένο με την ίδια την επιβίωση του έθνους. Η προς διατήρηση ή απώλεια ταυτότητα είναι ταυτότητα εθνική.

Το φαινόμενο μάλιστα της παλιννόστησης βοήθησε, ώστε ο Ελλαδικός χώρος να αφυπνισθεί στην οδυνηρή πραγματικότητα της έντασης και της σημασίας των προβλημάτων που συνδέονται με την απώλεια της εθνικο-κοινωνικής ταυτότητας. (Μουσούρου Λ., ΓΓΑΕ, 1990, σ. 309 –318).

«...Στο σύγχρονο έθνος-κράτος το σχολείο παίζει καθοριστικό ρόλο στη συγκρότηση, την εδραίωση και την αναπαραγωγή της εθνικής ταυτότητας...» (Αβδελά Ε., από Φραγκουδάκη Α.-Δραγώνα Θ., 1997).

7.2.1.1. Γλωσσική ταυτότητα

Για τη σημασία και τη σπουδαιότητα της γλώσσας είτε ως μητρικής είτε ως ξένης έχουμε αναφερθεί σε προηγούμενα κεφάλαια, εκτενώς. Απλά λοιπόν θα ανακεφαλαιώσουμε υπογραμμίζοντας ότι "η γλώσσα παίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο σε κάθε ανθρώπινη επικοινωνία και ταυτόχρονα στην προβολή αλλά και εξέλιξη της ταυτότητάς του ατόμου. Παράλληλα με άλλους τρόπους επικοινωνίας, όπως χειρονομίες, μιμική, η γλώσσα αποτελεί το βασικό εργαλείο του ατόμου για την έκφραση των στάσεών του και των προσδοκιών του και το βοηθά να παρουσιάσει την αποκλειστικότητά του" (Γεωργογιάννης Π., 1996, σ. 55). Όπως θα διαπιστωθεί και πιο κάτω η γλώσσα αποτελεί έναν από τους βασικότερους παράγοντες που χαρακτηρίζουν την εθνική ταυτότητα.

7.2.1.2. Θρησκευτική ταυτότητα

Ο ρόλος της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας των εκτός Ελλάδας Ελλήνων έχει επανειλημμένα τονιστεί και είναι αναμφισβήτητος. Και τούτο γιατί οι ελληνικές κοινότητες του εξωτερικού είναι κατά κανόνα κοινότητες με εθνικοθρησκευτικό χαρακτήρα, έχουν άξονα την Εκκλησία, που διαδραματίζει αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση και την αναπαραγωγή της ταυτότητας των μελών της κοινότητας ως Ελλήνων της διασποράς (Μουσούρου Λ., ΓΓΑΕ, 1990, σ. 312 βλ. και Καλοκαιρινού Γρ., στην εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 10-12-1995, σ. 9 και 19 Νοεμβρίου, 1995, σ. 9).

Πολλοί μελετητές πιστεύουν ότι η θρησκεία βοηθά γενικά στην ομαλή ανάπτυξη του ανθρώπου και μείωση των διαφόρων ψυχολογικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει (European Congress of Psychology, 1995, σ. 561). Δικαιολογείται ίσως έτσι η τάση των μεταναστών να αποζητούν παρηγοριά και βοήθεια στους κόλπους της εκκλησίας θεωρώντας ότι θα βοηθηθούν στην επίλυση των ποικίλων προβλημάτων τους.

Η εκκλησία είναι γνωστό ότι πάντα φρόντιζε να διατηρεί στενές σχέσεις με τον απόδημο Ελληνισμό και αυτό φαίνεται και από την πρόσφατη δήλωση του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου, στην Κωνσταντινούπολη, στο προεδρείο του ΣΑΕ.

"Χαίρομεν διότι εις το τελικόν ψήφισμα του ιδρυτικού συνεδρίου του Αποδήμου Ελληνισμού αναφέρεται ρητώς και η Ορθοδοξία ως ο "συνεκτικός ιστός του Οικουμενικού Ελληνισμού", ως επίσης και η ανάγκη συνεχίσεως της αγαστής συνεργασίας Εκκλησίας και Έθνους υπέρ του μέλλοντος των νέων γενεών των αποδήμων" και συνεχίζει "Το ενδιαφέρον ης Εκκλησίας δια τον απόδημον Ελληνισμόν είναι ζωηρόν και ανύστακτον. Ανάλογος και η ευθύνη και το χρέος της προς αυτόν, διότι ο απόδημος Ελληνισμός είναι θεσμός καθαρώς πνευματικός και εκκλησιοκεντρικός και μόνη η εκκλησιαστική οργάνωσις εγγυάται την ενότητα και την διατήρησίν του..." από την Ελευθεροτυπία, (20-2-1996, σ. 46).

Για έναν Έλληνα, πολλές φορές, το να λεει ότι είναι πιστός σημαίνει επιβεβαίωση ότι είναι Έλληνας (ΕΚΚΕ, 1984, σ. 130).

Η παραδοχή της συμβολής της θρησκείας στη διατήρηση της ελληνικής ταυτότητας και γλώσσας δεν παραβλέπεται από πολλούς ξένιους επιστήμονες. Για παράδειγμα ο Lacarriere J., σε συνέντευξη στη Simonnet D., (ΤΟ ΒΗΜΑ, 18-7-1999, σ. 12), αναφέρει "Η Ελλάδα είναι κυρίως μια χώρα ορθόδοξη και βαλκανική (...) δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι η ελληνική είναι η μητρική γλώσσα του χριστιανισμού, ότι τα Ευαγγέλια γράφτηκαν στα Ελληνικά. Η ελληνική γλώσσα επιβίωσε χάρη στη θρησκεία".

Είναι φανερό ότι αν θέλουμε να αξιολογήσουμε τη θρησκευτική πίστη των εφήβων γενικά, και ειδικότερα των παλιννοστούντων, δημιουργείται πρόβλημα γιατί δεν είναι σαφές ποιος είναι ο καταλληλότερος τρόπος.

"Εφόσον οι επιστήμονες δεν έχουν αναπτύξει μια μεθοδολογία για την ακριβή μέτρηση του συστήματος πίστεων και της θρησκευτικής συμπεριφοράς ενός ατόμου ή μιας ομάδας, χρησιμοποιούν ορισμένους δείκτες θρησκευτικής δραστηριότητας για να τα μετρήσουν. Για παράδειγμα ο εκκλησιασμός έχει χρησιμοποιηθεί ως δείκτης θρησκευτικότητας αν και δεν αποκαλύπτει τα πραγματικά θρησκευτικά αισθήματα και τις πεποιθήσεις ενός προσώπου ή μιας κοινωνικής μονάδας" (ΕΚΚΕ, 1984, σ. 127).

Επίσης ο Μουζέλης Ν. (1978, σ. 63) για το ίδιο πρόβλημα ισχυρίζεται ότι για τον Έλληνα ορθόδοξο, το να είναι καλός χριστιανός σημαίνει πριν απ΄ όλα να ακολουθεί όσο πιο πιστά γίνεται τους συμβατικούς κανόνες που αφορούν τον εκκλησιασμό, τη νηστεία κλπ.

7.2.2. Πολιτισμική ταυτότητα

Πριν προχωρήσουμε στην εννοιολογική αποσαφήνιση της πολιτισμικής ταυτότητας θεωρούμε σκόπιμο να προηγηθεί μια αναφορά στη λέξη πολιτισμός ή "κουλτούρα".

Για τη λέξη αυτή και κυρίως για τη σημασία της υπάρχουν πάμπολλες ερμηνείες. Οι Kroeber A. L. & Kluckhohn C. (1952) ανέλυσαν 360 διαφορετικούς ορισμούς που διατυπώθηκαν σε όλο το φάσμα των κοινωνικών επιστημών.

Επίσης οι Dasen P.R., Berry J.W., σε σχετικό με το θέμα βιβλίο τους έδωσαν 150 ορισμούς του πολιτισμού που συναντώνται στην ανθρωπολογική λογοτεχνία.

Καθώς δεν είναι δυνατόν να εξαντλήσουμε όλα όσα γράφτηκαν για την έννοια της κουλτούρας θα αναφέρουμε ενδεικτικά κάποιους ορισμούς.

Στο περιοδικό «Φιλολογική», (Κόκκινος Γ., 1996, σ. 44) γράφτηκαν τα εξής:

Ο όρος "κουλτούρα" έχει ιστορία τριακοσίων ετών, όπως διαπιστώνει ο Νίκος Δεμερτζής, στο έργο Κουλτούρα, νεωτερικότητα και πολιτιστική κουλτούρα" , (1989, σ. 87) μολονότι

βεβαίως με την έννοια της πνευματικής καλλιέργειας αναδύεται στην αγγλική γλώσσα ήδη από το έτος 1420 (Clyde Kluckhohn "Κουλτούρα" από: Gould J., Kolb W.L., Λεξικό κοινωνικών επιστημών υπό την αιγίδα της Unesco, 1972 τόμος 2ος, σ. 488). Χαρακτηρίζεται ωστόσο από μια ασυνήθιστη για επιστημονικό κατά βάση όρο πολυσημία.

"Στην ελληνική γλώσσα χρησιμοποιούμε τη λέξη "πολιτισμός" για να ορίσουμε ταυτόχρονα και τον πολιτισμό ως κατάσταση, δηλαδή αυτό που σε άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες θα λεγόταν civilisation και τον πολιτισμό ως ειδική στάση δηλαδή τον πολιτισμό ως culture" (Βενιζέλος Ε., 1998, σ. 27).

Κατά την άποψη της Κορωναίου Α., (1992, σ. 27) «Κουλτούρα είναι η σημασία που προσδιορίζει το σύνολο των φιλοσοφικών ή μουσικών ή λογοτεχνικών ή καλλιτεχνικών κλπ. δημιουργιών που επικαλύπτουν με ένα συμβολικό και αισθητικό δίκτυο τη ζωή μιας κοινωνίας. Σ' αυτή την περίπτωση αναφερόμαστε στην καλλιεργημένη ή σοφή ή ανθρωπιστική κουλτούρα που στην πράξη εντοπίζεται στα υψηλά επεξεργασμένα προϊόντα της Γνώσης και της Τέχνης. Είναι φανερό ότι ο ελληνικός όρος Παιδεία ανταποκρίνεται καλύτερα σ' αυτή τη σημασία.

Κουλτούρα επίσης είναι η σημασία που προσδιορίζει το σύνολο των πρακτικών και των γνώσεων διανοητικών και υλικών. Σ' αυτή την περίπτωση η έννοια προσεγγίζει τους ορισμούς των ανθρωπολόγων. Περιλαμβάνει τους τρόπους με τους οποίους αισθάνεται κανείς, σκέφτεται και πράττει: από την τροφή, την ενδυμασία και τους καλούς τρόπους συμπεριφοράς ως τα ΜΜΕ, τις βιομηχανικές τεχνικές και τις πλέον διαφορετικές ανθρώπινες δραστηριότητες».

Ο Γκότοβος Αθ. (1996, σ. 62) αναφέρει ότι με τη λέξη κουλτούρα ορίζουμε ένα σύνολο εσωτερικών κανόνων, γνώσεων και πρακτικών που μοιράζονται από τα μέλη μιας ομάδας και που ορίζουν έναν τρόπο του υπάρχειν και του ζειν μέσα στην κοινωνία. Ο Tylor E. (1964) γράφει ότι η έννοια της κουλτούρας εκλαμβάνεται ως ένα σύνολο δεδομένων που ορίζουν τον τρόπο ζωής και συμπεριλαμβάνουν τις πεποιθήσεις, τις τέχνες, την ηθική, τους νόμους, τα ήθη και έθιμα καθώς και άλλες ικανότητες και συνήθειες που αποκτήθηκαν από το άτομο ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας.

Αντίστοιχα κατά τον Κρασανάκη Γ., (1984) η έννοια της κουλτούρας είναι ένα σύνολο κατακτημένων γνώσεων, που συμβάλλουν στην ανάπτυξη του κριτικού πνεύματος, της ευαισθησίας και της κρίσεως (Dictionnaire "Le Petit Robert", 1979, σ. 436).

Για τον Βακαλιό Θ., (1990, σ. 34-35) η σύγχρονη εμπειρία επιβάλλει να υιοθετήσουμε την αντίληψη η οποία αναφέρεται σε όλες τις πλευρές της ζωής του ανθρώπου και της κοινωνίας συνολικά και για κάθε τομέα έκφρασής της.

Η διατήρηση των παραδόσεων ενός λαού συντελεί και στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας του ατόμου "Τα συστήματα του κάθε πολιτισμού πρέπει να συνδυαστούν για να σχηματίσουν ένα είδος γλώσσας, ένα σύνολο λειτουργιών που επιτρέπουν την εγκαθίδρυση ανάμεσα στα άτομα και τις ομάδες ενός ορισμένου τύπου επικοινωνίας. Κάθε σύστημα π.χ. συγγένεια, φαγητό, πολιτική ιδεολογία, τελετουργίες γάμου, μαγείρεμα κλπ. αποτελεί μια μερική έκφραση ενός συνολικού πολιτισμού, που συλλαμβάνεται τελικά σαν μια μοναδική γιγάντια γλώσσα" Claude Levi –Strauss, μετ. Βασδέκη Γ.,1983).

Συμπληρωματικά για τη διατροφή ο Μαδιανός Μ.,(1988, σ. 165) διατυπώνει την άποψη "η τροφή εκτός από την καθαρά βιολογική αξία που έχει για τον οργανισμό έχει αποκτήσει

και συμβολικές αξίες κοινωνικής και ψυχολογικής σημασίας, ιδιαίτερα στις ανεπτυγμένες κοινωνίες" (βλ. και Παπαστάμου Στ., 1989, σ. 153).

Όπως βλέπουμε η έννοια της κουλτούρας περιλαμβάνει ένα σύνολο από στοιχεία που το άτομο προσλαμβάνει και κάνει κτήμα του μέσα από τη συχνή επαφή. Αυτό για να γίνει κατανοητό ότι η κουλτούρα που επισκεπτόμαστε ως τουρίστες παραμένει "εξωτική" δηλαδή δεν την προσεγγίζουμε και την κατακτάμε. Για το λόγο αυτό θεωρήσαμε λοιπόν απαραίτητο να διευκρινιστεί από τους παλιννοστούντες μαθητές αν πριν από τη μόνιμη εγκατάστασή τους στην Ελλάδα είχαν επισκεφτεί τη χώρα μας για μεγάλο χρονικό διάστημα και αν αυτό επαναλαμβανόταν συχνά. (Ladmiral J.R.- Lipiansky E.M., 1989, σ. 141).

Στη διάδοση των πολιτιστικών στοιχείων σπουδαίο ρόλο παίζει και η Εκπαίδευση "Ο Πολιτισμός και η Εκπαίδευση είναι δυο άρρηκτα δεμένες μεταξύ τους έννοιες", (Παΐζης Ν., Θεοδωρίδης Μ., από το πρόγραμμα Μελίνα, 1994, σ. 5).

Πάντως ένα άτομο για να αναγνωριστεί ως μέλος της ομάδας στην οποία ζει αναγκάζεται πολλές φορές να δεχτεί και να επιδιώξει τις αλλαγές που κρίνονται απαραίτητες για να σταματήσει ο διαχωρισμός και η διάκριση.

Η πολιτιστική ταυτότητα του ατόμου και ιδιαίτερα του μετανάστη, και κατ΄ επέκταση και του παλιννοστούντα, μπορεί να διαφοροποιηθεί από φαινόμενα όπως, π.χ. της αφομοίωσης, της "ενσωμάτωσης" ή του "επιπολιτισμού" (Campeau R. Et al.,1993, βλ. επίσης Berry J. W., & kim U., σ. 207, Redfield R. , Linton R. & Herskovits M.J., 1936, σ. 149-152, Graves T.D., 1967, σ. 337-350).

Τέλος, νομίζουμε ότι θα έπρεπε να προσεχθεί το εξής στοιχείο: ένα άτομο μπορεί να προτιμά, για να καλύπτει τις επικοινωνιακές του ανάγκες, να χρησιμοποιεί μια άλλη γλώσσα εκτός από τη μητρική του (συνήθως αυτή της πλειοψηφίας), χωρίς αυτό να σημαίνει ότι απορρίπτει απαραίτητα και την πολιτιστική του ταυτότητα (Schneiderman E., 1976, σ. 59-72).

7.2.2.1. Διαπολιτισμική-πολυπολιτισμική ταυτότητα

Στα κεφάλαια που προηγήθηκαν κάναμε εκτενή αναφορά τόσο στην έννοια της πολυπολιτισμικής-διαπολιτισμικής ιδέας, όσο και στις αρχές που τη διέπουν. Έτσι δεν κρίναμε αναγκαίο να κάνουμε επιπλέον διασάφηση των εννοιών αυτών. Με βάση την αποδοχή ότι σήμερα η διαπολιτισμική εκπαίδευση αποτελεί την απάντηση στα διαπολιτισμικής φύσης προβλήματα που απασχολούν το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο θα εξετάσουμε αν οι έφηβοι (παλιννοστούντες και μη) αλλά και οι εκπαιδευτικοί που έρχονται σε επαφή με αυτούς έχουν αποκτήσει διαπολιτισμική ή πολυπολιτισμική ταυτότητα. Έχουν δηλαδή αποδεχτεί την προκύπτουσα ανομοιογένεια και τη διαφορετικότητα;

7.2.2. 2. Ευρωπαϊκή ταυτότητα

Η Ελλάδα αποτελεί πλέον ισότιμο κράτος-μέλος της ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι κάθε Έλληνας πολίτης είναι συγχρόνως και πολίτης της Ευρώπης. Με αυτή τη λογική και η ταυτότητα των Ελλήνων εφήβων (συμπεριλαμβανομένων και των παλιννοστούντων) θα πρέπει να περιέχει στοιχεία της ευρωπαϊκής ιδέας και να θεωρείται ως δεδομένο ότι η ειρηνική

συνύπαρξη των λαών της Ευρώπης αποτελεί σήμερα μια πραγματικότητα, έναν υπαρκτό στόχο-παρόλα τα πολυεθνικά, πολυγλωσσικά και πολυπολιτισμικά στοιχεία που συνυπάρχουν.

Τα πλεονεκτήματα της απόκτησης της ευρωπαϊκής ταυτότητας γίνονται εμφανή αν μελετήσουμε ανάμεσα στα άλλα και την παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών της από τον Jacques Delors (Bellieni N. & Rossetti S., 1993, Εισαγωγή) "Ο κόσμος στον οποίο ζούμε στην πραγματικότητα χαρακτηρίζεται από μια συνεχώς αυξανόμενη αλληλοεπίδραση. Όλο και περισσότεροι νέοι, στη διάρκεια της προσωπικής ή επαγγελματικής τους ζωής, έρχονται σε επαφή με στοιχεία πολυπολιτισμικά. Γνωρίζοντας λοιπόν την ευρωπαική ιστορία τους βοηθάμε να αντιληφθούν ανάλογα τη διαφορετικότητα της ηπείρου μας και τις κοινές της αξίες. Πρόκειται για προνομιούχο μέσο που ευνοεί την ανάδυση μιας πραγματικής ευρωπαϊκής ταυτότητας που σέβεται εξίσου τις εθνικές ταυτότητες.

Το να είσαι Ευρωπαίος πολίτης και συγχρόνως πολίτης της δικής σου χώρας αποτελεί για τον καθένα μας έναν διπλό πολιτισμικό εμπλουτισμό τον οποίο μπορούμε να καλλιεργήσουμε μόνο μέσω της δυνατής και πεπαιδευμένης ευρωπαϊκής πεποίθησης, δηλαδή μέσω του κοινού πολιτισμού μας με όλες τις διαφορές που από πάντα τον τρέφουν και επομένως επιβάλλεται να διατηρηθούν. (...) Η Ευρώπη δεν ορίζεται μόνο γεωγραφικά, ιστορικά ή πολιτικά. Είναι μια ανάμειξη όλων αυτών των στοιχείων που ορίζουν πάνω απ' όλα έναν τρόπο ζωής, αντίληψης, σκέψης, ζωής (σ. 13-15).

Επίσης ο Manzini Ezio (Commission Européenne, 1997) γράφει ότι "Η Ευρώπη μπορεί να θεωρηθεί ως μια περιοχή προικισμένη με πολιτιστικές ρίζες και ηθικές αξίες...".

Αναφορικά με την ευρωπαϊκή σκέψη συναντάμε διάφορες θέσεις που τις εκφράζουν μελέτες από τον ευρωπαϊκό και ελληνικό χώρο.

Ο Couloubaritsis L. (1992) εξετάζει το θέμα κάτω από το πρίσμα της προσφοράς της αρχαίας ελληνικής σκέψης στη γένεση της ευρωπαϊκής σκέψης "Αν δεχτούμε ότι η ελληνική σκέψη γεννήθηκε στην αρχαία Ελλάδα, όταν το επέτρεψαν οι πολιτικές συνθήκες, και ότι αυτή η σκέψη γνώρισε μεν μεγάλη άνθηση στο παρελθόν αλλά μέχρι σήμερα δεν έχει ολοκληρώσει τον κύκλο της, τότε μπορεί να αποτελέσει μια ελπίδα, μια έμμεση επίδραση στο μετασχηματισμό που επιτελείται στην Ευρώπη".

Η ευρωπαϊκή σκέψη-συνείδηση δικαιολογείται, σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη Γ. από τους ακόλουθους λόγους: " (...) οι κοινές καταβολές στην πολιτισμική ταυτότητα των χωρών της Ευρώπης, στην παιδεία και στην τέχνη, στη σκέψη και τις αξίες που καλλιέργησαν, η παράλληλη παράδοση και ιστορία τους, η χριστιανική θρησκεία και η κοινής (ινδοευρωπαϊκής) καταγωγής γλώσσα τους είναι που συνέχει τους λαούς της Ευρώπης σε Κοινότητα και δημιουργεί ό,τι αποκαλούμε "ευρωπαϊκή συνείδηση" (Συνέδριο 1991, Γραφείο της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην Ελλάδα).

Για τη θέση της ελληνικής ταυτότητας και τις σχέσεις που δημιουργούνται από τη συνάντησή της με άλλους πολιτισμούς ο Μάρκου Γ. ισχυρίζεται "Η απαίτηση για μια ευρωπαική ταυτότητα συνδέεται με την ανάπτυξη τρόπων σκέψης και συμπεριφοράς που ξεπερνούν τα εθνικά πλαίσια μέσα στα οποία ορίστηκαν οι αντιλήψεις , οι αξίες και οι κανόνες των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Σήμερα η αναζήτηση της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας σχετικοποιείται μέσα από τη διεθνοποίηση των αξιών και των κανόνων. Αν

προχωρήσει η ευρωπαϊκή ενοποίηση και στο βαθμό που επιδιώκεται με τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας (συνείδησης), τότε η ελληνική ταυτότητα θα αποκτήσει μια περιφερειακή έκφραση δίπλα στις άλλες, που θα αναζητείται στην ευρύτερη ευρωπαϊκή ταυτότητα. (Μάρκου Γ., ΥΠ.Ε. Π. Θ., Αθήνα, 1996, σ. 57-58).

Εδώ πρέπει να τονιστεί ότι η ευρωπαϊκή ταυτότητα δε θεωρείται ότι βάζει σε κίνδυνο την εθνική καθώς δεν επιθυμεί να την υποκαταστήσει αλλά αντίθετα να τη βοηθήσει να διατηρηθεί προσαρμόζοντας την στις νέες πολυπολιτισμικές και διαπολιτισμικές απαιτήσεις του σήμερα (βλ. και Ladmiral J.R - Lipiansky E.M., 1989, σ. 9).

7.2.3. Κοινωνική ταυτότητα

Ο Erikson ήταν ο πρώτος που αναγνώρισε την κοινωνιο-ψυχολογική φύση της ταυτότητας και το σημαντικό ρόλο που παίζει το κοινωνικό περιβάλλον στην αναγνώριση και υποστήριξη του "εγώ" (από Kroger J., 1989. Βλ. και Erikson E.H., 1968).

Κάθε άτομο κατοικεί σε μια κοινωνία που αποτελείται από πρόσωπα υπαρκτά ή φανταστικά, ήρωες, φίλους και εχθρούς, αδέλφια και γονείς με τους οποίους βρίσκεται σε στενή μόνιμη σχέση (Moscovici S., 1984, σ. 5).

Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις αποτελούν ένα πολύπλοκο δίκτυο διαμεσολαβημένων κοινωνικών σημασιών που προσφέρουν υλικό απαραίτητο για την κατασκευή της κοινωνικής ταυτότητας (Δραγώνα Θ., από Φραγκουδάκη Α.-Δραγώνα Θ., 1997, σ. 77).

Οι δεσμοί του ατόμου με τα μέλη της ομάδας καθρεφτίζονται στην αντίληψη που έχει σχετικά με τον κοινωνικό του εαυτό. Οποιαδήποτε κοινωνική σχέση, στην οποία εμπλέκεται το άτομο –είτε πρόκειται για την οικογένεια, την ενορία της εκκλησίας, τους συναδέλφους, το έθνος του είτε πρόκειται για τα μέλη της γλωσσικής κοινότητας στην οποία ανήκει – συμβάλλει στη διαμόρφωση της ταυτότητάς του (Γεώργας Δ. 1993, σ. 379).

Η κοινωνική ταυτότητα ενός ατόμου συνδέεται κατά τον Tajfel H. (1972, σ. 292) με τη γνώση της ένταξής του σε ορισμένες κοινωνικές ομάδες και με τη συγκινησιακή και αξιολογική σημασία που απορρέει από τη συμμετοχή αυτή (από Παπαστάμου Στ., 1989, σ. 430).

Ουσιαστική απειλή για την κοινωνική ταυτότητα είναι εκείνη που προέρχεται από την υπαγωγή σε μια ομάδα, η οποία δεν μπορεί να αξιολογηθεί θετικά συγκρινόμενη με άλλες ομάδες. Η απειλή, που είναι προϊόν ομαδικής δυναμικής, δεν είναι αναγκαίο να προσωποποιηθεί: απευθύνεται στο άτομο ως ένα οποιοδήποτε μέλος μιας κοινωνικής ομάδας και όχι ως συγκεκριμένη προσωπικότητα. Ωστόσο την ίδια στιγμή μια τέτοια απειλή μπορεί και να προσωποποιηθεί (Δραγώνα Θ., από Φραγκουδάκη Α.-Δραγώνα Θ., 1997, σ. 80).

7.3. Αυτοαντίληψη

Οι απόψεις των διαφόρων ερευνητών συγκλίνουν προς το συμπέρασμα ότι, όταν ένα άτομο δεν έχει για τον εαυτό του θετική εικόνα (κι αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες) τότε δε διατηρεί με αυτόν αρμονικές σχέσεις.

Είναι σημαντικό το στοιχείο ότι η αυτοεκτίμηση ξεχωρίζει τον άνθρωπο από το ζωϊκό

βασίλειο (Burns R.B., 1979, σ. 3).

Η επιθυμία θετικής αυτοαξιολόγησης έχει τόση σημασία για την κοινωνική ταυτότητα όσο και για την προσωπική (Tajfel H., 1978, Tajfel H. & Turner J., 1979).

Ας δούμε όμως με περισσότερες λεπτομέρειες τι συμβαίνει, όταν ζητάμε από ένα άτομο να αυτοαξιολογηθεί:

Η εικόνα για τη σωματική διάπλαση, η εντύπωση για τη νοητική μας δυνατότητα, η αντίληψη για την κοινωνικότητά μας και η αυτοεκτίμηση συμπροσδιορίζουν την ιδέα που σχηματίζουμε για τον εαυτό μας (Ζαφειροπούλου Μ., 1997, σ. 107).

Η υπαγωγή μάλιστα σε μια υποδεέστερη ομάδα εν δυνάμει επιδικάζει στα μέλη της μια αξιολογικά αρνητική κοινωνική ταυτότητα και κατ' επέκταση χαμηλή αυτοεκτίμηση (Δραγώνα Θ., από Φραγκουδάκη Α.-Δραγώνα Θ., 1997, σ. 80).

Στην ηλικία των τριών ετών εμφανίζεται μια αίσθηση της αυτοαντίληψης (Allport G.W., 1961, σ. 23). Ο Erikson E.H. (1968, σ.52-68) δίνει τον ακόλουθο ορισμό.

Η αυτοαντίληψη κατά πολλούς είναι η άποψη του ατόμου, η έννοια και εκτιμήσεις για το άτομό του συμπεριλαμβανόμενης και της εικόνας που έχει για το πώς τον βλέπουν οι άλλοι και για το πώς θα επιθυμούσε να είναι. Αυτή η εικόνα τροφοδοτείται από την προσωπική κρίση του ατόμου για το εαυτό του αξιολογώντας τον μέσα στο περιβάλλον που ζει. (...)Έτσι για τον εαυτό του, όπως είναι, ο καθένας εκφράζει μια άποψη για το πώς θα ήθελε να είναι, για το πώς τον βλέπουν οι άλλοι και πώς τον κρίνουν ως μαθητή, καθηγητή, φίλο κτλ.

Ο Freud S. (1921) ισχυρίστηκε ότι η συνείδηση του εαυτού φαίνεται αδιαχώριστη από τη συνείδηση του Άλλου (...)ο Εαυτός για να αναγνωρίζεται, έρχεται σε αντίθεση, διαφοροποιείται και ταυτίζεται μ' έναν Άλλο. (Βλ. και Turner J. C., 1981, Turner J. C., 1982, Mead's G.H., 1981, σ. 31).

Γενικά, κάθε άνθρωπος έχει την τάση να κρίνει τις προσωπικές του αντιλήψεις και ικανότητες (...) μέσα στα πλαίσια ενός πεδίου σύγκρισης επιλέγουμε κατά προτίμηση για σημεία αναφοράς αυτούς των οποίων η γνώμη και οι ικανότητες είναι παρεμφερείς με τις δικές μας (Παπαστάμου Στ., 1993, σ. 80).

Με άλλα λόγια ο εαυτός μας, όσον αφορά το σώμα μας, την εξυπνάδα μας, το σύνολο γενικά της προσωπικότητάς μας, αντανακλά την ιδέα που σχηματίζουμε γι' αυτόν μέσω των άλλων.

Η επικέντρωση του ενδιαφέροντος ως προς το πώς μας αξιολογούν οι άλλοι παίζει ένα σημαντικό ρόλο σε επαγγελματικές ομάδες, όπως οι καθηγητές, ηθοποιοί, διερμηνείς κτλ. Οι άνθρωποι αυτοί αλλά και οι υπόλοιποι δέχονται ότι στη σκέψη του άλλου υπάρχουν ορισμένες κρίσεις για την εμφάνισή τους, τους τρόπους συμπεριφοράς, βοήθειας, χαρακτήρα, φίλους κτλ. και στη συνέχεια οι ίδιοι επηρεάζονται από τις κρίσεις αυτές (Burns R.B., 1975, 181-9).

Ο Γεώργας Δ. (1993, σ. 26) μάλιστα συμπληρώνει ότι "Η συμπεριφορά μας ως συγγενών, εργαζομένων, μελών οργανώσεων κλπ. καθορίζεται από τις προσδοκίες των άλλων για το ρόλο μας (...) οι προσδοκίες του ρόλου λαμβάνουν συχνά το χαρακτήρα επιβολής ή υποχρέωσης ελέγχοντας ουσιαστικά την κοινωνική συμπεριφορά μας".

Πολλές παραβατικές συμπεριφορές ή ισχυρές τάσεις των νέων για συμμόρφωση αιτιολογούνται από αυτήν ακριβώς την απόρριψη του Εαυτού από τους άλλους. "Η μη

αναγνώριση του εαυτού από τον άλλον συνιστά τη βασική ίσως μορφή προσβολής του εγώ" (Τσαλίκογλου Φ., 1989, σ. 68).

Στην αυτοαντίληψη σημαντικό ρόλο παίζει και η τάση του ατόμου να θεωρεί για τις πράξεις του υπεύθυνους τους άλλους ή τον εαυτό του.

Υπάρχουν άτομα που πιστεύουν στον ενδοπροσωπικό έλεγχο (internal locus of control) άτομα δηλαδή που δέχονται ότι η έκβαση σε κάποιο γεγονός της ζωής τους οφείλεται στη δική τους συμπεριφορά και άτομα που πιστεύουν στον εξωπροσωπικό έλεγχο (external locus of control) των γεγονότων της ζωής. Τα άτομα αυτά δέχονται ότι άλλοι παράγοντες έξω από τις δυνατότητες του προσωπικού ελέγχου, είναι αυτοί που καθορίζουν την έκβαση κάθε προσωπικού τους γεγονότος. Η διαφορά αυτή μεταξύ του ενδοπροσωπικού και εξωπροσωπικού ελέγχου των γεγονότων της ζωής με άλλα λόγια, εντοπίζεται στο κατά πόσο πιστεύει το άτομο ότι υπάρχει συνάφεια ανάμεσα στις ατομικές του προσπάθειες και στα αποτελέσματα τους.

Όταν λοιπόν ζητήσαμε από το μαθητικό πληθυσμό της έρευνάς μας να μας εκφράσει το βαθμό ικανοποίησής του από την προσπάθεια που καταβάλλει στο σχολείο θελήσαμε αφενός μεν να ελέγξουμε το πώς αντιμετωπίζεται η αποτυχία από τους εφήβους γενικά αλλά και να σκιαγραφήσουμε σε ποιον μπορούμε να επιρρίψουμε τη σχετική ευθύνη.

ΜΕΡΟΣ Β΄
(Ερευνητικό)

Κεφάλαιο 1
1. Μεθοδολογία της έρευνας

1.1. Σκοπός της έρευνας

Όπως έγινε αντιληπτό από το Α΄ μέρος της εργασίας μας στο Β΄ μέρος που ακολουθεί θα προσπαθήσουμε να ελέγξουμε τον τρόπο με τον οποίο οι παλιννοστούντες έφηβοι βιώνουν τη μετάβασή τους στο ελληνικό περιβάλλον, οπότε σε μια κρίσιμη ηλικιακά περίοδο της ζωής του, στην εφηβική, αναγκάζονται να ενταχθούν σε ένα διαφορετικό πολιτισμικό, κοινωνικό, γλωσσικό, εκπαιδευτικό κλπ. περιβάλλον. Ανάμεσα σε Έλληνες μαθητές που πιθανότατα ουδέποτε έζησαν στο εξωτερικό μακριά από την Ελλάδα, θα πρέπει να δημιουργήσουν την ατομική, εθνική, γλωσσική, κοινωνική τους κλπ. Ταυτότητα, ενώ συγχρόνως θα πρέπει να αντιμετωπίσουν την εκπαιδευτική αλληλεπίδραση που συνεπάγεται η επαφή τους με το εκπαιδευτικό ελληνικό σύστημα.

Είναι γεγονός ότι αφού μελετήσαμε συστηματικά την υπάρχουσα βιβλιογραφία, προϋπάρχουσα και σύγχρονη, που παραπέμπει στο θέμα που μας απασχολεί διαπιστώσαμε ότι σήμερα τα πράγματα για τους εφήβους που παλιννοστούν, αν δεν έχουν καλυτερεύσει οπωσδήποτε έχουν διαφοροποιηθεί, συγκρίνοντας το τι ακριβώς συνέβαινε στη δεκαετία του '70, όταν άρχισαν να έρχονται τα πρώτα κύματα οικογενειών που παλιννοστούσαν στην Ελλάδα. Η ύπαρξη τότε μέσα στις σχολικές αίθουσες των νεοαφιχθέντων μαθητών ήταν στοιχείο πρωτόγνωρο, διαφορετικό, «ξένο». Τα γηγενή παιδιά αγνοούσαν το μέγεθος των κοινωνικών, πολιτισμικών, ψυχολογικών, γλωσσικών ή οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπιζαν οι καινούργιοι συμμαθητές τους, ενώ οι εκπαιδευτικοί που δίδασκαν στις τάξεις αυτές, χωρίς να διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και μέσα, ένιωθαν ανήμποροι, ώστε να βοηθήσουν στην επίλυση των προβλημάτων που παρουσιάζονταν καθημερινά στην αίθουσα διδασκαλίας με τα παιδιά αυτά που ήταν μεν Ελληνόπουλα συγχρόνως όμως ήταν και «διαφορετικά».

Με την πάροδο του χρόνου οι παλιννοστούντες μαθητές κατάφεραν να περάσουν κάποια μηνύματα στο κοινωνικό και εκπαιδευτικό τους περιβάλλον με αποτέλεσμα το κράτος να υποχρεωθεί να ασχοληθεί πιο σοβαρά μαζί τους και να προτείνει λύσεις ή να πάρει μέτρα, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα, για την καλύτερη προσαρμογή τους.

Βέβαια, εκείνο που ενδιαφέρει δεν είναι ο τρόπος αντιμετώπισης προβλημάτων που σχετίζονται με το παρελθόν, αλλά να διαφανεί με καθαρότητα το τι συμβαίνει στο παρόν και ταυτόχρονα να δώσουμε μια ικανοποιητική απάντηση στο τι θα συμβεί στο μέλλον. Ιδιαίτερα στην εποχή μας που χαρακτηρίζεται από ταχύτατες μεταβολές σε όλο το κοινωνικό σύνολο.

Από αυτή την άποψη η εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικών με την παλιννόστηση των εφήβων θα βοηθήσει και στη λήψη κατάλληλων μέτρων που θα συμβάλουν στην προετοιμασία των αλλοδαπών μαθητών που ζουν στην Ελλάδα και οι οποίοι θα

μπορούν, όποτε το επιθυμούν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, χωρίς να αντιμετωπίσουν ψυχολογικά και πρακτικά δυσεπίλυτα προβλήματα.

Συγχρόνως η ελληνική κοινωνία και ιδιαίτερα η νέα γενιά θα πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι η συνύπαρξη με ανθρώπους «διαφορετικούς» είναι εφικτή και να καλλιεργήσει το αίσθημα της κατανόησης προς αυτούς και τα προβλήματά τους.

Στο δεύτερο μέρος θα δοθεί έμφαση στην παρουσίαση του ερευνητικού σχεδίου με βάση τις υποθέσεις της έρευνας και στη συνέχεια η στατιστική ανάλυση και η παρουσίαση των δεδομένων που προέκυψαν. Δηλαδή με άλλα λόγια η διαδικασία επεξεργασίας των ερωτήσεων των ερωτηματολογίων και η ανάλυση των δεδομένων.

Θα ακολουθήσουν τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που θα μπορούσαν να προσδώσουν την απαιτούμενη γονιμότητα στην προσπάθεια αυτή. Στο τέλος παρατίθενται οι στατιστικοί πίνακες και ό,τι στοιχείο κρίναμε χρήσιμο για στην καλύτερη κατανόηση της εργασίας από τον αναγνώστη.

Εκείνο που πρέπει εξαρχής να διευκρινιστεί είναι ότι η έρευνα δεν ξεκίνησε αντιμετωπίζοντας τους παλιννοστούντες μαθητές ως άτομα με «ειδικές ανάγκες» ούτε θέλοντας να αντιπαραθέσουμε την ομάδα των παλιννοστούντων μαθητών στην ομάδα των «ντόπιων», δηλαδή αυτών που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στη χώρα προέλευσης, (Δαμανάκης Μ., 1987, σ. 174) γιατί και οι δυο ενέργειες θα υπέκρυπταν μια εκ προοιμίου αρνητική φόρτιση στους μαθητές αυτούς. Εμείς θα προβούμε σε μια ερευνητική δραστηριότητα που αυτή η ίδια θα μας διευκρινίσει την τρέχουσα κατάσταση και θα βοηθήσει στην επίλυση των αποριών μας. Είναι λοιπόν δυνατόν, αφού ελεγχθούν οι διερευνητικές υποθέσεις μας, να ανατραπούν όλες οι αρχικές μας σκέψεις και να βρεθούμε προ καινούργιων δεδομένων. Αυτή εξάλλου είναι και η δύναμη της έρευνας, να ανοίγει καινούργιους δρόμους και να δέχεται ότι τίποτα δεν είναι απόλυτο και συγκεκριμένο.

1.2. Διερευνητικές υποθέσεις

Ανάμεσα στις τρεις κοινωνικές οντότητες την εξουσία (τους εκπαιδευτικούς), τον πληθυσμό (τους γηγενείς μαθητές) και τη μειονότητα (τους παλιννοστούντες μαθητές), σύμφωνα με το γενετικό τριαδικό μοντέλο δημιουργούνται διάφορες σχέσεις με εμφανείς επιπτώσεις και στις οποίες, όπως σε κάθε φαινόμενο που έχει τραβήξει το ενδιαφέρον της Κοινωνικής Ψυχολογίας, συνυπάρχουν και διαρθρώνονται μεταξύ τους ψυχικοί και κοινωνικοί παράγοντες.

Για να διευκολυνθούμε στην προσπάθεια εντοπισμού και μελέτης των επιπτώσεων αυτών θα στηριχτούμε στη θεωρία των τεσσάρων επιπέδων ανάλυσης της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας, όπως διαμορφώθηκε από τον Doise W. (1982). Κατά την άποψη αυτού του συγγραφέα κάθε κοινωνιοψυχολογικό φαινόμενο που θα πέσει στην αντίληψή μας, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, θα πρέπει να μελετηθεί μέσα από το πρίσμα της ύπαρξης των τεσσάρων επιπέδων ανάλυσης, δηλαδή το ενδο-ατομικό, δι-ατομικό, δι-ομαδικό και ιδεολογικό επίπεδο. Για πληρέστερη μάλιστα κατανόηση των φαινομένων αυτών θα μελετήσουμε τον τρόπο με

τον οποίο διαρθρώνονται μεταξύ τους τα τέσερα αυτά επίπεδα αλλά και τους μηχανισμούς στους οποίους παραπέμπουν.

Αφού μελετήσουμε λοιπόν τα παραπάνω και ορίσουμε τις μεταβλητές που θα μας βοηθούσαν στις αναλύσεις της έρευνας διαμορφώθηκαν οι ακόλουθες υποθέσεις:

H_1. Η παλιννόστηση επιδρά στους παλιννοστούντες εφήβους και οι επιπτώσεις της συντελούν, ώστε να αποτελούν μια ενεργή μειονότητα. Παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες ως προς την ταυτότητα, τις αξίες, τις στάσεις, τις στερεότυπες αντιλήψεις αλλά και ως προς τη σχολική, ψυχολογική και κοινωνική προσαρμογή ή τη διάθεση του ελεύθερου χρόνου τους. Επίσης η κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς των παλιννοστούντων μαθητών αποδεικνύει ότι η παλιννόστηση επιδρά σε ενδο-ατομικό, δι-ατομικό, δι-ομαδικό και ιδεολογικό επίπεδο τους μαθητές που παλιννοστούν.

H_2. Οι ντόπιοι μαθητές, η σιωπηρή πλειοψηφία, δεν παρουσιάζουν καμία παρεκκλίνουσα συμπεριφορά και ιδιαιτερότητες ως προς τη διαμόρφωση της ταυτότητας, των αξιών, των στάσεων, των στερεότυπων αντιλήψεών τους, αλλά και ως προς τη σχολική, ψυχολογική προσαρμογή ή τη διάθεση του ελεύθερου χρόνου τους. Επίσης δεν παρουσιάζουν διαφορές και σε ενδο-ατομικό, δι-ατομικό, δι-ομαδικό και ιδεολογικό επίπεδο.

H_3. Η επαφή των καθηγητών με παλιννοστούντες μαθητές επιδρά στη διαφοροποίηση της ταυτότητας, των αξιών, των στάσεών τους. Επίσης η κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών αποδεικνύει ότι σε ενδο-ατομικό, δι-ατομικό, δι-ομαδικό και ιδεολογικό επίπεδο παρατηρούνται διάφορες αλλαγές.

H_4. Οι διδάσκοντες σε ντόπιους μαθητές, που αποτελούν τον κοινωνικό φορέα της εξουσίας, τόσο ως προς την ταυτότητα, τις αξίες, στάσεις, όσο και ως προς συμπεριφορά τους (αν αναλυθεί κοινωνιοψυχολογικά σε ενδο-ατομικό, δι-ατομικό, δι-ομαδικό και ιδεολογικό επίπεδο) παρουσιάζουν εικόνα που σχετίζεται με την κυρίαρχη ιδεολογία.

Για την καλύτερη διερεύνηση των παραπάνω υποθέσεων, όπως είναι λογικό, ορίσαμε ανεξάρτητες και εξαρτημένες μεταβλητές και στη συνέχεια εξετάσαμε τα δεδομένα που προκύπτουν από τις μεταξύ τους σχέσεις.

1.3. Μέσα και τρόπος συλλογής των στοιχείων

Σε πρώτη φάση γνωρίσαμε και οριοθετήσαμε το αντικείμενό μας μέσα από την παρατήρηση. Η επαγγελματική ιδιότητά μας επέτρεψε την παρατήρηση των μαθητών μέσα στο ίδιο τους το σχολικό περιβάλλον για μεγάλο χρονικό διάστημα και μάλιστα καθημερινά. Έτσι μας δόθηκε η ευκαιρία να ζήσουμε "εκ των έσω" καταστάσεις, λειτουργίες, ρόλους που δεν μπορεί να αντιληφθεί κάποιος με την απλή "εξωτερική" παρατήρηση. Αυτός ήταν και ο βασικός λόγος για τον οποίο επιλέξαμε τη συγκεκριμένη

μέθοδο η οποία θεωρείται ιδιαίτερα κατάλληλη για τη μελέτη της συμπεριφοράς λίγων παιδιών που ενεργούν όλα μαζί ενωμένα στον ίδιο χώρο σε συγκεκριμένα χρονικά σημεία (Chauchat H., 1985, σ. 123 βλ. και Moscovici S., 1984 par Gilly M., σ. 486)

Είχαμε την ευκαιρία να έρθουμε σε επαφή με τις ομάδες ελέγχου και σύγκρισης βοηθούμενοι (για αντιπαράθεση και επιβεβαίωση των ατομικών συμπερασμάτων) από το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό που αποτελούσε τους έμμεσους παρατηρητές (βλ. και Chauchat H., 1985, σ. 123, Παπαστάμου Στ, 1993, σ. 24-25, Maisonneuve J., 1996, Bernard C., 1953, σ. 18 και Κατερέλος Ι., 1994). Όπως είναι ευνόητο η παρατήρηση δεν αποτελεί αυτοσχεδιασμό, γι' αυτό υπό μορφή σημειώσεων καταγράφτηκαν άμεσα, συστηματικά και λεπτομερώς όλα τα γεγονότα, οι λεκτικές ή μη-λεκτικές συμπεριφορές, οι προσωπικές μας εντυπώσεις κλπ. που έπεσαν στην αντίληψή μας μέσα στις τάξεις διδασκαλίας, κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, ή στους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους του σχολείου κατά τη διάρκεια διαλειμμάτων, τυπικών σχολικών εκδηλώσεων (προσευχή, ομιλίες, αθλητικές διοργανώσεις) και άτυπων δραστηριοτήτων (σχέσεις και διαμάχες μεταξύ μαθητών, διαδικασίες, κρίσιμα περιστατικά στα γραφεία των καθηγητών και της διοίκησης του σχολείου, ανάλυση "επίσημου" γραπτού λόγου των μαθητών (εκθέσεις, εργασίες, ασκήσεις κλπ.). (Μάρκου Γ., 1997, σ. 186).

Αμέσως μετά, ανατρέξαμε σε επίσημα έγγραφα τόσο των σχολείων, όπως ποινολόγια, ντοσιέ, πρακτικά του συλλόγου διδασκόντων, στατιστικά δελτία, καρτέλες προόδου, έγγραφα, προγράμματα, μαθητολόγια, βαθμολογία κλπ., όσο και του Υπουργείου Παιδείας που επέτρεψαν αφενός να καταγράψουμε και να αντιληφθούμε τη συμπεριφορά των εφήβων (π.χ. παραβατική συμπεριφορά-αντίδραση στην επιβολή ποινών) και αφετέρου να διαπιστώσουμε την κινητικότητα και τη σχολική επίδοση των μαθητών. Πιο συγκεκριμένα διερευνήσαμε τους χαρακτηρισμούς διαγωγής και τις επιβαλλόμενες κυρώσεις που κυμαίνονται από την απλή παρατήρηση, επίπληξη ή ωριαία απομάκρυνση από το διδασκόμενο μάθημα ως την αποβολή 1-5 ημερών και την αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος (ΝΕΑ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ, 18 Νοεμβρίου, 1994, σ. 25).

Από τη συζήτηση με τους εκπαιδευτικούς και τους διευθυντές, καθώς και από την έρευνα των επίσημων εγγράφων δεν παρατηρήθηκε σε κανένα σχολείο της έρευνάς μας κάποιο ιδιαίτερα σοβαρό επεισόδιο με φαινόμενα σοβαρής παραβατικής συμπεριφοράς. Οι βασικές ποινές ήταν επίπληξη, απομάκρυνση από την τάξη, μονοήμερες ή διήμερες αποβολές. Οι αποβολές πέραν των τριών ημερών ήταν πολύ λίγες, ενώ πιο σπάνια ακόμη παρατηρήθηκαν περιπτώσεις αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος. Το ίδιο ισχύει και για τα σχολεία που φοιτούσαν παλιννοστούντες μαθητές. Στις περιπτώσεις μάλιστα αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος οι γονείς συμφωνούσαν και οι ίδιοι θεωρώντας ότι θα βοηθήσουν περισσότερο τα παιδιά τους με αυτή την αλλαγή. Ένα άλλο στοιχείο που έχει απασχολήσει πάρα πολλές έρευνες επιβεβαιώθηκε για άλλη μια φορά. Τα αγόρια και τα παιδιά που είχαν δημιουργήσει και στο παρελθόν προβλήματα είναι αυτά που τιμωρούνταν συχνότερα. Η ανάρμοστη συμπεριφορά, όπως καταγράφτηκε από τα ποινολόγια αφορούσε στις αταξίες και παρενοχλήσεις μέσα και έξω από τη διδακτική αίθουσα, τις συγκρούσεις ανάμεσα

στους μαθητές, την άσχημη διαγωγή προς τους καθηγητές, τις υλικές ζημιές και το κάπνισμα μέσα στο σχολικό χώρο, την απομάκρυνση από την τάξη χωρίς σχετική άδεια από τον αρμόδιο καθηγητή ή τους γονείς, τη μη τήρηση των προαποφασισμένων κανόνων και οδηγιών κλπ. Μόνο δυο-τρεις περιπτώσεις ρατσισμού αναφέρθηκαν και εντοπίζονταν στην άρνηση ορισμένων μαθητών να συνάψουν φιλικές σχέσεις με «διαφορετικούς» συμμαθητές τους.

1.4. Σύνταξη ερωτηματολογίων

Στη συνέχεια, προχωρήσαμε στη σύνταξη ερωτηματολογίων έχοντας κατά νου ότι δεν είναι δυνατόν να κατανοήσει κανείς εύκολα φαινόμενα όπως στάσεις, απόψεις, κλπ. χωρίς να ερμηνεύσει το ίδιο το υποκείμενο τη συμπεριφορά του και να αναφέρει τι σημαίνουν γι΄ αυτό τα συγκεκριμένα φαινόμενα.

Προηγήθηκαν συνεντεύξεις με μικρό αριθμό καθηγητών και μαθητών στη διάρκεια των οποίων δόθηκαν προφορικές ανοικτές, διερευνητικές, ερωτήσεις από την ερευνήτρια, οι οποίες συζητήθηκαν και στη συνέχεια οι απαντήσεις τους αποδελτιώθηκαν και αποτέλεσαν τη βάση για τη σύνταξη των κλειστών ερωτήσεων που περιέχονται στα ερωτηματολόγια.

Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε για τον κατάλληλο σχηματισμό των ερωτήσεων που αποτελεί ένα πολύ σημαντικό βήμα στην πορεία της έρευνας, καθώς είναι γνωστό ότι τα λάθη, οι ασάφειες κλπ. έχουν αντίκτυπο στο σύνολο της πορείας της έρευνας ακόμη και μέχρι τα τελικά αποτελέσματα, ενώ θεωρήσαμε επίσης σημαντικό οι ερωτήσεις να έχουν συνοχή μεταξύ τους χωρίς πολυλογίες και ανακολουθίες και να έχουν νοηματική συνέχεια.

Ο κίνδυνος αυτός προσπαθήσαμε να αποφευχθεί στο στάδιο της προ-έρευνας, αφού δόθηκαν τα ερωτηματολόγια για συμπλήρωση και διατύπωση παρατηρήσεων σε μαθητές και εκπαιδευτικούς (διαφορετικούς από αυτούς που συμμετείχαν στην τελική έρευνα) που τα συμπλήρωσαν «κατ' ιδίαν» .

Συνολικά συντάχθηκαν τέσσερα ερωτηματολόγια τα οποία στη συνέχεια διανεμήθηκαν στα αντίστοιχα υποκείμενα.

Από ένα ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε στους παλιννοστούντες και γηγενείς μαθητές, καθώς και στους καθηγητές που είτε διδάσκουν σε σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και επομένως διδάσκουν και παλιννοστούντες μαθητές είτε διδάσκουν σε κανονικά σχολεία της Β/θμιας Εκπαίδευσης οπότε είναι πιθανόν να έχουν διδακτική εμπειρία από παλιννοστούντες μαθητές αλλά μπορεί και όχι. Αυτό αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο για να διαπιστώσουμε αν η συχνή επαφή με παλιννοστούντες μαθητές μπορεί να επηρεάσει τις στάσεις των εκπαιδευτικών προς αυτούς.

Προσπαθώντας να επιτύχουμε τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από όσο το δυνατόν περισσότερους παλιννοστούντες μαθητές, οι οποίοι ίσως να αντιμετώπιζαν προβλήματα κατανόησης του κειμένου των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου, το ερωτηματολόγιο που τους αφορούσε περιείχε παράλληλη μετάφραση του κειμένου στα αγγλικά και έτσι ο μαθητής είχε τη δυνατότητα επιλογής. Κατ' αρχήν το ερωτηματολόγιο μεταφράστηκε στα αγγλικά από δύο διαφορετικά άτομα (Έλληνες

εκπαιδευτικούς, πτυχιούχους αγγλικής φιλολογίας) και από ένα τρίτο άτομο, γηγενή Έλληνα-επαγγελματία μεταφραστή. Οι αγγλικές μεταφράσεις συζητήθηκαν και διασταυρώθηκαν και από τους τρεις μεταφραστές. Τέλος, ένα άλλο δίγλωσσο άτομο με μητρική γλώσσα τα Αγγλικά και πολύ καλή γνώση της ελληνικής, ανέλαβε να ελέγξει την πλήρη νοηματική ταύτιση του τελικού αγγλικού κειμένου με το ελληνικό. Παρόλα αυτά δε δόθηκε για διανομή πριν να ελεγχθεί από δίγλωσσους μαθητές και μόνο αφού έγινε σίγουρο ότι το αγγλικό κείμενο δεν παρουσίαζε νοηματικές δυσχέρειες (βλ. και Warwick D.P. & Osherson S., 1973 σ. 185-216).

Αυτή η διαδικασία φυσικά δεν ίσχυσε για τις υπόλοιπες κατηγορίες των ερωτηματολογίων εφόσον μαθητές και εκπαιδευτικοί ήταν γηγενείς Έλληνες.

Ως προς το περιεχόμενο και τα τέσσερα ερωτηματολόγια αφενός για να αποφύγουμε τη μονοτονία και αφετέρου για να μην προδιαθέτουμε τα υποκείμενα περιείχαν:

α) *ερωτήσεις κλειστού τύπου*, δηλαδή ερωτήσεις στις οποίες τα υποκείμενα μπορούσαν να απαντήσουν μόνο με ΝΑΙ και ΟΧΙ ή με την απάντηση ΔΕΝ ΞΕΡΩ (η τελευταία αυτή απάντηση συνήθως αντιστοιχεί σε μια αρνητική άποψη και όχι κατ' ανάγκη σε απουσία άποψης, παρόλα αυτά είναι μια σημαντική ένδειξη που συλλέγουμε, όπως ακριβώς και τις κανονικές απαντήσεις, (Chauchat H., 1985, σ. 201),

β) *ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής*, δηλαδή παραθέταμε ένα σύνολο από πιθανές απαντήσεις που προέρχονταν από θεματικές αναλύσεις κατά την προ-έρευνα (σ'αυτή την περίπτωση ζητήθηκε από τα υποκείμενα να βάζουν σε κύκλο τον αριθμό που εκφράζει περισσότερο το βαθμό συμφωνίας τους ή να δηλώνουν με κάποιο ιδιαίτερο τρόπο μέχρι δύο επιλογές τους),

γ) *ανοιχτές ερωτήσεις* στις οποίες δεν υπάρχει καμιά έτοιμη απάντηση (μια ανοιχτή ερώτηση φαίνεται στην αρχή ότι έχει λιγότερες δυσκολίες από την κλειστή, στη συνέχεια, όμως, πρέπει να κωδικοποιήσουμε τις απαντήσεις κι αυτό μερικές φορές δημιουργεί ιδιαίτερα προβλήματα ανάλυσης περιεχομένου (Κατερέλος Ι., 1994 και Παρασκευόπουλος Ι., 1983).

Πολλές ερωτήσεις περιείχαν υποερωτήματα με την ίδια νοηματική ενότητα, ενώ οι περισσότερες από τις κλειστές ερωτήσεις συνοδεύονταν από δυνατότητα απαντήσεων που δήλωναν το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας και που βαθμολογούνταν από 1-7 (διπολική κλίμακα μέτρησης Lickert).

Ο ενδιάμεσος αριθμός ονομάζεται ουδέτερος, στην πραγματικότητα όμως αποτελεί τη μεσαία βαθμίδα της κλίμακας. Αποτελεί πολλές φορές ένδειξη αμφιβολίας ή επιλέγεται από τους συμμετέχοντες στην έρευνα για λόγους ευκολίας. Οι χαρακτηρισμοί της κλίμακας, αν ξεκινήσουμε από την αρνητική πλευρά χαρακτηρίζονται ως εξής:

1=διαφωνώ απόλυτα, 2=διαφωνώ, 3=μάλλον διαφωνώ, 4=ούτε διαφωνώ, ούτε συμφωνώ, δεν ξέρω, 5=μάλλον συμφωνώ, 6=συμφωνώ, 7=συμφωνώ απόλυτα και αντιστρόφως στην περίπτωση που ξεκινάμε από θετικό χαρακτηρισμό.

Καθώς η απάντηση σε μια ερώτηση μπορεί να επηρεάσει τις απαντήσεις στην επόμενη ερώτηση (effet de halo) προσπαθήσαμε να αποφύγουμε την επανάληψη των

ίδιων χαρακτηρισμών στους πόλους της κλίμακας για να είμαστε σίγουροι ότι τα υποκείμενα δε θα δώσουν απαντήσεις από συνήθεια αλλά μετά από έλεγχο και σκέψη.

Θέλαμε επίσης να διαπιστώσουμε αν ισχύει το φαινόμενο που ονομάζεται "tendance à l' acquiescement". Σύμφωνα μ' αυτό μερικά άτομα έχουν την συνήθεια να απαντούν πιο συχνά θετικά παρά αρνητικά. Μ'αυτόν τον τρόπο ερωτήσεις ίδιου περιεχομένου, όταν δίνονται σε δυο διαφορετικές μορφές έτσι ώστε η θετική απάντηση της μιας να αντιστοιχεί στην αρνητική της άλλης και αντίστροφα, το ποσοστό των θετικών απαντήσεων δεν είναι αντίστοιχο στο ποσοστό των αρνητικών της άλλης.

1.5. Περιγραφή των χαρακτηριστικών του δείγματος

Ο αριθμός του δείγματος θελήσαμε να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερος επειδή, όταν αυξάνεται το μέγεθος του δείγματος, έχει κανείς περισσότερες πιθανότητες να αποκαλύψει διάφορες σχέσεις ακόμη και τις πιο ισχνές (Κατερέλος Ι.,1994 σ. 52).

Οι παλιννοστούντες μαθητές που αποτελούν την ερευνητική ομάδα ήταν συνολικά 375 άτομα, ενώ αποκλείστηκαν τα ερωτηματολόγια (25) που απαντήθηκαν από μαθητές που και οι δυο γονείς ήταν αλλοδαποί μια που η συγκεκριμένη έρευνα ασχολείται μόνο με παλιννοστούντες μαθητές και με την παλιννόστηση γενικότερα.

Τα σχολεία που επισκεφτήκαμε (δημόσια σχολεία) βρίσκονται στο δήμο Ελληνικού και στη Βαρυμπόμπη και σ' αυτά φοιτούσαν μαθητές ηλικίας 12-19 ετών (σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης). Οι μαθητές αυτοί προέρχονταν από διάφορες περιοχές του νομού Αττικής και η μετάβασή τους γινόταν με ειδικά μισθωμένα γι'αυτούς μεταφορικά μέσα. Οι γλώσσες που μιλούσαν εκτός από τα Ελληνικά ή Αγγλικά ήταν ποικίλες, όπως θα αποδειχτεί και από την επισκόπηση των αποτελεσμάτων.

Οι αντίστοιχοι μαθητές που αποτελούν την ομάδα ελέγχου έχουν πολλά κοινά κοινωνικο-δημογραφικά στοιχεία με τους παλιννοστούντες, όπως την ίδια ηλικία ή παρουσιάζουν τα ίδια στοιχεία από άποψη κοινωνικοοικονομικών συνθηκών διαβίωσης. Ένα άλλο στοιχείο που μας έκανε να στραφούμε στις συγκεκριμένες σχολικές μονάδες (π.χ. Μαρκόπουλου, Ν. Ιωνίας, Γκράβας, Νίκαιας, Ελληνικού κλπ.) ήταν είτε αν παρατηρείται στις περιοχές αυτές αυξημένος αριθμός παλιννοστούντων κατοίκων είτε αν γειτνιάζουν με τα σχολεία που φοιτούν παλιννοστούντες μαθητές. Το σύνολο των ερωτηματολογίων ήταν 663.

Οι περισσότεροι από τους καθηγητές που δίδασκαν παλιννοστούντες μαθητές στο Γυμνάσιο ή το Λύκειο απάντησαν με αποτέλεσμα να συγκεντρωθούν συνολικά 39 ερωτηματολόγια.

Πρόκειται για εκπαιδευτικούς που κατείχαν όλοι σε πολύ υψηλό επίπεδο την αγγλική γλώσσα μια που η βασική προϋπόθεση της πρόσληψής τους στα σχολεία αυτά στηριζόταν στην γλωσσομάθεια της αγγλικής και γενικά η πλειοψηφία είχε αυξημένα τυπικά προσόντα.

Οι 80 καθηγητές που αποτελούσαν την ομάδα σύγκρισης είναι οι εκπαιδευτικοί που δίδασκαν σε κανονικά ελληνικά σχολεία και επιπλέον είναι οι ίδιοι που δίδασκαν τους μαθητές της ομάδας ελέγχου. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίσαμε ότι όπως οι καθηγητές των παλιννοστούντων μαθητών αναφέρονται σε συγκεκριμένο μαθητικό δυναμικό, με

το οποίο έρχονται σε καθημερινή επαφή, έτσι και αυτοί οι καθηγητές γνωρίζουν εξίσου καλά τους μαθητές στους οποίους αναφέρονται αλλά και τα γεγονότα που συμβαίνουν στο σχολικό χώρο.

1.6. Διανομή ερωτηματολογίων

Τα ερωτηματολόγια, μετά από σχετική έγκριση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Υπουργείου Παιδείας μετά από συνεννόηση με τους διευθυντές των σχολείων διανεμήθηκαν στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς.

Η διανομή και συμπλήρωση έγινε σε μια διδακτική ώρα, μέσα στη σχολική αίθουσα, στο τέλος του σχολικού έτους, για να έχουμε μια πιο σαφή εικόνα της προσαρμογής των παλιννοστούντων μαθητών από ότι στην αρχή του σχολικού έτους. Η διανομή των ερωτηματολογίων έγινε από την ίδια την ερευνήτρια, αφού δίνονταν οι κατάλληλες επεξηγήσεις στους μαθητές με δικαιολόγηση του σκοπού της έρευνας και με την παρουσία των διδασκόντων εκπαιδευτικών που καλούνταν να παίξουν το ρόλο των συνεργατών, μετά από κατάλληλη προετοιμασία, παρουσιάζοντας την ερευνήτρια στους μαθητές. Τα ερωτηματολόγια που αφορούσαν τους εκπαιδευτικούς συμπληρώθηκαν από τους ίδιους, όταν ο ελεύθερος χρόνος τους το επέτρεπε.

Γνωρίζαμε εκ των προτέρων ότι η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων απαιτεί κάποια προσπάθεια από την πλευρά των ερωτηθέντων ατόμων (και ότι σε πολλές περιπτώσεις πολλά από αυτά αρνούνται ακόμα και τη συμπλήρωσή τους, Ghiglione R., Matalon B., 1970, σ. 44). Γι' αυτό θεωρήσαμε υποχρέωσή μας να τονίσουμε στους ενδιαφερομένους ότι η συμπλήρωσή τους δεν ήταν υποχρεωτική και ότι οι απαντήσεις θα ήταν απόλυτες μυστικές (Ghiglione R., Matalon B., 1970, σ. 80, Παρασκευόπουλος Ι., 1983, σ. 17 και Παπανούτσος Ε.Π., 1986, σ.11.)

Για τους παραπάνω λόγους υπήρχε εισαγωγικό σημείωμα στα Ερωτηματολόγια αφενός για να κατατοπίζει τους συμμετέχοντες για τον τρόπο διεξαγωγής και το περιεχόμενο της έρευνας και αφετέρου για να τους ευχαριστεί για τη συνεργασία τους. Οι ευχαριστίες αυτές επαναλαμβάνονταν και στο τέλος των ερωτηματολογίων. Για τον ίδιο λόγο, για να μην κουράσουμε δηλαδή τους συμμετέχοντες στην έρευνα, φροντίσαμε τα ερωτηματολόγια να μην είναι πολύ μεγάλης έκτασης και να είναι αισθητικά προσεγμένα.

Αντίγραφα όλων των ερωτηματολογίων παρατίθενται στο παράρτημα.

1.7 Τα εργαλεία – ερωτηματολόγια της έρευνας

1.7.1. Ερωτηματολόγιο για τους παλιννοστούντες μαθητές (Α΄)

Η επεξεργασία του ερωτηματολογίου σε σχέση προς το περιεχόμενο των ερωτήσεων. Στο ερωτηματολόγιο περιλαμβάνονται τα εξής:

Δημογραφικά στοιχεία που μας ενδιαφέρουν (ερωτήσεις 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,13, 14,15), όπως: το φύλο, η ηλικία, η βαθμίδα, η τάξη και το τμήμα που φοιτούν οι μαθητές, το θρήσκευμα, η εθνικότητα, η κατοχή ξένου ή ελληνικού διαβατηρίου, ο τόπος γέννησης, ο χρόνος επιστροφής στην Ελλάδα, αν είχαν ξαναέρθει πριν την οριστική εγκατάσταση στη χώρα μας, αν είχαν φοιτήσει σε άλλο ελληνικό σχολείο εκτός από το συγκεκριμένο, πού έμαθαν Ελληνικά, η οικογενειακή, κοινωνικοοικονομική κατάσταση, το επίπεδο γνώσεων των γονέων και το επάγγελμα που εξασκούν (εδώ συμπεριλαμβάνεται και η περίπτωση των νεαρών εργαζομένων παλιννοστούντων), ο τόπος και οι συνθήκες διαβίωσης και η χρήση της ελληνικής ή άλλης γλώσσας στο οικογενειακό-κοινωνικό περιβάλλον.

Επίσης ερωτήσεις που μας βοήθησαν να σχηματίσουμε άποψη για την ταυτότητα (εθνική, γλωσσική, θρησκευτική, (δια)πολιτισμική, κοινωνική, αυτοαντίληψη), τις αξίες (οικογενειακές, (δια)πολιτισμικές, ηθικές, εκπαιδευτικές,), τις στάσεις (π.χ. αρνητικές ή θετικές στάσεις προς το κράτος), τις στερεότυπες αντιλήψεις (πώς κρίνουν τις σχέσεις τους με τα γηγενή παιδιά), το βαθμό προσαρμογής στο σχολικό, κοινωνικό περιβάλλον, τις δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο, το βαθμό κατοχής της ελληνικής γλώσσας και γενικά το γνωστικό επίπεδο κλπ. των παλιννοστούντων μαθητών. Επιπλέον αν είναι ικανοποιημένοι από την επιστροφή τους στην Ελλάδα, αν ήθελαν οι ίδιοι να επιστρέψουν ή εξαναγκάστηκαν από τους γονείς τους και το κυριότερο αν επιθυμούν να επιστρέψουν στη χώρα από την οποία έφυγαν, να περιγράψουν ποιες είναι οι προσδοκίες (αλλά και των γονέων τους) και οι μελλοντικοί γενικά στόχοι τους, πού ακριβώς εντοπίζονται τα μαθησιακά τους προβλήματα -αν φυσικά υπάρχουν- , τις σχέσεις τους με τους διδάσκοντες καθηγητές, τις αντιδράσεις τους σε οτιδήποτε και οποιονδήποτε τους δημιουργεί πρόβλημα και τέλος, πώς κρίνουν τον μακραίωνο ελληνικό πολιτισμό και τη διατήρηση της εξίσου μακραίωνης ελληνικής γλώσσας σε συνδυασμό με τη δίγλωσση παιδεία τους.

Οι ερωτήσεις χωρίστηκαν, ανάλογα το περιεχόμενό τους, στα τέσσερα επίπεδα ανάλυσης της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας, χωρίς αυτό να αποκλείει ότι δεν μπορεί μια ερώτηση ή ένα υποερώτημά της να απονεμηθεί και σε κάποιο άλλο επίπεδο (σε περισσότερα από ένα επίπεδα).

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθεται η αντιστοιχία των ερωτήσεων με τις εξαρτημένες μεταβλητές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Εθνική ταυτότητα	17 Α. γ., Β. γ., 17 Γ., 19 α.1., 24 Α. Β., 27 Α. β., 43, 44
Γλωσσική ταυτότητα	21 α, 24 Α. Δ, 24 Β. δ., 26 η., 27 Αα, . στ., 34 Α. α., β., γ., γ.α., 34 Β.α., β., γ., γ. α., 34 Γ. α., β., γ., γ. α., 43 β.
Θρησκευτική ταυτότητα	19 ε. στ.., 24 Α. α., Β. α., 26 ζ., 33
Πολιτισμική ταυτότητα	21 α., 24, 27 Α. Γ, 35
Πολυπολιτισμική ταυτότητα	19 α. 1., 22 ε., ι., 29 γ., 34 Δ.α.β., 34 δ.
Κοινωνική ταυτότητα	19 α. 2., 19 β., 19 γ. 1., 2., 19 δ. α., β., γ., δ., ε., στ., ζ., 19 ε., 21 ε., 27 Α .στ., 28, 34 δ., 35
Αυτοαντίληψη	23, 27 Α. δ, 27 Β. β., δ., ε., 28, 29 δ., 39, 41 β. ε.
Αξίες	
Οικογενειακές (δομή, ρόλοι, προσδοκίες γονέων κλπ.)	16 α., β., 17 α., β., γ., 18 γ. α., β., 18 η. α., β., 19 δ., ε., 22 α., δ., στ., θ., 36 θ., 37 ζ.
Ηθικές	20, 22 γ., η., 28 β., γ., στ., 37, 38, 42
Σχετικές με την εκπαίδευση/	18 α, α. 1., 20 ζ., 22 β., ζ., 29, 38 β.
Στερεότυπες αντιλήψεις	25
Στάσεις	21, 32
Ελεύθερος χρόνος	34, 35, 36
Σχολική προσαρμογή-προσδοκίες για το μέλλον	18 α., 18 α. 1., 2., 18 β., 18 δ., ε., ζ., στ.,. γ. 19 δ., 24 Α. θ., Β. θ., 26, 27
Ψυχολογική προσαρμογή	19 ε., 24, 27 Β. β., γ., ε., 30, 31, 32, 40, 41, 42
Α *ενδο-ατομικό επίπεδο*	
18 α., β., δ., ε., στ., 23, 39 40	
Β *δι-ατομικό επίπεδο*	
16, 19, 28	
Γ *δι-ομαδικό*	
18 γ.,24, 29	
Δ *ιδεολογικό επίπεδο*	
20, 21, 22, 25, 27, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 41 , 42, 43, 44	

Ανεξάρτητες μεταβλητές

Περιορίσαμε τον αριθμό των ανεξάρτητων μεταβλητών σε πέντε. (οονομάζουμε ανεξάρτητη μεταβλητή το αίτιο κι εξαρτημένη το αιτιατό. Το αίτιο είναι συνήθως το ερέθισμα και το αιτιατό η αντίδραση (Γεώργας Δ., 1986, σ. 29).

Οι πέντε αυτές ανεξάρτητες μεταβλητές είναι οι εξής: α) το «φύλο», β) η «ηλικία», γ) «το επάγγελμα του πατέρα», δ) το «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα» και τέλος ε) η «μητρική γλώσσα» κάθε παιδιού γιατί, όταν ο αριθμός των μεταβλητών αυξάνει η επισκόπηση των αποτελεσμάτων γίνεται ιδιαίτερα περίπλοκη και πολύ συχνά βρίσκεται ανίκανος να ερμηνεύσει τους αυξανόμενους σε μέγεθος πίνακες (Κατερέλος Ι.,1994 σ. 97) . Οι λόγοι για τους οποίους επελέγησαν οι παραπάνω ανεξάρτητες μεταβλητές αναφέρονται στο πρώτο μέρος της έρευνας. Επίσης δικαιολογείται η επιλογή των

μεταβλητών που σχετίζονται με το επάγγελμα και τις γνώσεις του πατέρα μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο δείκτη π.χ. για το πολιτιστικό επίπεδο του υποκειμένου καθώς ορισμένες αισθητικές προτιμήσεις σχετίζονται περισσότερο με το επίπεδο μόρφωσης του πατέρα παρά με αυτό του υποκειμένου (Κατερέλος Ι., 1994 σ. 256)

1.7.2. Ερωτηματολόγιο για τους γηγενείς μαθητές (Β΄)

Στην περίπτωση των μαθητών της ομάδας ελέγχου το ερωτηματολόγιο διαμορφώθηκε κατάλληλα για να ανταποκρίνεται στα δεδομένα των ερωτηθέντων.

Έτσι παραλείφθηκαν οι ερωτήσεις που σχετίζονται με τις εμπειρίες των παλιννοστούντων μαθητών από το εξωτερικό και φυσικά αποφύγαμε τη σύγκριση των συνθηκών ζωής ανάμεσα στις χώρες υποδοχής και αποστολής μεταναστών. Όσες τελικά παρέμειναν και περιλαμβάνονται στο Β΄ ερωτηματολόγιο ή είναι κοινές και για τα δύο ερωτηματολόγια ή είναι κατάλληλα διατυπωμένες για τους γηγενείς μαθητές.

Τα δημογραφικά στοιχεία που μας ενδιαφέρουν είναι τα ακόλουθα:

Το φύλο, η ηλικία, η βαθμίδα, η τάξη που φοιτούν οι μαθητές, το θρήσκευμα, η οικογενειακή τους κατάσταση, η καταγωγή και των δύο γονέων, ο τόπος διαμονής και οι συνθήκες διαβίωσης, το κοινωνικοοικονομικό τους επίπεδο που διαφαίνεται μεταξύ των άλλων από το επάγγελμα και το επίπεδο σπουδών του πατέρα (εδώ συμπεριλαμβάνεται και ο αριθμός των εργαζομένων εφήβων), (ερωτήσεις 1, 2, 3, 4, 5, 6 β., 7, 8, 9. α, β., 10).

Επίσης στο ερωτηματολόγιο περιλαμβάνονται ερωτήσεις που μας βοήθησαν να σχηματίσουμε άποψη για την ταυτότητα (εθνική, γλωσσική, θρησκευτική, (δια)πολιτισμική, ευρωπαική, κοινωνική, αυτοαντίληψη), αξίες (οικογενειακές, ηθικές, εκπαιδευτικές, (δια)πολιτισμικές), στάσεις (π.χ. προς το κράτος), στερεότυπες αντιλήψεις για τους παλιννοστούντες συνομήλικούς τους, το βαθμό ικανοποίησης από το σχολικό, κοινωνικό περιβάλλον, τις σχέσεις τους με τους διδάσκοντες καθηγητές, τις αντιδράσεις τους σε οτιδήποτε και οποιονδήποτε τους δημιουργεί πρόβλημα, τις δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο, το βαθμό κατοχής μιας ξένης γλώσσας, το γνωστικό επίπεδο. Μέσα από το ερωτηματολόγιο διαφαίνονται οι προσδοκίες τους (αλλά και των γονέων τους) και οι μελλοντικοί γενικά στόχοι τους και τέλος πώς κρίνουν τον μακραίωνο ελληνικό πολιτισμό και τη διατήρηση της εξίσου μακραίωνης ελληνικής γλώσσας σε συνδυασμό με τη δίγλωσση παιδεία.

Οι ερωτήσεις χωρίστηκαν, ανάλογα το περιεχόμενό τους, στα τέσσερα επίπεδα ανάλυσης της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας, χωρίς αυτό να αποκλείει ότι δεν μπορεί μια ερώτηση ή η υποερώτησή της να απονεμηθεί και σε κάποιο άλλο επίπεδο (σε περισσότερα από ένα επίπεδα).

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθεται η αντιστοιχία των ερωτήσεων με τις εξαρτημένες μεταβλητές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Εθνική ταυτότητα	13 α. 1, 18, 36
Γλωσσική ταυτότητα	15 α., 18 Α. Δ., Β. δ, 20 η., 21 Α. Α., Β. στ., 27 Α α. 1., α. 2., Α β. 1., β. 2., Α. γ. 1., γ. 2., Γ α. 1., α. 2., Γ β. 1., β. 2., Γ γ. 1., γ. 2., 36 β.
Θρησκευτική ταυτότητα	18 Α. α., 18 Β. α., 20 ζ., 26
Πολιτισμική ταυτότητα	15 α., 18, 21 Α. γ., 28
Πολυπολιτισμική ταυτότητα	12 β., 13 α. 1., 16 ε., ι., 18, 21 Α. α., 27
Ευρωπαϊκή ταυτότητα	21 Α., β., 37
Κοινωνική ταυτότητα	13 α. 2., β., γ.γ., 1., 2., 15 ε., 21 Α. στ., 22, 27 δ., 28
Αυτοαντίληψη	17, 21 Α. δ., Β. β, δ., ε., 22, 23 δ., 32
Αξίες	
Οικογενειακές (δομή, ρόλοι, προσδοκίες γονέων κλπ.)	11 α., β., 12 γ., α. β., 12 ζ., α., β., 13 δ., ε.,16 α., δ., στ., θ., 30 ζ.
Ηθικές	14, 16 γ., η., 22., στ., 30, 31, 35
Σχετικές με την εκπαίδευση	12 α., α. 1.,α. 2., 14 ζ., 16 β., ζ., 23, 31 β.
Στάσεις	15, 25
Στερεότυπες αντιλήψεις	19
Ελεύθερος χρόνος	27, 28, 29
Σχολική ικανοποίηση-προσδοκίες για το μέλλον	12 α., α. 1.,α. 2., β., δ., ε., 13 δ.1., 1 Η , 20, 21
Ψυχολογική κατάσταση	24, 25, 33, 34, 35

Α *ενδο-ατομικό επίπεδο*
12 α., β., δ., ε., 17, 33
Β *δι-ατομικό επίπεδο*
11, 13, 22
Γ *δι-ομαδικό*
18, 23
Δ *ιδεολογικό επίπεδο*
14, 15, 16, 19, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34 β., 35, 36, 37

Ανεξάρτητες μεταβλητές

Οι ανεξάρτητες μεταβλητές γι' αυτήν την ομάδα των εφήβων ήταν α) το «φύλο», β) το «επάγγελμα» και γ) το «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα». Σημειώνουμε ότι η μεταβλητή «ηλικία» των υποκειμένων, δε χρησιμοποιήθηκε λόγω της μεγάλης διακύμανσης που παρουσίαζε.

Η μεταβλητή «μητρική γλώσσα» παραλείφτηκε για ευνόητους λόγους από τη στιγμή που για τα γηγενή παιδιά τα Ελληνικά αποτελούν το πρώτο γλωσσικό άκουσμά τους και η γλώσσα που διδάχτηκαν στο σχολείο από την πιο τρυφερή τους ηλικία.

1.7.3. Ερωτηματολόγιο για τους καθηγητές που διδάσκουν παλιννοστούντες μαθητές (Γ΄)

Οι εκπαιδευτικοί αυτοί συμπλήρωσαν συνολικά 39 ερωτηματολόγια. Οι απαντήσεις τους στις ερωτήσεις συνέβαλαν στη συλλογή συμπερασμάτων από τη διδακτική πράξη σε σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης [στα οποία φοιτούν παλιννοστούντες μαθητές (ή αλλοδαποί οι οποίοι όμως αποκλείστηκαν από το δείγμα μας, εφόσον κανένας από τους γονείς τους δεν ήταν ελληνικής καταγωγής)], αλλά και σε σύγκριση με τις απαντήσεις των μαθητών πώς αυτή η εμπειρία μεταφέρεται και αφομοιώνεται από τους ίδιους τους παλιννοστούντες μαθητές. Ας μην ξεχνάμε ότι οι διδάσκοντες αυτοί παίζουν διαμεσολαβητικό ρόλο ανάμεσα στην ελληνική κοινωνία και τον κόσμο των παλιννοστούντων εφήβων και άρα η συμβολή τους και η επίδρασή τους θα πρέπει να παίζει σημαντικό ρόλο όχι μόνο στη σχολική αλλά και στην κοινωνική ενσωμάτωση του συγκεκριμένου μαθητικού πληθυσμού.

Στο Γ΄ ερωτηματολόγιο περιλαμβάνονται δημογραφικά στοιχεία, όπως: το φύλο, η ηλικία, τα χρόνια προϋπηρεσίας συνολικά και πιο συγκεκριμένα στα σχολεία αυτά, η κατοχή ή όχι μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών, η γλωσσομάθεια άλλων γλωσσών εκτός της αγγλικής, και τέλος ο τρόπος διάθεσης του ελεύθερου χρόνου (ερωτήσεις 1-7).

Επίσης περιλαμβάνει ερωτήσεις για την ταυτότητα, αντίληψη εαυτού (σε σχέση με τον εαυτό, τους συναδέλφους και τους μαθητές), αξίες, στάσεις, την παιδαγωγική στάση του καθηγητή μέσα στην τάξη και τον τρόπο αντιμετώπισης της πειθαρχίας, τη διαπολιτισμική προσέγγιση της εκπαίδευσης, πληροφορίες για τις ενδο-ομαδικές σχέσεις των μαθητών τους κλπ. Πολύ σημαντικό στοιχείο θεωρούμε και τη δυνατότητα πληροφόρησης για το αν οι εκπαιδευτικοί μας ερχόμενοι σε επαφή καθημερινά με το διαπολιτισμικό-πολυπολιτισμικό περιβάλλον του σχολικού χώρου θα ήθελαν να συνεχίσουν το έργο τους. Είναι δηλαδή ικανοποιημένοι ή απογοητευμένοι από την προσφορά τους και τις συνθήκες εργασία τους και πού οφείλεται η αρνητική ή θετική απάντησή τους; Τέλος, ζητήθηκε να αναφέρουν συγκεκριμένες προτάσεις για την επίλυση των τρεχόντων προβλημάτων γιατί είναι αυτοί που λόγω της καθημερινής τους ενασχόλησης με το συγκεκριμένο θέμα δικαιούνται περισσότερο ίσως από οποιονδήποτε άλλον να εκφράσουν την άποψή τους γι αυτό.

Οι ερωτήσεις χωρίστηκαν ανάλογα με το περιεχόμενό τους στα τέσσερα επίπεδα ανάλυσης της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας.

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθεται η αντιστοιχία των ερωτήσεων με τις εξαρτημένες μεταβλητές

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Πολυπολιτισμική ταυτότητα	8, 9 Α α., β., γ., δ., ε., 9 Β α., β., γ., δ., ε., 11 ε., ι., 15
Γλωσσική ταυτότητα	19
Κοινωνική ταυτότητα	12 στ., 13 ζ., θ., 14
Αυτοαντίληψη	10
Αξίες	
Οικογενειακές	11 α., δ., στ., θ., 13 β
Ηθικές	11 γ., η., 16, 17
Σχετικές με την εκπαίδευση	8, 9, 11β., ζ., 12, 13δ., 15, 18, 20
Στάσεις	15
Α *ενδο-ατομικό επίπεδο*	
10 α	
Β *δι-ατομικό επίπεδο*	
10 γ., 14	
Γ *δι-ομαδικό*	
10 β., 18	
Δ *ιδεολογικό επίπεδο*	
11, 12, 13, 15, 17, 19	

Ανεξάρτητες μεταβλητές

Οι ανεξάρτητες μεταβλητές γι αυτήν την ομάδα ήταν το «φύλο», η «ηλικία», η «γνώση ξένων γλωσσών», η «κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών» και η «ειδικότητα»

1.7.4. Ερωτηματολόγιο για τους καθηγητές που διδάσκουν γηγενείς μαθητές (Δ΄)

Οι εκπαιδευτικοί αυτοί συμπλήρωσαν συνολικά 80 ερωτηματολόγια που το περιεχόμενό τους περιελάμβανε διάφορα δημογραφικά στοιχεία, όπως: το φύλο, η ηλικία, τα χρόνια προϋπηρεσίας, η ειδικότητα, η κατοχή ή όχι μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών, η γνώση ξένων γλωσσών και ο τρόπος διάθεσης του ελεύθερου χρόνου (ερωτήσεις 1-6).

Το δεύτερο μέρος του σχετικού ερωτηματολογίου αναφερόταν στην ταυτότητα, την αντίληψη εαυτού (σε σχέση με τον εαυτό, τους συναδέλφους και τους μαθητές), τις αξίες, στάσεις (ειδικά για την παλιννόστηση), την παιδαγωγική στάση του εκπαιδευτικού μέσα στην τάξη και τον τρόπο αντιμετώπισης,

της πειθαρχίας, τις στερεότυπες αντιλήψεις για τους «καλούς ή «κακούς μαθητές», τη διαπολιτισμική εκπαιδευτική προσέγγιση, τις σχέσεις τους με τον «άλλον», πληροφορίες για τις ενδοομαδικές σχέσεις των μαθητών τους.

Είναι λογικό ότι, όπως στην περίπτωση των ερωτηματολογίων των παλιννοστούντων μαθητών υπήρξαν κατάλληλες αλλαγές ή παραλείψεις πριν δοθούν για συμπλήρωση στους αυτόχθονες μαθητές, έτσι έγιναν διάφορες προσαρμογές και στα ερωτηματολόγια των καθηγητών παλιννοστούντων μαθητών πριν συμπληρωθούν από τους διδάσκοντες σε κανονικά σχολεία.

Οι ερωτήσεις χωρίστηκαν, ανάλογα το περιεχόμενό τους, στα τέσσερα επίπεδα ανάλυσης της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας.

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθεται η αντιστοιχία των ερωτήσεων με τις εξαρτημένες μεταβλητές

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Διαπολιτισμική ταυτότητα	8 ε., ι., 12, 13
Γλωσσική ταυτότητα	17
Κοινωνική ταυτότητα	9 στ., 10 ζ., θ., 11
Αυτοαντίληψη	7
Αξίες	
Οικογενειακές	8 α., δ., στ., θ., 10 γ.
Ηθικές	8 γ., η., 10 δ., στ., η., 14, 15
Σχετικές με την εκπαίδευση	8 β., ζ., 9, 10 ε., 16
Στάσεις	12, 13

Α *ενδο-ατομικό επίπεδο*
7 α
Β *δι-ατομικό επίπεδο*
7 γ., 11
Γ *δι-ομαδικό*
7 β., 16
Δ *ιδεολογικό επίπεδο*
8, 9, 10, 12, 13, 15, 17

Ανεξάρτητες μεταβλητές

Οι ανεξάρτητες μεταβλητές γι' αυτήν την ομάδα των εκπαιδευτικών ήταν, όπως και για την προηγούμενη, το «φύλο», η «γνώση ξένων γλωσσών», η «κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών» και η «ειδικότητα».

Όπως γίνεται αντιληπτό από το σύνολο των ερωτήσεων και στα τέσσερα ερωτηματολόγια μόνο δύο ερωτήσεις είναι κοινές. Η μία είναι αυτή που αναφέρεται στις οικογενειακές, εκπαιδευτικές, διαπολιτισμικές, ηθικές αξίες και η δεύτερη αυτή που διερευνά την άποψη του πληθυσμού για την οποιαδήποτε μορφή παραβατικής, ανάρμοστης συμπεριφοράς.

1.8. Διαδικασία επεξεργασίας των ερωτηματολογίων και ανάλυσης των δεδομένων- Στατιστικά κριτήρια

Αφού ολοκληρώθηκε η διεξαγωγή της έρευνας και συγκεντρώθηκαν τα ερωτηματολόγια ακολούθησαν οι παρακάτω εργασίες:

Καταρχάς κωδικοποιήθηκαν όλες οι απαντήσεις και ειδικότερα αυτές των ανοικτών ερωτήσεων φροντίζοντας να μην υπάρχουν απαντήσεις που δεν κατηγοριοποιήθηκαν.

Μετά την κωδικοποίηση έγινε η εισαγωγή των στοιχείων των ερωτηματολογίων στον ηλεκτρονικό υπολογιστή και ακολούθησε η στατιστική επεξεργασία με το S.P.S.S.

Στο δεύτερο-ερευνητικό μέρος της μελέτης χρησιμοποιήθηκε τόσο περιγραφική όσο και επαγωγική Στατιστική. Όπου χρησιμοποιήθηκε περιγραφική στατιστική λάβαμε υπόψη τον Μέσο Όρο, την Τυπική Απόκλιση και το Τυπικό Σφάλμα των δεδομένων.

Ο έλεγχος της σημαντικότητας των διαφορών, στο μέρος της έρευνας που χρησιμοποιήσαμε επαγωγική στατιστική έγινε με το στατιστικό κριτήριο X^2 σε επίπεδο 0.05

Οι πίνακες με την κατανομή των δεδομένων κατά «φύλο» εμπεριέχονται στο κείμενο που ακολουθεί, ενώ οι κατανομές άλλων ανεξάρτητων μεταβλητών περιλαμβάνονται στα αντίστοιχα παραρτήματα (1,2,4,5,7,8,10).

Στα παραρτήματα (3,6,9,11)βρίσκονται οι πίνακες με την ανάλυση διακύμανσης (anova) ως προς την ανεξάρτητη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων.

Για να μειωθεί ο όγκος της τελικής έκθεσης αποφύγαμε να περιλάβουμε μέσα στο κείμενο γραφικές παραστάσεις. Το πλήθος εξάλλου των πινάκων του κειμένου έκανε πάρα πολύ δύσκολη και την παράλληλη χρήση γραφικών παραστάσεων. Η επιλεκτική από την άλλη πλευρά χρήση τους για ορισμένα μόνο δεδομένα δημιουργούσε πρόβλημα ανομοιομορφίας στην παρουσίασή τους, κάτι το οποίο θελήσαμε να αποφύγουμε.

Κεφάλαιο 2
Ανάλυση και παρουσίαση των δεδομένων

2.1. Ερωτηματολόγιο για παλιννοστούντες μαθητές (Α΄)

2.1.1. Περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων

Σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρήθηκε ότι οι μαθητές απαντούσαν με διαφορετικό τρόπο σε ερωτήσεις συμπληρωματικού ή διευκρινιστικού περιεχομένου από την κύρια ερώτηση. Διατηρήσαμε τις απαντήσεις αυτές και δεν τις απορρίψαμε ως λανθασμένες γιατί έτσι επιτρέψαμε, κατά τη γνώμη μας, στους παλιννοστούντες μαθητές να εκφραστούν ελεύθερα-συνειδητά ή ασυνείδητα-διατηρώντας συγχρόνως πραγματικά στοιχεία που ευσταθούν μεθοδολογικά.

Οι υπόλοιποι σχολιασμοί για τις συχνότητες είναι εμβόλιμοι στην περιγραφή των πινάκων ως προς τη διασταύρωση εξαρτημένων-ανεξάρτητων μεταβλητών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
1. Φύλο υποκειμένων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Αγόρια	161	42,9	42,9	42,9
Κορίτσια	214	57,1	57,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 1,571 Std err ,026 Std dev ,496

Σύμφωνα με τον πίνακα 1 το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 375 παλιννοστούντες μαθητές. Το ποσοστό συμμετοχής στην έρευνα φαίνεται να ευνοεί τα κορίτσια καθώς είχαν ποσοστό 57,1% (N=214) και τα αγόρια 42,9% (N=161). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,57 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
2. Ηλικία

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
12	12	3,2	3,2	3,2
13	46	12,3	12,3	15,5
14	47	12,5	12,5	28
15	45	12	12	40
16	91	24,3	24,3	64,3
17	79	21,1	21,1	85,3
18	37	9,9	9,9	95,2
19	18	4,8	4,8	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 4,685 Std err ,092 Std dev 1,784

Ως προς την ηλικία, σύμφωνα με τον πίνακα 2, η πλειοψηφία των υποκειμένων βρέθηκε να είναι 16 ετών με ποσοστό συμμετοχής 24,3% (N= 91). Μικρότερα ποσοστά είχαν οι ηλικίες 17 ετών 21,1% (N=79), 14 ετών 12,5% (N=47), 13 ετών

12,3% (N=46), 15 ετών 12% (N=45), 18 ετών 9,9% (N=37), 19 ετών 4,8% (N=18) και τέλος 12 ετών 3,2% (N=12)

Ο Μ.Ο. είναι 4,68 με τυπική απόκλιση 1,78

Για τις ανάγκες της στατιστικής ανάλυσης και εφόσον παίρνουμε την ηλικία ως ανεξάρτητη μεταβλητή οι ηλικίες που παρουσιάστηκαν παραπάνω κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις ηλικιακές ομάδες. Η πρώτη περιλαμβάνει τις ηλικίες 12-14 ετών και εμφανίζεται με ποσοστό 28% (N=105), η δεύτερη τις ηλικίες 15-16 ετών με ποσοστό 36,3% (N=136), ενώ στην τρίτη κατηγορία έχουν συμπεριληφθεί οι μαθητές ηλικίας 17-19 ετών με ποσοστό συμμετοχής 35,7% (N=134). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 3,87 με τυπική απόκλιση 1,98.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
2. Ηλικία

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
12 –14	105	28	28	28
15 –16	136	36,3	36,3	64,3
17 –19	134	35,7	35,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 3,875 Std err ,103 Std dev 1,986

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
Βαθμίδα εκπαιδευτική

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Γυμνάσιο	144	38,4	38,4	38,4
Λύκειο	231	61,6	61,6	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 1,616 Std err ,025 Std dev ,487

Σύμφωνα με τον πίνακα 4, η κατανομή του δείγματος ως προς την εκπαιδευτική βαθμίδα που φοιτούσαν είναι η εξής:

Η πλειοψηφία των υποκειμένων σε ποσοστό 61,6% (N=231) φοιτούσε στο Λύκειο σε αντίθεση με το ποσοστό 38,4% (N=144) που φοιτούσε στο Γυμνάσιο. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,61 με τυπική απόκλιση 0,48.

Ως προς την τάξη που φοιτούν οι μαθητές, όπως προκύπτει από τον πίνακα 5, έχουμε στην Α' ποσοστό συμμετοχής 31,7% (N=119), στη Β' 42,1% (N=158) και στη Γ' 26,1% (N= 98). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,94 με τυπική απόκλιση 0,76.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
Τάξη φοίτησης

Α'	119	31,7	31,7	31,7
Β'	158	42,1	42,1	73,9
Γ'	98	26,1	26,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 1,944 Std err ,039 Std dev ,760

Το τμήμα φοίτησης των μαθητών εξαρτάται από το επίπεδο γλωσσομάθειας στην Ελληνική και, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 6, οι μαθητές κατανέμονται ως εξής: Στο 1° τμήμα φοιτά ποσοστό 39,5% (N=148), στο 2° φοιτά ποσοστό 32,5% (N=122), στο 3° 19,2 % (N= 72), και στο 4° 8,8% (N=33). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,97 με τυπική απόκλιση 0,97

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
Τμήμα φοίτησης

1	148	39,5	39,5	39,5
2	122	32,5	32,5	72
3	72	19,2	19,2	91,2
4	33	8,8	8,8	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 1,973 Std err ,050 Std dev ,970

Στον ακόλουθο πίνακα 7, το ποσοστό συμμετοχής φαίνεται να ευνοεί τους Χριστιανούς Ορθόδοξους σε πολύ υψηλό ποσοστό 93,1% (N=349). Οι υπόλοιποι μαθητές σε ποσοστό 5,6% (N=21) είναι Καθολικοί και 1,3% (N=5) πιστεύουν σε κάποιο άλλο θρήσκευμα. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,08 με τυπική απόκλιση 0,32.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
3. Θρήσκευμα

Χ. Ορθόδοξος	349	93,1	93,1	93,1
Καθολικός	21	5,6	5,6	98,7
Άλλο	5	1,3	1,3	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 1,083 Std err ,017 Std dev ,321

Ως προς την υπηκοότητα των υποκειμένων, σύμφωνα με τον πίνακα 8, η πλειοψηφία βρέθηκε να έχει ελληνική με ποσοστό συμμετοχής 60,3% (N=226). Μικρότερο ποσοστό μαθητών είχε ξένη υπηκοότητα και πιο συγκεκριμένα 39,7% (N=149). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,60 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
3α Υπηκοότητα

Ξένη	149	39,7	39,7	39,7
Ελληνική	226	60,3	60,3	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,603 Std err ,025 Std dev ,490

Διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των υποκειμένων δε διαθέτει ελληνικό διαβατήριο σε ποσοστό 74,7% (N=280). Σε αντίθεση, σύμφωνα με τον πίνακα 10, σε ποσοστό 25,3% (N=95) υπάρχει αριθμός μαθητών που έχει ελληνικό διαβατήριο. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,25 με τυπική απόκλιση 0,43.

Στον επόμενο πίνακα 10 φαίνεται η κατανομή του δείγματος, όταν διαθέτουν ξένο διαβατήριο. Η πλειοψηφία των υποκειμένων έχει ξένο διαβατήριο σε ποσοστό 84,5% (N=317) σε αντίθεση με το 15,5% (N=58) που διαθέτει ελληνικό. Η διαφορά που παρατηρείται ως προς το ελληνικό διαβατήριο ανάμεσα στους δύο πίνακες 9 και 10 οφείλεται ίσως στο γεγονός ότι κάποιοι μαθητές έχουν συγχρόνως ελληνικό και ξένο διαβατήριο. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,84 με τυπική απόκλιση 0,36.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
3β Διαβατηριο Ελληνικό

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	280	74,7	74,7	74,7
Ναι	95	25,3	25,3	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,253 Std err ,022 Std dev ,436

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
3β. Διαβατηριο Ξένο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	58	15,5	15,5	15,5
Ναι	317	84,5	84,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,845 Std err ,019 Std dev ,362

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
4. Πού γεννήθηκες;

Ελλάδα	39	10,4	10,4	10,4
Χώρες Ε.Ε	34	9,1	9,1	19,5
Χώρες μη Ε.Ε	29	7,7	7,7	27,2
Βαλκάνια	16	4,3	4,3	31,5
Αμερική	126	33,6	33,6	65,1
Καναδά	44	11,7	11,7	76,8
Αυστραλία	38	10,1	10,1	86,9
Αραβική Αφρική	9	2,4	2,4	89,3
Αφρική	11	2,9	2,9	92,3
Μ. Ανατολή	1	0,3	0,3	92,5
Υπόλοιπη Ασία	5	1,3	1,3	93,9
Ν. Αφρική	23	6,1	6,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 4,147 Std err ,142 Std dev 2,755

Το δείγμα μας απετέλεσαν έφηβοι που προέρχονται από διάφορες χώρες. Στον πίνακα 11 φαίνεται η κατανομή του δείγματος ως προς τη χώρα προέλευσης. Η πλειοψηφία των υποκειμένων σε ποσοστό 33,6% (N=126) γεννήθηκε στην Αμερική, ενώ το 11,7% (N= 44) γεννήθηκε στον Καναδά, το 10,4% (N= 39) γεννήθηκε στην Ελλάδα και αργότερα, μέχρι να επιστρέψει στη χώρα μας, έζησε για ένα χρονικό διάστημα στο εξωτερικό, το 10,1% (N=38) γεννήθηκε στην Αυστραλία, το 9,1% (N=34) σε κάποια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 7,7% (N=29) σε κάποια χώρα που δεν ανήκει στην Ε. Ε., το 6,1% (N=23) στη Ν. Αφρική και τέλος το 4,3% (N=16) στα Βαλκάνια. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 4,14 με τυπική απόκλιση 2,75.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
5 Ποτε επέστρεψες στην Ελλάδα;
1. Μήνα

Ιανουάριο – Μάρτιο	49	13,1	13,1	13,1
Απρίλιο – Ιούνιο	82	21,9	21,9	34,9
Ιούλιο – Σεπτέμβριο	174	46,4	46,4	81,3
Οκτώβριο – Δεκέμβριο	70	18,7	18,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 2,707 Std err ,047 Std dev ,919

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
5. Ποτε επεστρεψες στην Ελλάδα;
2 Χρόνο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1989 – 90	133	35,5	35,5	35,5
1990 – 91	90	24	24	59,5
1992 – 93	82	21,9	21,9	81,3
1994 – 95	70	18,7	18,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 2,237 Std err ,058 Std dev 1,126

Το ποσοστό συμμετοχής, όπως προκύπτει από το σχετικό πίνακα 12 που δείχνει το μήνα επιστροφής στην Ελλάδα των μαθητών, φαίνεται να ευνοεί τους θερινούς μήνες. Δηλαδή από Ιούλιο- Σεπτέμβριο επέστρεψε σε ποσοστό 46,4% (N=174) η πλειοψηφία των μαθητών. Κατά τους μήνες Απρίλιο-Ιούνιο το ποσοστό ήταν 21,9% (N=82), τον Οκτώβριο- Δεκέμβριο 18,7% (N=70) και τον Ιανουάριο-Μάρτιο 13,1% (N=49). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 2,70 με τυπική απόκλιση 0,91

Στον πίνακα 13 που δείχνει το χρόνο επιστροφής παρατηρήθηκε ότι η πλειοψηφία των μαθητών επέστρεψε το χρονικό διάστημα 1989-90 σε ποσοστό 35,5% (N=133). Μικρότερα ποσοστά είχαν τα έτη 1990-91 24% (N=90), 1992-93 21,9% (N=82) και 1994-95 18,7% (N= 70). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 2,23 με τυπική απόκλιση 1,12.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
5.γ Είχες ξαναέρθει στην Ελλάδα πριν την οριστική εγκατάσταση;

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	114	30,4	30,4	30,4
Ναι	261	69,6	69,6	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,696 Std err ,024 Std dev ,461

Ως προς το αν είχαν ξανάρθει τα υποκείμενα στην Ελλάδα πριν την οριστική τους εγκατάσταση, σύμφωνα με τον πίνακα 14, παρατηρήθηκε ότι η πλειοψηφία έχει επισκεφθεί τη χώρα μας στο παρελθόν σε ποσοστό 69,6% (N= 261), ενώ σε μικρότερο ποσοστό 30,4% (N=114) απάντησαν αρνητικά. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0.69 με τυπική απόκλιση 0,46.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
6. Στην Ελλάδα έχεις φοιτησει σε άλλο σχολείο.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	264	70,4	70,4	70,4
Ναι	111	29,6	29,6	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,296 Std err ,024 Std dev ,457

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 15, οι περισσότεροι μαθητές στην Ελλάδα δεν έχουν φοιτήσει σε άλλο σχολείο σε ποσοστό 70,4% (N=264), ενώ λιγότεροι από αυτούς έχουν παρακολουθήσει μαθήματα και σε άλλο σχολείο σε ποσοστό 29,6% (N=111). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,29 με τυπική απόκλιση 0,45.

Ως προς το πού έμαθαν ελληνικά τα υποκείμενα της έρευνάς μας απήντησαν ως εξής: το ποσοστό συμμετοχής (πίνακας 16) φαίνεται να ευνοεί τα υποκείμενα που έμαθαν την ελληνική γλώσσα στο άμεσο οικογενειακό τους περιβάλλον αφού απάντησαν θετικά σε ποσοστό 69,3% (N=260). Αρνητικά απήντησαν σε ποσοστό 30,7% (N= 115). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,69 με τυπική απόκλιση 0,46.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
7. Πού έμαθες ελληνικά;
α. Στο σπίτι

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	115	30,7	30,7	30,7
Ναι	260	69,3	69,3	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,693 Std err ,024 Std dev ,462

Αντίθετα το ποσοστό συμμετοχής (πίνακας 17) μειώνεται για τα υποκείμενα που έμαθαν την ελληνική γλώσσα στο φιλικό τους περιβάλλον σε ποσοστό 24,5% (N= 92). Αρνητικά απήντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 75,5% (N=283). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0.24 με τυπική απόκλιση 0,43.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
7. Πού έμαθες ελληνικά;
β. Στο φιλικό περιβάλλον

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	283	75,5	75,5	75,5
Ναι	92	24,5	24,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,245 Std err ,022 Std dev ,431

Σε κάποιο σχολείο αμιγώς ή μη αμιγώς ελληνικό (πίνακας 18) έμαθαν την Ελληνική οι μαθητές σε ποσοστό συμμετοχής 39,2% (N= 147). Αρνητικά απήντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 60,8% (N=228). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,39 με τυπική απόκλιση 0,48.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 19, οι μαθητές που διδάχτηκαν την Ελληνική σε σχολείο φοιτούσαν κυρίως σε κάποιο Δημόσιο σχολείο το ποσοστό συμμετοχής ήταν 25,3% (N=95). Μικρότερο ποσοστό μαθητών φοιτούσε σε ιδιωτικό σε ποσοστό 6,9% (N=26), και σε εκκλησιαστικό σχολείο 6,7% (N=25). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,77 με τυπική απόκλιση 1,04.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
7. Πού έμαθες ελληνικά;
γ. Στο σχολείο

Όχι	228	60,8	60,8	60,8
Ναι	147	39,2	39,2	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,392 Std err ,025 Std dev ,489

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
7. Πού εμαθες ελληνικα;
α. Σε ποιο σχολειο;

Όχι	229	61,1	61,1	61,1
Ιδιωτικό	26	6,9	6,9	68
Δημόσιο	95	25,3	25,3	93,3
Εκκλησιαστικό	25	6,7	6,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,776 Std err ,054 Std dev 1,041

Στον πίνακα 20 φαίνεται πόσες ώρες την εβδομάδα παρακολουθούσαν γλωσσικά μαθήματα οι μαθητές στη χώρα που ζούσαν. Η πλειοψηφία των μαθητών παρακολουθούσε 7 ώρες την εβδομάδα σε ποσοστό 11,2% (N=42). Μικρότερα ποσοστά είχαν οι μαθητές που παρακολουθούσαν 5 ώρες 8,3% (N 31), 6 ώρες 6,1% (N=23), 4 ώρες 5,3% (N=20), 8 ώρες 5,1% (N=19), 3 ώρες 3,2% (N=12). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,88 με τυπική απόκλιση 2,53.

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
7. Πού έμαθες ελληνικά;
β. Ποσες ώρες;

Όχι	228	60,8	60,8	60,8
3 ώρες	12	3,2	3,2	64
4 ώρες	20	5,3	5,3	69,3
5 ώρες	31	8,3	8,3	77,6
6 ώρες	23	6,1	6,1	83,7
7 ώρες	42	11,2	11,2	94,9
8 ώρες	19	5,1	5,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 1,888 Std err ,131 Std dev 2,536

Από την επισκόπηση των δεδομένων το 87,5% (N=328) των υποκειμένων βρέθηκε να έχει αδέλφια, ενώ σύμφωνα με τον πίνακα 21, μόνο το 12,5% (N=47) δεν έχει. Ο Μ.Ο ήταν 0,87 με τυπική απόκλιση 0,33.

Από τους μαθητές που απάντησαν ότι έχουν αδέλφια ποσοστό 87,5% (N = 328) (πίνακας 21) η πλειοψηφία έχει έναν ακόμη αδελφό σε ποσοστό 50,1% (N=188).

Μικρότερα ποσοστά παρουσίασαν οι μαθητές που έχουν δύο αδέλφια 24,3% (N=91), τρία αδέλφια 7,5% (N= 28), τέσσερα αδέλφια 3,5% (N=13), πέντε αδέλφια 2,4% (N=9). Ο Μ.Ο. ήταν 1,46 με τυπική απόκλιση 1,06.

Στη συνέχεια, οι μαθητές ανέφεραν ποια είναι η σειρά της γέννησής τους μέσα στην οικογένεια. Σύμφωνα με τον πίνακα 23, η πλειοψηφία ήταν δεύτερο παιδί σε ποσοστό 35,7% (N=134), ενώ πρώτο παιδί ήταν σε ποσοστό 33,6% (N=126), τρίτο σε 13,9% (N=52), τέταρτο σε 2,7% (N=10) και σε 1,9% (N=7) πέμπτο. Ο Μ.Ο. ήταν 1,66 με τυπική απόκλιση 1.06.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
8 Έχεις αδέρφια

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	47	12,5	12,5	12,5
Ναι	328	87,5	87,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,875 Std err ,017 Std dev ,332

ΠΙΝΑΚΑΣ 22
8α. Αν Ναι, πόσα ;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Κανένα	46	12,3	12,3	12,3
1	188	50,1	50,1	62,4
2	91	24,3	24,3	86,7
3	28	7,5	7,5	94,1
4	13	3,5	3,5	97,6
5	9	2,4	2,4	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 1,469 Std err ,055 Std dev 1,069

ΠΙΝΑΚΑΣ 23
8β. Σειρά γέννησής σου στην οικογένεια;

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Κανένα	46	12,3	12,3	12,3
Πρώτο	126	33,6	33,6	45,9
Δεύτερο	134	35,7	35,7	81,6
Τρίτο	52	13,9	13,9	95,5
Τέταρτο	10	2,7	2,7	98,1
Πέμπτο	7	1,9	1,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 1,667 Std err ,055 Std dev 1,064

Στον πίνακα 24, φαίνεται ότι οι μαθητές που γύρισαν στην Ελλάδα δεν έχουν μετακομίσει κατά πλειοψηφία «ποτέ» μέχρι τώρα σε ποσοστό 69,6% (N=261). Αρκετά μικρότερο είναι το ποσοστό των εφήβων που μετακομίζουν οικογενειακά «1-2 φορές κάθε τρία χρόνια» σε ποσοστό 21,3% (N=80). «Συχνά» μετακομίζει η

οικογένεια των μαθητών πολύ λιγότερο σε ποσοστό 9,1% (N=34). Ο Μ.Ο. ήταν 2,60 με τυπική απόκλιση 0,64.

ΠΙΝΑΚΑΣ 24
9. Μετακομίζατε
α. Στην Ελλάδα

Συχνά	34	9,1	9,1	9,1
1- 2 φορές κάθε 3 χρόνια	80	21,3	21,3	30,4
Ποτέ	261	69,6	69,6	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 2,605 Std err ,034 Std dev ,649

Στον παρακάτω πίνακα 25, βρέθηκε ότι η πλειοψηφία των παλιννοστούντων μαθητών στη χώρα όπου ζούσαν δε μετακόμισε ποτέ σε ποσοστό 58,1% (N=218), «1-2 φορές κάθε τρία χρόνια μετακόμιζε» το 30,7% (N=115) και «συχνά» το 11,2% (N=42) από αυτούς. Ο Μ.Ο. ήταν 2,46 με τυπική απόκλιση 0,68.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
9. Μετακομίζατε
β. Στην ξένη χώρα

Συχνά	42	11,2	11,2	11,2
1- 2 φορές κάθε 3 χρόνια	115	30,7	30,7	41,9
Ποτέ	218	58,1	58,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 2.469 Std err .036 Std dev .689

Στη συνέχεια ρωτήθηκαν τα υποκείμενα της έρευνας σε ποια περιοχή μένουν. Το δείγμα μας απετέλεσαν άτομα που σύμφωνα με τον πίνακα 26, έχουν τόπο διαμονής τις Νότιες περιοχές σε ποσοστό 28,8% (N=108), το Κέντρο της πόλης σε ποσοστό 21,6% (N=81), τις Βόρειες περιοχές 16,5% (N= 62), τις Δυτικές περιοχές 14,9% (N=56) και σε ίδιο ποσοστό 9,1% από (N=34) τον Πειραιά και τα περίχωρά του καθώς και τις Ανατολικές περιοχές. Ο Μ.Ο. ήταν 3,11 με τυπική απόκλιση 1,77.

ΠΙΝΑΚΑΣ 26
10.α. Σε ποια περιοχή μένεις;

Νότιες περιοχές	108	28,8	28,8	28,8
Βόρειες περιοχές	62	16,5	16,5	45,3
Ανατολικές περιοχές	34	9,1	9,1	54,4
Δυτικές περιοχές	56	14,9	14,9	69,3
Κέντρο	81	21,6	21,6	90,9
Πειραιάς και περίχωρα	34	9,1	9,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 3,112 Std err ,092 Std dev 1,773

Στην ερώτηση σε τι χώρο κατοικούν οι μαθητές απήντησαν (πίνακας 27) ότι μένουν σε διαμέρισμα σε ποσοστό 59,2% (N=222), σε μονοκατοικία 40,5% (N=152) (πίνακας 28). Ο Μ.Ο. στην πρώτη περίπτωση ήταν 0,59 με τυπική απόκλιση 0,49 και στη δεύτερη 0,40 με τυπική απόκλιση 0,49.

Απάντησαν επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 29, ότι μένουν σε ιδιόκτητο σπίτι σε ποσοστό 46,4% (N=174), ενώ σε νοικιασμένο μένουν (βλ. πίνακα 30) σε ποσοστό 46,1% (N=173). Ο Μ.Ο. και στις δυο αυτές περιπτώσεις ήταν 0,46 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 27
10. Σε τι χώρο κατοικείς;
β. Σε διαμέρισμα

Όχι	153	40,8	40,8	40,8
Ναι	222	59,2	59,2	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,592 Std err ,025 Std dev ,492

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
10. Σε τι χώρο κατοικείς;
γ. Σε μονοκατοικία

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	223	59,5	59,5	59,5
Ναι	152	40,5	40,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,405 Std err ,025 Std dev ,492

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
10. Σε τι χώρο κατοικείς;
δ. Σε ιδιόκτητο σπίτι

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	201	53,6	53,6	53,6
Ναι	174	46,4	46,4	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,464 Std err ,026 Std dev ,499

ΠΙΝΑΚΑΣ 30
10. Σε τι χώρο κατοικείς;
ε. Σε νοικιασμένο σπίτι

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	202	53,9	53,9	53,9
Ναι	173	46,1	46,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,461 Std err ,026 Std dev ,499

Σε σπίτι φίλων, σύμφωνα με τον πίνακα 31, κατοικούσαν μαθητές σε ποσοστό 1,9% (N=7), αρνητικά απάντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 98,1% (N=368). Ο Μ.Ο. 0,01 με τυπική απόκλιση 0,13.

Σε σπίτι συγγενών (πίνακας 32) σε ποσοστό 4,8% (N=18), ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,04 με τυπική απόκλιση 0,21, ενώ σε ξενώνα (πίνακας 33) διαμένει ένας μόνο μαθητής ποσοστό 0,3%. Ο Μ.Ο. ήταν 0,00 με τυπική απόκλιση 0,05.

ΠΙΝΑΚΑΣ 31
10. Σε τι χώρο κατοικείς;
στ. Σε σπίτι φίλων

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	368	98,1	98,1	98,1
Ναι	7	1,9	1,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,019 Std err ,007 Std dev ,136

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
10. Σε τι χώρο κατοικείς;
ζ. Σε σπίτι συγγενών

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	357	95,2	95,2	95,2
Ναι	18	4,8	4,8	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,048 Std err ,011 Std dev ,214

ΠΙΝΑΚΑΣ 33
10. Σε τι χώρο κατοικείς;
η. Σε ξενώνα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	374	99,7	99,7	99,7
Ναι	1	0,3	0,3	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,003 Std err ,003 Std dev ,052

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
11α. Σου αρέσει η περιοχή που μένεις ;

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου 1	28	7,5	7,5	7,5
2	17	4,5	4,5	12
3	26	6,9	6,9	18,9
4	70	18,7	18,7	37,6
5	58	15,5	15,5	53,1
6	59	15,7	15,7	68,8
Πάρα πολύ 7	117	31,2	31,2	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 5,021 Std err ,096 Std dev 1,866

Ως προς το αν αρέσει στα υποκείμενα η περιοχή που μένουν, σύμφωνα με τον πίνακα 34, υπήρχαν μαθητές που δεν τους άρεσε «καθόλου» το περιβάλλον διαμονής τους σε ποσοστό συμμετοχής 7,5% (N=28). Στις υπόλοιπες βαθμίδες της κλίμακας διαπιστώσαμε ότι στη δεύτερη το ποσοστό συμμετοχής ήταν 4,5% (N=17), στην τρίτη 6,9% (N=26), στην τέταρτη 18,7% (N=70), στην πέμπτη 15,5% (N=58), στην έκτη 15,7% (N=59) και τέλος στην έβδομη σε ποσοστό συμμετοχής 31,2% (N=117). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 5,02 με τυπική απόκλιση 1,86.

Το 61,3% (N=230) των μαθητών βρέθηκε να έχει δικό του δωμάτιο. Σύμφωνα με τον πίνακα 35, μικρότερο ποσοστό έχουν οι μαθητές που δε διαθέτουν προσωπικό χώρο μέσα στην οικογενειακή κατοικία σε ποσοστό 38,7% (N=145). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,61 με τυπική απόκλιση 0,48.

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
11β Έχεις δικό σου δωμάτιο;

	Συχνότητα (N)	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	145	38,7	38,7	38,7
Ναι	230	61,3	61,3	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean .613 Std err .025 Std dev .488

Η πλειοψηφία των υποκειμένων σε ποσοστό 52% (N=195) βρέθηκε να θεωρεί καλύτερο το σπίτι που διέμενε στο εξωτερικό. Όπως προκύπτει από το σχετικό πίνακα 36, τα υποκείμενα που θεωρούν καλύτερο το σπίτι τους στην Ελλάδα έχουν ποσοστό συμμετοχής 48% (N=180). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,52% με τυπική απόκλιση 0,50.

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
11γ Ποιο θεωρείς καλύτερο;

	Συχνότητα (N)	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Το σπίτι σου στην Ελλάδα	180	48	48	48
Το σπίτι σου στο εξωτερικό	195	52	52	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 1,520 Std err ,026 Std dev ,500

Η οικογενειακή κατάσταση των μαθητών που παλιννοστούν ήταν η ακόλουθη: Σύμφωνα με τον πίνακα 37, οι γονείς των μαθητών που ζουν μαζί έχουν ποσοστό 66,7% (N=250). Αυτοί που για διαφόρους λόγους ζουν χωριστά βρέθηκαν σε ποσοστό 33,3% (N=125), ο Μ.Ο. ήταν 0,66 με τυπική απόκλιση 0,47.

Σύμφωνα με τον πίνακα 38, διαζευγμένοι είναι οι γονείς σε ποσοστό 19,5% (N=73). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,19 με τυπική απόκλιση 0,39.

Στον πίνακα 39, φαίνεται ότι σε ποσοστό 3,5% (N=13) ο πατέρας έχει πεθάνει, ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,03 με τυπική απόκλιση 0,18.

Στον πίνακα 40 παρατηρείται ότι έχει πεθάνει η μητέρα σε ποσοστό 2,1% (N=8), ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,02 με τυπική απόκλιση 0,14.

Στον επόμενο πίνακα 41, βρέθηκε ότι ο πατέρας εργάζεται μακριά σε ποσοστό 11,5% (N=43),ενώ ο Μ.Ο. ήταν 0,11 με τυπική απόκλιση 0,31.

Η μητέρα εργάζεται μακριά , σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα 42, σε ποσοστό 1,6% (N=6). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,01 με τυπική απόκλιση 0,12.

Όπως προκύπτει από το σχετικό πίνακα 43 τα υποκείμενα ζουν με τους γονείς τους σε ποσοστό 65,6% (N=246). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,65 με τυπική απόκλιση 0,47.

Από τον πίνακα 44 προκύπτει ότι υπήρχαν μαθητές που ζούσαν με τον πατέρα σε μικρό ποσοστό 3,7% (N=14), ενώ ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,03 με τυπική απόκλιση 0,19. Με τη μητέρα (πίνακας 45) ζούσαν μαθητές σε ποσοστό 23,7 % (N=89). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,23 με τυπική απόκλιση 0,42.

Με τον πατριό συγκατοικεί (βλ. πίνακας 46) το 1,9% (N=7) των μαθητών. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,01 με τυπική απόκλιση 0,13.

Με τη μητριά (πίνακας 47) ζει το 1,1% (N=4) των μαθητών. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,01 με τυπική απόκλιση 0,10.

Με κάποιο συγγενικό πρόσωπο (πίνακας 48) ζει το 6,4% (N= 24) των παλιννοστούντων παιδιών. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,06 με τυπική απόκλιση 0,24.

Τέλος, σύμφωνα με τον πίνακα 49, ζουν μόνοι τους οι μαθητές σε μικρό ποσοστό 1,6% (N=6). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,01 με τυπική απόκλιση 0,12.

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
12α. Οι γονείς σου
α. ζουν μαζί

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	125	33,3	33,3	33,3
Ναι	250	66,7	66,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean .667 Std err .024 Std dev .472

ΠΙΝΑΚΑΣ 38
12α. Οι γονείς σου
β. είναι χωρισμένοι

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	302	80,5	80,5	80,5
Ναι	73	19,5	19,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean .195 Std err .020 Std dev .396

ΠΙΝΑΚΑΣ 39
12α Οι γονείς σου
γ. έχει πεθάνει ο πατέρας

Όχι	362	96,5	96,5	96,5
Ναι	13	3,5	3,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,035 Std err ,009 Std dev ,183

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
12α Οι γονείς σου
δ. έχει πεθάνει η μητέρα

Όχι	367	97,9	97,9	97,9
Ναι	8	2,1	2,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,021 Std err ,007 Std dev ,145

ΠΙΝΑΚΑΣ 41
12α Οι γονείς σου
ε. εργάζεται μακριά ο πατέρας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	332	88,5	88,5	88,5
Ναι	43	11,5	11,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,115 Std err ,016 Std dev ,319

ΠΙΝΑΚΑΣ 42
12α Οι γονείς σου
ε. εργάζεται μακριά η μητέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	369	98,4	98,4	98,4
Ναι	6	1,6	1,6	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,016 Std err ,006 Std dev ,126

ΠΙΝΑΚΑΣ 43
12β Ζεις με
α. τους γονείς σου

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	129	34,4	34,4	34,4
Ναι	246	65,6	65,6	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,656 Std err ,025 Std dev ,476

ΠΙΝΑΚΑΣ 44
12β. Ζεις με:
β. τον πατέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Κυρίως ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	361	96,3	96,3	96,3
Ναι	14	3,7	3,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,037 Std err ,010 Std dev ,190

ΠΙΝΑΚΑΣ 45
12β. Ζεις με
γ. τη μητέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Κυρίως ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	286	76,3	76,3	76,3
Ναι	89	23,7	23,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,237 Std err ,022 Std dev ,426

ΠΙΝΑΚΑΣ 46
12β. Ζεις με:
δ. τον πατριό

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Κυρίως ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	368	98,1	98,1	98,1
Ναι	7	1,9	1,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,019 Std err ,007 Std dev ,136

ΠΙΝΑΚΑΣ 47
12β. Ζεις με
ε. τη μητριά

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Κυρίως ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	371	98,9	98,9	98,9
Ναι	4	1,1	1,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,011 Std err ,005 Std dev ,103

ΠΙΝΑΚΑΣ 48
12β. Ζεις με:
στ. συγγενείς

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Κυρίως ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	351	93,6	93,6	93,6
Ναι	24	6,4	6,4	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,064 Std err ,013 Std dev ,245

ΠΙΝΑΚΑΣ 49
12β Ζεις με
ζ μόνος(η)

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	369	98,4	98,4	98,4
Ναι	6	1,6	1,6	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,016 Std err ,006 Std dev ,126

Το επάγγελμα του πατέρα, όπως παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα 50, έχει ως εξής:

Η πλειοψηφία των μαθητών έχει πατέρα του οποίου το επάγγελμα είναι επιχειρηματίας σε ποσοστό 15,7% (N=59). Μικρότερα ποσοστά έχουν οι ελεύθεροι επαγγελματίες 14,1% (N=53), σε μικρότερα επίσης ποσοστά κυμάνθηκαν οι περιπτώσεις που ο πατέρας δεν εργάζεται ή έχει πεθάνει 14,1% (N=53), είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι 11,7% (N=44), τεχνικοί 9,9% (N=37), εργάτες 7,5% (N=28), μικροεπαγγελματίες 4,8% (N=18), στελέχη επιχειρήσεων 4,5% (N=17), καλλιτέχνες 3,7% (N=14), εκπαιδευτικοί 2,1% (N=8), δημόσιοι υπάλληλοι, βιοτέχνες, συνταξιούχοι 3,5% (N=13), και ναυτικοί 1,3% (N=5). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 5,58 με τυπική απόκλιση 4,31.

ΠΙΝΑΚΑΣ 50
13α Τι δουλειά κάνει
α ο πατέρας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι ή Δε ζει	53	14,1	14,1	14,1
Ελεύθερος επαγγελματίας	53	14,1	14,1	28,3
Βιοτέχνης	13	3,5	3,5	31,7
Στέλεχος επιχειρήσεως	17	4,5	4,5	36,3
Ιδιωτ. Υπάλληλος	44	11,7	11,7	48
Μικροεπαγγελματίας	18	4,8	4,8	52,8
Καλλιτέχνης	14	3,7	3,7	56,5
Τεχνικός	37	9,9	9,9	66,4
Εργάτης	28	7,5	7,5	73,9
Ναυτικός	5	1,3	1,3	75,2
Δημ. Υπάλληλος	13	3,5	3,5	78,7
Συνταξιούχος	13	3,5	3,5	82,1
Επιχειρηματίας	59	15,7	15,7	97,9
Εκπαιδευτικός	8	2,1	2,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 5,581 Std err ,223 Std dev 4,316

Για τις ανάγκες της στατιστικής ανάλυσης και εφόσον παίρνουμε το επάγγελμα του πατέρα ως ανεξάρτητη μεταβλητή τα επαγγέλματα που παρουσιάστηκαν από τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων κατηγοριοποιήθηκαν, όπως φαίνεται στον πίνακα 51, σε 4 επαγγελματικές ομάδες. Η πρώτη που περιλαμβάνει τις περιπτώσεις άνεργων (ή νεκρών) πατέρων εμφανίζεται με ποσοστό 14,1% (N=53) [αυτό επιβεβαιώθηκε και από τον πίνακα 53, στην ερώτηση εάν εργάζεται ο πατέρας όπου

το ποσοστό είναι το ίδιο], η δεύτερη που περιλαμβάνει τους επιστήμονες και ελεύθερους επαγγελματίες σε ποσοστό 41,9% (N=157), η τρίτη με τους μισθωτούς 21,9% (N=82) και τέλος στην τέταρτη ομάδα συμπεριλάβαμε όλα τα τεχνικά επαγγέλματα με ποσοστό 22,1% (N=83). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,52 με τυπική απόκλιση 0,98.

ΠΙΝΑΚΑΣ 51
13α. Τι δουλειά κάνει:
α. ο πατέρας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Λοιποί - μη κατατασσόμενοι	53	14,1	14,1	14,1
Επιστήμονες και ελεύθεροι επαγγελματίες	157	41,9	41,9	56,0
Μισθωτοί	82	21,9	21,9	77,9
Τεχνικά επαγγέλματα	83	22,1	22,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 1,520 Std err ,051 Std dev ,989

Το επάγγελμα της μητέρας, όπως παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα 52 έχει ως εξής:

Η πλειοψηφία των μαθητών έχει μητέρα που είναι άνεργη ή ασχολείται με τα οικιακά σε ποσοστό 62,1% (N=233) [αυτό επιβεβαιώθηκε και από τον πίνακα 54, στην ερώτηση εάν εργάζεται η μητέρα, όπου το ποσοστό είναι το ίδιο]. Μικρότερα ποσοστά έχουν οι ιδιωτικοί υπάλληλοι 12,8% (N=48), οι ελεύθεροι επαγγελματίες 6,4% (N=24), οι επιχειρηματίες σε ποσοστό 4,3% (N=16), οι δημόσιοι υπάλληλοι 2,7% (N=10), οι εργάτριες 2,4% (N=9), τα στελέχη επιχειρήσεων 1,9% (N=7), οι εκπαιδευτικοί και μικροεπαγγελματίες σε ίδιο ποσοστό 1,6% (N=6), οι βιοτέχνες 1,3% (N=5), οι καλλιτέχνες και τεχνικοί 1,1% (N=4), και οι συνταξιούχοι 0,8% (N=3). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 2,14 με τυπική απόκλιση 3,61.

ΠΙΝΑΚΑΣ 52
13α. Τι δουλειά κάνει:
β. η μητέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Άνεργη ή οικιακά	233	62,1	62,1	62,1
Ελεύθερος επαγγελματίας	24	6,4	6,4	68,5
Βιοτέχνης	5	1,3	1,3	69,9
Στέλεχος επιχειρήσεως	7	1,9	1,9	71,7
Ιδιωτ. Υπάλληλος	48	12,8	12,8	84,5
Μικροεπαγγελματίας	6	1,6	1,6	86,1
Καλλιτέχνης	4	1,1	1,1	87,2
Τεχνικός	4	1,1	1,1	88,3
Εργάτρια	9	2,4	2,4	90,7
Δημ. Υπάλληλος	10	2,7	2,7	93,3
Συνταξιούχος	3	0,8	0,8	94,1
Επιχειρηματίας	16	4,3	4,3	98,4
Εκπαιδευτικός	6	1,6	1,6	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 2,144 Std err ,187 Std dev 3,619

Όπως προκύπτει από το σχετικό πίνακα 55, ο πατέρας των μαθητών εξασκούσε το ίδιο επάγγελμα τόσο στη χώρα υποδοχής όσο και στη χώρα προέλευσης σε ποσοστό 57,1% (N=214), ενώ σε ποσοστό 42,9% (N=161) ο πατέρας έχει αλλάξει επάγγελμα. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,57 με τυπική απόκλιση 0,49.

Από τον πίνακα 56, διαπιστώθηκε ότι η μητέρα των μαθητών εξασκούσε το ίδιο επάγγελμα τόσο στη χώρα υποδοχής όσο και στη χώρα προέλευσης σε ποσοστό 39,2% (N=147), ενώ σε ποσοστό 60,8% (N=228) η μητέρα έχει αλλάξει επάγγελμα. Ο Μ.Ο βρέθηκε 0,39 με τυπική απόκλιση 0,48.

ΠΙΝΑΚΑΣ 53
13β. Δεν εργαζεται
α. ο πατέρας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι ή Δε ζει	322	85,9	85,9	85,9
Ναι	53	14,1	14,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,141 Std err ,018 Std dev ,349

ΠΙΝΑΚΑΣ 54
13β. Δεν εργάζεται
β. η μητέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι ή Δε ζει	142	37,9	37,9	37,9
Ναι	233	62,1	62,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,621 Std err ,025 Std dev ,486

ΠΙΝΑΚΑΣ 55
13γ. Στην ξένη χώρα είχαν το ίδιο επάγγελμα
β. ο πατέρας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	161	42,9	42,9	42,9
Ναι	214	57,1	57,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,571 Std err ,026 Std dev ,496

ΠΙΝΑΚΑΣ 56
13γ. Στην ξένη χώρα είχαν το ίδιο επάγγελμα
β. η μητέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	228	60,8	60,8	60,8
Ναι	147	39,2	39,2	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,392 Std err ,025 Std dev ,489

Η πλειοψηφία των υποκειμένων, σύμφωνα με τον πίνακα 57, δήλωσε ότι ο πατέρας έχει τελειώσει το Γυμνάσιο σε ποσοστό συμμετοχής 37,3% (N=140), Δημοτικό έχει τελειώσει το 22,4% (N=84), Τεχνική ή ανώτερη σχολή το 21,9% (N=82), ενώ Πανεπιστήμιο το 18,4% (N=69). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 2,54 με τυπική απόκλιση 1,34.

Αντίστοιχα η μητέρα, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα 58, βρέθηκε να έχει τα εξής ποσοστά: απόφοιτοι Γυμνασίου 42,9% (N=161), Δημοτικού 22,4% (N=84), Πανεπιστήμιου 17,6% (N=66), Ανώτερης σχολής 10,1% (N=38), Τεχνικής σχολής 6,4% (N=24), ενώ αναλφάβητη μητέρα δήλωσαν ότι έχουν τα υποκείμενα σε ποσοστό 0,5% (N=2). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 2,59 με τυπική απόκλιση 1,42.

ΠΙΝΑΚΑΣ 57
13δ. Οι γονείς σου έχουν τελειώσει
α. πατέρας

Δημοτικό	84	22,4	22,4	22,4
Γυμνάσιο (εξατάξιο)	140	37,3	37,3	59,7
Τεχνική - ανώτερη σχολή	82	21,9	21,9	81,6
Πανεπιστήμιο	69	18,4	18,4	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics: Mean 2,547 Std err ,069 Std dev 1,343

ΠΙΝΑΚΑΣ 58
13δ. Οι γονείς σου έχουν τελειώσει
β. η μητέρα

Δημοτικό	84	22,4	22,4	22,4
Γυμνάσιο (εξατάξιο)	161	42,9	42,9	65,3
Τεχνική σχόλη	24	6,4	6,4	71,7
Ανώτερη σχολή	38	10,1	10,1	81,9
Πανεπιστήμιο	66	17,6	17,6	99,5
Είναι αναλφάβητη	2	0,5	0,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics: Mean 2,592 Std err ,073 Std dev 1,420

Στον πίνακα 59 φαίνεται ότι το ποσοστό συμμετοχής ευνοεί τους νέους που δεν εργάζονται 83,5% (N=313). Αυτοί που εργάζονται (πίν. 60) που έχουν ποσοστό 16,5% (N=62) απήντησαν ότι ασχολούνται με το σερβίρισμα σε ποσοστό συμμετοχής 4,5% (N= 17), με την οικογενειακή επιχείρηση 4% (N=15), με κάποια χειρωνακτική εργασία 2,7% (N=10), με φύλαξη μικρών παιδιών 2,1 % (N=8), με καλλιτεχνικές δραστηριότητες ή σε δουλειά φίλων σε ποσοστό συμμετοχής 1,6% (N=6). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,50 με τυπική απόκλιση 1,32.

ΠΙΝΑΚΑΣ 59
13ε Εσύ εργάζεσαι

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	313	83,5	83,5	83,5
Ναι	62	16,5	16,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,165 Std err ,019 Std dev ,372

ΠΙΝΑΚΑΣ 60
13ε Εσύ εργάζεσαι
α Αν ΝΑΙ, τι δουλεια κάνεις ;

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Δεν απάντησε	313	83,5	83,5	83,5
Σερβιτόρος	17	4,5	4,5	88
Baby sitting	8	2,1	2,1	90,1
Οικογ. Επιχείρηση	15	4	4	94,1
Σε δουλειά φίλων	6	1,6	1,6	95,7
Χειρωνακτική εργασία	10	2,7	2,7	98,4
Καλλιτεχνικές δραστηριότητες	6	1,6	1,6	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,501 Std err ,068 Std dev 1,320

Σύμφωνα με τον πίνακα 61 οι μαθητές που εργάζονται απασχολούνται δύο μέρες τη βδομάδα σε ποσοστό συμμετοχής 9,1% (N=34), στη διάρκεια του καλοκαιριού 3,2% (N=12), μία φορά τη βδομάδα 2,1% (N=8), τέσσερις μέρες 1,1% (N=4), τρεις μέρες 0,8% (N=3) και τέλος πέντε μέρες εργάζεται ένας μόνο μαθητής, ποσοστό 0,3% Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,47 με τυπική απόκλιση 1,27.

ΠΙΝΑΚΑΣ 61
13ε Εσύ εργάζεσαι
β Αν ΝΑΙ, πόσες μερες εργάζεσαι

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Δεν απάντησε	313	83,5	83,5	83,5
1	8	2,1	2,1	85,6
2	34	9,1	9,1	94,7
3	3	0,8	0,8	95,5
4	4	1,1	1,1	96,5
5	1	0,3	0,3	96,8
Καλοκαίρια	12	3,2	3,2	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,475 Std err ,066 Std dev 1,275

Στον επόμενο πίνακα 62, η πλειοψηφία των εργαζόμενων υποκειμένων της έρευνάς μας απασχολούνται περισσότερες από 22 ώρες εβδομαδιαία σε ποσοστό συμμετοχής 3,5% (N=13). Μικρότερα ποσοστά έχουν οι μαθητές που εργάζονται 16-18 ώρες την εβδομάδα 2,4% (N=9), σε ίδιο ποσοστό δηλ. 1,1% (N=4) εργάζονται 10-12 ώρες, 13-15 και 19-21 και τέλος εργάζονται 7-9 ώρες εβδομαδιαία σε ποσοστό 0,3% (N=1). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,60 με τυπική απόκλιση 1,92.

ΠΙΝΑΚΑΣ 62
13ε. Εσύ εργάζεσαι
γ. Αν ΝΑΙ, πόσες ώρες εργάζεσαι

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Έγκυρο	Αθροιστικό
Δεν εργάζεται	340	90,7	90,7	90,7
7 –9	1	0,3	0,3	90,9
10 –12	4	1,1	1,1	92
13 –15	4	1,1	1,1	93,1
16 –18	9	2,4	2,4	95,5
19 –21	4	1,1	1,1	96,5
Πάνω από 22 ώρες	13	3,5	3,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,600 Std err ,100 Std dev 1,928

Οι λόγοι για τους οποίους τα υποκείμενα της έρευνας εργάζονται είναι οι παρακάτω:

Για να είναι ανεξάρτητοι οικονομικά ποσοστό συμμετοχής 7,7% (N=29), ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,26 (πίνακας 63).

Επειδή έχουν κάποιο οικονομικό πρόβλημα και επειδή τους αναγκάζουν οι γονείς τους (πίνακες 64 και 67), σε ίδιο ποσοστό συμμετοχής 1,9% (N=7). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,01 με τυπική απόκλιση 0,13.

Επειδή, όταν εργάζονται τους σέβονται περισσότερο σε ποσοστό συμμετοχής 2,1% (N=8), ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,02 με τυπική απόκλιση 0,14 (πίνακας 65).

Για να αγοράσουν κάτι που επιθυμούν με δικά τους έξοδα σε ποσοστό συμμετοχής 8,5% (N=32), (πίνακας 66), ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,08 με τυπική απόκλιση 0, 28.

ΠΙΝΑΚΑΣ 63
13. Γιατί δουλεύεις;
α. Για να είμαι ανεξάρτητος οικονομικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Έγκυρο	Αθροιστικό
Όχι	346	92,3	92,3	92,3
Ναι	29	7,7	7,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,077 Std err ,014 Std dev ,267

ΠΙΝΑΚΑΣ 64
13. Γιατί δουλεύεις;
β. Έχω οικονομικά προβλήματα

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Έγκυρο	Αθροιστικό
Όχι	368	98,1	98,1	98,1
Ναι	7	1,9	1,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,019 Std err ,007 Std dev ,136

ΠΙΝΑΚΑΣ 65
13 Γιατί δουλεύεις;
γ. Όταν εργάζομαι με σέβονται περισσότερο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	367	97,9	97,9	97,9
Ναι	8	2,1	2,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,021 Std err ,007 Std dev ,145

ΠΙΝΑΚΑΣ 66
13 Γιατί δουλεύεις;
δ. Για να αγοράσω με δικά μου χρήματα κάτι που επιθυμώ εδώ και καιρό

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	343	91,5	91,5	91,5
Ναι	32	8,5	8,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,085 Std err ,014 Std dev ,280

ΠΙΝΑΚΑΣ 67
13 Γιατί δουλεύεις;
ε Με αναγκαζουν οι γονεις μου

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	368	98,1	98,1	98,1
Ναι	7	1,9	1,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,019 Std err ,007 Std dev ,136

ΠΙΝΑΚΑΣ 68
14 Οι γονεις σου ειναι
α πατερας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Έλληνας	328	87,5	87,5	87,5
Ξένος	47	12,5	12,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 1,125 Std err ,017 Std dev ,332

ΠΙΝΑΚΑΣ 69
14 Οι γονεις σου ειναι
α μητερα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Ελληνίδα	311	82,9	82,9	82,9
Ξένη	64	17,1	17,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 1,171 Std err ,019 Std dev ,377

Σύμφωνα με τον πίνακα 68, ο πατέρας των μαθητών είναι Έλληνας σε ποσοστό 87,5% (N=328), ενώ ξένος είναι ο πατέρας σε μικρό ποσοστό 12,5% (N=47). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,12 με τυπική απόκλιση 0,33.

Το 82,9% (N=311) υποκειμένων βρέθηκε να έχει, σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα 69, Ελληνίδα μητέρα. Αντίθετα ξένη είναι η μητέρα των μαθητών σε ποσοστό 17,1% (N=64). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,17 με τυπική απόκλιση 0,37.

Τα υποκείμενα της έρευνας, γίνεται εμφανές από τον επόμενο πίνακα 70, μιλούν ελληνικά με τον πατέρα σε ποσοστό 79,5% (N=298). Μιλούν μια άλλη γλώσσα σε ποσοστό 20,5% (N=77). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,79 με τυπική απόκλιση 0,40.

ΠΙΝΑΚΑΣ 70
15Α. Μιλάς ελληνικά με
α. τον πατέρα

Όχι	77	20,5	20,5	20,5
Ναι	298	79,5	79,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,795 Std err ,021 Std dev ,404

Η πλειοψηφία των μαθητών δηλ. το 78,9% (N=296) μιλά με τη μητέρα ελληνικά. Σύμφωνα με τον ίδιο πίνακα 71, διαπιστώθηκε ότι δε μιλούν ελληνικά σε μικρότερο ποσοστό 21,1% (N=79). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,78 με τυπική απόκλιση 0,40.

ΠΙΝΑΚΑΣ 71
15Α. Μιλάς ελληνικά με
β. τη μητέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	79	21,1	21,1	21,1
Ναι	296	78,9	78,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,789 Std err ,021 Std dev ,408

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 72, οι μαθητές με τα αδέλφια τους μιλούν ελληνικά σε ποσοστό 66,1% (N=248) και μιλούν μεταξύ τους μια άλλη γλώσσα σε ποσοστό 33,9% (N=127). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,66 με τυπική απόκλιση 0,47.

ΠΙΝΑΚΑΣ 72
15Α. Μιλάς ελληνικά με
γ. τα αδέλφια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	127	33,9	33,9	33,9
Ναι	248	66,1	66,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,661 Std err ,024 Std dev ,474

Μιλά ελληνικά με τους φίλους (πίνακας 73) η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 77,6% (N=291), ενώ δε μιλούν σε ποσοστό 22,4% (N=84). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,77 με τυπική απόκλιση 0,41.

ΠΙΝΑΚΑΣ 73
15A Μιλας ελληνικα με
δ τους φιλους

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	84	22,4	22,4	22,4
Ναι	291	77,6	77,6	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,776 Std err ,022 Std dev ,417

Σύμφωνα με τον πίνακα 74, με τους συγγενείς η ελληνική γλώσσα χρησιμοποιείται ως μέσον επικοινωνίας σε ποσοστό 88,8% (N=333), ενώ μια άλλη χρησιμοποιείται σε ποσοστό 11,2% (N=42). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,88 με τυπική απόκλιση 0,31.

ΠΙΝΑΚΑΣ 74
15A Μιλας ελληνικα με
ε τους συγγενεις

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	42	11,2	11,2	11,2
Ναι	333	88,8	88,8	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,888 Std err ,016 Std dev ,316

Γλώσσα επικοινωνίας με όλους τους ανθρώπους με τους οποίους σχετίζονται τα υποκείμενα είναι, σύμφωνα με τον πίνακα 75, η ελληνική σε ποσοστό συμμετοχής 55,7% (N=209), ενώ μια άλλη γλώσσα χρησιμοποιείται σε μικρότερο ποσοστό 44,3% (N=166). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,55 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 75
15A Μιλας ελληνικα
στ με ολους

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	166	44,3	44,3	44,3
Ναι	209	55,7	55,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,557 Std err ,026 Std dev ,497

Έχουν πλήρη άρνηση να μιλήσουν οι μαθητές ελληνικά, άρα δε χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα σε καμιά περίπτωση, σε ποσοστό 1,6% (N=6), σύμφωνα με τον πίνακα 76. Αντίθετα η πλειοψηφία των μαθητών δήλωσε ότι χρησιμοποιεί την Ελληνική σε ποσοστό 98,4% (N=369). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,01 με τυπική απόκλιση 0,12.

ΠΙΝΑΚΑΣ 76
15Α. Μιλάς ελληνικά
ζ. με κανέναν

Όχι	369	98,4	98,4	98,4
Ναι	6	1,6	1,6	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,016 Std err ,006 Std dev ,126

Ως προς το αν μιλούν αγγλικά με τον πατέρα, όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα 77, η πλειοψηφία των εφήβων απάντησε αρνητικά σε ποσοστό 52,3% (N=196). Θετικά απάντησε ένα μικρότερο ποσοστό μαθητών 47,7% (N=179). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,47 με τυπική απόκλιση 0,50.

ΠΙΝΑΚΑΣ 77
15Β. Μιλάς αγγλικά με
α. τον πατέρα

Όχι	196	52,3	52,3	52,3
Ναι	179	47,7	47,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,477 Std err ,026 Std dev ,500

Με τη μητέρα, σύμφωνα με τον πίνακα 78, τα υποκείμενα μιλούν αγγλικά σε ποσοστό 53,3% (N=200). Δε μιλούν αγγλικά σε ποσοστό 46,7% (N=175). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,53 με τυπική απόκλιση 0,50.

ΠΙΝΑΚΑΣ 78
15Β. Μιλάς αγγλικά με
β. τη μητέρα

Όχι	175	46,7	46,7	46,7
Ναι	200	53,3	53,3	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,533 Std err ,026 Std dev ,500

Με τα αδέλφια τους, σύμφωνα με τον πίνακα 79, τα παιδιά μιλούν αγγλικά σε ποσοστό 66,4% (N=249). Δε μιλούν αγγλικά σε ποσοστό 33,6% (N=126). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,66 με τυπική απόκλιση 0,47.

ΠΙΝΑΚΑΣ 79
15Β Μιλάς αγγλικά με
γ. τα αδέλφια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	126	33,6	33,6	33,6
Ναι	249	66,4	66,4	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,664 Std err ,024 Std dev ,473

Με τους φίλους, όπως προκύπτει από τον πίνακα 80, τα υποκείμενα μιλούν αγγλικά σε ποσοστό 85,9% (N=322). Δε μιλούν αγγλικά σε ποσοστό 14,1% (N=53). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,85 με τυπική απόκλιση 0,34.

ΠΙΝΑΚΑΣ 80
15Β Μιλάς αγγλικά με
δ. τους φίλους

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	53	14,1	14,1	14,1
Ναι	322	85,9	85,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,859 Std err ,018 Std dev ,349

Με τους συγγενείς, αντίστοιχα, σύμφωνα με τον πίνακα 81, τα υποκείμενα μιλούν αγγλικά σε ποσοστό 25,9% (N=97). Δε μιλούν αγγλικά σε ποσοστό 74,1% (N=278). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,25 με τυπική απόκλιση 0,43.

ΠΙΝΑΚΑΣ 81
15Β Μιλάς αγγλικά με
ε. τους συγγενείς

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	278	74,1	74,1	74,1
Ναι	97	25,9	25,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,259 Std err ,023 Std dev ,438

Με όλα τα πρόσωπα με τα οποία έρχονται σε επαφή μιλούν αγγλικά οι μαθητές, σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα 82, σε ποσοστό 20,5% (N=77). Δε μιλούν αγγλικά με όλους όσους γνωρίζουν οι μαθητές σε ποσοστό 79,5% (N=298). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,20 με τυπική απόκλιση 0,40.

ΠΙΝΑΚΑΣ 82
15Β Μιλάς αγγλικά
στ με άλους

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	298	79,5	79,5	79,5
Ναι	77	20,5	20,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean .205 Std err .021 Std dev .404

Αντίθετα, δε χρησιμοποιούν τα υποκείμενα την αγγλική γλώσσα καθόλου οι μαθητές σε πολύ μικρό ποσοστό συμμετοχής δηλαδή 7,5% (N=28). Οι υπόλοιποι, όπως προκύπτει από τον πίνακα 83, χρησιμοποιούν την αγγλική σε ποσοστό 92,5% (N=347). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,26.

ΠΙΝΑΚΑΣ 83
15Β Μιλάς αγγλικά
ζ με κανένα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	347	92,5	92,5	92,5
Ναι	28	7,5	7,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean .075 Std err .014 Std dev .263

Καθώς το σχολείο είναι διαπολιτισμικής εκπαίδευσης υπάρχουν μαθητές που χρησιμοποιούν μια άλλη γλώσσα, πέρα από την ελληνική ή την αγγλική, για να επικοινωνήσουν με τον πατέρα τους και αυτοί, σύμφωνα με τον πίνακα 84, παρουσιάζουν ποσοστό 13,3% (N=50), αντίθετα αυτοί που απήντησαν αρνητικά έχουν ποσοστό συμμετοχής 86,7% (N=32). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,13 με τυπική απόκλιση 0,34.

ΠΙΝΑΚΑΣ 84
15Γ Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά με :
α τον πατέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	325	86,7	86,7	86,7
Ναι	50	13,3	13,3	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean .133 Std err .018 Std dev .340

Το 15,5% (N=58) των υποκειμένων επικοινωνούν με τη μητέρα τους σε μια άλλη γλώσσα, ενώ το 84,5% (N=317) δεν επικοινωνεί, όπως προκύπτει από τον πίνακα 85, παρά στην ελληνική ή την αγγλική. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,15 με τυπική απόκλιση 0,36.

ΠΙΝΑΚΑΣ 85
15Γ Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά με :
β. τη μητερα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	317	84,5	84,5	84,5
Ναι	58	15,5	15,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean .155 Std err .019 Std dev .362

Σύμφωνα με τον πίνακα 86, οι μαθητές επικοινωνούν με τα αδέλφια σε μια άλλη γλώσσα σε ποσοστό 14,9% (N=56) και δεν επικοινωνούν σε ποσοστό 85,1% (N=319). Ο Μ.Ο βρέθηκε 0.14 με τυπική απόκλιση 0,35.

ΠΙΝΑΚΑΣ 86
15Γ Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά με :
γ. τα αδέλφια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	319	85,1	85,1	85,1
Ναι	56	14,9	14,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean .149 Std err .018 Std dev .357

Εκτος από τα ελληνικά και τα αγγλικά μιλούν μια άλλη γλώσσα με τους φίλους (πίνακας 87) τα υποκείμενα της έρευνας σε ποσοστό συμμετοχής 10,9% (N=41) και δε μιλούν σε ποσοστό 89,1% (N=334). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,10 με τυπική απόκλιση 0,31.

ΠΙΝΑΚΑΣ 87
15Γ Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά με :
δ. τους φίλους

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	334	89,1	89,1	89,1
Ναι	41	10,9	10,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean .109 Std err .016 Std dev .312

Το 7,7% (N=29) των μαθητών χρησιμοποιεί μια άλλη γλώσσα, εκτός από την ελληνική και την αγγλική, για να επικοινωνεί με τους συγγενείς, ενώ σύμφωνα με τον πίνακα 88, το 92,3% (N=346) χρησιμοποιεί την ελληνική ή αγγλική. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,26

ΠΙΝΑΚΑΣ 88
15Γ Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά με :
ε. τους συγγενείς

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	346	92,3	92,3	92,3
Ναι	29	7,7	7,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,077 Std err ,014 Std dev ,267

Σύμφωνα με τον πίνακα 89, μόνο το 0,5% (N=2) μιλά μια άλλη γλώσσα με όλους όσους συναναστρέφεται, ενώ ο υπόλοιπος πληθυσμός χρησιμοποιεί την ελληνική ή αγγλική. Σύμφωνα πάντα με τον πίνακα ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,00 με τυπική απόκλιση 0,07.

ΠΙΝΑΚΑΣ 89
15Γ Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά με :
στ. Όλους

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	373	99,5	99,5	99,5
Ναι	2	0,5	0,5	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,005 Std err ,004 Std dev ,073

Το 76,8% (N= 288) των μαθητών, σύμφωνα με τον πίνακα 90, δηλώνει ότι επικοινωνεί μόνο στα αγγλικά ή τα ελληνικά και άρα δε μιλά κάποια άλλη γλώσσα με κανέναν. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,76 με τυπική απόκλιση 0,42.

ΠΙΝΑΚΑΣ 90
15Γ Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά με :
ζ. Κανένα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	87	23,2	23,2	23,2
Ναι	288	76,8	76,8	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,768 Std err ,022 Std dev ,423

Στον πίνακα 91, έχουμε υποκείμενα που στην πλειοψηφία τους 53,9% (N=202) θεωρούν την Ελληνική γλώσσα μητρική. Μικρότερο ποσοστό έχουν τα υποκείμενα που θεωρούν μια άλλη γλώσσα μητρική δηλ. το 46,1% (N=173). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,53 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 91
15Δ Ποια γλώσσα θεωρείς "μητρική"
α Την ελληνική

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	173	46,1	46,1	46,1
Ναι	202	53,9	53,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,539 Std err ,026 Std dev ,499

Θεωρούν την αγγλική ως μητρική γλώσσα τα υποκείμενα της έρευνας (πίνακας 93) σε ποσοστό 54,7% (N=205). Μικρότερο ποσοστό συμμετοχής έχουν τα υποκείμενα που θεωρούν μια άλλη γλώσσα μητρική δηλαδή το 45,3% (N=170). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,54 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 92
15Δ Ποια γλώσσα θεωρείς "μητρική"
β Την αγγλική

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	170	45,3	45,3	45,3
Ναι	205	54,7	54,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,547 Std err ,026 Std dev ,498

Από τους μαθητές ένα ποσοστό 14,4% (N= 54) θεωρεί κάποια άλλη γλώσσα μητρική, ενώ το 85,6% (N=321), σύμφωνα με τον πίνακα 93, θεωρεί την αγγλική ή την ελληνική. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,14 με τυπική απόκλιση 0,35.

ΠΙΝΑΚΑΣ 93
15Δ. Ποια γλώσσα θεωρείς "μητρική"
γ Κάποια άλλη

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	321	85,6	85,6	85,6
Ναι	54	14,4	14,4	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,144 Std err ,018 Std dev ,352

ΠΙΝΑΚΑΣ 94
15Δ. Ποια γλώσσα θεωρείς "μητρική"
γ.α. Κάποια άλλη, ποια;

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καμία	319	85,1	85,1	85,1
Γαλλικά	15	4	4	89,1
Γερμανικά	2	0,5	0,5	89,6
Ιταλικά	1	0,3	0,3	89,9
Ισπανικά	1	0,3	0,3	90,1
Αραβικά	9	2,4	2,4	92,5
Αρμενικά	3	0,8	0,8	93,3
Αλβανικά	8	2,1	2,1	95,5
Σουηδικά	1	0,3	0,3	95,7
Ρωσικά	1	0,3	0,3	96
Αιθιοπικά	3	0,8	0,8	96,8
Ρουμανικά	3	0,8	0,8	97,6
Αφρικάνικη (διάλεκτο)	2	0,5	0,5	98,1
Σερβικά	3	0,8	0,8	98,9
Τουρκικά	4	1,1	1,1	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics : Mean ,936 Std err ,147 Std dev 2,846

Στη συνέχεια, όπως προκύπτει από τον πίνακα 94, διαπιστώθηκε ότι οι μαθητές που θεωρούν μητρική μια άλλη γλώσσα, εκτός από την ελληνική ή την αγγλική, γνωρίζουν και χρησιμοποιούν τις ακόλουθες γλώσσες και ακόλουθα ποσοστά. Γαλλικά 4% (N=15), Αραβικά 2,4% (N=9), Αλβανικά 2,1% (N=8), Τουρκικά 1,1% (N=4), ενώ σε ακόμη μικρότερο ποσοστό 0,8% (N=3) μιλούν Αρμενικά, Αιθιοπικά, Ρουμανικά, Σερβικά, σε ποσοστό 0,5% (N=2) μιλούν Γερμανικά ή κάποια αφρικάνικη διάλεκτο και τέλος σε ποσοστό συμμετοχής 0,3% (N=1) μιλούν Ιταλικά, Ισπανικά Σουηδικά, Ρωσικά. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,93 με τυπική απόκλιση 2,84.

ΠΙΝΑΚΑΣ 95
15Ε. Πόσο καλά ξέρεις Ελληνικά;
α. Να διαβάζεις;

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Λίγο	25	6,7	6,7	6,7
Μέτρια	88	23,5	23,5	30,1
Καλά	161	42,9	42,9	73,1
Πολύ καλά	101	26,9	26,9	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics : Mean 3,901 Std err ,045 Std dev ,873

Όσον αφορά την ερώτηση που αναφέρεται στις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες δηλ. της ανάγνωσης, της γραπτής έκφρασης, της κατανόησης και της ομιλίας στην ελληνική γλώσσα έχουμε τα εξής στοιχεία.

Στον πίνακα 95 βρέθηκε ότι η πλειοψηφία των μαθητών που παλιννοστούν μπορούν να διαβάζουν «καλά» σε ποσοστό συμμετοχής 42,9% (N=161). Μικρότερα ποσοστά είχαν οι μαθητές που μπορούν να διαβάζουν «πολύ καλά» 26,9% (N=101),

«μέτρια» 23,5% (N=88) και «λίγο» 6,7% (N=25). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 3,90 με τυπική απόκλιση 0,87.

ΠΙΝΑΚΑΣ 96
15Ε. Πόσο καλά ξέρεις Ελληνικά.
β. Να γραφείς.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Λίγο	32	8,5	8,5	8,5
Μέτρια	126	33,6	33,6	42,1
Καλά	132	35,2	35,2	77,3
Πολύ καλά	85	22,7	22,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 3,720 Std err ,047 Std dev ,910

Στον πίνακα 96 βρέθηκε ότι η πλειοψηφία των μαθητών που παλιννοστούν μπορούν να γράφουν «καλά» σε ποσοστό συμμετοχής 35,2% (N=132). Μικρότερα ποσοστά είχαν οι μαθητές που μπορούν να γράφουν «μέτρια» 33,6% (N=126), «πολύ καλά» 22,7% (N=85) και «λίγο» 8,5% (N=32). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 3,72 με τυπική απόκλιση 0,91.

ΠΙΝΑΚΑΣ 97
15Ε. Πόσο καλά ξέρεις Ελληνικά.
γ. Να καταλαβαίνεις.

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Λίγο	11	2,9	2,9	2,9
Μέτρια	62	16,5	16,5	19,5
Καλά	127	33,9	33,9	53,3
Πολύ καλά	175	46,7	46,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 4,243 Std err ,043 Std dev ,832

Στον πίνακα 97 βρέθηκε ότι η πλειοψηφία των μαθητών που παλιννοστούν μπορούν να κατανοούν το γραπτό-προφορικό λόγο «πολύ καλά» σε ποσοστό συμμετοχής 46,7% (N=175). Μικρότερα ποσοστά είχαν οι μαθητές που μπορούν να κατανοούν «καλά» 33,9% (N=127), «μέτρια» 16,5% (N=62) και «λίγο» 2,9% (N=11). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 4,24 με τυπική απόκλιση 0,83.

ΠΙΝΑΚΑΣ 98
15Ε. Πόσο καλά ξέρεις Ελληνικά.
δ. Να μιλάς

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Λίγο	15	4	4	4
Μέτρια	62	16,5	16,5	20,5
Καλά	153	40,8	40,8	61,3
Πολύ καλά	145	38,7	38,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 4,141 Std err ,043 Std dev ,833

Στον πίνακα 98 βρέθηκε ότι η πλειοψηφία των μαθητών που παλιννοστούν μπορούν να μιλούν «καλά» σε ποσοστό συμμετοχής 40,8% (N=153). Μικρότερα ποσοστά είχαν οι μαθητές που μπορούν να διαβάζουν «πολύ καλά» 38,7% (N=145), «μέτρια» 16,5% (N=62) και «λίγο» 4% (N=15). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 4,14 με τυπική απόκλιση 0,83.

ΠΙΝΑΚΑΣ 99
15Στ Μαθαίνεις άλλες ξένες γλώσσες εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά;

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Κύριο	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	275	73,3	73,3	73,3
Ναι	100	26,7	26,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν
Statistics : Mean ,267 Std err ,023 Std dev ,443

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 99, οι παλιννοστούντες μαθητές μαθαίνουν μια άλλη ξένη γλώσσα σε ποσοστό 26,7% (N=100). Οι υπόλοιποι αρκούνται στην ελληνική και αγγλική γλώσσα δηλ. σε ποσοστό συμμετοχής 73,3% (N=275). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,26 με τυπική απόκλιση 0,44.

ΠΙΝΑΚΑΣ 100
15Στ Μαθαίνεις άλλες ξένες γλώσσες εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά;
α Αν. Ναι ποιες;

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Κύριο	Αθροιστικό ποσοστό
Καμία	265	70,7	70,7	70,7
Γαλλικά	41	10,9	10,9	81,6
Γερμανικά	20	5,3	5,3	86,9
Ιταλικά	20	5,3	5,3	92,3
Ισπανικά	10	2,7	2,7	94,9
Αραβικά	4	1,1	1,1	96
Αρμενικά	3	0,8	0,8	96,8
Αλβανικά	9	2,4	2,4	99,2
Ρωσικά	1	0,3	0,3	99,5
Ιαπωνικά	1	0,3	0,3	99,7
Τουρκικά	1	0,3	0,3	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean ,851 Std err ,097 Std dev 1,874

Όσοι μαθητές μαθαίνουν επιπλέον ξένες γλώσσες, εκτός από την ελληνική και αγγλική, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα 100, προτιμούν τη γαλλική σε ποσοστό 10,9% (N=41), ενώ σε ίδιο ποσοστό 5,3% (N=20) προτιμούν τη γερμανική, την ιταλική. Σε ποσοστό 2,7% (N=10) μαθαίνουν την ισπανική, 2,4% (N=9) την αλβανική, 1,1% (N=4) την αραβική, 0,8% (N=3) την αρμενική από ένα άτομο. Τη ρωσική, ιαπωνική και τουρκική μάθαιναν αντίστοιχα σε ίδιο ποσοστό 0,3%. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,85 με τυπική απόκλιση 1,87.

2.1.2. Περιγραφή-σχολιασμός πινάκων και επιμέρους συμπεράσματα. Διασταύρωση ως προς τις μεταβλητές «φύλο», «ηλικία», «επάγγελμα πατέρα», «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» και «μητρική γλώσσα» παλιννοστούντων μαθητών.

2.1.2.1. Ταυτότητα ατόμων

Όπως διευκρινίστηκε και στο πρώτο μέρος της εργασίας η ταυτότητα του ατόμου αποτελεί ένα σύνολο από στοιχεία, και όχι ένα μεμονωμένο στοιχείο και επομένως αν θέλουμε να ορίσουμε την ταυτότητα των παλιννοστούντων μαθητών θα πρέπει να ανιχνεύσουμε σε βάθος την εθνική, γλωσσική, θρησκευτική, πολιτισμική-διαπολιτισμική, ευρωπαική, κοινωνική ταυτότητά τους χωρίς να παραλείψουμε να προσδιορίσουμε και την αντίληψη εαυτού.

Στην αρχή για να διευκολύνουμε την πορεία της εργασίας μας και τη συναγωγή συμπερασμάτων θα εκθέσουμε τους σχετικούς πίνακες και τα πορίσματα που εκμαιεύουμε από καθέναν από αυτούς σε ό,τι αφορά την εθνική, γλωσσική κλπ. ταυτότητα μεμονωμένα και στη συνέχεια τα συνολικά πορίσματα για την ταυτότητα των υποκειμένων του δείγματός μας. Το ίδιο θα ισχύσει και για τα υπόλοιπα θέματα που μας ενδιαφέρουν.

Εθνική Ταυτότητα

Στην ερώτηση *«Ποιος από την οικογένεια ήθελε να επιστρέψει, περισσότερο από τους υπόλοιπους, στην Ελλάδα;»* (ερώτ. 17) δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφράσουν την επιθυμία τόσο των γονέων όσο και τη δική τους να επιστρέψουν πίσω στη χώρα μας. Όμως ένα παιδί που αισθάνεται Ελληνόπουλο είναι φυσικό να επιθυμεί την επιστροφή του στη γενέτειρα τη δική του ή των δικών του περισσότερο από αυτό που δεν αισθάνεται ότι έχει ταυτότητα εθνική ελληνική. Η ερώτηση αποτελείται από τρεις υποερωτήσεις εκ των οποίων δώσαμε βαρύτητα στην τρίτη (ερώτ. 17 Α.γ.) έχοντας στόχο να διαπιστώσουμε αν τα παιδιά ήθελαν να επιστρέψουν με δική τους επιθυμία ή πιέστηκαν από τις διάφορες συνθήκες που προέκυψαν στη ζωή τους ή από την απόφαση των γονέων τους.

Από τη μελέτη του πίνακα 5, φαίνεται ότι οι μαθητές δε συμφωνούσαν με τους γονείς τους. Τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 40% περίπου για τα υποκείμενα που δεν ήθελαν «καθόλου» ή «λίγο» να επιστρέψουν και μόνο το 30,9% επιθυμούσε σε «μέτριο» βαθμό την επιστροφή. «Πολύ» ή «πάρα πολύ» ήθελε να επιστρέψει σε ποσοστό 27,5% η μειοψηφία των μαθητών.

Οι μαθητές που αποτέλεσαν το δείγμα της παρούσας έρευνας βρίσκονται στην Ελλάδα όχι από προσωπική επιθυμία αλλά, κυρίως, από την επιθυμία των γονέων τους να επιστρέψουν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
17. Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα:
γ. εσύ προσωπικά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	29	48,3	18	31	51,7	14,5	60	100	16
Πολύ	18	41,9	11,2	25	58,1	11,7	43	100	11,5
Έτσι κι έτσι	55	47,4	34,2	61	52,6	28,5	116	100	30,9
Λίγο	25	45,5	15,5	30	54,5	14	55	100	14,7
Καθόλου	34	33,7	21,1	67	66,3	31,3	101	100	26,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,3 - DF = 4 - P < 0,05

Η πλειοψηφία των μαθητών που ήθελε «πάρα πολύ» να επιστρέψει ήταν αγόρια σε ποσοστό 18% (N=29), είχαν ηλικία 17-19 ετών σε ποσοστό 20,9% (N=28), θεωρούσαν μητρική την Ελληνική σε ποσοστό 42,1% (N=85). Αντίθετα αυτοί που δεν ήθελαν «καθόλου» την επιστροφή ήταν κορίτσια σε ποσοστό 31,3% (N=67), είχαν ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 30,5% (N=32) και τα παιδιά που θεωρούσαν μητρική κάποια άλλη γλώσσα εκτός της Ελληνικής σε ποσοστό 12,1% (N=21).

Φαίνεται ότι το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα επηρεάζει τις απαντήσεις των μαθητών ανεξάρτητα από το αν η απάντηση ήταν θετική ή αρνητική. Κι αυτό γιατί όσο κατεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο τόσο αυξάνεται η επιθυμία επιστροφής στην Ελλάδα. Τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου σε ποσοστό 19,3 % (N=27) επιθυμούσαν κατά πλειοψηφία να επιστρέψουν.

Αλλά και ως προς την άρνηση για επιστροφή των παιδιών η πλειοψηφία των μαθητών των οποίων ο πατέρας είναι απόφοιτος δημοτικού σε ποσοστό 31% (N=26) δεν επιθυμούσε «καθόλου» την επιστροφή. Λιγότερο αρνητικά ήταν τα παιδιά των πτυχιούχων, των αποφοίτων Γυμνασίου ή ανώτερης-τεχνικής σχολής.

Ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» η εικόνα που διαμορφώθηκε ήταν ότι όσα παιδιά αισθάνονται γλωσσικά Ελληνόπουλα επιθυμούσαν περισσότερο να επιστρέψουν στον τόπο καταγωγής τους από αυτά που δεν ένιωθαν το ίδιο.

Συνάγεται λοιπόν από τα προηγούμενα το συμπέρασμα ότι η άρνηση του εφήβου να επιστρέψει στην Ελλάδα στηρίζεται πιθανόν και σε άλλες παραμέτρους πέρα από τις ανεξάρτητες μεταβλητές μας, όμως η επιθυμία επιστροφής σχετίζεται άμεσα με το φύλο (και πιο συγκεκριμένα το ανδρικό) και το επίπεδο γλωσσομάθειας της Ελληνικής.

Σχετικό με το προηγούμενο ερώτημα είναι το κατά πόσο οι μαθητές είναι *«ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή τους στην Ελλάδα»* (ερώτ. 17 Β.γ.). Θέλαμε δηλαδή να ελέγξουμε αν το όνειρο του «νόστου», όταν πήρε σάρκα και οστά ικανοποίησε ή απογοήτευσε τους ενδιαφερομένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
17Β Πόσο είστε ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή σας στην Ελλάδα:
γ εσύ προσωπικά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	33	41,3	20,5	47	58,8	22	80	100	21,3
Πολύ	22	33,3	13,7	44	66,7	20,6	66	100	17,6
Έτσι κι έτσι	69	49,6	42,9	70	50,4	32,7	139	100	37,1
Λίγο	27	44,3	16,8	34	55,7	15,9	61	100	16,3
Καθόλου	10	34,5	6,2	19	65,5	8,9	29	100	7,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,0 - DF = 4 - P < 0,05

«Πάρα πολύ» έως «έτσι κι έτσι» είναι ικανοποιημένοι από την επιστροφή τους οι έφηβοι σε συνολικό ποσοστό 76% (77% είναι τα αγόρια και 75% τα κορίτσια). Αντίθετα «λίγο» έως «καθόλου» ευχαριστημένοι είναι οι παλιννοστούντες μαθητές σε συνολικό ποσοστό 24% (23% είναι τα αγόρια και 24,8% τα κορίτσια).

Ιδιαίτερα ικανοποιημένα φάνηκαν τα παιδιά που είχαν ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 10,5% (N=11). Όσον αφορά τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» παρατηρήθηκε ότι επηρεάζει άμεσα το βαθμό ικανοποίησής τους στον τόπο μας, αφού η πλειοψηφία αυτών που θεωρούν τα Ελληνικά μητρική γλώσσα είναι πολύ ικανοποιημένα, ενώ «καθόλου» δεν είναι ευχαριστημένη η πλειοψηφία, όσων η μητρική γλώσσα είναι κάποια ξένη.

Από τα παραπάνω βγαίνει το συμπέρασμα ότι τα αγόρια προσαρμόστηκαν και είναι περισσότερο ικανοποιημένα από τα κορίτσια σε ό,τι αφορά την επιστροφή τους. Δηλαδή, τα αγόρια που εκδήλωσαν μεγαλύτερη επιθυμία να επιστρέψουν, προσαρμόστηκαν ευκολότερα στο ελληνικό περιβάλλον.

Σε σχέση με τα προηγούμενα θέσαμε στους παλιννοστούντες μαθητές το ερώτημα «*Θα ήθελες να επιστρέψεις πίσω στη χώρα που μεγάλωσες*» (ερώτ. 17 Γ.).

Η πλειοψηφία των μαθητών (βλ. πίνακα 9), απάντησε σε ποσοστό που υπερβαίνει το 60% ότι θα ήθελαν να επιστρέψουν κάποτε στη χώρα από την οποία ήρθαν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
17Γ Θα ήθελες να επιστρέψεις πίσω στη χώρα που μεγάλωσες;

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	1	24	48	14,9	26	52	12,1	50	100	13,3
	2	8	34,8	5	15	65,2	7	23	100	6,1
	3	8	28,6	5	20	71,4	9,3	28	100	7,5
	4	33	42,9	20,5	44	57,1	20,6	77	100	20,5
	5	28	40	17,4	42	60	19,6	70	100	18,7
	6	36	48,6	22,4	38	51,4	17,8	74	100	19,7
Πάρα πολύ	7	24	45,3	14,9	29	54,7	13,6	53	100	14,1
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,8 - DF = 6 - P > 0,05

Ως προς το «φύλο» δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση, ενώ «καθόλου» δε θέλει να επιστρέψει η πλειοψηφία των μαθητών ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 19,4% (N=26). Παράλληλα διαπιστώθηκε ότι όσο μικραίνει η ηλικία των υποκειμένων μικραίνει και το αντίστοιχο ποσοστό επιθυμίας παραμονής στην Ελλάδα. Αντίθετα «πάρα πολύ» θέλουν να επιστρέψουν τα υποκείμενα ηλικίας 12-14 ετών σε ποσοστό 17,1% (N=18) και σε λιγότερο ποσοστό τα υποκείμενα όσο μεγαλώνει η ηλικία τους. Φαίνεται λοιπόν ότι τα μεγαλύτερα παιδιά σε συνάρτηση με την επιθυμία τους να επιστρέψουν στην Ελλάδα (βλ. πίν. 5) είναι ικανοποιημένα από την παραμονή τους στη χώρα μας και δεν επιθυμούν να επιστρέψουν στη χώρα προέλευσής τους.

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι μισθωτός σε ποσοστό 17,1% (N=14) δεν επιθυμούν κατά πλειοψηφία να επιστρέψουν στη χώρα που μεγάλωσαν. Σε ίδιο ποσοστό περίπου 18%, αντίθετα, επιθυμούν πολύ την επιστροφή τους οι μαθητές που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη και τρίτη επαγγελματική κατηγορία.

Τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος τεχνικής ή ανώτερης σχολής σε ποσοστό 18,3% (N=15) είναι τα περισσότερο ευχαριστημένα από την εγκατάστασή τους στην Ελλάδα, ενώ τα παιδιά που ο πατέρας είναι πτυχιούχος κάποιας σχολής Τριτοβάθμιας εκπ/σης σε μεγαλύτερο ποσοστό 18,8% (N=13) επιμένουν να επιστρέψουν στη χώρα από την οποία ήρθαν.

Την επιστροφή στη χώρα που μεγάλωσαν δεν επιθυμούν τα παιδιά που σε ποσοστό 17,8% (N=36) ταυτίζονται γλωσσικά με τους Έλληνες, ενώ όσα δεν ταυτίζονται έδωσαν ποσοστό 8,1% (N=14). Όπως είναι λογικό τα ποσοστά είναι αντίστροφα στην απάντηση, όταν επιθυμούν την επιστροφή «πάρα πολύ».

Συμπερασματικά παρατηρούμε ότι οι μαθητές που έλαβαν μέρος στην έρευνά μας στην πλειοψηφία τους θα ήθελαν να επιστρέψουν στη χώρα από την οποία ήρθαν. Σε ειδικότερη όμως ανάλυση των σχετικών πινάκων φάνηκε ότι όσο μεγαλύτερο είναι το υποκείμενο και όσο καλύτερα γνωρίζει την Ελληνική, τόσο η διάθεσή του για επιστροφή στη χώρα προέλευσης μειώνεται.

Ο επόμενος πίνακας 23 αναφέρεται στις *παρέες που έχουν οι μαθητές στην Ελλάδα*. (ερωτ. 19 α.1.)

Η πλειοψηφία των υποκειμένων κάνει παρέα με Έλληνες και ξένους σε ποσοστό 84,3% και από αυτούς τα περισσότερα είναι κορίτσια σε ποσοστό 87,4% (N=187). Αντίστοιχο ποσοστό για τα αγόρια είναι 80,1% (N=129).

Όσοι κάνουν παρέα μόνο με Έλληνες είναι κατά κύριο λόγο αγόρια σε ποσοστό 9,9% (N=16), παιδιά ηλικίας 12-14 ετών σε ποσοστό 10,5% (N=11), και 17-19 ετών σε ποσοστό 8,2% (N=11), επίσης τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Δημοτικού σε ποσοστό 9,5% (N=8) και τα παιδιά που σε ποσοστό 11,4% (N=23) δήλωσαν ότι θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική. Επίσης η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι ή απόφοιτος Δημοτικού ή πτυχιούχος σε ίδιο περίπου ποσοστό 87% κάνει παρέα με όλους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23
19 Οι παρέες σου στην Ελλάδα είναι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μόνο Έλληνες	16	59,3	9,9	11	40,7	5,1	27	100	7,2
Έλληνες και ξένοι	129	40,8	80,1	187	59,2	87,4	316	100	84,3
Καθόλου Έλληνες	16	50	9,9	16	50	7,5	32	100	8,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,1 - DF = 2 - P < 0,05

Διατηρεί φιλικές σχέσεις μόνο με ξένους η πλειοψηφία των έφηβων αγοριών σε ίδιο ποσοστό με αυτό που κάνει παρέα μόνο με Έλληνες δηλ. 9,9% (N=16), που έχει ηλικία 17-19 ετών σε ποσοστό 10,4% (N=14) και αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι ένα νεαρό άτομο που δε γνωρίζει καλά την ελληνική γλώσσα ή έχει μικρό χρονικό διάστημα που ζει στην Ελλάδα απομονώνεται πιο εύκολα από το κοινωνικό ελληνικό περιβάλλον από ένα μικρότερο στην ηλικία παιδί. Η πλειοψηφία των παιδιών που δεν έχει συνάψει σχέσεις με τα γηγενή Ελληνόπουλα έχουν πατέρα απόφοιτο τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 12,2% (N=10).

Τα παιδιά που δε θεωρούν την Ελληνική μητρική σε ποσοστό 87,3% (N=151) και 10,4% (N=18) κάνουν παρέα αντίστοιχα με Έλληνες και ξένους αλλά και μόνον με Έλληνες. Τα αντίστοιχα ποσοστά των ελληνομαθών μαθητών είναι 81,7% (N=165) και 6,9% (N=14).

Είναι λοιπόν βέβαιο ότι οι παλιννοστούντες μαθητές κατά πλειοψηφία κάνουν παρέα τόσο με Έλληνες όσο και με ξένους. Όταν αυτό δεν ισχύει παρατηρούμε ότι αυτοί που έχουν συνάψει και διατηρούν σχέσεις μόνο με Έλληνες είναι τα αγόρια, οι δυο πρώτες ηλικιακές ομάδες, τα παιδιά που ο πατέρας δεν έχει να παρουσιάσει πανεπιστημιακούς τίτλους σπουδών ή απλά τα παιδιά που νιώθουν ταυτισμένα με τους Έλληνες.

Αντίθετα κατά κύριο λόγο κάνουν παρέα μόνο με ξένους τα μεγαλύτερα παιδιά, αυτά που αντιμετωπίζουν γλωσσικές δυσκολίες στην ελληνική γλώσσα, άρα έχουν πρόβλημα επικοινωνίας με τους Έλληνες και τα παιδιά που ο πατέρας βρίσκεται σε μεσαίο μορφωτικό επίπεδο.

Είναι πολύ βασικό να γνωρίζουμε το πώς αισθάνονται οι παλιννοστούντες έφηβοι απέναντι στους γηγενείς συνομήλικούς τους, γι' αυτό θέσαμε την ερώτηση «*Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου*» (ερώτ. 24 Α.).

Σύμφωνα με τους επόμενους πίνακες 49-59, η πλειοψηφία απάντησε ότι σε θέματα θρησκείας, οικονομίας, ηθών-εθίμων, αθλητισμού, ψυχαγωγίας, διατροφής ισότητας φύλου αισθάνονται το ίδιο με τα ελληνόπουλα σε αθροιστικό ποσοστό θετικών απαντήσεων που ξεπερνά το 75%.

Ως προς τη μεταβλητή «φύλο», εκτός από τη θρησκεία που προηγούνται τα κορίτσια, κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες, σε όλες τις άλλες απαντήσεις στην ακραία απάντηση «υπέρ» τα αγόρια είναι αυτά που νιώθουν πιο κοντά στους Έλληνες συνομηλίκους τους. Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία», όσον αφορά τη θρησκεία, την

πολιτική, την οικονομία, τη γλώσσα, την ισότητα νιώθουν απόλυτα το ίδιο με τα ελληνόπουλα η πλειοψηφία των μικρότερων παιδιών σε ποσοστά 67,6% (N=71), 28,6% (N=30), 31,4% (N=33), 26,7% (N=28) και 35,2% (N=37) αντίστοιχα. Το ίδιο ακριβώς αισθάνονται όσον αφορά τα ήθη-έθιμα, τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία και την εμφάνιση η πλειοψηφία των παιδιών ηλικίας 15-16 ετών, σε αντίστοιχα ποσοστά 22,1% (N=30), 43,4% (N=59), 35,3% (N=48), ενώ έτσι αισθάνονται για τη διατροφή, σε ίδιο περίπου ποσοστό 32%, οι δυο μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 49

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα
α. θρησκείας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	10	38,5	6,2	16	61,5	7,5	26	100	6,9
2	5	50	3,1	5	50	2,3	10	100	2,7
3	9	47,4	5,6	10	52,6	4,7	19	100	5,1
4	24	57,1	14,9	18	42,9	8,4	42	100	11,2
5	10	41,7	6,2	14	58,3	6,5	24	100	6,4
6	9	30	5,6	21	70	9,8	30	100	8
Το ίδιο 7	94	42	58,4	130	58	60,7	224	100	59,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 50

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα
β. πολιτικής

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	27	47,4	16,8	30	52,6	14	57	100	15,2
2	12	37,5	7,5	20	62,5	9,3	32	100	8,5
3	21	43,8	13	27	56,3	12,6	48	100	12,8
4	38	43,7	23,6	49	56,3	22,9	87	100	23,2
5	8	24,2	5	25	75,8	11,7	33	100	8,8
6	12	35,3	7,5	22	64,7	10,3	34	100	9,1
Το ίδιο 7	43	51,2	26,7	41	48,8	19,2	84	100	22,4
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,7 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 51

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα
γ. οικονομίας

Βαθμός συμφωνίας	γόρια			ορίτσια			ύνολο		
		%	%		%	%		%	%
Διαφορετικά 1	10	29,4	6,2	24	70,6	11,2	34	100	9,1
2	12	40	7,5	18	60	8,4	30	100	8
3	15	50	9,3	15	50	7	30	100	8
4	43	47,8	26,7	47	52,2	22	90	100	24
5	21	40,4	13	31	59,6	14,5	52	100	13,9
6	11	29,7	6,8	26	70,3	12,1	37	100	9,9
Το ίδιο 7	49	48	30,4	53	52	24,8	102	100	27,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,9 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 53

24Α Νιώθεις το ίδιο η διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα ε ηθων-εθιμων

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	15	36,6	9,3	26	63,4	12,1	41	100	10,9
2	7	30,4	4,3	16	69,6	7,5	23	100	6,1
3	17	38,6	10,6	27	61,4	12,6	44	100	11,7
4	48	43,6	29,8	62	56,4	29	110	100	29,3
5	21	52,5	13	19	47,5	8,9	40	100	10,7
6	16	36,4	9,9	28	63,6	13,1	44	100	11,7
Το ίδιο 7	37	50,7	23	36	49,3	16,8	73	100	19,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 54

24Α Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα στ αθλητισμού

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	17	44,7	10,6	21	55,3	9,8	38	100	10,1
2	8	32	5	17	68	7,9	25	100	6,7
3	10	41,7	6,2	14	58,3	6,5	24	100	6,4
4	22	32,8	13,7	45	67,2	21	67	100	17,9
5	13	36,1	8,1	23	63,9	10,7	36	100	9,6
6	20	47,6	12,4	22	52,4	10,3	42	100	11,2
Το ίδιο 7	71	49,7	44,1	72	50,3	33,6	143	100	38,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 7,7 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 56

24Α Νιώθεις το ίδιο η διαφορετικά με τους ντοπιους συνομήλικούς σου σε θέματα η διατροφής

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίταια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	11	30,6	6,8	25	69,4	11,7	36	100	9,6
2	11	34,4	6,8	21	65,6	9,8	32	100	8,5
3	12	46,2	7,5	14	53,8	6,5	26	100	6,9
4	39	48,8	24,2	41	51,3	19,2	80	100	21,3
5	14	36,8	8,7	24	63,2	11,2	38	100	10,1
6	18	40,9	11,2	26	59,1	12,1	44	100	11,7
Το ίδιο 7	56	47,1	34,8	63	52,9	29,4	119	100	31,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5,8 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 58

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα ι ισότητας φύλου

Βαθμος συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	17	43,6	10,6	22	56,4	10,3	39	100	10,4
	2	14	41,2	8,7	20	58,8	9,3	34	100	9,1
	3	7	25,9	4,3	20	74,1	9,3	27	100	7,2
	4	37	48,7	23	39	51,3	18,2	76	100	20,3
	5	19	57,6	11,8	14	42,4	6,5	33	100	8,8
	6	12	30	7,5	28	70	13,1	40	100	10,7
Το ίδιο	7	55	43,7	34,2	71	56,3	33,2	126	100	33,6
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 9,9 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 59

24 Α Νιώθεις το ίδια ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα κ. εμφάνισης

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	35	53	21,7	31	47	14,5	66	100	17,6
	2	9	22	5,6	32	78	15	41	100	10,9
	3	8	32	5	17	68	7,9	25	100	6,7
	4	31	46,3	19,3	36	53,7	16,8	67	100	17,9
	5	16	48,5	9,9	17	51,5	7,9	33	100	8,8
	6	16	35,6	9,9	29	64,4	13,6	45	100	12
Το ίδιο	7	46	46,9	28,6	52	53,1	24,3	98	100	26,1
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,6 - DF = 6 - P < 0,05

Σε θέματα όμως πολιτικής, γλώσσας, παιδείας και εμφάνισης η μεσαία βαθμίδα της κλίμακας αντιπροσωπεύεται με ένα μεγάλο ποσοστό και οι δυο πλευρές του πίνακα με ένα άλλο αθροιστικό ποσοστό περίπου το ίδιο. Αυτό σημαίνει ότι τα υποκείμενα της έρευνας δεν είναι απόλυτα κατασταλαγμένα υπέρ ή κατά των απόψεων αυτών.

Στον πίνακα 52 στην ερώτηση πώς νιώθουν τα υποκείμενα στο γλωσσικό τομέα, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 4,07 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο 3,83 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 4,38. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 14% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 7% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παράρτ. 9)

ΠΙΝΑΚΑΣ 52
24Α Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα
δ γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	21	33,3	13	42	66,7	19,6	63	100	16,8
2	13	38,2	8,1	21	61,8	9,8	34	100	9,1
3	17	36,2	10,6	30	63,8	14	47	100	12,5
4	38	49,4	23,6	39	50,6	18,2	77	100	20,5
5	17	32,7	10,6	35	67,3	16,4	52	100	13,9
6	14	51,9	8,7	13	48,1	6,1	27	100	7,2
Το ίδιο 7	41	54,7	25,5	34	45,3	15,9	75	100	20
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 12,1 - DF = 6 - P < 0,05

Το ίδιο παρατηρείται στον πίνακα 55, στην ερώτηση πώς νιώθουν τα υποκείμενα στον τομέα της ψυχαγωγίας όπου κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο 4,80 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 4,63 και στα 161 αγόρια Μ.Ο 5,02 Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 8% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 4% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ. 9)

ΠΙΝΑΚΑΣ 55
24 Α Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα
ζ ψυχαγωγίας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	9	29	5,6	22	71	10,3	31	100	8,3
2	11	34,4	6,8	21	65,6	9,8	32	100	8,5
3	15	41,7	9,3	21	58,3	9,8	36	100	9,6
4	33	50	20,5	33	50	15,4	66	100	17,6
5	17	35,4	10,6	31	64,6	14,5	48	100	12,8
6	16	39	9,9	25	61	11,7	41	100	10,9
Το ίδιο 7	60	49,6	37,3	61	50,4	28,5	121	100	32,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,3 - DF = 6 - P < 0,05

Αλλά και στον πίνακα 57, στην ερώτηση πώς νιώθουν τα υποκείμενα στον τομέα της παιδείας, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 3,99 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 3,78 και στα 161 αγόρια Μ.Ο 4,27 Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 12% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 7% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.9).

ΠΙΝΑΚΑΣ 57
24Α Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα θ παιδείας

Βαθμος συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	27	37	16,8	46	63	21,5	73	100	19,5
	2	17	37,8	10,6	28	62,2	13,1	45	100	12
	3	12	31,6	7,5	26	68,4	12,1	38	100	10,1
	4	32	47,1	19,9	36	52,9	16,8	68	100	18,1
	5	18	46,2	11,2	21	53,8	9,8	39	100	10,4
	6	12	40	7,5	18	60	8,4	30	100	8
Το ίδιο	7	43	52,4	26,7	39	47,6	18,2	82	100	21,9
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,3 - DF = 6 - P < 0,05

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι τα αγόρια είναι τα πιο εξοικειωμένα από τα υποκείμενα της έρευνας με το ελληνικό στοιχείο. Επίσης οι έφηβοι ηλικίας 17-19 ετών είναι αυτοί που παρόλο που ήθελαν να επιστρέψουν, είναι ικανοποιημένοι από την εγκατάστασή τους και θέλουν να ζήσουν και να εργαστούν στην Ελλάδα, παρόλα αυτά αντιμετωπίζουν πιο έντονα το πρόβλημα, από τις υπόλοιπες ηλικίες, να ταυτισθούν δηλαδή απόλυτα με τους συνομήλικούς τους που γεννήθηκαν και έζησαν, χωρίς να απομακρυνθούν για μεγάλα τουλάχιστον χρονικά διαστήματα, από τη χώρα μας. Αυτό δικαιολογεί ως ένα σημείο και την εικόνα που παρουσιάστηκε στον πίνακα 23, που οι μεγαλύτεροι μαθητές σε μεγαλύτερο ποσοστό από τις δυο άλλες ηλικίες κάνουν παρέα μόνον με ξένους

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» σε θέματα πολιτικής, οικονομίας, ηθών-εθίμων και αθλητισμού σε ποσοστά 26,8% (N=42), 33,8% (N=53), 25,5%(N=40) και 43,3% (N=68) αντίστοιχα η πλειοψηφία των μαθητών που επέλεξε την έβδομη βαθμίδα του πίνακα είναι μαθητές που ο πατέρας εργάζεται ως επιστήμονας ή ελεύθερος επαγγελματίας. Όσον αφορά την παιδεία τη βαθμίδα αυτή επέλεξαν κυρίως οι έφηβοι που σε ποσοστό 28% (N=23) ο πατέρας είναι μισθωτός.

Σε θέματα θρησκείας και οικονομίας το ίδιο αισθάνονται κατά κύριο λόγο τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού και Γυμνασίου σε αντίστοιχα ποσοστά 63% και 30%. Τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου νιώθουν το ίδιο σε θέματα πολιτικής, γλώσσας, διατροφής, ισότητας φύλου, ηθών-εθίμων και αθλητισμού σε ποσοστά 30% (N=42), 23,6% (N=33), 38,6% (N=54), 40%(N=56) αντίστοιχα. Τέλος, για τον αθλητισμό τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου και πτυχιούχων σε ίδιο ποσοστό 43,5% επέλεξαν την τελευταία βαθμίδα της κλίμακας θεωρώντας ότι ως προς τον αθλητισμό αισθάνονται το ίδιο ακριβώς.

Περισσότερο λοιπόν ταυτίζονται με τα Ελληνόπουλα οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι επιστήμονας-ελεύθερος επαγγελματίας ή απόφοιτος Γυμνασίου, ενώ ο μισθωτός πατέρας είναι αυτός που επηρεάζει τα παιδιά του να νιώθουν «το ίδιο» με τα Ελληνόπουλα σε θέματα παιδείας .

Σε μεγαλύτερα ποσοστά, όπως είναι φυσικό, αισθάνονται «το ίδιο» τα παιδιά που η μητρική γλώσσα τους είναι η ελληνική. Περισσότερο όμως αισθάνονται, σύμφωνα με

τα ποσοστά, σε θέματα θρησκείας, αθλητισμού, ψυχαγωγίας, οικονομίας, πολιτικής, εμφάνισης, ηθών-εθίμων, γλώσσας.

Αντιστρέφοντας την ερώτηση οι παλιννοστούντες μαθητές για τα ίδια ακριβώς θέματα ρωτήθηκαν *«Πώς νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου»* (ερώτ. 24 Β) για να διαπιστωθεί αν είναι προκατειλημμένοι (οι παλιν/ντες μαθητές) απέναντι στους συνομήλικούς τους γηγενείς εφήβους.

Στον πίνακα 64 στην ερώτηση πώς νομίζουν τα υποκείμενα ότι νιώθουν στον τομέα των ηθών-εθίμων τα ελληνόπουλα απέναντί τους κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 3,93 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 3,73 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 4,20. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 12% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 6% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.9).

ΠΙΝΑΚΑΣ 64
24Β Πώς νομίζεις οτι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα ε ηθών-εθίμων

Βαθμος συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	23	39,7	14,3	35	60,3	16,4	58	100	15,5
	2	8	16,7	5	40	83,3	18,7	48	100	12,8
	3	18	43,9	11,2	23	56,1	10,7	41	100	10,9
	4	48	50	29,8	48	50	22,4	96	100	25,6
	5	22	55	13,7	18	45	8,4	40	100	10,7
	6	12	41.4	7,5	17	58,6	7,9	29	100	7,7
Το ίδιο	7	30	47,6	18,6	33	52,4	15,4	63	100	16,8
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 18.7 - DF = 6 - P < 0,05

Στους πίνακες 60-70 οι μαθητές ως προς τη θρησκεία, τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία, τη διατροφή, την ισότητα του φύλου έδωσαν απαντήσεις των οποίων το αθροιστικό ποσοστό (υπερβαίνει το 70%) βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα. Αντίθετα, ένα ποσοστό που υπερβαίνει το 60% βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πίνακα όσον αφορά την πολιτική, την οικονομία, τα ήθη-έθιμα. Τέλος, παρατηρήθηκε ότι για τη γλώσσα, την παιδεία και την εμφάνιση εμφανίζεται ένα μεγάλο ποσοστό στη μεσαία βαθμίδα περίπου 20% και στις δυο πλευρές του πίνακα εμφανίζεται ένα άλλο αθροιστικό ποσοστό περίπου 40%. Αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές στα συγκεκριμένα θέματα δεν έχουν σχηματίσει ξεκάθαρη εικόνα για το πώς νομίζουν ότι τους βλέπουν τα Ελληνόπουλα.

Εξετάζοντας την ακραία απάντηση «το ίδιο», σε όσους πίνακες παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση, παρατηρούμε ότι η γενική εικόνα παραμένει η ίδια, όπως και στην προηγούμενη ερώτηση, εκτός από την οικονομία, την πολιτική, τα ήθη-έθιμα, αφού οι παλιννοστούντες μαθητές θεωρούν ότι σ΄αυτούς τους τομείς τα ντόπια παιδιά τους βλέπουν ως άτομα με έντονα οικονομικά προβλήματα και διαφορετικό τρόπο ζωής και ότι η επιστροφή τους στην Ελλάδα οφείλεται στις περισσότερες περιπτώσεις

στην κακή οικονομική και πολιτική κατάσταση της χώρας που ζούσαν. Ως προς τη θρησκεία, την πολιτική, τη γλώσσα, τα ήθη-έθιμα, η πλειοψηφία των μαθητών ηλικίας 15-16 ετών θεωρούν σε αντίστοιχα ποσοστά 46,3% (N=63), 20,6% (N=28), 16,9% (N=23) και 20,6% (N=28) ότι τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα νιώθουν απέναντί τους το ίδιο. Όσον αφορά την ψυχαγωγία και την ισότητα φύλου σε ποσοστά 30,6% (N=41) και 32,8% (N=44) η πλειοψηφία είναι μαθητές 17-19 ετών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 60
24Β Πως νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα
α θρησκείας

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	17	42,5	10,6	23	57,5	10,7	40	100	10,7
2	9	33,3	5,6	18	66,7	8,4	27	100	7,2
3	15	42,9	9,3	20	57,1	9,3	35	100	9,3
4	33	56,9	20,5	25	43,1	11,7	58	100	15,5
5	12	50	7,5	12	50	5,6	24	100	6,4
6	11	36,7	6,8	19	63,3	8,9	30	100	8
Το ίδιο 7	64	39,8	39,8	97	60,2	45,3	161	100	42,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,2 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 61
24Β Πως νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα
β πολιτικής

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	23	46	14,3	27	54	12,6	50	100	13,3
2	14	33,3	8,7	28	66,7	13,1	42	100	11,2
3	19	38,8	11,8	30	61,2	14	49	100	13,1
4	48	49,5	29,8	49	50,5	22,9	97	100	25,9
5	13	36,1	8,1	23	63,9	10,7	36	100	9,6
6	10	33,3	6,2	20	66,7	9,3	30	100	8
Το ίδιο 7	34	47,9	21,1	37	52,1	17,3	71	100	18,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,3 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 62
24Β Πως νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα
γ οικονομίας

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	19	39,6	11,8	29	60,4	13,6	48	100	12,8
2	12	30	7,5	28	70	13,1	40	100	10,7
3	16	34,8	9,9	30	65,2	14	46	100	12,3
4	50	52,1	31,1	46	47,9	21,5	96	100	25,6
5	15	44,1	9,3	19	55,9	8,9	34	100	9,1
6	11	32,4	6,8	23	67,6	10,7	34	100	9,1
Το ίδιο 7	38	49,4	23,6	39	50,6	18,2	77	100	20,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,3 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 63
24Β Πως νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα
δ. γλώσσας

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	28	37,3	17,4	47	62,7	22	75	100	20
2	16	27,6	9,9	42	72,4	19,6	58	100	15,5
3	13	31,7	8,1	28	68,3	13,1	41	100	10,9
4	50	55,6	31,1	40	44,4	18,7	90	100	24
5	18	47,4	11,2	20	52,6	9,3	38	100	10,1
6	6	35,3	3,7	11	64,7	5,1	17	100	4,5
Το ίδιο 7	30	53,6	18,6	26	46,4	12,1	56	100	14,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 17,7 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 65
24Β Πως νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα
στ. αθλητισμού

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	19	54,3	11,8	16	45,7	7,5	35	100	9,3
2	10	27	6,2	27	73	12,6	37	100	9,9
3	8	34,8	5	15	65,2	7	23	100	6,1
4	29	36,7	18	50	63,3	23,4	79	100	21,1
5	27	54	16,8	23	46	10,7	50	100	13,3
6	13	35,1	8,1	24	64,9	11,2	37	100	9,9
Το ίδιο 7	55	48,2	34,2	59	51,8	27,6	114	100	30,4
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 12,2 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 66
24Β Πως νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντοπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα
ζ. ψυχαγωγιας

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	16	42,1	9,9	22	57,9	10,3	38	100	10,1
2	11	28,2	6,8	28	71,8	13,1	39	100	10,4
3	14	40	8,7	21	60	9,8	35	100	9,3
4	32	45,7	19,9	38	54,3	17,8	70	100	18,7
5	24	48	14,9	26	52	12,1	50	100	13,3
6	19	47,5	11,8	21	52,5	9,8	40	100	10,7
Το ίδιο 7	45	43,7	28	58	56,3	27,1	103	100	27,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,6 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 67
24Β. Πως νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα
η. διατροφής

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	16	37,2	9,9	27	62,8	12,6	43	100	11,5
2	11	30,6	6,8	25	69,4	11,7	36	100	9,6
3	13	50	8,1	13	50	6,1	26	100	6,9
4	43	51,8	26,7	40	48,2	18,7	83	100	22,1
5	12	27,9	7,5	31	72,1	14,5	43	100	11,5
6	19	45,2	11,8	23	54,8	10,7	42	100	11,2
Το ίδιο 7	47	46,1	29,2	55	53,9	25,7	102	100	27,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 10,4 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 68
24Β. Πως νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα
θ. παιδείας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	25	43,1	15,5	33	56,9	15,4	58	100	15,5
2	16	34,8	9,9	30	65,2	14	46	100	12,3
3	14	42,4	8,7	19	57,6	8,9	33	100	8,8
4	38	39,2	23,6	59	60,8	27,6	97	100	25,9
5	20	48,8	12,4	21	51,2	9,8	41	100	10,9
6	13	54,2	8,1	11	45,8	5,1	24	100	6,4
Το ίδιο 7	35	46,1	21,7	41	53,9	19,2	76	100	20,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,3 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 69
24Β. Πως νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα:
ι. ισότητας φύλου

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	22	47,8	13,7	24	52,2	11,2	46	100	12,3
2	14	34,1	8,7	27	65,9	12,6	41	100	10,9
3	9	34,6	5,6	17	65,4	7,9	26	100	6,9
4	36	46,8	22,4	41	53,2	19,2	77	100	20,5
5	15	46,9	9,3	17	53,1	7,9	32	100	8,5
6	14	35	8,7	26	65	12,1	40	100	10,7
Το ίδιο 7	51	45,1	31,7	62	54,9	29	113	100	30,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,9 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 70
24Β. Πως νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα κ. εμφάνισης

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	30	44,8	18,6	37	55,2	17,3	67	100	17,9
2	14	30,4	8,7	32	69,6	15	46	100	12,3
3	8	24,2	5	25	75,8	11,7	33	100	8,8
4	43	57,3	26,7	32	42,7	15	75	100	20
5	13	39,4	8,1	20	60,6	9,3	33	100	8,8
6	16	45,7	9,9	19	54,3	8,9	35	100	9,3
Το ίδιο 7	37	43	23	49	57	22,9	86	100	22,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 14,3 - DF = 6 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» προηγούνται στην άποψη «το ίδιο» τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα. Ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού θεωρούν κατά πλειοψηφία ότι για θέματα της οικονομίας σε ποσοστό 23,8% (N=20) τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα νιώθουν απέναντί τους «το ίδιο». Ως προς τον αθλητισμό και την παιδεία «το ίδιο» νιώθουν σε ποσοστά 36,2% (N=25) και 31,9% (N=22) τα υποκείμενα της έρευνάς μας των οποίων η πλειοψηφία ο πατέρας έχει ολοκληρώσει ακαδημαϊκές σπουδές.

Περισσότερο όμως αισθάνονται ότι τα αντιμετωπίζουν ως ίσα τα παιδιά που θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα, σύμφωνα με τη σειρά που εμφανίζονται τα ποσοστά, ως προς τη θρησκεία, την ισότητα φύλου, την ψυχαγωγία, την εμφάνιση, την παιδεία, την οικονομία, την πολιτική και έπονται ως προς τα ήθη –έθιμα και τη γλώσσα.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι τα αγόρια, τα μεγαλύτερα παιδιά, ιδιαίτερα τα 15-16 ετών, έχουν περισσότερο εξοικειωθεί με τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα και θεωρούν ότι δε συντρέχει λόγος να κρατούν αμυντική στάση απέναντί τους, καθώς είναι πεπεισμένα, περισσότερο από τα μικρότερα στην ηλικία, ότι τα συνομήλικά τους παιδιά τα αντιμετωπίζουν ως ίσα.

Άρα, ανακεφαλαιώνοντας καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα μικρά παιδιά όσον αφορά τη θρησκεία, την πολιτική, την οικονομία, τη γλώσσα, την ισότητα νιώθουν σε μεγαλύτερα ποσοστά το ίδιο με τα ντόπια Ελληνόπουλα αλλά αισθάνονται ότι αυτά, τα Ελληνόπουλα, δεν τα δέχονται για όμοιούς τους. Οι παλιννοστούντες μαθητές ηλικίας 15-16 ετών όσον αφορά τα ήθη-έθιμα, τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία και την εμφάνιση νιώθουν ότι και ίδιοι αλλά και τα ντόπια Ελληνόπουλα ταυτίζονται μεταξύ τους. Τέλος, οι έφηβοι 17-19 ετών που δεν αισθάνονται ίδιοι με τα ντόπια παιδιά παρά μόνον ως προς τη διατροφή είναι φυσικό να θεωρούν ότι και τα γηγενή Ελληνόπουλα τα αντιμετωπίζουν διαφορετικά. Δε βρίσκουν διαφορές μόνον ως προς την ψυχαγωγία και την ισότητα φύλου. Άρα αυτοί που πρέπει κυρίως να αλλάξουν άποψη και να σχηματίσουν θετική στάση απέναντι στους ντόπιους εφήβους είναι αυτοί που σε λίγο θα χρειαστεί να απομακρυνθούν από το σχολικό χώρο και να απασχοληθούν σε

κάποιον επαγγελματικό τομέα καθώς και τα μικρά παιδιά που γεμάτα ανασφάλεια καλούνται να προσαρμοσθούν και να παρακολουθήσουν επιτυχώς το σχολικό πρόγραμμα. Όσα παιδιά αισθάνονται την ελληνική γλώσσα ως μητρική δεν αισθάνονται αποξενωμένα από τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα, αλλά εξίσου δεν αισθάνονται ότι τα ντόπια Ελληνόπουλα τα απορρίπτουν από το περιβάλλον τους.

Στη συνέχεια, θέλοντας να ελέγξουμε την εθνική ταυτότητα των μαθητών ασχοληθήκαμε ιδιαίτερα με τις ακόλουθες υποερωτήσεις (Α.β.) της ερώτησης 27 *«Θέλεις να πας σε ελληνικό σχολείο;»* (Πίν. 89)

ΠΙΝΑΚΑΣ 89
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή
β. Θα αισθάνομαι πραγματικός Έλληνας

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	152	42,6	94,4	205	57,4	95,8	357	100	95,2
Ναι	9	50	5,6	9	50	4,2	18	100	4,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,3 - DF = 1 - P < 0,05

Ένα μικρό ποσοστό 4,8% επέλεξε την απάντηση αυτή. Ως προς το φύλο ίδιος αριθμός αγοριών-κοριτσιών (N=9) σε αντίστοιχα ποσοστά 5,6% και 4,2% θεωρεί ότι η φοίτηση σε ελληνικό σχολείο θα τους επιτρέψει να αποκτήσουν ελληνική ταυτότητα.

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία»:

οι μαθητές 17-19 ετών φαίνονται περισσότερο θετικοί σ'αυτή τη σκέψη, αφού έδωσαν ποσοστό 6,7% (N=9), έναντι των δυο άλλων ηλικιών 15-16 και 12-14 που απάντησαν με μικρότερο ποσοστό δηλ. από 3,7% (N=5) και 3,8% (N=4) αντίστοιχα.

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα»:

τα παιδιά που ο πατέρας κατατάγη στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία δίνουν το μεγαλύτερο ποσοστό 11,3% (N=6).

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα»:

προηγούνται τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής σχολής σε ποσοστό 7,3% (N=6).

Τέλος, τα παιδιά που θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική σε ποσοστό 27,2% (N=55) δεν απορρίπτουν την άποψη να αλλάξουν σχολείο, έναντι αυτών που δεν τη θεωρούν σε ποσοστό 23% (N=40).

Φαίνεται λοιπόν για να αποκτήσουν πραγματικά την ελληνική εθνική ταυτότητα θα ήθελαν την αλλαγή τα πιο μεγάλα παιδιά, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία και είναι απόφοιτος τεχνικής σχολής και αυτά που θεωρούν την Ελληνική μητρική.

Η ερώτηση 43 *«Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις»*

έχει σκοπό να ελέγξει το κατά πόσο οι παλιννοστούντες μαθητές έχουν αποκτήσει ή τείνουν να αποκτήσουν την ελληνική ταυτότητα και κατά πόσο εκτιμούν την προσφορά των ελληνικών γραμμάτων σ' όλο τον κόσμο, σεβόμενοι παράλληλα την εθνική ταυτότητα και γλώσσα των άλλων συμμαθητών τους ή συνανθρώπων τους.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρατηρήθηκε ότι σε ποσοστό πάνω από 75% τα παιδιά διάκεινται θετικά σε όλες τις σχετικές απόψεις. Η μόνη περίπτωση που διαφοροποιείται η εικόνα είναι ο πίνακας 205 που ανιχνεύει το κατά πόσο οι μαθητές επιθυμούν ή όχι την κατάργηση του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών μια που στη διδασκαλία τους υπεισέρχονται και άλλοι παράγοντες πέραν των ιδεολογικών.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι η πλειοψηφία των υποκειμένων σε ποσοστό 22,9% είναι αντίθετοι στην κατάργηση. Λίγο μικρότερο είναι το ποσοστό 21,9% γι' αυτούς που θεωρούν την κατάργηση «μέτρια» σημαντική. Τέλος υπάρχει και το ποσοστό του 34,5% που αντιστοιχεί στους μαθητές που επέλεξαν την αρνητική πλευρά του πίνακα και επιθυμούν την κατάργησή τους. Είναι γεγονός ότι για τα παιδιά που ήδη τα περισσότερα αντιμετωπίζουν προβλήματα γλωσσικά η διδασκαλία των αρχαίων προσθέτει επιπλέον δυσκολίες. Πάντως τα κορίτσια σ' αυτό το θέμα αποδεικνύεται ότι σε ποσοστό 22% (N=47) είναι λιγότερο ευαίσθητα από τα αγόρια που έδωσαν ποσοστό 11,8% (N=19) στην έβδομη κλίμακα.

Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 3,79 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 3,99 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 3,53. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 13% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 5% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ. 9).

ΠΙΝΑΚΑΣ 205
43 Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις:
γ Τα αρχαία ελληνικά πρέπει να καταργηθούν

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	37	43	23	49	57	22,9	86	100	22,9
2	14	45,2	8,7	17	54,8	7,9	31	100	8,3
3	28	59,6	17,4	19	40,4	8,9	47	100	12,5
4	39	48,1	24,2	42	51,9	19,6	81	100	21,6
5	13	36,1	8,1	23	63,9	10,7	36	100	9,6
6	11	39,3	6,8	17	60,7	7,9	28	100	7,5
Πάρα πολύ 7	19	28,8	11,8	47	71,2	22	66	100	17,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,5 - DF = 6 - P < 0,05

Τα παιδιά που ο πατέρας είναι τεχνικός σε ποσοστό 22,9% (N=19) είναι περισσότερο αντίθετα από τα υπόλοιπα ως προς την κατάργηση των αρχαίων.

Στον πίνακα 203, «Ο ελληνικός πολιτισμός έχει επηρεάσει όλο το σύγχρονο κόσμο», τα αγόρια σε διπλάσιο ποσοστό 30,4% (N=49) είναι περισσότερο υπερήφανα από τα κορίτσια [ποσοστό 15,4% (N=33)] για τον πολιτισμό των προγόνων τους και επιλέγουν την ακραία απάντηση «πάρα πολύ».

ΠΙΝΑΚΑΣ 203
43 Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις:
α Ο ελληνικός πολιτισμός έχει επηρεάσει, όλο το σύγχρονο κόσμο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	5	20,8	3,1	19	79,2	8,9	24	100	6,4
2	12	34,3	7,5	23	65,7	10,7	35	100	9,3
3	19	35,2	11,8	35	64,8	16,4	54	100	14,4
4	37	43	23	49	57	22,9	86	100	22,9
5	24	42,9	14,9	32	57,1	15	56	100	14,9
6	15	39,5	9,3	23	60,5	10,7	38	100	10,1
Πάρα πολύ 7	49	59,8	30,4	33	40,2	15,4	82	100	21,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 16,8 - DF = 6 - P < 0,05

Σε μεγαλύτερο επίσης ποσοστό 26,8% (N=22) συμφώνησαν «πάρα πολύ» οι μαθητές των οποίων οι γονείς είναι μισθωτοί ότι ο ελληνικός πολιτισμός έχει επηρεάσει όλο το σύγχρονο κόσμο. Τα παιδιά των πτυχιούχων έδωσαν κατά πλειοψηφία το μεγαλύτερο ποσοστό 30,4% (N=21) που συμφωνεί «πάρα πολύ» ότι ο ελληνικός πολιτισμός είναι ιδιαίτερα σημαντικός για όλους. Τα παιδιά σε ίδιο περίπου ποσοστό 22% ανεξάρτητα από το πια γλώσσα θεωρούν μητρική συμφωνούν για τη σημασία του ελληνικού πολιτισμού και επιλέγουν την πιο θετική βαθμίδα της κλίμακας

Στον επόμενο πίνακα 204, «Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα», διαπιστώθηκε ότι στην απάντηση «καθόλου», η πλειοψηφία των μαθητών έχει ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 9,5% (N=10), ενώ στην απάντηση που συμφωνούν απόλυτα ότι πέρα από το γλωσσικό επίπεδο απαιτείται και η αγάπη για τη χώρα μας, οι μαθητές 17-19 ετών σε ποσοστό 49,3% (N=66) αποτελούν την πλειοψηφία. Στην έβδομη βαθμίδα προηγούνται τα παιδιά που θεωρούν μητρική την ελληνική γλώσσα με ποσοστό 45,5% (N=92), έναντι αυτών που θεωρούν μητρική κάποια ξένη και που αντιπροσωπεύονται με ποσοστό 41% (N=71).

ΠΙΝΑΚΑΣ 204
43 Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις:
β Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	9	45	5,6	11	55	5,1	20	100	5,3
2	8	50	5	8	50	3,7	16	100	4,3
3	8	42,1	5	11	57,9	5,1	19	100	5,1
4	28	46,7	17,4	32	53,3	15	60	100	16
5	19	44,2	11,8	24	55,8	11,2	43	100	11,5
6	24	44,4	14,9	30	55,6	14	54	100	14,4
Πάρα πολύ 7	65	39,9	40,4	98	60,1	45,8	163	100	43,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,4 - DF = 6 - P > 0,05

Στον πίνακα 206 που αναφέρεται στην ερώτηση 44 «*Σε ποιο βαθμό αισθάνεσαι Έλληνας-Ελληνίδα*», διαπιστώνουμε ότι περισσότερο τα αγόρια νιώθουν Έλληνες σε ποσοστό 32,9% (N=53) έναντι των κοριτσιών που δίνουν ποσοστό 23,8% (N=51).

Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 5,13 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 4,96 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 5,35. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 7% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 4% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.9).

ΠΙΝΑΚΑΣ 206
44. Σε ποιο βαθμό αισθάνεσαι Έλληνας-Ελληνίδα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	2	28,6	1,2	5	71,4	2,3	7	100	1,9
2	5	29,4	3,1	12	70,6	5,6	17	100	4,5
3	13	32,5	8,1	27	67,5	12,6	40	100	10,7
4	32	42,1	19,9	44	57,9	20,6	76	100	20,3
5	24	43,6	14,9	31	56,4	14,5	55	100	14,7
6	32	42,1	19,9	44	57,9	20,6	76	100	20,3
Πάρα πολύ 7	53	51	32,9	51	49	23,8	104	100	27,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
k2= 6.4 - DF = 6 - P < 0.05

Από όλες τις ηλικίες τα παιδιά 17-19 ετών είναι αυτά που σε ποσοστό 36,6% (N=49) αισθάνονται «πάρα πολύ» Έλληνες, ενώ οι δυο άλλες σε ίδιο ποσοστό 22%. «Καθόλου» δεν αισθάνονται Έλληνες σε πολύ μικρό ποσοστό οι 12-14 ετών 4,8% (N=5) και σε ακόμη μικρότερο ποσοστό οι 17-19 ετών 1,5% (N=2). Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα του πατέρα» τα παιδιά όλων σχεδόν των κατηγοριών σε ίδιο ποσοστό 28% επέλεξαν την έβδομη βαθμίδα της κλίμακας θεωρώντας τους εαυτούς τους Έλληνες. Οι μόνοι που παρουσίασαν λίγο μικρότερο ποσοστό 25,3% (N=21) ήταν οι μαθητές που ο πατέρας τους ήταν τεχνικός. Τα παιδιά που ο πατέρας τους έχει τελειώσει το Γυμνάσιο σε ποσοστό 31,4% (N=44) αποτελούν την πλειοψηφία αυτών που συμφωνούν απόλυτα ότι νιώθουν Έλληνες. Σε μικρότερο ποσοστό 28,6% (N=24) κυμαίνεται η εκπροσώπηση των παιδιών αποφοίτων Δημοτικού και τα ποσοστά πέφτουν για τις άλλες δυο κατηγορίες, όσο δηλαδή ανεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο.

Στην ερώτηση αυτή διαπιστώνουμε πόσο επηρεάζει η γλώσσα την εθνική ταυτότητα αφού τα παιδιά που θεωρούν μητρική την Ελληνική επέλεξαν την έβδομη βαθμίδα σε ποσοστό 39,1% (N=79), ενώ αυτά που δεν τη θεωρούν επέλεξαν την ίδια βαθμίδα σε ποσοστό 14,5% (N=25).

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι καλύτερη εικόνα δίνουν τα αγόρια, τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά που θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική, τα παιδιά των μισθωτών, των πτυχιούχων και αποφοίτων Γυμνασίου.

Γλωσσική ταυτότητα

Στον πίνακα 37 «*Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;*» (ερώτ. 21 α.)

διαπιστώνουμε ότι στην πρώτη υποερώτηση η γλώσσα και ο πολιτισμός σε ποσοστό 9,3% θεωρείται σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης ενός κράτους, ο προβληματισμός μάλιστα αυξάνει όσο μεγαλώνει η ηλικία των μαθητών ή για τα παιδιά πτυχιούχων και επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
21. Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
τη γλώσσα και τον πολιτισμό	17	48,6	10,6	18	51,4	8,4	35	100	9,3
την εξωτερική πολιτική	8	47,1	5	9	52,9	4,2	17	100	4,5
την οικονομία	53	45,7	32,9	63	54,3	29,4	116	100	30,9
την εσωτερική πολιτική	18	38,3	11,2	29	61,7	13,6	47	100	12,5
τα κοινωνικά προβλήματα	30	37,5	18,6	50	62,5	23,4	80	100	21,3
την προστασία του περιβάλλοντος	23	42,6	14,3	31	57,4	14,5	54	100	14,4
τον αθλητισμό	3	60	1,9	2	40	0,9	5	100	1,3
τον τουρισμό	9	42,9	5,6	12	57,1	5,6	21	100	5,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2.9 - DF = 7 - P > 0.05

Για να διαπιστώσουμε πώς αισθάνονται οι παλιννοστούντες μαθητές γλωσσικά απέναντι στους γηγενείς συνομήλικούς τους από την ερώτηση «*Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου;*» εστιάσαμε την προσοχή μας στη γλώσσα (ερώτ. 24 Α.δ.).

Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» στην ακραία απάντηση «το ίδιο» τα αγόρια είναι αυτά που νιώθουν πιο κοντά στους Έλληνες συνομηλίκους τους γλωσσικά με ποσοστό 25,5% (N=41) έναντι των κοριτσιών που έδωσαν ποσοστό 15,9% (N=34). Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία», όσον αφορά τη γλώσσα, νιώθουν απόλυτα το ίδιο με τα ντόπια Ελληνόπουλα η πλειοψηφία των μικρότερων παιδιών σε ποσοστό 26,7% (N=28).

Η μεσαία βαθμίδα της κλίμακας αντιπροσωπεύεται με ένα μεγάλο ποσοστό 20,5% και οι δυο πλευρές του πίνακα με ένα άλλο αθροιστικό ποσοστό περίπου το ίδιο. Αυτό σημαίνει ότι τα υποκείμενα της έρευνας δεν είναι απόλυτα κατασταλαγμένα υπέρ ή κατά αυτής της άποψης.

Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 4,07 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 3,83 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 4,38. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 14% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 7% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.9).

ΠΙΝΑΚΑΣ 52
24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα δ. γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	21	33,3	13	42	66,7	19,6	63	100	16,8
2	13	38,2	8,1	21	61,8	9,8	34	100	9,1
3	17	36,2	10,6	30	63,8	14	47	100	12,5
4	38	49,4	23,6	39	50,6	18,2	77	100	20,5
5	17	32,7	10,6	35	67,3	16,4	52	100	13,9
6	14	51,9	8,7	13	48,1	6,1	27	100	7,2
Το ίδιο 7	41	54,7	25,5	34	45,3	15,9	75	100	20
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 12,1 - DF = 6 - P < 0,05

Αντιστρέφοντας την ερώτηση οι παλιννοστούντες μαθητές ρωτήθηκαν «*Πώς νομίζεις ότι νιώθουν απέναντί σου οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέμα γλώσσας*» (ερώτ. 24 Β.δ.).

Παρατηρήθηκε το ίδιο ακριβώς φαινόμενο με τον προηγούμενο πίνακα.. Δηλαδή εμφανίζεται ένα μεγάλο ποσοστό στη μεσαία βαθμίδα περίπου 24% και στις δυο πλευρές του πίνακα εμφανίζεται ένα άλλο αθροιστικό ποσοστό περίπου 40%. Αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές για το συγκεκριμένο θέμα δεν έχουν σχηματίσει ξεκάθαρη εικόνα για το πώς νομίζουν ότι τους βλέπουν τα ντόπια Ελληνόπουλα.

Η πλειοψηφία των μαθητών ηλικίας 15-16 ετών θεωρούν σε ποσοστό 16,9% (N=23) ότι τα γηγενή Ελληνόπουλα νιώθουν απέναντί τους το ίδιο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 63
24Β. Πως νομίζεις οτι νιωθουν για σενα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα: δ. γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	28	37,3	17,4	47	62,7	22	75	100	20
2	16	27,6	9,9	42	72,4	19,6	58	100	15,5
3	13	31,7	8,1	28	68,3	13,1	41	100	10,9
4	50	55,6	31,1	40	44,4	18,7	90	100	24
5	18	47,4	11,2	20	52,6	9,3	38	100	10,1
6	6	35,3	3,7	11	64,7	5,1	17	100	4,5
Το ίδιο 7	30	53,6	18,6	26	46,4	12,1	56	100	14,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,7 - DF = 6 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» προηγούνται στην άποψη «το ίδιο» τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα. Περισσότερο όμως αισθάνονται ότι τους αντιμετωπίζουν ως ίσα τα παιδιά που θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα και αυτό αποτελεί μια φυσική συνέπεια καθώς και οι δυο πλευρές επικοινωνούν γλωσσικά με τον ίδιο τρόπο.

Ανακεφαλαιώνοντας μπορούμε να πούμε ότι τα μικρά παιδιά, όσον αφορά τη γλώσσα, νιώθουν σε μεγαλύτερα ποσοστά το ίδιο με τους γηγενείς συνομήλικούς τους,

αλλά αισθάνονται ότι αυτοί οι συνομήλικοι δεν τα δέχονται για όμοιούς τους, καθώς οι ελλείψεις στο γλωσσικό τομέα μειώνει τη δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας. Από την άλλη πλευρά, όσα παιδιά αισθάνονται την ελληνική γλώσσα ως μητρική δεν αισθάνονται αποξενωμένα από τα ντόπια Ελληνόπουλα, αλλά εξίσου δεν αισθάνονται ότι αυτά τα Ελληνόπουλα τα απορρίπτουν από το περιβάλλον τους.

Ακολουθεί η επισκόπηση των δεδομένων που παρουσιάζονται στον πίνακα 86 ο οποίος μας κατατοπίζει για τις γνώσεις των παλιννοστούντων μαθητών σε θέματα γλώσσας (ερώτ. 26 η.).

Τι σημαίνει το ρήμα αποδέχομαι; η πλειοψηφία γνώριζε τη σωστή απάντηση σε ποσοστό 46,1%, σε χαμηλότερο ποσοστό 30,7% έδωσε λανθασμένη απάντηση και 23,2% απάντησε ότι δε γνωρίζει ποια είναι η σωστή απάντηση. Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα», ορθά απάντησαν τα παιδιά κυρίως των αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 48,8% (N=40). Λανθασμένα απάντησαν οι μαθητές των οποίων ο πατέρας είναι απόφοιτος Γυμνασίου σε ποσοστό 35% (N=49) και τέλος άγνοια δήλωσαν σε ποσοστό 29% (N=20) οι των πτυχιούχων. Ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» παρατηρείται ό,τι και στον πίνακα 82.

ΠΙΝΑΚΑΣ 86
26 η. Τι σημαίνει το ρημα αποδέχομαι : δέχομαι κάτι , αρνούμαι κάτι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	72	41,6	44,7	101	58,4	47,2	173	100	46,1
Λάθος	49	42,6	30,4	66	57,4	30,8	115	100	30,7
Δεν γνωρίζω	40	46	24,8	47	54	22	87	100	23,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
χ2= 4 - DF = 2 - P > 0.05

Βγάζουμε λοιπόν το συμπέρασμα ότι σε ερωτήσεις γλωσσολογικού περιεχομένου τα κορίτσια και οι μαθητές που έχουν μεγαλύτερη ηλικία ή έχουν πατέρα απόφοιτο τεχνικής-ανώτερης σχολής ανταποκρίνονται καλύτερα. Τέλος, η πλειοψηφία αυτών που απάντησαν σωστά είναι παιδιά που θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική.

Από την ερώτηση *«Θέλεις να πας σε ελληνικό σχολείο;»* (Πίν. 87) η επιλογή των απαντήσεων «Θα μάθω καλύτερα Ελληνικά» και «Μαθαίνω καλά και τα Ελληνικά και μια ξένη γλώσσα» αποδεικνύει τη σημασία για τη σχολική πρόοδο ενός παιδιού η γλωσσική ικανότητα.

Από τους παλιννοστούντες μαθητές τα αγόρια είναι αυτά που επιθυμούν σε μεγαλύτερο ποσοστό 11,8% (N=19) να αλλάξουν σχολικό περιβάλλον για να μάθουν καλύτερα την Ελληνική γλώσσα. Τα κορίτσια έδωσαν ποσοστό 7,9% (N=17).

ΠΙΝΑΚΑΣ 88
27Α Αν Ναι, θέλω να παω επειδη
α Θα μάθω καλύτερα Ελληνικά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	142	41,9	88,2	197	58,1	92,1	339	100	90,4
Ναι	19	52,8	11,8	17	47,2	7,9	36	100	9,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 1 - P < 0.05

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία»: οι μαθητές 12-14 ετών παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ποσοστό 13,3% (N=14) σ' αυτήν την απάντηση, ενώ οι δυο άλλες ηλικίες απάντησαν με παρόμοιο ποσοστό.

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα»: τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία δίνουν το μεγαλύτερο ποσοστό.

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» προηγούνται τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής σχολής σε ποσοστό 14,6% (N=12).

Φυσικό είναι επίσης, τα παιδιά που δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην ελληνική γλώσσα να μη διστάζουν την αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος συγκριτικά με τα παιδιά που έχουν επίγνωση των γλωσσικών τους δυσχερειών.

Στην περίπτωση που τα παιδιά δεν επιθυμούν τη σχετική αλλαγή γιατί θεωρούν ότι μαθαίνουν στο σχολείο αυτό εξίσου καλά δυο γλώσσες εκ των οποίων η μία είναι η Ελληνική ισχύουν τα εξής

ΠΙΝΑΚΑΣ 100
27Β Αν Όχι, δε θέλω να παω επειδη στο σχολείο που είμαι τώρα
στ Μαθαινω καλά και τα Ελληνικά και μια ξένη γλώσσα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	95	44,8	59	117	55,2	54,7	212	100	56,5
Ναι	66	40,5	41	97	59,5	45,3	163	100	43,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= ,7 - DF = 1 - P < 0.05

Η πλειοψηφία των 15-16 ετών μαθητών θέλει να παραμείνει γιατί σ'αυτό που βρίσκεται εκμεταλλεύεται τη δίγλωσση εκπαίδευση που τους προσφέρει. Φοβούνται την αλλαγή σχολείου τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα.

Στη συνέχεια ακολουθεί μια σειρά ερωτήσεων για να διαπιστώσουμε μέσω του τρόπου διασκέδασης και της εκμετάλλευσης του ελεύθερου χρόνου τη γλωσσική ταυτότητα των υποκειμένων της έρευνάς μας.

Στην ερώτηση «*Πώς διασκεδάζεις;*»
Διαβάζω ελληνικά βιβλία (πίν. 123)

Εδώ η πλειοψηφία των μαθητών επέλεξε την απάντηση «Όχι» σε ποσοστό 67,5% σε αντίθεση με αυτούς που επέλεξαν την απάντηση «Ναι» σε ποσοστό 32,5%. Μεταξύ των τριών ηλικιακών ομάδων παρατηρείται στατιστική διαφοροποίηση καθώς οι 12-14 ετών διαβάζουν περισσότερα ελληνικά βιβλία σε ποσοστό 40% (N=42). Παρατηρείται ότι όσο μεγαλώνει η ηλικία μειώνεται το ενδιαφέρον των μαθητών για την ανάγνωση ελληνικών βιβλίων. Ελληνικά βιβλία διαβάζουν περισσότερο σε ποσοστό 41,5% (N=22) τα παιδιά που ο πατέρας τους ασκεί κάποιο επάγγελμα της πρώτης επαγγελματικής κατηγορίας. Τα ελληνόφωνα παιδιά είναι φυσικό να διαβάζουν με μεγαλύτερη συχνότητα ελληνικά βιβλία σε ποσοστό 37,6% (N=76).

ΠΙΝΑΚΑΣ 123
34Α. Πως διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω βιβλία στα ελληνικά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	110	43,5	68,3	143	56,5	66,8	253	100	67,5
Ναι	51	41,8	31,7	71	58,2	33,2	122	100	32,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,0 - DF = 1 - P > 0,05

Διαβάζω αγγλικά βιβλία (πίν. 124)

Η πλειοψηφία των μαθητών επέλεξε την απάντηση «Όχι» σε ποσοστό 52,5% σε αντίθεση με αυτούς που επέλεξαν «Ναι» σε ποσοστό 47,5%. Τα κορίτσια διαβάζουν σε ποσοστό 55,1% (N=118) περισσότερο από τα αγόρια αγγλικά βιβλία. Η γενική εικόνα παραμένει η ίδια καθώς όσο μεγαλώνει η ηλικία μειώνεται το ενδιαφέρον των μαθητών για την ανάγνωση ελληνικών αλλά και αγγλικών βιβλίων. Το ίδιο λογικό είναι τα ξενόγλωσσα παιδιά να διαβάζουν με μεγαλύτερη ευχέρεια τα αγγλικά βιβλία σε ποσοστό 49,7% (N=86).

ΠΙΝΑΚΑΣ 124
34Α. Πως διασκεδάζεις ;
β. Διαβάζω βιβλία στα αγγλικά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	101	51,3	62,7	96	48,7	44,9	197	100	52,5
Ναι	60	33,7	37,3	118	66,3	55,1	178	100	47,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,7 - DF = 1 - P < 0,05

Διαβάζω βιβλία σε άλλη γλώσσα (πίν. 125)

Οι μαθητές επέλεξαν την απάντηση «Ναι» σε χαμηλό ποσοστό 6,1% σε αντίθεση με αυτούς που επέλεξαν «Όχι» σε ποσοστό 93,9%. Για το φύλο ισχύει ό,τι και στον προηγούμενο πίνακα. Οι 12-14 ετών μαθητές διαβάζουν διάφορα ξενόγλωσσα βιβλία σε ποσοστό 2,9% (N=3) και οι 17-19 ετών σε ποσοστό 11,2% (N=15). Διαπιστώνεται λοιπόν ότι όσον αφορά τα βιβλία που έχουν γραφτεί σε κάποια άλλη γλώσσα εκτός της ελληνικής ή της αγγλικής, η αύξηση της ηλικίας επιδρά θετικά. Άλλα βιβλία διαβάζουν

σε ποσοστό 14,5% η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι πτυχιούχος. Επίσης τα παιδιά που δε θεωρούν μητρική την Ελληνική σε ποσοστό 8,1% (N= 14)

ΠΙΝΑΚΑΣ 125
34A Πως διασκεδάζεις
γ Διαβάζω βιβλία σε άλλη γλώσσα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	153	43,5	95	199	56,5	93	352	100	93,9
Ναι	8	34,8	5	15	65,2	7	23	100	6,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .6 - DF = 1 - P < 0,05

Στον επόμενο πίνακα 126 διερευνάται σε ποια άλλη γλώσσα εκτός της ελληνικής διαβάζουν οι μαθητές βιβλία. Σε ποσοστό 4% διαβάζουν γαλλικά βιβλία κυρίως οι μεγαλύτεροι μαθητές σε ποσοστό 7,5% (N=10). Ακολουθούν τα αλβανικά σε ποσοστό 1,6% όπου και πάλι πλειοψηφούν οι μεγάλοι στην ηλικία μαθητές σε ποσοστό 2,2% (N=3) και από 0,3% διαβάζουν βιβλία γερμανικά, ιταλικά, αρμένικα, ρουμάνικα. Διαβάζουν βιβλία σε κάποια άλλη γλώσσα (γαλλικά) η πλειοψηφία των μαθητών που ο πατέρας είναι τεχνικός σε ποσοστό 6% (N=5) και απόφοιτος τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 7,3% (N=6) καθώς και τα ξενόγλωσσα παιδιά σε ποσοστό 4,6% (N=8)

ΠΙΝΑΚΑΣ 126
34A Πως διασκεδάζεις
γ α Διαβάζω βιβλία σε άλλη γλωσσα , ποια

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δε διαβάζω άλλα βιβλία	152	43,7	94,4	196	56,3	91,6	348	100	92,8
Γαλλικά	6	40	3,7	9	60	4,2	15	100	4
Γερμανικά	-	-	-	1	100	0,5	1	100	0,3
Ιταλικά	1	100	0,6	-	-	-	1	100	0,3
Αραβικά	-	-	-	1	100	0,5	1	100	0,3
Αρμένικα	-	-	-	1	100	0,5	1	100	0,3
Αλβανικά	2	33,3	1,2	4	66,7	1,9	6	100	1,6
Ρουμανικά	-	-	-	1	100	0,5	1	100	0,3
Τούρκικα	-	-	-	1	100	0,5	1	100	0,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5.4 - DF = 8 - P > 0,05

Συμπεραίνουμε λοιπόν από τα παραπάνω ότι η ανάγνωση βιβλίων δεν αποτελεί ιδιαίτερα ευχάριστη απασχόληση για τους μαθητές που παλιννοστούν. Θερμότεροι αναγνώστες είναι τα κορίτσια, τα μικρά παιδιά, τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί ένα μη κατατασσόμενο επάγγελμα ή είναι πτυχιούχος. Βεβαίως, το επίπεδο γλωσσομάθειας καθορίζει σε ποια γλώσσα τα παιδιά προτιμούν να διαβάζουν τα διάφορα βιβλία.

Αμέσως μετά παρατηρούμε ότι στην ερώτηση αν διαβάζουν **ελληνικά περιοδικά** το ποσοστό αυτών που απάντησαν θετικά ήταν 46,7% (πίν. 127). **Αγγλικά περιοδικά**

(πίν. 128) διαβάζουν οι μαθητές σε ποσοστό 43,5%. Αυτά τα περιοδικά διαβάζουν κυρίως οι της πρώτης επαγγελματικής κατηγορίας μαθητές σε ποσοστό 49,1% (N=26) και της τρίτης κατηγορίας ως προς το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα σε ποσοστό 48,8% (N=40).

Στον πίνακα 128 στην απάντηση που έδωσαν τα υποκείμενα για το αν διαβάζουν αγγλικά περιοδικά, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,43 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,47 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,37. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 27% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 9% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ. 9).

ΠΙΝΑΚΑΣ 127
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω περιοδικά στα ελληνικά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	99	49,5	61,5	101	50,5	47,2	200	100	53,3
Ναι	62	35,4	38,5	113	64,6	52,8	175	100	46,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,5 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 128
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Διαβάζω περιοδικά στα αγγλικά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	100	47,2	62,1	112	52,8	52,3	212	100	56,5
Ναι	61	37,4	37,9	102	62,6	47,7	163	100	43,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 1 - P < 0,05

Τονίζουμε ότι για τα περιοδικά που κυκλοφορούν σε άλλη γλώσσα το ποσοστό του αναγνωστικού κοινού μειώνεται πάρα πολύ, αφού φτάνει στο 4,8% (πίν. 129). Γι' αυτό και στην επόμενη ερώτηση (πίν. 130) που ζητήσαμε να μας διευκρινίσουν οι μαθητές σε ποια άλλη γλώσσα διαβάζουν περιοδικά το ποσοστό ήταν επίσης πολύ χαμηλό και μόνο τα γαλλικά περιοδικά έδωσαν ένα μικρό ποσοστό 4,3% που αντιπροσωπεύεται κυρίως από κορίτσια (είναι αυτά γενικά που διαβάζουν σε μεγαλύτερα ποσοστά περιοδικά), από μεγαλύτερους ως προς την ηλικία εφήβους και τους μαθητές που ο πατέρας είναι μισθωτός σε ποσοστό 7,3% (N=6).

Γενικά ως προς την ανάγνωση περιοδικών σε ό,τι αφορά τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» παρατηρούνται τα ίδια δεδομένα, όπως και με την ανάγνωση βιβλίων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 129
34Β Πως διασκεδάζεις
γ Διαβάζω άλλα περιοδικά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	154	43,1	95,7	203	56,9	94,9	357	100	95,2
Ναι	7	38,9	4,3	11	61,1	5,1	18	100	4,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 130
34Β Πως διασκεδάζεις
β Διαβάζω άλλα περιοδικά, ποια;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δε διαβάζω άλλα περιοδικά	152	42,9	94,4	202	57,1	94,4	354	100	94,4
Γαλλικά	7	43,8	4,3	9	56,3	4,2	16	100	4,3
Γερμανικά	-	-	-	1	100	0,5	1	100	0,3
Ιταλικά	1	33,3	0,6	2	66,7	0,9	3	100	0,8
Αραβικά	1	100	0,6	-	-	-	1	100	0,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 1 - P < 0,05

Διαβάζουν λοιπόν περιοδικά τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών και των μισθωτών καθώς και τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής σχολής

Ελληνικές εφημερίδες (πίν. 131) διαβάζουν οι μαθητές σε ποσοστό 22,7%. Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι μισθωτός σε ποσοστό 29,3% (N=24) και πτυχιούχος σε ποσοστό 27,5% (N=19) εκτιμούν περισσότερο από τους υπόλοιπους την ανάγνωση μιας εφημερίδας

Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,22 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,18 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,28. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 55% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 27% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.9).

ΠΙΝΑΚΑΣ 131
34Γ Πως διασκεδάζεις
α Διαβάζω εφημερίδες στα ελληνικά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	115	39,7	71,4	175	60,3	81,8	290	100	77,3
Ναι	46	54,1	28,6	39	45,9	18,2	85	100	22,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5,6 - DF = 1 - P < 0,05

Αγγλικές εφημερίδες (πίν. 132) αντίστοιχα διαβάζουν σε ποσοστό 13,6% οι παλιννοστούντες μαθητές. Οι 17-19 ετών μαθητές σε ποσοστό 17,2% (N=23) έκαναν πιο έντονη την παρουσία τους. Όσο για τα παιδιά που ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 18,3% (N=15) αποτελούν την πλειοψηφία σ' αυτή την ερώτηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 132
34Γ Πως διασκεδάζεις
β Διαβάζω εφημερίδες στα αγγλικα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	137	42,3	85,1	187	57,7	87,4	324	100	86,4
Ναι	24	47,1	14,9	27	52,9	12,6	51	100	13,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .4 - DF = 1 - P < 0,05

Σε κάποια άλλη ξένη γλώσσα διαβάζω εφημερίδες (πίν. 133)

Και εδώ η πλειοψηφία των μαθητών επέλεξε την απάντηση «Όχι» σε ποσοστό ιδιαίτερα υψηλό 96,8% σε αντίθεση με αυτούς που επέλεξαν «Ναι» σε πολύ χαμηλό ποσοστό 3,2%. Εδώ η γενική εικόνα ως προς το φύλο διαφοροποιείται αφού τα αγόρια διαβάζουν με μεγαλύτερο ενδιαφέρον ελληνικές και αγγλικές εφημερίδες-μόνον σε κάποια άλλη γλώσσα επανέρχεται το υψηλότερο ποσοστό των κοριτσιών. Η ίδια όμως εικόνα, όπως και για τα ξενόγλωσσα βιβλία και περιοδικά, έχουμε για την ηλικία. Όσο δηλαδή μεγαλώνει η ηλικία αυξάνεται το ενδιαφέρον των μαθητών για την ανάγνωση ξενόγλωσσων εφημερίδων. Ως προς την επιρροή του επαγγέλματος του πατέρα παρατηρούμε ότι όσα παιδιά έχουν πατέρα που ασκεί μη κατατασσόμενο επάγγελμα σε ποσοστό 5,7% (N=3) κατά πλειοψηφία διαβάζουν κάποιες άλλες ξενόγλωσσες εφημερίδες. Σε ίδιο περίπου ποσοστό τα παιδιά των πτυχιούχων διαβάζουν άλλες εφημερίδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 133
34Γ Πως διασκεδάζεις
γ Διαβάζω εφημερίδες σε άλλη γλώσσα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	159	43,8	98,8	204	56,2	95,3	363	100	96,8
Ναι	2	16,7	1,2	10	83,3	4,7	12	100	3,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 1 - P < 0,05

Σύμφωνα με τον πίνακα 134, σε ποσοστό 4,3% διαβάζουν οι μαθητές γαλλικές εφημερίδες και από 0,3% γερμανικές, ιταλικές, αρμένικες, αλβανικές, ρουμάνικες, ενώ το αναγνωστικό κοινό είναι σε ίδιο ποσοστό 5% τα παιδιά των δυο μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων. Κυρίως γαλλικές εφημερίδες διαβάζουν τα παιδιά σε ποσοστό 8,4% (N=7) των τεχνικών και σε ποσοστό 7,2% (N=5) των πτυχιούχων.

Γενικά ως προς την ανάγνωση εφημερίδων σε ό,τι αφορά τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» παρατηρούνται τα ίδια δεδομένα, όπως και με την ανάγνωση βιβλίων. Μόνο που οι ελληνόφωνες μαθητές δήλωσαν σε μεγαλύτερο ποσοστό 5% (N=10) έναντι του 3,5% (N=6) των ξενόγλωσσων ότι διαβάζουν γαλλικές εφημερίδες.

Διαβάζουν, όπως προέκυψε από τα παραπάνω, εφημερίδες τα αγόρια, τα μεγαλύτερα στην ηλικία παιδιά και τα παιδιά των μισθωτών, των μη κατατασσόμενων επαγγελμάτων και των μισθωτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 134
34Γ Πως διασκεδάζεις .
γ α. Διαβάζω εφημερίδες σε άλλη γλώσσα , ποια;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δε διαβάζω άλλες Εφημερίδες	154	43,5	95,7	200	56,5	93,5	354	100	94,4
Γαλλικές	6	37,5	3,7	10	62,5	4,7	16	100	4,3
Γερμανικές	-	-	-	1	100	0,5	1	100	0,3
Ιταλικές	-	-	-	1	100	0,5	1	100	0,3
Αρμένικες	-	-	-	1	100	0,5	1	100	0,3
Αλβανικές	1	100	0,6	-	-	-	1	100	0,3
Ρουμάνικες	-	-	-	1	100	0,5	1	100	0,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,5 - DF = 6 - P > 0,05

Στην ερώτηση του ερωτηματολογίου *«Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις»* δώσαμε ιδιαίτερη βαρύτητα στην υποερώτηση 43 β «Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα» θέλοντας να ελέγξουμε τη γλωσσική ταυτότητα των παλιννοστούντων μαθητών και κατά πόσο η γλωσσική αυτή ταυτότητα επηρεάζει την αγάπη που έχουν για την πατρίδα μας (πίν. 204).

Διαπιστώθηκε λοιπόν ότι στην απάντηση «καθόλου» δόθηκε ποσοστό 5,3% και στην απάντηση «πάρα πολύ» 43,5%. Γενικά οι μαθητές βρίσκονται με ποσοστό πάνω από 85% στη θετική αξιολογική πλευρά του πίνακα, θεωρώντας ότι το ψυχικό δέσιμο με την Ελλάδα δεν εξαρτάται απαραίτητα από την άριστη γλωσσομάθεια της Ελληνικής. Η πλειοψηφία των μαθητών έχει ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 9,5% (N=10), ενώ στην απάντηση που συμφωνούν απόλυτα ότι πέρα από το γλωσσικό επίπεδο απαιτείται και η αγάπη για τη χώρα μας, οι μαθητές 17-19 ετών σε ποσοστό 49,3% (N=66) αποτελούν την πλειοψηφία. Στην έβδομη βαθμίδα προηγούνται τα ελληνόφωνα παιδιά με ποσοστό 45,5% (N=92), έναντι των ξενόγλωσσων που αντιπροσωπεύονται με ποσοστό 41% (N=71). Για πρακτικούς λόγους επαναλάβαμε τα στοιχεία που προέκυψαν από την επισκόπηση του πίνακα στη διερεύνηση της εθνικής ταυτότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 204
43 Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις:
β Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	9	45	5,6	11	55	5,1	20	100	5,3
2	8	50	5	8	50	3,7	16	100	4,3
3	8	42,1	5	11	57,9	5,1	19	100	5,1
4	28	46,7	17,4	32	53,3	15	60	100	16
5	19	44,2	11,8	24	55,8	11,2	43	100	11,5
6	24	44,4	14,9	30	55,6	14	54	100	14,4
Πάρα πολύ 7	65	39,9	40,4	98	60,1	45,8	163	100	43,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1.4 - DF = 6 - P > 0,05

Θρησκευτική ταυτότητα

Η θρησκευτική ταυτότητα των μαθητών διερευνήθηκε από τις ερωτήσεις που ακολουθούν. Καταρχάς μας δόθηκε η ευκαιρία να διαπιστώσουμε ότι σε ελάχιστες περιπτώσεις τα παλιννοστούντα παιδιά γνωρίζονται μεταξύ τους σε εκκλησιαστικούς χώρους. Μόνο δύο κορίτσια σε ποσοστό 3,4% γνώρισαν φίλους μέσω αυτού του τρόπου και πρόκειται για παιδιά που ο πατέρας τους ανήκει επαγγελματικά στην πρώτη κατηγορία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
19ε Πού τους γνώρισες
στ Αλλού, που;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στεκι	12	40	54,5	18	60	48,6	30	100	50,8
Διακοπές	2	15,4	9,1	11	84,6	29,7	13	100	22
Αθλ. Χώρο	4	57,1	18,2	3	42,9	8,1	7	100	11,9
Εκκλησία	-	-	-	2	100	5,4	2	100	3,4
Κλαμπ – Μπαρ	4	57,1	18,2	3	42,9	8,1	7	100	11,9
Σύνολο	22	37,3	100	37	62,7	100	59		100

Δεν απάντησαν 316
x2= 6,3 - DF = 4 - P < 0,05

Πιο συγκεκριμένα οι παλιννοστούντες μαθητές στην ερώτηση "*Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέμα θρησκείας*» (ερώτ. 24 Α.α.), απάντησαν ότι αισθάνονται το ίδιο με τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα σε αθροιστικό ποσοστό θετικών απαντήσεων που ξεπερνά το 75%.

Ως προς τη μεταβλητή «φύλο», προηγούνται τα κορίτσια με ποστό 60,7% (N=130), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των αγοριών είναι 58,4% (N=94). Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» νιώθουν απόλυτα το ίδιο με τα ντόπια Ελληνόπουλα η πλειοψηφία των μικρότερων παιδιών σε ποσοστό 67,6% (N=71) και τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού

και Γυμνασίου σε αντίστοιχα ποσοστά 63% και 30%. Σε μεγαλύτερα ποσοστά επίσης αισθάνονται «το ίδιο» τα παιδιά που η μητρική γλώσσα τους είναι η ελληνική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 49
24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου σε θέματα
α. θρησκειας

Βαθμος συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	10	38,5	6,2	16	61,5	7,5	26	100	6,9
	2	5	50	3,1	5	50	2,3	10	100	2,7
	3	9	47,4	5,6	10	52,6	4,7	19	100	5,1
	4	24	57,1	14,9	18	42,9	8,4	42	100	11,2
	5	10	41,7	6,2	14	58,3	6,5	24	100	6,4
	6	9	30	5,6	21	70	9,8	30	100	8
Το ίδιο	7	94	42	58,4	130	58	60,7	224	100	59,7
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,1 - DF = 6 - P < 0,05

Όσον αφορά την αντίστροφη ερώτηση δηλαδή «*Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ντόπια παιδιά απέναντί σου στο θρησκευτικό τομέα*» (ερώτ. 24 Β.α.), σε αθροιστικό ποσοστό που υπερβαίνει το 70% η πλειοψηφία βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα.

Τα κορίτσια και πάλι κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες υπερβαίνουν τα αγόρια ως προς απόλυτη θρησκευτική ταύτιση με τους ντόπιους μαθητές. Ιδιαίτερα τα παιδιά ηλικίας 15-16 ετών θεωρούν σε ποσοστό 46,3% (N=63), ότι οι ντόπιοι συνομήλικοί τους νιώθουν απέναντί τους το ίδιο. Περισσότερο όμως αισθάνονται ότι τους αντιμετωπίζουν ως ίσα στο θρησκευτικό τομέα τα παιδιά που θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 60
24Β. Πως νομίζεις οτι νιωθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου σε θέματα:
α. θρησκείας

Βαθμος συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικα	1	17	42,5	10,6	23	57,5	10,7	40	100	10,7
	2	9	33,3	5,6	18	66,7	8,4	27	100	7,2
	3	15	42,9	9,3	20	57,1	9,3	35	100	9,3
	4	33	56,9	20,5	25	43,1	11,7	58	100	15,5
	5	12	50	7,5	12	50	5,6	24	100	6,4
	6	11	36,7	6,8	19	63,3	8,9	30	100	8
Το ίδια	7	64	39,8	39,8	97	60,2	45,3	161	100	42,9
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,2 - DF = 6 - P < 0,05

Σχετική είναι και η ερώτηση (26 ζ.) *Πότε γιορτάζουμε το Τριώδιο;* (πίν.85)

Οι μαθητές απάντησαν σε ίδια ποσοστά 38,7% «σωστά» και «δε γνωρίζω» και με μικρότερο ποσοστό 22,7% «λάθος».

Τα αγόρια προηγούνται των κοριτσιών ως προς τις λανθασμένες απαντήσεις (κατά έντεκα ποσοστιαίες μονάδες), ενώ τα κορίτσια ως προς τις ορθές απαντήσεις (κατά εννέα ποσοστιαίες μονάδες).

Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Γυμνασίου σε ποσοστό 45,7% (N=64) αποτελεί την πλειοψηφία όσων απάντησαν σωστά, ενώ τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 23,5% (N=20) απάντησαν λανθασμένα και των τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 45,1% (N=37) «δε γνωρίζουν» την απάντηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 85
26 ζ Πότε γιορταζουμε το Τριώδιο : το Δεκαπενταύγουστο, τα Χριστούγεννα, τις Αποκριές, το Πάσχα.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	54	37,2	33,5	91	62,8	42,5	145	100	38,7
Λάθος	39	45,9	24,2	46	54,1	21,5	85	100	22,7
Δε γνωρίζω	68	46,9	42,2	77	53,1	36	145	100	38,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,1 - DF = 2 - P < 0,05

Συμπερασματικά, τα κορίτσια, τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου κατέχουν σε μεγαλύτερο ποσοστό τα θρησκευτικά θέματα. Τέλος, η πλειοψηφία αυτών που απάντησαν σωστά είναι παιδιά που θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική.

Πολλές φορές έχει διατυπωθεί η άποψη ότι ο απόδημος ελληνισμός διατηρεί στενές σχέσεις με την εκκλησία θεωρώντας ότι η επαφή με την Ελλάδα διατηρείται μ' αυτό τον τρόπο καλύτερα. Γι' αυτό θελήσαμε να ελέγξουμε αφενός μεν αν αυτό ισχύει και αφετέρου αν η άφιξη των παλιννοστούντων μαθητών στην Ελλάδα διαφοροποίησε τη συμπεριφορά τους και το θρησκευτικό τους συναίσθημα.

Έτσι οι μαθητές ρωτήθηκαν «*Πηγαίνεις στην εκκλησία;*» (ερώτ. 33 α.).

Κυριαρχούν οι απαντήσεις «σχεδόν ποτέ» και «μερικές φορές το χρόνο» σε ποσοστά 38,4% και 30,7%. «Μία φορά το μήνα» πηγαίνουν οι μαθητές σε ποσοστό 12,3% και τέλος σε ίσα ποσοστά 9,3% «ποτέ» και «περισσότερο από μια φορά το μήνα». Τα αγόρια πηγαίνουν στην εκκλησία κατά πλειοψηφία «ποτέ» ή «σχεδόν ποτέ», ενώ τα κορίτσια εκκλησιάζονται πολύ πιο συχνά, τέλος οι μαθητές που πηγαίνουν στην εκκλησία σχεδόν κάθε Κυριακή βρέθηκαν σε ίδιο ποσοστό 9,3% και για τα δυο φύλα

Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 2,73 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 2,84 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 2,59. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 9% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 4% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ. 9)

ΠΙΝΑΚΑΣ 121
33α Πόσο συχνά πηγαινεις στην εκκλησια ;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ποτέ	22	62,9	13,7	13	37,1	6,1	35	100	9,3
Σχεδόν ποτέ	65	45,1	40,4	79	54,9	36,9	144	100	38,4
Μερικές φορές το χρόνο	45	39,1	28	70	60,9	32,7	115	100	30,7
Μία φορά το μήνα	14	30,4	8,7	32	69,6	15	46	100	12,3
Περισσότερο από μια φορά το το το μήνα	15	42,9	9,3	20	57,1	9,3	35	100	9,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,5 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 122
33β Στη χωρα που μεγαλωσες πηγαινες στην εκκλησια

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ποτέ	18	47,4	11,2	20	52,6	9,3	38	100	10,1
Σχεδόν ποτέ	49	50	30,4	49	50	22,9	98	100	26,1
Μερικές φορές το χρόνο	39	40,2	24,2	58	59,8	27,1	97	100	25,9
Μία φορά το μήνα	20	37,7	12,4	33	62,3	15,4	53	100	14,1
Περισσότερο από μια φορά το μήνα	35	39,3	21,7	54	60,7	25,2	89	100	23,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,6 - DF = 4 - P < 0,05

Η πλειοψηφία των μαθητών ηλικίας 12-14 ετών πηγαίνει στην εκκλησία «μερικές φορές το χρόνο» σε ποσοστό 35,2% (N=37), των 15-16 «σχεδόν ποτέ» σε ποσοστό 45,6% (N=62) και των 17-19 επίσης «σχεδόν ποτέ» σε ποσοστό 41% (N=55). Από την επισκόπηση των απαντήσεων συμπεραίνουμε ότι τα μικρότερα παιδιά εκκλησιάζονται συχνότερα από τα μεγαλύτερα και ότι τα παιδιά 15-16 ετών είναι αυτά που σε ποσοστό 5,9% (N=8) εμφάνισαν το χαμηλότερο ποσοστό στην απάντηση «ποτέ». Τα παιδιά που το επάγγελμα του πατέρα υπάγεται στην τέταρτη κατηγορία, είναι δηλαδή τεχνικός, αποτελούν την πλειοψηφία ή όσων δεν πηγαίνουν «ποτέ» στην εκκλησία σε ποσοστό 16,9% (N=14) ή όσων εκκλησιάζονται πολύ συχνά σε αθροιστικό ποσοστό 30%. Η πλειοψηφία των εφήβων που σε ποσοστό 36,3% (N=57) εκκλησιάζεται «σχεδόν ποτέ» ή «μερικές φορές το χρόνο» σε ποσοστό 36,3% (N=57) ο πατέρας ανήκει στη δεύτερη επαγγελματική κατηγορία.

«Ποτέ» ή «περισσότερο από μια φορά το μήνα» σε ποσοστό 15,9% (N=11) και 15,9% (N=11), πηγαίνει στην εκκλησία η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι πτυχιούχος.

«Σχεδόν ποτέ» πηγαίνουν στην εκκλησία τα παιδιά αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 46,3% (N=38), «μερικές φορές το χρόνο» πηγαίνουν τα παιδιά των αποφοίτων των δυο πρώτων μορφωτικών επιπέδων σε ίδιο ποσοστό 35,7%, «μια φορά το μήνα» πάνε στην εκκλησία τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού.

Όσα παιδιά θεωρούν μητρική μια ξένη γλώσσα σε αθροιστικό ποσοστό 55,5% δεν πηγαίνουν «ποτέ» ή «ελάχιστα» στην εκκλησία, πολύ συχνότερα πηγαίνουν τα παιδιά που θεωρούν μητρική την Ελληνική. «Κάθε σχεδόν Κυριακή» εκκλησιάζονται σε

ποσοστό 10,4% (N=18) οι μαθητές που δε θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα είτε γιατί το αισθάνονται ως ανάγκη είτε γιατί εφόσον έχουν έρθει πρόσφατα στη χώρα μας συνεχίζουν μια συνήθεια που έχουν αποκτήσει πριν από πολύ καιρό.

Πηγαίνουν συμπερασματικά πολύ συχνά στην εκκλησία τα κορίτσια, τα μικρότερα στην ηλικία παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών, των πτυχιούχων και τα ξενόγλωσσα παιδιά.

Στην ερώτηση 33 β «*Στη χώρα που μεγάλωσες πήγαινες στην εκκλησία;*» (πίν. 122), παρατηρούμε ότι κατά πλειοψηφία πήγαιναν οι μαθητές «σχεδόν ποτέ» σε ποσοστό 26,1%. Πολύ κοντά είναι το ποσοστό 25,9% που αντιστοιχεί στην απάντηση «μερικές φορές το χρόνο». Ακολουθεί η απάντηση «περισσότερο από μία φορά το μήνα» σε ποσοστό 23,7% και έπονται οι απαντήσεις «μια φορά το μήνα» και «Ποτέ» σε αντίστοιχα ποσοστά 14,1% και 10,1%.

Εμφανής είναι η διαφορά στις δυο τελευταίες απαντήσεις στις οποίες διαπιστώνουμε ότι τα παιδιά ερχόμενα στην Ελλάδα περιόρισαν σημαντικά τον αριθμό των πολύ συχνών εκκλησιασμών. Μπορούμε λοιπόν να συγκρίνουμε αν τα υποκείμενα της έρευνάς μας πήγαιναν συχνότερα στη χώρα από την οποία ήρθαν, αφού όπως αναφέραμε η εκκλησία είναι ένας από τους πιο ισχυρούς συνδετικούς κρίκους που ενώνει τους απόδημους Έλληνες με την Ελλάδα.

Ως προς τη μεταβλητή ηλικία οι μαθητές παρουσιάζουν την ίδια γενική εικόνα, όπως και για τον εκκλησιασμό στην Ελλάδα, μόνο που τα κορίτσια σε ποσοστό 25,2% (N=54) πηγαίνουν συχνότερα από τα αγόρια στην εκκλησία «περισσότερο από μια φορά» σε ποσοστό 21,7% (N=35). Δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική διαφορά στη μεταβλητή ηλικία. Όσον αφορά το επάγγελμα του πατέρα η εικόνα που παρουσιάζεται για τον εκκλησιασμό των μαθητών στο εξωτερικό είναι διαφορετική αφού τα παιδιά των τεχνικών σε αθροιστικό ποσοστό 42% δεν πήγαιναν «ποτέ» ή «σπάνια» στην εκκλησία. Άρα τα παιδιά αυτά αύξησαν τις επισκέψεις τους στην εκκλησία από τη στιγμή που ήρθαν στην Ελλάδα. Αυτοί που πήγαιναν μέτρια στην εκκλησία εξακολουθούν το ίδιο και στην Ελλάδα δηλ. τα παιδιά των επιστημόνων και των ελεύθερων επαγγελματιών. Τέλος, μείωσαν εντυπωσιακά τις επισκέψεις τους στην εκκλησία τα παιδιά των οποίων ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία.

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα στις δυο ακραίες απαντήσεις, συγκριτικά με τον προηγούμενο πίνακα, δεν παρατηρούνται διαφοροποιήσεις, εκεί που τα παιδιά αλλάζουν συχνότητα εκκλησιασμού είναι οι τρεις υπόλοιπες βαθμίδες. Τα παιδιά αποφοίτων δημοτικού πήγαιναν κατά πλειοψηφία «σχεδόν ποτέ», ενώ τώρα πηγαίνουν «μερικές φορές το χρόνο», του Γυμνασίου πήγαιναν «μερικές φορές το χρόνο» και τώρα «σχεδόν ποτέ», ενώ τα παιδιά των άλλων δύο μορφωτικών επιπέδων η συχνότητα εκκλησιασμού παραμένει η ίδια.

Οι μαθητές ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» συνεχίζουν να εκκλησιάζονται το ίδιο συχνά, όπως και στη χώρα που μεγάλωσαν, μόνο που τα ελληνόφωνα παιδιά πήγαιναν συχνότερα στην εκκλησία «περισσότερο από μια φορά

το μήνα» σε ποσοστό 26,2% (N=53) έναντι των ξενόγλωσσων που εκκλησιάζονταν σε ποσοστό 20,8% (N=36).

Πολιτισμική ταυτότητα

Για την πολιτισμική ταυτότητα μπορεί επίσης να συμβουλευθεί κάποιος και τον πίνακα 37. Ερώτηση 21 α. που περιλαμβάνεται και στη γλωσσική ταυτότητα «*Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;*»

Επίσης τους πίνακες 49-59 και 60-70 που αναφέρονται στις ερωτήσεις 24 Α. και 24 Β. δηλ. «*Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου;*» και «*Πώς νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου;*» οι οποίοι έγιναν αντικείμενο μελέτης και σχολιάστηκαν στην εθνική ταυτότητα.

Θέλοντας να ελέγξουμε αν οι μαθητές που φοιτούν σε σχολεία, όπου κατά κύριο λόγο εγγράφονται μαθητές που έζησαν πριν έρθουν στην Ελλάδα στο εξωτερικό, είναι αποφασισμένοι να παραμείνουν σ΄ αυτό το σχολικό χώρο γιατί μέσω αυτού θα γνωρίσουν καλύτερα τον ελληνικό πολιτισμό (πίν. 90) διερευνήσαμε την απάντηση «Θα γνωρίσω καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία της Ελλάδας» της ερώτησης 27 Α γ. «*Θέλεις να πας σε ελληνικό σχολείο;*» Διαπιστώθηκαν λοιπόν τα εξής:

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία»: προηγούνται με ποσοστό 9,5% (N=10) οι μικρότεροι μαθητές και έπονται οι 17-19 ετών με ποσοστό 5,2% (N=7) και οι 15-16 ετών με ποσοστό 2,2% (N=3).

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα»: Προηγούνται οι μαθητές των οποίων ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία. Επίσης τα παιδιά που θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα.

Σε όλους τους πίνακες που ακολουθούν (145-150) και που αναφέρονται στο πώς περνούν οι μαθητές τον ελεύθερο χρόνο τους και πού πήγαν τους 12 τελευταίους μήνες εκτός σχολείου (ερώτ. 35) παρατηρείται ότι οι δημοφιλέστερες απαντήσεις ήταν οι δυο πρώτες δηλαδή «καμία» ή «κανένα» και «2-5 φορές» σε αθροιστικά ποσοστά που ξεπερνούν το 80%.

Στην ερώτηση πόσα **βιβλία** διάβασαν παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία δήλωσε «2-5 βιβλία» σε ποσοστό 45,9%.

Τα κορίτσια σε όλες τις περιπτώσεις, πλην της πρώτης, αφού η πλειοψηφία των αγοριών είναι αυτή που δε διάβασε κανένα βιβλίο, δίνουν καλύτερη εικόνα. Η πλειοψηφία των 17-19 ετών μαθητών δε διάβασε «Κανένα» βιβλίο σε ποσοστό 42,5% (N=57). Αλλά όσοι απάντησαν «πάνω από 10» από αυτούς η πλειοψηφία ήταν μαθητές 17-19 ετών σε ποσοστό 6,7% (N=9). Άρα όσο μεγαλώνουν τα παιδιά ή αδιαφορούν για την ανάγνωση εξωσχολικών βιβλίων ή ενδιαφέρονται περισσότερο. «Κανένα» βιβλίο δεν έχουν διαβάσει τα παιδιά των επιστημόνων και ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 38,2%.

Σε όλους τους πίνακες που ακολουθούν (145-150) και που αναφέρονται στο πώς περνούν οι μαθητές τον ελεύθερο χρόνο τους και πού πήγαν τους 12 τελευταίους μήνες εκτός σχολείου παρατηρείται ότι οι δημοφιλέστερες απαντήσεις ήταν οι δυο

πρώτες δηλαδή «καμία» «κανένα» και «2-5 φορές» σε αθροιστικά ποσοστά που ξεπερνούν το 80%

«Κανένα» βιβλίο δεν έχουν μελετήσει οι παλιννοστούντες μαθητές σε ποσοστό 36% ή έχουν ασχοληθεί με την ανάγνωση ενδιαφερόντων αναγνωσμάτων περίπου «6-10» ως προς τον αριθμό σε ποσοστό 12,3%. Πάνω από 10 βιβλία έχουν γίνει αντικείμενο μελέτης από τους μαθητές του δείγματός μας σε ποσοστό 5,9%.

Αντίστοιχα «2-5» βιβλία έχουν διαβάσει τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 51,8% (N=43) και από «6 και πάνω» σε αθροιστικό ποσοστό 36% τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών. «Κανένα» βιβλίο δεν έχει διαβάσει η πλειοψηφία των παιδιών αποφοίτων Γυμνασίου σε ποσοστό 40% (N=56), ενώ «2-10» των πτυχιούχων σε αθροιστικό ποσοστό 70%. «Πάνω από 10» τέλος βιβλία σε ίδιο ποσοστό 7% έχουν μελετήσει τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου και τεχνικής-ανώτερης σχολής.

Τα κορίτσια, τα παιδιά ηλικίας 17-19 ετών, των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών, των αποφοίτων Γυμνασίου ή τεχνικής-ανωτέρας σχολής είναι αυτά που διαβάζουν ένα βιβλίο στον ελεύθερο χρόνο τους. Επομένως δεν ισχύει ότι όσο ανεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο και το επαγγελματικό προφίλ του πατέρα είναι υψηλό κατ' ανάγκη και το παιδί θα εξελιχθεί σε ένα μανιώδη αναγνώστη βιβλίων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 145
35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτος σχολείου
α. Ποσα βιβλία διαβασες:

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	80	59,3	49,7	55	40,7	25,7	135	100	36
2 –5	58	33,7	36	114	66,3	53,3	172	100	45,9
6 –10	17	37	10,6	29	63	13,6	46	100	12,3
Άνω των 10	6	27,3	3,7	16	72,7	7,5	22	100	5,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
χ2= 23,5 - DF = 3 - P < 0,05

Στην ερώτηση πόσες φορές πήγαν στο **θέατρο** παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των παιδιών σε ποσοστό 62,1% δεν έχει παρακολουθήσει τον τελευταίο χρόνο καμιά θεατρική παράσταση. Μόνο «2-5» παραστάσεις έχουν παρακολουθήσει οι μαθητές σε ποσοστό 33,9%, «6-10» σε ποσοστό 3,5% και μόνο 0,5% «πάνω από 10».

Δεν πήγε «καμιά φορά» στο θέατρο η πλειοψηφία των αγοριών σε ποσοστό 64,6% (N=104), των μαθητών 15-16 ετών σε ποσοστό 65,4% (N=89), δηλαδή όσο μεγαλώνει η ηλικία τόσο σταδιακά πέφτει και το ενδιαφέρον για μια θεατρική παράσταση. Επίσης «καμιά φορά» δεν έχει πάει η πλειοψηφία των μαθητών που ο πατέρας τους εργάζεται ως τεχνικός σε ποσοστό 67,5% (N=56). Σε μικρότερο ποσοστό έχει πάει η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 36,9% (N=58) που ο πατέρας ανήκει στη δεύτερη επαγγελματική κατηγορία, ενώ τα υπόλοιπα πολύ μικρά ποσοστά αντιπροσωπεύονται για τις «6-10 φορές» από την πρώτη επαγγελματική κατηγορία και «πάνω από 10» από την τέταρτη. Επειδή τα ποσοστά στην τελευταία απάντηση ήταν πολύ μικρά ως

προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» και οι δυο πρώτες απαντήσεις παρουσιάζουν την ίδια εικόνα, όπως για τα βιβλία, απασχοληθήκαμε με την τρίτη απάντηση «6-10» φορές. Εκεί βλέπουμε ότι σε ποσοστό 6,1% (N=5) εκπροσωπούνται κυρίως οι μαθητές με πατέρα απόφοιτο Γυμνασίου. Ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» η πλειοψηφία των μαθητών που δεν έχει πάει στο θέατρο «καμία φορά» είναι παιδιά ξενόγλωσσα σε ποσοστό 71,1% (N=123). Αντίστοιχα «2-5 φορές» έχουν παρακολουθήσει θεατρικές παραστάσεις και αυτά είναι κυρίως τα ελληνόγλωσσα παιδιά σε ποσοστό 41,6% (N=84). Τα υπόλοιπα ποσοστά είναι πολύ μικρά και για τις δυο γλωσσικές ομάδες.

Συχνότερα λοιπόν πηγαίνουν στο θέατρο τα κορίτσια, οι μικρές ηλικίες παιδιών, καθώς και τα παιδιά των επιστημόνων, τεχνικών, αποφοίτων Γυμνασίου και τα παιδιά που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα γλωσσικά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 146
35 Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου
β. Ποσες φορες πηγες στο θεατρο;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	104	44,6	64,6	129	55,4	60,3	233	100	62,1
2 –5	49	38,6	30,4	78	61,4	36,4	127	100	33,9
6 –10	6	46,2	3,7	7	53,8	3,3	13	100	3,5
Άνω των 10	2	100	1,2	-	-	-	2	100	0,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.9 - DF = 3 - P < 0.05

Στον κινηματογράφο η πλειοψηφία των μαθητών έχει πάει «2-5» φορές σε ποσοστό 52,8% «Καμία φορά» δεν έχουν παρακολουθήσει προβολή στις κινηματογραφικές αίθουσες οι παλιννοστούντες μαθητές για έναν ολόκληρο χρόνο σε ποσοστό 24,5%, ενώ «6-10» και «πάνω από 10» προβολές έχουν παρακολουθήσει σε αντίστοιχα ποσοστά 17,6% και 5,1%.

«Καμιά φορά» δεν έχει πάει στον **κινηματογράφο** η πλειοψηφία των αγοριών σε ποσοστό 29,2% (N=47), των μαθητών 15-16 ετών σε ποσοστό 26,5% (N=36) ενώ «πάνω από 10» έχουν πάει κυρίως οι μαθητές 17-19 ετών σε ποσοστό 3% (N=4). Εδώ δηλαδή παρατηρείται το αντίστροφο από το θέατρο εφόσον η μεγαλύτερη ηλικία ενδιαφέρεται να παρακολουθήσει συχνότερα μια κινηματογραφική ταινία. Ως προς το επάγγελμα του πατέρα ισχύει ό,τι παρατηρήθηκε στον προηγούμενο πίνακα 146.

ΠΙΝΑΚΑΣ 147
35 Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
γ Πόσες φορές πήγες στον κινηματογράφο;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	47	51,1	29,2	45	48,9	21	92	100	24,5
2 –5	81	40,9	50,3	117	59,1	54,7	198	100	52,8
6 –10	26	39,4	16,1	40	60,6	18,7	66	100	17,6
Άνω των 10	7	36,8	4,3	12	63,2	5,6	19	100	5,1
Σύνολο	161	42,9	100	**214**	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 3 - P < 0,05

Ο αριθμός των επισκέψεων σε κάποιον **αρχαιολογικό χώρο** μειώνεται ακόμη περισσότερο από τις προηγούμενες πολιτιστικές εκδηλώσεις. «Καμιά φορά» δεν έχει πάει πάλι η πλειοψηφία των αγοριών σε ποσοστό 47,2% (N=76), των μαθητών 15-16 ετών σε ποσοστό 47,1% (N=64) ενώ «πάνω από 10» φορές έχει επισκεφθεί τέτοιους χώρους η πλειοψηφία των παιδιών κυρίως ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 2,2% (N=3). Σε ποσοστό 54,2% (N=45) τα παιδιά των τεχνικών είναι αυτά που κατά πλειοψηφία δεν έχουν πάει «καμιά φορά» σε αρχαιολογικό χώρο, σε ποσοστό 57,3% (N=47) έχουν πάει «2-5 φορές» τα παιδιά των μισθωτών, σε ποσοστό 9,4% (N=5) τα παιδιά που ο πατέρας επαγγελματικά ανήκει στην πρώτη κατηγορία έχουν πάει «6-10 φορές» και τέλος, σε ποσοστό 2,4% (N=2) τα παιδιά των μισθωτών έχουν πάει «πάνω από 10 φορές». «Καμία» φορά δεν έχει πάει η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας αποφοίτησε από το Δημοτικό σε ποσοστό 54,8% (N=46), «2-10» φορές τα παιδιά των πτυχιούχων σε αθροιστικό ποσοστό 61% και «πάνω από 10» τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου σε ποσοστό 2,9% (N=4). Η εικόνα είναι η ίδια, όπως και για το θέατρο, μόνο που οι ξενόγλωσσοι έχουν επισκεφθεί «6-10 φορές» σχετικούς χώρους σε μεγαλύτερο ποσοστό 6,4% (N=11) από τους ελληνόγλωσσους.

Αρχαιολογικούς λοιπόν χώρους επισκέπτονται τα μεγάλα παιδιά, τα παιδιά των μισθωτών και αποφοίτων Γυμνασίου καθώς και οι ξενόγλωσσοι μαθητές καθώς έχουν πιθανόν μεγαλύτερο ενδιαφέρον να γνωρίσουν από κοντά τα μέρη που έχουν επισκεφτεί νοερά μέσα από τα βιβλία τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 148
35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
δ Πόσες φορές πήγες σε αρχαιολογικό χώρο;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	76	45,2	47,2	92	54,8	43	168	100	44,8
2 –5	74	40,7	46	108	59,3	50,5	182	100	48,5
6 –10	10	52,6	6,2	9	47,4	4,2	19	100	5,1
Άνω των 10	1	16,7	0,6	5	83,3	2,3	6	100	1,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,1 - DF = 3 - P < 0,05

Ο αριθμός των επισκέψεων σε κάποιο **μουσείο** είναι επίσης πολύ χαμηλός αφού οι μαθητές στην πλειοψηφία τους δήλωσαν ότι δεν έχουν πάει «καμιά φορά» σε ποσοστό 49,6% και από αυτούς οι περισσότεροι είχαν ηλικία 17-19 ετών σε ποσοστό 53,7% (N=72)

«Πάνω από 10» έχουν επισκεφτεί κάποιο μουσείο κυρίως οι μαθητές 12-14 ετών σε ποσοστό 4,8% (N=5). Κατά την επισκόπηση των απαντήσεων την πιο αρνητική εικόνα δίνουν οι έφηβοι 15-16 ετών που σε πολύ μικρό ποσοστό επισκέφτηκαν ένα μουσείο. Και εδώ τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 59% (N=49) δήλωσαν πλειοψηφικά ότι δεν έχουν πάει καθόλου σε μουσείο μέσα σε ένα χρόνο. Τα παιδιά που ο πατέρας έχει μη κατατασσόμενο επάγγελμα σε ποσοστό 49,1% (N=26) είναι αυτά που έχουν πάει λίγο πιο συχνά σε μουσειακούς χώρους. Τα υπόλοιπα ποσοστά είναι πολύ μικρά. Η επίσκεψη σε μουσείο δεν ενδιαφέρει κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 53,6% (N=45), ενώ τα ίδια παιδιά κατά πλειοψηφία σε ποσοστό 6% πήγαν «6-10 φορές», σε υψηλό ποσοστό 52,2% (N=36) τα παιδιά των πτυχιούχων πήγαν «2-5 φορές» και σε ποσοστό 4,3% (N=3) «πάνω από δέκα φορές»

Τα ξενόγλωσσα παιδιά δεν έχουν πάει σε μουσείο «Καμιά» φορά σε ποσοστό 56,1% (N=97), ενώ η πλειοψηφία σε όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες της ερώτησης αντιπροσωπεύεται από τους ελληνόγλωσσους μαθητές.

Τα μουσεία της χώρας μας έχουν επισκεφθεί κυρίως τα μικρά παιδιά καθώς και τα παιδιά που θεωρούν μητρική την Ελληνική ή τα παιδιά των πτυχιούχων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 149
35 Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
ε. Πόσες φορές πήγες σε μουσείο.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	86	46,2	53,4	100	53,8	46,7	186	100	49,6
2 –5	66	40,5	41	97	59,5	45,3	163	100	43,5
6 –10	6	35,3	3,7	11	64,7	5,1	17	100	4,5
Άνω των 10	3	33,3	1,9	6	66,7	2,8	9	100	2,4
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 3 - P > 0,05

Αντίθετα από τις προηγούμενες απαντήσεις οι μαθητές φαίνεται ότι προτιμούν να διασκεδάζουν πηγαίνοντας σε διάφορα κέντρα καθώς η πλειοψηφία σε ποσοστό 34 1% έχει πάει «πάνω από 10 φορές», σε 21,3% «6-10 φορές» και «πάνω από 10» σε ποσοστό 34,1%. Ο αριθμός των επισκέψεων σε κάποιο σχετικό χώρο είναι επίσης αυξημένος καθώς οι μαθητές δήλωσαν «καμιά φορά» σε ποσοστό 16,8%. Η πλειοψηφία των αγοριών σε ποσοστό 21,1% (N=34) δεν έχει πάει «καμιά φορά» σε κέντρο ή 22 4% 6 – 10 φορές. (στις υπόλοιπες περιπτώσεις προηγούνται τα κορίτσια).

Στον πίνακα 150 στην απάντηση που έδωσαν τα υποκείμενα για το πόσο συχνά πηγαίνουν σε κέντρα διασκέδασης κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 2,72 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 2,82 και στα

161 αγόρια Μ.Ο. 2,59. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 8% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 3% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ. 9).

ΠΙΝΑΚΑΣ 150
35 Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου
στ Ποσες φορες πηγες σε κεντρο διασκεδασης;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	34	54	21,1	29	46	13,6	63	100	16,8
2 –5	44	42,3	27,3	60	57,7	28	104	100	27,7
6 –10	36	45	22,4	44	55	20,6	80	100	21,3
Άνω των 10	47	36,7	29,2	81	63,3	37,9	128	100	34,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,3 - DF = 3 - P < 0,05

Η πλειοψηφία (N=34), των μαθητών που είχαν ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 21,9% (N=23) είχε πάει «2-5 φορές», ενώ «πάνω από 10» κυρίως οι μαθητές 17-19 ετών σε ποσοστό 41% (N=55). Φαίνεται λοιπόν ότι όσο αυξάνεται η ηλικία των παιδιών τόσο μεγαλώνει και ο αριθμός των επισκέψεων σε κέντρα διασκέδασης παρόλο που πρέπει να προσεχθεί το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό 25,7% (N=27) που έδωσαν οι μικρότεροι μαθητές στην απάντηση «πάνω από 10 φορές». Σ' αυτούς τους χώρους δε συχνάζουν «καθόλου» ή πηγαίνουν «6-10 φορές» κυρίως τα παιδιά της πρώτης επαγγελματικής κατηγορίας σε ποσοστό 20,8% (N=11) και 30,2% (N=16), αντίστοιχα. Επίσης «2-5 φορές» πηγαίνουν σε ποσοστό 40,2% (N=33) τα παιδιά των μισθωτών, ενώ «πάνω από 10» πηγαίνουν τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 39,8% (N=33).

Σε διαφορα κέντρα «6-10 φορές» συχνάζει η πλειοψηφία των παιδιών αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 22% (N=18) και «πάνω από 10» των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 41,7% (N=35).

Οι ξενόγλωσσοι είναι η πλειοψηφία στις δυο ακραίες απαντήσεις οπότε ή δεν έχουν πάει «καμιά φορά» σε κέντρο σε ποσοστό 21% (N=36) ή έχουν πάει «πάνω από 10» πολύ περισσότερο δηλαδή από τους ελληνόγλωσσους, σε ποσοστό 34,7% (N=60). Αντίθετα η πλειοψηφία των ελληνόγλωσσων παιδιών πήγε σε κέντρα από «2-10 φορές» σε αθροιστικό ποσοστό 53%.

Διαπολιτισμική-πολυπολιτισμική ταυτότητα

Στο σχηματισμό μιας γενικής εικόνας της διαπολιτισμικής ταυτότητας των παλιννοστούντων μαθητών σε μια χώρα που πλέον θεωρείται από πολλούς αρμόδιους φορείς και ειδήμονες ως πολυπολιτισμική χρησιμοποιήσαμε τα στοιχεία που προέκυψαν από τον πίνακα 23 που αναφέρεται στις «*παρέες που έχουν οι μαθητές στην Ελλάδα*» (ερώτ. 19 α.1.). Όπως διαπιστώθηκε η πλειοψηφία των υποκειμένων κάνει παρέα με Έλληνες και ξένους σε ποσοστό 84,3% και από αυτούς τα περισσότερα είναι κορίτσια σε ποσοστό 87,4% (N=187).

Τα συμπεράσματα που έχουμε συλλέξει από την επεξεργασία του σχετικού πίνακα στη διάρκεια της μελέτης της εθνικής ταυτότητας των παλιννοστούντων μαθητών ήταν ότι οι μαθητές που κατά πλειοψηφία κάνουν παρέα μόνο με Έλληνες έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: είναι αγόρια, έχουν ηλικία 12-16 ετών, ο πατέρας τους δεν έχει να παρουσιάσει πανεπιστημιακούς τίτλους σπουδών.

Αντίθετα κατά κύριο λόγο κάνουν παρέα μόνο με ξένους τα μεγαλύτερα παιδιά, αυτά που αντιμετωπίζουν γλωσσικές δυσκολίες στην ελληνική γλώσσα, άρα έχουν πρόβλημα επικοινωνίας με τους ντόπιους Έλληνες και τέλος, τα παιδιά που ο πατέρας βρίσκεται στο μεσαίο μορφωτικό επίπεδο.

Στην ερώτηση «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*» και συγκεκριμένα στις απαντήσεις «Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα» και «Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες» (ερώτ. 22 ε.,ι.) μας δόθηκε η ευκαιρία να ελέγξουμε κατά πόσο οι μαθητές που παλιννοστούν είναι ανοιχτοί στον «άλλο», στον άνθρωπο που πολιτισμικά δεν ανήκει στην ίδια ομάδα με αυτούς.

Στην απάντηση που αναφέρεται στον «περιορισμό του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα» η πλειοψηφία των υποκειμένων επέλεξε την πρώτη βαθμίδα του πίνακα 42 σε ποσοστό 24,8% (είναι δηλ αντίθετοι σε αυτήν τη συμπεριφορά) και οι υπόλοιποι επέλεξαν σε αθροιστικά ποσοστά απαντήσεις που αντιστοιχούν στη θετική κυρίως πλευρά του πίνακα. Επομένως τα περισσότερα παιδιά κρατούν θέση που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ρατσιστική. Αυτό δικαιολογείται ίσως από το γεγονός ότι τα παλιννοστούντα παιδιά, εφόσον έχουν ζήσει για μεγάλο χρονικό διάστημα εκτός της Ελλάδας είναι πιο ευαισθητοποιημένα σε ό,τι έχει σχέση με τους αλλοδαπούς και την απομάκρυνσή τους. Και βέβαια αφού ήδη αντιμετωπίζουν τα ίδια διάφορα προβλήματα στην ένταξή τους στον ελλαδικό χώρο δεν είναι δυνατόν να επιθυμούν σκλήρυνση των υπαρχόντων μέτρων.

Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν και από τον πίνακα 47 που σε ποσοστό περίπου 85% οι μαθητές επέλεξαν τη θετική του πλευρά.

Ως προς τις μεταβλητές «φύλο», «ηλικία», «μορφωτικό επίπεδο πατέρα», «ποια γλώσσα θεωρείς μητρική», όπου παρατηρήθηκαν στατιστικές διαφοροποιήσεις, διαπιστώθηκαν τα εξής:

«Υπέρ» του περιορισμού των ξένων, ή αντίθετα «υπέρ» των ίδιων δικαιωμάτων στους ξένους προηγούνται με λίγο μεγαλύτερα ποσοστά τα αγόρια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

22 Σε ποιο βαθμο ειστε υπέρ ή κατα των παρακάτω απόψεων:

ε Περιορισμός του αριθμου των ξένων στην Ελλάδα

Βαθμός συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	42	45,2	26,1	51	54,8	23,8	93	100	24,8
	2	7	22,6	4,3	24	77,4	11,2	31	100	8,3
	3	18	45	11,2	22	55	10,3	40	100	10,7
	4	36	43,9	22,4	46	56,1	21,5	82	100	21,9
	5	21	42	13	29	58	13,6	50	100	13,3
	6	9	33,3	5,6	18	66,7	8,4	27	100	7,2
Υπέρ	7	28	53,8	17,4	24	46,2	11,2	52	100	13,9
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9.0 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

22 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ι. Ιδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες.

Βαθμός συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	17	63	10,6	10	37	4,7	27	100	7,2
	2	5	35,7	3,1	9	64,3	4,2	14	100	3,7
	3	10	41,7	6,2	14	58,3	6,5	24	100	6,4
	4	39	42,9	24,2	52	57,1	24,3	91	100	24,3
	5	20	44,4	12,4	25	55,6	11,7	45	100	12
	6	10	27	6,2	27	73	12,6	37	100	9,9
Υπέρ	7	60	43,8	37,3	77	56,2	36	137	100	36,5
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0

x2= 8.6 - DF = 6 - P < 0.05

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα», σε όσους πίνακες παρατηρήθηκαν στατιστικές διαφοροποιήσεις διαπιστώθηκαν τα εξής: «υπέρ» του περιορισμού των ξένων είναι η πλειοψηφία σε ποσοστό 16,6% (N=26) των μαθητών που ο πατέρας είναι επιστήμονας ή ελεύθερος επαγγελματίας. Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα», διαπιστώσαμε ότι «υπέρ» είναι η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 15,9% (N=13), σε ποσοστό 40% είναι «υπέρ» των ίδιων δικαιωμάτων στους ξένους τα παιδιά αποφοίτων γυμνασίου και τεχνικής-ανώτερης σχολής και των αποφοίτων Δημοτικού και τεχνικής-ανώτερης σχολής.

Περισσότερο «υπέρ» του περιορισμού των ξένων σε ποσοστό 14,9% (N=30) είναι τα παιδιά που θεωρούν μητρική την ελληνική γλώσσα.

Στην ερώτηση *«Τι ζητάς από τους καθηγητές σου»* και πιο συγκεκριμένα στην απάντηση «Να είναι δίγλωσσοι και να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω» που

(ερώτ 29 γ.) αποτελεί ένα ενδεικτικό στοιχείο της θέλησης των παιδιών, όχι μόνο για πρακτικούς λόγους αλλά και για λόγους διαπολιτισμικούς, οι διδάσκοντες να είναι κάτοχοι πέραν της μητρικής τους γλώσσας και μιας άλλης διαπιστώθηκαν τα εξής:

Η απάντηση αυτή ήταν μια από τις δημοφιλέστερες καθώς το ποσοστό των μαθητών που την επέλεξαν ανέρχεται σε 40%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 112
29 Τι ζητάς από τους καθηγητές σου:
γ Να είναι δίγλωσσοι και να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	97	43,1	60,2	128	56,9	59,8	225	100	60
Ναι	64	42,7	39,8	86	57,3	40,2	150	100	40
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι τεχνικός επιθυμούν σε μεγαλύτερο ποσοστό 43,4% (N=36) από τις υπόλοιπες επαγγελματικές κατηγορίες να είναι το εκπαιδευτικό προσωπικό δίγλωσσο και να λύνει με προθυμία τις απορίες. Τα παιδιά που έχουν πατέρα της τρίτης κατηγορίας ως προς το επίπεδο σπουδών επιθυμούν να είναι οι εκπαιδευτικοί δίγλωσσοι σε ποσοστό 47,6% (N=39). Τα παιδιά που θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα προτιμούν περισσότερο από αυτούς που δεν κατέχουν σε υψηλό επίπεδο την Ελληνική γλώσσα τους δίγλωσσους εκπαιδευτικούς.

Με το ίδιο σκεπτικό ελέγξαμε μεταξύ των άλλων και τι είδους μουσική ακούν συνήθως οι παλιννοστούντες μαθητές. Αυτό γιατί ένα παιδί που έχει ζήσει μακριά από την Ελλάδα μπορεί για παράδειγμα να επιθυμεί να ασχοληθεί με την ελληνική λογοτεχνία αλλά το επίπεδό του στην ελληνική γλώσσα να μην του το επιτρέπει, πράγμα που, όπως είναι φυσικό, δεν ισχύει για τη μουσική ακρόαση.

Στην ερώτηση λοιπόν αν οι παλιννοστούντες έφηβοι διασκεδάζουν ακούγοντας **μουσική** και το κυριότερο τι είδους μουσική, πίνακες 135 και 136 (ερώτ. 34 Δ. α., β.) παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των μαθητών επέλεξε την απάντηση «Ναι» και ότι ακούν ελληνική μουσική σε ποσοστό 63,5%. Από αυτούς ακούν ελληνική μουσική και ελληνικά τραγούδια περισσότερο τα κορίτσια σε ποσοστό 66,8% (N=143), οι 17-19 ετών σε ποσοστό 69,4% (N=93). Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι όσο μεγαλώνει η ηλικία τόσο αυξάνεται το ενδιαφέρον των μαθητών για την ελληνική μουσική. Τα κορίτσια ακούν επίσης σε μεγαλύτερο ποσοστό 89,7% (N=192) ξένη μουσική, ενώ το αντίθετο παρατηρείται στην περίπτωση της ξένης μουσικής (ποσοστό θετικών απαντήσεων 87,7% έναντι των αρνητικών 12,3%) για τη μεταβλητή «ηλικία» καθώς οι 12-14 ετών ακούν σχεδόν όλοι ξένη μουσική σε ποσοστό 94,3% (N=99), οι 15-16 ετών σε ποσοστό 81,6% (N=111) και οι 17-19 ετών σε ποσοστό 88,8% (N=119). Όσο δηλαδή μεγαλώνει η ηλικία μειώνεται το ενδιαφέρον των μαθητών για την ξένη μουσική και πλησιάζουν τα ελληνικά ακούσματα. Ελληνική μουσική ακούν κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου σε ποσοστό 67,9% (N=95), ενώ ξένη τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 92,8% (N=64).

ΠΙΝΑΚΑΣ 135
34Δ Πως διασκεδάζεις .
α Ακούω ελληνικη μουσική

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	66	48,2	41	71	51,8	33,2	137	100	36,5
Ναι	95	39,9	59	143	60,1	66,8	238	100	63,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2 4 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 136
34Δ Πως διασκεδάζεις .
β Ακούω ξένη μουσική

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	24	52,2	14,9	22	47,8	10,3	46	100	12,3
Ναι	137	41,6	85,1	192	58,4	89,7	329	100	87,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,8 - DF = 1 - P < 0,05

Μουσική ελληνική ακούν περισσότερο τα παιδιά που θεωρούν μητρική την Ελληνική σε ποσοστό 73,3% (N=148).

Ανακεφαλαιώνουμε καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι ακούν ελληνική μουσική τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα παιδιά ή αυτά που ο πατέρας είναι απόφοιτος Γυμνασίου και τα ελληνόφωνα. Αντίστοιχα ξένη μουσική ακούν σε μεγαλύτερο ποσοστό και πάλι τα κορίτσια, τα μικρά παιδιά και τα παιδιά των πτυχιούχων.

Στην ερώτηση 34 «*Πώς διασκεδάζεις*» η απάντηση αν κάνουν οι μαθητές διακοπές στην Ελλάδα ή το εξωτερικό μας επιτρέπει να σχηματίσουμε κάποια άποψη για τη διαπολιτισμική τους ταυτότητα

ΠΙΝΑΚΑΣ 143
34 δ Πώς διασκεδάζεις
α Κανω διακοπες στην Ελλάδα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	32	53,3	19,9	28	46,7	13,1	60	100	16
Ναι	129	41	80,1	186	59	86,9	315	100	84
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,1 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 144
34 δ Πως διασκεδάζεις
β Κάνω διακοπές στο εξωτερικό

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	83	40,3	51,6	123	59,7	57,5	206	100	54,9
Ναι	78	46,2	48,4	91	53,8	42,5	169	100	45,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1,3 - DF = 1 - P < 0,05

Οι μαθητές που κάνουν διακοπές στο εξωτερικό (πίν. 144) αντιπροσωπεύονται με μικρότερο ποσοστό 45,1%. Τα κορίτσια μειονεκτούν κατά έξι περίπου ποσοστιαίες μονάδες ως προς τα αγόρια, όσον αφορά τις διακοπές στο εξωτερικό. Τα αγόρια φεύγουν πιο συχνά για διακοπές στο εξωτερικό σε ποσοστό 48,4% (N=78) από τα κορίτσια. Οι πτυχιούχοι στέλνουν τα παιδιά τους σε μεγαλύτερο ποσοστό 58% (N=40) στο εξωτερικό για να περάσουν τις διακοπές τους.

Διακοπές λοιπόν στην Ελλάδα κάνουν κυρίως τα κορίτσια, τα 15-16 ετών παιδιά και τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου καθώς και τα ελληνόφωνα. Στο εξωτερικό περνούν περισσότερο τις διακοπές τους τα αγόρια και τα παιδιά των πτυχιούχων.

Κοινωνική ταυτότητα

Για τη διερεύνηση της κοινωνικής ταυτότητας των παλιννοστούντων μαθητών χρησιμοποιήσαμε τις απαντήσεις που αναφέρονται στις *παρέες* που έχουν οι μαθητές *στην Ελλάδα* (αν δηλ σχετίζονται και με τα δύο φύλα), *Αν έχουν μόνιμο στέκι που συναντωνται. Από πόσα άτομα αποτελείται η παρέα τους* καθώς και *Πού γνώρισαν οι μαθητές τους φίλους τους* (ερωτ 19 α.2, 19 β., 19 γ.1.,2., 19 δ. α., β., γ., δ., ε., στ., ζ., 19 ε.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 24
19 α2 Οι παρέες σου στην Ελλάδα ειναι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αγόρια	20	87	12,4	3	13	1,4	23	100	6,1
Κορίτσια	10	28,6	6,2	25	71,4	11,7	35	100	9,3
Και τα δύο	131	41,3	81,4	186	58,7	86,9	317	100	84,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 21,4 - DF = 2 - P < 0,05

Η πλειοψηφία των μαθητών κάνει παρέα και με τα δύο φύλα σε ποσοστό 84,5% (πίν. 24). Στην περίπτωση που τα παιδιά κάνουν παρέα μόνο με ένα από τα δύο φύλα πρόκειται κυρίως για αγόρια με αγόρια και κορίτσια με κορίτσια. Επίσης πρόκειται για μικρούς στην ηλικία μαθητές, ενώ η εικόνα διαφοροποιείται όσο μεγαλώνει η ηλικία. Τέλος, περισσότερο κάνουν παρέα και με τα δύο φύλα οι ελληνομαθείς μαθητές σε

ποσοστό 86,9% (N=186) έναντι αυτών που δε θεωρούν μητρική την ελληνική γλώσσα σε ποσοστό 81% (N=131).

Η πλειοψηφία των μαθητών κάνει παρέα με 6-10 άτομα σε ποσοστό 30,4% (πίν. 25) και βλέπουμε ότι τα μεγαλύτερα παιδιά έχουν μεγαλύτερο ποσοστό 36,6% (N=49) συμμετοχής, ενώ όσο μικραίνει η ηλικία μειώνεται το ποσοστό αυτό. Την πολυπληθέστερη παρέα αποτελούμενη από 16-20 άτομα προτιμούν τα αγόρια σε ποσοστό 29,8% (N=48) και τα παιδιά που έχουν ηλικία 15-16 ετών σε ποσοστό 31,6% (N=43). Την παρέα με ένα μόνο άτομο προτιμούν κυρίως τα αγόρια σε ποσοστό 3,7% (N=6), ενώ σε ίδιο περίπου ποσοστό 3,8%, οι δυο μικρότερες ηλικιακές ομάδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
19β. Από πόσα άτομα αποτελείται η παρέα σου;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
1	6	60	3,7	4	40	1,9	10	100	2,7
2 –5	35	37,6	21,7	58	62,4	27,1	93	100	24,8
6 –10	47	41,2	29,2	67	58,8	31,3	114	100	30,4
11 –15	25	37,3	15,5	42	62,7	19,6	67	100	17,9
16 –20	48	52,7	29,8	43	47,3	20,1	91	100	24,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,8 - DF = 4 - P < 0,05

Από τα παραπάνω επιβεβαιώνεται ότι τα μικρά παιδιά νιώθουν καλύτερα με τους ομόφυλούς τους και τους αρέσει να διατηρούν σχέσεις με πολυάριθμες παρέες, ενώ τα αγόρια φαίνονται πιο κλεισμένα στον εαυτό τους, αφού αυτά κατά κύριο λόγο επιλέγουν την παρέα με ένα άτομο.

Στην ερώτηση *Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε;* και *Πού είναι;* (πίν.26-27) παρατηρούμε ότι οι μαθητές απάντησαν στην πρώτη ερώτηση σε ίδιο περίπου ποσοστό αρνητικά 50,7% και θετικά 49,3% και ότι τα αγόρια συχνάζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό 52,2% (N=84) σε κάποιο μόνιμο χώρο, ενώ τα κορίτσια, σύμφωνα με την αμέσως επόμενη ερώτηση στην οποία η πλειοψηφία 64% απάντησε ότι το στέκι είναι σε άλλο μέρος εκτός της γειτονιάς, προτιμούν να συχνάζουν, σε μεγαλύτερο ποσοστό από τα αγόρια δηλαδή σε ποσοστό 67,8% (N=145), σε άλλα μέρη εκτός των ορίων της γειτονιάς τους. Την ίδια εικόνα παρουσιάζουν και τα περισσότερα παιδιά σε ποσοστό 69,9% (N=58) που ο πατέρας τους εργάζεται ως τεχνικός. Αλλού, σε άλλο χώρο εκτός της γειτονιάς, συχνάζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό 65,9% (N=114) τα παιδιά που αντιμετωπίζουν γλωσσικά προβλήματα, ενώ αυτά που είναι ελληνόγλωσσα δίνουν ελαφρώς μικρότερο ποσοστό 62,4% (N=126).

ΠΙΝΑΚΑΣ 26
19γ 1 Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε:

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	77	40,5	47,8	113	59,5	52,8	190	100	50,7
Ναι	84	45,4	52,2	101	54,6	47,2	185	100	49,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .9 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 27
19γ 2 Που ειναι το στεκι που συναντιεστε

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στη γειτονιά	66	48,9	41	69	51,1	32,2	135	100	36
Αλλού	95	39,6	59	145	60,4	67,8	240	100	64
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,0 - DF = 1 - P < 0,05

Ακολουθούν οι πίνακες 28-34 μέσω των οποίων σχηματίζουμε άποψη για το πού οι παλιννοστούντες μαθητές έχουν τη δυνατότητα σύναψης φιλικών σχέσεων.

Στον πίνακα 28, στην ερώτηση αν τα παιδιά γνώρισαν τους φίλους τους στο σχολείο, κατά την ανάλυση διακύμανσης, η τιμή F δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,75 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,79 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,69. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 10% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 5% το γενικό Μ.Ο (βλ. παρ.9).

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
19δ Που τους γνώρισες
α. Στο σχολείο.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	49	53,3	30,4	43	46,7	20,1	92	100	24,5
Ναι	112	39,6	69,6	171	60,4	79,9	283	100	75,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,3 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
19δ Που τους γνώρισες
β. Στη δουλειά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	142	41,8	88,2	198	58,2	92,5	340	100	90,7
Ναι	19	54,3	11,8	16	45,7	7,5	35	100	9,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,0 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 30
19δ Που τους γνώρισες
γ Στη γειτονιά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	74	40	46	111	60	51,9	185	100	49,3
Ναι	87	45,8	54	103	54,2	48,1	190	100	50,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1,2 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 31
19δ Που τους γνώρισες
δ Σε σύλλογο.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	149	42,8	92,5	199	57,2	93	348	100	92,8
Ναι	12	44,4	7,5	15	55,6	7	27	100	7,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
19δ Που τους γνώρισες
ε Στο οικογενειακό περιβάλλον.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	141	44,5	87,6	176	55,5	82,2	317	100	84,5
Ναι	20	34,5	12,4	38	65,5	17,8	58	100	15,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 33
19δ Πού τους γνώρισες
στ Αλλού.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	138	43,7	85,7	178	56,3	83,2	316	100	84,3
Ναι	23	39	14,3	36	61	16,8	59	100	15,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= ,4 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
19δ Πού τους γνώρισες
ζ Αλλού, που.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στέκι	12	40	54,5	18	60	48,6	30	100	50,8
Διακοπές	2	15,4	9,1	11	84,6	29,7	13	100	22
Αθλ. Χώρο	4	57,1	18,2	3	42,9	8,1	7	100	11,9
Εκκλησία	-	-	-	2	100	5,4	2	100	3,4
Κλαμπ - Μπαρ	4	57,1	18,2	3	42,9	8,1	7	100	11,9
Σύνολο	22	37,3	100	37	62,7	100	59		100

Δεν απάντησαν 316
x2= 6,3 - DF = 4 - P < 0,05

Γενικά οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δημιουργήσουν νέες φιλίες στο σχολείο που φοιτούν, στη γειτονιά που μένουν, στο οικογενειακό περιβάλλον, στον εργασιακό χώρο και σε κάποιον σύλλογο σε αντίστοιχα ποσοστά 75,0%, 50,7%, 15,5%, 9,3%, 7,2%. Τους φίλους τους γνώρισαν σε περιορισμένους χώρους, όπως το σχολικό χώρο που φοιτούν τα κορίτσια, οι μικρότεροι μαθητές ή οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού, ενώ παρατηρείται ότι τα αγόρια, τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά αποφοίτων όλων των υπόλοιπων εκπαιδευτικών επιπέδων, εκτός του Δημοτικού, γνωρίζουν νέους φίλους και διευρύνουν το κοινωνικό τους περιβάλλον σε ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Μόνο ως προς τη γειτονιά και πάλι τα κορίτσια διαφοροποιούνται καθώς τα αγόρια προτιμούν σε ποσοστό 54% (N=87) το χώρο αυτό για να καλύπτουν τις κοινωνικές τους ανάγκες. Αυτό εξηγείται από το ότι τα κορίτσια που έχουν ποσοστό 48,1% (N=103) αισθάνονται περιορισμένα μέσα στο χώρο της γειτονιάς και από το ότι ο πιθανός έλεγχος από την πλευρά των γονέων επιτείνεται, ενώ η συμπεριφορά τους μπορεί να προκαλέσει δυσμενή σχόλια σε βάρος τους.

Οι μαθητές που ο πατέρας τους ανήκει επαγγελματικά στην πρώτη κατηγορία κατά πλειοψηφία γνώρισαν τους φίλους τους σε εργασιακό, γειτονικό, κοινωνικό περιβάλλον, ενώ η πλειοψηφία αυτών που ο πατέρας τους εργάζεται ως τεχνικός συνήψαν φιλικές σχέσεις εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος σε ποσοστό 19,3% (N=16). Στο οικογενειακό επίσης περιβάλλον σε ποσοστό 20,3% (N=14) κινούνται και γνωρίζουν φίλους κατά κύριο λόγο οι μαθητές που ο πατέρας είναι πτυχιούχος. Τα παιδιά που δε θεωρούν τα Ελληνικά μητρική τους γλώσσα, κατά πλειοψηφία, σε ποσοστό 53,2% (N=92) έναντι αυτών που τα θεωρούν σε ποσοστό 48,5% (N=98) προτιμούν να βρίσκουν φίλους στη γειτονιά τους ή σε μικρότερο ποσοστό σε κάποιον σύλλογο. Οι μαθητές που δήλωσαν ότι γνώρισαν τους φίλους τους «κάπου αλλού» εκτός από τα παραπάνω μέρη έχουν κάποιο μόνιμο στέκι που συναντιούνται σε ποσοστό 50,8% και πρόκειται κυρίως για αγόρια, μεγαλύτερα παιδιά ηλικίας 17-19 ετών, παιδιά που ο πατέρας τους είναι μισθωτός ή απόφοιτος τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 70,7% (N=58) ή τέλος ελληνόγλωσσα.

Οι διακοπές σε ποσοστό 22% προσφέρουν την ευκαιρία περισσότερο στα κορίτσια, μικρότερα παιδιά, παιδιά που ο πατέρας είναι τεχνικός, για τη δημιουργία νέων γνωριμιών. Στα ίδια επίπεδα 11,9% κυμαίνονται οι αθλητικοί χώροι και τα κέντρα διασκέδασης, ενώ η εκκλησία σε ποσοστό μόνο 3,4% προσφέρει ευκαιρίες για τη

σύναψη νέων φιλικών σχέσεων και γνωριμιών. Διαπιστώθηκε ότι τα κορίτσια, η τρίτη ηλικιακή ομάδα, τα παιδιά που ο πατέρας εργάζεται ως τεχνικός, συχνάζουν σε αντίστοιχα ποσοστά 8.1% (N=3), 3,7% (N=1),14,3% (N=1) σε αθλητικούς χώρους, ενώ στην εκκλησία συχνάζουν μόνο τα κορίτσια σε ποσοστό 5,4% (N=2) και τα παιδιά που ο πατέρας τους ανήκει επαγγελματικά στην πρώτη κατηγορία. Σε κέντρα διασκέδασης πηγαίνουν συχνότερα τα αγόρια σε ποσοστό 18,2% (N=4), τα πιο μεγάλα παιδιά σε 18,5% (N=5), τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι τεχνικός σε ποσοστό 20% (N=3). Η εικόνα διαφοροποιείται αντιστρόφως για τα μικρότερα παιδιά.

Και εδώ παρατηρείται το φαινόμενο κατά το οποίο τα αγόρια απομακρύνονται πιο δύσκολα από τον οικείο χώρο τους και μόνο, όταν μεγαλώσουν ανοίγουν ευκολότερα τους ορίζοντές τους και ζητούν σε άλλους χώρους την ευκαιρία να δημιουργήσουν νέες φιλίες.

Σε συνάρτηση με τις προηγούμενες ερωτήσεις είναι και το επόμενο ερώτημα στον πίνακα 35, *Είχες περισσότερους φίλους στο εξωτερικό* στον οποίο διαπιστώνουμε ότι οι μαθητές σε ποσοστό 52,3% θεωρούν ότι είχαν περισσότερους φίλους στη χώρα από την οποία ήρθαν, συγκριτικά με την Ελλάδα αφού δίνουν μικρότερο ποσοστό 47,7%.

Τα αγόρια θεωρούν σε ποσοστό 54,7% (N=88) ότι εκεί που ζούσαν είχαν πιο πολλούς φίλους από τα κορίτσια που δίνουν ποσοστό 50,5% (N=108). Επίσης τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 62,3% (N=43) κυρίως θεωρούν ότι στο εξωτερικό είχαν περισσότερους φίλους από όσους έχουν εδώ, στην Ελλάδα. Τέλος, περισσότερους φίλους στο παρελθόν σε ποσοστό 63% (N=109) είχαν τα παιδιά που δε θεωρούν την Ελληνική μητρική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
19ε. Είχες περισσότερους φίλους στο εξωτερικό;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	73	40,8	45,3	106	59,2	49,5	179	100	47,7
Ναι	88	44,9	54,7	108	55,1	50,5	196	100	52,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,6 - DF = 1 - P < 0,05

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, έχει ήδη διαμορφωθεί μια εικόνα από την επισκόπηση των δεδομένων, που επιβεβαιώνεται και από τους παραπάνω πίνακες. Γνωρίζουμε δηλαδή ότι τα αγόρια δυσκολεύονται περισσότερο από τα κορίτσια να προσαρμοστούν και ότι τα παιδιά που δυσχεραίνονται να επικοινωνήσουν στην Ελληνική δυσχεραίνονται και στην καθημερινή τους επικοινωνία με το κοινωνικό τους περιβάλλον.

Από τον πίνακα 37 «*Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;*» (ερώτ. 21 ε.) είναι εύλογο να μας ενδιαφέρει η απάντηση που σχετίζεται με την κοινωνική ταυτότητα των παλιννοστούντων μαθητών.

Με την ερώτηση αυτή διαπιστώνουμε ότι από τους μαθητές δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα «στα κοινωνικά προβλήματα», αφού σύμφωνα με τη σειρά των ποσοστών είναι η δεύτερη επιλογή τους σε ποσοστό 21,3% (ο προβληματισμός αυξάνει για τα κορίτσια που προηγούνται των αγοριών κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες, τα μεγαλύτερα παιδιά στην ηλικία, τα παιδιά αποφοίτων δημοτικού και τεχνικών και τέλος τα ξενόγλωσσα παιδιά)

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
21. Τι πρεπει να προσέξει περισσοτερο μια χώρα για να πάει καλά;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
τη γλώσσα και τον πολιτισμό	17	48,6	10,6	18	51,4	8,4	35	100	9,3
την εξωτερική πολιτική	8	47,1	5	9	52,9	4,2	17	100	4,5
την οικονομία	53	45,7	32,9	63	54,3	29,4	116	100	30,9
την εσωτερική πολιτική	18	38,3	11,2	29	61,7	13,6	47	100	12,5
τα κοινωνικά προβλήματα	30	37,5	18,6	50	62,5	23,4	80	100	21,3
την προστασία του περιβάλλοντος	23	42,6	14,3	31	57,4	14,5	54	100	14,4
τον αθλητισμό	3	60	1,9	2	40	0,9	5	100	1,3
τον τουρισμό	9	42,9	5,6	12	57,1	5,6	21	100	5,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2,9 - DF = 7 - P > 0,05

Με το ίδιο σκεπτικό επεξεργαστήκαμε τον πίνακα 93 (ερώτ 27 α.στ.) στον οποίο παρατηρούμε ότι τα παιδιά που επιθυμούν την αλλαγή σχολείου θεωρούν ότι στα καινούργιο σχολείο θα βελτιώσουν τις κοινωνικές τους σχέσεις και θα έχουν φίλους τους καινούργιους συμμαθητές δεν έχουν σημαντική διαφορά από το αν είναι αγόρια ή κορίτσια. Στο ποσοστό 3,5% που αντιστοιχεί στη θετική απάντηση της ερώτησης δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφορά ως προς το «φύλο».

ΠΙΝΑΚΑΣ 93
27Α. Αν Ναι, θέλω να παω επειδή
στ. Θα έχω καλύτερες σχέσεις με τους συμμαθητές μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	155	42,8	96,3	207	57,2	96,7	362	100	96,5
Ναι	6	46,2	3,7	7	53,8	3,3	13	100	3,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,0 - DF = 1 - P > 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» το μεγαλύτερο ποσοστό δίνουν οι 12-14 ετών μαθητές 6,7% (N=7) και το μικρότερο οι 15-16 ετών δηλαδή 0,7% (N=1).

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» προηγούνται τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής σχολής σε ποσοστό 8,5% (N=7).

Στους πίνακες 102-109 παρουσιάζονται οι απαντήσεις σε σχέση με την ερώτηση «*Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή*

σου» (ερώτ. 28). Αυτή η ερώτηση τέθηκε για να εξακριβωθεί αν οι παλιννοστούντες μαθητές, πιεσμένοι από τα προβλήματά τους, αντιδρούν βιαιότερα ή διαφορετικά από τα ντόπια Ελληνόπουλα σε ενδοομαδικό επίπεδο, όταν θυμώνουν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 102
28 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
α Φωνάζω και θέλω να βρω το δίκιο μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	86	47	53,4	97	53	45,3	183	100	48,8
Ναι	75	39,1	46,6	117	60,9	54,7	192	100	51,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,4 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 103
28 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
β Τον χτυπάω πισώπλατα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	136	39,9	84,5	205	60,1	95,8	341	100	90,9
Ναι	25	73,5	15,5	9	26,5	4,2	34	100	9,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,2 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 104
28 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
γ Το κρατάω και του το ανταποδίδω σε λίγες μέρες

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	132	41	82	190	59	88,8	322	100	85,9
Ναι	29	54,7	18	24	45,3	11,2	53	100	14,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 105
28 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
δ Φωνάζω τους υπολοίπους φίλους για βοήθεια

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	154	43,4	95,7	201	56,6	93,9	355	100	94,7
Ναι	7	35	4,3	13	65	6,1	20	100	5,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 106
28 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ε Υποχωρώ και στέναχωριέμαι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	144	47,7	89,4	158	52,3	73,8	302	100	80,5
Ναι	17	23,3	10,6	56	76,7	26,2	73	100	19,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 14,2 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 107
28 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
στ Το λεω κρυφα στον καθηγητή ή στο διευθυντή

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	158	42,9	98,1	210	57,1	98,1	368	100	98,1
Ναι	3	42,9	1,9	4	57,1	1,9	7	100	1,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 108
28 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ζ Πετάω ό,τι βρω μπροστά μου κι έτσι με προσέχουν όλοι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	158	43,2	98,1	208	56,8	97,2	366	100	97,6
Ναι	3	33,3	1,9	6	66,7	2,8	9	100	2,4
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .3 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 109
28 Με ποιον απο τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
η Βρίζω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	97	39,6	60,2	148	60,4	69,2	245	100	65,3
Ναι	64	49,2	39,8	66	50,8	30,8	130	100	34,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,2 - DF = 1 - P < 0,05

Τα περισσότερα κορίτσια κρατούν αμυντική γενικά στάση, αντιδρούν λοιπόν φωνάζοντας, υποχωρώντας μπροστά σε ό,τι ή όποιον τα ενοχλεί και καλώντας σε βοήθεια τους φίλους τους σε αντίστοιχα ποσοστά 54,7% (N=117), 26,2% (N=56) και 6,1% (N=13). Σε όλες τις άλλες συμπεριφορές τα αγόρια αποτελούν την πλειοψηφία.

Η δημοφιλέστερη απάντηση ήταν «φωνάζω και θέλω να βρω το δίκιο μου» στην οποία ένα μεγάλο ποσοστό μαθητών 51,2% απάντησε θετικά έναντι του 48,8% των μαθητών που απάντησαν αρνητικά. Η πλειοψηφία ανήκει στους μαθητές ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 56,7% (N=76) και σε παιδιά τεχνικών σε ποσοστό 55,4% (N=46).

Φαίνεται ότι όσο μεγαλώνουν οι έφηβοι τόσο εκφράζουν, λεκτικά, τουλάχιστον τη δυσαρέσκειά τους. Επίσης διαπιστώθηκε ότι προχωρώντας από την πρώτη έως την τέταρτη επαγγελματική κατηγορία αυξάνεται το ποσοστό των παιδιών που αντιδρά φωνάζοντας. Τα παιδιά των πτυχιούχων αντιδρούν φωνάζοντας σε ποσοστό 53,6% (N=37) περισσότερο από τις υπόλοιπες κατηγορίες. Τα ελληνόγλωσσα παιδιά σε ποσοστό 55,9% (N=113) αντιδρούν με μεγαλύτερη συχνότητα κατ΄ αυτόν τον τρόπο από τα ξενόγλωσσα.

«Βρίζω» είναι μια από τις πιο συχνές αντιδράσεις αφού το ποσοστό επί του συνόλου των μαθητών είναι 34,7%. Οι πιο μικροί σε ποσοστό 40% (N=42) είναι αυτοί που περισσότερο αντιδρούν βρίζοντας ενώ όσο μεγαλώνουν περιορίζουν τέτοιου είδους αντιδράσεις. Επίσης βρίζουν πιο έντονα σε ποσοστό 40,1% (N=63) τα παιδιά των επιστημόνων ή ελεύθερων επαγγελματιών. Οι απόφοιτοι Δημοτικού επιδρούν ίσως περισσότερο στα παιδιά τους και αντιδρούν έτσι εφόσον αυτών τα παιδιά σε ποσοστό 41,7% (N=35) αποτελούν την πλειοψηφία αυτής της κατηγορίας. Η πλειοψηφία των ξενόγλωσσων μαθητών σε ποσοστό 37% (N=64) αντιδρούν έτσι έναντι του 32,7% (N=66) των ελληνόγλωσσων.

Πολύ λίγοι μαθητές επέλεξαν την απάντηση «Τον χτυπάω πισώπλατα». Μόνο το 9,1% των εφήβων θεωρεί ότι πρέπει να υποστηρίξει το δίκιο του μ΄ αυτό τον τρόπο, έναντι του 90,9% που δεν έκανε αυτή την επιλογή. Η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 12,4% (N=13) ανήκει στη μικρότερη ηλικιακή ομάδα, στα παιδιά που ο πατέρας είναι επιστήμονας-ελεύθερος επαγγελματίας σε ποσοστό 12,1% (N=19). Όσο δηλ. οι μαθητές μεγαλώνουν τόσο δε θεωρούν αυτή την ενέργεια ενδεδειγμένη. Τα παιδιά των αποφοίτων γυμνασίου αποτελούν την πλειοψηφία με ποσοστό 12,9% (N=18) αυτών που αντιδρούν με αυτή τη συγκεκριμένη συμπεριφορά.

Στον επόμενο πίνακα «Το κρατάω και το ανταποδίδω σε λίγες μέρες», το ποσοστό θετικών απαντήσεων ήταν 14,1% έναντι των αρνητικών 85,9%. Σε ποσοστό 19,1% (N=26) αντιδρούν έτσι οι μαθητές ηλικίας 15-16 ετών. Λιγότερο εκδικητικά φέρονται οι 12-14 ετών σε ποσοστό 17,1% (N=18) και ακόμη λιγότερο οι 17-19 ετών σε ποσοστό μόλις 6,7% (N=9). Πιο εκδικητικά είναι σε ποσοστό 18,8% (N=13) τα παιδιά των πτυχιούχων.

Στον επόμενη συμπεριφορά «Φωνάζω τους υπόλοιπους φίλους για βοήθεια», μόλις 5,3% των μαθητών απάντησε θετικά έναντι του 94,7% που απάντησε αρνητικά. Διαπιστώνεται δε ότι σε τέτοιες μεθόδους καταφεύγουν οι μαθητές σε ίδια ποσοστά, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση. Οι απόφοιτοι Γυμνασίου φαίνεται ότι σε ποσοστό 7,9% (N=11) επηρεάζουν περισσότερο τα παιδιά τους από τους υπόλοιπους ώστε να καλούν τους φίλους τους για βοήθεια.

«Υποχωρώ και στεναχωριέμαι» συμπεριφορά που επιλέχτηκε σε ποσοστό 19,5% και αγνοήθηκε σε ποσοστό 80,5%. Τα παιδιά που δε θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα, επιλέγοντας κατά πλειοψηφία σε ποσοστό 22% (N=38) αυτή την αντίδραση, αποδεικνύονται πιο ηττοπαθή από αυτά που τη θεωρούν.

Πολύ μικρό ποσοστό μαθητών 2,4% και 1,9% αντίστοιχα επέλεξε ως λύσεις για τα προβλήματά του τις συμπεριφορές «Πετάω ό,τι βρω μπροστά μου κι έτσι με προσέχουν όλοι» ή «Το λέω κρυφά στον καθηγητή ή στο διευθυντή». Η πλειοψηφία

που απάντησε έτσι ήταν παιδιά αποφοίτων τεχνικών-ανωτέρων σχολών σε ποσοστό 6,1% (N=5) και παιδιά που θεωρούν μητρική την ελληνική γλώσσα.

Τέλος, στην απάντηση «Πετάω ό,τι βρω μπροστά μου» η πλειοψηφία ήταν παιδιά αποφοίτων Δημοτικού και τεχνικής ανώτερης σχολής σε ίδιο ποσοστό 3,6% καθώς και ελληνόγλωσσα παιδιά.

Ανακεφαλαιώνοντας διαπιστώνουμε ότι τα παιδιά αντιδρούν σε κάτι ή κάποιον που τους ενοχλεί, ανάλογα με τη σειρά των ποσοστών που συλλέξαμε, φωνάζοντας, βρίζοντας, υποχωρώντας και ανταποδίδοντας την ενόχληση σε λίγες μέρες. Λιγότερα συχνά χτυπούν πισώπλατα, φωνάζουν για ενίσχυση τους φίλους, πετούν ό,τι βρουν μπροστά τους ή το λένε κρυφά στον υπεύθυνο καθηγητή.

Τα κορίτσια που συνήθως εκ φύσεως δε διαθέτουν την αντίστοιχη με τα αγόρια σωματική δύναμη αντιδρούν στις διάφορες δυσκολίες λεκτικά, υποχωρώντας ή ζητώντας βοήθεια. Ενώ οι περισσότεροι μαθητές, όταν αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα ανάλογα με την ηλικία αντιδρούν ως εξής:

Οι μεγαλύτεροι φωνάζουν, οι 15-16 ετών κρατούν εκδικητική στάση και το ανταποδίδουν σε λίγες μέρες ή φωνάζουν τους φίλους τους για βοήθεια ή το λένε κρυφά σε κάποιον υπεύθυνο του σχολείου. Τέλος, οι μικρότεροι χτυπούν πισώπλατα ή βρίζουν. Όσο όμως μεγαλώνουν τα υποκείμενα της έρευνας τόσο προτιμούν να εκφράζουν τη δυσαρέσκειά τους απευθείας και να στηρίζονται στις δικές τους δυνάμεις, όταν διεκδικούν το δίκιο τους.

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» δεν παρατηρήθηκε στις περισσότερες περιπτώσεις στατιστική διαφοροποίηση, όπου όμως παρατηρήθηκε η παρουσία των παιδιών των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών είναι εμφανής. Περισσότερο φωνάζουν ή κρατούν εκδικητική στάση τα παιδιά των πτυχιούχων, τη μη απευθείας άμυνα προτιμούν τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου και των τεχνικών-ανώτερων σχολών, ενώ σαφώς πιο εκδηλωτικά από όλα τα άλλα είναι τα παιδιά που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού.

Τα ελληνόγλωσσα παιδιά φωνάζουν, δρουν «υπογείως», πετούν ό,τι βρουν μπροστά τους, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις τα ξενόγλωσσα παιδιά υπερτερούν.

Θεωρήσαμε ως ιδιαίτερα ενδεικτικό στοιχείο της κοινωνικής ταυτότητας των μαθητών και ιδιαίτερα για την κοινωνική τους διαστρωμάτωση τη δυνατότητα να ταξιδεύουν στο εξωτερικό για διακοπές (ερώτ. 34 δ.). Οι πίνακες 143 και 144 και τα σχετικά στοιχεία βρίσκονται στη διαπολιτισμική ταυτότητα.

Το ίδιο ισχύει και για τους πίνακες 145-150 (ερώτ. 35) από τους οποίους έχουμε τη δυνατότητα να διαπιστώσουμε αν η ενασχόληση των παιδιών με την ανάγνωση βιβλίων ή η παρακολούθηση διαφόρων εκδηλώσεων σχετίζεται με την κοινωνική ταυτότητα των παλιννοστούντων μαθητών.

Αυτοαντίληψη

Στην ερώτηση «*Θεωρείς τον εαυτό σου Συντηρητικό ή Προοδευτικό*» (ερώτ. 23) Πίνακας 48, το αθροιστικό ποσοστό των απαντήσεων 95% βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα άρα οι μαθητές έχουν την πεποίθηση ότι είναι προοδευτικά άτομα.
Οι μαθητές γυναικείου φύλου σε ποσοστό 36% (N=77) θεωρούν τους εαυτούς τους πιο προοδευτικούς από τα αγόρια που έχουν ποσοστό 31,1% (N=50). Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση, το ίδιο παρατηρήθηκε και ως προς τη μεταβλητη «επάγγελμα πατέρα». Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» απόλυτα «συντηρητικό» θεωρούν τον εαυτό τους κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού και απόλυτα «προοδευτικό» τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 43,5% (N=30). Πιο συντηρητικοί τέλος, αξιολογούνται σε ποσοστό 35,8% (N=62) οι μαθητές που δε θεωρούν τη γλώσσα μας μητρική, έναντι αυτών που τη θεωρούν σε ποσοστό 32,2% (N=65).

ΠΙΝΑΚΑΣ 48
23. Θεωρείς τον εαυτό σου

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Συντηρητικό 1	5	50	3,1	5	50	2,3	10	100	2,7
2	2	33,3	1,2	4	66,7	1,9	6	100	1,6
3	2	25	1,2	6	75	2,8	8	100	2,1
4	51	51,5	31,7	48	48,5	22,4	99	100	26,4
5	24	38,7	14,9	38	61,3	17,8	62	100	16,5
6	27	42,9	16,8	36	57,1	16,8	63	100	16,8
Προοδευτικό 7	50	39,4	31,1	77	60,6	36	127	100	33,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5,5 - DF = 6 - P < 0,05

Αξιοσημείωτο είναι ότι όταν κρίθηκαν οι μαθητές να αυτοαξιολογηθούν η εικόνα που σχηματίστηκε από προηγούμενες σχετικές ερωτήσεις διαφοροποιήθηκε. Αυτοί που θεωρούν τον εαυτό τους συντηρητικό άλλες ερωτήσεις έδωσαν μια πιο φιλελεύθερη εικόνα. Αυτό δικαιολογείται ίσως από το γεγονός ότι οι προοδευτικοί μαθητές θα ήθελαν να είναι πιο προοδευτικοί, ενώ αυτοί που θεωρούν τον εαυτό τους προοδευτικό δεν έχουν συνειδητοποιήσει ότι κατά βάθος οι αντιλήψεις τους παραμένουν συντηρητικές.

Όταν ζητήθηκε από τους μαθητές να απαντήσουν αν επιθυμούν ή όχι την αλλαγή του σχολικού χώρου (ερώτ. 27) στον οποίο φοιτούν οι απαντήσεις «Για να δω αν θα τα καταφέρω», «Νιώθω μεγαλύτερη ασφάλεια», «Το σχολικό πρόγραμμα είναι πιο εύκολο», «Δε φοβάμαι την αποτυχία» αποτελούν ένα αξιόλογο στοιχείο για τη δυνατότητα συναγωγής συμπερασμάτων σχετικά με την αυτοαντίληψη των παλιννοστούντων μαθητών.

«Για να δω αν θα τα καταφέρω» από τους μαθητές δόθηκε θετική απάντηση σε ποσοστό 8%. Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην

πρώτη επαγγελματική κατηγορία την επέλεξαν σε μεγαλύτερο ποσοστό από τα παιδιά που ο πατέρας τους απασχολείται με κάποιο άλλου είδους επάγγελμα..
Τα παιδιά που θεωρούν μητρική την Ελληνική σε ποσοστό 27,2% (N=55) δεν απορρίπτουν αυτήν την άποψη έναντι αυτών που δεν τη θεωρούν σημαντική και δίνουν ποσοστό 23% (N=40)

ΠΙΝΑΚΑΣ 91
27Α Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή
δ Για να δω αν θα τα καταφέρω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	144	41.7	89.4	201	58.3	93,9	345	100	92
Ναι	17	56.7	10,6	13	43,3	6,1	30	100	8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,5 - DF = 1 - P < 0,05

Στον επόμενο πίνακα 96 δικαιολογώντας τα παιδιά την άρνησή τους να αλλάξουν σχολείο θεωρώντας ότι έτσι θα νιώθουν μεγαλύτερη ασφάλεια κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,32 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,37 και στα 161 αγόρια Μ.Ο 0,26. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 42% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 15% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 96
27Β Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα
β Νιώθω μεγαλύτερη ασφάλεια

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	119	47,2	73,9	133	52,8	62,1	252	100	67,2
Ναι	42	34,1	26,1	81	65,9	37,9	123	100	32,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,7 - DF = 1 - P < 0,05

Όπως παρατηρούμε η πλειονότητα απάντησε θετικά σε ποσοστό 32,8% έναντι του 67,2% που απάντησε αρνητικά. Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» τα κορίτσια σε ποσοστό 37,9% (N=81) υπερτερούν των αγοριών που έδωσαν ποσοστό 26,1% (N=42). Ως προς τις μεταβλητές «μορφωτικό επίπεδο» και «επάγγελμα» του πατέρα διαπιστώθηκαν κάποιες διαφοροποιήσεις αφού ο πατέρας απόφοιτος Γυμνασίου ή τεχνικός επιδρά περισσότερο από τις υπόλοιπες κατηγορίες στα παιδιά του.

«Το σχολικό πρόγραμμα είναι πιο εύκολο» (πιν. 98) επελέγη σε ποσοστό 28,3% από τους μαθητές έναντι του 71,7% της αρνητικής απάντησης. Το μεγαλύτερο ποσοστό 34,6% (N=47) παρουσίασαν οι μαθητές ηλικίας 15-16 ετών. Οι μαθητές επίσης που θεωρούν τα Ελληνική μητρική γλώσσα αποτελούν την πλειοψηφία σε ποσοστό 30,7% (N=62).

ΠΙΝΑΚΑΣ 98
27Β Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα
δ Το σχολικό πρόγραμμα είναι πιο εύκολο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	123	45,7	76,4	146	54,3	68,2	269	100	71,7
Ναι	38	35,8	23,6	68	64,2	31,8	106	100	28,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,0 - DF = 1 - P < 0,05

Η άποψη «Δε φοβάμαι την αποτυχία» (πίν. 99) δελέασε τους μαθητές σε ποσοστό 14,7% έναντι του 85,3% που απάντησαν αρνητικά. Τα κορίτσια σε ποσοστό 15,9% (N=34) έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση από τα αγόρια [ποσοστό 13% (N=21)]. Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» οι η άποψη αυτή προτιμήθηκε σε ποσοστό 17,6% (N=24) από τους μαθητές 15-16 ετών. Περισσότερο νιώθουν ασφαλείς άρα δε φοβούνται την αποτυχία σε ποσοστό 17,9% (N=31) οι μαθητές που δε θεωρούν μητρική την Ελληνική. Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» παρατηρήθηκε ότι όπως και στις άλλες απαντήσεις η πλειοψηφία των μαθητών που δικαιολογούσε το γιατί δεν ήθελε να πάει σε άλλο σχολείο είχε πατέρα που εξασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα σε ποσοστό περίπου 45%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 99
27Β Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
ε. Δε φοβαμαι την αποτυχία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	140	43,8	87	180	56,3	84,1	320	100	85,3
Ναι	21	38,2	13	34	61,8	15,9	55	100	14,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5 - DF = 1 - P < 0,05

Συμπερασματικά καταλήγουμε ότι η πλειοψηφία των 15-16 ετών μαθητών θέλει να παραμείνει στο ίδιο σχολείο γιατί σ' αυτό που βρίσκεται δε φοβάται την απόρριψη. Οι πιο μεγάλοι μαθητές θεωρούν ότι νιώθουν ασφαλείς, ενώ φοβούνται την αλλαγή σχολείου για τους παραπάνω λόγους τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα. Όσοι μαθητές έχουν πατέρα απόφοιτο Γυμνασίου φοβούνται την ανασφάλεια και την αποτυχία.

Από την ερώτηση «*Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου*» συνάγονται κάποια συμπεράσματα ως προς την αυτοαντίληψη των παλιννοστούντων μαθητών. Υπάρχουν δηλαδή παιδιά που έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και διεκδικούν το δίκιο τους κι άλλα που έντρομα υποχωρούν ή υιοθετούν μια αρνητική στάση μεταθέτοντας τη λύση των προβλημάτων σε κάποιο τρίτο πρόσωπο.
Οι σχετικοί πίνακες βρίσκονται στην κοινωνική ταυτότητα των μαθητών.

Από την ερώτηση 29 δ. «*Τι ζητάς από τους καθηγητές σου*» η επιλογή των μαθητών στην απάντηση «Να μου λένε μπράβο, όταν το αξίζω» ανέρχεται σε ποσοστό 17,9%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 113
Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
δ Να μου λενε "μπράβο", όταν το αξίζω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	137	44,5	85,1	171	55,5	79,9	308	100	82,1
Ναι	24	35,8	14,9	43	64,2	20,1	67	100	17,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 1 - P < 0,05

Τα κορίτσια, κατά πέντε περίπου ποσοστιαίες μονάδες, θεωρούν περισσότερο και από τα αγόρια αναπόσπαστο στοιχείο της διδακτικής πράξης τον έπαινο.

Τα παιδιά που ανήκουν επαγγελματικά στην τρίτη κατηγορία επιθυμούν μεταξύ των άλλων να τους απονέμουν επαίνους, όταν φυσικά το αξίζουν. Το ίδιο επιθυμούν και τα παιδιά που θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική.

Για να ελεγθεί κατά πόσο οι μαθητές είναι ικανοποιημένοι από την προσπάθειά τους στο σχολείο και αν αντιλαμβάνονται ότι η σχολική πρόοδος ενός μαθητή εξαρτάται και από την προσωπική προσπάθεια, ανεξάρτητα από τις διάφορες εξωτερικές παραμέτρους, ακολούθησαν οι εξής ερωτήσεις:

Πίνακας 179 «*Πιστεύεις ότι η προσπάθεια που καταβάλλεις στο σχολείο είναι αυτή που χρειάζεται για να πηγαίνεις καλά;*» (ερώτ. 39).

Σ' αυτήν την ερώτηση οι περισσότεροι μαθητές έδωσαν την απάντηση «Ναι» σε ποσοστό 57,3% ενώ αυτοί που δήλωσαν «Όχι» ότι δηλαδή δεν είναι ικανοποιημένοι έδωσαν ποσοστό 42,7%. Ευχαριστημένη είναι η πλειοψηφία των κοριτσιών σε ποσοστό 58,9% (N=126), των μικρότερων μαθητών σε ποσοστό 65,7% (N=69), ενώ η αύξηση της ηλικίας επηρεάζει αρνητικά την ικανοποίηση από την προσπάθεια που καταβάλλεται. Οι 15-16 ετών είναι ευχαριστημένοι σε ποσοστό 58,15% (N=79) και σε ακόμη μικρότερο ποσοστό 50% (N=67) οι 17-19 ετών. Περισσότερο ικανοποιημένα φαίνονται τα παιδιά των μισθωτών και των πτυχιούχων σε ποσοστό 65,9% (N=54) και 66,7% (N=46), αφού κατά πλειοψηφία δήλωσαν «Ναι» στην προσπάθεια που καταβάλλουν στο σχολείο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 179
39 Πιστεύεις ότι η προσπάθεια που καταβάλλεις στο σχολείο είναι αυτή που χρειάζεται για να πηγαίνεις καλά ;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	72	45	44,7	88	55	41,1	160	100	42,7
Ναι	89	41,4	55,3	126	58,6	58,9	215	100	57,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,4 - DF = 1 - P < 0,05

Στη συνέχεια, ακολουθεί η μελέτη των δεδομένων που παρουσιάζονται στον πίνακα 194, όσον αφορά την ερώτηση 41 *«Καπνίζεις;»*.

Για να κάνω φιγούρα απάντησαν οι έφηβοι σε πολύ μικρό ποσοστό 1,6% και σ' αυτό το ερώτημα το φύλο και η ηλικία δε διαφοροποιούν στατιστικά τα δεδομένα. Η μεταβλητή «επάγγελμα» σε ίδιο ποσοστό 2,5% έδωσε στατιστικά σημαντική διαφορά στις κατηγορίες επιστήμονες-ελεύθεροι επαγγελματίες καθώς και στους τεχνικούς. Αυτή τη δικαιολόγηση για το ότι καπνίζουν έκανε η πλειοψηφία των μαθητών που ο πατέρας έχει ολοκληρώσει σπουδές τεχνικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 4,9% (N=4) και σε πολύ μικρό ποσοστό η πλειοψηφία όσων παιδιών ο πατέρας έχει τελειώσει το Γυμνάσιο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 194
41Β Γιατι καπνίζεις
ε για να κάνω φιγούρα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	159	43,1	98,8	210	56,9	98,1	369	100	98,4
Ναι	2	33,3	1,2	4	66,7	1,9	6	100	1,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2 - DF = 1 - P > 0,05

2.1.2.2. Αξίες

Οικογενειακές αξίες (δομή, ρόλοι, προσδοκίες γονέων κλπ.)

Θέλοντας να διαπιστώσουμε ποιες είναι οι σχέσεις των εφήβων παλιννοστούντων μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον και κυρίως με τους γονείς τους θέσαμε την ακόλουθη ερώτηση «Ποιες είναι οι σχέσεις σου με τους γονείς σου;»

Στους αντίστοιχους πίνακες 1 και 2 φαίνονται οι απαντήσεις των υποκειμένων στη σχετική ερώτηση 16 α.,β.)

Σε ποσοστά που υπερβαίνουν το 70% οι σχέσεις με τον πατέρα και τη μητέρα είναι πολύ καλές αφού η πλειοψηφία των υποκειμένων έδωσε απαντήσεις μεταξύ των αξιολογικών κατηγοριών «καλές» έως «πολύ καλές» σχέσεις.

Διαπιστώθηκε επίσης ότι σε ποσοστά περίπου 60% οι σχέσεις των δύο φύλων και με τους δυο γονείς ήταν άριστες, ενώ των αγοριών ήταν λίγο καλύτερες αφού με τον πατέρα το ποσοστό ήταν 57,8% (N=93), έναντι των κοριτσιών που ήταν 49% (N=104). Αντίστοιχα με τη μητέρα οι σχέσεις των αγοριών ήταν «πολύ καλές» σε ποσοστό 60,2% (N=97) και των κοριτσιών 57% (N=122).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
16 Σχέσεις με τους γονείς
α Πατέρα

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ κακές 1	9	56,3	5,6	7	43,8	3,3	16	100	4,3
2	3	30	1,9	7	70	3,3	10	100	2,7
3	6	37,5	3,7	10	62,5	4,7	16	100	4,3
4	15	36,6	9,3	26	63,4	12,1	41	100	10,9
5	12	33,3	7,5	24	66,7	11,2	36	100	9,6
6	23	39	14,3	36	61	16,8	59	100	15,7
Πολύ καλές 7	93	47,2	57,8	104	52,8	48,6	197	100	52,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,9 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
16 Σχέσεις με τους γονείς
β Μητέρα

Βαθμος συμφωνιας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ κακές 1	8	66,7	5	4	33,3	1,9	12	100	3,2
2	4	33,3	2,5	8	66,7	3,7	12	100	3,2
3	5	38,5	3,1	8	61,5	3,7	13	100	3,5
4	12	41,4	7,5	17	58,6	7,9	29	100	7,7
5	7	25,9	4,3	20	74,1	9,3	27	100	7,2
6	28	44,4	17,4	35	55,6	16,4	63	100	16,8
Πολύ καλές 7	97	44,3	60,2	122	55,7	57	219	100	58,4
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,7 - DF = 6 - P < 0,05

Σε όλες τις περιπτώσεις των ηλικιακών ομάδων τα υποκείμενα της έρευνας χαρακτήρισαν τις σχέσεις τους με τους γονείς καλές έως άριστες. Οι διαφορές μεταξύ των απαντήσεων φαίνεται να ευνοούν τη μητέρα, εφόσον τα ποσοστά σε όλες τις περιπτώσεις υπερβαίνουν κατά πολύ τα αντίστοιχα ποσοστά για τον πατέρα. Μάλιστα όσο πιο μικρά είναι τα παιδιά τόσο αισθάνονται προσκολλημένα στη μητέρα τους.

«Πολύ καλές» σχέσεις σε ποσοστό 58,5% (N=31) δήλωσαν ότι έχουν οι μαθητές με τον πατέρα που ασκεί κάποιο από τα επαγγέλματα που δεν έχει καταταχτεί σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες. Οι σχέσεις με τη μητέρα δεν παρουσίασαν στατιστική διαφοροποίηση.

Άριστες σχέσεις σε ποσοστό 68,1% (N=47) έχουν κατά πλειοψηφία οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι πτυχιούχος Πανεπιστημίου. Οι σχέσεις με τη μητέρα δεν παρουσίασαν ουσιαστική διαφοροποίηση ως προς τη γενική εικόνα των απαντήσεων.

Άριστες είναι επίσης οι σχέσεις με τους γονείς σε ποσοστό 57,4% (N=116) για τους μαθητές που θεωρούν ως μητρική γλώσσα την Ελληνική. Οι σχέσεις με τη μητέρα δεν παρουσίασαν διαφορετική εικόνα.

Φαίνεται λοιπόν ότι η παλιννόστηση δεν επιβαρύνει τις οικογενειακές σχέσεις των μαθητών και ότι μικρότερα στην ηλικία παιδιά έχουν μεγαλύτερη ανάγκη από τη μητρική στοργή. Το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των γονέων, το αίσθημα ασφάλειας που δίνει η γλωσσική επικοινωνία συντελούν στη διαμόρφωση στενών συγγενικών δεσμών.

Τα υποκείμενα της έρευνας μας είναι κατά πλειοψηφία ανήλικα άτομα, εξαρτώμενα οικονομικά και συναισθηματικά από τον πατέρα και τη μητέρα. Είναι λοιπόν φυσικό να ακολουθήσουν τους γονείς τους και να επιστρέψουν μαζί τους στην Ελλάδα, έστω κι αν αυτό γίνεται πολλές φορές χωρίς τη θέλησή τους. Κρίθηκε λοιπόν σημαντικό να ελεγχθεί το κατά πόσο η εκούσια ή ακούσια παλιννόστηση έχει επίδραση στους μαθητές (ερώτ. 17 α, β., γ.).

Ζητήθηκε λοιπόν από τους μαθητές να απαντήσουν στο *«Ποιος από την οικογένεια ήθελε να επιστρέψει, περισσότερο από τους υπόλοιπους, στην Ελλάδα;»*

Στους αντίστοιχους πίνακες 3-4 διαπιστώνεται ότι, κατά τη γνώμη των παιδιών τους, και οι δύο γονείς ήθελαν την επιστροφή στην Ελλάδα σε ποσοστά που υπερβαίνουν το 60%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
17 Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα
α. Ο πατέρας

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	67	45,9	41,6	79	54,1	36,9	146	100	38,9
Πολύ	36	41,4	22,4	51	58,6	23,8	87	100	23,2
Έτσι κι έτσι	27	44,3	16,8	34	55,7	15,9	61	100	16,3
Λίγο	12	41,4	7,5	17	58,6	7,9	29	100	7,7
Καθόλου	19	36,5	11,8	33	63,5	15,4	52	100	13,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
17 Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα
β. η μητέρα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	59	43,7	36,6	76	56,3	35,5	135	100	36
Πολύ	39	39	24,2	61	61	28,5	100	100	26,7
Έτσι κι έτσι	35	46,7	21,7	40	53,3	18,7	75	100	20
Λίγο	12	37,5	7,5	20	62,5	9,3	32	100	8,5
Καθόλου	16	48,5	9,9	17	51,5	7,9	33	100	8,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,8 - DF = 4 - P > 0,05

Αντίθετα από τη μελέτη του πίνακα 5, που διερευνήθηκε για τη συγκέντρωση συμπερασμάτων όσον αφορά στην εθνική τους ταυτότητα, φαίνεται ότι οι μαθητές δε συμφωνούσαν με τους γονείς τους. Τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 40% περίπου για τα υποκείμενα που δεν ήθελαν «καθόλου» ή «λίγο» να επιστρέψουν και μόνο το 30,9% επιθυμούσε σε «μέτριο» βαθμό την επιστροφή. «Πολύ» ή «πάρα πολύ» ήθελε να επιστρέψει σε ποσοστό 27,5% η μειοψηφία των μαθητών.

Φάνηκε λοιπόν ότι, αν και οι δυο γονείς ήθελαν να επιστρέψουν σε ποσοστό περίπου 60% «πολύ» ή «πάρα πολύ», οι μαθητές που αποτέλεσαν το δείγμα της παρούσας έρευνας βρίσκονται στην Ελλάδα όχι από προσωπική επιθυμία αλλά, κυρίως, από την επιθυμία των γονέων τους να επιστρέψουν.

Η πλειοψηφία των μαθητών που ήθελε «πάρα πολύ» να επιστρέψει ήταν αγοριά σε ποσοστό 18% (N=29), είχε ηλικία 17-19 ετών σε ποσοστό 20,9% (N=28), θεωρούσε μητρική την Ελληνική σε ποσοστό 42,1% (N=85). Αντίθετα αυτοί που δεν ήθελαν «καθόλου» την επιστροφή ήταν κορίτσια σε ποσοστό 31,3% (N=67), είχαν ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 30,5% (N=32) και τα παιδιά που έχουν μητρική κάποια άλλη γλώσσα εκτός της Ελληνικής σε ποσοστό 12,1% (N=21).

Ο πατέρας που ήθελε «πάρα πολύ» να επιστρέψει ανήκει στους επιστήμονες-ελεύθερους επαγγελματίες σε ποσοστό 47,8% (N=75), αντίθετα «καθόλου» δεν ήθελε να επιστρέψει σε ποσοστό 17,1% (N=14) ο πατέρας μισθωτός.

Η πλειοψηφία των μαθητών που δήλωσε ότι ο πατέρας ήθελε «πάρα πολύ» να επιστρέψει ήταν οι μαθητές που ο πατέρας έχει τελειώσει το Γυμνάσιο σε ποσοστό 46% (N=64) ενώ αυτοί που δεν ήθελαν «καθόλου» σε ποσοστό 24,6% (N=17) ήταν τα παιδιά των πτυχιούχων. Φαίνεται μάλιστα ότι όσο κατεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα τόσο αυξάνεται η επιθυμία επιστροφής στην Ελλάδα. Αυτό επηρεάζει προφανώς και το μαθητή εφόσον, όπως φαίνεται στον πίνακα 5, οι απόφοιτοι Γυμνασίου που ήθελαν περισσότερο από τις υπόλοιπες κατηγορίες να επιστρέψουν, τα παιδιά τους σε ποσοστό 19,3 % (N=27) επιθυμούσαν κατά πλειοψηφία περισσότερο κι αυτά να επιστρέψουν. Αντίθετα δεν παρατηρείται αντιστοιχία ως προς την άρνηση για επιστροφή των παιδιών, αφού η πλειοψηφία των μαθητών των οποίων ο πατέρας είναι απόφοιτος δημοτικού σε ποσοστό 31% (N=26) δεν επιθυμούσε «καθόλου» την επιστροφή. Λιγότερο αρνητικά ήταν τα παιδιά των πτυχιούχων, των αποφοίτων Γυμνασίου ή ανώτερης-τεχνικής σχολής.

Ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» σε όλες τις περιπτώσεις, δηλαδή του πατέρα, της μητέρας και του ίδιου του μαθητή η εικόνα που διαμορφώθηκε ήταν ότι όσα παιδιά αισθάνονταν γλωσσικά Έλληνες επιθυμούσαν περισσότερο να επιστρέψουν στον τόπο καταγωγής τους από ό,τι αυτά που δεν ένιωθαν το ίδιο.

Συνάγεται λοιπόν από τα προηγούμενα το συμπέρασμα ότι ενώ η άρνηση του έφηβου να επιστρέψει στην Ελλάδα στηρίζεται και σε άλλες ίσως παραμέτρους πέρα από τις ανεξαρτητες μεταβλητές μας, η επιθυμία επιστροφής του παλιννοστούντα εφήβου σχετίζεται άμεσα με την επιθυμία του πατέρα. Έτσι όταν ο πατέρας επιστρέφει ευχαρίστως και αυτό παρατηρείται όταν το μορφωτικό επίπεδο και επαγγελματικό προφίλ του επιτρέπει να βρει ευκολότερα κάποια ενδιαφέρουσα εργασία στην Ελλάδα από τη

χώρα που ζούσε, τότε και το παιδί τον ακολουθεί ευχαρίστως παραβλέποντας τα αρνητικά στοιχεία μιας μετεγκατάστασης.

Σύμφωνα με τον πίνακα 14, ο πατέρας των περισσοτέρων μαθητών δεν έχει εκφράσει συγκεκριμένη επιθυμία ως προς τις μελλοντικές επαγγελματικές επιλογές τους σε ποσοστό 74,4% (ερώτ. 18 γ α., β.).

Παρατηρείται μάλιστα το φαινόμενο ότι στην περίπτωση των κοριτσιών οι γονείς δεν επεμβαίνουν σε μεγαλύτερο ποσοστό από τα αγόρια για να τα επηρεάσουν σε ό,τι έχει σχέση με τη μελλοντική τους αποκατάσταση και ότι όσες φορές εκδηλώνεται κάποια μορφή επηρεασμού πρόκειται για επαγγέλματα που θεωρούν ότι έχουν μεγαλύτερη σχέση με το γυναικείο φύλο όπως αγγλική φιλολογία, κοινωνικές επιστήμες, διακόσμηση κλπ.

Διαπιστώθηκε επίσης ότι όσο μεγαλώνει η ηλικία των μαθητών τόσο λιγότερο εκφράζει προτίμηση ο πατέρας, δηλ. τα ποσοστά εκδήλωση ενδιαφέροντος είναι: 69,5% (N=73) για τους μαθητές ηλικίας 12-14 ετών, 73,5% (N=100) για τους 15-16 ετών και 79,1% (N=106) για τους μεγαλύτερους. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις η επιλογή κυμαίνεται στα ίδια περίπου επίπεδα και για τρεις ηλικιακές κατηγορίες εκτός από την επιλογή «Γιατρός» για την οποία παρατηρείται μια μείωση του πατρικού ενδιαφέροντος όταν το παιδί μεγαλώνει, δηλ. 13,3% (N=14) για τα παιδιά ηλικίας 12-14 ετών, 5,1% (N=7) για τους 15-16 ετών και 6,7% (N=9) για τους μεγαλύτερους. Αυτό οφείλεται ίσως στο ότι ο πατέρας συνειδητοποιεί τις μαθησιακές δυσκολίες του παιδιού του και απομακρύνεται σταδιακά από την αρχική του επιθυμία. Ο πατέρας που επεμβαίνει λιγότερο από τους υπόλοιπους είναι αυτός που ασχολείται με ένα μη κατατασσόμενο επάγγελμα σε ποσοστό 83% (N=44). Φαίνεται ότι ενώ ο πατέρας των τριών υπολοίπων μορφωτικών κατηγοριών δεν επεμβαίνει στην τελική επαγγελματική απόφαση των παιδιών του ο πτυχιούχος επεμβαίνει περισσότερο αφού είναι αυτός που έχει το μικρότερο ποσοστό 68% (N=47) σε ό,τι αφορά την απάντηση «τίποτα». Αντίθετα από τον πατέρα στον πίνακα 15 που αναφέρεται στις μητρικές επαγγελματικές επιλογές των παιδιών δεν παρατηρήθηκε στατική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» και «μορφωτικό επίπεδο πατέρα».

Στον πίνακα 15 που αναφέρεται στις προτιμήσεις της μητέρας για τις μελλοντικές σπουδές των μαθητών κατά την ανάλυση διακύμανσης παρατηρήθηκε ότι η τιμή F δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 1,23 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,99 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 1,55. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο των αγοριών υπερβαίνει κατά 57% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατα 26% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

18.δ Τι θέλει να σπουδάσεις.
α Ο πατέρας

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τίποτα	116	41.6	72	163	58.4	76.2	279	100	74.4
Οικονομικές Επιστήμες	4	50	2.5	4	50	1,9	8	100	2,1
Τουριστικά επαγγέλματα	-	-	-	4	100	1,9	4	100	1,1
Αγγλική-ξένη Φιλολογία	3	20	1.9	12	80	5,6	15	100	4
Νομική	6	50	3.7	6	50	2,8	12	100	3,2
Αισθητική	1	50	0.6	1	50	0.5	2	100	0,5
Ιατρική	15	50	9.3	15	50	7	30	100	8
Τεχνολογικές Επιστήμες	12	92.3	7.5	1	7,7	0,5	13	100	3.5
Επιστήμη Φυσικής Αγωγής – Αθλητισμού	2	40	1.2	3	60	1,4	5	100	1.3
Μουσική	1	25	0.6	3	75	1,4	4	100	1,1
Κοινωνικές Επιστήμες	1	33.3	0.6	2	66,7	0,9	3	100	0,8
Σύνολο	161	42.9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 21.0 - DF = 10 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

18.δ Τι θέλει να σπουδάσεις.
β Η μητέρα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τίποτα	113	40.4	70.2	167	59.6	78	280	100	74,7
Οικονομικές Επιστήμες	4	57.1	2.5	3	42,9	1,4	7	100	1,9
Τουριστικά επαγγέλματα	3	75	1.9	1	25	0,5	4	100	1,1
Αγγλική-ξένη Φιλολογία	3	15	1.9	17	85	7,9	20	100	5,3
Νομική	7	53.8	4.3	6	46.2	2,8	13	100	3,5
Αισθητικη	-	-	-	4	100	1,9	4	100	1,1
Ιατρική	19	67.9	11.8	9	32,1	4,2	28	100	7,5
Τεχνολογικές Επιστήμες	10	90.9	6.2	1	9,1	0,5	11	100	2,9
Επιστήμη Φυσικής Αγωγής - Αθλητισμού	-	-	-	2	100	0,9	2	100	0,5
Μουσική	-	-	-	4	100	1,9	4	100	1,1
Κοινωνικές Επιστήμες	2	100	1.2	-	-	-	2	100	0,5
Σύνολο	161	42.9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 37.6 - DF = 10 - P < 0.05

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι ο πατέρας που παλιννοστεί δεν εκφράζει εύκολα άποψη για τη μελλοντική αποκατάσταση του παιδιού του, όταν όμως το κάνει απευθύνεται κυρίως στα αγόρια. Στα κορίτσια ασκεί την επιρροή του, όταν πρόκειται να τα πείσει να ακολουθήσουν ένα επάγγελμα από αυτά που θεωρούνται «γυναικεία». Περισσότερο από όλους προσπαθεί να επηρεάσει τα παιδιά του ο πατέρας πτυχιούχος.
Σύμφωνα με τους επόμενους πίνακες 19, 20 στην ερώτηση18 η. «*Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα;*» διαπιστώθηκε ότι από τον πατέρα τους ή από κάποιο άλλο πρόσωπο βοηθούνται σε ίδιο ποσοστό 13,5%, ενώ από τη μητέρα σε ποσοστό 19,7%. Από τον

πατέρα ή τη μητέρα βοηθούνται περισσότερο τα αγόρια, ενώ από κάποιο άλλο πρόσωπο βοηθούνται τα κορίτσια σε ποσοστό 15% (N=32) έναντι του 11,8% (N=19) των αγοριών. Από τη μητέρα ιδιαίτερα δέχονται βοήθεια τα αγόρια σε ποσοστό 24,2% (N=39) δηλ κατά οχτώ ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από τα κορίτσια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
18 η Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα
α Ο πατέρας

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	137	42.4	85.1	186	57.6	86,9	323	100	86,1
Ναι	24	46.2	14.9	28	53,8	13,1	52	100	13,9
Σύνολο	161	42.9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .2 - DF = 1 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
18 η Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα
β Η μητέρα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	122	40.5	75,8	179	59,5	83,6	301	100	80,3
Ναι	39	52.7	24,2	35	47,3	16,4	74	100	19,7
Σύνολο	161	42.9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 1 - P < 0.05

Από αυτούς που δήλωσαν ότι έχουν κάποια βοήθεια το μεγαλύτερο ποσοστό έχουν οι μαθητές 12-14 ετών ενώ όσο μεγαλώνει η ηλικία των παιδιών τόσο μειώνεται η βοήθεια που πιθανόν δέχονται. Από τον πατέρα έχουν κάποια βοήθεια οι μαθητές κυρίως, όταν ως προς το επάγγελμα είναι μισθωτός σε ποσοστό 20,7% (N=17) –αυτό δικαιολογείται από το ότι ο πατέρας μισθωτός έχει σταθερό ωράριο άρα και περισσότερο ελεύθερο χρόνο από έναν π χ ελεύθερο επαγγελματία. Περισσότερο από όλα τα μορφωτικά επίπεδα σε ποσοστό 29% (N=20) ο πατέρας πτυχιούχος βοηθά τα παιδιά του, όταν αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο σχολείο. Λιγότερο από όλους βοηθά ο πατέρας σε ποσοστό 8,5% (N=7), όταν είναι απόφοιτος τεχνικής σχολής. Τέλος, βοήθεια από τον πατέρα σε ποσοστό 19,1% (N=33) ζητούν τα παιδιά που έχουν κενά στην ελληνική γλώσσα.

Στον πίνακα 20 στην ερώτηση αν η μητέρα βοηθάει τους μαθητές για την προετοιμασία τους στο σχολείο, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,19 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,16 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,24. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 50% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 26% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.).

Γενικά η εικόνα που σχηματίζουμε μας πληροφορεί ότι οι παλιννοστούντες μαθητές δεν έχουν επιπλέον βοήθεια στο σπίτι και πολύ περισσότερο βέβαια δεν πληρώνουν επιπλέον χρήματα για να καλύψουν τα γνωστικά τους κενά μέσω της παραπαιδείας.

Ο πίνακας 32 στη συνέχεια, δίνει πληροφορίες για το αν το οικογενειακό περιβάλλον δίνει ευκαιρίες για τη σύναψη φιλικών σχέσεων των παλιννοστούντων παιδιών. Η απάντηση βρισκεται ανάμεσα σε άλλες στην ερώτηση 19 δ., ε. «Πού γνώρισες τους φίλους σου»

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
19δ Πού τους γνώρισες
ε Στο οικογενειακο περιβαλλον

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	141	44.5	87.6	176	55.5	82.2	317	100	84.5
Ναι	20	34.5	12.4	38	65.5	17.8	58	100	15.5
Σύνολο	161	42.9	100	214	57.1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1.9 - DF = 1 - P < 0.05

Γενικά οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δημιουργήσουν νέες φιλίες στο οικογενειακό περιβάλλον σε ποσοστό 15.5%. Τα κορίτσια σε ποσοστό 17,8% (N=38) υπερτερούν των αγοριών [ποσοστό 12,4% (N=20)] στο να βρίσκουν και να δημιουργούν νέες φιλίες εντός του οικογενειακού χώρου. Η πλειοψηφία αυτών που ο πατέρας τους εργάζεται ως τεχνικός γνώρισαν τους φίλους τους στο οικογενειακό περιβάλλον σε ποσοστό 19,3% (N=16). Στο οικογενειακό επίσης περιβάλλον σε ποσοστό 20,3% (N=14) κινούνται και γνωρίζουν φίλους κατά κύριο λόγο οι μαθητές που ο πατέρας είναι πτυχιούχος.

Από την ερώτηση 22 «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*» επιλέξαμε τις απαντήσεις «Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες», «Υπακοή των παιδιών στους γονείς», «Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη» και «Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους»

«Υπέρ» της φιλελεύθερης οικογένειας, της πνευματικής ανεξαρτησίας των παιδιών από τους γονείς προηγούνται τα κορίτσια.
«Υπέρ» της ανεξαρτησίας της άποψης τους από τους γονείς είναι οι μεγαλύτεροι μαθητές σε ποσοστό 32,8% (N=44)

ΠΙΝΑΚΑΣ 38
22 Σε ποιο βαθμο ειστε υπέρ ή κατα των παρακάτω απόψεων
α Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

Βαθμος συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	15	44.1	9.3	19	55.9	8.9	34	100	9.1
	2	7	38.9	4.3	11	61.1	5.1	18	100	4.8
	3	15	40.5	9.3	22	59.5	10.3	37	100	9.9
	4	39	39	24.2	61	61	28.5	100	100	26.7
	5	28	43.1	17.4	37	56.9	17.3	65	100	17.3
	6	16	37.2	9.9	27	62.8	12.6	43	100	11.5
Υπέρ	7	41	52.6	25.5	37	47.4	17.3	78	100	20.8
Σύνολο		161	42.9	100	214	57.1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4.3 - DF = 6 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 41

22 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

δ. Υπακοή των παιδιων στους γονεις

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	12	52,2	7,5	11	47,8	5,1	23	100	6,1
	2	6	46,2	3,7	7	53,8	3,3	13	100	3,5
	3	10	43,5	6,2	13	56,5	6,1	23	100	6,1
	4	35	38,9	21,7	55	61,1	25,7	90	100	24
	5	16	33,3	9,9	32	66,7	15	48	100	12,8
	6	29	43,3	18	38	56,7	17,8	67	100	17,9
Υπέρ	7	53	47,7	32,9	58	52,3	27,1	111	100	29,6
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 4.3 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

22 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

στ. Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	16	66,7	9,9	8	33,3	3,7	24	100	6,4
	2	6	42,9	3,7	8	57,1	3,7	14	100	3,7
	3	8	30,8	5	18	69,2	8,4	26	100	6,9
	4	47	43,1	29,2	62	56,9	29	109	100	29,1
	5	17	34,7	10,6	32	65,3	15	49	100	13,1
	6	26	48,1	16,1	28	51,9	13,1	54	100	14,4
Υπέρ	7	41	41,4	25,5	58	58,6	27,1	99	100	26,4
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9.1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

22 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

θ. Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	12	41,4	7,5	17	58,6	7,9	29	100	7,7
	2	8	38,1	5	13	61,9	6,1	21	100	5,6
	3	13	36,1	8,1	23	63,9	10,7	36	100	9,6
	4	48	50,5	29,8	47	49,5	22	95	100	25,3
	5	27	52,9	16,8	24	47,1	11,2	51	100	13,6
	6	14	32,6	8,7	29	67,4	13,6	43	100	11,5
Υπέρ	7	39	39	24,2	61	61	28,5	100	100	26,7
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 7.7 - DF = 6 - P < 0,05

«Υπέρ» μιας φιλελεύθερης οικογένειας και της ανεξαρτησίας των παιδιών από τους γονείς είναι σε ποσοστό 37,3% (N=31) και 33,7% (N=28), όσων παιδιών ο πατέρας είναι τεχνικός.

Επίσης «υπέρ» της ανεξαρτησίας των παιδιών από τη γνώμη των γονέων τους είναι τα παιδιά που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού σε ποσοστό 31% (N=31), τέλος σε ίδιο ποσοστό 28% είναι υπέρ της φιλελεύθερης οικογένειας τα παιδιά αποφοίτων γυμνασίου και τεχνικής-ανώτερης σχολής και των αποφοίτων Δημοτικού.

Περισσότερο «υπέρ» της υπακοής των παιδιών στους γονείς είναι σε ποσοστό 32,7% (N=66) τα παιδιά που έχουν μητρική την ελληνική γλώσσα. Ενώ αντίθετα αυτά που θεωρούν μητρική κάποια άλλη γλώσσα είναι κατά πλειοψηφία «υπέρ» της φιλελεύθερης οικογένειας σε ποσοστό 27,2% (N=47).

Στην ερώτηση 36 *«Ποιο είναι το χόμπι σου»* διαπιστώθηκε ότι στην οικογένειά τους διαθέτουν τον ελεύθερο χρόνο τους οι μαθητές σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα σε ποσοστό θετικών απαντήσεων 1,3%. Η οικογένεια ενδιαφέρει περισσότερο τα κορίτσια σε ποσοστό 1,9% (N=4), τρεις μαθητές ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 2,2% και έναν μόνο μαθητή 12-14 ετών σε ποσοστό 1%. Η οικογένεια ενδιαφέρει σε ίδιο μικρό ποσοστό και τις δυο γλωσσικές κατηγορίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 159
36 Ποιο είναι το χόμπι σου;
θ Η οικογένεια

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	160	43.2	99.4	210	56.8	98.1	370	100	98.7
Ναι	1	20	0.6	4	80	1.9	5	100	1.3
Σύνολο	161	42.9	100	214	57.1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.0 - DF = 1 - P < 0.05

Στην ερώτηση 37 *«Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή τι θα αγόραζες»*

Η απάντηση **Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου** δίνει τη δυνατότητα διερεύνησης των οικογενειακών δεσμών των παλιννοστούντων μαθητών με τα διάφορα μέλη που αποτελούν την οικογένειά τους. 28,8% από το σύνολο των μαθητών απάντησαν ότι πραγματι αν ποτέ κέρδιζαν χρήματα θα ήθελαν να τα αξιοποιήσουν βοηθώντας τα πρόσωπα που αγαπούν. Τα κορίτσια σε ποσοστό 33,6% (N=72) θεωρούν σημαντικό να βοηθούν αυτούς που αγαπούν περισσότερο μάλιστα από τα αγόρια κατά έντεκα ποσοστιαίες μονάδες.

Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,28 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,33 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,22. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 50% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 17% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 169
37 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες:
ζ Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	125	46,8	77,6	142	53,2	66,4	267	100	71,2
Ναι	36	33,3	22,4	72	66,7	33,6	108	100	28,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5.7 - DF = 1 - P < 0,05

Ηθικές αξίες

Στον επόμενο πίνακα 36 «*Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας*» (ερώτ. 36).
διαπιστώνουμε ότι το πιο μεγάλο πρόβλημα, κατά τη γνώμη των παλιννοστούντων μαθητών, είναι η ανεργία σε ποσοστό 20,8% και περίπου σε ίδιο ποσοστό 20,5% το εκπαιδευτικό πρόβλημα. Σε ποσοστό 17,6% τα ναρκωτικά και σε 14,7% οι συχνές απεργίες που ταλαιπωρούν τους πολίτες και παραλύουν το δημόσιο βίο. Ως προς τις μεταβλητές «φύλο» και «ηλικία» δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση. Όπως είναι φυσικό η ανεργία και οι απεργίες απασχολούν περισσότερο τα μεγαλύτερα παιδιά ενόψει της μελλοντικής επαγγελματικής τους απασχόλησής, ενώ τα μικρότερα τα απασχολούν τα ναρκωτικά και η παιδεία μια που τώρα τίθενται οι βάσεις της εκπαιδευτικής και σωματικής τους εξέλιξης και ανάπτυξης. Τα υπόλοιπα προβλήματα πήραν μικρότερα ποσοστά αφού θεωρήθηκαν από τους μαθητές λιγότερο σημαντικά και πιο συγκεκριμένα η φοροδιαφυγή 9,1%, η εγκληματικότητα 6,1% και σε ίδιο ποσοστό 5,6% η ανηθικότητα και η υγεία. Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα» οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού θεωρούν πιο σημαντικά προβλήματα τα ναρκωτικά, τη φοροδιαφυγή και την εγκληματικότητα. Οι απόφοιτοι Γυμνασίου επηρεάζουν τα παιδιά τους ώστε να θεωρούν την ανεργία και τις απεργίες σημαντικότερα προβλήματα, τα των τεχνικών-ανωτέρων σχολών την παιδεία και την ανηθικότητα ενώ τέλος τα των πτυχιούχων τα ναρκωτικά, τη φοροδιαφυγή και την υγεία

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
20 Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εγκληματικότητα	13	56,5	8,1	10	43,5	4,7	23	100	6,1
Ανηθικότητα	8	38,1	5	13	61,9	6,1	21	100	5,6
Ναρκωτικά	29	43,9	18	37	56,1	17,3	66	100	17,6
Ανεργία	34	43,6	21,1	44	56,4	20,6	78	100	20,8
Απεργίες	27	49,1	16,8	28	50,9	13,1	55	100	14,7
Υγεία	7	33,3	4,3	14	66,7	6,5	21	100	5,6
Παιδεία	29	37,7	18	48	62,3	22,4	77	100	20,5
Φοροδιαφυγή	14	41,2	8,7	20	58,8	9,3	34	100	9,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντήσαν 0
x2= 4.5 - DF = 7 - P > 0.05

Κατά δεύτερο λόγο η παιδεία που εξασφαλίζει γερές βάσεις για τη σωστή επαγγελματική αποκατάσταση των νέων είναι σημαντικό θέμα καθώς είναι αυτή που μπορεί να καταπολεμήσει την ανεργία. Αν μάλιστα αναλογιστούμε ότι οι παλιννοστούντες μαθητές αντιμετωπίζουν εκ των πραγμάτων μαθησιακά προβλήματα, αφού άλλαξαν εκπαιδευτικό σύστημα και το επίπεδο γλωσσομάθειας της Ελληνικής είναι σε ορισμένες περιπτώσεις κατώτερο από το επίπεδο των γηγενών νέων, είναι απόλυτα φυσιολογικό να προβληματίζονται από την παρεχόμενη παιδεία. Ίσως γι' αυτό θεωρούν τα ναρκωτικά και τις απεργίες τόσο σημαντικά αφού εξαιτίας τους αναστέλλεται η φυσιολογική εξέλιξη του νέου σε επίπεδο πνευματικό και επαγγελματικό.

Στην ερώτηση 22 «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*»

δίδεται η ευκαιρία να διαπιστώσουμε τα ακόλουθα όσον αφορά τις ηθικές αξίες των μαθητών του δείγματός μας.

«Υπέρ» των παραδοσιακών ηθικών αρχών, των ελαστικότερων ηθικών κανόνων, προηγούνται με λίγο μεγαλύτερα ποσοστά τα αγόρια από τα κορίτσια κατά εννέα και επτά ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα.

«Υπέρ» ελαστικότερων ηθικών κανόνων είναι οι μικρότεροι μαθητές σε ποσοστό 18% (N=19).

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
22 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	13	35,1	8,1	24	64,9	11,2	37	100	9,9
	2	9	30	5,6	21	70	9,8	30	100	8
	3	21	50	13	21	50	9,8	42	100	11,2
	4	49	46,2	30,4	57	53,8	26,6	106	100	28,3
	5	21	37,5	13	35	62,5	16,4	56	100	14,9
	6	15	32,6	9,3	31	67,4	14,5	46	100	12,3
Υπέρ	7	33	56,9	20,5	25	43,1	11,7	58	100	15,5
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 11,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 45
22 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	16	55,2	9,9	13	44,8	6,1	29	100	7,7
	2	7	31,8	4,3	15	68,2	7	22	100	5,9
	3	13	36,1	8,1	23	63,9	10,7	36	100	9,6
	4	56	44,1	34,8	71	55,9	33,2	127	100	33,9
	5	28	43,1	17,4	37	56,9	17,3	65	100	17,3
	6	9	24,3	5,6	28	75,7	13,1	37	100	9,9
Υπέρ	7	32	54,2	19,9	27	45,8	12,6	59	100	15,7
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 11,9 - DF = 6 - P < 0,05

Στους πίνακες 102-109 όπου παρουσιάστηκαν οι απαντήσεις σε σχέση με την ερώτηση 28 «*Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου*» διαπιστώθηκε ότι πολύ λίγα παιδιά επέλεξαν την απάντηση «Τον χτυπάω πισώπλατα» (ποσοστό 9,1%) ή «Το λέω κρυφά στον καθηγητή» (ποσοστό 1,9%). Αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά δεν επιτρέπουν στον εαυτό τους να μην αντιδράσει με ευθύτητα και απορρίπτουν την ιδέα να ενεργήσουν δρώντας «υπογείως».
Επίσης στην απάντηση «Το κρατάω και το ανταποδίδω σε λίγες μέρες», το ποσοστό θετικών απαντήσεων ήταν 14,1% έναντι των αρνητικών 85,9%. (Για περισσότερες λεπτομέρειες ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στην ενότητα της κοινωνικής ταυτότητας.

Στην ερώτηση 37 «*Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή τι θα αγόραζες*» καταλήξαμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:
Στα **ταξίδια** έδωσαν ποσοστό θετικών απαντήσεων 21,1% ενώ παρατηρείται ότι τα κορίτσια σε ποσοστό 25,2% (N=54) υπερτερούν των αγοριών που έδωσαν ποσοστό 15,5% (N=25)

Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,21 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,25 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,15. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 66% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 19% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 163
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες:
α. Ταξίδια

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	136	45,9	84,5	160	54,1	74,8	296	100	78,9
Ναι	25	31,6	15,5	54	68,4	25,2	79	100	21,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5.2 - DF = 1 - P < 0.05

Τα μικρότερα παιδιά είναι αυτά που κατά πλειοψηφία σε ποσοστό 25,7% (N=27) επιλέγουν αυτόν τον τρόπο έκφρασης της αγοραστικής και καταναλωτικής τους επιθυμίας. Επίσης τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού αποτελούν την πλειοψηφία των παιδιών που σε ποσοστό 25% (N=21) αγαπούν τα ταξίδια καθώς και τα ξενόγλωσσα.

Επιχείρηση θα έκαναν σε ποσοστό 15,2% οι μαθητές. Από αυτούς η πλειοψηφία είναι αγόρια σε ποσοστό 17,4% (N=28), μεγαλύτεροι στην ηλικία σε ποσοστό 21,6% (N=29), ενώ το ποσοστό συμμετοχής μειώνεται όσο μειώνεται και η ηλικία των παιδιών. Τα ελληνόγλωσσα παιδιά στρέφουν την προσοχή τους περισσότερο από τα ξενόγλωσσα στη δημιουργία μιας επιχείρησης σε ποσοστό 18,8% (N=38).

ΠΙΝΑΚΑΣ 164
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες:
β. Επιχείρηση

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	133	41,8	82,6	185	58,2	86,4	318	100	84,8
Ναι	28	49,1	17,4	29	50,9	13,6	57	100	15,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1.0 - DF = 1 - P < 0.05

Το ποσοστό υπέρ της επιλογής **σπίτι** είναι 15,2%. Το ποσοστό των αγοριών 18% (N=29) υπερτερεί του ποσοστού των κοριτσιών 13,1% (N=28), οι μαθητές ηλικίας 15-16 ετών σε ποσοστό 19,1% (N=26) επίσης υπερτερούν των υπόλοιπων ηλικιακών ομάδων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 165
37 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
γ Σπίτι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	132	41,5	82	186	58,5	86,9	318	100	84,8
Ναι	29	50,9	18	28	49,1	13,1	57	100	15,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17 - DF = 1 - P < 0.05

Αυτοκίνητο θα αγόραζε το 20,5% των μαθητών, από αυτούς η πλειοψηφία έχει ηλικία 17-19 ετών σε ποσοστό 26,1% (N=35), ενώ το ποσοστό μειώνεται όσο μειώνεται και η ηλικία. Αυτού του είδους το καταναλωτικό αγαθό θα αγόραζε η πλειοψηφία των μαθητών που ο πατέρας ανήκει επαγγελματικά στη δεύτερη κατηγορία, είναι δηλαδή ελεύθεροι επαγγελματίες, σε ποσοστό 25,5% (N=40). Αυτοκίνητο θέλουν επίσης να αγοράσουν τα ελληνόγλωσσα παιδιά σε ποσοστό μεγαλύτερο από τα ξενόγλωσσα 22,3% (N=45).

ΠΙΝΑΚΑΣ 166
37 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
δ Αυτοκίνητο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	128	43	79,5	170	57	79,4	298	100	79,5
Ναι	33	42,9	20,5	44	57,1	20,6	77	100	20,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0.05

Το αντίθετο ακριβώς παρατηρείται για την απόφαση αγοράς μιας **μηχανής** που έχει ποσοστό απαντήσεων «Ναι» 17,6%. Τα αγόρια ενθουσιάζονται περισσότερο από τα κορίτσια με την απόκτηση μηχανής σε ποσοστό 23% (N=37).
Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,17 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,13 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,22. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 69% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 29% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.)

ΠΙΝΑΚΑΣ 167
37 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ε Μηχανάκι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	124	40.1	77	185	59,9	86,4	309	100	82,4
Ναι	37	56.1	23	29	43,9	13,6	66	100	17,6
Σύνολο	161	42.9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,6 - DF = 1 - P < 0,05

Η μικρότερη ηλικία είναι αυτή που έχει το υψηλότερο ποσοστό επιλογής αυτής της απάντησης δηλ 21,9% (N=23). Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι μισθωτός ή απόφοιτος Δημοτικού-Γυμνασίου θα αγόραζαν μηχανή σε ίδια ποσοστά 20,7%.
Ρούχα επιθυμούν να αγοράσουν σε ποσοστό 33,3% αρκετοί μαθητές από τους οποίους η πλειοψηφία είναι κορίτσια σε ποσοστό 40,2% (N=86), πλειοψήφησε επίσης σε ποσοστό 38,2% (N=52) η ηλικία των 15-16 ετών, ενώ παρόμοιο ποσοστό έχει η μικρότερη ηλικία σε ποσοστό 37,1% (N=39) και ακόμη μικρότερο η μεγαλύτερη 25,4% (N=34). Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι τεχνικός θα αγόραζαν ρούχα σε ποσοστό 37,3% (N=31).

ΠΙΝΑΚΑΣ 168
37 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
στ Ρούχα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	122	48.8	75,8	128	51,2	59,8	250	100	66,7
Ναι	39	31.2	24,2	86	68,8	40,2	125	100	33,3
Σύνολο	161	42.9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10.5 - DF = 1 - P < 0,05

Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου, απάντηση που έδωσαν το 28,8% των μαθητών. Τα κορίτσια σε ποσοστό 33,6% (N=72) θεωρούν σημαντικό να βοηθούν αυτούς που αγαπούν περισσότερο μάλιστα από τα αγόρια.
Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικά Μ.Ο. 0,28 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,33 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,22. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 50% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 17% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.)

ΠΙΝΑΚΑΣ 169
37 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ζ Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	125	46,8	77,6	142	53,2	66,4	267	100	71,2
Ναι	36	33,3	22,4	72	66,7	33,6	108	100	28,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,7 - DF = 1 - P < 0,05

Ως προς την «ηλικία» δεν υπάρχει στατιστική διαφοροποίηση. Οι απόφοιτοι τεχνικής-ανώτερης σχολής έχουν φαίνεται πείσει τα παιδιά τους σε ποσοστό 35,4% (N=29), που αποτελεί και την πλειοψηφία, ότι πρέπει να βοηθάμε τα αγαπημένα μας πρόσωπα. Αυτή την ιδέα υιοθετούν κυρίως τα ελληνόγλωσσα παιδιά σε ποσοστό 32,7% (N=66).
Τέλος, **δεν ξέρω**, απάντησαν σε ποσοστό 14,4% οι μαθητές. Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα του πατέρα» οι μαθητές σε ποσοστό 20,8% των οποίων ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία δήλωσαν πλειοψηφικά αναποφάσιστοι.
Αναποφάσιστα παραμένουν σε μεγαλύτερο ποσοστό και τα ξενόγλωσσα παιδιά 16,2% (N=28)

ΠΙΝΑΚΑΣ 170
37 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
η Δεν ξέρω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	138	43	85,7	183	57	85,5	321	100	85,6
Ναι	23	42,6	14,3	31	57,4	14,5	54	100	14,4
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,0 - DF = 1 - P > 0,05

Ανακεφαλαιώνοντας διαπιστώσαμε ότι τα κορίτσια, τα μικρότερα παιδιά, τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού και των τεχνικών έχουν διαφορετικά όνειρα για να πραγματοποιήσουν στη ζωή τους από ό,τι τα αγόρια, τα μεγαλύτερα και ελληνόγλωσσα παιδιά και τα παιδιά των υπολοίπων επαγγελματικών και μορφωτικών κατηγοριών. Έτσι προτιμούν τα ταξίδια, τα ρούχα, την ηθική και υλική προσφορά, ενώ τα υπόλοιπα παιδιά προτιμούν τις υλικές απολαβές, όπως τη δημιουργία μιας επιχείρησης, διάφορες αγορές υλικών αγαθών.
Οι πιο αναποφάσιστοι είναι οι μαθητές που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία και τα παιδιά που δε θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα. Όσο για την αγορά μιας μηχανής ένθερμοι υποστηρικτές αυτής της ιδέας είναι οι μαθητές που ή δεν έχουν οικονομική άνεση για να πάρουν π.χ. ένα ακριβό αυτοκίνητο, αφού ο πατέρας είναι μισθωτός, είτε γιατί είναι η νοοτροπία που κυριαρχεί στο οικογενειακό περιβάλλον, όταν ο

πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού-Γυμνασίου είτε, τέλος, γιατί τα μικρά αγόρια θεωρούν ότι θα κερδίσουν μέσω μιας μηχανής την αυτοπεποίθηση που χρειάζονται.

Με το ίδιο σκεπτικό θέσαμε την ερώτηση 38 «*Τι χρειάζεται για να πετύχεις*» (πίν. 171-178).

Χρήμα κατά τη γνώμη πολλών μαθητών απαιτείται σε ποσοστό 25,9% έναντι των αρνητικών απαντήσεων 74,1%. Ως μέσο επιτυχίας θεωρούν τα χρήματα σε ποσοστό 29,2% (N=47) κυρίως τα αγόρια (τα κορίτσια έχουν διαφορά έξι ποσοστιαίες μονάδες) και σε ίδιο περίπου ποσοστό 27,5% οι δυο μεγαλύτερες ηλικίες. Οι απόφοιτοι Γυμνασίου φαίνεται ότι επηρεάζουν περισσότερο τα παιδιά τους σε ποσοστό 32,9% (N=46) να εκτιμούν τη δύναμη του χρήματος. Το χρήμα επίσης έλκει περισσότερο τους ξενόγλωσσους μαθητές σε ποσοστό 28,9% (N=50).

ΠΙΝΑΚΑΣ 171
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις:
α. χρήμα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	114	41	70,8	164	59	76,6	278	100	74,1
Ναι	47	48,5	29,2	50	51,5	23,4	97	100	25,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.6 - DF = 1 - P < 0.05

Τις **σπουδές** θεωρούν σημαντικό στοιχείο επιτυχίας το 32% των μαθητών έναντι του 68% που απάντησαν αρνητικά. Οι μαθητές γυναικείου φύλου τις θεωρούν σημαντικές πιο πολύ από τα αγόρια σε ποσοστό 35,5% (N=76) [αντίστοιχο ποσοστό αγοριών 27,3% (N=44)], οι ηλικίας 12-14 ετών τις θεωρούν σε υψηλότερο ποσοστό 37,1% (N=39) απαραίτητες, ενώ σε παρόμοιο ποσοστό 30% οι δυο άλλες ηλικιακές ομάδες. Οι πτυχιούχοι εφόσον και οι ίδιοι έχουν αποκτήσει κάποιο πτυχίο είναι φυσικό να περνάνε στα παιδιά τους το μήνυμα της εκμετάλλευσης των σπουδών. Έτσι τα παιδιά τους αποτελούν την πλειοψηφία των υποκειμένων σε ποσοστό 40,6% (N=28) που έκαναν αυτή την επιλογή. Σε ποσοστό 34,2% (N=69) οι ελληνόγλωσσοι μαθητές δίνουν σημασία στις σπουδές περισσοτερο από τους ξενόγλωσσους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 172
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις:
β. σπουδές

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	117	45,9	72,7	138	54,1	64,5	255	100	68
Ναι	44	36,7	27,3	76	63,3	35,5	120	100	32
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2.8 - DF = 1 - P < 0.05

Στη συνέχεια η **θέληση** σε ποσοστό 34,7% έναντι του 65,3% που έδωσαν αρνητική απάντηση θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική από τα κορίτσια σε ποσοστό 40,2% (N=86)-τα αγόρια 27,3% (N=44)-, τα πιο μεγάλα παιδιά ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 38,1% (N=51). Το ποσοστό χαμηλώνει όσο μεγαλώνει η ηλικία. Η θέληση παίζει σπουδαίο ρόλο σε ποσοστό 41,5% (N=34) για τους μαθητές που ο πατέρας τους είναι μισθωτός. Η εικόνα παραμένει ή ίδια, όπως και στον προηγούμενο πίνακα όσον αφορά τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα».

ΠΙΝΑΚΑΣ 173
38 Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
γ θέληση

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	117	47,8	72,7	128	52,2	59,8	245	100	65,3
Ναι	44	33,8	27,3	86	66,2	40,2	130	100	34,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,7 - DF = 1 - P < 0,05

Η **εργατικότητα** κρίνεται σημαντική σε ποσοστό 24,5%. Τα κορίτσια δίνουν την ίδια εικόνα, όπως και προηγουμένως υπερτερώντας των αγοριών κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες. Δεν παρουσιάζεται στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «ηλικία». Οι απόφοιτοι τεχνικής-ανώτερης σχολής προτρέπουν κατά πλειοψηφία τα παιδιά τους σε ποσοστό 30,5% (N=25) να εκτιμούν την εργατικότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 174
38 Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
δ εργατικότητα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	126	44,5	78,3	157	55,5	73,4	283	100	75,5
Ναι	35	38	21,7	57	62	26,6	92	100	24,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,1 - DF = 1 - P < 0,05

Το **θάρρος** αξιολογείται θετικά σε ποσοστό 12,8%, τα κορίτσια εξακολουθούν να προηγούνται των αγοριών κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες, ενώ ως προς την ηλικία δεν υπάρχει στατιστική διαφοροποίηση. Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» σε ποσοστό 16,7% (N=14) τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού αποτελούν την πλειοψηφία σ'αυτή την επιλογή. Τα ελληνόγλωσσα παιδιά θεωρούν ότι το θάρρος αποτελεί σημαντικό παράγοντα επιτυχίας σε ποσοστό 15,8% (N=32).

ΠΙΝΑΚΑΣ 175
38 Τι χρειάζεται για να πετύχεις.
ε θάρρος

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	146	44,6	90,7	181	55,4	84,6	327	100	87,2
Ναι	15	31,3	9,3	33	68,8	15,4	48	100	12,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3.0 - DF = 1 - P < 0,05

Η **εξυπνάδα** επιλέχτηκε σε ποσοστό 19,7% έναντι του ποσοστού 80,3% που δεν επιλέχτηκε ως σημαντικό στοιχείο επιτυχίας. Η πλειοψηφία αυτών που την επέλεξαν είναι αγόρια σε ποσοστό 24,8% (N=40), ενώ τα κορίτσια έδωσαν ποσοστό 15,9% (N=34).
Κατα την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,19 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,15 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,24. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 60% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 26% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.)

ΠΙΝΑΚΑΣ 176
38 Τι χρειαζεται για να πετύχεις.
στ εξυπναδα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	121	40,2	75,2	180	59,8	84,1	301	100	80,3
Ναι	40	54,1	24,8	34	45,9	15,9	74	100	19,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4.6 - DF = 1 - P < 0,05

Η ηλικία των 12-14 ετών πλειοψήφησε σε ποσοστό 21% (N=22) έναντι των υπόλοιπων δύο ηλικιακών ομάδων. Μικρότερα ποσοστά παρατηρήθηκαν στις ηλικίες 17-19 ετών και 15-16 ετών σε αντίστοιχα ποσοστά 18,7% (N=25) και 12,5% (N=20).
Τέλος, οι **γνωριμίες** έδωσαν ποσοστό θετικών απαντήσεων 16,5% έναντι των αρνητικών που έδωσαν ποσοστό 83,5%. Οι μικρότεροι μαθητές σε ποσοστό 19% (N=20) αποτελούν την πλειοψηφία αυτών που θεωρούν τις γνωριμίες σημαντικές για να πετύχουν στη ζωή τους. Το ίδιο περίπου σημαντικές σε ποσοστό 18,7% (N=25) τις θεωρούν οι 17-19 ετών και τέλος λιγότερο σημαντικές οι 15-16 ετών σε ποσοστό 12,5% (N=17). Οι γνωριμίες κρίνονται ως απαραίτητες κυρίως από τους μαθητές που επαγγελματικά ο πατέρας βρίσκεται στη δεύτερη επαγγελματική ομάδα σε ποσοστό 21% (N=33).

ΠΙΝΑΚΑΣ 177
38 Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
ζ γνωριμίες

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	133	42,5	82,6	180	57,5	84,1	313	100	83,5
Ναι	28	45,2	17,4	34	54,8	15,9	62	100	16,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= ,1 - DF = 1 - P > 0,05

Δεν ξέρω απάντησαν οι αναποφάσιστοι σε ποσοστό 12,3%. Παρατηρούμε ότι τα αγόρια είναι λιγότερο κατασταλαγμένα από τα κορίτσια αφού δίνουν ποσοστό 15,5% (N=25) [αντίστοιχο ποσοστό κοριτσιών 9,8% (N=21)], ενώ ως προς την ηλικία δεν υπάρχει στατιστική διαφοροποίηση. Περισσότερο από όλους αναποφάσιστοι είναι τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 16,7% (N=14).

ΠΙΝΑΚΑΣ 178
38 Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
η δεν ξέρω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	136	41,3	84,5	193	58,7	90,2	329	100	87,7
Ναι	25	54,3	15,5	21	45,7	9,8	46	100	12,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 1 - P < 0,05

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια θεωρούν σημαντικά στοιχεία επιτυχίας τις σπουδές, τη θέληση, την εργατικότητα, το θάρρος, ενώ τα αγόρια αγαθά που δεν απαιτούν κόπο όπως, το χρήμα, την εξυπνάδα, τις γνωριμίες ή τέλος, είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό αναποφάσιστα. Τα μεγαλύτερα παιδιά θεωρούν σημαντικά την οικονομική άνεση, τη θέληση, τις γνωριμίες. Τα παιδιά των πτυχιούχων τις σπουδές και τη θέληση, ενώ των αποφοίτων Δημοτικού το θάρρος ή παραμένουν αναποφάσιστα. Αυτοί που εργάζονται ως τεχνικοί έχουν εμφυσήσει στα παιδιά τους τη νοοτροπία να εκτιμούν την εργατικότητα, οι ελεύθεροι επαγγελματίες τις γνωριμίες. Τέλος, τα παιδιά που είναι ελληνόγλωσσα θεωρούν σημαντικά όλα τα υπόλοιπα εκτός από το χρήμα που το αξιολογούν περισσότερο τα ξενόγλωσσα παιδιά.

Από τον πίνακα 196-202 παρουσιάζονται οι απαντήσεις των υποκειμένων στην ερώτηση 42 «*Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω*».
Παρατηρούμε ότι σ' όλες τις περιπτώσεις των απαντήσεων το αθροιστικό ποσοστό περίπου 80% βρέθηκε στην πλευρά του πίνακα που καταδικάζει τις σχετικές πράξεις από «μέτρια» έως «πολύ αυστηρά». Όσον αφορά το φύλο των υποκειμένων διαπιστώθηκε ότι,

εκτός από τη «βία», «ναρκωτικά» και «αναρχικές πράξεις» απαντήσεις στις οποίες υπερτερούν τα κορίτσια, σε όλες τις άλλες απόψεις τα αγόρια επέλεξαν την τελευταία βαθμίδα του πίνακα «πάρα πολύ» σε μικρότερα ποσοστά από τα κορίτσια θεωρώντας ότι πρέπει να είναι κανείς πολύ αυστηρός στις συγκεκριμένες μορφές παραβατικής συμπεριφοράς

ΠΙΝΑΚΑΣ 196
42 Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
α βία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	18	47,4	11,2	20	52,6	9,3	38	100	10,1
2	5	55,6	3,1	4	44,4	1,9	9	100	2,4
3	2	25	1,2	6	75	2,8	8	100	2,1
4	16	51,6	9,9	15	48,4	7	31	100	8,3
5	16	55,2	9,9	13	44,8	6,1	29	100	7,7
6	21	41,2	13	30	58,8	14	51	100	13,6
Πάρα πολύ 7	83	39,7	51,6	126	60,3	58,9	209	100	55,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5,6 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 197
42 Πόσο θεωρείς βλαβερο το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
β ναρκωτικά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	18	48,6	11,2	19	51,4	8,9	37	100	9,9
2	4	57,1	2,5	3	42,9	1,4	7	100	1,9
3	2	66,7	1,2	1	33,3	0,5	3	100	0,8
4	6	42,9	3,7	8	57,1	3,7	14	100	3,7
5	4	40	2,5	6	60	2,8	10	100	2,7
6	13	39,4	8,1	20	60,6	9,3	33	100	8,8
Πάρα πολύ 7	114	42,1	70,8	157	57,9	73,4	271	100	72,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2,0 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 198
42 Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
γ τσιγάρο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	17	45,9	10,6	20	54,1	9,3	37	100	9,9
2	4	36,4	2,5	7	63,6	3,3	11	100	2,9
3	8	38,1	5	13	61,9	6,1	21	100	5,6
4	31	41,3	19,3	44	58,7	20,6	75	100	20
5	19	33,3	11,8	38	66,7	17,8	57	100	15,2
6	21	37,5	13	35	62,5	16,4	56	100	14,9
Πάρα πολύ 7	61	51,7	37,9	57	48,3	26,6	118	100	31,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 7,1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 199
42 Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
δ αλκοόλ

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	16	47,1	9,9	18	52,9	8,4	34	100	9,1
2	7	46,7	4,3	8	53,3	3,7	15	100	4
3	11	44	6,8	14	56	6,5	25	100	6,7
4	30	41,7	18,6	42	58,3	19,6	72	100	19,2
5	21	32,3	13	44	67,7	20,6	65	100	17,3
6	19	36,5	11,8	33	63,5	15,4	52	100	13,9
Πάρα πολύ 7	57	50,9	35,4	55	49,1	25,7	112	100	29,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 7,1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 200
42 Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
ε αναρχικές πράξεις

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	21	55,3	13	17	44,7	7,9	38	100	10,1
2	5	41,7	3,1	7	58,3	3,3	12	100	3,2
3	8	57,1	5	6	42,9	2,8	14	100	3,7
4	21	42	13	29	58	13,6	50	100	13,3
5	20	42,6	12,4	27	57,4	12,6	47	100	12,5
6	27	37,5	16,8	45	62,5	21	72	100	19,2
Πάρα πολύ 7	59	41,5	36,6	83	58,5	38,8	142	100	37,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,5 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 201
42 Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
στ τρομοκρατία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	19	48,7	11,8	20	51,3	9,3	39	100	10,4
2	5	45,5	3,1	6	54,5	2,8	11	100	2,9
3	1	14,3	0,6	6	85,7	2,8	7	100	1,9
4	12	36,4	7,5	21	63,6	9,8	33	100	8,8
5	15	46,9	9,3	17	53,1	7,9	32	100	8,5
6	22	40,7	13,7	32	59,3	15	54	100	14,4
Πάρα πολύ 7	87	43,7	54	112	56,3	52,3	199	100	53,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,8 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 202
42 Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
ζ χουλιγκανισμό

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	26	51	16,1	25	49	11,7	51	100	13,6
2	2	18,2	1,2	9	81,8	4,2	11	100	2,9
3	4	33,3	2,5	8	66,7	3,7	12	100	3,2
4	19	45,2	11,8	23	54,8	10,7	42	100	11,2
5	23	53,5	14,3	20	46,5	9,3	43	100	11,5
6	20	31,3	12,4	44	68,8	20,6	64	100	17,1
Πάρα πολύ 7	67	44,1	41,6	85	55,9	39,7	152	100	40,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 10,2 - DF = 6 - P < 0,05

Στον πίνακα 199, **αλκοόλ**, παρατηρούμε ότι σε σχέση με την ηλικία στην απάντηση στην απάντηση ««πάρα πολύ» η πλειοψηφία έχει τη μικρότερη ηλικία και το ποσοστό μειώνεται όσο μεγαλώνει η ηλικία των μαθητών. Το αντίθετο ακριβώς παρατηρείται στην πρώτη βαθμίδα «καθόλου», η πλειοψηφία των μαθητών έχει ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 12,4% (N=13) ενώ στις επόμενες δυο βαθμίδες η πλειοψηφία μεταφέρεται στις μεγαλύτερες ηλικίες. Αυτό σημαίνει ότι τα μικρά παιδιά δεν έχουν συνείδηση ή δεν έχουν ενημερωθεί για τις βλαβερές συνέπειες του ποτού. Είναι σαφές ότι όσο πιο μικρό είναι το παιδί τόσο παίρνει ακραίες θέσεις έναντι των μεγαλύτερων παιδιών που είναι λιγότερο απόλυτα στη χρήση ποτών.

Την τρομοκρατία καταδικάζουν απόλυτα κυρίως οι μαθητές ηλικίας 15-16 ετών σε ποσοστό 55,9%. Αντίθετα θεωρούν ότι πρέπει να είμαστε ελαστικοί σε τέτοια μορφή βίας περισσότερο τα μικρά παιδιά σε ποσοστό 12,4%, επιλέγοντας την πρώτη βαθμίδα της κλίμακας. Την ίδια περίπου εικόνα βλέπουμε να διαγράφεται και από την επισκόπηση των δεδομένων στον πίνακα 202 που αναφέρεται στο χουλιγκανισμό.

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» διαπιστώθηκε ότι τη βία θεωρεί αξιόποινη πράξη κυρίως η πλειοψηφία των μαθητών που ο πατέρας είναι μισθωτός σε ποσοστό

58,5% (N=48). Τα ναρκωτικά είναι για όλες τις επαγγελματικές κατηγορίες του πατέρα εξίσου απορριπτέα σχεδόν σε ποσοστό 73%, το τσιγάρο κρίνεται πιο αυστηρά από τους μαθητές που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 43,4% (N=23). Τέλος, ο πατέρας που ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα σε ποσοστό 45,8% (N=38) επηρεάζει περισσότερο το παιδί του στην αυστηρότητα κατά των αναρχικών πράξεων. Στην αντίστοιχη βαθμίδα ως προς το χουλιγκανισμό σε ποσοστό 42,7% (N=67) προηγούνται οι μαθητές που ο πατέρας είναι επιστήμονας ή ελεύθερος επαγγελματίας.

Όσον αφορά τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα» παρατηρήθηκε ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά στην έβδομη βαθμίδα της κλίμακας του πίνακα παρουσίασαν τα παιδιά που ο πατέρας είναι πτυχιούχος.

Τα παιδιά που θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα, σε όσους πίνακες υπάρχει στατιστική διαφοροποίηση, παρατηρούμε ότι εμφανίζονται με μεγαλύτερα ποσοστά στην έβδομη βαθμίδα της κλίμακας

Κατά της βίας είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό τα κορίτσια επειδή γνωρίζουν ότι λόγω της φυσικής τους κατάστασης είναι δύσκολο να αμυνθούν (βλ. και πίνακα 106). Κατά του αλκοόλ είναι τα μικρά παιδιά επειδή ίσως λόγω της ηλικίας τους δεν έχουν ακόμη εξοικειωθεί με τη χρήση οινοπνευματωδών ποτών. Τις βίαιες συμπεριφορές όπως την τρομοκρατία, το χουλιγκανισμό απορρίπτουν οι μαθητές 15-16 ετών, τα παιδιά των τεχνικών και επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών. Το κάπνισμα καταδικάζουν, περισσότερο από τους υπόλοιπους μαθητές, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία, ενώ τα ναρκωτικά θεωρούνται από όλους καταδικαστέα. Μην ξεχνάμε ότι και στον πίνακα 36 σε ποσοστό 17,6% τα ναρκωτικά θεωρούνται ως ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα μας.

Αξίες εκπαιδευτικές

Θέλοντας να διαπιστώσουμε ποιες είναι οι αξίες που διέπουν τους παλιννοστούντες μαθητές σχετικά με την εκπαίδευση ζητήθηκε να απαντήσουν στο εάν επιθυμούν να σπουδάσουν.

Στον πίνακα 10 παρατηρούμε ότι σε ποσοστό που υπερβαίνει το 58% οι απαντήσεις των υποκειμένων είναι θετικές. Αντίθετα, βλέπουμε ένα μεγάλο ποσοστό 36,5% των μαθητών να μην έχει ακόμη αποφασίσει σχετικά με μελλοντικές του σπουδές. Τα κορίτσια σε ποσοστό 62,1% (N=133) επιθυμούν να σπουδάσουν, ενώ τα αγόρια εμφανίζονται περισσότερο αρνητικά ή αναποφάσιστα. Το ποσοστό των αναποφάσιστων παλιννοστούντων μαθητών μας οδηγεί στη σκέψη ότι η τελική απόφαση για μελλοντικές σπουδές και επιλογή επαγγέλματος είναι ανεξάρτητη από την ηλικία των υποκειμένων, αλλά και ότι τα παιδιά αυτά δεν έχουν ακόμη προσαρμοστεί σε ικανοποιητικό βαθμό στο ελληνικό σχολικό περιβάλλον γεγονός που περιορίζει το βαθμό αναζήτησης εκπαιδευτικού προσανατολισμού αλλά και το βαθμό σχολικής και εκπαιδευτικής ικανοποίησης. Το επάγγελμα του πατέρα δεν έχει στατιστική διαφοροποίηση σ΄ αυτή την ερώτηση. Τα παιδιά που σε μεγαλύτερο ποσοστό 81,2% (N=56) επιθυμούν να σπουδάσουν είναι αυτά που ο πατέρας τους είναι και ο ίδιος πτυχιούχος. Όσο μάλιστα πέφτει το μορφωτικό

επίπεδο του πατέρα μειώνεται και το ενδιαφέρον των μαθητών για περαιτέρω σπουδές. Έτσι υπάρχει ένα μεγάλο σχετικά ποσοστό αναποφάσιστων μαθητών που αντιπροσωπεύεται κυρίως από παιδιά αποφοίτων Δημοτικού και Γυμνασίου ως προς το τι θα σπουδάσουν, ενώ κατηγορηματικά αρνητικά απάντησαν, κατά κύριο λόγο, τα παιδιά που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
18 Θέλεις να σπουδάσεις

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	86	39,3	53,4	133	60,7	62,1	219	100	58,4
Όχι	12	63,2	7,5	7	36,8	3,3	19	100	5,1
Δεν έχω αποφασίσει	63	46	39,1	74	54	34,6	137	100	36,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,8 - DF = 2 - P < 0,05

Όσα παιδιά θεωρούν μητρική την ελληνική γλώσσα σε ποσοστό 61,9% (N=125) επιθυμούν να σπουδάσουν σε μεγαλύτερο ποσοστό από αυτά που σε ποσοστό 54,3% (N=94) δεν αισθάνονται μητρική γλώσσα την Ελληνική. Όσα όμως απάντησαν αρνητικά φαίνεται ότι δεν επηρεάζονται από αυτή τη μεταβλητή αφού και οι δυο κατηγορίες έδωσαν το ίδιο αποτέλεσμα 5%. Τέλος, περισσότερο αναποφάσιστα φαίνονται τα παιδιά που θεωρούν κάποια άλλη γλώσσα μητρική σε ποσοστό 40,5% (N=70), έναντι αυτών που σε ποσοστό 33,2% (N=67) θεωρούν μητρική την Ελληνική.
Από τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια παίρνουν νωρίτερα από τα αγόρια αποφάσεις για το μέλλον τους και ότι σαφώς τα μικρότερα στην ηλικία παιδιά για τους λόγους που εξηγήσαμε παραπάνω χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να καταλήξουν σε κάποια οριστική απόφαση. Επίσης διαπιστώθηκε ότι το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα και η γλωσσομάθεια επηρεάζουν άμεσα τις βλέψεις των παιδιών.

Στον επόμενο πίνακα 11 παρατηρούμε ότι όσοι μαθητές δεν επιθυμούν να σπουδάσουν επέλεξαν για την άμεση επαγγελματική τους αποκατάσταση τα εξής επαγγέλματα:
Ελεύθερος επαγγελματίας σε ποσοστό 10%, βιοτέχνης σε ποσοστό 15%, μικροεπαγγελματίας σε ποσοστό 5%, σε ίδιο ποσοστό τεχνικός και τέλος ναυτικός σε ποσοστό 65%.
Τα κορίτσια επέλεξαν σε μεγαλύτερα ποσοστά όλα τα άλλα επαγγέλματα εκτός από το επάγγελμα του ναυτικού που κατά πλειοψηφία σε ποσοστό 83,3% (N=10) προτίμησαν τα αγόρια. Το επάγγελμα αυτό επέλεξαν ιδιαίτερα τα μεγαλύτερα στην ηλικία υποκείμενα, 17-19 ετών, σε ποσοστό 81,8% (N=9). Τα παιδιά που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία επέλεξαν σε ποσοστό 50% (N=2) να ασχοληθούν με κάποιο ελεύθερο επάγγελμα, ενώ ναυτικοί θέλουν να γίνουν τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι μισθωτός σε ποσοστό 100% (N=2). Επίσης, ενώ σε όλα τα άλλα επαγγέλματα προηγούνται τα ποσοστά των παιδιών που έχουν μητρική την Ελληνική για το επάγγελμα του ναυτικού, η πλειοψηφία είναι σε ποσοστό 77,8% (N=7) παιδιά που δε γνωρίζουν καλά τα ελληνικά.

Το σημαντικό στην περίπτωση αυτή είναι ότι τα υποκείμενα βλέπουν στο επάγγελμα του ναυτικού ως μια άμεση αποκατάσταση οικονομική και επαγγελματική τόσο για τους ίδιους, όσο και για την οικογένειά τους. Επίσης τα παιδιά που νιώθουν ότι δε μιλάνε καλά τα Ελληνικά αισθάνονται ανήμπορα να εργαστούν κάπου που η γλωσσική τους ικανότητα στην Ελληνική τα αφήνει ακάλυπτα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
18α Αν Όχι, ποια δουλειά θα ήθελες να κάνεις;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ελεύθερος επαγγελματίας	1	50	8,3	1	50	12,5	2	100	10
Βιοτέχνης	1	33,3	8,3	2	66,7	25	3	100	15
Μικροεπαγγελματίας	-	-	-	1	100	12,5	1	100	5
Τεχνικός	-	-	-	1	100	12,5	1	100	5
Ναυτικός	10	76,9	83,3	3	23,1	37,5	13	100	65
Σύνολο	12	60	100	8	40	100	20		100

Δεν απάντησαν 355
x2= 5 5 - DF = 4 - P < 0,05

Στον επόμενο πίνακα 12 που αναφέρεται στην επιλογή των παλιννοστούντων μαθητών για τη συνέχιση των σπουδών τους παρατηρήθηκε ότι η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 19,6% επιθυμεί να σπουδάσει Οικονομικά. Σε εξίσου μεγάλο ποσοστό οι μαθητές θέλουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Ιατρική σε ποσοστό 18,7%. Σε ίδια περίπου ποσοστά 12,6% και 11,7% δείχνουν προτίμηση σε κάποιο τεχνολογικό επάγγελμα και στις Κοινωνικές επιστήμες. Σε μικρότερα ποσοστά 8,9%, 5,1%, 4,7%, 3,7%, 2,3%, και 1,4% αντίστοιχα επιλέχτηκαν η αγγλική φιλολογία, τα Νομικά με τις θεατρικές σπουδές, οι σπουδές τουριστικών επαγγελμάτων, η Βιολογία-Χημεία, οι σπουδές μουσικής και αισθητικής, ενώ τέλος προτιμήθηκαν οι στρατιωτικές σχολές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
18.β Αν ναι, τι θέλεις να σπουδάσεις;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικές Επιστήμες	24	57,1	27,9	18	42,9	14,1	42	100	19,6
Τουριστικά επαγγέλματα	1	10	1,2	9	90	7	10	100	4,7
Αγγ. Φιλολογία	1	5,3	1,2	18	94,7	14,1	19	100	8,9
Νομική	1	9,1	1,2	10	90,9	7,8	11	100	5,1
Αισθητική	-	-	-	5	100	3,9	5	100	2,3
Ιατρική	16	40	18,6	24	60	18,8	40	100	18,7
Τεχνολογικές Επιστήμες	25	92,6	29,1	2	7,4	1,6	27	100	12,6
Επιστήμη Φυσικής Αγωγής – Αθλητισμού	5	62,5	5,8	3	37,5	2,3	8	100	3,7
Μουσική	-	-	-	5	100	3,9	5	100	2,3
Κοιν. Επιστήμες	5	20	5,8	20	80	15,6	25	100	11,7
Σχολές Στρατιωτικές – Αστυνομίας	1	33,3	1,2	2	66,7	1,6	3	100	1,4
Βιολογία – Χημεία	3	37,5	3,5	5	62,5	3,9	8	100	3,7
Διακοσμητική – Θεατρικές Σπουδές	4	36,4	4,7	7	63,6	5,5	11	100	5,1
Σύνολο	86	40,2	100	128	59,8	100	214		100

Δεν απαντησαν 161
x2= 66.4 - DF = 12 - P < 0.05

Οι περισσότεροι μαθητές που επιθυμούν να σπουδάσουν **Οικονομικά** (το πιο επιθυμητό επάγγελμα σε ποσοστό 19,6%) είναι αγόρια σε ποσοστό 27,9% (N=24), ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 30,7% (N=23), ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού σε ποσοστό 26,8% (N=11). Η πλειοψηφία των μαθητών που θα ήθελε να σπουδάσει κάποιο **Τουριστικό επάγγελμα** είναι κορίτσια σε ποσοστό 7% (N=9), ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 9,3% (N=7), ο πατέρας είναι πτυχιούχος σε ποσοστό 7,8% (N=4). **Αγγλική φιλολογία** προτιμούν τα κορίτσια σε ποσοστό 14,1% (N=18), τα παιδιά ηλικίας 15-16 ετών σε ποσοστό 11% (N=9) και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 14,6% (N=6). **Νομικά** θέλουν να σπουδάσουν τα κορίτσια σε ποσοστό 7,8% (N=10), τα παιδιά ηλικίας 12-14 ετών σε ποσοστό 8,8% (N=5) και τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου σε ποσοστό 7,5% (N=5). **Αισθητικός** γι' αυτό το επάγγελμα εξεδήλωσαν ενδιαφέρον μόνο τα κορίτσια σε ποσοστό 3,9% (N=5), ηλικίας 15-16 ετών σε ποσοστό 3,7% (N=3), τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 7,3% (N=3). **Γιατροί** θέλουν να γίνουν σε ίδιο ποσοστό και τα δυο φύλα, που έχουν ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 28,1% (N=16), τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 31,4% (N=16). Με κάποιο **Τεχνικό επάγγελμα** επιθυμούν να ασχοληθούν κυρίως τα αγόρια σε ποσοστό 29,1%, ηλικίας 12-14 ετών σε ποσοστό 17,5% (N=10), τα παιδιά που ο πατέρας σπούδασε σε αντίστοιχη σχολή σε ποσοστό 16,4% (N=9). **Γυμναστής** κυρίως τα αγόρια αγαπούν αυτό το επάγγελμα σε ποσοστό 5,8% (N=5), οι μαθητές ηλικίας 12-14 ετών σε ποσοστό 5,3% (N=3) και τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 16,4% (N=9). **Μουσικός** μόνο τα κορίτσια σε ποσοστό 3,9% (N=5) εξεδήλωσαν ενδιαφέρον γι' αυτό το επάγγελμα, ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 5,3% (N=4), ενώ σε ίδιο περίπου ποσοστό 3,5% οι δυο τελευταίες κατηγορίες μορφωτικού επιπέδου. **Κοινωνικές επιστήμες** επιθυμούν να

σπουδάσουν κατά κύριο λόγο τα κορίτσια σε ποσοστό 15,6% (N=20), ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 13,3% (N=10) και τα παιδιά που ο πατέρας αποφοίτησε από τεχνική-ανώτερη σχολή σε ποσοστό 18,2% (N=10). **Ανώτερος αξιωματικός** (αστυνομικός) σε ίδιο ποσοστό επιθυμούν να γίνουν και τα δυο φύλα, ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 2,7% (N=2), ενώ ως προς το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα μόνον τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής σχολής και Δημοτικού σε αντίστοιχα ποσοστά 3,6% (N=2) και 2,4% (N=1). **Βιολογία-Χημεία** περίπου σε ίδιο ποσοστό και τα δυο φύλα, ηλικίας 12-14 ετών σε ποσοστό 7% (N=4), ενώ περισσότερο προτίμησαν αυτές τις σπουδές τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 7,8% (N=4). **Ηθοποιία-Διακόσμηση** επέλεξαν ως μελλοντικό επάγγελμα κυρίως τα κορίτσια και τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής και Γυμνασίου σε ποσοστό περίπου το ίδιο 5,5%.

Είναι φανερό ότι τα αγόρια προτιμούν επαγγέλματα που θεωρούνται από την κοινή γνώμη ότι ταιριάζουν περισσότερο στο ανδρικό φύλο είναι δηλαδή περισσότερο προσοδοφόρα και αποδεκτά. Αντίθετα τα κορίτσια επιλέγουν επαγγέλματα που απαιτούν ευαισθησία, λιγότερη μυϊκή δύναμη, χωρίς βέβαια να αποκλείονται κάποιες κατευθύνσεις, όπως η Ιατρική, η μόνιμη απασχόληση στο στρατό-αστυνομία και η Βιοχημεία που έλκουν εξίσου και τα δυο φύλα. Παρατηρούμε επίσης ότι τα μεγαλύτερα στην ηλικία παιδιά επιλέγουν επαγγέλματα που πιστεύουν ότι ως ένα σημείο θα τους προφυλάξει από την ανεργία, όπως οι οικονομικές σπουδές, τα τουριστικά επαγγέλματα κλπ. Ως προς το μορφωτικό επίπεδο παρατηρούμε ότι ο πτυχιούχος πατέρας επιλέγει για τα παιδιά του είτε επιστήμες υγείας είτε σύγχρονα επαγγέλματα που σέβονται το ταλέντο και την προσωπικότητα των παιδιών. Τέτοια είναι τα τουριστικά επαγγέλματα ή οι μουσικές σπουδές.

Η προτίμηση των τουριστικών επαγγελμάτων δικαιολογείται και από το ότι τα παιδιά κατέχουν σε ικανοποιητικό επίπεδο μια, τουλάχιστον, ξένη γλώσσα προσόν που θεωρείται απαραίτητο για την επιτυχή εξάσκηση της συγκεκριμένης ενασχόλησης.

Στον επόμενο πίνακα 36 «*Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας*», (ερώτ. 20 ζ.)

διαπιστώνουμε ότι το πιο μεγάλο πρόβλημα, κατά τη γνώμη των παλιννοστούντων μαθητών, σε ποσοστό 20,5% είναι το εκπαιδευτικό πρόβλημα. Παρατηρείται επίσης ότι τα μικρότερα στην ηλικία παιδιά τα απασχολεί η παιδεία ίσως επειδή ξεκινούν την εκπαιδευτική τους πορεία και επιθυμούν να θεμελιώσουν την προσπάθεια αυτή με όσο το δυνατόν πιο δυνατά θεμέλια. Τα παιδιά των αποφοίτων από τεχνικές-ανώτερες σχολές επίσης θεωρούν σε υψηλότερο ποσοστό από τα υπόλοιπα παιδιά την παιδεία ως πρόβλημα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
20 Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εγκληματικότητα	13	56,5	8,1	10	43,5	4,7	23	100	6,1
Ανηθικότητα	8	38,1	5	13	61,9	6,1	21	100	5,6
Ναρκωτικά	29	43,9	18	37	56,1	17,3	66	100	17,6
Ανεργία	34	43,6	21,1	44	56,4	20,6	78	100	20,8
Απεργίες	27	49,1	16,8	28	50,9	13,1	55	100	14,7
Υγεία	7	33,3	4,3	14	66,7	6,5	21	100	5,6
Παιδεία	29	37,7	18	48	62,3	22,4	77	100	20,5
Φοροδιαφυγή	14	41,2	8,7	20	58,8	9,3	34	100	9,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,5 - DF = 7 - P > 0,05

Ο προβληματισμός αυτός των παλιννοστούντων παιδιών δικαιολογείται ως εξής: είτε γιατί οι μαθητές που παλιννοστούν αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη σχολική τους προσαρμογή είτε γιατί συγκρίνοντας τη δυνατότητα εκπαιδευτικών ευκαιριών ανάμεσα στη χώρα που ζούσαν και την Ελλάδα θεωρούν ότι το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα χωλαίνει σε αρκετά σημεία και χρήζει περαιτέρω βελτίωσης.

Κάτω από το ίδιο πρίσμα ελέγξαμε και τις απαντήσεις των μαθητών στην ερώτηση 22 *«Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων»* (πίν. 39,44).

Στην απάντηση «Ένα πιο φιλελεύθερο εκπαιδευτικό σύστημα» (ερώτ. 22β.) οι μαθητές επέλεξαν τη θετική πλευρά του πίνακα. Σε ποσοστό περίπου 85%. Είναι φυσικό τα παλιννοστούντα παιδιά να επιθυμούν τη λήψη μέτρων στον εκπαιδευτικό τομέα ειδικότερα αν αντιμετωπίζουν προβλήματα στην εκπαιδευτική τους πορεία.
Στην αντίθετη περίπτωση δηλαδή του αυστηρού εκπαιδευτικού συστήματος «κατά» είναι οι μαθητές σε συνολικό ποσοστό 65% και «υπέρ» σε ποσοστό 35%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 39
22 Σε ποιο βαθμό είστε υπερ ή κατα των παρακάτω απόψεων:
β Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

Βαθμός συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	11	73,3	6,8	4	26,7	1,9	15	100	4
	2	4	33,3	2,5	8	66,7	3,7	12	100	3,2
	3	6	23,1	3,7	20	76,9	9,3	26	100	6,9
	4	34	44,2	21,1	43	55,8	20,1	77	100	20,5
	5	23	41,8	14,3	32	58,2	15	55	100	14,7
	6	24	42,9	14,9	32	57,1	15	56	100	14,9
Υπέρ	7	59	44	36,6	75	56	35	134	100	35,7
Σύνολο		161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,4 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 44

22 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ζ Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	32	43,8	19,9	41	56,2	19,2	73	100	19,5
2	15	50	9,3	15	50	7	30	100	8
3	19	39,6	11,8	29	60,4	13,6	48	100	12,8
4	39	42,9	24,2	52	57,1	24,3	91	100	24,3
5	21	37,5	13	35	62,5	16,4	56	100	14,9
6	13	39,4	8,1	20	60,6	9,3	33	100	8,8
Υπέρ 7	22	50	13,7	22	50	10,3	44	100	11,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0

x2= 2,5 - DF = 6 - P > 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» διαπιστώθηκαν τα εξής: «υπέρ» ενός πιο αυστηρού εκπαιδευτικού συστήματος είναι η πλειοψηφία σε ποσοστό 14% (N=22) των μαθητών που ο πατέρας είναι επιστήμονας ή ελεύθερος επαγγελματίας.

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» διαπιστώσαμε ότι «υπέρ» της φιλελεύθερης παιδείας στο σχολείο, είναι η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 40,2% (N=33).

Όπως είναι φυσικό με την εκπαίδευση ταυτίζονται και οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν τα παιδιά και τους προσφέρουν τη δυνατότητα να εκμεταλλευτούν όλα τα αγαθά της διδακτικής πράξης αναπτύσσοντας παράλληλα και αξιοποιώντας κατάλληλα όλες τους τις δυνατότητες

Ρωτήσαμε λοιπόν τα υποκείμενα του δείγματός μας *«Τι ζητάς από τους καθηγητές σου»* και οι απαντήσεις που πήραμε ήταν οι εξής:

Στους πίνακες 110-117 δημοφιλέστερες απαντήσεις ήταν «Να είναι φιλικοί απέναντί μου» σε ποσοστό 50,9%, «Να είναι δίγλωσσοι και να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω» σε ποσοστό 40%. Ακολουθούν οι απαντήσεις «Να μη με κρίνουν από την εμφάνισή μου και από τα προηγούμενα σφάλματά μου» σε ποσοστό 25,6%, «Να μου λένε μπράβο, όταν το αξίζω» σε ποσοστό 17,9%, «Να επιβάλουν την πειθαρχία, όταν χρειάζεται» και «Να είναι προοδευτικοί σε ίδιο ποσοστό 12,8%, ενώ δε ζητούν «τίποτα» από τους καθηγητές τους οι μαθητές σε ποσοστό 7,5%.

Από αυτές τις επιλογές τα κορίτσια κατά πλειοψηφία ζητούν τις φιλικές σχέσεις σε ποσοστό 57,5% (N=123), την αναγνώριση σε ποσοστό 20,1% (N=43), την επιβολή πειθαρχίας από την πλευρά των καθηγητών σε ποσοστό 14% (N=30), τη συγχώρεση των προηγούμενων σφαλμάτων και την κατανόηση ανεξάρτητα από την εξωτερική τους εμφάνιση σε ποσοστό 28% (N=60). Σε όλες τις άλλες απόψεις τα αγόρια εκπροσωπούνται με μεγαλύτερα ποσοστά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 110
Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
α. Να είναι φιλικοί μαζί μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	93	50,5	57,8	91	49,5	42,5	184	100	49,1
Ναι	68	35,6	42,2	123	64,4	57,5	191	100	50,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,5 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 111
Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
β. Να είναι πάντα σωστά προετοιμασμένοι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύναλο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	149	42,8	92,5	199	57,2	93	348	100	92,8
Ναι	12	44,4	7,5	15	55,6	7	27	100	7,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 112
Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
γ. Να είναι δίγλωσσοι και να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	97	43,1	60,2	128	56,9	59,8	225	100	60
Ναι	64	42,7	39,8	86	57,3	40,2	150	100	40
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 113
Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
δ. Να μου λένε "μπράβο", όταν το αξίζω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	137	44,5	85,1	171	55,5	79,9	308	100	82,1
Ναι	24	35,8	14,9	43	64,2	20,1	67	100	17,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 114
Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
ε. Να μπορούν να επιβάλουν την πειθαρχία, όταν χρειάζεται

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	143	43,7	88,8	184	56,3	86	327	100	87,2
Ναι	18	37,5	11,2	30	62,5	14	48	100	12,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,6 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 115
Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
στ. Να μη με κρίνουν από την εμφάνιση μου και από τα προηγούμενα σφάλματα μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	125	44,8	77,6	154	55,2	72	279	100	74,4
Ναι	36	37,5	22,4	60	62,5	28	96	100	25,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 116
29 Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
ζ. Να είναι προοδευτικοί

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	139	42,5	86,3	188	57,5	87,9	327	100	87,2
Ναι	22	45,8	13,7	26	54,2	12,1	48	100	12,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,1 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 117
Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
η. Τίποτα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	140	40,3	87	207	59,7	96,7	347	100	92,5
Ναι	21	75	13	7	25	3,3	28	100	7,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,6 - DF = 1 - P < 0,05

Σε ίδιο περίπου ποσοστό 54%, που αποτελεί την πλειοψηφία, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στη δεύτερη και τέταρτη επαγγελματική κατηγορία, επιθυμούν από τους καθηγητές

να είναι φιλικοί μαζί τους. Οι μαθητές που ο πατέρας είναι τεχνικός επιθυμεί σε μεγαλύτερο ποσοστό 43,4% (N=36) από τις υπόλοιπες επαγγελματικές κατηγορίες να είναι το εκπαιδευτικό προσωπικό δίγλωσσο και να λύνει με προθυμία τις μαθητικές απορίες. Την πειθαρχία επιζητούν τα παιδιά των μισθωτών σε ποσοστό 17,1% (N=14) που αποτελεί την πλειοψηφία των υποκειμένων που επέλεξαν αυτή την απάντηση. Τέλος, τίποτα δεν επιθυμούν τα παιδιά από την πλευρά των διδασκόντων, όταν ο πατέρας ανήκει κυρίως στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 17% (N=9).

Τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού ζητούν κυρίως να είναι απέναντί τους οι καθηγητές φιλικοί και να μην κρίνονται από την εμφάνιση ή τα προηγούμενα σφάλματα σε αντίστοιχα ποσοστά 58,3% (N=49) και 38,1% (N=32). Τα παιδιά που ο πατέρας είναι απόφοιτος Γυμνασίου, επιζητούν την πειθαρχία σε ποσοστό 15% (N=21), ενώ τα της τρίτης κατηγορίας επιθυμούν να είναι οι εκπαιδευτικοί δίγλωσσοι λύνοντας τις απορίες τους και λέγοντας τους «μπράβο» σε ποσοστά 47,6% (N=39) και 22% (N=18) αντίστοιχα. Τέλος, της τέταρτης κατηγορίας επιθυμούν τη σωστή προετοιμασία των διδασκόντων και την προοδευτικότητα σε ποσοστά 14,5% (N=10) και 18,8% (N=13) αντίστοιχα.

Τα παιδιά που έχουν την Ελληνική μητρική γλώσσα επιθυμούν περισσότερο τους δίγλωσσους εκπαιδευτικούς και που είναι πρόθυμοι να τους λύσουν τις απορίες και να τους λένε «μπράβο». Αντίθετα αυτά που θεωρούν μητρική γλώσσα κάποια άλλη προτιμούν τη φιλικότητα, τη σωστή προετοιμασία, την προοδευτικότητα ή αδιαφορούν πλήρως για τους διδάσκοντες καθηγητές τους.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια και τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού είναι πιο ευαίσθητα στις διαπροσωπικές τους σχέσεις με τους καθηγητές και όχι τόσο σε θέματα μαθησιακά. Όσα παιδιά έχουν πατέρα ελεύθερο επαγγελματία ή τεχνικό που αποφοίτησε από κάποια αντίστοιχη σχολή ή θεωρούν την Ελληνική ως μητρική γλώσσα επιζητούν καλύτερες μαθησιακές συνθήκες που περιβάλλονται όμως από τη φιλική διάθεση του εκπαιδευτικού. Αντίθετα η πειθαρχία έλκει περισσότερο τα παιδιά των μισθωτών και των αποφοίτων Γυμνασίου, ενώ δεν επιζητούν «τίποτα» από τους καθηγητές τους τα παιδιά των οποίων ο πατέρας δεν ασκεί ένα από τα προαναφερόμενα και κατατασσόμενα επαγγέλματα ή επίσης τα ξενόγλωσσα παιδιά. Την υπευθυνότητα στη διάρκεια της διδακτικής πράξης και τη διάθεση να αντιληφθούν τα προβλήματα των παλιννοστούντων μαθητών μέσα από το πνεύμα της προοδευτικότητας επιζητούν τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου.

Για τους ίδιους λόγους διερευνήσαμε την απάντηση «σπουδές» της ερώτησης «*Τι χρειάζεται για να πετύχεις*» (ερώτ. 38 β.).

Τις **σπουδές** λοιπόν θεωρούν σημαντικό στοιχείο επιτυχίας το 32% των μαθητών έναντι του 68% που απάντησαν αρνητικά. Οι μαθητές γυναικείου φύλου τις θεωρούν σημαντικές πιο πολύ από τα αγόρια σε ποσοστό 35,5% (N=76), οι ηλικίας 12-14 ετών τις θεωρούν σε υψηλότερο ποσοστό 37,1% (N=39) απαραίτητες, ενώ σε παρόμοιο ποσοστό 30% οι δυο άλλες ηλικιακές ομάδες. Τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 40,6% (N=28) αποτελούν την πλειοψηφία των υποκειμένων που έκαναν αυτή την επιλογή. Επίσης σε ποσοστό 34,2% (N=69) οι ελληνόγλωσσοι μαθητές δίνουν σημασία στις σπουδές περισσότερο από τους ξενόγλωσσους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 172
38 Τι χρειάζεται για να πετύχεις.
β σπουδές

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	117	45,9	72,7	138	54,1	64,5	255	100	68
Ναι	44	36,7	27,3	76	63,3	35,5	120	100	32
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2.8 - DF = 1 - P < 0.05

2.1.2.3. Στάσεις

«*Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;*» Με την ερώτηση αυτή (ερώτ. 27) σκιαγραφούνται οι στάσεις των μαθητών ως προς το κράτος (πίνακας 37).
Η πλειοψηφία των μαθητών θεωρεί ότι πρέπει να προσεχθεί η οικονομία σε ποσοστό 30,9% (πιο ευαισθητοποιημένα είναι τα μικρότερα παιδιά, τα παιδιά αποφοίτων γυμνασίου, των μισθωτών και τα ελληνόφωνα), ενώ έπονται σε ποσοστό 21,3% τα κοινωνικά προβλήματα (ο προβληματισμός αυξάνει όσο μεγαλώνει η ηλικία των μαθητών, για τα παιδιά αποφοίτων δημοτικού και τεχνικών και τέλος για τα ξενόγλωσσα παιδιά). Η προστασία του περιβάλλοντος σε ποσοστό 14,4% (που προβληματίζει κυρίως τις μικρότερες ηλικίες και τα παιδιά αποφοίτων γυμνασίου), η εσωτερική πολιτική σε ποσοστό 12,5% (προβληματίζει κυρίως τα παιδιά των πτυχιούχων, των μη κατατασσόμενων επαγγελμάτων και τα ξενόγλωσσα), η γλώσσα και ο πολιτισμός 9,3% (ο προβληματισμός αυξάνει όσο μεγαλώνει η ηλικία των μαθητών, για τα παιδιά των πτυχιούχων και των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
21 Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
τη γλώσσα και τον πολιτισμό	17	48,6	10,6	18	51,4	8,4	35	100	9,3
την εξωτερική πολιτική	8	47,1	5	9	52,9	4,2	17	100	4,5
την οικονομία	53	45,7	32,9	63	54,3	29,4	116	100	30,9
την εσωτερική πολιτική	18	38,3	11,2	29	61,7	13,6	47	100	12,5
τα κοινωνικά προβλήματ	30	37,5	18,6	50	62,5	23,4	80	100	21,3
την προστασία του περιβάλλοντος	23	42,6	14,3	31	57,4	14,5	54	100	14,4
τον αθλητισμό	3	60	1,9	2	40	0,9	5	100	1,3
τον τουρισμό	9	42,9	5,6	12	57,1	5,6	21	100	5,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2.9 - DF = 7 - P > 0.05

Τον αθλητισμό που έχει ποσοστό 1,3% θεωρούν σημαντικό τα παιδιά που έχουν μητρική γλώσσα την Ελληνική σε ποσοστό 2% (N=4). Τα παιδιά που θεωρούν ως μητρική κάποια άλλη γλώσσα δίνουν μεγαλύτερα ποσοστά στον τουρισμό 8,1% (N=14) επί συνολικού ποσοστού 5,6% και την εξωτερική πολιτική 5,2% (N=9) επί συνολικού ποσοστού 4,5%.
Άρα τα παιδιά που θα μπουν σε λίγο στο στίβο της ζωής βλέπουν περισσότερο ιδεολογική και πολιτιστική επίλυση των προβλημάτων. Οι μισθωτοί γονείς που είναι λογικό ο μισθός να μην τους ικανοποιεί ενδιαφέρονται περισσότερο για την οικονομική επίλυση των προβλημάτων μιας χώρας, ενώ οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και οι πτυχιούχοι θεωρούν πολύ σημαντικό να υποστηριχθούν οι κοινωνικοί και πολιτιστικοί τομείς μιας χώρας
Στον επόμενο πίνακα 120 ερώτηση 32, που αναφέρεται τόσο στη συμπεριφορά όσο και τη στάση των μαθητών σε διαφορους ιδιωτικούς-δημόσιους χώρους γενικά αλλά και στο σχολικό χώρο ειδικότερα διαπιστώσαμε τα εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 120
32 Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	107	37	66,5	182	63	85	289	100	77,1
Ναι	54	62,8	33,5	32	37,2	15	86	100	22,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 17.9 - DF = 1 - P < 0.05

Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 26,8% (N=42) αποτελούν την πλειοψηφία που δήλωσε ότι έχει γίνει η αιτία πρόκλησης υλικών φθορών. Ως προς το «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα» δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση. Και εδώ τα παιδιά που δε θεωρούν μητρική τη γλώσσα μας εμφανίζουν μεγαλύτερη καταστροφική διάθεση σε ποσοστό 25,4% (N=44) από τα παιδιά που αισθάνονται ικανοποιημένα ως προς το γλωσσικό τους επίπεδο με αποτέλεσμα το ποσοστό των μαθητών που δήλωσε ότι προξένησαν ζημιές πέφτει στο 20,8% (N=42).
Συνάγεται λοιπόν το συμπέρασμα ότι τα αγόρια, τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και αυτά που δε θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική προκαλούν συχνότερα υλικές ζημιές.

2.1.2.4. Στερεότυπες αντιλήψεις

Για να ανιχνεύσουμε ακόμη περισσότερο το πώς νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές για τους Έλληνες, ανθρώπους με τους οποίους έρχονται σε καθημερινή επαφή στον κοινωνικό τους περίγυρο, ζητήθηκε να απαντήσουν στην ερώτηση «*Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες*» (ερώτ. 25), αναφέροντας πρώτα τα θετικά στοιχεία και κατόπιν τα αρνητικά.
Στο υπό συζητηση ερώτημα για τους Έλληνες τα υποκείμενά μας θέτουν τέσσερις θετικούς βασικούς χαρακτηρισμούς:

α) σε ποσοστό 97% το χαρακτηρισμό «καλοί»

β) σε ποσοστό 16,7% το χαρακτηρισμό «περήφανοι»

γ) σε ποσοστό 14,1% το χαρακτηρισμό «γλεντζέδες»

δ) σε ποσοστό 8,5% το χαρακτηρισμό «φιλόξενοι»

Το χαρακτηρισμό «καλοί» επέλεξαν σε ίσο περίπου ποσοστό 97%, η τρίτη και η τέταρτη κατηγορία επαγγελμάτων, όλα σχεδόν τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου και Τεχνικής-ανωτέρας σχολής. Το χαρακτηρισμό «περήφανοι» επέλεξαν κατά κύριο λόγο οι μαθητές με επάγγελμα πατέρα «μισθωτός» σε ποσοστό 33,3% (N=2) και οι μαθητές με πατέρα απόφοιτο ανώτερης τεχνικής σχολής σε ποσοστό 66,7% (N=2). «Γλεντζέδες» κρίνονται οι Έλληνες σε ποσοστό 25% (N=3) από τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού. Οι μαθητές που θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική είναι αυτοί που δίνουν κατά πλειοψηφία μεγαλύτερα ποσοστά στα παραπάνω επίθετα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 71

25 Κατα τη γνωμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;

α Θετικά στοιχεία. Πρώτη επιλογή

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοί	97	42,9	98	129	57,1	96,3	226	100	97
Κακοί	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,4
Ευγενικοί	1	100	1	-	-	-	1	100	0,4
Έξυπνοι	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,4
Γλεντζέδες	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,4
Καλοπροαίρετοι	1	100	1	-	-	-	1	100	0,4
Πλούσιοι	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,4
Παραδοσιακοί	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,4
Σύνολο	99	42 5	100	134	57,5	100	233		100

Δεν απαντησαν 142

x2= 6 4 – DF = 7 - P < 0,05

Στη συνέχεια τα υποκείμενα θέτουν τέσσερις βασικούς αλλά αρνητικούς χαρακτηρισμούς

α) σε ποσοστό 98,1% το χαρακτηρισμό «κακοί»

β) σε ποσοστό 23,1% το χαρακτηρισμό«κουτσομπόληδες»

γ) σε ποσοστό 13,4% το χαρακτηρισμό «ρατσιστές»

δ) σε ποσοστό 9,6% το χαρακτηρισμό «ανοργάνωτοι»

Το χαρακτηρισμό «κακοί» επέλεξαν κυρίως οι μαθητές που ο πατέρας τους ήταν μισθωτός σε ποσοστό 98,9% (N=92), πτυχιούχος σε ποσοστό 100% (N=31). «Ρατσιστές» κρίθηκαν σε ποσοστό 20% πάλι τα παιδιά των μισθωτών, «ανοργάνωτοι» τέλος, είναι οι Έλληνες για την πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 23,1% όταν ο πατέρας τους εργάζεται ως τεχνικός, σε ποσοστό 14,3% (N=3) όταν ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής –ανώτερης σχολής και τέλος οι μαθητές που ο πατέρας εργάζεται ως επιστήμονας ή ελεύθερος επαγγελματίας σε ποσοστό 33,3% (N=4) χαρακτήρισαν τους Έλληνες «κουτσομπόληδες».

Το χαρακτηρισμό «κακοί» επέλεξαν σε ίδιο ακριβώς ποσοστό και οι δυο κατηγορίες μαθητών, δηλ. και αυτοί που θεωρούν την Ελληνική μητρική αλλά και αυτοί που δεν τη θεωρούν. Στους υπόλοιπους, όμως, τρεις χαρακτηρισμούς η πλειοψηφία αυτών των

μαθητών που θεωρούν τους Έλληνες «κουτσομπόληδες», σε ποσοστό 23,5% (N=4) θεωρούν την Ελληνική γλώσσα μητρική έναντι αυτών που δεν τη θεωρούν σε ποσοστό 22,2% (N=2). «Ρατσιστές» θεωρεί τους Έλληνες και πάλι η πλειοψηφία των ελληνόγλωσσων μαθητών σε ποσοστό 14% (N=14) έναντι των ξενόγλωσσων 12,7% (N=13) και «ανοργανωτους» σε ποσοστό 14% (N=8) έναντι του 4,3% (N=2) των ξενογλωσσων μαθητών

ΠΙΝΑΚΑΣ 72
25 Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
β Θετικά στοιχεία Δεύτερη επιλογή

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Φιλελεύθεροι	8	57,1	8,3	6	42,9	4,7	14	100	6,3
Ηθικοί – θρήσκοι	3	50	3,1	3	50	2,3	6	100	2,7
Φιλόξενοι	7	36,8	7,3	12	63,2	9,4	19	100	8,5
Προοδευτικοί	4	44,4	4,2	5	55,6	3,9	9	100	4
Κακοί	24	47,1	25	27	52,9	21,1	51	100	22,8
Ευγενικοί	4	36,4	4,2	7	63,6	5,5	11	100	4,9
Έξυπνοι	4	26,7	4,2	11	73,3	8,6	15	100	6,7
Φιλάνθρωποι	3	42,9	3,1	4	57,1	3,1	7	100	3,1
Εξυπηρετικοί	1	50	1	1	50	0,8	2	100	0,9
Ωραίοι	6	33,3	6,3	12	66,7	9,4	18	100	8
Σωστοί	2	28,6	2,1	5	71,4	3,9	7	100	3,1
Θαρραλέοι	2	33,3	2,1	4	66,7	3,1	6	100	2,7
Γλεντζέδες	5	27,8	5,2	13	72,2	10,2	18	100	8
Καλοπροαίρετοι	1	50	1	1	50	0,8	2	100	0,9
Δραστήριοι	3	42,9	3,1	4	57,1	3,1	7	100	3,1
Καλοφαγάδες	2	66,7	2,1	1	33,3	0,8	3	100	1,3
Κανονικοί	3	37,5	3,1	5	62,5	3,9	8	100	3,6
Κοινωνικοί	3	60	3,1	2	40	1,6	5	100	2,2
Ανδρείοι	4	100	4,2	-	-	-	4	100	1,8
Πλούσιοι	3	75	3,1	1	25	0,8	4	100	1,8
Παραδοσιακοί	1	25	1	3	75	2,3	4	100	1,8
Περήφανοι	-	-	-	1	100	0,8	1	100	0,4
Μεγαλόψυχοι	1	100	1	-	-	-	1	100	0,4
Αισθηματικοί	2	100	2,1	-	-	-	2	100	0,9
Σύνολο	96	42,9	100	128	57,1	100	224		100

Δεν απάντησαν 151
x2= 20,6 - DF = 23 - P > 0,05

Συνάγεται το συμπέρασμα από τα παραπάνω ότι όσο ανεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα και οι μαθητές καλυτερεύουν το γλωσσικό τους επίπεδο στην Ελληνική, τόσο δίνουν μεγαλύτερα ποσοστά στους αρνητικούς χαρακτηρισμούς. Ενώ αντίστροφα στους θετικούς χαρακτηρισμούς προηγούνται τα ποσοστά των μισθωτών και αποφοίτων Δημοτικού.

Στους πίνακες 71-74 παραθέτουμε σε πλήρη μορφή και τις τέσσερις επιλογές των υποκειμένων ως προς τη θετική εικόνα που αποκομίζουν από τους Έλληνες. Ως θετικά λοιπόν χαρακτηριστικά των Ελλήνων παρατίθενται τα σχετικά επίθετα.

Καλοί, ευγενικοί, έξυπνοι, γλεντζέδες, καλοπροαίρετοι, πλούσιοι, παραδοσιακοί, φιλελεύθεροι, θρήσκοι, φιλόξενοι, προοδευτικοί, φιλάνθρωποι, εξυπηρετικοί, ωραίοι,

σωστοί, θαρραλέοι, δραστήριοι, καλοφαγάδες, κανονικοί, ανδρείοι, μεγαλόψυχοι, αισθηματικοί, κοινωνικοί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 73
25 Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
γ Θετικά στοιχεία Τρίτη επιλογή

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ηθικοί – θρήσκοι	-	-	-	3	100	6,5	3	100	4,2
Φιλόξενοι	-	-	-	2	100	4,3	2	100	2,8
Κακοί	2	28,6	8	5	71,4	10,9	7	100	9,9
Ευγενικοί	3	37,5	12	5	62,5	10,9	8	100	11,3
Έξυπνοι	-	-	-	4	100	8,7	4	100	5,6
Φιλάνθρωποι	2	40	8	3	60	6,5	5	100	7
Εξυπηρετικοί	1	33,3	4	2	66,7	4,3	3	100	4,2
Ωραίοι	-	-	-	3	100	6,5	3	100	4,2
Σωστοί	2	66,7	8	1	33,3	2,2	3	100	4,2
Θαρραλέοι	1	50	4	1	50	2,2	2	100	2,8
Γλεντζέδες	3	30	12	7	70	15,2	10	100	14,1
Καλοπροαίρετοι	2	66,7	8	1	33,3	2,2	3	100	4,2
Δραστήριοι	-	-	-	3	100	6,5	3	100	4,2
Κανονικοί	-	-	-	2	100	4,3	2	100	2,8
Κοινωνικοί	-	-	-	1	100	2,2	1	100	1,4
Πλούσιοι	4	100	16	-	-	-	4	100	5,6
Παραδοσιακοί	3	60	12	2	40	4,3	5	100	7
Περήφανοι	1	50	4	1	50	2,2	2	100	2,8
Αισθηματικοί	1	100	4	-	-	-	1	100	1,4
Σύνολο	25	35,2	100	46	64,8	100	71		100

Δεν απάντησαν 304
x2= 23,6 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 74
25 Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
δ Θετικά στοιχεία Τέταρτη επιλογή

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κακοί	-	-	-	1	100	11,1	1	100	5,6
Ευγενικοί	1	100	11,1	-	-	-	1	100	5,6
Έξυπνοι	2	100	22,2	-	-	-	2	100	11,1
Φιλάνθρωποι	-	-	-	1	100	11,1	1	100	5,6
Εξυπηρετικοί	-	-	-	1	100	11,1	1	100	5,6
Ωραίοι	-	-	-	1	100	11,1	1	100	5,6
Σωστοί	1	100	11,1	-	-	-	1	100	5,6
Θαρραλέοι	-	-	-	1	100	11,1	1	100	5,6
Γλεντζέδες	-	-	-	1	100	11,1	1	100	5,6
Καλοπροαίρετοι	1	100	11,1	-	-	-	1	100	5,6
Δραστήριοι	-	-	-	1	100	11,1	1	100	5,6
Κοινωνικοί	-	-	-	1	100	11,1	1	100	5,6
Περήφανοι	2	66,7	22,2	1	33,3	11,1	3	100	16,7
Αισθηματικοί	2	100	22,2	-	-	-	2	100	11,1
Σύνολο	9	50	100	9	50	100	18		100

Δεν απάντησαν 357
x2= 15,3 - DF = 13 - P < 0,05

Στους πίνακες 75-78 παρατίθενται σε πλήρη μορφή και οι τέσσερις επιλογές των υποκειμένων ως προς την αρνητική εικόνα που έχουν διαμορφώσει για τους Έλληνες. Ως αρνητικά λοιπόν χαρακτηριστικά για τους Έλληνες αναφέρονται τα επίθετα:
κακοί, πονηροί, αδιάφοροι, εγωιστές, ζηλιάρηδες, τεμπέληδες, επιθετικοί, ρατσιστές, υποκριτές, αυθάδεις, κομπλεξικοί, ανώριμοι, ανοργάνωτοι, φοροφυγάδες, συμφεροντολόγοι, χαζοί, ιδιότροποι, άδικοι, αφιλόξενοι, γκρινιάρηδες, οπισθοδρομικοί, φωνακλάδες, ανεύθυνοι, ανυπόμονοι, αυταρχικοί, χυδαίοι, φιλοχρήματοι, κουτσομπόληδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 75
25 Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α Αρνητικά στοιχεία Πρώτη επιλογή

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κακοί	80	38,5	98,8	128	61,5	97,7	208	100	98,1
Πονηροί	-	-	-	1	100	0,8	1	100	0,5
Αδιάφοροι	1	100	1,2	-	-	-	1	100	0,5
Εγωιστές	-	-	-	1	100	0,8	1	100	0,5
Ζηλιάρηδες	-	-	-	1	100	0,8	1	100	0,5
Σύνολο	81	38,2	100	131	61,8	100	212		100

Δεν απάντησαν 163
x2= 3,4 – DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 76
25 Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α Αρνητικά στοιχεία Δεύτερη επιλογή

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τεμπέληδες	5	31,3	6,5	11	68,8	8,8	16	100	7,9
Επιθετικοί	8	30,8	10,4	18	69,2	14,4	26	100	12,9
Ρατσιστές	13	48,1	16,9	14	51,9	11,2	27	100	13,4
Πονηροί	2	25	2,6	6	75	4,8	8	100	4
Υποκριτές	6	35,3	7,8	11	64,7	8,8	17	100	8,4
Αδιάφοροι	6	35,3	7,8	11	64,7	8,8	17	100	8,4
Κακοί	2	28,6	2,6	5	71,4	4	7	100	3,5
Αυθάδεις	3	42,9	3,9	4	57,1	3,2	7	100	3,5
Κομπλεξικοί	2	25	2,6	6	75	4,8	8	100	4
Εγωιστές	5	45,5	6,5	6	54,5	4,8	11	100	5,4
Ανώριμοι	3	42,9	3,9	4	57,1	3,2	7	100	3,5
Ανοργάνωτοι	2	25	2,6	6	75	4,8	8	100	4
Φοροφυγάδες	4	57,1	5,2	3	42,9	2,4	7	100	3,5
Συμφεροντολόγοι	2	50	2,6	2	50	1,6	4	100	2
Ζηλιάρηδες	3	50	3,9	3	50	2,4	6	100	3
Χαζοί	-	-	-	1	100	0,8	1	100	0,5
Ιδιότροποι	1	100	1,3	-	-	-	1	100	0,5
Άδικοι	2	100	2,6	-	-	-	2	100	1
Αφιλόξενοι	1	25	1,3	3	75	2,4	4	100	2
Γκρινιάρηδες	1	25	1,3	3	75	2,4	4	100	2
Οπισθοδρομικοί	1	100	1,3	-	-	-	1	100	0,5
Φωνακλάδες	2	66,7	2,6	1	33,3	0,8	3	100	1,5
Ανεύθυνοι	-	-	-	2	100	1,6	2	100	1
Ανυπόμονοι	1	50	1,3	1	50	0,8	2	100	1
Αυταρχικοί	1	25	1,3	3	75	2,4	4	100	2
Χυδαίοι	1	50	1,3	1	50	0,8	2	100	1
Σύνολο	77	38,1	100	125	61,9	100	202		100

Δεν απάντησαν 173
x2= 16,7 - DF = 25 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 77
25 Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α Αρνητικά στοιχεία Τρίτη επιλογή

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Επιθετικοί	1	50	2,6	1	50	1,5	2	100	1,9
Ρατσιστές	-	-	-	3	100	4,5	3	100	2,9
Πονηροί	1	25	2,6	3	75	4,5	4	100	3,8
Υποκριτές	2	50	5,3	2	50	3	4	100	3,8
Αδιάφοροι	1	50	2,6	1	50	1,5	2	100	1,9
Κακοί	2	50	5,3	2	50	3	4	100	3,8
Αυθάδεις	-	-	-	1	100	1,5	1	100	1
Κομπλεξικοί	-	-	-	5	100	7,6	5	100	4,8
Εγωιστές	3	42,9	7,9	4	57,1	6,1	7	100	6,7
Ανώριμοι	4	80	10,5	1	20	1,5	5	100	4,8
Ανοργάνωτοι	4	40	10,5	6	60	9,1	10	100	9,6
Φοροφυγάδες	-	-	-	3	100	4,5	3	100	2,9
Συμφεροντολόγοι	1	14,3	2,6	6	85,7	9,1	7	100	6,7
Ζηλιάρηδες	1	50	2,6	1	50	1,5	2	100	1,9
Χαζοί	-	-	-	3	100	4,5	3	100	2,9
Ιδιότροποι	1	50	2,6	1	50	1,5	2	100	1,9
Άδικοι	2	50	5,3	2	50	3	4	100	3,8
Αφιλόξενοι	1	25	2,6	3	75	4,5	4	100	3,8
Γκρινιάρηδες	1	50	2,6	1	50	1,5	2	100	1,9
Φιλοχρήματοι	1	33,3	2,6	2	66,7	3	3	100	2,9
Οπισθοδρομικοί	3	75	7,9	1	25	1,5	4	100	3,8
Κουτσομποληδες	1	16,7	2,6	5	83,3	7,6	6	100	5,8
Φωνακλάδες	2	66,7	5,3	1	33,3	1,5	3	100	2,9
Ανεύθυνοι	3	60	7,9	2	40	3	5	100	4,8
Ανυπόμονοι	1	100	2,6	-	-	-	1	100	1
Αυταρχικοί	2	50	5,3	2	50	3	4	100	3,8
Χυδαίοι	-	-	-	4	100	6,1	4	100	3,8
Σύνολο	38	36,5	100	66	63,5	100	104		100

Δεν απάντησαν 271
x2= 26,8 - DF = 26 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 78
25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Τέταρτη επιλογή

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πονηροί	-	-	-	1	100	5,9	1	100	3,8
Υποκριτές	-	-	-	1	100	5,9	1	100	3,8
Εγωιστές	-	-	-	2	100	11,8	2	100	7,7
Ανοργάνωτοι	-	-	-	1	100	5,9	1	100	3,8
Ζηλιάρηδες	-	-	-	1	100	5,9	1	100	3,8
Χαζοί	1	100	11,1	-	-	-	1	100	3,8
Ιδιότροποι	-	-	-	2	100	11,8	2	100	7,7
Αφιλόξενοι	-	-	-	1	100	5,9	1	100	3,8
Γκρινιάρηδες	2	100	22,2	-	-	-	2	100	7,7
Φιλοχρήματοι	-	-	-	1	100	5,9	1	100	3,8
Κουτσομπόληδες	2	33,3	22,2	4	66,7	23,5	6	100	23,1
Φωνακλάδες	3	75	33,3	1	25	5,9	4	100	15,4
Ανυπόμονοι	-	-	-	1	100	5,9	1	100	3,8
Αυταρχικοί	1	100	11,1	-	-	-	1	100	3,8
Χυδαίοι	-	-	-	1	100	5,9	1	100	3,8
Σύνολο	9	34,6	100	17	65,4	100	26		100

Δεν απάντησαν 349
x2= 16,7 - DF = 14 - P < 0,05

2.1.2.5. Ελεύθερος χρόνος

Όπως διαπιστώθηκε και προηγουμένως πολλές υποερωτήσεις της ερώτησης 34 (πίν. 123- 144) και ερώτησης 35 (πίν 145-150) χρησιμοποιήθηκαν για να δώσουμε απαντήσεις σε ερωτήματα όπως π.χ. ποια είναι η γλωσσική, η πολιτισμική ταυτότητα των παλιννοστούντων μαθητών κλπ.

Για το λόγο αυτό θα παραλείψουμε τους προαναφερθέντες πίνακες, ενώ κάθε ενδιαφερόμενος θα μπορεί να ανατρέξει σ' αυτούς για τη μελέτη των σχετικών συμπερασμάτων

Για το λόγο αυτό θα περιοριστούμε εδώ στην ερώτηση 36 «*Ποιο είναι το χόμπι σου*» (πίν. 151-162) που είναι σχετική με τις προηγούμενες. Όλες οι απαντήσεις καθώς η ερώτηση ήταν ανοικτού τύπου κωδικοποιήθηκαν, ενώ σε όλες τις περιπτώσεις η πλειοψηφία των μαθητών έδωσε μεγάλη υπεροχή στην απάντηση «Όχι».

Το **διάβασμα** επέλεξαν σε χαμηλό ποσοστό το 15,7% των μαθητών. Παρατηρείται ότι τα κορίτσια σε ποσοστό 20,1% (N=43) διαβάζουν περισσότερο από τα αγόρια και ότι όσο πιο μεγάλα είναι τα παιδιά στην ηλικία τόσο αυξάνει και το ποσοστό των παιδιών που αντλούν ευχαριστηση από την ανάγνωση ενός βιβλίου. Έτσι τα παιδιά 17-19 ετών έχουν ποσοστό 17,9% (N=24) και έπεται η αμέσως μικρότερη ηλικία σε ποσοστό 16,2% (N=22). Το μικρότερο ποσοστό έδωσε η μικρότερη ηλικιακή ομάδα των μαθητών δηλ 12,4%

(N=13). Τα παιδιά πτυχιούχων σε ποσοστό 23,2% (N=16) αποτελούν την πλειοψηφία των εφήβων που αγαπούν το διάβασμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 151
36 Ποιο είναι το χόμπι σου;
α. Το διάβασμα

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	145	45,9	90,1	171	54,1	79,9	316	100	84,3
Ναι	16	27,1	9,9	43	72,9	20,1	59	100	15,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7.1 - DF = 1 - P < 0.05

Η επιλογή των θετικών απαντήσεων επί του συνόλου ήταν 43,7% έναντι του 56,3% των αρνητικών. Το αντίθετο ακριβώς παρατηρείται στην επιλογή της **γυμναστικής** ως προς το «φύλο» και την «ηλικία». Τα αγόρια προτιμούν την άθληση σε ποσοστό 54% (N=87), κατά 18 ποσοστιαίες μονάδες, περισσότερο από τα κορίτσια. Όσο πιο μικρά είναι τα παιδιά στην ηλικία τόσο αυξάνει και το ποσοστό των παιδιών που όταν ασκούνται αισθάνονται ιδιαίτερη ευχαρίστηση. Έτσι ενώ τα παιδιά 17-19 ετών έχουν ποσοστό 38,1% (N=51), η μικρότερη ηλικία έχει ποσοστό 48,6% (N=51).

ΠΙΝΑΚΑΣ 152
36 Ποιο είναι το χόμπι σου;
β. Η γυμναστική

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	74	35,1	46	137	64,9	64	211	100	56,3
Ναι	87	53	54	77	47	36	164	100	43,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12.1 - DF = 1 - P < 0,05

Η **μουσική** έλκει το 22,7% σε αντίθεση με το 77,3% των μαθητών που δεν την επέλεξαν. Παρατηρείται και εδώ ότι τα κορίτσια δείχνουν πιο ευαίσθητα σε ποσοστό 26,6% (N=57) από τα αγόρια καθώς τα ξεπερνούν κατά εννέα ποσοστιαίες μονάδες, επίσης όσο πιο μεγάλα είναι τα παιδιά στην ηλικία τόσο αυξάνει και το ποσοστό των παιδιών που αντλούν ευχαρίστηση από ένα μουσικό άκουσμα.
Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,22 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,26 και στα 161 αγόρια Μ.Ο 0,17. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 52% το Μ.Ο των αγοριών και κατά 18% το γενικό Μ.Ο (βλ. παρ.)
Έτσι τα παιδιά 17-19 ετών έχουν ποσοστό 26,9% (N=36) ενώ η μικρότερη ηλικία 16,2% (N=17). Η γενική εικόνα παραμένει η ίδια, όπως και για την επιλογή διάβασμα.
Η μουσική ενθουσιάζει ακόμη περισσότερο τους ελληνόγλωσσους μαθητές σε ποσοστό 24,3% (N=49)

ΠΙΝΑΚΑΣ 153
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
γ. Η μουσική

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	133	45,9	82,6	157	54,1	73,4	290	100	77,3
Ναι	28	32,9	17,4	57	67,1	26,6	85	100	22,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,4 - DF = 1 - P < 0,05

Την ίδια γενική εικόνα δίνει και ο επόμενος πίνακας 154 που αναφέρεται στον **κινηματογράφο** με ποσοστό θετικών απαντήσεων 4,5%. Εδώ παρατηρούμε ότι σε ποσοστό 8,6% (N=12) τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου αποτελούν την πλειοψηφία των υποκειμένων που αγαπούν το σινεμά. Οι ελληνόγλωσσοι μαθητές δείχνουν μεγαλύτερη προτίμηση σε ποσοστό 5,9% (N= 12) για τον κινηματογράφο από τα ξενόγλωσσα παιδιά. Επίσης τα κορίτσια υπερτερούν των αγοριών κατά 2,5 περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 154
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
δ. Ο κινηματογράφος

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	156	43,6	96,9	202	56,4	94,4	358	100	95,5
Ναι	5	29,4	3,1	12	70,6	5,6	17	100	4,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,3 - DF = 1 - P < 0,05

Για το **θέατρο** μόνο οι μαθητές ηλικίας 17-19 ετών εκδήλωσαν ενδιαφέρον σε ποσοστό επί του συνόλου 0,5%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 155
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ε. Το θέατρο

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	160	42,9	99,4	213	57,1	99,5	373	100	99,5
Ναι	1	50	0,6	1	50	0,5	2	100	0,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0,05

Μικρό ήταν το ποσοστό και για την επιλογή **εκδρομές-ταξίδια** που αγγίζει μόλις το 1,9%. Γι' αυτόν τον τρόπο διασκέδασης ενδιαφέρονται κυρίως οι 12-14 ετών μαθητές σε ποσοστό 2,9% (N=3) και λίγο λιγότερο οι 17-19 ετών σε ποσοστό 2,2% (N=3). Επίσης σε

ίδιο ποσοστό 2,5% ενδιαφέρονται τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου και τεχνικής-ανώτερης σχολής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 156
36 Ποιο είναι το χόμπι σου.
στ Εκδρομές - ταξίδια

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	158	42,9	98,1	210	57,1	98,1	368	100	98,1
Ναι	3	42,9	1,9	4	57,1	1,9	7	100	1,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

Για το **χορό** το ποσοστό θετικών απαντήσεων ήταν 6,7%, και ενδιαφέρονται κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 11,2% (N=24)-μόνο ένα αγόρι επέλεξε αυτόν τον τρόπο έκφρασης του ψυχικού του κόσμου-, οι 15-16 ετών μαθητές σε ποσοστό 10,3% (N=14). Λιγότερο ενδιαφέρονται οι 17-19 ετών σε ποσοστό 6% (N=8) και τέλος οι 12-14 ετών σε ποσοστό 2,9% (N=3). Για το χορό ενδιαφέρεται επίσης η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 9,6% (N=8) που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα και τα παιδιά που θεωρούν μητρική την Ελληνική σε ποσοστό 7,4% (N=15).

ΠΙΝΑΚΑΣ 157
36 Ποιο είναι το χόμπι σου.
ζ Ο χορός

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	160	45,7	99,4	190	54,3	88,8	350	100	93,3
Ναι	1	4	0,6	24	96	11,2	25	100	6,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 16,5 - DF = 1 - P < 0,05

Στη συνέχεια, οι **ξένες γλώσσες** ενδιαφέρουν τους μαθητές μόνο σε ποσοστό 0,8% και από αυτούς δύο είναι ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 1,5% και ένας 12-14 ετών σε ποσοστό 1%. Το ίδιο περίπου ποσοστό παρουσιάζουν τα παιδιά των αποφοίτων του Γυμνασίου και των πτυχιούχων που δείχνουν προτίμηση στις ξένες γλώσσες, καθώς και τα ξενόγλωσσα παιδιά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 158
36 Ποιο είναι το χόμπι σου.
η Οι ξένες γλώσσες

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	160	43	99,4	212	57	99,1	372	100	99,2
Ναι	1	33,3	0,6	2	66,7	0,9	3	100	0,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .1 - DF = 1 - P > 0,05

Η **οικογένεια** σε ποσοστό θετικών απαντήσεων 1,3%, ενδιαφέρει περισσότερο τα κορίτσια σε ποσοστό 1,9% (N=4) και μόνο τρεις μαθητές ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 2,2% και έναν 12-14 ετών σε ποσοστό 1%. Η οικογένεια ενδιαφέρει σε ίδιο μικρό ποσοστό και τις δυο γλωσσικές κατηγορίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 159
36 Ποιο είναι το χόμπι σου.
θ Η οικογένεια

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	160	43,2	99,4	210	56,8	98,1	370	100	98,7
Ναι	1	20	0,6	4	80	1,9	5	100	1,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1.0 - DF = 1 - P < 0,05

Οι **φίλοι**, σε ποσοστό 3,5% επί του συνόλου, ενδιαφέρουν κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 4,7% (N=10), τα μικρά παιδιά σε ποσοστό 5,7% (N=6) και τους μαθητές ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 3% (N=4). Τέλος, σε ποσοστό 2,2% (N=3) τους μαθητές ηλικίας 15-16 ετών. Τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι τεχνικός σε ποσοστό 7,2% (N=6) είναι η πλειοψηφία αυτών που θεωρούν ως πολύ καλή ενασχόληση την επαφή με τους φίλους. Το ίδιο πιστεύουν και τα παιδιά των πτυχιούχων που κατά πλειοψηφία σε ποσοστό 4,3% (N=3) επέλεξαν αυτή την απάντηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 160
36 Ποιο είναι το χόμπι σου.
ι Οι φίλοι

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	158	43,6	98,1	204	56,4	95,3	362	100	96,5
Ναι	3	23,1	1,9	10	76,9	4,7	13	100	3,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2.1 - DF = 1 - P < 0,05

Οι **καλλιτεχνικές δραστηριότητες**, σε ποσοστό 7,2% επί του συνόλου, φαίνεται ότι έλκουν κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 9,8% (N=21).
Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,07 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,09 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,03. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο των κοριτσιών υπερβαίνει κατά τρεις φορές το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 28% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 161
36 Ποιο είναι το χόμπι σου.
ια Καλλιτεχνικές δραστηριότητες

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	155	44,5	96,3	193	55,5	90,2	348	100	92,8
Ναι	6	22,2	3,7	21	77,8	9,8	27	100	7,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5.0 - DF = 1 - P < 0.05

Σε ποσοστό 7,2% οι παλιννοστούντες μαθητές δήλωσαν ότι διαθέτουν τον ελεύθερο χρόνο τους σε διάφορες καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Από αυτούς τα κορίτσια υπερτερούν των αγοριών κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες.

Οι δραστηριότητες αυτές έλκουν τους 17-19 ετών μαθητές σε ποσοστό 10,4% (N=14), ενώ όσο μικραίνει η ηλικία μειώνεται και το ενδιαφέρον γι' αυτές τις δραστηριότητες. Ο πατέρας μισθωτός και ο απόφοιτος τεχνικής-ανώτερης σχολής επιδρά περισσότερο από τα λοιπά επαγγέλματα και μορφωτικά επίπεδα σε αντίστοιχα ποσοστά 13,4% (N=11) και 11% (N=9) στις καλλιτεχνικές ανησυχίες των παιδιών.

Τα παιδιά που δε θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα σε ποσοστό 8,1% (N=14) αποτελούν την πλειοψηφία των υποκειμένων που έχουν την καλλιτεχνία ως χόμπι.

Αντίθετα με τον προηγούμενο πίνακα τα αγόρια σε ποσοστό 9,9% (N=16), οι μαθητές 12-14 ετών ασχολούνται περισσότερες ώρες με τους **ηλεκτρονικούς υπολογιστές** σε ποσοστό 6,7% (N=7) έναντι των 17-19 ετών που ασχολούνται σε ποσοστό 4,5% (N=6) και των 15-16 που διαθέτουν τον ελεύθερο χρόνο τους σ' αυτή την ενασχόληση σε ποσοστό 3,7% (N=5). Τα παιδιά που ο πατέρας ασχολείται με κάποιο τεχνικό επάγγελμα ή είναι ελεύθεροι επαγγελματίες ή επιστήμονες σε ίδιο περίπου ποσοστό 6% έχουν στρέψει το ενδιαφέρον τους περισσότερο στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Τα δε παιδιά που θεωρουν την Ελληνική μητρική γλώσσα αποτελούν σε ποσοστό 5,4% (N=11) την πλειοψηφία όσων αγαπούν την ηλεκτρονική διασκέδαση. Σ' αυτή την επιλογή το ποσοστό των απαντήσεων «Ναι» δεν ξεπερνά το 4,8%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 162
36 Ποιο είναι το χόμπι σου.
ιβ Computers

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	145	40,6	90,1	212	59,4	99,1	357	100	95,2
Ναι	16	88,9	9,9	2	11,1	0,9	18	100	4,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 16.2 - DF = 1 - P < 0.05

Συμπερασματικά τα κορίτσια αγαπούν το διάβασμα, τη μουσική, το χορό, την οικογένεια και τους φίλους. Τα αγόρια αγαπούν άλλους τρόπους για να περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους, όπως τη γυμναστική και τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Οι δύο πρώτες ηλικιακές ομάδες δείχνουν προτίμηση στη γυμναστική, τις εκδρομές, το χορό, τους φίλους και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Τα μεγάλα παιδιά αγαπούν το διάβασμα, τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες, τη μουσική, το θέατρο και την εκμάθηση ξένων γλωσσών. Η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι πτυχιούχος αγαπά το διάβασμα, τους φίλους και τις ξένες γλώσσες. Τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου και των τεχνικών – ανωτέρων σχολών προτιμούν τις εκδρομές και τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.
Ως προς το επάγγελμα του πατέρα οι δυο πρώτες κατηγορίες προτιμούν τη χρήση κομπιούτερ, τα παιδια των μισθωτών τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, ενώ τα παιδιά των μισθωτών εκδηλωνουν αδυναμία στο χορό. Οι έφηβοι που θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα επιλέγουν τη μουσική, τον κινηματογράφο, το χορό όσο δε για την οικογένεια και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές διαπιστώθηκε ότι και οι δυο γλωσσικές ομάδες δείχνουν εξίσου μεγάλο ενδιαφέρον.

2.1.2.6. Σχολική προσαρμογή- προσδοκίες για το μέλλον

Από τους πίνακες 11,12 που αναφέρονται στις εκπαιδευτικές αξίες των παλιννοστούντων μαθητών μπορεί να συγκεντρώσει κάποιος στοιχεία για την επαγγελματική επιλογή αλλά και γενικά για την επιλογή συνέχισης ή όχι των σπουδών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στην ερώτηση 18 β. «Πού θέλεις να σπουδάσεις;» (βλ. πίνακα 13), οι μαθητές που επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Ελλάδα σε ποσοστό 23,2% είναι κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 23,8% (N=51), οι μαθητές ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 38,8% (N=52), τα παιδιά που ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής σχολής σε ποσοστό 29,3% (N=24) και τέλος, όπως είναι φυσικό, οι ελληνομαθείς μαθητές σε ποσοστό 27,7% (N=56). Αυτοί που επιθυμούν να σπουδάσουν στο εξωτερικό σε ποσοστό 25,3% είναι αγόρια σε ποσοστό 28,6% (N=46), έχουν ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 38,1% (N=40), είναι παιδιά πτυχιούχων σε ποσοστό 34,8% (N=24) και οι ξενόγλωσσοι σε ποσοστό 27,2% (N=47). Αναποφάσιστοι μαθητές, που είναι και οι περισσότεροι αφού αντιπροσωπεύονται με ποσοστό 51,5%, είναι κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 53,3% (N=114), οι μαθητές ηλικίας 15-16 ετών σε ποσοστό 61% (N=83), οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού 60,7% (N=51) και οι ξενόγλωσσοι σε ποσοστό 54,9% (N=95). Παρατηρείται λοιπόν ότι τα κορίτσια (που δεν ήθελαν σε μεγαλύτερα ποσοστά την επιστροφή στην Ελλάδα) είναι αυτά που παραμένουν περισσότερο αναποφάσιστα. Τα μικρότερης ηλικίας παιδιά αυτά δηλαδή που επιθυμούν περισσότερο από τις υπόλοιπες δυο ηλικιακές ομάδες να φύγουν από τη χώρα μας, είναι αυτά που κυρίως θέλουν να επιστρέψουν στη χώρα απο την οποία ήρθαν με στόχο να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, ενώ τα περισσότερα από τα μεγαλύτερα επιθυμούν να παραμείνουν εδώ. Αντίθετα, τα περισσότερα από τα παιδιά που έχουν ηλικία 15-16 ετών είναι αναποφάσιστα. Διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι πτυχιούχος θεωρούν πιθανότερο να σπουδάσουν στο εξωτερικό, ενώ όσο μεγαλώνει το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα μειώνεται το ποσοστό των

αναποφάσιστων μαθητών. Επιπλέον η μητρική γλώσσα, αν δηλαδή είναι η ελληνική ή όχι, επιδρά στην απόφαση των μαθητών για τον τόπο των σπουδών τους.

Φαίνεται λοιπόν ότι οι μαθητές περνούν από διάφορες φάσεις προσαρμογής που σχετίζονται με την ηλικία τους. Τα μικρότερα θέλουν να φύγουν, τα μεσαίας ηλικίας βρίσκονται στο μεταίχμιο και τα μεγαλύτερα κατασταλάζουν και αποφασίζουν την οριστική τους εγκατάσταση στην Ελλάδα. Στην προσαρμογή τους βοηθά ίσως και το γεγονός ότι όσο περνά ο χρόνος μαθαίνουν καλύτερα την ελληνική γλώσσα και αισθάνονται περισσότερα προσαρμοσμένα στην ελληνική πραγματικότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

18β. Πού θέλεις να σπουδάσεις

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στην Ελλάδα	36	41,4	22,4	51	58,6	23,8	87	100	23,2
Στη χώρα από την οποία ήρθες	46	48,4	28,6	49	51,6	22,9	95	100	25,3
Δεν έχω αποφασίσει	79	40,9	49,1	114	59,1	53,3	193	100	51,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0

x2= 1,5 - DF = 2 - P < 0,05

Στο επόμενο ερώτημα 18 δ «Σκοπεύεις να εργαστείς στην Ελλάδα;» (πίν. 16) οι μαθητές απάντησαν καταφατικά σε ποσοστό 59,7% (N=80) όταν έχουν ηλικία 17-19 ετών, σε ποσοστό 39% (N=53) όταν έχουν ηλικία 15-16 ετών και 30,5% (N=32), επίσης όταν έχουν τη μικρότερη ηλικία δηλ 12-14 ετών, όταν έχουν πατέρα απόφοιτο Γυμνασίου σε ποσοστό 50% (N=70). Αντίθετα, στην αρνητική απάντηση και στην έλλειψη τελικής απόφασης τα μεγαλύτερα παιδιά σημειώνουν μικρότερα ποσοστά και τα μικρότερα παιδιά μεγαλύτερα ποσοστά. Παρατηρείται δηλαδή και εδώ το φαινόμενο ότι όσο ένα παιδί μεγαλώνει τόσο πιο πολύ επιθυμεί και αποφασίζει να παραμείνει και να εργαστεί στην Ελλάδα. Το θετικό στοιχείο είναι ότι σε ίδιο περίπου ποσοστό 44% οι μαθητές δήλωσαν καταφατικά ή αναποφάσιστοι και μόνο το 11,7% αρνητικά. Σε άλλη χώρα επιθυμούν περισσότερο να εργαστούν, όπως και για να σπουδάσουν οι μαθητές που ο πατέρας είναι πτυχιούχος σε ποσοστό 20% (N=14), ενώ αναποφάσιστα είναι κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικών-ανωτέρων σχολών σε ποσοστό 53,7% (N=244). Ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» η γενική εικόνα παραμένει η ίδια, όπως και για την επιλογή του τόπου σπουδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

18δ. Σκοπεύεις να εργαστείς στην Ελλάδα;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	75	45,5	46,6	90	54,5	42,1	165	100	44
Όχι, σε άλλη χώρα	18	40,9	11,2	26	59,1	12,1	44	100	11,7
Δεν έχω αποφασίσει	68	41	42,2	98	59	45,8	166	100	44,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0

x2= 7 - DF = 2 - P > 0,05

Βγαίνει επομένως το συμπέρασμα ότι η πλειοψηφία των μαθητών δεν είναι αρνητική στην ιδέα να μείνει και να εργαστεί στη χώρα μας και πιο θετικά σ' αυτό είναι τα μεγάλα παιδιά, αυτά δηλαδή που σε λίγο καιρό θα αποτελέσουν το εργατικό δυναμικό της χώρας μας καθώς και τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Γυμνασίου ή θεωρούν μητρική την ελληνική γλώσσα. Περισσότερο αρνητικά είναι τα παιδιά των πτυχιούχων, ίσως γιατί ο πατέρας τους έχει εμφυσήσει την ιδέα ότι αν σπουδάσουν στο εξωτερικό θα έχουν μεγαλύτερες επαγγελματικές ευκαιρίες, άρα θεωρείται πιο πιθανό να επιστρέψουν και να εργαστούν στη χώρα που μεγάλωσαν.

Σύμφωνα με τον πίνακα 17, στην ερώτηση 18 ε. «Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο;» Παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των υποκειμένων ενδιαφέρεται για τα φιλολογικά μαθήματα σε ποσοστό 19,2% και σε ποσοστά 17,1%, 16,5%, 16%, 12,3%, 9,6%, 4,5%, 3,7%, και 1,1% αντίστοιχα για τη Γυμναστική, τα Μαθηματικά, για κανένα από όλα τα μαθήματα, για τις ξένες γλώσσες, τη Φυσική-Χημεία, την Ψυχολογία-Κοινωνιολογία, όλα τα μαθήματα και τη Γεωγραφία. Σε αθροιστικά ποσοστά οι παλιννοστούντες μαθητές ενδιαφέρονται σε ποσοστό 36% για τα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης (γλωσσικά μαθήματα, Ψυχολογία, Κοινωνιολογία), σε ποσοστό 26% για της πρακτικής κατεύθυνσης (Μαθηματικά, Φυσική-Χημεία) και για όλα τα άλλα σε ποσοστό 18,2%. Διαπιστώθηκε λοιπόν ότι παρόλο που οι μαθητές αντιμετωπίζουν, ή κάποιοι τουλάχιστον από αυτούς, γλωσσικές δυσχέρειες, προτιμούν τα γλωσσικά μαθήματα από τα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης. Πάντως, όπως παρατηρήθηκε στη συνέχεια, το επίπεδο γλωσσομάθειας της γλώσσας μας επηρεάζει σαφώς την προτίμηση ή απόρριψη ενός μαθήματος από τους μαθητές.

Βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς το φύλο των μαθητών. Διαπιστώθηκε ότι τα αγόρια σε ποσοστό 21,1% (N=34) εκδηλώνουν μεγαλύτερη αδιαφορία από τα κορίτσια που έχουν ποσοστό 12,1% (N=26) δηλώνοντας ότι δεν τους αρέσει κανένα μάθημα. Επίσης τα αγόρια προτιμούν το μάθημα της Γυμναστικής και τα Μαθηματικά περισσότερο από τις συμμαθήτριές τους που δείχνουν σαφή προτίμηση στα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

18στ. Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	34	56,7	21,1	26	43,3	12,1	60	100	16
Όλα	6	42,9	3,7	8	57,1	3,7	14	100	3,7
Γυμναστική	39	60,9	24,2	25	39,1	11,7	64	100	17,1
Ξένη γλώσσα	5	10,9	3,1	41	89,1	19,2	46	100	12,3
Φιλολογικά	22	30,6	13,7	50	69,4	23,4	72	100	19,2
Μαθηματικά	35	56,5	21,7	27	43,5	12,6	62	100	16,5
Φυσική – Χημεία	15	41,7	9,3	21	58,3	9,8	36	100	9,6
Γεωγραφία	1	25	0,6	3	75	1,4	4	100	1,1
Ψυχολογία – Κοινωνιολογία	4	23,5	2,5	13	76,5	6,1	17	100	4,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 44,6 - DF = 8 - P < 0,05

Κατά την ανάλυση διακύμανσης παρατηρήθηκε επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων στην τιμή F. Σε συνολικό Μ.Ο. 3,72 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 3,95 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 3,42. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 57% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 26% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.).

Όπως προκύπτει από την επισκόπηση των δεδομένων, ως προς την ηλικία των μαθητών, για τη Γυμναστική ενδιαφέρονται κυρίως τα παιδιά ηλικίας 12-14 ετών σε ποσοστό 25,7% (N=27), για την εκμάθηση ξένων γλωσσών η πλειοψηφία ανήκει στα παιδιά ηλικίας 15-16 ετών σε ποσοστό 15,4% (N=21), για τα φιλολογικά μαθήματα ενδιαφέρονται τα μικρότερα παιδιά σε ποσοστό 21,9% (N=23), για τα Μαθηματικά τα παιδιά ηλικίας 17-19 ετών σε ποσοστό 20,9% (N=28), για τη Φυσική και τη Χημεία 11,8% (N=16), ενώ για τη Γεωγραφία και την Ψυχολογία-Κοινωνιολογία μαθήματα που διδάσκονται στο Γυμνάσιο ή το Λύκειο ενδιαφέρον εξεδήλωσαν, όπως είναι φυσικό, οι αντίστοιχες ηλικίες που διδάσκονται το μάθημα.

Η πλειοψηφία των μαθητών που προτιμούν τα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης είναι μαθητές που ο πατέρας τους ανήκει στην τέταρτη επαγγελματική κατηγορία, ασκεί δηλαδή κάποιο τεχνικό επάγγελμα σε αθροιστικό ποσοστό 46%. Αντίστοιχα τα πρακτικής κατεύθυνσης μαθήματα προτιμούν σε αθροιστικό ποσοστό 40% κυρίως οι μαθητές που ο πατέρας είναι μισθωτός. Η πλειοψηφία των μαθητών που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη κατηγορία επαγγελμάτων σε ποσοστό 22,6% (N=12) δεν αγαπούν κανένα μάθημα ιδιαίτερα. Όλα τα μαθήματα αγαπούν σε ποσοστό 7,2% (N=6) οι μαθητές κυρίως που ο πατέρας τους ανήκει στην τέταρτη κατηγορία.

Παρατηρούμε ότι, ως προς το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα, για φιλολογικά μαθήματα ενδιαφέρονται κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού- Γυμνασίου, ενώ για μαθήματα πρακτικής κατεύθυνσης ενδιαφέρονται τα παιδιά των πτυχιούχων και των αποφοίτων κάποιας τεχνικής-ανώτερης σχολής. Κανένα μάθημα δεν ενδιαφέρει ιδιαίτερα τους μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Γυμνασίου, το ποσοστό των οποίων είναι 17,9% (N=25). Σε μεγαλύτερο ποσοστό 8,5% (N=7) δήλωσαν ότι ενδιαφέρονται για όλα τα μαθήματα οι μαθητές που ο πατέρας ανήκει στην τρίτη κατηγορία, δηλαδή είναι απόφοιτοι τεχνικής-ανώτερης σχολής.

Η πλειοψηφία των μαθητών που θεωρούν μητρική την Ελληνική προτιμούν τα μαθήματα που χρήζουν μεγαλύτερης προσπάθειας, όπως τα φιλολογικά, τα Μαθηματικά, τη Φυσική-Χημεία, σε μεγαλύτερα ποσοστά. Αντίθετα τα παιδιά που δε νιώθουν μητρική την Ελληνική επιλέγουν μαθήματα, όπως τη Γυμναστική, την εκμάθηση ξένων γλωσσών που λογικό είναι να μην απαιτούν αυξημένη γλωσσομάθεια της Ελληνικής. Αυτό οφείλεται ίσως στο ότι τα παιδιά θεωρούν τα μαθήματα αυτά ευκολότερα ή ότι τους δίνουν την ευκαιρία να βελτιώσουν τα Ελληνικά τους χωρίς να καταβάλλεται από αυτά υπερβολική προσπάθεια

Βγαίνει λοιπόν το συμπέρασμα ότι τα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης έλκουν τα κορίτσια, τις δυο πρώτες ηλικιακές ομάδες, τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα και είναι απόφοιτος Δημοτικού-Γυμνασίου. Αυτό δικαιολογείται ίσως από το ότι για μεν την ηλικία δεν υπεισέρχονται ακόμη πρακτικοί-οικονομικοί λόγοι που επηρεάζουν τα παιδιά στην επιλογή τους. Όσον αφορά τον πατέρα απόφοιτο Δημοτικού-Γυμνασίου,

που σημαίνει ότι μπορεί και ο ίδιος να αισθάνεται ότι υστερεί σε γλωσσικό επίπεδο, είναι πιθανόν να θεωρεί ότι το παιδί του καλλιεργείται περισσότερο από τον ίδιο με αυτόν τον τρόπο πνευματικά και έτσι του εξασφαλίζεται καλύτερη παρουσία στις κοινωνικές του σχέσεις.

Στον επόμενο πίνακα 18 ζ. «Ποιο μάθημα δε σου αρέσει καθόλου;»
Για όλα τα μαθηματα δείχνουν αδιαφορία οι μαθητές σε ποσοστό 20,8% και στη συνέχεια για τα Μαθηματικά 26,9%, για τα φιλολογικά μαθήματα 24,5%, για τη Φυσική-Χημεία 16,5%, για τα Θρησκευτικά 5,3%, για την ξένη γλώσσα 3,2% και για την Κοινωνιολογία 2,7%.
Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» τα αγόρια απορρίπτουν τα φιλολογικά μαθήματα σε μεγαλύτερο ποσοστό 31,7% (N=51) έναντι του χαμηλότερου ποσοστού 19,2% (N=41) των κοριτσιών. Το αντίθετο ισχύει για τα μαθήματα πρακτικής κατεύθυνσης στα οποία το ενδιαφέρον των κοριτσιών μειώνεται αισθητά. Τα αγόρια για τα Μαθηματικά κατά 13,5 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από τα κορίτσια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
18ζ Ποιο μάθημα δε σου αρέσει καθόλου;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όλα	36	46,2	22,4	42	53,8	19,6	78	100	20,8
Φιλολογικά	51	55,4	31,7	41	44,6	19,2	92	100	24,5
Μαθηματικά	31	30,7	19,3	70	69,3	32,7	101	100	26,9
Φυσική – Χημεία	23	37,1	14,3	39	62,9	18,2	62	100	16,5
Κοινωνιολογία	4	40	2,5	6	60	2,8	10	100	2,7
Ξένη γλώσσα	6	50	3,7	6	50	2,8	12	100	3,2
Θρησκευτικά	10	50	6,2	10	50	4,7	20	100	5,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,9 - DF = 6 - P < 0,05

Το πιο δύσκολο μάθημα θεωρείται ότι είναι τα μαθηματικά ιδιαίτερα από τους μικρούς μαθητές ηλικίας 12-14 ετών σε ποσοστό 31,4% (N=33). Ακολουθούν τα γλωσσικά μαθήματα που θεωρούνται δύσκολα σε ίδιο περίπου ποσοστό και από τις δυο ηλικιακές ομάδες 12-14 και 15-16 ετών σε ποσοστό 27,5% (N=29) και (N=38). Στη συνέχεια ένα ποσοστό 20,8% των μαθητών δήλωσε ότι του αρέσει όλα τα μαθήματα και αυτοί είναι κυρίως μαθητές 15-16 ετών 25% (N=34). Τη Φυσική-τη Χημεία, τα Θρησκευτικά και την Κοινωνιολογία δεν αγαπούν κυρίως οι μεγάλοι στην ηλικία μαθητές σε ποσοστό 18,7% (N=25), 6% (N=8) και 5,2% (N=7) αντίστοιχα, ενώ σε ποσοστό 5,1% (N=7) δεν αγαπούν κατά κύριο λόγο οι μαθητές 15-16 ετών την ξένη γλώσσα.
Η πλειοψηφία των παιδιών που δεν τους αρέσει να ασχολούνται με τα φιλολογικά μαθήματα «καθόλου» είναι τα παιδιά των μισθωτών και των τεχνικών επαγγελμάτων. Αντίθετα τα πρακτικής κατεύθυνσης μαθήματα επιλέγουν τα παιδιά των δυο άλλων κατηγοριών, δηλαδή αυτά που ο πατέρας τους εργάζεται ως επιστήμονας, ελεύθερος επαγγελματίας ή ασχολείται με επάγγελμα μη κατατασσόμενο.

Ανάλογα με τον προηγούμενο πίνακα 17, είναι και τα δεδομένα στον πίνακα αυτό. Η πλειοψηφία των μαθητών που έχουν πατέρα πτυχιούχο απορρίπτουν τα φιλολογικά μαθήματα σε ποσοστό 27,5%. Επίσης αδιαφορούν για τα Θρησκευτικά, την ξένη γλώσσα και την Κοινωνιολογία. Αντίθετα σε όλα τα υπόλοιπα πρακτικής κατεύθυνσης μαθήματα περισσότερο αδιάφορα είναι τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού και γυμνασίου σε αντίστοιχα ποσοστά 32,1% (N=27) και 24,4% (N=20).

Τα φιλολογικά μαθήματα σε ποσοστό 28,9% (N=50) δεν προτιμώνται από τους μαθητές που δε θεωρούν μητρική την Ελληνική, ενώ το ίδιο παρατηρείται και για τα Θρησκευτικά. Η Φυσική-Χημεία σε ποσοστό 18,8% (N=38) αποτρέπει σε μεγαλύτερο βαθμό τους ελληνομαθείς μαθητές να ασχοληθούν μαζί της από τους ξενόγλωσσους που έχουν ποσοστό 13,9% (N=24)

Συμπερασματικά τα αγόρια, οι μικρότεροι στην ηλικία μαθητές, τα παιδιά των έμμισθων επαγγελματιών ή των πτυχιούχων και τα παιδιά που δε θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική δεν επιλέγουν κατά κύριο λόγο τα θεωρητικής κατεύθυνσης μαθήματα (γλωσσικά μαθήματα, ξένη γλώσσα και Ψυχολογία-Κοινωνιολογία). Αυτό οφείλεται ίσως στην αντίληψη ότι θεωρούν ότι μέσω των επαγγελμάτων θεωρητικής κατεύθυνσης δε θα κερδίσουν πολλά χρήματα, άρα δεν εξασφαλίζονται οικονομικά. Αντίθετα τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα παιδιά και τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού δείχνουν προτίμηση για τα γλωσσικά μαθήματα. Είναι λοιπόν φανερό ότι υπάρχει σαφής προτίμηση στους παλιννοστούντες μαθητές για τα γλωσσικά μαθήματα και ότι όσο αυξάνει η ηλικία τόσο αυξάνει και το ενδιαφέρον για αυτά τα μαθήματα. Όμως το ενδιαφέρον αυτό μειώνεται, όσο μειώνεται και το επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών στην Ελληνική.

Συμφωνα με τους επόμενους πίνακες 19, 20, 21, 22 στην ερώτηση 18 η. «Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα;», όπως διαπιστώθηκε και από τις οικογενειακές σχέσεις οι περισσότεροι από τους παλιννοστούντες μαθητές δεν έχουν βοήθεια από κάποιο πρόσωπο ώστε να προετοιμάζονται καλύτερα στα μαθήματα τους σε ποσοστό πάνω από 85%. Από τον πατέρα τους ή από κάποιο άλλο πρόσωπο βοηθούνται σε ίδιο ποσοστό 13,5%, ενώ από τη μητέρα σε ποσοστό 19,7%. Όταν οι μαθητές δέχονται βοήθεια από κάποιο άλλο πρόσωπο, πέρα από τη μητέρα και τον πατέρα συνήθως πρόκειται για κάποιο συγγενικό πρόσωπο σε ποσοστό 13,6%.

Από τον πατέρα ή τη μητέρα βοηθούνται περισσότερο τα αγόρια, ενώ από κάποιο άλλο πρόσωπο βοηθούνται τα κορίτσια σε ποσοστό 15% (N=32) έναντι του 11,8% (N=19) των αγοριών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
18η Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα
γ Κάποιος άλλος

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οχι	142	43,8	88,2	182	56,2	85	324	100	86,4
Ναι	19	37,3	11,8	32	62,7	15	51	100	13,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντήσαν 0
x2= 7 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 22
18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:
δ. Κάποιος άλλος, ποιος.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένας	142	43,8	88,2	182	56,2	85	324	100	86,4
Φίλος	4	36,4	2,5	7	63,6	3,3	11	100	2,9
Καθηγητής	5	38,5	3,1	8	61,5	3,7	13	100	3,5
Συγγενής	10	37	6,2	17	63	7,9	27	100	7,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7 - DF = 3 - P > 0,05

Από αυτούς που δήλωσαν ότι έχουν κάποια βοήθεια το μεγαλύτερο ποσοστό έχουν οι μαθητές 12-14 ετών, ενώ όσο μεγαλώνει η ηλικία των παιδιών τόσο μειώνεται η βοήθεια που πιθανόν δέχονται. Όταν δέχονται από κάποιον άλλον βοήθεια, εκτός του πατέρα και της μητέρας σε ποσοστό 17% (N=9), κι αυτό παρατηρείται στην περίπτωση που ο πατέρας ανήκει επαγγελματικά κυρίως στην πρώτη κατηγορία, αυτή η βοήθεια προέρχεται από κάποιο συγγενικό πρόσωπο. Οι υπόλοιπες επαγγελματικές κατηγορίες προτείνουν στα παιδιά τους να δεχτούν βοήθεια από κάποιον καθηγητή ή φίλο.
Τα παιδιά που δέχονται βοήθεια από κάποιον άλλο-εκτός από τους γονείς του-είναι παιδιά που ο πατέρας σε ποσοστό 19,5% (N=16) έχει αποφοιτήσει από τεχνική σχολή. Αυτό το πρόσωπο θα είναι ή φίλος ή συγγενής για όσους ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής σχολής σε αντίστοιχα ποσοστά 6,1% (N=5) και 9,8% (N=8) ή καθηγητής για όσους είναι απόφοιτος Γυμνασίου σε ποσοστό 5,7% (N=8), αφού αυτός ο πατέρας θεωρεί ότι ένα έμπειρο, κατάλληλα επιλεγμένο άτομο, παρέχει μεγαλύτερες εγγυήσεις κάλυψης των γνωστικών κενών του παιδιού του. Τέλος βοήθεια από τον πατέρα ή από κάποιον άλλο ζητούν σε ποσοστό 19,1% (N=33) και 15% (N=26) αντίστοιχα τα παιδιά που έχουν κενά στην Ελληνική
Στον πίνακα 20 στην ερώτηση αν η μητέρα βοηθάει τους μαθητές για την προετοιμασία τους στο σχολείο, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,19 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,16 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,24. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο των αγοριών υπερβαίνει κατά 50% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 26% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.).
Γενικά η εικόνα που σχηματίζουμε μας πληροφορεί ότι οι παλιννοστούντες μαθητές δεν έχουν επιπλέον βοήθεια στο σπίτι και πολύ περισσότερο δεν πληρώνουν επιπλέον χρήματα για να καλύψουν τα γνωστικά τους κενά.

Στον πίνακα 28, στην απάντηση αν τα παιδιά γνώρισαν τους φίλους τους στο σχολείο, από την ερώτηση 19 δ.α., κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,75 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,79 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,69. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 10% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 5% το γενικό Μ.Ο (βλ. παρ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
19ε Ποϋ τους γνώρισες
α Στο σχολείο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	49	53,3	30,4	43	46,7	20,1	92	100	24,5
Ναι	112	39,6	69,6	171	60,4	79,9	283	100	75,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5.3 - DF = 1 - P < 0,05

Το 75,5% των παλιννοστούντων μαθητών συνάπτει σχέσεις εντός του σχολικού χώρου, τα κορίτσια μάλιστα υπερβαίνουν τον αριθμό των αγοριών κατά δέκα περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

Εδώ θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και οι πίνακες 57, 68 που αναφέρονται στο αν οι παλιννοστούντες μαθητές νιώθουν το ίδιο ή διαφορετικά προς τους ντόπιους συνομήλικούς τους ή αυτοί (οι γηγενείς) προς αυτούς σε θέματα εκπαιδευτικά.

Ακολουθεί η επισκόπηση των δεδομένων που παρουσιάζονται στους πίνακες 79-86 (ερώτ 26) που μας δίνουν τη δυνατότητα να αξιολογήσουμε τις γνώσεις των παλιννοστούντων μαθητών σε θέματα λογοτεχνίας, ιστορίας, γεωγραφίας, γλώσσας κλπ. κι αυτό γιατί θεωρούμε ότι πέρα από τις ψυχολογικές, συναισθηματικές κ.ά. επιπτώσεις της παλιννόστησης εξίσου χρήσιμο είναι να γνωρίζουμε και σε ποιο επίπεδο γνώσεων βρίσκονται τα υποκείμενα της έρευνάς μας.

Στην ερώτηση «Ποιος ποιητής έγραψε τη Ρωμιοσύνη» φαίνεται ότι στην πλειονότητά τους τα υποκείμενα δε γνώριζαν τη σωστή απάντηση σε ποσοστό 54,9%. Το ποσοστό των μαθητών που γνώριζαν τη σωστή απάντηση ήταν 32,5%, ενώ σε ποσοστό 12,5% οι μαθητές απάντησαν λανθασμένα.

Τα μεγαλύτερα παιδιά φαίνονται περισσότερο κατατοπισμένα καθώς το 41% (N=55) από αυτά απάντησαν σωστά. Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά και φαίνεται ότι η συγκεκριμένη ανεξάρτητη μεταβλητή επιδρά σε αυτή την περίπτωση καθοριστικά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 79
26 α Ποιος ποιητής έγραψε τη Ρωμιοσύνη ; Ο Ν. Βρεττάκος, ο Γ. Ρίτσος, ο Οδ. Ελύτης, ο Κ. Καβάφης

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	52	42,6	32,3	70	57,4	32,7	122	100	32,5
Λάθος	17	36,2	10,6	30	63,8	14	47	100	12,5
Δε γνωρίζω	92	44,7	57,1	114	55,3	53,3	206	100	54,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1.1 - DF = 2 - P > 0,05

Στον πίνακα 80 παρουσιάζονται οι απαντήσεις στην ερώτηση 26 β. «Πού γεννήθηκε ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης;».

Η γενική εικόνα των απαντήσεων παραμένει η ίδια, όπως και στην προηγούμενη ερώτηση. Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των μαθητών που δήλωσαν ότι ο πατέρας τους εργάζεται ως μισθωτός σε ποσοστό 35,4% (N=29) επέλεξε τη σωστή απάντηση στην ερώτηση. Λανθασμένα απάντησε η πλειοψηφία των παιδιών που έχουν πατέρα τεχνικό σε ποσοστό 18,1% (N=15) και τέλος δεν προσπάθησαν καθόλου να βρουν την ορθή λύση οι μαθητές των οποίων ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 62,3% (N=33).

ΠΙΝΑΚΑΣ 80
26 β Που γεννήθηκε ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, στη Σάμο, στην Κρήτη, στην Κέρκυρα, στη Σκιάθο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	50	46,3	31,1	58	53,7	27,1	108	100	28,8
Λάθος	22	44,9	13,7	27	55,1	12,6	49	100	13,1
Δε γνωρίζω	89	40,8	55,3	129	59,2	60,3	218	100	58,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .9 - DF = 2 - P > 0,05

Διαφορετικά είναι τα δεδομένα στην επόμενη ερώτηση 26 γ. «Πότε κατέλαβαν οι Τούρκοι την Κωνσταντινούπολη;», (βλ. πίνακα 81).

«Σωστά» απάντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 53,6%, «λανθασμένα» σε ποσοστό 12% και «Δε γνωρίζω» σε ποσοστό 34,4%.

Τα παιδια που σε μεγαλύτερο ποσοστό απάντησαν σωστά είναι τα αγόρια-κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες-, τα παιδιά των μισθωτών και αυτά που θεωρούν μητρική την Ελληνική σε ποσοστά 55,9% (N=90) 61% (N=50), και 58,4% (N=118) αντίστοιχα. Απάντησαν λανθασμένα περισσότερο τα αγόρια και τα ελληνόγλωσσα παιδιά σε ποσοστά 14,9% (N=24) και 12,9% (N=26). Τέλος, «Δε γνωρίζω» απάντησαν κατά πλειοψηφία τα παιδιά των τεχνικών και τα ξενόγλωσσα σε ποσοστά 42,2% (N=35) και 41% (N=71).

ΠΙΝΑΚΑΣ 81
26 γ Πότε κατέλαβαν οι Τούρκοι την Κων/πολη

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	90	44,8	55,9	111	55,2	51,9	201	100	53,6
Λάθος	24	53,3	14,9	21	46,7	9,8	45	100	12
Δεν γνωρίζω	47	36,4	29,2	82	63,6	38,3	129	100	34,4
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,4 - DF = 2 - P < 0,05

Στους επόμενους πίνακες, (ερωτ. 26 δ.) «Η 28η Οκτωβρίου τι γιορτή είναι;» (πίν. 82)

«Σωστά» απάντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 73,9%, «λανθασμένα» σε ποσοστό 8,5% και «Δε γνωρίζω» σε ποσοστό 17,6%. «Σωστά» απάντησαν σε μεγαλύτερο ποσοστό τα κορίτσια, τα παιδιά όσων ο πατέρας είναι μισθωτός και οι ελληνόγλωσσοι μαθητές δηλαδή σε αντίστοιχα ποσοστά 74,8% (N=160), 80,5% (N=66) και 80% (N=161). «Λανθασμένα» απάντησαν και πάλι κατά πλειοψηφία τα κορίτσια σε ποσοστό 10,3% (N=22), ενώ οι μαθητές που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία προηγούνται των υπολοίπων στις λανθασμένες απαντήσεις με ποσοστό 13,2% (N=7) και στην απάντηση « Δε γνωρίζω» με ποσοστό 22,6% (N=12). Το ίδιο παρατηρούμε και για την περίπτωση των ξενόγλωσσων στους οποίους η πλειοψηφία απάντησαν ή σωστά ή λάθος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 82
26 δ Η 28η Οκτωβρίου τι γιορτή είναι , εθνική, θρησκευτική, και τα δύο.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	117	42,2	72,7	160	57,8	74,8	277	100	73,9
Λάθος	10	31,3	6,2	22	68,8	10,3	32	100	8,5
Δε γνωρίζω	34	51,5	21,1	32	48,5	15	66	100	17,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3.8 - DF = 2 - P < 0.05

(ερώτ 26 ε.) «Τι πολίτευμα έχει η Ελλάδα;» (πίν. 83)
«Σωστά» απάντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 43,5%, «λανθασμένα» σε ποσοστό 28% και «Δε γνωρίζω» σε ποσοστό 28,5%. Οι μαθητές που απάντησαν σωστά έχουν, κατά πλειοψηφία, πατέρα μισθωτό σε ποσοστό 47,6% (N=39), σε ποσοστό 53,7% (N=44) πατέρα απόφοιτο τεχνικής-ανώτερης σχολής. Λάθος απάντησαν όσοι κυρίως έχουν πατέρα στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 39,6% (N=21), σε ποσοστό 34,8% (N=24) πατέρα πτυχιούχο, ενώ τέλος αναποφάσιστοι ήταν σε ποσοστό 38,6% (N=32) όσοι έχουν πατέρα τεχνικό ή πατέρα πτυχιούχο σε ποσοστό 30,4% (N=21). Ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» διαπιστώθηκε ότι έχουμε την ίδια εικόνα, όπως στον προηγούμενο πίνακα 81.

ΠΙΝΑΚΑΣ 83
26 ε Τι πολίτευμα έχει η Ελλάδα κοινοβουλευτική δημοκρατία, δημοκρατία , προεδρευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	73	44,8	45,3	90	55,2	42,1	163	100	43,5
Λάθος	45	42,9	28	60	57,1	28	105	100	28
Δε γνωρίζω	43	40,2	26,7	64	59,8	29,9	107	100	28,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .5 - DF = 2 - P > 0.05

Στον πίνακα 84, στην ερώτηση 26 στ. «Η Ζάκυνθος ανήκει», οι μαθητές σε ποσοστό 44% γνώριζαν τη σωστή απάντηση, σε ποσοστό 36,5% δεν τη γνώριζαν και σε ποσοστό 19,5% απάντησαν λανθασμένα.

Τα αγόρια σε ποσοστό 24,8% (N=40) απάντησαν λανθασμένα, ενώ τα κορίτσια ή απάντησαν σωστά ή δεν επιχείρησαν καθόλου να βρουν το σωστό σε αντίστοιχα ποσοστά 46,7% (N=100) και 37,9% (N=81). Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα «σωστά» απάντησαν σε ποσοστό 49,3% (N=69) η πλειοψηφία των μαθητών που είχαν πατέρα απόφοιτο γυμνασίου, «λάθος» σε ποσοστό 25% (N=21) οι απόφοιτοι Δημοτικού και «δε γνωρίζω» απάντησαν σε ποσοστό 48,8% (N=40) οι απόφοιτοι τεχνικής- ανώτερης σχολής. Ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» παρατηρείται ό,τι και στον πίνακα 82.

ΠΙΝΑΚΑΣ 84
26 στ. Η Ζάκυνθος ανήκει : στα Δωδεκάνησα, στις Κυκλάδες, στα Επτάνησα, στις Σποράδες.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	65	39,4	40,4	100	60,6	46,7	165	100	44
Λάθος	40	54,8	24,8	33	45,2	15,4	73	100	19,5
Δε γνωρίζω	56	40,9	34,8	81	59,1	37,9	137	100	36,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5,2 - DF = 2 - P < 0,05

Στην ερώτηση 26 ζ. «Πότε γιορτάζουμε το Τριώδιο;» (πίν.85)

Οι μαθητές απάντησαν σε ίδια ποσοστά 38,7% «σωστά» και «δε γνωρίζω» και με μικρότερο ποσοστό 22,7% «λάθος».

Η εικόνα είναι η ίδια όπως και για την ερώτηση γεωγραφικού περιεχομένου ως προς το «φύλο». Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Γυμνασίου σε ποσοστό 45,7% (N=64) απάντησαν κατά κύριο λόγο σωστά, οι πτυχιούχοι σε ποσοστό 23,5% (N=20) λανθασμένα και οι τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 45,1% (N=37) δε γνώριζαν την απάντηση. Ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» παρατηρείται ό,τι και στον πίνακα 82.

ΠΙΝΑΚΑΣ 85
26 ζ. Πότε γιορτάζουμε το Τριωδιο: το Δεκαπενταύγουστο , τα Χριστούγεννα, τις Αποκριές ,το Πασχα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	54	37,2	33,5	91	62,8	42,5	145	100	38,7
Λάθος	39	45,9	24,2	46	54,1	21,5	85	100	22,7
Δε γνωρίζω	68	46,9	42,2	77	53,1	36	145	100	38,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,1 - DF = 2 - P < 0,05

Τέλος, στην τελευταία ερώτηση αυτής της κατηγορίας 26 η. «Τι σημαίνει το ρήμα αποδέχομαι;» (πιν. 86) η πλειοψηφία γνώριζε τη σωστή απάντηση σε ποσοστό 46,1%, σε

χαμηλότερο ποσοστό 30,7% έδωσε λανθασμένη απάντηση και 23,2% απάντησε ότι δε γνωρίζει ποια είναι η σωστή απάντηση. Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» σωστά απάντησαν τα παιδιά κυρίως των αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 48,8% (N=40). Λανθασμένα απάντησαν τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου σε ποσοστό 35% (N=49) και τέλος «δε γνωρίζω» απάντησαν σε ποσοστό 29% (N=20) οι των πτυχιούχων. Ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» παρατηρείται ό,τι και στον πίνακα 82

ΠΙΝΑΚΑΣ 86
26 η Τι σημαίνει το ρημα αποδέχομαι δέχομαι κάτι , αρνούμαι κάτι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	72	41,6	44,7	101	58,4	47,2	173	100	46,1
Λάθος	49	42,6	30,4	66	57,4	30,8	115	100	30,7
Δεν γνωρίζω	40	46	24,8	47	54	22	87	100	23,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,4 - DF = 2 - P > 0,05

Βγάζουμε λοιπόν το συμπέρασμα ότι σε ερωτήσεις που αφορούν τη λογοτεχνία οι παλιννοστούντες μαθητές, κατά πλειοψηφία, έχουν γνωστικά κενά και ότι αυτοί που έχουν το μικρότερο πρόβλημα είναι οι ηλικίας 17-19 ετών, επειδή προφανώς όσο μεγαλώνουν πλουτίζουν τις γνώσεις τους, ενώ δεν έχουν σοβαρό πρόβλημα και οι μαθητές που οι γονείς τους είναι μισθωτοί. Σε θέματα ιστορικά οι συγκεκριμένοι μαθητές είναι περισσότερο ενήμεροι και από αυτούς λιγότερα κενά έχουν τα κορίτσια, οι μεγαλύτερες πάντα ηλικίες, τα παιδιά των μισθωτών και τα παιδιά που θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική. Σε θέματα που σχετίζονται με το πολίτευμα της Ελλάδας φάνηκε ότι ναι μεν η πλειοψηφία φαίνεται να γνωρίζει τη σωστή απάντηση, όμως το αθροιστικό ποσοστό αυτών που δε γνώριζαν ή δεν απάντησαν σωστά ξεπερνά το ποσοστό των ορθών απαντήσεων. Το ίδιο παρατηρείται και στις ερωτήσεις γεωγραφικού, θρησκευτικού και γλωσσολογικού περιεχομένου. Τα κορίτσια κατέχουν σε μεγαλύτερο ποσοστό τα θέματα τα ιστορικά, τα γεωγραφικά, τα θρησκευτικά και τα γλωσσολογικά, ενώ οι μαθητές που έχουν μεγαλύτερη ηλικία κατέχουν σε μεγαλύτερο ποσοστό τα θέματα τα ιστορικά και τα γλωσσολογικά. Τα παιδιά των μισθωτών γνωρίζουν καλύτερα τα λογοτεχνικά, ιστορικά, πολιτειακά θέματα, ενώ τα παιδιά των επιστημόνων και ελεύθερων επαγγελματιών τα γεωγραφικά. Τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής κατέχουν καλύτερα πολιτειακά και γλωσσολογικά θέματα. Τα γεωγραφικά, θρησκευτικού περιεχομένου θέματα γνωρίζουν τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου. Αποδεικνύεται ότι η απόκτηση πτυχίου από τον πατέρα παλιννοστούντα δεν εξασφαλίζει και στο παιδί γνώσεις που αφορούν το ιστορικό, λογοτεχνικό κλπ. «γίγνεσθαι» της Ελλάδας. Αυτό είναι λογικό, αν αναλογισθούμε ότι η λήψη του πτυχίου και γενικά η απόκτηση γνώσεων έγινε τις περισσότερες φορές σε χώρες του εξωτερικού, οπότε πολλά πράγματα διαφεύγουν από τους γονείς που έχουν ολοκληρώσει ακόμη και τριτοβάθμιες σπουδές.
Τέλος, σε όλες τις σχετικές ερωτήσεις η πλειοψηφία αυτών που απάντησαν σωστά είναι παιδιά που θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική.

Θέλοντας να ελέγξουμε αν οι μαθητές που φοιτούν σε σχολεία, όπου κατά κύριο λόγο εγγράφονται μαθητές που έζησαν πριν έρθουν στην Ελλάδα στο εξωτερικό, είναι ικανοποιημένοι από τις δυνατότητες που τους προσφέρει η συγκεκριμένη μορφή εκπαίδευσης θέσαμε την ερώτηση 27 του πίνακα 87 «Θέλεις να πας σε ελληνικό σχολείο».

ΠΙΝΑΚΑΣ 87
27 Θέλεις να πας σε Ελληνικό σχολείο;

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	111	39,6	68,9	169	60,4	79	280	100	74,7
Ναι	50	52,6	31,1	45	47,4	21	95	100	25,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,8 - DF = 1 - P < 0,05

Οι παλιννοστούντες μαθητές δίνουν διαφορετικά ποσοστά στις απαντήσεις «Ναι» και «Όχι» του ερωτήματος. Γενικά, η πλειονότητα δίνει αρνητική απάντηση σε ποσοστό 74,7%, παρατηρούμε δε ότι οι μαθήτριες σε ποσοστό 79% (N=169), οι μαθητές 17-19 ετών σε ποσοστό 77,6% (N=104) είναι αυτοί που απορρίπτουν την ιδέα αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος και ότι όσο αυξάνεται η ηλικία των μαθητών τόσο θεωρείται απίθανο να αλλάξουν οι μαθητές σχολείο φοίτησης. Το αντίθετο παρατηρείται στη θετική απάντηση.
Η εξήγηση που δίνεται γι΄ αυτό το φαινόμενο είναι ότι ένας έφηβος που βρίσκεται «προ των πυλών» της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης δύσκολα παίρνει απόφαση να αλλάξει σχολικό περιβάλλον, αναλογιζόμενος τις δυσκολίες και τις δυσμενείς πολλές φορές επιπτώσεις μιας τέτοιας αλλαγής.
Στους επόμενους πίνακες 88-94, οι μαθητές δικαιολογούν την επιθυμία τους να αλλάξουν σχολείο. Όσοι μαθητές λοιπόν απάντησαν θετικά, ότι δηλαδή επιθυμούν να φοιτήσουν σε κάποιο άλλο ελληνικό σχολείο, σε όλες τις επιλογές τους έδωσαν ποσοστό που δεν υπερβαίνει σε καμιά περίπτωση το 10% έναντι του 90% περίπου που απάντησαν αρνητικά.
Παρατηρούμε, στη συνέχεια ότι στους λόγους για τους οποίους δεν απορρίπτουν τη σκέψη να παρακολουθήσουν μαθήματα σε αμιγώς ελληνικό σχολείο δόθηκαν τα εξής ποσοστά ως προς τη μεταβλητή «φύλο»
Τα αγόρια είναι αυτά που επιθυμούν σε μεγαλύτερο ποσοστό να αλλάξουν σχολικό περιβάλλον γι΄ αυτό σε όλες τις απαντήσεις δίνουν μεγαλύτερα ποσοστά.
(Σημ. Οι πίνακες που παραλείπονται βρίσκονται στις προηγούμενες ενότητες).

ΠΙΝΑΚΑΣ 92
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
ε. Θα προετοιμαστώ καλύτερα για τις εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	146	42,7	90,7	196	57,3	91,6	342	100	91,2
Ναι	15	45,5	9,3	18	54,5	8,4	33	100	8,8
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 94
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή
ζ. Δεν έχω αποφασίσει

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	147	42,4	91,3	200	57,6	93,5	347	100	92,5
Ναι	14	50	8,7	14	50	6,5	28	100	7,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6 - DF = 1 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία»:
«Θα προετοιμαστώ καλύτερα για το Πανεπιστήμιο» η γενική εικόνα των απαντήσεων σε σχέση με τη μεταβλητή ηλικία είναι η ίδια όπως και στο «Θα μάθω καλύτερα ελληνικά». Δηλαδή οι μαθητές 12-14 ετών παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ποσοστό, ενώ οι δυο άλλες ηλικίες απάντησαν με παρόμοιο αλλά μικρότερο ποσοστό.
Δεν έχω αποφασίσει (Πίν. 94) η μεσαία ηλικία κυριαρχεί με ποσοστό 9,6% (N=13), ενώ οι δυο άλλες ηλικίες ακολουθούν με μικρότερο, περίπου το ίδιο, ποσοστό 6%.
Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα»:
Αναποφάσιστα ήταν κυρίως τα παιδιά που σε ποσοστό 12,2% (N=10) δήλωσαν ότι έχουν πατέρα επιστήμονα-ελεύθερο επαγγελματία.
Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα»:
«Δεν έχω αποφασίσει» δήλωσαν κατά κύριο λόγο τα παιδιά που σε ποσοστό 11,6% (N=8) έχουν πατέρα πτυχιούχο.
Τα παιδιά που είναι ελληνόγλωσσα σε ποσοστό 27,2% (N=55) δεν απορρίπτουν την άποψη να αλλάξουν σχολείο, έναντι των ξενόγλωσσων που έχουν ποσοστό 23% (N=40).
Συμπερασματικά τα παιδιά των οποίων ο πατέρας ασχολείται με ένα από τα επαγγέλματα που δεν κατατάσσονται εύκολα σε κάποια κατηγορία από τις κατηγορίες που δώσαμε ή ασχολείται με κάποιο τεχνικό επάγγελμα, είναι αυτά που πολύ πιο εύκολα θα άλλαζαν σχολικό περιβάλλον. Αναποφάσιστη παραμένει η πλειοψηφία των παιδιών των πτυχιούχων και αποφοίτων Πανεπιστημίου. Φυσικό είναι επίσης, τα παιδιά που δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην ελληνική γλώσσα να μη διστάζουν την αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος συγκριτικά με τα παιδιά που έχουν επίγνωση των γλωσσικών τους δυσχερειών.

Οι πίνακες όσων απάντησαν ότι δεν επιθυμούν να αλλάξουν σχολείο φοίτησης (Πίν.95-101), αναφέρονται στους λόγους για τους οποίους οι μαθητές διάκεινται αρνητικά στη σχολική αλλαγή. Τα κορίτσια εφόσον αρνούνται σε μεγαλύτερο ποσοστό από τα αγόρια να αλλάξουν σχολείο είναι φυσικό να εκπροσωπούνται σε μεγαλύτερα ποσοστά στις παρακάτω απόψεις.

Στον πίνακα 95 στην απάντηση που έδωσαν τα υποκείμενα όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους δεν επιθυμούν να αλλάξουν σχολείο θεωρώντας ότι έχουν κοινά προβλήματα κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,35 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,40 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,28. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 7% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 8% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 95
27Β Αν Όχι δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
α Όλοι οι μαθητές έχουμε κοινά προβλήματα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	115	47,5	71,4	127	52,5	59,3	242	100	64,5
Ναι	46	34,6	28,6	87	65,4	40,7	133	100	35,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5.8 - DF = 1 - P < 0,05

Στην άποψη «Όλοι οι μαθητές έχουμε κοινά προβλήματα» η πλειονότητα σε ποσοστό 35,5% απάντησε θετικά έναντι του 64,5% που απάντησε αρνητικά. Τα περισσότερα παιδιά των δυο μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων σε ίδιο περίπου ποσοστό 40% επέλεξαν στην πλειοψηφία τους αυτή την απάντηση. Επίσης οι μαθητές που έχουν πατέρα απόφοιτο Δημοτικού σε ποσοστό 42,9% (N=36) και οι ξενόγλωσσοι σε ποσοστό 37,6% (N=65) θεωρούν ότι αντιμετωπίζουν τα μαθησιακά, προσωπικά κλπ. προβλήματα ευκολότερα όταν φοιτούν σε σχολείο στο οποίο όλοι οι μαθητές έχουν ίδιες δυσκολίες.

Στην επόμενη άποψη «Οι καθηγητές καταλαβαίνουν περισσότερο τα προβλήματά μας» (πίν. 97), διαπιστώνουμε ότι οι παλιννοστούντες μαθητές δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στις σχέσεις τους με τους καθηγητές τους. Επέλεξαν να παραμείνουν στο σχολείο γι' αυτό το λόγο σε ποσοστό 43,5% έναντι του 56,5% που δεν επιθυμούν. Διαπιστώνουμε επίσης ότι όσο μεγαλώνει η ηλικία αυξάνεται το ποσοστό των μαθητών που είναι υπέρ αυτής της επιλογής και ότι πλειοψηφούν οι μαθητές που θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική σε ποσοστό 45,5% (N=92) έναντι των ξενόγλωσσων που δίνουν ποσοστό 41% (N=71).

ΠΙΝΑΚΑΣ 97
27Β Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
γ Οι καθηγητές καταλαβαίνουν περισσότερο τα προβλήματα μας

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	97	45,8	60,2	115	54,2	53,7	212	100	56,5
Ναι	64	39,3	39,8	99	60,7	46,3	163	100	43,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 1 - P < 0,05

Αναποφάσιστοι παρέμειναν σε ποσοστό 7,5%, κατά πλειοψηφία, οι δυο πρώτες ηλικιακές ομάδες. Επίσης η πλειοψηφία αυτών που είναι αναποφάσιστοι είναι παιδιά που ο πατέρας είναι μισθωτός σε ποσοστό 12,2% (N=10). Τέλος, στην απάντηση αυτοί πλειοψήφησαν οι μαθητές που έχουν πατέρα πτυχιούχο σε ποσοστό 15,9% (N=11).

ΠΙΝΑΚΑΣ 101
27Β Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
ζ Δεν έχω αποφασίσει

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	147	42,4	91,3	200	57,6	93,5	347	100	92,5
Ναι	14	50	8,7	14	50	6,5	28	100	7,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .6 - DF = 1 - P < 0,05

Συμπερασματικά η πλειοψηφία των κοριτσιών, των μικρότερων στην ηλικία μαθητών, των παιδιών που ο πατέρας είναι τεχνικός και απόφοιτος Δημοτικού και των ξενόγλωσσων μαθητών δεν επιθυμεί αλλαγή σχολείου.
Οι πιο μεγάλοι θεωρούν πολύ σημαντικά ότι η σχέση τους με τους εκπαιδευτικούς του σχολείου είναι καλή και ότι όλοι οι μαθητές έχουν ίδια προβλήματα, ενώ σε όλες τις περιπτώσεις φοβούνται την αλλαγή σχολείου τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα. Τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Δημοτικού φοβούνται κατά κύριο λόγο ότι αν αλλάξουν σχολικό περιβάλλον οι νέοι συμμαθητές τους και οι καθηγητές τους δε θα συνειδητοποιούν τα προβλήματα τα ήδη επιβαρημένα που αντιμετωπίζουν. Τα παιδιά των πτυχιούχων δεν ξέρουν ποια είναι η καλύτερη απόφαση για το μέλλον τους. Τα ελληνόγλωσσα παιδιά δεν επιθυμούν την αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος γιατί οι καθηγητές τους καλύπτουν τις εξειδικευμένες ανάγκες τους.

2.1.2.7. Ψυχολογική προσαρμογή

Το ερώτημα στον πίνακα 35. «Είχες περισσότερους φίλους στο εξωτερικό» σχετίζεται με το θέμα που θα μας απασχολήσει στη συνέχεια. Αν δηλ οι παλιννοστούντες μαθητές έχουν προσαρμοστεί ομαλά και χωρίς διάφορες ψυχολογικές επιπτώσεις στο ελληνικό περιβάλλον. Επειδή όμως η απάντηση έχει ήδη αντικείμενο μελέτης προηγούμενα, όπως και οι σχετικοί πίνακες 49-59 (*Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με ντόπιους συνομήλικούς σου*), 60-70 (*Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα γηγενή παιδιά απέναντί σου*), 95-101 *(Θέλεις να πας σε ελληνικό σχολείο)*, 102-109 *(Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με έναν συμμαθητή σου)*, 120 (*Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού)* και 199 (*Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω)* θα προχωρήσουμε στη διερεύνηση της ερώτησης (πίνακας 118) «*Πόσο συχνά σε παρατηρούν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας*»

Με αυτήν την ερώτηση θελήσαμε να ελέγξουμε αν ένα παιδί που παλιννοστεί και αντιμετωπίζει προβλήματα προσαρμογής στην Ελλάδα αντιδρά δημιουργώντας με τη συμπεριφορά του άσχημες καταστάσεις που ενοχλούν τους καθηγητές τους και τους συμμαθητές του.

Οι μαθητές κλήθηκαν να αναφέρουν κατά πόσο αντιμετωπίζουν προβλήματα στο σχολικό χώρο για λόγους πειθαρχίας. Οι δυο ακραίες απαντήσεις της κλίμακας «καθόλου» και «συνέχεια» συγκέντρωσαν ποσοστά 16,3% η πρώτη και 7,2% η δεύτερη. Οι απαντήσεις «σπάνια», «μερικές φορές» δόθηκαν από τους περισσότερους ερωτηθέντες με παρόμοια ποσοστά 33.6% και 30,1% αντίστοιχα ενώ η απάντηση «συχνά» δόθηκε σε ποσοστό 12.8%

Παρατηρούμε δηλ ότι η πλειοψηφία των μαθητών δημιουργούν «σπάνια» ή «μερικές φορές» προβλήματα σε αθροιστικό ποσοστό 63,7%.

Σε σχέση με το φύλο των υποκειμένων διαπιστώθηκε ότι στις πιο παραβατικές συμπεριφορές τα αγόρια έχουν μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ στις περιπτώσεις που η συμπεριφορά των μαθητών δεν είναι καθόλου ή ελάχιστα ενοχλητική τα κορίτσια εκπροσωπούνται με σαφώς μεγαλύτερα ποσοστά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 118
30 Πόσο συχνά σε παρατηρούν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	22	36.1	13,7	39	63,9	18,2	61	100	16,3
Σπάνια	47	37,3	29,2	79	62,7	36,9	126	100	33,6
Μερικές φορές	47	41,6	29,2	66	58,4	30,8	113	100	30,1
Συχνά	31	64.6	19,3	17	35,4	7,9	48	100	12,8
Συνέχεια	14	51.9	8.7	13	48,1	6,1	27	100	7,2
Σύνολο	161	42.9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12.9 - DF = 4 - P < 0,05

Όσον αφορά την ηλικία των υποκειμένων παρατηρούμε ότι οι μικρότεροι μαθητές επιλέγουν περισσότερο τις απαντήσεις «σπάνια», «μερικές φορές» και «καθόλου», ενώ οι δυο άλλες ηλικιακές ομάδες εκτός από τις παραπάνω απαντήσεις επιλέγουν και την απάντηση «συχνά». «Συνέχεια» επιπλήττονται οι μικρότεροι μαθητές σε ποσοστό 10,5% (N=11) ενώ το ποσοστό χαμηλώνει όσο μεγαλώνει η ηλικία των παιδιών.

Σε σχέση με το επάγγελμα του πατέρα των υποκειμένων διαπιστώθηκε ότι «συνέχεια» τιμωρούνται κυρίως τα παιδιά των οποίων το επάγγελμα του πατέρα δεν κατατάσσεται σε κάποια από τις κατηγορίες που αναφέραμε, ποσοστό συμμετοχής 11,3% (N=6). Στις περιπτώσεις που η συμπεριφορά των μαθητών είναι «συχνά» ενοχλητική σε ποσοστό 17 1% (N=14) τα παιδιά των μισθωτών έχουν την πλειοψηφία, ενώ τα παιδιά των τεχνικών δημιουργούν προβλήματα «μερικές φορές» σε ποσοστό 39,8% (N=33). «Σπάνια» σε ποσοστό 36,9% (N=58) φέρονται άσχημα και επιπλήττονται τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι επιστήμονας ή ελεύθερος επαγγελματίας, τέλος «καθόλου» δεν έχει παραβατική συμπεριφορά σε ποσοστό 26,4% (N=14) η πλειοψηφία των παιδιών των οποίων ο πατέρας ανήκει στα μη κατατασσόμενα επαγγέλματα.

Η πλειοψηφία των παιδιών των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 41,7% (N=35) τιμωρούνται «μερικές φορές», των αποφοίτων Γυμνασίου και τεχνικής-ανώτερης σχολής «σπάνια» σε αντίστοιχα ποσοστά 32,9% (N=46) και 37,8% (N=31), ενώ των πτυχιούχων σε ποσοστό 23,2% (N=16) «καθόλου». Τέλος «συχνά» τιμωρούνται πλειοψηφικά τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 17,4% (N=12) και «συνέχεια» τα παιδιά των τεχνικών και ανωτέρων σχολών.

Τα ελληνόγλωσσα παιδιά ή δεν τιμωρούνται «καθόλου» ή «σπάνια» σε αθροιστικό ποσοστό 56,5%, ενώ η πλειοψηφία των ξενόγλωσσων δείχνουν μεγαλύτερα ποσοστά στις πιο παραβατικές συμπεριφορές σε αθροιστικό ποσοστό 43,5%. Αυτά τα παιδιά όσο το παράπτωμα γίνεται σοβαρότερο μειώνουν και το ποσοστό συμμετοχής.

Είναι φανερό ότι «καθόλου» δεν τιμωρείται η πλειοψηφία των κοριτσιών, των μικρών παιδιών, των παιδιών που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία και των πτυχιούχων καθώς και των ξενόγλωσσων παιδιών. Αντίθετα «συνέχεια» τιμωρείται η πλειοψηφία των πολύ μικρών παιδιών, των παιδιών που ο πατέρας ασχολείται με την πρώτη επαγγελματική κατηγορία και των παιδιών αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής.

Σχετική με την προηγούμενη ερώτηση είναι και η επόμενη 31 «*Πόσο συχνά σε παρατηρούσαν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας στο σχολείο στο οποίο φοιτούσες*» επειδή θέλαμε να ελέγξουμε πόσο επιδρά η παλιννόστηση στη συμπεριφορά των εφήβων

Όσον αφορά τα δεδομένα του πίνακα 118 που αναφέρεται στην ερώτηση παρατηρούμε ότι οι δυο ακραίες απαντήσεις της κλίμακας «καθόλου» και «συνέχεια» συγκέντρωσαν ποσοστά 28,8% η πρώτη και 8,5% η δεύτερη. Οι απαντήσεις «σπάνια», «μερικές φορές» δόθηκαν αντίστοιχα σε ποσοστά 32,8% και 21,6%. Τέλος, «συχνά» και «συνέχεια» τιμωρούνταν οι μαθητές σε ίδιο περίπου ποσοστό 8,5%.

Ως προς το «φύλο» ισχύουν τα ίδια που αναφέρθηκαν προηγουμένως, ότι δηλαδή τα κορίτσια συνεχίζουν να κρατούν ηπιότερη στάση σχετικά με τα αγόρια είτε βρίσκονται στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό

Στον πίνακα 119 στην ερώτηση πόσο συχνά τιμωρούνταν τα παιδιά στη χώρα που ζούσαν κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 2,34 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 2,21 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 2,52. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 14% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 7% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.)

ΠΙΝΑΚΑΣ 119

31. Πόσο συχνά σε παρατηρούσαν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας στο σχολείο που φοιτούσες στο εξωτερικό

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	40	37	24,8	68	63	31,8	108	100	28,8
Σπάνια	53	43,1	32,9	70	56,9	32,7	123	100	32,8
Μερικές φορές	33	40,7	20,5	48	59,3	22,4	81	100	21,6
Συχνά	14	45,2	8,7	17	54,8	7,9	31	100	8,3
Συνέχεια	21	65,6	13	11	34,4	5,1	32	100	8,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8.4 - DF = 4 - P < 0.05

Σε σχέση με το επάγγελμα του πατέρα των υποκειμένων διαπιστώθηκε ότι «συνέχεια», «καθόλου» και «συχνά», ποσοστά συμμετοχής 15,1% (N=8), 35,8% (N=19), 13,2% (N=7) αντίστοιχα τιμωρούνται κυρίως τα παιδιά των οποίων το επάγγελμα του πατέρα δεν κατατάσσεται σε κάποια από τις κατηγορίες που αναφέραμε. Στις περιπτώσεις που η συμπεριφορά των μαθητών είναι «σπάνια» ενοχλητική σε ποσοστό 35,4% (N=29) τα παιδιά των μισθωτών έχουν την πλειοψηφία, ενώ τα παιδιά των τεχνικών δημιουργούν προβλήματα «μερικές φορές» σε ποσοστό 27,7% (N=23). Φαίνεται δηλαδή ότι τα παιδιά που έχουν πατέρα μισθωτό εκδηλώνουν πιο προβληματική συμπεριφορά από τη στιγμή που γύρισαν στην Ελλάδα από ό,τι στο παρελθόν. Ως προς το «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα» δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση

Συγκριτικά με τον προηγούμενο πίνακα σε σχέση με τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» παρατηρούμε ότι υπάρχει μια αλλαγή στη γενική εικόνα των δεδομένων. «Καθόλου» δεν τιμωρούνταν και οι δυο κατηγορίες σε ίδιο ποσοστό 29%. «Σπάνια» τιμωρούνταν σε ποσοστό 35% τα παιδιά τα ελληνόφωνα, «μερικές φορές» τιμωρούνταν σε ίδιο ποσοστό 21% και οι δυο κατηγορίες των μαθητών, «συχνά» περισσότερο τα παιδιά που δε θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα σε ποσοστό 11,6%, και «συνέχεια» σε ποσοστό 8,9% τα ελληνόφωνα παιδιά. Αυτό αποδεικνύει ότι τα παιδιά που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη χρήση της Ελληνικής, ερχόμενα στην Ελλάδα, γίνονται πιο επιθετικά δημιουργώντας προβλήματα στον εαυτό τους αλλά και στο σχολικό χώρο που φοιτούν.

Ανακεφαλαιώνοντας, γνωρίζουμε ότι τα αγόρια, τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο επάγγελμα της πρώτης κατηγορίας και τα παιδιά που δε θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική παρουσιάζουν περισσότερα προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο.

Για να ελεγχθεί κατά πόσο οι μαθητές είναι ικανοποιημένοι από την προσπάθειά τους στο σχολείο και αν όλη αυτή η αλλαγή στη ζωή τους και στο εκπαιδευτικό σύστημα τους δημιουργεί προβλήματα που επιδρούν στην ψυχοσωματική τους υγεία ακολούθησαν οι εξής ερωτήσεις.

Στους επόμενους πίνακες υπάρχουν οι απαντήσεις της ερώτησης 40 «*Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;*»

Ως προς το «φύλο» τα κορίτσια είναι πιο ευαίσθητα από τα αγόρια, εκτός από την περίπτωση των συχνών ατυχημάτων στα οποία τα αγόρια φαίνονται πιο ευάλωτα.

Η γενική εικόνα των απαντήσεων σε σχέση με τη μεταβλητή «ηλικία» είναι ότι η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό που υπερβαίνει το 70% δεν υποφέρει από κάποιο από τα παρακάτω συμπτώματα.

Οι **αϋπνίες** βασανίζουν τους μαθητές σε ποσοστό 25,9% ενώ δεν υποφέρουν από αυτές σε ποσοστό 74,1%. Όσοι υποφέρουν είναι κυρίως κορίτσια σε ποσοστό 31,3% (N=67), έχουν ηλικία 15-16 ετών σε ποσοστό 27,9% (N=38) ή 17-19 ετών σε ποσοστό 26,9% (N=36) και 12-14 ετών σε ποσοστό 21,9% (N=23). Περισσότερο βασανίζονται από αϋπνίες σε ποσοστό 31,3% οι μαθητές που ο πατέρας ζει από κάποιο τεχνικό επάγγελμα την οικογένειά του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 180
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
α. αυπνίες

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οχι	131	47,1	81,4	147	52,9	68,7	278	100	74,1
Ναι	30	30,9	18,6	67	69,1	31,3	97	100	25,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 7.6 - DF = 1 - P < 0.05

Οι **πονοκέφαλοι** παρουσιάζουν συχνότητα ανάμεσα στους μαθητές του δείγματος 32,3%, ενώ αυτοί που δεν έχουν τέτοια συμπτώματα έχουν ποσοστό 67,7%. Υποφέρουν κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 39,3% (N=84), τα μικρότερα παιδιά που στην ηλικία των 12-14 ετών εμφανίζουν ποσοστό 37,1% (N=39). Οι δυο άλλες ηλικίες έχουν περίπου το ίδιο ποσοστό 30,5%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 181
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
β. πονοκέφαλους

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οχι	124	48,8	77	130	51,2	60,7	254	100	67,7
Ναι	37	30,6	23	84	69,4	39,3	121	100	32,3
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 11.1 - DF = 1 - P < 0.05

Η **ανορεξία** ταλαπωρεί τους μαθητές σε ποσοστό 13,6% και από αυτήν υποφέρουν κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 17,3% (N=37).

Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,13 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,17 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,08. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά δύο φορές το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 30% το γενικό Μ.Ο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 182
40 Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα:
γ ανορεξία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	147	45,4	91,3	177	54,6	82,7	324	100	86,4
Ναι	14	27,5	8,7	37	72,5	17,3	51	100	13,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,7 - DF = 1 - P < 0,05

Υποφέρουν επίσης σε ποσοστό 19,3% (N=16) τα παιδιά που ο πατέρας ως προς το επάγγελμα είναι τεχνικός.

Η **βουλιμία-παχυσαρκία** είναι συμπτώματα που βασανίζουν μικρό ποσοστό μαθητών δηλ. 5,6% έναντι αυτών που σε ποσοστό 94,4% δηλώνουν ότι δεν έχουν τέτοια προβλήματα υγείας. Η γενική εικόνα των απαντήσεων είναι περίπου η ίδια όπως και για τους πονοκέφαλους. Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα του πατέρα» διαπιστώνουμε ότι σε ποσοστό 8,5% (N=7) υποφέρουν περισσότερο τα παιδιά των μισθωτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 183
40 Υποφέρεις συχνά απο τα παρακατω συμπτώματα:
δ βουλιμία-παχυσαρκία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	152	42,9	94,4	202	57,1	94,4	354	100	94,4
Ναι	9	42,9	5,6	12	57,1	5,6	21	100	5,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

Από **εμετούς** υποφέρουν οι μαθητές σε ποσοστό 4%. Κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 5,1% (N=11) είναι αυτά που έχουν τέτοιες αντιδράσεις. Το επάγγελμα του πατέρα επιδρά στους μαθητές, όπως και η βουλιμία. Περισσότερο υποφέρουν τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 7,2% (N=5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 184
40 Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ε εμετούς

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	157	43,6	97,5	203	56,4	94,9	360	100	96
Ναι	4	26,7	2,5	11	73,3	5,1	15	100	4
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 1 - P < 0,05

Κωλικούς έχουν τα παιδιά σε ποσοστό 3,5% έναντι αυτών που απάντησαν αρνητικά σε ποσοστό 6,5%. Από αυτούς η πλειοψηφία που υποφέρει από αυτή την πάθηση είναι τα κορίτσια σε ποσοστό 4,2% (N=9), τα μικρά παιδιά ηλικίας 12-14 ετών ενώ το ποσοστό αυτό μειώνεται όσο μεγαλώνουν τα παιδιά. Υποφέρουν επίσης σε ποσοστό 6% (N=5) τα παιδιά που ο πατέρας ασχολείται με κάποιο τεχνικό επάγγελμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 185
40 Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
στ κωλικούς

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	157	43,4	97,5	205	56,6	95,8	362	100	96,5
Ναι	4	30,8	2,5	9	69,2	4,2	13	100	3,5
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,8 - DF = 1 - P < 0,05

Αναπνευστικά προβλήματα έχουν οι μαθητές σε ποσοστό 6,1% έναντι των υγιών σε ποσοστό 93,9%. Είναι εμφανές ότι το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζουν τα κορίτσια 7% (N=15), οι 15-16 ετών μαθητές και σε μικρότερο ποσοστό υποφέρουν οι 12-14 ετών σε ποσοστό 5,7% (N=6) ενώ λιγότερο από όλους υποφέρουν οι 17-19 ετών σε ποσοστό 4,5% (N=6).

ΠΙΝΑΚΑΣ 186
40 Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ζ αναπνευστικά προβλήματα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	153	43,5	95	199	56,5	93	352	100	93,9
Ναι	8	34,8	5	15	65,2	7	23	100	6,1
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,6 - DF = 1 - P < 0,05

Συχνά ατυχήματα υφίστανται σε ποσοστό 11,2% οι μαθητές του δείγματος έναντι του 88,2% που δεν έχουν υποστεί τέτοια δυσάρεστη εμπειρία. Τα αγόρια τραυματίζονται πιο

εύκολα από τα κορίτσια σε ποσοστό 16,8% (N=27). Οι δυο πρώτες ηλικιακές ομάδες έχουν περισσότερες τέτοιες εμπειρίες σε ίδιο περίπου ποσοστό 14%, ενώ το ποσοστό 6% (N=8) μειώνεται, όταν οι έφηβοι φτάσουν σε ηλικία 17-19 ετών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 187
40 Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
η συχνα ατυχήματα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	134	40,2	83,2	199	59,8	93	333	100	88,8
Ναι	27	64,3	16,8	15	35,7	7	42	100	11,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 8,8 - DF = 1 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» παρατηρούμε ότι επιδρά εμφανώς σε όλα τα ψυχοσωματικά συμπτώματα, καθώς υποφέρουν σε μεγαλύτερο ποσοστό τα παιδιά που δεν έχουν μητρική γλώσσα τη γλώσσα που μιλιέται και γράφεται επίσημα στη χώρα μας, δηλαδή την Ελληνική.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια, οι μικρότερες ηλικίες, τα παιδιά των τεχνικών και λιγότερο των μισθωτών και πτυχιούχων είναι αυτά που υποφέρουν από τις παραπάνω ψυχοσωματικές ασθένειες. Είναι όμως λογικό να υφίστανται συχνά μικροτραυματισμούς τα μικρά στην ηλικία αγόρια που λόγω της υπερκινητικότητας και της αυξημένης νευρικότητας προκαλούν, πολλές φορές από απροσεξία, συνθήκες που εγκυμονούν κινδύνους για τραυματισμούς.

Στη συνέχεια, ακολουθεί η μελέτη των δεδομένων που παρουσιάζονται στον πίνακα 188, όσον αφορά την ερώτηση 41 «*Καπνίζεις;*».

Θετικά απάντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 39,2% και αρνητικά σε ποσοστό 60,8%. Καπνίζουν κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 42,1% (N=90)-υπερβαίνουν δηλ το ποσοστό των αγοριών κατά εφτά περίπου ποσοστιαίες μονάδες-, οι 17-19 ετών έφηβοι σε ποσοστό 46,3% (N=62) και το ποσοστό μειώνεται όσο μειώνεται η ηλικία. Έτσι καπνίζουν σε ποσοστό 41,2% (N=56) οι 15-16 ετών και 27,6% (N=29) οι 12-14 ετών, επίσης αυτοί που ο πατέρας τους ασχολείται με κάποιο τεχνικό επάγγελμα σε ποσοστό 49,4% (N=41). Αξιοσημείωτο είναι ότι ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα» η πλειοψηφία των παιδιών που καπνίζει είναι αυτή που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού σε ποσοστό 48,8% (N=41) και ότι όσο το μορφωτικό επίπεδο αυξάνει τόσο μειώνεται η συνήθεια του καπνού στα παιδιά. Περισσότερο καπνίζουν τα παιδιά που δεν έχουν μητρική γλώσσα την Ελληνική σε ποσοστό 42,8% (N=74) έναντι αυτών που την έχουν σε ποσοστό 36,1% (N=73).

ΠΙΝΑΚΑΣ 188
41 Καπνίζεις;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	104	45,6	64,6	124	54,4	57,9	228	100	60,8
Ναι	57	38,8	35,4	90	61,2	42,1	147	100	39,2
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 1 - P < 0,05

Από αυτούς που απαντησαν «Ναι», πίν. 189, η πλειοψηφία καπνίζει σε ποσοστό 31,4% «10 τσιγαρα» την ημέρα, σε ποσοστό 25,7% «20 και πάνω», σε ποσοστό 23,6% «1-2 τσιγάρα» ημερησίως και τέλος σε ποσοστό 19,3% «10-20 τσιγάρα». Ως προς το φύλο παρατηρείται ότι «1-2 ή 10 τσιγάρα» καπνίζει η πλειοψηφία των κοριτσιών ενώ τα αγόρια εξελίσσονται σε μανιώδεις καπνιστές αφού καπνίζουν από «10 και πάνω».

ΠΙΝΑΚΑΣ 189
41α Αν Ναι, πόσα τσιγάρα καπνίζεις ημερησίως ;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
1-2	9	27,3	17,3	24	72,7	27,3	33	100	23,6
10	12	27,3	23,1	32	72,7	36,4	44	100	31,4
10-20	12	44,4	23,1	15	55,6	17	27	100	19,3
20 και πάνω	19	52,8	36,5	17	47,2	19,3	36	100	25,7
Σύνολο	52	37,1	100	88	62,9	100	140		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 7,5 - DF = 3 - P < 0,05

«1-2 τσιγάρα» καπνίζει η πλειοψηφία των 15-16 ετών μαθητών σε ποσοστό 29,6% (N=16) ενώ το μικρότερο ποσοστό 17,9% (N=5) παρουσιάζουν οι 12-14 ετών. «10 τσιγάρα» καπνίζουν σε ποσοστό 39,3% (N=11) κυρίως οι 12-14 ετών και οι 15-16 ετών στο μικρότερο ποσοστό 25,9% (N=14). «10-20 τσιγάρα» οι δυο μεγαλύτερες ηλικίες σε ποσοστό περίπου 22% και οι μικρότεροι σε ποσοστό 7,1% (N=2). Τέλος, «20 και πάνω» καπνίζει η πλειοψηφία των 12-14 ετών μαθητών έναντι του 23% περίπου των δυο άλλων ηλικιακών ομάδων.

Είναι αξιοσημείωτο ότι όταν τα μικρότερα παιδιά αρχίζουν να καπνίζουν, καπνίζουν πολύ περισσότερο από τους μεγαλύτερους, αφού στην τελευταία απάντηση που αντιστοιχεί στους μανιώδεις καπνιστές η πλειοψηφία είναι παιδιά 12-14 ετών σε ποσοστό 35,7% (N=10)

Τα παιδιά που ο πατέρας είναι πτυχιούχος, όταν καπνίζουν, καπνίζουν «1-2 τσιγάρα». «10 τσιγάρα» σε ποσοστό 43,9% (N=18) καπνίζει η πλειοψηφία των παιδιών των αποφοίτων Δημοτικού, «10-20 τσιγάρα» καπνίζουν σε ίδιο ποσοστό 24% τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου και Τεχνικής-ανώτερης σχολής, ενώ μανιώδεις καπνιστές σε ποσοστό 37,9% (N=11) είναι τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής.

Σημαντικό είναι επίσης ότι από «1-10 τσιγάρα» καπνίζει η πλειοψηφία των ελληνόγλωσσων μαθητών, ενώ πολλά τσιγάρα καπνίζουν τα ξενόγλωσσα.

Γνωρίζουμε λοιπόν από τα παραπάνω δεδομένα ότι περισσότερο δήλωσαν ότι καπνίζουν τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα στην ηλικία παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών, των αποφοίτων Δημοτικού και οι ξενόγλωσσοι μαθητές. Περισσότερα τσιγάρα καπνίζουν τα μεγαλύτερα ή μικρότερα παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών και τα ξενόγλωσσα.

Όπως είναι φυσικό, στη συνέχεια, ζητήθηκε από τους μαθητές να δικαιολογήσουν τους λόγους για τους οποίους καπνίζουν.

Έτσι, στην επόμενη ερώτηση *Γιατί καπνίζεις;* (ερώτ. 41 Β.) διαπιστώθηκαν τα εξής:

Απο **συνήθεια** καπνίζουν οι μαθητές σε ποσοστό 16% έναντι του 84% αυτών που απάντησαν αρνητικά. Το μεγαλύτερο ποσοστό παρουσιάζει η ηλικία 17-19 ετών σε ποσοστό 20,1% (N=27) και το ποσοστό μειώνεται, όπως είναι φυσικό, όσο μικραίνει η ηλικία. Το μεγαλύτερο επίσης ποσοστό 22,9% (N=19) παρουσιάζουν τα παιδιά των τεχνικών και των παιδιών αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 21,4% (N=18). Παρατηρήθηκε μάλιστα ότι το ποσοστό μειώνεται όσο ανεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα. Η πλειοψηφία των μαθητών που καπνίζει από συνήθεια είναι ξενόγλωσσοι σε ποσοστό 19% (N=33).

ΠΙΝΑΚΑΣ 190
41Β Γιατί καπνίζεις
α από συνήθεια

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	135	42,9	83,9	180	57,1	84,1	315	100	84
Ναι	26	43,3	16,1	34	56,7	15,9	60	100	16
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0,05

Από **ευχαρίστηση** καπνίζουν σε ποσοστό 11,7% έναντι του 88,3% αυτών που απάντησαν αρνητικά. Το μεγαλύτερο ποσοστό παρουσιάζει η ηλικία 15-16 ετών σε ποσοστό 14,7% (N=20) και το μικρότερο 6,7% (N=7) η ηλικία των 12-14 ετών, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στη δεύτερη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 16,6% (N=26). Παρατηρείται ως προς τη μητρική γλώσσα το ίδιο, όπως και στον προηγούμενο πίνακα 190.

ΠΙΝΑΚΑΣ 191
41Β Γιατί καπνίζεις,
β από ευχαρίστηση

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	142	42,9	88,2	189	57,1	88,3	331	100	88,3
Ναι	19	43,2	11,8	25	56,8	11,7	44	100	11,7
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0,05

Για να βρουν **διέξοδο** στα προβλήματά τους καπνίζουν σε ποσοστό 6,9% έναντι του 93,1% αυτών που απάντησαν αρνητικά. Το μεγαλύτερο ποσοστό παρουσιάζει η κατηγορία των κοριτσιών που καπνίζει γι' αυτό το λόγο σε ποσοστό 9,3% (N=20).
Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,06 στα 375 υποκείμενα βρέθηκε στα 214 κορίτσια Μ.Ο. 0,09 και στα 161 αγόρια Μ.Ο. 0,03. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά τρεις φορές το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 50% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 192
41Β Γιατί καπνίζεις
γ. για διέξοδο στα προβλήματα μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	155	44,4	96,3	194	55,6	90,7	349	100	93,1
Ναι	6	23,1	3,7	20	76,9	9,3	26	100	6,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,4 - DF = 1 - P < 0,05

Η ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 8,6% (N=9) και η ηλικία των 17-19 ετών σε 4,5% (N=6), τα παιδιά που ο πατέρας είναι τεχνικός σε ποσοστό 12% (N=10). Η εικόνα που παρουσιάζουν τα δεδομένα σ' αυτήν την ερώτηση σχετίζεται με αυτήν του πίνακα 190 ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα». Τα ελληνόγλωσσα παιδιά περισσότερο απο τα ξενόγλωσσα βρίσκουν διέξοδο καπνίζοντας σε ποσοστό 7,9% (N=16).

Επειδή **δεν έχω συνειδητοποιήσει πόσο κακό κάνει στην υγεία**
καπνίζουν σε ποσοστό 2,9% έναντι του 97,1% αυτών που απάντησαν αρνητικά. Έτσι δικαιολογήθηκαν οι παλιννοστούντες μαθητές καπνιστές. Το μεγαλύτερο ποσοστό παρουσιάζει κατηγορία των μαθητών γυναικείου φύλου σε ποσοστό 4,2% (N=9), η ηλικία των 15-16 ετών σε ποσοστό 5,1% (N=7) και το μικρότερο ποσοστό 0,7% (N=1) η ηλικία των 17-19 ετών. Σε ίδιο περίπου ποσοστό 5% οι μαθητές που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη και τέταρτη επαγγελματική ομάδα. Ένα πολύ μικρό ποσοστό 3,5% (N=7) που αποτελεί όμως την πλειοψηφία από τους ελληνόγλωσσους μαθητές δεν έχει συνειδητοποιήσει το κακό που κάνει στην υγεία το κάπνισμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 193
41Β Γιατί καπνίζεις.
δ. δεν έχω συνειδητοποιήσει ποσο κακό κάνει στην υγεία μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	159	43,7	98,8	205	56,3	95,8	364	100	97,1
Ναι	2	18,2	1,2	9	81,8	4,2	11	100	2,9
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 1 - P < 0,05

Για να κάνω φιγούρα απάντησαν οι έφηβοι σε πολύ μικρό ποσοστό 1,6% και σ' αυτό το ερώτημα το «φύλο» και η «ηλικία» δε διαφοροποιεί στατιστικά τα δεδομένα. Η μεταβλητή «επάγγελμα» σε ίδιο ποσοστό 2,5% έδωσε στατιστικά σημαντική διαφορά στις κατηγορίες επιστήμονες-ελεύθεροι επαγγελματίες καθώς και στους τεχνικούς. Αυτή τη δικαιολόγηση έκανε η πλειοψηφία των μαθητών που ο πατέρας έχει ολοκληρώσει τεχνικής κατεύθυνσης σπουδές σε ποσοστό 4,9% (N=4) και σε πολύ μικρό ποσοστό όσων παιδιών ο πατέρας έχει τελειώσει το Γυμνάσιο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 194
41Β Γιατί καπνίζεις
ε για να κάνω φιγούρα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	159	43,1	98,8	210	56,9	98,1	369	100	98,4
Ναι	2	33,3	1,2	4	66,7	1,9	6	100	1,6
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .2 - DF = 1 - P > 0,05

Για διάφορους λόγους καπνίζουν σε ποσοστό 10,4%, ενώ αυτοί που απάντησαν αρνητικά παρουσιάζουν ποσοστό 89,6%. Εδώ παρατηρείται ότι το ποσοστό μειώνεται όσο μειώνεται και η ηλικία.
Παρατηρείται επίσης ότι η πλειοψηφία των μαθητών που επέλεξε αυτή την απάντηση 17% (N=9), ήταν μαθητές που ο πατέρας εργάζεται ασκώντας κάποιο αδιευκρίνιστο επάγγελμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 195
41Β Γιατί καπνίζεις
στ για διάφορους λόγους

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	145	43,2	90,1	191	56,8	89,3	336	100	89,6
Ναι	16	41	9,9	23	59	10,7	39	100	10,4
Σύνολο	161	42,9	100	214	57,1	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

Καταλήγουμε επομένως στο συμπέρασμα ότι τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού και τα ξενόγλωσσα καπνίζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό από «απλή συνήθεια» ή «από ευχαρίστηση». Αντίθετα για «διέξοδο στα προβλήματά τους» και από «έλλειψη κατάλληλης ενημέρωσης» καπνίζουν τα κορίτσια, τα μικρότερα παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών και τα ελληνόγλωσσα. «Θέλει να κάνει φιγούρα» η πλειοψηφία των παιδιών των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών, ενώ για «αδιευκρίνιστους λόγους» καπνίζουν τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία.

2.2. Τα τέσσερα επίπεδα ανάλυσης της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας

Το ερωτηματολόγιο έγινε για άλλη μια φορά αντικείμενο επεξεργασίας μόνο που οι ερωτήσεις διερευνήθηκαν, αφού μοιράστηκαν στα τέσσερα επίπεδα της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας. Προφανώς για να μην επιβαρύνουμε περισσότερο τον όγκο της εργασίας αποφύγαμε να παραθέσουμε στοιχεία (πίνακες, επί μέρους παρατηρήσεις) που ούτως ή άλλως επεξεργαστήκαμε προηγουμένως και αρκεστήκαμε στα συμπεράσματα τα οποία δίνουν μια πλήρη εικόνα για όσα θέλαμε να διαπιστώσουμε.

2.2.1. Κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς των παλιννοστούντων μαθητών

Α. Ενδο-ατομικό επίπεδο

Διερευνήσαμε τις ερωτήσεις 18 α., β., δ., ε. «*Θέλεις να σπουδάσεις*», «*Πού θέλεις να σπουδάσεις*», «*Σκοπεύεις να εργαστείς στην Ελλάδα*» και «*Ποιο μάθημα (δε) σου αρέσει*».

Παρατηρείται ότι τα κορίτσια (που δεν ήθελαν σε μεγαλύτερα ποσοστά την επιστροφή στην Ελλάδα) είναι αυτά που παραμένουν περισσότερο αναποφάσιστα. Τα μικρότερης ηλικίας παιδιά αυτά δηλαδή που επιθυμούν περισσότερο από τις υπόλοιπες δυο ηλικιακές ομάδες να φύγουν από τη χώρα μας, είναι αυτά που κυρίως θέλουν να επιστρέψουν στη χώρα από την οποία ήρθαν με στόχο να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, ενώ τα περισσότερα από τα μεγαλύτερα επιθυμούν να παραμείνουν εδώ. Αντίθετα, τα περισσότερα από τα παιδιά που έχουν ηλικία 15-16 ετών είναι αναποφάσιστα. Διαπιστώθηκε επίσης ότι τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι πτυχιούχος θεωρούν πιθανότερο να σπουδάσουν στο εξωτερικό, ενώ όσο μεγαλώνει το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα μειώνεται το ποσοστό των αναποφάσιστων μαθητών. Επιπλέον η μητρική γλώσσα, αν δηλαδή είναι η ελληνική ή όχι, επιδρά στην απόφαση των μαθητών για τον τόπο των σπουδών τους.

Φαίνεται λοιπόν ότι οι μαθητές περνούν από διάφορες φάσεις προσαρμογής που σχετίζονται με την ηλικία τους. Τα μικρότερα θέλουν να φύγουν, τα μεσαίας ηλικίας βρίσκονται στο μεταίχμιο και τα μεγαλύτερα κατασταλάζουν και αποφασίζουν την οριστική τους εγκατάσταση στην Ελλάδα. Στην προσαρμογή τους βοηθά ίσως και το γεγονός ότι όσο περνά ο χρόνος μαθαίνουν καλύτερα την ελληνική γλώσσα και αισθάνονται περισσότερο προσαρμοσμένα στην ελληνική πραγματικότητα.

Από το ερώτημα «*Σκοπεύεις να εργαστείς στην Ελλάδα;*»

βγαίνει το συμπέρασμα ότι η πλειοψηφία των μαθητών δεν είναι αρνητική στην ιδέα να μείνει και να εργαστεί στη χώρα μας και πιο θετικά σ' αυτό είναι τα μεγάλα παιδιά,

αυτά δηλαδή που σε λίγο καιρό θα αποτελέσουν το δυναμικό της χώρας μας σε διάφορα επαγγέλματα καθώς και τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Γυμνασίου ή θεωρούν μητρική την ελληνική γλώσσα. Περισσότερο αρνητικά είναι τα παιδιά των πτυχιούχων, ίσως γιατί ο πατέρας τους έχει εμφυσήσει την ιδέα ότι αν σπουδάσουν στο εξωτερικό θα έχουν μεγαλύτερες επαγγελματικές ευκαιρίες, άρα θεωρείται πιο πιθανό να επιστρέψουν και να εργαστούν στη χώρα που μεγάλωσαν.

Στην ερώτηση «*Ποιο μάθημα σου αρέσει* περισσότερο;»

συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης έλκουν τα κορίτσια, τις δυο πρώτες ηλικιακές ομάδες, τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επαγγελμα και είναι απόφοιτος Δημοτικού-Γυμνασίου. Αυτό δικαιολογείται ίσως από το ότι για μεν την ηλικία δεν υπεισέρχονται ακόμη πρακτικοί-οικονομικοί λόγοι που επηρεάζουν τα παιδιά στην επιλογή τους. Όσον αφορά τον πατέρα απόφοιτο Δημοτικού-Γυμνασίου, που σημαίνει ότι μπορεί και ο ίδιος να αισθάνεται ότι υστερεί σε γλωσσικό επίπεδο, είναι πιθανόν να θεωρεί ότι το παιδί του καλλιεργείται περισσότερο από τον ίδιο με αυτόν τον τρόπο πνευματικά και έτσι του εξασφαλίζεται καλύτερη μεταχείριση από το κοινωνικό περιβάλλον που ζει.

Στον επόμενο ερώτημα «*Ποιο μάθημα δε σου αρέσει καθόλου;*»

Διαπιστώθηκε ότι τα αγόρια, οι μικρότεροι στην ηλικία μαθητές, τα παιδιά των έμμισθων επαγγελματιών ή των πτυχιούχων και τα παιδιά που δε θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική δεν επιλέγουν, κατά κύριο λόγο, τα θεωρητικής κατεύθυνσης μαθήματα (γλωσσικά μαθήματα, ξένη γλώσσα και Ψυχολογία-Κοινωνιολογία). Αυτό οφείλεται ίσως στην αντίληψη ότι μέσω των επαγγελμάτων θεωρητικής κατεύθυνσης δε θα κερδίσουν πολλά χρήματα, άρα δεν εξασφαλίζονται οικονομικά. Αντίθετα τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα παιδιά και τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού δείχνουν προτίμηση για τα γλωσσικά μαθήματα. Είναι ενθαρρυντικό ότι υπάρχει σαφής προτίμηση στους παλιννοστούντες μαθητές για τα γλωσσικά μαθήματα και ότι όσο αυξάνεται η ηλικία τόσο αυξάνεται και το ενδιαφέρον για αυτά τα μαθήματα. Όμως το ενδιαφέρον αυτό μειώνεται, όσο μειώνεται και το επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών στην Ελληνική.

Στην ερώτηση 23, «*Θεωρείς τον εαυτό σου Συντηρητικό ή Προοδευτικό*» το αθροιστικό ποσοστό των απαντήσεων 95% βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα άρα οι μαθητές έχουν την πεποίθηση ότι είναι προοδευτικά άτομα.

«*Πιστεύεις ότι η προσπάθεια που καταβάλλεις στο σχολείο είναι αυτή που χρειάζεται για να πηγαίνεις καλά*»

Σ' αυτήν την ερώτηση (39) οι περισσότεροι μαθητές έδωσαν την απάντηση «Ναι» σε ποσοστό 57,3% ενώ αυτοί που δήλωσαν «Όχι» ότι δηλαδή δεν είναι ικανοποιημένοι έδωσαν ποσοστό 42,7% και επομένως γίνεται εμφανές ότι οι περισσότεροι παλλινοστούντες έφηβοι δεν επιρρίπτουν ευθύνες στον εαυτό τους για την επίδοσή τους στο σχολείο.

«*Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;*» (ερώτηση 40)

Από τη διερεύνηση των στοιχείων καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια, οι μικρότερες ηλικίες, τα παιδιά των τεχνικών και λιγότερο των μισθωτών και πτυχιούχων είναι αυτά που υποφέρουν από τις παραπάνω ψυχοσωματικές ασθένειες. Είναι όμως λογικό να υφίστανται συχνά μικροτραυματισμούς τα μικρά στην ηλικία αγόρια που λόγω της υπερκινητικότητας και της αυξημένης νευρικότητας προκαλούν, πολλές φορές από απροσεξία, συνθήκες που εγκυμονούν κινδύνους για τραυματισμούς. Παρόλα αυτά δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι η πλειοψηφία των παλιννοστούντων παιδιών αντιμετωπίζει τέτοιου είδους προβλήματα.

Β. Δι-ατομικό επίπεδο

Διαπιστώθηκε (ερώτηση 16) ότι σε πολύ υψηλά ποσοστά οι σχέσεις των παλιννοστούντων μαθητών και με τους δυο γονείς ήταν από άριστες μέχρι πολύ καλές. Σε ελάχιστες περιπτώσεις παρατηρήθηκαν προβλήματα με αποτέλεσμα να θεωρούμε ότι οι παλιννοστούντες έχουν συναισθηματική και πρακτική κάλυψη μέσα στους οικογενειακούς κόλπους.

Φαίνεται λοιπόν ότι η παλιννόστηση δεν επιβαρύνει τις οικογενειακές σχέσεις των μαθητών και ότι τα μικρότερα στην ηλικία παιδιά έχουν μεγαλύτερη ανάγκη από τη μητρική στοργή. Το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των γονέων, το αίσθημα ασφάλειας που δίνει η γλωσσική επικοινωνία συντελούν στη διαμόρφωση στενών συγγενικών δεσμών.

Οι σχετικές ερωτήσεις αναφέρονται στις «*παρέες που έχουν οι μαθητές στην Ελλάδα*». (ερώτηση 19)

Η πλειοψηφία των υποκειμένων κάνει παρέα με Έλληνες και ξένους σε ποσοστό 84,3%.

Είναι λοιπόν βέβαιο ότι οι παλιννοστούντες μαθητές κατά πλειοψηφία κάνουν παρέα τόσο με Έλληνες όσο και με ξένους. Όταν αυτό δεν ισχύει παρατηρούμε ότι αυτοί που έχουν συνάψει και διατηρούν σχέσεις μόνο με Έλληνες είναι τα αγόρια, οι δυο πρώτες ηλικιακές ομάδες, τα παιδιά που ο πατέρας δεν έχει να παρουσιάσει πανεπιστημιακούς τίτλους σπουδών, αλλά και τα παιδιά που έχουν αποκτήσει ελληνική εθνική ταυτότητα.

Αντίθετα κατά κύριο λόγο κάνουν παρέα μόνο με ξένους τα μεγαλύτερα παιδιά, αυτά που αντιμετωπίζουν γλωσσικές δυσκολίες στην ελληνική γλώσσα, άρα έχουν πρόβλημα επικοινωνίας με τους Έλληνες και τα παιδιά που ο πατέρας βρίσκεται σε μεσαίο μορφωτικό επίπεδο.

Επιβεβαιώθηκε ότι τα μικρά παιδιά νιώθουν καλύτερα με τους συνομίληκούς τους του ιδίου φύλου και ότι τους αρέσει να διατηρούν σχέσεις με πολυάριθμες παρέες, ενώ τα αγόρια φαίνονται πιο κλεισμένα στον εαυτό τους, αφού αυτά κατά κύριο λόγο επιλέγουν την παρέα με ένα άτομο.

Στην ερώτηση «*Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε;*» και «*Πού είναι;*» παρατηρούμε ότι οι μαθητές απάντησαν στην πρώτη ερώτηση σε ίδιο περίπου ποσοστό αρνητικά 50,7% και θετικά 49,3%. Γενικά οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δημιουργήσουν νέες φιλίες στο σχολείο που φοιτούν, στη γειτονιά που μένουν, στο

οικογενειακό περιβάλλον, στον εργασιακό χώρο και σε κάποιον σύλλογο σε αντίστοιχα ποσοστά 75,%, 50,7%, 15,5%, 9,3%, 7,2%.

«*Είχες περισσότερους φίλους στο εξωτερικό*» οι μαθητές σε ποσοστό 52,3% θεωρούν ότι είχαν περισσότερους φίλους στη χώρα από την οποία ήρθαν, συγκριτικά με την Ελλάδα αφού δίνουν μικρότερο ποσοστό 47,7%.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε τα αγόρια δυσκολεύονται περισσότερο από τα κορίτσια να προσαρμοστούν και τα παιδιά που δυσχεραίνονται να επικοινωνήσουν στην Ελληνική δυσχεραίνονται και στην καθημερινή τους επικοινωνία με το κοινωνικό τους περιβάλλον.

Διαπιστώνουμε ότι τα παιδιά αντιδρούν (ερώτηση 28,) ανάλογα με τη σειρά των ποσοστών που συλλέξαμε, φωνάζοντας, βρίζοντας, υποχωρώντας και ανταποδίδοντας την ενόχληση σε λίγες μέρες. Λιγότερα συχνά χτυπούν πισώπλατα, φωνάζουν για ενίσχυση τους φίλους, πετούν ό,τι βρουν μπροστά τους ή το λένε κρυφά στον υπεύθυνο καθηγητή.

Τα κορίτσια που συνήθως αντιδρούν στις διάφορες δυσκολίες λεκτικά, υποχωρώντας ή ζητώντας βοήθεια. Ενώ οι περισσότεροι μαθητές, όταν αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα ανάλογα με την ηλικία αντιδρούν ως εξής:

Οι μεγαλύτεροι φωνάζουν, οι 15-16 ετών κρατούν εκδικητική στάση και το ανταποδίδουν σε λίγες μέρες ή φωνάζουν τους φίλους τους για βοήθεια ή το λένε κρυφά σε κάποιον υπεύθυνο του σχολείου. Τέλος, οι μικρότεροι χτυπούν πισώπλατα ή βρίζουν. Όσο όμως μεγαλώνουν τα υποκείμενα της έρευνας στηρίζονται στις δικές τους δυνάμεις και διεκδικούν το δίκιο τους.

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» δεν παρατηρήθηκε στις περισσότερες περιπτώσεις στατιστική διαφοροποίηση, όπου όμως παρατηρήθηκε η παρουσία των παιδιών των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών είναι εμφανής. Περισσότερο φωνάζουν ή κρατούν εκδικητική στάση τα παιδιά των πτυχιούχων, τη μη απευθείας άμυνα προτιμούν τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου και των τεχνικών-ανώτερων σχολών, ενώ σαφώς πιο εκδηλωτικά από όλα τα άλλα είναι τα παιδιά που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού.

Τα ελληνόγλωσσα παιδιά φωνάζουν, σε κάποιες περιπτώσεις αποφεύγουν την απευθείας σύγκρουση, πετούν ό,τι βρουν μπροστά τους, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις τα ξενόγλωσσα παιδιά υπερτερούν.

Γ. δι-ομαδικό επίπεδο

Με την επόμενη ερώτηση δόθηκε η ευκαιρία να κρίνουμε πώς αισθάνονται οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι στους γηγενείς εφήβους «*Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους ντόπιους συνομήλικούς σου*» (ερώτ. 24 Α.).

Η πλειοψηφία απάντησε ότι σε θέματα θρησκείας, οικονομίας, ηθών-εθίμων, αθλητισμού, ψυχαγωγίας, διατροφής ισότητας φύλου αισθάνονται το ίδιο με τα ελληνόπουλα σε αθροιστικό ποσοστό θετικών απαντήσεων που ξεπερνά το 75%.

Συμπεραίνουμε ότι τα αγόρια είναι τα πιο εξοικειωμένα από τα υποκείμενα της έρευνας με το ελληνικό στοιχείο. Επίσης οι έφηβοι ηλικίας 17-19 ετών είναι αυτοί που

παρόλο που ήθελαν να επιστρέψουν, είναι ικανοποιημένοι από την εγκατάστασή τους και θέλουν να ζήσουν και να εργαστούν στην Ελλάδα, παρόλα αυτά αντιμετωπίζουν πιο έντονα το πρόβλημα, από τις υπόλοιπες ηλικίες, να ταυτισθούν δηλαδή απόλυτα με τους συνομήλικούς τους που γεννήθηκαν και έζησαν, χωρίς να απομακρυνθούν για μεγάλα τουλάχιστον χρονικά διαστήματα, από τη χώρα μας.

Περισσότερο ταυτίζονται με τα Ελληνόπουλα οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι επιστήμονας-ελεύθερος επαγγελματίας ή απόφοιτος Γυμνασίου, ενώ ο μισθωτός πατέρας είναι αυτός που επηρεάζει τα παιδιά του να νιώθουν «το ίδιο» με τα Ελληνόπουλα σε θέματα παιδείας.

Σε μεγαλύτερα ποσοστά, όπως είναι φυσικό, αισθάνονται «το ίδιο» τα παιδιά που η μητρική γλώσσα τους είναι η ελληνική. Περισσότερο όμως αισθάνονται, σύμφωνα με τα ποσοστά, σε θέματα θρησκείας, αθλητισμού, ψυχαγωγίας, οικονομίας, πολιτικής, εμφάνισης, ηθών-εθίμων, γλώσσας.

Αντιστρέφοντας την ερώτηση οι παλιννοστούντες μαθητές για τα ίδια ακριβώς θέματα ρωτήθηκαν «*Πώς νομίζεις ότι νιώθουν για σένα οι ντόπιοι συνομήλικοί σου*» (ερώτ. 24 Β.) για να διαπιστωθεί αν είναι προκατειλημμένοι (οι παλιν/ντες μαθητές) απέναντι στους συνομήλικούς τους γηγενείς εφήβους.

Οι μαθητές ως προς τη θρησκεία, τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία, τη διατροφή, την ισότητα του φύλου έδωσαν απαντήσεις των οποίων το αθροιστικό ποσοστό (υπερβαίνει το 70%) βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα. Αντίθετα, ένα ποσοστό που υπερβαίνει το 60% βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πίνακα όσον αφορά την πολιτική, την οικονομία, τα ήθη-έθιμα. Τέλος, παρατηρήθηκε ότι για τη γλώσσα, την παιδεία και την εμφάνιση εμφανίζεται ένα μεγάλο ποσοστό στη μεσαία βαθμίδα περίπου 20% και στις δυο πλευρές του πίνακα εμφανίζεται ένα άλλο αθροιστικό ποσοστό περίπου 40%. Αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές στα συγκεκριμένα θέματα δεν έχουν σχηματίσει ξεκάθαρη εικόνα για το πώς νομίζουν ότι τους βλέπουν τα Ελληνόπουλα.

Τα αγόρια, τα μεγαλύτερα παιδιά, ιδιαίτερα τα 15-16 ετών, έχουν περισσότερο εξοικειωθεί με τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα και θεωρούν ότι δε συντρέχει λόγος να κρατούν αμυντική στάση απέναντί τους, καθώς είναι πεπεισμένα, περισσότερο από τα μικρότερα στην ηλικία ότι τα συνομήλικά τους παιδιά τα αντιμετωπίζουν ως ίσα.

Άρα, ανακεφαλαιώνοντας καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα μικρά παιδιά όσον αφορά τη θρησκεία, την πολιτική, την οικονομία, τη γλώσσα, την ισότητα νιώθουν σε μεγαλύτερα ποσοστά το ίδιο με τα ντόπια Ελληνόπουλα αλλά αισθάνονται ότι αυτά, τα Ελληνόπουλα, δεν τα δέχονται για όμοιούς τους. Οι παλιννοστούντες μαθητές ηλικίας 15-16 ετών όσον αφορά τα ήθη-έθιμα, τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία και την εμφάνιση νιώθουν ότι και ίδιοι αλλά και τα ντόπια Ελληνόπουλα ταυτίζονται μεταξύ τους. Τέλος, οι έφηβοι 17-19 ετών που δεν αισθάνονται ίδιοι με τα ντόπια παιδιά παρά μόνον ως προς τη διατροφή είναι φυσικό να θεωρούν ότι και τα γηγενή Ελληνόπουλα τα αντιμετωπίζουν διαφορετικά. Δε βρίσκουν διαφορές μόνον ως προς την ψυχαγωγία και την ισότητα φύλου. Άρα αυτοί που πρέπει κυρίως να αλλάξουν άποψη και να σχηματίσουν θετική στάση απέναντι στους ντόπιους εφήβους είναι αυτοί που σε λίγο

θα χρειαστεί να απομακρυνθούν από το σχολικό χώρο και να απασχοληθούν σε κάποιον επαγγελματικό τομέα καθώς και τα μικρά παιδιά που γεμάτα ανασφάλεια καλούνται να προσαρμοσθούν και να παρακολουθήσουν επιτυχώς το σχολικό πρόγραμμα. Όσα παιδιά αισθάνονται την ελληνική γλώσσα ως μητρική δεν αισθάνονται αποξενωμένα από τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα, αλλά εξίσου δεν αισθάνονται ότι τα ντόπια Ελληνόπουλα τα απορρίπτουν από το περιβάλλον τους.

Ρωτήσαμε επίσης τα υποκείμενα του δείγματός μας *«Τι ζητάς από τους καθηγητές σου»* (ερώτηση 29) και οι απαντήσεις που πήραμε ήταν οι εξής:

«Να είναι φιλικοί απέναντί μου» σε ποσοστό 50,9%, *«Να είναι δίγλωσσοι και να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω»* σε ποσοστό 40%. Ακολουθούν οι απαντήσεις *«Να μη με κρίνουν από την εμφάνισή μου και από τα προηγούμενα σφάλματά μου»* σε ποσοστό 25,6%, *«Να μου λένε μπράβο, όταν το αξίζω»* σε ποσοστό 17,9%, *«Να επιβάλουν την πειθαρχία, όταν χρειάζεται»* και *«Να είναι προοδευτικοί»* σε ίδιο ποσοστό 12,8%, ενώ δε ζητούν *«τίποτα»* από τους καθηγητές τους οι μαθητές σε ποσοστό 7,5%.

Σύμφωνα με όσα έπεσαν στην αντίληψή μας καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια και τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού είναι πιο ευαίσθητα στις διαπροσωπικές τους σχέσεις με τους καθηγητές και όχι τόσο σε θέματα μαθησιακά. Όσα παιδιά έχουν πατέρα ελεύθερο επαγγελματία ή τεχνικό που αποφοίτησε από κάποια αντίστοιχη σχολή ή θεωρούν την Ελληνική ως μητρική γλώσσα επιζητούν καλύτερες μαθησιακές συνθήκες που περιβάλλονται όμως από τη φιλική διάθεση του εκπαιδευτικού. Αντίθετα η πειθαρχία έλκει περισσότερο τα παιδιά των μισθωτών και των αποφοίτων Γυμνασίου, ενώ δεν επιζητούν «τίποτα» από τους καθηγητές τους τα παιδιά των οποίων ο πατέρας δεν ασκεί ένα από τα προαναφερόμενα και κατατασσόμενα επαγγέλματα ή επίσης τα ξενόγλωσσα παιδιά. Την υπευθυνότητα στη διάρκεια της διδακτικής πράξης και τη διάθεση να αντιληφθούν τα προβλήματα των παλιννοστούντων μαθητών μέσα από το πνεύμα της προοδευτικότητας επιζητούν τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου.

Δ. Ιδεολογικό επίπεδο

Θέλοντας να σχηματίσουμε άποψη για την «ιδεολογία», συστήματα πεποιθήσεων, εκτιμήσεων και αξιών των παλιννοστούντων μαθητών ανατρέξαμε στις ακόλουθες ερωτήσεις.

Στο ερώτημα 20. *«Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας»* διαπιστώνουμε ότι το πιο μεγάλο πρόβλημα, κατά τη γνώμη των παλιννοστούντων μαθητών, είναι η ανεργία σε ποσοστό 20,8% και περίπου σε ίδιο ποσοστό 20,5% το εκπαιδευτικό πρόβλημα. Σε ποσοστό 17,6% τα ναρκωτικά και σε 14,7% οι συχνές απεργίες που ταλαιπωρούν τους πολίτες και παραλύουν το δημόσιο βίο. Τα υπόλοιπα προβλήματα πήραν μικρότερα ποσοστά.

«Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;» Με την ερώτηση αυτή (ερωτ. 21) σκιαγραφούνται οι στάσεις των μαθητών ως προς το κράτος.

Η πλειοψηφία των μαθητών θεωρεί ότι πρέπει να προσεχθεί η οικονομία σε ποσοστό 30,9%, ενώ έπονται σε ποσοστό 21,3% τα κοινωνικά προβλήματα.Ακολουθεί η προστασία του περιβάλλοντος σε ποσοστό 14,4%, η εσωτερική πολιτική σε ποσοστό 12,5%, η γλώσσα και ο πολιτισμός 9,3%.

Τα μεγαλύτερα παιδιά που θα μπουν σε λίγο στο στίβο της ζωής βλέπουν περισσότερο ιδεολογική και πολιτιστική επίλυση των προβλημάτων. Οι μισθωτοί γονείς ,που είναι πιθανόν ο μισθός να μην τους ικανοποιεί, ενδιαφέρονται περισσότερο για την οικονομική επίλυση των προβλημάτων μιας χώρας, ενώ οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και οι πτυχιούχοι θεωρούν πολύ σημαντικό να υποστηριχθούν οι κοινωνικοί και πολιτιστικοί τομείς.

Στην ερώτηση 22, «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*» δίνεται η ευκαιρία να διαπιστώσουμε τα ακόλουθα:

«Υπέρ» των παραδοσιακών ηθικών αρχών, των ελαστικότερων ηθικών κανόνων, προηγούνται με λίγο μεγαλύτερα ποσοστά τα αγόρια από τα κορίτσια κατά εννέα και επτά ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα. Επίσης «Υπέρ» των ελαστικότερων ηθικών κανόνων είναι οι μικρότεροι μαθητές σε ποσοστό 18% (N=19).

Στην απάντηση «Ένα πιο φιλελεύθερο εκπαιδευτικό σύστημα» οι μαθητές επέλεξαν τη θετική πλευρά του πίνακα. Σε ποσοστό μάλιστα περίπου 85%. Στην αντίθετη περίπτωση δηλαδή του αυστηρού εκπαιδευτικού συστήματος «κατά» είναι οι μαθητές σε συνολικό ποσοστό 65% και «υπέρ» σε ποσοστό 35%. Η εικόνα πάντως της ουδέτερης στάσης είναι πιο έντονη στην απάντηση αυτή.

Στην απάντηση που αναφέρεται στον «περιορισμό του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα» η πλειοψηφία των υποκειμένων επέλεξε την πρώτη βαθμίδα του πίνακα σε ποσοστό 24,8% (είναι δηλ αντίθετοι σε αυτήν τη συμπεριφορά) και οι υπόλοιποι επέλεξαν σε αθροιστικά ποσοστά απαντήσεις που αντιστοιχούν στη θετική κυρίως πλευρά του πίνακα. Παρόλα αυτά υπάρχουν και κάποια ποσοστά που αποδεικνύουν οτι ο περιορισμός των ξένων δεν θεωρείται πάντα ως αρνητικό μέτρο. Ως προς τα ίδια δικαιώματα ξένων-Ελλήνων σε ποσοστό περίπου 85% οι μαθητές επέλεξαν τη θετική πλευρά του πίνακα.

Από την ερώτηση «*Κατά τι γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες*» αντιλαμβανόμαστε ότι οι στερεότυπες αντιλήψεις των μαθητών είναι οι εξής:

«*Θέλεις να πας σε ελληνικό σχολείο*» μέσω της ερώτησης 27, ελέγξαμε αν οι παλιννοστούντες μαθητές είναι ικανοποιημένοι από τις δυνατότητες που τους προσφέρει η διαπολιτισμική εκπαίδευση.

Οι παλιννοστούντες μαθητές δίνουν διαφορετικά ποσοστά στις απαντήσεις «Ναι» και «Όχι» του ερωτήματος. Γενικά, η πλειονότητα δίνει αρνητική απάντηση σε ποσοστό 74,7% και επομένως θεωρούν τα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ως σύστημα που σε θέματα εκπαιδευτικά τους καλύπτουν πολλές ανάγκες. Πέρα όμως από την καθαρά εκπαιδευτική σκοπιά προφανώς, όπως διαπιστώθηκε πιο κάτω, τα σχολεία αυτά δίνουν τη δυνατότητα να καλύπτονται και συναισθηματικές, ψυχολογικές κλπ. ανάγκες.

Οι μαθητές δικαιολογούν την επιθυμία τους να αλλάξουν σχολείο με επιλογές που δεν υπερβαίνουν το 10%.

Πιο συγκεκριμένα τα παιδιά των οποίων ο πατέρας ασχολείται με ένα από τα επαγγέλματα που δεν κατατάσσονται εύκολα σε κάποια κατηγορία από τις κατηγορίες που δώσαμε ή ασχολείται με κάποιο τεχνικό επάγγελμα, είναι αυτά που πολύ πιο εύκολα θα άλλαζαν σχολικό περιβάλλον. Αναποφάσιστη παραμένει η πλειοψηφία των παιδιών των πτυχιούχων και αποφοίτων Πανεπιστημίου. Φυσικό είναι επίσης, τα παιδιά που δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην ελληνική γλώσσα να μην προβληματίζονται για την αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος συγκριτικά με τα παιδιά που έχουν επίγνωση των γλωσσικών τους δυσχερειών.

Αντίθετα η πλειοψηφία των κοριτσιών, των μικρότερων στην ηλικία μαθητών, των παιδιών που ο πατέρας είναι τεχνικός και απόφοιτος Δημοτικού και των ξενόγλωσσων μαθητών δεν επιθυμεί αλλαγή σχολείου.

Οι πιο μεγάλοι θεωρούν πολύ σημαντικό ότι η σχέση τους με τους εκπαιδευτικούς του σχολείου είναι καλή και ότι όλοι οι μαθητές έχουν ίδια προβλήματα, ενώ σε όλες τις περιπτώσεις φοβούνται την αλλαγή σχολείου τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα. Τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Δημοτικού φοβούνται κατά κύριο λόγο ότι αν αλλάξουν σχολικό περιβάλλον οι νέοι συμμαθητές τους και οι καθηγητές τους δε θα συνειδητοποιούν τα προβλήματα τα ήδη επιβαρημένα που αντιμετωπίζουν. Τα παιδιά των πτυχιούχων δεν ξέρουν ποια είναι η καλύτερη απόφαση για το μέλλον τους. Τα ελληνόγλωσσα παιδιά δεν επιθυμούν την αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος γιατί οι καθηγητές τους καλύπτουν τις εξειδικευμένες ανάγκες τους.

Οι μαθητές κλήθηκαν να αναφέρουν κατά πόσο αντιμετωπίζουν *προβλήματα στο σχολικό χώρο για λόγους πειθαρχίας* (ερώτηση 30). Οι δυο ακραίες απαντήσεις της κλίμακας «καθόλου» και «συνέχεια» συγκέντρωσαν ποσοστά 16,3% η πρώτη και 7,2% η δεύτερη. Οι απαντήσεις «σπάνια», «μερικές φορές» δόθηκαν από τους περισσότερους ερωτηθέντες με παρόμοια ποσοστά 33,6% και 30,1% αντίστοιχα ενώ η απάντηση «συχνά» δόθηκε σε ποσοστό 12,8%.

Παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των μαθητών δημιουργούν «σπάνια» ή «μερικές φορές» προβλήματα σε αθροιστικό ποσοστό 63,7%.

Είναι φανερό ότι «καθόλου» δεν τιμωρείται η πλειοψηφία των κοριτσιών, των μικρών παιδιών, των παιδιών που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία και των πτυχιούχων καθώς και των ξενόγλωσσων παιδιών. Αντίθετα «συνέχεια» τιμωρείται η πλειοψηφία των πολύ μικρών παιδιών, των παιδιών που ο πατέρας ασχολείται με την πρώτη επαγγελματική κατηγορία και των παιδιών αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής.

Σχετική με την προηγούμενη ερώτηση είναι και η επόμενη 31 «*Πόσο συχνά σε παρατηρούσαν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας στο σχολείο στο οποίο φοιτούσες*» επειδή θέλαμε να ελέγξουμε πόσο επιδρά η παλιννόστηση στη συμπεριφορά των εφήβων.

Παρατηρούμε ότι 'οι δυο ακραίες απαντήσεις της κλίμακας «καθόλου» και «συνέχεια» συγκέντρωσαν ποσοστά 28,8% η πρώτη και 8,5% η δεύτερη. Οι

απαντήσεις «σπάνια», «μερικές φορές» δόθηκαν αντίστοιχα σε ποσοστά 32,8% και 21,6%. Τέλος, «συχνά» και «συνέχεια» πιμωρούνταν οι μαθητές σε ίδιο περίπου ποσοστό 8,5%.

Ανακεφαλαιώνοντας, γνωρίζουμε ότι τα αγόρια, τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο επάγγελμα της πρώτης κατηγορίας και τα παιδιά που δε θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική παρουσιάζουν περισσότερα προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο και ότι μετά την παλιννόστηση υπάρχει μια μικρή άνοδος στη συμπεριφορά που εισπράττει από τους καθηγητές διάφορες ποινές.

Στην ερώτηση 32, που αναφέρεται στις υλικές ζημιές που προκαλούν οι νέοι σε δημόσιους-ιδιωτικούς χώρους διαπιστώθηκε ότι τα αγόρια, τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και αυτά που δε θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική προκαλούν συχνότερα υλικές ζημιές. Το ποσοστό των υλικών καταστροφών ανέρχεται στο 22,9%, πράγμα που σημαίνει ότι δεν είναι ανύπαρκτο πρόβλημα αλλά δεν είναι και ιδιαίτερα σοβαρό.

«*Πηγαίνεις στην εκκλησία;*» (ερώτ. 33 α.). Η ερώτηση αυτή μας επέτρεψε να διαπιστώσουμε κατά πόσο οι μαθητές που παλιννοστούν διατηρούν καλές σχέσεις με την εκκλησία.

Κυριαρχούν οι απαντήσεις «σχεδόν ποτέ» και «μερικές φορές το χρόνο» σε ποσοστά 38,4% και 30,7%. «Μία φορά το μήνα» πηγαίνουν οι μαθητές σε ποσοστό 12,3% και τέλος σε ίσα ποσοστά 9,3% «ποτέ» και «περισσότερο από μια φορά το μήνα».

Πηγαίνουν πολύ συχνά στην εκκλησία τα κορίτσια, τα μικρότερα στην ηλικία παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών, των πτυχιούχων και τα ξενόγλωσσα παιδιά. Πάντως δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι οι περισσότεροι μαθητές βρίσκουν καταφύγιο στους εκκλησιαστικούς χώρους.

Στην ερώτηση 33 β. «*Στη χώρα που μεγάλωσες πήγαινες στην εκκλησία;*» παρατηρούμε ότι κατά πλειοψηφία πήγαιναν σπάνια οι μαθητές σε ποσοστό 26,1%. Πολύ κοντά είναι το ποσοστό 25,9% που αντιστοιχεί στην απάντηση «μερικές φορές το χρόνο». Ακολουθεί η απάντηση «περισσότερο από μία φορά το μήνα» σε ποσοστό 23,7% και έπονται οι απαντήσεις «μια φορά το μήνα» και «Ποτέ» σε αντίστοιχα ποσοστά 14,1% και 10,1%.

Εμφανής είναι η διαφορά στις δυο τελευταίες απαντήσεις στις οποίες διαπιστώνουμε ότι τα παιδιά ερχόμενα στην Ελλάδα περιόρισαν σημαντικά τον αριθμό των πολύ συχνών εκκλησιασμών.

Όταν εγκαταστάθηκαν οι έφηβοι στην Ελλάδα αύξησαν τον αριθμό των εκκλησιασμών όταν είναι κορίτσια, παιδιά τεχνικών και αποφοίτων Δημοτικού και ξενόγλωσσοι. Σε γενικές όμως γραμμές μείωσαν τον αριθμό των εκκλησιασμών. Το αντίθετο παρατηρείται, όταν τα παιδιά δεν έχουν μητρική την Ελληνική και, προφανώς, καλύπτονται περισσότερο συναισθηματικά μέσω της εκκλησίας.

Στην ερώτηση 34. «*Πώς διασκεδάζεις;*» έγινε κατανοητό ότι η ανάγνωση βιβλίων δεν αποτελεί ιδιαίτερα ευχάριστη απασχόληση για τους μαθητές που παλιννοστούν.

Θερμότεροι αναγνώστες είναι τα κορίτσια, τα μικρά παιδιά, τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί ένα μη κατατασσόμενο επάγγελμα ή είναι πτυχιούχος.

Διαβάζουν περιοδικά τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελμάτων και των μισθωτών καθώς και τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής σχολής. Τέλος, διαβάζουν εφημερίδες τα αγόρια, τα μεγαλύτερα στην ηλικία παιδιά και τα παιδιά των μισθωτών, των μη κατατασσόμενων επαγγελμάτων και των μισθωτών. Η ανάγνωση του παραπάνω έντυπου υλικού εξαρτάται από τη γλώσσα που θεωρούν μητρική οι παλιννοστούντες μαθητές.

Ακούν ελληνική μουσική τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα παιδιά ή αυτά που ο πατέρας είναι απόφοιτος Γυμνασίου και τα ελληνόφωνα. Αντίστοιχα ξένη μουσική ακούν σε μεγαλύτερο ποσοστό και πάλι τα κορίτσια, τα μικρά παιδιά και τα παιδιά των πτυχιούχων.

Οι μαθητές που κάνουν διακοπές στο εξωτερικό αντιπροσωπεύονται με μικρότερο ποσοστό 45,1%. Διακοπές στην Ελλάδα κάνουν τα κορίτσια, τα 15-16 ετών παιδιά και τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου καθώς και τα ελληνόφωνα. Στο εξωτερικό περνούν τις διακοπές τους τα αγόρια και τα παιδιά των πτυχιούχων.

Στην ερώτηση 35 μέσω της οποίας διαφαίνονται μαζί με άλλα και οι πολιτιστικές προτιμήσεις των παλιννοστούντων μαθητών παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των παιδιών σε ποσοστό 62,1% δεν έχει παρακολουθήσει τον τελευταίο χρόνο καμιά θεατρική παράσταση. Μόνο «2-5» παραστάσεις έχουν παρακολουθήσει σε ποσοστό 33,9%, «6-10» σε ποσοστό 3,5% και μόνο 0,5% από αυτούς «πάνω από 10».

Συχνότερα πηγαίνουν στο θέατρο τα κορίτσια, οι μικρές ηλικίες παιδιών, καθώς και τα παιδιά των επιστημόνων, τεχνικών, αποφοίτων Γυμνασίου και τα παιδιά που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα γλωσσικά.

Στον κινηματογράφο η πλειοψηφία των μαθητών έχει πάει «2-5» φορές σε ποσοστό 52,8%. «Καμία φορά» δεν έχουν παρακολουθήσει προβολή στις κινηματογραφικές αίθουσες οι παλιννοστούντες μαθητές για έναν ολόκληρο χρόνο σε ποσοστό 24,5%, ενώ «6-10» και «πάνω από 10» προβολές έχουν παρακολουθήσει σε αντίστοιχα ποσοστά 17,6% και 5,1%.

Ο αριθμός των επισκέψεων σε κάποιον αρχαιολογικό χώρο μειώνεται ακόμη περισσότερο από τις προηγούμενες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Αρχαιολογικούς χώρους επισκέπτονται τα μεγάλα παιδιά, τα παιδιά των μισθωτών και αποφοίτων Γυμνασίου καθώς και οι ξενόγλωσσοι μαθητές.

Ο αριθμός των επισκέψεων σε κάποιο μουσείο είναι επίσης πολύ χαμηλός αφού οι μαθητές στην πλειοψηφία τους δήλωσαν ότι δεν έχουν πάει «καμιά φορά» σε ποσοστό 49,6%.

Τα μουσεία της χώρας μας έχουν επισκεφθεί κυρίως τα μικρά παιδιά καθώς και τα παιδιά που θεωρούν μητρική την Ελληνική ή τα παιδιά των πτυχιούχων.

Αντίθετα από τις προηγούμενες απαντήσεις οι μαθητές φαίνεται ότι προτιμούν να διασκεδάζουν πηγαίνοντας σε διάφορα κέντρα καθώς η πλειοψηφία σε ποσοστό 34,1% έχει πάει «πάνω από 10 φορές», σε 21,3% «6-10 φορές» και «πάνω από 10» σε ποσοστό 34,1%.

Επομένως οι παλιννοστούντες μαθητές επιλέγουν κατά κύριο λόγο ως μέσο διασκέδασης την επίσκεψη σε κάποιο κέντρο και περισσότερο από όλους οι μεγαλύτεροι, παιδιά τεχνικών, αποφοίτων Δημοτικού και αυτοί που θεωρούν μητρική μια άλλη γλώσσα.

Γίνεται εμφανές από τα παραπάνω ότι οι παλιννοστούντες έφηβοι επιλέγουν τρόπους διασκέδασης που δεν έχουν σχέση με ό,τι ονομάζουμε πολιτιστικές εκδηλώσεις. Θεωρούν πιο σημαντική την έξοδο σε χώρους διασκέδασης παρά τη διάθεση του ελεύθερου χρόνου τους σε επισκέψεις ιστορικών τόπων κλπ. ή τη μελέτη-ανάγνωση ενός εντύπου.

Αυτό οφείλεται είτε σε κεκτημένες συνήθειες είτε σε συνήθειες που αντιπροσωπεύουν τους περισσότερους εφήβους της εποχής μας.

Στην επόμενη ερώτηση 36 «*Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας*» διαπιστώνουμε ότι η ανεργία σε ποσοστό 20,8% και περίπου σε ίδιο ποσοστό 20,5% το εκπαιδευτικό πρόβλημα θεωρούνται σημαντικά προβλήματα. Σε ποσοστό 17,6% τα ναρκωτικά και σε 14,7% οι συχνές απεργίες που ταλαιπωρούν τους πολίτες και παραλύουν το δημόσιο βίο. Η παιδεία απασχολεί τους παλιννοστούντες μαθητές αφού, σε πολλές περιπτώσεις, είναι η μόνη που τους εξασφαλίζει διέξοδο από τη ζωή που ζουν και άνοδο στην κοινωνική κλίμακα.

Στην ερώτηση 36 «*Ποιο είναι το χόμπι σου*» μας δόθηκε η ευκαιρία να δούμε πώς διαθέτουν οι μαθητές τον ελεύθερο χρόνο τους.

Το διάβασμα επέλεξαν σε χαμηλό ποσοστό το 15,7% των μαθητών.

Η επιλογή των θετικών απαντήσεων επί του συνόλου για τη γυμναστική ήταν 43,7%.

Η μουσική έλκει το 22,7% των μαθητών.

Ο κινηματογράφος με ποσοστό θετικών απαντήσεων 4,5%.

Μικρό ήταν το ποσοστό και για την επιλογή εκδρομές-ταξίδια που αγγίζει μόλις το 1,9%.

Για το χορό το ποσοστό θετικών απαντήσεων ήταν 6,7%.

Στη συνέχεια, οι ξένες γλώσσες ενδιαφέρουν τους μαθητές μόνο σε ποσοστό 0,8%.

Η οικογένεια σε ποσοστό θετικών απαντήσεων 1,3%.

Οι φίλοι, σε ποσοστό 3,5% επί του συνόλου.

Οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες, σε ποσοστό 7,2% επί του συνόλου.

Τα αγόρια, οι μαθητές 12-14 ετών ασχολούνται περισσότερες ώρες με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Τα παιδιά που ο πατέρας ασχολείται με κάποιο τεχνικό επάγγελμα ή είναι ελεύθεροι επαγγελματίες ή επιστήμονες έχουν στρέψει το ενδιαφέρον τους περισσότερο από τις υπόλοιπες κατηγορίες στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Τα δε παιδιά που θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα αποτελούν την πλειοψηφία όσων αγαπούν την ηλεκτρονική διασκέδαση. Σ' αυτή την επιλογή το ποσοστό των απαντήσεων «Ναι» δεν ξεπερνά το 4,8%.

Συμπερασματικά τα κορίτσια αγαπούν το διάβασμα, τη μουσική, το χορό, την οικογένεια και τους φίλους. Τα αγόρια αγαπούν άλλους τρόπους για να περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους, όπως τη γυμναστική και τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Οι δύο πρώτες ηλικιακές ομάδες δείχνουν προτίμηση στη γυμναστική, τις εκδρομές, το

χορό, τους φίλους και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Τα μεγάλα παιδιά αγαπούν το διάβασμα, τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες, τη μουσική, το θέατρο και την εκμάθηση ξένων γλωσσών. Η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι πτυχιούχος αγαπά το διάβασμα, τους φίλους και τις ξένες γλώσσες. Τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου και των τεχνικών-ανωτέρων σχολών προτιμούν τις εκδρομές και τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

Ως προς το επάγγελμα του πατέρα οι δυο πρώτες κατηγορίες προτιμούν τη χρήση κομπιούτερ, τα παιδιά των μισθωτών τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, ενώ τα παιδιά των μισθωτών εκδηλώνουν αδυναμία στο χορό. Οι έφηβοι που θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα επιλέγουν τη μουσική, τον κινηματογράφο, το χορό όσο δε για την οικογενεια και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές διαπιστώθηκε ότι και οι δυο γλωσσικές ομαδες δείχνουν εξίσου μεγάλο ενδιαφέρον.

Στην ερώτηση 37 «*Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή τι θα αγόραζες*» καταλήξαμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Οι μαθητές στα ταξίδια έδωσαν ποσοστό θετικών απαντήσεων 21,1%. Επιχείρηση θα έκαναν σε ποσοστό 15,2%. Το ποσοστό υπέρ της επιλογής σπίτι είναι 15,2%. Αυτοκίνητο θα αγόραζε το 20,5% των μαθητών.

Το αντίθετο ακριβώς παρατηρείται για την απόφαση αγοράς μιας μηχανής που έχει ποσοστό απαντήσεων «Ναι» 17,6%.

Ρούχα επιθυμούν να αγοράσουν σε ποσοστό 33,3% αρκετοί μαθητές.

Θα βοηθούσαν την οικογένεια και τους φίλους τους οι παλλινοστούντες μαθητές σε ποσοστό 28,8%.

Τέλος, «δεν ξέρω», απάντησαν σε ποσοστό 14,4%. Αναποφάσιστα παραμένουν σε μεγαλύτερο ποσοστό και τα ξενόγλωσσα παιδιά 16,2% (N=28).

Διαπιστώσαμε λοιπόν ότι τα κορίτσια, τα μικρότερα παιδιά, τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού και των τεχνικών έχουν διαφορετικά όνειρα να πραγματοποιήσουν στη ζωή τους από αυτά που έχουν τα αγόρια, τα μεγαλύτερα και ελληνόγλωσσα παιδιά και τα παιδιά των υπολοίπων επαγγελματικών και μορφωτικών κατηγοριών. Έτσι προτιμούν τα ταξίδια, τα ρούχα, την ηθική και υλική προσφορά, ενώ τα υπόλοιπα παιδιά προτιμούν τις υλικές απολαβές, όπως τη δημιουργία μιας επιχείρησης, διάφορες αγορές υλικών αγαθών.

Οι πιο αναποφάσιστοι είναι οι μαθητές που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία και τα παιδιά που δε θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα. Όσο για την αγορά μιας μηχανής ένθερμοι υποστηρικτές αυτής της ιδέας είναι οι μαθητές που ή δεν έχουν οικονομική άνεση για να πάρουν π.χ. ένα ακριβό αυτοκίνητο, αφού ο πατέρας είναι μισθωτός, είτε γιατί είναι η νοοτροπία που κυριαρχεί στο οικογενειακό περιβάλλον, όταν ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού-Γυμνασίου είτε, τέλος, γιατί τα μικρά αγόρια θεωρούν ότι θα κερδίσουν μέσω μιας μηχανής την αυτοπεποίθηση που χρειάζονται και θα πραγματοποιήσουν το όνειρό τους.

Με το ίδιο σκεπτικό θέσαμε την ερώτηση 38 «*Τι χρειάζεται για να πετύχεις*».

Χρήμα κατά τη γνώμη πολλών μαθητών απαιτείται σε ποσοστό 25,9% έναντι των αρνητικών απαντήσεων 74,1%. Τις σπουδές θεωρούν σημαντικό στοιχείο επιτυχίας το 32% των μαθητών έναντι του 68% που απάντησαν αρνητικά.

Στη συνέχεια η θέληση σε ποσοστό 34,7% έναντι του 65,3% που έδωσαν αρνητική απάντηση θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική.

Η εργατικότητα κρίνεται σημαντική σε ποσοστό 24,5%. Το θάρρος αξιολογείται θετικά σε ποσοστό 12,8%, η εξυπνάδα επιλέχτηκε σε ποσοστό 19,7% έναντι του ποσοστού 80,3% που δεν επιλέχτηκε ως σημαντικό στοιχείο επιτυχίας. Τέλος, οι γνωριμίες έδωσαν ποσοστό θετικών απαντήσεων 16,5% έναντι των αρνητικών που έδωσαν ποσοστό 83,5%.

«Δεν ξέρω» απάντησαν οι αναποφάσιστοι σε ποσοστό 12,3%.

Τα κορίτσια θεωρούν σημαντικά στοιχεία επιτυχίας τις σπουδές, τη θέληση, την εργατικότητα, το θάρρος, ενώ τα αγόρια αγαθά που δεν απαιτούν κόπο όπως, το χρήμα, την εξυπνάδα, τις γνωριμίες ή τέλος, είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό αναποφάσιστα. Τα μεγαλύτερα παιδιά θεωρούν σημαντικά την οικονομική άνεση, τη θέληση, τις γνωριμίες. Τα παιδιά των πτυχιούχων τις σπουδές και τη θέληση, ενώ των αποφοίτων Δημοτικού το θάρρος ή παραμένουν αναποφάσιστα. Αυτοί που εργάζονται ως τεχνικοί έχουν εμφυσήσει στα παιδιά τους τη νοοτροπία να εκτιμούν την εργατικότητα, οι ελεύθεροι επαγγελματίες τις γνωριμίες. Τέλος, τα παιδιά που είναι ελληνόγλωσσα θεωρούν σημαντικά όλα τα υπόλοιπα, εκτός από το χρήμα που το αξιολογούν περισσότερο τα ξενόγλωσσα παιδιά.

Στη συνέχεια, ακολουθεί η μελέτη των δεδομένων όσον αφορά στην ερώτηση 41 «*Καπνίζεις;*».

Θετικά απάντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 39,2% και αρνητικά σε ποσοστό 60,8%.

Από αυτούς που απάντησαν «Ναι», η πλειοψηφία καπνίζει σε ποσοστό 31,4% «10 τσιγάρα» την ημέρα, σε ποσοστό 25,7% «20 και πάνω», σε ποσοστό 23,6% «1-2 τσιγάρα» ημερησίως και τέλος σε ποσοστό 19,3% «10-20 τσιγάρα».

Είναι αξιοσημείωτο ότι όταν τα μικρότερα παιδιά αρχίζουν να καπνίζουν, καπνίζουν πολύ περισσότερο από τις μεγαλύτερες ηλικίες, αφού στην τελευταία απάντηση που αντιστοιχεί στους μανιώδεις καπνιστές η πλειοψηφία είναι παιδιά 12-14 ετών σε ποσοστό 35,7% (N=10).

Επίσης καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι περισσότερο δήλωσαν ότι καπνίζουν τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα στην ηλικία παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών, των αποφοίτων Δημοτικού και οι ξενόγλωσσοι μαθητές. Περισσότερα τσιγάρα καπνίζουν τα μεγαλύτερα ή μικρότερα παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών και τα ξενόγλωσσα.

Όπως είναι φυσικό, στη συνέχεια, ζητήθηκε από τους μαθητές να δικαιολογήσουν τους λόγους για τους οποίους καπνίζουν.

Έτσι, στην επόμενη ερώτηση *Γιατί καπνίζεις;* (ερώτ. 41 Β.) διαπιστώθηκαν τα εξής:

Από συνήθεια καπνίζουν οι μαθητές σε ποσοστό 16% έναντι του 84% αυτών που απάντησαν αρνητικά.

Από ευχαρίστηση καπνίζουν σε ποσοστό 11,7% έναντι του 88,3% αυτών που απάντησαν αρνητικά.

Για να βρουν διέξοδο στα προβλήματά τους καπνίζουν σε ποσοστό 6,9% έναντι του 93,1% αυτών που απάντησαν αρνητικά.

Επειδή δεν έχω συνειδητοποιήσει πόσο κακό κάνει το κάπνισμα στην υγεία τους καπνίζουν οι έφηβοι παλιννοστούντες σε ποσοστό 2,9% έναντι του 97,1% αυτών που

απάντησαν αρνητικά. «Για να κάνω φιγούρα» απάντησαν οι έφηβοι σε πολύ μικρό ποσοστό 1,6%.

Για διάφορους λόγους καπνίζουν σε ποσοστό 10,4%, ενώ αυτοί που απάντησαν αρνητικά παρουσιάζουν ποσοστό 89,6%.

Από τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε έγινε σαφές ότι τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού και τα ξενόγλωσσα καπνίζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό από «απλή συνήθεια» ή «από ευχαρίστηση». Αντίθετα για «διέξοδο στα προβλήματά τους» και από «έλλειψη κατάλληλης ενημέρωσης» καπνίζουν τα κορίτσια, τα μικρότερα παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών και τα ελληνόγλωσσα. «Θέλει να κάνει φιγούρα» η πλειοψηφία των παιδιών των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών, ενώ για «αδιευκρίνιστους λόγους» καπνίζουν κυρίως τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι απαντήσεις των υποκειμένων στην ερώτηση 42 «*Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω*».

Σε όλες τις περιπτώσεις των απαντήσεων το αθροιστικό ποσοστό περίπου 80%, βρέθηκε στην πλευρά του πίνακα που καταδικάζει τις σχετικές πράξεις από «μέτρια» έως «πολύ αυστηρά». Για το αλκοόλ, παρατηρήσαμε ότι σε σχέση με την ηλικία στην απάντηση ««πάρα πολύ» η πλειοψηφία έχει τη μικρότερη ηλικία και το ποσοστό μειώνεται όσο μεγαλώνει η ηλικία των μαθητών. Αυτό σημαίνει ότι τα μικρά παιδιά δεν έχουν συνείδηση ή δεν έχουν ενημερωθεί για τις βλαβερές συνέπειες του ποτού. Είναι σαφές ότι όσο πιο μικρό είναι το παιδί τόσο παίρνει ακραίες θέσεις έναντι των μεγαλύτερων παιδιών που είναι λιγότερο απόλυτα στη χρήση ποτών.

Την τρομοκρατία καταδικάζουν απόλυτα, κυρίως οι μαθητές σε ποσοστό 55,9%.

Κατά της βίας είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό τα κορίτσια επειδή γνωρίζουν ότι λόγω της φυσικής τους κατάστασης είναι δύσκολο να αμυνθούν (βλ. και πίνακα 106). Κατά του αλκοόλ είναι τα μικρά παιδιά επειδή ίσως λόγω της ηλικίας τους δεν έχουν ακόμη εξοικειωθεί με τη χρήση οινοπνευματωδών ποτών. Τις βίαιες συμπεριφορές όπως την τρομοκρατία, το χουλιγκανισμό απορρίπτουν οι μαθητές 15-16 ετών, τα παιδιά των τεχνικών και επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών. Το κάπνισμα καταδικάζουν, περισσότερο από τους υπόλοιπους μαθητές, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία, ενώ τα ναρκωτικά θεωρούνται από όλους καταδικαστέα. Μην ξεχνάμε ότι και στον πίνακα 36 σε ποσοστό 17,6%, τα ναρκωτικά θεωρούνται ως ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα μας.

Η ερώτηση 43 «*Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις*» είχε σκοπό να ελέγξει το κατά πόσο οι παλιννοστούντες μαθητές είχαν αποκτήσει ή έτειναν να αποκτήσουν την ελληνική ταυτότητα και κατά πόσο ήταν περήφανοι για την παγκόσμια προσφορά των ελληνικών γραμμάτων.

Παρατηρήθηκε ότι σε ποσοστό πάνω από 75% τα παιδιά διάκεινται θετικά σε όλες τις σχετικές απόψεις. Η μόνη περίπτωση που διαφοροποιείται η εικόνα είναι ο πίνακας που ανιχνεύει το κατά πόσο οι μαθητές επιθυμούν ή όχι την κατάργηση του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών μια που στη διδασκαλία τους υπεισέρχονται και άλλοι παράγοντες πέραν των ιδεολογικών.

Είναι γεγονός ότι για τα παιδιά που ήδη τα περισσότερα αντιμετωπίζουν προβλήματα γλωσσικά η διδασκαλία των αρχαίων προσθέτει επιπλέον δυσκολίες.

Στον πίνακα που αναφέρεται στην ερώτηση 44 «*Σε ποιο βαθμό αισθάνεσαι Έλληνας-Ελληνίδα*», διαπιστώνουμε ότι περισσότερο τα αγόρια νιώθουν Έλληνες σε ποσοστό 32,9% (N=53) έναντι των κοριτσιών που δίνουν ποσοστό 23,8% (N=51).

Την καλύτερη εικόνα δίνουν τα αγόρια, τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά που θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική, τα παιδιά των μισθωτών, των πτυχιούχων και αποφοίτων Γυμνασίου

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΝΔ: 15621
ΚΩΔ: 15490

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΚΑΛΟΓΡΙΔΟΥ - ΚΟΛΥΒΑ

«ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΕΦΗΒΟΥΣ»

Διδακτορική διατριβή

Τόμος 2

Αθήνα 2001

Περιεχόμενα

ΤΟΜΟΣ 2

2.3 Ερωτηματολόγιο για γηγενείς μαθητές (Β') 313
2.3.1 Περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων 313
2.3.2 Περιγραφή σχολιασμός πινάκων και επιμέρους συμπεράσματα. 331
2.3.2.1 Ταυτότητα ατόμων 331
Εθνική ταυτότητα 331
Γλωσσική ταυτότητα 343
Θρησκευτική ταυτότητα 352
Πολιτισμική ταυτότητα 355
Διαπολιτισμική-πολυπολιτισμική ταυτότητα 360
Ευρωπαϊκή ταυτότητα 366
Κοινωνική ταυτότητα 367
Αυτοαντίληψη 378
2.3.2.2. Αξίες 382
Οικογενειακές 382
Ηθικές 388
Εκπαιδευτικές 401
2.3.2.3 Στάσεις 410
2.3.2.4 Στερεότυπες αντιλήψεις 412
2.3.2.5 Ελεύθερος χρόνος 414
2.3.2.6 Σχολική προσαρμογή-προσδοκίες για το μέλλον 417
2.3.2.7 Ψυχολογική προσαρμογή 434

2.3.3 Τα τέσσερα επίπεδα ανάλυσης της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας 443
Α Ενδο-ατομικό επίπεδο 443
Β Δι-ατομικό επίπεδο 445
Γ Δι-ομαδικό επίπεδο 447
Δ Ιδεολογικό επίπεδο 449

2.4 Ερωτηματολόγιο για καθηγητές που διδάσκουν παλιννοστούντες μαθητές (Γ')
2.4.1 Περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων 456
2.4.2 Περιγραφή-σχολιασμός πινάκων και επιμέρους συμπεράσματα 469
2.4.2.1 Ταυτότητα ατόμων 469
Διαπολιτισμική ταυτότητα 469
Γλωσσική ταυτότητα 481
Κοινωνική ταυτότητα 484
Αυτοαντίληψη 488

2.4.2.2. Αξίες 501
Οικογενειακές 501
Ηθικές 504
Εκπαιδευτικές 509
2.4.2.3 Στάσεις 520

2.4.3 Κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς των καθηγητών που διδάσκουν παλιννοστούντες μαθητές 520
Α Ενδο-ατομικό επίπεδο 520
Β Δι-ατομικό επίπεδο 520

Γ. Δι-ομαδικό επίπεδο 521
Δ. Ιδεολογικό επίπεδο 522

2.5. Ερωτηματολόγιο για καθηγητές που διδάσκουν γηγενείς μαθητές (Δ΄)
2.5.1. Περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων 525
2.5.2. Περιγραφή-σχολιασμός πινάκων και επιμέρους συμπεράσματα 541
2.5.2.1. Ταυτότητα ατόμων 541
Διαπολιτισμική ταυτότητα 541
Γλωσσική ταυτότητα 548
Κοινωνική ταυτότητα 551
Αυτοαντίληψη 555

2.5.2.2. Αξίες 569
Οικογενειακές 569
Ηθικές 573
Εκπαιδευτικές 580

2.5.2.3. Στάσεις 591

2.5.3. Κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς των καθηγητών που διδάσκουν γηγενείς μαθητές 592
Α. Ενδο-ατομικό επίπεδο 592
Β. Δι-ατομικό επίπεδο 593
Γ. Δι-ομαδικό επίπεδο 594
Δ. Ιδεολογικό επίπεδο 595

Κεφάλαιο 3
3. Γενικά συμπεράσματα 602
3.1. Παλιννοστούντες μαθητές 602
3.2. Γηγενείς μαθητές 622
3.3. Καθηγητές παλιννοστούντων μαθητών 635
3.4. Καθηγητές γηγενών μαθητών 643

4. Επίλογος 654
5. Βιβλιογραφία 659

2.3. Ερωτηματολόγιο για γηγενείς μαθητές (Β')

2.3.1. Περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων

Σύμφωνα με τον πίνακα 1, το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 663 μαθητές. Το ποσοστό συμμετοχής στην έρευνα φαίνεται να ευνοεί τα κορίτσια καθώς είχαν ποσοστό 55,2% (N=366) και τα αγόρια 44,8% (N=297). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,55 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
1 Φύλο υποκειμένων

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Αγόρια	297	44,8	44,8	44,8
Κορίτσια	366	55,2	55,2	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 1,552 Std err ,019 Std dev ,498

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
2 Ηλικια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
12	34	5,1	5,1	5,1
13	95	14,3	14,3	19,5
14	94	14,2	14,2	33,6
15	150	22,6	22,6	56,3
16	131	19,8	19,8	76
17	124	18,7	18,7	94,7
18	33	5	5	99,7
19	2	0,3	0,3	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 4,151 Std err ,063 Std dev 1,612

Ως προς την ηλικία, σύμφωνα με τον πίνακα 2, η πλειοψηφία των υποκειμένων βρέθηκε να είναι 15 ετών με ποσοστό συμμετοχής 22,6% (N= 150). Μικρότερα ποσοστά είχαν οι ηλικίες 16 ετών σε ποσοστό 19,8% (N=131), 17 ετών 18,7% (N=124), 13 ετών 14,3% (N=95), 14 ετών 14,2% (N=94), 12 ετών 5,1% (N=34), 18 ετών 5% (N=33) και τέλος 19 ετών 0,3% (N=2). Ο Μ.Ο. είναι 4,15 με τυπική απόκλιση 1,61.

Για τις ανάγκες της στατιστικής ανάλυσης και εφόσον παίρνουμε την ηλικία ως ανεξάρτητη μεταβλητή οι ηλικίες που παρουσιάστηκαν παραπάνω κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις ηλικιακές ομάδες. Η πρώτη περιλαμβάνει τις ηλικίες 12-14 ετών και εμφανίζεται με ποσοστό 28% (N=105), η δεύτερη τις ηλικίες 15-16 ετών με ποσοστό 36,3% (N=136) ενώ στην τρίτη κατηγορία συμπεριλήφθηκαν οι μαθητές ηλικίας 17-19 ετών με ποσοστό συμμετοχής 35,7% (N=134). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 4,68 με τυπική απόκλιση 1,78.

Σύμφωνα με τον πίνακα 3, η κατανομή του δείγματος ως προς τη βαθμίδα που φοιτούν είναι η εξής:

Η πλειοψηφία των υποκειμένων σε ποσοστό 50,7% (N=336) φοιτούσε στο Λύκειο σε αντίθεση με το ποσοστό 49,3% (N=327) που φοιτούσε στο Γυμνάσιο. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,50 με τυπική απόκλιση 0,50

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
Βαθμίδα εκπαίδευσης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Γυμνασιο	327	49,3	49,3	49,3
Λύκειο	336	50,7	50,7	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 1,507 Std err ,019 Std dev ,500

Ως προς την τάξη που φοιτούν οι μαθητές, όπως προκύπτει από τον πίνακα 4, έχουμε στην Α' ποσοστό συμμετοχής 36,3% (N=241), στη Β' 35,1% (N=233) και στη Γ' 28,5 (N= 189). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,92 με τυπική απόκλιση 0,80.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
Τάξη φοιτησης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Α'	241	36,3	36,3	36,3
Β'	233	35,1	35,1	71,5
Γ'	189	28,5	28,5	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 1,922 Std err ,031 Std dev ,802

Στον ακόλουθο πίνακα 5, το ποσοστό συμμετοχής φαίνεται να ευνοεί τους Χριστιανούς Ορθόδοξους. Σε πολύ υψηλό ποσοστό 95% (N=630) βρέθηκε ότι η πλειοψηφία των εφήβων είναι Ορθόδοξοι, οι υπόλοιποι μαθητές σε ποσοστό 4,5% (N=30) πιστεύουν σε κάποιο άλλο θρήσκευμα ή είναι Καθολικοί σε ποσοστό 0,5% (N=3). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,09 με τυπική απόκλιση 0,42.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
3 Θρήσκευμα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Χ. Ορθόδοξος	630	95	95	95
Καθολικός	3	0,5	0,5	95,5
Άλλο	30	4,5	4,5	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 1,095 Std err ,016 Std dev ,420

Αδέλφια έχουν οι περισσότεροι μαθητές σε ποσοστό 93,1% (N=617), ενώ πολύ λίγοι είναι μοναχοπαίδια σε ποσοστό 6,9% (N=46), όπως παρατηρούμε στον πίνακα 6. Ο Μ.Ο. ήταν 0,93 με τυπική απόκλιση 0,25.

Από τους μαθητές που απήντησαν ότι έχουν αδέλφια (πίνακας 7) η πλειοψηφία έχει έναν ακόμη αδελφό σε ποσοστό 52,2% (N=346). Μικρότερα ποσοστά παρουσίασαν οι μαθητές που έχουν δύο αδέλφια 26,2% (N=174), τρία αδέλφια 11,2% (N= 74), τέσσερα αδέλφια 2,7% (N=18), πέντε αδέλφια 0,8% (N=5). Ο Μ.Ο. ήταν 1,52 με τυπική απόκλιση 0,93.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
4 Έχεις αδερφια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	46	6,9	6,9	6,9
Ναι	617	93,1	93,1	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,931 Std err ,010 Std dev ,254

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
4α Αν Ναι, πόσα ,

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Κανένα	46	6,9	6,9	6,9
1	346	52,2	52,2	59,1
2	174	26,2	26,2	85,4
3	74	11,2	11,2	96,5
4	18	2,7	2,7	99,2
5	5	0,8	0,8	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 1,528 Std err ,036 Std dev ,931

Στη συνέχεια, οι μαθητές ανέφεραν ποια είναι η σειρά της γέννησής τους μέσα στην οικογένεια. Σύμφωνα με τον πίνακα 8, η πλειοψηφία ήταν πρώτο παιδί σε ποσοστό 47,2% (N=313), ενώ δεύτερο παιδί ήταν σε ποσοστό 41,2% (N=273), τρίτο 8,6% (N=57), τέταρτο 2,1% (N=14) και 0,3% (N=2) πέμπτο. Ο Μ.Ο. ήταν 1,66 με τυπική απόκλιση 0,74.

Προφανώς πολλά από τα μοναχοπαίδια απάντησαν ότι είναι τα πρώτα παιδιά κατά σειρά γέννησης μέσα στην οικογένεια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
4β Σειρα γέννησής σου στην οικογένεια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Πρώτο	313	47,2	47,5	47,5
Δεύτερο	273	41,2	41,4	88,9
Τρίτο	57	8,6	8,6	97,6
Τέταρτο	14	2,1	2,1	99,7
Πέμπτο	2	0,3	0,3	100
	4	0,6	Missing	
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 4
Statistics Mean 1,663 Std err ,029 Std dev ,749

Στη συνέχεια ρωτήθηκαν τα υποκείμενα της έρευνας σε ποια περιοχή μένουν. Το δείγμα μας απετέλεσαν άτομα που σύμφωνα με τον πίνακα 9, έχουν κατά κύριο λόγο τόπο διαμονής τις Ανατολικές περιοχής σε ποσοστό 37,3% (N=247), τις Δυτικές περιοχές 30% (N=199), τις Βόρειες περιοχές 17,9% (N= 119) και σε ποσοστό 14,8% (N=98) τον Πειραιά και τα περίχωρά του. Ο Μ.Ο. ήταν 3,56 με τυπική απόκλιση 1,22

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
Που μενεις ;
α. Περιοχη

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Βόρειες περιοχές	119	17,9	17,9	17,9
Ανατολικές περιοχές	247	37,3	37,3	55,2
Δυτικές περιοχές	199	30	30	85,2
Πειραιάς και περίχωρα	98	14,8	14,8	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 3,564 Std err ,047 Std dev 1,222

Στην ερώτηση σε τι χώρο κατοικούν οι μαθητές απήντησαν

(πίνακας 10) ότι μένουν σε διαμέρισμα σε ποσοστό 53,5% (N=355), σε μονοκατοικία 46% (N=305) (πίνακας 11). Ο Μ.Ο. στην πρώτη περίπτωση ήταν 0,53 με τυπική απόκλιση 0,49 και στη δεύτερη 0,46 με τυπική απόκλιση 0,49.

Απάντησαν επίσης, σύμφωνα με τον πίνακα 13, ότι μένουν σε ιδιόκτητο σπίτι σε ποσοστό 65,3% (N=433), ενώ σε νοικιασμένο μένουν (βλ. πίνακα 32) σε ποσοστό 33,8% (N=224). Ο Μ.Ο. στην πρώτη περίπτωση ήταν 0,65 με τυπική απόκλιση 0,47 και στη δεύτερη περίπτωση 0,33 με τυπική απόκλιση 0,47.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
5β Σε τι χωρο κατοικείς;
α. Σε διαμέρισμα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	308	46,5	46,5	46,5
Ναι	355	53,5	53,5	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν
Statistics Mean ,535 Std err ,019 Std dev ,499

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
5β Σε τι χώρο κατοικείς;
β. Σε μονοκατοικία

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	358	54	54	54
Ναι	305	46	46	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν
Statistics Mean ,460 Std err ,019 Std dev ,499

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
5β. Σε τι χώρο κατοικείς.
γ. Σε ιδιόκτητο σπίτι

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	230	34,7	34,7	34,7
Ναι	433	65,3	65,3	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν
Statistics Mean ,653 Std err ,018 Std dev ,476

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
5β. Σε τι χώρο κατοικείς.
δ. Σε νοικιασμένο σπίτι

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	439	66,2	66,2	66,2
Ναι	224	33,8	33,8	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,338 Std err ,018 Std dev ,473

Ως προς το αν αρέσει στα υποκείμενα η περιοχή που μένουν, σύμφωνα με τον πίνακα 14, υπήρχαν μαθητές που δεν τους άρεσε «καθόλου» το περιβάλλον διαμονής τους σε ποσοστό συμμετοχής 0,8% (N=5). Στις υπόλοιπες βαθμίδες της κλίμακας διαπιστώσαμε ότι στη δεύτερη το ποσοστό συμμετοχής ήταν 2% (N=13), στην τρίτη 4,8% (N=32), στην τέταρτη 15,4% (N=102), στην πέμπτη 21,6% (N=143), στην έκτη 25,6% (N=170) και τέλος, στην έβδομη σε ποσοστό συμμετοχής 29,9% (N=198). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 5,51με τυπική απόκλιση 1,35.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
6. Σου αρέσει η περιοχή που μένεις ;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1 Καθόλου	5	0,8	0,8	0,8
2	13	2	2	2,7
3	32	4,8	4,8	7,5
4	102	15,4	15,4	22,9
5	143	21,6	21,6	44,5
6	170	25,6	25,6	70,1
7 Πάρα πολύ	198	29,9	29,9	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 5,514 Std err ,053 Std dev 1,354

Το 54,8% (N=363) των παιδιών βρέθηκε να έχει δικό του δωμάτιο. Σύμφωνα με τον πίνακα 15, μικρότερο ποσοστό έχουν οι μαθητές που δε διαθέτουν προσωπικό χώρο μέσα στην οικογενειακή κατοικία δηλαδή 45,2% (N=300). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,54 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
6α. Έχεις δικο σου δωμάτιο.

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	300	45,2	45,2	45,2
Ναι	363	54,8	54,8	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean .548 Std err .019 Std dev .498

Σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα 16, οι μαθητές και οι οικογένειές τους στην Ελλάδα αποφεύγουν τις μετακομίσεις σε ποσοστό 85,2% (N=565). Σε μικρό ποσοστό 10,9% (N=72) μετακομίζουν 1-2 φορές κάθε τρία χρόνια και σε ακόμη μικρότερο ποσοστό 3,9% (N=26) «συχνά». Ο Μ.Ο. βρέθηκε 2,81 με τυπική απόκλιση 0,48.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
7. Μετακομίζετε.

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Συχνά	26	3,9	3,9	3,9
1- 2 φορές κάθε 3 χρόνια	72	10,9	10,9	14,8
Ποτέ	565	85,2	85,2	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 2.813 Std err .019 Std dev .480

Στους επόμενους πίνακες παρουσιάστηκαν οι ακόλουθες περιπτώσεις οικογενειακής κατάστασης.

Σύμφωνα με τον πίνακα 17, οι γονείς των μαθητών που ζουν μαζί έχουν ποσοστό 90,6% (N=601). Αυτοί που για διαφόρους λόγους ζουν χωριστά βρέθηκαν σε ποσοστό 9,4% (N=62), ο Μ.Ο. ήταν 0,90 με τυπική απόκλιση 0,29.

Σύμφωνα με τον πίνακα 18, διαζευγμένοι είναι οι γονείς σε ποσοστό 7,2% (N=48). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,25.

Στον πίνακα 19, φαίνεται ότι σε ποσοστό 1,8% (N=12) ο πατέρας έχει πεθάνει, ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,01 με τυπική απόκλιση 0,13.

Στον πίνακα 20, παρατηρείται ότι έχει πεθάνει η μητέρα σε ποσοστό 0,5% (N=3), ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,00 με τυπική απόκλιση 0,06.

Στον επόμενο πίνακα 21, βρέθηκε ότι ο πατέρας εργάζεται μακριά σε ποσοστό 5,9% (N=39),ενώ ο Μ.Ο. ήταν 0,05 με τυπική απόκλιση 0,23.

Όπως προκύπτει από το σχετικό πίνακα 22, τα υποκείμενα ζουν με τους γονείς τους σε ποσοστό 89,3% (N=592). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,89 με τυπική απόκλιση 0,30.

Από τον πίνακα 23, προκύπτει ότι υπήρχαν μαθητές που ζούσαν με τον πατέρα σε μικρό ποσοστό 1,8% (N=12), ενώ ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,01 με τυπική απόκλιση 0,13.

Με τη μητέρα, πίνακας 24, ζουν μαθητές σε ποσοστό 6,6 % (N=44). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,06 με τυπική απόκλιση 0,24.

Με τον πατριό συγκατοικεί (βλ. πίνακας 25) το 1,7% (N=11) των μαθητών. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,01 με τυπική απόκλιση 0,12.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
8 Οι γονείς σου
α ζουν μαζί

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	62	9,4	9,4	9,4
Ναι	601	90,6	90,6	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,906 Std err ,011 Std dev ,291

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
8 Οι γονείς σου
β είναι χωρισμενοι

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	615	92,8	92,8	92,8
Ναι	48	7,2	7,2	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,072 Std err ,010 Std dev ,259

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
8 Οι γονείς σου
γ έχει πεθανει ο πατερας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	651	98,2	98,2	98,2
Ναι	12	1,8	1,8	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,018 Std err ,005 Std dev ,133

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
8 Οι γονείς σου
δ έχει πεθανει η μητερα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	660	99,5	99,5	99,5
Ναι	3	0,5	0,5	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,005 Std err ,003 Std dev ,067

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
8 Οι γονείς σου
ε. εργάζεται μακριά ο πατέρας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	624	94,1	94,1	94,1
Ναι	39	5,9	5,9	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,059 Std err ,009 Std dev ,235

ΠΙΝΑΚΑΣ 22
8β Ζεις με
α. τους γονείς σου

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	71	10,7	10,7	10,7
Ναι	592	89,3	89,3	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,893 Std err ,012 Std dev ,309

ΠΙΝΑΚΑΣ 23
8β Ζεις με
β. τον πατέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	651	98,2	98,2	98,2
Ναι	12	1,8	1,8	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,018 Std err ,005 Std dev ,133

ΠΙΝΑΚΑΣ 24
8β Ζεις με
γ. τη μητέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	619	93,4	93,4	93,4
Ναι	44	6,6	6,6	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,066 Std err ,010 Std dev ,249

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
8β Ζεις με
δ. τον πατριό

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	652	98,3	98,3	98,3
Ναι	11	1,7	1,7	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,017 Std err ,005 Std dev ,128

Το επάγγελμα του πατέρα, όπως παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα 26, έχει ως εξής:

Η πλειοψηφία των μαθητών έχει πατέρα του οποίου το επάγγελμα είναι ελεύθερος επαγγελματίας σε ποσοστό 24,7% (N=164). Μικρότερα ποσοστά έχουν οι δημόσιοι υπάλληλοι 19,8% (N=131), οι ιδιωτικοί υπάλληλοι 14,3% (N=95), οι τεχνικοί 13,7% (N=91), οι εργάτες 4,2% (N=28), οι συνταξιούχοι 3,9% (N=26), οι ναυτικοί 3,6% (N=24), οι εκπαιδευτικοί 3,5% (N=23), οι περιπτώσεις που ο πατέρας δεν εργάζεται ή έχει πεθάνει 3% (N=20), οι επιχειρηματίες σε ποσοστό 2,4% (N=16), σε ίδιο ποσοστό 2,3% από (N=15) οι βιοτέχνες και τα στελέχη επιχειρήσεων, οι γιατροί και αυτοί που ασχολούνται με κάποιο παραϊατρικό επάγγελμα 1,8% (N=12), οι καλλιτέχνες 0,3% (N=2) και οι μικροεπαγγελματίες 0,2% (N=1). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 5,98 με τυπική απόκλιση 4,11

ΠΙΝΑΚΑΣ 26
9α Τι δουλειά κανει
α ο πατέρας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Δεν εργάζεται	20	3	3	3
Ελεύθερος επαγγελματίας	164	24,7	24,7	27,8
Βιοτέχνης	15	2,3	2,3	30
Στέλεχος επιχειρήσεως	15	2,3	2,3	32,3
Ιδιωτ. Υπάλληλος	95	14,3	14,3	46,6
Μικροεπαγγελματίας	1	0,2	0,2	46,8
Καλλιτέχνης	2	0,3	0,3	47,1
Τεχνικός	91	13,7	13,7	60,8
Εργατης	28	4,2	4,2	65
Ναυτικός	24	3,6	3,6	68,6
Δημ. Υπάλληλος	131	19,8	19,8	88,4
Συνταξιούχος	26	3,9	3,9	92,3
Επιχειρηματίας	16	2,4	2,4	94,7
Εκπαιδευτικός	23	3,5	3,5	98,2
Ιατρικό – παραϊατρικό επάγγελμα	12	1,8	1,8	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 5,985 Std err ,160 Std dev 4,115

Για τις ανάγκες της στατιστικής ανάλυσης και εφόσον παίρνουμε το επάγγελμα του πατέρα ως ανεξάρτητη μεταβλητή τα επαγγέλματα που παρουσιάστηκαν από τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων κατηγοριοποιήθηκαν, όπως φαίνεται στον πίνακα 27, σε τέσσερις επαγγελματικές ομάδες. Η πρώτη περιλαμβάνει τις περιπτώσεις παιδιών που ο πατέρας ή είναι άνεργος ή ασκεί κάποιο επάγγελμα που δεν μπορούμε να κατατάξουμε στις παραπάνω κατηγορίες σε ποσοστό 31,7% (N=210), η δεύτερη τους επιστήμονες και ελεύθερους επαγγελματίες σε ποσοστό 39,8% (N=264), η τρίτη τους μισθωτούς 21,6% (N=143) και τέλος, στην τέταρτη ομάδα συμπεριλάβαμε όλα τα τεχνικά επαγγέλματα με ποσοστό 6,9% (N=46). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 2,03 με τυπική απόκλιση 0,90

ΠΙΝΑΚΑΣ 27
9α Τι δουλεία κάνει
α ο πατέρας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Λοιποί - μη κατατασσόμενοι	210	31,7	31,7	31,7
Επιστήμονες και ελεύθεροι επαγγελματίες	264	39,8	39,8	71,5
Μισθωτοί	143	21,6	21,6	93,1
Τεχνικά επαγγέλματα	46	6,9	6,9	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 2,038 Std err ,035 Std dev ,900

Το επάγγελμα της μητέρας όπως παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα 28 έχει ως εξής:

Η πλειοψηφία των μαθητών έχει μητέρα που είναι άνεργη ή ασχολείται με τα οικιακά σε ποσοστό 56% (N=371). Μικρότερα ποσοστά έχουν οι ιδιωτικοί υπάλληλοι 12,5% (N=83), οι δημόσιοι υπάλληλοι 11,2% (N=74), οι ελεύθεροι επαγγελματίες 6,3% (N=42), οι εργάτριες 5,4% (N=36), οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 3,3% (N=22), οι απασχολούμενες με κάποιο ιατρικό-παραϊατρικό επάγγελμα σε ποσοστό 1,8% (N=12), οι επιχειρηματίες σε ποσοστό 0,9% (N=6), οι βιοτέχνες 0,8% (N=5), τα στελέχη επιχειρήσεων 0,6% (N=4), σε ίδιο ποσοστό 0,3% και από (N=2) οι μικροεπαγγελματίες και οι καλλιτέχνες. Ο Μ.Ο. ήταν 3,04 με τυπική απόκλιση 4,35.

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
9α Τι δουλεία κάνει
β η μητέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Δε ζει ή δεν εργάζεται	371	56	56	56
Ελεύθερη επαγγελματίας	42	6,3	6,3	62,3
Βιοτέχνης	5	0,8	0,8	63
Στέλεχος επιχειρήσεως	4	0,6	0,6	63,7
Ιδιωτ. Υπάλληλος	83	12,5	12,5	76,2
Μικροεπαγγελματίας	2	0,3	0,3	76,5
Καλλιτέχνης	2	0,3	0,3	76,8
Εργάτρια	36	5,4	5,4	82,2
Δημ. Υπάλληλος	74	11,2	11,2	93,4
Συνταξιούχος	4	0,6	0,6	94
Επιχειρηματίας	6	0,9	0,9	94,9
Εκπαιδευτικός	22	3,3	3,3	98,2
Ιατρικό – παραϊατρικό επάγγελμα	12	1,8	1,8	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 3,041 Std err ,169 Std dev 4,352

Δεν εργάζεται (βλ. πίνακα 29) ο πατέρας των μαθητών σε ποσοστό 6,5% (N=43), έναντι των εργαζομένων που έχουν ποσοστό 93,5% (N=620). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,06 με τυπική απόκλιση 0,24.

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
9β. Δεν εργάζεται
α. ο πατέρας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι ή δε ξέι	620	93,5	93,5	93,5
Ναι	43	6,5	6,5	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,065 Std err ,010 Std dev ,246

Αντίστοιχα, πίνακας 30, η μητέρα είναι άνεργη σε ποσοστό 56,1% (N=372), ενώ εργάζεται κανονικά σε ποσοστό 43,9% (N=291). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,56 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 30
9β. Δεν εργάζεται
β. η μητέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι ή δε ξέι	291	43,9	43,9	43,9
Ναι	372	56,1	56,1	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,561 Std err ,019 Std dev ,497

Η πλειοψηφία των υποκειμένων, σύμφωνα με τον πίνακα 31, δήλωσε ότι ο πατέρας έχει τελειώσει το Γυμνάσιο σε ποσοστό συμμετοχής 40,1% (N=266), Τεχνική ή ανώτερη σχολή το 24,1% (N=160), Δημοτικό έχει τελειώσει το 23,7% (N=157), ενώ Πανεπιστήμιο το 12,1% (N=80). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 2,36 με τυπική απόκλιση 1,19.

ΠΙΝΑΚΑΣ 31
9γ. Οι γονείς σου έχουν τελειωσει
α. πατέρας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Δημοτικό	157	23,7	23,7	23,7
Γυμνάσιο (εξατάξιο)	266	40,1	40,1	63,8
Τεχνική σχολή	160	24,1	24,1	87,9
Πανεπιστήμιο	80	12,1	12,1	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean 2,367 Std err ,046 Std dev 1,197

Αντίστοιχα η μητέρα, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα 32, βρέθηκε να έχει τα εξής ποσοστά: απόφοιτοι Γυμνασίου 46,9% (N=311), Δημοτικού 28,2% (N=187), Τεχνικής σχολής 13,7% (N=91), Πανεπιστήμιου 11,2% (N=74). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 2,19, τυπική απόκλιση 1,17.

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
9γ. Οι γονείς σου έχουν τελειώσει
β. η μητέρα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Δημοτικό	187	28,2	28,2	28,2
Γυμνάσιο (εξατάξιο)	311	46,9	46,9	75,1
Τεχνική σχολή	91	13,7	13,7	88,8
Πανεπιστήμιο	74	11,2	11,2	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 2,190 Std err ,046 Std dev 1,179

Στον πίνακα 33, φαίνεται ότι το ποσοστό συμμετοχής ευνοεί τους νέους που δεν εργάζονται 87,6% (N=581). Αυτοί που εργάζονται έχουν ποσοστό 12,4% (N=82). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,12 με τυπική απόκλιση 0,32.

ΠΙΝΑΚΑΣ 33
9δ. Εσύ εργάζεσαι

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	581	87,6	87,6	87,6
Ναι	82	12,4	12,4	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,124 Std err ,013 Std dev ,329

Όσοι από τους μαθητές απάντησαν ότι εργάζονται (πίν. 34) ασχολούνται με κάποια χειρωνακτική εργασία σε ποσοστό 6,3% (N=42), την οικογενειακή επιχείρηση 3,3% (N=22), το σερβίρισμα 2,4% (N= 16) και σε ίδιο ποσοστό 0,2% από (N=1) σε δουλειά φίλων ή καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 3,68 με τυπική απόκλιση 1,58.

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
9δ. Εσύ εργάζεσαι
α. Αν ΝΑΙ, τι δουλειά κανεις

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Σερβιτόρος	16	2,4	19,5	19,5
Οικογ. Επιχείρηση	22	3,3	26,8	46,3
Σε δουλειά φίλων	1	0,2	1,2	47,6
Χειρωνακτική εργασία	42	6,3	51,2	98,8
Καλλιτεχνικές δραστηριότητες	1	0,2	1,2	100
Δεν εργάζονται	581	87,6	Missing	
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 581
Statistics Mean 3,683 Std err ,175 Std dev 1,586

Σύμφωνα με τον πίνακα 35, οι μαθητές που εργάζονται απασχολούνται με αντίστοιχα ποσοστά στη διάρκεια του καλοκαιριού 8,4% (N=56), τέσσερις μέρες εβδομαδιαία 1,8% (N=12), μία φορά τη βδομάδα 0,9% (N=6), δύο μέρες τη βδομάδα σε ποσοστό συμμετοχής 0,8% (N=5) και τέλος, τρεις μέρες 0,5% (N=3). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 5,13 με τυπική απόκλιση 1,60.

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
9δ Εσύ εργάζεσαι
β Αν ΝΑΙ, πόσες μέρες την εβδομάδα εργάζεσαι

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1	6	0,9	7,3	7,3
2	5	0,8	6,1	13,4
3	3	0,5	3,7	17,1
4	12	1,8	14,6	31,7
Καλοκαίρια	56	8,4	68,3	100
	581	87,6	Missing	
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 581
Statistics Mean 5.134 Std err .177 Std dev 1,601

Στον επόμενο πίνακα 36, η πλειοψηφία των εργαζόμενων υποκειμένων της έρευνάς μας απασχολούνται 7-9 ώρες εβδομαδιαία σε ποσοστό 6% (N=40). Μικρότερα ποσοστά έχουν οι μαθητές που εργάζονται 10-12 ώρες 3,6% (N=24), 4-6 ώρες 1,8% (N=12) και 1-3 ώρες εβδομαδιαία 0,9% (N=6). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 3,00 με τυπική απόκλιση 0,86.

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
9δ Εσύ εργάζεσαι
γ Αν ΝΑΙ, πόσες ωρες εργάζεσαι την εβδομάδα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1 –3	6	0,9	7,3	7,3
4 –6	12	1,8	14,6	22
7 –9	40	6	48,8	70,7
10 –12	24	3,6	29,3	100
	581	87,6	Missing	
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 581
Statistics Mean 3,000 Std err ,095 Std dev ,861

Οι λόγοι για τους οποίους τα υποκείμενα της έρευνας εργάζονται είναι οι παρακάτω:

Για να είναι ανεξάρτητα οικονομικά ποσοστό συμμετοχής 8,6% (N=57), ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,08 με τυπική απόκλιση 0,28 (πίνακας 37).

Για να αγοράσουν κάτι που επιθυμούν με δικά τους έξοδα σε ποσοστό συμμετοχής 7,1% (N=47), σύμφωνα με τον πίνακα πίνακας 38. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,25.

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
9ε Γιατί δουλεύεις
α Για να είμαι ανεξάρτητος οικονομικα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	606	91,4	91,4	91,4
Ναι	57	8,6	8,6	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,086 Std err ,011 Std dev ,281

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 38
9ε Γιατί δουλεύεις
δ Για να αγοράσω με δικά μου χρήματα κάτι που επιθυμώ εδώ και καιρό

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	616	92,9	92,9	92,9
Ναι	47	7,1	7,1	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean ,071 Std err ,010 Std dev ,257

Σύμφωνα με τον πίνακα 39, ο πατέρας των μαθητών είναι Έλληνας σε ποσοστό 98,3% (N=652), ενώ ξένος είναι ο πατέρας σε μικρό ποσοστό 1,7% (N=11). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,01 με τυπική απόκλιση 0,12.

ΠΙΝΑΚΑΣ 39
10. Οι γονείς σου είναι
α πατέρας

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Έλληνας	652	98,3	98,3	98,3
Ξένος	11	1,7	1,7	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 1,017 Std err ,005 Std dev ,128

Το 97,3% (N=645) υποκειμένων βρέθηκε να έχει, σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα 40, Ελληνίδα μητέρα. Αντίθετα ξένη είναι η μητέρα των μαθητών σε ποσοστό 2,7% (N=18). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,02 με τυπική απόκλιση 0,16.

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
10. Οι γονείς σου είναι
α. μητέρα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Ελληνίδα	645	97,3	97,3	97,3
Ξένη	18	2,7	2,7	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics Mean 1,027 Std err ,006 Std dev ,163

Η πλειοψηφία των μαθητών δήλωσε, σύμφωνα με τον πίνακα 41 ότι χρησιμοποιεί την Ελληνική σε ποσοστό 93,7% (N=621), αντίθετα δε χρησιμοποιεί την Ελληνική ως γλώσσα επικοινωνίας με τον πατέρα σε ποσοστό 6,3% (N=42). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,06 με τυπική απόκλιση 0,24.

ΠΙΝΑΚΑΣ 41
10Α. Μιλας καποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά με:
α. τον πατέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	621	93,7	93,7	93,7
Ναι	42	6,3	6,3	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,063 Std err ,009 Std dev ,244

Με τη μητέρα, σύμφωνα με τον πίνακα 42, τα υποκείμενα μιλούν κάποια ξένη γλώσσα σε ποσοστό 8,6% (N=57), έναντι της πλειοψηφίας που μιλούν ελληνικά σε ποσοστό 91,4% (N=606). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,08 με τυπική απόκλιση 0,28.

ΠΙΝΑΚΑΣ 42
10Α. Μιλας καποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά με:
β. τη μητέρα

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	606	91,4	91,4	91,4
Ναι	57	8,6	8,6	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,086 Std err ,011 Std dev ,281

Με τα αδέλφια τους, σύμφωνα με τον πίνακα 43, τα παιδιά μιλούν κάποια άλλη γλώσσα εκτός της Ελληνικής σε ποσοστό 20,1% (N=133). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,20 με τυπική απόκλιση 0,40.

ΠΙΝΑΚΑΣ 43
10Α. Μιλας καποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά με:
γ. τα αδέλφια

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	530	79,9	79,9	79,9
Ναι	133	20,1	20,1	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,201 Std err ,016 Std dev ,401

Με τους φίλους, όπως προκύπτει από τον πίνακα 44, τα υποκείμενα δε μιλούν ελληνικά σε ποσοστό 32% (N=212). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,32 με τυπική απόκλιση 0,46.

ΠΙΝΑΚΑΣ 44
10Α. Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά με:
δ. τους φίλους

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	451	68	68	68
Ναι	212	32	32	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean .320 Std err .018 Std dev .467

Με τους συγγενείς, αντίστοιχα, σύμφωνα με τον πίνακα 45, τα υποκείμενα μιλούν κάποια ξένη γλώσσα σε ποσοστό 7,2% (N=48). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,25.

ΠΙΝΑΚΑΣ 45
10Α. Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά με:
ε. τους συγγενείς

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	615	92,8	92,8	92,8
Ναι	48	7,2	7,2	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean .072 Std err .010 Std dev .259

Με όλα τα πρόσωπα με τα οποία έρχονται σε επαφή μιλούν κάποια ξένη γλώσσα οι μαθητές, σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα 46, σε ποσοστό 2,7% (N=18). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,02 με τυπική απόκλιση 0,16.

ΠΙΝΑΚΑΣ 46
10Α. Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά με:
στ. Με όλους

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	645	97,3	97,3	97,3
Ναι	18	2,7	2,7	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean .027 Std err .006 Std dev .163

Αντίθετα, δε χρησιμοποιούν, καθόλου, κάποια άλλη ξένη γλώσσα για να επικοινωνήσουν με το περιβάλλον τους οι μαθητές (βλ. πίνακα 47) σε ποσοστό 44,2% (N=293). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,44 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 47
10Α. Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά με:
ζ. κανέναν

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	370	55,8	55,8	55,8
Ναι	293	44,2	44,2	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean .442 Std err .019 Std dev .497

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 48, οι Έλληνες μαθητές μαθαίνουν ξένες γλώσσες σε ποσοστό 92,3% (N=612). Μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό 7,7% (N=51) απάντησε αρνητικά. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,92 με τυπική απόκλιση 0,26.

ΠΙΝΑΚΑΣ 48
10Β. Μαθαίνεις άλλες ξένες γλώσσες;

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	51	7,7	7,7	7,7
Ναι	612	92,3	92,3	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean .923 Std err .010 Std dev .267

Όσοι μαθητές μαθαίνουν ξένες γλώσσες, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα 49, προτιμούν εκτός από την αγγλική γλώσσα, τη γαλλική σε ποσοστό 22,9% (N=152), σε ποσοστο 10,6% (N=70) προτιμούν τη γερμανική και την ιταλική σε αντίστοιχα ποσοστά 10,6% (N=70) και 3,8% (N=25). Σε μικρά ποσοστά 0,2% από (N=1) μαθαίνουν την ισπανική, την αραβική, τη σουηδική και τη ρουμανική. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,59 με τυπική απόκλιση 0,98.

ΠΙΝΑΚΑΣ 49
10Β. Μαθαίνεις άλλες ξένες γλώσσες εκτός από τα Αγγλικά ;
α. Αν Ναι ποιες

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καμία	412	62,1	62,1	62,1
Γαλλικά	152	22,9	22,9	85,1
Γερμανικά	70	10,6	10,6	95,6
Ιταλικά	25	3,8	3,8	99,4
Ισπανικά	1	0,2	0,2	99,5
Αραβικα	1	0,2	0,2	99,7
Σουηδικά	1	0,2	0,2	99,8
Ρουμανικα	1	0,2	0,2	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean .596 Std err .038 Std dev .989

Όπως διαπιστώθηκε από τον πίνακα 50, αγγλικά μαθαίνουν όλοι σχεδόν οι μαθητές σε ποσοστό 91,4% (N=606). Πολύ μικρό είναι το ποσοστό των εφήβων 8,6% (N=57) που δεν ενδιαφέρονται να μάθουν την αγγλική γλώσσα. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,91 με τυπική απόκλιση 0,28.

ΠΙΝΑΚΑΣ 50
10Ββ Μαθαινεις αγγλικα

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	57	8,6	8,6	8,6
Ναι	606	91,4	91,4	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Statistics Mean ,914 Std err ,011 Std dev ,281

2.3.2. Περιγραφή-σχολιασμός πινάκων-επιμέρους συμπεράσματα. Διασταύρωση ως προς τις μεταβλητές «φύλο», «ηλικία», «επάγγελμα πατέρα», «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» γηγενών μαθητών.

2.3.2.1. Ταυτότητα ατόμων

Όπως είναι εύλογο οι μαθητές που απάντησαν στο δεύτερο ερωτηματολόγιο έχουν, εφόσον είναι γηγενείς Έλληνες, εθνική ταυτότητα την ελληνική. Επίσης θεωρείται δεδομένο ότι όλοι οι έφηβοι που απάντησαν στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο θεωρούν ως μητρική γλώσσα την ελληνική ή είναι ως προς το θρήσκευμα κατά κύριο λόγο χριστιανοί ορθόδοξοι. Περισσότερο λοιπόν ενδιαφερόμαστε όχι τόσο για τα συγκεκριμένα στοιχεία της ταυτότητας των ντόπιων παιδιών-που λίγο πολύ γνωρίζουμε εκ των προτέρων ποια είναι-όσο για την παρείσφρηση στοιχείων άλλων πολιτισμών, γλωσσών κλπ. που αποδεικνύουν ότι οι έφηβοι που γεννήθηκαν και ζουν μόνιμα στην Ελλάδα δέχονται και αφομοιώνουν συνειδητά-ασυνείδητα τις ιδέες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Ας πάρουμε λοιπόν τα πράγματα με τη σειρά.

Εθνική Ταυτότητα

Ο πίνακας 15 αναφέρεται στο αν οι Έλληνες μαθητές διατηρούν φιλικές σχέσεις με συνομήλικούς τους που δεν είναι υποχρεωτικά κι αυτοί Έλληνες αλλά αντίθετα ή είναι ξένοι υπήκοοι ή τα γηγενή παιδιά τους θεωρούν γενικά ως ξένους. Αν μάλιστα αναλογισθούμε ότι η ελληνική κοινωνία τείνει να γίνει πολυπολιτισμική καταλαβαίνουμε ότι οι έφηβοι έχουν την ευκαιρία να έρχονται σε επαφή με ξένους. Το θέμα είναι αν και κατά πόσο το επιθυμούν αυτό πραγματικά.

Η πλειοψηφία των υποκειμένων κάνει παρέα μόνο με Έλληνες σε ποσοστό 59,4%, με Έλληνες και ξένους έχουν σχέσεις οι έφηβοι σε ποσοστό 40,6%. Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» δε βρέθηκε στατιστική διαφοροποίηση.

Διατηρεί φιλικές σχέσεις και με Έλληνες και με ξένους η πλειοψηφία των εφήβων σε ίδιο ποσοστό όπως κάνει και μόνο με Έλληνες, που έχει ηλικία 17-19 ετών σε ποσοστό 10,4% (N=14). Επίσης με όλους τους ανθρώπους που έρχονται σε επαφή, ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους ή το χρώμα τους έχουν σχέσεις τα παιδιά που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 44,3% (N=93) ή είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου σε ποσοστό 52,5% (N=42).

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
13 Οι παρέες σου είναι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μόνο Έλληνες	180	45,7	60,6	214	54,3	58,5	394	100	59,4
Έλληνες και ξένοι	117	43,5	39,4	152	56,5	41,5	269	100	40,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .3 - DF = 1 - P > 0,05

Είναι πολύ βασικό να γνωρίζουμε και το πώς αισθάνονται οι Έλληνες έφηβοι απέναντι στους παλιννοστούντες συνομήλικούς τους, γι' αυτό θέσαμε την ερώτηση «*Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους παλιννοστούντες μαθητές*» (ερώτ. 18 Α.).

Σύμφωνα με τους επόμενους πίνακες 40-50, η πλειοψηφία των μαθητών απάντησε γενικά ότι αισθάνεται το ίδιο με τους παλιννοστούντες μαθητές σε όλα τα θέματα που ρωτήθηκε. Όμως όσον αφορά την πολιτική, οικονομία, γλώσσα, ήθη-έθιμα, διατροφή, παιδεία υπάρχει ένα ποσοστό μαθητών που ξεπερνά το 20% και το οποίο δήλωσε ότι αισθάνεται «διαφορετικά» απέναντι στους παλιννοστούντες, αντίθετα για τη θρησκεία, τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία και την εμφάνιση το ποσοστό των μαθητών που νιώθουν «διαφορετικά» μειώνεται πολύ και αυξάνεται το ποσοστό της μεσαίας βαθμίδας της κλίμακας και της θετικής πλευράς των πινάκων.

Ως προς τη μεταβλητή «φύλο», στη θρησκεία, τη διατροφή, την ισότητα φύλου και την εμφάνιση προηγούνται τα κορίτσια. Στις άλλες απαντήσεις στην ακραία απάντηση «το ίδιο» τα αγόρια είναι αυτά που νιώθουν πιο κοντά στους Έλληνες συνομηλίκους τους. Τέλος, ίδια περίπου ποσοστά στην έβδομη βαθμίδα των πινάκων έχουν και τα δυο φύλα, όσον αφορά την ψυχαγωγία και την παιδεία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα;
α. θρησκείας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	18	40,9	6,1	26	59,1	7,1	44	100	6,6
2	9	37,5	3	15	62,5	4,1	24	100	3,6
3	19	45,2	6,4	23	54,8	6,3	42	100	6,3
4	69	51,9	23,2	64	48,1	17,5	133	100	20,1
5	35	38	11,8	57	62	15,6	92	100	13,9
6	51	48,1	17,2	55	51,9	15	106	100	16
Το ίδιο 7	96	43,2	32,3	126	56,8	34,4	222	100	33,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5.8 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 41
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα;
β πολιτικής

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	29	42,6	9,8	39	57,4	10,7	68	100	10,3
2	17	47,2	5,7	19	52,8	5,2	36	100	5,4
3	32	37,6	10,8	53	62,4	14,5	85	100	12,8
4	81	48,5	27,3	86	51,5	23,5	167	100	25,2
5	46	42,2	15,5	63	57,8	17,2	109	100	16,4
6	36	45,6	12,1	43	54,4	11,7	79	100	11,9
Το ίδιο 7	56	47,1	18,9	63	52,9	17,2	119	100	17,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 42
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα;
γ οικονομίας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	36	52,2	12,1	33	47,8	9	69	100	10,4
2	13	43,3	4,4	17	56,7	4,6	30	100	4,5
3	25	29,1	8,4	61	70,9	16,7	86	100	13
4	71	49,7	23,9	72	50,3	19,7	143	100	21,6
5	45	46,4	15,2	52	53,6	14,2	97	100	14,6
6	43	42,6	14,5	58	57,4	15,8	101	100	15,2
Το ίδιο 7	64	46,7	21,5	73	53,3	19,9	137	100	20,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,0 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 43
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα;
δ γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	45	47,9	15,2	49	52,1	13,4	94	100	14,2
2	22	40	7,4	33	60	9	55	100	8,3
3	25	40,3	8,4	37	59,7	10,1	62	100	9,4
4	55	45,5	18,5	66	54,5	18	121	100	18,3
5	40	45,5	13,5	48	54,5	13,1	88	100	13,3
6	43	43,4	14,5	56	56,6	15,3	99	100	14,9
Το ίδιο 7	67	46,5	22,6	77	53,5	21	144	100	21,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 44
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
ε ηθών-εθίμων

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	50	47,6	16,8	55	52,4	15	105	100	15,8
	2	24	42,1	8,1	33	57,9	9	57	100	8,6
	3	30	42,3	10,1	41	57,7	11,2	71	100	10,7
	4	60	43,8	20,2	77	56,2	21	137	100	20,7
	5	40	46	13,5	47	54	12,8	87	100	13,1
	6	33	38,8	11,1	52	61,2	14,2	85	100	12,8
Το ίδιο	7	60	49,6	20,2	61	50,4	16,7	121	100	18,3
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,1 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 45
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
στ αθλητισμού

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	20	69	6,7	9	31	2,5	29	100	4,4
	2	12	60	4	8	40	2,2	20	100	3
	3	5	35,7	1,7	9	64,3	2,5	14	100	2,1
	4	38	41,3	12,8	54	58,7	14,8	92	100	13,9
	5	30	40,5	10,1	44	59,5	12	74	100	11,2
	6	48	38,1	16,2	78	61,9	21,3	126	100	19
Το ίδιο	7	144	46,8	48,5	164	53,2	44,8	308	100	46,5
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,9 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 46
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
ζ ψυχαγωγίας

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	21	51,2	7,1	20	48,8	5,5	41	100	6,2
	2	8	38,1	2,7	13	61,9	3,6	21	100	3,2
	3	16	33,3	5,4	32	66,7	8,7	48	100	7,2
	4	51	53,1	17,2	45	46,9	12,3	96	100	14,5
	5	38	42,7	12,8	51	57,3	13,9	89	100	13,4
	6	59	43,7	19,9	76	56,3	20,8	135	100	20,4
Το ίδιο	7	104	44,6	35	129	55,4	35,2	233	100	35,1
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 47
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
η διατροφής

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	28	56	9,4	22	44	6	50	100	7,5
2	14	36,8	4,7	24	63,2	6,6	38	100	5,7
3	27	38,6	9,1	43	61,4	11,7	70	100	10,6
4	56	44,1	18,9	71	55,9	19,4	127	100	19,2
5	48	48,5	16,2	51	51,5	13,9	99	100	14,9
6	45	46,4	15,2	52	53,6	14,2	97	100	14,6
Το ίδιο 7	79	43,4	26,6	103	56,6	28,1	182	100	27,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,4 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 48
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
θ παιδείας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	31	44,3	10,4	39	55,7	10,7	70	100	10,6
2	21	42	7,1	29	58	7,9	50	100	7,5
3	25	33,8	8,4	49	66,2	13,4	74	100	11,2
4	56	46,3	18,9	65	53,7	17,8	121	100	18,3
5	46	46,5	15,5	53	53,5	14,5	99	100	14,9
6	50	51,5	16,8	47	48,5	12,8	97	100	14,6
Το ίδιο 7	68	44,7	22,9	84	55,3	23	152	100	22,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,8 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 49
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
ι ισότητας φύλου

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	18	66,7	6,1	9	33,3	2,5	27	100	4,1
2	7	38,9	2,4	11	61,1	3	18	100	2,7
3	6	30	2	14	70	3,8	20	100	3
4	50	51,5	16,8	47	48,5	12,8	97	100	14,6
5	25	51	8,4	24	49	6,6	49	100	7,4
6	63	57,3	21,2	47	42,7	12,8	110	100	16,6
Το ίδιο 7	128	37,4	43,1	214	62,6	58,5	342	100	51,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 24,2 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 50
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
ια εμφάνισης

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	33	58,9	11,1	23	41,1	6,3	56	100	8,4
2	11	45,8	3,7	13	54,2	3,6	24	100	3,6
3	14	36,8	4,7	24	63,2	6,6	38	100	5,7
4	55	51,9	18,5	51	48,1	13,9	106	100	16
5	52	57,1	17,5	39	42,9	10,7	91	100	13,7
6	44	36,1	14,8	78	63,9	21,3	122	100	18,4
Το ίδιο 7	88	38,9	29,6	138	61,1	37,7	226	100	34,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 20,1 - DF = 6 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» σε θέματα ηθών-εθίμων, διατροφής παρατηρούμε ότι στην έβδομη βαθμίδα της κλίμακας η πλειοψηφία των παιδιών που νιώθουν απόλυτα «το ίδιο» έχει πατέρα τεχνικό σε ποσοστά 26,1% (N=12) και 34,8% (N=16), ενώ για την ισότητα φύλου σε ποσοστό 58,7% (N=84) έχει πατέρα μισθωτό.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, όπου παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση, αισθάνονται «το ίδιο» με τους παλιννοστούντες μαθητές, κατά κύριο λόγο, τα παιδιά αποφοίτων Πανεπιστημίου. Μόνο τα παιδιά αποφοίτων Τεχνικής-ανωτέρας σχολής νιώθουν «το ίδιο» σε θέματα γλώσσας σε ποσοστό 23,8% (N=38).

Περισσότερο λοιπόν ταυτίζονται με τους παλιννοστούντες μαθητές τα αγόρια, οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι μισθωτός ή τεχνικός και τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημιακών σχολών. Μόνο τα παιδιά κυρίως των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής και μόνο ως προς τη γλώσσα, αισθάνονται πιο κοντά στους παλιννοστούντες μαθητές από τα υπόλοιπα υποκείμενα του δείγματός μας.

Αντιστρέφοντας την ερώτηση οι Έλληνες μαθητές για τα ίδια θέματα ρωτήθηκαν «*Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντί σου*», για να διαπιστωθεί αν είναι προκατειλημμένοι απέναντι στους παλιννοστούντες συνομήλικούς τους (ερώτ. 18 Β.).

Στον πίνακα 60 στην ερώτηση πώς νομίζουν τα υποκείμενα ότι νιώθουν απέναντί τους στον τομέα της ισότητας φύλου οι παλιννοστούντες μαθητές κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,02 δίνει επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 5,53 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 5,66 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 5,36. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 5% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 2% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.11).

Στους πίνακες 51-61 οι μαθητές στη θρησκεία, την πολιτική, την οικονομία, τη γλώσσα, τα ήθη-έθιμα, τη διατροφή, την παιδεία και την εμφάνιση νιώθουν «διαφορετικά» θεωρούν ότι υπάρχει προκατάληψη από τους παλιννοστούντες σε ποσοστά που ξεπερνούν το 20%. Ένα αντίστοιχο ποσοστό βρέθηκε στην τέταρτη βαθμίδα της κλίμακας και τα

υπόλοιπα ποσοστά κατανεμήθηκαν στη θετική πλευρά των πινάκων. Αντίθετα όσον αφορά τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία, την ισότητα του φύλου έδωσαν απαντήσεις των οποίων το αθροιστικό ποσοστό που υπερβαίνει το 70% βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα.

Εξετάζοντας την ακραία απάντηση «το ίδιο», ως προς τη μεταβλητή «φύλο», σε όσους πίνακες παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση, παρατηρούμε ότι τα κορίτσια νιώθουν ότι και οι παλιννοστούντες μαθητές τα αντιμετωπίζουν ισότιμα ως προς τη γλώσσα, την παιδεία, την ισότητα φύλου και την εμφάνιση. Αντίστοιχα αισθάνονται έτσι τα αγόρια για την οικονομία και τον αθλητισμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 51
18.Β Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
α. θρησκείας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	33	41,3	11,1	47	58,8	12,8	80	100	12,1
2	15	50	5,1	15	50	4,1	30	100	4,5
3	23	40,4	7,7	34	59,6	9,3	57	100	8,6
4	63	45,7	21,2	75	54,3	20,5	138	100	20,8
5	35	40,2	11,8	52	59,8	14,2	87	100	13,1
6	43	46,7	14,5	49	53,3	13,4	92	100	13,9
Το ίδιο 7	85	47,5	28,6	94	52,5	25,7	179	100	27
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2,6 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 52
18.Β Πως νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
β. πολιτικής

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	33	40,7	11,1	48	59,3	13,1	81	100	12,2
2	21	47,7	7,1	23	52,3	6,3	44	100	6,6
3	36	43,4	12,1	47	56,6	12,8	83	100	12,5
4	79	45,9	26,6	93	54,1	25,4	172	100	25,9
5	49	44,1	16,5	62	55,9	16,9	111	100	16,7
6	30	43,5	10,1	39	56,5	10,7	69	100	10,4
Το ίδιο 7	49	47,6	16,5	54	52,4	14,8	103	100	15,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,2 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 53
18.Β Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
γ. οικονομίας

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	34	41	11,4	49	59	13,4	83	100	12,5
	2	20	42,6	6,7	27	57,4	7,4	47	100	7,1
	3	30	37,5	10,1	50	62,5	13,7	80	100	12,1
	4	83	49,4	27,9	85	50,6	23,2	168	100	25,3
	5	41	40,6	13,8	60	59,4	16,4	101	100	15,2
	6	40	49,4	13,5	41	50,6	11,2	81	100	12,2
Το ίδιο	7	49	47,6	16,5	54	52,4	14,8	103	100	15,5
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,4 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 54
18.Β Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
δ. γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	47	44,8	15,8	58	55,2	15,8	105	100	15,8
	2	20	40,8	6,7	29	59,2	7,9	49	100	7,4
	3	35	38,5	11,8	56	61,5	15,3	91	100	13,7
	4	66	49,6	22,2	67	50,4	18,3	133	100	20,1
	5	44	52,4	14,8	40	47,6	10,9	84	100	12,7
	6	36	40,9	12,1	52	59,1	14,2	88	100	13,3
Το ίδιο	7	49	43,4	16,5	64	56,6	17,5	113	100	17
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,6 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 55
18.Β Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
ε. ηθών-εθίμων

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	40	42,6	13,5	54	57,4	14,8	94	100	14,2
	2	21	39,6	7,1	32	60,4	8,7	53	100	8
	3	33	39,8	11,1	50	60,2	13,7	83	100	12,5
	4	72	48,6	24,2	76	51,4	20,8	148	100	22,3
	5	48	48,5	16,2	51	51,5	13,9	99	100	14,9
	6	31	43,1	10,4	41	56,9	11,2	72	100	10,9
Το ίδιο	7	52	45,6	17,5	62	54,4	16,9	114	100	17,2
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,1 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 56
18.Β Πως νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
στ αθλητισμού

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	16	51,6	5,4	15	48,4	4,1	31	100	4,7
2	13	72,2	4,4	5	27,8	1,4	18	100	2,7
3	20	46,5	6,7	23	53,5	6,3	43	100	6,5
4	47	43,5	15,8	61	56,5	16,7	108	100	16,3
5	28	40,6	9,4	41	59,4	11,2	69	100	10,4
6	53	39,8	17,8	80	60,2	21,9	133	100	20,1
Το ίδιο 7	120	46	40,4	141	54	38,5	261	100	39,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 8,1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 57
18.Β Πως νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
ζ ψυχαγωγίας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	21	52,5	7,1	19	47,5	5,2	40	100	6
2	10	37	3,4	17	63	4,6	27	100	4,1
3	20	41,7	6,7	28	58,3	7,7	48	100	7,2
4	65	54,6	21,9	54	45,4	14,8	119	100	17,9
5	38	37,3	12,8	64	62,7	17,5	102	100	15,4
6	51	41,5	17,2	72	58,5	19,7	123	100	18,6
Το ίδιο 7	92	45,1	31	112	54,9	30,6	204	100	30,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 9,3 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 58
18.Β Πως νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
η διατροφής

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	19	46,3	6,4	22	53,7	6	41	100	6,2
2	15	50	5,1	15	50	4,1	30	100	4,5
3	32	40,5	10,8	47	59,5	12,8	79	100	11,9
4	71	50,4	23,9	70	49,6	19,1	141	100	21,3
5	42	42	14,1	58	58	15,8	100	100	15,1
6	45	45	15,2	55	55	15	100	100	15,1
Το ίδιο 7	73	42,4	24,6	99	57,6	27	172	100	25,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 59
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
θ. παιδείας

Βαθμος συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	33	50	11,1	33	50	9	66	100	10
	2	12	23,5	4	39	76,5	10,7	51	100	7,7
	3	38	44,2	12,8	48	55,8	13,1	86	100	13
	4	71	52,2	23,9	65	47,8	17,8	136	100	20,5
	5	47	48	15,8	51	52	13,9	98	100	14,8
	6	44	47,8	14,8	48	52,2	13,1	92	100	13,9
Το ίδιο	7	52	38,8	17,5	82	61,2	22,4	134	100	20,2
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,7 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 60
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
ι. ισότητας φύλου

Βαθμος συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	16	59,3	5,4	11	40,7	3	27	100	4,1
	2	8	44,4	2,7	10	55,6	2,7	18	100	2,7
	3	12	42,9	4	16	57,1	4,4	28	100	4,2
	4	58	50,9	19,5	56	49,1	15,3	114	100	17,2
	5	37	49,3	12,5	38	50,7	10,4	75	100	11,3
	6	53	45,7	17,8	63	54,3	17,2	116	100	17,5
Το ίδιο	7	113	39,6	38	172	60,4	47	285	100	43
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,7 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 61
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
ια. εμφάνισης

Βαθμος συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά	1	27	46,6	9,1	31	53,4	8,5	58	100	8,7
	2	15	53,6	5,1	13	46,4	3,6	28	100	4,2
	3	24	53,3	8,1	21	46,7	5,7	45	100	6,8
	4	50	47,2	16,8	56	52,8	15,3	106	100	16
	5	43	47,8	14,5	47	52,2	12,8	90	100	13,6
	6	59	43,1	19,9	78	56,9	21,3	137	100	20,7
Το ίδιο	7	79	39,7	26,6	120	60,3	32,8	199	100	30
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,0 - DF = 6 - P < 0,05

Στη θρησκεία, την πολιτική, τη γλώσσα, τα ήθη-έθιμα, η πλειοψηφία των μαθητών ηλικίας 15-16 ετών θεωρούν σε αντίστοιχα ποσοστά 46,3% (N=63), 20,6% (N=28), 16,9%

(N=23) και 20,6% (N=28) ότι τα ντόπια Ελληνόπουλα νιώθουν απέναντί τους το ίδιο. Όσον αφορά την ψυχαγωγία και την ισότητα φύλου σε ποσοστά 30,6% (N=41) και 32,8% (N=44) η πλειοψηφία είναι μαθητές 17-19 ετών.

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» προηγούνται στην άποψη «το ίδιο» τα παιδιά που ο πατέρας είναι μισθωτός. Έτσι με αντίστοιχα ποσοστά 19,6% (N=28) στην πολιτική, 18,2% (N=26) τη γλώσσα, 41,3% (N=59) τον αθλητισμό, 28% (N=40) τη διατροφή, 53,1% (N=76), την ισότητα φύλου και 35% (N=50) την εμφάνιση τα παιδιά των μισθωτών θεωρούν ότι οι παλιννοστούντες μαθητές νιώθουν ταυτισμένοι μαζί τους.

Ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου θεωρούν για άλλη μια φορά, κατά πλειοψηφία, ότι για τα πιο πολλά θέματα της σχετικής ερώτησης οι παλιννοστούντες μαθητές νιώθουν απέναντί τους «το ίδιο». Ακριβώς «το ίδιο» νιώθουν στην πλειοψηφία τους σε ποσοστά 52,5% (N=84) και 18,1% (N=29) τα υποκείμενα της έρευνάς μας ως προς την ισότητα του φύλου και τα ήθη-έθιμα, όταν ο πατέρας έχει ολοκληρώσει σπουδές σε κάποια τεχνική-ανωτέρα σχολή. Τέλος, τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου θεωρούν ότι και οι παλιννοστούντες μαθητές σε ποσοστό 19,2% (N=51) αισθάνονται ταυτισμένοι με αυτά γλωσσικά.

Συμπερασματικά, τα κορίτσια, τα παιδιά των μισθωτών και των αποφοίτων Πανεπιστημίου θεωρούν ότι οι παλιννοστούντες μαθητές αισθάνονται κοντά τους στα περισσότερα από τα θέματα που μας απασχόλησαν. Τα αγόρια όμως δείχνουν μεγαλύτερη ευαισθησία στην οικονομία και τον αθλητισμό, τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής στην ισότητα και τα ήθη-έθιμα και τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου στη γλώσσα.

Η ερώτηση του ερωτηματολογίου 36, «*Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις*»

είχε σκοπό να ελέγξει το κατά πόσο οι μαθητές που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο αισθάνονται περήφανοι για την καταγωγή τους και εκτιμούν την προσφορά των ελληνικών γραμμάτων σ' όλο τον κόσμο, σεβόμενοι παράλληλα την εθνική ταυτότητα και γλώσσα των άλλων συμμαθητών τους ή συνανθρώπων τους.

Στους πίνακες που ακολουθούν 175-177 παρατηρήθηκε ότι σε ποσοστό πάνω από 75% τα παιδιά διάκεινται θετικά σε όλες τις σχετικές απόψεις. Η μόνη περίπτωση που διαφοροποιείται η εικόνα είναι ο πίνακας 177 που βοήθησε να διερευνήσουμε αν οι μαθητές επιθυμούν ή όχι την κατάργηση του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι η πλειοψηφία των υποκειμένων σε αθροιστικό ποσοστό πάνω από 70% είναι αντίθετοι στην κατάργηση και επέλεξαν την αρνητική πλευρά του πίνακα που δείχνει ότι τα αρχαία Ελληνικά πρέπει να διατηρηθούν. Μικρότερο είναι το ποσοστό 30% περίπου γι' αυτούς που θεωρούν την κατάργηση περισσότερο επιβεβλημένη.

Τα αγόρια σε ποσοστό 15,2% (N=45) επιθυμούν, περισσότερο από τα κορίτσια που έδωσαν ποσοστό 10,4% (N=38), την κατάργηση των αρχαίων ελληνικών από το σχολικό πρόγραμμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 177
36 Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις:
γ Τα αρχαία ελληνικά πρέπει να καταργηθούν

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	104	43,3	35	136	56,7	37,2	240	100	36,2
2	36	52,9	12,1	32	47,1	8,7	68	100	10,3
3	20	41,7	6,7	28	58,3	7,7	48	100	7,2
4	48	41,4	16,2	68	58,6	18,6	116	100	17,5
5	31	49,2	10,4	32	50,8	8,7	63	100	9,5
6	13	28,9	4,4	32	71,1	8,7	45	100	6,8
Πάρα πολύ 7	45	54,2	15,2	38	45,8	10,4	83	100	12,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,8 - DF = 6 - P < 0,05

Τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής σε ποσοστό 17,5% (N=28) είναι αυτά που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες, καθώς φαίνεται, στη διδασκαλία του μαθήματος γι' αυτό και είναι τα πιο αρνητικά στη διατήρησή τους.

Στον πίνακα 175, «Ο ελληνικός πολιτισμός έχει επηρεάσει όλο το σύγχρονο κόσμο», τα αγόρια σε ποσοστό 47,5% (N=141) είναι περισσότερο υπερήφανα από τα κορίτσια για τον πολιτισμό των προγόνων τους (κατά 15,5 ποσοστιαίες μονάδες) και επιλέγουν την ακραία απάντηση «πάρα πολύ». Τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής έδωσαν κατά πλειοψηφία το μεγαλύτερο ποσοστό 48,1% (N=77) αυτών που συμφωνούν «πάρα πολύ» ότι ο ελληνικός πολιτισμός είναι ιδιαίτερα σημαντικός για όλους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 175
36 Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις:
α Ο ελληνικός πολιτισμός έχει επηρεάσει όλο το σύγχρονο κόσμο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	7	41,2	2,4	10	58,8	2,7	17	100	2,6
2	6	46,2	2	7	53,8	1,9	13	100	2
3	5	21,7	1,7	18	78,3	4,9	23	100	3,5
4	39	33,9	13,1	76	66,1	20,8	115	100	17,3
5	34	37,8	11,4	56	62,2	15,3	90	100	13,6
6	65	44,2	21,9	82	55,8	22,4	147	100	22,2
Πάρα πολύ 7	141	54,7	47,5	117	45,3	32	258	100	38,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 22,4 - DF = 6 - P < 0,05

Στον επόμενο πίνακα 176, «Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα», διαπιστώθηκε ότι στην απάντηση «καθόλου», η πλειοψηφία των μαθητών έχει ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 9,5% (N=10), ενώ στην απάντηση που συμφωνούν οι μαθητές απόλυτα ότι πέρα από το γλωσσικό επίπεδο απαιτείται και η αγάπη για τη χώρα μας, η ηλικιακή ομάδα

17-19 ετών σε ποσοστό 49,3% (N=66) αποτελούν την πλειοψηφία. Πλειοψηφούν επίσης τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 63% (N=29) στην έβδομη βαθμίδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 176
36 Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις:
β. Το να αισθανεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται απο το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλα από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	4	50	1,3	4	50	1,1	8	100	1,2
2	1	20	0,3	4	80	1,1	5	100	0,8
3	1	25	0,3	3	75	0,8	4	100	0,6
4	21	38,9	7,1	33	61,1	9	54	100	8,1
5	31	50	10,4	31	50	8,5	62	100	9,4
6	65	43,3	21,9	85	56,7	23,2	150	100	22,6
Πάρα πολύ 7	174	45,8	58,6	206	54,2	56,3	380	100	57,3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,6 - DF = 6 - P > 0,05

Καταληγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι καλύτερη εικόνα δίνουν τα αγόρια (εκτός από την περίπτωση κατάργησης των Αρχαίων Ελληνικών), τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών, των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής και Πανεπιστημίου.

Γλωσσική Ταυτότητα

Στον πίνακα 28 ερώτ. 15 α. «*Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;*» όπως διαπιστώνουμε η απάντηση «Η γλώσσα και ο πολιτισμός» προτείνεται από τους μαθητές σε ποσοστό 21,1% (ο προβληματισμός αυξάνει όσο μεγαλώνει η ηλικία των μαθητών και για τα παιδιά τεχνικών και αποφοίτων τεχνικής σχολής. Επίσης για όσα παιδιά ο πατέρας ανήκει στην τέταρτη επαγγελματική κατηγορία, ασκεί δηλαδή κάποιο τεχνικό επάγγελμα)

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
15 Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τη γλώσσα και τον πολιτισμό	64	45,7	21,5	76	54,3	20,8	140	100	21,1
Την εξωτερική πολιτική	32	64	10,8	18	36	4,9	50	100	7,5
Την οικονομία	84	51,5	28,3	79	48,5	21,6	163	100	24,6
Την εσωτερική πολιτική	37	45,7	12,5	44	54,3	12	81	100	12,2
Τα κοινωνικά προβλήματα	64	36,6	21,5	111	63,4	30,3	175	100	26,4
Την προστασία του περιβάλλοντος	5	16,1	1,7	26	83,9	7,1	31	100	4,7
Τον αθλητισμό	7	63,6	2,4	4	36,4	1,1	11	100	1,7
Τον τουρισμό	4	33,3	1,3	8	66,7	2,2	12	100	1,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 27,8 - DF = 7 - P < 0,05

Στην ερώτηση «πώς αισθάνονται τα γηγενή Ελληνόπουλα απέναντι στα παλιννοστούντα Ελληνόπουλα» ή «πώς νομίζουν ότι αισθάνονται γλωσσικά τα παλιννοστούντα παιδιά απέναντί τους» διαπιστώσαμε ότι υπάρχει ένα ποσοστό μαθητών περίπου 20% που δήλωσε ότι αισθάνεται «διαφορετικά» απέναντι στους παλιννοστούντες συνομήλικούς τους.

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία», όσον αφορά τη γλώσσα, νιώθει απόλυτα το ίδιο με τα γηγενή παιδιά η πλειοψηφία των μικρότερων παιδιών σε ποσοστό 26,7% (N=28), ερώτ. 18 Α. δ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 43
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα;
δ γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	45	47,9	15,2	49	52,1	13,4	94	100	14,2
2	22	40	7,4	33	60	9	55	100	8,3
3	25	40,3	8,4	37	59,7	10,1	62	100	9,4
4	55	45,5	18,5	66	54,5	18	121	100	18,3
5	40	45,5	13,5	48	54,5	13,1	88	100	13,3
6	43	43,4	14,5	56	56,6	15,3	99	100	14,9
Το ίδιο 7	67	46,5	22,6	77	53,5	21	144	100	21,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 6 - P > 0,05

Εξετάζοντας την ακραία απάντηση «το ίδιο», ως προς τη μεταβλητή «φύλο», παρατηρούμε ότι τα κορίτσια κατά μία μόλις ποσοστιαία μονάδα από τα αγόρια νιώθουν ότι και οι παλιννοστούντες μαθητές τα αντιμετωπίζουν χωρίς προκατάληψη γλωσσικά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 54
18 Β Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντί σου σε θέματα:
δ γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	47	44,8	15,8	58	55,2	15,8	105	100	15,8
2	20	40,8	6,7	29	59,2	7,9	49	100	7,4
3	35	38,5	11,8	56	61,5	15,3	91	100	13,7
4	66	49,6	22,2	67	50,4	18,3	133	100	20,1
5	44	52,4	14,8	40	47,6	10,9	84	100	12,7
6	36	40,9	12,1	52	59,1	14,2	88	100	13,3
Το ίδιο 7	49	43,4	16,5	64	56,6	17,5	113	100	17
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,6 - DF = 6 - P < 0,05

Ενώ η πλειοψηφία των μαθητών ηλικίας 15-16 ετών θεωρούν σε ποσοστό 16,9% (N=23) ότι τα παλιννοστούντα παιδιά νιώθουν απέναντί τους το ίδιο. Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» προηγούνται στην άποψη «το ίδιο» τα παιδιά που ο πατέρας είναι μισθωτός με ποσοστό 18,2% (N=26). Τέλος, τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου θεωρούν ότι και οι παλιννοστούντες μαθητές σε ποσοστό 19,2% (N=51) αισθάνονται γλωσσικά ταυτισμένα μαζί τους.

Θέλοντας να ελέγξουμε αν οι μαθητές που φοιτούν στα ελληνικά σχολεία δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην εκμάθηση ξένων γλωσσών αλλά παράλληλα θεωρούν σημαντική και την πολύ καλή γνώση της μητρικής τους γλώσσας θέσαμε την ερώτηση 21 *«Θέλεις να φοιτήσεις σε σχολείο στο οποίο διδάσκεται παράλληλα με την Ελληνική και μια ξένη γλώσσα;»* (Πιν. 73).

Οι μαθητές δίνουν διαφορετικά ποσοστά στις απαντήσεις «Ναι» και «Όχι» του ερωτήματος. Γενικά, η πλειονότητα δίνει θετική απάντηση σε ποσοστό 75,4%, παρατηρούμε δε ότι οι μαθήτριες σε ποσοστό 82,2% (N=301) είναι αυτές που δεν απορρίπτουν την ιδέα αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 73
21 Θα ήθελες να φοιτήσεις σε σχολείο στο οποίο διδάσκεται παράλληλα με την ελληνική γλώσσα και μια ξένη με ιδιαίτερη έμφαση;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	98	60,1	33	65	39,9	17,8	163	100	24,6
Ναι	199	39,8	67	301	60,2	82,2	500	100	75,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 20,5 - DF = 1 - P < 0,05

Η παραπάνω απόφαση των εφήβων δικαιολογείται ως εξής:

«Θα μάθω καλύτερα μια ξένη γλώσσα» 43,1% είναι το ποσοστό στην απάντηση αυτή, ενώ τα κορίτσια δίνουν μεγαλύτερα ποσοστά από τα αγόρια (διαφορά πέντε ποσοστιαίων μονάδων).

ΠΙΝΑΚΑΣ 74
21Α Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή
α Θα μάθω καλύτερα μια ξένη γλώσσα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	177	46,9	59,6	200	53,1	54,6	377	100	56,9
Ναι	120	42	40,4	166	58	45,4	286	100	43,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 1 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα»:

τα παιδιά των μισθωτών σε ποσοστό 46,9% (N=67) προηγούνται των υπόλοιπων επαγγελματικών κατηγοριών.

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα»:

προηγούνται τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 50% (N=40).

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ένας μεγάλος αριθμός από τα κορίτσια και τα ντόπια ελληνόπουλα που έχουν πατέρα μισθωτό ή απόφοιτο ΑΕΙ, διάκεινται θετικά στην ιδέα να αλλάξουν σχολείο αν πρόκειται να εκμεταλλευθούν τις ωφέλειες της δίγλωσσης παιδείας.

Στην περίπτωση που οι παλιννοστούντες μαθητές αρνούνται την αλλαγή σχολείου θεωρούν σε ποσοστό 5,4% ότι η φοίτηση σε ένα κανονικό σχολείο τους δίνει την ευκαιρία να μάθουν άριστα τη μητρική τους γλώσσα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 86
21Β Αν Όχι δε θέλω να πάω επειδή
στ Μαθαίνω καλά τη μητρική μου γλώσσα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	280	44,7	94,3	347	55,3	94,8	627	100	94,6
Ναι	17	47,2	5,7	19	52,8	5,2	36	100	5,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» διαπιστώθηκε ότι:

«Μαθαίνω καλά τη μητρική μου γλώσσα» είναι η απάντηση των παιδιών των αποφοίτων, κατά κύριο λόγο, γυμνασίου σε ποσοστό 7,5% (N=20).

Στην ερώτηση 27, «*Πώς διασκεδάζεις*» οι ντόπιοι μαθητές απάντησαν ως εξής:

Διαβάζω ελληνικά βιβλία (πίν. 107)

Εδώ η πλειοψηφία των μαθητών επέλεξε την απάντηση «Όχι» σε ποσοστό 60,6% σε αντίθεση με αυτούς που επέλεξαν την απάντηση «Ναι» σε ποσοστό 39,4%. Τα κορίτσια σε ποσοστό 46,4% (N=170) ικανοποιούνται με την ανάγνωση ελληνόγλωσσων βιβλίων, ενώ τα αγόρια σε μικρότερο ποσοστό 30,6% (N=91). Τα παιδιά των οποίων οι γονείς είναι

απόφοιτοι Πανεπιστημίου αποτελούν την πλειοψηφία σε ποσοστό 45% (N=36) όσων διαβάζουν ελληνικά βιβλία

ΠΙΝΑΚΑΣ 107
27Α Πώς διασκεδάζεις
α 1 Διαβαζω βιβλία (στην ελληνική γλώσσα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	206	51,2	69,4	196	48,8	53,6	402	100	60,6
Ναι	91	34,9	30,6	170	65,1	46,4	261	100	39,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,1 - DF = 1 - P < 0,05

Διαβάζω ξένα βιβλία (πίν. 108)

Η πλειοψηφία των μαθητών επέλεξε την απάντηση «Όχι» σε ποσοστό 92% σε αντίθεση με αυτούς που επέλεξαν «Ναι» σε ποσοστό 8%. Τα κορίτσια διαβάζουν σε ποσοστό 9,6% (N=35) περισσότερο από τα αγόρια αγγλικά βιβλία (τα αγόρια διαβάζουν λιγότερο κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες). Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και αποφοίτων πανεπιστημιακών σχολών διαβάζουν περισσότερο σε ποσοστό 10,2% (N=27) και 12,5% (N=10) ξένα βιβλία.

Συμπεραίνουμε λοιπόν από τα παραπάνω ότι η ανάγνωση βιβλίων δεν αποτελεί ιδιαίτερα ευχάριστη απασχόληση για τους έφηβους μαθητές. Θερμότεροι αναγνώστες είναι τα κορίτσια, τα μικρά παιδιά, τα παιδιά που ο πατέρας είναι πτυχιούχος. Παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και πτυχιούχων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαβάζουν περισσότερο από τα υπόλοιπα παιδιά ξένα βιβλία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 108
27Α Πώς διασκεδάζεις
α 2 Διαβάζω βιβλία (σε ξένη γλώσσα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	279	45,7	93,9	331	54,3	90,4	610	100	92
Ναι	18	34	6,1	35	66	9,6	53	100	8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 1 - P < 0,05

Στη συνέχεια παρατηρούμε ότι στην ερώτηση (πίν. 109), αν διαβάζουν **ελληνικά περιοδικά** το ποσοστό αυτών που απάντησαν θετικά ήταν 48,9%. Από αυτούς η πλειοψηφία ήταν σε ποσοστό 53,1% (N=76) παιδιά μισθωτών. Στην ερώτηση αυτή δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση ως προς τις γραμματικές γνώσεις του πατέρα, όμως είναι αξιοσημείωτο ότι όσο πιο χαμηλό είναι το μορφωτικό επίπεδο, τόσο μεγαλώνει το ποσοστό ανάγνωσης ελληνικών περιοδικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 109
27Α Πως διασκεδάζεις .
β.1 Διαβάζω περιοδικά (στην ελληνική γλώσσα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	151	44,5	50,8	188	55,5	51,4	339	100	51,1
Ναι	146	45,1	49,2	178	54,9	48,6	324	100	48,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

Ξένα περιοδικά (πίν. 110) διαβάζουν οι μαθητές σε μικρό ποσοστό 10,1%. Αυτά τα περιοδικά διαβάζουν περίπου σε ίδιο ποσοστό και τα δύο φύλα, ενώ σε παρόμοιο ποσοστό 11,5% διαβάζουν οι μαθητές των οποίων ο πατέρας ανήκει στην πρώτη και τη δεύτερη επαγγελματική κατηγορία και στην τέταρτη ως προς το μορφωτικό επίπεδο σε ποσοστό 12,5% (N=10).

Διαβάζουν λοιπόν περιοδικά σε ίδια περίπου ποσοστά και τα δύο φύλα, τα μεγαλύτερα παιδιά τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών και των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών. Τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου μελετούν πιο συχνά ξένα περιοδικά. Αυτό είναι κάτι που δεν παρατηρείται στην ανάγνωση ελληνικών περιοδικών. Δηλαδή, τα παιδιά που ο πατέρας δε διαθέτει υψηλό επίπεδο γραμματικών γνώσεων διαβάζουν ελληνικά περιοδικά και τα παιδιά που ο πατέρας είναι σε ανώτερο επίπεδο διαβάζουν συχνότερα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 110
27Α Πώς διασκεδάζεις .
β.2 Διαβάζω περιοδικά (σε ξένη γλώσσα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	270	45,3	90,9	326	54,7	89,1	596	100	89,9
Ναι	27	40,3	9,1	40	59,7	10,9	67	100	10,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .6 - DF = 1 - P < 0,05

Διαβάζω **ελληνικές εφημερίδες** (πίν. 111), απάντησαν θετικά οι μαθητές σε ποσοστό 22,8%. Αντίθετα με ό,τι παρατηρήθηκε με την ανάγνωση των βιβλίων τα αγόρια διαβάζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό 29% (N=86) εφημερίδες από τα κορίτσια που δίνουν ποσοστό 17,8% (N=65). Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι τεχνικός σε ποσοστό 26,1% (N=12) εκτιμούν περισσότερο από τους υπόλοιπους την ανάγνωση μιας εφημερίδας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 111
27Α Πως διασκεδάζεις
γ 1 Διαβαζω εφημερίδες (στην ελληνική γλώσσα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	211	41,2	71	301	58,8	82,2	512	100	77,2
Ναι	86	57	29	65	43	17,8	151	100	22,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,6 - DF = 1 - P < 0,05

Διαβάζω **ξένες εφημερίδες** (πίν. 112) απάντησαν θετικά οι μαθητές σε ποσοστό μόνο 2%. Τα αγόρια σε ποσοστό 3% (N=9) έκαναν πιο έντονη την παρουσία τους, αφού για τα κορίτσια είναι μόνο 1,1% (N =4). Όσο για τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στις τρεις άλλες επαγγελματικές κατηγορίες, εκτός από τους μισθωτούς, δίνουν παρόμοια ποσοστά περίπου 2,5% όσον αφορά την ανάγνωση ξένων εφημερίδων.

Διαβάζουν, όπως προέκυψε από τα παραπάνω, εφημερίδες τα αγόρια και τα παιδιά όλων των άλλων επαγγελματικών κατηγοριών σε μικρό έστω ποσοστό, εκτός των μισθωτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 112
27Α Πως διασκεδάζεις
γ 2 Διαβαζω εφημερίδες (σε ξένη γλώσσα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	288	44 3	97	362	55,7	98,9	650	100	98
Ναι	9	69,2	3	4	30,8	1,1	13	100	2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,2 - DF = 1 - P < 0,05

Παρακολουθούν **ελληνικά θεατρικά έργα**, σύμφωνα με τον πίνακα 115, οι μαθητές σε ποσοστό 22,9%, έναντι αυτών που δεν παρακολουθούν σε ποσοστό 77,1%.

Τα κορίτσια σε ποσοστό 25,4% (N=93) παρακολουθούν περισσότερο ελληνικό θέατρο από τα αγόρια, ενώ για τα ξένα θεατρικά έργα δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση, ως προς το «φύλο»

ΠΙΝΑΚΑΣ 115
27Γ Πως διασκεδάζεις
α 1 Βλέπω θέατρο (ελληνικά έργα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	238	46,6	80,1	273	53,4	74,6	511	100	77,1
Ναι	59	38,8	19 9	93	61,2	25,4	152	100	22,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 116
27Γ Πώς διασκεδάζεις;
α 2 Βλέπω θέατρο (ξένα έργα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	274	44,8	92,3	337	55,2	92,1	611	100	92,2
Ναι	23	44,2	7,7	29	55,8	7,9	52	100	7,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

Περισσότερο ελληνικό θέατρο παρακολουθούν τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών σε ποσοστό 28,1% (N=59) και των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 28,8% (N=23).

Ανακεφαλαιώνοντας βλέπουμε ότι το ελληνικό θέατρο αγαπούν κυρίως τα κορίτσια, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών και των αποφοίτων Πανεπιστημίου.

Στην απάντηση *Βλέπω στον κινηματογράφο ελληνικά έργα* (πίν.117) το ποσοστό αυτών που πηγαίνουν στον κινηματογράφο για να παρακολουθήσουν μια **ελληνική ταινία** είναι 38,8%. Δε βρέθηκε στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο». Ως προς το επάγγελμα του πατέρα σε παρόμοιο ποσοστό 41% τα παιδιά που έχουν πατέρα των δυο πρώτων επαγγελματικών κατηγοριών παρακολουθούν πιο πολύ ελληνικό κινηματογράφο και ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής παρακολουθούν κυρίως ελληνικές κινηματογραφικές ταινίες σε ποσοστό 29,8% (N=25) και 47,5% (N=76).

ΠΙΝΑΚΑΣ 117
27Γ Πώς διασκεδάζεις;
β 1 Βλέπω Κινηματογράφο (ελληνικά έργα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	185	45,6	62,3	221	54,4	60,4	406	100	61,2
Ναι	112	43,6	37,7	145	56,4	39,6	257	100	38,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .2 - DF = 1 - P > 0,05

Βλέπω στον κινηματογραφο ξένα εργα (πίν.118). Οι μαθητές δίνουν με υπεροχή την απάντηση «Όχι» σε ποσοστό 60,3% έναντι της απάντησης «Ναι» σε ποσοστό 39,7%. Και τα δύο φύλα σε ποσοστό περίπου 40% ενδιαφέρονται και παρακολουθούν ξένο κινηματογράφο. Τα κορίτσια κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες ενδιαφέρονται περισσότερο από τα αγόρια για τις **ξένες κινηματογραφικές ταινίες** σε ποσοστό 68,7% (N=147). Τα παιδιά που ο πατέρας ασχολείται επαγγελματικά με κάποιο επάγγελμα της πρώτης κατηγορίας σε ποσοστό 42,4% (N=89) αποτελούν την πλειοψηφία αυτών που

παρακολουθούν ξένο κινηματογράφο. Επίσης, όπως και για τον ελληνικό κινηματογράφο, τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής σε ποσοστό 48,8% (N=78) αγαπούν τις ξένες κινηματογραφικές ταινίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 118
27Γ Πώς διασκεδάζεις
β 2 Βλέπω Κινηματογράφο (ξένα έργα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	183	45,8	61,6	217	54,3	59,3	400	100	60,3
Ναι	114	43,3	38,4	149	56,7	40,7	263	100	39,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,3 - DF = 1 - P < 0,05

Συμπερασματικά ελληνικό κινηματογράφο παρακολουθούν τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών και των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών ή των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής. Αντίστοιχα, ξένο κινηματογράφο παρακολουθούν τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών καθώς και τα παιδιά αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής.

Η πλειοψηφία των μαθητών, σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα 119, βλέπει συχνά ελληνικές παραγωγές στην **τηλεόραση** σε ποσοστό 65,5%, ενώ αυτοί που δε βλέπουν έχουν ποσοστό 34,5%. Η διαφορά μεταξύ των μαθητών ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» είναι στατιστικά σημαντική καθώς αυτοί που παρακολουθούν ελληνικά έργα έχουν ηλικία 15-16 ετών σε ποσοστό 58,8% (N=80).

ΠΙΝΑΚΑΣ 119
27Γ Πώς διασκεδάζεις
γ 1 Βλέπω Τηλεόραση (ελληνικά έργα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	106	46,3	35,7	123	53,7	33,6	229	100	34,5
Ναι	191	44	64,3	243	56	66,4	434	100	65,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,3 - DF = 1 - P > 0,05

Στην ερώτηση αν παρακολουθούν στην τηλεόραση **ξένα έργα** (πίν. 120), η δημοφιλέστερη απάντηση ήταν «Ναι» και το ποσοστό των μαθητών που απάντησαν καταφατικά 55,8%. Τα αγόρια κάνουν περισσότερο αισθητή την παρουσία τους εφόσον επιλέγουν ως τρόπο διασκέδασης σε υψηλότερο ποσοστό από τα κορίτσια 57,9% (N=172) την παρακολούθηση ξένων ταινιών από την τηλεόραση (κατά τέσσερις περίπου ποσοστιαίες μονάδες). Ξένα έργα παρακολουθεί η πλειοψηφία των μαθητών που σε ποσοστό 59,1% (N=156) ο πατέρας ανήκει στους επιστήμονες-ελεύθερους επαγγελματίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 120
27Γ Πως διασκεδάζεις;
γ. 2. Βλέπω Τηλεόραση (ξένα έργα)

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	125	42,7	42,1	168	57,3	45,9	293	100	44,2
Ναι	172	46,5	57,9	198	53,5	54,1	370	100	55,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .9 - DF = 1 - P < 0,05

Άρα ξένες τηλεοπτικές σειρές παρακολουθούν περισσότερο τα αγόρια και τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών.

Στην ερώτηση 36 β. «*Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις*» παρατηρήθηκε ότι σε ποσοστό πάνω από 75% τα παιδιά διάκεινται θετικά υπέρ της υποερώτησης «Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα» (πίν. 176).

Πλειοψηφούν τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 63% (N=29) στην έβδομη βαθμίδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 176
36 Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις:
β Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	4	50	1,3	4	50	1,1	8	100	1,2
2	1	20	0,3	4	80	1,1	5	100	,8
3	1	25	0,3	3	75	0,8	4	100	,6
4	21	38,9	7,1	33	61,1	9	54	100	8,1
5	31	50	10,4	31	50	8,5	62	100	9,4
6	65	43,3	21,9	85	56,7	23,2	150	100	22,6
Πάρα πολύ 7	174	45,8	58,6	206	54,2	56,3	380	100	57,3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,6 - DF = 6 - P > 0,05

Θρησκευτική Ταυτότητα

Από την ερώτηση 18 Α. α. «*Πώς νιώθεις απέναντι στους παλιννοστούντες μαθητές*» ως προς το θρησκευτικό συναίσθημα διαπιστώθηκε ότι το ποσοστό των μαθητών που νιώθουν «διαφορετικά» μειώνεται πολύ και αυξάνεται το ποσοστό της μεσαίας βαθμίδας της κλίμακας και της θετικής πλευράς του πίνακα. Δηλαδή σε ποσοστό μόλις 16% οι μαθητές που ανέκαθεν ζουν στην Ελλάδα είναι της άποψης ότι οι παλιννοστούντες μαθητές διαφέρουν από αυτούς ως προς τη θρησκεία.

Ως προς τη μεταβλητή «φύλο», στη θρησκεία προηγούνται τα κορίτσια κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
α. θρησκείας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικό 1	18	40,9	6,1	26	59,1	7,1	44	100	6,6
2	9	37,5	3	15	62,5	4,1	24	100	3,6
3	19	45,2	6,4	23	54,8	6,3	42	100	6,3
4	69	51,9	23,2	64	48,1	17,5	133	100	20,1
5	35	38	11,8	57	62	15,6	92	100	13,9
6	51	48,1	17,2	55	51,9	15	106	100	16
Το ίδιο 7	96	43,2	32,3	126	56,8	34,4	222	100	33,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,8 - DF = 6 - P < 0,0

Αντιστρέφοντας την ερώτηση οι ντόπιοι μαθητές για τα ίδιο θέμα ρωτήθηκαν «*Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντί σου*», ως προς τη θρησκεία, για να διαπιστωθεί στη συνέχεια αν είναι προκατειλημμένοι απέναντι στους παλιννοστούντες συνομήλικούς τους (ερώτ. 18 Β. α.).

Οι μαθητές, όσον αφορά στη θρησκεία, νιώθουν ότι υπάρχει διαφοροποίηση σε ποσοστό που ξεπερνά το 25%. Επομένως θεωρούν ότι υπάρχει θρησκευτική προκατάληψη από τους παλιννοστούντες μαθητές γι' αυτούς στο ποσοστό που αναφέρθηκε παραπάνω.

ΠΙΝΑΚΑΣ 51
18.Β Πως νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
α. θρησκείας

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	33	41,3	11,1	47	58,8	12,8	80	100	12,1
2	15	50	5,1	15	50	4,1	30	100	4,5
3	23	40,4	7,7	34	59,6	9,3	57	100	8,6
4	63	45,7	21,2	75	54,3	20,5	138	100	20,8
5	35	40,2	11,8	52	59,8	14,2	87	100	13,1
6	43	46,7	14,5	49	53,3	13,4	92	100	13,9
Το ίδιο 7	85	47,5	28,6	94	52,5	25,7	179	100	27
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,6 - DF = 6 - P > 0,05

Συμπερασματικά καθώς δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη διασταύρωση των ανεξάρτητων μεταβλητών μας, θετικό είναι το στοιχείο ότι η πλειοψηφία των γηγενών εφήβων σε μεγάλο ποσοστό περίπου 75% αισθάνεται ότι και οι παλιννοστούντες έφηβοι είναι ταυτισμένοι θρησκευτικά μαζί τους.

Στην ερώτηση 20 ζ. *Πότε γιορτάζουμε το Τριώδιο;*

Οι μαθητές απάντησαν σε ποσοστό 81,9% «σωστά», «λάθος» απάντησαν σε 7,8% και «δε γνωρίζω» σε 10,3%.

Ως προς το «φύλο» διαπιστώθηκε ότι τα κορίτσια προηγούνται κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες των αγοριών στις σωστές απαντήσεις, ενώ τα αγόρια στις λανθασμένες και αναπάντητες περιπτώσεις. Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Γυμνασίου σε ποσοστό 84,6% (N=225) που αποτελεί την πλειοψηφία απάντησαν σωστά. Αντίστοιχα τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 9,4% (N=15) απάντησαν λανθασμένα και αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 13,8% (N=11) δε γνώριζαν τη σωστή απάντηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 71
20 ζ Πότε γιορτάζουμε το Τριώδιο το Δεκαπενταύγουστο , τα Χριστούγεννα, τις Αποκριές ,το Πάσχα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	234	43,1	78,8	309	56,9	84,4	543	100	81,9
Λάθος	27	51,9	9,1	25	48,1	6,8	52	100	7,8
Δεν γνωρίζω	36	52,9	12,1	32	47,1	8,7	68	100	10,3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 2 - P < 0,05

Επειδή έχει αναφερθεί πολλές φορές ότι οι νέοι σήμερα, συμπεριλαμβανομένων και των εφήβων, δεν πηγαίνουν στην εκκλησία συχνά, θελήσαμε να ελέγξουμε αν αυτό ισχύει.

Έτσι οι μαθητές ρωτήθηκαν «*Πόσο συχνά εκκλησιάζονται*» (ερώτ. 26).

Στον πίνακα 106 που ακολουθεί παρατηρήθηκε ότι κυριαρχούν οι απαντήσεις «5-6 φορες το χρόνο» και «1-2 φορές το χρόνο» σε ποσοστά 42,7% και 23,7%. «Μία φορά το μήνα» πηγαίνουν οι μαθητές σε ποσοστό 19% και τέλος σε αντίστοιχα ποσοστά 10,7% και 3,9% «σχεδόν κάθε Κυριακή» και «ποτέ». Όσο αυξάνεται η συχνότητα του εκκλησιασμού τα αγόρια πηγαίνουν στην εκκλησία σε μικρότερα ή ίσα ποσοστά με τα κορίτσια, μια που τα δεύτερα εκκλησιάζονται πιο συχνά. Έτσι οι μαθητές που πηγαίνουν στην εκκλησία κάθε Κυριακή είναι σε ποσοστό 11,7% (N=43) κορίτσια, έναντι του 9,4% των αγοριών.

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα παρατηρούμε ότι στην απάντηση «ποτέ» προηγούνται τα παιδιά αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 7,5% (N=6) και ότι και στις δύο επόμενες βαθμίδες «1-2 φορές» και «περίπου μια φορά το μήνα» πάλι πλειοψηφούν τα ίδια παιδιά με αντίστοιχα ποσοστά 30% (N=24) και 21,3% (N=17). Τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού, κατά πλειοψηφία, πηγαίνουν «5-6 φορές» σε ποσοστό 52,2% (N=82) και του Γυμνασίου εκκλησιάζονται «σχεδόν κάθε Κυριακή» σε ποσοστό 13,1% (N=21).

Πηγαίνουν συμπερασματικά πολύ συχνά στην εκκλησία τα κορίτσια και τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 106
26 Πόσο συχνα εκκλησιάζεσαι.

	Άνδρες			υναίκες			ύναλο		
	%	%		N	%	%	N	%	%
Ποτέ	15	57,7	5,1	11	42,3	3	26	100	3,9
Σχεδόν ποτέ	80	51	26,9	77	49	21	157	100	23,7
Μερικές φορές το χρόνο	116	41	39,1	167	59	45,6	283	100	42,7
1 φορά το μήνα	58	46	19,5	68	54	18,6	126	100	19
Περισσότερο από μια φορά το μήνα	28	39,4	9,4	43	60,6	11,7	71	100	10,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6.7 - DF = 4 - P < 0.05

Πολιτισμική Ταυτότητα

Για την πολιτισμική ταυτότητα θα μπορούσαμε να ανατρέξουμε και στον πίνακα 28 (ερώτηση 15α) «*Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;*» στην απάντηση «η γλώσσα και ο πολιτισμός» που βρίσκεται στη γλωσσική ταυτότητα. Επίσης και στους πίνακες 40-61 (ερωτ. 18)

«*Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους παλιννοστούντες μαθητές*» και
«*Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντί σου*».

Στην ερώτηση 21 «*Θα ήθελες να φοιτήσεις σε σχολείο στο οποίο διδάσκεται παράλληλα με την ελληνική γλώσσα και μια ξένη με ιδιαίτερη έμφαση*» δίνεται βαρύτητα στη συγκεκριμένη περίπτωση στην απάντηση «Θα γνωρίσω καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία άλλων χωρών»

ΠΙΝΑΚΑΣ 76
21Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή
γ. Θα γνωρίσω καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία άλλων χωρών

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	237	49	79,8	247	51	67,5	484	100	73
Ναι	60	33,5	20,2	119	66,5	32,5	179	100	27
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,6 - DF = 1 - P < 0,05

Προέκυψε, όπως είναι εμφανές από τον παραπάνω πίνακα, ότι σε ποσοστό 27% πολλά παιδια απάντησαν θετικά. Από αυτά, τα κορίτσια προηγούνται κατά δώδεκα ποσοστιαίες μονάδες των αγοριών.

Η πλειοψηφία είναι παιδιά τεχνικών σε ποσοστό 30,4% (N=14).

Σε όλους τους πίνακες που ακολουθούν (123-128) και που αναφέρονται στο πώς περνούν οι μαθητές τον ελεύθερο χρόνο τους και πού πήγαν τους 12 τελευταίους μήνες, εκτός σχολείου παρατηρείται ότι οι δημοφιλέστερες απαντήσεις ήταν οι δυο πρώτες

δηλαδή «καμία» ή «κανένα» και «2-5 φορές» σε αθροιστικά ποσοστά που ξεπερνούν το 80%, ενώ όσο αυξάνει η συχνότητα των σχετικών δραστηριοτήτων, μειώνεται το ποσοστό. Μόνο για τα κέντρα διασκέδασης διαφοροποιείται η εικόνα.

Στην ερώτηση πόσα **βιβλία** διάβασαν παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία δήλωσε «2-5 βιβλία» σε ποσοστό 50,7%.

Τα κορίτσια στις περισσότερες περιπτώσεις, δίνουν καλύτερη εικόνα ως προς το αναγνωστικό τους ενδιαφέρον. Όσοι απάντησαν «άνω των 10» από αυτούς η πλειοψηφία ήταν κορίτσια σε ποσοστό 9,6% (N=35). «Κανένα» βιβλίο δεν έχουν διαβάσει τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 41,3% (N=19). «2-5» και «6-10» βιβλία έχουν διαβάσει τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 53,8% (N=142) και σε ποσοστό 16,3% (N=43). Τέλος, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών σε ποσοστό 9% (N=19) έχουν διαβάσει «πάνω από δέκα». «Κανένα» βιβλίο δεν έχει διαβάσει η πλειοψηφία των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 35% (N=55), και από «2-5» έως «πάνω από 10» των πτυχιούχων σε αθροιστικό ποσοστό 72,2%. Γενικά παρατηρείται ότι όσο μεγαλώνει το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα, μεγαλώνει και το ποσοστό των παιδιών που ασχολείται με την ανάγνωση βιβλίων.

Τα κορίτσια, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών, των αποφοίτων Πανεπιστημίου είναι αυτά που διαβάζουν περισσότερα βιβλία στον ελεύθερο χρόνο τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 123
28 Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
α Πόσα βιβλία διάβασες;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	107	58,2	36	77	41,8	21	184	100	27,8
2 –5	130	38,7	43,8	206	61,3	56,3	336	100	50,7
6 –10	43	47,3	14,5	48	52,7	13,1	91	100	13,7
Πάνω των 10	17	32,7	5,7	35	67,3	9,6	52	100	7,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 21,6 - DF = 3 - P < 0,05

Στην ερώτηση πόσες φορές πήγαν στο **θέατρο** οι έφηβοι, παρατηρούμε ότι δεν πήγαν «καμιά φορά» σε ποσοστό 50,4% και ότι από αυτούς η πλειοψηφία ήταν αγόρια σε ποσοστό 57,2% (N=170), ενώ στις υπόλοιπες βαθμίδες αντιπροσωπεύονται με μεγαλύτερα ποσοστά τα κορίτσια. Επίσης «καμιά φορά» δεν έχει πάει η πλειοψηφία των μαθητών που ο πατέρας εργάζεται ως τεχνικός σε ποσοστό 69,6% (N=32). «2-5» φορές έχει πάει σε ποσοστό 48,6% (N=102) η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία, ενώ τα υπόλοιπα ποσοστά αντιπροσωπεύονται για τις «6-10 φορές» σε παρόμοιο ποσοστό 6% από τα παιδιά των μη κατατασσόμενων και των μισθωτών, ενώ «πάνω από 10» σε ποσοστό 2,4% (N=5) και πάλι από την πρώτη επαγγελματική κατηγορία.

Συχνότερα λοιπόν πηγαίνουν στο θέατρο τα κορίτσια και τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 124
28 Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου
β Πόσες φορές πήγες στο θέατρο;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	170	50,9	57,2	164	49,1	44,8	334	100	50,4
2 –5	111	39,5	37,4	170	60,5	46,4	281	100	42,4
6 –10	14	37,8	4,7	23	62,2	6,3	37	100	5,6
Πάνω των 10	2	18,2	0,7	9	81,8	2,5	11	100	1,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 12,0 - DF = 3 - P < 0,05

«2-5 φορές» έχει πάει στον **κινηματογράφο** η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 48,9%. Σε παρόμοια ποσοστά, που δεν ξεπερνούν τις πέντε ποσοστιαίες μονάδες, πήγαν στον κινηματογράφο σε όλες τις περιπτώσεις και τα δύο φύλα «Καμία» φορά δεν έχει πάει η πλειοψηφία των παιδιών των τεχνικών σε ποσοστό 41,3% (N=19), «2-5» φορές έχει πάει σε ποσοστό 51,9% (N=137) η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας ανήκει στη δεύτερη επαγγελματική κατηγορία, ενώ τα υπόλοιπα ποσοστά αντιπροσωπεύονται για τις «6-10 φορές» από την πρώτη σε ποσοστό 17,1% (N=36) και «πάνω από 10» σε παρόμοιο ποσοστό 6% από τις δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες. Και εδώ παρατηρείται ό,τι με την ανάγνωση βιβλίων (βλ. πίνακα 123), δηλαδή όσο ανεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα αυξάνεται και η συχνότητα επισκέψεων των παιδιών στις κινηματογραφικές αίθουσες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 125
28 Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου
γ Πόσες φορές πήγες στον κινηματογράφο;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	91	42,3	30,6	124	57,7	33,9	215	100	32,4
2 –5	141	43,5	47,5	183	56,5	50	324	100	48,9
6 –10	49	54,4	16,5	41	45,6	11,2	90	100	13,6
Πάνω των 10	16	47,1	5,4	18	52,9	4,9	34	100	5,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,2 - DF = 3 - P < 0,05

Συνάγεται λοιπόν το συμπέρασμα ότι τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών καθώς και των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν συχνότερα μια κινηματογραφική ταινία. Επίσης παρατηρείται ότι η συχνότητα επισκέψεων στον κινηματογράφο εξαρτάται από το επίπεδο των γραμματικών γνώσεων του πατέρα.

Ο αριθμός των επισκέψεων σε κάποιον **αρχαιολογικό χώρο** είναι ποσοστιαία περίπου ο ίδιος για τις δυο πρώτες βαθμίδες του πίνακα. «Καμιά φορά» και «2-5 φορές» έχουν επισκεφθεί τους ιστορικούς χώρους οι μαθητές σε αντίστοιχα ποσοστά 45,7% και 45,9%.

Δεν έχει πάει «καμιά φορά» η πλειοψηφία των αγοριών σε ποσοστό 48,1% (N=143), ενώ «πάνω από 10» κυρίως τα αγόρια σε ποσοστό 3,7% (N=11), 17-19 ετών σε ποσοστό 2,2% (N=3). Σε ποσοστό 65,2% (N=30) τα παιδιά των τεχνικών είναι αυτά που κατά πλειοψηφία δεν έχουν πάει «καμιά φορά» σε αρχαιολογικό χώρο, σε ποσοστό 48,5% (N=128) έχουν πάει «2-5 φορές» τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών, ενώ σε παρόμοια ποσοστά 6,5% και 2,5% τα παιδιά που ο πατέρας επαγγελματικά ανήκει στην πρώτη και δεύτερη κατηγορία έχουν πάει «6-10 φορές» και «πάνω από 10 φορές» «Καμία» φορά δεν έχει πάει η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας αποφοίτησε από το Δημοτικό σε ποσοστό 51% (N=80), «2-5» φορές τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 58,8% (N=47), «2-10» φορές τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής σε ποσοστό 10,6% (N=17) και «πάνω από 10» τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 3,8% (N=3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 126
28 Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
δ. Πόσες φορές πήγες σε αρχαιολογικό χώρο;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	143	47,2	48,1	160	52,8	43,7	303	100	45,7
2 –5	130	42,8	43,8	174	57,2	47,5	304	100	45,9
6 –10	13	32,5	4,4	27	67,5	7,4	40	100	6
Πάνω των 10	11	68,8	3,7	5	31,3	1,4	16	100	2,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7.3 - DF = 3 - P < 0.05

Αρχαιολογικούς λοιπόν χώρους επισκέπτονται περισσότερο τα κορίτσια, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στις δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες ή είναι απόφοιτοι Πανεπιστημίου.

Ο αριθμός των επισκέψεων σε κάποιο **μουσείο** είναι επίσης πολύ χαμηλός αφού οι μαθητές στην πλειοψηφία τους δήλωσαν ότι δεν έχουν πάει «καμιά φορά» σε ποσοστό 52,9% και από αυτούς οι περισσότεροι είναι αγόρια σε ποσοστό 56,6% (N=168).

«Πάνω από 10» φορές έχουν επισκεφτεί κάποιο μουσείο και τα δύο φύλα σε παρόμοιο ποσοστό. Κατά την επισκόπηση των απαντήσεων την πιο αρνητική εικόνα δίνουν οι έφηβοι 15-16 ετών που σε πολύ μικρό ποσοστό επισκέφτηκαν ένα μουσείο. Και εδώ τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 65,2% (N=30) δήλωσαν πλειοψηφικά ότι δεν έχουν πάει καθόλου σε μουσείο μέσα σε ένα χρόνο. Η επίσκεψη σε μουσείο δεν ενδιαφέρει κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου σε ποσοστό 56,4% (N=150), ενώ τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής κατά πλειοψηφία σε ποσοστό 38,1% (N=61) και 8,1% (N=13) πήγαν «2-5 φορές» και «6-10 φορές» αντίστοιχα. Τέλος, σε μικρό ποσοστό 3,8% (N=3) τα παιδιά των πτυχιούχων πήγαν «πάνω από δέκα φορές» σε μουσείο κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 127

28 Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου
ε Πόσες φορές πήγες σε μουσείο;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	168	47,9	56,6	183	52,1	50	351	100	52,9
2 –5	111	42	37,4	153	58	41,8	264	100	39,8
6 –10	11	32,4	3,7	23	67,6	6,3	34	100	5,1
Πάνω των 10	7	50	2,4	7	50	1,9	14	100	2,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4.4 - DF = 3 - P < 0.05

Τα μουσεία της χώρας μας έχουν επισκεφθεί κυρίως τα κορίτσια και τα παιδιά των πτυχιούχων ή των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής.

Αντίθετα από τις προηγούμενες απαντήσεις οι μαθητές φαίνεται ότι προτιμούν να διασκεδάζουν πηγαίνοντας σε διάφορα κέντρα, εφόσον η πλειοψηφία σε ποσοστό 39,7% έχει πάει «2-5 φορές». Ο αριθμός των επισκέψεων σε κάποιο σχετικό χώρο είναι επίσης αυξημένος καθώς οι μαθητές δήλωσαν «καμιά φορά» σε ποσοστό 20,2%, ενώ «πάνω από 10 φορές» έχουν πάει σε ποσοστό 19,3%. Αξιοσημείωτο είναι ότι η πλειοψηφία των αγοριών σε ποσοστό 23,2% (N=69) και 21,9% (N=65) έχει πάει «καμιά φορά» και «πάνω από 10 φορές» αντίστοιχα σε κέντρο (στις υπόλοιπες περιπτώσεις προηγούνται τα κορίτσια).

ΠΙΝΑΚΑΣ 128

28 Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου
στ Πόσες φορές πήγες σε κέντρο διασκέδασης;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	69	51,5	23,2	65	48,5	17,8	134	100	20,2
2 –5	107	40,7	36	156	59,3	42,6	263	100	39,7
6 –10	56	40,6	18,9	82	59,4	22,4	138	100	20,8
Πάνω των 10	65	50,8	21,9	63	49,2	17,2	128	100	19,3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7.0 - DF = 3 - P < 0.05

Σ' αυτούς τους χώρους δε συχνάζει «καθόλου» η πλειοψηφία των παιδιών των μισθωτών σε ποσοστό 24,5% (N=35), ή πηγαίνουν κυρίως «2-5 φορές» σε ποσοστό 45,7% (N=21) τα παιδιά των τεχνικών, «6-10 φορές» τα παιδιά και πάλι των μισθωτών σε ποσοστό 22,4% (N=32), ενώ «πάνω από 10» πηγαίνουν τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών σε ποσοστό 29,5% (N=62).

«Καμία φορά» σε ποσοστό 23,6% (N=37) δεν πήγε η πλειοψηφία των παιδιών των αποφοίτων Δημοτικού, «2-10 φορές» πηγαίνει η πλειοψηφία των παιδιών αποφοίτων

Πανεπιστημίου σε αθροιστικό ποσοστό 72,6% και «πάνω από 10» των αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 22,5% (N=36).

Σε κέντρα λοιπόν συχνάζουν περισσότερο από τα υπόλοιπα παιδιά τα αγόρια, τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο επάγγελμα της πρώτης κατηγορίας ή είναι τεχνικός καθώς και τα παιδιά που ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής σχολής.

Συμπεραίνουμε ότι τα κορίτσια μελετούν με μεγαλύτερη ευχαρίστηση ένα βιβλίο και καταναλώνουν τον ελεύθερο χρόνο τους με την ανάγνωση. Το ίδιο παρατηρείται και ως προς την παρακολούθηση μιας θεατρικής παράστασης.

Τα αγόρια δείχνουν ελαφρώς περισσότερο την προτίμησή τους στον κινηματογράφο, ενώ ως προς τους αρχαιολογικούς χώρους ή μουσεία και κέντρα διασκέδασης κάνουν εντονότερη από τα κορίτσια την παρουσία τους, όταν πρόκειται για πάνω από 10 επισκέψεις. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, όπως είδαμε παραπάνω προηγούνται τα κορίτσια.

Τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών και αποφοίτων Πανεπιστημιακής σχολής διαβάζουν περισσότερα βιβλία. Αντίθετα κανένα βιβλίο δε διαβάζουν τα παιδιά των τεχνικών αλλά ούτε συχνάζουν στο θέατρο, κινηματογράφο, αρχαιολογικό χώρο, μουσείο. Στους χώρους αυτούς κάνουν εντονότερη την παρουσία τους τα παιδιά που ο πατέρας τους ή δεν έχει συμπεριληφθεί σε κάποια από τις επαγγελματικές κατηγορίες που αναφέραμε ή είναι επιστήμονας-ελεύθερος επαγγελματίας. Στα διάφορα κέντρα διασκεδάζουν τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών, των τεχνικών και των αποφοίτων τεχνικής σχολής. Για να ολοκληρώσουμε τις παρατηρήσεις μας αναφέρουμε ότι το επίπεδο γνώσεων του πατέρα επιδρά στη διάθεση που έχει το παιδί να συμμετέχει σε διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Συνοψίζοντας την επισκόπηση των δεδομένων της ερώτησης αυτής και των υποερωτημάτων της παρατηρούμε ότι τα παιδιά των τεχνικών, αποφοίτων κατά κύριο λόγο του Δημοτικού και λιγότερο του Γυμνασίου, είναι αυτά που πλειοψηφικά δε συχνάζουν σε χώρους ή σε εκδηλώσεις με πολιτιστικό ενδιαφέρον. Αντίθετα, οι δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες δηλαδή των μη κατατασσόμενων και των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις δίνουν υψηλά ποσοστά. Τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής αποτελούν την πλειοψηφία αυτών που συχνάζουν και διασκεδάζουν σε ανάλογα κέντρα.

Διαπολιτισμική-πολυπολιτισμική ταυτότητα

Για τη διερεύνηση της διαπολιτισμικής - πολυπολιτισμικής ταυτότητας των ελλήνων εφήβων μπορούμε και πάλι να ανατρέξουμε στους πίνακες 40-61 και στην ερώτηση 18 του ερωτηματολογίου που ασχολείται με τις ομοιότητες ή διαφορές που αισθάνονται για τα παλιννοστούντα παιδιά οι ντόπιοι συνομήλικοί τους σε διάφορους τομείς.

Καθώς η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια είναι μέλος-κράτος της Ε.Ε. οπότε είναι εύκολη η μετακίνηση των πολιτών και σπουδαστών είναι εύλογο να ελέγξουμε αν οι έφηβοι είναι ικανοποιημένοι από το εκπαιδευτικό μας σύστημα, οπότε θα φοιτήσουν στην Τριτοβάθμια

εκπαίδευση εδώ στην Ελλάδα ή θεωρούν καλύτερο για την εξέλιξή τους να φοιτήσουν σε κάποιο Πανεπιστήμιο του εξωτερικού.

Για το λόγο αυτό θα εξετάσουμε την ερώτηση 12 β., «Πού θέλεις να σπουδάσεις;» (βλ. πίνακα 6) από τον οποίο συνάγεται ότι οι μαθητές που επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Ελλάδα σε ποσοστό 42,2% κατέχουν το ίδιο περίπου ποσοστό με τους αναποφάσιστους (42,5%). Αντίθετα τα παιδιά που επιθυμούν να φύγουν παρουσιάζουν ένα μικρό ποσοστό 14,8%. Παρατηρήθηκαν επίσης και κάποιες ασαφείς απαντήσεις που δεν ξεπερνούν το 0,5%.

Τα κορίτσια (κατά τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες) παρουσιάζουν μεγαλύτερη τάση φυγής για το εξωτερικό, ενώ τα αγόρια προηγούνται λίγο περισσότερο από τα συνομήλικά τους κορίτσια στις υπόλοιπες απαντήσεις. Τα παιδιά που ο πατέρας είναι επιστήμονας σε ποσοστό 51,1% (N=135) και 16,3% (N=43) αποτελούν την πλειοψηφία όσων επιθυμούν να σπουδάσουν αντίστοιχα στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Στην Ελλάδα θα παραμείνουν τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 48,8% (N=39) αποτελώντας την πλειοψηφία των μαθητών που ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα επέλεξαν την πατρίδα μας για μελλοντικές σπουδές. Αντίθετα το εξωτερικό προτιμούν σε ποσοστό 18,1% (N=29) τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής σχολής, ενώ αναποφάσιστα είναι περισσότερο τα παιδιά των μισθωτών σε ποσοστό 53,1% (N=76), έχουν ηλικία 12-14 ετών σε ποσοστό 38,1% (N=40), είναι παιδιά αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 47,1% (N=74).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
12 β Αν ΝΑΙ, πού θέλεις να σπουδάσεις;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ασαφής απάντηση	-	-	-	3	100	0,8	3	100	0,5
Στην Ελλάδα	131	46,8	44,1	149	53,2	40,7	280	100	42,2
Στο εξωτερικό	37	37,8	12,5	61	62,2	16,7	98	100	14,8
Δεν έχω αποφασίσει	129	45,7	43,4	153	54,3	41,8	282	100	42,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,9 - DF = 3 - P < 0,05

Φαίνεται λοιπόν ότι τα κορίτσια, ίσως επειδή θεωρούν ότι έτσι θα αυξήσουν το βαθμό ελευθερία τους, επιθυμούν περισσότερο από τα αγόρια να σπουδάσουν στο εξωτερικό. Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών επιθυμούν σε μεγάλο ποσοστό να μείνουν και να σπουδάσουν στην Ελλάδα, όμως λόγω της πιθανής οικονομικής ανεξαρτησίας δεν απορρίπτουν την ιδέα της συνέχισης των σπουδών τους στο εξωτερικό. Αντίθετα τα παιδιά των μισθωτών είναι τα πιο αναποφάσιστα καθώς ίσως αναλογίζονται την οικονομική δυνατότητα του πατέρα για να αναλάβει ένα τόσο μεγάλο οικονομικό βάρος. Ο πατέρας που έχει πανεπιστημιακή μόρφωση προτρέπει τα παιδιά του να παραμείνουν για σπουδές στη χώρα μας, ο απόφοιτος τεχνικής σχολής επηρεάζει τα παιδιά του να σπουδάσουν στο εξωτερικό, ενώ ο πατέρας απόφοιτος Δημοτικού, καθώς φαίνεται, δε δείχνει κάποια σαφή προτίμηση και έτσι τα παιδιά του παραμένουν προς το παρόν αναποφάσιστα.

Σύμφωνα με τον πίνακα 15, στην ερώτηση 13 «Οι παρέες σου είναι» διαπιστώσαμε ότι η πλειοψηφία των υποκειμένων κάνει παρέα μόνο με Έλληνες σε ποσοστό 59,4%, με Έλληνες και ξένους έχουν σχέσεις οι έφηβοι σε ποσοστό 40,6%. Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» δε βρέθηκε στατιστική διαφοροποίηση.

Όσοι κάνουν παρέα μόνο με Έλληνες είναι κατά κύριο λόγο παιδιά που ο πατέρας ασχολείται με κάποιο τεχνικό επάγγελμα ή είναι απόφοιτος Δημοτικού σε ποσοστό 69,4% (N=109)

Διατηρεί φιλικές σχέσεις και με Έλληνες και με ξένους η πλειοψηφία των έφηβων αγοριών σε ίδιο ποσοστό όπως κάνει και μόνο με Έλληνες καθώς και η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 44,3% (N=93) ή είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου σε ποσοστό 52,5% (N=42).

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
13 Οι παρέες σου είναι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μόνο Έλληνες	180	45,7	60,6	214	54,3	58,5	394	100	59,4
Έλληνες και ξένοι	117	43,5	39,4	152	56,5	41,5	269	100	40,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,3 - DF = 1 - P > 0,05

Από την ερώτηση 16 «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*» μας ενδιαφέρουν οι απαντήσεις ε. και ι. Παρατηρήθηκαν λοιπόν τα εξής:

Διαφοροποίηση παρατηρείται στις επιλογές «Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα» και «Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες». Ένας μεγάλος αριθμός των υποκειμένων επέλεξε τη μεσαία βαθμίδα του πίνακα σε ποσοστό περίπου 20% και οι υπόλοιποι επέλεξαν σε ίδια περίπου αθροιστικά ποσοστά απαντήσεις που αντιστοιχούν στη θετική ή αρνητική πλευρά του πίνακα και επομένως στις δυο αυτές περιπτώσεις τα περισσότερα παιδιά κρατούν ουδέτερη θέση. Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» διαπιστώθηκαν τα εξής:

«Υπέρ» του περιορισμού των ξένων προηγούνται με λίγο μεγαλύτερα ποσοστά τα αγόρια (κατά τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες). Αντίθετα, «υπέρ» των ίδιων δικαιωμάτων στους ξένους προηγούνται τα κορίτσια (κατά εφτά ποσοστιαίες μονάδες).

ΠΙΝΑΚΑΣ 33
16 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ε Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	55	49,1	18,5	57	50,9	15,6	112	100	16,9
2	25	41	8,4	36	59	9,8	61	100	9,2
3	35	43,2	11,8	46	56,8	12,6	81	100	12,2
4	39	34,2	13,1	75	65,8	20,5	114	100	17,2
5	36	40,9	12,1	52	59,1	14,2	88	100	13,3
6	36	56,3	12,1	28	43,8	7,7	64	100	9,7
Υπέρ 7	71	49,7	23,9	72	50,3	19,7	143	100	21,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,7 - DF = 6 - P < 0,05

Στον πίνακα 38, στην άποψη «Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα» κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 4,08 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 4,26 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 3,86. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 10% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 4% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.11).

ΠΙΝΑΚΑΣ 38
16 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ι Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες

Βαθμός συμφωνίας	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	70	53,4	23,6	61	46,6	16,7	131	100	19,8
2	21	38,9	7,1	33	61,1	9	54	100	8,1
3	35	48,6	11,8	37	51,4	10,1	72	100	10,9
4	56	45,5	18,9	67	54,5	18,3	123	100	18,6
5	31	43,7	10,4	40	56,3	10,9	71	100	10,7
6	35	46,1	11,8	41	53,9	11,2	76	100	11,5
Υπέρ 7	49	36	16,5	87	64	23,8	136	100	20,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,4 - DF = 6 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» όσων ο πατέρας είναι μισθωτός επιλέγουν σε αντίστοιχα ποσοστά 27,3% (N=39) και 24% (N=35) την έβδομη βαθμίδα του πίνακα για τον περιορισμό των ξένων και τα ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες.

Η διαπολιτισμική ταυτότητα των μαθητών είναι επομένως, περισσότερο ανεπτυγμένη στα κορίτσια με πατέρα μισθωτό.

Θέλοντας να ελέγξουμε αν οι μαθητές που φοιτούν στα ελληνικά σχολεία είναι ευαισθητοποιημένοι στα διαπολιτισμικά θέματα και κατά πόσον είναι έτοιμοι να δεχτούν την επίδραση και ενός πολιτισμού με την εκμάθηση μιας επιπλέον ξένης γλώσσας πέραν από τη μητρική τους, την Ελληνική, θέσαμε την ερώτηση 21 «*Θέλεις να φοιτήσεις σε σχολείο στο οποίο διδάσκεται παράλληλα με την Ελληνική και μια ξένη γλώσσα;*» (Πίν. 73).

Οι μαθητές δίνουν διαφορετικά ποσοστά στις απαντήσεις «Ναι» και «Όχι» του ερωτήματος. Γενικά, η πλειονότητα δίνει θετική απάντηση σε ποσοστό 75,4%, παρατηρούμε δε ότι οι μαθήτριες σε ποσοστό 82,2% (N=301) είναι τα παιδιά που δεν απορρίπτουν την ιδέα αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος και ότι όσο αυξάνεται η ηλικία των μαθητών τόσο θεωρείται απίθανο να αλλάξουν οι μαθητές σχολείο φοίτησης. Το αντίθετο παρατηρείται στη θετική απάντηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 73
21 Θα ήθελες να φοιτήσεις σε σχολείο στο οποίο διδάσκεται παράλληλα με την ελληνική γλώσσα και μια ξένη με ιδιαίτερη έμφαση.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	98	60,1	33	65	39,9	17,8	163	100	24,6
Ναι	199	39,8	67	301	60,2	82,2	500	100	75,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 20,5 - DF = 1 - P < 0,05

Η εξήγηση που δίνεται γι' αυτό το φαινόμενο είναι ότι ένας έφηβος που βρίσκεται «προ των πυλών» της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και γνωρίζει ότι η επαγγελματική του αποκατάσταση εξαρτάται από τη καλή γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας εύκολα παίρνει απόφαση να αλλάξει σχολικό περιβάλλον, αναλογιζόμενος τις διευκολύνσεις και τις ευμενείς πολλές φορές επιπτώσεις μιας τέτοιας αλλαγής.

Ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου επιθυμούν σε ποσοστό 50% (N=40) την αλλαγή σχολείου, ενώ το μικρότερο ποσοστό 38,1% (N=61) δίνουν τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής.

Έχουμε ήδη επεξεργαστεί τους πίνακες 107-120 που αναφέρονται στον τρόπο διασκέδασης των μαθητών (πολιτισμική ταυτότητα) που μας επιτρέπουν παράλληλα να βγάλουμε και κάποια επιπλέον συμπεράσματα σχετικά με τη διαπολιτισμική τους ταυτότητα. Έτσι ένα παιδί που διαβάζει στον ελεύθερο χρόνο του έντυπα σε μια ξένη γλώσσα, που παράλληλα ακούει ξένη μουσική ή είναι εξοικειωμένο με πολιτισμικούς τρόπους έκφρασης επίσης σε μια άλλη γλώσσα, εκτός της Ελληνικής, είναι λογικό να είναι πιο ανοιχτό και στον τρόπο έκφρασης και τον πολιτισμό του «άλλου».

Όσον αφορά τη **μουσική**, πίνακες 113 και 114, παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των μαθητών επέλεξε την απάντηση «Ναι» και ότι ακούν ελληνική μουσική σε ποσοστό 82,8% και ξένη σε ποσοστό 64,4%. Από αυτούς ακούν ελληνική μουσική και ελληνικά τραγούδια περισσότερο τα κορίτσια σε ποσοστό 86,9% (N=318), ενώ για την ξένη μουσική ως προς το «φύλο» δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση. Ελληνική μουσική ακούν κυρίως τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών σε ποσοστό 84,3% (N=177) και των

αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής σε ποσοστό 90% (N=144), ενώ ξένη τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 68,2% (N=180) και των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής σε ποσοστό 76,9% (N=123).

Την ελληνική μουσική αγαπούν κυρίως τα κορίτσια, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία, είναι απόφοιτος τεχνικής-ανωτέρας σχολής. Αντίστοιχα ξένη μουσική ακούν σε μεγαλύτερο ποσοστό τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 113
27Β Πως διασκεδάζεις :
α Ακούω ελληνική μουσική

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	66	57,9	22,2	48	42,1	13,1	114	100	17,2
Ναι	231	42,1	77,8	318	57,9	86,9	549	100	82,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9.5 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 114
27Β Πως διασκεδάζεις :
β Ακούω ξένη μουσική

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	105	44,5	35,4	131	55,5	35,8	236	100	35,6
Ναι	192	45	64,6	235	55	64,2	427	100	64,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0,05

Στην ερώτηση 27, πού κάνουν **διακοπές** οι μαθητές (πίν. 121), δίνεται με υπεροχή η απάντηση «Ναι» ότι κάνουν διακοπές στην Ελλάδα, σε ποσοστό 69,1% έναντι της απάντησης «Όχι» σε ποσοστό 30,9%. Περισσότερο περνούν τις διακοπές τους στην Ελλάδα τα κορίτσια σε ποσοστό 72,1% (N=264). Τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στις δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες σε παρόμοιο ποσοστό 72% (N=152) και (N=191) προτιμούν για διακοπές τη χώρα μας. Οι απόφοιτοι Πανεπιστημίου σε ποσοστό 76,3% (N=61) κρατούν τα παιδιά τους για διακοπές στην Ελλάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 121
27Δ Πως διασκεδάζεις.
α Κάνω διακοπές στην Ελλάδα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	103	50,2	34,7	102	49,8	27,9	205	100	30,9
Ναι	194	42,4	65,3	264	57,6	72,1	458	100	69,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 122
27Δ Πως διασκεδάζεις.
β Κάνω διακοπές στο εξωτερικό

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	263	45	88,6	322	55	88	585	100	88,2
Ναι	34	43,6	11,4	44	56,4	12	78	100	11,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
X2 = 0 - DF = 1 - P > 0,05

Ενώ οι μαθητές που κάνουν διακοπές στο εξωτερικό (πίν. 122) αντιπροσωπεύονται με μικρότερο ποσοστό 11,8%. Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» δε βρέθηκε στατιστική διαφοροποίηση. Οι πτυχιούχοι στέλνουν τα παιδιά τους σε μεγαλύτερο ποσοστό 28,8% (N=23) στο εξωτερικό για να περάσουν τις διακοπές τους.

Διακοπές λοιπόν στην Ελλάδα κάνουν τα κορίτσια και τα παιδιά των δυο πρώτων επαγγελματικών κατηγοριών και των αποφοίτων Πανεπιστημίου. Στο εξωτερικό περνούν τις διακοπές τους τα αγόρια και τα παιδιά των πτυχιούχων.

Ευρωπαϊκή Ταυτότητα

Στον πίνακα 178 «Σε ποιο βαθμό αισθάνεσαι Ευρωπαίος-Ευρωπαία», διαπιστώνουμε ότι περισσότερο τα αγόρια νιώθουν κοντά στην Ευρώπη σε ποσοστό 13,1% (N=39) και ξεπερνούν τα κορίτσια κατά τρεις περίπου ποσοστιαίες μονάδες. Το ίδιο όμως παρατηρείται και στην απάντηση «καθόλου».

ΠΙΝΑΚΑΣ 75
21Α Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή
β Θα αισθάνομαι περισσότερο Ευρωπαίος

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	283	44,3	95,3	356	55,7	97,3	639	100	96,4
Ναι	14	58,3	4,7	10	41,7	2,7	24	100	3,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,8 - DF = 1 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα του πατέρα» τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 15,2% (N=40) επέλεξαν την έβδομη βαθμίδα της κλίμακας θεωρώντας τους εαυτούς τους περισσότερο Ευρωπαίους. Τα παιδιά που ο πατέρας τους έχει τελειώσει τεχνική-ανώτερη σχολή ή Πανεπιστήμιο σε ίδιο ποσοστό 16,3% αποτελούν την πλειοψηφία αυτών που συμφωνούν απόλυτα ότι νιώθουν Ευρωπαίοι πολίτες. Σε μικρότερο ποσοστό 9,6% (N=15) κυμαίνεται η εκπροσώπηση των παιδιών αποφοίτων Δημοτικού και το ποσοστό πέφτει ακόμη περισσότερο για τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου 9% (N=24).

ΠΙΝΑΚΑΣ 178
37 Σε ποιο βαθμό αισθανεσαι Ευρωπαίος -Ευρωπαία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	32	56,1	10,8	25	43,9	6,8	57	100	8,6
2	14	41,2	4,7	20	58,8	5,5	34	100	5,1
3	21	48,8	7,1	22	51,2	6	43	100	6,5
4	93	42,5	31,3	126	57,5	34,4	219	100	33
5	58	43	19,5	77	57	21	135	100	20,4
6	40	41,2	13,5	57	58,8	15,6	97	100	14,6
Πάρα πολύ 7	39	50	13,1	39	50	10,7	78	100	11,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5,4 - DF = 6 - P < 0,05

Καταλήγουμε λοιπον στο συμπέρασμα ότι περισσότερο από όλους Ευρωπαίοι πολίτες νιώθουν τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των τεχνικών, των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής και Πανεπιστημίου.

Κοινωνική Ταυτότητα

Οι επόμενοι πίνακες 16-26 αναφέρονται τόσο στις *παρέες* που έχουν οι μαθητές (ερώτ. 13 α.2.), όσο και *Από πόσα άτομα αποτελείται η παρέα τους* (ερώτ. 13 β.), *αν έχουν μόνιμο στέκι που συναντιούνται και πού είναι* (ερώτ. 13 γ.) καθώς και *Πού γνώρισαν οι μαθητές τους φίλους τους* (ερώτ. 13 δ.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
13 α 2 Οι παρέες σου είναι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αγόρια	18	94,7	6,1	1	5,3	0,3	19	100	2,9
Κορίτσια	4	20	1,3	16	80	4,4	20	100	3
Και τα δύο	275	44,1	92,6	349	55,9	95,4	624	100	94,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 24,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
13.β. Από πόσα άτομα αποτελείται η παρέα σου;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
1	2	40	0,7	3	60	0,8	5	100	0,8
2-5 άτομα	72	40,9	24,2	104	59,1	28,4	176	100	26,5
6-10	132	44,6	44,4	164	55,4	44,8	296	100	44,6
11-15	36	42,4	12,1	49	57,6	13,4	85	100	12,8
16-20 άτομα	55	54,5	18,5	46	45,5	12,6	101	100	15,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5,1 - DF = 4 - P < 0,05

Η πλειοψηφία των μαθητών κάνει παρέα και με τα δύο φύλα σε ποσοστό 94,1%. Όσα παιδιά κάνουν παρέα μόνο με ένα από τα δύο φύλα είναι κυρίως τα αγόρια με αγόρια και τα κορίτσια με κορίτσια. Το μεγαλύτερο ποσοστό 95,2% (N=200) των παιδιών που κάνει παρέα και με τα δυο φύλα έχουν πατέρα που ανήκει επαγγελματικά στην πρώτη κατηγορία.

Η πλειοψηφία των μαθητών κάνει παρέα με 6-10 άτομα σε ποσοστό 44,6%. Την πολυπληθέστερη παρέα αποτελούμενη από 16-20 άτομα προτιμούν τα αγόρια σε ποσοστό 18,5% (N=55). Την παρέα με ένα μόνο άτομο προτιμούν και τα δυο φύλα σε ίδιο περίπου ποσοστό 0,7% από (N=2) και (N=3). Όσα παιδιά έχουν πατέρα που δεν ασχολείται με ένα από τα παραδοσιακά επαγγέλματα κάνουν παρέα με «6-10 άτομα» σε ποσοστό 50,5% (N=106), με «11-20 άτομα» κάνουν τα παιδιά των μισθωτών σε αθροιστικό ποσοστό 32,9%, ενώ τα παιδιά των τεχνικών κάνουν κατά πλειοψηφία παρέα με «2-5 άτομα» και «16-20 άτομα» σε αντίστοιχα ποσοστά 32,6% (N=15) και 17,4% (N=8). Πολυπληθείς παρέες, επιλέγουν στην πλειοψηφία τους τα αγόρια παιδιά μισθωτών και τεχνιτών. Τα παιδιά των τεχνιτών επίσης επιλέγουν και τις ολιγομελείς φιλικές παρέες (2 – 5 άτομα).

Στην ερώτηση *Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε;* και *Πού είναι;* (πίν.18-19) παρατηρούμε ότι οι μαθητές απάντησαν στην πρώτη ερώτηση σε ποσοστό 61,8% αρνητικά και θετικά 38,2%. Τα αγόρια συχνάζουν σε μικρότερο ποσοστό 67,3% (N=200) σε κάποιο μόνιμο χώρο, ενώ τα κορίτσια, σύμφωνα πάντα, με την αμέσως επόμενη ερώτηση στην οποία η πλειοψηφία 68,6% απάντησε ότι το στέκι είναι σε άλλο μέρος εκτός της γειτονιάς, προτιμούν να συχνάζουν, σε μεγαλύτερο ποσοστό από τα αγόρια 69,7% (N=255), σε άλλα μέρη εκτός των ορίων της γειτονιάς τους. Τα περισσότερα παιδιά σε ποσοστό 48,1% (N=101) που ο πατέρας τους ανήκει επαγγελματικά στην πρώτη κατηγορία δήλωσαν ότι έχουν κάποιο μόνιμο στέκι συνάντησης με τους φίλους τους καθώς κατανέμεται εξίσου ανάμεσα στη γειτονιά και κάποιον άλλο χώρο. Επίσης, παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 43,1% (N=69) δηλώνουν ότι κατά πλειοψηφία έχουν μόνιμο τόπο συνάντησης με τους φίλους τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
13 γ Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε,

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	186	45,4	62,6	224	54,6	61,2	410	100	61,8
Ναι	111	43,9	37,4	142	56,1	38,8	253	100	38,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1 - DF = 1 - P > 0,05

Συμπεραινομε επομένως, ότι τα περισσότερα παιδιά δεν έχουν μόνιμο χώρο για να συναντούν τους φίλους τους. Όταν όμως επιλέγουν ένα γνωστό τους χώρο κάθε φορά που θα διασκεδάσουν πρόκειται κυρίως για παιδιά που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία ή είναι απόφοιτος τεχνικής σχολής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
13 γ 1 Που είναι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στη γειτονιά	97	46,6	32,7	111	53,4	30,3	208	100	31,4
Αλλού	200	44	67,3	255	56	69,7	455	100	68,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4 - DF = 1 - P < 0,05

Στον πίνακα 20, στην ερώτηση αν τα παιδιά γνώρισαν τους φίλους τους στο σχολείο κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,77 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο 0.74 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 0,81. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 9% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 5% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ 11)

Γενικά οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δημιουργήσουν νέες φιλίες στο σχολείο που φοιτούν, στη γειτονιά που μένουν, στο οικογενειακό περιβάλλον, σε κάποιο σύλλογο και στον εργασιακό χώρο σε αντίστοιχα ποσοστά 77,5%, 25,8%, 6,2%, 4,2%, 0,8%.

Στο **σχολείο** δημιούργησαν τις παρέες τους κατά κύριο λόγο τα αγόρια σε ποσοστό 81,8% (N=243) έναντι του 74% (N=271) των κοριτσιών, τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 80,7% (N=213) και των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 86,3% (N=69). Δημιούργησαν φιλικές σχέσεις στη **δουλειά** κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 1,1% (N=4)-και ένα μόνο αγόρι (N=0,3)-, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών σε ποσοστό 1,9% (N=4). Αντίστοιχα γνώρισαν καινούργιους φίλους στη **γειτονιά** τα κορίτσια υπερβαίνοντας το ποσοστό των αγοριών κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες και τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 35% (N=28), σε **σύλλογο** τα αγόρια ξεπερνώντας τα κορίτσια κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες, σε ίδιο περίπου ποσοστό 5% (N=10) και (N=13) οι δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες, στο **οικογενειακό περιβάλλον** γνώρισαν τους φίλους τους σε ίδιο ποσοστό

6% και τα δύο φύλα και η πλειοψηφία των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 8% (N=21) και των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 13,8% (N=11).

Οι μαθητές που δήλωσαν σε ποσοστό 11,2% ότι γνώρισαν τους φίλους τους «κάπου αλλού», πίνακας 25, είναι κυρίως κορίτσια σε ποσοστό 14,8% (N=54), έναντι των αγοριών που δίνουν μικρότερο ποσοστό 6,7% (N=20) και τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 15,2% (N=7) και των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 14% (N=22).

Εκτός, λοιπόν, από τα προαναφερόμενα μέρη οι έφηβοι γνώρισαν τους φίλους τους (βλ πίνακα 26) σε κάποιο «μόνιμο στέκι» σε ποσοστό 88,8%. Από αυτούς οι περισσότεροι είναι αγόρια σε ποσοστό 93,3% (N=277), ενώ τα κορίτσια έχουν ποσοστό 85,2% (N=312). Επίσης τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των μισθωτών σε ίδιο περίπου ποσοστό 90,5% (N=239) και (N=129).

Οι «διακοπές» σε πολύ μικρό ποσοστό 4,1% προσφέρουν την ευκαιρία περισσότερο στα κορίτσια, τα μικρότερα παιδιά, παιδιά που ο πατέρας ανήκει επαγγελματικά στην πρώτη κατηγορία για τη δημιουργία νέων γνωριμιών. Στα ποσοστό 5,1% οι αθλητικοί χώροι προσφέρουν ευκαιρίες για τη σύναψη νέων φιλικών σχέσεων και γνωριμιών κυρίως στα κορίτσια αφού έχουν ποσοστό 7,4% (N=27) και τα αγόρια 2,4% (N=7), επίσης στα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην τέταρτη επαγγελματική κατηγορία. Η εκκλησία, τα κέντρα διασκέδασης, τα φροντιστήρια και οι διάφορες κοινωνικές εκδηλώσεις έχουν πολύ μικρά ποσοστά περίπου 0,5%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
13 γ 2 Πού τους γνώρισες
α στο σχολείο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οχι	54	36,2	18,2	95	63,8	26	149	100	22,5
Ναι	243	47,3	81,8	271	52,7	74	514	100	77,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5,5 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
13 γ 2 Που τους γνωρισες,
β στη δουλειά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	296	45	99,7	362	55	98,9	658	100	99,2
Ναι	1	20	0,3	4	80	1,1	5	100	0,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,2 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 22
13 γ 2 Που τους γνώρισες.
γ στη γειτονιά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	215	43,7	72,4	277	56,3	75,7	492	100	74,2
Ναι	82	48	27,6	89	52	24,3	171	100	25,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= ,9 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 23
13 γ 2 Πού τους γνώρισες.
δ σε σύλλογο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	277	43,6	93,3	358	56,4	97,8	635	100	95,8
Ναι	20	71,4	6,7	8	28,6	2,2	28	100	4,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 8,3 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 24
13 γ 2 Πού τους γνώρισες.
ε Στο οικογενειακό περιβάλλον

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	279	44,9	93,9	343	55,1	93,7	622	100	93,8
Ναι	18	43,9	6,1	23	56,1	6,3	41	100	6,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= ,0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
13 γ 2 Πού τους γνώρισες.
στ Κάπου αλλού

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	277	47	93,3	312	53	85,2	589	100	88,8
Ναι	20	27	6,7	54	73	14,8	74	100	11,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 10,6 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 26
13.γ.2 Πού τους γνώρισες;
Στ1 Πού.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στέκι	277	47	93,3	312	53	85,2	589	100	88,8
Διακοπές	8	29,6	2,7	19	70,4	5,2	27	100	4,1
Γήπεδο	7	20,6	2,4	27	79,4	7,4	34	100	5,1
Εκκλησία	2	66,7	0,7	1	33,3	0,3	3	100	0,5
Μπαρ	1	50	0,3	1	50	0,3	2	100	0,3
Φροντιστήριο	1	33,3	0,3	2	66,7	0,5	3	100	0,5
Κοινωνικές εκδηλώσεις	1	20	0,3	4	80	1,1	5	100	0,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,7 - DF = 6 - P < 0,05

Ανακεφαλαιώνοντας τονίζουμε ότι τους φίλους τους γνώρισαν οι μαθητές σε περιορισμένους χώρους, όπως το σχολικό χώρο που φοιτούν, τη γειτονιά τους, κάποιον σύλλογο τα αγόρια οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου και τα παιδιά των δυο πρώτων επαγγελματικών κατηγοριών, ενώ παρατηρείται ότι τα κορίτσια, τα παιδιά αποφοίτων άλλων εκπαιδευτικών επιπέδων εκτός του Πανεπιστημίου και τα παιδιά των τεχνικών γνωρίζουν νέους φίλους και διευρύνουν το κοινωνικό τους περιβάλλον εκτός ενός περιορισμένου χώρου. Τα κορίτσια διαφοροποιούνται καθώς προτιμούν σε μεγαλύτερα ποσοστά χώρους που δεν έχουν κλειστά όρια. Αυτό εξηγείται ίσως από το ότι τα κορίτσια αισθάνονται περιορισμένα μέσα στο χώρο της γειτονιάς και από το ότι ο πιθανός έλεγχος από την πλευρά των γονέων επιτείνεται, ενώ η συμπεριφορά τους μπορεί να προκαλέσει δυσμενή σχόλια σε βάρος τους. Έτσι σε ποσοστό 14,8% (N=54) έναντι του 6,7% (N=20) ο θηλυκός πληθυσμός προτιμά χώρους συναναστροφής άλλους πέρα από αυτούς που προαναφέρθηκαν (βλ. πίνακα 25).

Στον πίνακα 28, ερώτ. 15 ε. «*Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;*»
η πλειοψηφία των μαθητών θεωρεί ότι πρέπει να προσεχθούν γενικά τα κοινωνικά προβλήματα σε ποσοστό 26,4% (περισσότερα ευαισθητοποιημένα είναι τα κορίτσια κατά 9 ποσοστιαίες μονάδες, τα παιδιά των μισθωτών και των δυο πρώτων μορφωτικών κατηγοριών δηλ. αποφοίτων Δημοτικού και Γυμνασίου).

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
15 Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τη γλώσσα και τον πολιτισμό	64	45,7	21,5	76	54,3	20,8	140	100	21,1
Την εξωτερική πολιτική	32	64	10,8	18	36	4,9	50	100	7,5
Την οικονομία	84	51,5	28,3	79	48,5	21,6	163	100	24,6
Την εσωτερική πολιτική	37	45,7	12,5	44	54,3	12	81	100	12,2
Τα κοινωνικά προβλήματα	64	36,6	21,5	111	63,4	30,3	175	100	26,4
Την προστασία του περιβάλλοντος	5	16,1	1,7	26	83,9	7,1	31	100	4,7
Τον αθλητισμό	7	63,6	2,4	4	36,4	1,1	11	100	1,7
Τον τουρισμό	4	33,3	1,3	8	66,7	2,2	12	100	1,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 27,8 - DF = 7 - P < 0,05

Μερικοί μαθητές επιθυμούν να αλλάξουν σχολικό περιβάλλον (ερώτ. 21) γιατί θεωρούν ότι θα έχουν μεγαλύτερη ευχέρεια στη σύναψη φιλικών σχέσεων μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον που ζουν. Από την επισκόπηση του επόμενου πίνακα 79 παρατηρήθηκε ότι οι μαθητές σε ποσοστό 11,3% επέλεξαν αυτήν την απάντηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 79
21Α Αν Ναι θέλω να πάω επειδή
στ Θα αποκτήσω μεγαλύτερη ευχέρεια στις διαπροσωπικές μου σχέσεις

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	260	44,2	87,5	328	55,8	89,6	588	100	88,7
Ναι	37	49,3	12,5	38	50,7	10,4	75	100	11,3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,7 - DF = 1 - P < 0,05

Τα αγόρια προηγούνται κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες των κοριτσιών στην επιλογή αυτή. Αξιοσημείωτη κρίθηκε και η διερεύνηση των δεδομένων ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα». Τα παιδιά που ο πατέρας κατατάγη στην τέταρτη επαγγελματική κατηγορία δίνουν το μεγαλύτερο ποσοστό 17,4% (N=8). Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση, αλλά γενικά δε θεωρούν σημαντικό τον παράγοντα αυτό τα παιδιά, όσο αυξάνεται το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα τους.

Στους πίνακες 88-95 παρουσιάζονται οι απαντήσεις σε σχέση με την ερώτηση *Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου*. Αυτή η ερώτηση τέθηκε για να εξακριβωθεί αν οι έφηβοι μαθητές, πιεσμένοι από τα προβλήματά τους, αντιδρούν με βίαιο τρόπο, όταν έρχονται σε ρήξη με τους συμμαθητές τους.

Στον πίνακα 88, στην απάντηση «φωνάζω και θέλω να βρω το δίκιο μου», που ήταν και η δημοφιλέστερη, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,57 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 0,62 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 0,52. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 19% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 8% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.11).

Στον πίνακα 94, στην απάντηση «πετάω ό,τι βρω μπροστά μου κι έτσι με προσέχουν όλοι», κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,01 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 0,00 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 0,02. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά πολύ το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά δύο φορές το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ 11).

Τα περισσότερα κορίτσια κρατούν αμυντική γενικά στάση, αντιδρούν λοιπόν φωνάζοντας, υποχωρώντας σε αντίστοιχα ποσοστά 59,4% (N=228), 28,4% (N=104). Σε όλες τις άλλες συμπεριφορές τα αγόρια αποτελούν την πλειοψηφία, εκτός από την εκδικητική και ύπουλη συμπεριφορά θεωρείται κατακριτέα και από τα δύο φύλα σε ίδιο ποσοστό 9% και 1% αντίστοιχα.

Η δημοφιλέστερη απάντηση ήταν «φωνάζω και θέλω να βρω το δίκιο μου» στην οποία ένα μεγάλο ποσοστό μαθητών 57,9% απάντησε θετικά, έναντι του 42,1% που απάντησε αρνητικά. Τα κορίτσια σε ποσοστό 62,3% (N=228), έναντι του 52,5% (N=156) των αγοριών αντιδρούν φωνάζοντας και εξωτερικεύοντας τα συναισθήματά τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 88

22 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;

α Φωνάζω και θέλω να βρω το δίκιο μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	141	50,5	47,5	138	49,5	37,7	279	100	42,1
Ναι	156	40,6	52,5	228	59,4	62,3	384	100	57,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,4 - DF = 1 - P < 0,05

Διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά που έχουν πατέρα στην τέταρτη επαγγελματική κατηγορία παρουσιάζουν αυξημένο ποσοστό 69,6% (N=32) σε λεκτικές αντιδράσεις. Τα παιδιά των πτυχιούχων αντιδρούν φωνάζοντας σε ποσοστό 53,6% (N=37) περισσότερο από τις υπόλοιπες κατηγορίες.

Πολύ λίγοι μαθητές επέλεξαν την απάντηση «Τον χτυπάω πισώπλατα». Μόνο το 3% των εφήβων θεωρεί ότι πρέπει να υποστηρίξει το δίκιο του μ΄ αυτό τον τρόπο, έναντι του 97% που δεν έκανε αυτή την επιλογή. Η πλειοψηφία των μαθητών ανήκει στα αγόρια με

ποσοστό 5,1% (N=15), στα παιδιά που ο πατέρας είναι μισθωτός σε ποσοστό 4,9% (N=7). Τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού αποτελούν την πλειοψηφία με ποσοστό 4,5% (N=7), όσων αντιδρούν με αυτό τον τρόπο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 89
22 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
β Τον χτυπαω πισωπλατα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	282	43,9	94,9	361	56,1	98,6	643	100	97
Ναι	15	75	5,1	5	25	1,4	20	100	3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,6 - DF = 1 - P < 0,05

Στον επόμενο πίνακα «Το κρατάω και το ανταποδίδω σε λίγες μέρες», το ποσοστό θετικών απαντήσεων ήταν 9% έναντι των αρνητικών 91%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 90
22 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
γ Το κραταω και του το ανταποδίδω σε λίγες μέρες

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	270	44,8	90,9	333	55,2	91	603	100	91
Ναι	27	45	9,1	33	55	9	60	100	9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

Στον επόμενη συμπεριφορά «Φωνάζω τους υπόλοιπους φίλους για βοήθεια», μόλις 2,6% των μαθητών απάντησε θετικά έναντι του 97,4% που απάντησε αρνητικά. Διαπιστώνεται δε ότι σε τέτοιες μεθόδους καταφεύγουν τα αγόρια, οι μαθητές που έχουν πατέρα του οποίου το επάγγελμα δεν κατατάσσεται σε κάποια από τις αναφερόμενες κατηγορίες και των τεχνικών σε ίδιο ποσοστό 4,3%. Οι απόφοιτοι Γυμνασίου φαίνεται ότι σε ποσοστό 3,8% (N=11) επηρεάζουν περισσότερο τα παιδιά τους από τους υπόλοιπους, ώστε να καλούν τους φίλους τους για βοήθεια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 91
22 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
δ Φωνάζω τους υπόλοιπους φίλους για βοήθεια

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	286	44,3	96,3	360	55,7	98,4	646	100	97,4
Ναι	11	64,7	3,7	6	35,3	1,6	17	100	2,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 1 - P < 0,05

«Υποχωρώ και στεναχωριέμαι» συμπεριφορά που επιλέχτηκε σε ποσοστό 21,1% και αγνοήθηκε σε ποσοστό 78,9%, είναι η τρίτη, κατά σειρά ποσοστών. Τα παιδιά των μισθωτών σε ποσοστό 24,5% (N=35) δείχνουν τέτοια συμπεριφορά καθώς και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 29,9% (N=47). Παρατηρήθηκε μάλιστα ότι όσο ανεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα τόσο μειώνεται το ποσοστό των παιδιών, τα οποία δεν αντιδρούν αλλά υποχωρούν μπροστά σε κάτι που τους ενοχλεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 92
22 Με ποιον από τους παρακατω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ε Υποχωρώ και στεναχωριέμαι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	261	49,9	87,9	262	50,1	71,6	523	100	78,9
Ναι	36	25,7	12,1	104	74,3	28,4	140	100	21,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 26.1 - DF = 1 - P < 0.05

Πολύ μικρό ποσοστό μαθητών 0,9% επέλεξε ως λύση για τα προβλήματά του τη συμπεριφορά «Το λέω κρυφά στον καθηγητή ή στο διευθυντή». Η πλειοψηφία που απάντησε έτσι ήταν παιδιά αποφοίτων τεχνικών-ανωτέρων σχολών σε ποσοστό 1,9% (N=3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 93
22 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
στ Το λεω κρυφά στον καθηγητη ή στο διευθυντή

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	295	44,9	99,3	362	55,1	98,9	657	100	99,1
Ναι	2	33,3	0,7	4	66,7	1,1	6	100	0,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .3 - DF = 1 - P > 0.05

Στην απάντηση «Πετάω ό,τι βρω μπροστά μου» που επίσης επελέγη σε πολύ μικρό ποσοστό 1,2%, η πλειοψηφία ήταν αγόρια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 94
22 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ζ Πετάω ό,τι βρω μπροστά μου κι έτσι με προσέχουν όλοι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	290	44,3	97,6	365	55,7	99,7	655	100	98,8
Ναι	7	87,5	2,4	1	12,5	0,3	8	100	1,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5.9 - DF = 1 - P < 0.05

«Βρίζω» είναι μια από τις πιο συχνές αντιδράσεις (δεύτερη κατά σειρά ποσοστών), αφού το ποσοστό επί του συνόλου των μαθητών είναι 22,8%. Τα αγόρια σε ποσοστό 33,7% (N=100) αντιδρούν έτσι συχνότερα από τα κορίτσια που έδωσαν ποσοστό 13,9% (N=51). Επίσης βρίζουν πιο έντονα σε ποσοστό 25,7% (N=54) τα παιδιά των επαγγελματιών που δεν κατατάσσονται σε μια από τις προηγούμενες κατηγορίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 95
22 Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου
η Βρίζω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	197	38,5	66,3	315	61,5	86,1	512	100	77,2
Ναι	100	66,2	33,7	51	33,8	13,9	151	100	22,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 36,3 - DF = 1 - P < 0,05

Ανακεφαλαιώνοντας, διαπιστώσαμε ότι τα παιδιά αντιδρούν σε κάτι ή κάποιον που τους ενοχλεί, αναλογα με τη σειρά των ποσοστών, φωνάζοντας, βρίζοντας, υποχωρώντας και ανταποδίδοντας το σε λίγες μέρες. Λιγότερα συχνά χτυπούν πισώπλατα, φωνάζουν για ενίσχυση τους φίλους, πετούν ό,τι βρουν μπροστά τους ή το λένε κρυφά στον υπεύθυνο καθηγητή.

Τα κορίτσια που συνήθως εκ φύσεως δε διαθέτουν την αντίστοιχη με τα αγόρια σωματική δύναμη αντιδρούν στις διάφορες δυσκολίες λεκτικά, ή υποχωρώντας. Ενώ οι περισσότεροι μαθητές, όταν αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα ανάλογα με την ηλικία αντιδρούν ως εξής:

Οι μεγαλύτεροι φωνάζουν, οι 15-16 ετών κρατούν εκδικητική στάση και το ανταποδίδουν σε λίγες μέρες ή φωνάζουν τους φίλους τους για βοήθεια ή το λένε κρυφά σε κάποιον υπεύθυνο του σχολείου. Τέλος, οι μικρότεροι χτυπούν πισώπλατα ή βρίζουν. Όσο όμως μεγαλώνουν τα υποκείμενα της έρευνας τόσο προτιμούν να εκφράζουν τη δυσαρέσκειά τους απευθείας και να στηρίζονται στις δικές τους δυνάμεις, όταν διεκδικούν το δίκιο τους.

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» δεν παρατηρήθηκε στις περισσότερες περιπτώσεις στατιστική διαφοροποίηση, όπου όμως παρατηρήθηκε η παρουσία των παιδιών των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών είναι εμφανής. Περισσότερο φωνάζουν ή στηρίζονται στους φίλους τα παιδιά των τεχνικών, τα παιδιά των μισθωτών χτυπούν πισώπλατα ή υποχωρούν, τα παιδιά που έχουν πατέρα της πρώτης επαγγελματικής κατηγορίας βρίζουν και φωνάζουν για βοήθεια τους φίλους τους.
Τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού ή κρατούν αμυντική στάση και υποχωρούν ή χτυπούν πισώπλατα αυτόν που τους ενοχλεί, τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου στηρίζονται στους φίλους τους, των αποφοίτων τεχνικών-ανωτέρων σχολών χρησιμοποιούν την πλαγια οδό άμυνας με το να λενε κρυφά το πρόβλημά τους στους επιβλέποντες καθηγητές ή στη διεύθυνση, ενώ στις υπόλοιπες απαντήσεις λίγο πολύ τα παιδιά έδωσαν τα ίδια ποσοστά, ανεξάρτητα από το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα.

Είναι λογικό τα παιδιά που έχουν τη δυνατότητα να κάνουν συχνά διακοπές στο εξωτερικό να έχουν κοινωνική ταυτότητα που θα μπορούσε να ταυτιστεί με μια σχετική οικονομική άνεση της οικογένειας αλλά και με τη διάθεση της συγκεκριμένης οικογένειας να γνωρίσει κι άλλους πολιτισμούς πέρα από τον ελληνικό. Ο σχετικός πίνακας 121 (ερώτηση 27.δ δηλ. πού κάνουν **διακοπές** οι μαθητές) βρίσκεται στη διαπολιτισμική ταυτότητα. Για τον ίδιο λόγο ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στους πίνακες 123-128 που διερευνήθηκαν στην πολιτισμική ταυτότητα των γηγενών εφήβων (ερώτ. 28 και 27δ,.

Αυτοαντίληψη

Στην ερώτηση 17. «*Θεωρείς τον εαυτό σου Συντηρητικό ή Προοδευτικό*»

Πίνακας 39, το αθροιστικό ποσοστό των απαντήσεων περίπου 95% βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα άρα οι μαθητές έχουν την πεποίθηση ότι είναι προοδευτικά άτομα.

Ως προς το «φύλο» των παιδιών και οι δυο κατηγορίες έδωσαν στην έβδομη βαθμίδα του πίνακα το ίδιο περίπου ποσοστό 23% (N=66) τα αγόρια και (N=86) τα κορίτσια, ως προς τις μεταβλητές «ηλικία» και «επάγγελμα πατέρα» δεν παρατηρήθηκαν στατιστικές διαφοροποιήσεις. Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» απόλυτα «συντηρητικό» θεωρούν τον εαυτό τους κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού και απόλυτα «προοδευτικά» τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 31,3% (N=25).
Όταν λοιπόν ζητήθηκε από τους μαθητές να αυτοαξιολογηθούν τα κορίτσια και τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου φαίνονται πιο προοδευτικά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 39
17 Θεωρείς τον εαυτό σου

Βαθμος συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	4	26,7	1,3	11	73,3	3	15	100	2,3
	2	5	83,3	1,7	1	16,7	0,3	6	100	0,9
	3	6	42,9	2	8	57,1	2,2	14	100	2,1
	4	83	47,2	27,9	93	52,8	25,4	176	100	26,5
	5	58	42,3	19,5	79	57,7	21,6	137	100	20,7
	6	75	46	25,3	88	54	24	163	100	24,6
Υπέρ	7	66	43,4	22,2	86	56,6	23,5	152	100	22,9
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,5 - DF = 6 - P < 0,05

Συνεχίζοντας τη διερεύνηση της αυτοαντίληψης των γηγενών παιδιών στην ερώτηση «*Θα ήθελες να φοιτήσεις σε σχολείο στο οποίο διδάσκεται παράλληλα με την ελληνική και μια ξένη γλώσσα*» έμφαση δόθηκε στη θετική απάντηση «Για να δω αν θα τα καταφέρω» που επελέγη με ποσοστό 2,9% (N=19). Η διαφορά ανάμεσα στα δύο φύλα δεν ξεπερνά τη μία ποσοστιαία μονάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 77
21Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή
δ. Για να δω αν θα τα καταφέρω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	290	45	97,6	354	55	96,7	644	100	97,1
Ναι	7	36,8	2,4	12	63,2	3,3	19	100	2,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,5 - DF = 1 - P < 0,05

Στην περίπτωση που οι μαθητές δεν επέλεξαν την αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος το δικαιολόγησαν λέγοντας ότι στο κανονικό ελληνικό σχολείο «νιώθουν μεγαλύτερη ασφάλεια», «το σχολικό πρόγραμμα θα είναι πιο δύσκολο» και ότι «φοβούνται την αποτυχία». Μεγαλύτερο ποσοστό συγκέντρωσε ο φόβος για τη δυσκολία του προγράμματος 6,2% και αμέσως μετά ακολουθεί ο φόβος της αποτυχίας (3,5%) και η ανασφάλεια (1,4%).

Ανασφαλή αισθάνονται πέντε αγόρια και τέσσερα κορίτσια σε αντίστοιχα ποσοστά 1,7% και 1,1%. Κατά τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες τα αγόρια φοβούνται περισσότερο από τα κορίτσια τις μαθησιακές δυσκολίες και κατά μία ποσοστιαία μονάδα γενικά την αποτυχία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 82
21Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή
β. Νιώθω μεγαλύτερη ασφάλεια

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	292	44,6	98,3	362	55,4	98,9	654	100	98,6
Ναι	5	55,6	1,7	4	44,4	1,1	9	100	1,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 84
21Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή
δ. Το σχολικό πρόγραμμα θα είναι πιο δύσκολο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	271	43,6	91,2	351	56,4	95,9	622	100	93,8
Ναι	26	63,4	8,8	15	36,6	4,1	41	100	6,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,1 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 85
21Β Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή
ε Φοβάμαι την αποτυχία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	285	44,5	96	355	55,5	97	640	100	96,5
Ναι	12	52,2	4	11	47,8	3	23	100	3,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5 - DF = 1 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα» διαπιστώθηκε ότι: η άποψη «Φοβάμαι την αποτυχία» φαίνεται ότι αντιπροσωπεύει σε παρόμοιο ποσοστό 4,5% τα παιδιά των πρώτων δύο μορφωτικών κατηγοριών και ότι το ποσοστό των δύο άλλων μειώνεται αισθητά.

Στους πίνακες 88-95 που παρουσιάζονται οι απαντήσεις σε σχέση με την ερώτηση 22 «*Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου» (βλέπε κοινωνική ταυτότητα)* μπορούμε να βρούμε στοιχεία και για την αυτοαντίληψη των γηγενών εφήβων. Αν δηλαδή τα γηγενή παιδιά βασίζονται στις δικές τους δυναμεις και στη κατά μέτωπο αντιμετώπιση των προβλημάτων ή αντίθετα υποχωρούν και αμύνονται με πλάγιους τρόπους.

Για να διευκρινίσουμε ποιες ανάγκες πρέπει να καλύπτει στους μαθητές του ένας φωτισμένος δάσκαλος θέσαμε την ερώτηση 23 «*Τι ζητάς από τους καθηγητές σου».*

Από αυτήν επιλέξαμε για την αυτοαντίληψη την τέταρτη επιλογή δηλ. «Να μου λένε «μπράβο, όταν το αξίζω».

ΠΙΝΑΚΑΣ 99
23 Τι ζητάς από τους καθηγητές σου,
δ Να μου λενε "μπράβο", όταν το αξίζω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	279	44,9	93,9	343	55,1	93,7	622	100	93,8
Ναι	18	43,9	6,1	23	56,1	6,3	41	100	6,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0,05

Τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στους πτυχιούχους Πανεπιστημιακής σχολής επιθυμούν να τους λενε «μπράβο», όταν το αξίζουν, σε μεγαλύτερο ποσοστό από τους υπόλοιπους 7,5% (N=6). Ως προς τις λοιπές μεταβλητές δεν προέκυψε κάποιο ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο καθώς δε παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφοροποιήσεις.

Στη συνέχεια στον πίνακα 153, ερώτ. 32 «*Πιστεύεις ότι η προσπάθεια που καταβάλλεις στο σχολείο είναι αυτή που χρειάζεται για να πηγαίνεις καλά;*»

Είδαμε ότι οι περισσότεροι μαθητές έδωσαν την απάντηση «Ναι» σε ποσοστό 52,8% ενώ αυτοί που δήλωσαν «Όχι» ότι δηλαδή δεν είναι ικανοποιημένοι έδωσαν ποσοστό 47,2%. Ευχαριστημένη είναι η πλειοψηφία των κοριτσιών σε ποσοστό 59,6% (N=218)- ξεπερνούν τα αγόρια κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες. Περισσότερο ικανοποιημένα φαίνονται τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των πτυχιούχων σε ποσοστό 56,1% (N=148) και 66,7% (N=46) αντίστοιχα, αφού κατά πλειοψηφία δήλωσαν «Ναι» στην προσπάθεια που καταβάλλουν στο σχολείο. Επίσης τα παιδιά των πτυχιούχων αφού αποτελούν την πλειοψηφία των ικανοποιημένων παιδιών, σε ποσοστό 61,3% (N=49). Παρατηρήθηκε μάλιστα ότι ο βαθμός ικανοποίησης από την προσωπική προσπάθεια των μαθητών σχετίζεται με τις γραμματικές γνώσεις του πατέρα, αφού όσο ανεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο ανεβαίνει και ο βαθμός ικανοποίησης των παιδιών.

Επομένως τα κορίτσια προσπαθούν περισσότερο, ώστε να επιτύχουν στους μαθησιακούς τους στόχους. Οι επιστήμονες-ελεύθεροι επαγγελματίες και οι πτυχιούχοι που δίνουν μεγάλο βάρος στις σπουδές των παιδιών τους φαίνεται ότι επιδρούν και στην ικανοποιητική απόδοσή τους ως θετική αυτοαντίληψη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 153

32 Πιστεύεις ότι η προσπάθεια που καταβάλλεις στο σχολείο είναι αυτή που χρειάζεται για να πηγαίνεις καλά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	165	52,7	55,6	148	47,3	40,4	313	100	47,2
Ναι	132	37,7	44,4	218	62,3	59,6	350	100	52,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 15,0 - DF = 1 - P < 0,05

2.3.2.2. Αξίες

Οικογενειακές αξίες

Θέλοντας να διαπιστώσουμε ποιες είναι οι σχέσεις των εφήβων με το οικογενειακό τους περιβάλλον και κυρίως ποιες σχέσεις διατηρούν με τους γονείς τους θέσαμε την ακόλουθη ερώτηση «*Ποιες είναι οι σχέσεις σου με τους γονείς σου;*» (ερώτ. 11.α.,β.).

Σε ποσοστά που υπερβαίνουν το 85% οι σχέσεις με τον πατέρα και τη μητέρα είναι πολύ καλές αφού η πλειοψηφία των υποκειμένων έδωσε απαντήσεις μεταξύ των αξιολογικών κατηγοριών «καλές» έως «πολύ καλές» σχέσεις.

Στους αντίστοιχους πίνακες 1 και 2 φαίνονται οι απαντήσεις των υποκειμένων στη σχετική ερώτηση.

Διαπιστώθηκε ότι οι σχέσεις των δύο φύλων και με τους δυο γονείς ήταν άριστες, των αγοριών ήταν ακόμη καλύτερες με τη μητέρα, αφού το ποσοστό ήταν 54,9% (N=163) έναντι των κοριτσιών που ήταν 49,7% (N=182). Παρόλα αυτά δε βρέθηκε στατιστική σημαντικότητα στις σχέσεις των μαθητών με τη μητέρα ως προς τη μεταβλητή «φύλο».

Σε όλες τις περιπτώσεις των ηλικιακών ομάδων τα υποκείμενα της έρευνας χαρακτήρισαν τις σχέσεις τους με τους γονείς καλές έως άριστες. Οι διαφορές μεταξύ των απαντήσεων φαίνεται να ευνοούν τη μητέρα εφόσον τα ποσοστά σε όλες τις περιπτώσεις υπερβαίνουν κατά πολύ τα αντίστοιχα ποσοστά για τον πατέρα. Μάλιστα όσο πιο μικρά είναι τα παιδιά τόσο αισθάνονται προσκολλημένα στη μητέρα τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
Σχέσεις με
Α. τον πατέρα

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ κακές	1	2	40	0,7	3	60	0,8	5	100	0,8
	2	-	-	-	3	100	0,8	3	100	0,5
	3	2	33,3	0,7	4	66,7	1,1	6	100	0,9
	4	17	37,8	5,7	28	62,2	7,7	45	100	6,8
	5	22	44,9	7,4	27	55,1	7,4	49	100	7,4
	6	64	48,9	21,5	67	51,1	18,3	131	100	19,8
Πολύ καλές	7	190	44,8	64	234	55,2	63,9	424	100	64
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
$x2 = 12,5 - DF = 6 - P < 0,05$

Άριστες σχέσεις σε ποσοστό 56,2% (N=118) έχουν κατά πλειοψηφία οι μαθητές που ο πατέρας τους ασκεί επάγγελμα μη κατατασσόμενο, ενώ στη βαθμίδα αυτή το μικρότερο ποσοστό έχουν τα παιδιά των τεχνικών 28,3% (N=13). Οι σχέσεις με τη μητέρα δεν παρουσίασαν στατιστική διαφοροποίηση ως προς αυτή τη μεταβλητή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Σχέσεις με
Β. τη μητέρα

Βαθμος συμφωνιας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ κακές	1	4	33,3	1,3	8	66,7	2,2	12	100	1,8
	2	-	-	-	9	100	2,5	9	100	1,4
	3	4	23,5	1,3	13	76,5	3,6	17	100	2,6
	4	23	40,4	7,7	34	59,6	9,3	57	100	8,6
	5	28	47,5	9,4	31	52,5	8,5	59	100	8,9
	6	75	45,7	25,3	89	54,3	24,3	164	100	24,7
Πολύ καλές	7	163	47,2	54,9	182	52,8	49,7	345	100	52
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,5 - DF = 6 - P > 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα φαίνεται ότι τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου διατηρούν τις καλύτερες σχέσεις σε ποσοστό 54,9% (N=146), τουλάχιστον με τον πατέρα τους, αφού ως προς τη μητέρα δεν παρατηρήθηκαν στατιστικές διαφοροποιήσεις.

Πιο προβληματικές εμφανίζονται οι σχέσεις των αγοριών με τον πατέρα τους, όταν είναι τεχνικός. Τέλος, τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου έχουν δηλώσει ότι έχουν τις καλύτερες σχέσεις με τον πατέρα τους, πράγμα που συντελεί στη διαμόρφωση στενών συγγενικών δεσμών.

Στον πίνακα 7, όταν ρωτήθηκαν οι μαθητές «Τι θέλουν οι γονείς να σπουδάσουν τα παιδιά τους» (ερώτ. 12 γ.α,β.) για τον πατέρα η Ιατρική κατέχει την πρώτη θέση σε ποσοστό 39,4% και έπονται με παρόμοια ποσοστά η Νομική (17,3%), η ξένη φιλολογία (15,4%), τα Οικονομικά (14,4%), και οι αστυνομικές-στρατιωτικές σχολές (13,5%). Ο πατέρας επιλέγει για τα αγόρια σε μεγαλύτερο ποσοστό τα Οικονομικά και τις στρατιωτικές σχολές και για τα κορίτσια τις υπόλοιπες επιλογές, ενώ ως προς το επάγγελμα του πατέρα παρατηρείται ότι δεν υπάρχει στατιστική διαφοροποίηση όσον αφορά στις προτιμήσεις του για το επαγγελματικό μέλλον των παιδιών του. Ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» ο πατέρας δείχνει προτίμηση, όταν είναι απόφοιτος Πανεπιστημιακής σχολής για τα Οικονομικά και τη Νομική σε αντίστοιχα ποσοστά 44,4% (N=4) και 33,3% (N=3), όταν είναι απόφοιτος κάποιας τεχνικής-ανώτερης σχολής επιλέγει κατά κύριο λόγο την ξένη φιλολογία και τις στρατιωτικές σχολές σε ίδιο ποσοστό 20,8%, ενώ για την Ιατρική δείχνει σαφή προτίμηση-53,8% (N=14)-όταν είναι απόφοιτος Δημοτικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
12 γ Τι θέλει να σπουδάσεις
α Ο πατέρας

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικές Επιστήμες	8	53,3	16,3	7	46,7	12,7	15	100	14,4
Ξένη φιλολογία	7	43,8	14,3	9	56,3	16,4	16	100	15,4
Νομική	6	33,3	12,2	12	66,7	21,8	18	100	17,3
Ιατρική	19	46,3	38,8	22	53,7	40	41	100	39,4
Σχολές Στρατιωτικές – Αστυνομίας	9	64,3	18,4	5	35,7	9,1	14	100	13,5
Σύνολο	49	47,1	100	55	52,9	100	104		100

Δεν απάντησαν 559
x2= 3,3 - DF = 4 - P < 0,05

Στον πίνακα 8, φαίνεται ότι οι μητέρες των εφήβων του δείγματός μας επιλέγουν καταρχάς την Ιατρική με ποσοστό 49% και στη συνέχεια το επάγγελμα του εκπαιδευτικού (19%), τα Οικονομικά (14%), τα τουριστικά επαγγέλματα (8%), τις στρατιωτικές σχολές-Αστυνομίας (7%) και τέλος, τις θεατρικές σχολές-διακόσμησης σε ποσοστό 3%.

Ως προς το «φύλο» οι μητέρες προτιμούν για τα αγόρια την Ιατρική σε ποσοστό 63% και τα τουριστικά επαγγέλματα σε ποσοστό 10,9%. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η μητέρα επιλέγει όποιο επάγγελμα ταιριάζει, σύμφωνα με την κοινή γνώμη, στο γυναικείο φύλο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
12 γ Τι θέλει να σπουδάσεις
β Η μητέρα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικές Επιστήμες	4	28,6	8,7	10	71,4	18,5	14	100	14
Τουριστικά επαγγέλματα	5	62,5	10,9	3	37,5	5,6	8	100	8
Ιατρική	29	59,2	63	20	40,8	37	49	100	49
Σχολές Στρατιωτικές Αστυνομίας	2	28,6	4,3	5	71,4	9,3	7	100	7
Διακοσμητική – Θεατρικές σπουδές	-	-	-	3	100	5,6	3	100	3
Επιστήμες Αγωγής	6	31,6	13	13	68,4	24,1	19	100	19
Σύνολο	46	46	100	54	54	100	100		100

Δεν απάντησαν 563
x2= 11,0 - DF = 5 - P < 0,05

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι ο πατέρας εκφράζει έντονη επιθυμία για την Ιατρική, ενώ είναι αξιοσημείωτο ότι τη σχολή αυτή επιλέγουν περισσότερο ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» οι δυο πρώτες κατηγορίες. Αντίθετα, τα Οικονομικά επιλέγουν κατά σειρά ποσοστών οι δυο τελευταίες κατηγορίες δηλ οι απόφοιτοι Δημοτικού και Γυμνασίου. Πάντως ο πατέρας των υποκειμένων της έρευνάς μας, όσα επαγγέλματα προτείνει στα

παιδιά του είναι από αυτά που ονομάζουμε σίγουρα, προσοδοφόρα και κοινωνικά αναγνωρισμένα. Αντίθετα οι επιλογές της μητέρας είναι κάπως πιο προοδευτικές, αφού προτείνει και τα καλλιτεχνικής φύσης επαγγέλματα.

Σύμφωνα με τους επόμενους πίνακες στην ερώτηση 12 στ.1.,2. «*Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα;*» από τον πατέρα τους έχουν βοήθεια σε ποσοστό 6,9% και από τη μητέρα σε ποσοστό 12,7%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
12 ζ Ποιος σε βοηθαει στα μαθηματα
α Ο πατερας

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	278	45,1	93,6	339	54,9	92,6	617	100	93,1
Ναι	19	41,3	6,4	27	58,7	7,4	46	100	6,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .2 - DF = 1 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
12 ζ Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα.
β Η μητέρα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	260	44,9	87,5	319	55,1	87,2	579	100	87,3
Ναι	37	44	12,5	47	56	12,8	84	100	12,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0.05

Ως προς το «φύλο» σε κανέναν από τους δυο πίνακες δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση. Από τον πατέρα έχουν κάποια βοήθεια κυρίως οι μαθητές, όταν ως προς το επάγγελμα είναι επιστήμονας-ελεύθερος επαγγελματίας σε ποσοστό 9,8% (N=26). Περισσότερο από όλα τα μορφωτικά επίπεδα σε ποσοστό 25% (N=20) ο πατέρας πτυχιούχος βοηθά τα παιδιά του, όταν αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο σχολείο. Λιγότερο από όλους βοηθά ο πατέρας σε ποσοστό 1,3% (N=2) όταν είναι απόφοιτος Δημοτικού. Γενικά η εικόνα που σχηματίζουμε μας πληροφορεί ότι η πλειοψηφία των Ελλήνων μαθητών που έχει επιπλέον βοήθεια στο σπίτι για να καλύψει τα γνωστικά της κενά, προέρχεται από τη μητέρα και τον πατέρα των μαθητών, ιδιαίτερα όταν αυτός διαθέτει τις ανάλογες γνώσεις.

Το οικογενειακό περιβάλλον πολλές φορές είναι ο χώρος μέσα στον οποίο ο έφηβος καλλιεργεί τις φιλίες του. Από τον πίνακα 24 (ερώτ. 13 δ. ε.) «Πού γνώρισες τους φίλους σου» διαπιστωθηκε ότι σε ποσοστό 6,2% αρκετά παιδιά γνώρισαν τους φίλους τους μέσα στα πλαίσια της οικογένειας. Πρόκειται για παιδιά επιστημόνων-ελεύθερων

επαγγελματιών σε ποσοστό 8% (N=21) και των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 13,8% (N=11).

ΠΙΝΑΚΑΣ 24
13 δ Που τους γνώρισες
ε Στο οικογενειακο περιβάλλον

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	279	44,9	93,9	343	55,1	93,7	622	100	93,8
Ναι	18	43,9	6,1	23	56,1	6,3	41	100	6,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

Στην ερώτηση 16 α., δ., στ., θ. «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*» σε ό,τι αφορά τις οικογενειακές αξίες παρατηρήθηκαν τα εξής:

«Υπέρ» της παραδοσιακής αλλά και της φιλελεύθερης οικογένειας, της πνευματικής ανεξαρτησίας των παιδιών προηγούνται τα κορίτσια των αγοριών κατά τέσσερις, δύο και εφτά μονάδες.

Στον πίνακα 29. παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των εφήβων επέλεξε την τέταρτη βαθμίδα σε υψηλότερο ποσοστό 24,7 από όλες τις υπόλοιπες κλίμακες. Η αρνητική άποψη εκπροσωπείται με ποσοστό 35% και η θετική με ποσοστό 40%. Είναι λοιπόν φανερό ότι τα παιδιά διχάζονται ανάμεσα στα όρια της παραδοσιακής και φιλελεύθερης οικογένειας. Στους επόμενους πίνακες η πλειοψηφία βρέθηκε στη θετική πλευρά του πινάκων με ποσοστά που ξεπερνούν το 75%.

Σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα διαπιστώνουμε ότι τα κορίτσια είναι πιο προοδευτικά από τα αγόρια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
16 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
α Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	32	49,2	10,8	33	50,8	9	65	100	9,8
	2	34	49,3	11,4	35	50,7	9,6	69	100	10,4
	3	46	46,9	15,5	52	53,1	14,2	98	100	14,8
	4	67	40,9	22,6	97	59,1	26,5	164	100	24,7
	5	47	50	15,8	47	50	12,8	94	100	14,2
	6	40	44,9	13,5	49	55,1	13,4	89	100	13,4
Υπέρ	7	31	36,9	10,4	53	63,1	14,5	84	100	12,7
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5.4 - DF = 6 - P < 0,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
16 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
δ Υπακοή των παιδιών στους γονείς

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	18	66,7	6,1	9	33,3	2,5	27	100	4,1
	2	11	57,9	3,7	8	42,1	2,2	19	100	2,9
	3	13	32,5	4,4	27	67,5	7,4	40	100	6
	4	43	37,7	14,5	71	62,3	19,4	114	100	17,2
	5	63	44,4	21,2	79	55,6	21,6	142	100	21,4
	6	70	49	23,6	73	51	19,9	143	100	21,6
Υπέρ	7	79	44,4	26,6	99	55,6	27	178	100	26,8
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,3 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
16 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
στ Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	9	47,4	3	10	52,6	2,7	19	100	2,9
	2	4	50	1,3	4	50	1,1	8	100	1,2
	3	6	26,1	2	17	73,9	4,6	23	100	3,5
	4	51	55,4	17,2	41	44,6	11,2	92	100	13,9
	5	47	44,3	15,8	59	55,7	16,1	106	100	16
	6	74	43,3	24,9	97	56,7	26,5	171	100	25,8
Υπέρ	7	106	43,4	35,7	138	56,6	37,7	244	100	36,8
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 7,9 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
16 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
θ Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	34	43,6	11,4	44	56,4	12	78	100	11,8
	2	16	41	5,4	23	59	6,3	39	100	5,9
	3	22	40	7,4	33	60	9	55	100	8,3
	4	79	58,5	26,6	56	41,5	15,3	135	100	20,4
	5	39	43,8	13,1	50	56,2	13,7	89	100	13,4
	6	45	42,9	15,2	60	57,1	16,4	105	100	15,8
Υπέρ	7	62	38,3	20,9	100	61,7	27,3	162	100	24,4
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,0 - DF = 6 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα», σε όσους πίνακες παρατηρήθηκαν στατιστικές διαφοροποιήσεις διαπιστώθηκαν τα εξής: «υπέρ» της παραδοσιακής

οικογένειας αλλά και της φιλελεύθερης καθώς και της ανεξαρτησίας των παιδιών από τους γονείς σε ποσοστά 15,7% (N=33), 41,4% (N=87) και 28,1% (N=59) αντίστοιχα, είναι τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία. Στην περίπτωση της παραδοσιακής οικογένειας ο πατέρας τεχνικός επηρεάζει την επιλογή των παιδιών σε ίδιο περίπου ποσοστό 15,2% (N=7) με τον πατέρα που εξασκεί μη κατατασσόμενο επάγγελμα. Για την υπακοή στους γονείς όσων παιδιών ο πατέρας είναι μισθωτός η επιλογή σε ποσοστό 31,5% (N=45) αφορά στην έβδομη βαθμίδα του πίνακα. Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα», διαπιστώσαμε ότι «υπέρ» της φιλελεύθερης οικογένειας είναι η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 41,3% (N=66).

Στην ερώτηση 30 ζ «*Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;*», πίν. 143, η απάντηση

Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου, προτιμήθηκε από το 28,7% των μαθητών. Τα κορίτσια σε ποσοστό 35,2% (N=129) θεωρούν σημαντικό να βοηθούν αυτούς που αγαπούν περισσότερο από τα αγόρια κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες.
Τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών επιθυμούν σε μεγαλύτερο ποσοστό 32,4% (N=68) την προσφορά οικογενειακής βοήθειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 143
30. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ζ. Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	236	49,9	79,5	237	50,1	64,8	473	100	71,3
Ναι	61	32,1	20,5	129	67,9	35,2	190	100	28,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,3 - DF = 1 - P < 0,05

Ηθικές αξίες

Στον επόμενο πίνακα 27, ερώτ. 14 «*Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας*»
διαπιστώνουμε ότι το πιο μεγάλο πρόβλημα, κατά τη γνώμη των μαθητών, είναι τα ναρκωτικά σε ποσοστό 30,3% και σε λίγο μικρότερο ποσοστό 26,7% η ανεργία. Το εκπαιδευτικό πρόβλημα απασχολεί τους νέους σε ποσοστό 21,1%, η εγκληματικότητα 11,8%, η ανηθικότητα 3,8%, η φοροδιαφυγή 2,9%, η υγεία 2,4% και οι συχνές απεργίες 1,1%. Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα του πατέρα» παρατηρούμε ότι τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών θεωρούν σε μεγαλύτερα ποσοστά την παιδεία και την υγεία, των μισθωτών τα ναρκωτικά, την εγκληματικότητα, τη φοροδιαφυγή και τις απεργίες, ενώ των τεχνικών την ανεργία και την ανηθικότητα. Ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού θεωρούν πιο σημαντικά προβλήματα τα ναρκωτικά, την εγκληματικότητα και την υγεία. Την υγεία σε παρόμοιο ποσοστό 2,5% αξιολογούν επίσης τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου, ενώ

επηρεάζουν τα παιδιά τους ώστε να θεωρούν σε παρόμοιο ποσοστό 5,5% την ανηθικότητα και τη φοροδιαφυγή τα παιδιά των τεχνικών-ανωτέρων σχολών. Τέλος, την παιδεία, την ανεργία σε πολύ υψηλά ποσοστά περίπου 32% θεωρούν σημαντικά προβλήματα και σε παρόμοιο ποσοστό 2,5% με τις λοιπές μορφωτικές κατηγορίες την υγεία οι απόφοιτοι Γυμνασίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 27
14. Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εγκληματικότητα	34	43,6	11,4	44	56,4	12	78	100	11,8
Ανηθικότητα	11	44	3,7	14	56	3,8	25	100	3,8
Ναρκωτικά	96	47,8	32,3	105	52,2	28,7	201	100	30,3
Ανεργία	72	40,7	24,2	105	59,3	28,7	177	100	26,7
Απεργίες	3	42,9	1	4	57,1	1,1	7	100	1,1
Υγεία	7	43,8	2,4	9	56,3	2,5	16	100	2,4
Παιδεία	64	45,7	21,5	76	54,3	20,8	140	100	21,1
Φοροδιαφυγή	10	52,6	3,4	9	47,4	2,5	19	100	2,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2,5 - DF = 7 - P > 0,05

Άρα ο κίνδυνος των ναρκωτικών αποτελεί το μεγαλύτερο πρόβλημα για τους νέους που ζουν στην Ελλάδα και έπεται η ανεργία που θεωρείται κοινωνική μάστιγα για τον πληθυσμό της γης. Ίσως γι' αυτό θεωρούν τη σωστή εκπαίδευση επίσης πολύ σημαντική αφού εξασφαλίζει την πιθανή αναστολή όλων των προηγούμενων καταστάσεων και επιτρέπει τη φυσιολογική εξέλιξη του νέου σε επίπεδο πνευματικό και επαγγελματικό. Σύμφωνα με τα προηγούμενα δεδομένα είναι φυσικό να θεωρούν την εγκληματικότητα πρόβλημα για την ελληνική κοινωνία αφού αυτή εξαφανίζεται, μόνο όταν δεν επικρατούν τα παραπάνω κοινωνικά προβλήματα. Ανάλογα με το επάγγελμα του πατέρα διαπιστώνουμε ότι σχετίζεται και ο βαθμός βαρύτητας που δίνουν οι μαθητές για καθένα από τα προηγούμενα προβλήματα. Οι επιστήμονες-ελεύθεροι επαγγελματίες επηρεάζουν τα παιδιά τους και επιλέγουν την παιδεία, οι μισθωτοί δίνουν βαρύτητα στα προβλήματα που σχετίζονται με την παραβατική συμπεριφορά, όπως τα ναρκωτικά, την εγκληματικότητα, ενώ οι τεχνικοί υπενθυμίζουν στους εφήβους τον πιθανότητα της μελλοντικής ανεργίας. Ο πατέρας πτυχιούχος πανεπιστημιακής σχολής δίνει βάρος στην εκπαίδευση και την επαπειλούμενη ανεργία, ο απόφοιτος τεχνικής σχολής στην ανηθικότητα και τη φοροδιαφυγή και ο απόφοιτος Δημοτικού στα ναρκωτικά και στην εγκληματικότητα. Η υγεία σε μικρό μεν ποσοστό αλλά παρόμοιο για όλες τις κατηγορίες απασχολεί τον πατέρα και κατ' επέκταση και τα παιδιά του.

Από την ερώτηση 16, γ., η *«Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων»*

«Υπέρ» των παραδοσιακών ηθικών αρχών, των ελαστικότερων ηθικών κανόνων (πίνακες 31 και 36), προηγούνται με λίγο μεγαλύτερα ποσοστά τα αγόρια (κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες στην πρώτη περίπτωση και κατά μία στη δεύτερη).

ΠΙΝΑΚΑΣ 31
16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
γ Παραδοσιακές ηθικές αρχές

Βαθμός συμφωνίας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	48	49,5	16,2	49	50,5	13,4	97	100	14,6
	2	37	43,5	12,5	48	56,5	13,1	85	100	12,8
	3	39	39	13,1	61	61	16,7	100	100	15,1
	4	66	46,2	22,2	77	53,8	21	143	100	21,6
	5	38	41,3	12,8	54	58,7	14,8	92	100	13,9
	6	29	40,3	9,8	43	59,7	11,7	72	100	10,9
Υπέρ	7	40	54,1	13,5	34	45,9	9,3	74	100	11,2
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,9 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
η Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

Βαθμός συμφωνίας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	24	37,5	8,1	40	62,5	10,9	64	100	9,7
	2	15	30,6	5,1	34	69,4	9,3	49	100	7,4
	3	33	38,4	11,1	53	61,6	14,5	86	100	13
	4	75	43,6	25,3	97	56,4	26,5	172	100	25,9
	5	43	49,4	14,5	44	50,6	12	87	100	13,1
	6	58	58	19,5	42	42	11,5	100	100	15,1
Υπέρ	7	49	46,7	16,5	56	53,3	15,3	105	100	15,8
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,8 - DF = 6 - P < 0,05

Τις παραδοσιακές ηθικές αρχές σε ποσοστό περίπου 65% περίπου απέρριψε η πλειοψηφία των παιδιών ενώ «υπέρ» της διατήρησης είναι σε ποσοστό 31% η μειοψηφία. Το αντίθετο ακριβώς παρατηρήθηκε στους ελαστικότερους ηθικούς κανόνες.

«Υπέρ» των ελαστικότερων ηθικών κανόνων είναι τα παιδιά που ο πατέρας είναι μισθωτός και επιλέγουν σε ποσοστό 21% (N=30) την έβδομη βαθμίδα του πίνακα.

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα», όπου παρατηρήθηκαν στατιστικές διαφοροποιήσεις, διαπιστώσαμε ότι «υπέρ» των παραδοσιακών ηθικών αρχών είναι τα παιδιά που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού σε ποσοστό 12,1% (N=19).

Γενικά τις παραδοσιακές αρχές θεωρούν σημαντικές τα αγόρια και τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού. Αντίθετα, περισσότερο ελαστικούς κανόνες προτιμούν τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι μισθωτός.

Στην ερώτηση 22 «*Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου* δώσαμε ιδιαίτερη προσοχή στις απαντήσεις γιατί βοηθούν τον αναγνώστη να διαμορφώσει συγκεκριμένη άποψη και για τις ηθικές αξίες των ντόπιων

παιδιών. Οι σχετικοί πίνακες 88-95 και σχολιασμός τους βρίσκονται στην κοινωνική ταυτότητα.

Στους πίνακες που ακολουθούν δηλαδή 137-144 δίνονται απαντήσεις στην ερώτηση 30, *«Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή τι θα αγόραζες»*.

Στα **ταξίδια** έδωσαν ποσοστό θετικών απαντήσεων 34,4% ενώ παρατηρείται ότι τα κορίτσια σε ποσοστό 44,8% (N=164) υπερτερούν των αγοριών που έδωσαν ποσοστό 21,5% (N=64).

ΠΙΝΑΚΑΣ 137
30 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες:
α Ταξίδια

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	233	53,6	78,5	202	46,4	55,2	435	100	65,6
Ναι	64	28,1	21,5	164	71,9	44,8	228	100	34,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 39.3 - DF = 1 - P < 0,05

Επίσης τα παιδιά των δυο πρώτων επαγγελματικών κατηγοριών σε παρόμοιο ποσοστό 39% και των αποφοίτων Πανεπιστημίου αποτελούν την πλειοψηφία των όσων σε ποσοστό 45% (N=36) αγαπούν τα ταξίδια.

Επιχείρηση θα έκαναν σε επί του συνόλου ποσοστό 15,1% οι μαθητές. Από αυτούς η πλειοψηφία είναι αγόρια σε ποσοστό 19,2% (N=57)-υπερτερούν δηλ των κοριτσιών κατά 8,5 περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 138
30 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες:
β Επιχείρηση

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	240	42,6	80,8	323	57,4	88,3	563	100	84,9
Ναι	57	57	19,2	43	43	11,7	100	100	15,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7.0 - DF = 1 - P < 0,05

Το ποσοστό υπέρ της επιλογής **σπίτι** είναι 21%. Το ποσοστό των κοριτσιών 22,7% (N=83) υπερτερεί του ποσοστού των αγοριών 18,9% (N=56). Το ποσοστό των μαθητών ηλικίας 15-16 ετών σε ποσοστό 19,1% (N=26). Σπίτι επιθυμεί να αποκτήσει και η πλειοψηφία των παιδιών των τεχνικών 26,1% (N=120) και των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 24,8% (N=39).

ΠΙΝΑΚΑΣ 139
30 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
γ Σπίτι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	241	46	81,1	283	54	77,3	524	100	79
Ναι	56	40,3	18,9	83	59,7	22,7	139	100	21
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 14 - DF = 1 - P < 0,05

Αυτοκίνητο θα αγόραζε το 19,5% των μαθητών. Από αυτούς η πλειοψηφία είναι αγόρια σε ποσοστό 27,9% (N=83), ενώ των κοριτσιών 12,6% (N=46). Αυτού του είδους το καταναλωτικό αγαθό θα αγόραζε η πλειοψηφία των μαθητών που ο πατέρας ανήκει επαγγελματικά στην τέταρτη κατηγορία, είναι δηλαδή τεχνικός σε ποσοστό 30,4% (N=14). Επίσης τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου, κατά πλειοψηφία, επιλέγουν την αγορά ενός αυτοκινήτου σε ποσοστό 26,3% (N=21).

ΠΙΝΑΚΑΣ 140
30 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
δ Αυτοκίνητο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	214	40,1	72,1	320	59,9	87,4	534	100	80,5
Ναι	83	64,3	27,9	46	35,7	12,6	129	100	19,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 24,7 - DF = 1 - P < 0,05

Στον επόμενο πίνακα 141, παρατηρείται ότι για την απόφαση αγοράς μιας **μηχανής** δόθηκε ποσοστό θετικών απαντήσεων 16,4%. Τα αγόρια ενθουσιάζονται περισσότερο από τα κορίτσια με την απόκτηση μηχανής σε ποσοστό 23,9% (N=71), ενώ τα κορίτσια σε ποσοστό 10,4% (N=38).

ΠΙΝΑΚΑΣ 141
30 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ε Μηχανάκι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	226	40,8	76,1	328	59,2	89,6	554	100	83,6
Ναι	71	65,1	23,9	38	34,9	10,4	109	100	16,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 21,8 - DF = 1 - P < 0,05

Ρούχα επιθυμούν να αγοράσουν σε ποσοστό 22,3% αρκετοί μαθητές από τους οποίους η πλειοψηφία είναι κορίτσια σε ποσοστό 28,7% (N=105) δηλ 14 ποσοστιαίες μονάδες παραπάνω από τα αγόρια. Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι μη

κατατασσόμενος επαγγελματικά και απόφοιτος Δημοτικού θα αγόραζαν ρούχα σε ποσοστό 26,7% (N=56) και 25,5% (N=40) αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 142
30 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
στ Ρούχα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	254	49,3	85,5	261	50,7	71,3	515	100	77,7
Ναι	43	29,1	14,5	105	70,9	28,7	148	100	22,3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 19,0 - DF = 1 - P < 0,05

Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου, απάντηση που έδωσε το 28,7% των μαθητών. Τα κορίτσια σε ποσοστό 35,2% (N=129) θεωρούν σημαντικό να βοηθούν αυτούς που αγαπούν περισσότερο από τα αγόρια που έδωσαν ποσοστό 20,5% (N=61). Τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών επιθυμούν σε μεγαλύτερο ποσοστό 32,4% (N=68) την προσφορά βοήθειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 143
30 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ζ Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	236	49,9	79,5	237	50,1	64,8	473	100	71,3
Ναι	61	32,1	20,5	129	67,9	35,2	190	100	28,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,3 - DF = 1 - P < 0,05

Τέλος, **δεν ξέρω**, απάντησαν σε ποσοστό 8,4% οι μαθητές. Από αυτούς η πλειοψηφία είναι τα αγόρια σε ποσοστό 10,1% (N=30), ενώ μειοψηφία είναι τα κορίτσια σε αντίστοιχο ποσοστό 7,1% (N=26). Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα» οι μαθητές των οποίων ο πατέρας ανήκει στην τρίτη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 12,6% (N=18) δήλωσαν κατά πλειοψηφία αναποφάσιστοι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 144
30 Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
η Δεν ξέρω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	267	44	89,9	340	56	92,9	607	100	91,6
Ναι	30	53,6	10,1	26	46,4	7,1	56	100	8,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 1 - P < 0,05

Ανακεφαλαιώνοντας διαπιστώσαμε ότι τα κορίτσια έχουν διαφορετικά όνειρα για να πραγματοποιήσουν στη ζωή τους από αυτά των αγοριών. Τα παιδιά των τεχνικών ρίχνουν το βάρος τους στην απόκτηση αγαθών, όπως ένα σπίτι, ένα αυτοκίνητο. Τα παιδιά των μισθωτών ή είναι αναποφάσιστα ή επιθυμούν την αγορά μιας μηχανής, ενώ τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών ενθουσιάζονται με την αγορά ειδών ενδυμασίας ή με πιο ιδεολογικά θέματα, όπως η προσφορά βοήθειας σε όσους την έχουν ανάγκη από το περιβάλλον τους. Τέλος, οι μαθητές που ο πατέρας ανήκει στις δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες επιλέγουν τα ταξίδια. Τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου προτιμούν τα ταξίδια, τα αυτοκίνητα, των αποφοίτων Δημοτικού προτιμούν την απόκτηση στέγης, ειδών ενδυμασίας.

Με το ίδιο σκεπτικό θέσαμε την ερώτηση 31 «*Τι χρειάζεται για να πετύχεις*» (βλ. πίνακες 145-152).

Χρήμα κατά τη γνώμη πολλών μαθητών απαιτείται σε ποσοστό 16,7% έναντι των αρνητικών απαντήσεων 83,3%. Όπως διαπιστώθηκε, μέσο επιτυχίας θεωρούν τα χρήματα σε ποσοστό 21,2% (N=63) κυρίως τα αγόρια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 145
31 Τι χρειάζεται για να πετύχεις.
α χρήμα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	234	42,4	78,8	318	57,6	86,9	552	100	83,3
Ναι	63	56,8	21,2	48	43,2	13,1	111	100	16,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,7 - DF = 1 - P < 0,05

Τις **σπουδές** θεωρούν σημαντικό στοιχείο επιτυχίας το 30,6% των μαθητών έναντι του ποσοστού 69,4% που απάντησαν αρνητικά. Οι μαθητές γυναικείου φύλου τις θεωρούν σημαντικές πιο πολύ από τα αγόρια σε ποσοστό 33,3% (N=122)-κατά έξι δηλ ποσοστιαίες μονάδες. Σε παρόμοιο ποσοστό 32,5% τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των μισθωτών θεωρούν τις σπουδές αξιόλογες. Οι πτυχιούχοι εφόσον και οι ίδιοι έχουν αποκτήσει κάποιο πτυχίο είναι φυσικό να περνάνε στα παιδιά τους το μήνυμα της εκμετάλλευσης των σπουδών. Έτσι τα παιδιά τους αποτελούν την πλειοψηφία των υποκειμένων σε ποσοστό 38,8% (N=31) που έκαναν αυτή την επιλογή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 146
31 Τι χρειάζεται για να πετύχεις.
β σπουδές

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	216	47	72,7	244	53	66,7	460	100	69,4
Ναι	81	39,9	27,3	122	60,1	33,3	203	100	30,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 1 - P < 0,05

Στη συνέχεια η **θέληση** σε ποσοστό 50,8% έναντι του 49,2% των παιδιών που έδωσαν αρνητική απάντηση θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική από τα κορίτσια σε ποσοστό 54,9% (N=201) δηλ κατά εννέα ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από τα αγόρια. Η θέληση παίζει σπουδαίο ρόλο σε ποσοστό 53,8% (N=142) για τους μαθητές που ο πατέρας τους είναι επιστημονας-ελεύθερος επαγγελματίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 147
31 Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
γ θέληση

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	161	49,4	54,2	165	50,6	45,1	326	100	49,2
Ναι	136	40,4	45,8	201	59,6	54,9	337	100	50,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,4 - DF = 1 - P < 0,05

Στον πίνακα 147, στην ερώτηση αυτή, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,50 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 0,54 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 0,45. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 2% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 8% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.11).

Η **εργατικότητα** κρίνεται σημαντική σε ποσοστό 28,1%. Τα αγόρια θεωρούν αυτό το προτέρημα σημαντικό παράγοντα επιτυχίας κατά εννέα ποσοστιαίες μονάδες σε ποσοστό δηλ 33% (N=98). Δεν παρουσιάζεται στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «επαγγελματικό» «μορφωτικό» επίπεδο του πατέρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 148
31 Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
δ εργατικότητα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	199	41,7	67	278	58,3	76	477	100	71,9
Ναι	98	52,7	33	88	47,3	24	186	100	28,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,5 - DF = 1 - P < 0,05

Και στον πίνακα 148 κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,28 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 0,24 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 0,33. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά 37% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 17% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.11).

Το **θάρρος** αξιολογείται θετικά σε ποσοστό 10,3%, τα κορίτσια προηγούνται ποσοστιαία, αφού δίνουν διπλάσιο ποσοστό 13,7% (N=50) από τα αγόρια. Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» σε ποσοστό 13,3% (N=28) τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών αποτελούν την πλειοψηφία σ' αυτήν την επιλογή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 149
31 Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
ε θαρρος

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	279	46,9	93,9	316	53,1	86,3	595	100	89,7
Ναι	18	26,5	6,1	50	73,5	13,7	68	100	10,3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,2 - DF = 1 - P < 0,05

Η **εξυπνάδα** επιλέχτηκε σε ποσοστό 20,2% έναντι του αρνητικού ποσοστού 79,8%.

Η ηλικία των 12-14 ετών πλειοψηφεί σε ποσοστό 21% (N=22) των υπόλοιπων δύο ηλικιακών ομάδων. Τα παιδιά των μισθωτών και των αποφοίτων Πανεπιστημίου ή Δημοτικού δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην εξυπνάδα σε αντίστοιχα ποσοστά 22,4% (N=32) και περίπου 25%

ΠΙΝΑΚΑΣ 150
31 Τι χρειαζεται για να πετύχεις;
στ εξυπνάδα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	235	44,4	79,1	294	55,6	80,3	529	100	79,8
Ναι	62	46,3	20,9	72	53,7	19,7	134	100	20,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,1 - DF = 1 - P > 0,05

Τέλος, οι **γνωριμίες** έδωσαν ποσοστό θετικών απαντήσεων 15,4% έναντι των αρνητικών που έδωσαν ποσοστό 84,6%. Δεν παρατηρήθηκαν σ αυτή την απάντηση στατιστικά σημαντικές διαφορές

ΠΙΝΑΚΑΣ 151
31 Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
ζ γνωριμίες

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	250	44,6	84,2	311	55,4	85	561	100	84,6
Ναι	47	46,1	15,8	55	53,9	15	102	100	15,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,0 - DF = 1 - P > 0,05

Δεν ξέρω απάντησαν οι αναποφάσιστοι σε ποσοστό 3,5%. Περισσότερο από όλους αναποφάσιστοι είναι τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 8,7% (N=4) και αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 6,4% (N=10).

ΠΙΝΑΚΑΣ 152
31 Τι χρειάζεται για να πετύχεις
η δεν ξέρω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	288	45	97	352	55	96,2	640	100	96,5
Ναι	9	39,1	3	14	60,9	3,8	23	100	3,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,3 - DF = 1 - P > 0,05

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία, τα κορίτσια θεωρούν σημαντικά στοιχεία επιτυχίας τις σπουδές, τη θέληση, το θάρρος, ενώ τα αγόρια αγαθά όπως το χρήμα, την εργατικότητα. Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών επιλέγουν τις σπουδές και τη θέληση, ενώ των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών το θάρρος. Αυτοί που εργάζονται ως μισθωτοί έχουν εμφυσήσει στα παιδιά τους τη νοοτροπία να εκτιμούν την εξυπνάδα, αντίθετα με τις προηγούμενες επαγγελματικές κατηγορίες η πλειοψηφία των παιδιών των τεχνικών δεν έχουν προβληματιστεί για το σχετικό θέμα και γι' αυτό δε δίνουν κάποια εμπεριστατωμένη απάντηση.
Τα παιδιά των πτυχιούχων εκτιμούν τις σπουδές και των αποφοίτων Δημοτικού εξίσου με τα παιδιά των πτυχιούχων την εξυπνάδα. Πιο αναποφάσιστα παραμένουν τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού.

Από τον πίνακα 196-202 παρουσιάζονται οι απαντήσεις των υποκειμένων στην ερώτηση 35 «*Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω*».
Παρατηρούμε ότι σ' όλες τις περιπτώσεις των απαντήσεων το αθροιστικό ποσοστό πάνω από 80% βρέθηκε στην πλευρά του πίνακα που καταδικάζει τις σχετικές πράξεις από «μέτρια» έως «πολύ αυστηρά». Όσον αφορά το φύλο των υποκειμένων διαπιστώθηκε ότι, εκτός από την τρομοκρατία και τα τσιγάρα που υπερτερούν τα αγόρια κατά δύο περίπου ποσοστιαίες μονάδες από τα κορίτσια, σε όλες τις άλλες απόψεις τα κορίτσια επέλεξαν την τελευταία βαθμίδα του πίνακα σε μεγαλύτερα ποσοστά από τα αγόρια θεωρώντας ότι πρέπει να είναι κανείς πολύ αυστηρός, όταν παρατηρούνται τέτοια συμπτώματα.

Στον πίνακα 172, στην ερώτηση πως κρίνουν οι μαθητές τις αναρχικές πράξεις και πόσο αυστηροί πρέπει να είμαστε, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,02 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 5,52 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 5,64 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 5,38. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 4% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 2% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.11).

Στον πίνακα 173, που αναφέρεται στην τρομοκρατία, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,03 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 5,84 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο.

5,95 και στα 297αγόρια Μ.Ο. 5,71. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 4% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 1% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.11).

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» διαπιστώθηκε ότι τη βία, τα ναρκωτικά, την τρομοκρατία, το χουλιγκανισμό θεωρεί αξιόποινη πράξη κυρίως η πλειοψηφία των μαθητών που ο πατέρας είναι μη κατατασσόμενος επαγγελματικά σε αντίστοιχα ποσοστά 50% (N=105), 86,7% (N=182), 53,8% (N=113) και 43,8% (N=92). Τέλος, ο πατέρας που ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα σε ποσοστό 39,1% (N=18) επηρεάζει περισσότερο το παιδί του στην αυστηρότητα κατά των αναρχικών πράξεων.

Όσον αφορά τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα» παρατηρήθηκε ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά στην έβδομη βαθμίδα της κλίμακας του πίνακα παρουσίασαν τα παιδιά που ο πατέρας είναι πτυχιούχος. Σε παρόμοιο ποσοστό 88% είναι τελείως κατά των ναρκωτικών και τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου.

Κατά της τρομοκρατίας και του καπνίσματος είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό τα αγόρια, ενώ σε όλες τις άλλες περιπτώσεις τα κορίτσια είναι πιο αυστηρά. Τα παιδιά των τεχνικών καταδικάζουν περισσότερο από τους υπόλοιπους μαθητές τις αναρχικές πράξεις, ενώ όλες οι υπόλοιπες παραβατικές συμπεριφορές θεωρούνται από όλους καταδικαστέες. Τα ναρκωτικά θεωρούνται σοβαρός κίνδυνος από όλους τους μαθητές αλλά περισσότερο αυστηροί εμφανίζονται οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Γυμνασίου και Πανεπιστημίου, αυτοί οι τελευταίοι μάλιστα εμφανίζονται για όλες τις παραβατικές συμπεριφορές ως οι πιο αυστηροί επικριτές. Αξιοσημείωτο επίσης είναι ότι η βία θεωρείται καταδικαστέα περισσότερο από τους μαθητές, όσο ανεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 168
35 Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
α βία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	11	73,3	3,7	4	26,7	1,1	15	100	2,3
2	4	57,1	1,3	3	42,9	0,8	7	100	1,1
3	9	69,2	3	4	30,8	1,1	13	100	2
4	63	60	21,2	42	40	11,5	105	100	15,8
5	34	50	11,4	34	50	9,3	68	100	10,3
6	74	48,4	24,9	79	51,6	21,6	153	100	23,1
Πάρα πολύ 7	102	33,8	34,3	200	66,2	54,6	302	100	45,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 34.6 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 169
35. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω
β. ναρκωτικά

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	6	60	2	4	40	1,1	10	100	1,5
2	1	100	0,3	-	-	-	1	100	0,2
3	-	-	-	4	100	1,1	4	100	0,6
4	16	55,2	5,4	13	44,8	3,6	29	100	4,4
5	6	85,7	2	1	14,3	0,3	7	100	1,1
6	23	44,2	7,7	29	55,8	7,9	52	100	7,8
Πάρα πολύ 7	245	43,8	82,5	315	56,3	86,1	560	100	84,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11.6 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 170
35. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
γ. τσιγάρο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	12	60	4	8	40	2,2	20	100	3
2	10	45,5	3,4	12	54,5	3,3	22	100	3,3
3	9	42,9	3	12	57,1	3,3	21	100	3,2
4	64	43	21,5	85	57	23,2	149	100	22,5
5	49	41,5	16,5	69	58,5	18,9	118	100	17,8
6	64	45,1	21,5	78	54,9	21,3	142	100	21,4
Πάρα πολύ 7	89	46,6	30	102	53,4	27,9	191	100	28,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 171
35. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
δ. αλκοόλ

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	7	58,3	2,4	5	41,7	1,4	12	100	1,8
2	5	50	1,7	5	50	1,4	10	100	1,5
3	17	54,8	5,7	14	45,2	3,8	31	100	4,7
4	75	48,1	25,3	81	51,9	22,1	156	100	23,5
5	51	44,7	17,2	63	55,3	17,2	114	100	17,2
6	66	41,3	22,2	94	58,8	25,7	160	100	24,1
Πάρα πολύ 7	76	42,2	25,6	104	57,8	28,4	180	100	27,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,2 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 172
35 Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
ε αναρχικές πράξεις

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	14	63,6	4,7	8	36,4	2,2	22	100	3,3
2	5	71,4	1,7	2	28,6	0,5	7	100	1,1
3	7	46,7	2,4	8	53,3	2,2	15	100	2,3
4	60	50	20,2	60	50	16,4	120	100	18,1
5	47	41,6	15,8	66	58,4	18	113	100	17
6	68	41,7	22,9	95	58,3	26	163	100	24,6
Πάρα πολύ 7	96	43	32,3	127	57	34,7	223	100	33,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,8 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 173
35 Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
στ τρομοκρατία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	12	70,6	4	5	29,4	1,4	17	100	2,6
2	3	75	1	1	25	0,3	4	100	0,6
3	8	72,7	2,7	3	27,3	0,8	11	100	1,7
4	56	49,1	18,9	58	50,9	15,8	114	100	17,2
5	24	40,7	8,1	35	59,3	9,6	59	100	8,9
6	47	34,3	15,8	90	65,7	24,6	137	100	20,7
Πάρα πολύ 7	147	45,8	49,5	174	54,2	47,5	321	100	48,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,0 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 174
35 Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
ζ χουλιγκανισμό

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	16	64	5,4	9	36	2,5	25	100	3,8
2	3	37,5	1	5	62,5	1,4	8	100	1,2
3	5	50	1,7	5	50	1,4	10	100	1,5
4	56	47,5	18,9	62	52,5	16,9	118	100	17,8
5	33	39,3	11,1	51	60,7	13,9	84	100	12,7
6	68	44,2	22,9	86	55,8	23,5	154	100	23,2
Πάρα πολύ 7	116	43,9	39,1	148	56,1	40,4	264	100	39,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,4 - DF = 6 - P < 0,05

Εκπαιδευτικές Αξίες

Στη συνέχεια, θελήσαμε να ελέγξουμε ποιο είναι το παιδαγωγικό πλαίσιο μέσα στο οποίο κινούνται οι μαθητές και ποιες είναι οι βλέψεις τους για το επαγγελματικό τους μέλλον. Γι' αυτό θέσαμε μια σειρά ερωτήσεων που αναφέρονται στην επιθυμία ή όχι των υποκειμένων του δείγματός μας να σπουδάσουν και στις εναλλακτικές λύσεις που προτείνουν για τη μελλοντική τους επαγγελματική αποκατάσταση.

Στον πίνακα 3, (ερώτ. 12 α.) παρατηρούμε ότι σε ποσοστό 67,9% οι απαντήσεις των υποκειμένων είναι θετικές. Αντίθετα, όμως, βλέπουμε ένα μεγάλο ποσοστό 28,5% να μην έχει ακόμη αποφασίσει σχετικά με τις μελλοντικές του σπουδές. Αρνητικά απάντησε μόνο το 3,6% των υποκειμένων του δείγματος. Τα κορίτσια σε ποσοστό 73% (N=267) επιθυμούν να σπουδάσουν, ενώ τα αγόρια εμφανίζονται περισσότερο ή αρνητικά ή περισσότερο αναποφάσιστα δηλαδή σε αντίστοιχα ποσοστά 61,6% (N=183) και 5,4% (N=16). Το επάγγελμα του πατέρα επιδρά στα παιδιά που επιθυμούν να σπουδάσουν και, όπως φαίνεται, αυτά που ο πατέρας τους είναι επιστήμονας ή ασκεί κάποιο ελεύθερο επάγγελμα αποτελούν την πλειοψηφία σε ποσοστό 73,5% (N=194). Το ενδιαφέρον των μαθητών για περαιτέρω σπουδές μειώνεται κατά πλειοψηφία, όταν ο πατέρας είναι μισθωτός σε ποσοστό 6,3% (N=9). Ενώ υπάρχει ένα μεγάλο σχετικά ποσοστό αναποφάσιστων που αντιπροσωπεύεται κυρίως από τα παιδιά των μισθωτών και τεχνικών σε παρόμοιο ποσοστό 34,5% (N=49) και (N=16).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
12 α. Θέλεις να σπουδάσεις;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	183	40.7	61.6	267	59.3	73	450	100	67.9
Όχι	16	66.7	5.4	8	33.3	2.2	24	100	3.6
Δεν έχω αποφασίσει	98	51.9	33	91	48.1	24.9	189	100	28.5
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
X2= 11.5 - DF = 2 - P < 0.05

Οι απόφοιτοι Πανεπιστημιακής σχολής διαπιστώθηκε ότι προτρέπουν τα παιδιά τους να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε μεγαλύτερο ποσοστό από τα υπόλοιπα μορφωτικά επίπεδα του πατέρα. Έτσι σε ποσοστό 78,8% (N=63) η πλειοψηφία των μαθητών αυτής της κατηγορίας αντέδρασαν θετικά στην περίπτωση συνέχισης των σπουδών τους, ενώ τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού αποτελούν την πλειοψηφία όσων παιδιών απάντησαν αρνητικά ή παραμένουν αναποφάσιστα σε αντίστοιχα ποσοστά 4,5% (N=7) και 35% (N=55).

Επίσης διαπιστώθηκε ότι οι μεταβλητές «επάγγελμα» και «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα επηρεάζουν άμεσα τις βλέψεις των παιδιών. Έτσι οι επιστήμονες -ελεύθεροι επαγγελματίες επηρεάζουν τα παιδιά τους περισσότερο από τους υπόλοιπους για να

συνεχίσουν τις σπουδές τους, ενώ οι απόφοιτοι Δημοτικού έχουν παιδιά που είναι ή αρνητικά ή αναποφάσιστα για τις μελλοντικές τους σπουδές.

Στον επόμενο πίνακα 4, παρατηρούμε ότι όσοι δεν επιθυμούν να σπουδάσουν επέλεξαν, για την άμεση επαγγελματική τους αποκατάσταση, τα εξής επαγγέλματα:

Ελεύθερος επαγγελματίας σε ποσοστό 2,3%, τεχνικός σε ποσοστό 1,1%, και σε ίδιο ποσοστό 0,2% καλλιτέχνης ή ναυτικός.

Τα κορίτσια επέλεξαν μόνο τα ελεύθερα επαγγέλματα σε ίδιο περίπου ποσοστό 2,2% (N=8) με τα αγόρια. Τα υπόλοιπα επαγγέλματα προτίμησαν αποκλειστικά τα αγόρια. Το ελεύθερο επάγγελμα επέλεξαν ιδιαίτερα τα μεγαλύτερα στην ηλικία υποκείμενα, 17-19 ετών, σε ποσοστό 81,8% (N=9). Τα παιδιά που ο πατέρας τους ανήκει στην τέταρτη επαγγελματική κατηγορία επέλεξαν σε ποσοστό 4,3% (N=2) να ασχοληθούν με κάποιο ελεύθερο επάγγελμα, ενώ ναυτικοί θέλουν να γίνουν τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι μισθωτός σε ποσοστό 100% (N=2). Τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού στην περίπτωση που δεν επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους, δήλωσαν ότι προτιμούν να ασχοληθούν με κάποιο ελεύθερο επάγγελμα σε ποσοστό 3,8% (N=6), ενώ τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής σχολής σε ποσοστό 2,5% (N=4) και 0,6% (N=1) αντίστοιχα. Μόνο ένας μαθητής δήλωσε ότι θέλει να γίνει ναυτικός και αυτός έχει πατέρα απόφοιτο Γυμνασίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
12 α 1 Αν ΟΧΙ ποια δουλειά θέλεις να κάνεις;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν έχω αποφασίσει	281	44	94,6	358	56	97,8	639	100	96,4
Ελεύθερο επάγγελμα	7	46,7	2,4	8	53,3	2,2	15	100	2,3
Καλλιτεχνικό επάγγελμα	1	100	0,3	-	-	-	1	100	0,2
Τεχνικό επάγγελμα	7	100	2,4	-	-	-	7	100	1,1
Ναυτικός	1	100	0,3	-	-	-	1	100	0,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,2 - DF = 4 - P < 0,05

Σύμφωνα με τα παραπάνω καταλήγουμε ότι τα κορίτσια δεν ενδιαφέρονται παρά μόνο για κάποιο ελεύθερο επάγγελμα, θεωρώντας ότι έτσι θα έχουν άμεση αποκατάσταση οικονομική και επαγγελματική και επιπλέον ελευθερία να επιδείξουν τις ικανότητές τους. Επίσης αξιοσημείωτο είναι ότι τα παιδιά των τεχνικών δεν επιλέγουν κανένα άλλο επάγγελμα, εκτός από κάποιο ελεύθερο. Αλλά και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού σκέφτονται ως επαγγελματική λύση τα ελεύθερα επαγγέλματα, ενώ στις υπόλοιπες επιλογές οι γραμματικές γνώσεις του πατέρα επηρεάζουν πολύ λίγο τις αποφάσεις των παιδιών τους στον επαγγελματικό τομέα.

Στον επόμενο πίνακα 5, στην ερώτηση 12 α.2., που αναφέρεται στην επιλογή των μαθητών για τη συνέχιση των σπουδών τους παρατηρήθηκε ότι η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 20,7% επιθυμεί να σπουδάσει Κοινωνικές επιστήμες. Σε μικρότερα ποσοστά οι μαθητές θέλουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Ιατρική σχολή (14%).

Οικονομολόγοι θέλουν να γίνουν σε ποσοστό 12,7%, εκπαιδευτικοί (10,4%), στρατιωτικοί (8,2%), ηθοποιοί ή διακοσμητές (7,1%), τεχνικοί (6,9%), καθηγητές ξένων γλωσσών και χημικοί-βιολόγοι σε ίδιο ποσοστό 5,1%, γυμναστές (4,4%), νομικοί (3,3%), αισθητικοί (2%). Οι περισσότεροι μαθητές που επιθυμούν να σπουδάσουν **Οικονομικά** είναι αγόρια σε ποσοστό 17,5% (N=32) των οποίων ο πατέρας είναι ελεύθερος επαγγελματίας σε ποσοστό 14% (N=20), απόφοιτος τεχνικής σχολής σε ποσοστό 14,9% (N=17). **Ξένη φιλολογία** προτιμούν τα κορίτσια σε ποσοστό 7,9% (N=21), των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 7,1% (N=2) και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού και τεχνικής σχολής σε παρόμοιο ποσοστό 6% (N=6), **Νομικά** θέλουν να σπουδάσουν τα κορίτσια σε ποσοστό 4,5% (N=12), τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 7,1% (N=2) και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 5,3% (N=5). **Αισθητικός,** γι' αυτό το επάγγελμα εξεδήλωσαν ενδιαφέρον μόνο τα κορίτσια σε ποσοστό 3,4% (N=9), που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη και δεύτερη επαγγελματική κατηγορία σε ίδιο περίπου ποσοστό 2,5% (τέσσερις μαθήτριες) ή στην πρώτη κατηγορία ως προς το μορφωτικό επίπεδο σε ποσοστό 5,3% (N=5). **Γιατροί** θέλουν να γίνουν σε ίδιο περίπου ποσοστό 14% και τα δυο φύλα,. Τα παιδιά των μισθωτών σε ποσοστό 18,8% (N=16) και τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 32,8% (N=15). Με κάποιο **Τεχνικό επάγγελμα** επιθυμούν να ασχοληθούν κυρίως τα αγόρια σε ποσοστό 11,5% (N=21) έναντι των κοριτσιών που δίνουν μικρότερο ποσοστό 3,7% (N=10), τα παιδιά που ο πατέρας είναι μισθωτός σε ποσοστό 9,4% (N=8) ή που σπούδασε σε αντίστοιχη σχολή σε ποσοστό 11,1% (N=7). **Γυμναστής** τα αγόρια κατά πλειοψηφία αγαπούν αυτό το επάγγελμα σε ποσοστό 6% (N=11), τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 11,1% (N=7). **Κοινωνικές επιστήμες** επιθυμούν να σπουδάσουν τα κορίτσια σε ποσοστό 23,2% (N=62) και τα παιδιά των οποίων ο πατέρας ασκεί κάποιο μη κατατασσόμενο επάγγελμα σε ποσοστό 24,5% (N=35) ή ο πατέρας απεφοίτησε από τεχνική-ανώτερη σχολή ή από το Γυμνάσιο σε παρόμοιο ποσοστό 22,5%, **Ανώτεροι αξιωματικοί** (αστυνομικοί) σε μεγαλύτερο ποσοστό επιθυμούν να γίνουν τα αγόρια σε ποσοστό 13,1% (N=24) έναντι των κοριτσιών που δίνουν ποσοστό 4,9% (N=13), τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει επαγγελματικά στη δεύτερη κατηγορία, ενώ ως προς το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα τη μεγαλύτερη προτίμηση δείχνουν κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου σε ποσοστό 14,6% (N=26). **Βιολογία-Χημεία** αυτήν την επιστήμη θεωρούν καλύτερη επιλογή για το μέλλον σε λίγο μεγαλύτερο ποσοστό τα αγόρια, ενώ σε ποσοστό 7,1% προτίμησαν αυτές τις σπουδές τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού και Γυμνασίου. **Ηθοποιία-Διακόσμηση** επέλεξαν κυρίως τα κορίτσια, τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 21,4% (N=6) και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 9,5% (N=9). Τέλος, **Εκπαιδευτικοί** θέλουν να γίνουν σε μεγαλύτερο ποσοστό τα κορίτσια σε ποσοστό 13,1% (N=35) έναντι των αγοριών 6,6% (N= 12), τα παιδιά των μισθωτών σε ποσοστό 12,9% (N=11) και των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 12,6% (N=12).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
12 α 2. Αν ΝΑΙ, τι θέλεις να σπουδάσεις;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικές Επιστήμες	32	56,1	17,5	25	43,9	9,4	57	100	12,7
Ξένη φιλολογία	2	8,7	1,1	21	91,3	7,9	23	100	5,1
Νομική	3	20	1,6	12	80	4,5	15	100	3,3
Αισθητική	-	-	-	9	100	3,4	9	100	2
Ιατρική	25	39,7	13,7	38	60,3	14,2	63	100	14
Τεχνολογικές Επιστήμες	21	67,7	11,5	10	32,3	3,7	31	100	6,9
Επιστήμη Φυσικής Αγωγής – Αθλητισμού	11	55	6	9	45	3,4	20	100	4,4
Κοιν. επιστήμες	31	33,3	16,9	62	66,7	23,2	93	100	20,7
Σχολές Στρατιωτικές Αστυνομίας	24	64,9	13,1	13	35,1	4,9	37	100	8,2
Χημεία – Βιολογία	13	56,5	7,1	10	43,5	3,7	23	100	5,1
Διακοσμητική – Θεατρικές σπουδές	9	28,1	4,9	23	71,9	8,6	32	100	7,1
Επιστήμες Αγωγής	12	25,5	6,6	35	74,5	13,1	47	100	10,4
Σύνολο	183	40,7	100	267	59,3	100	450		100

Δεν απάντησαν 213
x2= 55,3 - DF = 11 - P < 0,05

Είναι φανερό ότι τα αγόρια προτιμούν επαγγέλματα που θεωρούνται από την κοινή γνώμη ότι ταιριάζουν περισσότερο στο ανδρικό φύλο είναι δηλαδή περισσότερο προσοδοφόρα και αποδεκτά. Αντίθετα τα κορίτσια επιλέγουν επαγγέλματα που απαιτούν ευαισθησία και όχι μεγάλη μυϊκή δύναμη. Όταν ο πατέρας ασκεί κάποιο μη κατατασσόμενο επάγγελμα τα παιδιά του επιλέγουν σύγχρονα ή προσοδοφόρα επαγγέλματα, όπως οικονομικά, κοινωνικές επιστήμες. Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών κάποιο πιο σίγουρο επάγγελμα, όπως του ανώτερου αξιωματικού, των μισθωτών σίγουρα προσοδοφόρα επαγγέλματα, όπως ιατρική, τεχνικά, εκπαιδευτικά, ενώ τα παιδιά των τεχνικών κανένα δε θέλει να ακολουθήσει το επάγγελμα του πατέρα και προτιμούν επαγγέλματα που απαιτούν ευαισθησία και συστηματική μελέτη, όπως καλλιτεχνικές δραστηριότητες, νομική κλπ. Ως προς το μορφωτικό επίπεδο παρατηρούμε ότι ο πτυχιούχος πατέρας επιλέγει για τα παιδιά του επιστημονικούς τομείς, όπως η ιατρική, η γυμναστική ακαδημία ή τέλος, τεχνολογικούς. Οι απόφοιτοι τεχνικής-ανώτερης σχολής προτρέπουν τα παιδιά τους να ασχοληθούν επαγγελματικά με Οικονομικά, Ξένη φιλολογία και κοινωνικές σπουδές. Τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου δείχνουν προτίμηση στις κοινωνικές σπουδές, τη στρατιωτική καριέρα ή τη Χημεία-Βιολογία, ενώ οι απόφοιτοι Δημοτικού ή προτρέπουν την ενασχόληση με κάποιο σίγουρο επάγγελμα που έχει σχέση με την εκπαίδευση, το χώρο της αισθητικής ή τέλος, επαγγέλματα που σέβονται το ταλέντο και την κλίση του παιδιού, όπως τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

Στον πίνακα 27, ερώτηση 14 ζ., «*Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας*» έχουμε βρει στοιχεία για το εκπαιδευτικό θέμα και τον προβληματισμό των παιδιών για την παιδεία (βλ. ηθικές αξίες).

Όπως προέκυψε από την επισκόπηση των δεδομένων της ερώτησης 16 «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*» η εικόνα που σχηματίστηκε για την άποψη που έχουν οι μαθητές για το χώρο της εκπαίδευσης είναι η εξής:

Στην απάντηση «Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα», η πλειοψηφία των υποκειμένων βρίσκεται με ποσοστό που υπερβαίνει το 75% στην αρνητική πλευρά του πίνακα, αφού είναι «κατά» ενός πιο αυστηρού εκπαιδευτικού συστήματος.

Αντίθετα όταν πρόκειται για τη φιλελεύθερη παιδεία «υπέρ» είναι το 94% των μαθητών του δείγματος μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

16 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

β Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	5	35,7	1,7	9	64,3	2,5	14	100	2,1
	2	5	38,5	1,7	8	61,5	2,2	13	100	2
	3	2	16,7	0,7	10	83,3	2,7	12	100	1,8
	4	29	44,6	9,8	36	55,4	9,8	65	100	9,8
	5	45	51,1	15,2	43	48,9	11,7	88	100	13,3
	6	70	46,1	23,6	82	53,9	22,4	152	100	22,9
Υπέρ	7	141	44,2	47,5	178	55,8	48,6	319	100	48,1
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0

x2= 6,0 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 35

16 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ζ Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

Βαθμός συμφωνίας		Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	106	48,6	35,7	112	51,4	30,6	218	100	32,9
	2	22	34,4	7,4	42	65,6	11,5	64	100	9,7
	3	32	36,8	10,8	55	63,2	15	87	100	13,1
	4	66	48,9	22,2	69	51,1	18,9	135	100	20,4
	5	33	48,5	11,1	35	51,5	9,6	68	100	10,3
	6	21	42,9	7,1	28	57,1	7,7	49	100	7,4
Υπέρ	7	17	40,5	5,7	25	59,5	6,8	42	100	6,3
Σύνολο		297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0

x2= 8,0 - DF = 6 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα», όπου παρατηρήθηκαν στατιστικές διαφοροποιήσεις, διαπιστώθηκε ότι «υπέρ» της φιλελεύθερης παιδείας στο σχολείο είναι η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 55,6% (N=89).

Τέλος, στην τελευταία βαθμίδα και των δύο πινάκων δεν παρατηρήθηκε διαφορά που ξεπερνά τη μία ποσοστιαία μονάδα ως προς το φύλο των εφήβων.

Για να διευκρινίσουμε ποιες ανάγκες πρέπει να καλύπτει στους μαθητές του ένας φωτισμένος δάσκαλος θέσαμε την ερώτηση 23 «*Τι ζητάς από τους καθηγητές σου*».

Διαπιστώθηκε ότι στους πίνακες 96-103, οι δημοφιλέστερες απαντήσεις ήταν «Να είναι φιλικοί απέναντί μου» σε ποσοστό 56,4%, «Να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω» σε ποσοστό 29,3%,«Να μη με κρίνουν από την εμφάνισή μου και από τα προηγούμενα σφάλματά μου» σε ποσοστό 28,2%. Ακολουθούν οι απαντήσεις «Να είναι προοδευτικοί» σε ποσοστό 17,8%, «Να επιβάλλουν την πειθαρχία, όταν χρειάζεται» σε ίδιο ποσοστό 12,7%, «Να μου λένε μπράβο, όταν το αξίζω» σε ποσοστό 6,2%, ενώ τέλος, δε ζητούν «τίποτα» από τους καθηγητές τους οι μαθητές σε ποσοστό 2,6%.

Στον πίνακα 96, στην απάντηση ότι επιθυμούν τα υποκείμενα οι καθηγητές τους να είναι φιλικοί και να καταλαβαίνουν τα προβλήματά τους, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,04 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,56 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 0,59 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 0,52. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 13% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 5% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.11).

Στον πίνακα 103, στην απάντηση ότι δεν επιθυμούν «τίποτα» τα υποκείμενα από τους καθηγητές τους, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,03 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,02 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 0,01 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 0,04. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά τέσσερις φορές το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά δύο φορές το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.11).

Από αυτές τις επιλογές τα αγόρια πλειοψηφούν στις απαντήσεις «Να είναι προοδευτικοί» και «Τίποτα», ενώ τα κορίτσια σε όλες τις άλλες απόψεις εκπροσωπούνται με μεγαλύτερα ποσοστά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 96
23. Τι ζητας από τους καθηγητές σου,
α. Να είναι φιλικοί και να με καταλαβαίνουν

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	142	49,1	47,8	147	50,9	40,2	289	100	43,6
Ναι	155	41,4	52,2	219	58,6	59,8	374	100	56,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν: 0
x2= 3,8 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 97
23 Τι ζητάς από τους καθηγητές σου.
β Να είναι πάντα σωστά προετοιμασμένοι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	285	45,5	96	342	54,5	93,4	627	100	94,6
Ναι	12	33,3	4	24	66,7	6,6	36	100	5,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,0 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 98
23 Τι ζητάς από τους καθηγητές σου.
γ Να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	219	46,7	73,7	250	53,3	68,3	469	100	70,7
Ναι	78	40,2	26,3	116	59,8	31,7	194	100	29,3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 99
24 Τι ζητάς από τους καθηγητές σου.
δ Να μου λένε "μπράβο" όταν το αξίζω

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	279	44,9	93,9	343	55,1	93,7	622	100	93,8
Ναι	18	43,9	6,1	23	56,1	6,3	41	100	6,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 100
23 Τι ζητάς από τους καθηγητές σου.
ε Να μπορούν να επιβάλουν την πειθαρχία, όταν χρειάζεται

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	267	46,1	89,9	312	53,9	85,2	579	100	87,3
Ναι	30	35,7	10,1	54	64,3	14,8	84	100	12,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,2 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 101
23 Τι ζητάς από τους καθηγητές σου.
στ Να μη με κρίνουν από την εμφάνισή μου και από τα προηγούμενα σφάλματά μου

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	216	45,4	72,7	260	54,6	71	476	100	71,8
Ναι	81	43,3	27,3	106	56,7	29	187	100	28,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= ,2 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 102
23 Τι ζητας απο τους καθηγητές σου.
ζ Να είναι προοδευτικοί

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	230	42,2	77,4	315	57,8	86,1	545	100	82,2
Ναι	67	56,8	22,6	51	43,2	13,9	118	100	17,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 8,3 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 103
23 Τι ζητάς από τους καθηγητές σου.
η Τίποτα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	285	44,1	96	361	55,9	98,6	646	100	97,4
Ναι	12	70,6	4	5	29,4	1,4	17	100	2,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,6 - DF = 1 - P < 0,05

Σε παρόμοιο ποσοστό 31,5% τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στη δεύτερη και τρίτη επαγγελματική κατηγορία, στην πλειοψηφία τους, επιθυμούν από τους καθηγητές να τους εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνουν. Οι μαθητές που ο πατέρας είναι τεχνικός επιθυμούν σε ποσοστά 10,9% (N=5), 17,4% (N=8) και 8,7% (N=4) αντίστοιχα την επιβράβευση, την επιβολή πειθαρχίας ή τέλος, απορρίπτουν τους καθηγητές εντελώς. Από τις υπόλοιπες επαγγελματικές κατηγορίες επιζητούν τη μη κακοπροαίρετη κριτική κυρίως τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών σε ποσοστό 32,4% (N=68). Τέλος, επιθυμούν την προοδευτικότητα τα παιδιά από την πλευρά των διδασκόντων, όταν ο πατέρας ανήκει κυρίως στη δεύτερη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 20,5% (N=54).

Τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου ζητούν κυρίως να είναι οι καθηγητές προοδευτικοί ή αντίθετα αδιαφορούν εντελώς γι' αυτούς σε αντίστοιχα ποσοστά 20,7% (N=55) και 4,1% (N=11). Τα παιδιά που ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής-ανωτέρας σχολής επιζητούν τη σωστή προετοιμασία των διδασκόντων και να μην κρίνονται από την

εμφάνιση ή τα προηγούμενα σφάλματά τους σε ποσοστά 8,1% (N=13) και 33,1% (N=53) αντίστοιχα. Οι μαθητές των οποίων ο πατέρας ανήκει στους πτυχιούχους Πανεπιστημιακής σχολής επιθυμούν να τους λύνουν τις απορίες τους, λέγοντάς τους «μπράβο» όταν το αξίζουν σε ποσοστά 36,3% (N=29) και 7,5% (N=6). Στις υπόλοιπες περιπτώσεις δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια, σε αντίθεση με τα αγόρια που είναι περισσότερο αντιδραστικά είναι πιο ευαίσθητα στις διαπροσωπικές τους σχέσεις με τους καθηγητές και όχι τόσο σε θέματα μαθησιακά. Τα παιδιά των τεχνικών εντοπίζουν το πρόβλημα στο αν οι καθηγητές μπορούν να επιβληθούν στην τάξη, αναγνωρίζοντας την προσπάθεια των μαθητών και είναι αυτά που πιο εύκολα απορρίπτουν εξ ολοκλήρου τους εκπαιδευτικούς αν δεν τους ικανοποιούν. Όσα παιδιά έχουν πατέρα επιστήμονα-ελεύθερο επαγγελματία ή μισθωτό επιζητούν καλύτερες μαθησιακές συνθήκες οι οποίες εναρμονίζονται, ειδικά για την κατηγορία του επιστήμονα-ελεύθερου επαγγελματία, με την προοδευτική συμπεριφορά του καθηγητή. Αντίθετα, τα παιδιά των οποίων ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία, θεωρούν πολύ σημαντικό να μην ασχολείται ο καθηγητής με τις κακές πράξεις του παρελθόντος ή με την εμφάνισή τους. Το να είναι οι καθηγητές φιλικοί, ενώ μπορούν να υποβάλουν το σεβασμό προς το πρόσωπό τους και την πειθαρχία είναι στοιχεία που εκτιμούν όλα τα παιδιά ανεξαιρέτως του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα τους. Όσα έχουν πατέρα απόφοιτο Δημοτικού είναι πιο αρνητικά απέναντι στο διδακτικό προσωπικό του σχολείου, γι' αυτό μέσα σ' ένα πλαίσιο προοδευτικότητας ελπίζουν ότι οι σχέσεις τους θα βελτιωθούν. Τα παιδιά αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής θεωρούν ότι η εμφάνιση και τα σφάλματα του παρελθόντος δεν πρέπει να στιγματίζουν τον έφηβο θεωρώντας επίσης πολύ σημαντικό, όταν ο καθηγητής μπαίνει στην τάξη να είναι τέλειος γνώστης του γνωστικού αντικειμένου που έχει κατά νου να διδάξει. Τέλος, τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου εστιάζουν την προσοχή τους και τις απαιτήσεις τους στο μαθησιακό χώρο και τον επιζητούμενο έπαινο.

2.3.2.3. Στάσεις

Στη συνέχεια θα μελετήσουμε τον πίνακα 28, ερώτ. 15 «*Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;*»

Με την ερωτηση αυτή ολοκληρώνεται η εικόνα που σχηματίσαμε για τις αντιλήψεις των μαθητών σχετικά με τα διάφορα προβλήματα που απασχολούν την ελληνική κοινωνία. Η πλειοψηφία των μαθητών θεωρεί ότι πρέπει να προσεχθούν γενικά τα κοινωνικά προβλήματα σε ποσοστό 26,4% (περισσότερα ευαισθητοποιημένα είναι τα κορίτσια, τα παιδιά των μισθωτών και των δυο πρώτων μορφωτικών κατηγοριών), η οικονομία 24,6% (πιο ευαισθητοποιημένα είναι τα αγόρια, τα παιδιά αποφοίτων τεχνικής σχολής, των παιδιών που ο πατέρας δεν εξασκεί κάποιο από τα επαγγέλματα που λάβαμε υπόψη μας στην κατηγοριοποίηση), η γλώσσα και ο πολιτισμός 21,1% (ο προβληματισμός αυξάνει στα παιδιά τεχνικών και αποφοίτων τεχνικής σχολής), η εσωτερική πολιτική σε ποσοστό 12,2% (προβληματίζει κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίων που ο πατέρας ανήκει επαγγελματικά στην κατηγορία των μη κατατασσόμενων επαγγελμάτων), η εξωτερική πολιτική 7,5% (πιο έντονα προβληματίζονται τα αγόρια, τα παιδιά των τεχνικών και τα παιδιά αποφοίτων Πανεπιστημίου), η προστασία του περιβάλλοντος σε ποσοστό 4,7% (που προβληματίζει κυρίως τα κορίτσια, τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου και των τεχνικών), ο τουρισμός 1,8% (ευαισθητοποιεί κατά πλειοψηφία τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία και σε μικρό αλλά παρόμοιο ποσοστό όλες τις μορφωτικές κατηγορίες του πατέρα) και ο αθλητισμός 1,7% (που απασχολεί κυρίως τα παιδιά των τεχνικών και αποφοίτων Γυμνασίου).

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
15 Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τη γλώσσα και τον πολιτισμό	64	45,7	21,5	76	54,3	20,8	140	100	21,1
Την εξωτερική πολιτική	32	64	10,8	18	36	4,9	50	100	7,5
Την οικονομία	84	51,5	28,3	79	48,5	21,6	163	100	24,6
Την εσωτερική πολιτική	37	45,7	12,5	44	54,3	12	81	100	12,2
Τα κοινωνικά προβλήματα	64	36,6	21,5	111	63,4	30,3	175	100	26,4
Την προστασία του περιβάλλοντος	5	16,1	1,7	26	83,9	7,1	31	100	4,7
Τον αθλητισμό	7	63,6	2,4	4	36,4	1,1	11	100	1,7
Τον τουρισμό	4	33,3	1,3	8	66,7	2,2	12	100	1,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 27,8 - DF = 7 - P < 0,05

Άρα οι έφηβοι που θα μπουν σε λίγο στο στίβο της ζωής θεωρούν ότι η κατάσταση που επικρατεί στη χώρα μας δεν είναι ρόδινη και ότι για να βελτιωθεί πρέπει να προσεχθούν τομείς όπως η οικονομία, η πολιτιστική μας παράδοση η εσωτερική και εξωτερική μας πολιτική. Τα αγόρια προτιμούν λύσεις πολιτικής βούλησης, πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εν όψει της Ολυμπιάδας του 2.004 αθλητικές προσπάθειες. Αντίθετα τα κορίτσια δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα σε μέτρα που ανακουφίζουν το κοινωνικό σύνολο και βελτιώνουν ποιοτικά και οικονομικά τον τρόπο ζωής των Ελλήνων πολιτών. Ο πατέρας της πρώτης επαγγελματικής κατηγορίας επιδρά στα παιδιά του ώστε να επιλέγουν πλειοψηφικά την οικονομία, την εσωτερική πολιτική και τον τουρισμό, της τρίτης τα κοινωνικά προβλήματα, ενώ της τέταρτης τη γλώσσα και τον πολιτισμό, την εξωτερική πολιτική, την προστασία του περιβάλλοντος και τον αθλητισμό. Τους αποφοίτους Δημοτικού απασχολούν τα κοινωνικά προβλήματα (σε παρόμοιο ποσοστό και τους αποφοίτους Γυμνασίου), τους αποφοίτους Γυμνασίου πέρα από τα κοινωνικά προβλήματα και η προστασία του περιβάλλοντος, της τεχνικής-ανωτέρας σχολής τα πολιτιστικά θέματα και η οικονομία, ενώ τέλος τους αποφοίτους Πανεπιστημίου η εσωτερική και εξωτερική πολιτική της χώρας μας.

Στην ερώτηση 25 «*Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού*», πίνακας 105, έγινε προσπάθεια να ελεγχθεί η παραβατική ή όχι συμπεριφορά των μαθητών. Μόνο το 14,6% των μαθητών παραδέχτηκε ότι έχει προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή σε κάποιον άλλο χώρο, έναντι αυτών που απάντησαν αρνητικά σε ποσοστό 85,4%.

Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» προηγούνται τα αγόρια σε ποσοστό 22,2% (N=66) έναντι των κοριτσιών που απάντησαν θετικά σε ποσοστό 8,5% (N=31). Τα παιδιά που έχουν πατέρα που δεν εντάσσεται σε κάποια επαγγελματική κατηγορία από αυτές που αναφέραμε σε ποσοστό 17,1% (N=36) αποτελούν την πλειοψηφία όσων δήλωσαν ότι έχουν γίνει η αιτία πρόκλησης υλικών φθορών. Ως προς το «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα» δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 105
25 Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	231	40,8	77,8	335	59,2	91,5	566	100	85,4
Ναι	66	68	22,2	31	32	8,5	97	100	14,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 24,8 - DF = 1 - P < 0,05

Συνάγεται λοιπόν το συμπέρασμα ότι τα αγόρια και τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών προκαλούν συχνότερα υλικές ζημιές.

2.3.2.4. Στερεότυπες Αντιλήψεις

Στη συνέχεια, ζητήθηκε να απαντήσουν οι μαθητές στην ερώτηση 19 «*Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι παλιννοστούντες μαθητές*», αναφέροντας πρώτα τα αρνητικά και κατόπιν τα θετικά στοιχεία.

Στο υπό συζήτηση ερώτημα για τους παλιννοστούντες μαθητές τα υποκείμενά μας ανέφεραν σε ποσοστό 40,1% το χαρακτηρισμό «κακοί».

Το χαρακτηρισμό αυτόν επέλεξαν κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 43,3% (N=94) έναντι των αγοριών 36,2% (N=64), οι μαθητές που ο πατέρας τους ανήκει στις δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες σε ίδιο περίπου ποσοστό 42,5% (N=54) και (N=64) και σε παρόμοιο ποσοστό 42% τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου, Πανεπιστημίου και Δημοτικού.

Οι Έλληνες μαθητές έδωσαν για τους παλιννοστούντες εφήβους

α) σε ποσοστό 80,7% το χαρακτηρισμό «καλοί» και

β) σε ποσοστό 22,5% το χαρακτηρισμό «ευγενικοί»

Τους χαρακτηρισμούς αυτούς επέλεξαν σε ποσοστό 83,4% (N=242) και 25,1% (N=74) κυρίως τα κορίτσια, έναντι του 77,2% (N=176) και 19,2% (N=43) των αγοριών.

Το χαρακτηρισμό «καλοί» επέλεξαν κυρίως οι μαθητές που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 82,8% (N=135). Το δεύτερο χαρακτηρισμό «ευγενικοί» προτίμησε η πλειοψηφία των μαθητών που ο πατέρας σε ποσοστό 29% (N=61) ήταν απόφοιτος Γυμνασίου.

Συνάγεται το συμπέρασμα, από τα παραπάνω, ότι τα κορίτσια έχουν πιο σαφή αντίληψη για την εικόνα των παλιννοστούντων Ελληνοπαίδων, αφού αυτά πλειοψηφούν στους θετικούς αλλά και στους αρνητικούς χαρακτηρισμούς. Ως προς το επάγγελμα του πατέρα στους κακούς χαρακτηρισμούς πλειοψηφούν τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στις δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες και οι απόφοιτοι όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, εκτός από τους αποφοίτους τεχνικής-ανωτέρας σχολής που μειοψηφούν. Αντίστροφα, στους καλούς χαρακτηρισμούς προηγούνται τα ποσοστά των παιδιών των επαγγελματιών που δεν εντάσσονται σε κάποια συγκεκριμένη κατηγορία και των αποφοίτων Γυμνασίου.

Στον αντίστοιχο πίνακα 62 παραθέτουμε σε πλήρη μορφή τα σχετικά επίθετα που επέλεξαν οι Έλληνες μαθητές για να χαρακτηρίσουν αρνητικά τους παλιννοστούντες, με τα αντίστοιχα ποσοστα τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 62
19 Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι παλιννοστούντες Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κακοί	64	40,5	36,2	94	59,5	43,3	158	100	40,1
Διαφορετικοί	30	55,6	16,9	24	44,4	11,1	54	100	13,7
Επιφυλακτικοί	11	39,3	6,2	17	60,7	7,8	28	100	7,1
Αφιλόξενοι	3	30	1,7	7	70	3,2	10	100	2,5
Αλαζόνες	26	51	14,7	25	49	11,5	51	100	12,9
Άδικοι	3	100	1,7	-	-	-	3	100	0,8
Πονηροί	10	45,5	5,6	12	54,5	5,5	22	100	5,6
Φτωχοί	12	60	6,8	8	40	3,7	20	100	5,1
Ανθέλληνες	-	-	-	4	100	1,8	4	100	1
Επιδεικτικοί	1	33,3	0,6	2	66,7	0,9	3	100	0,8
Χαζοί	1	33,3	0,6	2	66,7	0,9	3	100	0,8
Μοναχικοί	7	38,9	4	11	61,1	5,1	18	100	4,6
Φοβισμένοι	9	45	5,1	11	55	5,1	20	100	5,1
Σύνολο	177	44,9	100	217	55,1	100	394		100

Δεν απάντησαν 269
x2= 15,1 - DF = 12 - P < 0,05

Αρνητικοί χαρακτηρισμοί, ιεραρχικά, είναι οι ακόλουθοι: Κακοί, διαφορετικοί, αλαζόνες, επιφυλακτικοί, πονηροί, φτωχοί, φοβισμένοι, μοναχικοί, χωρίς πατρίδα (απάτριδες), ανθέλληνες, άδικοι, επιδεικτικοί, χαζοί.

Στους πίνακες 63-64 παρατίθενται σε πλήρη μορφή και οι δυο επιλογές που έδωσαν τα υποκείμενα στη θετική τους μορφή. Ως θετικά χαρακτηριστικά για τους Έλληνες αναφέρονται τα επίθετα:
Καλοί, ίδιοι, ευγενικοί, πατριώτες, έξυπνοι, ανεξάρτητοι, ευχάριστοι, αδικημένοι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 63
19 Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι παλιννοστούντες Έλληνες;
β. Θετικά στοιχεία. Πρώτη επιλογή

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοί	176	42,1	77,2	242	57,9	83,4	418	100	80,7
Ίδιοι	52	52	22,8	48	48	16,6	100	100	19,3
Σύνολο	228	44	100	290	56	100	518		100

Δεν απάντησαν 145
x2= 3,2 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 64
19 Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι παλιννοστούντες Έλληνες;
γ Θετικά στοιχεία Δεύτερη επιλογή

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αδικημένοι	4	57,1	1,8	3	42,9	1	7	100	1,3
Καλοί	85	43,6	37,9	110	56,4	37,3	195	100	37,6
Ευγενικοί	43	36,8	19,2	74	63,2	25,1	117	100	22,5
Ευχάριστοι	12	66,7	5,4	6	33,3	2	18	100	3,5
Έξυπνοι	21	43,8	9,4	27	56,3	9,2	48	100	9,2
Ανεξάρτητοι	14	37,8	6,3	23	62,2	7,8	37	100	7,1
Πατριώτες	45	46,4	20,1	52	53,6	17,6	97	100	18,7
Σύνολο	224	43,2	100	295	56,8	100	519		100

Δεν απάντησαν 144
x2= 7,4 - DF = 6 - P < 0,05

2.3.3.5. Ελεύθερος χρόνος

Στη συνέχεια μπορεί να ανατρέξει κάποιος στους πίνακες 107-122 και 123-128 που έγιναν ήδη αντικείμενο σε προηγούμενες ενότητες (π.χ. στη πολιτισμική - διαπολιτισμική ταυτότητα). Οι εκφωνήσεις των σχετικών ερωτήσεων 27 και 28 ήταν «*Πώς διασκεδάζεις*» και «*Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου με τι ασχολήθηκες*».

Η επόμενη ερώτηση 29 «*Ποιο είναι το χόμπι σου*» είναι σχετική με τις προηγούμενες Στους πίνακες 129-136, παρατηρούμε ότι τα παιδιά ανάλογα με τα ποσοστά που έδωσαν ασχολούνται με τη γυμναστική-αθλητισμό, τη μουσική, με κάποιο απροσδιόριστο χόμπι, το χορό, ως καλλιτεχνικές δραστηριότητες, το διάβασμα, τους φίλους και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Το **διάβασμα** επέλεξαν σε χαμηλό ποσοστό το 4,7% των μαθητών. Παρατηρείται ότι τα κορίτσια σε ποσοστό 6,8% (N=25) διαβάζουν περισσότερο από τα αγόρια. Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των τεχνικών σε παρόμοιο ποσοστό 6,5% (N=17) και (N=3) κατά πλειοψηφία αγαπούν το διάβασμα. Επίσης το ίδιο παρατηρείται για τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου σε ποσοστό 6% (N=16).

ΠΙΝΑΚΑΣ 129
29 Ποιο είναι το χόμπι σου;
α Το διάβασμα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	291	46	98	341	54	93,2	632	100	95,3
Ναι	6	19,4	2	25	80,6	6,8	31	100	4,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,5 - DF = 1 - P < 0,05

Το αντίθετο ακριβώς παρατηρείται στην επιλογή της **γυμναστικής** που το ποσοστό θετικών απαντήσεων είναι 56,6%. Τα αγόρια προτιμούν την άθληση σε ποσοστό 71% (N=211) περισσότερο από τα κορίτσια. Τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 63% (N=29) αποτελούν την πλειοψηφία όσων αγαπούν την ενασχόληση με τη γυμναστική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 130
29 Ποιο είναι το χόμπι σου.
β Η γυμναστική - αθλητισμός

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	86	29,9	29	202	70,1	55,2	288	100	43,4
Ναι	211	56,3	71	164	43,7	44,8	375	100	56,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 45,9 - DF = 1 - P < 0,05

Η **μουσική** έλκει το 24,4% σε αντίθεση με το 75,6% των μαθητών που δεν την επέλεξαν. Παρατηρείται ότι τα κορίτσια δείχνουν πιο ευαίσθητα στο άκουσμα της μουσικής, σε ποσοστό 31,4% (N=115) από τα αγόρια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 131
29 Ποιο είναι το χόμπι σου.
γ Η μουσική

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	250	49,9	84,2	251	50,1	68,6	501	100	75,6
Ναι	47	29	15,8	115	71	31,4	162	100	24,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 21,5 - DF = 1 - P < 0,05

Για το **χορό**, το ποσοστό θετικών απαντήσεων ήταν 8,4% και ενδιαφέρονται κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 14,2% (N=52). Για το χορό ενδιαφέρεται επίσης η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 9,8% (N=14) που ο πατέρας ασκεί κάποιο μισθωτό επάγγελμα και είναι απόφοιτος Δημοτικού σε ποσοστό 12,1% (N=19).

ΠΙΝΑΚΑΣ 132
29 Ποιο είναι το χόμπι σου.
δ Ο χορός

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	293	48,3	98,7	314	51,7	85,8	607	100	91,6
Ναι	4	7,1	1,3	52	92,9	14,2	56	100	8,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 35,0 - DF = 1 - P < 0,05

Οι **φίλοι**, σε ποσοστό 2,4% επί του συνόλου, ενδιαφέρουν κυρίως τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι μη κατατασσόμενος επαγγελματίας σε ποσοστό 3,8% (N=8). Το ίδιο πιστεύουν και τα παιδιά των πτυχιούχων Πανεπιστημίου που κατά πλειοψηφία σε ποσοστό 3,8% (N=3) επέλεξαν αυτόν τον τρόπο για να περνούν ευχάριστα τον ελεύθερο χρόνο τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 133
29 Ποιο είναι το χόμπι σου.
ε. Οι φίλοι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	291	45	98	356	55	97,3	647	100	97,6
Ναι	6	37,5	2	10	62,5	2,7	16	100	2,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,3 - DF = 1 - P > 0,05

Οι **καλλιτεχνικές δραστηριότητες**, σε ποσοστό 8% επί του συνόλου, φαίνεται ότι έλκουν κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 12,6% (N=46), έναντι του 2,4% (N=7) των αγοριών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 134
29 Ποιο είναι το χόμπι σου.
στ. Καλλιτεχνικές δραστηριότητες

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	290	47,5	97,6	320	52,5	87,4	610	100	92
Ναι	7	13,2	2,4	46	86,8	12,6	53	100	8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 23,2 - DF = 1 - P < 0,05

Σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα τα παιδιά ασχολούνται με τους **ηλεκτρονικούς υπολογιστές** σε ποσοστό 2%. Από αυτά τα αγόρια σε ποσοστό 3,7% (N=11) και τα παιδιά που ο πατέρας ασχολείται με κάποιο μη κατατασσόμενο επάγγελμα ή είναι επιστήμονας-ελεύθερος επαγγελματίες σε ίδιο περίπου ποσοστό 3% έχουν στρέψει το ενδιαφέρον τους περισσότερο από τα υπόλοιπα στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Το ίδιο παρατηρείται και για τα παιδιά αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 7,5% (N=6).

ΠΙΝΑΚΑΣ 135
29 Ποιο είναι το χόμπι σου;
ζ Computers

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	286	44	96,3	364	56	99,5	650	100	98
Ναι	11	84,6	3,7	2	15,4	0,5	13	100	2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,5 - DF = 1 - P < 0,05

Τέλος, **κάποιο άλλο** χόμπι δήλωσαν ότι έχουν σε συνολικό ποσοστό 11,3%, ενώ 88,7% των μαθητών ασχολείται με κάποιο από τα παραπάνω ενδιαφέροντα. Σε αντίστοιχα ποσοστά 16,1% (N=23) και 14,6% (N=23) τα παιδιά των μισθωτών και των αποφοίτων Δημοτικού δήλωσαν κάποια άλλη δραστηριότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 136
29 Ποιο είναι το χόμπι σου;
η Κάποιο άλλο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	251	42,7	84,5	337	57,3	92,1	588	100	88,7
Ναι	46	61,3	15,5	29	38,7	7,9	75	100	11,3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,3 - DF = 1 - P < 0,05

Συμπερασματικά τα κορίτσια αγαπούν το διάβασμα, τη μουσική, το χορό, τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Τα αγόρια αγαπούν άλλες λύσεις για να περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους, όπως τη γυμναστική και τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Ως προς το επάγγελμα του πατέρα οι δυο πρώτες κατηγορίες προτιμούν τη χρήση κομπιούτερ, τα παιδιά των μισθωτών το χορό ή κάποιο αδιευκρίνιστο, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών εκδηλώνουν αδυναμία στους φίλους τους, ενώ το διάβασμα αγαπούν τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των τεχνικών. Η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι πτυχιούχος αγαπά τους φίλους και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού προτιμούν το χορό ή κάποιο άλλο αδιευκρίνιστο χόμπι. Τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου προτιμούν το διάβασμα.

2.3.2.6. Σχολική προσαρμογή-Προσδοκίες για το μέλλον

Στη συνέχεια, θελήσαμε να ελέγξουμε ποιο είναι το παιδαγωγικό πλαίσιο μέσα στο οποίο κινούνται οι μαθητές και ποιες είναι οι βλέψεις τους για το επαγγελματικό τους μέλλον. Γι' αυτό θέσαμε μια σειρά ερωτήσεων αναφέρονται στην επιθυμία ή όχι των

υποκειμένων του δείγματός μας να σπουδάσουν και στις εναλλακτικές λύσεις που προτείνουν για τη μελλοντική τους επαγγελματική αποκατάσταση.
Οι πίνακες 3-6 της ερώτησης 12, όπως μπορεί κάποιος να διαπιστώσει, έχουν γίνει ήδη αντικείμενο μελέτης σε άλλες περιπτώσεις. Έτσι θα μπορούσαν να βοηθήσουν και στη συγκέντρωση διαφόρων στοιχείων που αφορούν στη σχολική προσαρμογή των ντόπιων εφήβων.

Σύμφωνα με τον πίνακα 9, στην ερώτηση 12 ε. «*Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο;*» παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των υποκειμένων ενδιαφέρεται ανάλογα με τη σειρά των ποσοστών για τα Μαθηματικά, την Ιστορία, τα Νέα Ελληνικά, τη Φυσική-Χημεία, τα Αρχαία Ελληνικά, τη Γυμναστική, για κανένα από όλα τα μαθήματα, την Ψυχολογία-Κοινωνιολογία, τη Βιολογία, τις ξένες γλώσσες και τη Γεωγραφία σε αντίστοιχα ποσοστά 25,5%, 13,4%, 12,7%, 11,6%, 9,2%, 8,3%, 7,7%, 3,9%, 3,6%, 2,4% και 1,7%. Σε αθροιστικά ποσοστά οι Έλληνες μαθητές ενδιαφέρονται σε ποσοστό 39,9% για τα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης (γλωσσικά μαθήματα, Ιστορία, Ψυχολογία, Κοινωνιολογία), σε ποσοστό 42,4% για της πρακτικής κατεύθυνσης (Μαθηματικά, Φυσική-Χημεία, Βιολογία και Γεωγραφία) και για όλα τα άλλα σε ποσοστό 18,4%.

Βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς το φύλο των μαθητών. Διαπιστώθηκε ότι τα αγόρια και τα κορίτσια δείχνουν σε ίδιο περίπου ποσοστό 8% αδιαφορία για όλα τα μαθήματα, ενώ τα αγόρια προτιμούν τα Μαθηματικά, την Ιστορία, τη Φυσική-Χημεία, τη Γεωγραφία και τη Γυμναστική περισσότερο από τις συμμαθήτριές τους που δείχνουν σαφή προτίμηση στα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης και τη Βιολογία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
12 δ Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	25	49	8,4	26	51	7,1	51	100	7,7
Γυμναστική	33	60	11,1	22	40	6	55	100	8,3
Ξένες γλώσσες	9	56,3	3	7	43,8	1,9	16	100	2,4
Νέα Ελληνικά	19	22,6	6,4	65	77,4	17,8	84	100	12,7
Ιστορία	46	51,7	15,5	43	48,3	11,7	89	100	13,4
Μαθηματικά	82	48,5	27,6	87	51,5	23,8	169	100	25,5
Φυσική – Χημεία	45	58,4	15,2	32	41,6	8,7	77	100	11,6
Βιολογία	9	37,5	3	15	62,5	4,1	24	100	3,6
Γεωγραφία	6	54,5	2	5	45,5	1,4	11	100	1,7
Ψυχολογία – Κοινωνιολογία	7	26,9	2,4	19	73,1	5,2	26	100	3,9
Αρχαία Ελληνικά	16	26,2	5,4	45	73,8	12,3	61	100	9,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 44,3 - DF = 10 - P < 0,05

Κατά την ανάλυση διακύμανσης παρατηρήθηκε επίσης στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων στην τιμή F 0,01. Σε συνολικό Μ.Ο. 5,67 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 5,90 και στα 5,39 αγόρια Μ.Ο. 5,39.

Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των κοριτσιών υπερβαίνει κατά 9% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 4% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ 11)

Ως προς το «επαγγελμα του πατέρα» δε βρέθηκε στατιστική διαφοροποίηση.
Παρατηρούμε ότι ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα για φιλολογικά μαθήματα ενδιαφέρονται κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού- Γυμνασίου (Γλώσσα, Ιστορία) σε παρόμοιο ποσοστό 15%, τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής σχολής (Ψυχολογία-Κοινωνιολογία) και των πτυχιούχων (Αρχαία). Για μαθήματα πρακτικής κατεύθυνσης ενδιαφέρονται κυρίως τα παιδιά των πτυχιούχων. Κανένα μάθημα δεν ενδιαφέρει ιδιαίτερα τους μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού ή τεχνικής-ανώτερης σχολής, το ποσοστό των οποίων είναι παρόμοιο 8,5%.
Βγαίνει λοιπόν το συμπέρασμα ότι τα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης έλκουν τα κορίτσια, τις δυο πρώτες ηλικιακές ομάδες και τα παιδιά που ο πατέρας είναι κατά κύριο λόγο απόφοιτος Δημοτικού-Γυμνασίου ή ανώτερης τεχνικής σχολής. Αυτό δεν ισχύει για την Ψυχολογία-Κοινωνιολογία και τα Αρχαία που ο πατέρας ανήκει στις δυο τελευταίες μορφωτικές κατηγορίες.

Η προτίμηση των φιλολογικών μαθημάτων δικαιολογείται ίσως από το ότι για τον πατέρα που είναι απόφοιτος Δημοτικού-Γυμνασίου η αγάπη για τα γλωσσικά μαθήματα πιθανόν να επηρεάζεται από την επιθυμία να προσφέρει στο παιδί του όσα ο ίδιος στερήθηκε και να το βοηθήσει να καλλιεργήσει τις γλωσσικές του ικανότητες με στόχο την καλύτερη και ευκολότερη προσαρμογή του στο κοινωνικό περιβάλλον που ζει.

Στον επόμενο πίνακα 10 *Ποιο μάθημα δε σου αρέσει καθόλου;*
Για όλα τα μαθήματα δείχνουν αδιαφορία οι μαθητές σε ποσοστό 9,7% και στη συνέχεια για τη Γλώσσα 21,6%, τη Βιολογία 17,2 %, τα Θρησκευτικά 16,9%, τα Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος 11,8%, τη Γεωγραφία 8,6%, τα Αρχαία Ελληνικά 4,8%, τη Φιλοσοφία 2,9%, τα Μαθηματικά 2,1%, την Ψυχολογία 2% και για τη Φυσική-Χημεία 1,8%.

Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» ενώ τα κορίτσια δείχνουν σαφή προτίμηση σε σύγκριση με τα αγόρια στα μαθήματα Σ.Δ.Π., Γλώσσα, Φιλοσοφία, Ψυχολογία και Θρησκευτικά, το αντίθετο ισχύει για όλα τα υπόλοιπα μαθήματα στα οποία τα αγόρια πλειοψηφούν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
12 ε. Ποιο μάθημα δε σου αρέσει καθόλου;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όλα	31	48,4	10,4	33	51,6	9	64	100	9,7
Ιστορία	4	80	1,3	1	20	0,3	5	100	0,8
Μαθηματικά	9	64,3	3	5	35,7	1,4	14	100	2,1
Φυσική – Χημεία	10	83,3	3,4	2	16,7	0,5	12	100	1,8
Αρχαία Ελληνικά	18	56,3	6,1	14	43,8	3,8	32	100	4,8
Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος	26	33,3	8,8	52	66,7	14,2	78	100	11,8
Γλώσσα	48	33,6	16,2	95	66,4	26	143	100	21,6
Θρησκευτικά	37	33	12,5	75	67	20,5	112	100	16,9
Φιλοσοφία	8	42,1	2,7	11	57,9	3	19	100	2,9
Ψυχολογία	4	30,8	1,3	9	69,2	2,5	13	100	2
Γεωγραφία	28	49,1	9,4	29	50,9	7,9	57	100	8,6
Βιολογία	74	64,9	24,9	40	35,1	10,9	114	100	17,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 51,7 - DF = 11 - P < 0,05

Ως προς το «επάγγελμα του πατέρα» δε βρέθηκε στατιστική διαφοροποίηση.

Ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα παρατηρήθηκε ότι σε μεγαλύτερο ποσοστό οι μαθητές που έχουν πατέρα απόφοιτο Δημοτικού δεν έχουν καλές σχέσεις με τα Μαθηματικά σε ποσοστό 4,5% (N=7) και τη Γλώσσα σε 28,7% (N=45). Τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου δυσκολεύονται στη Φυσική-Χημεία σε ποσοστό 3,4% (N=9), των τεχνικής-ανώτερης σχολής στην Ιστορία σε ποσοστό 1,9% (N=3), στα Σ.Δ.Π. σε ποσοστό 13,1% (N=21), στη Φιλοσοφία 4,4% (N=7) στη Γεωγραφία 9,4% (N=15) και τη Βιολογία σε ποσοστό 21,9% (N=35). Αντίστοιχα, τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου δεν αγαπούν όλα τα μαθήματα σε ποσοστό 15% (N=12), τα Αρχαία σε 7,5% (N=6), τα Θρησκευτικά σε 21,3% (N=17), την Ψυχολογία σε 2,5% (N=2) και τη Γεωγραφία σε 16,3% (N=13).

Συμπερασματικά τα αγόρια, τα παιδιά των έμμισθων επαγγελματιών και των αποφοίτων Πανεπιστημίου, τεχνικής-ανωτέρας σχολής δεν επιλέγουν κατά κύριο λόγο τα θεωρητικής κατεύθυνσης μαθήματα (γλωσσικά μαθήματα, ξένη γλώσσα και Ψυχολογία-Κοινωνιολογία, Θρησκευτικά, Φιλοσοφία). Αντίθετα τα κορίτσια, τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού-Γυμνασίου δείχνουν προτίμηση στα γλωσσικά μαθήματα, απορρίπτοντας σε μεγαλύτερα ποσοστά τα πρακτικής κατεύθυνσης μαθήματα. Πάντως, πρέπει να παρατηρησουμε ότι τα αγόρια είναι πιο αρνητικά σε ό,τι αφορά τη διδακτική ύλη των μαθηματων, αφού παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά από τα κορίτσια ακόμη και στα μαθήματα που θεωρούνται ότι προτιμούνται από τα αγόρια και ότι τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού εξαιρούνται και δείχνουν σαφείς δυσκολίες στο μάθημα των Νέων Ελληνικών. Αξιοσημείωτο επίσης είναι το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό παιδιών που απορρίπτουν παντελώς την ύλη του σχολείου και τα αναλυτικό πρόγραμμα είναι τα παιδιά των πτυχιούχων

Σύμφωνα με τους επόμενους πίνακες 11-14, στην ερώτηση 12 στ. «*Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα;*» οι περισσότεροι από τους μαθητές δεν έχουν βοήθεια από κάποιο πρόσωπο σε ποσοστό 38,2%, ώστε να προετοιμάζονται καλύτερα στα μαθήματα τους. Εκτός από τον πατέρα και τη μητέρα από κάποιο άλλο πρόσωπο βοηθούνται οι έφηβοι σε ποσοστό 23,2%. Όταν οι μαθητές δέχονται βοήθεια από κάποιο άλλο πρόσωπο, πέρα από τη μητέρα και τον πατέρα, συνήθως πρόκειται για καθηγητή σε ποσοστό 17,2%, συγγενικό πρόσωπο σε ποσοστό 5,7% ή τέλος, κάποιον φίλο σε ποσοστό 0,3%.
Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» σε καμία από τις ερωτήσεις αυτές δε βρέθηκε στατιστική διαφοροποίηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
12.στ Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα;
δ Κάποιος άλλος, ποιος;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δε με βοηθάει κανένας	229	45	77,1	280	55	76,5	509	100	76,8
Φίλος	1	50	0,3	1	50	0,3	2	100	0,3
Καθηγητής	47	41,2	15,8	67	58,8	18,3	114	100	17,2
Συγγενής	20	52,6	6,7	18	47,4	4,9	38	100	5,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
12 ζ Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα;
ε κανένας

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι (με βοηθάει κάποιος	113	44,7	38	140	55,3	38,3	253	100	38,2
Ναι (δε με βοηθάει κανένας)	184	44,9	62	226	55,1	61,7	410	100	61,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,0 - DF = 1 - P > 0,05

Όταν οι έφηβοι δέχονται από κάποιον άλλον βοήθεια, εκτός του πατέρα και της μητέρας δεν παρατηρείται στατιστική διαφοροποίηση ως προς «το επάγγελμα του πατέρα»
Το πρόσωπο που βοηθά τα παιδιά, εκτός από τους πατέρα-μητέρα, είναι ή φίλος για όσους ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής σχολής ή καθηγητής για όσους είναι απόφοιτος Γυμνασίου ή συγγενής για όσους είναι απόφοιτοι Δημοτικού σε αντίστοιχα ποσοστά 1,3% (N=2), 18,8% (N=50) και 7,6% (N=12).

Γενικά η εικόνα που σχηματίζουμε μας πληροφορεί ότι η πλειοψηφία των Ελλήνων μαθητών δεν έχει επιπλέον βοήθεια στο σπίτι για να καλύψει τα γνωστικά της κενά, όμως υπαρχει και ένα μεγάλο ποσοστό εφήβων που αναγκάζεται να δεχτεί ενισχυτική διδασκαλία και ότι η βοήθεια αυτή προέρχεται από κάποιον καθηγητή, από τη μητέρα και

τον πατέρα των μαθητών, ιδιαίτερα όταν αυτός κατέχει τις ανάλογες γνώσεις αφού είναι πτυχιούχος, ή τέλος από κάποιον συγγενή, ενώ υπάρχουν και ελάχιστοι μαθητές που συνεργάζονται με κάποιον φίλο.

Ο πίνακας 20 αναφέρεται στο αν τα παιδιά γνώρισαν τους φίλους τους στο σχολείο από την ερώτηση 13 «*Πού γνώρισαν οι μαθητές τους φίλους τους*».

Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0,77 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 0,74 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 0,81. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο των αγοριών υπερβαίνει κατά 9% το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 5% το γενικό Μ.Ο. (βλ παρ 11)

Γενικά οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δημιουργήσουν νέες φιλίες στο σχολείο που φοιτούν σε ποσοστό 77,5%.

Στο σχολείο δημιούργησαν τις παρέες τους τα παιδιά κατά κύριο λόγο των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 80,7% (N=213) και των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 86,3% (N=69).

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
13 δ Πού τους γνώρισες;
1 στο σχολείο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οχι	54	36,2	18,2	95	63,8	26	149	100	22,5
Ναι	243	47,3	81,8	271	52,7	74	514	100	77,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5.6 - DF = 1 - P < 0.05

Επομένως τους φίλους τους γνώρισαν μεταξύ των άλλων στο σχολικό χώρο που φοιτούν οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου και τα παιδιά των δυο πρώτων επαγγελματικών κατηγοριών.

Για να σκιαγραφήσουμε το γνωστικό επίπεδο των γηγενών εφήβων επιλέξαμε την ακόλουθη σειρά ερωτήσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 65
20 α Ποιος ποιητής έγραψε τη Ρωμιοσύνη ; Ο Ν. Βρεττάκος, ο Γ. Ρίτσος, ο Οδ. Ελύτης, ο Κ. Καβάφης

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	201	42,9	67,7	267	57,1	73	468	100	70,6
Λάθος	32	50,8	10,8	31	49,2	8,5	63	100	9,5
Δεν γνωρίζω	64	48,5	21,5	68	51,5	18,6	132	100	19,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2.2 - DF = 2 - P < 0.05

Στον πίνακα 65, ερώτηση 20 α, οι απαντήσεις των μαθητών ήταν σωστές σε ποσοστό 70,6% λανθασμένες 9,5%. Οι μαθητές που αγνοούσαν την απάντηση

αντιπροσωπεύονται με ποσοστό 19,9%. Τα κορίτσια [ποσοστό 73% (N=267)] προηγούνται κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες των αγοριών όσον αφορά τις σωστές απαντήσεις, αντίθετα τα αγόρια προηγούνται στις λανθασμένες και αναπάντητες κατά δύο και τρεις αντίστοιχα ποσοστιαίες μονάδες.

Τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου αποτελούν την πλειοψηφία των μαθητών που απάντησαν ορθά, ενώ όσο μειώνεται το γνωστικό επίπεδο του πατέρα μειώνονται και οι γνώσεις για την ποίηση. Πάντως η πλειοψηφία των αναποφάσιστων μαθητών ήταν παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου σε ποσοστό 22,9% (N=61). Ως προς το "επάγγελμα" του πατέρα σωστά απάντησαν κυρίως τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 73,5% (N=194), λανθασμένα των μισθωτών σε ποσοστό 12,6% (N=18). Αδιαφόρησαν περισσότερο τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 28,3% (N=13).

Στον πίνακα 66 παρουσιάζονται οι απαντήσεις στην ερώτηση «Πού γεννήθηκε ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης;».

Σωστά απάντησε το 63,3% των μαθητών, λανθασμένα το 11,6% και «Δε γνωρίζω» το 25%. Η γενική εικόνα των απαντήσεων ως προς το «φύλο» των υποκειμένων παραμένει η ίδια, όπως και στην προηγούμενη ερώτηση. Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των μαθητών που δήλωσαν ότι ο πατέρας τους εργάζεται απασχολούμενος με κάποιο μη κατατασσόμενο επάγγελμα σε ποσοστό 68,1% (N=143) επέλεξε τη σωστή απάντηση στην ερώτηση. Λανθασμένα απάντησε η πλειοψηφία των παιδιών που έχουν πατέρα μισθωτό σε ποσοστό 18,1% (N=15) και τέλος δεν προσπάθησαν καθόλου να βρουν την ορθή λύση οι μαθητές που έχουν πατέρα τεχνικό σε ποσοστό 32,6% (N=15).

ΠΙΝΑΚΑΣ 66
20 β Που γεννηθηκε ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης; στη Σάμο, στην Κρήτη, στην Κέρκυρα, στη Σκιαθο

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	180	42,9	60,6	240	57,1	65,6	420	100	63,3
Λάθος	37	48,1	12,5	40	51,9	10,9	77	100	11,6
Δεν γνωρίζω	80	48,2	26,9	86	51,8	23,5	166	100	25
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1.7 - DF = 2 - P < 0.05

Τα δεδομένα στην επόμενη ερώτηση «Πότε κατέλαβαν οι Τούρκοι την Κωνσταντινούπολη;» μας δείχνουν την ίδια γενική εικόνα αφού «Σωστά» απάντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 83,7%, «λανθασμένα» σε ποσοστό 5,1% και «Δε γνωρίζω» σε ποσοστό 11,2%.

Τα παιδιά που σε μεγαλύτερο ποσοστό απάντησαν σωστά είναι τα κορίτσια, τα παιδιά με πατέρα που ανήκει στη δεύτερη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστά 85,8% (N=314) και 86,7% (N=229), τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε παρόμοιο ποσοστό 91,3% (N=73) με τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου. Απάντησαν λανθασμένα κυρίως τα αγόρια, επίσης τα παιδιά των επαγγελματιών της δεύτερης κατηγορίας σε αντίστοιχα ποσοστά 7,1% (N=21) και 6,1% (N=16) και σε ποσοστό 9,4% (N=15) τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου. Τέλος, «Δε γνωρίζω» απάντησαν κατά πλειοψηφία τα αγόρια, τα παιδιά των μισθωτών σε ποσοστά 11,8% (N=35), 14% (N=20) {παρόμοιο ποσοστό έδωσαν και τα παιδιά των μη κατασσομένων επαγγελματιών και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 5,1% (N=8). Κανένα παιδί από αυτά που έχουν πατέρα πτυχιούχο δεν έκανε αυτήν την επιλογή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 67
20 γ Πότε κατέλαβαν οι Τούρκοι την Κων/πολη ;

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	241	43,4	81,1	314	56,6	85,8	555	100	83,7
Λάθος	21	61,8	7,1	13	38,2	3,6	34	100	5,1
Δεν γνωρίζω	35	47,3	11,8	39	52,7	10,7	74	100	11,2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,5 - DF = 2 - P < 0,05

Στους επόμενους πίνακες,
«Η 28η Οκτωβρίου τι γιορτή είναι;» (πίνακας 68)
«Σωστά» απάντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 92,2%, «λανθασμένα» σε ποσοστό 5,9% και «Δε γνωρίζω» σε ποσοστό 2%. «Σωστά» απάντησαν σε μεγαλύτερο ποσοστό τα κορίτσια, τα παιδιά όσων ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία δηλαδή σε ποσοστά 93,2% (N=341), 94,3% (N=198). Επίσης τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου και Πανεπιστημίου σε παρόμοιο ποσοστό 95%. «Λανθασμένα» απάντησαν τα αγόρια σε ποσοστό 7,7% (N=23), ενώ οι μαθητές που ο πατέρας τους ανήκει στην τέταρτη επαγγελματική κατηγορία και είναι απόφοιτος τεχνικής σχολής, προηγούνται των υπολοίπων στις λανθασμένες απαντήσεις με ποσοστό 8,7% (N=4) και 9,4% (N=15). Στην απάντηση «Δε γνωρίζω» προηγούνται με λίγο μεγαλύτερο ποσοστό τα κορίτσια, τα παιδιά των τεχνικών με ποσοστό 6,5% (N=3) και των αποφοίτων Δημοτικού ποσοστό 5,1% (N=8).

ΠΙΝΑΚΑΣ 68
20 δ Η 28η Οκτωβριου τι γιορτή είναι , εθνική, θρησκευτική και τα δυο.

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	270	44,2	90,9	341	55,8	93,2	611	100	92,2
Λάθος	23	59	7,7	16	41	4,4	39	100	5,9
Δεν γνωρίζω	4	30,8	1,3	9	69,2	2,5	13	100	2
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,2 - DF = 2 - P < 0,05

«Τι πολίτευμα έχει η Ελλάδα;» (πίνακας 69).

«Σωστά» απάντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 75%, «λανθασμένα» σε ποσοστό 19,9% και «Δε γνωρίζω» σε ποσοστό 5,1%. Οι μαθητές που απάντησαν σωστά είναι κυρίως τα αγόρια με ποσοστό 80,5% (N=239), έναντι των κοριτσιών 70,5% (N=258), τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 80,3% (N=212) και τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 83,8% (N=67), ενώ λανθασμένα και «Δε γνωρίζω» απάντησαν κυρίως τα κορίτσια. Λανθασμένα απάντησαν, κατά πλειοψηφία, όσα παιδιά έχουν πατέρα μισθωτό σε ποσοστό 32,2% (N=46), σε ποσοστό 21,8% (N=58) έχουν πατέρα απόφοιτο Γυμνασίου. Τέλος, αναποφάσιστοι ήταν σε ποσοστό 13% (N=6) όσοι μαθητές έχουν πατέρα τεχνικό ή πατέρα απόφοιτο Δημοτικού σε ποσοστό 7,6% (N=12).

ΠΙΝΑΚΑΣ 69
20 ε Τι πολίτευμα έχει η Ελλάδα κοινοβουλευτική δημοκρατία, δημοκρατία , προεδρευομενη κοινοβουλευτική δημοκρατία

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	239	48,1	80,5	258	51,9	70,5	497	100	75
Λάθος	50	37,9	16,8	82	62,1	22,4	132	100	19,9
Δεν γνωρίζω	8	23,5	2,7	26	76,5	7,1	34	100	5,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 10,9 - DF = 2 - P < 0,05

Στον πίνακα 70, «Πού ανήκει η Ζάκυνθος» Οι μαθητές σε ποσοστό 86,3% γνώριζαν τη σωστή απάντηση, σε ποσοστό 7,4% δεν τη γνώριζαν και σε ποσοστό 6,3% απάντησαν λανθασμένα.

Τα αγόρια σε λίγο μεγαλύτερα ποσοστά απάντησαν σωστά και λανθασμένα, ενώ τα κορίτσια, κατά πλειοψηφία, δεν επιχείρησαν καθόλου να βρουν τη σωστή απάντηση.

Ως προς τη μεταβλητή «επαγγελμα του πατέρα», «σωστά» απάντησε σε ποσοστό 89,4% (N=236) η πλειοψηφία των μαθητών που είχαν πατέρα επιστήμονα-ελεύθερο επαγγελματία, «λάθος» σε ποσοστό 9% (N=19) τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί μη κατατασσόμενο επάγγελμα, και «δε γνωρίζω» απάντησαν σε ποσοστό 10,9% (N=5) τα παιδιά των τεχνικών. Η μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα μας έδωσε

τα εξής πλειοψηφικά ποσοστά: «Λάθος» 90% (N=72) για τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου, «Σωστό» - «Λάθος» 9,6% (N=15) και 8,9% (N=14) αντίστοιχα, για τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 70
20 στ Η Ζάκυνθος ανήκει στα Δωδεκάνησα, στις Κυκλάδες, στα Επτάνησα, στις Σποράδες

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	258	45,1	86,9	314	54,9	85,8	572	100	86,3
Λάθος	24	49	8,1	25	51	6,8	49	100	7,4
Δεν γνωρίζω	15	35,7	5,1	27	64,3	7,4	42	100	6,3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 2 - P < 0,05

Στην ερώτηση «Πότε γιορτάζουμε το Τριώδιο;»,
οι μαθητές απάντησαν σε ποσοστό 81,9% «σωστά», «λάθος» απάντησαν σε 7,8% και «δε γνωρίζω» σε 10,3%.
Ως προς το «φύλο» διαπιστώθηκε ότι τα κορίτσια προηγούνται των αγοριών στις σωστές απαντήσεις, ενώ τα αγόρια στις λανθασμένες και αναπάντητες περιπτώσεις. Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Γυμνασίου σε ποσοστό 84,6% (N=225) πλειοψηφία, απάντησαν σωστά. Όταν ο πατέρας είναι απόφοιτος τεχνικής-ανώτερης σχολής σε ποσοστό 9,4% (N=15) απάντησαν λανθασμένα και Πανεπιστημίου σε ποσοστό 13,8% (N=11) δε γνωρίζουν την απάντηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 71
20 ζ Πότε γιορτάζουμε το Τριώδιο : το Δεκαπενταύγουστο , τα Χριστούγεννα, τις Αποκριές ,το Πασχα

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	234	43,1	78,8	309	56,9	84,4	543	100	81,9
Λάθος	27	51,9	9,1	25	48,1	6,8	52	100	7,8
Δεν γνωρίζω	36	52,9	12,1	32	47,1	8,7	68	100	10,3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 2 - P < 0,05

Τέλος, στην τελευταία ερώτηση αυτής της κατηγορίας «Τι σημαίνει το ρήμα αποδέχομαι;» η πλειοψηφία γνώριζε τη σωστή απάντηση σε ποσοστό 76,2%, σε χαμηλότερο ποσοστό 21% έδωσε λανθασμένη απάντηση και σε 2,9% απάντησε ότι δε γνωρίζει ποια είναι η σωστή απάντηση.
Τα αγορια και τα κορίτσια απάντησαν σωστά και λανθασμένα με ίδια περίπου ποσοστά 76% και 21% αντίστοιχα, ενώ στην περίπτωση της αναπάντητης ερώτησης προηγούνται τα κορίτσια των αγοριών. Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 79,2% (N=209) απάντησαν ορθά, σε ποσοστό 26,6%

(N=38) τα παιδιά των μισθωτών απάντησαν λανθασμένα και σε 6,5% (N=3) φάνηκαν αναποφάσιστα τα παιδιά των τεχνικών

ΠΙΝΑΚΑΣ 72
20 η Τι σημαίνει το ρημα αποδέχομαι δέχομαι κάτι , αρνούμαι κάτι

	Αγόρια			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	227	45	76.4	278	55	76	505	100	76.2
Λάθος	64	46	21.5	75	54	20.5	139	100	21
Δεν γνωρίζω	6	31.6	2	13	68.4	3.6	19	100	2.9
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.4 - DF = 2 - P < 0.05

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα», σωστά απάντησαν τα παιδιά κυρίως των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 86,3% (N=69). Λανθασμένα απάντησαν τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου σε ποσοστό 26,7% (N=71) και τέλος «δε γνωρίζω» απάντησαν σε ποσοστό 7% (N=11) οι των πτυχιούχων.
Βγάζουμε λοιπόν το συμπέρασμα ότι σε ερωτήσεις που αφορούν τη λογοτεχνία οι Έλληνες μαθητές, κατά πλειοψηφία, δεν έχουν γνωστικά κενά και ότι αυτοί που έχουν είναι κυρίως αγόρια. Σε θέματα Ιστορίας οι συγκεκριμένοι μαθητές είναι περισσότερο ενημεροι και από αυτούς λιγότερα κενά έχουν τα κορίτσια, τα παιδιά των μισθωτών και τα παιδιά που θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική. Σε θέματα που σχετίζονται με το πολίτευμα της Ελλάδας φάνηκε ότι η πλειοψηφία γνωρίζει τη σωστη απαντηση, ενώ τα αγόρια είναι περισσότερο κατατοπισμένα από τα κορίτσια.
Στις ερωτησεις γεωγραφικού περιεχομένου δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές ανάμεσα στα δυο φύλα, ενώ σε θέματα θρησκευτικού περιεχομένου προηγούνται τα κορίτσια. Τέλος, στα γλωσσολογικά θέματα δεν υπάρχει μεγάλη διαφορά στα ποσοστά που έδωσαν και τα δυο φύλα. Τα λογοτεχνικά και ιστορικά θέματα γνωρίζουν καλύτερα τα παιδιά που έχουν πατέρα της πρώτης και δεύτερης επαγγελματικής κατηγορίας, τα πολιτειακά θέματα τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών, τα γεωγραφικά και γλωσσολογικά θέματα τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών. Τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου, εκτός από τα λαογραφικά θέματα που προηγούνται τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου, έχουν κατά πλειοψηφία περισσότερες γνώσεις από τις υπόλοιπες μορφωτικές κατηγορίες. Αποδεικνύεται ότι η απόκτηση πτυχίου από τον πατέρα, βοηθά τα παιδιά του στην απόκτηση γενικών γνώσεων.

Θέλοντας να ελεγξουμε αν οι μαθητές που φοιτούν στα ελληνικά σχολεία είναι ικανοποιημένοι από τις δυνατότητες που τους προσφέρει η ελληνική εκπαίδευση θέσαμε την ερώτηση *«Θέλεις να φοιτήσεις σε σχολείο στο οποίο διδάσκεται παράλληλα με την Ελληνική και μια ξένη γλώσσα;»* ερώτηση 21, (Πίν. 73).

Οι μαθητές δίνουν διαφορετικά ποσοστά στις απαντήσεις «Ναι» και «Όχι» του ερωτήματος. Γενικά, η πλειονότητα δίνει θετική απάντηση σε ποσοστό 75,4%, παρατηρούμε δε ότι πρόκειται για μαθήτριες σε ποσοστό 82,2% (N=301).

ΠΙΝΑΚΑΣ 73
21. Θα ήθελες να φοιτήσεις σε σχολείο στο οποίο διδάσκεται παράλληλα με την ελληνική γλώσσα και μια ξένη με ιδιαίτερη έμφαση;

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	98	60.1	33	65	39,9	17.8	163	100	24.6
Ναι	199	39.8	67	301	60,2	82,2	500	100	75.4
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 20.5 - DF = 1 - P < 0.05

Η εξήγηση που δίνεται γι' αυτό το φαινόμενο είναι ότι ένας έφηβος που βρίσκεται «προ των πυλών» της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και γνωρίζει ότι η επαγγελματική του αποκατάσταση εξαρτάται από τη καλή γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας εύκολα παίρνει απόφαση να αλλάξει σχολικό περιβάλλον, αναλογιζόμενος τις διευκολύνσεις και τις ευμενείς πολλές φορές επιπτώσεις μιας τέτοιας αλλαγής.
Ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» του πατέρα διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου επιθυμούν σε ποσοστό 83,8% (N=67) την αλλαγή σχολείου, ενώ το μικρότερο ποσοστό 70% (N=112) δίνουν τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής.
Στους επόμενους πίνακες 74-80, πολλούς από τους οποίους έχουμε ήδη ελέγξει σε προηγούμενες ενότητες αλλά κρίνουμε σημαντικό να μελετήσουμε συνολικά, οι μαθητές δικαιολογούν την επιθυμία τους να αλλάξουν σχολείο. Όσοι μαθητές λοιπόν απάντησαν θετικά, ότι δηλαδή επιθυμούν να φοιτήσουν σε κάποιο άλλο ελληνικό σχολείο στο οποίο θα διδάσκεται παράλληλα μια ξένη γλώσσα σε ικανοποιητικό βαθμό, στις επιλογές τους έδωσαν τα εξής ποσοστά.
«Θα μάθω καλύτερα μια ξένη γλώσσα» 43,1%, «Θα γνωρίσω καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία άλλων χωρών» 27%, «Θα παρακολουθήσω χωρίς δυσκολία μεταλυκειακές σπουδές στο εξωτερικό» 13%, «Θα αποκτήσω μεγαλύτερη ευχέρεια στις διαπροσωπικές μου σχέσεις» 11,3%, «Θα αισθάνομαι περισσότερο Ευρωπαίος» 3,6%, «Για να δω αν θα τα καταφέρω» 2,9%, «Δεν έχω αποφασίσει» 2%.
Σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις, εκτός από το «θα αισθάνομαι περισσότερο Ευρωπαίος» και «θα αποκτήσω μεγαλύτερη ευχέρεια στις διαπροσωπικές μου σχέσεις» τα κορίτσια δίνουν μεγαλύτερα ποσοστά από τα αγόρια. Αυτό δικαιολογείται από το ότι τα αγόρια, όπως έχει παρατηρηθεί από τις προηγούμενες απαντήσεις, δύσκολα αλλάζουν τις κεκτημένες συνήθειες με αποτέλεσμα να αισθάνονται ότι αυτό τους δημιουργεί ή θα τους δημιουργήσει πιθανόν προβλήματα στο μέλλον.

ΠΙΝΑΚΑΣ 74
21Α Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή
α Θα μάθω καλύτερα μια ξένη γλώσσα

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	177	46,9	59,6	200	53,1	54,6	377	100	56,9
Ναι	120	42	40,4	166	58	45,4	286	100	43,1
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.6 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 75
21Α Αν Ναι θέλω να πάω επειδή
β Θα αισθανομαι περισσότερο Ευρωπαίος

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	283	44,3	95,3	356	55,7	97,3	639	100	96,4
Ναι	14	58,3	4,7	10	41,7	2,7	24	100	3,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.8 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 76
21Α Αν Ναι θέλω να πάω επειδή
γ Θα γνωρισω καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία άλλων χωρών

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	237	49	79,8	247	51	67,5	484	100	73
Ναι	60	33,5	20,2	119	66,5	32,5	179	100	27
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 12.6 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 77
21Α Αν Ναι θέλω να πάω επειδή
δ Για να δω αν θα τα καταφέρω

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	290	45	97,6	354	55	96,7	644	100	97,1
Ναι	7	36,8	2,4	12	63,2	3,3	19	100	2,9
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .5 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 78
21Α Αν Ναι θέλω να παω επειδή
ε Θα παρακολουθήσω χωρίς δυσκολία μεταλυκειακές σπουδές στο εξωτερικό

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	274	47.5	92.3	303	52,5	82,8	577	100	87
Ναι	23	26.7	7.7	63	73,3	17,2	86	100	13
Σύνολο	297	44.8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 13.0 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 79
21Α Αν Ναι θέλω να παω επειδή
στ Θα αποκτήσω μεγαλύτερη ευχέρεια στις διαπροσωπικές μου σχέσεις

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	260	44.2	87.5	328	55,8	89,6	588	100	88,7
Ναι	37	49.3	12.5	38	50,7	10,4	75	100	11,3
Σύνολο	297	44.8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .7 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 80
21Α Αν Ναι θέλω να παω επειδή
ζ Δεν έχω αποφασισει

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	291	44.8	98	359	55,2	98.1	650	100	98
Ναι	6	46,2	2	7	53,8	1,9	13	100	2
Σύνολο	297	44.8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0.05

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα»:
α «Θα μάθω καλύτερα μια ξένη γλώσσα» (Πίν.74) τα παιδιά των μισθωτών σε ποσοστό 46,9% (N=67) προηγούνται των υπόλοιπων επαγγελματικών κατηγοριών, γ «Θα γνωρίσω καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία άλλων χωρών» η πλειοψηφία είναι παιδιά σε ποσοστό 30,4% (N=14) τεχνικών, ε. «Για να παρακολουθήσω ευκολότερα μεταλυκειακές σπουδές στο εξωτερικό» σε ποσοστό 16,7% (N=44) τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών, στ. «Θα αποκτήσω μεγαλύτερη ευχέρεια στις διαπροσωπικές μου σχέσεις» τα παιδιά που ο πατέρας κατετάγη στην τέταρτη επαγγελματική κατηγορία δίνουν το μεγαλύτερο ποσοστό 17,4% (N=8) Τέλος, αναποφάσιστα (Πίν. 80), ήταν κυρίως τα παιδιά που σε ποσοστό 4,3% (N=2) δήλωσαν ότι έχουν πατέρα τεχνικό.

Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα»:
α «Θα μάθω καλύτερα μια ξένη γλώσσα» (Πίν.74), β. «Θα αισθάνομαι περισσότερο Ευρωπαίος» (Πίν 75), ζ «Θα παρακολουθήσω χωρίς δυσκολία μεταλυκειακές σπουδές στο εξωτερικό» προηγούνται τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε αντίστοιχα ποσοστά 50% (N=40), 5% (N=4) -παρόμοιο ποσοστό 5,1% (N=8) έδωσαν και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού-, 21,3% (N=17).
Τέλος η «Δεν έχω αποφασίσει» (Πίν. 80) δήλωσαν κυρίως τα παιδιά που σε παρόμοιο ποσοστό 2.5% (N=8) έχουν πατέρα πτυχιούχο και απόφοιτο Γυμνασίου.
Συμπερασματικά τα κορίτσια τα παιδιά των οποίων ο πατέρας ασχολείται με κάποιο τεχνικό επάγγελμα ή τα παιδιά των μισθωτών και επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών για λόγους γλωσσομάθειας μιας και για διευκόλυνση των σπουδών τους στο εξωτερικό, είναι αυτά που πολύ πιο εύκολα θα άλλαζαν σχολικό περιβάλλον. Επίσης διάκεινται ιδιαίτερα θετικά και τα παιδιά που ο πατέρας τους διαθέτει έναν πανεπιστημιακό τίτλο σπουδών. Αξιοσημείωτο είναι ότι τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού είναι εξίσου συνειδητοποιημένα με τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου, όσον αφορά την απάντηση ότι γνωρίζοντας μια ξένη γλώσσα σε ικανοποιητικό επίπεδο αυξάνουν τις πιθανότητες να ταυτισθούν συναισθηματικά με έναν νέο που έζησε και μεγάλωσε σε κάποια άλλη χώρα της Ενωμένης Ευρώπης.
Οι πίνακες όσων απάντησαν ότι δεν επιθυμούν να αλλάξουν σχολείο φοίτησης (Πίν.81-87) αναφέρονται στους λόγους για τους οποίους οι μαθητές διάκεινται αρνητικά στη σχολική αλλαγή.
Στον πίνακα 84 στην απάντηση που έδωσαν τα υποκείμενα όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους δεν επιθυμούν να αλλάξουν σχολείο θεωρώντας ότι το σχολικό πρόγραμμα θα είναι πιο εύκολο και επομένως δε θα τους καλύπτει τα γνωστικά κενά επαρκώς, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 0.06 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 0,04 και στα 297 αγόρια Μ.Ο. 0,08. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά δύο φορές το Μ.Ο. των κοριτσιών και κατά 33% το γενικό Μ.Ο. (βλ.παρ.11).
Τα ποσοστά των θετικών απαντήσεων σε όλες τις περιπτώσεις δεν ξεπερνούν το 7.5% και όπου παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση τα αγόρια ξεπερνούν σε ποσοστά τα κορίτσια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 81
21Β Αν Όχι δε θέλω να πάω επειδή
α Στα σχολείο αυτό όλοι οι μαθητές έχουμε κοινά ενδιαφέροντα

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	285	44.3	96	358	55.7	97,8	643	100	97
Ναι	12	60	4	8	40	2,2	20	100	3
Σύνολο	297	44.8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.9 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 82
21Β Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή
β Νιώθω μεγαλύτερη ασφάλεια

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	292	44.6	98.3	362	55.4	98.9	654	100	98.6
Ναι	5	55.6	1.7	4	44.4	1.1	9	100	1.4
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 83
21Β Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή
γ Οι καθηγητές μας καταλαβαίνουν περισσότερο

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	287	44.3	96.6	361	55.7	98.6	648	100	97.7
Ναι	10	66.7	3.4	5	33.3	1.4	15	100	2.3
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2.9 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 84
21Β Αν Όχι δε θέλω να πάω επειδή
δ Το σχολικό πρόγραμμα θα ειναι πιο δύσκολο

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	271	43.6	91.2	351	56.4	95.9	622	100	93.8
Ναι	26	63.4	8.8	15	36.6	4.1	41	100	6.2
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6.1 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 85
21Β Αν Όχι δε θέλω να πάω επειδή
ε Φοβαμαι την αποτυχια

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	285	44.5	96	355	55.5	97	640	100	96.5
Ναι	12	52.2	4	11	47.8	3	23	100	3.5
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .5 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 86
21Β Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή
στ Μαθαίνω καλα τη μητρική μου γλώσσα

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	280	44,7	94,3	347	55,3	94,8	627	100	94,6
Ναι	17	47,2	5,7	19	52,8	5,2	36	100	5,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 87
21Β Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή
ζ Δεν έχω αποφασίσει

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	265	43,2	89,2	348	56,8	95,1	613	100	92,5
Ναι	32	64	10,8	18	36	4,9	50	100	7,5
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 8.0 - DF = 1 - P < 0.05

Τα παιδιά που έχουν πατέρα τεχνικό στις περισσότερες περιπτώσεις δίνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά όσων δικαιολόγησαν την άρνησή τους να αλλάξουν σχολείο και επονται τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών που σε ποσοστό 3,8% (N=10) αρνούνται την αλλαγή επειδή θεωρούν ότι στο σχολείο που φοιτούν η κατανοηση από την πλευρά των καθηγητών είναι μεγαλύτερη. Οι πλέον αναποφάσιστοι είναι οι μαθητες που έχουν πατέρα μισθωτό σε ποσοστό 9,8% (N=14).

Ως προς το «μορφωτικο επίπεδο» του πατέρα παρατηρούμε ότι τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού-Γυμνασίου σε παρόμοιο ποσοστό 3% και 4% δίνουν βαρύτητα στις σχέσεις τους με τους καθηγητές και στο φόβο της αποτυχίας. Οι απόφοιτοι Δημοτικού έχουν τα πιο αναποφάσιστα σε ποσοστό 8,9% παιδιά και οι του Γυμνασίου τα παιδιά που λατρεύουν τη μητρική τους γλώσσα σε ποσοστό 7,5%. Τα παιδιά των τεχνικών σε αντίστοιχα ποσοστά 4,4% (N=7), 9,4% (N=15) θεωρούν σημαντικούς λόγους άρνησης σχολικού περιβάλλοντος τα κοινά ενδιαφέροντα και τις δυσκολίες του σχολικού προγράμματος.

Καταλήγουμε επομένως στο συμπέρασμα ότι τα αγόρια, τα παιδιά που έχουν πατέρα τεχνικό και έχει αποφοιτησει από κάποια τεχνική –ανώτερη σχολή και λιγότερο τα παιδια των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών επιθυμούν την αλλαγή σχολείου και τη φοίτηση σε δίγλωσσο περιβάλλον.

2.3.2.7.Ψυχολογική προσαρμογή

Στην επόμενη ερώτηση 24, πίνακας 118, «*Πόσο συχνά σε παρατηρούν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας;*» θελήσαμε να ελέγξουμε αν ένα παιδί που βρίσκεται στην εφηβεία και πιθανόν αντιμετωπίζει προβλήματα προσαρμογής στον καινούργιο τρόπο ζωής που βιώνει, αντιδρά δημιουργώντας με τη συμπεριφορά του άσχημες καταστάσεις που ενοχλούν τους καθηγητές και τους συμμαθητές του.

Οι μαθητές κλήθηκαν να αναφέρουν κατά πόσο αντιμετωπίζουν προβλήματα στο σχολικό χώρο για λόγους πειθαρχίας. Οι δυο ακραίες απαντήσεις της κλίμακας «καθόλου» και «συνέχεια» συγκέντρωσαν ποσοστά 20,5% η πρώτη και 4,7% η δεύτερη. Οι απαντήσεις «σπάνια», «μερικές φορές» δόθηκαν από τους περισσότερους ερωτηθέντες με αντίστοιχα ποσοστά 35,7% και 28,8%, ενώ η απάντηση «συχνά» δόθηκε σε ποσοστό 10,3%. Επομένως η εικόνα που σχηματίζουμε είναι ότι, οι έφηβοι κατά κύριο λόγο, δεν δημιουργούν οξυμένα προβλήματα στο σχολικό χώρο.

Σε σχέση με το φύλο των υποκειμένων διαπιστώθηκε ότι στις πιο παραβατικές συμπεριφορές τα αγόρια έχουν μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ στις περιπτώσεις που η συμπεριφορά των μαθητών δεν είναι καθόλου ή ελάχιστα ενοχλητική τα κορίτσια εκπροσωπούνται με σαφώς μεγαλύτερα ποσοστά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 104
24 Πόσο συχνά σε παρατηρούν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας;

	Άνδρες			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	33	24,3	11,1	103	75,7	28,1	136	100	20,5
Σπάνια	95	40,1	32	142	59,9	38,8	237	100	35,7
Μερικές φορές	110	57,6	37	81	42,4	22,1	191	100	28,8
Συχνά	39	57,4	13,1	29	42,6	7,9	68	100	10,3
Συνέχεια	20	64,5	6,7	11	35,5	3	31	100	4,7
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 47 1 - DF = 4 - P < 0,05

Σε σχέση με το επάγγελμα του πατέρα των υποκειμένων διαπιστώθηκε ότι «συνέχεια», τιμωρούνται κυρίως τα παιδιά των μισθωτών σε ποσοστό συμμετοχής 5,6% (N=8). Τα ίδια παιδιά επιπλήττονται, «μερικές φορές» σε ποσοστό 32,9% (N=47), «σπάνια» σε ποσοστό 36,9% (N=58) και «καθόλου» σε ποσοστό 27,3% (N=39). Στις περιπτώσεις που η συμπεριφορά των μαθητών είναι «συχνά» ενοχλητική σε ποσοστό 13% (N=6) τα παιδιά των τεχνικών έχουν την πλειοψηφία, ενώ τα ίδια παιδιά δημιουργούν «σπάνια» προβλήματα με τη συμπεριφορά τους.

Η πλειοψηφία των παιδιών των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 24,2% (N=38) τιμωρούνται «καθόλου» ή σε ποσοστό 6,4% (N=10) «συνέχεια». «Μερικές φορές», «συχνά» και «συνέχεια» τιμωρούνται πλειοψηφικά τα παιδιά των αποφοίτων

τεχνικών και ανωτέρων σχολών σε αντίστοιχα ποσοστά 33,1% (N=53), 11,9% (N=19) και σε παρόμοιο ποσοστό με τα παιδιά της πρώτης κατηγορίας 6,3% (N=10). Τέλος, τα παιδιά των πτυχιούχων τιμωρούνται «Σπάνια» σε ποσοστό 43,8% (N=35) και σε παρόμοιο ποσοστό με τα παιδιά της τρίτης κατηγορίας 11,3% (N=9) «συχνά». Είναι φανερό ότι «καθόλου» δεν τιμωρείται η πλειοψηφία των κοριτσιών, των παιδιών που ο πατέρας είναι μισθωτός και απόφοιτος Δημοτικού. Αντίθετα «συνέχεια» τιμωρείται η πλειοψηφία των αγοριών, των παιδιών που ο πατέρας είναι επίσης μισθωτός και των παιδιών αποφοίτων Δημοτικού και τεχνικής-ανώτερης σχολής. Γενικά δεν εντοπίζουμε ότι κάποια επαγγελματική κατηγορία του πατέρα επιδρά στα παιδιά για να φέρονται λιγότερο ή περισσότερο παραβατικά, αφού διαπιστώνουμε ότι η ίδια κατηγορία παιδιών άλλοτε φέρεται με ηπιότερο και άλλοτε με βιαιότερο τρόπο. Το βέβαιο είναι ότι τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου δεν πλειοψηφούν σε καμιά από τις προαναφερόμενες συχνότητες των αξιόποινων πράξεων.

Στην ερώτηση 25 «*Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού*» πίνακας 105, έγινε προσπάθεια να ελεγχθεί, όπως και στην αμέσως προηγούμενη ερώτηση η παραβατική ή όχι συμπεριφορά των μαθητών. Μόνο το 14,6% των μαθητών παραδέχτηκε ότι έχει προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή σε κάποιον άλλο χώρο, έναντι αυτών που απάντησαν αρνητικά σε ποσοστό 85,4%.

Ως προς τη μεταβλητή «φύλο», σύμφωνα και με τις παραπάνω παρατηρήσεις να προηγούνται τα αγόρια σε ποσοστό 22,2% (N=66) έναντι των κοριτσιών που απάντησαν θετικά σε ποσοστό 8,5% (N=31). Τα παιδιά που έχουν πατέρα που δεν εντάσσεται σε κάποια επαγγελματική κατηγορία από τις αυτές που κατηγοριοποιήσαμε σε ποσοστό 17,1% (N=36) αποτελούν την πλειοψηφία των μαθητών που δήλωσαν ότι έχουν γίνει η αιτία πρόκλησης υλικών φθορών. Ως προς το «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα» δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 105
25 Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού;

	Άνδρες			Κορίτσια			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	231	40,8	77,8	335	59,2	91,5	566	100	85,4
Ναι	66	68	22,2	31	32	8,5	97	100	14,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν: 0
x2= 24,8 - DF = 1 - P < 0,05

Συνάγεται λοιπόν το συμπέρασμα ότι τα αγόρια, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών προκαλούν συχνότερα υλικές ζημιές.

Στους επομενους πίνακες υπάρχουν οι απαντήσεις της ερώτησης 33 «*Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;*»

Η γενική εικόνα των απαντήσεων σε σχέση με τη μεταβλητή «φύλο» είναι ότι η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό που υπερβαίνει το 80% δεν υποφέρει από κάποιο από τα παρακάτω συμπτώματα

Οι **αϋπνίες** βασανίζουν τους μαθητές σε ποσοστό 16% ενώ δεν υποφέρουν από αυτές σε ποσοστό 84% Όσοι υποφέρουν είναι κυρίως κορίτσια σε ποσοστό 16,9% (N=62) Περισσότερο βασανίζονται από αϋπνίες σε ποσοστό 19,3% (N=51) οι μαθητές που ο πατέρας ειναι επιστήμονας-ελεύθερος επαγγελματίας και σε ποσοστό 61,3% (N=49) απόφοιτος Πανεπιστημίου. Όσο μάλιστα ανεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα μεγαλώνει η ανησυχία των παιδιών που εκδηλώνεται με τις συχνές αυπνιες

ΠΙΝΑΚΑΣ 154
33 Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα:
α αυπνιες

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	253	45,4	85,2	304	54,6	83,1	557	100	84
Ναι	44	41,5	14,8	62	58,5	16,9	106	100	16
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= ,5 - DF = 1 - P < 0,05

Οι **πονοκέφαλοι** παρουσιάζουν συχνότητα ανάμεσα στους μαθητές του δείγματος 32%, ενω αυτοί που δεν έχουν τετοια συμπτώματα έχουν ποσοστό 68%. Υποφέρουν κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 42,3% (N=155). Τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών και των μισθωτών σε παρόμοιο ποσοστό 35,5% έδωσαν τις πιο υψηλές ποσοστιαίες μονάδες

ΠΙΝΑΚΑΣ 155
33 Υποφέρεις συχνα από τα παρακάτω συμπτωματα,
β πονοκεφαλους

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	240	53,2	80,8	211	46,8	57,7	451	100	68
Ναι	57	26,9	19,2	155	73,1	42,3	212	100	32
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 40,4 - DF = 1 - P < 0,05

Η **ανορεξία** ταλαιπωρεί τους μαθητές σε ποσοστό 13,6% και από αυτήν υποφέρουν κυριως τα κορίτσια σε ποσοστό 15,6% (N=57).
Υποφέρουν επίσης σε ποσοστό 17,5% (N=25) τα παιδιά των οποίων ο πατέρας είναι μισθωτος

ΠΙΝΑΚΑΣ 156
33 Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
γ ανορεξία

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	264	46,1	88,9	309	53,9	84,4	573	100	86,4
Ναι	33	36,7	11,1	57	63,3	15,6	90	100	13,6
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 1 - P < 0,05

Η **βουλιμία-παχυσαρκία** είναι συμπτώματα που βασανίζουν μικρό ποσοστό μαθητών δηλ. 5,4% έναντι αυτών που σε ποσοστό 94,6% δηλώνουν ότι δεν έχουν τέτοια προβλήματα υγείας. Η γενική εικόνα των απαντήσεων είναι περίπου η ίδια όπως και για τους πονοκέφαλους ως προς τη μεταβλητή «φύλο». Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα του πατέρα» διαπιστώνουμε ότι σε ποσοστό 7,6% (N=16) υποφέρουν περισσότερο τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών. Σε παρόμοιο ποσοστό 8,8% υποφέρουν οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού ή Πανεπιστημίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 157
33 Υποφέρεις συχνά από τα παρακατω συμπτώματα;
δ βουλιμία-παχυσαρκία

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	285	45,5	96	342	54,5	93,4	627	100	94,6
Ναι	12	33,3	4	24	66,7	6,6	36	100	5,4
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,0 - DF = 1 - P < 0,05

Από **εμετούς** υποφέρουν οι μαθητές σε ποσοστό 2,3%. Το επάγγελμα του πατέρα επιδρά στους μαθητές με αποτέλεσμα τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των μισθωτών σε παρόμοιο ποσοστό 3% να πλειοψηφούν έναντι των υπολοίπων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 158
33 Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ε έμετους

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	290	44.8	97.6	358	55.2	97.8	648	100	97.7
Ναι	7	46.7	2.4	8	53.3	2.2	15	100	2.3
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0.05

Κωλικούς έχουν τα παιδιά σε ποσοστό 1,5% έναντι αυτών που απάντησαν αρνητικά σε ποσοστό 98,5%. Από αυτούς η πλειοψηφία που υποφέρει από αυτή την πάθηση είναι τα κορίτσια με ποσοστό 2,2% (N=8). Υποφέρουν επίσης σε παρόμοιο ποσοστό 2% τα παιδιά που ο πατέρας ή είναι επιστήμονας-ελεύθερος επαγγελματίας ή ασχολείται με κάποιο τεχνικό επάγγελμα. Περισσότερο υποφέρουν τα παιδιά των πτυχιούχων σε ποσοστό 3,8% (N=3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 159
33 Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
στ κωλικούς

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	295	45.2	99.3	358	54.8	97.8	653	100	98.5
Ναι	2	20	0.7	8	80	2.2	10	100	1.5
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2.5 - DF = 1 - P < 0.05

Αναπνευστικά προβλήματα έχουν οι μαθητές σε ποσοστό 3,9% έναντι των υγιών συμμαθητών τους σε ποσοστό 96,1%. Είναι εμφανές ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 4,9% (N=18) εμφανίζουν τα κορίτσια, οι 15-16 ετών μαθητές και σε μικρότερο ποσοστό υποφέρουν οι 12-14 ετών σε ποσοστό 5,7% (N=6), ενώ λιγότερο από όλους υποφέρουν οι 17-19 ετών σε ποσοστό 4,5% (N=6). Τα παιδιά των τεχνικών απουσιάζουν εντελώς από αυτή την απάντηση αλλά τα παιδιά των μη καταταγόμενων επαγγελματιών υπερτερούν σε ποσοστό 6,7% (N=14).

ΠΙΝΑΚΑΣ 160
33 Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ζ αναπνευστικα προβλήματα

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	289	45.4	97.3	348	54.6	95.1	637	100	96.1
Ναι	8	30.8	2.7	18	69.2	4.9	26	100	3.9
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2.1 - DF = 1 - P < 0.05

Συχνά ατυχήματα υφίστανται σε ποσοστό 6,5% οι μαθητές του δείγματος έναντι του 93,5% που δεν έχουν υποστεί τέτοια δυσάρεστη εμπειρία. Τα αγόρια τραυματίζονται πιο εύκολα από τα κορίτσια σε ποσοστό 8,8% (N=26) δηλ τα ξεπερνούν κατά τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες. Επίσης τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 10,9% (N=5) πλειοψηφούν σε σχέση με τις λοιπές επαγγελματικές κατηγορίες του πατέρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 161
33 Υποφέρεις συχνά απο τα παρακατω συμπτώματα, η συχνα ατυχηματα

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	271	43.7	91.2	349	56.3	95.4	620	100	93.5
Ναι	26	60.5	8.8	17	39.5	4.6	43	100	6.5
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4.5 - DF = 1 - P < 0.05

Στον πίνακα 161, κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,03 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο 0.06 στα 663 υποκείμενα βρέθηκε στα 366 κορίτσια Μ.Ο. 0,04 και στα 297 αγόρια Μ.Ο 0.08. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αγοριών υπερβαίνει κατά δύο φορές το Μ.Ο των κοριτσιών και κατά 33% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.11).

Οι δυο πρώτες ηλικιακές ομάδες έχουν περισσότερες τέτοιες εμπειρίες σε ίδιο περίπου ποσοστό 14% ενώ το ποσοστό 6% (N=8) μειώνεται, όταν οι έφηβοι φτάσουν σε ηλικια 17-19 ετών. Τα παιδιά των τεχνικών σε ποσοστό 10,9% (N=5) υποφερουν συχνότερα από τα υπόλοιπα παιδιά.

Καταληγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών υποφέρουν από πονοκεφάλους, παχυσαρκία και αναπνευστικά προβλήματα, των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών υποφέρουν συχνότερα από αυπνίες και γαστροεντερικά προβλήματα, των μισθωτών από πονοκεφάλους, ανορεξία και εμετούς, ενώ των τεχνικών υποφέρουν από κωλικούς και συχνά ατυχήματα. Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου παραπονούνται συχνότερα από τα υπόλοιπα παιδιά για τις συχνές αυπνίες, τη βουλιμία-παχυσαρκία και τους κωλικούς. Μάλιστα η βουλιμία-παχυσαρκία ταλαιπωρεί εξίσου και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού.

Στη συνέχεια, ακολουθεί η μελέτη των δεδομένων που παρουσιάζονται στον πίνακα 162, οσον αφορά την ερώτηση 34 «*Καπνίζεις;*»

Θετικά απάντησαν οι μαθητές σε ποσοστό 14,3% και αρνητικά σε ποσοστό 85,7%. Καπνίζουν κυρίως τα κορίτσια σε ποσοστό 15,3% (N=56) έναντι των αγοριών 13,1% (N=39). Επίσης καπνίζουν αυτοί που ο πατέρας τους ασχολείται με μη κατατασσόμενο επάγγελμα σε ποσοστό 20% (N=42).

ΠΙΝΑΚΑΣ 162
34 Καπνίζεις;

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	258	45,4	86,9	310	54,6	84,7	568	100	85,7
Ναι	39	41,1	13,1	56	58,9	15,3	95	100	14,3
Σύνολο	297	44 8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6 - DF = 1 - P < 0,05

Από αυτούς που απάντησαν «Ναι», πίν. 163, η πλειοψηφία καπνίζει σε ποσοστό 5,1% «1-2 τσιγάρα» την ημέρα και σε μικρότερα ποσοστά «10 τσιγάρα» 4,2%, «10-20 τσιγάρα» 3,3%, «20 και πάνω», 1,7%.

Ως προς το φύλο παρατηρείται ότι «1-10 τσιγάρα» καπνίζει η πλειοψηφία των κοριτσιών, ενώ τα αγόρια εξελίσσονται σε μανιώδεις καπνιστές αφού καπνίζουν κατά πλειοψηφία από «10 και πάνω».

ΠΙΝΑΚΑΣ 163
34α Αν Ναι, πόσα τσιγάρα καπνίζεις ημερησίως;

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	258	45,4	86,9	310	54,6	84,7	568	100	85,7
1-2	11	32,4	3,7	23	67,6	6,3	34	100	5,1
10	11	39,3	3,7	17	60,7	4,6	28	100	4,2
10-20	11	50	3,7	11	50	3	22	100	3,3
20 και πάνω	6	54 5	2	5	45,5	1,4	11	100	1,7
Σύνολο	297	44 8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,2 - DF = 4 - P < 0,05

Όταν ο πατέρας είναι μη κατατασσόμενος επαγγελματίας τα παιδιά του κατά πλειοψηφία καπνίζουν «1-2 τσιγάρα» ή «10» σε αντίστοιχα ποσοστά 7,1% (N=15) και 6,2% (N=13). Μανιώδεις καπνιστές είναι όταν καπνίζουν από «20 και πάνω τσιγάρα»σε ποσοστό 3,8% (N=8). Από «10-20» καπνίζουν σε ποσοστό 6,3% (N=9) τα παιδιά κυρίως των μισθωτών.

Τα παιδιά που ο πατέρας είναι πτυχιούχος, όταν καπνίζουν, καπνίζουν «2-10 τσιγάρα» σε ποσοστό 7,5% (N=6). «1-2 τσιγάρα» καπνίζει η πλειοψηφία των παιδιών ανεξάρτητα από τις γραμματικές γνώσεις του πατέρα σε παρόμοιο ποσοστό 5%, «10-20 τσιγάρα» καπνίζουν σε ποσοστό 5% (N=8) τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής, ενώ μανιώδεις καπνιστές σε ποσοστό 2,3% (N=6) είναι τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου.

Γνωρίζουμε λοιπόν από τα παραπάνω δεδομένα ότι κατά πλειοψηφία καπνίζουν τα αγόρια, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών και των αποφοίτων Γυμνασίου.

Όπως είναι φυσικό, στη συνέχεια, ζητήθηκε από τους μαθητές να δικαιολογήσουν τους λόγους για τους οποίους καπνίζουν.

Στην επόμενη λοιπόν ερώτηση *Γιατί καπνίζεις*, διαπιστώθηκαν τα εξής:

Από **συνήθεια** καπνίζουν οι μαθητές σε ποσοστό 3,8% έναντι του 96,2% αυτών που απάντησαν αρνητικά. Παρόμοιο ποσοστό 5,5% παρουσιάζουν τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών και των μισθωτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 164
34Β Γιατί καπνίζεις
α από συνήθεια

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	287	45	96,6	351	55	95,9	638	100	96,2
Ναι	10	40	3,4	15	60	4,1	25	100	3,8
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .2 - DF = 1 - P > 0.05

Από **ευχαρίστηση** καπνίζουν οι έφηβοι σε ποσοστό 3% έναντι του 97% αυτών που απάντησαν αρνητικά. Τα παιδιά των οποίων ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 5,2% (N=11) ή είναι απόφοιτος τεχνικής-ανωτέρας σχολής σε ποσοστό 5,6% (N=9) καπνίζουν γιατί το κάπνισμα τους προσφέρει πραγματική ικανοποίηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 165
34Β Γιατί καπνίζεις
β από ευχαρίστηση

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	287	44,6	96,6	356	55,4	97,3	643	100	97
Ναι	10	50	3,4	10	50	2,7	20	100	3
Σύνολο	297	44,8	100	366	55,2	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .2 - DF = 1 - P > 0.05

Για να βρουν **διέξοδο** στα προβλήματά τους καπνίζουν οι έφηβοι σε ποσοστό 2,6% έναντι του 97,4% αυτών που απάντησαν αρνητικά. Το μεγαλύτερο ποσοστό παρουσιάζουν τα κορίτσια τα οποία καπνίζουν γι' αυτό το λόγο σε ποσοστό 3% (N=11).

Η εικόνα που παρουσιάζουν τα δεδομένα σ' αυτήν την ερώτηση σχετίζεται με αυτήν του προηγούμενου πίνακα 165 ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο πατέρα».

ΠΙΝΑΚΑΣ 166
34Β Γιατί καπνίζεις;
γ για διέξοδο στα προβλήματα μου

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	291	45	98	355	55	97	646	100	97.4
Ναι	6	35.3	2	11	64.7	3	17	100	2.6
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .6 - DF = 1 - P < 0.05

Για διάφορους λόγους καπνίζουν σε ποσοστό 4,4% οι έφηβοι στην Ελλάδα, ενώ αυτοί που απάντησαν αρνητικά παρουσιάζουν ποσοστό 95,6%. Εδώ παρατηρείται ότι το ποσοστό μειώνεται όσο μειώνεται και η ηλικία.
Παρατηρείται επίσης ότι η πλειοψηφία των μαθητών που επέλεξε αυτή την απάντηση σε ποσοστό 6,5% (N=3), ήταν μαθητές των οποίων ο πατέρας εργάζεται ασκώντας κάποιο τεχνικό επάγγελμα ή είναι απόφοιτος Γυμνασίου σε ποσοστό 4,5% (N=12).

ΠΙΝΑΚΑΣ 167
34Β Γιατί καπνίζεις;
δ για διαφορους λογους

	Αγόρια			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	285	45	96	349	55	95.4	634	100	95.6
Ναι	12	41.4	4	17	58.6	4.6	29	100	4.4
Σύνολο	297	44.8	100	366	55.2	100	663		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1 - DF = 1 - P > 0.05

Ανακεφαλαιώνουμε τονίζοντας ότι τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών καπνίζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό από «απλή συνήθεια» ή «από ευχαρίστηση», όπως για τον ίδιο λόγο καπνίζουν και τα παιδιά των μισθωτών και των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής. Αντίθετα για «διέξοδο στα προβλήματά τους» καπνίζουν τα κορίτσια και τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής. Τέλος, καπνίζουν τα παιδιά των τεχνικών και των αποφοίτων Γυμνασίου για «αδιευκρινιστους λόγους»

Στους πίνακες 196-202 (ερώτηση 35) παρουσιάζονται οι απαντήσεις των υποκειμένων στην ερώτηση «*Ποσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω*». Όλες οι σχετικές διευκρινήσεις και αντίστοιχοι σχολιασμοί υπάρχουν στις ηθικές αξίες.

2.3.3. Τα τέσσερα επίπεδα ανάλυσης της κοινωνικοψυχολογικής πραγματικότητας

Α. Ενδο-ατομικό επίπεδο

Από την ερώτηση *12.β.2. «Θέλεις να σπουδάσεις στο εξωτερικό»* φαίνεται ότι τα κορίτσια, ίσως επειδή θεωρούν ότι έτσι θα αυξήσουν το βαθμό ελευθερία τους επιθυμούν περισσότερο από τα αγόρια να σπουδάσουν στο εξωτερικό. Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών επιθυμούν σε μεγάλο ποσοστό να μείνουν και να σπουδάσουν στην Ελλάδα, όμως λόγω της πιθανής οικονομικής ανεξαρτησίας δεν απορρίπτουν την ιδέα της συνέχισης των σπουδών τους στο εξωτερικό. Αντίθετα τα παιδιά των μισθωτών είναι τα πιο αναποφάσιστα καθώς ίσως αναλογίζονται την οικονομική δυνατότητα του πατέρα για να αναλάβει ένα τόσο μεγάλο οικονομικό βάρος. Ο πατέρας που έχει πανεπιστημιακή μόρφωση προτρέπει τα παιδιά του να παραμείνουν για σπουδές στη χώρα μας, ο απόφοιτος τεχνικής σχολής επηρεάζει τα παιδιά του να σπουδάσουν στο εξωτερικό, ενώ ο πατέρας απόφοιτος Δημοτικού, καθώς φαίνεται, δε δείχνει κάποια σαφή προτίμηση και έτσι τα παιδια του παραμένουν προς το παρόν αναποφάσιστα.

Στην ερώτηση 12α. *«Τι θέλεις να σπουδάσεις;»* ή *«Με ποιο επάγγελμα θα ασχοληθούν»* παρατηρούμε ότι σε ποσοστό 67,9% οι απαντήσεις των υποκειμένων είναι θετικές. Αντίθετα, όμως, βλέπουμε ένα μεγάλο ποσοστό 28,5% να μην έχει ακόμη αποφασίσει σχετικά με τις μελλοντικές του σπουδές. Αρνητικά απάντησε μόνο το 3.6% των υποκειμένων του δείγματος.

Τα κορίτσια δεν ενδιαφέρονται παρά μόνο για κάποιο ελεύθερο επάγγελμα, θεωρώντας ότι έτσι θα έχουν άμεση αποκατάσταση οικονομική και επαγγελματική και επιπλέον ελευθερία να επιδείξουν τις ικανότητές τους. Επίσης αξιοσημείωτο είναι ότι τα παιδιά των τεχνικών δεν επιλέγουν κανένα άλλο επάγγελμα, εκτός από κάποιο ελεύθερο. Αλλά και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού σκέφτονται ως επαγγελματική λύση τα ελεύθερα επαγγέλματα, ενώ στις υπόλοιπες επιλογές οι γραμματικές γνώσεις του πατέρα επηρεάζουν πολύ λίγο τις αποφάσεις των παιδιών τους στον επαγγελματικό τομέα.

Στην ερώτηση 12 α.2., που αναφέρεται στην επιλογή των μαθητών για τη συνέχιση των σπουδών τους παρατηρήθηκε ότι η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 20.7% επιθυμεί να σπουδάσει Κοινωνικές επιστήμες. Σε μικρότερα ποσοστά οι μαθητές θέλουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Ιατρική σχολή (14%). Οικονομολόγοι θέλουν να γίνουν σε ποσοστό 12,7%, εκπαιδευτικοί (10,4%), στρατιωτικοί (8,2%), ηθοποιοί ή διακοσμητές (7,1%), τεχνικοί (6,9%), καθηγητές ξένων γλωσσών και χημικοί-βιολόγοι σε ίδιο ποσοστό 5,1%, γυμναστές (4,4%), νομικοί (3,3%), αισθητικοί (2%).

Είναι φανερό ότι τα αγόρια προτιμούν επαγγέλματα που θεωρούνται από την κοινή γνώμη ότι ταιριάζουν περισσότερο στο ανδρικό φύλο είναι δηλαδή περισσότερο προσοδοφόρα και αποδεκτά. Αντίθετα τα κορίτσια επιλέγουν επαγγέλματα που απαιτούν ευαισθησία και όχι μεγάλη μυϊκή δύναμη. Όταν ο πατέρας ασκεί κάποιο μη

κατατασσόμενο επάγγελμα τα παιδιά του επιλέγουν σύγχρονα ή προσοδοφόρα επαγγέλματα, όπως οικονομικά, κοινωνικές επιστήμες. Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών κάποιο πιο σίγουρο επάγγελμα, όπως του ανώτερου αξιωματικού, των μισθωτών σίγουρα προσοδοφόρα επαγγέλματα, όπως ιατρική, τεχνικά, εκπαιδευτικά, ενώ τα παιδιά των τεχνικών κανένα δε θέλει να ακολουθήσει το επάγγελμα του πατέρα και προτιμούν επαγγέλματα που απαιτούν ευαισθησία και συστηματική μελέτη, όπως καλλιτεχνικές δραστηριότητες, νομική κλπ. Ως προς το μορφωτικό επίπεδο παρατηρούμε ότι ο πτυχιούχος πατέρας επιλέγει για τα παιδιά του επιστημονικούς τομείς, όπως η ιατρική, η γυμναστική ακαδημία ή τέλος, τεχνολογικούς. Οι απόφοιτοι τεχνικής-ανώτερης σχολής προτρέπουν τα παιδιά τους να ασχοληθούν με την εκμάθηση ξένων γλωσσών και τη στρατιωτική καριέρα ή τη Χημεία-Βιολογία, ενώ οι απόφοιτοι Δημοτικού ή προτρέπουν την ενασχόληση με κάποιο σίγουρο επάγγελμα που έχει σχέση με την εκπαίδευση, το χώρο της αισθητικής ή τέλος επαγγέλματα που σέβονται το ταλέντο και την κλίση του παιδιού, όπως τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

«*Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο;*» Στην ερώτηση αυτή παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των υποκειμένων ενδιαφέρεται ανάλογα με τη σειρά των ποσοστών για τα Μαθηματικά, την Ιστορία, τα Νέα Ελληνικά, τη Φυσική-Χημεία, τα Αρχαία Ελληνικά, τη Γυμναστική, για κανένα από όλα τα μαθήματα, την Ψυχολογία-Κοινωνιολογία, τη Βιολογία, τις ξένες γλώσσες και τη Γεωγραφία σε αντιστοιχα ποσοστα 25,5%, 13,4%, 12,7%, 11,6%, 9,2%, 8,3%, 7,7%, 3,9%, 3,6%, 2,4% και 1,7%. Σε αθροιστικά ποσοστά οι Έλληνες μαθητές ενδιαφέρονται σε ποσοστό 39,9% για τα μαθηματα θεωρητικής κατεύθυνσης (γλωσσικά μαθήματα, Ιστορία, Ψυχολογία, Κοινωνιολογία), σε ποσοστό 42,4% για της πρακτικής κατεύθυνσης (Μαθηματικά, Φυσική-Χημεία, Βιολογία και Γεωγραφία) και για όλα τα άλλα σε ποσοστό 18,4%.

Βγαίνει λοιπόν το συμπέρασμα ότι τα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης έλκουν τα κορίτσια, τις δυο πρώτες ηλικιακές ομάδες και τα παιδιά που ο πατέρας είναι κατά κύριο λόγο απόφοιτος Δημοτικού-Γυμνασίου ή ανώτερης τεχνικής σχολής. Αυτό δεν ισχύει για την Ψυχολογία-Κοινωνιολογία και τα Αρχαία που ο πατέρας ανήκει στις δυο τελευταίες μορφωτικές κατηγορίες.

Για όλα τα μαθήματα δείχνουν αδιαφορία οι μαθητές σε ποσοστό 9,7% και στη συνέχεια για τη Γλώσσα 21,6%, τη Βιολογία 17,2 %, τα Θρησκευτικά 16,9%, τα Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος 11,8%, τη Γεωγραφία 8,6%, τα Αρχαία Ελληνικά 4,8%, τη Φιλοσοφία 2,9%, τα Μαθηματικά 2,1%, την Ψυχολογία 2% και για τη Φυσική-Χημεία 1,8%.

«*Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα;*» οι περισσότεροι από τους μαθητές δεν έχουν βοήθεια από κάποιο πρόσωπο σε ποσοστό 38,2%, ώστε να προετοιμάζονται καλύτερα στα μαθήματα τους. Εκτός από τον πατέρα και τη μητέρα από κάποιο άλλο πρόσωπο βοηθούνται οι έφηβοι σε ποσοστό 23,2%. Όταν οι μαθητές δέχονται βοήθεια από κάποιο άλλο πρόσωπο, πέρα από τη μητέρα και τον πατέρα, συνήθως

πρόκειται για καθηγητή σε ποσοστό 17,2%, συγγενικό πρόσωπο σε ποσοστό 5,7% ή τέλος, κάποιον φίλο σε ποσοστό 0,3%

Στην ερώτηση 17, «*Θεωρείς τον εαυτό σου Συντηρητικό ή Προοδευτικό*» διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των μαθητών με ποσοστό 95% θεωρεί τον εαυτό της προοδευτικό και επομένως έχουν για τον εαυτό τους σχηματίσει πολύ καλή ιδέα. Όταν λοιπόν ζητήθηκε από τους μαθητές να αυτοαξιολογηθούν τα κορίτσια και τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου φαίνονται πιο προοδευτικά.

Στην ερώτηση 33 «*Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;*».

Η γενική εικόνα των απαντήσεων σε σχέση με τη μεταβλητή «φύλο» είναι ότι η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό που υπερβαίνει το 80% δεν υποφέρει από κάποιο από τα συμπτώματα που φανερώνουν κάποια ψυχοσωματική πάθηση.

Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών υποφέρουν από πονοκεφάλους, παχυσαρκία και αναπνευστικά προβλήματα· των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών υποφέρουν συχνότερα από αυπνίες και γαστροεντερικά προβλήματα· των μισθωτών από πονοκεφάλους, ανορεξία και εμετούς, ενώ των τεχνικών υποφέρουν από κωλικούς και συχνά ατυχήματα. Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου παραπονούνται συχνότερα από τα υπόλοιπα παιδιά για τις συχνές αϋπνίες, τη βουλιμία-παχυσαρκία και τους κωλικούς. Μάλιστα η βουλιμία-παχυσαρκία ταλαιπωρεί εξίσου και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού.

Β. Δι-ατομικό επίπεδο

Διαπιστώθηκε ότι οι σχέσεις των δύο φύλων και με τους δυο γονείς ήταν άριστες, των αγοριών ήταν ακόμη καλύτερες με τη μητέρα, αφού το ποσοστό ήταν 54,9% (N=163) έναντι των κοριτσιών που ήταν 49,7% (N=182). Παρόλα αυτά δε βρέθηκε στατιστική σημαντικότητα στις σχέσεις των μαθητών με τη μητέρα ως προς τη μεταβλητή «φύλο».

Σύμφωνα με τον πίνακα 15 στην ερώτηση 13 «*Οι παρέες σου είναι*» διαπιστώσαμε ότι η πλειοψηφία των υποκειμένων κάνει παρέα μόνο με Έλληνες σε ποσοστό 59,4% με Έλληνες και ξένους έχουν σχέσεις οι έφηβοι σε ποσοστό 40,6%. Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» δε βρέθηκε στατιστική διαφοροποίηση.

Όσοι κάνουν παρέα μόνο με Έλληνες είναι κατά κύριο λόγο παιδιά που ο πατέρας ασχολείται με κάποιο τεχνικό επάγγελμα ή είναι απόφοιτος Δημοτικού σε ποσοστό 69,4% (N=109).

Διατηρεί φιλικές σχέσεις και με Έλληνες και με ξένους η πλειοψηφία των έφηβων αγοριών σε ίδιο ποσοστό, όπως κάνει και μόνο με Έλληνες, καθώς και η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας τους ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία σε ποσοστό 44,3% (N=93) ή είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου σε ποσοστό 52,5% (N=42).

Η πλειοψηφία των μαθητών κάνει παρέα και με τα δύο φύλα σε ποσοστό 94,1%. Όσα παιδιά κάνουν παρέα μόνο με ένα από τα δύο φύλα είναι κυρίως τα αγόρια με αγόρια και τα κορίτσια με κορίτσια

Η πλειοψηφία των μαθητών κάνει παρέα με 6-10 άτομα σε ποσοστό 44,6%. Την πολυπληθέστερη παρέα αποτελούμενη από 16-20 άτομα προτιμούν τα αγόρια σε ποσοστό 18,5% (N=55). Την παρέα με ένα μόνο άτομο προτιμούν και τα δυο φύλα σε ιδιο περίπου ποσοστό 0,7% από (N=2) και (N=3).

Στην ερώτηση «*Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε;*» και «*Πού είναι;*» παρατηρούμε ότι οι μαθητές απάντησαν στην πρώτη ερώτηση σε ποσοστό 61,8% αρνητικά και θετικά 38,2%. Γενικά οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δημιουργήσουν νέες φιλίες στο σχολείο που φοιτούν, στη γειτονιά που μένουν, στο οικογενειακό περιβάλλον, σε κάποιον σύλλογο και στον εργασιακό χώρο σε αντίστοιχα ποσοστά 77,5%, 25,8%, 6,2% 4,2%, 0,8%

Τονίζουμε ότι τους φίλους τους γνώρισαν οι μαθητές σε περιορισμένους χώρους, όπως το σχολικό χώρο που φοιτούν, τη γειτονιά τους, κάποιον σύλλογο τα αγόρια, οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου και τα παιδιά των δυο πρώτων επαγγελματικών κατηγοριών, ενώ παρατηρείται ότι τα κορίτσια, τα παιδιά αποφοίτων άλλων εκπαιδευτικών επιπέδων, εκτός του Πανεπιστημίου, και τα παιδιά των τεχνικών γνωρίζουν νέους φίλους και διευρύνουν το κοινωνικό τους περιβάλλον σε όχι περιορισμένο χώρο. Τα κορίτσια διαφοροποιούνται καθώς προτιμούν σε μεγαλύτερα ποσοστά χώρους που δεν έχουν κλειστά όρια. Αυτό εξηγείται ίσως από το οτι τα κορίτσια αισθάνονται περιορισμένα μέσα στο χώρο της γειτονιάς και από το οτι ο πιθανός έλεγχος από την πλευρά των γονέων επιτείνεται, ενώ η συμπεριφορά τους μπορεί να προκαλέσει δυσμενή σχόλια σε βάρος τους. Έτσι σε ποσοστό 14,8% (N=54) έναντι του 6,7% (N=20) ο θηλυκός πληθυσμός προτιμά χώρους συναναστροφής άλλους πέρα από αυτούς που προαναφέρθηκαν.

Από την ερώτηση 22 γίνεται φανερό ότι τα παιδιά αντιδρούν σε κάτι ή κάποιον που τους ενοχλεί ανάλογα με τη σειρά των ποσοστών, φωνάζοντας, βρίζοντας, υποχωρώντας και ανταποδίδοντάς το σε λίγες μέρες. Λιγότερα συχνά χτυπούν πισώπλατα, φωνάζουν για ενίσχυση τους φίλους, πετούν ό,τι βρουν μπροστά τους ή το λένε κρυφά στον υπεύθυνο καθηγητή.

Τα κορίτσια που συνήθως εκ φύσεως δε διαθέτουν την αντίστοιχη με τα αγόρια σωματική δύναμη αντιδρούν στις διάφορες δυσκολίες λεκτικά, ή υποχωρώντας. Ενώ οι περισσότεροι μαθητές, όταν αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα ανάλογα με την ηλικία αντιδρούν ως εξής

Οι μεγαλύτεροι φωνάζουν, οι 15-16 ετών κρατούν εκδικητική στάση και το ανταποδίδουν σε λίγες μέρες ή φωνάζουν τους φίλους τους για βοήθεια ή το λένε κρυφά σε κάποιον υπεύθυνο του σχολείου. Τέλος, οι μικρότεροι χτυπούν πισώπλατα ή βρίζουν. Όσο όμως μεγαλώνουν τα υποκείμενα της έρευνας τόσο προτιμούν να εκφράζουν τη δυσαρέσκειά τους απευθείας και να στηρίζονται στις δικές τους δυνάμεις, όταν διεκδικούν το δίκιο τους.

Ως προς τη μεταβλητή «επάγγελμα πατέρα» δεν παρατηρήθηκε στις περισσότερες περιπτώσεις στατιστική διαφοροποίηση, όπου όμως παρατηρήθηκε η παρουσία των παιδιών των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών είναι εμφανής. Περισσότερο φωνάζουν ή στηρίζονται στους φίλους τα παιδιά των τεχνικών, τα παιδιά των μισθωτών χτυπούν πισωπλάτα ή υποχωρούν, τα παιδιά που έχουν πατέρα της πρώτης επαγγελματικής κατηγορίας βρίζουν και φωνάζουν για βοήθεια τους φίλους τους.

Τα παιδία αποφοίτων Δημοτικού ή κρατούν αμυντική στάση και υποχωρούν ή χτυπουν πισώπλατα αυτον που τους ενοχλεί, τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου στηρίζονται στους φίλους τους, των αποφοίτων τεχνικών-ανωτέρων σχολών χρησιμοποιούν την πλάγια οδό άμυνας με το να λένε κρυφά το πρόβλημά τους στους επιβλέποντες καθηγητές ή στη διεύθυνση, ενώ στις υπόλοιπες απαντήσεις λίγο πολύ τα παιδιά έδωσαν τα ίδια ποσοστά, ανεξάρτητα από το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα.

Γ. Δι-ομαδικό επίπεδο

Η πλειοψηφία των μαθητων απάντησε (ερ. 18α) γενικά ότι αισθάνεται το ίδιο με τους παλιννοστούντες μαθητές σε όλα τα θέματα που ρωτήθηκε. Όμως όσον αφορά την πολιτική, οικονομία, γλώσσα, ήθη-έθιμα, διατροφή, παιδεία υπάρχει ένα ποσοστό μαθητων που ξεπερνά το 20% και το οποίο δήλωσε ότι αισθάνεται «διαφορετικά» απέναντι στους παλιννοστούντες, αντίθετα για τη θρησκεία, τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία και την εμφάνιση το ποσοστό των μαθητών που νιώθουν «διαφορετικά» μειώνεται πολύ και αυξάνεται το ποσοστό της μεσαίας βαθμίδας της κλίμακας και της θετικης πλευράς των πινάκων.

Περισσοτερο ταυτίζονται με τους παλιννοστούντες μαθητές τα αγόρια, οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι μισθωτός ή τεχνικός και τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημιακών σχολών. Μονο τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής και μόνο ως προς τη γλώσσα αισθάνονται πιο κοντά στους παλιννοστούντες μαθητές από τα υπόλοιπα υποκείμενα του δείγματός μας.

Αντιστρέφοντας την ερώτηση οι Έλληνες μαθητές για τα ίδια θέματα ρωτήθηκαν «*Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντί σου*», για να διαπιστωθεί αν είναι προκατειλημμένοι απέναντι στους παλιννοστούντες συνομηλικούς τους (ερώτ. 18 Β.).

Οι μαθητές στη θρησκεία, την πολιτική, την οικονομία, τη γλώσσα, τα ήθη-έθιμα, τη διατροφή, την παιδεία και την εμφάνιση νιώθουν «διαφορετικά» θεωρούν ότι υπάρχει προκατάληψη από τους παλιννοστούντες σε ποσοστά που ξεπερνούν το 20%. Ένα αντίστοιχο ποσοστό βρέθηκε στην τέταρτη βαθμίδα της κλίμακας και τα υπόλοιπα ποσοστα κατανεμήθηκαν στη θετική πλευρά των πινάκων. Αντίθετα όσον αφορά τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία, την ισότητα του φύλου έδωσαν απαντήσεις των οποίων το αθροιστικό ποσοστό που υπερβαίνει το 70% βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα.

Συμπερασματικά, τα κορίτσια, τα παιδιά των μισθωτών και των αποφοίτων Πανεπιστημίου θεωρούν ότι οι παλιννοστούντες μαθητές αισθάνονται κοντά τους στα περισσότερα από τα θέματα που μας απασχόλησαν. Τα αγόρια όμως δείχνουν μεγαλύτερη ευαισθησία στην οικονομία και τον αθλητισμό, τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής στην ισότητα και τα ήθη-έθιμα και τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου στη γλώσσα.

«Τι ζητάς από τους καθηγητές σου»

οι δημοφιλέστερες απαντήσεις ήταν «Να είναι φιλικοί απέναντί μου» σε ποσοστό 56,4%, «Να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω» σε ποσοστό 29,3%,«Να μη με κρίνουν από την εμφάνισή μου και από τα προηγούμενα σφάλματά μου» σε ποσοστό 28,2% Ακολουθούν οι απαντήσεις «Να είναι προοδευτικοί» σε ποσοστό 17,8%, «Να επιβάλλουν την πειθαρχία, όταν χρειάζεται» σε ίδιο ποσοστό 12,7%, «Να μου λένε μπράβο, όταν το αξίζω» σε ποσοστό 6,2%, ενώ τέλος, δε ζητούν «τίποτα» από τους καθηγητές τους οι μαθητές σε ποσοστό 2,6%.

Τα κορίτσια, σε αντίθεση με τα αγόρια που είναι περισσότερο αντιδραστικά είναι πιο ευαίσθητα στις διαπροσωπικές τους σχέσεις με τους καθηγητές και όχι τόσο σε θέματα μαθησιακά. Τα παιδιά των τεχνικών εντοπίζουν το πρόβλημα στο αν οι καθηγητές τους μπορούν να επιβληθούν στην τάξη, αναγνωρίζοντας την προσπάθεια των μαθητών και είναι αυτοί που πιο εύκολα απορρίπτουν εξ ολοκλήρου τους εκπαιδευτικούς αν δεν τους ικανοποιούν. Όσα παιδιά έχουν πατέρα επιστήμονα-ελεύθερο επαγγελματία ή μισθωτό επιζητούν καλύτερες μαθησιακές συνθήκες που εναρμονίζονται, ειδικά για την κατηγορία του επιστήμονα-ελεύθερου επαγγελματία, με την προοδευτική συμπεριφορά του καθηγητή. Αντίθετα, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία, θεωρούν πολύ σημαντικό να μην ασχολείται ο καθηγητής με τις κακές πράξεις του παρελθόντος ή με την εμφάνισή τους. Το να είναι οι καθηγητές φιλικοί, ενώ μπορούν να υποβάλουν το σεβασμό προς το προσωπό τους και την πειθαρχία είναι στοιχεία που εκτιμούν όλα τα παιδιά ανεξαιρέτως του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα τους. Όσα έχουν πατέρα απόφοιτο Δημοτικού είναι πιο αρνητικά απέναντι στο διδακτικό προσωπικό του σχολείου, γι' αυτό μέσα σ' ένα πλαίσιο προοδευτικότητας ελπίζουν ότι οι σχέσεις τους θα βελτιωθούν. Τα παιδιά αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής θεωρούν ότι η εμφάνιση και τα σφάλματα του παρελθόντος δεν πρέπει να στιγματίζουν τον έφηβο θεωρώντας επίσης πολύ σημαντικό, όταν ο καθηγητής μπαίνει στην τάξη να είναι τέλειος γνώστης του γνωστικού αντικειμένου που έχει κατά νου να διδάξει. Τέλος, τα παιδία των αποφοίτων Πανεπιστημίου εστιάζουν την προσοχή τους και τις απαιτήσεις τους στο μαθησιακό χώρο και τον επιζητούμενο έπαινο.

Όταν ρωτηθήκαν οι μαθητές «Τι θέλουν οι γονείς να σπουδάσουν τα παιδιά τους» (ερωτ. 12 γ.α,β) για τον πατέρα η Ιατρική κατέχει την πρώτη θέση σε ποσοστό 39,4% και έπονται με παρόμοια ποσοστά η Νομική (17,3%), η ξένη φιλολογία (15,4%), τα Οικονομικά (14,4%), και οι αστυνομικές-στρατιωτικές σχολές (13,5%). Ο

πατέρας επιλέγει για τα αγόρια σε μεγαλύτερο ποσοστό τα Οικονομικά και τις στρατιωτικές σχολές και για τα κορίτσια τις υπόλοιπες επιλογές, ενώ ως προς το επάγγελμα του πατέρα παρατηρείται ότι δεν υπάρχει στατιστική διαφοροποίηση όσον αφορά στις προτιμήσεις του για το επαγγελματικό μέλλον των παιδιών του.

Οι επιλογές των μητέρων των εφήβων επιλέγουν καταρχήν την Ιατρική με ποσοστό 49% και στη συνέχεια το επάγγελμα του εκπαιδευτικού (19%), τα Οικονομικά (14%), τα τουριστικά επαγγέλματα (8%), τις στρατιωτικές σχολές-Αστυνομίας (7%) και τέλος, τις θεατρικές σχολές-διακόσμησης σε ποσοστό 3%.

Ως προς το «φύλο» οι μητέρες προτιμούν για τα αγόρια την Ιατρική σε ποσοστό 63% και τα τουριστικά επαγγέλματα σε ποσοστό 10,9%. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η μητέρα επιλέγει όποιο επάγγελμα ταιριάζει, σύμφωνα με την κοινή γνώμη, στο γυναικείο φύλο.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι ο πατέρας εκφράζει έντονη επιθυμία για την Ιατρική, ενώ είναι αξιοσημείωτο ότι τη σχολή αυτή επιλέγουν περισσότερο ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» οι δυο πρώτες κατηγορίες. Αντίθετα, τα Οικονομικά επιλέγουν κατά σειρά ποσοστών οι δυο τελευταίες κατηγορίες δηλ οι απόφοιτοι Δημοτικού και Γυμνασίου. Πάντως ο πατέρας των υποκειμένων της έρευνάς μας, όσα επαγγέλματα προτείνει στα παιδιά του είναι από αυτά που ονομάζουμε σίγουρα, προσοδοφόρα και κοινωνικά αναγνωρισμένα. Αντίθετα οι επιλογές της μητέρας είναι κάπως πιο προοδευτικές, αφού προτείνει και τα καλλιτεχνικής φύσης επαγγέλματα.

Δ. Ιδεολογικό επίπεδο

Από τα παραπάνω στοιχεία είναι δυνατόν ο αναγνώστης να σχηματίσει άποψη για την ιδεολογία, τις πεποιθήσεις και τις αξίες των εφήβων οι οποίοι ζούν και μεγαλώνουν στην Ελλάδα.

Στην ερώτηση 14 «*Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας*» διαπιστώνουμε ότι το πιο μεγάλο πρόβλημα, κατά τη γνώμη των μαθητών, είναι τα ναρκωτικά σε ποσοστό 30,3% και σε λίγο μικρότερο ποσοστό 26,7% η ανεργία. Το εκπαιδευτικό πρόβλημα απασχολεί τους νέους σε ποσοστό 21,1%, η εγκληματικότητα 11,8%, η ανηθικότητα 3,8%, η φοροδιαφυγή 2,9%, η υγεία 2,4% και οι συχνές απεργίες 1,1%.

Άρα ο κίνδυνος των ναρκωτικών αποτελεί το μεγαλύτερο πρόβλημα για τους νέους που ζουν στην Ελλάδα και έπεται η ανεργία που θεωρείται κοινωνική μάστιγα για τον πληθυσμό της χώρας. Ίσως γι' αυτό θεωρούν τη σωστή εκπαίδευση επίσης πολύ σημαντική αφού εξασφαλίζει την πιθανή αναστολή όλων των προηγούμενων καταστάσεων και επιτρέπει τη φυσιολογική εξέλιξη του νέου σε επίπεδο πνευματικό και επαγγελματικό. Σύμφωνα με τα προηγούμενα δεδομένα είναι φυσικό να θεωρούν την εγκληματικότητα πρόβλημα για την ελληνική κοινωνία αφού αυτή εξαφανίζεται, μόνο όταν δεν επικρατούν τα παραπάνω κοινωνικά προβλήματα. Ανάλογα με το επάγγελμα του πατέρα διαπιστώνουμε ότι σχετίζεται και ο βαθμός βαρύτητας που δίνουν οι μαθητές για καθένα από τα προηγούμενα προβλήματα. Οι επιστήμονες-

ελεύθεροι επαγγελματίες επηρεάζουν τα παιδιά τους και επιλέγουν την παιδεία, οι μισθωτοί δίνουν βαρύτητα στα προβλήματα που σχετίζονται με την παραβατική συμπεριφορά, όπως τα ναρκωτικά, την εγκληματικότητα, ενώ οι τεχνικοί υπενθυμίζουν στους εφήβους τον πιθανότητα της μελλοντικής ανεργίας.

Στη συνέχεια θα μελετήσουμε την ερώτηση 15 «*Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;*»
Με την ερώτηση αυτή ολοκληρώνεται η εικόνα που σχηματίσαμε για τις αντιλήψεις των μαθητών σχετικά με τα διάφορα προβλήματα που απασχολούν την ελληνική κοινωνία. Η πλειοψηφία των μαθητών θεωρεί ότι πρέπει να προσεχθούν γενικά τα κοινωνικά προβλήματα σε ποσοστό 26,4% (περισσότερα ευαισθητοποιημένα είναι τα κορίτσια, τα παιδιά των μισθωτών και των δυο πρώτων μορφωτικών κατηγοριών), η οικονομία 24,6% (πιο ευαισθητοποιημένα είναι τα αγόρια, τα παιδιά αποφοίτων τεχνικής σχολής, των παιδιών που ο πατέρας δεν εξασκεί κάποιο από τα επαγγέλματα που λάβαμε υπόψη μας στην κατηγοριοποίηση), η γλώσσα και ο πολιτισμός 21,1% (ο προβληματισμός αυξάνει στα παιδιά τεχνικών και αποφοίτων τεχνικής σχολής), η εσωτερική πολιτική σε ποσοστό 12,2% (προβληματίζει κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίων που ο πατέρας ανήκει επαγγελματικά στην κατηγορία των μη κατατασσόμενων επαγγελμάτων), η εξωτερική πολιτική 7,5% (πιο έντονα προβληματίζονται τα αγόρια, τα παιδιά των τεχνικών και τα παιδιά αποφοίτων Πανεπιστημίου), η προστασία του περιβάλλοντος σε ποσοστό 4,7% (που προβληματίζει κυρίως τα κορίτσια, τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου και των τεχνικών), ο τουρισμός 1,8% (ευαισθητοποιεί κατά πλειοψηφία τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία και σε μικρό αλλά παρόμοιο ποσοστό όλες τις μορφωτικές κατηγορίες του πατέρα) και ο αθλητισμός 1,7% (που απασχολεί κυρίως τα παιδιά των τεχνικών και αποφοίτων Γυμνασίου).
Άρα οι έφηβοι που θα μπουν σε λίγο στο στίβο της ζωής βλέπουν ότι πράγματι η κοινωνική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα μας δεν είναι ρόδινη και ότι για να επιλυθούν αυτά τα προβλήματα πρέπει να προσεχθούν τομείς όπως η οικονομία, η πολιτιστική μας παράδοση, η εσωτερική και εξωτερική μας πολιτική. Τα αγόρια προτιμούν λύσεις πολιτικής βούλησης, πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εν όψει της Ολυμπιάδας του 2004 αθλητικές προσπάθειες. Αντίθετα τα κορίτσια δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα σε μέτρα που ανακουφίζουν το κοινωνικό σύνολο και βελτιώνουν ποιοτικά και οικονομικά τον τρόπο ζωής των Ελλήνων πολιτών. Ο πατέρας της πρώτης επαγγελματικής κατηγορίας επιδρά στα παιδιά του, ώστε να επιλέγουν πλειοψηφικά την οικονομία, την εσωτερική πολιτική και τον τουρισμό, της τρίτης τα κοινωνικά προβλήματα, ενώ της τέταρτης τη γλώσσα και τον πολιτισμό, την εξωτερική πολιτική, την προστασία του περιβάλλοντος και τον αθλητισμό. Τους αποφοίτους Δημοτικού απασχολούν τα κοινωνικά προβλήματα (σε παρόμοιο ποσοστό και τους αποφοίτους Γυμνασίου), τους αποφοίτους Γυμνασίου πέρα από τα κοινωνικά προβλήματα και η προστασία του περιβάλλοντος, τεχνικής-ανωτέρας σχολής τα πολιτιστικά θέματα και

η οικονομία, ενώ τέλος τους αποφοίτους Πανεπιστημίου η εσωτερική και εξωτερική πολιτική της χώρας μας.

Στην ερώτηση 16, *«Σε ποιο βαθμό είσαι υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων»*

Παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των εφήβων επέλεξε την τέταρτη βαθμίδα σε υψηλότερο ποσοστό 24,7 από όλες τις υπόλοιπες κλίμακες. Η αρνητική άποψη εκπροσωπείται με ποσοστό 35% και η θετική με ποσοστό 40%. Είναι λοιπόν φανερό ότι τα παιδιά διχάζονται ανάμεσα στα όρια της παραδοσιακής και φιλελεύθερης οικογένειας.

«Υπέρ» των παραδοσιακών ηθικών αρχών, των ελαστικότερων ηθικών κανόνων προηγούνται με λίγο μεγαλύτερα ποσοστά τα αγόρια (κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες στην πρώτη περίπτωση και κατά μία στη δεύτερη).

Τις παραδοσιακές ηθικές αρχές σε ποσοστό περίπου 65% περίπου απέρριψε η πλειοψηφία των παιδιών, ενώ «υπέρ» της διατήρησης είναι σε ποσοστό 31% η μειοψηφία. Το αντίθετο ακριβώς παρατηρήθηκε στους ελαστικότερους ηθικούς κανόνες.

Διαφοροποίηση παρατηρείται στις επιλογές «Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα» και «Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες». Ένας μεγάλος αριθμός των υποκειμένων επέλεξε τη μεσαία βαθμίδα του πίνακα σε ποσοστό περίπου 20% και οι υπόλοιποι επέλεξαν σε ίδια περίπου αθροιστικά ποσοστά απαντήσεις που αντιστοιχούν στη θετική ή αρνητική πλευρά του πίνακα και επομένως στις δυο αυτές περιπτώσεις τα περισσότερα παιδιά κρατούν ουδέτερη θέση.

«Θέλεις να φοιτήσεις σε σχολείο στο οποίο διδάσκεται παράλληλα με την Ελληνική και μια ξένη γλώσσα.» ερώτηση 21

Οι μαθητές δίνουν διαφορετικά ποσοστά στις απαντήσεις «Ναι» και «Όχι» του ερωτήματος. Γενικά, η πλειονοτητα δίνει θετική απάντηση σε ποσοστό 75,4%.

Η εξήγηση που δίνεται γι' αυτό το φαινόμενο είναι ότι ένας έφηβος που βρίσκεται «προ των πυλών» της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και γνωρίζει ότι η επαγγελματική του αποκατάσταση εξαρτάται από τη καλή γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας εύκολα παίρνει απόφαση να αλλάξει σχολικό περιβάλλον, αναλογιζόμενος τις διευκολύνσεις και τις ευμενείς πολλές φορές επιπτώσεις μιας τέτοιας αλλαγής.

Όσοι μαθητές απάντησαν θετικά, ότι δηλαδή επιθυμούν να φοιτήσουν σε κάποιο άλλο ελληνικό σχολείο στο οποίο θα διδάσκεται παράλληλα μια ξένη γλώσσα σε ικανοποιητικό βαθμό, στις επιλογές τους έδωσαν τα εξής ποσοστά.

«Θα μάθω καλύτερα μια ξένη γλώσσα» 43,1%, «Θα γνωρίσω καλύτερα τον πολιτισμο και την ιστορία άλλων χωρών» 27%, «Θα παρακολουθήσω χωρίς δυσκολία μεταλυκειακές σπουδές στο εξωτερικό» 13%, «Θα αποκτήσω μεγαλύτερη ευχερεια στις διαπροσωπικές μου σχέσεις» 11,3%, «Θα αισθάνομαι περισσότερο Ευρωπαίος» 3,6%, «Για να δω αν θα τα καταφέρω» 2,9%, «Δεν έχω αποφασίσει» 2%.

Στις απαντήσεις που έδωσαν τα υποκείμενα, όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους δεν επιθυμούν να αλλάξουν σχολείο, θεωρώντας ότι το σχολικό πρόγραμμα θα είναι πιο δύσκολο και επομένως δε θα τους καλύπτει τα γνωστικά κενά επαρκώς, τα ποσοστά σε όλες τις περιπτώσεις δεν ξεπερνούν το 7,5%.

Καταλήγουμε επομένως στο συμπέρασμα ότι τα αγόρια, τα παιδιά που έχουν πατέρα τεχνικό και έχει αποφοιτήσει από κάποια τεχνική –ανώτερη σχολή και λιγότερο τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών επιθυμούν την αλλαγή σχολείου και τη φοίτηση σε δίγλωσσο περιβάλλον.

Στην ερώτηση 24. «*Πόσο συχνά σε παρατηρούν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας;*»
Οι μαθητές κλήθηκαν να αναφέρουν κατά πόσο αντιμετωπίζουν προβλήματα στο σχολικό χώρο για λόγους πειθαρχίας. Οι δυο ακραίες απαντήσεις της κλίμακας «καθόλου» και «συνέχεια» συγκέντρωσαν ποσοστά 20,5% η πρώτη και 4,7% η δεύτερη. Οι απαντήσεις «σπάνια», «μερικές φορές» δόθηκαν από τους περισσότερους ερωτηθέντες με αντίστοιχα ποσοστά 35,7% και 28,8%, ενώ η απάντηση «συχνά» δόθηκε σε ποσοστό 10,3%. Επομένως η εικόνα που σχηματίζουμε είναι ότι οι έφηβοι κατά κύριο λόγο δεν δημιουργούν έντονα προβλήματα στο σχολικό χώρο.
Σε σχέση με το φύλο των υποκειμένων διαπιστώθηκε ότι στις πιο παραβατικές συμπεριφορές τα αγόρια εμφανίζονται με μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ στις περιπτώσεις που η συμπεριφορά των μαθητών δεν είναι καθόλου ή ελάχιστα ενοχλητική τα κορίτσια εκπροσωπούνται με σαφώς μεγαλύτερα ποσοστά.

Σε σχέση με το επάγγελμα του πατέρα των υποκειμένων διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των παιδιών των αποφοίτων Δημοτικού σε ποσοστό 24,2% (N=38) τιμωρούνται «καθόλου» ή σε ποσοστό 6,4% (N=10) τιμωρούνται «συνέχεια». «Μερικές φορές», «συχνά» και «συνέχεια» τιμωρούνται πλειοψηφικά τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικών και ανωτέρων σχολών σε αντίστοιχα ποσοστά 33,1% (N=53), 11,9% (N=19) και σε παρόμοιο ποσοστό με τα παιδιά της πρώτης κατηγορίας 6,3% (N=10). Τέλος, τα παιδιά των πτυχιούχων τιμωρούνται «Σπάνια» σε ποσοστό 43,8% (N=35) και σε παρόμοιο ποσοστό με τα παιδιά της τρίτης κατηγορίας 11,3% (N=9) «συχνά».
Είναι φανερό ότι «καθόλου» δεν τιμωρείται η πλειοψηφία των κοριτσιών, των παιδιών που ο πατέρας είναι μισθωτός και απόφοιτος Δημοτικού. Αντίθετα «συνέχεια» τιμωρείται η πλειοψηφία των αγοριών, των παιδιών που ο πατέρας είναι επίσης μισθωτός και των παιδιών αποφοίτων Δημοτικού και τεχνικής-ανώτερης σχολής. Γενικά, δεν εντοπίζουμε ότι κάποια επαγγελματική κατηγορία του πατέρα επιδρά στα παιδιά για να φέρονται λιγότερο ή περισσότερο παραβατικά, αφού διαπιστώνουμε ότι η ίδια κατηγορία παιδιών άλλοτε φέρεται με ηπιότερο και άλλοτε με βιαιότερο τρόπο. Το βέβαιο είναι ότι τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου δεν

πλειοψηφούν σε καμιά από τις προαναφερόμενες συχνότητες των αξιόποινων πράξεων.

Στην ερώτηση 25 «*Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού*» έγινε προσπάθεια να ελεγχθεί, όπως και στην αμέσως προηγούμενη ερώτηση η παραβατική ή όχι συμπεριφορά των μαθητών. Μόνο το 14,6% των μαθητών παραδέχτηκε ότι έχει προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή σε κάποιον άλλο χώρο, έναντι αυτών που απάντησαν αρνητικά σε ποσοστό 85,4%.
Είναι γεγονός ότι τα αγόρια, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών προκαλούν συχνότερα υλικες ζημιές.
«*Πόσο συχνά εκκλησιάζονται*» (ερωτ. 26) οι μαθητές παρατηρήθηκε ότι κυριαρχούν οι απαντήσεις «5-6 φορές το χρόνο» και «1-2 φορές το χρόνο» σε ποσοστά 42,7% και 23,7%. «Μία φορά το μήνα» πηγαίνουν οι μαθητές σε ποσοστό 19% και τέλος σε αντίστοιχα ποσοστά 10,7% και 3,9% «σχεδόν κάθε Κυριακή» και «ποτέ».
Πηγαίνουν συμπερασματικά πολύ συχνά στην εκκλησία τα κορίτσια και τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής.
Από την πρόταση «Πώς διασκεδάζεις» και «Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου με τι ασχολήθηκες» Γίνεται εύκολα κατανοητό ότι η ανάγνωση βιβλίων δεν αποτελεί ιδιαίτερα ευχαριστη απασχόληση για τους έφηβους μαθητές. Θερμότεροι αναγνώστες είναι τα κορίτσια, τα μικρά παιδιά, τα παιδιά που ο πατέρας είναι πτυχιούχος. Παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και πτυχιούχων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαβάζουν περισσότερα από τα υπόλοιπα παιδια ξένα βιβλία.
Διαβάζουν εφημερίδες τα αγόρια και τα παιδιά όλων των άλλων επαγγελματικών κατηγοριών σε μικρο εστω ποσοστο, εκτος των μισθωτών.

Από την ερώτηση 29 «*Ποιο είναι το χομπι σου*» δόθηκε η ευκαιρία να διαπιστώσουμε ότι τα κορίτσια αγαπούν το διάβασμα, τη μουσική, το χορό, τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Τα αγόρια αγαπούν άλλες λύσεις για να περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους, όπως τη γυμναστική και τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών.
Ως προς το επάγγελμα του πατέρα οι δυο πρώτες κατηγορίες προτιμούν τη χρήση κομπιούτερ, τα παιδιά των μισθωτών το χορό ή κάποιο αδιευκρίνιστο, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιων εκδηλώνουν αδυναμία στους φίλους τους, ενώ το διάβασμα αγαπούν τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των τεχνικών. Η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι πτυχιούχος αγαπά τους φίλους και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού προτιμούν το χορό. Τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου προτιμούν το διάβασμα.
Στην ερώτηση 30 «*Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;*», διαπιστώσαμε ότι τα κορίτσια έχουν διαφορετικά όνειρα για να πραγματοποιήσουν στη ζωή τους από αυτά των αγοριών. Τα παιδιά των τεχνικών ρίχνουν το βάρος τους στην απόκτηση αγαθών, όπως ένα σπίτι, ένα αυτοκίνητο. Τα παιδιά των μισθωτών ή είναι αναποφασιστα ή επιθυμούν την αγορά μιας μηχανής, ενώ τα παιδιά των μη

κατατασσόμενων επαγγελματιών ενθουσιάζονται με την αγορά ειδών ενδυμασίας ή με πιο ιδεολογικά θέματα, όπως η προσφορά βοήθειας σε όσους την έχουν ανάγκη από το περιβάλλον τους. Τέλος, οι μαθητές που ο πατέρας ανήκει στις δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες επιλέγουν τα ταξίδια. Τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου προτιμούν τα ταξίδια, τα αυτοκίνητα, των αποφοίτων Δημοτικού προτιμούν την απόκτηση στέγης, ειδών ενδυμασίας.

Στην ερώτηση 31 «*Τι χρειάζεται για να πετύχεις*» τα κορίτσια θεωρούν σημαντικά στοιχεία επιτυχίας τις σπουδές, τη θέληση, το θάρρος, ενώ τα αγόρια αγαθά όπως το χρήμα, την εργατικοτητα. Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών επιλέγουν τις σπουδές και τη θέληση, ενώ των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών το θάρρος. Αυτοί που εργάζονται ως μισθωτοί έχουν εμφυσήσει στα παιδιά τους τη νοοτροπία να εκτιμούν την εξυπνάδα, αντίθετα με τις προηγούμενες επαγγελματικές κατηγορίες η πλειοψηφία των παιδιών των τεχνικών δεν έχουν προβληματιστεί για το σχετικό θέμα και γι' αυτό δε δίνουν κάποια εμπεριστατωμένη απάντηση.
Τα παιδιά των πτυχιούχων εκτιμούν τις σπουδές και των αποφοίτων Δημοτικού εξίσου με τα παιδιά των πτυχιούχων την εξυπνάδα. Πιο αναποφάσιστα παραμένουν τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού.
«*Γιατί καπνίζεις;*» ερώτηση 34 β, στην οποία διαπιστώθηκαν τα εξής:
Από συνήθεια καπνίζουν οι μαθητές σε ποσοστό 3,8%, από ευχαρίστηση 3%, για να βρουν διέξοδο στα προβλήματά τους 2,6%. Στις υπόλοιπες απαντήσεις δεν παρατηρήθηκαν αντίστοιχες επιλογές από την πλευρά των μαθητών.
Τονίζουμε ότι τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών καπνίζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό από «απλή συνήθεια» ή «από ευχαρίστηση», όπως για τον ίδιο λόγο καπνίζουν και τα παιδιά των μισθωτών και των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής. Αντίθετα για «διέξοδο στα προβλήματά τους» καπνίζουν τα κορίτσια και τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής. Τέλος, καπνίζουν τα παιδιά των τεχνικών και των αποφοίτων Γυμνασίου για «αδιευκρίνιστους λόγους».
Στην ερώτηση 35 «*Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω*» παρατηρούμε ότι σ' όλες τις περιπτώσεις των απαντήσεων το αθροιστικό ποσοστό πάνω από 80% βρέθηκε στην πλευρά του πίνακα που καταδικάζει τις σχετικές πράξεις από «μέτρια» έως «πολύ αυστηρά».
Κατά της τρομοκρατίας και του καπνίσματος είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό τα αγόρια, ενώ σε όλες τις άλλες περιπτώσεις τα κορίτσια είναι πιο αυστηρά. Τα παιδιά των τεχνικών καταδικάζουν περισσότερο από τους υπόλοιπους μαθητές τις αναρχικές πράξεις, ενώ όλες οι υπόλοιπες παραβατικές συμπεριφορές θεωρούνται από όλους καταδικαστέες. Τα ναρκωτικά θεωρούνται σοβαρός κίνδυνος από όλους τους μαθητές αλλά περισσότερο αυστηροί εμφανίζονται οι μαθητές που ο πατέρας είναι αποφοίτος Γυμνασίου και Πανεπιστημίου, αυτοί οι τελευταίοι μάλιστα εμφανίζονται για όλες τις παραβατικές συμπεριφορές ως οι πιο αυστηροί επικριτές. Αξιοσημείωτο επίσης είναι ότι η βία θεωρείται καταδικαστέα περισσότερο από τους μαθητές, όσο ανεβαίνει το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα.

Παρατηρήθηκε ότι σε ποσοστό πάνω από 75% τα παιδιά διάκεινται θετικά σε όλες τις απόψεις που σχετίζονται με την ταύτιση γλώσσας-εθνικής ταυτότητας (ερώτηση 36). Η μόνη περίπτωση που διαφοροποιείται η εικόνα είναι για την κατάργηση ή όχι του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών.

Η πλειοψηφία των υποκειμένων σε αθροιστικό ποσοστό πάνω από 70% είναι αντίθετοι στην κατάργηση και επέλεξαν την αρνητική πλευρά του πίνακα που δείχνει ότι τα αρχαία Ελληνικά πρέπει να διατηρηθούν. Μικρότερο είναι το ποσοστό 30% περίπου γι' αυτούς που θεωρούν την κατάργηση περισσότερο επιβεβλημένη.

Καλύτερη εικόνα δίνουν τα αγόρια (εκτός από την περίπτωση κατάργησης των Αρχαίων Ελληνικών), τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών, των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής και Πανεπιστημίου.

«Σε ποιο βαθμό αισθάνεσαι Ευρωπαίος-Ευρωπαία;» ερώτηση 37, οι έφηβοι που αισθάνονται περισσότερο από όλους Ευρωπαίοι πολίτες είναι τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των τεχνικών, των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής και Πανεπιστημίου.

2.4. Ερωτηματολόγιο για καθηγητές που διδάσκουν παλιννοστούντες μαθητές (Γ')

2.4.1. Περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων

Σύμφωνα με τον πίνακα 1 το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 66,7% (N=26) γυναίκες, ενώ οι άνδρες είχαν ποσοστό συμμετοχής 33,3% (N=13).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
1 Φυλο υποκειμένων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Άνδρες	13	33,3	33,3	33,3
Γυναίκες	26	66,7	66,7	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 1,667 Std err ,076 Std dev ,478

Οι ηλικίες των διδασκόντων σε παλιννοστούντες μαθητές (πίνακας 2) είναι οι εξής: η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει εκπαιδευτικούς 25-30 ετών και εμφανίζεται με ποσοστό 12,8% (N=5), η δεύτερη ηλικιακή ομάδα συμπεριλαμβάνει ηλικίες 31-35 ετών με ποσοστό συμμετοχής 23,1% (N=9), η τρίτη 36-40 ετών με ποσοστό 46,2% (N=18), η τέταρτη 41-45 ετών με ποσοστό 15,4% (N= 6) και η πέμπτη 51-55 ετών με ποσοστό 2,6% (N=1). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 2,74 με τυπική απόκλιση 1,04.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
2 Ηλικια

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
25-30	5	12,8	12,8	12,8
31-35	9	23,1	23,1	35,9
36-40	18	46,2	46,2	82,1
41-45	6	15,4	15,4	97,4
51-55	1	2,6	2,6	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 2,744 Std err ,167 Std dev 1,044

Για τις ανάγκες της στατιστικής ανάλυσης, όπως προκύπτει από το σχετικό πίνακα 2α, οι ηλικίες των καθηγητών κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις ηλικιακές ομάδες. Η πρώτη ομάδα που περιλαμβάνει ηλικίες 25-35 ετών εμφανίζεται με ποσοστό 35,9% (N=14), η δεύτερη με ηλικίες 36-40 ετών ποσοστό 46,2% (N=18) και τέλος η τρίτη 41 και άνω με 17,9% (N=7). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 2,46 με τυπική απόκλιση 1,16.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2α
2 Ηλικια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
25-35	14	35,9	35,9	35,9
36-40	18	46,2	46,2	82,1
41και άνω	7	17,9	17,9	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 2.462 Std err .187 Std dev 1.166

Ως προς τα χρόνια προυπηρεσίας των εκπαιδευτικών σύμφωνα μ τον πίνακα 3, «1-5» και «6-10» χρόνια έχει το 30,8% (N=12), 11-15 έχει το 25,6% (N=10) και τέλος, το 12,8% (N=5) των καθηγητών έχει 16-20 χρόνια. Ο M.O. βρέθηκε 2,74 με τυπική απόκλιση 1,04

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
3 Ποσα χρονια υπηρεσιας εχετε

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1-5	12	30,8	30,8	30,8
6-10	12	30,8	30,8	61,5
11-15	10	25,6	25,6	87,2
16-20	5	12,8	12,8	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 2.744 Std err .167 Std dev 1.044

Το 61,5% (N=24) του συγκεκριμένου διδακτικού προσωπικού, όπως προκύπτει από τον πίνακα 4, έχει προυπηρεσία στα συγκεκριμένα σχολεία «1-5» χρόνια και το 38,5% (N=15) έχει «6-10». Ο M.O. βρέθηκε 1,38 με τυπική απόκλιση 0,49

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
6 Υπηρεσια σε σχολειο παλιννοστουντων

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1-5	24	61,5	61,5	61,5
6-10	15	38,5	38,5	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 1.385 Std err .079 Std dev .493

Το ποσοστό συμμετοχής 48,7% (N=19), πίνακας 5, φαίνεται να ευνοεί τους καθηγητές που έχουν την ειδικοτητα του φιλολόγου.Αντίστοιχα οι υπόλοιπες ειδικότητες δίνουν τα ακόλουθα ποσοστά. Οι φυσικοί 17,9% (N=3), οι καθηγητές αγγλικών 10,3% (N=4), οι χημικοι 7,7% (N=6), οι μαθηματικοί και οι γυμναστές έχουν ποσοστό 5,1% (N=2), τέλος οι των οικονομικών και οι μουσικοί 2,6% (N=1). Ο M.O. βρέθηκε 2,66 με τυπικη απόκλιση 2,04

Για τις ανάγκες της επαγωγικής στατιστικής οι ειδικότητες των διδασκόντων κατηγοριοποιήθηκαν σε δύο κατηγορίες. Οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης με ποσοστό συμμετοχής 61,5% (N=24) και της πρακτικής κατεύθυνσης με ποσοστό συμμετοχής 38.5% (N=15). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,38 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
3 Ειδικοτητα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Φιλόλογος	19	48,7	48,7	48,7
Μαθηματικός	2	5,1	5,1	53,8
Φυσικός	7	17,9	17,9	71,8
Χημικός	3	7,7	7,7	79,5
Αγγλικών	4	10,3	10,3	89,7
Οικονομικών	1	2,6	2,6	92,3
Γυμναστής	2	5,1	5,1	97,4
Μουσικός	1	2,6	2,6	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 2.667 Std err .327 Std dev 2.043

ΠΙΝΑΚΑΣ 5α
3 Ειδικοτητα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Θεωρητική κατεύθυνση	24	61,5	61,5	61,5
Πρακτική κατεύθυνση	15	38,5	38,5	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 1.385 Std err .079 Std dev .493

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 6, η πλειοψηφία των καθηγητών του δείγματος έχει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών σε ποσοστό 56,4% (N=22). Από το δείγμα μας το 43,6% (N=17) των διδασκόντων δεν είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,56 με τυπική απόκλιση 0,50.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
7 Μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Δεν έχουν	17	43,6	43,6	43,6
Έχουν	22	56,4	56,4	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .564 Std err .080 Std dev .502

Σύμφωνα με τον πίνακα 7, το 51,3% (N=20) του πληθυσμού που απάντησε καταφατικά, κατέχει Μαστερ και το 5,1% (N=2) Μάστερ και Διδακτορικό. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1.18 με τυπική απόκλιση 0,58.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
7α Αν ναι ποιοι

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Μάστερ	20	51,3	90,0	90,0
Διδακτορικό	2	5,1	9,1	100
	17	43,6		
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 17
Mean 1.182 Std err .125 Std dev .588

Ξενες γλωσσες εκτος από τα αγγλικά (πίνακας 8), γνωρίζει το 66,2% (N=27) των καθηγητών, ενώ αρνητικά απήντησε το 30,8% (N=12). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,69 με τυπική απόκλιση 0.46

Σύμφωνα με τον πίνακα 9 αγγλικά γνωρίζουν όλοι οι καθηγητές . Αυτό είναι φυσικό καθώς βασική προυπόθεση πρόσληψης στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι η γνώση ξένης γλώσσας Από αυτούς (πίνακες 10,11) όλοι μιλούν και γράφουν την αγγλική γλωσσα «καλα» Όσο για το επίπεδο γλωσσομάθειας (πίνακας 12) όλοι βρίσκονται σε προχωρημένο επίπεδο γνώσεων

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
8 Ξένες Γλωσσες

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	12	30.8	30.8	30.8
Ναι	27	66.2	66.2	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .692 Std err .075 Std dev .468

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
9 Αγγλικα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Ναι	39	100	100	100
Συνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 1.000 Std err .000 Std dev .000

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
10 Αγγλικα προφορικα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καλα	39	100	100	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 1.000 Std err .000 Std dev .000

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
11 Αγγλικά γραπτα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καλά	39	100	100	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean 1.000 Std err .000 Std dev .000

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
12 Αγγλικα επιπεδο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Προχωρημένο	39	100	100	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean 3.000 Std err .000 Std dev .000

Σύμφωνα με τον πίνακα 13, γαλλικά γνωρίζουν οι καθηγητές σε ποσοστό 48,7% (N=19), ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,48 με τυπική απόκλιση 0,50. Από αυτούς (πίνακας 14) το 30,8% (N=12) μιλά τη γαλλική γλώσσα «καλά», το 12,8% (N=5) «πολύ καλά» και το 5,1% (N=2) «αριστα». Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,71 με τυπική απόκλιση 0,88. Αντίστοιχα (πίνακας 15) γράφει το 20,5% (N=8) «καλά», το 17,9% (N=7) «πολύ «καλά» και το 10,3% (N=4) «αριστα». Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,71 με τυπική απόκλιση 0,88. Όσο για το επίπεδο γλωσσομάθειας (πίνακας 16) η πλειοψηφία βρίσκεται σε μεσαίο επίπεδο και σε αρχικό 7,7% (N=3). Μικρότερο ποσοστό είχαν οι καθηγητές που δήλωσαν ότι το επίπεδο γλωσσομάθειας τους είναι προχωρημένο 5,1% (N=2). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,38 με τυπική απόκλιση 0,84.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
13 Γαλλικα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	20	51,3	51,3	51,3
Ναι	19	48,7	48,7	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .487 Std err .081 Std dev .506

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
14 Γαλλικα προφορικα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθολου	20	51,3	51,3	51,3
Καλα	12	30,8	30,8	82,1
Πολυ καλα	5	12,8	12,8	94,9
Αριστα	2	5,1	5,1	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .718 Std err .142 Std dev .887

Στον πίνακα 14, φαίνεται ότι κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων.

Σε συνολικό Μ.Ο. 2,82 στα 39 υποκείμενα βρέθηκε στις 26 γυναίκες Μ.Ο. 3,23 και στους 13 άντρες Μ.Ο. 2,00. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των γυναικών υπερβαίνει κατά 61% το Μ.Ο. των ανδρών και κατά 14% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ. 3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
15 Γαλλικά γραπτά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	20	51,3	51,3	51,3
Καλά	8	20,5	20,5	71,8
Πολύ καλά	7	17,9	17,9	89,7
Άριστα	4	10,3	10,3	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .718 Std err .142 Std dev .887

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
16 Γαλλικά επίπεδο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	31	79,5	79,5	79,5
Αρχικό	3	7,7	7,7	87,2
Μεσαίο	3	7,7	7,7	94,9
Προχωρημένο	2	5,1	5,1	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .385 Std err .136 Std dev .847

Σύμφωνα με τον πίνακα 17, γερμανικά γνωρίζει το 25,3% (N=10)των ερωτηθέντων, ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,25 με τυπική απόκλιση 0,44. Από αυτούς (πίνακας 18) το 20,5% (N=8) γράφει τη γερμανική γλώσσα «καλά», ενώ το 5,1% (N=2) «άριστα». Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,35 με τυπική απόκλιση 0,74. Στον πίνακα 19 διαπιστώνεται ότι το 20,5% (N=8) των ατόμων του δείγματος μιλά «καλά» και το 2,6% (N=1) «πολύ καλά» και «άριστα» (πίνακας 19). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,33 με τυπική απόκλιση 0,66. Όσο για το επίπεδο γλωσσομάθειας (πίνακας 20) βρίσκονται οι εκπαιδευτικοί ή σε αρχικό επίπεδο ή σε μεσαίο σε ίδιο ποσοστό 5,1% (N=2). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,15 με τυπική απόκλιση 0,48.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
17 Γερμανικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	29	74,7	74,7	74,7
Ναι	10	25,3	25,3	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .256 Std err .071 Std dev .442

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
18 Γερμανικά γραπτά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	29	74,4	74,4	74,4
Καλά	8	20,5	20,5	94,9
Άριστα	2	5,1	5,1	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .359 Std err .119 Std dev .743

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
19 Γερμανικα προφορικα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	29	74,4	74,4	74,4
Καλά	8	20,5	20,5	94,9
Πολύ καλά	1	2,6	2,6	97,4
Άριστα	1	2,6	2,6	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .333 Std err .106 Std dev .662

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
20 Γερμανικα επίπεδο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθολου	35	89,8	89,8	89,8
Αρχικό	2	5,1	5,1	94,9
Μεσαίο	2	5,1	5,1	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .154564 Std err .078 Std dev .489

Σύμφωνα με τον πίνακα 21, ιταλικά γνωρίζει το 23,1% (N=9) των διδασκόντων, ο Μ.Ο. βρέθηκε 0.23 με τυπική απόκλιση 0,42. Από αυτούς (πίνακας 22) το 15,4% (N=6) γραφει την ιταλική γλώσσα «πολύ καλά» και το 7,7% (N=3) «καλά», ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,38 με τυπική απόκλιση 0,74. Αντιστοιχα (πίνακας 23) μιλά «καλά» και «πολύ καλά» το 10,3% (N=4), «άριστα» το 2,6% (N=1) του πληθυσμού. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,38 με τυπική απόκλιση 0,78. Όσο για το επίπεδο γλωσσομάθειας (πίνακας 24) οι καθηγητές δήλωσαν ότι το επίπεδο γλωσσομάθειάς τους είναι αρχικό ή μεσαίο σε ποσοστό ίδιο δηλ. 2,6% (N=1). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,35.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
21 Ιταλικα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	30	76,9	76,9	76,9
Ναι	9	23,1	23,1	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .231 Std err .068 Std dev .427

ΠΙΝΑΚΑΣ 22
22 Ιταλικα γραπτα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	30	76,9	76,9	76,9
Καλά	3	7,7	7,7	84,6
Πολύ καλά	6	15,4	15,4	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .385 Std err .120 Std dev .747

ΠΙΝΑΚΑΣ 23
23 Ιταλικα προφορικα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	30	76,8	76,8	76,8
Καλά	4	10,3	10,3	87,2
Πολύ καλά	4	10,3	10,3	97,4
Άριστα	1	2,6	2,6	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .385 Std err .125 Std dev .782

ΠΙΝΑΚΑΣ 24
24 Ιταλικα επιπεδο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	37	94,8	94,8	94,8
Αρχικο	1	2,6	2,6	97,4
Μεσαιο	1	2,6	2,6	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .077 Std err .057 Std dev .354

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 25, ισπανικά γνωρίζει το 7,7% (N=3) των καθηγητών. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0.07 με τυπική απόκλιση 0,27. Από αυτούς (πίνακας 26) σε ίδιο ποσοστό 2.6% (N=1) γράφουν «καλά», «πολύ καλά» ή «άριστα». Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0.15 με τυπικη απόκλιση 0,58. Μιλούν οι εκπαιδευτικοί ισπανικά (πίνακας 27) «πολύ καλά» σε ποσοστό 5,1% (N=2) και «καλά» 2,6% (N=1). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,12 με τυπική απόκλιση 0,46. Όσο για το επίπεδο γλωσσομάθειας (πίνακας 28) κανένας από τους καθηγητές δε δήλωσε επίπεδο γλωσσομάθειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
25 Ισπανικα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	36	92,3	92,3	92,3
Ναι	3	7,7	7,7	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .077 Std err .043 Std dev .270

ΠΙΝΑΚΑΣ 26
26 Ισπανικά γραπτά

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	36	92,2	92,2	92,2
Καλά	1	2,6	2,6	94,9
Πολύ καλά	1	2,6	2,6	97,4
Άριστα	1	2,6	2,6	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν
Mean .154 Std err .094 Std dev .587

ΠΙΝΑΚΑΣ 27
27 Ισπανικά προφορικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	36	92,3	92,3	92,3
Καλά	1	2,6	2,6	94,9
Πολύ καλά	2	5,1	5,1	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .128 Std err .075 Std dev .469

Στον πινακα 27, φαίνεται ότι κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων.

Σε συνολικό Μ.Ο. 3,05 στα 39 υποκείμενα βρέθηκε στις 26 γυναίκες Μ.Ο. 3,50 και στους 13 άντρες Μ.Ο. 2,15. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των γυναικών υπερβαίνει κατά 62% το Μ.Ο. των ανδρών και κατά 14% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ. 3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
28 Ισπανικά επίπεδο

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	39	100	100	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .000 Std err .000 Std dev .000

Στον πίνακα 29 διαπιστώνεται ότι ορισμένοι καθηγητές μαθαίνουν και κάποια άλλη γλώσσα, εκτός από τις παραπάνω, σε ποσοστό 5,1% (N=2). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,05 με τυπική απόκλιση 0,22. Με τη γλώσσα αυτή εκφράζονται γραπτά και προφορικά «καλά» ή «άριστα» σε ίδιο ποσοστό 2,6% (N=1). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,10 με τυπική απόκλιση 0,50. Όσο για το επίπεδο γλωσσομάθειας (πίνακας 32) κανένας από τους καθηγητές δε δήλωσε επίπεδο γλωσσομάθειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
29 κάποια αλλη

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	37	94,9	94,9	94,9
Ναι	2	5,1	5,1	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .051 Std err .036 Std dev .223

ΠΙΝΑΚΑΣ 30
30 κάποια αλλη γραπτα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	37	94,9	94,9	94,9
Καλά	1	2,6	2,6	97,4
Άριστα	1	2,6	2,6	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .103 Std err .080 Std dev .502

ΠΙΝΑΚΑΣ 31
31 κάποια αλλη προφορικα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	37	94,9	94,9	94,9
Καλά	1	2,6	2,6	97,4
Άριστα	1	2,6	2,6	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .103 Std err .080 Std dev .502

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
32 κάποια αλλη επιπεδο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	39	100	100	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν
Mean .000 Std err .000 Std dev .000

Σύμφωνα με τους παρακάτω πίνακες 33-44, ο πληθυσμός της έρευνας διαθέτει τις ελεύθερες ωρες του στις ακόλουθες ασχολίες

-διαβασμα και λογοτεχνια (πινακας 33) σε ποσοστό 41% (N=16). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0.41 με τυπική απόκλιση 0,49

-γυμναστική-αθλητισμό (πίνακας 34) σε ποσοστό 43,6% (N=17). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0.43 με τυπική απόκλιση 0,50

-μουσική (πίνακας 35) σε ποσοστό 25,6% (N=10). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,25 με τυπική απόκλιση 0.44

-κινηματογράφο (πίνακας 36) σε ποσοστό 20,5% (N=8). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,20 με τυπική απόκλιση 0,40

-θέατρο (πίνακας 37) σε ποσοστό 23,1% (N=9). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,23 με τυπική απόκλιση 0,42

- εκδρομές και ταξίδια (πίνακας 38) σε ποσοστό 17,9% (N=7). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,23 με τυπική απόκλιση 0,38

- χορό (πίνακας 39) σε ποσοστό 10,3% (N=4). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,27

-ξένες γλώσσες (πίνακας 40) σε ποσοστό 12,8% (N=5). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,27

-οικογένεια (πίνακας 41) σε ποσοστό 7,7% (N=3). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,27

-φίλους (πίνακας 42) σε ποσοστό 5,1% (N=2). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,05 με τυπική απόκλιση 0,22

-ζωγραφική και καλλιτεχνικές δραστηριότητες γενικά (πίνακας 43) σε ποσοστό 7,7% (N=3). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,27.

-ηλεκτρονικούς υπολογιστές (πίνακας 44) σε ποσοστό 23,1% (N=9). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,23 με τυπική απόκλιση 0,42.

ΠΙΝΑΚΑΣ 33
33 χομπι -διαβασμα. λογοτεχνια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	23	59	59	59
Ναι	16	41	41	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .410 Std err .080 Std dev .498

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
34 χομπι -γυμναστικη, αθλητισμός

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	22	56,4	56,4	56,4
Ναι	17	43,6	43,6	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .436 Std err .080 Std dev .502

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
35 χομπι -μουσική

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	29	74,4	74,4	74,4
Ναι	10	25,6	25,6	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .256 Std err .071 Std dev .442

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
36 χομπι -κινηματογραφος

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	31	79,5	79,5	79,5
Ναι	8	20,5	20,5	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .205 Std err .066 Std dev .409

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
37 χομπι - θεατρο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	30	76,9	76,9	76,9
Ναι	9	23,1	23,1	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .231 Std err .068 Std dev .427

ΠΙΝΑΚΑΣ 38
38 χομπι -εκδρομες, ταξιδια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	32	82,1	82,1	82,1
Ναι	7	17,9	17,9	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .231 Std err .062 Std dev .389

ΠΙΝΑΚΑΣ 39
39 χομπι -χορος

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	35	89,7	89,7	89,7
Ναι	4	10,3	10,3	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .077 Std err .043 Std dev .270

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
40 χομπι -ξενες γλωσσες

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Οχι	34	87,2	87,2	87,2
Ναι	5	12,8	12,8	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .077 Std err .043 Std dev .270

ΠΙΝΑΚΑΣ 41
41 χομπι -οικογενεια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	36	92,3	92,3	92,3
Ναι	3	7,7	7,7	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean ,077 Std err ,043 Std dev ,270

ΠΙΝΑΚΑΣ 42
42 χομπι -φιλοι

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	37	94,9	94,9	94,9
Ναι	2	5,1	5,1	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean ,051 Std err ,036 Std dev ,223

ΠΙΝΑΚΑΣ 43
43 χομπι -ζωγραφικη καλλιτεχνικες δραστηριοτητες

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	36	92,3	92,3	92,3
Ναι	3	7,7	7,7	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean ,077 Std err ,043 Std dev ,270

ΠΙΝΑΚΑΣ 44
44 χομπι -κομπιουτερ

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	30	76,9	76,9	76,9
Ναι	9	23,1	23,1	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean ,231 Std err ,068 Std dev ,427

2.4.2. Περιγραφή – σχολιασμός πινάκων και επιμέρους συμπεράσματα

2.4.2.1. Ταυτότητα ατόμων

Διαπολιτισμική πολυπολιτισμική ταυτότητα

Οι εκπαιδευτικοί του δείγματος εφόσον διδάσκουν παλιννοστούντες μαθητές και έχουν την άμεση εμπειρία της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και πολυπολιτισμικής τάξης είναι εύλογο ότι είναι σε θέση να μας διευκρινίσουν αν η παλιννόστηση συντελεί στη διαμόρφωση διαπολιτισμικής ταυτότητας και κατά πόσο αυτό επιδρά θετικά ή αρνητικά στην επιθυμία του δασκάλου στη συνέχιση του έργου του.

Οι καθηγητές που διδάσκουν στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ήταν συνολικά 39. Από αυτούς το 33,3% (N=13) ήταν άνδρες και το 66,7% (N=26) ήταν γυναίκες, σύμφωνα με τον πίνακα 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

1 Φυλο υποκειμένων

	Συχνότητα (N)	Ποσοστό (%)	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Άνδρες	13	33,3	33,3	33,3
Γυναίκες	26	66,7	66,7	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 1.667 Std err .076 Std dev .478

Στο πρωτο ερωτημα αν δηλ επιθυμούν οι διδάσκοντες να συνεχίσουν να διδάσκουν σε παλιννοστούντες μαθητές παρατηρήθηκε, σύμφωνα με τον πίνακα 2 που ακολουθεί, ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων σε ποσοστό 76,9% (N=30) επιθυμεί να συνεχίσει το διδακτικό της έργο. Το 5,1% εμφανίζεται ότι απάντησε αρνητικά και το 17,9% δεν έχει ακόμη αποφασίσει.

Στον πίνακα υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «ηλικία», «ειδικότητα». Το μεγαλύτερο αρνητικό ποσοστό 85,7% (N=6) έδωσαν οι εκπαιδευτικοί που έχουν τη μεγαλύτερη ηλικία και ακολουθούν οι 36-40 ετών και 25-35 ετών με αντίστοιχα ποσοστά 77,8% (N=14) και 71,4% (N=10). Τελείως αρνητικοί είναι οι 36-40 ετών σε ποσοστό 11,1% (N=2). Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών της θεωρητικής κατεύθυνσης θέλει να συνεχίσει να εργάζεται σε αυτά τα σχολεία σε ποσοστό 91,7% (N=11) και της πρακτικής σε ποσοστό 70,4% (N=19). Παρατηρούμε επίσης ότι όσοι δεν έχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών απαντούν σε ποσοστό 64,7% (N=11) θετικά, σε ποσοστό 5,9% (N=1) αρνητικά, αλλά ένα άλλο μεγάλο ποσοστό των καθηγητών που αντιστοιχεί σε 29,4% (N=5) απαντά ότι δεν έχει ακόμη αποφασίσει. Αντίστοιχα αυτοί που έχουν κάποιον μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών απαντούν θετικά σε ποσοστό 86,4% (N=19), αρνητικά σε ποσοστό 4,5% (N=1) και σε ποσοστό 9,1% (N=2) ότι δήλωσαν αναποφάσιστοι. Σημαντικό θεωρούμε το γεγονός ότι το ποσοστό 25,9% (N=7) των αναποφάσιστων εκπαιδευτικών ήταν καθηγητές γλωσσομαθείς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
8 Θέλετε να συνεχίσετε να διδάσκετε σε σχολεία παλιννοστούντων;

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	11	36,7	84,6	19	63,3	73,1	30	100	76,9
Όχι	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
Δεν έχω αποφασίσει	2	28,6	15,4	5	71,4	19,2	7	100	17,9
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.2 - DF = 2 - P < 0.05

Όσοι απάντησαν καταφατικά ότι δηλαδή επιθυμούν να συνεχίσουν το έργο τους (πίνακας 3, στον οποίο παρατηρήθηκε στατιστική σημαντικότητα ως προς το «φύλο», την «κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου», τη «γλωσσομάθεια») θεωρούν σημαντικό σε ποσοστό 56,4% την ενδιαφέρουσα διδακτική πράξη [από αυτούς το 46,2% (N=6) ήταν άνδρες και το 61,5% (N=16) γυναίκες, το 63,6% (N=14) είχαν μεταπτυχιακό και το 47,1% (N=8) δεν είχε το 66,7% (N=18) ήταν γλωσσομαθείς και 33,3% (N=4) δεν ήταν], διάφοροι λόγοι σε ποσοστό 20,5% [από αυτούς το 15,4% (N=2) ήταν άνδρες και το 23,1% (N=6) γυναίκες, το 29,4% (N=5) δεν είχαν μεταπτυχιακό και το 13,6% (N=3) είχαν, 25,9% (N=7) ήταν γλωσσομαθείς και 8,3% (N=1) δεν ήταν], την κοινωνική προσφορά σε ποσοστό 10,3% [από αυτούς το 7,7% (N=1) ήταν άνδρες και το 7,7% (N=2) γυναίκες, το 17,6% (N=3) δεν είχε μεταπτυχιακό και το 4,5% (N=1) είχε, το 16,7% (N=2) δεν ήταν γλωσσομαθείς και 7,4% (N=2) ήταν], τα πολιτιστικά θέματα σε ποσοστό 7,7% [το ποσοστό των ανδρών ήταν 7,7% (N=1) και των γυναικών 7,7% (N=2), αυτών που είχαν μεταπτυχιακό 9,1% (N=2) και αυτών που δεν είχαν 5,9% (N=1), ενώ σε ποσοστό 25% (N=3) αντιπροσωπεύονταν μόνο οι γλωσσομαθείς καθηγητές)] Τέλος, το μειωμένο ωράριο επέλεξαν σε ποσοστό 5,1% μόνο οι άνδρες σε ποσοστό 15,4% (N=2) [επισης αυτοί που είχαν μεταπτυχιακό σε ποσοστό 9,1% και οι μη γλωσσομαθείς σε ποσοστό 16,7% (N=2)].

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
8α Αν Ναι, γιατί:

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Για διάφορους λόγους	2	25	15,4	6	75	23,1	8	100	20,5
Πολιτιστικά θέματα	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
Ενδιαφέρουσα διδακτική Πράξη	6	27,3	46,2	16	72,7	61,5	22	100	56,4
Κοινωνική προσφορά	2	50	15,4	2	50	7,7	4	100	10,3
Μειωμένο ωράριο	2	100	15,4	-	-	-	2	100	5,1
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5.1 - DF = 4 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
8β Αν Όχι, γιατί

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διάφοροι λόγοι	13	35.1	100	24	64.9	92.3	37	100	94.9
Οικογενειακοί λόγοι	-	-	-	1	100	3.8	1	100	2.6
Λόγω κούρασης	-	-	-	1	100	3.8	1	100	2.6
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.0 : DF = 2 : P > 0.05

Οι καθηγητές (πινακας 4) που δε θα ήθελαν να συνεχίσουν να διδάσκουν τους συγκεκριμένους μαθητές έχουν καταλήξει σ' αυτή την απόφαση για «λόγους διάφορους» δηλ σε ποσοστό 94,9%, ενώ για οικογενειακούς λόγους και λόγω της σωματικής ή πνευματικής κόπωσης, που συνεπάγεται η επίπονη προσπάθεια, δεν επιθυμούν να συνεχίσουν σε ίδιο ποσοστό 2,6%.

Όσοι δεν έχουν μεταπτυχιακές σπουδές δεν επιθυμούν να διδάσκουν για διάφορους λόγους σε ποσοστό 94.1% (N=16), για οικογενειακούς λόγους σε ποσοστό 5,9% (N=1). Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών δε θέλουν να διδάσκουν για διάφορους λόγους σε ποσοστό 95.5% (N=21) και τέλος, λόγω κόπωσης σε ποσοστό 4,5% (N=1).

Ως προς την ειδικότητα κανένας εκπαιδευτικός από την πρακτική κατεύθυνση δεν επέλεξε τους οικογενειακούς λόγους και κανένας από τη θεωρητική την κόπωση.

Συμφωνα με τα παραπάνω η πλειοψηφία των καθηγητών επιθυμεί τη συνέχιση του διδακτικού εργου στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπ/σης. Σε μικρότερο ποσοστό σαφώς οι καθηγητες ειναι αναποφασιστοι και σε πολύ μικρό ποσοστό 5% δεν επιθυμούν να συνεχισουν να διδασκουν.

Από αυτούς που απάντησαν αρνητικά παρατηρούμε ότι η ηλικία επηρεάζει την απόφασή τους καθώς όσο μεγαλώνει η ηλικία μειώνεται και η επιθυμία συνέχισης. Επίσης οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, ίσως επειδή θεωρούν ότι δεν εκμεταλλεύονται τα προσόντα τους όσο θα έπρεπε, θα αποφάσιζαν ευκολότερα την αλλαγή σχολείου. Πιο θετικοί είναι οι καθηγητές θεωρητικης κατεύθυνσης και όσοι δεν έχουν μεταπτυχιακό οι πρωτοι επειδή η διδασκαλία των γλωσσικών μαθημάτων είναι ιδιαίτερα σημαντική και η δευτεροι επειδή πιθανόν θεωρούν ότι στο μέτρο των δυνατοτήτων τους προσφέρουν σημαντική βοήθεια στους παλιννοστουντες μαθητές.

Ως προς τις θετικές δικαιολογήσεις, ανάλογα με τη σειρά των ποσοστών, διαφαίνεται οτι την ενδιαφέρουσα διδακτική πράξη επιλέγουν οι γυναίκες, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι γλωσσομαθείς. Στη συνεχεια για διάφορους λόγους θέλουν να συνεχίσουν οι γυναικες οι χωρις μεταπτυχιακο και οι γλωσσομαθείς. Την κοινωνική προσφορά θεωρούν σημαντική οι χωρίς μεταπτυχιακό καθηγητές και οι μη γλωσσομαθείς. Την επαφή με τα διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία εκτιμούν οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι γλωσσομαθείς, ενω τέλος, έναν πρακτικό λόγο-το μειωμένο ωράριο-επέλεξαν οι άνδρες οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μη γλωσσομαθείς.

Στις αρνητικές απαντήσεις το βάρος των οικογενειακών προβλημάτων επηρέασε τους καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης και τους γλωσσομαθείς και η κόπωση τους κατόχους μεταπτυχιακού, πρακτικής κατεύθυνσης και μη γλωσσομαθείς. Οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού επέλεξαν και τους διάφορους λόγους και τους οικογενειακούς ως παράγοντες άρνησης.

Στο ερώτημα 9 "*Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας αποτελεί ως προς τους διδασκοντες πλεονέκτημα ή μειονέκτημα*"

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
9. Σε ποιο βαθμό κατα τη γνωμη σας το καθενα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα.
Α. α. Η δίγλωσση εκπαίδευση (ως προς τους διδασκοντες)

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
2	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
3	1	25	7.7	3	75	11,5	4	100	10,3
4	3	33.3	23.1	6	66,7	23,1	9	100	23,1
5	1	20	7.7	4	80	15,4	5	100	12,8
6	3	50	23.1	3	50	11,5	6	100	15,4
Πλεονέκτημα 7	5	41.7	38.5	7	58,3	26,9	12	100	30,8
Σύνολο	13	33.3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.1 - DF = 6 - P > 0.05

«η δίγλωσση εκπαίδευση»

παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία σε ποσοστό 83% εμφανίζεται στη θετική πλευρά του πίνακα, σε αντίθεση με το 17% του δείγματος το οποίο εμφανίζεται στην αρνητική πλευρά.

Ως προς την «ηλικία» και το «μεταπτυχιακό τίτλο» σπουδών μεγάλο πλεονέκτημα θεωρουν τη δίγλωσση εκπαίδευση σε ποσοστό 42,9% (N=3) οι 41 ετών και πάνω [οι 25-35 ετων δίνουν ποσοστό 28,6% (N=4) και οι 36-40 ετών 27,8% (N=5)], σε ποσοστό 45,5% (N=10) αυτοί που έχουν μεταπτυχιακό, έναντι αυτών που δεν έχουν σε ποσοστό 11,8% (N=2). Οι της πρακτικής κατεύθυνσης επιλέγουν την αρνητική πλευρά της κλίμακας σε συνολικό ποσοστό 53% ενώ οι της θεωρητικής σε ποσοστό 33%. Οι μη γλωσσομαθείς σε ποσοστό 41,7% (N=5) και οι γλωσσομαθείς σε ποσοστό 25,9% (N=7) θεωρούν απόλυτα πλεονεκτική αυτήν την πρόταση.

Στην υποερώτηση «Τάξεις αποτελούμενες αποκλειστικά από παλιννοστούντες μαθητές», πίνακας 6, το μεγαλύτερο μέρος των εκπαιδευτικών σε ποσοστό 97,4% θεωρεί αυτή τη λύση ως πλεονέκτημα. Μόνο 2,6% των καθηγητών τη θεωρεί μειονέκτημα κι αυτό το ποσοστό βρίσκεται στη βαθμίδα 3 της κλίμακας.

Οι γλωσσομαθείς σε ποσοστό 41,7% (N=5) και οι μη γλωσσομαθείς σε ποσοστό 14,8% (N=4) θεωρούν πλεονεκτική αυτήν την πρόταση και επιλέγουν τη βαθμίδα 4. «Απόλυτα πλεονεκτική» μάλιστα θεωρούν αυτήν την πρόταση οι γλωσσομαθείς σε ποσοστό 40,7% (N=11) και οι μη γλωσσομαθείς σε ποσοστό 25% (N=3). Ως προς το μεταπτυχιακό πάλι οι κάτοχοι υπερτερούν από αυτούς που δεν έχουν κατά 11 ποσοστιαίες μονάδες.

«Επαφή με διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία» (πίν. 7),

Η πλειοψηφία θεωρεί ως πλεονέκτημα την επαφή με τα πολιτιστικά στοιχεία, ενώ βλέπουμε ότι κανένας δεν τη θεωρεί ως αρνητικό στοιχείο.

Στατιστική διαφορά υπάρχει ως προς την «ηλικία». Την επαφή αυτή επιζητούν περισσότερο οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 36-40 ετών σε ποσοστό 77,8% (N=14), ενώ οι δυο άλλες ηλικίες δίνουν ίδιο ποσοστό 57,1%. Φαίνεται λοιπόν ότι ούτε οι πολύ νέοι ούτε οι μεγαλύτεροι θεωρούν την επαφή με διάφορα πολιτιστικά στοιχεία ως κάτι ιδιαίτερο.

Στατιστικά σημαντική διαφορά παρατηρείται ως προς τη μεταβλητή «μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών». Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού σε ποσοστό 77,3% (N=17) αξιολογούν θετικά αυτήν τη δυνατότητα και αυτοί που δεν έχουν σε ποσοστό 52,9% (N=9). Οι γλωσσομαθείς σε ποσοστό 70,4% (N=19) και οι μη γλωσσομαθείς σε ποσοστό 58,3% (N=7) θεωρούν απόλυτα πλεονεκτική αυτήν την πρόταση.

«Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών» (πίνακας 8)

Γενικά ενώ το 90% των εκπαιδευτικών απάντησε ότι θεωρεί ως πλεονέκτημα την πρόταση αυτή, ως μειονέκτημα εκτιμήθηκε από τους καθηγητές σε ποσοστό 10%. Παρατηρούμε ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς τις μεταβλητές «ηλικία», «μεταπτυχιακό», «ειδικότητα». Οι εκπαιδευτικοί 36-40 ετών σε ποσοστό 66,7% (N=12), ενώ οι δυο άλλες ηλικίες 25-35 και 41 και πάνω αντίστοιχα δίνουν ποσοστό 57,1% (N=8) και 42,9% (N=3).

Περισσότερο μειονέκτημα θεωρούν το συγκεκριμένο αναλυτικό πρόγραμμα αυτοί που έχουν μεταπτυχιακό καθώς τέσσερα άτομα έχουν επιλέξει τις βαθμίδες 1-4, ενώ αυτοί που δεν έχουν αντιπροσωπεύονται σ' αυτές τις βαθμίδες με ένα μόνο άτομο. Οι θεωρητικοί κατεύθυνσης καθηγητές επέλεξαν μόνο αυτοί την αρνητική πλευρά του πίνακα.

«Ιδιαιτερότητες στη βαθμολόγηση των μαθητών ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα» (πίν. 9)

Σε ποσοστό 31% οι εκπαιδευτικοί θεωρούν την ιδιαίτερη βαθμολογία μειονέκτημα και σε ποσοστό 69% πλεονέκτημα. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς το «φύλο», την «ηλικία», το «μεταπτυχιακό», την «ειδικότητα». Παρατηρείται οτι οι γυναίκες επέλεξαν περισσότερο από όλες τη βαθμίδα 4 της κλίμακας σε ποσοστό 26,9% (N=7) έναντι του ενός άνδρα, ποσοστό 7,7%. (Οι νεότεροι 25-35 ετών θεωρούν αυτές τις ιδιαιτερότητες πλεονέκτημα σε ποσοστό 28,6% (N=4), ενώ τις θεωρούν μέτρο θετικό που εξασφαλίζει το διδακτικό τους έργο οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 36-49 σε ποσοστό 11,1% (N=2) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 14,3% (N=1).

Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού δεν αξιολογούν ως ιδιαίτερα σημαντική βοήθεια τη βαθμολόγηση των παλιννοστούντων μαθητών με διαφορετικά κριτήρια από αυτά των υπόλοιπων μαθητών σε ποσοστό 9,1% (N=2). Την ίδια γνώμη έχουν, δηλ επέλεξαν τη βαθμίδα 7 του πίνακα, οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού σε ποσοστό 29,4% (N=5). Ως

προς την «ειδικότητα» οι μεγαλύτερες διαφορές εμφανίζονται στις βαθμίδες 4 και 5. Εκεί στη μεν τέταρτη βαθμίδα οι της θεωρητικής κατεύθυνσης δίνουν ποσοστό 29,2% (N=7) και στην πέμπτη οι της πρακτικής 40% (N=6). Αντίθετα από τα παραπάνω στοιχεία μόνο ένα άτομο επέλεξε τις βαθμίδες αυτές αντίστροφα από την ειδικότητα των υποκειμένων.

Ως προς τη γλωσσομάθεια μεγάλη διαφορά παρατηρείται στην πρώτη βαθμίδα της κλίμακας όπου οι μη γλωσσομαθείς σε ποσοστό 33,3% (N=4) και οι γλωσσομαθείς σε ποσοστό 11,1% (N=1) θεωρούν απόλυτα μειονεκτική αυτήν την πρόταση. Το αντίθετο παρατηρείται στην έβδομη βαθμίδα.

Στο ερώτημα "*Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας αποτελεί ως προς τους μαθητές πλεονέκτημα ή μειονέκτημα*"

«η δίγλωσση εκπαίδευση»

Η πλειοψηφία των υποκειμένων, στον πίνακα 10, σε ποσοστό 92% εμφανίζεται στη θετική πλευρά του πίνακα, αντίθετα το 8% του δείγματος εμφανίζεται στην αρνητική πλευρά. Στον πίνακα αυτόν παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς το «φύλο», «το μεταπτυχιακό», την «ειδικότητα».

Οι γυναίκες εκπαιδευτικοί θεωρούν απόλυτα πλεονέκτημα σε ποσοστό 53,8% (N=14) το μέτρο αυτό, ενώ οι άνδρες σε ποσοστό 38,5% (N=5). Επίσης την αξιολογούν θετικά όσοι έχουν μεταπτυχιακό σε ποσοστό 59,1% (N=13) και όσοι δεν έχουν σε ποσοστό 35,3% (N=6) αρνητικά. Οι γλωσσομαθείς σε ποσοστό 55,6% (N=15) και οι μη γλωσσομαθείς σε ποσοστό 33,3% (N=4) θεωρούν απόλυτα πλεονεκτική αυτήν την πρόταση.

«Ταξεις αποτελουμενες αποκλειστικά από παλιννοστούντες μαθητές» (πίν. 11).

Το 87% των εκπαιδευτικών εμφανίζεται στη θετική πλευρά του πίνακα, θεωρεί δηλ. πλεονέκτημα τη δίγλωσση εκπαίδευση για τους διδάσκοντες, ενώ στην αρνητική πλευρά του πίνακα βρίσκεται το 13% των καθηγητών.

Ως προς τη «γλωσσομάθεια» η μεγαλύτερη διαφορά παρατηρείται στην τέταρτη κλίμακα όπου μόνο οι γλωσσομαθείς με ποσοστό 22,2% (N=6) αντιπροσωπεύονται. Οι καθηγητές που δεν έχουν μεταπτυχιακό υπερέχουν από αυτούς που έχουν κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες καθώς επιλέγουν την έβδομη αξιολογική βαθμίδα του πίνακα.

«Επαφή με διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία»

Στον επόμενο πίνακα 12, διαπιστώνουμε ότι, ενώ το 5% των καθηγητών θεωρεί ως μειονέκτημα τη διαπολιτισμική διδακτική πράξη, το 95% είναι στην θετική πλευρά του πίνακα. Όπως παρατηρείται υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ως προς το «φύλο» και το «μεταπτυχιακό». Οι γυναίκες σε ποσοστό 57,7% (N=15) επέλεξαν την έβδομη βαθμίδα, ενώ οι άντρες σε 46,2% (N=6). Οι άντρες αντίστοιχα δίνουν υψηλότερο ποσοστό στην τέταρτη βαθμίδα 30,8% (N=4), ενώ οι γυναίκες 7,7% (N=2).

Όσοι εκπαιδευτικοί έχουν μεταπτυχιακό σε ποσοστό 63,6% (N=14) βρίσκονται στην έβδομη βαθμίδα (την πιο θετική) της κλίμακας, ενώ όσοι δεν έχουν σε ποσοστό 41,2%

(N=7). Δύο εκπαιδευτικοί σε συνολικό ποσοστό 7,4% επέλεξαν τις βαθμίδες 2 και 3 της κλίμακας και αυτοί ήταν γλωσσομαθείς.

«Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών»

Στον αντίστοιχο πίνακα 13, ενώ το 82% θεωρεί πλεονέκτημα την παραπάνω άποψη, το 18% αντίθετα τη θεωρεί μειονέκτημα και βρίσκεται στην αρνητική πλευρά του πίνακα.

Αυτοί που είχαν ηλικία 36-40 ετών σε ποσοστό 83,3% (N=15) αποτελούν την πλειοψηφία των υποκειμένων που επέλεξαν την βαθμίδα 7, της απόλυτης έγκρισης δηλ ενός τέτοιου μέτρου πολύτιμου για τους μαθητές τους, έπονται οι ηλικίες 25-35 ετών και 41 και πάνω σε αντιστοιχα ποσοστά 71,4% (N=10) και 42,9% (N=3).

Όσοι εκπαιδευτικοί δεν έχουν μεταπτυχιακό σε ποσοστό 76,5% (N=13) βρίσκονται στην έβδομη βαθμίδα (την πιο θετική) της κλίμακας, ενώ όσοι έχουν σε ποσοστό 68,2% (N=15).

«Ιδιαιτερότητες στη βαθμολόγηση των μαθητών ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα»

Σύμφωνα με τον πίνακα αυτό (14) οι διδάσκοντες απήντησαν σε ποσοστό 87% ότι θεωρούν την ιδιαίτερη βαθμολογία ως πλεονέκτημα και σε ποσοστό 13% ότι τη θεωρούν μειονέκτημα.

Στατιστικά σημαντικές διαφορές υπάρχουν ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» και τη μεταβλητή «μεταπτυχιακό» την «ειδικότητα», τη «γλωσσομάθεια». Περισσότερο πλεονέκτημα θεωρούν τη λύση αυτή οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 36-40 ετών σε ποσοστό 55,6% (N=10) και ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 25-35 ετών σε ίδιο ποσοστό 42,9% με τους 41 και πάνω.

Αξιοσημείωτο είναι ότι όσοι εκπαιδευτικοί έχουν μεταπτυχιακό εμφανίζονται σε μεγαλύτερο ποσοστό στην αρνητική πλευρά του πίνακα σε ποσοστό δηλ. 32% (βαθμίδες 1-4), ενώ αυτοί που δεν έχουν σε ποσοστό 11%.

Οι εκπαιδευτικοί πρακτικής κατεύθυνσης επιλέγουν πλειοψηφικά την έβδομη βαθμίδα σε ποσοστό 60% (N=9) έναντι των εκπαιδευτικών θεωρητικής κατεύθυνσης που δίνουν ποσοστό 41,7% (N=10).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
9 Σε ποιο βαθμό κατα τη γνωμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα:
Α β Τάξεις αποτελουμενες αποκλειστικά από παλιννοστούντες μαθητές: (ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1									
2									
3	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
4	4	44.4	30,8	5	55,6	19,2	9	100	23,1
5	1	20	7,7	4	80	15,4	5	100	12,8
6	4	40	30,8	6	60	23,1	10	100	25,6
Πλεονέκτημα 7	4	28,6	30,8	10	71,4	38,5	14	100	35,9
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
9 Σε ποιο βαθμο κατα τη γνωμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα:
Α γ Επαφη με διαφορετικα πολιτιστικά στοιχεία: (ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1									
2									
3									
4	1	50	7,7	1	50	3,8	2	100	5,1
5	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
6	3	37,5	23,1	5	62,5	19,2	8	100	20,5
Πλεονέκτημα 7	8	30,8	61,5	18	69,2	69,2	26	100	66,7
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
9 Σε ποιο βαθμό κατα τη γνωμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα:
Α δ Αναλυτικό προγραμμα σπουδών προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών: (ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
2	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
3	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
4	1	100	7,7	-	-	-	1	100	2,6
5	1	25	7,7	3	75	11,5	4	100	10,3
6	3	42,9	23,1	4	57,1	15,4	7	100	17,9
Πλεονέκτημα 7	8	34,8	61,5	15	65,2	57,7	23	100	59
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,4 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

9 Σε ποιο βαθμο κατα τη γνωμη σας το καθενα απο τα παρακατω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα.
Α ε Ιδιαιτεροτητες στη βαθμολογηση των μαθητων ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους στην Ελλαδα
(ως προς τους διδασκοντες)

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	3	42.9	23.1	4	57,1	15,4	7	100	17,9
2	1	100	7,7	-	-	-	1	100	2,6
3	1	25	7.7	3	75	11,5	4	100	10,3
4	1	12.5	7.7	7	87,5	26,9	8	100	20,5
5	2	28.6	15.4	5	71,4	19,2	7	100	17,9
6	3	60	23.1	2	40	7.7	5	100	12.8
Πλεονέκτημα 7	2	28.6	15.4	5	71.4	19,2	7	100	17,9
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5.7 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

9 Σε ποιο βαθμο κατα τη γνωμη σας το καθενα απο τα παρακατω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα.
Β α Η διγλωσση εκπαιδευση (ως προς τους μαθητές)

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1									
2	1	33.3	7.7	2	66.7	7,7	3	100	7,7
3									
4	4	57.1	30.8	3	42.9	11,5	7	100	17,9
5	1	33.3	7.7	2	66.7	7,7	3	100	7,7
6	2	28.6	15.4	5	71.4	19,2	7	100	17.9
Πλεονέκτημα 7	5	26.3	38.5	14	73,7	53,8	19	100	48,7
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2.2 - DF = 4 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

9 Σε ποιο βαθμο κατα τη γνωμη σας το καθενα απο τα παρακατω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα.
Β β Ταξεις αποτελουμενες αποκλειστικα απο παλιννοστουντες μαθητές; (ως προς τους μαθητές)

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	1	50	7,7	1	50	3,8	2	100	5,1
2	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
3	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
4	1	16,7	7.7	5	83,3	19,2	6	100	15,4
5	2	50	15.4	2	50	7,7	4	100	10,3
6	1	25	7.7	3	75	11,5	4	100	10,3
Πλεονέκτημα 7	8	40	61.5	12	60	46,2	20	100	51,3
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.5 - DF = 6 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
9 Σε ποιο βαθμό κατα τη γνωμη σας το καθενα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα.
Β γ Επαφη με διαφορετικα πολιτιστικα στοιχεια (ως προς τους μαθητές)

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1									
2	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
3	1	100	7,7	-	-	-	1	100	2,6
4	4	66,7	30,8	2	33,3	7,7	6	100	15,4
5	-	-	-	4	100	15,4	4	100	10,3
6	2	33,3	15,4	4	66,7	15,4	6	100	15,4
Πλεονέκτημα 7	6	28,6	46,2	15	71,4	57,7	21	100	53,8
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 7,7 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
9 Σε ποιο βαθμο κατα τη γνωμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα.
Β δ Αναλυτικο προγραμμα σπουδων προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών: (ως προς τους μαθητές)

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	1	100	7,7	-	-	-	1	100	2,6
2	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
3	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
4	1	50	7,7	1	50	3,8	2	100	5,1
5	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
6	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
Πλεονέκτημα 7	9	32,1	69,2	19	67,9	73,1	28	100	71,8
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,2 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
9 Σε ποιο βαθμο κατα τη γνωμη σας το καθενα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα.
Β ε Ιδιαιτέροτητές στη βαθμολογήση των μαθητων ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα
(ως προς τους μαθητες)

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
2	1	50	7,7	1	50	3,8	2	100	5,1
3	1	100	7,7	-	-	-	1	100	2,6
4	1	20	7,7	4	80	15,4	5	100	12,8
5	2	28,6	15,4	5	71,4	19,2	7	100	17,9
6	2	50	15,4	2	50	7,7	4	100	10,3
Πλεονέκτημα 7	6	31,6	46,2	13	68,4	50	19	100	48,7
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,7 - DF = 6 - P > 0,05

Στον παραπάνω πίνακα όπως διαπιστώθηκε κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων

Σε συνολικό Μ.Ο. 2.82 στα 39 υποκείμενα βρέθηκε στις 26 γυναίκες Μ.Ο. 3.23 και στους 13 άντρες Μ.Ο. 2.00. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των γυναικών υπερβαίνει κατά 61% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 14% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.).

Για τους διδάσκοντες όλες οι προτάσεις αποτελούν θετικά στοιχεία για τη διδακτική διαδικασία και μάλιστα σε πολύ υψηλά ποσοστά.

Πιο συγκεκριμένα η δίγλωσση εκπαίδευση έλκει περισσότερο τους μεγαλύτερους στην ηλικία εκπαιδευτικούς, τους κατόχους μεταπτυχιακού και τους μη γλωσσομαθείς.

Η παρουσία αποκλειστικά παλιννοστούντων μαθητών στην τάξη θεωρείται πλεονέκτημα από τους γλωσσομαθείς κατόχους μεταπτυχιακού καθηγητές. Η επαφή με τα διάφορα πολιτιστικά στοιχεία τους 36-40 ετών, κατόχους μεταπτυχιακού και γλωσσομαθείς καθηγητές. Το αναλυτικό πρόγραμμα θεωρείται σημαντικό για τους 36-40 ετών, χωρίς μεταπτυχιακό πρακτικής κατεύθυνσης. Τέλος, οι ιδιαιτερότητες στη βαθμολόγηση, λιγότερο βέβαια από τις υπόλοιπες προτάσεις, θεωρούνται σημαντικές κυρίως από τις γυναίκες, τους καθηγητές ηλικίας 25-35 ετών, μη κατόχους μεταπτυχιακού πρακτικής κατεύθυνσης και γλωσσομαθείς.

Ως προς τους μαθητές και πάλι τα ποσοστά των εκπαιδευτικών είναι σαφώς "υπέρ" αυτών των προτάσεων. Έτσι η δίγλωσση εκπαίδευση θεωρείται σημαντική από τις γυναίκες, τους κατόχους μεταπτυχιακού και γλωσσομαθείς. Οι τάξεις παλιννοστούντων έλκουν περισσότερο τους γλωσσομαθείς και όσους δεν έχουν μεταπτυχιακό.

Τα πολιτιστικά στοιχεία με τα οποία έρχονται σε επαφή θεωρούν σημαντικά οι γυναίκες και οι κάτοχοι μεταπτυχιακού καθηγητές. Το κατάλληλο αναλυτικό πρόγραμμα ωφελεί τους μαθητές κατά την άποψη των εκπαιδευτικών που έχουν ηλικία 36-40 ετών και δεν έχουν μεταπτυχιακό. Τέλος, τις ιδιαιτερότητες στη βαθμολογία αξιολογούν θετικά οι ηλικίας 36-40 ετών και πρακτικής κατεύθυνσης.

Στην ερώτηση 11 «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*» μας ενδιαφέρουν οι απαντήσεις «περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα» και ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα» (πίν. 43 και 48).

ΠΙΝΑΚΑΣ 43
11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ε. Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

Βαθμός συμφωνίας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	3	27,3	23,1	8	72,7	30,8	11	100	28,2
	2	3	37,5	23,1	5	62,5	19,2	8	100	20,5
	3	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
	4	4	40	30,8	6	60	23,1	10	100	25,6
	5	-	-	-	3	100	11,5	3	100	7,7
	6	1	50	7,7	1	50	3,8	2	100	5,1
Υπέρ	7	1	50	7,7	1	50	3,8	2	100	5,1
Σύνολο		13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απάντησαν: 0
$x2 = 2.4$ · DF = 6 · $P > 0.05$

Το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων ήταν 18% και των αρνητικών 82%.

Ως προς τις μεταβλητές «ειδικότητα», «μεταπτυχιακό», «ειδικότητα» παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά. Πιο ουδέτεροι είναι οι κάτοχοι μεταπτυχιακού σε ποσοστό 31,8% (N=7) και επιλέγουν τη βαθμίδα 4 του πίνακα, ενώ αυτοί που δεν έχουν τη βαθμίδα 2 σε ποσοστό 35,3% (N=6). Στην πρώτη βαθμίδα βρίσκονται οι γλωσσομαθείς σε ποσοστό 37% (N=10) και οι μη γλωσσομαθείς σε ποσοστό 8,3% (N=1) επιθυμούν την αρνητική συμπεριφορά προς τους ξένους που διαβιώνουν στην Ελλάδα.

Ως προς την ηλικία οι εκπαιδευτικοί επέλεξαν επιλογές αποκλειστικά από την τέταρτη βαθμίδα και πέρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 48

11. Σε ποιο βαθμο ειστε υπερ ή κατα των παρακάτω απόψεων:

i. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	2	66.7	15.4	1	33,3	3,8	3	100	7,7
	2	1	100	7,7	-	-	-	1	100	2,6
	3	1	25	7,7	3	75	11,5	4	100	10,3
	4	2	28.6	15.4	5	71,4	19,2	7	100	17,9
	5	1	25	7.7	3	75	11,5	4	100	10,3
	6	3	50	23.1	3	50	11,5	6	100	15,4
Υπέρ	7	3	21.4	23.1	11	78,6	42,3	14	100	35,9
Σύνολο		13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0

x2= 5.4 - DF = 6 - P < 0.05

Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών σε ποσοστό 80% επέλεξε τη θετική πλευρά του πίνακα. Αντίθετα στην αρνητική πλευρά το ποσοστό ήταν 20%. Η πλειοψηφία των γλωσσομαθών εκπαιδευτικών σε ποσοστό 22,2% (N=6) επέλεξαν την τέταρτη βαθμίδα του πίνακα και η πλειοψηφία των μη γλωσσομαθών σε ποσοστό 33,3% (N=4) την έβδομη.

Περισσοτερο «υπέρ» των ίδιων δικαιωμάτων Ελλήνων-ξένων ήταν οι γυναίκες, αφού σε ποσοστό 42,3% (N=11) υπερέχουν των ανδρών κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες.

Οι εκπαιδευτικοί και στις δύο περιπτώσεις επέλεξαν τη θετική βαθμίδα του πίνακα, όμως αφού οι δύο απόψεις ήταν αντίθετες η μία από την άλλη αυτό σημαίνει ότι ήταν «υπέρ» του περιορισμού των ξένων και «υπέρ» των ίδιων δικαιωμάτων. Αυτό σημαίνει ότι θεωρούν ανεπιθύμητη την είσοδο των ξένων στη χώρα μας αλλά επιθυμητή την ομαλή διαβίωση μαζί τους από τη στιγμή που θα εγκατασταθούν στην Ελλάδα. Πιο απόλυτοι στην απαγόρευση της εισόδου στη χώρα είναι όσοι δεν έχουν μεταπτυχιακό και δεν είναι γλωσσομαθείς. Όσοι δηλ δεν έχουν αυτά που θεωρούνται από τη δημόσια διοίκηση επιπλέον τυπικά προσόντα. Αξιόλογο πάντως είναι το στοιχείο ότι οι γλωσσομαθείς παρουσιάζουν σ' αυτήν την περίπτωση μια διττή άποψη αφού επιθυμούν την απαγόρευση των ξένων αλλά δε θεωρούν αρνητικό την παραχώρηση

δικαιωμάτων, όταν εγκατασταθούν πια στη χώρα μας. Προσπαθώντας να δώσουμε μια λογική εξήγηση καταλήξαμε στο ότι έτσι εξασφαλίζεται η ομαλή συνύπαρξη μαζί τους και η αποφυγή συγκρούσεων. Πιο θετικοί από όλους είναι επίσης οι γυναίκες που δείχνουν μεγαλύτερη ευαισθησία και κατανόηση στα προβλήματα των ξένων.

Στον πίνακα 58, στην ερώτηση 15, αν οι εκπαιδευτικοί του δείγματός μας «*θεωρούν την παλιννόστηση θετικό ή αρνητικό φαινόμενο*» η πλειοψηφία των υποκειμένων του δειγματος απάντησε ότι είναι θετικό στοιχείο με ποσοστό 95%, ενώ αρνητικό στοιχείο θεωρούν την παλιννόστηση οι καθηγητές με ποσοστό 5%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 58

15. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης προς τη χώρα μας. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι αυτό είναι θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αρνητικό 1									
2	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
3	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
4	3	30	23,1	7	70	26,9	10	100	25,6
5	1	14,3	7,7	6	85,7	23,1	7	100	17,9
6	3	50	23,1	3	50	11,5	6	100	15,4
Θετικό 7	6	42,9	46,2	8	57,1	30,8	14	100	35,9
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν: 0
x2= 3,5 - DF = 5 - P > 0,05

Όσο πιο νέοι είναι οι εκπαιδευτικοί τόσο κρίνουν θετικά την παλιννόστηση, παρόλο που δε βρεθηκε στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «ηλικία».

Ως προς την ειδικότητα τη βαθμίδα 4 επέλεξαν οι της θεωρητικής κατεύθυνσης εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 33,3% (N=8) και οι της πρακτικής σε ποσοστό 13,3% (N=2).

Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν την παλιννόστηση θετικό στοιχείο από πολλές απόψεις σε μεγάλο μάλιστα ποσοστό. Άρα η επαφή μαζί τους δεν τους δημιούργησε αρνητικές εντυπώσεις. Πιο ευνοικοί είναι οι νεότεροι στην ηλικία και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης που αξιολογούν με μεγαλύτερη ευαισθησία τη γλωσσική διδασκαλία των παλιννοστούντων μαθητών λόγω ειδικότητας.

Γλωσσική ταυτότητα

Οι Έλληνες εκπαιδευτικοί μπορεί να βρίσκονται καθημερινά σ' ένα σχολείο στο οποίο αρκετές φορές ακούγονται και άλλες γλώσσες, εκτός της Ελληνικής, ως μέσα γλωσσικής επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών, αυτό όμως δε σημαίνει ότι δεν αξιολογούν την ελληνική γλώσσα ως ιδιαίτερα σημαντική.

Στην ερώτηση 19, «*Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω αποψεις*» έχουμε τις ακόλουθες απαντήσεις:

Στον πίνακα 70/ 19 α. «Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας», οι εκπαιδευτικοί του δείγματος απάντησαν ότι συμφωνούν και βρέθηκαν στη θετική πλευρά του πίνακα με ποσοστό πάνω από 95%.

Στον πίνακα 71/19 β. «Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας», η πλειοψηφία του πληθυσμού του δείγματος με ποσοστό περίπου 43,6% συμφωνεί και με 38% διαφωνεί. Πάντως υπάρχει και το ποσοστό 18% της τέταρτης βαθμίδας που αποδεικνύει ότι οι εκπαιδευτικοί είναι αναποφασιστοι.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 72/19 γ. «Το να είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά από το πόσο αγαπά την Ελλάδα», η πλειοψηφία των καθηγητών με ποσοστό 97,5% επέλεξε τη θετική πλευρά του πίνακα, μόνο το 2,5% του δείγματος βρέθηκε στην αρνητική πλευρά.

Τέλος, σύμφωνα με τον πίνακα 73/17 δ. «Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι σήμερα αναγκαία», όλοι οι καθηγητές βρέθηκαν στη θετική πλευρά του πίνακα και μάλιστα από την πέμπτη-έβδομη βαθμίδα.

Στον πίνακα 70/ 19α «Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας»

Ως προς την «ηλικια» βρέθηκε στατιστική σημαντικότητα. Είναι χαρακτηριστικό ότι από τον πληθυσμό επελέγη κυρίως η έβδομη βαθμίδα και προηγούνται οι νεότεροι σε ποσοστο 92,9% (N=13), έναντι των 36-40 ετών σε ποσοστό 77,8% (N=14) και 41 και πανω σε ποσοστο 57,1% (N=4).

Οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 87,5% (N=21) και οι πρακτικής σε ποσοστό 66,7% (N=10) συμφωνούν απόλυτα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 70

19 Σε ποιο βαθμό συμφωνειτε η διαφωνειτε με τις παρακάτω προτάσεις:

α. Η ελληνικη γλωσσα ειναι αναποσπαστο στοιχειο της εθνικής μας ταυτότητας.

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνω 1	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
2									
3									
4									
5	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
6	2	50	15,4	2	50	7,7	4	100	10,3
Συμφωνω 7	10	32,3	76,9	21	67,7	80,8	31	100	79,5
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0

x2= 1.0 - DF = 3 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 71
19 Σε ποιο βαθμό συμφωνειτε η διαφωνειτε με τις παρακάτω προτάσεις:
β. Το να μιλάει κανεις καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1	3	27.3	23.1	8	72,7	30,8	11	100	28,2
2	1	25	7.7	3	75	11,5	4	100	10,3
3	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
4	3	42.9	23.1	4	57,1	15,4	7	100	17,9
5	4	44.4	30.8	5	55,6	19,2	9	100	23,1
6	2	50	15.4	2	50	7,7	4	100	10,3
Συμφωνώ 7	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
Συνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.5 - DF = 6 - P > 0.05

Οι εκπαιδευτικοί πρακτικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 33,3% (N=5) και οι θεωρητικής σε ποσοστό 25% (N=6) διαφωνούν απόλυτα. Στη μεταβλητή «ειδικότητα των υποκειμένων» βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 72
19 Σε ποιο βαθμο συμφωνειτε η διαφωνειτε με τις παρακατω προτασεις:
γ Το να ειναι κανεις Έλληνας δεν εξαρταται μονο από τη γλώσσα την οποία μιλάει, αλλά και από το πόσο αγαπα την Ελλαδα

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνω 1									
2	*	100	7.7	-	-	-	1	100	2.6
3									
4	1	16.7	7.7	5	83.3	19,2	6	100	15.4
5	1	20	7.7	4	80	15,4	5	100	12,8
6	4	36.4	30.8	7	63,6	26,9	11	100	28,2
Συμφωνω 7	6	37.5	46.2	10	62,5	38,5	16	100	41
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.3 - DF = 4 - P < 0.05

Στον πίνακα 72/γ «Το να είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά από το πόσο αγαπά την Ελλάδα», ένας μόνον άνδρας σε ποσοστό 7,7%, ένα ατομο πρακτικής κατεύθυνσης, μη κάτοχος μεταπτυχιακού σε ποσοστό αντίστοιχα 6,7%, 5,9% σημείωσαν τη βαθμίδα 2 της κλίμακας αξιολόγησης.

Σε συνολικό Μ.Ο. 6.82 στα 39 υποκείμενα βρέθηκε στις 26 γυναίκες Μ.Ο. 6,92 και στους 13 άντρες Μ.Ο. 6.61. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των γυναικών υπερβαίνει κατά 4% το Μ.Ο. των ανδρών και κατά 1% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.3).

Ως προς τη γλωσσομάθεια και την εκμάθηση ξένων γλωσσών για τη χρησιμότητά τους μονο θετικές απόψεις υπάρχουν, αφού όλοι οι εκπαιδευτικοί επέλεξαν την πέμπτη-έβδομη βαθμίδα του πίνακα και η πλειοψηφία 84,6% βρέθηκαν στην απόλυτα θετική απάντηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 73
19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
δ. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι σήμερα αναγκαία.

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1									
2									
3									
4									
5	1	100	7.7	-	-	-	1	100	2.6
6	3	60	23.1	2	40	7,7	5	100	12.8
Συμφωνω 7	9	27.3	69,2	24	72,7	92.3	33	100	84.6
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4.1 - DF = 2 - P < 0.05

Είναι αξιοσημείωτο ότι στον πίνακα αυτό, η διαφορά των δύο φύλων ως προς την επιλογή της βαθμίδας 7 της κλίμακας. Έτσι παρατηρείται ότι οι γυναίκες σε ποσοστό 92,3% (N=24) αποτελούν την πλειοψηφία έναντι των ανδρών που δίνουν ποσοστό 69,2% (N=9).

Στον πίνακα 72/γ «Το να είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά από το πόσο αγαπά την Ελλάδα», όπως και στον επόμενο 73/ δ. «Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι σήμερα αναγκαία», υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς τη μεταβλητή «ξένες γλώσσες». Μάλιστα στην τελευταία περίπτωση όλοι οι καθηγητές βρέθηκαν στη θετική πλευρά του πίνακα, βαθμίδες 5-7.

Όπως παρατηρήσαμε και στο σχετικό μικρό πρόλογο οι εκπαιδευτικοί μας ταυτίζουν την ελληνική ταυτότητα με την ελληνική γλώσσα και μάλιστα με πολύ υψηλά ποσοστά. Μικρότερη είναι η συμμετοχή στην περίπτωση της πεποίθησης ότι όσο πιο καλά μιλά κάποιος Ελληνικά τόσο θεωρείται περισσότερο Έλληνας.

Η εμπειρία τους δηλαδή τους απέδειξε ότι μπορεί να υπάρχουν παιδιά που δεν έχουν πολύ καλή γνώση της Ελληνικής αλλά παρόλα αυτά νιώθει Έλληνας. «Υπέρ» της ταύτισης ελληνικής γλώσσας ελληνικής ταυτότητας είναι οι νεότεροι στην ηλικία εκπαιδευτικοί και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης. «Κατά» είναι οι της πρακτικής κατεύθυνσης. Ως προς τη γλωσσομάθεια όλοι σχεδόν οι εκπαιδευτικοί δίνουν μεγάλη σημασία και περισσότερο από όλους οι γυναίκες.

Κοινωνική ταυτότητα

Η κοινωνική ταυτότητα των καθηγητών δεν κρίθηκε μόνο από τις απόψεις ή τη συμπεριφορά αποκλειστικά αυτών των ιδίων αλλά και από τις απόψεις που έχουν για την κοινωνική ταυτότητα των μαθητών τους.

Ακολουθεί η ερώτηση 12 «*Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή*». Στην ερώτηση αυτή παρατηρήθηκαν τα εξής:

Οι εκπαιδευτικοί αξιολογούν την κοινωνικότητα θετικά σε ποσοστό 41% έναντι αυτών που την απορρίπτουν ως βασικό στοιχείο της προσωπικότητας ενός μαθητή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 52
12 Ποιο απο τα παρακατω χαρακτηριστικά εκτιματε περισσότερο σε ένα μαθητή;
δ Κοινωνικοτητα

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	7	30 4	53.8	16	69,6	61,5	23	100	59
Ναι	6	37,5	46.2	10	62,5	38,5	16	100	41
Σύνολο	13	33 3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2 - DF = 1 - P > 0 05

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 78,6% (N=11), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 50% (N=9) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 42,9% (N=3) δε θεωρούν την κοινωνικότητα βασικό χαρακτηριστικό για την εικόνα του μαθητή.

Ως προς την «ειδικότητα» οι εκπαιδευτικοί θεωρητικών σπουδών επέλεξαν με ποσοστό 45,8% (N=11) αυτή την απάντηση και οι καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 33.3% (N=5)

Ως προς τη «γλωσσομάθεια» οι καθηγητές που γνωρίζουν μόνον την αγγλική θεωρούν σημαντικό χαρακτηριστικό σε ποσοστό 25% (N=3) την κοινωνικότητα, ενώ η δεύτερη κατηγορία δηλ. οι πολύγλωσσοι καθηγητές, τη θεωρούν σημαντική σε ποσοστό 48,1% (N=13)

Η πλειοψηφία έστω και οριακά των καθηγητών (διαφορά δύο ποσοστιαίων μονάδων) δεν επέλεξε την κοινωνικότητα ως σημαντικό στοιχείο για έναν μαθητή. Παντως πιο θετικοί ήταν οι μεγαλύτεροι στην ηλικία, οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι γλωσσομαθείς

Στον πίνακα 55, ερωτ 13 «*Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας*» μας ενδιαφέρει για τη διαμόρφωση άποψης της κοινωνικής ταυτότητας του πληθυσμού η 7η απάντηση «Αδυναμία σύναψης στενών φιλικών σχέσεων-δεσμών».

ΠΙΝΑΚΑΣ 55
13 Ποιο από τα παρακατω προβληματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας;

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υγειας	1	50	7.7	1	50	3,8	2	100	5,1
Οικογενειακά	9	31	69,2	20	69	76,9	29	100	74,4
Γενικές Υπερβολικής χρήσης τσιγάρων – ποτού	1	100	7,7	-	-	-	1	100	2,6
Μειωμένων εκπαιδευτικών δυνατοτήτων	-	-	-	3	100	11,5	3	100	7,7
Βίαιης συμπεριφοράς - επιθετικότητας	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
Χρησης ναρκωτικών	2	100	15,4	-	-	-	2	100	5,1
Αδυναμίας σύναψης στενών φιλικών σχέσεων - δεσμών	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 8.8 - DF = 6 - P < 0.05

Την απάντηση αυτή την αξιολογεί σε ποσοστό 2,6% ένα μόνο άτομο που είναι γυναίκα, καθηγητής θεωρητικής κατεύθυνσης, δεν έχει μεταπτυχιακό, ηλικίας 25-35 ετών και γνωρίζει ξένες γλώσσες.

Επομένως η έλλειψη φιλικών σχέσεων δε θεωρήθηκε πρόβλημα με ιδιαίτερη σημασία για τους παλιννοστούντες μαθητές.

Στην επόμενη ερώτηση 14 πίνακας 56 «*Σε ποιο βαθμό είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους οι μαθητές μεσα στο σχολειο*» παρατηρούμε ότι κανένας εκπαιδευτικός δεν επελεξε την αρνητικη πλευρά του πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 56
14 Σε ποιο βαθμο οι μαθητές σας ειναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:
α Μεσα στο σχολειο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2									
3									
4	4	40	30.8	6	60	23,1	10	100	25,6
5	2	20	15.4	8	80	30.8	10	100	25,6
6	5	38.5	38.5	8	61.5	30,8	13	100	33,3
Πολυ 7	2	33.3	15.4	4	66,7	15,4	6	100	15,4
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.1 - DF = 3 - P > 0.05

Εντός του σχολειου, ως προς την «ειδικότητα», τη βαθμίδα 4 επέλεξαν οι της θεωρητικης κατεύθυνσης εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 33,3% (N=8) και οι της πρακτικής σε ποσοστό 13,3% (N=2). Οι γλωσσομαθείς διένειμαν τις απαντήσεις τους σε όλες τις

βαθμίδες, ενώ οι μη γλωσσομαθείς έδωσαν πλειοψηφικά ποσοστό 50% (N=6) στην πέμπτη βαθμίδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 57
14 Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους
β. Έξω από το σχολείο

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
2	3	60	23,1	2	40	7,7	5	100	12,8
3	1	14,3	7,7	6	85,7	23,1	7	100	17,9
4	7	46,7	53,8	8	53,3	30,8	15	100	38,5
5	-	-	-	6	100	23,1	6	100	15,4
6	2	100	15,4	-	-	-	2	100	5,1
Πολύ 7	-	-	-	3	100	11,5	3	100	7,7
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 12.9 - DF = 6 - P < 0.05

Οι μαθητές έξω από το σχολείο δε διατηρούν φιλικές σχέσεις και μάλιστα οι αρνητικές αυτές απόψεις ξεπερνούν το 70%. Οι μαθητές διατηρούν μεν φιλικές σχέσεις και έξω από το σχολείο αλλά όχι τόσο στενές. Συγκεκριμένα το 71,8% των απαντήσεων βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πίνακα και το 28,2% στη θετική.

Η πλειοψηφία των ανδρών σε ποσοστό 53,8% (N=7) επέλεξε την τέταρτη βαθμίδα, ενώ οι γυναίκες σε ποσοστό 30,8% (N=8).

Όσο ανεβαίνει η «ηλικία» τόσο μειώνεται και η εντύπωση ότι τα παιδιά δεν έχουν δημιουργήσει φιλικούς δεσμούς εκτός του σχολείου. Γι' αυτό και επιλέγεται η βαθμίδα 4 σε ποσοστό 71,4% (N=5) ενώ των υπόλοιπων ηλικιών η αντίστοιχη επιλογή μειώνεται, όσο μειώνεται και η ηλικία των εκπαιδευτικών.

Οι γλωσσομαθείς καθηγητές δεν επέλεξαν την πρώτη βαθμίδα και οι μη γλωσσομαθείς την έβδομη.

Οι σχέσεις των μαθητών μέσα στο σχολείο είναι πολύ καλές με απόλυτη ταύτιση ιδεών με την προηγούμενη ερώτηση που αναφέρεται στις σύναψη φιλικών σχέσεων. Παντως η πλειοψηφία των καθηγητων δε βρέθηκε στην έβδομη βαθμίδα που είναι η πλέον θετική. Στην τέταρτη βαθμίδα προηγούνται οι της θεωρητικής κατεύθυνσης και στην πέμπτη οι γλωσσομαθείς. Όσον αφορά όμως τις σχέσεις εκτός του σχολείου οι γνώμες των εκπαιδευτικών διαφερουν καθώς σε ποσοστό 70% δεν πιστεύουν ότι οι σχέσεις είναι καλές. Καλύτερη εικόνα έχουν οι άνδρες και μεγαλύτεροι στην ηλικία εκπαιδευτικοί.

Αυτοαντίληψη

Ακολουθεί η ερώτηση 10, πίνακας 15, *«Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας»*

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
10 Πως θα κρινατε τον εαυτό σας
Α α Δημοκρατικό - αυταρχικο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	4	44.4	30.8	5	55,6	19,2	9	100	23,1
2	7	77.8	53.8	2	22,2	7,7	9	100	23,1
3	-	-	-	8	100	30,8	8	100	20,5
4	2	25	15,4	6	75	23,1	8	100	20,5
5	-	-	-	4	100	15,4	4	100	10,3
6	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
Αυταρχικό 7									
Σύνολο	13	33.3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 15.2 - DF = 5 - P < 0.05

Στο χαρακτηρισμό Δημοκρατικό -αυταρχικό, παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς το «φύλο», το «μεταπτυχιακό», την «ειδικότητα». Μόνον το 13% (που το αποτελούν αποκλειστικά πέντε γυναίκες), βρίσκεται στην αρνητική πλευρά του πίνακα, ενώ η πλειοψηφία βρίσκεται στη θετική πλευρά με ποσοστό που ξεπερνα το 87%. Τρία πάντως άτομα από τους κατόχους μεταπτυχιακού σε ποσοστό συνολικό 13.6% βρέθηκαν στην αρνητική πλευρά του πίνακα.

Στον επόμενο πίνακα 16 διαπιστώνουμε ότι το 92% περίπου των εκπαιδευτικών βρίσκεται στη θετική πλευρά και το 8% στην αρνητική πλευρά. Η εικόνα είναι περίπου ίδια όπως και στον προηγούμενο πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
10 Πως θα κρινατε τον εαυτό σας
Α β Προοδευτικο - συντηρητικο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	2	22.2	15.4	7	77,8	26,9	9	100	23,1
2	4	50	30.8	4	50	15,4	8	100	20,5
3	2	28,6	15.4	5	71,4	19,2	7	100	17,9
4	5	41.7	38.5	7	58,3	26,9	12	100	30,8
5	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
6	-	-	-	1	100	3.8	1	100	2,6
Συντηρητικό 7									
Σύνολο	13	33.3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.4 - DF = 5 - P > 0.05

Παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς το «μεταπτυχιακό», την «ειδικότητα». Τρία άτομα από τους κατόχους μεταπτυχιακού σε ποσοστό συνολικό

13,6% και δύο από τους μη κατόχους σε ποσοστό 11,8% θεωρούν τους εαυτούς τους περισσότερο συντηρητικούς

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
10 Πως θα κρινατε τον εαυτο σας
A γ Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	4	28.6	30.8	10	71,4	38,5	14	100	35,9
2	4	50	30.8	4	50	15.4	8	100	20.5
3	3	33.3	23.1	6	66,7	23.1	9	100	23,1
4	2	33.3	15.4	4	66,7	15,4	6	100	15,4
5	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
6									
Αδιάφορο 7									
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2.1 - DF = 4 - P > 0.05

Στον πίνακα 17 η εικονα είναι περίπου ίδια, όπως και στον προηγούμενο πίνακα. Διαπιστώνουμε ότι το 95% περίπου των εκπαιδευτικών βρίσκεται στη θετική πλευρά και το 5% στην αρνητική πλευρά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
10 Πως θα κρινατε τον εαυτο σας
A δ Ευγενικο - αγενη

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	4	30,8	30,8	9	69,2	34,6	13	100	33,3
2	5	45,5	38,5	6	54,5	23,1	11	100	28,2
3	3	50	23,1	3	50	11,5	6	100	15,4
4	1	12,5	7,7	7	87,5	26,9	8	100	20,5
5									
6	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
Αγενή 7									
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.5 - DF = 4 - P < 0.05

Μόνον το 2,6% βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πίνακα 18. Πρόκειται για μία γυναίκα που σημείωσε τη βαθμίδα 6 της κλίμακας. Το υπόλοιπο ποσοστό δηλ. 97,4% βρέθηκε στη θετικη πλευρα.

Οι εκπαιδευτικοί πρακτικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 46,7% (N=7) αποτελούν την πλειοψηφία αυτών που θεωρούν τον εαυτό τους απόλυτα ευγενικό. Το αντίστοιχο ποσοστό της θεωρητικής κατεύθυνσης εκπαιδευτικών ήταν 25% (N=6). Για τους κατόχους μεταπτυχιακού ισχύει ό,τι και πιο πάνω.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
10 Πως θα κρινατε τον εαυτό σας
Α ε Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	6	31.6	46,2	13	68.4	50	19	100	48,7
2	5	55,6	38,5	4	44,4	15,4	9	100	23,1
3	1	12.5	7.7	7	87,5	26,9	8	100	20,5
4	1	33.3	7,7	2	66.7	7,7	3	100	7,7
5									
6									
Κακοπροαίρετο 7									
Σύνολο	13	33.3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3.5 - DF = 3 - P < 0,05

Στον πίνακα 19 «Καλοπροαίρετο-κακοπροαίρετο» στον οποίο παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς το «φύλο», όλοι οι καθηγητές βρέθηκαν στη θετική πλευρά του πίνακα θεωρώντας τον εαυτό τους καλοπροαίρετο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
10 Πως θα κρινατε τον εαυτό σας
Α στ Υπομονετικο - ανυπομονο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό 1	4	33.3	30.8	8	66,7	30,8	12	100	30,8
2	5	83.3	38,5	1	16,7	3,8	6	100	15,4
3	2	33.3	15,4	4	66,7	15,4	6	100	15,4
4	2	20	15,4	8	80	30,8	10	100	25,6
5	-	-	-	3	100	11,5	3	100	7,7
6	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
Ανυπόμονο 7									
Σύνολο	13	33.3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 10.0 - DF = 5 - P < 0.05

Σύμφωνα με τον πίνακα 20 για το χαρακτηρισμό «Υπομονετικό-ανυπόμονο» παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση ως προς τις μεταβλητές «φύλο» και «μεταπτυχιακό» Η πλειοψηφία των καθηγητών κρίνει τον εαυτό του θετικά και τον τοποθετεί στη θετική πλευρά της αξιολογικής κλίμακας σε ποσοστό 87,2%. Το 12,8% των γυναικών εκπαιδευτικών κρίνει τη συμπεριφορά του ως ανυπόμονη. Αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό εμφανίζονται ακόμη περισσότερο υπομονετικοί σε ποσοστό 41,2% (N=7) έναντι αυτών που έχουν και αντιπροσωπεύονται με ποσοστό 22,7% (N=5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
10 Πως θα κρίνατε τον εαυτό σας
Α ζ Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό	1	5	29.4	38,5	12	70,6	46,2	17	100	43,6
	2	4	40	30,8	6	60	23,1	10	100	25,6
	3	2	40	15,4	3	60	11,5	5	100	12,8
	4	2	28.6	15.4	5	71,4	19,2	7	100	17,9
	5									
	6									
Τεμπέλη	7									
Σύνολο		13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4 - DF = 3 - P > 0.05

Κανένας εκπαιδευτικός δεν επέλεξε από την πέμπτη μέχρι και την έβδομη βαθμίδα που θα έδινε αρνητική χροιά στην επιλογή των εκπαιδευτικών ως προς το χαρακτηρισμό «εργατικό-τεμπέλη» Στατιστικά σημαντική διαφορά έδωσε η μεταβλητή «μεταπτυχιακό» Η εικόνα είναι ίδια όπως και στον προηγούμενο πίνακα. Την τρίτη βαθμίδα επέλεξαν μονο οι γλωσσομαθείς καθηγητές σε ποσοστό 18,5% (N=5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 22
10 Πως θα κρίνατε τον εαυτο σας
Α η Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή	1	8	38.1	61,5	13	61,9	50	21	100	53,8
	2	2	40	15.4	3	60	11,5	5	100	12,8
	3	2	33,3	15.4	4	66,7	15,4	6	100	15.4
	4	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
	5	-	-	-	3	100	11,5	3	100	7,7
	6	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
Συμφεροντολόγο	7									
Σύνολο		13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2 3 - DF = 5 - P > 0.05

Στατιστικά σημαντικη διαφορά διαπιστώθηκε ως προς τη μεταβλητή «μεταπτυχιακό» Αξιοσημείωτο είναι ότι τα τέσσερα άτομα που βρέθηκαν στην αρνητική πλευρά του πίνακα 22, σε συνολικό ποσοστό 18%, είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και σε ποσοστό 14,8% γλωσσομαθείς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23
10 Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β α Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
2	5	62,5	38,5	3	37,5	11,5	8	100	20,5
3	2	22,2	15,4	7	77,8	26,9	9	100	23,1
4	2	25	15,4	6	75	23,1	8	100	20,5
5	1	16,7	7,7	5	83,3	19,2	6	100	15,4
6	1	50	7,7	1	50	3,8	2	100	5,1
Αυταρχικό 7	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,8 - DF = 6 - P > 0,05

Σε ποσοστό 28% επιλέχτηκε από τους εκπαιδευτικούς η αρνητική πλευρά και σε ποσοστό 72% η αρνητική πλευρά του πίνακα. Οι καθηγητές που δεν είναι γλωσσομαθείς δεν επέλεξαν ούτε την πρώτη ούτε την τελευταία βαθμίδα του πίνακα. Οι γλωσσομαθείς έδωσαν τα ίδια ποσοστά 11,1% (N=3) και στις δύο προαναφερόμενες βαθμίδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 24
10 Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β β Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	2	33,3	15,4	4	66,7	15,4	6	100	15,4
2	2	28,6	15,4	5	71,4	19,2	7	100	17,9
3	-	-	-	6	100	23,1	6	100	15,4
4	6	46,2	46,2	7	53,8	26,9	13	100	33,3
5	1	25	7,7	3	75	11,5	4	100	10,3
6	1	50	7,7	1	50	3,8	2	100	5,1
Συντηρητικό 7	1	100	7,7	-	-	-	1	100	2,6
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6,4 - DF = 6 - P < 0,05

Η πλειοψηφία του δείγματος σε ποσοστό 82% θεωρεί ότι οι μαθητές θα τους έκριναν θετικά και θα τους χαρακτήριζαν προοδευτικούς, ενώ το 18% αρνητικά και τοποθετεί την κρίση του στην αρνητική πλευρά του πίνακα.

Στατιστικά σημαντική διαφορά παρατηρήθηκε ως προς τη μεταβλητή «μεταπτυχιακό» καθώς οι εκπαιδευτικοί που έχουν μεταπτυχιακό δηλώνουν ότι οι μαθητές τους θεωρούν συντηρητικους και επιλέγουν και τις βαθμίδες 6 και 7 (τρία συνολικά άτομα) σε ποσοστό 27,2%, ενώ αυτοί που δεν έχουν σε ποσοστό 5,9%, δηλ ένα μόνο άτομο επιλέγει την πέμπτη βαθμίδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
10 Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β γ Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο	1	2	22.2	15.4	7	77.8	26.9	9	100	23.1
	2	2	50	15.4	2	50	7.7	4	100	10.3
	3	3	33.3	23.1	6	66.7	23.1	9	100	23.1
	4	6	42.9	46.2	8	57.1	30.8	14	100	35.9
	5	-	-	-	2	100	7.7	2	100	5.1
	6	-	-	-	1	100	3.8	1	100	2.6
Αδιάφορο	7									
Σύνολο		13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.0 - DF = 5 - P > 0.05

Η πλειοψηφία του δείγματος σε ποσοστό 92% θεωρεί ότι οι μαθητές θα τους έκριναν θετικα και θα τους χαρακτήριζε ως ευαίσθητους, ενώ το 8% αρνητικά και τοποθετεί την κρίση του στην αρνητική πλευρά του πίνακα. Κανείς από τους καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης δεν πίστευε ότι οι μαθητές του θα τον χαρακτήριζαν ως «αδιάφορο». Οι γλωσσομαθείς, τρία άτομα σε συνολικό ποσοστό 11,1%, επέλεξαν και την πέμπτη και έκτη βαθμίδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 26
10 Πως θα σας έκριναν οι μαθητες σας
Β δ Ευγενικο - αγενη

Βαθμός συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό	1	3	27.3	23.1	8	72.7	30.8	11	100	28.2
	2	5	55.6	38.5	4	44.4	15.4	9	100	23.1
	3	4	66.7	30.8	2	33.3	7.7	6	100	15.4
	4	1	9.1	7.7	10	90.9	38.5	11	100	28.2
	5	-	-	-	2	100	7.7	2	100	5.1
	6									
Αγενή	7									
Σύνολο		13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 9.0 - DF = 4 - P < 0.05

Η πλειοψηφία σε ποσοστό 94,9% βρίσκεται στη θετική πλευρά του πίνακα και θεωρεί ότι οι μαθητές τους τούς κρίνουν ως ευγενικούς και το 5,1% στην αρνητική (αυτές είναι γυναίκες, καθηγητες θεωρητικής κατεύθυνσης και κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών)

ΠΙΝΑΚΑΣ 27
10 Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β ε Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	2	18,2	15,4	9	81,8	34,6	11	100	28,2
2	7	63,6	53,8	4	36,4	15,4	11	100	28,2
3	2	22,2	15,4	7	77,8	26,9	9	100	23,1
4	2	40	15,4	3	60	11,5	5	100	12,8
5	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
6	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
Κακοπροαίρετο 7									
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 7.7 - DF = 5 - P < 0.05

Μόνο 8% από τους εκπαιδευτικούς απάντησαν ότι οι μαθητές τους θα τους κρίνουν ως κακοπροαίρετους και κανείς δεν επέλεξε την ακραία αρνητική απάντηση. Ως προς το "φύλο" η πλειοψηφία των ανδρών βρέθηκε στη δεύτερη βαθμίδα του πίνακα με ποσοστό 53.8% (N=7) και οι γυναίκεες στην πρώτη με ποσοστό 34,6% (N=9). Τα τρία άτομα που σημείωσαν και τις βαθμίδες 5 και 6 ήταν γυναίκες. Ως προς τις υπόλοιπες μεταβλητές δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση.

Στον πίνακα 14. φαίνεται ότι κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,01 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων.

Σε συνολικό Μ Ο 3.05 στα 39 υποκείμενα βρέθηκε στις 26 γυναίκες Μ.Ο. 3,50 και στους 13 άντρες Μ Ο 2.15 Φαινεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των γυναικών υπερβαίνει κατά 62% το Μ Ο των αγοριών και κατά 14% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
10. Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β στ Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό 1	5	45,5	38,5	6	54,5	23,1	11	100	28,2
2	3	60	23,1	2	40	7,7	5	100	12,8
3	3	50	23,1	3	50	11,5	6	100	15,4
4	2	22,2	15,4	7	77,8	26,9	9	100	23,1
5	-	-	-	5	100	19,2	5	100	12,8
6	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
Ανυπόμονο 7	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 7.5 - DF = 6 - P < 0.05

Από το σύνολο των καθηγητών η πλειοψηφία σε ποσοστό περίπου 80% έκρινε ότι οι μαθητές τους χαρακτηρίζουν ως υπομονετικούς και η μειοψηφία σε ποσοστό 20% ως ανυπόμονους. Πιο ανυπόμονες είναι οι γυναίκες οι οποίες μόνο αυτές επέλεξαν την αρνητική αξιολογική εικόνα για τον εαυτό τους (επίσης οι γλωσσομαθείς). Η πλειοψηφία των καθηγητών θεωρητικής κατεύθυνσης βρέθηκε στην πρώτη βαθμίδα με ποσοστό 29.2% (N=7) και της πρακτικής στην τέταρτη με ποσοστό 33,3% (N=5). Οι

γλωσσομαθείς επέλεξαν την πρώτη βαθμίδα σε ποσοστό 29,6% (N=8) και οι μη γλωσσομαθείς (από τρία άτομα) σε ίδιο ποσοστό 25% τις τρεις πρώτες βαθμίδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
10. Πως θα σας εκριναν οι μαθητες σας
Β ζ Εργατικο - τεμπελη

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό	1	5	35,7	38,5	9	64,3	34,6	14	100	35,9
	2	2	25	15,4	6	75	23,1	8	100	20,5
	3	4	57,1	30,8	3	42,9	11,5	7	100	17,9
	4	2	25	15,4	6	75	23,1	8	100	20,5
	5	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
	6									
Τεμπέλη	7									
Σύνολο		13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.3 - DF = 4 - P < 0.05

Μόνο 5% από τους εκπαιδευτικούς θεωρούν ότι είναι τεμπέληδες και οι υπόλοιποι σε ποσοστό 95% ειναι πεπεισμένοι ότι οι μαθητές τους τους κρίνουν ως εργατικούς. Τα δύο άτομα της αρνητικής εικόνας είναι γυναίκες και μη γλωσσομαθείς. Οι νεότεροι εκπαιδευτικοί υπερτερούν των υπόλοιπων ηλικιακών ομάδων καθώς κατά 25 περίπου ποσοστιαίες μονάδες κρίνουν ευνοικότερα τον εαυτό τους, δηλ. σε ποσοστό 64,3% (N=9) και επιλέγουν την πρώτη βαθμίδα. Φαίνεται ότι ο χρόνος επιδεινώνει την πνευματική κόπωση των εκπαιδευτικών.

Ως προς τη μεταβλητη "ξένες γλωσσες" το πιο αξιόλογο στοιχείο είναι ότι στην τεταρτη βαθμίδα οι μη γλωσσομαθείς δίνουν ποσοστό 33,3% (N=4) ποσοστό το οποίο οπως βλέπουμε οτι εκπροσωπεί την πλειοψηφία των γλωσσομαθών στην πρώτη βαθμίδα της κλίμακας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 30
10. Πως θα σας εκριναν οι μαθητες σας
Β η Ανιδιοτελη - συμφεροντολογο

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή	1	6	31,6	46,2	13	68,4	50	19	100	48,7
	2	3	42,9	23,1	4	57,1	15,4	7	100	17,9
	3	2	40	15,4	3	60	11,5	5	100	12,8
	4	2	33,3	15,4	4	66,7	15,4	6	100	15,4
	5	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
	6									
Συμφεροντολόγο	7									
Σύνολο		13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.4 - DF = 4 - P > 0.05

Η πλειοψηφία σε ποσοστό 95% θεωρεί ότι η ανιδιοτέλεια είναι το κύριο χαρακτηριστικό της και μόνο σε ποσοστό 5% δέχεται το αντίθετο, όσον αφορά την κρίση των μαθητών (πίνακας 30). Οι άνδρες σε αντίθεση πάντως από τις γυναίκες αξιολογούν τον εαυτό τους πιο θετικά αφού στην πρώτη βαθμίδα δίνουν ποσοστό

46,2% (N=6) και οι γυναίκες υπερτερούν κατά 14 περίπου ποσοστιαίες μονάδες. Τα δύο άτομα της αρνητικής κλίμακας ήταν γυναίκες, ηλικίας 25-35 ετών (γενικά οι νεότεροι ασκούν αυστηρότερη κριτική) και γλωσσομαθείς. Αυτοί που δεν είχαν μεταπτυχιακό επέλεξαν κατά 14 περίπου ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από αυτούς που είχαν την πρώτη βαθμίδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

10 Πως θα σας έκριναν οι συναδελφοι σας
Γ α Δημοκρατικο-αυταρχικο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	3	37.5	23.1	5	62.5	19.2	8	100	20.5
2	4	57.1	30.8	3	42.9	11.5	7	100	17.9
3	1	16.7	7.7	5	83.3	19.2	6	100	15.4
4	5	31.3	38.5	11	68.8	42.3	16	100	41
5	-	-	-	2	100	7.7	2	100	5.1
6									
Αυταρχικό 7									
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.6 : DF = 4 : P < 0.05

Θετική ήταν η εικόνα των καθηγητών, όσον αφορά την κρίση των συναδέλφων τους, για τις συναδελφικές τους σχέσεις. Η πλειοψηφία επομένως (πίνακας 52) σε ποσοστό 95% επέλεξε τις βαθμίδες 1-4 της αξιολογικής κλίμακας. Μόνο δύο άτομα βρέθηκαν (γυναικες θεωρητικής κατεύθυνσης, νεότερης ηλικίας) στην αρνητική πλευρά του πινακα σε ποσοστό 5.1%. Παρατηρήθηκε ότι οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης επελεξαν και την πεμπτη βαθμίδα της κλίμακας τη στιγμή που οι καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης επέλεξαν μέχρι και την τέταρτη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
10 Πως θα σας εκριναν οι συναδελφοι σας
Γ β Προοδευτικο - συντηρητικό

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	1	20	7.7	4	80	15.4	5	100	12.8
2	3	37.5	23.1	5	62.5	19.2	8	100	20.5
3	3	37.5	23.1	5	62.5	19.2	8	100	20.5
4	6	37.5	46.2	10	62.5	38.5	16	100	41
5	-	-	-	2	100	7.7	2	100	5.1
6									
Συντηρητικό 7									
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.6 : DF = 4 : P > 0.05

Οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης επέλεξαν και την πρώτη βαθμίδα της κλίμακας σε ποσοστό 20.8% (N=5) τη στιγμή που οι καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης δεν την επέλεξαν διόλου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 33

10 Πως θα σας έκριναν οι συναδελφοί σας
Γ γ Ευαισθητο - αδιαφορο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαισθητο 1	2	20	15.4	8	80	30,8	10	100	25.6
2	4	44.4	30.8	5	55,6	19,2	9	100	23,1
3	4	57.1	30.8	3	42,9	11,5	7	100	17,9
4	3	23.1	23.1	10	76,9	38,5	13	100	33,3
5									
6									
Αδιάφορο 7									
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.7 - DF = 3 - P < 0,05

Στον πίνακα 33, όλοι οι εκπαιδευτικοί βρέθηκαν στη θετική πλευρά του αξιολογικού πίνακα. Πάντως οι γυναίκες υπερτερούν των ανδρών κατά 15 περίπου ποσοστιαίες μονάδες δίνοντας ποσοστό στην πρώτη βαθμίδα 30,8% (N=8).

Οι καθηγητές που δεν έχουν γλωσσομάθεια στη δεύτερη βαθμίδα δίνουν ποσοστό 50% (N=6) και οι γλωσσομαθείς 11,1% (N=3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 34

10 Πως θα σας έκριναν οι συναδελφοί σας
Γ δ Ευγενικο - αγενη

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικο 1	4	30.8	30.8	9	69,2	34,6	13	100	33,3
2	5	55.6	38.5	4	44,4	15,4	9	100	23,1
3	2	25	15.4	6	75	23,1	8	100	20,5
4	2	22.2	15.4	7	77,8	26,9	9	100	23,1
5									
6									
Αγενή 7									
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2.7 - DF = 3 - P < 0,05

Το ίδιο φαινομενο με τον προηγούμενο πίνακα παρατηρείται και εδώ (πίν. 34) καθώς κανένας εκπαιδευτικός δεν επέλεξε την αρνητική πλευρά του πίνακα (βλ και τον επόμενο πίνακα 35). Στην επιλογή της πρώτης βαθμίδας οι γυναίκες προηγούνται των ανδρών και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης εκπαιδευτικοί της πρακτικής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
10 Πως θα σας εκριναν οι συναδελφοι σας
Γ ε Καλοπροαιρετο - κακοπροαιρετο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαιρετο 1	2	15.4	15.4	11	84.6	42,3	13	100	33.3
2	6	66.7	46,2	3	33,3	11,5	9	100	23,1
3	2	28.6	15.4	5	71.4	19,2	7	100	17,9
4	3	30	23.1	7	70	26,9	10	100	25.6
5									
6									
Κακοπροαίρετο 7									
Σύνολο	13	33.3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6.5 - DF = 3 - P < 0.05

Πιο συγκεκριμένα στον πίνακα 35, οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης επέλεξαν και την πρώτη βαθμίδα της κλίμακας σε ποσοστό 41,7% (N=10) τη στιγμή που οι καθηγητές πρακτικης κατευθυνσης την επέλεξαν σε ποσοστό 20% (N=3). Οι γυναίκες θεωρουν οτι κρινονται ως καλοπροαίρετες από τους συναδέλφους τους κατά 26 περιπου ποσοστιαιες μονάδες

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
10 Πως θα σας εκριναν οι συναδελφοι σας
Γ στ Υπομονετικο - ανυπομονο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικο 1	2	20	15.4	8	80	30,8	10	100	25,6
2	5	62.5	38.5	3	37,5	11,5	8	100	20,5
3	3	50	23.1	3	50	11,5	6	100	15,4
4	3	25	23.1	9	75	34,6	12	100	30,8
5	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
6	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
Ανυπομονο 7									
Σύνολο	13	33.3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6.4 - DF = 5 - P < 0.05

Στον πινακα 36 σε ποσοστό 8% οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι οι συνάδελφοί τους τους αξιολογούν ως υπομονετικούς και σε ποσοστό 92% ως ανυπόμονους. Τρεις γυναίκες σε συνολικο ποσοστό 11,5% επέλεξαν την πέμπτη και έκτη βαθμίδα του πινακα, αλλα και παλι οι γυναίκες προηγούνται στην πρώτη βαθμίδα με ποσοστό 30,8% (N=8) έναντι του ποσοστού των ανδρών 15,4% (N=2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
10 Πως θα σας έκριναν οι συναδελφοι σας
Γ ζ Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό	1	5	29.4	38.5	12	70.6	46.2	17	100	43.6
	2	3	50	23.1	3	50	11.5	6	100	15.4
	3	2	50	15.4	2	50	7.7	4	100	10.3
	4	3	25	23.1	9	75	34.6	12	100	30.8
	5									
	6									
Τεμπέλη	7									
Σύνολο		13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.7 - DF = 3 - P > 0.05

Οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης επέλεξαν την πρώτη βαθμίδα της κλίμακας σε ποσοστό 50% (N=12), ενω οι καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης την επέλεξαν σε ποσοστό 33,3% (N=5). Το αντίθετο παρατηρείται στην τέταρτη βαθμίδα όπου οι της πρακτικής κατεύθυνσης έχουν ποσοστό 46,7% (N=7) και οι της θεωρητικής 20,8% (N=5). Οι καθηγητές που δεν έχουν γλωσσομάθεια στη δεύτερη βαθμίδα δίνουν ποσοστό 50% (N=6) και οι γλωσσομαθείς 11,1% (N=3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
10 Πως θα σας έκριναν οι συναδελφοι σας
Γ η Ανιδιοτέλη - συμφεροντολόγο

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτέλη	1	5	29.4	38.5	12	70.6	46.2	17	100	43.6
	2	1	25	7.7	3	75	11.5	4	100	10.3
	3	4	57.1	30.8	3	42.9	11.5	7	100	17.9
	4	2	20	15.4	8	80	30.8	10	100	25.6
	5	1	100	7.7	-	-	-	1	100	2.6
	6									
Συμφεροντολόγα	7									
Σύνολο		13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4.8 - DF = 4 - P < 0.05

Ως προς τη μεταβλητή «μεταπτυχιακό» στα υποερωτήματα Προοδευτικό-συντηρητικό, Υπομονετικό-ανυπόμονο, Εργατικό-τεμπέλη, Ανιδιοτελή-συμφεροντολόγο (αντιστοιχοι πίνακες 32,36,37,38) παρατηρούμε ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές και ότι η πλειοψηφία των καθηγητών κρίνει τον εαυτό του θετικά τοποθετωντας τον στη θετική πλευρά των πινάκων σε ποσοστό πάνω από 90%. Περισσότερο ανιδιοτελείς εμφανίζονται οι καθηγητές που δε διαθέτουν «μεταπτυχιακό» καθώς στην πρώτη βαθμίδα του πίνακα εμφανίζονται με ποσοστό 58,8% (N=10) έναντι αυτων που διαθετουν και δίνουν ποσοστό 31,8% (N=7).

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» οι απαντήσεις Δημοκρατικό-αυταρχικό, Προοδευτικό-συντηρητικό, Ευγενικό-αγενή, Καλοπροαίρετο-κακοπροαίρετο, Εργατικό-τεμπέλη παρατηρούμε ότι υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές.

Ως προς τη μεταβλητή ηλικία οι 25-35 ετών θεωρούν ότι οι συνάδελφοί τους τους θεωρουν περισσότερο προοδευτικούς, ευγενικούς, καλοπροαίρετους, υπομονετικούς, εργατικούς, ανιδιοτελείς σε αντίστοιχα ποσοστά 21,4% (N=3), 42,9% (N=6), 50% (N=7), 57,1% (N=8), 50% (N=7). Οι 36-40 ετών θεωρούν ότι περισσότερο από τις υπόλοιπες ηλικίες κρίνονται από τους συναδέλφους ως απόλυτα δημοκρατικοί σε ποσοστό 22,2% (N=4).

Όπως μπορεί να γίνει εύκολα κατανοητό οι εκπαιδευτικοί έχουν πολύ καλή αυτοαντίληψη ως προς το πώς βλέπουν οι ίδιοι τον εαυτό τους αλλά και ως προς τους κρίνουν οι άλλοι (δηλαδή οι μαθητές και οι συνάδελφοί τους). Τα ποσοστά των θετικών απαντήσεων ξεκινούν από 72% (ο χαρακτηρισμός από τους μαθητές για το επίθετο «δημοκρατικός») και φτάνουν και 95%. Θα θέλαμε να τονίσουμε ότι στην περίπτωση που οι καθηγητές αξιολογούνται αρνητικά ο αριθμός των ατόμων δεν ξεπερνά τα τρία εως τεσσερα άτομα και δε σημαίνει ότι η ίδια κατηγορία εκπαιδευτικών δε βρίσκεται με μεγάλο αυτή τη φορά ποσοστό και σε άλλη θετική βαθμίδα.

Δημοκρατικοί, Προοδευτικοί και Ευαίσθητοι είναι ως προς το χαρακτηρισμό του ίδιου του Εαυτού οι εκπαιδευτικοί που είναι άνδρες και δεν έχουν μεταπτυχιακό. Ευγενικοί είναι περισσότερο οι πρακτικής κατεύθυνσης και οι θεωρητικοί. Υπομονετικοί οι ανδρες πρακτικής κατεύθυνσης που έχουν μεταπτυχιακό. Ανιδιοτελείς οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μη γλωσσομαθείς.

Ως προς την κριτική των μαθητών θετικοί ήταν κατά κύριο λόγο οι ακόλουθοι εκπαιδευτικοί: Προοδευτικοί οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού, Ευαίσθητοι οι μη γλωσσομαθείς, Ευγενικοί οι άνδρες, πρακτικής ειδικότητας, χωρίς μεταπτυχιακό, Καλοπροαίρετοι οι γυναίκες, Υπομονετικοί πρακτικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς, Εργατικοί οι άνδρες και γλωσσομαθείς, Ανιδιοτελείς οι άνδρες που δεν έχουν μεταπτυχιακό.

Τέλος, ως προς την κριτική των συναδέλφων δημοκρατικοί είναι οι άνδρες, οι ηλικίας 36-40 ετών, πρακτικής κατεύθυνσης. Προοδευτικοί κατά κύριο λόγο είναι οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι 25-35 ετών. Ευαίσθητοι οι γυναίκες, μη γλωσσομαθείς, Ευγενικοί οι γυναίκες θεωρητικής κατεύθυνσης. Καλοπροαίρετοι οι εκπαιδευτικοί που έχουν ηλικία 25-35 ετών, Υπομονετικοί οι γυναίκες θεωρητικής κατεύθυνσης, μη γλωσσομαθείς, 25-35 ετών, Εργατικοί 25-35 ετών και τέλος, ανιδιοτελείς όσοι είναι 25-35 ετών και δεν έχουν μεταπτυχιακό.

2.4.2.2. Αξίες

Οικογενειακές

Οι οικογενειακές αξίες που διέπουν τους εκπαιδευτικούς διερευνήθηκαν από τις ακόλουθες ερωτήσεις

Στην ερώτηση 11 «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*» παρατηρήθηκαν τα εξής ως προς τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις οικογενειακές αξίες

ΠΙΝΑΚΑΣ 39
11 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατα των παρακάτω απόψεων:
α. Μια οικογενεια με παραδοσιακες αξιες

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατα 1									
2	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
3	-	-	-	4	100	15,4	4	100	10,3
4	1	11,1	7,7	8	88,9	30,8	9	100	23,1
5	3	30	23,1	7	70	26,9	10	100	25,6
6	7	87,5	53,8	1	12,5	3,8	8	100	20,5
Υπέρ 7	1	20	7,7	4	80	15,4	5	100	12,8
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 15,0 - DF = 5 - P < 0,05

Το αθροιστικό ποσοστό των απαντήσεων στη θετική πλευρά του πίνακα 39 είναι 82% και στην αρνητική 18% Παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ως προς τις μεταβλητές «φύλο», «ηλικία», «μεταπτυχιακό», «γλωσσομάθεια». Απόλυτα «υπερ» είναι το γυναικείο φύλο σε διπλάσιο ποσοστό από το αντρικό. Πάντως οι άντρες επικεντρώνουν την προσοχή τους στην πέμπτη και έκτη βαθμίδα σε συνολικό ποσοστό 76,9%, ενώ οι γυναίκες επιλέγουν την τρίτη έως πέμπτη σε συνολικό ποσοστό 73,1%

Περισσότερο υπέρ της παραδοσιακής οικογένειας εμφανίζονται οι καθηγητές 36-40 ετών σε ποσοστό 22,2% (N=4) και οι μεγαλύτεροι στην ηλικία αφού επέλεξαν μόνο τις βαθμίδες 5, 6, 7 Επίσης αυτοί που είχαν μεταπτυχιακό σε ποσοστό 22,7% (N=5) έναντι αυτών που δεν είχαν και οι οποίοι δεν επέλεξαν καθόλου αυτή τη βαθμίδα. Οι καθηγητές που δε διαθέτουν γλωσσομάθεια στην έκτη βαθμίδα δίνουν ποσοστό 41,7% (N=5) και οι γλωσσομαθείς 11,1% (N=3). Οι γλωσσομαθείς αντίθετα προτιμούν την τέταρτη και πέμπτη βαθμίδα σε ίδιο ποσοστό 29,6% από οκτώ άτομα για κάθε περίπτωση

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

11 Σε ποιο βαθμο ειστε υπερ η κατα των παρακατω αποψεων'

δ Υπακοη των παιδιων στους γονεις

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
	2									
	3	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
	4	3	50	23,1	3	50	11,5	6	100	15,4
	5	-	-	-	10	100	38,5	10	100	25,6
	6	5	45,5	38,5	6	54,5	23,1	11	100	28,2
Υπέρ	7	4	57,1	30,8	3	42,9	11,5	7	100	17,9
Σύνολο		13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0

x2= 9,2 - DF = 5 - P < 0,05

Στον παραπάνω πίνακα 42 υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ως προς το «φύλο», «ειδικότητα», «μεταπτυχιακό». Η πλειοψηφία των υποκειμένων σε ποσοστό πάνω από 85% επέλεξαν τις βαθμίδες της κλίμακας 4-7 δηλ. είναι «υπέρ» της υπακοής των παιδιών στους γονείς τους ενώ είναι αντίθετοι σε ποσοστό περίπου 15%. Οι ανδρες επιθυμούν σε μεγαλύτερο ποσοστό την απόλυτη πειθαρχία σε ποσοστό 30,8% (N=4) έναντι των γυναικών που δίνουν ποσοστό στην ίδια βαθμίδα της κλίμακας 11,5% (N=3) Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού επέλεξαν πλειοψηφικά σε ποσοστό ίδιο 22,7% (N=5) την πέμπτη και έβδομη βαθμίδα, ενώ οι μη κάτοχοι την έκτη σε ποσοστό 41,2% (N=7)

ΠΙΝΑΚΑΣ 44

11 Σε ποιο βαθμο ειστε υπερ η κατα των παρακατω αποψεων:

στ Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
	2									
	3	-	-	-	3	100	11,5	3	100	7,7
	4	3	33,3	23,1	6	66,7	23,1	9	100	23,1
	5	2	25	15,4	6	75	23,1	8	100	20,5
	6	6	60	46,2	4	40	15,4	10	100	25,6
Υπέρ	7	1	16,7	7,7	5	83,3	19,2	6	100	15,4
Σύνολο		13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0

x2= 5,7 - DF = 5 - P < 0,05

Το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων ως προς τη φιλελεύθερη οικογένεια ήταν 85% και των αρνητικών 15%. Παρατηρήθηκε στατιστική διαφορά ως το «φύλο» Τελειως «υπέρ» είναι οι γυναίκες σε ποσοστό 19,2% (N=5) και οι άνδρες σε ποσοστό 7,7% (N=1) Επίσης διαφορά στατιστική υπάρχει και ως προς τη μεταβλητή «ειδικοτητα» Απόλυτα θετικοί σ' αυτην την άποψη είναι οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατευθυνσης οι οποίοι κατα πλειοψηφία με ποσοστό 25% (N=6) επέλεξαν τη βαθμίδα 7 του πίνακα 44 ενώ κανείς από αυτούς που διδάσκουν μαθήματα πρακτικής

κατεύθυνσης δεν έδωσε αντίστοιχη απάντηση. Η πλειοψηφία αυτών των καθηγητών επέλεξε την τέταρτη βαθμίδα του πίνακα με ποσοστό 33,3% (N=5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 47
11 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
θ Τα παιδια να είναι ανεξαρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
	2	1	50	7,7	1	50	3,8	2	100	5,1
	3	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
	4	3	42,9	23,1	4	57,1	15,4	7	100	17,9
	5	5	50	38,5	5	50	19,2	10	100	25,6
	6	2	50	15,4	2	50	7,7	4	100	10,3
Υπέρ	7	1	9,1	7,7	10	90,9	38,5	11	100	28,2
Σύνολο		13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6,1 - DF = 6 - P < 0,05

Στον πίνακα 47 διαπιστώθηκαν τα ίδια στοιχεία, όπως και στον πίνακα 44.

Παρατηρήθηκε στατιστική διαφορά ως προς το «φύλο», «ηλικία», «ειδικότητα», «μεταπτυχιακό». Τελείως υπέρ σε ποσοστό 38,5% (N=10) είναι οι γυναίκες και οι άντρες σε ποσοστό 7,7% (N=1). Οι 36-40 ετών καθηγητές σε ποσοστό 38,9% (N=7) και οι 25-35 ετών σε ποσοστό 28,6% (N=4) είναι απόλυτα πεισμένοι για την ανάγκη της ανεξαρτησιας των παιδιών. Κανείς από τους πιο μεγάλους εκπαιδευτικούς, παρόλα αυτά δεν επέλεξε αυτήν τη βαθμίδα. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι οι εκπαιδευτικοί πρακτικής κατεύθυνσης και οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού δεν επέλεξαν καθόλου τις βαθμίδες 1-3.

«Υπερ» της παραδοσιακής οικογένειας είναι η πλειοψηφία αυτών που έχουν ηλικία 41 και πάνω αφου επέλεξαν μονο τις βαθμίδες 5,6,7 της κλίμακας.

Σε μεγαλα ποσοστα που ξεπερνούν το 80% βρέθηκαν στη θετική πλευρά του πίνακα οι εκπαιδευτικοί πραγμα που σημαίνει ότι για το ίδιο θέμα έχουν δύο διαφορετικές απόψεις. Έτσι διαπιστώθηκε ότι θεωρούν σημαντική την παραδοσιακή οικογένεια οι γυναίκες, οι μεγαλύτεροι στην ηλικία, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μη γλωσσομαθείς εκπαιδευτικοί. Πάντως οι γυναίκες έχουν κατά πλειοψηφία επιλέξει και τη φιλελεύθερη οικογένεια και μαζί με αυτές και οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης. «Υπέρ» της υπακοής των παιδιών είναι κυρίως οι άνδρες, ενώ «υπέρ» της ανεξαρτησίας των παιδιών οι γυναίκες και οι καθηγητές ηλικίας 36-40 ετών.

Στον πίνακα 55, ερώτηση 13 *«Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνωμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας»* τον οποίο είχαμε την ευκαιρία να επεξεργαστούμε και στην κοινωνική ταυτότητα παρατηρούμε ότι στη δεύτερη απάντηση ο αριθμός των καθηγητών που θεωρούν τα οικογενειακά προβλήματα σοβαρά αποτελεί την πλειοψηφία με ποσοστό 74,4%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 55
13. Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας.

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υγείας	1	50	7.7	1	50	3.8	2	100	5.1
Οικογενειακά	9	31	69.2	20	69	76.9	29	100	74.4
Γενικές Υπερβολικής χρήσης τσιγάρων – ποτού	1	100	7.7	-	-	-	1	100	2.6
Μειωμένων εκπαιδευτικών δυνατοτήτων	-	-	-	3	100	11.5	3	100	7.7
Βίαιης συμπεριφοράς - επιθετικότητας	-	-	-	1	100	3.8	1	100	2.6
Χρήσης ναρκωτικών	2	100	15.4	-	-	-	2	100	5.1
Αδυναμίας σύναψης στενών φιλικών σχέσεων - δεσμών	-	-	-	1	100	3.8	1	100	2.6
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 8.8 - DF = 6 - P < 0.05

Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» οι άνδρες σε ποσοστό 69,2% (N=9) και οι γυναίκες σε ποσοστό 76,9% (N=20) προβληματίζονται για τις σχέσεις που επικρατούν μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον.

Ως προς την «ειδικότητα» αξιοσημείωτο είναι ότι οι καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης επέλεξαν μόνο τα οικογενειακά προβλήματα με ποσοστό 93,3%. Τα αντίστοιχα ποσοστά των καθηγητων θεωρητικής κατεύθυνσης ήταν 62,5% (N=15).

Επομένωνς τα οικογενειακά προβλήματα κρίνονται ως ιδιαίτερα σοβαρά από τις δύο πρώτες ηλικιακές ομάδες σε ποσοστά αντίστοιχα 78,6% (N=11) και 77,8% (N=14), ενώ οι μεγαλύτεροι αντιπροσωπεύονται με ποσοστό 57,1% (N=4).

Ως προς τη «γλωσσομάθεια» παρατηρήθηκε ότι οι γλωσσομαθείς κατά πλειοψηφία επέλεξαν τα οικογενειακά προβλήματα σε ποσοστό 81,5% (N=22) και οι μη γλωσσομαθείς σε ποσοστό 58,3% (N=7).

Τα οικογενειακά προβλήματα σε ποσοστό που ξεπερνά το 70% επέλεξαν κατά κύριο λόγο οι γυναίκες πρακτικής κατεύθυνσης εκπαιδευτικοί, μεγαλύτεροι στην ηλικία και γλωσσομαθείς.

Ηθικές

Οι ηθικές αξίες των εκπαιδευτικών αποτέλεσαν ένα ακόμη σημείο διερεύνησης στο οποίο προσπαθήσαμε να δώσουμε απάντηση μέσω των ακολούθων ερωτήσεων και σχολιασμών των πινάκων.

Στην ερώτηση 11, πίνακας 41 «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*» ενδιαφερόμαστε προφανώς για ό,τι έχει σχέση με τις ηθικές αξίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 41
11γ Παραδοσιακές ηθικές αρχές

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1									
2	2	40	15.4	3	60	11,5	5	100	12,8
3	-	-	-	3	100	11,5	3	100	7,7
4	2	22.2	15.4	7	77,8	26,9	9	100	23.1
5	3	42.9	23,1	4	57,1	15,4	7	100	17,9
6	5	50	38,5	5	50	19,2	10	100	25,6
Υπέρ 7	1	20	7,7	4	80	15,4	5	100	12,8
Σύνολο	13	33.3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4.0 - DF = 5 - P < 0,05

Το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων ήταν 80% και των αρνητικών 20%.

Σύμφωνα με τον πίνακα 41, ως προς τη μεταβλητή «φύλο» παρατηρείται στατιστική σημαντικότητα. Η πλειοψηφία των ανδρών σε ποσοστό 38,5% (N=5) βρίσκονται στη βαθμίδα 6 και σε ποσοστό 23,1% (N=3) στη βαθμίδα 5. Αντίθετα η πλειοψηφία των γυναικών σε ποσοστό 26,9% (N=7) βρέθηκε στη βαθμίδα 4 της κλίμακας αξιολόγησης. Ως προς την ηλικία παρατηρείται ό,τι και στην απάντηση «Παραδοσιακή οικογένεια». Οι καθηγητές που δε διαθέτουν το προσόν της γλωσσομάθειας στην έκτη βαθμίδα δίνουν ποσοστό 41,7% (N=5) και οι γλωσσομαθείς 18,5% (N=5). Επιπλέον πέντε καθηγητές γλωσσομαθείς στη δεύτερη βαθμίδα δίνουν ποσοστό 18,5%% (N=5), ενώ κανείς από τους μη γλωσσομαθείς δεν επέλεξε αυτήν τη βαθμίδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 46
11 Σε ποιο βαθμο ειστε υπερ η κατα των παρακατω απόψεων
η Ελαστικοτεροι ηθικοι κανονες

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατα 1	1	10	7.7	9	90	34,6	10	100	25,6
2	4	80	30.8	1	20	3,8	5	100	12,8
3	-	-	-	4	100	15,4	4	100	10,3
4	6	46,2	46.2	7	53,8	26,9	13	100	33,3
5	-	-	-	3	100	11,5	3	100	7,7
6	2	66.7	15.4	1	33,3	3,8	3	100	7,7
Υπέρ 7	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
Σύνολο	13	33.3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 13.8 - DF = 6 - P < 0,05

Στον παραπάνω πίνακα 46 το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων ήταν 18% και των αρνητικών 82%. Περισσότερο συντηρητικές είναι οι γυναίκες σε ποσοστό 34,6% (N=9) που επέλεξαν την απόλυτα αρνητική άποψη, έναντι του ενός μόνου άνδρα (ποσοστό 7,7%). Οι άνδρες αντίθετα υπερτερούν κατά 20 περίπου ποσοστιαίες μονάδες στη βαθμίδα 4 της κλίμακας με ποσοστό 46,2% (N=6). Ένα μόνο άτομο γλωσσομαθές σε ποσοστο 3,8% επέλεξε την ακραία άποψη της απόλυτης ελαστικότητας στους ηθικούς κανόνες που διέπουν τη ζωή του.

Ως προς τα ήθη και έθιμα διαπιστώνουμε ότι οι εκπαιδευτικοί είναι συντηρητικοί αφού για τη διατήρηση των παραδοσιακών ηθικών αρχών και την κατάργηση των ελαστικοτέρων δίνουν παρόμοιο ποσοστό 80%. Στην πρώτη περίπτωση πιο συντηρητικοί είναι οι άνδρες, οι μεγαλύτεροι και οι μη γλωσσομαθείς. Στη δεύτερη πιο συντηρητικές εμφανίζονται οι γυναίκες.

Στην ερώτηση 16, πίνακας 59 «*Εσείς καπνίζετε στο χώρο του σχολείου*» γίνεται εμφανές ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί δήλωσαν αντικαπνιστές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 59
16 Εσεις καπνιζετε στο χωρο του σχολειου

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
Μέτρια	2	40	15,4	3	60	11,5	5	100	12,8
Λίγο	2	40	15,4	3	60	11,5	5	100	12,8
Καθόλου	8	30,8	61,5	18	69,2	69,2	26	100	66,7
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2 · DF = 3 · P > 0 05

Κατά του καπνίσματος δήλωσε η πλειοψηφία των υποκειμένων σε ποσοστό 66,7%, σε ίδιο ποσοστό 12,8% καπνίζουν «λίγο» ή «μέτρια» και σε ποσοστό 7,7% «πολύ».

Παρόλο που δε βρέθηκε στην ερώτηση αυτή στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς την ηλικία, είναι εμφανές ότι η πάροδος των ετών περιορίζει τη χρήση καπνού από τους εκπαιδευτικούς του δείγματός μας. Ως προς τη γλωσσομάθεια στις απαντήσεις «πολύ» και «μέτρια» προηγούνται οι μη γλωσσομαθείς με ίδιο ποσοστό 16,7% από δυο άτομα, ενώ «λίγο» ή «καθόλου» απάντησαν κατά κύριο λόγο οι γλωσσομαθείς με αντίστοιχα ποσοστά 14,8% (N=4) και 70,4% (N=19).

Συνάγεται από τα παραπάνω το συμπέρασμα ότι το κάπνισμα όσο μεγαλώνει η ηλικία των εκπαιδευτικών μειώνεται πράγμα που ισχύει και για τους γλωσσομαθείς.

Στην επόμενη ερώτηση 17, πίνακας 60-65 «*Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις*» έχουμε τα ακόλουθα δεδομένα.

Σε όλες τις περιπτώσεις η πλειοψηφία των διδασκόντων βρίσκεται σε ποσοστό πάνω από το 75% στη θετική πλευρά του πίνακα και σε ποσοστό περίπου 25% στην αρνητική. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει κατά τη γνώμη τους να είμαστε αυστηροί, όταν οι μαθητές προκαλούν υλικές φθορές, βρίζουν, δε φέρονται με κόσμιο τρόπο στους καθηγητές τους, καταναλώνουν αλκοόλ, καπνίζουν τσιγάρα και τέλος, όταν η συμπεριφορά τους χαρακτηρίζεται από βιαιότητα. Ακόμη μάλιστα πιο αυστηροί είναι οι καθηγητές ως προς την πρόκληση υλικών φθορών αφού το ποσοστό των αυστηρών καθηγητών ξεπερνά το 94,8%. Αντίθετα, μόλις το 5,2% των διδασκόντων θεωρεί ότι δεν πρέπει να είμαστε αυστηροί και βρίσκεται στην αρνητική πλευρά του πίνακα.

Πιο αυστηρες είναι οι γυναίκες σε ό,τι αφορά τη χρήση ναρκωτικών, τη βίαιη συμπεριφορά, αφού επιλέγουν την έβδομη βαθμίδα σε ποσοστά 65,4% (N=17) και

61,5% (N=16) έναντι των ποσοστών, στην ίδια βαθμίδα, των ανδρών 53,8% (N=7) και 30,8% (N=4) αντίστοιχα.

Οι νεότεροι στην ηλικία θεωρούν ότι πρέπει να είμαστε πολύ αυστηροί στις ακόλουθες περιπτώσεις: χρήση ναρκωτικών σε ποσοστό 78,6% (N=11), πρόκληση υλικών φθορών σε ποσοστό 71,4% (N=10), άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους καθηγητές σε ποσοστό 35,7% (N=5) και γενικά της βίαιης συμπεριφοράς σε ποσοστό 57,1% (N=8). Μόνο στην ανταλλαγή ύβρεων είναι πιο αυστηροί κατά πλειοψηφία οι 41 και άνω σε ποσοστό 42,9% (N=3).

Ως προς την «ειδικότητα» πιο αυστηροί είναι οι εκπαιδευτικοί πρακτικής κατευθυνσης στην περίπτωση των ναρκωτικών, υλικών φθορών, ύβρεων, κακής συμπεριφοράς, ενώ οι της θεωρητικής στην περίπτωση χρήσης αλκοόλ-τσιγάρων και βίαιης συμπεριφοράς. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το γεγονός ότι στις παραπάνω απαντήσεις η βαθμίδα 7 είχε επιλεγεί με μεγαλύτερα, ανάλογα την ειδικότητα, ποσοστά.

Ως προς τη μεταβλητή «μεταπτυχιακό» οι καθηγητές που δε διαθέτουν τέτοιο προσόν είναι ακόμη πιο αυστηροί αφού συγκεντρώθηκαν όλοι στην 6 και 7 βαθμίδα της κλίμακας.

Ως προς τη «γλωσσομάθεια»

Στους πίνακες 61 β. Πρόκληση υλικών φθορών, 62 γ. Ανταλλαγή ύβρεων, 63 δ. Άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους διδάσκοντες, 64 ε. Χρήση αλκοόλ-τσιγάρων, 65 στ. Βίαιη συμπεριφορά παρατηρήθηκε στατιστική σημαντικότητα. Πιο συγκεκριμένα πιο επιεικείς φαίνονται ως προς όλες τις περιπτώσεις οι μη γλωσσομαθείς αφού επιλέγουν σε μικρότερα ποσοστά την έβδομη βαθμίδα. Το αντίθετο ακριβώς παρατηρείται στους γλωσσομαθείς που δίνουν εικόνα πιο αυστηρή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 60
17. Σε ποιο βαθμο θεωρειτε οτι πρέπει να ειμαστε αυστηροι σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
α. Χρηση ναρκωτικων

Βαθμος αυστηροτητας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθολου 1									
2	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
3	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
4	2	33,3	15,4	4	66,7	15,4	6	100	15,4
5									
6	4	66,7	30,8	2	33,3	7,7	6	100	15,4
Πολυ 7	7	29,2	53,8	17	70,8	65,4	24	100	61,5
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν: 0
x2= 4,6 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 61

17 Σε ποιο βαθμό θεωρειτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
β Πρόκληση υλικων φθορων

Βαθμος αυστηροτητας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2									
3	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
4	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
5	3	50	23,1	3	50	11,5	6	100	15,4
6	2	22,2	15,4	7	77,8	26,9	9	100	23,1
Πολύ 7	8	36,4	61,5	14	63,6	53,8	22	100	56,4
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2.3 - DF = 4 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 62

17 Σε ποιο βαθμό θεωρειτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
γ Ανταλλαγη υβρεων

Βαθμος αυστηροτητας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2									
3	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
4	2	28,6	15,4	5	71,4	19,2	7	100	17,9
5	2	28,6	15,4	5	71,4	19,2	7	100	17,9
6	4	33,3	30,8	8	66,7	30,8	12	100	30,8
Πολύ 7	5	45,5	38,5	6	54,5	23,1	11	100	28,2
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.8 - DF = 4 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 63

17 Σε ποιο βαθμό θεωρειτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
δ Ασχημη συμπεριφορα των μαθητων προς τους διδασκοντες

Βαθμος αυστηροτητας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
3	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
4	2	40	15,4	3	60	11,5	5	100	12,8
5	4	57,1	30,8	3	42,9	11,5	7	100	17,9
6	2	20	15,4	8	80	30,8	10	100	25,6
Πολύ 7	5	33,3	38,5	10	66,7	38,5	15	100	38,5
Συνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.6 - DF = 5 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 64
17 Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
ε Υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ - τσιγάρων

Βαθμός αυστηρότητας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
3	1	50	7,7	1	50	3,8	2	100	5,1
4	2	40	15,4	3	60	11,5	5	100	12,8
5	4	33,3	30,8	8	66,7	30,8	12	100	30,8
6	2	20	15,4	8	80	30,8	10	100	25,6
Πολύ 7	4	44,4	30,8	5	55,6	19,2	9	100	23,1
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2,1 - DF = 5 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 65
17 Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
στ Βίαιη συμπεριφορά

Βαθμός αυστηρότητας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
2									
3	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
4	1	100	7,7	-	-	-	1	100	2,6
5	2	50	15,4	2	50	7,7	4	100	10,3
6	6	50	46,2	6	50	23,1	12	100	30,8
Πολύ 7	4	20	30,8	16	80	61,5	20	100	51,3
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6,6 - DF = 5 - P < 0,05

Όσον αφορά τα ναρκωτικά πιο αυστηροί είναι οι καθηγητές αντρικού φύλου, πρακτικής κατεύθυνσης. Τη βίαιη συμπεριφορά καταδικάζουν οι γυναίκες και της θεωρητικής κατεύθυνσης καθηγητές. Τις υλικές φθορές, την ανταλλαγή ύβρεων και την άσχημη συμπεριφορά οι της πρακτικής κατεύθυνσης, ενώ το αλκοόλ και το κάπνισμα θεωρούν καταστρεπτικό οι της θεωρητικής κατεύθυνσης. Όλοι όσοι έχουν μεταπτυχιακό και οι γλωσσομαθείς είναι πιο αυστηροί από τις αντίστοιχες ομάδες των άλλων μεταβλητών. Ως προς την ηλικία οι νέοι είναι πιο αυστηροί από τους μεγαλύτερους εκπαιδευτικούς και μόνο στην περίπτωση των ανταλλαγών ύβρεων προηγούνται οι 41 και πάνω.

Εκπαιδευτικές

Οι εκπαιδευτικοί του δείγματός μας αποτελούν έναν πληθυσμό για τον οποίο το ενδιαφέρον μας ως προς τις εκπαιδευτικές αξίες έχει διπλό στόχο. Αφενός να διαπιστώσουμε ποιες είναι αυτές οι αξίες γενικά και αφετέρου πώς συνδυάζονται μέσα στα πλαίσια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Ως προς το πρώτο σκέλος λεπτομερής αναφορά έγινε στη διαπολιτισμική ταυτότητα. Πιο συγκεκριμένα χρήσιμα στοιχεία βρέθηκαν στις ερωτήσεις 8, «*Θέλετε να συνεχίσετε να διδάσκετε στα σχολεία*

διαπολιτισμικής εκπαίδευσης», 9 *"Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα"* και 15 *"Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης στη χώρα μας . Σε ποιο βαθμό θεωρείτε αυτό θετικό η αρνητικό φαινόμενο."*

Θα προχωρησουμε επομένως στο δεύτερο σκέλος της σκιαγράφησης των εκπαιδευτικών αξιών θεωρώντας δεδομένο ότι μπορεί κάποιος να ανατρέξει, αν το κρίνει απαραίτητο, και στις προηγούμενες ερωτήσεις.

Από την ερωτηση 11, πίνακες 40 και 45, *«Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακατω αποψεων»* συγκεντρώσαμε τα στοιχεία των απαντήσεων «μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία» και «ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό εκπ/κό σύστημα»

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
11 Σε ποιο βαθμο είστε υπερ η κατά των παρακάτω απόψεων
β Μια πιο φιλελευθερη παιδεια στα σχολεια

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατα 1	2	66.7	15.4	1	33.3	3,8	3	100	7,7
2	3	50	23.1	3	50	11,5	6	100	15,4
3	-	-	-	2	100	7,7	2	100	5,1
4	-	-	-	6	100	23,1	6	100	15,4
5	3	75	23.1	1	25	3,8	4	100	10,3
6	4	36.4	30.8	7	63.6	26,9	11	100	28,2
Υπερ 7	1	14.3	7.7	6	85.7	23,1	7	100	17,9
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
$x2 = 10.5$ - DF = 6 - $P < 0.05$

Το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων είναι 71% και των αρνητικών 29% Παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς το «φύλο», «ειδικότητα», «μεταπτυχιακό» «Υπέρ» είναι οι γυναίκες σε ποσοστό 23,1% (N=6) και ένας μόνο άντρας σε ποσοστό 7.7% που πιστεύουν ότι η φιλελεύθερη παιδεία μπορεί να ωφελήσει την εκπαίδευση Οι άντρες δεν έδωσαν προσοχή στη βαθμίδα τρία και τέσσερα της κλίμακας

Ως προς το «μεταπτυχιακό» η πλειοψηφία σε ποσοστό 35,3% (N=6) όσων δεν έχουν επιπλέον σπουδές βρέθηκε στην έκτη βαθμίδα και όσων έχουν στην ίδια βαθμίδα με ποσοστό 22,7% (N=5)

Ως προς την «ηλικία» σε διπλάσιο περίπου ποσοστό από τις δύο άλλες ηλικιακές ομάδες είναι η ομάδα 25-35 ετών σε ποσοστό 28.6% (N= 4) αυτή που επέλεξε την έβδομη βαθμίδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 45
11 Σε ποιο βαθμο εισστε υπερ η κατα των παρακατω αποψεων
ζ Ενα πιο αυστηρο εκπαιδευτικο συστημα

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	1	25	7,7	3	75	11,5	4	100	10,3
	2	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
	3	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
	4	3	50	23,1	3	50	11,5	6	100	15,4
	5	1	12,5	7,7	7	87,5	26,9	8	100	20,5
	6	3	37,5	23,1	5	62,5	19,2	8	100	20,5
Υπέρ	7	3	42,9	23,1	4	57,1	15,4	7	100	17,9
Σύνολο		13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 6 - P > 0,05

Το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων ήταν 75% και των αρνητικών 25%.

"Υπέρ" μιας αλλαγης του συστήματος είναι οι 36-40 ετών σε ποσοστό 22,2% (N=4). Οι νεότεροι και οι μεγαλύτεροι έδωσαν το ιδιο ποσοστό 14,3% (από δύο άτομα). Στατιστική διαφορά υπάρχει και ως προς τη μεταβλητή "ειδικότητα" όπου οι καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης προηγούνται των εκπαιδευτικών της θεωρητικής κατά οχτώ ποσοστιαίες μονάδες. Τελείως "κατά" είναι οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού σε ποσοστό 23,5% (N=4), ενώ κανείς από τους κατόχους μεταπτυχιακού δεν επέλεξε αυτήν τη βαθμίδα. Θεωρείται αξιοσημείωτο ότι οι σε συνολικό ποσοστό 25,9% (N=7) οι γλωσσομαθείς καθηγητές είναι τελείως αρνητικοί για την επιβολή αυστηρού εκπαιδευτικού συστήματος και γι'αυτό επιλέγουν τις δύο πρώτες βαθμίδες του πίνακα. Σε αντίθεση βέβαια με τους μη γλωσσομαθείς που δε σημείωσαν καμιά από αυτές τις βαθμίδες.

Ανακεφαλαιώνουμε τονίζοντας ότι "Υπέρ" της φιλελεύθερης παιδείας είναι οι γυναικες νεαρης ηλικίας εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό. Αντίθετα, ως προς το αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα είναι οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 36 ετών και άνω, πρακτικής κατεύθυνσης, κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι γλωσσομαθείς.

Ακολουθεί η ερώτηση 12, πίνακες 49-54, «*Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή*». Στην ερώτηση αυτή παρατηρήθηκαν τα εξής:

Οι εκπαιδευτικοί επέλεξαν την εξυπνάδα σε ποσοστό 51,3%, την ευαισθησία σε 53,8%, την υπακοή σε 7,7% την κοινωνικότητα σε ποσοστό 41% την αφοσίωση στη μελέτη σε 35,9% και την άριστη σχολική επίδοση σε ποσοστό 7,7%. Τα αντίστοιχα αρνητικά ποσοστά είναι 48,7%, 46,2%, 92,3%, 59%, 64,1% και 92,3%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 49
12 Ποιο απο τα παρακατω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
α Εξυπνάδα

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	7	36,8	53,8	12	63,2	46,2	19	100	48,7
Ναι	6	30	46,2	14	70	53,8	20	100	51,3
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2 - DF = 1 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 50
12 Ποιο απο τα παρακατω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
β Ευαισθησια

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	7	38,9	53,8	11	61,1	42,3	18	100	46,2
Ναι	6	28,6	46,2	15	71,4	57,7	21	100	53,8
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .4 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 51
12 Ποιο απο τα παρακατω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
γ Υπακοη

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	12	33,3	92,3	24	66,7	92,3	36	100	92,3
Ναι	1	33,3	7,7	2	66,7	7,7	3	100	7,7
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 52
12 Ποιο απο τα παρακατω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
δ Κοινωνικοτητα

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	7	30,4	53,8	16	69,6	61,5	23	100	59
Ναι	6	37,5	46,2	10	62,5	38,5	16	100	41
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .2 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 53
12 Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά έκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
ε Αφοσιωση στη μελετη

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	7	28	53,8	18	72	69,2	25	100	64,1
Ναι	6	42,9	46,2	8	57,1	30,8	14	100	35,9
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .8 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 54
12 Ποιο απο τα παρακατω χαρακτηριστικά εκτιματε περισσότερο σε ένα μαθητή;
στ Άριστη σχολική επίδοση

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οχι	13	36.1	100	23	63.9	88.5	36	100	92.3
Ναι	-	-	-	3	100	11.5	3	100	7.7
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.6 - DF = 1 - P < 0.05

Στους πινακες 50 β «Ευαισθησία», 53 ε «Αφοσίωση στη μελέτη», 54 στ «Άριστη σχολική επίδοση» βρέθηκε στατιστική σημαντικότητα ως προς το «φύλο». Συγκεκριμένα οι άνδρες θεωρούν σημαντικά χαρακτηριστικά σε ίδιο ποσοστό 46,2% (N=6) την ευαισθησία, την αφοσίωση στη μελέτη και οι γυναίκες σε ποσοστό 57,7% (N=15) την ευαισθησία, σε 38,5% (N=10) την κοινωνικότητα, σε 30,8% (N=8) την αφοσίωση στη μελέτη και σε 11,5% (N=3) την άριστη σχολική επίδοση. Εδώ τονίζεται το γεγονός ότι κανένας άνδρας δεν επέλεξε την άριστη σχολική επίδοση.

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία»

Οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 64,3% (N=9), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 44,4% (N=8) και οι 41 και ανω σε ποσοστό 42,9% (N=3) θεωρούν την εξυπνάδα βασικό χαρακτηριστικό για την εικόνα του μαθητή. Οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 57,1% (N=8), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 61,1% (N=11) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 28,6% (N=2) θεωρούν την ευαισθησία βασικό χαρακτηριστικό για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας ενός παιδιού. Μόνο οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 14,3% (N=2) και οι 41 και ανω στο ίδιο ποσοστό θεωρούν την υπακοή σημαντική. Οι νεότεροι καθηγητες σε ποσοστό 78,6% (N=11), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 50% (N=9) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 42,9% (N=3) δε θεωρούν την κοινωνικότητα βασικό χαρακτηριστικό για την εικόνα του μαθητή

Οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 78,6% (N=11), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 55,6% (N=108) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 57,1% (N=4) θεωρούν την αφοσίωση στη μελετη ως ένα ενδεικτικό στοιχείο για τη σχολική πρόοδο του μαθητή. Οι πιο νέοι καθηγητές σε ποσοστό 100% (N=18), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 85,7% (N=12) και οι 41 και ανω σε ποσοστό 85,7% (N=6) δε θεωρούν την άριστη σχολική επίδοση βασικό χαρακτηριστικο για την εικόνα του μαθητή

Ως προς την «ειδικότητα»

Για την ευαισθησία απάντησαν θετικά οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 58,3% (N=14) και οι της πρακτικής σε ποσοστό 46,7% (N=7).

Όσοι καθηγητες έχουν θεωρητικές σπουδές θεωρούν το στοιχείο της υπακοής βασικό χαρακτηριστικό για την εικόνα του μαθητή σε ποσοστό 8,3% (N=2), ενώ όσοι έχουν πρακτική κατεύθυνση σπουδών σε ποσοστό 6,7% (N=1).

Οι καθηγητές θεωρητικών σπουδών επέλεξαν με ποσοστό 45,8% (N=11) την κοινωνικότητα και οι καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 33,3% (N=5). Όσοι πάλι καθηγητές έχουν θεωρητικές σπουδές θεωρούν βασικό χαρακτηριστικό την αφοσίωση στη μελέτη σε ποσοστό 25% (N=6), ενώ όσοι έχουν πρακτική κατεύθυνση σε ποσοστό 53,3% (N=8). Η άριστη σχολική επίδοση από τους καθηγητές θεωρητικών σπουδών θεωρείται βασικό χαρακτηριστικό για την εικόνα του μαθητή σε ποσοστό 12,5% (N=3), ενώ από τους καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης δεν εκδηλώθηκε κανένα ενδιαφέρον.

Ως προς τη μεταβλητή «μεταπτυχιακό»

Στατιστικά σημαντική διαφορά βρέθηκε ως προς την ευαισθησία, την υπακοή, την αφοσίωση στη μελέτη και την άριστη σχολική επίδοση. Αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό προηγούνται σε όλες τις παραπάνω απαντήσεις, εκτός από την ευαισθησία που προηγούνται αυτοί που είναι κάτοχοι σε ποσοστό 63,6% (N=14) έναντι αυτών που δεν έχουν σε ποσοστό 41,2% (N=7) δίνοντας αντίστοιχα ποσοστά 11,8% (N=2), 41,2% (N=7) και 11,8% (N=2). Αυτοί που έχουν μεταπτυχιακό αντιπροσωπεύονται με τα ακόλουθα ποσοστά 4,5% (N=1), 31,8% (N=7) και 4,5% (N=1).

Ως προς τη «γλωσσομάθεια»

Σε ό,τι αφορά στην Ευαισθησία, Κοινωνικότητα, Αφοσίωση στη μελέτη, βρέθηκε στατιστική σημαντικότητα. Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη κατηγορία της μεταβλητής δηλ. καθηγητές που γνωρίζουν μόνο την αγγλική θεωρούν σημαντικά χαρακτηριστικά σε ποσοστό 33,3% (N=4) την ευαισθησία, σε ποσοστό 25% (N=3) την κοινωνικότητα, σε 75% (N=9) την αφοσίωση στη μελέτη. Η δεύτερη κατηγορία δηλ. οι πολύγλωσσοι καθηγητές, θεωρούν σημαντικές την ευαισθησία σε ποσοστό 63% (N=17), την κοινωνικότητα σε ποσοστό 48,1% (N=13), την αφοσίωση στη μελέτη σε ποσοστό 18,5% (N=5).

Την εξυπνάδα θεωρούν σημαντική κυρίως οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 25-35 ετών, την ευαισθησία οι άνδρες 36-40 ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης, πολύγλωσσοι κάτοχοι μεταπτυχιακού-στις υπόλοιπες περιπτώσεις προηγούνται όσοι εκπαιδευτικοί δεν έχουν μεταπτυχιακό-, την υπακοή οι 25-35 και 41 και άνω, την κοινωνικότητα οι γυναίκες, οι μεγαλύτεροι, οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι αγγλομαθείς, την αφοσίωση στη μελέτη οι 25-35 ετών, πρακτικής κατεύθυνσης και αγγλομαθείς, ενώ τέλος την άριστη σχολική επίδοση οι γυναίκες εκπαιδευτικοί, 41 και πάνω ετών θεωρητικής κατεύθυνσης.

Στην ερώτηση 13 και στον πίνακα 55 «*Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατα τη γνωμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας*»; παρατηρήθηκε ότι τρία άτομα σε ποσοστό 7,7% έδωσαν βαρύτητα σ' αυτήν την απάντηση. Κανένας άντρας δε θεωρεί σημαντικά τα εκπαιδευτικής φύσεως προβλήματα και επομένως τα τρία άτομα που επέλεξαν αυτό το πρόβλημα είναι γυναίκες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 55

14 Ποιο απο τα παρακατω προβληματα ειναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας;

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υγείας	1	50	7,7	1	50	3,8	2	100	5,1
Οικογενειακά	9	31	69,2	20	69	76,9	29	100	74,4
Γενικές Υπερβολικής Χρήσης τσιγάρων – ποτού	1	100	7,7	-	-	-	1	100	2,6
Μειωμένων Εκπαιδευτικών δυνατοτήτων	-	-	-	3	100	11,5	3	100	7,7
Βίαιης συμπεριφοράς – επιθετικότητας	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
Χρήσης ναρκωτικών	2	100	15,4	-	-	-	2	100	5,1
Αδυναμίας σύναψης Στενών φιλικών σχέσεων - δεσμών	-	-	-	1	100	3,8	1	100	2,6
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 8,8 - DF = 6 - P < 0,05

Οι της πρακτικής κατεύθυνσης καθηγητές επέλεξαν με ποσοστό 6,7% (N=1) τις μειωμένες εκπαιδευτικές δυνατότητες. Το αντίστοιχο ποσοστό των καθηγητών θεωρητικής κατεύθυνσης ήταν 8,3% (N=2).

Ως προς τις μειωμένες εκπαιδευτικές ικανότητες οι μη γλωσσομαθείς προηγούνται σε ποσοστό 25% (N=3), ενώ οι γλωσσομαθείς δεν αξιολόγησαν καθόλου αυτήν την απάντηση

Τις μειωμένες εκπαιδευτικές ικανότητες επέλεξαν κυρίως οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης και οι αγγλομαθείς.

Στην ερώτηση 18, πίνακες 66-69 «*Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα*» μας δόθηκε η ευκαιρία να διαπιστώσουμε αν οι εκπαιδευτικοί του δείγματος επηρεάζονται από τον παράγοντα της επίδοσης ενός μαθητή και τον κατατάσσουν στους «καλούς» ή «κακούς» μαθητές γεγονός που επηρεάζει συγχρόνως όλη τους τη συμπεριφορά απέναντι στο συγκεκριμένο παιδί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 66

18 Πως αντιδρατε οταν ενας κακος μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλη σχολικη επίδοση) παρουσια σας στο διάλειμμα.
c Τιμωρειτε και τους δυο

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	11	35,5	84,6	20	64,5	76,9	31	100	79,5
Ναι	2	25	15,4	6	75	23,1	8	100	20,5
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3 - DF = 1 - P > 0,05

Σε ποσοστό 20,5% έναντι του ποσοστού 79,5% βρέθηκαν οι θετικές και αρνητικές απαντήσεις αντίστοιχα. Οι γυναίκες επιλέγουν κατά δέκα περίπου ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από τους άντρες τη θετική απάντηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 67

18 Πως αντιδρατε οταν ένας κακος μαθητης (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα
β Θεωρειτε οτι προκειται για προσωπικό τους θεμα και παραβλέπετε

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	11	31.4	84.6	24	68.6	92.3	35	100	89.7
Ναι	2	50	15.4	2	50	7.7	4	100	10.3
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .5 - DF = 1 - P < 0.05

Στον πίνακα 67 /18. β. «Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε» βρέθηκε στατιστική σημαντικότητα ως προς το «φύλο», την «ηλικία», το «μεταπτυχιακό» τη «γλωσσομάθεια». Οι άνδρες καθηγητές επέλεξαν αυτή τη συμπεριφορά σε ποσοστό 15,4% (N=2), οι πολύγλωσσοι σε ποσοστό 7,7% (N=2) και όλοι μαζί επέλεξαν την παραπάνω συμπεριφορά σε ποσοστό 10,3%.

Από αυτούς που έχουν μεταπτυχιακό κανείς δεν επέλεξε αυτή τη λύση, ενώ το ποσοστό αυτων που δεν εχουν είναι 23,5% (N=4)

ΠΙΝΑΚΑΣ 68
18 Πως αντιδρατε οταν ενας κακος μαθητης (με κακη σχολικη επίδοση) μαλωνει με έναν καλο μαθητη (με καλη σχολικη επίδοση) παρουσια σας στο διαλειμμα
γ Αρπαζετε την ευκαιρια και κανετε συζητηση στην ταξη

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	5	26.3	38.5	14	73.7	53.8	19	100	48.7
Ναι	8	40	61.5	12	60	46.2	20	100	51.3
Σύνολο	13	33.3	100	26	66.7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .8 - DF = 1 - P < 0.05

Στον πίνακα 68/18 γ. «Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη» βρέθηκε στατιστική σημαντικότητα ως προς το «φύλο» και «ηλικία». Οι καθηγητές που ανήκουν στην πρώτη κατηγορία της μεταβλητής, δηλ. οι άνδρες, σε ποσοστό 61,5% (N=8), και οι της δεύτερης κατηγορίας, δηλ. οι γυναίκες, σε ποσοστό 46,2% (N=12) επέλεξαν αυτό τον τρόπο συμπεριφοράς. Γενικά θετικά απάντησε το 51,3% και αρνητικα το 48.7% των καθηγητών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 69
18 Πως αντιδρατε οταν ενας κακος μαθητης (με κακη σχολικη επιδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσια σας στο διαλειμμα.
δ Συζητατε χωριστα και με τους δυο μαθητες

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οχι	4	36.4	30,8	7	63,6	26,9	11	100	28,2
Ναι	9	32.1	69,2	19	67,9	73,1	28	100	71,8
Σύνολο	13	33.3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0 05

Αρνητικά απηντησε το 28,2% και θετικά το 71,8% των διδασκόντων. Αυτοί που εχουν μεταπτυχιακους τίτλους σπουδών σε ποσοστό 77,3% (N=17) θεωρούν ότι η λύση αυτή μπορεί να επιλύσει πολλά προβλήματα. Αντίστοιχα αυτοί που δεν έχουν δίνουν ποσοστό 64,7% (N=11)

Γενικότερα ως προς τη μεταβλητή «ηλικία»

Στον πίνακα 66 /18 α «Τιμωρείτε και τους δύο». Οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 92,9% (N=13), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 72,2% (N=13) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 71 4% (N=5) δεν τιμωρούν και τα δύο παιδιά.

Στον πίνακα 67 /18 β «Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε». Οι περισσοτερο νέοι καθηγητές σε ποσοστό 92,9% (N=13), οι 36-40 ετων σε ποσοστό 83 3% (N=15) και όλοι οι 41 και άνω δεν επέλεξαν αυτή την απαντηση

Στον πίνακα 68 /18 γ «Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη». Οι μικροτεροι καθηγητές σε ποσοστό 50% (N=7), οι 36-40 ετών σε 61,1% (N=11) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 14,3% (N=1) δεν επέλεξαν αυτό τον τρόπο συμπεριφοράς.

Στον πίνακα 69 /18 δ «Συζητάτε χωριστά και με τους δύο μαθητές».

Οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 78,6% (N=11), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 77 8% (N=14) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 42,9% (N=3) θεωρούν ως ενδεδειγμένη αυτή τη λύση

Ως προς την «ειδικότητα»

Το 25% (N=6) των καθηγητών θεωρητικής κατεύθυνσης και το 13,3% (N=2) της πρακτικής ακολουθουν τη λύση «Τιμωρείτε και τους δύο». Οι καθηγητές επέλεξαν τη συγκεκριμένη ενέργεια δηλ «Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε» σε ποσοστό 4,2% (N=17) οι της θεωρητικής κατεύθυνσης και 20% (N=3) οι της πρακτικής κατεύθυνσης «Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη», η πλειοψηφία των καθηγητών που επέλεξαν αυτή τη λύση είναι θεωρητικής κατευθυνσης δηλ 58,3% (N=14) και το 40% (N=6) είναι πρακτικής.

Ως προς τη «γλωσσομάθεια»

«Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε». Οι αγγλομαθείς καθηγητές επέλεξαν αυτή τη συμπεριφορά σε ποσοστό 16,7% (N=2), οι πολύγλωσσοι σε ποσοστό 7,4% (N=2) και όλοι μαζί επέλεξαν την παραπάνω συμπεριφορά σε ποσοστό 10,3%

«Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη». Οι καθηγητές που ανήκουν στην πρώτη κατηγορία της μεταβλητής σε ποσοστό 66,7% (N=8), και οι της δεύτερης κατηγορίας σε ποσοστό 44,4% (N=12) επέλεξαν αυτό τον τρόπο συμπεριφοράς.

Ως ενδεδειγμένες λύσεις θεωρούν οι εκπαιδευτικοί, ανάλογα με το ποσοστό των απαντήσεων τη συζήτηση με τους δύο μαθητές (οι γυναίκες, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και ηλικίας 25-35 ετών), τη συζήτηση στην τάξη (οι άνδρες, 41 και πάνω ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης και αγγλομαθείς), την τιμωρία και των δύο (οι γυναίκες, θεωρητικής κατεύθυνσης και 25-35 ετών) και τέλος, την αποσιώπηση του γεγονότος (οι άνδρες, πολύγλωσσοι, χωρίς μεταπτυχιακό, 41 και πάνω ετών, αγγλομαθείς).

Στις προτάσεις των εκπαιδευτικών για την μείωση ή επίλυση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν κατά τη διδασκαλία των παλιννοστούντων μαθητών έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Ως προς την ηλικία (παρόλο που δε βρέθηκε στατιστική διαφοροποίηση) οι νεότεροι καθηγητές αποτελούν την πλειοψηφία όσων πρότειναν ειδική αντιμετώπιση για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπ/ση σε ποσοστό 35,7% (N=5) έναντι των ποσοστών 28,6% (N=2) και 22,2% (N=4) που έδωσαν οι 41 και πάνω και οι 36-40 ετών αντιστοιχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 74

20 Αναφερετε προτασεις που θα μπορουσαν να συμβαλουν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστούντων μαθητων στο σχολειο.
α Ειδικες εξετασεις στο Πανεπιστημιο

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	2	18,2	15,4	9	81,8	34,6	11	100	28,2
Ναι	11	39,3	84,6	17	60,7	65,4	28	100	71,8
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.5 - DF = 1 - P < 0.05

Συνολικά οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 71,8% πρότειναν αυτό το μέτρο.

Στατιστική σημαντικότητα βρέθηκε ως προς το «φύλο». Οι άνδρες σε ποσοστό 84,6% (N=11) και οι γυναίκες σε ποσοστό 65,4% (N=17) επέλεξαν την πρόταση αυτή σε ποσοστό 71,8%.

Ως προς το «μεταπτυχιακό» παρατηρούμε ότι αυτοί που έχουν κάνει μεταπτυχιακές σπουδές σε ποσοστό 82,4% (N=14) προηγούνται από αυτούς που δεν έχουν κάνει σε ποσοστό 63,6% (N=14).

Ως προς τη «γλωσσομάθεια» παρατηρούμε ότι οι αγγλομαθείς προτείνουν πλειοψηφικά αυτή τη λύση σε ποσοστό 83,3% (N=10) και οι γλωσσομαθείς σε ποσοστό 66,7% (N=18).

ΠΙΝΑΚΑΣ 75

20 Αναφέρετε προτάσεις που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστούντων μαθητών στο σχολείο
B Σχέσεις σχολείου με κηδεμονες μαθητων

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	8	33,3	61,5	16	66,7	61,5	24	100	61,5
Ναι	5	33,3	38,5	10	66,7	38,5	15	100	38,5
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5 - DF = 1 - P < 0,05

Για τη σύσφιγξη των σχέσεων σχολείου-κηδεμόνων ενδιαφέρονται οι καθηγητές σε ποσοστό 38,5%. Στην ερώτηση αυτή βρέθηκε στατιστική διαφορά ως προς την «ηλικία», το «μεταπτυχιακό», τη «γλωσσομάθεια». Οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 36-40 ετών σε ποσοστό 50% (N=9) αποτελούν την πλειοψηφία όσων απάντησαν θετικά και επονται σε ίδιο ποσοστό 28,6% οι δύο άλλες ηλικιακές ομάδες. Από αυτούς όσοι έχουν μεταπτυχιακό προηγούνται σε ποσοστό 50% (N=11), ενώ αυτοί που δεν έχουν σε ποσοστο 23,5% (N=4) έπονται.

Ως προς τη «γλωσσομάθεια» γίνεται εμφανές ότι οι πολύγλωσσοι είναι «υπέρ» πλειοψηφικά αυτής της λυσης σε ποσοστό 48,1% (N=13) και οι μη σε ποσοστό 16,7% (N=2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 76
20 Αναφέρετε προτάσεις που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστούντων μαθητών στο σχολείο
γ Προετοιμασια Ελληνων

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	11	34,4	84,6	21	65,6	80,8	32	100	82,1
Ναι	2	28,6	15,4	5	71,4	19,2	7	100	17,9
Σύνολο	13	33,3	100	26	66,7	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= ,0 - DF = 1 - P > 0,05

Συνολικά οι καθηγητές επέλεξαν την προετοιμασία των Ελλήνων σε ποσοστό 17,9%. Οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 29,2% (N=7) είναι αυτοί που επέλεξαν και πρότειναν αυτή τη λύση. Επίσης αυτοί που έχουν μεταπτυχιακό σε ποσοστό 22,7% (N=5) και αυτοί που δεν έχουν σε ποσοστό 11,8% (N=2).

Οι πολύγλωσσοι καθηγητές θεωρούν σε ποσοστό 22,2% (N=6) ότι οι έλληνες έχουν αναγκη από καταλληλη προετοιμασία ώστε να βλέπουν περισσότερο τα προβλήματα των παλιννοστούντων εφήβων και αντίστοιχα οι αγγλόφωνοι καθηγητές σε ποσοστό 8,3% (N=1).

Από τις τρεις πιο συχνές απαντήσεις, ανάλογα τη σειρά των ποσοστών, η εισαγωγή των παλιννοστούντων μαθητών στην Γ/θμια Εκπ/ση προτείνεται κυρίως από τους

καθηγητές ηλικίας 25 ετών, ανδρικού φύλου, κατόχους μεταπτυχιακού και αγγλομαθείς. Η δεύτερη απάντηση που προτείνει στενότερη συνεργασία γονέων-κηδεμόνων και ενδιαφέρει περισσότερο τους καθηγητές που έχουν ηλικία 36-40 ετών, είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού και αγγλομαθείς. Η τρίτη πρόταση θεωρεί σημαντική την ευαισθητοποίηση των Ελλήνων για το φαινόμενο της παλιννόστησης, προτείνεται από τους καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης, κατόχους μεταπτυχιακού, πολύγλωσσους.

2.4.2.3. Στάσεις

Για τις στάσεις των εκπαιδευτικών ως προς την παλιννόστηση μπορεί ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης να ανατρέξει στην ερώτηση 15 *"Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης στη χώρα μας . Σε ποιο βαθμό θεωρείτε αυτό θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;"*

2.4.3. Κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς των καθηγητών που διδάσκουν παλιννοστούντες μαθητές

Α. Ενδο-ατομικό επίπεδο

Τα δεδομένα της ερώτησης 10α. (πίνακες 15 – 22) μας έδωσαν τη δυνατότητα να διαπιστώσουμε ότι οι συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και έχουν στις τάξεις τους παλιννοστούντες μαθητές έχουν πολύ καλή αυτοαντίληψη ως προς το πώς βλέπουν οι ίδιοι τον εαυτό τους αλλά και ως προς τους κρίνουν οι άλλοι (δηλαδή οι μαθητές και οι συνάδελφοί τους). Αν μάλιστα ασχοληθούμε πιο εμπεριστατωμένα με το θέμα μας διαπιστώνουμε ότι Δημοκρατικοί, Προοδευτικοί και Ευαίσθητοι είναι ως προς το χαρακτηρισμό του Εαυτού οι εκπαιδευτικοί που είναι άνδρες και δεν έχουν μεταπτυχιακό. Ευγενικοί είναι περισσότερο οι πρακτικής κατεύθυνσης και της θεωρητικής. Υπομονετικοί οι άνδρες, πρακτικής κατεύθυνσης που έχουν μεταπτυχιακό. Ανιδιοτελείς οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μη γλωσσομαθείς.

Β. Δι-ατομικό επίπεδο

Θετική ήταν η εικόνα αυτών των καθηγητών, όσον αφορά την κρίση των συναδέλφων τους, για τις συναδελφικές τους σχέσεις καθώς η πλειοψηφία σε ποσοστό 95% επέλεξε τις θετικές βαθμίδες 1-4 της αξιολογικής κλίμακας.

Στην ερώτηση 14, πίνακας 56 *«Σε ποιο βαθμό είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους οι μαθητές μέσα στο σχολείο»* παρατηρούμε ότι κανένας εκπαιδευτικός δεν επέλεξε την αρνητική πλευρά του πίνακα.

Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενο κεφάλαιο μας δόθηκε η ευκαιρία να εξετάσουμε και το πώς βλέπουν οι καθηγητές τις διατομικές σχέσεις των μαθητών τους.

Οπωσδήποτε οι μαθητές διατηρούν φιλικές σχέσεις και έξω από το σχολείο, αλλά όχι τόσο στενές. Συγκεκριμένα το 71,8% των απαντήσεων βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πίνακα και το 28,2% στη θετική.

Αντίθετα οι σχέσεις των μαθητών μέσα στο σχολείο είναι πολύ καλές. Πάντως η πλειοψηφία των καθηγητών δε βρέθηκε στην έβδομη βαθμίδα που είναι η πλέον θετική. Στην τέταρτη βαθμίδα προηγούνται οι της θεωρητικής κατεύθυνσης και στην πεμπτη οι γλωσσομαθείς. Καλύτερη εικόνα έχουν οι άνδρες και μεγαλύτεροι στην ηλικια εκπαιδευτικοι.

Γ. δι-ομαδικό επίπεδο

Στην ερώτηση «*Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές*»Σε ποσοστό 28% επιλέχτηκε από τους εκπαιδευτικούς η θετική πλευρά και σε ποσοστό 72% η αρνητική πλευρά του πίνακα ως προς το χαρακτηρισμό «Δημοκρατικός».

Η πλειοψηφία του δείγματος σε ποσοστό 82% θεωρεί ότι οι μαθητές θα τους έκριναν θετικά και θα τους χαρακτήριζαν προοδευτικούς, σε ποσοστό 92% ευαίσθητους, 94,9% ευγενικούς. Μόνο 8% από τους εκπαιδευτικούς απάντησαν ότι οι μαθητές τους θα τους θεωρούσαν κακοπροαίρετους και κανείς δεν επέλεξε την ακραία αρνητική απάντηση. Απο το σύνολο των καθηγητών η πλειοψηφία σε ποσοστό περίπου 80% έκρινε ότι οι μαθητές τους χαρακτηρίζουν συνήθως ως υπομονετικούς, ενώ σε ποσοστό 95% είναι πεπεισμένοι ότι οι μαθητές τους τους κρίνουν ως εργατικούς.

Ανιδιοτελεις

Από τη μελέτη του συνόλου των πινάκων της παραπάνω ερώτησης έγινε εμφανές ότι για κάθε χαρακτηρισμό περισσότερο θετικές απόψεις ήταν οι ακόλουθες: Προοδευτικοί οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού, Ευαίσθητοι οι μη γλωσσομαθείς, Ευγενικοί οι άνδρες, πρακτικής ειδικότητας, χωρίς μεταπτυχιακό, Καλοπροαίρετοι οι γυναίκες, Υπομονετικοί πρακτικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς, Εργατικοί οι άνδρες, γλωσσομαθείς και τέλος, Ανιδιοτελείς είναι οι άνδρες που δεν έχουν μεταπτυχιακό.

Στην ερώτηση 18, «*Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα*» μας δόθηκε η ευκαιρία να διαπιστώσουμε αν οι εκπαιδευτικοί του δείγματος επηρεάζονται από τον παράγοντα της επίδοσης ενός μαθητή και τον κατατάσσουν στους «καλούς» ή «κακούς» μαθητές γεγονός που επηρεάζει συγχρόνως όλη τους τη συμπεριφορά απέναντι στο συγκεκριμένο παιδί.

Ως ενδεδειγμένες λύσεις θεωρούν οι εκπαιδευτικοί, ανάλογα με το ποσοστό των απαντήσεων τη συζήτηση με τους δύο μαθητές (οι γυναίκες, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και ηλικίας 25-35 ετών), τη συζήτηση στην τάξη (οι άνδρες, 41 και πάνω ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης και αγγλομαθείς), την τιμωρία και των δύο (οι γυναίκες, θεωρητικής κατεύθυνσης και 25-35 ετών) και τέλος, την αποσιώπηση του γεγονότος (οι άνδρες, πολύγλωσσοι, χωρίς μεταπτυχιακό, 41 και πάνω ετών, αγγλομαθείς).

Διαπιστώνουμε επομένως ότι η συμπεριφορά του καθηγητή δεν κρίνεται από την επίδοση του μαθητή, αλλά από συγκεκριμένη πράξη.

Δ. Ιδεολογικό επίπεδο

Ως προς τις οικογενειακές αξίες (ερώτηση 11) που διέπουν τους εκπαιδευτικούς παρατηρήθηκε ότι το αθροιστικό ποσοστό των απαντήσεων στη θετική πλευρά του πίνακα για την παραδοσιακή οικογένεια είναι 82% και στην αρνητική 18%.

Όσο για την υπακοή των παιδιών τα περισσότερα άτομα σε ποσοστό πάνω από 85% επέλεξαν τις βαθμίδες της κλίμακας 4-7 δηλ. είναι «υπέρ» της υπακοής των παιδιών στους γονείς τους ενώ είναι αντίθετοι σε ποσοστό περίπου 15%.

Το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων ως προς τη φιλελεύθερη οικογένεια ήταν 85% και των αρνητικών 15%.

Σε μεγάλα ποσοστα που ξεπερνούν το 80% βρέθηκαν στη θετική πλευρά του πίνακα οι εκπαιδευτικοί πράγμα που σημαίνει ότι για το ίδιο θέμα έχουν δύο διαφορετικές απόψεις. Έτσι διαπιστώθηκε ότι θεωρούν σημαντική την παραδοσιακή οικογένεια οι γυναίκες, οι μεγαλύτεροι στην ηλικία, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μη γλωσσομαθείς εκπαιδευτικοί. Πάντως οι γυναίκες έχουν κατά πλειοψηφία επιλέξει και τη φιλελεύθερη οικογένεια και μαζί με αυτές και οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης. «Υπέρ» της υπακοής των παιδιών είναι κυρίως οι άνδρες, ενώ «υπέρ» της ανεξαρτησίας των παιδιων οι γυναίκες και οι καθηγητές ηλικίας 36-40 ετών.

Στην ερωτηση 13 «*Ποιο απο τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας*» έγινε εμφανές ότι στη δεύτερη απάντηση ο αριθμός των καθηγητών που θεωρούν τα οικογενειακά προβλήματα σοβαρά αποτελεί την πλειοψηφία με ποσοστό 74,4%.

Ως προς τη διατήρηση των ηθικών αξιών το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων ήταν 80% και των αρνητικών 20%.

Στον πίνακα που αναφέρεται στις απελευθερωμένες ηθικές αξίες το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων ήταν 18% και των αρνητικών 82%.

Ως προς τα ήθη και έθιμα διαπιστώνουμε ότι οι εκπαιδευτικοί είναι συντηρητικοί αφού για τη διατήρηση των παραδοσιακών ηθικών αρχών και την κατάργηση των ελαστικοτέρων δίνουν παρόμοιο ποσοστό 80%. Στην πρώτη περίπτωση πιο συντηρητικοί είναι οι άνδρες, οι μεγαλύτεροι και οι μη γλωσσομαθείς. Στη δεύτερη πιο συντηρητικές εμφανίζονται οι γυναίκες.

Το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων για τη φιλελεύθερη παιδεία ήταν 71% και των αρνητικών 29%, ενώ αντίστοιχα για τις εκπαιδευτικές αξίες των εκπαιδευτικων του δείγματος διαπιστώσαμε ότι για την αυστηρότερη παιδεία ήταν 75% και των αρνητικων 25%. "Υπερ" της φιλελεύθερης παιδείας είναι οι γυναίκες, νεαρής ηλικίας εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό. Αντίθετα, ως προς το αυστηρό

εκπαιδευτικό σύστημα είναι οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 36 ετών, πρακτικής κατεύθυνσης, κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι γλωσσομαθείς.

Στην ερώτηση 12, «*Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή*» παρατηρήθηκαν τα εξής:

Οι εκπαιδευτικοί επέλεξαν την εξυπνάδα σε ποσοστό 51,3%, την ευαισθησία σε 53,8%, την υπακοή σε 7,7%, την κοινωνικότητα σε ποσοστό 41%, την αφοσίωση στη μελέτη σε 35,9% και την άριστη σχολική επίδοση σε ποσοστό 7,7%. Τα αντίστοιχα αρνητικά ποσοστά είναι 48,7%, 46,2%, 92,3%, 59%, 64,1% και 92,3%.

Μετά την επισκόπηση των δεδομένων καταλήγουμε ότι την εξυπνάδα θεωρούν σημαντική κυρίως οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 25-35 ετών, την ευαισθησία οι άνδρες 36-40 ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης, πολύγλωσσοι, κάτοχοι μεταπτυχιακού-στις υπόλοιπες περιπτώσεις προηγούνται όσοι εκπαιδευτικοί δεν έχουν μεταπτυχιακό. Την υπακοή αξιολογούν θετικά οι διδάσκοντες με ηλικία 25-35 και 41 και άνω, την κοινωνικότητα οι γυναίκες, οι μεγαλύτεροι, οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι αγγλομαθείς, την αφοσίωση στη μελέτη οι 25-35 ετών, πρακτικής κατεύθυνσης και αγγλομαθείς, ενώ τέλος την άριστη σχολική επίδοση οι γυναίκες, 41 και άνω ετών θεωρητικής κατεύθυνσης.

Στην ερώτηση 13 «*Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας*», παρατηρήθηκε ότι τρία άτομα σε ποσοστό 7,7% έδωσαν βαρύτητα στην απάντηση μειωμένες εκπαιδευτικές ικανότητες.

Τις μειωμένες εκπαιδευτικές ικανότητες επέλεξαν ως βασικό πρόβλημα κυρίως οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης και οι αγγλομαθείς.

Τα οικογενειακά προβλήματα σε ποσοστό που ξεπερνά το 70% επέλεξαν κατά κύριο λόγο οι γυναίκες, πρακτικής κατεύθυνσης εκπαιδευτικοί, μεγαλύτεροι στην ηλικία και γλωσσομαθείς.

Στη συνέχεια, στην ερώτηση 15, αν οι εκπαιδευτικοί του δείγματός μας «*θεωρούν την παλιννόστηση θετικό ή αρνητικό φαινόμενο*» η πλειοψηφία των υποκειμένων του δείγματος απάντησε ότι είναι θετικό στοιχείο με ποσοστό 95%, ενώ αρνητικό στοιχείο θεωρούν την παλιννόστηση οι καθηγητές με ποσοστό 5%.

Άρα η επαφή μαζί των καθηγητών με τους παλιννοστούντες έφηβους δεν τους δημιουργησε αρνητικές εντυπώσεις. Πιο ευνοϊκοί είναι οι νεότεροι στην ηλικία και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης οι οποίοι αξιολογούν με μεγαλύτερη ευαισθησία τη γλωσσική διδασκαλία των παλιννοστούντων μαθητών λόγω ειδικότητας.

Στην ερώτηση 17 «*Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις*» έχουμε τα ακόλουθα δεδομένα:

Σε όλες τις περιπτώσεις η πλειοψηφία των διδασκόντων βρίσκεται σε ποσοστό πάνω από το 75% στη θετική πλευρά του πίνακα και σε ποσοστό περίπου 25% στην αρνητική. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει κατά τη γνώμη τους να είμαστε αυστηροί, όταν οι μαθητες προκαλούν υλικές φθορές, βρίζουν, δε φέρονται με κόσμιο τρόπο στους

καθηγητές τους, καταναλώνουν αλκοόλ και καπνίζουν τσιγάρα και τέλος, όταν η συμπεριφορά τους χαρακτηρίζεται από βιαιότητα. Ακόμη μάλιστα πιο αυστηροί είναι οι καθηγητές ως προς την πρόκληση υλικών φθορών όπου το ποσοστό των αυστηρών καθηγητών ξεπερνά το 94,8%. Αντίθετα, μόλις το 5,2% των διδασκόντων θεωρεί ότι δεν πρέπει να είμαστε αυστηροί και βρίσκεται στην αρνητική πλευρά του πίνακα.

Όσον αφορά τα ναρκωτικά πιο αυστηροί είναι οι καθηγητές αντρικού φύλου, πρακτικής κατεύθυνσης. Τη βίαιη συμπεριφορά καταδικάζουν οι γυναίκες και της θεωρητικής κατεύθυνσης καθηγητές. Τις υλικές φθορές την ανταλλαγή ύβρεων και την ασχημη συμπεριφορα οι της πρακτικής κατεύθυνσης, ενώ το αλκοόλ και το κάπνισμα θεωρούν καταστρεπτικό για τα νέα παιδιά οι της θεωρητικής κατεύθυνσης. Όλοι όσοι έχουν μεταπτυχιακό και οι γλωσσομαθείς είναι πιο αυστηροί. Ως προς την ηλικία οι νέοι είναι πιο αυστηροί από τους μεγαλύτερους εκπαιδευτικούς και μόνο στην περίπτωση των ανταλλαγών ύβρεων προηγούνται οι 41 ετών και άνω.

Στην ερώτηση 19 «*Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω απόψεις*» έχουμε τις ακόλουθες απαντήσεις:

«Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας», οι εκπαιδευτικοί του δείγματος απάντησαν ότι συμφωνούν και βρέθηκαν στη θετική πλευρά του πίνακα με ποσοστό πάνω από 95%.

«Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας», η πλειοψηφία του πληθυσμού του δείγματος με ποσοστό περίπου 43,6% συμφωνεί και με 38% διαφωνεί. Πάντως υπάρχει και το ποσοστό 18% της τέταρτης βαθμίδας που αποδεικνύει ότι οι εκπαιδευτικοί είναι αναποφάσιστοι.

«Το να είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά από το πόσο αγαπά την Ελλάδα», η πλειοψηφία των καθηγητών με ποσοστό 97,5% επέλεξε τη θετική πλευρά του πίνακα, μόνο το 2,5% του δείγματος βρέθηκε στην αρνητική πλευρά.

«Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι σήμερα αναγκαία», όλοι οι καθηγητές βρέθηκαν στη θετική πλευρά του πίνακα και μάλιστα από την πέμπτη έως και την έβδομη βαθμίδα.

Οι εκπαιδευτικοί μας ταυτίζουν την ελληνική ταυτότητα με την ελληνική γλώσσα και μάλιστα με πολύ υψηλά ποσοστά. Μικρότερη είναι η συμμετοχή στην περίπτωση της πεποίθησης ότι όσο πιο καλά μιλά κάποιος Ελληνικά τόσο θεωρείται περισσότερο Έλληνας.

Η εμπειρία τους δηλαδή από τα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης τους απέδειξε ότι μπορεί να υπάρχουν παιδιά που δεν έχουν πολύ καλή γνώση της Ελληνικής αλλά παρόλα αυτά νιώθουν Έλληνες. «Υπέρ» της ταύτισης ελληνικής γλώσσας ελληνικής ταυτότητας είναι οι νεότεροι στην ηλικία εκπαιδευτικοί και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης. «Κατά» είναι οι της πρακτικής κατεύθυνσης. Ως προς τη γλωσσομάθεια όλοι σχεδόν οι εκπαιδευτικοί δίνουν μεγάλη σημασία και περισσότερο από όλους οι γυναίκες.

2.5. Ερωτηματολόγιο για τους διδάσκοντες σε γηγενείς μαθητές

2.5.1. Περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων

Σύμφωνα με τον πίνακα 1, το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 80 καθηγητές που διδάσκουν σε **διάφορα** ελληνικά σχολεία του νομού Αττικής. Το ποσοστό συμμετοχής, σε σχέση με το φύλο των υποκειμένων, φαίνεται να ευνοεί τις γυναίκες με 19 ποσοστιαίες μονάδες περίπου.

Οι γυναίκες αντιπροσωπεύονται με συνολικό ποσοστό 58,8% (N=47), ενώ οι άνδρες με ποσοστό 41,2% (N=33).

Ο Μ.Ο. ως προς τη συμμετοχή των υποκειμένων του δείγματος σε σχέση με τη μεταβλητή "φύλο" βρέθηκε 1,58 με τυπική απόκλιση 0,49.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
1 Φύλο υποκειμένων

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Άνδρες	33	41,2	41,2	41,2
Γυναίκες	47	58,8	58,8	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 1.588 Std err .055 Std dev .495

Στον πίνακα 1, φαίνεται ότι κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,03 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων.

Σε συνολικό Μ.Ο. 3,00 στα 80 υποκείμενα βρέθηκε στις 47 γυναίκες Μ.Ο. 3,29 και στους 33 άντρες Μ.Ο. 2,57. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των γυναικών υπερβαίνει κατά 28% το Μ.Ο. των ανδρών και κατά 9% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.5).

Όπως προκύπτει από το σχετικό πίνακα 2, οι ηλικίες των διδασκόντων κατηγοριοποιήθηκαν σε 6 ηλικιακές ομάδες. Η πρώτη ηλικιακή ομάδα περιλαμβάνει άτομα ηλικίας 25-30 ετών και εμφανίζεται με ποσοστό 6,3% (N=5). Η δεύτερη ηλικιακή ομάδα περιλαμβάνει τους καθηγητές που είχαν ηλικία 31-35 ετών με ποσοστό συμμετοχής 20% (N=16). Η τρίτη αντίστοιχα κατηγορία περιλαμβάνει αυτούς που είχαν ηλικία 36-40 ετών με ποσοστό 27,5% (N=22), η τέταρτη 41-45 ετών με ποσοστό 30% (N= 24), η πέμπτη 46-50 ετών με ποσοστό 10% (N=8) και τέλος, η έκτη 51-55 ετών με ποσοστό 6,3% (N=5). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 3.36 με τυπική απόκλιση 1,26.

Για να απλοποιήσουμε την εργασία μας οι ηλικίες των καθηγητών κατηγοριοποιήθηκαν ως εξής:

Α' κατηγορία: 25-35 ετών με ποσοστό συμμετοχής 26,3% (N=21), Β' κατηγορία, 36-45 με ποσοστό συμμετοχής 27,5% (N=22) και τέλος, η Γ' κατηγορία εκπαιδευτικοί 46 ετών και άνω με ποσοστό συμμετοχής 46,3% (N=37).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
2 Ηλικία

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
25-30	5	6,3	6,3	6,3
31-35	16	20,0	20,0	26,3
36-40	22	27,5	27,5	53,8
41-45	24	30,0	30,0	83,8
46-50	8	10,0	10,0	93,8
51-55	5	6,3	6,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 3.363 Std err .141 Std dev 1,265

Για τις αναγκες της στατιστικής ανάλυσης ο χρόνος προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών κατηγοριοποιήθηκε σε πέντε κατηγορίες. Σύμφωνα με τον πίνακα 3, η πρώτη κατηγορία των εκπαιδευτικών με 1-5 χρόνια προϋπηρεσίας εμφανίζεται με ποσοστό 10% (N=8), η δεύτερη με 6-10 χρόνια 25% (N=20), η τρίτη με 11-15 χρόνια 28,7% (N=23), η τέταρτη με 16-20 χρονια 26,3% (N=21) και τέλος, αυτοί που είχαν 21-25 χρόνια προϋπηρεσίας αντιπροσωπευονται με ποσοστό 10% (N=8). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 3,01 με τυπική απόκλιση 1,15

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
3 Προυπηρεσια

	Συχνότητα N	Ποσοστό	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
1-5	8	10,0	10,0	10,0
6-10	20	25,0	25,0	35,0
11-15	23	28,7	28,7	63,7
16-20	21	26,3	26,3	90,0
21-25	8	10,0	10,0	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 3.013 Std err .129 Std dev 1,153

Από τους 80 καθηγητές που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, σύμφωνα με τον πίνακα 4, μεταπτυχιακές σπουδές έχουν κάνει οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 21,2% (N=17), ενώ δεν έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικές σπουδές σε ποσοστό 78,8% (N=63). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,56 με τυπική απόκλιση 0,50.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
6 Μεταπτυχιακά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Δεν έχουν	63	78,8	78,8	78,8
Εχουν	17	21,2	21,2	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean ,564 Std err ,080 Std dev ,502

Στον επόμενο πίνακα 5, εμφανίζονται συνολικά οχτώ μόνο άτομα που δηλώνουν ότι είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού. Αυτό πιθανόν συμβαίνει επειδή κάποιοι εκπαιδευτικοί δεν έχουν μάστερ ή διδακτορικό αλλά έχουν παρακολουθήσει άλλου είδους επιμορφωτικές σπουδές που προφανώς δεν τις αξιολογούν το ίδιο.
Οι εκπαιδευτικοί που είχαν μάστερ ήταν εφτά (ποσοστό 8,8%), ενώ ένας μόνος καθηγητής ήταν κάτοχος και των δύο μεταπτυχιακών (μάστερ και διδακτορικού) σε ποσοστό 1,2%. Ο Μ Ο βρέθηκε 0,11 με τυπική απόκλιση 0,35.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
4 Έχουν μεταπτυχιακό

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
δεν έχουν τίποτα	72	90,0	90,0	90,0
Μάστερ	7	8,8	8,8	98,8
Μάστερ και διδακτορικό	1	1,2	1,2	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean 113 Std err ,040 Std dev ,356

Η ειδικότητα των υποκειμένων της έρευνας αναλύεται στον πίνακα 6. Η πλειοψηφία των καθηγητών είχε ειδικότητα "φιλολόγου" με ποσοστό συμμετοχής 35% (N=28).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
5 Ειδικότητα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Φιλόλογος	28	35,0	35,0	35,0
Μαθηματικός	11	13,8	13,8	48,8
Φυσικός	10	12,5	12,5	61,3
Χημικός	5	6,3	6,3	67,5
Αγγλικών	7	8,8	8,8	76,3
Οικονομικών	5	6,3	6,3	82,5
Γυμναστής	4	5,0	5,0	87,5
Μουσικός	4	5,0	5,0	92,5
Θεολόγος	6	7,5	7,5	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean 3,488 Std err ,298 Std dev 2,667

Ακολουθούν οι "μαθηματικοί" με ποσοστό συμμετοχής 13,8% (N=11). Άλλες ειδικότητες, όπως φυσικοί 12,5% (N=10), καθηγητές αγγλικών 8,8% (N=7), θεολόγοι 7,5% (N=6), χημικοί και οικονομολόγοι 6,3% (N=5), γυμναστές και μουσικοί 5% (N=4), όπως βλέπουμε, συγκέντρωσαν ποσοστά περίπου στο 10%. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 3,48 με τυπική απόκλιση 2,66.

Όπως θα διαπιστωθεί και πιο κάτω, υπήρξαν περιπτώσεις καθηγητών οι οποίοι δήλωσαν ότι γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα αλλά στη συνέχεια, ίσως επειδή το επίπεδό της γλωσσομάθειας τους ήταν πολύ χαμηλό, δίστασαν να το κατατάξουν σε κάποια από τις κατηγορίες του ερωτηματολογίου.

Ξένες γλώσσες (πίνακας 7) λοιπόν γνωρίζει το 77,5% (N=62) των εκπαιδευτικών, ενώ αρνητικά απήντησε το 22,5% (N=18) από αυτούς. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,77 με τυπική απόκλιση 0,42.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
7 Ξένες Γλώσσες

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	18	22,5	22,5	22,5
Ναι	62	77,5	77,5	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .775 Std err .047 Std dev .420

Συμφωνα με τον πινακα 8 αγγλικά γνωρίζουν οι διδάσκοντες σε ποσοστό 71,2% (N=57) ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,71 με τυπική απόκλιση 0,45. Από αυτούς (πίνακας 9) το 31,3% (N=25) μιλά την αγγλική γλώσσα «καλά», το 28,8% (N=23) «πολύ καλά» και το 11,3% (N=9) «άριστα». Ο Μ.Ο. βρέθηκε 1,22 με τυπική απόκλιση 0,99.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
8 Αγγλικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	23	28,8	28,8	28,8
Ναι	57	71,2	71,2	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .713 Std err .051Std dev .455

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
9 Αγγλικα προφορικα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	23	28,8	28,8	28,8
Καλά	25	31,3	31,3	60,0
Πολύ καλά	23	28,8	28,8	88,8
Άριστα	9	11,3	11,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 1,225 Std err ,111 Std dev ,993

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
10 Αγγλικα γραπτά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	24	30,0	30,0	30,0
Καλά	25	31,3	31,3	61,3
Πολύ καλά	22	27,5	27,5	88,8
Άριστα	9	11,3	11,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 1,200 Std err ,112 Std dev ,999

Αντιστοιχα (πινακας 10) οι εκπαιδευτικοί γράφουν στην αγγλική γλώσσα σε ποσοστό 31,3% (N=25) «καλά», από αυτούς επίσης το 27,5% (N=22) «πολύ καλά» και το 11,3% (N=9) «αριστα» Ο Μ Ο βρέθηκε 0,20 με τυπική απόκλιση 0,99.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
11 Αγγλικα επίπεδο

	Σύχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	50	62,5	62,5	62,5
Αρχικό	3	3,8	3,8	66,3
Μεσαίο	16	20,0	20,0	86,3
Προχωρημένο	11	13,8	13,8	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean ,850 Std err ,131 Std dev 1,170

Όσο για το επίπεδο γλωσσομαθειας (πίνακας 11) η πλειοψηφία βρίσκεται σε μεσαίο επίπεδο 20% (N=16) Μικρότερα ποσοστά είχαν οι καθηγητές που δήλωσαν ότι το επίπεδο γλωσσομάθειάς τους στα αγγλικά είναι προχωρημένο 13,8% (N=11) και αρχικό 3,8% (N=3) Ο Μ Ο βρέθηκε 0,85 με τυπική απόκλιση 1,17.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
12 Γαλλικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	58	72,5	72,5	72,5
Ναι	22	27,5	27,5	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .275 Std err .050 Std dev .449

Σύμφωνα με τον πίνακα 12, γαλλικά γνωρίζουν οι καθηγητές του δείγματός μας σε ποσοστό 27,5% (N=22), ενώ η πλειοψηφία δεν κατέχει αυτήν τη γλώσσα. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,27 με τυπική απόκλιση 0,44.

Από τους γαλλομαθείς καθηγητές (πίνακας 13) το 12,5% (N=10) μιλά τη γαλλική γλώσσα «καλά», το 8,8% (N=7) «πολύ καλά» και το 5,0% (N=4) «άριστα». Προφανώς ένας εκπαιδευτικός θεωρεί ότι το επίπεδο του είναι πολύ χαμηλό για να μπορέσει να το κατατάξει σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,45 με τυπική απόκλιση 0,85.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
13 Γαλλικά προφορικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	59	73,8	73,8	73,8
Καλά	10	12,5	12,5	86,3
Πολύ καλά	7	8,8	8,8	95,0
Άριστα	4	5,0	5,0	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .450 Std err .096 Std dev .855

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
14 Γαλλικά γραπτά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	59	73,8	73,8	73,8
Καλά	9	11,3	11,3	85,0
Πολύ καλά	8	10,0	10,0	95,0
Άριστα	4	5,0	5,0	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .463 Std err .097 Std dev .871

Αντίστοιχα (πίνακας 14) γράφει το 11,3% (N=9) των καθηγητών «καλά», το 10,0% (N=8) «πολύ καλά» και το 5,0% (N=4) «άριστα». Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,46 με τυπική απόκλιση 0,87.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
15 Γαλλικά επίπεδο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	67	83,8	83,8	83,8
Αρχικό	4	5,0	5,0	88,8
Μεσαίο	6	7,5	7,5	96,3
Προχωρημένο	3	3,8	3,8	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean ,313 Std err ,086 Std dev ,773

Όσον αφορά το επίπεδο γλωσσομάθειας της γαλλικής γλώσσας (πίνακας 15), η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών βρίσκεται σε μεσαίο επίπεδο 7,5% (N=6). Μικρότερα ποσοστά είχαν οι καθηγητές που δήλωσαν ότι το επίπεδο γλωσσομάθειάς τους είναι αρχικό 5% (N=4) και 3,8% (N=3) προχωρημένο. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,31 με τυπική απόκλιση 0,77.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
16 Γερμανικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	70	87,5	87,5	87,5
Ναι	10	12,5	12,5	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean ,125 Std err ,037 Std dev ,333

Στον πίνακα 16 διαπιστώθηκε ότι γερμανικά γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 12,5% (N=10), ενώ σε ποσοστό 87,5% (N=70) δεν έχουν ασχοληθεί με την εκμάθηση της της συγκεκριμένης ξένης γλώσσας. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,12 με τυπική απόκλιση 0,33.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
17 Γερμανικά γραπτά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	70	87,5	87,5	87,5
Καλά	8	10,0	10,0	97,5
Πολύ καλά	1	1,3	1,3	98,8
Άριστα	1	1,3	1,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean ,163 Std err ,055 Std dev ,489

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
18 Γερμανικά προφορικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	70	87,5	87,5	87,5
Καλά	8	10,0	10,0	97,5
Πολύ καλά	1	1,3	1,3	98,8
Άριστα	1	1,3	1,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 163 Std err .055 Std dev .489

Από αυτούς που γνωρίζουν γερμανικά (πίνακες 17 και 18) η πλειοψηφία σε ποσοστό 10% (N=8) μιλά και γράφει τη γερμανική γλώσσα «καλά», ενώ από ένα άτομο σε ποσοστό 1,3% η γραφει η μιλά «πολύ καλά» και «άριστα». Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,16 με τυπική απόκλιση 0,48 και στις δύο περιπτώσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
19 Γερμανικά επίπεδο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	75	93,8	93,8	93,8
Αρχικό	3	3,8	3,8	97,5
Μεσαίο	1	1,3	1,3	98,8
Προχωρημένο	1	1,3	1,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 100 Std err .049 Std dev .439

Όσο για το επίπεδο γλωσσομάθειας (πίνακας 19) η πλειοψηφία βρίσκεται σε αρχικό επίπεδο 3,8% (N=3). Μικρότερα ποσοστά είχαν οι καθηγητές που δήλωσαν ότι το επίπεδο γλωσσομάθειας τους ειναι προχωρημένο και μεσαίο 1,3% (N=1). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,10 με τυπική απόκλιση 0,43.

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
20 Ιταλικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	71	88,8	88,8	88,8
Ναι	9	11,2	11,2	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 113 Std err .036 Std dev .318

Από τον πίνακα 20 συνάγεται το συμπέρασμα ότι ιταλικά γνωρίζουν οι καθηγητές σε ποσοστό 11,2% (N=9), έναντι του 88,8% (N=71) αυτών που δε γνωρίζουν. Ο Μ.Ο βρέθηκε 0,11 με τυπική απόκλιση 0,31.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
21 Ιταλικά γραπτά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	73	91,3	91,3	91,3
Καλά	4	5,0	5,0	96,3
Πολύ καλά	1	1,3	1,3	97,6
Άριστα	2	2,5	2,5	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean .150 Std err .062 Std dev .553

Από αυτούς τους εκπαιδευτικούς (πίνακας 21) το 5,0% (N=4) γράφει την ιταλική γλώσσα «καλά», το 2,5% (N=2) «άριστα» και το 1,3% (N=1) «πολύ καλά». Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,15 με τυπική απόκλιση 0,55.

ΠΙΝΑΚΑΣ 22
22 Ιταλικά προφορικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	72	90,0	90,0	90,0
Καλά	5	6,3	6,3	96,3
Πολύ καλά	1	1,3	1,3	97,6
Άριστα	2	2,5	2,5	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .050 Std err .063 Std dev .561

Αντίστοιχα (πίνακας 22) οι διδάσκοντες σε κανονικά σχολεία μιλούν σε ποσοστό 6,3% (N=5) «καλά», το 2,5% (N=2) «άριστα» και το 1,3% (N=1) «πολύ καλά» την ιταλική γλώσσα. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,05 με τυπική απόκλιση 0,56.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23
23 Ιταλικά επίπεδο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	78	97,5	97,5	97,5
Αρχικό	1	1,3	1,3	98,8
Προχωρημένο	1	1,3	1,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean .050 Std err .039 Std dev .352

Όσο για το επίπεδο γλωσσομάθειας (πίνακας 23) οι καθηγητές δήλωσαν ότι το επίπεδο γλωσσομάθειάς τους είναι προχωρημένο ή αρχικό σε ποσοστό ίδιο δηλ. 1,3% (N=1). Ο Μ.Ο βρέθηκε 0,05 με τυπική απόκλιση 0,35.

ΠΙΝΑΚΑΣ 24
24 Ισπανικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	76	95,0	95,0	95,0
Ναι	4	5,0	5,0	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean ,050 Std err ,025 Std dev ,219

Σύμφωνα με τον πίνακα 24, οι εκπαιδευτικοί που γνωρίζουν ισπανικά αντιστοιχούν σε ποσοστό 5% (N=4). Ο Μ.Ο βρέθηκε 0,50 με τυπική απόκλιση 0,21.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
25 Ισπανικά γραπτά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	76	95,0	95,0	95,0
Καλά	2	2,5	2,5	97,5
Πολύ καλά	1	1,3	1,3	98,8
Άριστα	1	1,3	1,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean ,088 Std err ,048 Std dev ,427

ΠΙΝΑΚΑΣ 26
26 Ισπανικά προφορικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	76	95,0	95,0	95,0
Καλά	2	2,5	2,5	97,5
Πολύ καλα	1	1,3	1,3	98,8
Άριστα	1	1,3	1,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean ,088 Std err ,048 Std dev ,427

ΠΙΝΑΚΑΣ 27
27 Ισπανικά επίπεδο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	39	100	100	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .000 Std err .000 Std dev .000

Τα τέσσερα άτομα που δήλωσαν ότι γνωρίζουν Ισπανικά (πίνακας 25 και πίνακας 26) τα δύο 2,5% γράφουν και μιλούν την ισπανική γλώσσα «καλά» και αντίστοιχα από ένα άτομο σε ποσοστό 1,3% (N=1) «πολύ καλά» ή «άριστα». Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,08 με τυπική απόκλιση 0.42 Όσο για το επίπεδο γλωσσομάθειας (πίνακας 27) κανένας από τους καθηγητές δεν απάντησε θετικά στη σχετική ερώτηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
28 κάποια άλλη

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	76	95.0	95,5	95,5
Ναι	4	5.0	5,0	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .050 Std err .025 Std dev .219

Στον πίνακα 28 διαπιστώνεται ότι ορισμένοι καθηγητές μαθαίνουν και κάποια άλλη γλώσσα, εκτός από τις παραπάνω, σε ποσοστό 5% (N=4). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,05 με τυπική απόκλιση 0.21.
Με τη γλώσσα αυτή εκφράζονται οι καθηγητές γραπτά και προφορικά «καλά» σε ποσοστό 3.8% (N=3) και «άριστα» 1,3% (N=1). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,07 με τυπική απόκλιση 0,38.

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
29 κάποια αλλη γραπτα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	76	95,5	95,5	95,5
Καλά	3	3,8	3,8	98,8
Άριστα	1	1,3	1,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .075 Std err .043 Std dev .382

ΠΙΝΑΚΑΣ 30
30 κάποια άλλη προφορικά

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	76	95,5	95,5	95,5
Καλά	3	3,8	3,8	98,8
Άριστα	1	1,3	1,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean ,075 Std err ,043 Std dev ,382

ΠΙΝΑΚΑΣ 31
31 κάποια άλλη επίπεδο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Καθόλου	77	96,3	96,3	96,3
Αρχικό	1	1,3	1,3	97,5
Προχωρημένο	2	2,5	2,5	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean ,088 Std err ,054 Std dev ,482

Όσο για το επίπεδο γλωσσομάθειας (πίνακας 31) οι καθηγητές δήλωσαν ότι βρίσκονται σε επίπεδο προχωρημένο 2,5% (N=2) και 1,3% (N=1) σε αρχικό. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,08 με τυπική απόκλιση 0,48

Στους πίνακες που ακολουθούν διαπιστώθηκε ότι οι εκπαιδευτικοί στον ελεύθερο χρόνο τους επιλέγουν διάφορες δραστηριότητες όπως:

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
32 χόμπι -διάβασμα. λογοτεχνία

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	29	36,2	36,3	36,3
Ναι	51	63,8	63,8	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean ,638 Std err ,054 Std dev ,484

Ο πληθυσμός μας επιλέγει σε ποσοστό 63,8% (N=51) την ανάγνωση βιβλίων και σε 36,2% (N=29) δε δείχνει το ανάλογο ενδιαφέρον. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,63 με τυπική απόκλιση 0,48.

ΠΙΝΑΚΑΣ 33
33 χόμπι -γυμναστική, αθλητισμός

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	57	71,3	71,2	71,3
Ναι	23	28,8	28,8	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean .288 Std err .051 Std dev .455

Ο αθλητισμός έλκει το διδακτικό προσωπικό του δείγματός μας σε ποσοστό 28,8% (N=23). Αντίθετα δεν ενδιαφέρονται γι' αυτόν σε ποσοστό 71,2% (N=57). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,28 με τυπική απόκλιση 0,45.

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
34 χόμπι -μουσική

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	62	77,5	77,5	77,5
Ναι	18	22,5	22,5	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean .225 Std err .047 Std dev .420

Σε ποσοστό 22,5% (N=18) αγαπούν οι εκπαιδευτικοί τη μουσική και σε 77,5% (N=62) δεν ενδιαφέρονται ιδιαιτέρα. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,22 με τυπική απόκλιση 0,42.

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
35 χόμπι -κινηματογράφος

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	68	85,0	85,0	85,0
Ναι	12	15,0	15,0	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean .150 Std err .040 Std dev .359

Ο κινηματογράφος ενδιαφέρει τον πληθυσμό μας σε ποσοστό 15% (N=12) και σε 85% (N=68) δεν εξεδήλωσε το ανάλογο ενδιαφέρον. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,15 με τυπική απόκλιση 0,35.

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
36 Χόμπι - θέατρο

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	65	81,2	81,3	81,2
ναι	15	18,8	18,8	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 188 Std err .044 Std dev .393

Σε ποσοστό 18,8% (N=15) ενδιαφέρονται οι διδάσκοντες για το θέατρο και σε 81,2% (N=65) το θεωρούν δευτερεύον θέμα απασχόλησης. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,18 με τυπική απόκλιση 0,39

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
37 χομπι -εκδρομές, ταξίδια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	66	82,5	82,5	82,5
Ναι	14	17,5	17,5	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 175 Std err .043 Std dev .382

Για τα ταξίδια ενθουσιάζονται οι καθηγητές του δείγματος σε ποσοστό 17,5% (N=14) και δεν αισθανονται ιδιαιτερη ελξη σε ποσοστό 82,5% (N=66). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,18 με τυπική αποκλιση 0,39

ΠΙΝΑΚΑΣ 38
38 χομπι -χορός

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	79	98,7	98,7	98,7
Ναι	1	1,3	1,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean 013 Std err .013 Std dev .112

Ένας μόνο καθηγητής σε ποσοστό 1,3% ενδιαφέρεται για το χορό και οι υπόλοιποι σε 98 7% (N=79) αδιαφορούν. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,01 με τυπική απόκλιση 0,11

ΠΙΝΑΚΑΣ 39
39 χόμπι -ξένες γλώσσες

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	78	97,5	97,5	97,5
Ναι	2	2,5	2,5	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean .025 Std err .018 Std dev .157

Οι ξένες γλώσσες ελκουν το διδακτικό προσωπικό του δείγματός μας σε ποσοστό 2,5% (N=2) Αντίθετα, δεν ενδιαφέρονται γι' αυτές σε ποσοστό 97,5% (N=78). Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,25 με τυπική απόκλιση 0,15.

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
40 χόμπι -οικογένεια

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	76	95,0	95,0	95,0
Ναι	4	5,0	5,0	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean .050 Std err .025 Std dev .219

Από όλους τους εκπαιδευτικούς του δείγματός μας τέσσερις σε ποσοστό 5% δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις οικογένειές τους, ώστε να αφιερώνουν σ' αυτές τον ελεύθερο χρόνο που διαθέτουν. Οι υπόλοιποι βρίσκουν άλλο διέξοδο σε ποσοστό 95% (N=76).

ΠΙΝΑΚΑΣ 41
41 χομπι -φίλοι

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	75	93,8	93,8	93,8
Ναι	5	6,2	6,2	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean .063 Std err .027 Std dev .244

Οι φίλοι σε ποσοστό 6,2% (N=5) απασχολούν τους εκπαιδευτικούς της έρευνας στον ελεύθερο χρόνο τους, ενώ σε ποσοστό 93,8% (N=75) βρίσκουν άλλους τρόπους διασκέδασης. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,06 με τυπική απόκλιση 0,24.

ΠΙΝΑΚΑΣ 42
42 χόμπι -ζωγραφική καλλιτεχνικές δραστηριότητες

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	67	83.8	83,8	83,8
Ναι	13	16.2	16,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .163 Std err .042 Std dev .371

Στον πίνακα 42 διαπιστωνεται ότι σε ποσοστό 16,2% (N=13) οι εκπαιδευτικοί απάντησαν θετικά και σε ποσοστό 83,8% (N=67) αρνητικά για τις διάφορες καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,16 με τυπική απόκλιση 0,37.

ΠΙΝΑΚΑΣ 43
43 χόμπι -κομπιουτερ

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	73	91.2	91,2	91,2
Ναι	7	8.8	8,8	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .088 Std err .032 Std dev .284

Το ενδιαφέρον για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές ανέρχεται σε ποσοστό 8,8% (N=7). Οι υπολοιποι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 91,2% (N=73) έκαναν άλλες επιλογές για να διαθέσουν τον ελεύθερο χρονο τους. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,08 με τυπική απόκλιση 0,28.

ΠΙΝΑΚΑΣ 44
44 χομπι -συνδικαλισμός

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Όχι	75	93.8	93,8	93,8
Ναι	5	6.2	6,2	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απαντησαν 0
Mean .063 Std err .027 Std dev .244

Τέλος, ο συνδικαλισμός απασχολεί σε ποσοστό 6,2% (N=5) τους εκπαιδευτικούς της έρευνας και σε ποσοστό 93,8% (N=75) δεν τους ενδιαφέρει. Ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,06 με τυπική απόκλιση 0,24.

2.4.2. Περιγραφή-σχολιασμός πινάκων και επιμέρους συμπεράσματα

2.4.2.1. Ταυτότητα ατόμων

Διαπολιτισμική ταυτότητα

Οι εκπαιδευτικοί σήμερα αντιμετωπίζουν όλο και πιο συχνά το φαινόμενο της παρουσίας παιδιών στην τάξη τους τα οποία δεν έχουν απαραίτητα γεννηθεί και μεγαλώσει στον ελληνικό χώρο. Είναι λοιπόν ετοιμοι για μια τέτοια διδακτική διαδικασία;

Οι ακόλουθες ερωτήσεις αποτελούν μια ένδειξη για το τι συμβαίνει στους σχολικούς χώρους, πως αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί την ύπαρξη παιδιών που αποτελούν κάτι το «διαφορετικό» και πώς διδάσκουν ύλη που απαιτεί άλλες γνώσεις από αυτές που είχαν μάθει στη διάρκεια των σπουδών τους στο Πανεπιστήμιο. Δεν πρέπει εξάλλου να ξεχνάμε ότι η ιδέα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι ένα θέμα που απασχόλησε αρκετά πρόσφατα το χώρο της παιδείας στη χώρα μας και οι μεγαλύτεροι στην ηλικία καθηγητές στις περισσότερες περιπτώσεις έπρεπε να ενημερωθούν γι' αυτήν με δική τους πρωτοβουλία.

Από την ερώτηση 8 «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*» μας ενδιαφέρουν οι επιλογές «Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα» και «Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες». (πίνακες 29 και 30)

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
8. Σε ποιο βαθμο ειστε υπερ ή κατά των παρακάτω απόψεων
ε. Περιορισμος του αριθμου των ξενων στην Ελλαδα

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	8	53.3	24.2	7	46.7	14.9	15	100	18.8
	2	4	57.1	12.1	3	42.9	6.4	7	100	8.8
	3	3	42.9	9.1	4	57.1	8.5	7	100	8.8
	4	4	25	12.1	12	75	25.5	16	100	20
	5	5	41.7	15.2	7	58.3	14.9	12	100	15
	6	8	44.4	24.2	10	55.6	21.3	18	100	22.5
Υπέρ	7	1	20	3	4	80	8.5	5	100	6.3
Σύνολο		33	41.3	100	47	58.8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4.3 - DF = 6 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 34

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ι. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες

Βαθμός συμφωνίας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	3	42,9	9,1	4	57,1	8,5	7	100	8,8
	2	2	28,6	6,1	5	71,4	10,6	7	100	8,8
	3	2	66,7	6,1	1	33,3	2,1	3	100	3,8
	4	6	35,3	18,2	11	64,7	23,4	17	100	21,3
	5	2	22,2	6,1	7	77,8	14,9	9	100	11,3
	6	2	33,3	6,1	4	66,7	8,5	6	100	7,5
Υπέρ	7	16	51,6	48,5	15	48,4	31,9	31	100	38,8
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4.3 - DF = 6 - P > 0.05

Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί βρίσκονται στη θετική πλευρά του πίνακα 29 σε ποσοστό 44%. πράγμα που σημαίνει ότι είναι «υπέρ» της παραπάνω άποψης δηλ. οι ξένοι να μην έχουν τη δυνατότητα να εισέρχονται και να εγκαθίστανται στον ελληνικό χώρο. Οι υπόλοιποι καθηγητές σε ποσοστό περίπου 34% εμφανίζονται στην αρνητική πλευρά του πίνακα πράγμα που σημαίνει ότι είναι «κατά» της άποψης αυτής. Πάντως υπάρχει και ένα ποσοστό 20% στη μεσαία βαθμίδα που αντιπροσωπεύει τους αναποφάσιστους καθηγητές.

Το αντίθετο αποτέλεσμα διαπιστώθηκε στον πίνακα 34 ι. «Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξενους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες» στον οποίο η πλειοψηφία των συγκεκριμένων εκπαιδευτικών βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα σε ποσοστο πάνω από 75%. το οποίο σημαίνει ότι τα υποκείμενα του δείγματος θεωρούν ότι οι ξένοι πρέπει να έχουν ίδια δικαιώματα με τους γηγενείς Έλληνες. Στην αρνητική πλευρά βρίσκεται το 25% περίπου του πληθυσμού που δεν προτείνει την ισότητα ανάμεσα στους ξένους και τους Έλληνες.

Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι οι εκπαιδευτικοί είναι αρνητικοί στην είσοδο των ξένων μεταναστών στη χώρα μας, ενώ αντίθετα παρουσιάζουν θετική εικόνα για αναγνώριση των δικαιωμάτων όσων έχουν ήδη εγκατασταθεί. Ίσως γιατί με αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλιστεί ο περιορισμός της παράνομης δράσης αλλοδαπών που οφείλεται στην έλλειψη οικονομικής, κοινωνικής, ψυχολογικής κλπ. στήριξης.

Στον πίνακα 29. ως προς τη μεταβλητή «φύλο» δε βρέθηκε στατιστική διαφοροποίηση, ενώ ως προς την «ηλικία» κατά των ξένων είναι κυρίως οι 36-40 ετών σε ποσοστό 22,7% (N=5) και υπέρ η πλειοψηφία των μεγαλυτέρων ηλικιών, 41 και πάνω, σε διπλάσιο ποσοστό 8.1% (N=3)

«Κατά» του περιορισμού των ξένων στον ελληνικό χώρο η πλειοψηφία όσων έχουν μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών βρέθηκε στην τέταρτη βαθμίδα της κλίμακας με ποσοστό 35,3% (N=6) και όσων δεν έχουν σε ποσοστό 20,6% (N= 13) στην πρώτη βαθμίδα.

Ως προς την ειδικότητα των υποκειμένων οι της θεωρητικής κατεύθυνσης επέλεξαν τη βαθμίδα 7 της αξιολογικής κλίμακας σε ποσοστό 11,1% (N=5) και κανείς από της πρακτικής.

Στον πίνακα 34 όσοι δεν έχουν μεταπτυχιακό σε ποσοστό 42,9% (N=27) υπερτερούν των καθηγητών που έχουν κατά 20 περίπου ποσοστιαίες μονάδες. Αυτοί που γνωρίζουν ξένες γλώσσες σε ποσοστό 35,5% (N=22) προηγούνται στην έβδομη βαθμίδα των μη γλωσσομαθών που αντιπροσωπεύονται με ποσοστό 22,2% (N=4). Σε ποσοστό 40,5% (N=15) οι καθηγητές ηλικίας 41 και πάνω προηγούνται στη φιλική συμπεριφορά προς τους ξένους καθώς οι 25-35 ετών έχουν ποσοστό 38,1% (N=8) και οι 36-40 36,4% (N=8).

Καταλήγουμε σύμφωνα με τα παραπάνω ότι κατά του περιορισμού των ξένων είναι η μεσαία ηλικιακή ομάδα και αυτοί οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό.

Ακόμη περισσότερο μάλιστα δεν εναντιώνονται στον περιορισμό των ξένων οι μεγάλοι στην ηλικία εκπαιδευτικοί και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης.

Όσον αφορά την εξασφάλιση των ίδιων δικαιωμάτων και την προστασία των ξένων περισσότερο θετικοί είναι αυτοί οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακές σπουδές, είναι γλωσσομαθείς και έχουν τη μεγαλύτερη ηλικία.

Γενικά οι εκπαιδευτικοί που έχουν μικρή ηλικία δηλ δεν ξεπερνούν τα 35 χρόνια δεν επιθυμούν ούτε την άφιξη ξένων μεταναστών αλλά ούτε θεωρούν όσο οι μεγαλύτερες ηλικίες αναγκαίο να έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους Έλληνες. Αυτό οφείλεται πιθανόν στην απειλή της ανεργίας και στο φόβο ότι πολλές θέσεις εργασίας πολύτιμες για τους Έλληνες θα καλυφθούν από τους ξένους.

Στον πίνακα 46, στην ερώτηση 12, αν οι εκπαιδευτικοί του δείγματός μας «*θεωρούν την παλιννοστηση θετικό ή αρνητικό φαινόμενο*», η πλειοψηφία βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα σε ποσοστό 85%. Μικρότερο ποσοστό δηλαδή 15% βρέθηκε στην αρνητική πλευρά.

Χαρακτηριστικό είναι ότι οι γλωσσομαθείς καθηγητές δεν επέλεξαν την πρώτη βαθμίδα της κλίμακας που θεωρεί απόλυτα αρνητικό φαινόμενο την παλιννόστηση.

Οι καθηγητές αυτοί προτίμησαν κατά κύριο λόγο την έβδομη βαθμίδα σε ποσοστό 35,5% (N=22) ξεπερνώντας τους μη γλωσσομαθείς κατά 13 περίπου μονάδες ποσοστιαίες.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι κάτοχοι μεταπτυχιακού προτίμησαν σε ποσοστό 35,3% (N=6) την πέμπτη βαθμίδα της κλίμακας αξιολόγησης και οι μη κάτοχοι σχετικού πτυχίου σε ποσοστό 38,1% (N=24) την έβδομη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

12 Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης προς τη χώρα μας. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι αυτό είναι θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αρνητικό	1	2	66.7	6.1	1	33,3	2,1	3	100	3,8
	2	1	20	3	4	80	8,5	5	100	6,3
	3	1	25	3	3	75	6,4	4	100	5
	4	7	53,8	21,2	6	46,2	12,8	13	100	16,3
	5	5	41,7	15,2	7	58,3	14,9	12	100	15
	6	7	41,2	21,2	10	58,8	21,3	17	100	21,3
Θετικό	7	10	38,5	30,3	16	61,5	34	26	100	32,5
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3.1 - DF = 6 - P > 0,05

Ανακεφαλαιώνοντας τονίζουμε ότι περισσότερο θετικοί στο φαινόμενο της παλιννόστησης είναι αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό και οι γλωσσομαθείς καθηγητές. Η εξήγηση που δίνεται ειναι ότι οι μεν πρώτοι κρίνουν πιο αισιόδοξα και με λιγότερο άγχος την κατάσταση που μπορεί να προκύψει από την επιστροφή των ομογενών Ελλήνων και οι δεύτεροι ότι η γλωσσομάθεια θα τους επιτρέψει να επικοινωνούν με τους παλιννοστούντες ευκολότερα. Ας μην ξεχνάμε εξάλλου ότι γενικά η γνώση ξένων γλωσσών διευρύνει τους ορίζοντες του ατόμου με αποτελεσμα να αναπτύσσονται και καλλιεργούνται ευκολότερα οι διαπολιτισμικές αξιες

Στον πίνακα 47, φαίνεται ότι κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,02 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων.

Σε συνολικό Μ.Ο. 1,93 στα 80 υποκείμενα βρέθηκε στις 47 γυναίκες Μ.Ο. 2,10 και στους 33 άντρες Μ.Ο. 1,69. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των γυναικών υπερβαίνει κατά 24% το Μ.Ο. των αγοριών και κατά 8% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.6).

Αυτοί που θεωρούν θετική εμπειρία αυτήν τη διδακτική πράξη ανέρχονται σε ποσοστό 36,3% η αντίθετη άποψη έδωσε ποσοστό 33,8% και τέλος οι αναποφάσιστοι εκπροσωπούνται με ποσοστό 30%.

Επιθυμεί να διδάξει σε παλιννοστούντες μαθητές κατά πλειοψηφία το αντρικό φύλο σε ποσοστό 48,5% (N=16) έναντι των γυναικών που έδωσαν ποσοστό 27,7% (N=13). Αρνούνται σε ίδιο περίπου ποσοστό και τα δύο φύλα. Αναποφάσιστες όμως είναι σε διπλάσιο περίπου ποσοστό από τους άντρες 38,3% (N=18) οι γυναίκες. Ως προς το μεταπτυχιακό και οι δύο ομάδες έδωσαν παρόμοιο ποσοστό 36% ως προς τη θετική απάντηση. Αυτοί που έχουν μεταπτυχιακό σε ποσοστό διπλάσιο 58,8% (N=10) από αυτούς που δεν έχουν αρνούνται, ενώ αυτοί που δεν έχουν με μεγάλη διαφορά 36,5% (N=23) από αυτούς που έχουν παραμένουν αναποφάσιστοι.

Θετικοί σ' αυτήν την προοπτική εμφανίζονται κυρίως οι καθηγητές που έχουν ηλικία 36-40 ετών σε ποσοστό 45,5% (N=10), αρνητικοί οι 25-35 ετών και 41 και πάνω σε παρόμοιο ποσοστό 38% και αναποφάσιστοι οι 25-35 ετών σε ποσοστό 38,1% (N=8).

Επομένως θετικοί στη διδασκαλία παλιννοστούντων μαθητών είναι οι άντρες και οι 36-40 ετών εκπαιδευτικοί. Αρνητικοί αντίθετα είναι κυρίως οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μεγαλύτεροι ή οι νεότεροι εκπαιδευτικοί. Τέλος, περισσότερο αναποφάσιστοι είναι οι γυναίκες και οι νεότεροι η χωρίς μεταπτυχιακό διδάσκοντες. Φαίνεται λοιπόν ότι η επιθυμία της διδακτικής εμπειρίας σχετίζεται με το αίσθημα της ασφάλειας που δίνει το φύλο, η ωριμη ηλικία και η κατοχή γνώσεων που έχουν αποκτηθεί πέρα από τις βασικές πανεπιστημιακές σπουδές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 47
13 Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές;

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	16	55,2	48,5	13	44,8	27,7	29	100	36,3
Όχι	11	40,7	33,3	16	59,3	34	27	100	33,8
Δεν ξέρω	6	25	18,2	18	75	38,3	24	100	30
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4.9 - DF = 2 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 48
13 Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές
α Αν Ναι, γιατί

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν απάντησαν	18	34	54,5	35	66	74,5	53	100	66,3
Θα ενταχθούν πιο εύκολ	2	18,2	6,1	9	81,8	19,1	11	100	13,8
Είναι καλά παιδιά	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
Έχουν ίδια δικαιώματα	4	80	12,1	1	20	2,1	5	100	6,3
Πολιτ/κοινωνικές ωφέλειε	4	80	12,1	1	20	2,1	5	100	6,3
Ενδιαφέρουσα διδακτική	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
Διάδοση ελληνικού πολιτισμού	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 53
x2= 15.5 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 49
13. Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές
β. Αν Όχι, γιατί.

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν απάντησαν	20	37,7	62,5	33	62,3	71,7	53	100	67,9
Μαθησιακά προβλήματα	4	33,3	12,5	8	66,7	17,4	12	100	15,4
Προβλήματα ένταξης	2	50	6,3	2	50	4,3	4	100	5,1
Χρειάζονται ειδικό Σύστημα	5	71,4	15,6	2	28,6	4,3	7	100	9
Δεν έχω ειδικές γνώσεις	1	50	3,1	1	50	2,2	2	100	2,6
Σύνολο	32	41	100	46	59	100	78		100

Δεν απαντησαν 2
x2= 3.4 - DF = 4 - P < 0.05

Όσοι απάντησαν θετικά κατέληξαν σ' αυτή την άποψη, όπως προκύπτει από τον πίνακα 48, για τους εξής λόγους. Θα ενταχθούν αυτοί οι μαθητές στο σχολικό περιβάλλον πιο εύκολα- ποσοστό συμμετοχής 13,8%, σε ίδιο ποσοστό 6,3% θεωρούν σημαντικό ότι ούτως ή άλλως έχουν τα ίδια δικαιώματα με τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα και ότι πλουτίζουν τις γνώσεις τους σε πολιτιστικό και κοινωνικό επίπεδο. Θεωρούν αυτούς τους μαθητές καλά παιδιά, τη διδακτική πράξη ενδιαφέρουσα και ότι οι ίδιοι συμβάλλουν στη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού σε ίδιο ποσοστό 2,5%.

Όσοι επέλεξαν την αρνητική απάντηση κατέληξαν σ' αυτή την απόφαση για τους εξής λόγους: θεωρουν ότι οι παλιννοστούντες μαθητές έχουν σημαντικά μαθησιακά προβληματα σε ποσοστό 15,4%, χρειάζονται ειδική σχολική μέριμνα σε ποσοστό 9%, αντιμετωπίζουν δυσχέρειες στην ένταξή τους σε ποσοστό 5,1% και τέλος, σε ποσοστό 2,6%, ότι οι ίδιοι δε διαθέτουν τις ειδικές γνώσεις για να ανταποκριθούν σ' ένα ιδιαίτερα δύσκολο έργο.

Ως προς το "φύλο" διαπιστώθηκε ότι οι γυναίκες αξιολογούν την προσφορά τους ως θετικό παράγοντα ένταξης των παλιννοστούντων μαθητών στο σχολείο και την ελληνική κοινωνία γενικότερα σε ποσοστό 19,1% (N=9), ενώ μόλις δύο άντρες σε ποσοστό 6,1% επιλέγουν αυτή την περίπτωση. Οι άνδρες δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στα ίδια δικαιώματα και τις ενδιαφέρουσες πολιτιστικές-κοινωνικές προσεγγίσεις που δίνει η παρουσία αυτών των παιδιών στο σχολικό χωρο σε ίδιο ποσοστό δηλ 12,1% (N=4).

Οι γυναικες από την άλλη είναι αυτές που δεν μπορούν σε μεγαλύτερο ποσοστό να δικαιολογησουν γιατί δεν επιθυμούν την παρουσία των παιδιών αυτών στην τάξη τους. Έτσι το ποσοστό των γυναικών σ' αυτήν την περίπτωση ήταν 74,5% (N=35) και των ανδρών 54,5% (N=18).

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» που βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση, το μεγαλύτερο ποσοστό 27,3% (N=6) της θετικής απάντησης «Θα ενταχθούν πιο εύκολα» συναντάμε στους καθηγητές ηλικίας 36-40 ετών.

Στις αρνητικές απαντήσεις τα μαθησιακά προβλήματα σε ποσοστό 20% (N=4) επέλεξαν οι πιο νέοι καθηγητές και έπονται οι 41 και άνω αλλά και οι 36-40 ετών.

Οι μεγαλύτεροι καθηγητές, δηλαδή οι 41 και πάνω, σε ίδιο ποσοστό 16,7% επέλεξαν τόσο τα μαθησιακά όσο και τα μεθοδολογικά προβλήματα.

Απο τις θετικές απαντήσεις οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού επέλεξαν σε μεγαλύτερο ποσοστό 17,6% (N=3) την πολιτιστική και κοινωνική προσφορά, ενώ οι κάτοχοι μεταπτυχιακού τη βοήθεια για ομαλότερη ένταξη των παλιννοστούντων μαθητών στο νέο τους περιβάλλον σε ποσοστό 15,9% (N=10). Από τις αρνητικές απαντήσεις αυτοί οι καθηγητές που είχαν μεταπτυχιακό πρώτα αξιολόγησαν ως πρόβλημα σε ποσοστό 17,6% (N=3) τις μαθησιακές ελλείψεις και αμέσως μετά σε ίδιο ποσοστό 11,8% τα προβλήματα ένταξης και την έλλειψη ειδικών μεθόδων διδασκαλίας. Τέλος, σε ποσοστό 5,9% (N=1) θεωρουν σημαντικό παράγοντα για την άρνησή τους την ανάγκη γνώσεων που οι ίδιοι δεν κατέχουν. Αντίστοιχα οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού σε ποσοστό 14,8% (N=9) θεωρούν και αυτοί τα μαθησιακά προβλήματα σοβαρά και στη συνέχεια με αντίστοιχα ποσοστά 8,2% (N=5), 3,3% (N=20) και 1,6% (N=1) το ειδικό σύστημα εκμάθησης της γλώσσας, τα προβλήματα ένταξης και την έλλειψη ειδικών γνώσεων.

Στις αρνητικές απαντήσεις μονον οι καθηγητές θετικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 5,7% (N=2) δήλωσαν ότι δεν αισθανονται εφοδιασμένοι με ειδικές, κατάλληλες γνώσεις.

Συμπερασματικά, οι καθηγητές, όταν απαντούν θετικά στην ύπαρξη παλιννοστούντων μαθητων μέσα στην τάξη, θεωρούν ως βασικό λόγο τη βοήθεια που θα προσφέρουν στα παιδια αυτά. Προηγούνται σ΄ αυτήν την άποψη οι γυναίκες, η μεσαία ηλικία και οι κάτοχοι μεταπτυχιακού. Επομένως ο συναισθηματισμός και θετική αυτοαντίληψη που, όπως προαναφέραμε σχετίζεται με την ηλικία-εκπαιδευτικοί με πείρα και όχι κουρασμένοι από πολύχρονη παρουσία στην τάξη- και τις γνώσεις-καθηγητές που λόγω των μεταπτυχιακών τους σπουδών θεωρούν ότι γνωστικά τουλάχιστον μπορούν να ανταπεξέρχονται ικανοποιητικά στις υποχρεώσεις τους. Σημαντική επίσης αιτία κρίνεται η ωφέλεια που αποκομίζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί αλλά και ο ελληνικός πληθυσμός από την επαφή με αυτά τα παιδιά σε κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο. Σε αυτήν τη γνώμη προηγούνται οι διδάσκοντες μη κατοχοι μεταπτυχιακού, αντρικού φύλου. Εδώ διακρίνεται η επιθυμία να καλύψουν οι εκπαιδευτικοί σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο το υπαρκτό κενό ανάμεσα στις δύο ομάδες ντόπιοι-παλιννοστούντες προς όφελος και των δύο. Οι άντρες όμως εκπαιδευτικοί έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση για να μπουν σ΄αυτή τη διαδικασία.

Αντίθετα, όταν οι εκπαιδευτικοί απαντούν αρνητικά προβάλλουν ως βασικούς λόγους τα μαθησιακά προβλήματα, τη δυσκολία στην ένταξη των παλιννοστούντων μαθητών, την

έλλειψη ειδικής μεθόδου διδασκαλίας και την έλλειψη των ειδικών γνώσεων που οι ίδιοι δε διαθέτουν. Στην πρώτη περίπτωση πλειοψηφούν οι πολύ νέοι και οι μεγάλοι εκπαιδευτικοί, στη δεύτερη οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, στην τρίτη οι μεγαλύτεροι ως προς την ηλικία καθηγητές και τέλος, στην τεταρτη όσοι από αυτούς διδάσκουν μαθήματα θετικής κατεύθυνσης.

Οπωσδήποτε η ευαισθησία, η ηλικιακή ωριμότητα και η γνωστική εξέλιξη των εκπαιδευτικών επιδρούν στην απόφασή τους να γνωρίσουν και να αποδεχτούν τους παλιννοστούντες μαθητές.

Διαπιστώνεται πάντως απο τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών ότι όλες τους οι αντιρρήσεις πηγάζουν από λόγους προσωπικούς. Δηλαδή ο φόβος ότι δεν έχουν τις ειδικές ικανότητες και τα μέσα για να ανταποκριθούν στις ειδικές ανάγκες των παλιννοστούντων μαθητών.

Γλωσσική ταυτότητα

Για να μπορέσουμε να διερευνήσουμε τη γλωσσική ταυτότητα των καθηγητών, κυρίως βέβαια, για τη γνώμη που έχουν όσον αφορά την προσφορά της Ελληνικής γλώσσας στη δημιουργία της εθνικής ταυτότητας αλλά και τη σημασία που προσδίδουν στην εκμάθηση ξένων γλωσσών θέσαμε την ακόλουθη ερώτηση 17:

«*Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω απόψεις*», από την οποία συλλέξαμε τις ακόλουθες απαντήσεις.

Στον πινακα 63/ 17 α «Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτοτητας», μόνο το 3.8% των καθηγητών βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πίνακα διαφωνώντας μ' αυτή την άποψη. Η πλειοψηφία σε ποσοστό πάνω από 95% βρέθηκε στη θετική πλευρά και συμφωνεί ότι η ελληνική γλώσσα παίζει σημαντικό ρόλο για τη διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 63
17 Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
α Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας.

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1									
2									
3									
4	2	66,7	6,1	1	33,3	2,1	3	100	3,8
5	2	50	6,1	2	50	4,3	4	100	5
6	6	40	18,2	9	60	19,1	15	100	18,8
Συμφωνώ 7	23	39,7	69,7	35	60,3	74,5	58	100	72,5
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= ,9 - DF = 3 - P > 0,05

Σύμφωνα με τον πινακα 64/β «Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας», η πλειοψηφία του πληθυσμού βρέθηκε στη θετική πλευρά του πινακα σε ποσοστό 62,6% και στην αρνητική το 37,4%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 64
17 Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
β Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας

Βαθμός συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1	9	42,9	27,3	12	57,1	25,5	21	100	26,3
2	6	50	18,2	6	50	12,8	12	100	15
3	2	28,6	6,1	5	71,4	10,6	7	100	8,8
4	3	30	9,1	7	70	14,9	10	100	12,5
5	6	54,5	18,2	5	45,5	10,6	11	100	13,8
6	2	25	6,1	6	75	12,8	8	100	10
Συμφωνώ 7	5	45,5	15,2	6	54,5	12,8	11	100	13,8
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,1 - DF = 6 - P > 0,05

Στον πίνακα 65/17γ «Το να είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά από το πόσο αγαπά την Ελλάδα», το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων ξεπερνά το 87%, ενώ των αρνητικών απαντήσεων δεν ξεπερνά το 13%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 65
17 Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
γ Το να είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά και από το ποσο
αγαπά την Ελλάδα

Βαθμός συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1	-	-	-	2	100	4,3	2	100	2,5
2	3	50	9,1	3	50	6,4	6	100	7,5
3	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
4	4	50	12,1	4	50	8,5	8	100	10
5	6	50	18,2	6	50	12,8	12	100	15
6	11	47,8	33,3	12	52,2	25,5	23	100	28,8
Συμφωνώ 7	8	29,6	24,2	19	70,4	40,4	27	100	33,8
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,2 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 66
17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
δ. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι σήμερα αναγκαία.

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1									
2	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
3									
4	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
5	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
6	9	64,3	27,3	5	35,7	10,6	14	100	17,5
Συμφωνώ 7	21	34,4	63,6	40	65,6	85,1	61	100	76,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,8 - DF = 4 - P < 0,05

Όπως παρατηρούμε στον προηγούμενο πίνακα, μόνο ένα άτομο σε ποσοστό 1,3% βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πίνακα και πιο συγκεκριμένα στη δεύτερη βαθμίδα. Άρα οι εκπαιδευτικοί δίνουν μεγάλη σημασία στη γλωσσομάθεια.

Οι άντρες εκπαιδευτικοί δεν αξιολογούν την εκμάθηση ξένων γλωσσών τόσο αναγκαία όσο οι γυναίκες καθώς στην έβδομη βαθμίδα εκπροσωπούνται με ποσοστό 27,3% (N=9) έναντι του 85,1% (N=40) των γυναικών. Σε γενικές γραμμές οι άντρες ξεκινούν τις επιλογές τους από την τέταρτη βαθμίδα της κλίμακας αξιολόγησης και οι γυναίκες από την πέμπτη.

Περισσότερο από τις δύο άλλες ηλικιακές ομάδες προηγούνται οι καθηγητές ηλικίας 36-40 ετών με ποσοστό 81,8% (N=18) παρόμοιο δηλ ποσοστό με τους νεότερους και κατά 11 περίπου ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από τους μεγαλύτερους.

Στον πίνακα 63/17 α «Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας» οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού προηγούνται των κατόχων κατά 25 περίπου ποσοστιαίες μονάδες δίνοντας ποσοστό 77,8% (N=49).

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 64/17β «Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας», αξιοσημείωτο είναι ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που έχουν «μεταπτυχιακό» βρέθηκε στη βαθμίδα 5 με ποσοστό 35,3% (N=6), ενώ όσοι δεν έχουν στη βαθμίδα 1 με ποσοστό 28,6% (N=18).

Ως προς την «ειδικότητα» παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των καθηγητών που έχει ακολουθήσει σπουδές είτε θεωρητικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 22,2% (N=10) είτε πρακτικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 31,4% (N=11) βρίσκεται στην πρώτη βαθμίδα. Συμφωνούν απόλυτα σε ποσοστό 17,8% (N=8) οι θεωρητικής και διαφωνούν εντελώς σε διπλάσιο ποσοστό 44,4% (N=8) οι μη γλωσσομαθείς σε σχέση με τους γλωσσομαθείς καθηγητές. Τέλος, με ποσοστό 22,7% (N=5) προηγούνται των λοιπών ηλικιών στην έβδομη βαθμίδα, την πιο θετική, οι ηλικίας 36-40 ετών καθηγητές.

Στον πίνακα 65/17γ. «Το να είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά και από το πόσο αγαπά την Ελλάδα» παρατηρούμε ότι κανένας εκπαιδευτικός από αυτούς δε γνωρίζουν ξένες γλώσσες δεν επέλεξε την πρώτη, τρίτη και τεταρτη βαθμίδα της κλίμακας. Ενώ στην έβδομη βαθμίδα υπερτερούν των γλωσσομαθών κατά 14 περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

Καταλήγουμε επομένως στο συμπέρασμα ότι πιο θετικοί και υπέρ των διαφόρων αποψεων που σχετίζονται με την ελληνική γλώσσα είναι, ως προς την εθνική ταυτότητα, οι εκπαιδευτικοί που δεν εχουν μεταπτυχιακό. Σχετική είναι και η ταύτιση της ελληνικής γλωσσας με την ελληνική ταυτότητα στην οποία δίνουν μεγάλη σημασία οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι ηλικίας 36-40 ετών εκπαιδευτικοί. Με την Ελλάδα είναι συνδεδεμένη η γλώσσα μας για τους μη γλωσσομαθείς καθηγητές. Για την εκμαθηση ξένων γλωσσών ενδιαφέρονται όλοι οι εκπαιδευτικοί και ακόμη περισσότερο οι γυναικες, η μεσαία ηλικιακή ομάδα και σε παρόμοιο ποσοστό οι νεότεροι. Προφανώς οι μεγαλύτεροι που εχουν αποκατασταθεί επαγγελματικά αισθάνονται μικρότερη την ανάγκη να μάθουν ξένες γλώσσες.

Επομένως είναι σαφές ότι οι εκπαιδευτικοί του δείγματός μας επιθυμούν μεν να μάθουν ξενες γλωσσες γιατί σήμερα πια είναι αναγκαίο αν θέλουν να εξελιχθούν ως άτομα αλλά και επαγγελματικά από την άλλη όμως θεωρούν πολύ βασική τη σχέση της ελληνικής γλώσσας με την εθνική μας ταυτότητα.

Κοινωνική ταυτότητα

Η κοινωνική ταυτότητα των καθηγητών που διδάσκουν στα ελληνικά σχολεία σκιαγραφήθηκε μέσω των ακόλουθων ερωτήσεων:

Στην ερώτηση 9, που αναφέρεται στα χαρακτηριστικά που εκτιμούν οι διδάσκοντες σ' ένα μαθητή τους, δόθηκε προσοχή στην απάντηση «Κοινωνικότητα» (πίνακας 40).

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
9. Ποιο από τα παρακατω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
στ. Κοινωνικότητα

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	15	33,3	45,5	30	66,7	63,8	45	100	56,3
Ναι	18	51,4	54,5	17	48,6	36,2	35	100	43,8
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2,6 - DF = 1 - P < 0,05

Την κοινωνικότητα φαίνεται ότι εκτιμούν οι καθηγητές αρσενικού φύλου σε ποσοστό 54,5% (N=18) και οι γυναικείου φύλου σε ποσοστό 36,2% (N=17). Συνολικά το 43,8% των εκπαιδευτικών είναι «υπέρ» και το 56,3% είναι «κατά».

Οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 42,9% (N=9), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 31,8% (N=7) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 51,4 (N=19) θεωρούν την κοινωνικότητα βασικό χαρακτηριστικό για την εικόνα του μαθητή. Επίσης οι καθηγητές που έχουν μεταπτυχιακές σπουδές σε ποσοστό 23,5% (N=4) και οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν επέλεξαν αυτή την απάντηση σε ποσοστό 49,2% (N=31).

Οι καθηγητές θεωρητικών σπουδών σε ποσοστό 40% (N=18) και οι των θετικών σπουδών σε ποσοστό 48,6% (N=17) θεωρούν το χαρακτηριστικό αυτό της προσωπικότητας του μαθητή βασικό. Ως προς τους μη γλωσσομαθείς σε ποσοστό 61,1% (N=11) και τους γλωσσομαθείς σε ποσοστό 38,7% (N=24) η δυνατότητα σύναψης φιλικών σχέσεων από την πλευρά των μαθητών αποτελεί ιδιαίτερα θετικό προσόν.

Στην ερώτηση 10, πίνακας 43, «ποιο θεωρούν ως σημαντικό πρόβλημα για τους μαθητές τους» οι διδάσκοντες καθηγητές απάντησαν ότι η κοινωνική απομόνωση σε ποσοστό 10% και η αδυναμία σύναψης στενών φιλικών σχέσεων-δεσμών σε μικρό ποσοστό 2,5% αποτελεί μειονέκτημα στις διαπροσωπικές σχέσεις των εφήβων.

Οι υπόλοιπες απαντήσεις συγκέντρωσαν τα εξής ποσοστά: τα οικογενειακά προβλήματα 38,8%, η σχολική επίδοση των παιδιών 23,8%, η χρήση ναρκωτικών 10%, ενώ όλα τα υπόλοιπα από 5-2,5%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

10. Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικά	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
Υγείας	-	-	-	4	100	8,5	4	100	5
Οικογενειακά	11	35,5	33,3	20	64,5	42,6	31	100	38,8
Υπερβολική χρήση ταιγάρων-ποτού	-	-	-	2	100	4,3	2	100	2,5
Μειωμένες εκπαιδευτικές δυνατότητε	9	47 4	27,3	10	52,6	21,3	19	100	23,8
Βίαιη συμπεριφορά-επιθετικότητα	3	75	9,1	1	25	2,1	4	100	5
Κοινωνική απομόνωση 7	5	62,5	15,2	3	37,5	6,4	8	100	10
Χρήση ναρκωτικών	2	25	6 1	6	75	12,8	8	100	10
Αδυναμία σύναψης στενών φιλικών σχέσεων-δεσμών	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5.1 - DF = 6 - P < 0.05

Παρατηρήθηκε ότι οι άνδρες θεωρούν την κοινωνική απομόνωση των μαθητών σε μεγαλύτερα ποσοστά 15,2% (N=5) από τις γυναίκες ποσοστό 6,4% (N=3) σοβαρό

πρόβλημα. Από ένα άτομο σε ποσοστό 3% και 2,1% αντίστοιχα για τους άντρες και τις γυναίκες προβληματίζεται για την αδυναμία σύναψης φιλικών σχέσεων.

Για την κοινωνική απομόνωση η πλειοψηφία των ερωτηθέντων καθηγητών ήταν μη κατοχοι μεταπτυχιακου, μη γλωσσομαθείς, καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης, ηλικίας 36-40 ετών σε αντίστοιχα ποσοστά 11,1% (N=7), 16,7% (N=3), 14,3% (N=5), 13,6% (N=3) εναντι των κατόχων μεταπτυχιακού, των γλωσσομαθών, των της θεωρητικής κατεύθυνσης, των 25-35 ετών και των 41 και πάνω σε αντίστοιχα ποσοστά 5,9% (N=1), 8,1% (N=5), 6,7% (N=3), 9,5% (N=2) και 8,1% (N=3).

Όσο για την αδυναμία σύναψης φιλικών σχέσεων απάντησε θετικά από ένα άτομο ανεξάρτητα από το φύλο, την κατοχή ή όχι μεταπτυχιακού και της γλωσσομάθειας

Οι δύο καθηγητές που επέλεξαν αυτήν την απάντηση ήταν και οι δύο θεωρητικής κατεύθυνσης ή ηλικίας 41 και πάνω.

Συμπερασματικά η κοινωνική απομόνωση σε ποσοστό 10% αποτελεί ένα ανησυχητικό στοιχείο για τους μαθητές που ζουν στην Αττική που πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα κατά τη γνώμη των καθηγητών αντρικού φύλου, χωρίς μεταπτυχιακό και γλωσσομάθεια, πρακτικής κατεύθυνσης και ηλικίας 36-40 ετών.

Η άποψη των καθηγητών γυναικείου φύλου, θεωρητικής κατεύθυνσης με γνώσεις μεταπτυχιακές και γλωσσομάθειας και των νέων ή μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων που απορρίπτει ως πρόβλημα στις σχέσεις των μαθητών μπορεί να οφείλεται στη στενότερη σχέση αυτών των καθηγητών με τους μαθητές τους οπότε έχουν σχηματίσει κι άλλη άποψη για τις σχέσεις τις δι-ομαδικές ή δι-ατομικές που διατηρούν οι έφηβοι

Στην ερώτηση 11, *«Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους μέσα στο σχολείο»*, σύμφωνα με τον πίνακα 44, το συνολικό ποσοστό 80% των θετικών απαντήσεων υπερβαινει το συνολικό ποσοστό 20% των αρνητικών. Στον επόμενο πίνακα 45 «αν οι μαθητές ειναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους έξω από το σχολείο», η πλειοψηφία των καθηγητών σε ποσοστο 75% βρίσκεται στην αρνητική πλευρά του πίνακα. Στη θετική βρίσκεται το 25% των καθηγητών

ΠΙΝΑΚΑΣ 44
11 Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:
α Μέσα στο σχολείο

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
2	4	66,7	12,1	2	33,3	4,3	6	100	7,5
3	5	55,6	15,2	4	44,4	8,5	9	100	11,3
4	6	31,6	18,2	13	68,4	27,7	19	100	23,8
5	5	33,3	15,2	10	66,7	21,3	15	100	18,8
6	9	42,9	27,3	12	57,1	25,5	21	100	26,3
Πολύ 7	3	33,3	9,1	6	66,7	12,8	9	100	11,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 45
11 Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:
β Έξω από το σχολείο

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
2	10	62,5	30,3	6	37,5	12,8	16	100	20
3	8	42,1	24,2	11	57,9	23,4	19	100	23,8
4	6	26,1	18,2	17	73,9	36,2	23	100	28,8
5	4	44,4	12,1	5	55,6	10,6	9	100	11,3
6	3	30	9,1	7	70	14,9	10	100	12,5
Πολύ 7	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,2 - DF = 6 - P < 0,05

Στον πίνακα 44, ως προς το «φύλο» οι γυναίκες πλειοψηφούν σε ποσοστό 27,7% (N=13) στην τέταρτη βαθμίδα , έναντι των ανδρών που πλειοψηφούν με ποσοστό 27,3% (N=9) στην έκτη βαθμίδα Ως προς τη μεταβλητή «μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών», η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών και των δύο κατηγοριών είναι στην έκτη βαθμίδα της κλίμακας αξιολόγησης Ως προς την ειδικότητα παρατηρούμε ότι στην έβδομη βαθμίδα οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης έδωσαν ποσοστό 17,8% (N=8) και οι της πρακτικής 2,9% (N=1) Οι γλωσσομαθείς και οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού σε αντίστοιχα ποσοστά 22,2% (N=4) και 14,3% (N=9) και οι μη γλωσσομαθείς σε ποσοστό 8,1% (N=5) θεωρούν ότι έχουν οι μαθητές μέσα στο σχολικό χώρο άριστες σχέσεις.

Αντιστοιχα στον πίνακα 45, «Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους έξω από το σχολείο», οι γλωσσομαθείς εκπαιδευτικοί με ίδιο ποσοστό 27,4% επέλεξαν τη μεσαία βαθμίδα και την τρίτη, ενώ οι μη γλωσσομαθείς μόνο την τέταρτη σε ποσοστό 33,3% (N=6). Όσον αφορά στο φύλο η πλειοψηφία των αντρών πιστεύει ότι τα

παιδιά διατηρούν μεταξύ τους «ελάχιστες» σχέσεις σε ποσοστό 30,3% (N=10) και οι γυναίκες «μέτριες» σε ποσοστό 36,2% (N=17).

Επομένως, μέσα στο σχολείο κατά τη γνώμη των διδασκόντων οι σχέσεις των μαθητών μεταξύ τους είναι πολύ καλές. «Υπέρ» αυτής της άποψης είναι οι άντρες, οι θεωρητικής κατεύθυνσης, οι γλωσσομαθείς και οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού καθηγητές. Αντίθετα, εκτός του σχολείου, οι σχέσεις των εφήβων περιορίζονται αισθητά και σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις ή δεν παρατηρείται στατιστική διαφοροποίηση, ή όπως στη γλωσσομάθεια και το φυλο, οι επιλογές κυμαίνονται στην τέταρτη βαθμίδα, δηλ. οι καθηγητές ή δεν είναι σίγουροι για το τι συμβαίνει εκτός του σχολικού χώρου ή δεν είναι ιδιαίτερα ευχαριστημένοι από τις μέχρι τότε διαπιστώσεις τους. Η εικόνα που σχηματίζεται σ' αυτήν την ερώτηση έρχεται εν μέρει να δικαιολογήσει τις απαντήσεις της προηγούμενης ερώτησης. Αυτοί δηλ οι καθηγητές που θεωρούσαν ότι υπάρχει πρόβλημα απομόνωσης στους νέους δε θεωρούν κατά πλειοψηφία ότι μέσα στο σχολείο υπάρχουν άριστες σχέσεις.

Αυτοαντίληψη

Όπως τονίστηκε στο θεωρητικό μέρος της εργασίας μας η αυτοαντίληψη του ατόμου στηρίζεται και σε όσα πιστεύει ότι οι άλλοι πιστεύουν γι' αυτό.

Ξεκινήσαμε λοιπόν από το ερώτημα 7 α. *«Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας»*

Ως προς τη μεταβλητή «φύλο», υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στους χαρακτηρισμούς

«Δημοκρατικό –αυταρχικό» (πίνακας 1), «Προοδευτικό-συντηρητικό» (πίνακας 2) «Ευαίσθητο-αδιάφορο» (πίνακας 3), «Ευγενικό-αγενή» (πίνακας 4), «Καλοπροαίρετο-κακοπροαίρετο» (πίνακας 5), «Υπομονετικό-ανυπόμονο» (πίνακας 6), παρατηρούμε μάλιστα ότι τα υποκείμενα σε ποσοστό πάνω από 80% βρίσκονται στη θετική πλευρά του πίνακα, ενώ λιγότεροι από 20% βρίσκονται στην αρνητική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

7 Πως θα κρίνατε τον εαυτό σας

Α α Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	8	57,1	24,2	6	42,9	12,8	14	100	17,5
2	11	50	33,3	11	50	23,4	22	100	27,5
3	4	30,8	12,1	9	69,2	19,1	13	100	16,3
4	8	44,4	24,2	10	55,6	21,3	18	100	22,5
5	1	12,5	3	7	87,5	14,9	8	100	10
6	1	25	3	3	75	6,4	4	100	5
Αυταρχικό 7	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6.6 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

7 Πως θα κρίνατε τον εαυτό σας

Α β Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	7	46,7	21,2	8	53,3	17	15	100	18,8
2	11	52,4	33,3	10	47,6	21,3	21	100	26,3
3	7	46,7	21,2	8	53,3	17	15	100	18,8
4	4	22,2	12,1	14	77,8	29,8	18	100	22,5
5	2	25	6,1	6	75	12,8	8	100	10
6	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
Συντηρητικό 7	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6.4 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

7 Πως θα κρίνατε τον εαυτό σας

Α γ Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	8	28,6	24,2	20	71,4	42,6	28	100	35
2	9	47,4	27,3	10	52,6	21,3	19	100	23,8
3	9	52,9	27,3	8	47,1	17	17	100	21,3
4	6	46,2	18,2	7	53,8	14,9	13	100	16,3
5	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
6									
Αδιάφορο 7	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4.0 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
7 Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας
Α δ Ευγενικό - αγενή

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	6	33,3	18,2	12	66,7	25,5	18	100	22,5
2	9	31	27,3	20	69	42,6	29	100	36,3
3	11	52,4	33,3	10	47,6	21,3	21	100	26,3
4	7	63,6	21,2	4	36,4	8,5	11	100	13,8
5	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
6									
Αγενή 7									
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,7 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
7 Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας
Α ε Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	12	41,4	36,4	17	58,6	36,2	29	100	36,3
2	9	39,1	27,3	14	60,9	29,8	23	100	28,8
3	9	50	27,3	9	50	19,1	18	100	22,5
4	1	12,5	3	7	87,5	14,9	8	100	10
5	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
6	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
Κακοπροαίρετο 7									
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,1 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
7 Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας
Α στ Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό 1	7	46,7	21,2	8	53,3	17	15	100	18,8
2	10	52,6	30,3	9	47,4	19,1	19	100	23,8
3	7	36,8	21,2	12	63,2	25,5	19	100	23,8
4	3	33,3	9,1	6	66,7	12,8	9	100	11,3
5	3	50	9,1	3	50	6,4	6	100	7,5
6	3	50	9,1	3	50	6,4	6	100	7,5
Ανυπόμονο 7	-	-	-	6	100	12,8	6	100	7,5
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
7 Πως θα κρίνατε τον εαυτό σας
Α ζ Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό	1	10	37	30,3	17	63	36,2	27	100	33,8
	2	10	45,5	30,3	12	54,5	25,5	22	100	27,5
	3	6	35,3	18,2	11	64,7	23,4	17	100	21,3
	4	5	45,5	15,2	6	54,5	12,8	11	100	13,8
	5	2	66,7	6,1	1	33,3	2,1	3	100	3,8
	6									
Τεμπέλη	7									
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,4 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
7 Πως θα κρίνατε τον εαυτό σας
Α η Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή	1	11	42,3	33,3	15	57,7	31,9	26	100	32,5
	2	5	31,3	15,2	11	68,8	23,4	16	100	20
	3	10	45,5	30,3	12	54,5	25,5	22	100	27,5
	4	5	41,7	15,2	7	58,3	14,9	12	100	15
	5	2	66,7	6,1	1	33,3	2,1	3	100	3,8
	6	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
Συμφεροντολόγο	7									
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 5 - P > 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «ειδικότητα» των υποκειμένων αξιοσημείωτο είναι ότι οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης κρίνουν τον εαυτό τους περισσότερο ως ευαίσθητο εφόσον την πρώτη βαθμίδα της αξιολογικής κλίμακας επέλεξε το 42,2% (N=19) από αυτούς Αντίθετα αυτήν την αξιολογική βαθμίδα επέλεξε το 25,7% (N=9) των εκπαιδευτικών της πρακτικής κατεύθυνσης Επίσης οι της θεωρητικής κατεύθυνσης 44,4% (N=20) αυτοαξιολογούνται ως περισσότερο ευγενικοί εφόσον το μεγαλύτερο ποσοστό από αυτους βρέθηκε στη δεύτερη βαθμίδα. Η πλειοψηφία των καθηγητών της πρακτικής κατεύθυνσης βρέθηκε στην τρίτη βαθμίδα με ποσοστό 31,4% (N=11).

Οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού θεωρούν τον εαυτό τους «δημοκρατικό» σε ποσοστό 20,6% (N=13), επιλέγοντας την πρώτη βαθμίδα, και οι κάτοχοι αντιπροσωπεύονται από ένα μόνο άτομο Πάντως, υπήρξαν πέντε άτομα που προτίμησαν την έκτη και έβδομη βαθμίδα από τους καθηγητές που δεν είχαν μεταπτυχιακό Εδώ σημειώνουμε ότι η ίδια εικόνα σχηματίζεται για όλες τις απαντήσεις του ερωτήματος, ενώ σε ελάχιστες

περιπτωσεις οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, από 1-2 άτομα, επέλεξαν την αρνητικό χαρακτηρισμό.

Οι γλωσσομαθείς ξεπερνούν τους μη γλωσσομαθείς μόνο στους χαρακτηρισμούς «ευγενικό» και «καλοπροαίρετο» κατά 12 περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

Ως προς την «ηλικία την καλύτερη εικόνα από όλες τις ηλικιακές ομάδες έχουν οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 36-40 ετών, αφού στους χαρακτηρισμούς π.χ. «ευαίσθητο» και «εργατικό» δίνουν διπλάσιο ποσοστό.

Οι αντρες εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι είναι περισσότερο από τις γυναίκες δημοκρατικοί προοδευτικοί και υπομονετικοί.

Στους πίνακες 9-16 που αναφέρονται στην ερώτηση «*Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας*», η πλειοψηφία των διδασκόντων βρέθηκε στη θετική πλευρά των πινάκων σε ποσοστό πάνω από 75% και στην αρνητική σε ποσοστό λιγότερο από 25%. Επομένως οι καθηγητές θεωρούν ότι οι μαθητές τους έχουν σχηματίσει γι' αυτούς θετική εικόνα τόσο για το έργο τους όσο και για την προσωπικότητά τους.

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» παρατηρούμε ότι στην άποψη «Προοδευτικό-συντηρητικό» υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά και ότι η πλειοψηφία των καθηγητών κρίνει τον εαυτό της θετικά τοποθετώντας τον στη θετική πλευρά του πίνακα σε ποσοστό 87%. Μονο το 13% των καθηγητών εμφανίζεται στην αρνητική πλευρά του πίνακα. Παρατηρήθηκαν επίσης στατιστικά σημαντικές διαφορές στους χαρακτηρισμούς «Ευγενικό-αγενη» «Καλοπροαίρετο-κακοπροαίρετο», «Εργατικό-τεμπέλη».

Οι καθηγητές των 25-35 ετών έχουν επιλέξει στον πίνακα 2 «προοδευτικός-συντηρητικός» σε μεγαλύτερο ποσοστό τη βαθμίδα 4 της κλίμακας δηλ. 33,3% (N=7), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 27.3% (N=6) τη βαθμίδα 4, ενώ οι 41 και άνω σε ποσοστό 29,7% (N=11) τη βαθμίδα 2.

Για το χαρακτηρισμό «ευαίσθητο-αδιάφορο», η πλειοψηφία των καθηγητών αυτοαξιολογείται θετικά σε ποσοστό πάνω από 95%. Λιγότερο από 5% των καθηγητών εμφανίζεται στην αρνητική πλευρά του πίνακα. Χαρακτηριστικό είναι ότι η πλειοψηφία των καθηγητων 36-40 ετων βρέθηκε σε ποσοστό 54,5% (N=12) στη βαθμίδα 1 αυτοχαρακτηριζόμενη ως «ευαίσθητη»

Στα ίδια επίπεδα κυμαίνεται και το υποερώτημα «Εργατικό-τεμπέλη» καθώς οι καθηγητές εμφανίζονται στη θετική πλευρα του πίνακα σε ποσοστό πάνω από 95%. Μόνο το 4% των υποκειμένων βρίσκεται στην αρνητική πλευρά. Οι καθηγητές των 25-35 ετών έχουν επιλέξει σε μεγαλύτερο ποσοστό τη βαθμίδα 1 της κλίμακας δηλαδή σε ποσοστό 33,3% (N=7), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 50% (N=11) τη βαθμίδα 1, ενώ οι 41 και πάνω σε ποσοστό 32.4% (N=12) τη βαθμίδα 2.

Η κατοχή ή όχι «μεταπτυχιακού τίτλου» σπουδών επηρεάζει ως εξής τις απόψεις των εκπαιδευτικών. Εκτός από τον πίνακα 9 **«Δημοκρατικό-αυταρχικό»** στον οποίο δεν παρατηρήθηκε στατιστική σημαντικότητα, στους υπόλοιπους πίνακες παρατηρούνται στατιστικά σημαντικές διαφορές. Όσοι δεν έχουν μεταπτυχιακές σπουδές δεν επέλεξαν την τελευταία βαθμίδα της κλίμακας ή επέλεξαν μια βαθμίδα λιγότερη από αυτές που επέλεξαν οι κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων. Πράγμα που σημαίνει ότι έχουν για τον εαυτό τους καλύτερη εικόνα από αυτούς που έχουν αποκτήσει ένα επιπλέον πτυχίο πέραν των βασικών πανεπιστημιακών σπουδών.

Ως προς τη μεταβλητή «γλωσσομάθεια», προσοχή δόθηκε στον πίνακα 10 στον οποίο παρατηρείται ότι οι καθηγητές που δε γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα επιλέγουν μέχρι και τη βαθμίδα 4 της κλίμακας αξιολόγησης, ενώ αυτοί που γνωρίζουν σε ποσοστό 12,9% (N=8) και σε ποσοστό 6,5% (N=4) επιλέγουν αντίστοιχα τις βαθμίδες 5 και 6 και επομένως συνεπάγεται ότι είναι λιγότερο προοδευτικοί. Στον πίνακα 14, για το χαρακτηρισμό «Υπομονετικό-ανυπόμονο» παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση. Οι μη κάτοχοι διπλώματος ξένων γλωσσών δεν επέλεξαν τις βαθμίδες 1, 5 και 7 της κλίμακας αξιολόγησης. Διαφορά υπήρξε στην τρίτη βαθμίδα στην οποία οι μη γνωρίζοντες μια ξένη γλώσσα την επέλεξαν σε ποσοστό 5,6%, αντίθετα με τους γλωσσομαθείς που την επέλεξαν σε ποσοστό 29%.

Στη μεταβλητή «ειδικότητα» οι της θεωρητικής κατεύθυνσης προηγούνται της θετικής κατά πέντε περίπου ποσοστιαίες μονάδες στους χαρακτηρισμούς «προοδευτικός» και «ευαίσθητος».

Οι άντρες εκπαιδευτικοί υπερτερούν των γυναικών ως προς τους χαρακτηρισμούς «δημοκρατικός», «καλοπροαίρετος» και «ανιδιοτελής».

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
7 Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β α Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	8	61,5	24,2	5	38,5	10,6	13	100	16,3
2	3	25	9,1	9	75	19,1	12	100	15
3	8	53,3	24,2	7	46,7	14,9	15	100	18,8
4	6	28,6	18,2	15	71,4	31,9	21	100	26,3
5	5	35,7	15,2	9	64,3	19,1	14	100	17,5
6	3	75	9,1	1	25	2,1	4	100	5
Αυταρχικό 7	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
$x2 = 8.5$ - DF = 6 - $P < 0.05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
7 Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	4	44,4	12,1	5	55,6	10,6	9	100	11,3
2	10	52,6	30,3	9	47,4	19,1	19	100	23,8
3	8	47,1	24,2	9	52,9	19,1	17	100	21,3
4	5	22,7	15,2	17	77,3	36,2	22	100	27,5
5	4	50	12,1	4	50	8,5	8	100	10
6	1	25	3	3	75	6,4	4	100	5
Συντηρητικό 7	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
7 Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β γ. Ευαίσθητο - αδιαφορο

Βαθμός συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	6	33,3	18,2	12	66,7	25,5	18	100	22,5
2	5	41,7	15,2	7	58,3	14,9	12	100	15
3	9	42,9	27,3	12	57,1	25,5	21	100	26,3
4	11	42,3	33,3	15	57,7	31,9	26	100	32,5
5	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
6	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
Αδιαφορο 7									
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4,0 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
7 Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β δ. Ευγενικο - αγενή

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	4	26,7	12,1	11	73,3	23,4	15	100	18,8
2	10	41,7	30,3	14	58,3	29,8	24	100	30
3	6	37,5	18,2	10	62,5	21,3	16	100	20
4	10	45,5	30,3	12	54,5	25,5	22	100	27,5
5	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
6	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
Αγενή 7									
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5,8 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
7 Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β ε Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο	1	12	52,2	36,4	11	47,8	23,4	23	100	28,8
	2	8	38,1	24,2	13	61,9	27,7	21	100	26,3
	3	7	46,7	21,2	8	53,3	17	15	100	18,8
	4	6	31,6	18,2	13	68,4	27,7	19	100	23,8
	5	-	-	-	2	100	4,3	2	100	2,5
	6									
Κακοπροαίρετο	7									
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 4 - P < 0,05

Στον πίνακα 14, παρατηρούμε ότι οι γυναίκες σε ποσοστό 6,4% (N=3) επέλεξαν και την έβδομη βαθμίδα της κλίμακας επιλογής θεωρώντας προφανώς τον εαυτό τους λιγότερο υπομονετικό από τους άνδρες που επιλέγουν μέχρι τη βαθμίδα 6 της κλίμακας. Στο χαρακτηρισμό «Υπομονετικό-ανυπόμονο», η πλειοψηφία βρέθηκε επίσης στη θετική πλευρά του πίνακα, δηλ. σε ποσοστό 85% και στην αρνητική σε ποσοστό 15%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
7 Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β στ Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό	1	2	25	6,1	6	75	12,8	8	100	10
	2	12	54,5	36,4	10	45,5	21,3	22	100	27,5
	3	7	50	21,2	7	50	14,9	14	100	17,5
	4	7	29,2	21,2	17	70,8	36,2	24	100	30
	5	3	60	9,1	2	40	4,3	5	100	6,3
	6	2	50	6,1	2	50	4,3	4	100	5
Ανυπόμονο	7	-	-	-	3	100	6,4	3	100	3,8
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,3 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
7 Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β ζ Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό 1	9	39,1	27,3	14	60,9	29,8	23	100	28,8
2	13	56,5	39,4	10	43,5	21,3	23	100	28,8
3	6	40	18,2	9	60	19,1	15	100	18,8
4	5	29,4	15,2	12	70,6	25,5	17	100	21,3
5	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
6	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
Τεμπέλη 7									
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,6 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
7 Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας
Β η Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή 1	11	44	33,3	14	56	29,8	25	100	31,3
2	10	47,6	30,3	11	52,4	23,4	21	100	26,3
3	6	46,2	18,2	7	53,8	14,9	13	100	16,3
4	5	27,8	15,2	13	72,2	27,7	18	100	22,5
5	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
6	-	-	-	2	100	4,3	2	100	2,5
Συμφεροντολόγο 7									
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,7 - DF = 5 - P < 0,05

Ως προς την ερώτηση 7 γ. *«Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας»*

Οι ίδιες παρατηρήσεις, που αναφέρθηκαν και στις δυο προηγούμενες κρίσεις των καθηγητών για το πρόσωπό τους, ισχύουν και εδώ. Όλοι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι οι συνάδελφοί τους σε ποσοστό πάνω από 85% τους κρίνουν θετικά. Αντίθετη άποψη έχουν σε ποσοστό λιγότερο από 15%.

Αναφέρεται ότι οι περισσότεροι από τους άνδρες, ως προς τη μεταβλητή «φύλο», εκριναν ότι οι συνάδελφοί τους αξιολογούν στη βαθμίδα 2 με τα ακόλουθα ποσοστά αναλογα την περίπτωση προοδευτικότητα σε ποσοστό 36,4% (N=12), ευαισθησία 39,4% (N=13), ευγένεια 36,4% (N=12), καλή προαίρεση στις πράξεις τους 36,4% (N=12), υπομονή 27,3% (N=9). Στη βαθμίδα 3 τους αξιολογούν ως προς την ανιδιοτέλεια σε ποσοστό 27,3% (N=9).

Αντίστοιχα οι περισσότερες από τις γυναίκες έκριναν ότι οι συνάδελφοί τους τις αξιολογούν στη βαθμίδα 3 και 4 ως προς την προοδευτικότητα σε ποσοστό 29,8% (N=14),

στη βαθμίδα 4 ως προς την ευαισθησία σε ποσοστό 27,7% (N=13), στη βαθμίδα 2 ως προς την ευγένεια σε ποσοστό 31,9% (N=15), στη βαθμίδα 4 ως προς την καλή προαίρεση στις πράξεις τους σε ποσοστό 27,7% (N=13), την υπομονή σε ποσοστό 36,2 % (N=17) και στη βαθμίδα 3 ως προς την ανιδιοτέλεια σε ποσοστό 27,7% (N=13).

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
7 Πως θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:
Γ α Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	8	50	24,2	8	50	17	16	100	20
2	8	47,1	24,2	9	52,9	19,1	17	100	21,3
3	6	46,2	18,2	7	53,8	14,9	13	100	16,3
4	9	40,9	27,3	13	59,1	27,7	22	100	27,5
5	1	12,5	3	7	87,5	14,9	8	100	10
6	1	33,3	3	2	66,7	4,3	3	100	3,8
Αυταρχικό 7	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4.3 - DF = 6 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
7 Πως θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας
Γ β Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμος συμφωνιας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	5	50	15,2	5	50	10,6	10	100	12,5
2	12	54,5	36,4	10	45,5	21,3	22	100	27,5
3	6	30	18,2	14	70	29,8	20	100	25
4	6	30	18,2	14	70	29,8	20	100	25
5	2	50	6,1	2	50	4,3	4	100	5
6	1	33,3	3	2	66,7	4,3	3	100	3,8
Συντηρητικό 7	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5.6 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
7 Πως θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας
Γ γ Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	5	29.4	15,2	12	70,6	25,5	17	100	21,3
2	13	56,5	39,4	10	43,5	21,3	23	100	28,8
3	4	30,8	12,1	9	69,2	19,1	13	100	16,3
4	8	38,1	24,2	13	61,9	27,7	21	100	26,3
5	2	50	6,1	2	50	4,3	4	100	5
6	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
Αδιάφορο 7									
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4.0 - DF = 5 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
7 Πως θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας
Γ δ Ευγενικο - αγενη

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	9	42,9	27,3	12	57,1	25,5	21	100	26,3
2	12	44,4	36,4	15	55,6	31,9	27	100	33,8
3	7	50	21,2	7	50	14,9	14	100	17,5
4	2	13,3	6,1	13	86,7	27,7	15	100	18,8
5	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
6	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
Αγενή 7									
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 9.6 - DF = 5 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
7 Πως θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας
Γ ε Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	8	47,1	24,2	9	52,9	19,1	17	100	21,3
2	12	50	36,4	12	50	25,5	24	100	30
3	8	40	24,2	12	60	25,5	20	100	25
4	3	18,8	9,1	13	81,3	27,7	16	100	20
5	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
6	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
Κακοπροαίρετο 7									
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 7.9 - DF = 5 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 22
7 Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας
Γ στ Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό	1	6	40	18,2	9	60	19,1	15	100	18,8
	2	9	47,4	27,3	10	52,6	21,3	19	100	23,8
	3	8	61,5	24,2	5	38,5	10,6	13	100	16,3
	4	7	29,2	21,2	17	70,8	36,2	24	100	30
	5	2	40	6,1	3	60	6,4	5	100	6,3
	6	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
Ανυπόμονο	7	-	-	-	2	100	4,3	2	100	2,5
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5.4 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 23
7 Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας
Γ ζ Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό	1	9	40,9	27,3	13	59,1	27,7	22	100	27,5
	2	8	38,1	24,2	13	61,9	27,7	21	100	26,3
	3	6	50	18,2	6	50	12,8	12	100	15
	4	8	34,8	24,2	15	65,2	31,9	23	100	28,8
	5	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
	6	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
Τεμπέλη	7									
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.7 - DF = 5 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 24
7 Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας
Γ η Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή	1	10	40	30,3	15	60	31,9	25	100	31,3
	2	8	57,1	24,2	6	42,9	12,8	14	100	17,5
	3	9	40,9	27,3	13	59,1	27,7	22	100	27,5
	4	4	26,7	12,1	11	73,3	23,4	15	100	18,8
	5	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
	6	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
Συμφεροντολόγο	7	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7.0 - DF = 6 - P < 0.05

Σε ό,τι αφορά στη μεταβλητή «μεταπτυχιακό» όσοι εκπαιδευτικοί δεν έχουν μεταπτυχιακές σπουδές παρατηρήθηκε ότι θεωρούν τον εαυτό τους εργατικό και

σταμάτησαν την επιλογή τους μέχρι την τέταρτη κλίμακα, ενώ οι καθηγητές που έχουν σταμάτησαν στην έκτη κλίμακα αξιολόγησης.

Η μεταβλητή «ειδικότητα» δίνει τα ακόλουθα στοιχεία: **Μέτρια προοδευτικό** θεωρούν ότι είναι οι θεωρητικής κατεύθυνσης εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 31,1% (N=14), ενώ οι της πρακτικής σε υψηλότερο ποσοστό 31,4% (N=11) βρέθηκαν στη δεύτερη βαθμίδα. Τις ίδιες παρατηρήσεις κάνουμε και για την κρίση «ευαίσθητος-αδιάφορος». Στην περίπτωση όμως του «ευγενικού-αγενή» και «εργατικού-τεμπέλη» μόνον οι της πρακτικής κατεύθυνσης βρέθηκαν στην αρνητική πλευρά των πινάκων. Τέλος, στην υποερώτηση «ανιδιοτελής-συμφεροντολόγος» οι της πρακτικής κατεύθυνσης απάντησαν σε ποσοστό 5,7% (N=2) και 2,9% (N=1) και στις βαθμίδες 6 και 7 αντίστοιχα.

Ως προς την «ηλικία» των εκπαιδευτικών παρατηρήθηκε ότι οι 36-40 ετών είναι περισσότερο επιεικείς στους χαρακτηρισμούς «δημοκρατικός», «ευαίσθητος», «υπομονετικός», «εργατικός», ενώ σε όλες τις άλλες περιπτώσεις προηγούνται οι εκπαιδευτικοί 41 και πάνω ετών.

Είναι χαρακτηριστικό ότι κανείς από τους γλωσσομαθείς καθηγητές σ' όλα τα υποερωτήματα δεν επέλεξε την έβδομη βαθμίδα της κλίμακας που κρίνεται ως η πλέον αρνητική. Αυτό δεν ισχύει όσον αφορά στους εκπαιδευτικούς που δε γνωρίζουν ξένες γλώσσες.

Τελειώνοντας θα ήτα χρήσιμο να ανακεφαλαιώσουμε τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε για να καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα για την αυτοαντίληψη των διδασκόντων στα ελληνικά σχολεία. Αποδεικνύεται λοιπόν ότι οι εκπαιδευτικοί του δείγματός μας έχουν σχηματίσει για τον Εαυτό τους εικόνα ιδιαίτερα ικανοποιητική. Θεωρούν ότι αντεπεξέρχονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο σε όλες τους τις υποχρεώσεις με την απαιτούμενη συναίσθηση ευθύνης αλλά και με την ανάλογη ευαισθησία που θεωρείται απαραίτητη για τη διεκπεραίωση του δύσκολου έργου τους. Επιπλέον πιστεύουν ότι τόσο οι μαθητές τους όσο και οι συνάδελφοί τους δεν έχουν έρεισμα για να διαμαρτυρηθούν για τη συμπεριφορά τους καθώς η καθημερινή επαφή μαζί τους χαρακτηρίζεται από άψογη συνεργασία.

Στην πρώτη περίπτωση οι καθηγητές σε ποσοστό περίπου 80% βρέθηκαν στη θετική πλευρά της αξιολογικής κλίμακας, ενώ ακόμη καλύτερη είναι η εικόνα για τους ακόλουθους εκπαιδευτικούς, αφού συγκέντρωσαν τα μεγαλύτερα ποσοστά σε κάθε χαρακτηρισμό.

Δημοκρατικοί είναι κατά πλειοψηφία οι καθηγητές ανδρικού φύλου. **Προοδευτικοί** οι άνδρες, ηλικίας 41 ετών και πάνω, ενώ οι δύο άλλες ηλικιακές ομάδες βρέθηκαν στην τεταρτη βαθμίδα του πίνακα. **Ευαίσθητοι** οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης, ηλικίας 36-40 ετών. **Ευγενικοί** αυτοχαρακτηρίζονται κυρίως οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνση και οι γλωσσομαθείς. **Καλόπιστοι** οι γλωσσομαθείς. **Υπομονετικοί** οι άνδρες καθηγητές. **Εργατικοί** οι γλωσσομαθείς ηλικίας 36 ετών. Σε όλες

τις παραπάνω περιπτώσεις οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό έδωσαν καλύτερα αποτελέσματα από αυτούς που διαθέτουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών.

Στη δεύτερη περίπτωση (ποσοστό θετικών απαντήσεων 75%) που αναφέρεται στην αντίληψη των μαθητών για τους εκπαιδευτικούς που πήραν μέρος στην έρευνά μας, τα αποτελέσματα ήταν τα εξής:

Δημοκρατικοί και **Ανιδιοτελείς** είναι κατά πλειοψηφία οι καθηγητές ανδρικού φύλου. **Προοδευτικοί** είναι οι άνδρες, ηλικίας 25-35 ετών που διδάσκουν μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης και δεν είναι γλωσσομαθείς. **Ευαίσθητοι** αξιολογούνται οι εκπαιδευτικοί από τους μαθητές τους στην περίπτωση που διδάσκουν μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης και έχουν ηλικία 36-40 ετών. **Καλόπιστοι** είναι οι εκπαιδευτικοί ανδρικού φύλου. **Υπομονετικοί** είναι περισσότερο από τις γυναίκες οι άνδρες καθηγητές και οι οποίοι επιπλέον είναι γλωσσομαθείς. **Εργατικοί** είναι αυτοί που έχουν ηλικία 36-40 ετών. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό έδωσαν καλύτερα αποτελέσματα από αυτούς που διαθέτουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών.

Στην τρίτη περίπτωση, κατά τη γνώμη πάντα των εκπαιδευτικών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, η πλειοψηφία (σε ποσοστό 85%) θεωρεί ότι οι συνάδελφοί τους έχουν διαμορφώσει άριστη εικόνα γι' αυτούς. Στις μικρές διαφοροποιήσεις που παρατηρήθηκαν έχουμε τη δυνατότητα να διαπιστώσουμε ότι κάποιοι από τους ερωτηθέντες καθηγητές έδωσαν ακόμη καλύτερη εικόνα κι αυτοί είναι οι εξής:

Δημοκρατικοί είναι οι καθηγητές που είχαν ηλικία 36 ετών. **Προοδευτικοί** οι άνδρες, ηλικίας 41 ετών και πάνω, πρακτικής κατεύθυνσης. **Ευαίσθητοι** οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν μαθήματα πρακτικής κατεύθυνσης, ηλικίας 36-40 ετών. **Ευγενικοί** αυτοχαρακτηρίζονται κυρίως οι καθηγητές ανδρικού φύλου, θεωρητικής κατεύθυνσης και αυτοί που έχουν ηλικία 41 ετών και πάνω. **Καλόπιστοι** οι άνδρες που έχουν ηλικία 41 ετών και πάνω. **Υπομονετικοί** οι άνδρες καθηγητές, 36-40 ετών. **Εργατικοί** οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού, ηλικίας 36 ετών **Ανιδιοτελείς** οι άνδρες ηλικίας 41 και πάνω ετών. Σε ορισμένες αρνητικές απαντήσεις οι εκπαιδευτικοί πρακτικής κατεύθυνσης (αγενείς-τεμπέληδες) και οι μη γλωσσομαθείς (ανιδιοτελείς) είναι οι μόνοι που έδωσαν αρνητική εικόνα για τον εαυτό τους.

Μπορούμε λοιπόν να πούμε ότι οι γυναίκες δεν έχουν τόσο άψογη εικόνα, όπως οι άνδρες, για τον εαυτό τους και για το πώς τις βλέπουν οι άλλοι. Επίσης οι της θεωρητικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς και ηλικίας 36-40 ετών δίνουν για τον εαυτό τους περισσότερους επαίνους. Ως προς την προοδευτικότητα προηγούνται, όπως είναι φυσικό, οι πιο νέοι και στην ανιδιοτέλεια οι μεγαλύτεροι. Χαρακτηριστικό επίσης είναι ότι όσοι έχουν μεταπτυχιακό λόγω της κούρασης, της απογοήτευσης ή των αυξημένων απαιτήσεων από τον εαυτό τους δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι. Αντίστοιχα αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό θεωρούν ότι διατηρούν άριστες σχέσεις με τους μαθητές τους.

2.4.2.2. Αξίες

Οικογενειακές αξίες

Οι αξίες που έχουν οι εκπαιδευτικοί για την οικογένεια και τους οικογενειακούς δεσμούς έγινε δυνατό να εξιχνιασθούν μέσω των ακόλουθων ερωτήσεων:

Στην ερώτηση 8. *«Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων»* παρατηρήθηκαν τα εξής

Στον πίνακα 25 α «Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες» οι καθηγητές σε ποσοστό 22,5% είναι στην αρνητική πλευρά του πίνακα, σε αντίθεση με το 77,5% που βρέθηκε στη θετική

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
α. Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	2	66,7	6,1	1	33,3	2,1	3	100	3,8
	2	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
	3	9	69,2	27,3	4	30,8	8,5	13	100	16,3
	4	9	37,5	27,3	15	62,5	31,9	24	100	30
	5	1	10	3	9	90	19,1	10	100	12,5
	6	5	31,3	15,2	11	68,8	23,4	16	100	20
Υπερ	7	6	50	18,2	6	50	12,8	12	100	15
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,2 - DF = 6 - P < 0,05

Περισσότερο συντηρητικοί είναι οι άνδρες αφού στην έβδομη βαθμίδα του πίνακα το ποσοστό τους είναι 18,2% (N=6) έναντι του 12,8% (N=6) των γυναικών.

Οι νεότεροι και μεγαλύτεροι καθηγητές με παρόμοιο ποσοστό 19% (N=4) και 16,2% (N=6) αποτελούν την πιο συντηρητική ομάδα εν αντιθέσει με τους καθηγητές ηλικίας 36-40 ετών που έχουν ποσοστό στην έβδομη βαθμίδα του πίνακα 9,1% (N=20).

Όσοι εκπαιδευτικοί δεν έχουν μεταπτυχιακό σε ποσοστό 15,9% (N=10), έναντι του 11,8% (N=2) όσων έχουν, επέλεξαν την έβδομη βαθμίδα του πίνακα. Οι ίδιοι μάλιστα σε ποσοστό 4,8% (N=3) επέλεξαν και την πρώτη βαθμίδα που είναι κατά της παραδοσιακής οικογένειας. Οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης σε ποσοστό διπλάσιο περίπου δηλ 20% (N=90) είναι πιο συντηρητικοί από τους καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης.

Στον πίνακα 28 δ «Υπακοή των παιδιών στους γονείς». Το 83,5% είναι «υπέρ» της άποψης και το 16,5% είναι «κατά». Τρεις καθηγητές ανδρικού φύλου επέλεξαν τις δυο

βαθμίδες της κλίμακας αξιολόγησης 1 και 2 σε ποσοστό 3% (N=1) και 6,1% (N=2) αντίστοιχα, ενώ οι γυναίκες ξεκινούν από τη βαθμίδα 3 και μετά.

Κατά την ανάλυση διακύμανσης η τιμή F 0,03 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Σε συνολικό Μ.Ο. 4,86 στα 80 υποκείμενα βρέθηκε ότι οι 47 γυναίκες είχαν Μ.Ο. 5,14 και οι 33 άνδρες είχαν Μ.Ο. 4,45. Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των γυναικών υπερβαίνει κατά 15% το Μ.Ο. των ανδρών και κατά 5% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.6).

Ως προς τη μεταβλητή «γλωσσομάθεια» δεν επιλέχτηκε η βαθμίδα 3 από τους μη γλωσσομαθείς και η βαθμίδα 1 από τους γλωσσομαθείς. Στην τέταρτη βαθμίδα οι κάτοχοι μεταπτυχιακού αποτελούν την πλειοψηφία με διπλάσιο ποσοστό δηλ 38,9% (N=7) από αυτούς που δεν έχουν. Στην έβδομη βαθμίδα προηγούνται κατά οχτώ περίπου ποσοστιαίες μονάδες οι μη γλωσσομαθείς. Ως προς τη μεταβλητή «ειδικότητα» παρατηρείται ό,τι και στον πίνακα 25.

ΠΙΝΑΚΑΣ 28

8 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
δ Υποκοή των παιδιών στους γονείς

Βαθμός συμφωνίας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	1	100	3	-	-	-	1	100	1,3
	2	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
	3	5	50	15,2	5	50	10,6	10	100	12,5
	4	11	50	33,3	11	50	23,4	22	100	27,5
	5	5	29,4	15,2	12	70,6	25,5	17	100	21,3
	6	5	33,3	15,2	10	66,7	21,3	15	100	18,8
Υπέρ	7	4	30,8	12,1	9	69,2	19,1	13	100	16,3
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,2 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

8 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
στ Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

Βαθμός συμφωνίας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1									
	2	2	50	6,1	2	50	4,3	4	100	5
	3	3	33,3	9,1	6	66,7	12,8	9	100	11,3
	4	10	43,5	30,3	13	56,5	27,7	23	100	28,8
	5	4	28,6	12,1	10	71,4	21,3	14	100	17,5
	6	10	50	30,3	10	50	21,3	20	100	25
Υπέρ	7	4	40	12,1	6	60	12,8	10	100	12,5
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 5 - P > 0,05

Στον παραπάνω πίνακα 30, στην άποψη «μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη» η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα σε ποσοστό 83,5%, ενώ στην αρνητική βρέθηκε ποσοστό 16,5% Κανείς δεν επέλεξε την πρώτη αρνητική βαθμίδα της κλίμακας.

Στην έβδομη βαθμίδα κανείς από τους κατόχους μεταπτυχιακού δεν επέλεξε την έβδομη βαθμίδα, ενώ αυτοί που δεν έχουν σε ποσοστό 15,9% (N=10). Ως προς τη μεταβλητή «ειδικοτητα» παρατηρείται ό,τι και στον πίνακα 25.

ΠΙΝΑΚΑΣ 33
8 Σε ποιο βαθμο ειστε υπερ ή κατά των παρακατω απόψεων:
θ Τα παιδια να ειναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
	2	2	40	6,1	3	60	6,4	5	100	6,3
	3	8	61,5	24,2	5	38,5	10,6	13	100	16,3
	4	8	32	24,2	17	68	36,2	25	100	31,3
	5	2	25	6,1	6	75	12,8	8	100	10
	6	5	50	15,2	5	50	10,6	10	100	12,5
Υπέρ	7	8	44,4	24,2	10	55,6	21,3	18	100	22,5
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5,0 - DF = 6 - P < 0 05

«Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους», στον πίνακα 33, η πλειοψηφία των καθηγητών βρίσκεται στη θετική πλευρά των πινάκων σε ποσοστό πάνω από 76%, πραγμα που σημαινει ότι είναι «υπέρ» της παραπάνω άποψης. Οι υπόλοιποι καθηγητές σε ποσοστό πάνω από 24% εμφανίζονται στην αρνητική πλευρά του πίνακα πραγμα που σημαινει ότι είναι «κατά». Στην τέταρτη βαθμίδα του πίνακα οι άντρες δίνουν ποσοστό 24,2% (N=8) και οι γυναίκες 36,2% (N=17). Σε διπλάσιο περίπου ποσοστό 25,4% (N=16) οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό επέλεξαν την έβδομη βαθμίδα από αυτους που εχουν.

Όσο αυξάνεται η ηλικία των εκπαιδευτικών τόσο μειώνεται και το ποσοστό των απόψεων που είναι υπέρ της ανεξαρτησίας των παιδιών από τη γνώμη των γονέων. Προσοχή δόθηκε στο γεγονος ότι κανείς από τους μη γνωρίζοντες μια ξένη γλώσσα δε σημειωσε τη βαθμίδα 1 και τη βαθμίδα 2 της κλίμακας, ενώ 6 άτομα συνολικά σε ποσοστό 9,7% από αυτούς που γνωρίζουν βρέθηκαν στις βαθμίδες αυτές. Στην έβδομη βαθμίδα προηγουνται οι μη γλωσσομαθείς των υπολοίπων κατά 13 περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

Καταλήγουμε επομένως ότι η πλειοψηφία των καθηγητών, ανεξάρτητα από το αν η αποψη ήταν υπερ ή κατά μιας περισσότερο ή λιγότερο προοδευτικής πρότασης, επέλεξε τη θετική βαθμίδα του πίνακα σε ποσοστά που ξεπερνούν το 75%.

Για την παραδοσιακή οικογένεια οι εκπαιδευτικοί ανδρικού φύλου, ηλικίας 25-30 και 41 και πάνω ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης, χωρίς μεταπτυχιακό είναι υπέρμαχοι.

Για την υπακοή των παιδιών θετική άποψη έχουν οι μη γλωσσομαθείς και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης. Στην αντίθετη θέση βρίσκονται οι γλωσσομαθείς και τρεις άνδρες. Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μη κάτοχοι βρίσκονται στην τέταρτη βαθμίδα και επομένως είναι οι περισσότερο ουδέτεροι.

Το ποσοστό των καθηγητών που δεν έχουν μεταπτυχιακό και διδάσκουν μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης δειχνει ότι είναι «υπέρ» μιας φιλελεύθερης οικογένειας.

Τέλος, την ανεξαρτησία των παιδιών θεωρούν θετική όσοι εκπαιδευτικοί δεν έχουν μεταπτυχιακό, είναι 25-30 ετών και δε γνωρίζουν ξένες γλώσσες. Πιο συντηρητικοί είναι οι καθηγητές που έχουν ηλικία 41 και πάνω ή είναι γλωσσομαθείς (έξι συνολικά άτομα).

Στον επόμενο πίνακα 43, ερώτηση 10, *«Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας»* δόθηκε προσοχή στην επιλογή οικογενειακά προβλήματα που συγκέντρωσαν το μεγαλύτερο ποσοστό 38,8%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 43
10 Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικά	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
Υγείας	-	-	-	4	100	8,5	4	100	5
Οικογενειακά	11	35,5	33,3	20	64,5	42,6	31	100	38,8
Υπερβολική χρήση τσιγάρων-ποτού	-	-	-	2	100	4,3	2	100	2,5
Μειωμένες εκπαιδευτικές δυνατότητες	9	47,4	27,3	10	52,6	21,3	19	100	23,8
Βίαιη συμπεριφορά-επιθετικότητα	3	75	9,1	1	25	2,1	4	100	5
Κοινωνική απομόνωση	5	62,5	15,2	3	37,5	6,4	8	100	10
Χρήση ναρκωτικών	2	25	6,1	6	75	12,8	8	100	10
Αδυναμία σύναψης στενών φιλικών σχέσεων-δεσμών	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,1 - DF = 6 - P < 0,05

Τα οικογενειακά προβλήματα θεωρούν σημαντικά οι γυναίκες εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 42,6% (N=20), ενώ οι άντρες σε ποσοστό 33,3% (N=11). Οι καθηγητές που έχουν μεταπτυχιακό σε ποσοστό 41,3% (N=26) έναντι αυτών που δεν έχουν σε ποσοστό 29,4% (N=5). Οι μεγαλύτεροι ως προς την ηλικία σε ποσοστό 40,5% (N=15), ενώ έπονται οι 25-35 ετών σε ποσοστό 42,9% (N=9) και τέλος οι 36-40 σε ποσοστό 31,8% (N=7).

Επομένως οι γυναίκες, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, οι μεγαλύτεροι στην ηλικία αξιολογούν περισσότερο από τους υπόλοιπους καθηγητές τα προβλήματα που δημιουργούνται μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον.

Ηθικές αξίες

Ως προς τις αξίες και μάλιστα τις ηθικές η επισκόπηση των δεδομένων έδωσε τα ακόλουθα στοιχεία:

ΠΙΝΑΚΑΣ 27
8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων
γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

Βαθμός συμφωνίας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	2	33.3	6.1	4	66,7	8,5	6	100	7,5
	2	3	33,3	9.1	6	66,7	12,8	9	100	11,3
	3	6	50	18,2	6	50	12,8	12	100	15
	4	8	44.4	24,2	10	55,6	21,3	18	100	22,5
	5	6	37,5	18,2	10	62,5	21,3	16	100	20
	6	3	33,3	9.1	6	66,7	12,8	9	100	11,3
Υπέρ	7	5	50	15,2	5	50	10,6	10	100	12,5
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1.4 - DF = 6 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων
η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

Βαθμός συμφωνίας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	7	38,9	21,2	11	61,1	23,4	18	100	22,5
	2	5	35,7	15,2	9	64,3	19,1	14	100	17,5
	3	8	47.1	24,2	9	52,9	19,1	17	100	21,3
	4	7	41,2	21,2	10	58,8	21,3	17	100	21,3
	5	4	50	12,1	4	50	8,5	8	100	10
	6	2	50	6,1	2	50	4,3	4	100	5
Υπέρ	7	-	-	-	2	100	4,3	2	100	2,5
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2.2 - DF = 6 - P > 0.05

«Κατά» των παραδοσιακών ηθικών αρχών τοποθετούνται οι καθηγητές με ποσοστό 35% και «υπέρ» με ποσοστό 65%.

Πολύ μεγάλο ποσοστό των εκπαιδευτικών 82,5% βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πινακα όσον αφορά τους ελαστικότερους ηθικούς κανόνες, σε σχέση μ' αυτούς που βρέθηκαν στη θετική σε ποσοστό 17,5%.

Ως προς τη μεταβλητή «φύλο» δεν παρατηρήθηκαν στατιστικές διαφοροποιήσεις.
Οι καθηγητές που έχουν ηλικία 36-40 ετών δεν επέλεξαν την πρώτη και δεύτερη βαθμίδα της κλίμακας για τους ελαστικότερους ηθικούς κανόνες, ενώ η πλειοψηφία αυτής της ηλικιακής ομάδας βρέθηκε στη βαθμίδα 4 σε ποσοστό 45,5% (N=10).

Ως προς τη μεταβλητή «μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών»

Για τις παραδοσιακές ηθικές αρχές η πλειοψηφία όσων δεν έχουν μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών βρέθηκε στην τέταρτη βαθμίδα της κλίμακας. Αυτό δεν ισχύει για την πλειοψηφία των καθηγητών που είναι κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων οι οποίοι επέλεξαν την πέμπτη βαθμίδα της κλίμακας. Στην ερώτηση «Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες» όσοι δε διαθέτουν μεταπτυχιακό επέλεξαν την πρώτη βαθμίδα είναι δηλ. απόλυτα αρνητικοί στην έλλειψη ηθικής τάξης σε ποσοστό 25,4% (N=16). Αντίθετα αυτοί που έχουν βρέθηκαν κατά πλειοψηφία στην τέταρτη βαθμίδα της κλίμακας αξιολόγησης σε ποσοστό 35,3% (N=6). Αξιόλογο στοιχείο πάντως είναι ότι αυτοί που έχουν μεταπτυχιακό δεν επέλεξαν ούτε την έκτη ούτε την έβδομη βαθμίδα της κλίμακας, ενώ αυτοί που έχουν σε συνολικό ποσοστό 9,5% (N=6).

Η μεταβλητή «Ειδικότητα των υποκειμένων» δίνει τα ακόλουθα στοιχεία:
Αυτοί που είναι πρακτικής κατεύθυνσης επιλέγουν τις παραδοσιακές ηθικές αρχές σε μέτριο βαθμό, καθώς η πλειοψηφία βρίσκεται στην τρίτη ως πέμπτη βαθμίδα. Οι της θεωρητικής, αντίθετα, επιλέγουν σε ίδια περίπου ποσοστά όλες τις βαθμίδες της κλίμακας.
Προσοχή δόθηκε στο γεγονός ότι κανείς από τους μη γνωρίζοντες μια ξένη γλώσσα δε σημείωσε τη βαθμίδα 7 της κλίμακας στον πίνακα 32 η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες,. Ενώ στον πίνακα 27 γ «Παραδοσιακές ηθικές αρχές» δεν επιλέχτηκε η βαθμίδα 6 από τους γλωσσομαθείς
Ανακεφαλαιώνουμε τονίζοντας ότι οι παραδοσιακές ηθικές αρχές αντιπροσωπεύουν τους εκπαιδευτικούς σε ποσοστό 65% γι' αυτό και είναι κατά σε ποσοστό 82% των ελαστικότερων ηθικών κανόνων. Στην πρώτη περίπτωση περισσότερο συντηρητικοί είναι οι μη γλωσσομαθείς εκπαιδευτικοί και πιο ουδέτεροι αυτοί που διδάσκουν μαθήματα πρακτικής κατεύθυνσης. Στη δεύτερη περίπτωση πιο συντηρητικοί είναι αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό. Πιο προοδευτικοί όσοι έχουν μεταπτυχιακό και ουδέτεροι οι καθηγητές που έχουν ηλικία 36-40 ετών.
Στην επόμενη ερώτηση 15:

«Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας» (πίν. 43), δόθηκε προσοχή σε προβλήματα που η σοβαρότητά τους κρίνεται και από τις ηθικές αξίες του ατόμου και επομένως η ζητούμενη επιβολή ποινών κυμαίνεται από ιδιαίτερα αυστηρή έως επιεικής.

Τη χρήση ναρκωτικών θεωρούν αξιόποινη ενέργεια οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 10%, τη βίαιη συμπεριφορά-επιθετικότητα σε ποσοστό 5%, την υπερβολική χρήση τσιγάρων-ποτού σε ποσοστό 2,5%

Παρατηρήθηκε ότι οι άνδρες δε θεωρούν καθόλου σημαντικό τη χρήση τσιγάρων-ποτού. Επίσης ως προς τη χρήση ναρκωτικών οι της θεωρητικής κατεύθυνσης εκπαιδευτικοί είναι πιο προβληματισμένοι καθώς επιλέγουν σε ποσοστό 15,6% (N=7) αυτό ως πρόβλημα των νέων, έναντι του 2,9% (N=1) των εκπαιδευτικών της πρακτικής κατεύθυνσης.

Οι γλωσσομαθείς είναι πιο αυστηροί για τα ναρκωτικά από τους μη γλωσσομαθείς (ένα μονο ατομο) καθώς δίνουν ποσοστό 11,3% (N=7).

Άρα σε όσες μεταβλητές παρατηρήθηκε στατιστική διαφορά διαπιστώθηκε ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι τα ναρκωτικά. Πιο ανήσυχοι είναι οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης και οι γλωσσομαθείς.

Στην ερώτηση 14, «Εσείς καπνίζετε στο χώρο του σχολείου», σύμφωνα με τον πίνακα 50, δε βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς τη μεταβλητή «φύλο»

ΠΙΝΑΚΑΣ 50
14. Εσείς καπνίζετε στο χώρο του σχολείου;

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Παρα πολύ	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
Πολύ	5	41,7	15,2	7	58,3	14,9	12	100	15
Μέτρια	3	33,3	9,1	6	66,7	12,8	9	100	11,3
Λίγο	3	50	9,1	3	50	6,4	6	100	7,5
Καθόλου	22	42,3	66,7	30	57,7	63,8	52	100	65
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,1 - DF = 4 - P > 0,05

Σε αντίθεση με τη μεταβλητή "φύλο" η ηλικία των εκπαιδευτικών επηρεάζει την απόφασή τους για το αν θα καπνίζουν ή όχι. Έτσι παρατηρούμε ότι αντικαπνιστές είναι οι 25-30 ετών εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 76,2% (N=16), οι 36-40 σε ποσοστό 45,5% (N=10) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 70,3% (N=26). Συνολικά το 65% των εκπαιδευτικών δεν καπνίζει καθόλου, έναντι του 15% που καπνίζει «πολύ» [υψηλότερο ποσοστό 22,7% (N=5) παρουσιάζουν οι 36-40 ετών], του 11,3% που καπνίζουν «μέτρια» [υψηλότερο ποσοστό 22,7% (N=5) παρουσιάζουν οι 36-40 ετών], του 7,5% που καπνίζουν «λίγο» [υψηλότερο ποσοστό 9,5% (N=2) παρουσιάζουν οι 25-35 ετών] και του 1,3% «πάρα πολύ» που καπνίζει ένα μόνο άτομο ηλικίας 36-40 ετών.

Σημαντικό κρίνεται το ποσοστό των καθηγητών ηλικίας 25-30 ετών που όλοι απάντησαν ότι καπνίζουν από «μέτρια» έως «πολύ».

Στατιστικά σημαντική διαφορά βρέθηκε και ως προς τη μεταβλητή «μεταπτυχιακό». Αυτοί που έχουν μεταπτυχιακές σπουδές δεν καπνίζουν σε ποσοστό 47,1% (N=8), σε 29,4% (N=5) «λίγο», σε 17,6% (N=3) «πολύ» και σε 5,9% (N=1) «μέτρια». Αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακές σπουδές δεν καπνίζουν σε ποσοστό 69,8% (N=44), σε 14,3% (N=9) «πολύ», σε 12,7% (N=8) «μέτρια» και σε ίδιο ποσοστό 1,6% (N=1) «λίγο» και «πάρα πολύ»

Ως προς τη μεταβλητή "Ειδικότητα των υποκειμένων" «μέτρια» καπνίζουν οι της θεωρητικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 17,8% (N=8) και οι της πρακτικής σε ποσοστό 2,9% (N=1)] «λίγο» οι της θεωρητικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 4,4% (N=2) και οι της πρακτικής σε ποσοστό 11,4% (N=4)] και τέλος, «πάρα πολύ» μόνον οι της θεωρητικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 2,2% (N=1).

Παρατηρήθηκε επομένως ότι οι περισσότεροι από τους καθηγητές σε ποσοστό 65% δεν καπνίζουν καθόλου. Από αυτούς οι περισσότεροι είναι νέοι και μεγαλύτεροι στην ηλικία και δεν έχουν μεταπτυχιακό. Το επόμενο ποσοστό 15% ανήκει σ' αυτούς που καπνίζουν «πολύ» δηλ σ' αυτούς που έχουν μεσαία ηλικία και μεταπτυχιακό.

«Μέτρια» καπνίζουν σε ποσοστό 11,3% οι διδάσκοντες ηλικίας 36-40 ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης και οι κάτοχοι μεταπτυχιακού. «Λίγο» σε ποσοστό 7,5% καπνίζουν οι νεότεροι καθηγητές, πρακτικής κατεύθυνσης και οι κάτοχοι μεταπτυχιακού. Τέλος, «πάρα πολύ» σε ποσοστό 1,3% δήλωσαν καπνιστές οι καθηγητές που βρίσκονται στη μεσαία ηλικιακη ομάδα δηλ ένα άτομο που δεν έχει μεταπτυχιακό και διδάσκει θεωρητικής κατεύθυνσης μαθήματα.

Στην ερωτηση 15, πίνακες 51-56, «*Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμια από τις παρακάτω περιπτώσεις*» σ' όλες τις επιλογές η πλειοψηφία των καθηγητών σε ποσοστό πάνω από 90% βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα πιστεύοντας ότι πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα σκληροί στις συγκεκριμένες πράξεις, ενώ το 10% βρέθηκε στην αρνητική που σημαίνει ότι δε θεωρούν τόσο αξιόποινες αυτές τις ενέργειες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 51
15 Σε ποιο βαθμο θεωρειτε οτι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις
α Χρηση ναρκωτικων

Βαθμος αυστηροτητας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	1	1	33,3	3	2	66,7	4,3	3	100	3,8
	2	3	75	9,1	1	25	2,1	4	100	5
	3	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
	4	3	30	9,1	7	70	14,9	10	100	12,5
	5	3	42,9	9,1	4	57,1	8,5	7	100	8,8
	6	7	53,8	21,2	6	46,2	12,8	13	100	16,3
Πολύ	7	16	38,1	48,5	26	61,9	55,3	42	100	52,5
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 4 2 - DF = 6 - P > 0 05

Σύμφωνα με την ανάλυση διακύμανσης στον πίνακα 52, η τιμή F 0,02 δίνει στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη μεταβλητή «φύλο» των υποκειμένων. Στα 80 υποκείμενα που απάντησαν στο παραπάνω ερώτημα βρέθηκε συνολικός Μ.Ο. 6,06. Στις 47 γυναίκες από το συνολικό δειγμα ο Μ Ο βρέθηκε 6,29, ενώ αντίθετα οι 33 άνδρες είχαν συνολικό Μ.Ο. 5 72 Φαίνεται λοιπόν οτι ο Μ Ο των γυναικων υπερβαίνει κατά 9% το Μ.Ο. των ανδρών και κατά 3% το γενικό Μ Ο (βλ παρ 6).

ΠΙΝΑΚΑΣ 52
15 Σε ποιο βαθμό θεωρειτε οτι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις
β Προκληση υλικων φθορων

Βαθμος αυστηροτητας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	1									
	2									
	3	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
	4	5	55,6	15,2	4	44,4	8,5	9	100	11,3
	5	6	54,5	18,2	5	45,5	10,6	11	100	13,8
	6	7	38,9	21,2	11	61,1	23,4	18	100	22,5
Πολύ	7	13	32,5	39,4	27	67,5	57,4	40	100	50
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 5,7 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 53

15 Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις

γ Ανταλλαγή ύβρεων

Βαθμός αυστηρότητας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2									
3	4	100	12,1	-	-	-	4	100	5
4	5	33,3	15,2	10	66,7	21,3	15	100	18,8
5	8	47,1	24,2	9	52,9	19,1	17	100	21,3
6	7	36,8	21,2	12	63,2	25,5	19	100	23,8
Πολύ 7	9	36	27,3	16	64	34	25	100	31,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6.7 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 54

15 Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις

δ Άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους διδάσκοντες.

Βαθμός αυστηρότητας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
3	3	100	9,1	-	-	-	3	100	3,8
4	-	-	-	3	100	6,4	3	100	3,8
5	1	11,1	3	8	88,9	17	9	100	11,3
6	14	46,7	42,4	16	53,3	34	30	100	37,5
Πολύ 7	13	39,4	39,4	20	60,6	42,6	33	100	41,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 13.0 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 55

15 Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις

ε Υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ - τσιγάρων

Βαθμός αυστηρότητας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
2	-	-	-	1	100	2,1	1	100	1,3
3	2	33,3	6,1	4	66,7	8,5	6	100	7,5
4	8	61,5	24,2	5	38,5	10,6	13	100	16,3
5	11	61,1	33,3	7	38,9	14,9	18	100	22,5
6	6	24	18,2	19	76	40,4	25	100	31,3
Πολύ 7	6	37,5	18,2	10	62,5	21,3	16	100	20
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9.8 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 56
15 Σε ποιο βαθμο θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακατω περιπτωσεις
στ Βίαιη συμπεριφορά

Βαθμος αυστηροτητας	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
2	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
3									
4	4	66,7	12,1	2	33,3	4,3	6	100	7,5
5	2	16,7	6,1	10	83,3	21,3	12	100	15
6	11	52,4	33,3	10	47,6	21,3	21	100	26,3
Πολύ 7	13	35,1	39,4	24	64,9	51,1	37	100	46,3
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9 1 - DF = 5 - P < 0 05

Παρατηρηθηκε ότι για την πρόκληση υλικών φθορών, ανταλλαγή ύβρεων, κανένας εκπαιδευτικός ανδρικού φύλου δεν επέλεξε την πρώτη και δεύτερη βαθμίδα, οι δε γυναίκες δεν επέλεξαν ούτε και την τρίτη (μ΄ αυτή τη λογική έκαναν την επιλογή τους και για την ασχημη συμπεριφορά προς τους διδάσκοντες). Αντίθετα, για τη χρήση αλκοόλ-τσιγάρων οι γυναίκες είναι λιγοτερο αυστηρές από τους άνδρες, εφόσον οι γυναίκες εκπαιδευτικοί ξεκινούν την επιλογή τους από την κλίμακα 1 (καθόλου) και οι άνδρες από την τρίτη κλίμακα

Για την «ειδικότητα» καταλήξαμε ότι σε όσες απαντήσεις βρέθηκαν διαφορές στατιστικές δηλ τη «χρηση ναρκωτικών», «πρόκληση υλικών φθορών» και «βίαιη συμπεριφορά» σε όλες προηγούνται οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης με μεγαλύτερα ποσοστά από τους καθηγητές πρακτικής κατεύθυνσης

Η «ηλικία» των καθηγητών επιδρά ως εξής: 51 α. «Χρήση ναρκωτικών», 56 στ. «Βίαιη συμπεριφορά» παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές.

Έτσι διαπιστώνουμε οτι όσο μεγαλώνουν οι εκπαιδευτικοί τόσο αυξάνεται και η επιείκειά τους ως προς τη χρήση των ναρκωτικών. Το ίδιο ακριβώς παρατηρείται και στη βίαιη συμπεριφορά μόνο που οι καθηγητές 36-40 ετών είναι πιο επιεικείς και από τους 41 και πάνω

Ως προς τη μεταβλητή «μεταπτυχιακό» διαπιστώθηκε ότι όσοι καθηγητές δεν έχουν μεταπτυχιακές σπουδες είναι πιο αυστηροί από αυτούς που έχουν και επιλέγουν βαθμίδες που βρίσκονται πιο κοντά στην αρνητική πλευρά του πίνακα. Η μόνη διαφοροποίηση βρίσκεται στη βίαιη συμπεριφορά για την οποία οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, ποσοστό 52,9% (N=9), υπερτερούν των μη κατόχων κατά οχτώ περίπου ποσοστιαίες μονάδες. Η γλωσσομάθεια επιδρά στην απαντηση «χρήση ναρκωτικών» καθώς στην έβδομη βαθμίδα

όσοι δεν ξέρουν ξένες γλώσσες σε ποσοστό 61,1% (N=11) είναι πιο αυστηροί από αυτούς που εχουν δηλ σε ποσοστό 50%(N=31).

Ως προς την ανταλλαγή ύβρεων οι μη γλωσσομαθείς υπερτερούν στην έβδομη βαθμίδα των γλωσσομαθών κατά 20 περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

Στη χρήση τσιγάρων –αλκοόλ υπερτερούν κατά τρεις περίπου ποσοστιαίες μονάδες και κατά 20 ως προς τη βίαιη συμπεριφορά.

Γενικά παρατηρείται ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί είναι ιδιαίτερα αυστηροί με όλες τις μορφές παραβατικής συμπεριφοράς και ζητούν προφανώς την παραδειγματική τους τιμωρία. Για τη χρήση ναρκωτικών οι γυναίκες, οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης, οι νεότεροι στην ηλικία (η αυστηρότητα αυξάνει παράλληλα με την πάροδο του χρόνου) και αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό (εκτός από τη βίαιη συμπεριφορά που προηγούνται οι κάτοχοι μεταπτυχιακού σε όλες τις άλλες συμπεριφορές εμφανίζονται σκληρότεροι στην επιβολή τιμωριών) ή δε γνωρίζουν ξένες γλώσσες απαιτούν αυστηρές ποινές.

Όσον αφορά τις υλικές φθορές μεγαλύτερα ποσοστά βρέθηκαν στις γυναίκες και τους διδάσκοντες θεωρητικής κατεύθυνσης. Στην ανταλλαγή ύβρεων και άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους διδάσκοντες ήταν οι γυναίκες και οι μη γλωσσομαθείς. Αντίθετα για την κατανάλωση αλκοόλ και το κάπνισμα πιο αυστηροί είναι οι άνδρες και οι μη γλωσσομαθείς Τέλος, για τη βίαιη συμπεριφορά, οι νέοι γίνονται πιο αυστηροί τιμωροί από τους μεγαλύτερους στην ηλικία εκπαιδευτικούς.

Εκπαιδευτικές αξίες

Οι εκπαιδευτικοί που πήραν μέρος στην έρευνά μας ως προς τις αξίες που έχουν για το διδακτικό τους έργο έδωσαν την ακόλουθη εικόνα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 26
8 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
β Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	1	25	3	3	75	6,4	4	100	5
	2	2	33,3	6,1	4	66,7	8,5	6	100	7,5
	3	5	41,7	15,2	7	58,3	14,9	12	100	15
	4	7	43,8	21,2	9	56,3	19,1	16	100	20
	5	5	62,5	15,2	3	37,5	6,4	8	100	10
	6	7	43,8	21,2	9	56,3	19,1	16	100	20
Υπέρ	7	6	33,3	18,2	12	66,7	25,5	18	100	22,5
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2 6 - DF = 6 - P > 0,05

Στον πίνακα 26 οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 52,5% είναι «υπέρ» της φιλελεύθερης παιδείας και σε ποσοστό 22,5% «κατά». Τέλος, σε ποσοστό 20% υπάρχουν και οι αναποφάσιστοι.

Ως προς τη «γλωσσομάθεια» οι μη γλωσσομαθείς ξεπερνούν κατά οχτώ ποσοστιαίες μονάδες τους γλωσσομαθείς στην έβδομη βαθμίδα του πίνακα. Οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού ξεπερνούν τους κατόχους κατά 22 ποσοστιαίες μονάδες. Οι της θεωρητικής κατεύθυνσης τους της πρακτικής κατά 13 περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

Στον πίνακα 31 ζ «Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα», η πλειοψηφία των υποκειμένων επέλεξε σε ποσοστό 37% την αρνητική πλευρά του πίνακα, σε αντίθεση με το 63% των υποκειμένων που επέλεξε τη θετική. Πάντως παρατηρούμε ότι καμιά απάντηση δεν ξεπερνά πάνω από 10 ποσοστιαίες μονάδες κάποια άλλη. Η πλειοψηφία των ανδρών βρίσκεται στην τρίτη βαθμίδα της κλίμακας σε ποσοστό 30,3% (N=10) και των γυναικών στην έβδομη σε ποσοστό 23,4% (N=11).

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

8 Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ζ Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατα	1	4	36,4	12,1	7	63,6	14,9	11	100	13,8
	2	2	28,6	6,1	5	71,4	10,6	7	100	8,8
	3	10	90,9	30,3	1	9,1	2,1	11	100	13,8
	4	5	38,5	15,2	8	61,5	17	13	100	16,3
	5	4	33,3	12,1	8	66,7	17	12	100	15
	6	4	36,4	12,1	7	63,6	14,9	11	100	13,8
Υπέρ	7	4	26,7	12,1	11	73,3	23,4	15	100	18,8
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0

x2= 13,5 - DF = 6 - P < 0,05

Ως προς τη μεταβλητή «μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών» η επισκόπηση των δεδομένων έδωσε τα εξής στοιχεία.

Η πλειοψηφία όσων έχουν μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών βρέθηκε στην τέταρτη βαθμίδα της κλίμακας. Αυτό δεν ισχύει για την πλειοψηφία των καθηγητών που δεν είναι κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων οι οποίοι επέλεξαν διαφορετική βαθμίδα στην κλίμακα. Παντως οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού με ποσοστό 17,5% (N=11) επέλεξαν μόνο αυτοί την ακραία απάντηση «κατά».

Ως προς τη μεταβλητή «Ειδικότητα των υποκειμένων» τονίζεται ότι οι καθηγητές θετικής κατεύθυνσης επέλεξαν από την τρίτη βαθμίδα έως την έβδομη, ενώ οι της θεωρητικής από τη δεύτερη βαθμίδα σε ποσοστό 8,9% (N=4).

Ανακεφαλαιώνουμε τονίζοντας ότι για τη φιλελεύθερη παιδεία δεν είναι σαφές αν οι εκπαιδευτικοί επιθυμούν πραγματικά τέτοιου είδους αλλαγή. Πάντως όσοι είναι «υπέρ» είναι κατά κύριο λόγο καθηγητές χωρίς μεταπτυχιακό, γλωσσομάθεια και θεωρητικής κατεύθυνσης. Ως προς την απάντηση που αναφέρεται σ' ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα οι καθηγητές είναι θετικοί σε ποσοστό 63%.

Οι γυναίκες πλειοψηφούν στην έβδομη βαθμίδα του πίνακα. Περισσότερο ουδέτεροι είναι οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, ενώ οι μη κάτοχοι είναι αυτοί που σε μεγαλύτερο ποσοστό δεν επιθυμούν κατηγορηματικά την αλλαγή του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Ακολουθεί η ερώτηση 9, πίνακες 35-41 *«Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή»*

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
9 Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
α Εξυπνάδα

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	13	40,6	39,4	19	59,4	40,4	32	100	40
Ναι	20	41,7	60,6	28	58,3	59,6	48	100	60
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
9 Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
β Ευαισθησία

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	25	45,5	75,8	30	54,5	63,8	55	100	68,8
Ναι	8	32	24,2	17	68	36,2	25	100	31,2
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1,2 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
9 Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
γ Ζωηρότητα

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	31	39,7	93,9	47	60,3	100	78	100	97,5
Ναι	2	100	6,1	-	-	-	2	100	2,5
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2,9 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 38
12 Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
δ Ομορφιά

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	32	41,6	97	45	58,4	95,7	77	100	96,2
Ναι	1	33,3	3	2	66,7	4,3	3	100	3,8
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 39
9 Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
ε Υπακοή

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	32	43,8	97	41	56,2	87,2	73	100	91,2
Ναι	1	14,3	3	6	85,7	12,8	7	100	8,8
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
9 Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
στ Κοινωνικότητα

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	15	33,3	45,5	30	66,7	63,8	45	100	56,2
Ναι	18	51,4	54,5	17	48,6	36,2	35	100	43,8
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 2,6 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 41
9 Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
ζ Αφοσίωση στη μελέτη

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	27	47,4	81,8	30	52,6	63,8	57	100	71,2
Ναι	6	26,1	18,2	17	73,9	36,2	23	100	28,8
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,0 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 42
9 Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή.
η Άριστη σχολική επίδοση

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	28	40,6	84,8	41	59,4	87,2	69	100	86,2
Ναι	5	45,5	15,2	6	54,5	12,8	11	100	13,8
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0,05

Στον πίνακα 35 α «Εξυπνάδα», «υπέρ» είναι το 60% των εκπαιδευτικών και «κατά» το 40%. Στον πίνακα 36 β «Ευαισθησία», «υπέρ» είναι το 31,2% και «κατά» το 68,8% των εκπαιδευτικών. Η «Ζωηρότητα» πίνακας 37 γ. έλκει τους καθηγητές σε ποσοστό μόνο 2,5%. Για την «Ομορφιά», πίνακας 38, υπάρχει ενδιαφέρον από την πλευρά των εκπαιδευτικών σε ποσοστό 3,8%. Στον πίνακα 39 ε «Υπακοή» φαίνεται ότι αυτό το στοιχείο προδιαθετει θετικά το διδακτικό προσωπικό σε ποσοστό 8,8%. Η «Κοινωνικότητα» έλκει τους καθηγητές σε ποσοστό 43,8%, πίνακας 40. «Η αφοσίωση στη μελέτη», πίνακας 41, θεωρείται βασικό προσόν για την πρόοδο του παιδιού για 28,8% των καθηγητών. Τέλος, σε ποσοστό 13,8% η «Άριστη σχολική επίδοση» αξιολογείται ως προυπόθεση για τη θετική γνώμη των καθηγητών ως προς τους μαθητές τους.

Ως προς το «φυλο»

Οι ανδρες εκπαιδευτικοί δεν αξιολογούν όσο οι γυναίκες την ευαισθησία με αποτέλεσμα να υπολείπονται 12 ποσοστιαίων μονάδων.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα, 37 γ. Ζωηρότητα, απάντησαν θετικά μόνο οι άνδρες καθηγητές σε ποσοστό 6,1% (N=2)

Για την «υπακοη» οι άνδρες καθηγητές σε ποσοστό 3% (N=1) απάντησαν καταφατικά, ενώ οι γυναίκες απάντησαν καταφατικά σε ποσοστό 12,8% (N=6).

Όσοι καθηγητές είναι αρσενικού γένους θεωρούν την "κοινωνικότητα" κατά 20 περίπου ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από τις γυναίκες σημαντικό στοιχείο της προσωπικότητας των μαθητών. Η αφοσίωση στη μελέτη, συγκινεί περισσότερο τους εκπαιδευτικούς γυναικείου γένους σε ποσοστό 36,2% (N=17). Δηλαδή σε ποσοστό διπλάσιο από αυτό των ανδρών.

Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 66,7% (N=14), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 50% (N=11) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 62,2% (N=23) θεωρούν την εξυπνάδα βασικό χαρακτηριστικό για την εικόνα του μαθητή.

Οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 28,6% (N=6), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 45,5% (N=10) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 24,3% (N=9) θεωρούν την ευαισθησία βασικό χαρακτηριστικό για την εικόνα του μαθητή στην τάξη.

Στους πινακες 40 "Κοινωνικότητα, 41 "Αφοσίωση στη μελέτη" και 42 "Άριστη σχολική επίδοση" παρατηρήθηκαν στατιστικές διαφοροποιήσεις. Στην κοινωνικότητα δίνουν μεγαλύτερη σημασία οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 41 και πάνω σε ποσοστό 51,4% (N=19) και λιγότερο οι 25-35 και 36-40 ετών με αντίστοιχα ποσοστά 42,9% (N=9) και 31,85 (N=7). Αντίστοιχα την αφοσίωση στη μελέτη οι ηλικιακές ομάδες των 25-30 και 41 και άνω ετών τη θεωρούν σημαντική σε ποσοστό πάνω από 20%. Οι καθηγητές ηλικίας 36-40 ετών σε ποσοστό 40,9% (N=9) απαντησαν θετικά.

Οι νεότεροι καθηγητές και οι 36-40 ετών απάντησαν στο ίδιο περίπου ποσοστό 9% ότι η άριστη σχολική επίδοση τους επηρεάζει θετικά. Σε ποσοστό 18,9% (N=7) απάντησαν οι 41 και άνω. Από τους εκπαιδευτικούς του δείγματός μας «κατά» είναι το 86% και «υπέρ» το 13%.

Από την επισκόπηση των δεδομένων ως προς τη μεταβλητή "Μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών" παρατηρήθηκαν τα εξής:

Οι καθηγητές που έχουν μεταπτυχιακές σπουδές θεωρούν την εξυπνάδα, ευαισθησία, ζωηρότητα, ομορφιά, υπακοή, αφοσίωση στη μελέτη και άριστη σχολική επίδοση σημαντικά χαρακτηριστικά σε ποσοστά 47,1% (N=8), 17,6% (N=3), 11,8% (N=2)-κανείς απο τη δευτερη κατηγορία της μεταβλητής δεν επέλεξε αυτή την απάντηση-, 11,8% (N=2), 5,9% (N=1), 41,2%(N=7), 23,5 % (N=4) και όσοι δεν έχουν μεταπτυχιακό σε ποσοστό 63,5% (N=40), 34,9% (N=22), 1,6% (N=1), 9,5% (N=6), 25,4% (N=16) και 11,1% (N=7).

Ως προς την «ειδικότητα»

Για την εξυπνάδα, ευαισθησία, ομορφιά, υπακοή, αφοσίωση στη μελέτη και άριστη σχολική επίδοση απάντησαν θετικά οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης σε ποσοστό 44,4% (N=20), 37,8 % (N=17), 2,2 % (N=1), 11,1% (N=5), 40% (N=18), 11,1% (N=5) και οι της πρακτικής σε ποσοστό 80% (N=28), 22,9% (N=8), 5,7% (N=2), 5,7% (N=2), 14,3% (N=5), 17,1% (N=6).

Ως προς τη μεταβλητή «γλωσσομαθεια» οι μη γλωσσομαθείς απάντησαν θετικά στην εξυπνάδα, ευαισθησία, ζωηρότητα, ομορφιά -όσοι καθηγητές δεν έχουν γνώση ξένων γλωσσών δε θεωρουν την ομορφιά βασικό χαρακτηριστικό-, σε αντίστοιχα ποσοστά 44,4% (N=8), 22,2 % (N=4), 5,6% (N=1) και οι γλωσσομαθείς σε ποσοστά 64,5% (N=40), 33,9% (N=21), 1,6% (N=1), 4,8% (N=3).

Θεωρούμε στη συνέχεια χρήσιμο να αναφέρουμε τα συμπεράσματα που συνάγονται από την επισκόπηση των δεδομένων.

Η εξυπνάδα σε ποσοστό 60% θεωρείται το πιο θετικό στοιχείο από τους εκπαιδευτικούς οι οποιοι κατα κύριο λόγο, είναι ηλικίας 25-36 ετών, δεν έχουν μεταπτυχιακό, είναι

γλωσσομαθείς και πρακτικής κατεύθυνσης. Μετά την εξυπνάδα έπεται η κοινωνικότητα σε ποσοστό 43,8%, την οποία προτιμούν οι άντρες και οι 41 και πάνω ετών καθηγητές.

Η ευαισθησία σε ποσοστό 31% κρίνεται σημαντική κυρίως από τις γυναίκες, εκπαιδευτικούς ηλικίας 36-40 ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς που δεν έχουν μεταπτυχιακό. Η αφοσίωση στη μελέτη με παρόμοιο ποσοστό 28,8% επιλέχτηκε από τις γυναίκες, ηλικίας 36-40 ετών που έχουν μεταπτυχιακό και διδάσκουν θεωρητικής κατεύθυνσης μαθήματα. Η υπακοή έχει προτιμηθεί από τους εκπαιδευτικούς γυναικείου φύλου πρακτικής κατεύθυνσης, χωρίς μεταπτυχιακό σε ποσοστό 8,8%. Η ομορφιά γίνεται αποδεκτή μόνο σε ποσοστό 3,8% από διδάσκοντες που έχουν μεταπτυχιακό, γλωσσομαθείς και πρακτικής κατεύθυνσης.

Τέλος, η ζωηρότητα ήρθε τελευταία στη σειρά των επιλογών με ποσοστό 2,5% και πρόκειται κατά κύριο λόγο για εκπαιδευτικούς ανδρικού φύλου, που έχουν μεταπτυχιακό και δε γνωρίζουν ξένες γλώσσες.

Στην ερώτηση «*Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας*» (πίν. 43), έγινε εκτενής αναφορά στις προηγούμενες ενότητες. Από όλα τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε δόθηκε προσοχή στις απαντήσεις που αφορούν στη διδακτική πράξη.

Ως προς τη σχολική επίδοση οι εκπαιδευτικοί θεωρούν σε ποσοστό 23,8% ότι οι μαθητές αντιμετωπίζουν αρκετές δυσκολίες.

Οι γλωσσομαθείς εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 25,8% (N=16) έναντι αυτών που δεν είναι γλωσσομαθείς σε ποσοστό 16,7% (N=3) αξιολογούν το πρόβλημα των χαμηλών επιδόσεων από την πλευρά των μαθητών. Της πρακτικής κατεύθυνσης καθηγητές υπερτερούν της θεωρητικής κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες-25,7% (N=9). Το αντίθετο ακριβώς παρατηρείται ως προς τους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών. Τη μεγαλύτερη βαρύτητα στα εκπαιδευτικά θέματα έδωσαν οι διδάσκοντες ηλικίας 36-40 ετών σε ποσοστό 31,8% (N=7).Υπερτερούν δηλ των πιο νέων καθηγητών κατά οχτώ ποσοστιαίες μονάδες και των πιο μεγάλων κατά 13.

Επομένως περισσότερο προβληματισμένοι με την απόδοση των μαθητών τους εμφανίζονται οι γλωσσομαθείς, οι της πρακτικής κατεύθυνσης, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μεσαίας ηλικίας.

Στην ερώτηση 16 «*Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα*».

Στατιστική διαφοροποίηση βρέθηκε ως προς το «φύλο» στο υποερώτημα "τιμωρείτε και τους δύο" (πίν. 57). Σύμφωνα με την ανάλυση διακύμανσης (τιμή F 0,04) στα 80 υποκείμενα που απάντησαν στο παραπάνω ερώτημα βρέθηκε συνολικός Μ.Ο. 0,27. Στις 47 γυναίκες του δείγματος ο Μ.Ο. βρέθηκε 0,19, ενώ αντίθετα στους 33 άνδρες ο Μ.Ο.

ήταν 0,39 (βλ παρ.) Φαίνεται λοιπόν ότι ο Μ.Ο. των αντρών υπερβαίνει κατά 5% το Μ.Ο. των γυναικών και κατά 44% το γενικό Μ.Ο. (βλ. παρ.6).

ΠΙΝΑΚΑΣ 57
16 Πως αντιδρατε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλη σχολικη επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
α Τιμωρειτε και τους δύο

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	20	34,5	60,6	38	65,5	80,9	58	100	72,5
Ναι	13	59,1	39,4	9	40,9	19,1	22	100	27,5
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,9 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 58
16 Πώς αντιδρατε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλη σχολικη επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
β Θεωρειτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	32	45,1	97	39	54,9	83	71	100	88,8
Ναι	1	11,1	3	8	88,9	17	9	100	11,2
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,8 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 59
16 Πως αντιδρατε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλη σχολικη επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
γ Πιστευετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο "καλός" μαθητής.

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	32	40,5	97	47	59,5	100	79	100	98,8
Ναι	1	100	3	-	-	-	1	100	1,2
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 1,4 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 60
16 Πως αντιδρατε, οταν ενας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα
δ Πιστευετε οτι μάλλον έχει δικιο ο "κακός" μαθητής

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	32	41	97	46	59	97,9	78	100	97,5
Ναι	1	50	3	1	50	2,1	2	100	2,5
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 0 - DF = 1 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 61
16 Πως αντιδρατε, οταν ενας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα
ε Αρπάζετε την ευκαιρια και κάνετε συζήτηση στην τάξη

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	12	31,6	36,4	26	68,4	55,3	38	100	47,5
Ναι	21	50	63,6	21	50	44,7	42	100	52,5
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2.7 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 62
16 Πως αντιδρατε, οταν ενας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα
στ Συζητατε χωριστα και με τους δύο μαθητές

	Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	13	39,4	39,4	20	60,6	42,6	33	100	41,2
Ναι	20	42,6	60,6	27	57,4	57,4	47	100	58,8
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0.05

Ως προς τη μεταβλητή "φύλο" διαπιστώνεται ότι οι άντρες εκπαιδευτικοί δεν παραβλέπουν εύκολα μια αξιόποινη πράξη αλλά τιμωρούν και τους δύο υπεύθυνους μαθητές σε ποσοστό 39,4% (N=13) έναντι των γυναικών εκπαιδευτικών που απήντησαν θετικά σ'αυτή τη λύση με ποσοστό 19,1% (N=9) [οι γυναίκες παραβλέπουν σε ποσοστό 17% (N=8) έναντι των ανδρών που μόνο ένας από αυτούς επέλεξε αυτή την απάντηση].

Διακρίσεις ανάμεσα σε "καλούς" και "κακούς" μαθητές δεν παρατηρήθηκαν, ενώ η ανοιχτή συζήτηση μέσα στην τάξη θεωρείται σε ποσοστό 52,5% και από τα δύο φύλα ως ιδανική λύση για την επίλυση των προβλημάτων. Σε εξίσου υψηλό ποσοστό 58,8% επιλέχτηκε και η λύση της χωριστής συζήτησης ανάμεσα στους πρωταίτιους της σύγκρουσης.

Ειδικοτερα

«Τιμωρείτε και τους δύο». Τη λύση αυτή προτίμησε το 39,4% (N=13) των ανδρών καθηγητών και το 19,1% (N=9) των γυναικών. Συνολικά το 27,5% των καθηγητών είναι «υπέρ» και το 72,5% «κατά».

«Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε». Οι άνδρες καθηγητές επέλεξαν τη συγκεκριμένη ενέργεια σε ποσοστό 3% (N=1), ενώ οι γυναίκες σε ποσοστό 17 % (N=8). Γενικά θετικά απήντησε 11,3% και αρνητικά το 88,7%.

«Συζητάτε χωριστα και με τους δυο μαθητές». Οι άνδρες εκπαιδευτικοί προηγούνται των γυναικων κατά τρεις περίπου ποσοστιαίες μονάδες δηλ ποσοστό 60,6% (N=20). Επί του συνόλου των απαντήσεων το 58,8% ήταν θετικές και το 41,2% αρνητικές.

«Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη». Η πλειοψηφία των καθηγητών που επέλεξε αυτή τη λύση είναι άνδρες δηλ. 63,6% (N=21) και το 44,7% (N=21) είναι γυναίκες. Συνολικα το 52,5% είναι «υπέρ» και το 47,5% είναι «κατά» αυτής της συμπεριφοράς.

Ως προς τη μεταβλητη «ηλικία»

Στους σχετικούς πίνακες 58, 60, 61, 62 βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές. Οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 19% (N=4), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 13,6% (N=3) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 5,4% (N=2) θεωρούν ότι πρόκειται για προσωπικό θέμα των μαθητων και παραβλέπουν.

Στην υποερωτηση «Πιστευετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο "κακός" μαθητής» μόνο δύο καθηγητες ηλικιας 41 και άνω σε ποσοστό 5,4% απάντησαν θετικά. Μόνο 2,5% επί του συνόλου των απαντήσεων ήταν θετικές.

«Αρπάζουν την ευκαιρία και συζητούν στην τάξη», οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 42,9% (N=9), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 59,1% (N=13) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 54,1% (N=20).

Οι νεότεροι καθηγητές σε ποσοστό 66,7% (N=14), οι 36-40 ετών σε ποσοστό 50% (N=11) και οι 41 και άνω σε ποσοστό 59,5% (N=22) συζητούν χωριστά και με τους δυο μαθητές.

Η μεταβλητή «μεταπτυχιακές σπουδές» επηρεάζει τους εκπαιδευτικούς ως προς τα εξής: «Τιμωρείτε και τους δύο». Οι καθηγητές που έχουν μεταπτυχιακό σε ποσοστό 47,1% (N=8) και αυτοί που δεν έχουν σε ποσοστό 22,2% (N=14) τιμωρούν και τα δύο παιδιά.

«Πιστευετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο "κακός" μαθητής» όσοι εκπαιδευτικοί έχουν μεταπτυχιακες σπουδές σε ποσοστό 5,9% (N=1) επέλεξαν αυτή τη λύση και όσοι δεν έχουν σε ποσοστό 1,6% (N=1).

«Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη». Όσοι εκπαιδευτικοί έχουν μεταπτυχιακες σπουδές σε ποσοστό 35,3% (N=6) επέλεξαν αυτή τη λύση και όσοι δεν έχουν σε ποσοστό 57,1% (N=36).

«Συζητάτε χωριστά και με τους δυο μαθητές». Οι καθηγητές κάτοχοι μεταπτυχιακού σε ποσοστό 41,2% (N=7) και οι καθηγητές μη κάτοχοι μεταπτυχιακού σε ποσοστό 63,5% (N=40) επιλέγουν αυτήν τη συμπεριφορά.

Ως προς τη μεταβλητή «ειδικότητα των υποκειμένων» «Τιμωρείτε και τους δύο». Τη λύση αυτή προτίμησε το 20% (N=9) των καθηγητών θεωρητικής κατεύθυνσης και το 37,1% (N=13) της πρακτικής.

«Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε», οι καθηγητές που επέλεξαν τη συγκεκριμένη ενέργεια σε ποσοστό 15,6% (N=7) ήταν θεωρητικής κατεύθυνσης και 5,7% (N=2) της πρακτικής κατεύθυνσης.

«Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη». Η πλειοψηφία των καθηγητών που επέλεξε αυτήν τη λύση είναι πρακτικής κατεύθυνσης δηλ. 65,7% (N=23) και το 42,2% (N=19)-η μειοψηφία-είναι θεωρητικής.

«Συζητάτε χωριστά και με τους δυο μαθητές». Οι καθηγητές επέλεξαν τη συγκεκριμένη ενέργεια σε ποσοστό 62,2% (N=28) οι της θεωρητικής κατεύθυνσης και 54,3% (N=19) οι της πρακτικής κατεύθυνσης.

Ως προς τη μεταβλητή «γλωσσομάθεια» παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

«Τιμωρείτε και τους δύο» τη λύση αυτή προτίμησε το 33,2% (N=6) των μη γλωσσομαθών καθηγητών και το 25,8% (N=16) των γλωσσομαθών.

«Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε». Οι καθηγητές που δε γνωρίζουν ξένες γλώσσες επέλεξαν τη συγκεκριμένη ενέργεια σε ποσοστό 27,8% (N=5) ενώ οι καθηγητές που γνωρίζουν σε ποσοστό 6,5 % (N=4).

«Πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο "κακός" μαθητής», το 5,6% (N=1) από τους μη γνωρίζοντες ξένες γλώσσες αλλά και το 1,6% (N=1) όσων γνωρίζουν απάντησαν καταφατικά.

«Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη». Η πλειοψηφία των καθηγητών που επέλεξε αυτή τη λύση είναι γλωσσομαθείς δηλ. 54,8% (N=43), ενώ το 42,4% (N=8) δεν είναι.

«Συζητάτε χωριστά και με τους δυο μαθητές», οι καθηγητές επέλεξαν τη συγκεκριμένη ενεργεια σε ποσοστό 38,9% (N=7) οι μη γλωσσομαθείς και σε ποσοστό 64,5% (N=40) οι γλωσσομαθείς.

Συμπεραίνουμε από τα παραπάνω ότι:

Τιμωρούν και τους δύο μαθητές οι εκπαιδευτικοί που είναι ανδρικού φύλου, κάτοχοι μεταπτυχιακου, θεωρητικής κατεύθυνσης, μη γλωσσομαθείς. Προσωπικό θέμα θεωρούν τη σύγκρουση που μπορεί να προκύψει ανάμεσα σε δύο μαθητές και επομένως αρνούνται να αναμειχθούν οι καθηγητες γυναικείου φύλου, οι νεότεροι, θεωρητικής κατεύθυνσης και μη γλωσσομαθείς. Συζητούν χωριστά το πρόβλημα με τον κάθε ενδιαφερόμενο μαθητή οι άνδρες, οι νεοτεροι στην ηλικία, μη κάτοχοι μεταπτυχιακού, θεωρητικής κατεύθυνσης,

γλωσσομαθείς. Η συζήτηση στην τάξη μπορεί να λύσει διάφορα προβλήματα πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί που είναι άνδρες, ηλικίας 36-40 ετών, δεν έχουν μεταπτυχιακό, πρακτικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς. Ο κακός μαθητής έχει δίκιο, και άρα πρέπει ο εκπαιδευτικός να τον προστατεύσει, πιστεύουν οι καθηγητές που δεν είναι γλωσσομαθείς.

Στάσεις

Στον πίνακα 46, στην ερώτηση αν οι εκπαιδευτικοί του δείγματός μας θεωρούν την παλιννόστηση θετικό ή αρνητικό φαινόμενο, δεν παρατηρήθηκε στατιστική σημαντικότητα ως προς το «φύλο» ενώ η πλειοψηφία βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα σε ποσοστό 85%. Μικρότερο ποσοστό δηλαδή 15% βρέθηκε στην αρνητική πλευρά. Οι εκπαιδευτικοί που έχουν μεταπτυχιακό επιλέγουν πλειοψηφικά σε ποσοστό 35,3% (N=6) την πέμπτη βαθμίδα και αυτοί που δεν έχουν την έβδομη σε ποσοστό 38,1% (N=24) και επομένως υπερτερούν των κατόχων κατά 26 περίπου ποσοστιαίες μονάδες σ' αυτήν τη βαθμίδα.

Χαρακτηριστικό είναι ότι οι γλωσσομαθείς καθηγητές δεν επέλεξαν την πρώτη βαθμίδα της κλίμακας που θεωρεί απόλυτα αρνητικό φαινόμενο την παλιννόστηση. Στην έβδομη βαθμίδα προηγούνται οι γλωσσομαθείς σε ποσοστό 35,5% (N=22) των μη γλωσσομαθών καθηγητών που έχουν ποσοστό 22,2% (N=4).

Η πλειοψηφία των καθηγητών της θεωρητικής κατεύθυνσης βρίσκονται στην έβδομη βαθμίδα με ποσοστό 33,3% (N=15) και της πρακτικής σε παρόμοιο ποσοστό 31,4% (N=11) στην ίδια βαθμίδα. Ως προς τη μεταβλητή «ηλικία» δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση παρόλα αυτά μπορούμε να συμπεράνουμε ότι όσο μεγαλώνει η ηλικία των εκπαιδευτικών τόσο αυξάνει και η αρνητική τους αντιμετώπιση για το φαινόμενο της παλιννόστησης.

Επομένως πιο θετικοί από όλους είναι οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού, οι γλωσσομαθείς, οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι νεότεροι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

12 Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης προς τη χώρα μας. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι αυτό είναι θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;

Βαθμος συμφωνιας		Άνδρες			Γυναίκες			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αρνητικό	1	2	66,7	6,1	1	33,3	2,1	3	100	3,8
	2	1	20	3	4	80	8,5	5	100	6,3
	3	1	25	3	3	75	6,4	4	100	5
	4	7	53,8	21,2	6	46,2	12,8	13	100	16,3
	5	5	41,7	15,2	7	58,3	14,9	12	100	15
	6	7	41,2	21,2	10	58,8	21,3	17	100	21,3
Θετικό	7	10	38,5	30,3	16	61,5	34	26	100	32,5
Σύνολο		33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3.1 - DF = 6 - P > 0.05

Μπορούμε να ανατρέξουμε για να αποκτήσουμε ακόμη πιο ξεκάθαρη εικόνα για τις στασεις των εκπαιδευτικών ως προς την παλιννόστηση, στον πίνακα 47, (αλλά και 48 και 49) και πιο συγκεκριμένα στην ερώτηση 13 «αν επιθυμούν οι εκπαιδευτικοί που έλαβαν μέρος στην έρευνα και διδάσκουν σε ελληνικά σχολεία να διδάξουν κάποτε και σε τάξεις στις οποίες φοιτούν και παλιννοστούντες μαθητές». Οι πίνακες αυτοί βρίσκονται στη διαπολιτισμική ταυτότητα.

2.4.3. Κοινωνιοψυχολογική ανάλυση της συμπεριφοράς των καθηγητών που διδάσκουν γηγενείς μαθητές

Ενδο-ατομικό επίπεδο

Ρωτήσαμε τους καθηγητές του δείγματός μας να χαρακτηρίσουν τον εαυτό τους με ανάλογα επίθετα επιλέγοντας την κλίμακα που τους αντιπροσωπεύει περισσότερο.

Στο ερώτημα 7 α. «*Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας*»:

Τα υποκείμενα σε ποσοστό πάνω από 80% είναι ικανοποιημένα από τον εαυτό τους, ενώ λιγότερα από 20% έχουν σχηματίσει αρνητική αντίληψη.

Δημοκρατικοί είναι κατά πλειοψηφία οι καθηγητές ανδρικού φύλου. Προοδευτικοί οι άνδρες, ηλικίας 41 ετών και πάνω, ενώ οι δύο άλλες ηλικιακές ομάδες βρέθηκαν στην τέταρτη βαθμίδα του πίνακα. Ευαίσθητοι οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης, ηλικίας 36-40 ετών. Ευγενικοί αυτοχαρακτηρίζονται κυρίως οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης και οι γλωσσομαθείς. Καλόπιστοι οι γλωσσομαθείς. Υπομονετικοί οι άνδρες καθηγητές. Εργατικοί οι γλωσσομαθείς ηλικίας 36 - 40 ετών. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό έδωσαν καλύτερα αποτελέσματα από αυτούς που διαθέτουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών.

Δι-ατομικό επίπεδο

Για να διαπιστώσουμε πώς διαμορφώνονται οι σχέσεις μεταξύ των ατόμων μέσα στο σχολικό χώρο δηλ πώς αισθάνονται οι εκπαιδευτικοί ότι τους κρίνουν οι συνάδελφοί τους, αλλά και πώς αισθάνονται οι μαθητές εντός και εκτός σχολείου για τους υπόλοιπους συμμαθητές τους θέσαμε τις ακόλουθες **ερωτήσεις**.

Ερώτηση 7 γ *«Πως θα σας έκριναν οι συνάδελφοι σας»*

Όλοι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι οι συνάδελφοί τους σε ποσοστό πάνω από 85% τους κρίνουν θετικά. Αντίθετη άποψη έχουν σε ποσοστό λιγότερο από 15%.

Κατά τη γνώμη πάντα των εκπαιδευτικών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών θεωρεί επίσης ότι οι συνάδελφοί τους έχουν διαμορφώσει άριστη εικόνα γι' αυτούς. Πιο συγκεκριμένα:

Δημοκρατικοί είναι οι καθηγητές που είχαν ηλικία 36 - 40 ετών. Προοδευτικοί οι άνδρες, ηλικίας 41 ετών και πάνω, πρακτικής κατεύθυνσης. Ευαίσθητοι οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν μαθήματα πρακτικής κατεύθυνσης, ηλικίας 36-40 ετών. Ευγενικοί αυτοχαρακτηρίζονται κυρίως οι καθηγητές ανδρικού φύλου, θεωρητικής κατεύθυνσης και αυτοί που έχουν ηλικία 41 ετών και πάνω. Καλόπιστοι οι άνδρες που έχουν ηλικία 41 ετών και πάνω. Υπομονετικοί οι άνδρες καθηγητές, 36-40 ετών. Εργατικοί οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού ηλικίας 36 ετών. Ανιδιοτελείς οι άνδρες ηλικίας 41 και πάνω ετών. Σε ορισμένες αρνητικές απαντήσεις οι εκπαιδευτικοί πρακτικής κατεύθυνσης (αγενείς-τεμπέληδες) και οι μη γλωσσομαθείς (ανιδιοτελείς) είναι οι μόνοι που έδωσαν αρνητική εικόνα για τον εαυτό τους.

Στην ερώτηση 11, *«Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους έξω από το σχολείο»*, σύμφωνα με τον πίνακα 44, το συνολικό ποσοστό 80% των θετικών απαντήσεων υπερβαίνει το συνολικό ποσοστό 20% των αρνητικών. Στον πίνακα 45, «αν οι μαθητές είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους έξω από το σχολείο», η πλειοψηφία των καθηγητών σε ποσοστό 75% βρίσκεται στην αρνητική πλευρά του πίνακα. Στη θετική βρίσκεται το 25% των καθηγητών.

Επομένως μέσα στο σχολείο κατά τη γνώμη των διδασκόντων οι σχέσεις των μαθητών μεταξύ τους είναι πολύ καλές. «Υπέρ» αυτής της άποψης είναι οι άντρες, οι θεωρητικής κατεύθυνσης οι γλωσσομαθείς και οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού καθηγητές. Αντίθετα, εκτός του σχολείου οι σχέσεις των εφήβων περιορίζονται αισθητά και σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις ή δεν παρατηρείται στατιστική διαφοροποίηση ή όπως στη γλωσσομάθεια και το φύλο οι επιλογές κυμαίνονται στην τέταρτη βαθμίδα, δηλ οι καθηγητές ή δεν είναι

σίγουροι, για το τι συμβαίνει εκτός του σχολικού χώρου ή δεν είναι ιδιαίτερα ευχαριστημένοι από τις μέχρι τότε διαπιστώσεις τους.

Με λίγα λόγια οι εκπαιδευτικοί έχουν την πεποίθηση ότι όσον αφορά στις δι-ατομικές σχέσεις των ίδιων με τους συναδέλφους τους είναι άριστες επίσης, όταν οι μαθητές βρίσκονται στο σχολείο ίσως επειδή και αυτοί συντελούν, το επίπεδο των δι-ατομικών σχέσεων των μαθητών τους είναι πολύ καλές. Αντίθετα, η έλλειψη της παρουσίας τους δημιουργεί ανασταλτικό παράγοντα για τη διατήρηση των καλών σχέσεων εκτός σχολείου των μαθητών.

Δι-ομαδικό επίπεδο

Στους πίνακες 9-16 που αναφέρονται στην ερώτηση «*Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας*», η πλειοψηφία των διδασκόντων βρέθηκε στη θετική πλευρά των πινάκων σε ποσοστό πάνω από 75% και στην αρνητική σε ποσοστό λιγότερο από 25%. Επομένως οι καθηγητες θεωρούν ότι οι μαθητές τους έχουν σχηματίσει γι' αυτούς θετική εικόνα τόσο για το έργο τους όσο και για την προσωπικότητά τους.

Οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό θετικών απαντήσεων 75% θεωρούν ότι η αντίληψη των μαθητών για αυτούς είναι θετική. Πιο συγκεκριμένα:

Δημοκρατικοί και Ανιδιοτελείς είναι κατά πλειοψηφία οι καθηγητές ανδρικού φύλου. Προοδευτικοί είναι οι άνδρες ηλικίας 25-35 ετών που διδάσκουν μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης και δεν είναι γλωσσομαθείς. Ευαίσθητοι αξιολογούνται οι εκπαιδευτικοί από τους μαθητές τους στην περίπτωση που διδάσκουν μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης και έχουν ηλικία 36-40 ετών. Καλόπιστοι είναι οι εκπαιδευτικοί ανδρικού φύλου. Υπομονετικοί είναι περισσότερο από τις γυναίκες οι άνδρες καθηγητές και οι οποίοι επιπλέον είναι γλωσσομαθείς. Εργατικοί είναι αυτοί που έχουν ηλικία 36-40 ετών. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό έδωσαν καλύτερα αποτελέσματα από αυτούς που διαθέτουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών.

Στην ερώτηση 16 «*Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα*» μας δίνεται η ευκαιρία να απαντήσουμε στο δεύτερο σκέλος της ερώτησής μας.

Ειδικότερα:

«Τιμωρείτε και τους δύο» συνολικά το 27,5% των καθηγητών είναι «υπέρ» και το 72,5% «κατα»

«Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε» θετικά απήντησε 11,3% και αρνητικά το 88,7%

«Συζητάτε χωριστά και με τους δυο μαθητές» επί του συνόλου των απαντήσεων το 58,8% ήταν θετικές και το 41,2% αρνητικές.

«Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη» συνολικά το 52,5% είναι «υπέρ» και το 47,5% είναι «κατά» αυτής της συμπεριφοράς.

Στην υποερώτηση «Πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο "κακός" μαθητής» μόνο δύο καθηγητές σε ποσοστό 2,5% απάντησαν θετικά.

«Αρπάζουν την ευκαιρία και συζητούν στην τάξη» σε ποσοστό 52,5% οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ενδεδειγμένη αυτήν τη συμπεριφορά από την πλευρά τους.

Συμπεραίνουμε από τα στοιχεία που προέκυψαν ότι:

Τιμωρούν και τους δυο μαθητές οι εκπαιδευτικοί που είναι ανδρικού φύλου, κάτοχοι μεταπτυχιακού, θεωρητικής κατεύθυνσης, μη γλωσσομαθείς. Προσωπικό θέμα θεωρούν τη σύγκρουση που μπορεί να προκύψει ανάμεσα σε δύο μαθητές και επομένως αρνούνται να αναμειχθούν οι καθηγητές γυναικείου φύλου, οι νεότεροι, θεωρητικής κατεύθυνσης και μη γλωσσομαθείς. Συζητούν χωριστά το πρόβλημα με τον κάθε ενδιαφερόμενο μαθητή οι άνδρες, οι νεότεροι στην ηλικία, μη κάτοχοι μεταπτυχιακού, θεωρητικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς. Η συζήτηση στην τάξη μπορεί να λύσει διάφορα προβλήματα: πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί που είναι άνδρες, ηλικίας 36-40 ετών, δεν έχουν μεταπτυχιακό, πρακτικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς. Ο κακός μαθητής έχει δίκιο, και άρα πρέπει ο εκπαιδευτικός να τον προστατεύσει, πιστεύουν οι καθηγητές οι οποίοι δεν είναι γλωσσομαθείς.

Ανακεφαλαιώνουμε τονίζοντας ότι οι δι-ομαδικές σχέσεις των καθηγητών με τους μαθητές τους είναι πολύ καλές καθώς οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αισθάνονται ότι μέσα στο σχολείο επικρατεί κλίμα φιλικής συνεργασίας και αμοιβαίου σεβασμού. Αυτό διαπιστώνεται κυρίως από τα αποτελέσματα του δεύτερου ερωτήματος στο οποίο αποδεικνύεται ότι οι καθηγητές δεν κάνουν διακρίσεις σε βάρος των μαθητών τους επηρεαζόμενοι από την απόδοσή τους και όχι από τη συμπεριφορά τους, αλλά, επιπλέον στις περισσότερες περιπτώσεις αποζητούν τον εποικοδομητικό διάλογο.

Ιδεολογικό επίπεδο

Στην ερώτηση 8. «*Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων*» παρατηρήθηκαν τα εξής:

Ως προς τις οικογενειακές αξίες:

Στην ερώτηση «Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες» οι καθηγητές σε ποσοστό 22,5% βρέθηκαν στην αρνητική πλευρά του πίνακα, σε αντίθεση με το 77,5% που βρέθηκε στη θετική.

Αντιστοιχα στην ερώτηση «Υπακοή των παιδιών στους γονείς». Το 83,5% είναι «υπέρ» της άποψης και το 16,5% είναι «κατά». Στην άποψη «μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη» η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα σε ποσοστό 83,5%.

ενώ στην αρνητική βρέθηκε ποσοστό 16,5%. Κανείς δεν επέλεξε την πρώτη αρνητική βαθμίδα της κλίμακας

«Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους» η πλειοψηφία των καθηγητών βρίσκεται στη θετική πλευρά των πινάκων σε ποσοστό πάνω από 76%, γεγονός που σημαίνει ότι είναι «υπέρ» της παραπάνω άποψης. Οι υπόλοιποι καθηγητές σε ποσοστό πάνω από 24% εμφανίζονται στη θετική πλευρά του πίνακα».

Καταλήγουμε επομένως ότι η πλειοψηφία των καθηγητών, ανεξάρτητα από το αν η άποψη ήταν υπερ ή κατά μιας περισσότερο ή λιγότερο προοδευτικής πρότασης, επέλεξε τη θετική βαθμίδα του πινακα σε ποσοστά που ξεπερνούν το 75%.

Για την παραδοσιακή οικογένεια οι εκπαιδευτικοί ανδρικού φύλου, ηλικίας 25-30 και 41 και πάνω ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης, χωρίς μεταπτυχιακό είναι υπέρμαχοι.

Για την υπακοή των παιδιών στους γονείς θετική άποψη έχουν οι μη γλωσσομαθείς και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης. Στην αντίθετη θέση βρίσκονται οι γλωσσομαθείς και τρεις άνδρες. Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μη κάτοχοι βρίσκονται στην τέταρτη βαθμίδα και επομένως είναι οι περισσότερο ουδέτεροι.

Το ποσοστό των καθηγητών που δεν έχουν μεταπτυχιακό και διδάσκουν μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης δείχνει ότι είναι «υπέρ» μιας φιλελεύθερης οικογένειας.

Τέλος, την ανεξαρτησία των παιδιών θεωρούν θετική όσοι εκπαιδευτικοί δεν έχουν μεταπτυχιακό, είναι 25-30 ετών και δε γνωρίζουν ξένες γλώσσες. Πιο συντηρητικοί είναι οι καθηγητες που εχουν ηλικία 41 και πάνω ή είναι γλωσσομαθείς (έξι συνολικά άτομα).

Αντιστοιχα «Κατά» των παραδοσιακών ηθικών αρχών τοποθετούνται οι καθηγητές με ποσοστό 35% και «υπερ» με ποσοστό 65%.

Πολύ μεγάλο ποσοστό των εκπαιδευτικών 82,5% βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πίνακα, όσον αφορά τους ελαστικότερους ηθικούς κανόνες, σε σχέση μ' αυτούς που βρέθηκαν στη θετική σε ποσοστό 17,5%.

Οι παραδοσιακές ηθικές αρχές αντιπροσωπεύουν τους εκπαιδευτικούς σε ποσοστό 65% γι' αυτό και είναι κατά σε ποσοστό 82% των ελαστικότερων ηθικών κανόνων. Στην πρώτη περίπτωση περισσότερο συντηρητικοί είναι οι μη γλωσσομαθείς εκπαιδευτικοί και πιο ουδέτεροι αυτοί που διδάσκουν μαθήματα πρακτικής κατεύθυνσης. Στη δεύτερη περίπτωση πιο συντηρητικοί είναι αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό. Πιο προοδευτικοί όσοι έχουν μεταπτυχιακό και ουδέτεροι οι καθηγητές που έχουν ηλικία 36-40 ετών.

Από την ίδια ερώτηση μας ενδιαφέρουν οι επιλογές «Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα» και «Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες» για να διαπιστώσουμε αν οι εκπαιδευτικοί δέχονται χωρίς δυσκολία να συμβιώσουν στον ελληνικό χώρο με ξένο οικονομικό μετανάστη.

Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί βρίσκονται στη θετική πλευρά του πίνακα σε ποσοστό 44%, πραγμα που σημαίνει ότι είναι «υπέρ» της παραπάνω άποψης δηλ. οι ξένοι να μην

έχουν τη δυνατότητα να εισέρχονται και να εγκαθίστανται στον ελληνικό χώρο. Οι υπόλοιποι καθηγητές σε ποσοστό περίπου 34% εμφανίζονται στην αρνητική πλευρά του πίνακα που σημαίνει ότι είναι «κατά» της άποψης αυτής. Πάντως υπάρχει και ένα ποσοστό 20% στη μεσαία βαθμίδα που αντιπροσωπεύει τους αναποφάσιστους καθηγητές.

Το αντίθετο αποτέλεσμα διαπιστώθηκε στον πίνακα «Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες» στον οποίο η πλειοψηφία των συγκεκριμένων εκπαιδευτικών βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα σε ποσοστό πάνω από 75%, το οποίο σημαίνει ότι τα υποκείμενα του δείγματος θεωρούν ότι οι ξένοι πρέπει να έχουν ίδια δικαιώματα με τους γηγενείς Έλληνες. Στην αρνητική πλευρά βρίσκεται το 25% περίπου του πληθυσμού που δεν προτείνει την ισότητα ανάμεσα στους ξένους και τους Έλληνες.

Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι οι εκπαιδευτικοί είναι αρνητικοί στην είσοδο των ξένων μεταναστών στη χώρα μας, ενώ αντίθετα παρουσιάζουν θετική εικόνα για αναγνώριση των δικαιωμάτων όσων έχουν ήδη εγκατασταθεί. Ίσως γιατί με αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλιστεί ο περιορισμός της παράνομης δράσης αλλοδαπών που οφείλεται στην έλλειψη οικονομικής, κοινωνικής, ψυχολογικής κλπ. στήριξης.

Καταλήγουμε σύμφωνα με τα παραπάνω ότι κατά του περιορισμού των ξένων είναι η μεσαία ηλικία και αυτοί οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό. Αντίθετα δεν εναντιώνονται στον περιορισμό των ξένων οι μεγάλοι στην ηλικία εκπαιδευτικοί και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης.

Όσον αφορά την εξασφάλιση των ίδιων δικαιωμάτων και την προστασία των ξένων περισσότερο θετικοί είναι αυτοί οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακές σπουδές, είναι γλωσσομαθείς και έχουν τη μεγαλύτερη ηλικία.

Ακολουθεί η ερώτηση 9 «*Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή*»

«Εξυπνάδα», «υπέρ» είναι το 60% των εκπαιδευτικών και «κατά» το 40%. «Ευαισθησία», «υπέρ» είναι το 31,0% και «κατά» το 69% των εκπαιδευτικών. Η «Ζωηρότητα» έλκει τους καθηγητές σε ποσοστό μόνο 2,5%. Για την «Ομορφιά» υπάρχει ενδιαφέρον από την πλευρά των εκπαιδευτικών σε ποσοστό 3,8%. «Υπακοή» φαίνεται ότι αυτό το στοιχείο προδιαθέτει θετικά το διδακτικό προσωπικό σε ποσοστό 8,8%. Η «Κοινωνικότητα» έλκει τους καθηγητές σε ποσοστό 43,8%. «Η αφοσίωση στη μελέτη» θεωρείται βασικό προσόν για την προοδο του παιδιού για 28,8% των καθηγητών. Τέλος, σε ποσοστό 13,8% η «Άριστη σχολική επίδοση» αξιολογείται ως προϋπόθεση για τη θετική γνώμη των καθηγητών προς τους μαθητές.

Από την επισκόπηση των δεδομένων καταλήξαμε ότι η εξυπνάδα σε ποσοστό 60% θεωρείται το πιο θετικό στοιχείο από τους εκπαιδευτικούς που κατά κύριο λόγο είναι ηλικίας 25-36 ετών, δεν έχουν μεταπτυχιακό, είναι γλωσσομαθείς και πρακτικής

κατεύθυνσης. Μετά την εξυπνάδα έπεται η κοινωνικότητα σε ποσοστό 43,8% την οποία προτιμούν οι άντρες και οι 41 και πάνω ετών καθηγητές.

Η ευαισθησία σε ποσοστό 31% κρίνεται σημαντική κυρίως από τις γυναίκες, εκπαιδευτικούς ηλικίας 36-40 ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς που δεν έχουν μεταπτυχιακό. Η αφοσίωση στη μελέτη με παρόμοιο ποσοστό 28,8% επιλέχτηκε από τις γυναίκες, ηλικίας 36-40 ετών που έχουν μεταπτυχιακό και διδάσκουν θεωρητικής κατεύθυνσης μαθήματα. Η υπακοή έχει προτιμηθεί από τους εκπαιδευτικούς γυναικείου φύλου, πρακτικής κατεύθυνσης, χωρίς μεταπτυχιακό σε ποσοστό 8,8%. Η ομορφιά γίνεται αποδεκτή μονο σε ποσοστό 3,8% από διδάσκοντες που έχουν μεταπτυχιακό, γλωσσομαθείς και πρακτικής κατεύθυνσης.

Τέλος, η ζωηρότητα ήρθε τελευταία στη σειρά των επιλογών με ποσοστό 2,5% και πρόκειται κατά κύριο λόγο για εκπαιδευτικούς ανδρικού φύλου, που έχουν μεταπτυχιακό και δε γνωρίζουν ξένες γλώσσες.

Στον πίνακα 43, «*Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας*» οι απαντήσεις συγκέντρωσαν τα εξής ποσοστά: τα οικογενειακά προβλήματα 38,8%, η σχολική επίδοση των παιδιών 23,8%, η χρήση ναρκωτικών 10%, η κοινωνική απομόνωση σε ποσοστό 10%, ενώ όλα τα υπόλοιπα από 5-2,5%, όπως π.χ. η αδυναμία σύναψης στενών φιλικών σχέσεων-δεσμών.

Οι γυναίκες, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, οι μεγαλύτεροι στην ηλικία αξιολογούν περισσότερο από τους υπόλοιπους καθηγητές τα προβλήματα που δημιουργούνται μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον.

Τη χρήση ναρκωτικών θεωρούν αξιόποινη ενέργεια οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 10%, τη βίαιη συμπεριφορά-επιθετικότητα σε ποσοστό 5%, την υπερβολική χρήση τσιγάρων-ποτού σε ποσοστό 2,5%.

Σε όσες μεταβλητές παρατηρήθηκε στατιστική διαφορά διαπιστώθηκε ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι τα ναρκωτικά. Πιο ανήσυχοι είναι οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης και οι γλωσσομαθείς.

Η κοινωνική απομόνωση σε ποσοστό 10% αποτελεί ένα ανησυχητικό στοιχείο για τους μαθητές που ζουν στην Αττική που πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα κατά τη γνώμη των καθηγητών αντρικού φύλου, χωρίς μεταπτυχιακό και γλωσσομάθεια, πρακτικής κατεύθυνσης και ηλικίας 36-40 ετών.

Η αδυναμία σύναψης φιλικών σχέσεων δεν απασχόλησε παρά μόνο δύο καθηγητές σε ποσοστό 2,5% που ήταν θεωρητικής κατεύθυνσης και μεγάλης ηλικίας.

Στον πίνακα 46, στην ερώτηση 12, αν οι εκπαιδευτικοί του δείγματός μας «*θεωρούν την παλιννοστηση θετικό ή αρνητικό φαινόμενο*», η πλειοψηφία βρέθηκε στη θετική πλευρά του πίνακα σε ποσοστό 85%. Μικρότερο ποσοστό δηλαδή 15% βρέθηκε στην αρνητική πλευρά.

Ανακεφαλαιώνοντας τονίζουμε ότι περισσότερο θετικοί στο φαινόμενο της παλιννόστησης είναι αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό και οι γλωσσομαθείς καθηγητές. Η εξήγηση που δίνεται είναι ότι οι μεν πρώτοι κρίνουν πιο αισιόδοξα και με λιγότερο άγχος την κατάσταση που μπορεί να προκύψει από την επιστροφή των ομογενών Ελλήνων και οι δεύτεροι ότι η γλωσσομάθειά θα τους επιτρέψει να επικοινωνούν με τους παλιννοστούντες ευκολότερα.

Αυτοί που θεωρούν θετική εμπειρία αυτού του είδους τη διδακτική πράξη ανέρχονται σε ποσοστό 36,3%, η αντίθετη άποψη έδωσε ποσοστό 33,8% και τέλος, οι αναποφάσιστοι εκπροσωπούνται με ποσοστό 30%.

Θετικοί στη διδασκαλία παλιννοστούντων μαθητών είναι οι άντρες και οι 36-40 ετών εκπαιδευτικοί. Αρνητικοί, αντίθετα, είναι κυρίως οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μεγαλύτεροι ή οι νεότεροι εκπαιδευτικοί. Τέλος, περισσότερο αναποφάσιστοι είναι οι γυναίκες και οι νεότεροι ή χωρίς μεταπτυχιακό διδάσκοντες. Φαίνεται λοιπόν ότι η επιθυμία της διδακτικής εμπειρίας σχετίζεται το φύλο, την ώριμη ηλικία και την κατοχή γνώσεων που έχουν αποκτηθεί πέρα από τις βασικές πανεπιστημιακές σπουδές.

Όσοι απάντησαν θετικά κατέληξαν σ' αυτή την άποψη για τους εξής λόγους: Για να ενταχθούν οι παλιννοστούντες μαθητές στο σχολικό περιβάλλον πιο εύκολα- ποσοστό συμμετοχής 13,8%, σε ίδιο ποσοστό 6,3% θεωρούν σημαντικό ότι ούτως ή άλλως έχουν τα ίδια δικαιώματα με τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα και ότι πλουτίζουν οι ίδιοι τις γνώσεις τους σε πολιτιστικό και κοινωνικό επίπεδο. Επίσης θεωρούν αυτούς τους μαθητές καλά παιδιά τη διδακτική πραξη ενδιαφέρουσα και ότι συμβάλλουν στη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού σε ίδιο ποσοστό 2,5%.

Όσοι επέλεξαν την αρνητική απάντηση κατέληξαν σ' αυτήν την απόφαση για τους εξής λόγους: Έχουν την γνώμη ότι οι παλιννοστούντες μαθητές έχουν σημαντικά μαθησιακά προβλήματα σε ποσοστό 15,4%, ότι χρειάζονται ειδική σχολική μέριμνα σε ποσοστό 9%, ότι αντιμετωπίζουν δυσχέρειες στην ένταξή τους σε ποσοστό 5,1% και τέλος, σε ποσοστό 2,6% ότι οι ίδιοι δε διαθέτουν τις ειδικές γνώσεις για να ανταποκριθούν σ' ένα τόσο δύσκολο έργο.

Παρατηρήθηκε ότι οι καθηγητές, όταν απαντούν θετικά στην ύπαρξη παλιννοστούντων μαθητών μέσα στην τάξη, θεωρούν ως βασικό λόγο τη βοήθεια που θα προσφέρουν στα παιδιά αυτά. Προηγούνται σ' αυτήν την άποψη οι γυναίκες, η μεσαία ηλικία και οι κάτοχοι μεταπτυχιακού. Σημαντική επίσης αιτία κρίνεται η ωφέλεια που αποκομίζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί αλλά και ο ελληνικός πληθυσμός από την επαφή με αυτά τα παιδιά σε κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο. Σε αυτήν τη γνώμη προηγούνται οι διδάσκοντες μη κάτοχοι μεταπτυχιακού, αντρικού φύλου.

Αντίθετα, όταν οι εκπαιδευτικοί απαντούν αρνητικά προβάλλουν ως βασικούς λόγους τα μαθησιακά προβλήματα, τη δυσκολία στην ένταξη των παλιννοστούντων μαθητών, την έλλειψη ειδικης μεθόδου διδασκαλίας και την έλλειψη των ειδικών γνώσεων που οι ίδιοι δε

διαθέτουν. Στην πρώτη περίπτωση πλειοψηφούν οι πολύ νέοι και οι μεγάλοι εκπαιδευτικοί, στη δεύτερη οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, στην τρίτη οι μεγαλύτεροι ως προς την ηλικία καθηγητές και τέλος, στην τέταρτη όσοι από αυτούς διδάσκουν μαθήματα θετικής κατεύθυνσης.

Οπωσδήποτε η ευαισθησία, η ηλικιακή ωριμότητα και η γνωστική εξέλιξη των εκπαιδευτικών επιδρούν στην απόφαση τους να γνωρίσουν και να αποδεχτούν τους παλιννοστούντες μαθητές.

Στην ερώτηση 17 « *Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω απόψεις*», έχουμε τις ακόλουθες απαντήσεις:

«*Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας*», μόνο το 3,8% των καθηγητών βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πίνακα διαφωνώντας μ' αυτή την άποψη. Η πλειοψηφία σε ποσοστό πάνω από 95% βρέθηκε στη θετική πλευρά και συμφωνεί ότι η ελληνική γλώσσα παίζει σημαντικό ρόλο για τη διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας.

«Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας», η πλειοψηφία του πληθυσμού βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πίνακα σε ποσοστό 62,6% και στην αρνητική το 37,4%.

«Το να είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά από το πόσο αγαπά την Ελλάδα», το αθροιστικό ποσοστό των θετικών απαντήσεων ξεπερνά το 87% ενώ των αρνητικών απαντήσεων δεν ξεπερνά το 13%.

Οι εκπαιδευτικοί δίνουν μεγάλη σημασία στη γλωσσομάθεια καθώς μόνο ένα άτομο σε ποσοστό 1,3% βρέθηκε στην αρνητική πλευρά του πίνακα και πιο συγκεκριμένα στη δεύτερη βαθμίδα.

Πιο θετικοί και υπέρ των διαφόρων απόψεων που σχετίζονται με την ελληνική γλώσσα είναι, ως προς την εθνική ταυτότητα, οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό. Σχετική είναι και η ταύτιση της ελληνικής γλώσσας με την ελληνική ταυτότητα στην οποία δίνουν μεγάλη σημασία οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι ηλικίας 36-40 ετών εκπαιδευτικοί. Με την Ελλάδα είναι συνδεδεμένη η γλώσσα μας για τους μη γλωσσομαθείς καθηγητές. Για την εκμάθηση ξένων γλωσσών ενδιαφέρονται όλοι οι εκπαιδευτικοί και ακόμη περισσότερο οι γυναίκες, η μεσαία ηλικιακή ομάδα και σε παρόμοιο ποσοστό οι νεότεροι.

Αν δούμε ολοκληρωμένα τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου ως προς το ιδεολογικό επίπεδο των καθηγητών που απάντησαν στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο (Δ΄) καταλήγουμε ότι οι καθηγητές δεν έχουν καταλήξει υπέρ ή κατά των σχέσεων που διατηρούνται μέσα στην οικογένεια, οπωσδήποτε όμως θεωρούν σημαντικό να υπάρχει σεβασμός στην άποψη των παιδιών, ενώ η υπακοή (σε συνδυασμό με τη ζωηρότητα) κρίνεται λιγότερο σημαντική χωρίς να αποτελεί αρνητικό

στοιχείο. Εδώ θα έπρεπε να παρατηρήσουμε ότι οι οικογενειακές σχέσεις γενικά τους βάζουν σε σκέψεις αφού τις αντιμετωπίζουν ως το κατεξοχήν σημαντικό πρόβλημα των παιδιών. Τα υπόλοιπα προβλήματα δικαιολογούν την άρνηση των καθηγητών για τη χαλάρωση των ηθικών αξιών, ίσως επειδή αντιμετωπίζουν με τον ανάλογο προβληματισμό πράξεις που μπορούν να χαρακτηριστούν ως παραβατικές, όπως την πρόκληση φθορών την υπερβολική κατανάλωση ποτών, το υπερβολικό κάπνισμα σε μια τόσο ευαίσθητη για την υγεία των παιδιών ηλικία κλπ. Οι εκπαιδευτικοί του δείγματος δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στα φυσικά χαρίσματα των μαθητών τους-όχι όμως και στην ομορφιά-όπως για παράδειγμα την εξυπνάδα, την κοινωνικότητα, την ευαισθησία και στη συνέχεια εκτιμούν την προσπάθεια καθε παιδιού να προοδεύσει μέσω της μελέτης. Οι σχέσεις των καθηγητών με τους μαθητές τους πρέπει να στηρίζονται στο σεβασμό, την κατανόηση, τη συζήτηση και όχι στην απόδοσή και τη βαθμολογία τους.

Κεφάλαιο. 3. Γενικά Συμπεράσματα

3.1. Παλιννοστούντες μαθητές

Από την περιγραφή των δεδομένων καταλήξαμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 375 παλιννοστούντες μαθητές και ως προς το ποσοστό συμμετοχής φαίνεται να ευνοούνται τα κορίτσια. Τα περισσότερα παιδιά είχαν ηλικία 15-16 (ποσοστό 36%) ετών και τα υπόλοιπα 12-14 ετών (ποσοστό 28%) και 17-19 ετών (ποσοστό 35,7%). Σε διπλάσιο ποσοστό 61,6% η πλειοψηφία των υποκειμένων φοιτούσε στο Λύκειο. Στην Α' τάξη 31,7%, στη Β' 42,1% και στη Γ' 26,1%.

Το τμήμα φοίτησης των μαθητών ανάλογα το επίπεδο γλωσσομάθειας στην Ελληνική ήταν: στο 1° τμήμα φοιτούσε ποσοστό 39,5%, στο 2° 32,5%, στο 3° 19,2 % και στο 4° 8,8%.

Οι περισσότεροι μαθητές ήταν Χριστιανοί Ορθόδοξοι σε πολύ υψηλό ποσοστό 93,1% με ελληνική υπηκοότητα (ποσοστό 60,3%). Από αυτούς μόνο 25,3% διαθέτει ελληνικό διαβατήριο, ενώ η πλειοψηφία των υποκειμένων έχει ξένο διαβατήριο σε ποσοστό 84,5%.

Το δείγμα μας αποτελούσαν έφηβοι που προέρχονταν από διάφορες χώρες. Η πλειοψηφία των υποκειμένων σε ποσοστό 33,6% (N=126) γεννήθηκε στην Αμερική, ενώ το 11,7% (N= 44) γεννήθηκε στον Καναδά, το 10,4% (N= 39) γεννήθηκε στην Ελλάδα και αργότερα, μέχρι να επιστρέψει στη χώρα μας, έζησε για ένα χρονικό διάστημα στο εξωτερικό, το 10,1% (N=38) γεννηθηκε στην Αυστραλία, το 9,1% (N=34) σε κάποια χώρα της Ευρωπαικης Ένωσης το 7,7% (N=29) σε κάποια χώρα που δεν ανήκει στην Ε. Ε., το 6,1% (N=23) στη Ν. Αφρική και τέλος το 4,3% (N=16) στα Βαλκάνια.

Οι οικογένειες των παλιννοστούντων των οποίων ο αριθμός μειώνεται σταδιακά προτίμησαν να επιστρέψουν τους θερινούς μήνες, αφού είχαν προετοιμάσει την επιστροφή τους, πριν την οριστική τους εγκατάσταση, με συχνές οικογενειακές επισκέψεις σε ποσοστό 69,6%.

Οι περισσότεροι μαθητές στην Ελλάδα δεν έχουν φοιτήσει σε άλλο σχολείο σε ποσοστό 70,4% και έμαθαν ελληνικά κυρίως από το άμεσο οικογενειακό τους περιβάλλον αφού απάντησαν θετικά σε ποσοστό 69,3%. Όσα παρακολούθησαν μαθήματα από 3-8 ώρες εβδομαδιαία πήγαιναν συνήθως σε κάποιο δημόσιο σχολείο.

Οι οικογένειες των παλιννοστούντων είναι συνήθως τετραμελείς σε ποσοστό 50,1%, δεν τους αρέσει η αλλαγή του περιβάλλοντος που ζουν γι' αυτό και αποφεύγουν τις μετακομίσεις, πράγμα που ίσχυε και για την περίοδο που ζούσαν στο εξωτερικό. Έχουν τόπο διαμονής διάφορες περιοχές της Αττικής, μένουν κατά κύριο λόγο σε διαμέρισμα σε ποσοστό 59,2% και σε ίδιο ποσοστό έχουν ιδιόκτητο σπίτι ή νοικιασμένο. Ελάχιστοι από αυτους φιλοξενούνταν από κάποιο φιλικό ή συγγενικό πρόσωπο. Η πλειοψηφία των υποκειμενων δήλωσε ότι τους αρέσει πάρα πολύ η περιοχή που μένουν σε ποσοστό 31,2% (N=117), ενώ δεν τους άρεσε «καθόλου» το περιβάλλον διαμονής τους σε ποσοστό 7,5%. Επίσης σε ποσοστό 52% οι μαθητές θεωρούσαν καλύτερο το σπίτι που διέμεναν στο εξωτερικό.

Η οικογενειακή κατασταση των παλιννοστούντων μαθητών ήταν η ακόλουθη: ζουν με την οικογένειά τους (ποσοστό 66,7%), ενώ ζουν χωριστά σε ποσοστό 33,3%. Διαζευγμένοι είναι οι γονείς σε ποσοστό 19,5% (N=73) και σε μικρότερα ποσοστά ο πατέρας ή η μητέρα έχει πεθάνει, ο πατέρας ή η μητέρα εργάζεται μακριά. Καθώς διαπιστώνουμε υπήρχαν και μονογονεικές οικογένειες.

Η πλειοψηφία των μαθητών είχε πατέρα που είχε δική του επιχείρηση σε ποσοστό 15,7% και σε μικρότερα ποσοστά ήταν ελεύθερος επαγγελματίας 14,1%, άνεργος, ιδιωτικός υπάλληλος, τεχνικός εργάτης, μικροεπαγγελματίας, στέλεχος επιχειρήσεων, καλλιτέχνης, εκπαιδευτικός, δημόσιος υπάλληλος, βιοτέχνης, συνταξιούχος και ναυτικός.

Αντίστοιχα η μητερα ή ήταν άνεργη ή είχε κύρια ασχολία τα οικιακά σε ποσοστό 62,1%. Μικρότερα ποσοστά βρέθηκαν στα υπόλοιπα επαγγέλματα, για τις ιδιωτικούς υπαλλήλους, ελεύθερους επαγγελματίες, επιχειρηματίες, δημόσιους υπάλληλους, εργάτριες, στελέχη επιχειρήσεων, εκπαιδευτικούς και μικροεπαγγελματίες, βιοτέχνες, καλλιτέχνες και τεχνικούς και συνταξιούχους.

Ο πατέρας των μαθητών εξασκούσε το ίδιο επάγγελμα τόσο στη χώρα υποδοχής όσο και στη χώρα προέλευσης σε ποσοστο 57,1% (N=214), ενώ σε μεγάλο ποσοστό 42,9% ο πατέρας έχει αλλάξει επαγγελμα.

Η μητέρα των μαθητων εξασκούσε το ίδιο επάγγελμα τόσο στη χώρα υποδοχής όσο και στη χώρα προέλευσης σε ποσοστό 39,2% (N=147), ενώ σε ποσοστό 60,8% (N=228) η μητέρα έχει αλλάξει επάγγελμα.

Η πλειοψηφία των υποκειμενων δήλωσε ότι ο πατέρας έχει τελειώσει το Γυμνάσιο σε ποσοστο συμμετοχης 37,3%. Δημοτικό 22,4%, Τεχνική ή ανώτερη σχολή 21,9%, ενώ Πανεπιστημιο 18,4%. Αντίστοιχα, η μητέρα βρέθηκε να έχει τα εξής ποσοστά: απόφοιτοι Γυμνασίου 42,9%, Δημοτικού 22,4%, Πανεπιστήμιου 17,6%, Ανώτερης σχολής 10,1%, Τεχνικής σχολής 6,4%, ενώ αναλφάβητη μητέρα δήλωσαν ότι έχουν τα υποκείμενα σε ποσοστο 0,5%.

Οι περισσότεροι από τους νέους δεν εργάζονται (83,5%). Αυτοί που εργάζονται ασχολούνται με το σερβίρισμα, την οικογενειακή επιχείρηση, κάποια χειρωνακτική εργασία, με φύλαξη μικρών παιδιών, με καλλιτεχνικές δραστηριότητες ή σε δουλειά φίλων. Οι μαθητές που εργάζονται απασχολούνται 1-5 μέρες τη βδομάδα ή στη διάρκεια του καλοκαιριού από 7-22 ώρες εβδομαδιαία. Το μόνο σίγουρο είναι ότι εργάζονται για προσωπικούς λόγους και όχι για οικονομικούς αφού το ποσοστό συμμετοχής ήταν σε αυτή την απαντηση μόλις 1,9%.

Ο πατέρας των μαθητών είναι Έλληνας σε ποσοστό 87,5% και η μητέρα Ελληνίδα σε ποσοστό 82,9%.

Τα υποκείμενα της έρευνας μιλούν ελληνικά με τον πατέρα σε ποσοστό 79,5% και σε ποσοστό 78,9% μιλά με τη μητέρα. Με τα αδέλφια τους μιλούν ελληνικά σε ποσοστό 66,1%, με τους φίλους η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 77,6%, με τους συγγενείς 88,8%. Γλώσσα επικοινωνίας με όλους τους ανθρώπους με τους οποίους σχετίζονται τα υποκειμενα είναι η ελληνική σε ποσοστό συμμετοχής 55,7%.

Μιλούν αγγλικά με τον πατέρα σε ποσοστό 47,7%, τη μητέρα 53,3%, τα αδέλφια 66,4%, τους φίλους 85,9%, συγγενείς 25,9%, όλα τα πρόσωπα με τα οποία έρχονται σε επαφή 20,5% (N=77).

Δε χρησιμοποιούν τα υποκείμενα την αγγλική γλώσσα καθόλου οι μαθητές σε πολύ μικρό ποσοστό συμμετοχής δηλαδή 7,5% (N=28).

Καθώς το σχολείο είναι διαπολιτισμικής εκπαίδευσης υπάρχουν μαθητές που χρησιμοποιούν μια άλλη γλώσσα, πέρα από την ελληνική ή την αγγλική, για να επικοινωνήσουν με τον πατέρα τους και αυτοί παρουσιάζουν ποσοστό 13,3% (N=50).

Τα υποκείμενα σε ποσοστό 53,9% (N=202) θεωρούν την Ελληνική γλώσσα μητρική. Μικρότερο ποσοστό έχουν τα υποκείμενα που θεωρούν μια άλλη γλώσσα μητρική δηλ. το 46,1% (N=173).

Όσον αφορά την ερώτηση που αναφέρεται στις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες δηλ. της ανάγνωσης, της γραπτής έκφρασης, της κατανόησης και της ομιλίας στην ελληνική γλώσσα έχουμε τα εξής στοιχεία.

Η πλειοψηφία των μαθητών που παλιννοστούν μπορούν να διαβάζουν «καλά», να γράφουν «καλά» ή «μέτρια», να κατανοούν το γραπτό-προφορικό λόγο «πολύ καλά» και να μιλούν «καλά», «πολύ καλά».

Οι παλιννοστούντες μαθητές μαθαίνουν μια άλλη ξένη γλώσσα σε ποσοστό 26,7%. Οι υπόλοιποι αρκούνται στην ελληνική και αγγλική γλώσσα δηλ. σε ποσοστό συμμετοχής 73,3%.

Στη συνέχεια θα ασχοληθούμε με την ταυτότητα και πιο συγκεκριμένα την **εθνική ταυτότητα** των παλιννοστούντων μαθητών.

Οι μαθητές που αποτέλεσαν το δείγμα της παρούσας έρευνας βρίσκονται στην Ελλάδα όχι από προσωπική επιθυμία αλλά κυρίως, από την επιθυμία των γονέων τους να επιστρέψουν. Διαπιστώθηκε ότι, κατά τη γνώμη των παιδιών τους, και οι δύο γονείς ήθελαν την επιστροφή στην Ελλάδα σε ποσοστά που υπερβαίνουν το 60%.

Τα αγόρια είναι τα πιο εξοικειωμένα από τα υποκείμενα της έρευνας με το ελληνικό στοιχείο. Επίσης οι έφηβοι ηλικίας 17-19 ετών είναι αυτοί που παρόλο που ήθελαν να επιστρέψουν, είναι ικανοποιημένοι από την εγκατάστασή τους και θέλουν να ζήσουν και να εργαστούν στην Ελλάδα, παρόλα αυτά αντιμετωπίζουν πιο έντονα το πρόβλημα, από τις υπόλοιπες ηλικίες, να ταυτισθούν απόλυτα με τους συνομήλικούς τους που γεννήθηκαν και έζησαν, χωρίς να απομακρυνθούν για μεγάλα τουλάχιστον χρονικά διαστήματα, από τη χώρα μας. Αυτό δικαιολογεί ως ένα σημείο και το γεγονός ότι οι μεγαλύτεροι μαθητές σε μεγαλύτερο ποσοστό από τις δυο άλλες ηλικίες κάνουν παρέα μόνο με ξένους. Περισσότερο αισθάνονται το ίδιο με τα ντόπια παιδιά οι παλιννοστούντες σε θέματα θρησκείας, οικονομίας, ηθών-εθίμων, αθλητισμού, ψυχαγωγίας, διατροφής, ισότητας σε ποσοστά που ξεπερνούν το 75%. Λιγότερη ταύτιση διαπιστώνουμε για την πολιτική, γλώσσα, παιδεία, εμφάνιση.

Οι παλιννοστούντες μαθητές ταυτίζονται με τα Ελληνόπουλα σε θέματα παιδείας, όταν ο πατέρας τους είναι επιστήμονας-ελεύθερος επαγγελματίας ή απόφοιτος Γυμνασίου ή μίσθωτός. Σε μεγαλύτερα ποσοστά, όπως είναι φυσικό, αισθάνονται «το ίδιο» τα παιδιά που η μητρική γλώσσα τους είναι η ελληνική.

Εξετάζοντας την απάντηση πώς νομίζουν οι παλιννοστούντες μαθητές ότι νιώθουν τα γηγενή παιδιά για αυτούς η γενική εικόνα παραμένει η ίδια, όπως και στην προηγούμενη ερώτηση, εκτός από την οικονομία, την πολιτική, τα ήθη-έθιμα, αφού οι παλιννοστούντες μαθητές θεωρούν ότι σ' αυτούς τους τομείς τα ντόπια παιδιά τους βλέπουν ως άτομα με έντονα οικονομικά προβλήματα και διαφορετικό τρόπο ζωής και ότι η επιστροφή τους στην Ελλάδα οφείλεται στις περισσότερες περιπτώσεις στην κακή οικονομική και πολιτική κατάσταση της χώρας που ζούσαν.

Επιπλέον διαπιστώθηκε ότι τα αγόρια, τα μεγαλύτερα παιδιά, ιδιαίτερα τα 15-16 ετών, έχουν περισσότερο εξοικειωθεί με τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα. Από την άλλη πλευρά τα μικρά παιδιά όσον αφορά τη θρησκεία, την πολιτική, την οικονομία, τη γλώσσα, την ισότητα νιώθουν σε μεγαλύτερα ποσοστά το ίδιο με τα ντόπια Ελληνόπουλα αλλά αισθάνονται ότι αυτά, τα Ελληνόπουλα, δεν τα δέχονται για όμοιούς τους. Οι παλιννοστούντες μαθητές ηλικίας 15-16 ετών όσον αφορά τα ήθη-έθιμα, τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία και την εμφάνιση νιώθουν ότι και ίδιοι αλλά και τα ντόπια Ελληνόπουλα ταυτίζονται μεταξύ τους. Τέλος, οι έφηβοι 17-19 ετών που δεν αισθάνονται ίδιοι με τα ντόπια παιδιά παρά μόνον ως προς τη διατροφή είναι φυσικό να θεωρούν ότι και τα γηγενή Ελληνόπουλα τα αντιμετωπίζουν διαφορετικά. Δε βρίσκουν διαφορές μόνον ως προς την ψυχαγωγία και την ισότητα φύλου. Άρα αυτοί που πρέπει κυρίως να αλλάξουν άποψη και να σχηματίσουν θετική στάση απέναντι στους ντόπιους εφήβους είναι αυτοί που σε λίγο θα χρειαστεί να απομακρυνθούν από το σχολικό χώρο και να απασχοληθούν σε κάποιον επαγγελματικό τομέα καθώς και τα μικρά παιδιά που γεμάτα ανασφάλεια καλούνται να προσαρμοσθούν και να παρακολουθήσουν επιτυχώς το σχολικό πρόγραμμα. Όσα παιδιά αισθάνονται την ελληνική γλώσσα ως μητρική δεν αισθάνονται αποξενωμένα από τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα, αλλά εξίσου δεν αισθάνονται ότι τα ντόπια Ελληνόπουλα τα απορρίπτουν από το περιβάλλον τους.

Για να αποκτήσουν πραγματικά την ελληνική εθνική ταυτότητα τα παλιννοστούντα παιδία θα ήθελαν την αλλαγή σχολείου και μάλιστα πιο ενδεδειγμένη θεωρούν αυτήν την απόφαση τα πιο μεγάλα, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία και είναι απόφοιτος τεχνικής σχολής και αυτά που θεωρούν την Ελληνική μητρική.

Για τις διαφορές απόψεις που αφορούν στην ταύτιση εθνικής ταυτότητας με την ελληνική γλώσσα καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι καλύτερη εικόνα δίνουν τα αγόρια, τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά που θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική, τα παιδιά των μισθωτών, των πτυχιούχων και αποφοίτων Γυμνασίου. Το θετικό είναι ότι οι παλιννοστούντες μαθητές είναι περήφανοι για τον πολιτισμό μας, θεωρούν ότι η αγάπη τους για την Ελλάδα δε σχετίζεται με το πόσο καλά γνωρίζουν την Ελληνική, αισθάνονται τα ίδια Ελληνόπουλα και στο μόνο που δυσανασχετούν κάποιοι από αυτούς είναι στην επιλογή του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών που τους προσθέτει επιπλέον φόρτο στο γλωσσικό και μαθησιακό τομέα.

Συμφωνα με τα παραπανω καταλήγουμε ότι η εθνική ταυτότητα των μαθητών είναι μεν ελληνική, όμως υπάρχουν σημεία που τα παιδιά αισθάνονται ακόμη δεμένα με τη χώρα

που μεγάλωσαν. Θετικό είναι το στοιχείο ότι όσο μεγαλώνουν και εξοικειώνονται με την ελληνική γλώσσα και νοοτροπία τόσο αυξάνει η ελληνική σε βάρος της ξένης ταυτότητας.

Αμέσως μετά θα προχωρήσουμε στη **γλωσσική ταυτότητα** των παλιννοστούντων μαθητών.

Σε ποσοστό 9,3% η γλώσσα και ο πολιτισμός της Ελλάδας θεωρείται σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης ενός κράτους, ο προβληματισμός μάλιστα αυξάνει όσο μεγαλώνει η ηλικία των μαθητών ή για τα παιδιά πτυχιούχων και επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών.

Σε ερωτήσεις γλωσσολογικού περιεχομένου (ποσοστό σωστών απαντήσεων 46%) τα κορίτσια και οι μαθητές που έχουν μεγαλύτερη ηλικία ή έχουν πατέρα απόφοιτο τεχνικής-ανώτερης σχολής και θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική ανταποκρίνονται καλύτερα.

Για να βοηθηθούν στην εκμάθηση της Ελληνικής τα αγόρια, τα μικρότερα παιδιά, των οποίων ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία και είναι απόφοιτος τεχνικής σχολής, αλλά και τα ελληνόγλωσσα παιδιά είναι αυτά που θα ήθελαν την αλλαγή σχολείου σε ποσοστό επί του συνόλου 43,5%.

Βεβαίως υπάρχει και η περίπτωση που τα παιδιά δεν επιθυμούν τη σχετική αλλαγή γιατί θεωρούν ότι μαθαίνουν στο σχολείο αυτό εξίσου καλά δυο γλώσσες εκ των οποίων η μία είναι η Ελληνική. Σ' αυτήν την απάντηση προηγούνται οι 15-16 ετών μαθητές. Φοβούνται κυρίως την αλλαγή σχολείου τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα.

Όπως είναι φυσικό, το επίπεδο γλωσσομάθειας καθορίζει σε ποια γλώσσα τα παιδιά προτιμούν να διαβάζουν τα διάφορα βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες κλπ. Όσα διαβάζουν περιοδικά και εφημερίδες προτιμούν τα ελληνικά έντυπα, ενώ όσα διαβάζουν βιβλία τα αγγλικά.

Συγκρίνοντας και τις παρατηρήσεις των δημογραφικών στοιχείων οι παλιννοστούντες μαθητές διαβάζουν σε ικανοποιητικό βαθμό, γράφουν και μιλούν οι περισσότεροι μέτρια, καταλαβαίνουν τέλος περισσότερο την ελληνική γλώσσα. Με τους γονείς, συγγενείς μιλούν κυρίως Ελληνικά, ενώ με τα αδέλφια το ίδιο και τις δύο γλώσσες, με τους φίλους αν είναι ξενόγλωσσοι προτιμούν την ξένη γλώσσα. Αν προσθέσουμε την αγγλική με οποιαδήποτε άλλη ξένη γλώσσα βλέπουμε ότι συνολικά ξεπερνούν την ελληνική ως μητρική.

Καταλήγουμε ότι οι παλιννοστούντες μαθητές γλωσσικά υστερούν από τα ντόπια παιδιά και αυτό θεωρείται ως ένα από τα προβλήματα στην προσαρμογή των παιδιών στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Ως προς τη **θρησκευτική ταυτότητα** καταρχάς μας δόθηκε η ευκαιρία να διαπιστώσουμε ότι σε ελάχιστες περιπτώσεις τα παλιννοστούντα παιδιά γνωρίζονται μεταξύ τους σε εκκλησιαστικούς χώρους. Μόνο δύο κορίτσια σε ποσοστό 3,4% γνώρισαν φίλους μέσω αυτού του τρόπου και πρόκειται για παιδιά που ο πατέρας τους ανήκει επαγγελματικά στην πρώτη κατηγορία.

Ως προς το θρησκευτικό συναίσθημα αισθάνονται το ίδιο με τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα σε αθροιστικό ποσοστό θετικών απαντήσεων που ξεπερνά το 75%. Τα κορίτσια, η πλειοψηφία των μικρότερων παιδιών και τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού και Γυμνασίου ή

αυτών που η μητρική γλώσσα τους είναι η ελληνική αισθάνονται «το ίδιο». Ίδια είναι η εικόνα και ως προς την αντίληψη ότι οι ντόπιοι συνομήλικοι νιώθουν αντίστοιχα για τους παλιννοστούντες μαθητές.

Τα κορίτσια, τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου και τα παιδιά που θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική, κατέχουν σε μεγαλύτερο ποσοστό από τα υπόλοιπα διάφορα θρησκευτικά θέματα.

«Πολύ συχνά» πηγαίνουν στην εκκλησία τα κορίτσια, τα μικρότερα στην ηλικία παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών, των πτυχιούχων και τα ξενόγλωσσα παιδιά.

Εμφανής είναι η διαφορά των εκκλησιασμών πριν και μετά την παλιννόστηση. Τα παιδιά ερχόμενα στην Ελλάδα περιόρισαν σημαντικά τον αριθμό των συχνών εκκλησιασμών.

Επομένως οι παλιννοστούντες μαθητές ταυτίζονται θρησκευτικά με τα ντόπια παιδιά και η μείωση των επισκέψεων στην εκκλησία αποδεικνύει το στενό δεσμό του Ελληνισμού του εξωτερικού με τις κατά τόπους εκκλησίες.

Ως προς την **πολιτισμική ταυτότητα** συμπεραίνουμε ότι η ανάγνωση βιβλίων δεν αποτελεί ιδιαίτερα ευχάριστη απασχόληση για τους μαθητές που παλιννοστούν. Θερμότεροι αναγνώστες είναι τα κορίτσια, τα μικρά παιδιά, τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί ένα μη κατατασσόμενο επάγγελμα ή είναι πτυχιούχος.

Γενικά ως προς την ανάγνωση περιοδικών σε ό,τι αφορά τη μεταβλητή «μητρική γλώσσα» παρατηρούνται τα ίδια δεδομένα, όπως και με την ανάγνωση βιβλίων.

Περιοδικά διαβάζουν τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελμάτων και των μισθωτών καθώς και τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής σχολής. Αντιστοιχα από τις εφημερίδες ενημερώνονται τα αγόρια, τα μεγαλύτερα στην ηλικία παιδιά και τα παιδιά των μισθωτών, των μη κατατασσόμενων επαγγελμάτων και των μισθωτών.

Σε όλους τους πίνακες που αναφέρονται στο πώς περνούν οι μαθητές τον ελεύθερο χρόνο τους και που πήγαν τους 12 τελευταίους μήνες εκτός σχολείου παρατηρείται ότι οι δημοφιλέστερες απαντήσεις ήταν οι δυο πρώτες δηλαδή «καμία» ή «κανένα» και «2-5 φορές» σε αθροιστικά ποσοστά που ξεπερνούν το 80%.

Τα κορίτσια σε όλες τις περιπτώσεις, πλην της πρώτης, αφού η πλειοψηφία των αγοριών είναι αυτή που δε διάβασε κανένα βιβλίο, δίνουν καλύτερη εικόνα. Επίσης όσο μεγαλώνουν τα παιδιά ή αδιαφορούν για την ανάγνωση εξωσχολικών βιβλίων ή ενδιαφέρονται περισσότερο. Απορρίπτεται η θεωρία ότι τα παιδιά των επιστημόνων ασχολούνται λόγω της πατρικής επιρροής περισσότερο με τη μελέτη καθώς «Κανένα» βιβλίο δεν έχουν σε ποσοστό 38,2%.

Τα κορίτσια, τα παιδιά ηλικίας 17-19 ετών, των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών, των αποφοίτων Γυμνασίου ή τεχνικής-ανωτέρας σχολής είναι αυτά που διαβάζουν ένα βιβλίο στον ελεύθερο χρόνο τους.

Συχνότερα πηγαίνουν στο θέατρο τα κορίτσια, οι μικρές ηλικίες παιδιών, καθώς και τα παιδιά των επιστημόνων, τεχνικών, αποφοίτων Γυμνασίου και τα παιδιά που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα γλωσσικά.

«Καμιά φορά» δεν έχει πάει στον κινηματογράφο η πλειοψηφία των αγοριών, των μαθητών 15-16 ετών, ενώ «πάνω από 10» έχουν πάει κυρίως οι μεγαλύτεροι μαθητές 17-19 ετών.

Αρχαιολογικούς χώρους επισκέπτονται τα μεγάλα παιδιά, τα παιδιά των μισθωτών και αποφοίτων Γυμνασίου καθώς και οι ξενόγλωσσοι μαθητές καθώς έχουν πιθανόν μεγαλύτερο ενδιαφέρον να γνωρίσουν από κοντά τα μέρη που έχουν επισκεφτεί νοερά μέσα από τα βιβλία τους.

Τα μουσεία της χώρας μας έχουν επισκεφθεί κυρίως τα μικρά παιδιά καθώς και τα παιδιά που θεωρούν μητρική την Ελληνική ή τα παιδιά των πτυχιούχων.

Αντίθετα από τις προηγούμενες απαντήσεις οι μαθητές φαίνεται ότι προτιμούν να διασκεδάζουν πηγαίνοντας σε διάφορα κέντρα. Φαίνεται λοιπόν ότι όσο αυξάνεται η ηλικία των παιδιών τόσο μεγαλώνει και ο αριθμός των επισκέψεων σε κέντρα διασκέδασης παρόλο που πρέπει να προσεχθεί το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό 25.7% (N=27) που έδωσαν οι μικρότεροι μαθητές στην απάντηση «πάνω από 10 φορές». Σ' αυτούς τους χώρους δε συχνάζουν τα παιδιά της πρώτης επαγγελματικής κατηγορίας. Επίσης τα παιδια των μισθωτών, ενώ «πάνω από 10» πηγαίνουν τα παιδιά των τεχνικών.

Σε διάφορα κέντρα «6-10 φορές» συχνάζει η πλειοψηφία των παιδιών αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής και «πάνω από 10» των αποφοίτων Δημοτικού.

Οι ξενόγλωσσοι είναι η πλειοψηφία στις δυο ακραίες απαντήσεις οπότε ή δεν έχουν πάει «καμιά φορά» σε κέντρο ή έχουν πάει «πάνω από 10» πολύ περισσότερο δηλαδή από τους ελληνόγλωσσους.

Επομένως τα παλιννοστούντα παιδιά δεν αγαπούν ιδιαίτερα τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και πολιτισμικά βλέπουμε ότι αρέσκονται να επισκέπτονται διάφορους χώρους διασκέδασης αλλά όχι θεατρα, αρχαιολογικούς χώρους κλπ. Καθώς όμως, όπως θα δούμε πιο κάτω, το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και στα ντόπια παιδιά δεν μπορούμε να το δούμε ως μειονεκτική θέση μόνο για τους εφήβους που παλιννοστούν.

Για τη **διαπολιτισμική** ταυτότητα παρατηρήσαμε ότι οι μαθητές που κατά πλειοψηφία κανουν παρέα μόνο με Έλληνες έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: είναι αγόρια, έχουν ηλικία 12-16 ετών, ο πατέρας τους δεν έχει να παρουσιάσει πανεπιστημιακούς τίτλους σπουδών.

Αντίθετα κατά κύριο λόγο κάνουν παρέα μόνο με ξένους τα μεγαλύτερα παιδιά, αυτά που αντιμετωπίζουν γλωσσικές δυσκολίες στην ελληνική γλώσσα, άρα έχουν πρόβλημα επικοινωνίας με τους ντόπιους Έλληνες και τέλος, τα παιδιά που ο πατέρας βρίσκεται στο μεσαίο μορφωτικό επίπεδο.

Στην απάντηση που αναφέρεται στον «περιορισμό του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα» η πλειοψηφία των υποκειμένων είναι αντίθετη σε αυτήν τη συμπεριφορά. Πάντως παρατηρείται ότι υπάρχουν και παιδιά που κρατούν επιφυλακτική στάση απέναντι στους ξένους. Πιθανόν φοβούνται την ανεργία από την οποία πλήττονται ή κινδυνεύουν και τα ίδια μέσω της οικογενειακής τους κατάστασης. «Υπέρ» του περιορισμού των ξένων, ή αντίθετα «υπέρ» των ίδιων δικαιωμάτων στους ξένους προηγούνται με λίγο μεγαλύτερα ποσοστά τα αγόρια, που ο πατέρας είναι επιστήμονας ή ελεύθερος επαγγελματίας, αποφοιτος τεχνικής-ανωτερης σχολής ή και Δημοτικού.

Περισσοτερο «υπέρ» του περιορισμού των ξένων σε ποσοστό 14,9% (N=30) είναι τα παιδια τα οποια θεωρουν μητρική την ελληνική γλώσσα.

Είναι σαφές ότι η εικόνα για τα ίδια δικαιώματα των ξένων με τους Έλληνες ήταν καλύτερη

Η απάντηση «Να είναι οι εκπαιδευτικοί δίγλωσσοι και να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω» ήταν μια από τις δημοφιλέστερες καθώς το ποσοστό των μαθητών που την επέλεξαν ανέρχεται σε 40%

Κυριως οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι τεχνικός, της τρίτης κατηγορίας ως προς το επιπεδο σπουδών και τα παιδιά που θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα προτιμουν περισσοτερο απο αυτούς που δεν κατέχουν σε υψηλό επίπεδο την Ελληνική γλώσσα τους δίγλωσσους εκπαιδευτικούς.

Με το ίδιο σκεπτικό ελέγξαμε μεταξύ των άλλων και τι είδους μουσική ακούν συνήθως οι παλιννοστούντες μαθητές καθώς η μουσική ακρόαση δεν υφίσταται τους γλωσσικούς περιορισμούς

Η πλειοψηφία των μαθητών απάντησε ότι ακούν ξένη σε ποσοστό 87,7% ελληνική μουσική σε ποσοστό 63,5% Ανακεφαλαιώνουμε καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι ακούν ελληνικη μουσική τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα παιδιά ή αυτά που ο πατέρας είναι απόφοιτος Γυμνασίου και τα ελληνόφωνα. Αντίστοιχα ξένη μουσική ακούν σε μεγαλύτερο ποσοστό και πάλι τα κορίτσια, τα μικρά παιδιά και τα παιδιά των πτυχιούχων.

Οι μαθητές που κάνουν διακοπές στο εξωτερικό αντιπροσωπεύονται με μικρότερο ποσοστό 45,1% από τα παιδιά που κάνουν διακοπές στην Ελλάδα. Τα κορίτσια μειονεκτουν ως προς τα αγόρια, όσον αφορά τις διακοπές στο εξωτερικό. Τα αγόρια φευγουν πιο συχνα για διακοπές στο εξωτερικό καθώς και τα παιδιά των πτυχιούχων.

Διακοπές λοιπόν στην Ελλαδα κάνουν τα κορίτσια, τα 15-16 ετών παιδιά και τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου καθώς και τα ελληνόφωνα. Στο εξωτερικό κάνουν διακοπές σε ποσοστο 45,1%. Βέβαια, εδω μπορεί να υπεισέρχονται και άλλοι λόγοι απαγορευτικοί για την απομάκρυνση των παλιννοστούντων από την Ελλάδα π.χ. οικονομικοί.

Οι παλιννοστούντες επομένως μαθητές έχουν καλλιεργήσει εκ των πραγμάτων τη διαπολιτισμική τους ταυτότητα παρόλα αυτά δεν μπορούν να εκμεταλλευτούν πλήρως τα οφελη της είτε γιατί δεν το συνειδητοποιούν είτε γιατί δεν τους δίνεται η ευκαιρία.

Η **κοινωνική ταυτότητα** των μαθητών σκιαγραφήθηκε ως εξής:

Η πλειοψηφία των μαθητών κάνει παρέα και με τα δύο φύλα σε ποσοστό 84,5%. Στην περίπτωση που τα παιδιά κάνουν παρέα μόνο με ένα από τα δύο φύλα πρόκειται κυρίως για αγόρια με αγόρια και κορίτσια με κορίτσια. Επίσης πρόκειται για μικρούς στην ηλικία μαθητές, ενώ η εικόνα διαφοροποιείται όσο μεγαλώνει η ηλικία. Τέλος, περισσότερο κάνουν παρεα και με τα δύο φύλα οι ελληνομαθείς μαθητές. Τα μικρά παιδιά νιώθουν καλύτερα με τους ομόφυλούς τους και τους αρέσει να διατηρούν σχέσεις με πολυάριθμες παρεες, ενώ τα αγόρια φαίνονται πιο κλεισμένα στον εαυτό τους, αφού αυτά κατά κύριο λογο επιλεγουν την παρέα με ένα άτομο.

Στην ερώτηση *Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε;* και *Πού είναι;* παρατηρούμε ότι οι μαθητές απαντησαν στην πρώτη ερώτηση σε ίδιο περίπου ποσοστό αρνητικά 50,7% και

θετικά 49,3% και ότι τα αγόρια συχνάζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό σε κάποιο μόνιμο χώρο με τους φίλους τους, ενώ τα κορίτσια, σύμφωνα με την αμέσως επόμενη ερώτηση στην οποία η πλειοψηφία 64% απάντησε ότι το στέκι είναι σε άλλο μέρος εκτός της γειτονιάς, προτιμούν να συχνάζουν, σε μεγαλύτερο ποσοστό από τα αγόρια σε άλλα μέρη, εκτός των ορίων της γειτονιάς τους. Την ίδια εικόνα παρουσιάζουν και τα περισσότερα παιδιά που ο πατέρας τους εργάζεται ως τεχνικός. Αλλού, σε άλλο χώρο εκτός της γειτονιας συχνάζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό τα παιδιά που αντιμετωπίζουν γλωσσικά προβλήματα ενώ αυτά που είναι ελληνόγλωσσα προηγούνται

Γενικά οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δημιουργήσουν νέες φιλίες στο σχολείο που φοιτούν, στη γειτονιά που μένουν, στο οικογενειακό περιβάλλον, στον εργασιακό χώρο και σε κάποιον σύλλογο σε αντίστοιχα ποσοστά 75,%, 50,7%, 15,5%, 9,3%, 7,2%. Τους φίλους τους γνώρισαν σε περιορισμένους χώρους, όπως το σχολικό χώρο που φοιτούν τα κορίτσια, οι μικρότεροι μαθητές ή οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού, ενώ παρατηρείται ότι τα αγόρια, τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά αποφοίτων όλων των υπόλοιπων εκπαιδευτικών επιπέδων, εκτός του Δημοτικού, γνωρίζουν νέους φίλους και διευρύνουν το κοινωνικό τους περιβάλλον σε ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Μόνο ως προς τη γειτονιά και πάλι τα κορίτσια διαφοροποιούνται καθώς τα αγόρια προτιμούν σε ποσοστό 54% (N=87) το χώρο αυτό για να καλύπτουν τις κοινωνικές τους ανάγκες. Αυτό εξηγείται από το ότι τα κορίτσια που έχουν ποσοστό 48,1% (N=103) αισθάνονται περιορισμένα μέσα στο χώρο της γειτονιάς και από το ότι ο πιθανός έλεγχος από την πλευρά των γονέων επιτείνεται, ενώ η συμπεριφορά τους μπορεί να προκαλέσει δυσμενή σχόλια σε βάρος τους. Οι μαθητές που ο πατέρας τους ανήκει επαγγελματικά στην πρώτη κατηγορία κατά πλειοψηφία γνώρισαν τους φίλους τους σε εργασιακό, γειτονικό, κοινωνικό περιβάλλον, ενώ η πλειοψηφία αυτών που ο πατέρας τους εργάζεται ως τεχνικός

Εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος κινούνται και γνωρίζουν φίλους κατά κύριο λόγο οι μαθητές που ο πατέρας είναι πτυχιούχος, τα παιδιά που δε θεωρούν τα Ελληνικά μητρική τους γλώσσα

Οι μαθητές που δήλωσαν ότι γνώρισαν τους φίλους τους «κάπου αλλού», εκτός από τα παραπάνω μέρη, έχουν κάποιο μόνιμο στέκι που συναντιούνται σε ποσοστό 50,8% και πρόκειται κυρίως για αγόρια, μεγαλύτερα παιδιά ηλικίας 17-19 ετών, παιδιά που ο πατέρας τους είναι μισθωτός ή απόφοιτος τεχνικής-ανώτερης σχολής ή τέλος ελληνόγλωσσα

Οι διακοπές σε ποσοστό 22% προσφέρουν την ευκαιρία περισσότερο στα κορίτσια, μικρότερα παιδιά, παιδιά που ο πατέρας είναι τεχνικός, για τη δημιουργία νέων γνωριμιών. Στα ίδια επίπεδα 11,9% κυμαίνονται οι αθλητικοί χώροι και τα κέντρα διασκέδασης, ενώ η εκκλησία σε ποσοστό μόνο 3,4% προσφέρει ευκαιρίες για τη σύναψη νέων φιλικών σχέσεων και γνωριμιών. Διαπιστώθηκε ότι τα κορίτσια, η τρίτη ηλικιακή ομάδα, τα παιδιά που ο πατέρας εργάζεται ως τεχνικός, συχνάζουν σε αντίστοιχα ποσοστά σε αθλητικούς χώρους, ενώ στην εκκλησία συχνάζουν μόνο τα κορίτσια και τα παιδιά που ο πατέρας τους ανήκει επαγγελματικά στην πρώτη κατηγορία. Σε κέντρα διασκέδασης πηγαίνουν συχνότερα τα αγόρια, τα πιο μεγάλα παιδιά, τα παιδιά που ο

πατέρας τους είναι τεχνικός. Η εικόνα διαφοροποιείται αντιστρόφως για τα μικρότερα παιδιά.

Και εδώ παρατηρείται το φαινόμενο κατά το οποίο τα αγόρια απομακρύνονται πιο δύσκολα από τον οικείο χώρο τους και μόνο, όταν μεγαλώσουν ανοίγουν ευκολότερα τους ορίζοντές τους και ζητούν σε άλλους χώρους την ευκαιρία να δημιουργήσουν νέες φιλίες.

Οι μαθητές σε ποσοστό 52,3% θεωρούν ότι είχαν περισσότερους φίλους στη χώρα από την οποία ήρθαν συγκριτικά με την Ελλάδα. Τα αγόρια θεωρούν ότι εκεί που ζούσαν είχαν πιο πολλούς φίλους από τα κορίτσια. Επίσης τα παιδιά των πτυχιούχων και τα παιδιά που δε θεωρούν την Ελληνική μητρική.

Γενικά δόθηκε προσοχή από τους μαθητές «στα κοινωνικά προβλήματα» της ελληνικής πραγματικότητας, αφού σύμφωνα με τη σειρά των ποσοστών είναι η δεύτερη επιλογή τους σε ποσοστό 21,3% (ο προβληματισμός αυξάνει για τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά αποφοίτων δημοτικού και τεχνικών και τέλος, τα ξενόγλωσσα παιδιά).

Τα παιδιά που επιθυμούν την αλλαγή σχολείου γιατί θεωρούν ότι στο καινούργιο σχολείο θα βελτιώσουν τις κοινωνικές τους σχέσεις και θα έχουν φίλους τους καινούργιους συμμαθητές είναι 12-14 ετών μαθητές, παιδιά των αποφοίτων τεχνικής σχολής.

Όταν έρθουν σε ρήξη μέσα στο σχολείο διαπιστώνουμε ότι τα παιδιά αντιδρούν σε κάτι ή κάποιον που τους ενοχλεί, ανάλογα με τη σειρά των ποσοστών που συλλέξαμε, φωνάζοντας, βρίζοντας, υποχωρώντας και ανταποδίδοντας την ενόχληση σε λίγες μέρες. Λιγότερα συχνά χτυπούν πισώπλατα, φωνάζουν για ενίσχυση τους φίλους, πετούν ό,τι βρουν μπροστά τους ή το λένε κρυφά στον υπεύθυνο καθηγητή.

Τα κορίτσια που συνήθως εκ φύσεως δε διαθέτουν την αντίστοιχη με τα αγόρια σωματική δύναμη αντιδρούν στις διάφορες δυσκολίες λεκτικά, υποχωρώντας ή ζητώντας βοήθεια. Οι περισσότεροι μαθητές, όταν αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα, όσο μεγαλώνουν τόσο προτιμούν να εκφράζουν τη δυσαρέσκειά τους απευθείας και να στηρίζονται στις δικές τους δυνάμεις, όταν διεκδικούν το δίκιο τους.

Περισσότερο φωνάζουν ή κρατούν εκδικητική στάση τα παιδιά των πτυχιούχων, τη μη απευθείας άμυνα προτιμούν τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου και των τεχνικών-ανωτέρων σχολών, ενώ σαφώς πιο εκδηλωτικά από όλα τα άλλα είναι τα παιδιά που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού.

Τα ελληνόγλωσσα παιδιά φωνάζουν, δρουν «υπογείως», πετούν ό,τι βρουν μπροστά τους, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις τα ξενόγλωσσα παιδιά υπερτερούν.

Επομένως τα παιδιά των παλιννοστούντων δεν παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες ως προς την κοινωνική τους ταυτότητα. Παρόλα αυτά δίνουν ιδιαίτερη σημασία στα κοινωνικά προβλήματα και με μικρή έστω διαφορά θεωρούν ότι είχαν περισσότερους φίλους στο εξωτερικό. Σε συνάρτηση πάντως με τη γλώσσα, τις απαιτήσεις των πτυχιούχων γονέων και το ότι τα αγόρια στις περισσότερες περιπτώσεις είναι πιο κλειστά γίνεται εμφανές ότι δε συντρέχει λόγος ανησυχίας.

Για την **αυτοαντίληψη** των μαθητών έγινε σαφές ότι οι μαθητές έχουν την πεποίθηση ότι είναι προοδευτικά άτομα. Από αυτούς κυρίως οι μαθήτριες, παιδιά πτυχιούχων, ελληνόγλωσσα.

Απόλυτα «συντηρητικό» θεωρούν τον εαυτό τους κυρίως τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού και οι μαθητές που δε θεωρούν τη γλώσσα μας μητρική. Αξιοσημείωτο είναι ότι, όταν κρίθηκαν οι μαθητές να αυτοαξιολογηθούν η εικόνα που σχηματίστηκε από προηγούμενες σχετικές ερωτήσεις διαφοροποιήθηκε. Αυτοί που θεωρούν τον εαυτό τους συντηρητικό άλλες ερωτήσεις έδωσαν μια πιο φιλελεύθερη εικόνα. Αυτό δικαιολογείται ίσως από το γεγονός ότι οι προοδευτικοί μαθητές θα ήθελαν να είναι πιο προοδευτικοί, ενώ αυτοί που θεωρούν τον εαυτό τους προοδευτικό δεν έχουν συνειδητοποιήσει ότι κατά βάθος οι αντιλήψεις τους παραμένουν συντηρητικές.

Όταν ζητήθηκε από τους μαθητές να απαντήσουν αν επιθυμούν ή όχι την αλλαγή του σχολικού χώρου στον οποίο φοιτούν οι απαντήσεις «Για να δω αν θα τα καταφέρω», «Νιώθω μεγαλύτερη ασφάλεια», «Το σχολικό πρόγραμμα είναι πιο εύκολο», «Δε φοβάμαι την αποτυχία» αποτελούν ένα αξιόλογο στοιχείο (ποσοστά περίπου 30%) για τη δυνατότητα συναγωγής συμπερασμάτων σχετικά με την αυτοαντίληψη των παλιννοστούντων μαθητών.

Συμπερασματικά καταλήγουμε ότι η πλειοψηφία των 15-16 ετών μαθητών θέλει να παραμείνει στο ίδιο σχολείο γιατί σ' αυτό που βρίσκεται δε φοβάται την απόρριψη. Οι πιο μεγάλοι μαθητές θεωρούν ότι νιώθουν ασφαλείς, ενώ φοβούνται την αλλαγή σχολείου για τους παραπάνω λόγους τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα. Όσοι μαθητές έχουν πατέρα απόφοιτο Γυμνασίου φοβούνται την ανασφάλεια και την αποτυχία.

Ο έπαινος σε ποσοστό 18% αποτελεί για το μαθητή ένα κίνητρο για να καταβάλλει περισσότερη προσπάθεια. Αυτό τουλάχιστον φαίνεται σημαντικό για τα κορίτσια, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει επαγγελματικά στην τρίτη κατηγορία και τα παιδιά που θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική.

Η προσπάθεια που καταβάλλεται στο σχολείο από τους μαθητές είναι ικανοποιητική σε ποσοστό 57,3%. Ευχαριστημένη είναι η πλειοψηφία των κοριτσιών, των μικρότερων μαθητών, ενώ η αύξηση της ηλικίας επηρεάζει αρνητικά την ικανοποίηση από την προσπάθεια που καταβάλλεται. Περισσότερο ικανοποιημένα φαίνονται τα παιδιά των μισθωτών και των πτυχιούχων.

Ευτυχώς ελάχιστοι έφηβοι καπνίζουν για να κάνουν φιγούρα κι αυτοί είναι έφηβοι που ο πατέρας είναι επιστήμονας-ελεύθερος επαγγελματίας ή τεχνικός και έχει τελειώσει το Γυμνάσιο ή σπουδές τεχνικής κατεύθυνσης σε πολύ μικρό ποσοστό 1,6%.

Η αυτοαντίληψη επομένως των μαθητών είναι ικανοποιητική και δεν υπάρχουν υπόνοιες ότι υποκρύπτονται στοιχεία που μειώνουν τη θετική εικόνα που έχουν για τον εαυτό τους οι μαθητές που παλιννοστούν.

Οι **οικογενειακές αξίες** φαίνεται ότι είναι ισχυρές στους παλιννοστούντες μαθητές αφού η παλιννόστηση δε φαίνεται να επιβαρύνει τις οικογενειακές σχέσεις, ενώ τα μικρότερα στην ηλικία παιδιά έχουν μεγαλύτερη ανάγκη από τη μητρική στοργή. Το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των γονέων, το αίσθημα ασφάλειας που δίνει η γλωσσική επικοινωνία συντελούν στη διαμόρφωση στενών συγγενικών δεσμών.

Για να δούμε το βαρος της οικογενειακής σχέσης αναφέρουμε για άλλη μια φορά το στοιχείο ότι οι μαθητές που αποτέλεσαν το δείγμα της παρούσας έρευνας βρίσκονται στην

Ελλάδα όχι από προσωπική επιθυμία αλλά, κυρίως, από την επιθυμία των γονέων τους να επιστρέψουν. Η επιθυμία επιστροφής του παλιννοστούντα εφήβου σχετίζεται άμεσα με την επιθυμία του πατέρα. Έτσι όταν ο πατέρας επιστρέφει ευχαρίστως και αυτό παρατηρείται στις περιπτώσεις που το μορφωτικό επίπεδο και επαγγελματικό προφίλ του επιτρεπει να βρει ευκολότερα κάποια ενδιαφέρουσα εργασία στην Ελλάδα από τη χώρα που ζούσε, τότε και το παιδί τον ακολουθεί ευχαρίστως παραβλέποντας τα αρνητικά στοιχεία μιας μετεγκατάστασης.

Στην εύλογη απορία μας αν οι γονείς επηρεάζουν και σε άλλους τομείς τις αποφάσεις των παιδιών τους παρατηρείται ότι ο παλιννοστήσας πατέρας δεν εκφράζει εύκολα άποψη για τη μελλοντική αποκατάσταση του παιδιού του, όταν όμως το κάνει απευθύνεται κυρίως στα αγόρια. Στα κορίτσια ασκεί την επιρροή του, όταν πρόκειται να τα πείσει να ακολουθήσουν ένα επαγγελμα από αυτά που θεωρούνται από την κοινή γνώμη «γυναικεία». Περισσότερο από όλους προσπαθεί να επηρεάσει τα παιδιά του ο πατέρας πτυχιούχος. Παντως τα παιδια αυτά δεν έχουν επιπλέον βοήθεια στο σπίτι και πολύ περισσότερο βέβαια δεν πληρώνουν επιπλέον χρήματα για να καλύψουν τα γνωστικά τους κενά μέσω της παραπαιδείας. Πολλές φορές το περιβάλλον της οικογένειας δίνει την ευκαιρία στα παιδια να δημιουργήσουν νέες φιλίες σε ποσοστό 15,5%.

Τα κορίτσια υπερτερούν των αγοριών, επίσης τα παιδιά που ο πατέρας τους εργάζεται ως τεχνικός ή είναι πτυχιούχος.

Στη συνέχεια ερευνήθηκε αν τα παιδιά είναι «υπέρ» της φιλελεύθερης οικογένειας και της ανεξαρτησίας των παιδιών από τους γονείς. Πιο θετικά είναι όσων παιδιών ο πατέρας είναι τεχνικός, αποφοιτος Δημοτικού, Γυμνασίου και τεχνικής-ανώτερης σχολής και αυτά που θεωρουν μητρική κάποια άλλη γλώσσα.

Περισσοτερο «υπερ» της υπακοης των παιδιών στους γονείς είναι τα παιδιά που έχουν μητρική την ελληνική γλώσσα.

Για τη διαθεση του ελεύθερου χρόνου διαπιστώθηκε ότι στην οικογένειά τους διαθέτουν τον ελευθερο χρονο τους οι μαθητές σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα σε ποσοστό θετικων απαντησεων 1,3%. Η οικογένεια ενδιαφέρει περισσότερο τα κορίτσια, 17-19 ετών.

Οι παλιννοστούντες μαθητές θα βοηθούσαν την οικογένειά τους σε ποσοστό 28,8% αν ποτε κέρδιζαν χρηματα. Τα κορίτσια θεωρούν σημαντικό να βοηθούν αυτούς που αγαπούν περισσότερο μάλιστα από τα αγόρια κατά έντεκα ποσοστιαίες μονάδες.

Επομένως οι οικογενειακές αξίες των παλιννοστούντων παιδιών παραμένουν πολύ ισχυρές και φαινεται οτι τα παιδιά που ισως αισθάνονται ανασφαλή σε άλλους τομείς βρίσκουν καταφυγιο στην οικογένειά τους.

Τα παιδιά με βαση τις **ηθικές τους αξίες** θεωρούν ότι το πιο μεγάλο πρόβλημα είναι η ανεργία σε ποσοστό 20,8%, η φοροδιαφυγή 9,1%, η εγκληματικότητα 6,1% και σε ίδιο ποσοστό 5,6% η ανηθικότητα και η υγεία. Ως προς τη μεταβλητή «μορφωτικό επίπεδο του πατέρα» οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού θεωρούν πιο σημαντικά προβλήματα τα ναρκωτικά, τη φοροδιαφυγή και την εγκληματικότητα. Οι απόφοιτοι Γυμνασίου επηρεάζουν τα παιδιά τους ώστε να θεωρούν την ανεργία και τις απεργίες σημαντικότερα προβλήματα, τα των τεχνικών-ανωτέρων σχολών την παιδεία και την

ανηθικότητα ενώ τέλος τα των πτυχιούχων τα ναρκωτικά, τη φοροδιαφυγή και την υγεία

Συνεχίζοντας τη διερεύνηση των ηθικών αρχών «Υπέρ» των παραδοσιακών ηθικών αρχών, των ελαστικότερων ηθικών κανόνων, προηγούνται με λίγο μεγαλύτερα ποσοστά τα αγόρια από τα κορίτσια. Επίσης οι μικρότεροι μαθητές. Πάντως και στις δύο περιπτώσεις διαπιστώθηκε ότι η μεσαία βαθμίδα της κλίμακας αξιολόγησης δίνει ένα αξιόλογο ποσοστό, ενώ σε γενικές γραμμές η εικόνα είναι θετική.

Ανακεφαλαιώνοντας τις επιλογές των παλιννοστούντων μαθητών για τη χρησιμοποίηση των χρημάτων τους διαπιστώσαμε ότι τα κορίτσια, τα μικρότερα παιδιά, τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού και των τεχνικών έχουν διαφορετικά όνειρα να πραγματοποιήσουν στη ζωή τους από ό,τι τα αγόρια, τα μεγαλύτερα και ελληνόγλωσσα παιδιά και τα παιδιά των υπόλοιπων επαγγελματικών και μορφωτικών κατηγοριών. Έτσι προτιμούν τα ταξίδια, τα ρούχα, την ηθική και υλική προσφορά, ενώ τα υπόλοιπα παιδιά προτιμούν τις υλικές απολαβές, όπως τη δημιουργία μιας επιχείρησης, διάφορες αγορές υλικών αγαθών.

Οι πιο αναποφάσιστοι είναι οι μαθητές που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία και τα παιδιά που δε θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα. Όσο για την αγορά μιας μηχανής ένθερμοι υποστηρικτές αυτής της ιδέας είναι οι μαθητές που ή δεν έχουν οικονομική άνεση για να πάρουν π.χ. ένα ακριβό αυτοκίνητο, αφού ο πατέρας είναι μισθωτός, είτε γιατί είναι η νοοτροπία που κυριαρχεί στο οικογενειακό περιβάλλον, όταν ο πατέρας είναι απόφοιτος Δημοτικού-Γυμνασίου είτε, τέλος, γιατί τα μικρά αγόρια θεωρούν ότι θα κερδίσουν μέσω μιας μηχανής την αυτοπεποίθηση που χρειάζονται.

Ως προς τι απαιτείται για να πετύχει κάποιος επαγγελματικά καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια θεωρούν σημαντικά στοιχεία επιτυχίας τις σπουδές, τη θέληση, την εργατικότητα, το θάρρος, ενώ τα αγόρια αγαθά που δεν απαιτούν κόπο όπως το χρήμα, την εξυπνάδα, τις γνωριμίες ή τέλος, είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό αναποφάσιστα. Τα μεγαλύτερα παιδιά θεωρούν σημαντικά την οικονομική άνεση, τη θέληση, τις γνωριμίες. Τα παιδιά των πτυχιούχων τις σπουδές και τη θέληση, ενώ των αποφοίτων Δημοτικού το θάρρος ή παραμένουν αναποφάσιστα. Αυτοί που εργάζονται ως τεχνικοί έχουν εμφυσήσει στα παιδιά τους τη νοοτροπία να εκτιμούν την εργατικότητα, οι ελεύθεροι επαγγελματίες τις γνωριμίες. Τέλος, τα παιδιά που είναι ελληνόγλωσσα θεωρούν σημαντικά όλα τα υπόλοιπα εκτός από το χρήμα που το αξιολογούν περισσότερο τα ξενόγλωσσα παιδιά.

Κατά της βίας είναι σε μεγαλύτερο ποσοστό τα κορίτσια επειδή γνωρίζουν ότι λόγω της φυσικής τους κατάστασης στις περισσότερες περιπτώσεις είναι δύσκολο να αμυνθούν. Κατά του αλκοόλ είναι τα μικρά παιδιά επειδή ίσως λόγω της ηλικίας τους δεν έχουν ακόμη εξοικειωθεί με τη χρήση οινοπνευματωδών ποτών. Τις βίαιες συμπεριφορές, όπως την τρομοκρατία, το χουλιγκανισμό απορρίπτουν οι μαθητές 15-16 ετών, τα παιδιά των τεχνικών και επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών. Το κάπνισμα καταδικάζουν, περισσότερο από τους υπόλοιπους μαθητές, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία, ενώ τα ναρκωτικά θεωρούνται από όλους καταδικαστέα. Ως προς την επιλογή του μελλοντικού επαγγέλματος τα κορίτσια παίρνουν νωρίτερα από τα

αγορια αποφασεις για το μέλλον τους και τα μικρότερα παιδιά χρειάζονται περισσότερο χρονο για να καταλήξουν σε κάποια οριστική απόφαση. Επίσης διαπιστώθηκε ότι το μορφωτικό επιπεδο του πατέρα και η γλωσσομάθεια επηρεάζουν άμεσα τις βλέψεις των παιδιων

Ειναι φανερό ότι τα αγόρια προτιμούν επαγγέλματα που θεωρούνται από την κοινή γνωμη οτι ταιριάζουν περισσότερο στο ανδρικό φύλο είναι δηλαδή περισσότερο προσοδοφόρα και αποδεκτα. Αντίθετα τα κορίτσια επιλέγουν επαγγέλματα που απαιτούν ευαισθησια, λιγότερη μυικη δυναμη, χωρίς βέβαια να αποκλείονται κάποιες κατευθύνσεις, όπως η ιατρικη, η μονιμη απασχόληση στο στρατό-αστυνομία και η Βιοχημεία που έλκουν εξίσου και τα δυο φυλα. Παρατηρούμε επίσης ότι τα μεγαλύτερα στην ηλικία παιδιά επιλέγουν επαγγέλματα που πιστεύουν ότι ως ένα σημείο θα τους προφυλάξει από την ανεργία, όπως οι οικονομικές σπουδές, τα τουριστικά επαγγέλματα κλπ. Ως προς το μορφωτικό επιπεδο παρατηρούμε ότι ο πτυχιούχος πατέρας επιλέγει για τα παιδιά του είτε επιστήμες που σχετίζονται με την υγεία είτε σύγχρονα επαγγέλματα που σέβονται το ταλέντο και την προσωπικότητα των παιδιών. Τέτοια είναι τα τουριστικά επαγγέλματα ή οι μουσικές σπουδες

Ως προς τις ηθικές αξίες οι παλιννοστούντες έφηβοι δίνουν την εντύπωση ατόμων που δεν παρασύρονται από φτηνές αξίες και λύσεις και όταν επιλέγουν υλικά αγαθά αυτό γίνεται στα πλαίσια της εξασφάλισης ικανοποιητικού τρόπου ζωής.

Ως προς τις **εκπαιδευτικές αξίες** διαπιστώνουμε ότι η παιδεία απασχολεί σε μεγάλο βαθμο τους παλιννοστουντες μαθητές. Τα μικρότερα στην ηλικία παιδιά τα απασχολεί ίσως επειδή ξεκινουν την εκπαιδευτική τους πορεία και επιθυμούν να θεμελιώσουν την προσπάθεια αυτη με όσο το δυνατόν πιο δυνατά θεμέλια. Τα παιδιά των αποφοίτων από τεχνικες-ανώτερες σχολές επίσης θεωρούν, σε υψηλότερο ποσοστό από τα υπόλοιπα παιδια την παιδεια ως πρόβλημα

«Ενα πιο φιλελεύθερο εκπαιδευτικο σύστημα» επιθυμούν οι μαθητές, σε ποσοστό περίπου 85%. Στην αντίθετη περίπτωση δηλαδή του αυστηρού εκπαιδευτικού συστήματος «κατά» ειναι οι μαθητες σε συνολικό ποσοστό 65% και «υπέρ» σε ποσοστό 35%.

«Υπέρ» ενος πιο αυστηρού εκπαιδευτικού συστήματος είναι η πλειοψηφία των μαθητων που ο πατέρας είναι επιστήμονας ή ελεύθερος επαγγελματίας, απόφοιτος τεχνικής-ανώτερης σχολης

Οι μαθητές επιδιώκουν από τους καθηγητές κατά κύριο λόγο να είναι φιλικοί, δίγλωσσοι και να τους εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνουν.

Ακολουθούν οι απαντήσεις «Να μη με κρίνουν από την εμφάνισή μου και από τα προηγουμενα σφάλματά μου» σε ποσοστό 25,6%, «Να μου λένε μπράβο, όταν το αξίζω» σε ποσοστό 17,9%, «Να επιβάλουν την πειθαρχία, όταν χρειάζεται» και «Να είναι προοδευτικοί, σε ίδιο ποσοστό 12,8%, ενώ δε ζητούν «τίποτα» από τους καθηγητές τους οι μαθητές σε ποσοστό 7,5%

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι τα κορίτσια και τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού είναι πιο ευαίσθητα στις διαπροσωπικές τους σχέσεις με τους καθηγητές και οχι τοσο σε θεματα μαθησιακά. Όσα παιδιά έχουν πατέρα ελεύθερο επαγγελματία ή τεχνικο που αποφοίτησε από κάποια αντίστοιχη σχολή ή θεωρούν την Ελληνική ως

μητρική γλώσσα επιζητούν καλύτερες μαθησιακές συνθήκες που περιβάλλονται όμως από τη φιλική διάθεση του εκπαιδευτικού. Αντίθετα η πειθαρχία έλκει περισσότερο τα παιδιά των μισθωτών και των αποφοίτων Γυμνασίου, ενώ δεν επιζητούν «τίποτα» από τους καθηγητές τους τα παιδιά των οποίων ο πατέρας δεν ασκεί ένα από τα προαναφερόμενα και κατατασσόμενα επαγγέλματα ή επίσης τα ξενόγλωσσα παιδιά. Την υπευθυνότητα στη διάρκεια της διδακτικής πράξης και τη διάθεση να αντιληφθούν τα προβλήματα των παλιννοστούντων μαθητών μέσα από το πνεύμα της προοδευτικότητας επιζητούν τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου.

Τις σπουδές θεωρούν σημαντικό στοιχείο επιτυχίας το 32% των μαθητών. Συγκεκριμένα οι μαθητές γυναικείου φύλου, οι ηλικίας 12-14 ετών, παιδιά πτυχιούχων και ελληνόγλωσσα τις θεωρούν σημαντικές.

Ως προς τις εκπαιδευτικές αξίες οι έφηβοι που παλιννοστούν δεν έχουν να επιδείξουν σοβαρές παρεκκλίσεις από αυτές που κάθε νέος έχει, όταν φοιτά και οραματίζεται το μέλλον του.

Οι **στάσεις** των παλιννοστούντων μαθητών για το τι να προσέξει το κράτος είναι οι ακόλουθες. Τα παιδιά που θα μπουν σε λίγο στο στίβο της ζωής βλέπουν περισσότερο ιδεολογική και πολιτιστική επίλυση των προβλημάτων. Οι μισθωτοί γονείς που είναι λογικό ο μισθός να μην τους ικανοποιεί ενδιαφέρονται περισσότερο για την οικονομική επίλυση των προβλημάτων μιας χώρας, ενώ οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και οι πτυχιούχοι θεωρούν πολύ σημαντικό να υποστηριχθούν οι κοινωνικοί και πολιτιστικοί τομείς.

Επίσης δόθηκε προσοχή στην τάση ή όχι των μαθητών για βανδαλισμούς.

Το συμπέρασμα ήταν ότι τα αγόρια, τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και αυτά που δε θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική προκαλούν συχνότερα υλικές ζημιές.

Είναι σαφές ότι ούτε στις στάσεις των μαθητών παρατηρούνται στοιχεία που θα όριζαν τις απόψεις τους ή τη συμπεριφορά τους παρεκκλίνουσες.

Συμπερασματικά **τον ελεύθερο χρόνο τους** τα κορίτσια το διαθέτουν στο διάβασμα, τη μουσική, το χορό, την οικογένεια και τους φίλους. Τα αγόρια αγαπούν άλλους τρόπους για να περνούν τον ελεύθερο χρόνο τους, όπως τη γυμναστική και τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Οι δύο πρώτες ηλικιακές ομάδες δείχνουν προτίμηση στη γυμναστική, τις εκδρομές, το χορό, τους φίλους και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Τα μεγάλα παιδιά αγαπούν το διάβασμα, τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες, τη μουσική, το θέατρο και την εκμάθηση ξένων γλωσσών. Η πλειοψηφία των παιδιών που ο πατέρας είναι πτυχιούχος αγαπά το διάβασμα, τους φίλους και τις ξένες γλώσσες. Τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου και των τεχνικών – ανωτέρων σχολών προτιμούν τις εκδρομές και τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

Ως προς το επάγγελμα του πατέρα οι δυο πρώτες κατηγορίες προτιμούν τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, τα παιδιά των μισθωτών τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, ενώ τα παιδιά των μισθωτών εκδηλώνουν αδυναμία στο χορό. Οι έφηβοι που θεωρούν την Ελληνική μητρική γλώσσα επιλέγουν τη μουσική, τον κινηματογράφο, το χορό όσο δε για

την οικογένεια και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές διαπιστώθηκε ότι και οι δυο γλωσσικές ομάδες δείχνουν εξίσου μεγάλο ενδιαφέρον.

Η **σχολική προσαρμογή- προσδοκίες για το μέλλον** των παιδιών που παλιννοστησαν στην Ελλάδα μαζί με τους γονείς τους δίνουν την ακόλουθη εικόνα:

Παρατηρείται το φαινόμενο ότι όσο ένα παιδί μεγαλώνει τόσο πιο πολύ επιθυμεί και αποφασίζει να παραμείνει και να εργαστεί στην Ελλάδα. Το θετικό στοιχείο είναι ότι σε ίδιο περίπου ποσοστό 44% οι μαθητές δήλωσαν καταφατικά ή αναποφάσιστοι και μόνο το 11.7% αρνητικά. Σε άλλη χώρα επιθυμούν περισσότερο να εργαστούν, όπως και για να σπουδασουν οι μαθητές που ο πατέρας είναι πτυχιούχος, ενώ αναποφάσιστα είναι κυρίως τα παιδια των αποφοίτων τεχνικών-ανωτέρων σχολών. Ως προς τη μεταβλητή «μητρική γλωσσα» η γενική εικόνα παραμένει η ίδια, όπως και για την επιλογή του τόπου σπουδών.

Βγαίνει επομένως το συμπέρασμα ότι η πλειοψηφία των μαθητών δεν είναι αρνητική στην ιδέα να μείνει και να εργαστεί στη χώρα μας και πιο θετικά σ' αυτό είναι τα μεγάλα παιδια αυτά δηλαδή που σε λίγο καιρό θα αποτελέσουν το εργατικό και πνευματικό δυναμικό της χώρας μας καθώς και τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Γυμνασιου η θεωρούν μητρική την ελληνική γλώσσα. Περισσότερο αρνητικά είναι τα παιδιά των πτυχιούχων, ίσως γιατί ο πατέρας τους έχει εμφυσήσει την ιδέα ότι αν σπουδασουν στο εξωτερικό θα έχουν μεγαλύτερες επαγγελματικές ευκαιρίες, άρα θεωρείται πιο πιθανό να επιστρέψουν και να εργαστούν στη χώρα που μεγάλωσαν.

Η επιλογή των μαθημάτων από τα παλιννοστούντα παιδιά μας έδωσε την ευκαιρία να διαπιστωσουμε ότι παρόλο που οι μαθητές αντιμετωπίζουν, ή κάποιοι τουλάχιστον από αυτούς, γλωσσικές δυσχέρειες, προτιμούν τα γλωσσικά μαθήματα από τα μαθήματα θεωρητικής κατεύθυνσης. Παντως, όπως παρατηρήθηκε στη συνέχεια, το επίπεδο γλωσσομάθειας της γλώσσας μας επηρεάζει σαφώς την προτίμηση ή απόρριψη ενός μαθηματος από τους μαθητές.

Τα μαθηματα θεωρητικής κατεύθυνσης έλκουν τα κορίτσια, τις δυο πρώτες ηλικιακές ομάδες τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επάγγελμα και είναι απόφοιτος Δημοτικου-Γυμνασιου. Αυτό δικαιολογείται ίσως από το ότι για μεν την ηλικία δεν υπεισερχονται ακόμη πρακτικοί-οικονομικοί λόγοι που επηρεάζουν τα παιδιά στην επιλογή τους. Όσον αφορά στον πατέρα απόφοιτο Δημοτικού-Γυμνασίου, είναι πιθανόν να θεωρεί ότι το παιδί του καλλιεργείται πνευματικά περισσότερο μέσω των γλωσσικών μαθημάτων και έτσι του εξασφαλίζεται καλύτερη παρουσία στις κοινωνικές του σχέσεις.

Συμπερασματικα τα αγόρια, οι μικρότεροι στην ηλικία μαθητές, τα παιδιά των έμμισθων επαγγελματιών ή των πτυχιούχων και τα παιδιά που δε θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική δεν επιλέγουν κατά κύριο λόγο τα θεωρητικής κατεύθυνσης μαθήματα (γλωσσικά μαθήματα, ξένη γλώσσα και Ψυχολογία-Κοινωνιολογία). Αυτό οφείλεται ίσως στην αντίληψη ότι μέσω των επαγγελμάτων θεωρητικής κατεύθυνσης δε θα κερδίσουν πολλά χρηματα άρα δεν εξασφαλίζονται οικονομικά. Αντίθετα τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα παιδιά και τα παιδια αποφοίτων Δημοτικού δείχνουν προτίμηση για τα γλωσσικά μαθήματα. Είναι λοιπον φανερό ότι υπάρχει σαφής προτίμηση στους παλιννοστούντες μαθητές για τα γλωσσικα μαθηματα και ότι όσο αυξάνει η ηλικία τόσο αυξάνει και το ενδιαφέρον για αυτά

τα μαθήματα. Όμως το ενδιαφέρον αυτό μειώνεται, όσο μειώνεται και το επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών στην Ελληνική.

Όταν οι μαθητές δέχονται βοήθεια από κάποιο άλλο πρόσωπο, πέρα από τη μητέρα και τον πατέρα συνήθως πρόκειται για κάποιο συγγενικό πρόσωπο σε ποσοστό 13,6%.

Η σχολική προσαρμογή περιλαμβάνει και την απόκτηση κάποιων γνώσεων που αφορούν τη λογοτεχνία κλπ. Οι παλιννοστούντες μαθητές, κατά πλειοψηφία, έχουν γνωστικά κενά και αυτοί που έχουν το μικρότερο πρόβλημα είναι οι ηλικίας 17-19 ετών, επειδή προφανώς όσο μεγαλώνουν πλουτίζουν τις γνώσεις τους, ενώ δεν έχουν σοβαρό πρόβλημα και οι μαθητές που οι γονείς τους είναι μισθωτοί. Σε θέματα ιστορικά οι συγκεκριμένοι μαθητές είναι περισσότερο ενήμεροι και από αυτούς λιγότερα κενά έχουν τα κορίτσια, οι μεγαλύτερες πάντα ηλικίες, τα παιδιά των μισθωτών και τα παιδιά που θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική. Σε θέματα που σχετίζονται με το πολίτευμα της Ελλάδας φάνηκε ότι ναι μεν η πλειοψηφία φαίνεται να γνωρίζει τη σωστή απάντηση, όμως το αθροιστικό ποσοστό αυτών που δε γνώριζαν ή δεν απάντησαν σωστά ξεπερνά το ποσοστό των ορθών απαντήσεων. Το ίδιο παρατηρείται και στις ερωτήσεις γεωγραφικού, θρησκευτικού και γλωσσολογικού περιεχομένου. Τα κορίτσια κατέχουν σε μεγαλύτερο ποσοστό τα θέματα τα ιστορικά, τα γεωγραφικά, τα θρησκευτικά και τα γλωσσολογικά, ενώ οι μαθητές που έχουν μεγαλύτερη ηλικία κατέχουν σε μεγαλύτερο ποσοστό τα θέματα τα ιστορικά και τα γλωσσολογικά. Τα παιδιά των μισθωτών γνωρίζουν καλύτερα τα λογοτεχνικά, ιστορικά, πολιτειακά θέματα, ενώ τα παιδιά των επιστημόνων και ελεύθερων επαγγελματιών τα γεωγραφικά. Τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής κατέχουν καλύτερα πολιτειακά και γλωσσολογικά θέματα. Τα γεωγραφικά, θρησκευτικού περιεχομένου θέματα γνωρίζουν τα παιδιά αποφοίτων Γυμνασίου. Αποδεικνύεται ότι η απόκτηση πτυχίου από τον πατέρα παλιννοστούντα δεν εξασφαλίζει και στο παιδί γνώσεις που αφορούν το ιστορικό, λογοτεχνικό κλπ. «γίγνεσθαι» της Ελλάδας. Αυτό είναι λογικό αν αναλογισθούμε ότι η λήψη του πτυχίου και γενικά η απόκτηση γνώσεων έγινε τις περισσότερες φορές σε χώρες του εξωτερικού, οπότε πολλά πράγματα διαφεύγουν από τους γονείς που έχουν ολοκληρώσει ακόμη και τριτοβάθμιες σπουδές.

Τέλος, σε όλες τις σχετικές ερωτήσεις η πλειοψηφία αυτών που απάντησαν σωστά είναι παιδιά που θεωρούν την ελληνική γλώσσα μητρική.

Η σχολική προσαρμογή μπορεί να κριθεί και από το αν οι μαθητές θα ήθελαν να αλλάξουν το σχολείο στο οποίο φοιτούν.

Συμπερασματικά η πλειοψηφία των κοριτσιών, των μικρότερων στην ηλικία μαθητών, των παιδιών που ο πατέρας είναι τεχνικός και απόφοιτος Δημοτικού και των ξενόγλωσσων μαθητών δεν επιθυμεί αλλαγή σχολείου.

Οι πιο μεγάλοι θεωρούν πολύ σημαντικό ότι η σχέση τους με τους εκπαιδευτικούς του σχολείου είναι καλή και ότι όλοι οι μαθητές έχουν ίδια προβλήματα, ενώ σε όλες τις περιπτώσεις φοβούνται την αλλαγή σχολείου τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο τεχνικό επαγγέλμα. Τα παιδιά που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Δημοτικού φοβούνται κατα κύριο λόγο ότι αν αλλάξουν σχολικό περιβάλλον οι νέοι συμμαθητές τους και οι καθηγητές τους δε θα συνειδητοποιούν τα προβλήματα τα ήδη επιβαρημένα που αντιμετωπίζουν. Τα παιδιά των πτυχιούχων δεν ξέρουν ποια είναι η καλύτερη απόφαση

για το μέλλον τους. Τα ελληνόγλωσσα παιδιά δεν επιθυμούν την αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος γιατί οι καθηγητές τους καλύπτουν τις εξειδικευμένες ανάγκες τους.

Σύμφωνα με τα παραπάνω γίνεται εμφανές ότι οι έφηβοι του δείγματός μας θα έπρεπε να καλυψουν κάποιους επιπλέον γνωστικούς τομείς. Παρόλο που είναι φυσιολογικό να έχουν προβλήματα με την ελληνική γλώσσα τελικά το κριτήριο επιλογής ενός μαθήματος δε σχετίζεται με τη γλωσσομάθεια. Το ότι είναι αναποφάσιστοι ως προς το πού θα σπουδάσουν και πως θα αναδείξουν τις γνώσεις τους σε μεγάλο ποσοστό κατά τη γνώμη μας ειναι ένα ενθαρρυντικό στοιχείο ότι πολλά μέχρι την αποφοίτησή τους μπορούν να διαφοροποιηθουν. Παντως στο σχολείο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης που φοιτούν φαίνεται οτι βρισκουν καταφύγιο το οποίο πολύ δύσκολα θα το άλλαζαν με κάποιο άλλο.

Όταν ένα παιδί δεν ακολουθεί με άνεση το σχολικό πρόγραμμα ή αντιμετωπίζει εν γένει προβλήματα αυτό έχει επίπτωση και στη συμπεριφορά του. Γι' αυτό και προχωρήσαμε στη σκιαγράφηση της εικόνας που παρουσιάζουν οι μαθητές ως προς την προσαρμογή τους στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Είναι φανερό ότι «καθόλου» δεν τιμωρείται η πλειοψηφία των κοριτσιών, των μικρών παιδιών, των παιδιών που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία και των πτυχιούχων καθως και των ξενόγλωσσων παιδιών. Αντίθετα «συνέχεια» τιμωρείται η πλειοψηφία των πολύ μικρών παιδιών, των παιδιών που ο πατέρας ασχολείται με την πρώτη επαγγελματική κατηγορία και των παιδιών αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής.

Συγκρίνοντας την εικόνα των μαθητών ως προς τη συμπεριφορά τους πριν και μετά την παλιννοστηση διαπιστώθηκε ότι υπάρχει μια μικρή επιβάρυνση από τη στιγμή που επεστρεψαν ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που δεν είχαν κανένα πρόβλημα ή μερικές φορές.

Γνωρίζουμε λοιπόν ότι τα αγόρια, τα παιδιά που ο πατέρας ασκεί κάποιο επάγγελμα της πρώτης κατηγορίας και τα παιδιά που δε θεωρούν μητρική γλώσσα την Ελληνική παρουσιάζουν περισσοτερα προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο.

Επιπλεον μπορεί να παρουσιαστούν διάφορες ψυχοσωματικές ασθένειες που θίγουν περισσοτερο τα κορίτσια, τις μικρότερες ηλικίες, τα παιδιά των τεχνικών και λιγότερο των μισθωτων και πτυχιουχων. Είναι όμως λογικό να υφίστανται συχνά μικροτραυματισμούς τα μικρά στην ηλικία αγόρια που λόγω της υπερκινητικότητας και της αυξημένης νευρικότητας προκαλούν, πολλές φορές από απροσεξία, συνθήκες που εγκυμονούν κινδυνους για τραυματισμούς.

Πολλές φορές η αντίδραση εκδηλώνεται και από το υπερβολικό κάπνισμα που αποτελεί ξεσπασμα σε ό,τι απασχολεί το παιδί.

Γνωρίζουμε λοιπόν ότι περισσότερο δήλωσαν καπνιστές τα κορίτσια, τα μεγαλύτερα στην ηλικία παιδιά, τα παιδια των τεχνικών, των αποφοίτων Δημοτικού και οι ξενόγλωσσοι μαθητές. Περισσότερα τσιγαρα καπνίζουν τα μεγαλύτερα ή μικρότερα παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών και τα ξενόγλωσσα.

Καταλήγουμε τέλος, στο συμπέρασμα ότι τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά αποφοίτων Δημοτικού και τα ξενόγλωσσα καπνίζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό από «απλή συνήθεια» η «απο ευχαριστηση». Αντίθετα για «διέξοδο στα προβλήματά τους» και από «έλλειψη καταλληλης ενημέρωσης» καπνίζουν τα κορίτσια, τα μικρότερα παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών και τα ελληνόγλωσσα. «Θέλει να κάνει φιγούρα» η πλειοψηφία των παιδιών των

επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών, ενώ για «αδιευκρίνιστους λόγους» καπνίζουν τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία.

Γίνεται σαφές ότι η προσαρμογή του πληθυσμού μας δεν έγινε κάτω από συνθήκες τραυματικές. Το αρνητικό στοιχείο είναι ότι αύξησαν ελαφρά τον αριθμό των επιπλήξεων από τους καθηγητές αλλά δεν αντιμετωπίζουν άλλου είδους προβλήματα. Εξάλλου και το κάπνισμα δικαιολογείται κατά πλειοψηφία από συνήθεια ή ευχαρίστηση κι όχι ως αντίδραση στις προβληματικές καταστάσεις που αντιμετωπίζουν.

Το ερωτηματολόγιο αναλύθηκε στη συνέχεια και μέσω των τεσσάρων επιπέδων της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας.

Το πρώτο επίπεδο ανάλυσης το **ενδο-ατομικό** αφορά στον τρόπο με τον οποίο οι παλιννοστούντες μαθητές οργανώνουν τις αντιλήψεις και εκτιμήσεις τους καθώς και τη συμπεριφορά τους μέσα στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον. Οι μαθητές αισθάνονται ότι πρέπει να πάρουν την επαγγελματική τους αποκατάσταση στα χέρια τους, οι περισσότεροι θέλουν να σπουδάσουν και όσοι δεν το επιθυμούν έχουν από τώρα σχηματίσει μια άποψη για το μέλλον. Δεν είναι ξεκάθαρο το πού θα σπουδάσουν αλλά αρκετά παιδιά θα ήθελαν να συνεχίσουν στο εξωτερικό και να εργαστούν εκεί. Το κριτήριο επιλογής ενός μαθήματος στηρίζεται στις ικανότητες του παιδιού αλλά και σε άλλους παράγοντες αφού παρόλη τη δυσκολία στην Ελληνική δείχνουν προτίμηση και στα γλωσσικά μαθήματα. Θεωρούν τον εαυτό τους προοδευτικό και ότι ανταποκρίνονται στις σχολικές τους υποχρεώσεις, αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα με την υγεία τους που οφείλονται στο άγχος.

Οι **δι-ατομικές** σχέσεις τόσο μέσα στην οικογένεια, όσο και στο φιλικό περιβάλλον είναι ομαλές απλά με μικρή διαφορά υπάρχουν μαθητές που πιστεύουν ότι είχαν περισσότερους φίλους στην ξένη χώρα που μεγάλωσαν. Η συμπεριφορά τους, όταν θυμώσουν δειχνουν άτομα ειλικρινή που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα με ειλικρίνεια και άμεση εκδήλωση των συναισθημάτων τους.

Οι **δι-ομαδικές** σχέσεις των παλιννοστούντων μαθητών-ντόπιων εφήβων διατηρούνται σε ικανοποιητικό επίπεδο αφού σε λίγες περιπτώσεις δεν αισθάνονται το ίδιο μεταξύ τους. Για τις σχέσεις καθηγητών-μαθητών δε δημιουργούνται προβλήματα ανάμεσα στις δυο ομάδες και οι μαθητές αποζητούν από τους διδάσκοντες τη φιλία, την αναγνώριση, τη μάθηση σε συνδυασμό με την πειθαρχία.

Τέλος, σε **ιδεολογικό επίπεδο** οι παλιννοστούντες μαθητές έχουν ιδεολογίες, πεποιθήσεις, αξιες κλπ. που αφορούν τόσο στον τρόπο που πρέπει να φέρεται, να σκέπτεται, να αισθανεται ένας έφηβος στο σχολείο, αλλά και στο περιβάλλον που ζει γενικά. Από τα τέσσερα επίπεδα οι μεγαλύτερες διαφορές εντοπίζονται σ' αυτό το σημείο. Δίνουν μεγάλη βαρύτητα στις σπουδές και στα κοινωνικά προβλήματα ιδιαίτερα για όσα θίγονται αμεσα δηλ στα ναρκωτικά, τις απεργίες κλπ.

Πιθανότατα γι' αυτόν το λόγο, ενώ δεν είναι αντίθετοι στα ίδια δικαιώματα με τους ξένους προτιμούν το κράτος να πάρει κάποια μέτρα που δε θα θίγουν μεν την είσοδο των ξένων στη χώρα μας αλλά οπωσδήποτε θα περιορίζει τον αριθμό τους. Έχουν δηλαδή γενικά απόψεις προοδευτικές αλλά τόσο όσο δε θίγουν στις κατασταλαγμένες τους απόψεις.

Δε φτάνουν σε ακραίες αντιδράσεις με το περιβάλλον τους, όταν κάτι τους ενοχλεί, ενώ θεωρούν την αυστηρότητα βασική προυπόθεση αποφυγής παραβατικών συμπεριφορών. Παρόλα αυτά υπάρχει μια μικρή αύξηση της διάθεσης να αντιδρούν στο σχολείο με μη αρμόζουσα συμπεριφορά, ενώ οι βανδαλισμοί ξεπερνούν τις αντίστοιχες πράξεις των ντόπιων κατά οχτώ ποσοστιαίες μονάδες. Επίσης καπνίζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό και ενώ είναι περήφανοι για την προσφορά του ελληνικού πολιτισμού και δεμένα με τον ελληνισμό θεωρούν ότι η κατάργηση των αρχαίων ελληνικών θα τους διευκολύνει στη σχολική τους πρόοδο και μάθηση της Ελληνικής. Δεν εκκλησιάζονται συχνά αλλά ως προς το θρησκευτικό συναίσθημα είναι κοντά στα γηγενή παιδιά. Δεν ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για την καλλιέργεια των πολιτισμικών τους ενδιαφερόντων. Ρίχνουν το βάρος τους σε πράγματα και συνθήκες που μπορούν παράλληλα να θεωρηθούν υλικές και ηθικές απολαβές.

Από όλο αυτό τον όγκο ερευνητικού υλικού είναι πλέον σαφές ότι οι παλιννοστούντες μαθητές δεν αποτελουν σε όλους τους τομείς ενεργή μειονότητα. Από την άλλη, σε μερικες περιπτώσεις, αποτελούν μειονοτική ομάδα. Οι περιπτώσεις που μας προβληματίζουν είναι η εθνική ταυτότητα, η γλωσσική ταυτότητα μέσω των οποίων διαπιστώνουμε ότι αρκετά παιδιά είναι ακόμα συνδεδεμένα με το παρελθόν, παρόλο που είναι περήφανα για την καταγωγή τους. Ελπιδοφόρο είναι πάντως το στοιχείο ότι όσο τα παλιννοστούντα παιδια προσαρμόζονται και βελτιώνονται γλωσσικά τόσο ταυτίζονται με τα ντόπια και σ' αυτό το σημείο θα έπρεπε να δοθεί η απαραίτητη προσοχή από τους αρμοδιους φορείς αν επιθυμούν να βελτιωθούν πραγματικά οι συνθήκες διαβίωσής τους στη χώρα μας. Αυτα τα στοιχεία επίσης επιδρούν και στο ιδεολογικό επίπεδο-η μεγαλύτερη διαφορα βρέθηκε στις αξίες που αφορούν στην εκπαίδευση- τη συμπεριφορά των υποκειμενων, σύμφωνα με όσα προέκυψαν από την κοινωνιοψυχολογική ανάλυση.

3.2. Γηγενείς μαθητές

Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 663 μαθητές. Το ποσοστό συμμετοχής στην έρευνα φαίνεται να ευνοεί τα κορίτσια καθώς είχαν ποσοστό 55,2% (N = 366) και τα αγόρια 44,8% (N = 297).

Ως προς την ηλικία η πλειοψηφία των υποκειμένων βρέθηκε να είναι 15 ετών με ποσοστό συμμετοχής 22,6%, φοιτούσε στο Λύκειο και στο Γυμνάσιο με παρόμοιο ποσοστο 50%. Στην Α' τάξη φοιτούσαν οι έφηβοι σε ποσοστό 36,3%, στη Β' 35,1% και στη Γ' 28,5%.

Η πλειοψηφία των εφήβων είναι Χριστιανοί Ορθόδοξοι (95%) και ανήκουν σε τετραμελείς οικογένειες 52,2%, έχουν κατά κύριο λόγο τόπο διαμονής τις Ανατολικές περιοχής 37,3%, μένουν σε διαμέρισμα 53,5%, ενώ η περιοχή που μένουν τους άρεσε πάρα πολύ σε ποσοστό 29,9%.

Το 54,8% των παιδιών βρέθηκε να έχει δικό του δωμάτιο και οι οικογένειές τους αποφεύγουν τις μετακομίσεις σε ποσοστό 85,2% (N=565).

Οι γονείς των μαθητών που ζουν μαζί έχουν ποσοστό 90,6%. Διαζευγμένοι βρέθηκαν σε ποσοστό 7,2%. Υπήρχαν μαθητές που ζούσαν με τον πατέρα σε μικρό ποσοστό 1,8% με τη μητέρα σε ποσοστό 6,6 %.

Το επαγγελμα του πατέρα, όπως παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα 26, έχει ως εξής

Η πλειοψηφία των μαθητών έχει πατέρα του οποίου το επάγγελμα είναι ελεύθερος επαγγελματίας σε ποσοστό 24,7%. Μικρότερα ποσοστά έχουν οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι ιδιωτικοί υπάλληλοι, οι τεχνικοί οι εργάτες, οι συνταξιούχοι, οι ναυτικοί, οι εκπαιδευτικοί επιχειρηματίες κλπ

Η επαγγελματική κατασταση της μητέρας έχει ως εξής:

Η πλειοψηφία των μαθητών έχει μητέρα που είναι άνεργη ή ασχολείται με τα οικιακά σε ποσοστό 56%. Μικρότερα ποσοστά έχουν οι ιδιωτικοί υπάλληλοι, οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι εργάτριες, οι εκπαιδευτικοί, οι ασχολούμενες με κάποιο ιατρικό-παραιατρικό επάγγελμα κλπ

Δεν εργάζεται ο πατέρας των μαθητών σε ποσοστό 6,5%, ενώ η μητέρα είναι άνεργη σε ποσοστό 56,1%.

Η πλειοψηφία των υποκειμένων δήλωσε ότι ο πατέρας έχει τελειώσει το Γυμνάσιο με ποσοστό συμμετοχής 40,1%. Αντίστοιχα η μητέρα με ποσοστό 46,9%. Οι νέοι συνήθως δεν εργάζονται σε ποσοστό 87,6% Όσοι από τους μαθητές απάντησαν ότι εργάζονται ασχολούνται με κάποια χειρωνακτική εργασία, την οικογενειακή επιχείρηση, το σερβίρισμα και σε δουλειά φίλων ή καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Απασχολούνται από 3-12 ώρες εβδομαδιαία και εργάζονται κυρίως για την οικονομική τους ανεξαρτησία ή για να αγορασουν κάτι που επιθυμούν με δικά τους έξοδα σε αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής 8,6% και 7,1%.

Το 98,3% των υποκειμένων βρέθηκε να έχει Έλληνα πατέρα και περίπου το ίδιο (97,3%) Ελληνίδα μητέρα. Χρησιμοποιεί την Ελληνική ως γλώσσα επικοινωνίας με τον πατέρα σε ποσοστό 93,7% και με τη μητέρα 91,4%.

Με τα αδέλφια τους τα παιδιά μιλούν ελληνικά σε ποσοστό 79,9%, με τους φίλους 68% και με τους συγγενείς 92,8%.

Οι Έλληνες μαθητές μαθαίνουν ξένες γλώσσες σε ποσοστό 92,3%, κυρίως την Αγγλική χωρίς να αποκλείονται βέβαια και άλλες.

Η **εθνική ταυτότητα** των μαθητών σκιαγραφήθηκε από τις ακόλουθες απαντήσεις:

Διατηρεί φιλικές σχέσεις και με Έλληνες και με ξένους η πλειοψηφία των εφήβων σε ίδιο ποσοστό, όπως κάνει και μόνο με Έλληνες, που έχει ηλικία 17-19 ετών. Η πλειοψηφία των μαθητών απάντησε γενικά ότι αισθάνεται το ίδιο με τους παλιννοστούντες μαθητές σε όλα τα θέματα που ρωτήθηκε. Όμως, όσον αφορά την πολιτική, οικονομία, γλώσσα, ήθη-έθιμα, διατροφή, παιδεία υπάρχει ένα ποσοστό μαθητών που ξεπερνά το 20% και το οποίο δήλωσε ότι αισθάνεται «διαφορετικά» απέναντι στους παλιννοστούντες, αντίθετα για τη θρησκεία, τον αθλητισμό, την ψυχαγωγία και την εμφάνιση το ποσοστό των μαθητών που νιώθουν «διαφορετικά» μειώνεται πολύ και αυξάνεται το ποσοστό της μέσαιας βαθμίδας της κλίμακας και της θετικής πλευράς των πινάκων.

Περισσότερο ταυτίζονται με τους παλιννοστούντες μαθητές τα αγόρια, οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι μισθωτός ή τεχνικός και τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημιακών σχολών. Μόνο τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής και μόνον ως προς τη γλώσσα αισθάνονται πιο κοντά στους παλιννοστούντες μαθητές από τα υπόλοιπα υποκείμενα του δείγματός μας.

Συμπερασματικά τα κορίτσια, τα παιδιά των μισθωτών και των αποφοίτων Πανεπιστημίου θεωρούν ότι οι παλιννοστούντες μαθητές αισθάνονται κοντά τους στα περισσότερα από τα θέματα που μας απασχόλησαν. Τα αγόρια όμως δείχνουν μεγαλύτερη ευαισθησία στην οικονομία και τον αθλητισμό, τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής στην ισότητα και τα ήθη-έθιμα και τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου στο γλωσσικό τομέα.

Ως προς την εθνική τους ταυτότητα οι γηγενείς έφηβοι αισθάνονται πιο ανοικτοί σε θέματα θρησκείας, αθλητισμού, ψυχαγωγίας, εμφάνισης και πιο κλειστοί σε θέματα πολιτικής, οικονομίας, γλώσσας, ηθών – εθίμων, διατροφής, παιδείας. Αξιόλογο είναι το στοιχείο ότι και οι παλιννοστούντες μαθητές δήλωσαν το ίδιο για τα ίδια ακριβώς θέματα (εκτός από την εμφάνιση). Παρόμοια είναι και η εικόνα στην αντίθετου περιεχομένου ερώτηση. Λόγω της ταυτοτητας αυτής αρνούνται σε μεγαλύτερο ποσοστό (8 ποσοστιαίες μονάδες) από τους παλιννοστούντες την κατάργηση των αρχαίων Ελληνικών και αναγνωρίζουν ότι η εκμάθηση της ελληνικής απαιτεί παράλληλα και την αγάπη για την Ελλάδα.

Ως προς τη **γλωσσική ταυτότητα** καλύτερη εικόνα δίνουν τα αγόρια (εκτός από την περίπτωση κατάργησης των Αρχαίων Ελληνικών), τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά των τεχνικών, των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής και Πανεπιστημίου.

Δεν απορρίπτουν την ιδέα αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος οι μαθητές. Γενικά, η πλειονοτητα δίνει θετική απάντηση σε ποσοστό 75,4% στη λύση αλλαγής σχολείου, όταν πρόκειται να μάθουν καλύτερα μια ξένη γλώσσα. 43,1% είναι το ποσοστό στην απάντηση αυτή ενώ τα κορίτσια δίνουν μεγαλύτερα ποσοστά από τα αγόρια (διαφορά πέντε ποσοστιαίων μονάδων). Επίσης προηγούνται τα παιδιά των μισθωτών, αποφοίτων Πανεπιστημίου.

Στην περίπτωση που οι παλιννοστούντες μαθητές αρνούνται την αλλαγή σχολείου θεωρούν σε ποσοστό 5,4% ότι η φοίτηση σε ένα κανονικό σχολείο τους δίνει την ευκαιρία να μάθουν αριστα τη μητρική τους γλώσσα.

Η ανάγνωση βιβλίων δεν αποτελεί ιδιαίτερα ευχάριστη απασχόληση για τους έφηβους μαθητές. Θερμότεροι αναγνώστες είναι τα κορίτσια, τα μικρά παιδιά, τα παιδιά που ο πατέρας είναι πτυχιούχος. Παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και πτυχιούχων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαβάζουν περισσότερο από τα υπόλοιπα παιδιά ξένα βιβλία.

Διαβάζουν περιοδικά σε ίδια περίπου ποσοστά και τα δύο φύλα, τα μεγαλύτερα παιδιά, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών και των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών. Τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου μελετούν πιο συχνά ξένα περιοδικά. Αυτό είναι κάτι που δεν παρατηρείται στην ανάγνωση ελληνικών περιοδικών. Δηλαδή, τα παιδιά που ο πατέρας δε διαθέτει υψηλό επίπεδο γραμματικών γνώσεων διαβάζουν ελληνικά περιοδικά ενώ τα παιδιά που ο πατέρας είναι σε ανώτερο επίπεδο διαβάζουν γενικά συχνότερα.

Διαβάζουν, όπως προέκυψε από τα παραπάνω, εφημερίδες τα αγόρια και τα παιδιά όλων των άλλων επαγγελματικών κατηγοριών σε μικρό έστω ποσοστό, εκτός των μισθωτών. Από αυτά πολύ λίγα διαβάζουν ξένες εφημερίδες.

Τα κορίτσια σε ποσοστό 25,4% παρακολουθούν περισσότερο ελληνικό θέατρο από τα αγόρια, ενώ για τα ξένα θεατρικά έργα δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση, ως προς το «φύλο».

Συμπερασματικά, ελληνικό κινηματογράφο παρακολουθούν τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών και των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών ή των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής. Αντίστοιχα, ξένο κινηματογράφο παρακολουθούν τα παιδιά των μη κατατασσομενων επαγγελματιών καθώς και τα παιδιά αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής.

Ξένες τηλεοπτικές σειρές παρακολουθούν περισσότερο τα αγόρια και τα παιδιά των επιστημονων-ελεύθερων επαγγελματιών.

Διαπιστώνεται από τα παραπάνω ότι, ενώ οι ντόπιοι μαθητές μαθαίνουν ξένες γλωσσες δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στη μητρική τους γλώσσα. Για το λόγο αυτό αισθάνονται διαφορετικοί από τους παλιννοστούντες συνομηλίκους τους γλωσσικά. Παντως για λόγους πρακτικούς θα φοιτούσαν ευχαρίστως σε δίγλωσσο σχολείο.

Ως προς το **θρησκευτικό συναίσθημα** διαπιστώθηκε ότι το ποσοστό των μαθητών που νιώθουν «διαφορετικά» για τους παλιννοστούντες εφήβους μειώνεται πολύ και αυξάνεται το ποσοστό της μεσαίας βαθμίδας της κλίμακας και της θετικής πλευράς του

πίνακα. Δηλαδή σε ποσοστο μόλις 16% οι μαθητές που ανέκαθεν ζουν στην Ελλάδα είναι της άποψης ότι οι παλιννοστούντες μαθητές διαφέρουν από αυτούς ως προς τη θρησκεία.

Οι μαθητές, όσον αφορά στη θρησκεία, νιώθουν ότι υπάρχει διαφοροποίηση σε ποσοστό που ξεπερνά το 25%. Επομένως θεωρούν ότι υπάρχει θρησκευτική προκατάληψη από τους παλιννοστούντες μαθητές γι' αυτούς στο ποσοστό που αναφέρθηκε παραπάνω.

Συμπερασματικά καθώς δεν παρατηρήθηκε στατιστική διαφοροποίηση ως προς τη διασταύρωση των ανεξαρτητων μεταβλητών μας, θετικό είναι το στοιχείο ότι η πλειοψηφία των γηγενων εφήβων σε μεγάλο ποσοστό περίπου 75% αισθάνεται ότι και οι παλιννοστούντες έφηβοι είναι ταυτισμένοι θρησκευτικά μαζί τους.

Σε ερωτησεις θρησκευτικού περιεχομένου οι μαθητές απάντησαν σε ποσοστό 81,9% «σωστά» «λάθος» απάντησαν σε 7,8% και «δε γνωρίζω» σε 10,3%.

Ως προς το «φύλο» διαπιστώθηκε ότι τα κορίτσια προηγούνται κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες των αγοριων στις σωστές απαντήσεις, ενώ τα αγόρια στις λανθασμένες και αναπαντητες περιπτωσεις. Οι μαθητές που ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Γυμνασίου σε ποσοστό 84,6% (N=225) αποτελούν την πλειοψηφία απάντησαν σωστά. Οι της τεχνικής-ανωτερης σχολης σε ποσοστό 9,4% (N=15) απάντησαν λανθασμένα και Πανεπιστημίου σε ποσοστό 13,8% (N=11) δε γνωρίζουν την απάντηση.

Ως προς το *«Πόσο συχνά εκκλησιάζονται» παρατηρήθηκε ότι* κυριαρχούν οι απαντήσεις «5-6 φορές το χρόνο» και «1-2 φορές το χρόνο» σε ποσοστά 42,7% και 23,7%. «Μια φορά το μήνα» πηγαίνουν οι μαθητές σε ποσοστό 19% και τέλος σε αντιστοιχα ποσοστα 10,7% και 3,9% «σχεδόν κάθε Κυριακή» και «ποτέ». Πηγαίνουν συμπερασματικά πολυ συχνα στην εκκλησία τα κορίτσια και τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικης-ανωτερας σχολης.

Τα γηγενή παιδια νιώθουν θρησκευτικά ταυτισμένα με τα παλιννοστούντα αλλά γνωστικά και πρακτικά, αφού εκκλησιάζονται συχνότερα, έχουν μεγαλύτερη σχέση με την εκκλησία.

Ως προς την **πολιτισμική ταυτότητα** καταλήξαμε στα ακόλουθα:

Για να γνωρίσουν καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία άλλων χωρών είναι εμφανές ότι σε ποσοστό 27% πολλά παιδιά απάντησαν θετικά. Από αυτά, τα κορίτσια προηγούνται κατα δωδεκα ποσοστιαίες μονάδες των αγοριών ή είναι παιδιά τεχνικών.

Οι μαθητές ως προς τον ελεύθερο χρόνο τους και ως προς το πού πήγαν τους 12 τελευταίους μήνες, εκτος σχολείου, παρατηρείται ότι δε δίνουν μεγάλη σημασία για την πνευματική τους καλλιέργεια. Οι δημοφιλέστερες απαντήσεις για τη συχνότητα των επισκέψεων σε πολιτιστικούς χώρους ήταν οι δυο πρώτες δηλαδή «καμία» ή «κανένα» και «2-5 φορές» σε αθροιστικά ποσοστά που ξεπερνούν το 80%, ενώ όσο αυξάνει η συχνοτητα των σχετικών δραστηριοτήτων, μειώνεται το ποσοστό. Μόνο για τα κέντρα διασκέδασης διαφοροποιείται η εικόνα.

Στην ερώτηση ποσα βιβλία διάβασαν παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία δήλωσε «2-5 βιβλία» ενω τα κορίτσια, τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών, των αποφοίτων Πανεπιστημίου είναι αυτά που διαβάζουν περισσότερα βιβλία στον ελεύθερο χρονο τους.

Στην ερώτηση πόσες φορές πήγαν στο θέατρο οι έφηβοι, παρατηρούμε ότι δεν πήγαν «καμιά φορά» σε ποσοστό 50,4% και ότι συχνότερα πηγαίνουν στο θέατρο τα κορίτσια και τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία.

«2-5 φορές» έχει πάει στον κινηματογράφο η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό 48,9%. Παρατηρείται ότι τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών καθώς και των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν συχνότερα μια κινηματογραφική ταινία. Επίσης παρατηρείται ότι η συχνότητα επισκέψεων στον κινηματογράφο εξαρτάται από το επίπεδο των γραμματικών γνώσεων του πατέρα.

Αρχαιολογικούς χώρους επισκέπτονται περισσότερο τα κορίτσια, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στις δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες ή είναι απόφοιτοι Πανεπιστημίου.

Τα μουσεία της χώρας μας έχουν επισκεφθεί κυρίως τα κορίτσια και τα παιδιά των πτυχιούχων ή των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής.

Αντίθετα από τις προηγούμενες απαντήσεις οι μαθητές φαίνεται ότι προτιμούν να διασκεδάζουν πηγαίνοντας σε διάφορα κέντρα, εφόσον η πλειοψηφία σε ποσοστό 39,7% έχει πάει «2-5 φορές».

Συνοψίζοντας την επισκόπηση των δεδομένων της ερώτησης αυτής και των υποερωτημάτων της παρατηρούμε ότι: Τα κορίτσια μελετούν με μεγαλύτερη ευχαρίστηση ένα βιβλίο και καταναλώνουν τον ελεύθερο χρόνο τους με την ανάγνωση. Το ίδιο παρατηρείται και ως προς την παρακολούθηση μιας θεατρικής παράστασης. Τα αγόρια δείχνουν ελαφρώς περισσότερο την προτίμησή τους στον κινηματογράφο, ενώ ως προς τους αρχαιολογικούς χώρους ή μουσεία και κέντρα διασκέδασης κάνουν εντονότερη από τα κορίτσια την παρουσία τους, όταν πρόκειται για πάνω από 10 επισκέψεις.

Τα παιδιά των τεχνικών, αποφοίτων κατά κύριο λόγο του Δημοτικού και λιγότερο του Γυμνασίου, είναι αυτά που πλειοψηφικά δε συχνάζουν σε χώρους ή σε εκδηλώσεις με πολιτιστικό ενδιαφέρον. Αντίθετα, οι δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες δηλαδή των μη κατατασσόμενων και των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις δίνουν υψηλά ποσοστά. Τα παιδιά των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής αποτελούν την πλειοψηφία αυτών που συχνάζουν και διασκεδάζουν σε ανάλογα κέντρα.

Επομένως και οι γηγενείς έφηβοι, σε σύγκριση με τους παλιννοστούντες, δεν αξιολογούν ως σημαντική την ενασχόληση με ό,τι έχει σχέση με τον πολιτισμό.

Ως προς τη **διαπολιτισμική-πολυπολιτισμική ταυτότητα** οι μαθητές που επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Ελλάδα σε ποσοστό 42,2% κατέχουν το ίδιο περίπου ποσοστό με τους αναποφάσιστους. Αντίθετα τα παιδιά που επιθυμούν να φύγουν παρουσιάζουν ένα μικρό ποσοστό 14,8%. Παρατηρήθηκαν επίσης και κάποιες ασαφείς απαντήσεις που δεν ξεπερνούν το 0,5%.

Φαίνεται λοιπόν ότι τα κορίτσια, ίσως επειδή θεωρούν ότι έτσι θα αυξήσουν το βαθμό ελευθερία τους επιθυμούν περισσότερο από τα αγόρια να σπουδάσουν στο εξωτερικό. Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών επιθυμούν σε μεγάλο ποσοστό να μείνουν και να σπουδάσουν στην Ελλάδα, όμως λόγω της πιθανής οικονομικής

ανεξαρτησιας δεν απορρίπτουν την ιδέα της συνέχισης των σπουδών τους στο εξωτερικό. Αντίθετα τα παιδια των μισθωτων είναι τα πιο αναποφάσιστα καθώς ίσως αναλογίζονται την οικονομική δυνατότητα του πατέρα για να αναλάβει ένα τόσο μεγάλο οικονομικό βαρος. Ο πατέρας που εχει πανεπιστημιακή μόρφωση προτρέπει τα παιδιά του να παραμείνουν για σπουδες στη χώρα μας, ο απόφοιτος τεχνικής σχολής επηρεάζει τα παιδιά του να σπουδάσουν στο εξωτερικό, ενώ ο πατέρας απόφοιτος Δημοτικού, καθώς φαινεται δε δείχνει κάποια σαφή προτίμηση και έτσι τα παιδιά του παραμένουν προς το παρον αναποφάσιστα.

Η πλειοψηφια των υποκειμένων κάνει παρέα μόνο με Έλληνες σε ποσοστό 59,4%, με Έλληνες και ξενους έχουν σχέσεις οι έφηβοι σε ποσοστό 40,6%.

Διαφοροποίηση παρατηρείται στις επιλογές «Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλαδα» και «Ιδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες». Ένας μεγάλος αριθμός των υποκειμένων επέλεξε τη μεσαία βαθμίδα του πίνακα σε ποσοστό περίπου 20% και οι υπόλοιποι επέλεξαν σε ίδια περίπου αθροιστικά ποσοστα απαντήσεις που αντιστοιχούν στη θετική ή αρνητική πλευρά του πίνακα και επομένως στις δυο αυτές περιπτώσεις τα περισσότερα παιδιά κρατούν ουδέτερη θεση.

Όσον αφορά τη μουσική παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των μαθητών ακούν ελληνική μουσική σε ποσοστό 82,8% και ξένη σε ποσοστό 64,4%. Ακούν ελληνική μουσική τα κορίτσια· τα παιδιά που ο πατερας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία, είναι απόφοιτος τεχνικης-ανωτέρας σχολής. Αντίστοιχα ξένη μουσική ακούν σε μεγαλύτερο ποσοστο τα παιδια των επιστημονων-ελεύθερων επαγγελματιών και των αποφοίτων τεχνικης-ανωτερας σχολής.

Περισσότερο από όλους Ευρωπαίοι πολίτες νιώθουν τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών και των τεχνικών· των αποφοίτων τεχνικής-ανωτέρας σχολής και Πανεπιστημίου.

Οι Έλληνες μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε όλες τις απαντήσεις έδωσαν μεγαλύτερα ποσοστά σ' αυτές που δίνουν προτεραιότητα σε ό,τι σχετίζεται με το ελληνικό στοιχείο. Επομένως η διαπολιτισμική και πολιτισμική τους ταυτότητα χρειάζεται επιπλέον καλλιέργεια. Σε σύγκριση με τους παλιννοστούντες μαθητές και οι δύο ομάδες χρήζουν περαιτέρω προσπάθειας αν θέλουμε να εξοικειωθούν με τις ιδέες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και να συνειδητοποιησουν τις ωφέλειές της.

Σε σχεση με την **Ευρωπαϊκή ταυτότητα** των μαθητών δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι οι Έλληνες μαθητές δεν είναι συνειδητοποιημένα μέλη της ευρωπαικης οικογενειας.

Η πλειοψηφια των μαθητών διερευνώντας την **κοινωνική ταυτότητα** κάνει παρέα και με τα δύο φύλα σε ποσοστο 94,1%. Όσα παιδιά κάνουν παρέα μόνο με ένα από τα δύο φύλα είναι κυριως τα αγορια με αγορια και τα κορίτσια με κορίτσια.

Οι γηγενείς μαθητες απαντησαν σε ποσοστό 61,8% ότι δεν έχουν μόνιμο στέκι συναντησης τους με φίλους. Γενικα οι μαθητες είχαν την ευκαιρία να δημιουργήσουν νέες φιλιές στο σχολείο που φοιτουν, στη γειτονιά που μένουν, στο οικογενειακό περιβάλλον.

σε κάποιον σύλλογο και στον εργασιακό χώρο σε αντίστοιχα ποσοστά 77,5%, 25,8%, 6,2%, 4,2%, 0,8%.

Οι «διακοπές» σε πολύ μικρό ποσοστό 4,1% προσφέρουν την ευκαιρία περισσότερο στα κορίτσια, μικρότερα παιδιά, παιδιά που ο πατέρας ανήκει επαγγελματικά στην πρώτη κατηγορία για τη δημιουργία νέων γνωριμιών.

Ανακεφαλαιώνοντας τονίζουμε ότι τους φίλους τους γνώρισαν οι μαθητές σε περιορισμένους χώρους, όπως το σχολικό χώρο που φοιτούν, τη γειτονιά τους, κάποιον σύλλογο τα αγόρια, οι μαθητές που ο πατέρας είναι απόφοιτος Πανεπιστημίου και τα παιδιά των δυο πρώτων επαγγελματικών κατηγοριών, ενώ παρατηρείται ότι τα κορίτσια, τα παιδιά αποφοίτων άλλων εκπαιδευτικών επιπέδων, εκτός του Πανεπιστημίου και τα παιδιά των τεχνικών γνωρίζουν νέους φίλους και διευρύνουν το κοινωνικό τους περιβάλλον με μεγαλύτερη ευχέρεια. Τα κορίτσια διαφοροποιούνται καθώς προτιμούν σε μεγαλύτερα ποσοστά χώρους που δεν έχουν κλειστά όρια. Αυτό εξηγείται ίσως από το ότι τα κορίτσια αισθάνονται περιορισμένα μέσα στο χώρο της γειτονιάς και από το ότι ο πιθανός έλεγχος από την πλευρά των γονέων επιτείνεται, ενώ η συμπεριφορά τους μπορεί να προκαλέσει δυσμενή σχόλια σε βάρος τους. Έτσι σε ποσοστό 14,8% έναντι του 6,7% ο θηλυκός πληθυσμός προτιμά χώρους συναναστροφής άλλους πέρα από αυτούς που προαναφέρθηκαν.

Η πλειοψηφία των μαθητών θεωρεί ότι πρέπει να προσεχθούν γενικά τα κοινωνικά προβλήματα σε ποσοστό 26,4% (περισσότερα ευαισθητοποιημένα είναι τα κορίτσια, τα παιδιά των μισθωτών και των δυο πρώτων μορφωτικών κατηγοριών δηλ. αποφοίτων Δημοτικού και Γυμνασίου).

Μερικοί μαθητές επιθυμούν να αλλάξουν σχολικό περιβάλλον γιατί θεωρούν ότι θα έχουν μεγαλύτερη ευχέρεια στη σύναψη φιλικών σχέσεων μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον που ζουν (ποσοστό 11,3%).

Διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά αντιδρούν σε κάτι ή κάποιον που τους ενοχλεί, ανάλογα με τη σειρά των ποσοστών, φωνάζοντας, βρίζοντας, υποχωρώντας και ανταποδίδοντάς το σε λίγες μέρες. Λιγότερα συχνά χτυπούν πισώπλατα, φωνάζουν για ενίσχυση τους φίλους, πετούν ό,τι βρουν μπροστά τους ή το λένε κρυφά στον υπεύθυνο καθηγητή.

Η κοινωνική ταυτότητα των γηγενών μαθητών κρίνεται ικανοποιητική χωρίς να παρουσιάζει κάποια ανησυχητικά στοιχεία. Το ίδιο είχε παρατηρηθεί και για τους παλιννοστούντες μαθητές.

Η **αυτοαντίληψη** των ντόπιων εφήβων διαγράφεται ως εξής:

Οι μαθητές έχουν την πεποίθηση ότι είναι προοδευτικά άτομα και επιπλέον, όταν επιλέγουν την αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος, δίνουν σημασία στις απαντήσεις που αποδεικνύουν ότι σε μικρό ποσοστό δεν αλλάζουν σχολείο επειδή φοβούνται τις δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν.

Τα κορίτσια προσπαθούν περισσότερο, ώστε να επιτύχουν στους μαθησιακούς τους στόχους. Οι επιστήμονες-ελεύθεροι επαγγελματίες και οι πτυχιούχοι που δίνουν μεγάλο βάρος στις σπουδές των παιδιών τους φαίνεται ότι επιδρούν και στην ικανοποιητική απόδοσή τους. Σε γενικές πάντως γραμμές τα παιδιά είναι ευχαριστημένα από την προσπάθεια που καταβάλλουν στο σχολείο.

Τα γηγενή παιδιά είναι ικανοποιημένα από την αντίληψη Εαυτού και δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα με την αυτοπεποίθησή τους. Το ίδιο παρατηρείται και στην αντιστοιχη περίπτωση των παλιννοστούντων μαθητών.

Σε ποσοστά που υπερβαίνουν το 85% οι σχέσεις με τον πατέρα και τη μητέρα, δηλ οι **οικογενειακές σχέσεις** είναι πολύ καλές αφού η πλειοψηφία των υποκειμένων έδωσε απαντήσεις μεταξύ των αξιολογικών κατηγοριών «καλές» έως «πολύ καλές» σχέσεις. Ο πατέρας εκφράζει έντονη επιθυμία συνέχισης των σπουδών των παιδιών τους ιδιαίτερα στην Ιατρική ενώ είναι αξιοσημείωτο ότι τη σχολή αυτή επιλέγουν περισσότερο ως προς το «μορφωτικό επίπεδο» οι δυο πρώτες κατηγορίες. Αντίθετα, τα Οικονομικά επιλέγουν κατά σειρά ποσοστών οι δυο τελευταίες κατηγορίες δηλ οι απόφοιτοι Δημοτικού και Γυμνασίου. Πάντως ο πατέρας των υποκειμένων της έρευνάς μας, όσα επαγγέλματα προτείνει στα παιδιά του είναι από αυτά που ονομάζουμε σίγουρα, προσοδοφόρα και κοινωνικά αναγνωρισμένα. Αντίθετα οι επιλογές της μητέρας είναι κάπως πιο προοδευτικές, αφού προτείνει και τα καλλιτεχνικής φύσης επαγγέλματα.

Το οικογενειακό περιβάλλον πολλές φορές είναι ο χώρος μέσα στον οποίο ο έφηβος σε μικρά ποσοστά καλλιεργεί τις φιλίες του.

Είναι φανερό ότι τα παιδιά διχάζονται ανάμεσα στα όρια της παραδοσιακής και φιλελεύθερης οικογένειας. Σε περίπτωση ανάγκης τα παιδιά θα ήθελαν να βοηθήσουν τα μέλη της οικογένειάς τους ιδιαίτερα αν έχουν την ευχέρεια, σε ποσοστό 28,7% των μαθητων.

Η πλειοψηφία των Ελλήνων μαθητών που έχει επιπλέον βοήθεια στο σπίτι για να καλύψει τα γνωστικά της κενά, προέρχεται κυρίως από τη μητέρα και τον πατέρα των μαθητων, ιδιαίτερα όταν αυτός διαθέτει τις ανάλογες γνώσεις.

Οι οικογενειακές αξίες των μαθητών οι οποίοι ζουν και μεγαλώνουν ανέκαθεν στην Ελλάδα είναι πολύ καλά διατηρημένες παρ όλες τις αμφιβολίες που διατυπώνονται κατά καιρούς. Το ίδιο ισχύει και για τους παλιννοστούντες μαθητές αν και οι δεύτεροι συγκρινοντας τα ποσοστά κρατούν ακόμη πιο στενές, ισορροπημένες σχέσεις με το οικογενειακό τους περιβαλλον.

Τις παραδοσιακές **ηθικές αξίες** σε ποσοστό περίπου 65% περίπου απέρριψε η πλειοψηφία των παιδιών ενώ «υπέρ» της διατήρησης είναι σε ποσοστό 31% η μειοψηφία. Το αντίθετο ακριβώς παρατηρήθηκε στους ελαστικότερους ηθικούς κανόνες.

Τα κορίτσια έχουν διαφορετικά όνειρα για να πραγματοποιήσουν στη ζωή τους από αυτά των αγοριών. Τα παιδια των τεχνικών ρίχνουν το βάρος τους στην απόκτηση αγαθων, όπως ένα σπίτι, ένα αυτοκίνητο. Τα παιδιά των μισθωτών ή είναι αναποφάσιστα ή επιθυμούν την αγορά μιας μηχανής, ενώ τα παιδιά των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών ενθουσιάζονται με την αγορά ειδών ενδυμασίας ή με πιο ιδεολογικά θεματα όπως η προσφορα βοήθειας σε όσους την έχουν ανάγκη από το περιβάλλον τους. Τέλος οι μαθητές των οποίων ο πατέρας ανήκει στις δυο πρώτες επαγγελματικές κατηγορίες επιλεγουν τα ταξίδια. Τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου προτιμούν τα ταξίδια, τα αυτοκινητα των αποφοίτων Δημοτικού προτιμούν την απόκτηση στέγης, ειδών ενδυμασίας.

Τα κορίτσια θεωρούν σημαντικά στοιχεία επιτυχίας τις σπουδές, τη θέληση, το θάρρος, ενώ τα αγόρια αγαθά όπως το χρήμα, την εργατικότητα. Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών επιλέγουν τις σπουδές και τη θέληση, ενώ των μη κατατασσόμενων επαγγελματιών το θάρρος. Αυτοί που εργάζονται ως μισθωτοί έχουν εμφυσήσει στα παιδιά τους τη νοοτροπία να εκτιμούν την εξυπνάδα, ενώ αντίθετα με τις προηγούμενες επαγγελματικές κατηγορίες η πλειοψηφία των παιδιών των τεχνικών δεν έχουν προβληματιστεί για το σχετικό θέμα και γι' αυτό δε δίνουν κάποια εμπεριστατωμένη απάντηση.

Τα παιδιά των πτυχιούχων εκτιμούν τις σπουδές και των αποφοίτων Δημοτικού εξίσου με τα παιδιά των πτυχιούχων την εξυπνάδα. Πιο αναποφάσιστα παραμένουν τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού.

Σε περιπτώσεις παραβατικής συμπεριφοράς το αθροιστικό ποσοστό πάνω από 80% των εφήβων βρέθηκε στην πλευρά του πίνακα που καταδικάζει τις σχετικές πράξεις από «μέτρια» έως «πολύ αυστηρά». Όσον αφορά το φύλο των υποκειμένων διαπιστώθηκε ότι, εκτός από την τρομοκρατία και τα τσιγάρα που υπερτερούν τα αγόρια κατά δύο περίπου ποσοστιαίες μονάδες από τα κορίτσια, σε όλες τις άλλες απόψεις τα κορίτσια επέλεξαν την τελευταία βαθμίδα του πίνακα σε μεγαλύτερα ποσοστά από τα αγόρια θεωρώντας ότι πρέπει να είναι κανείς πολύ αυστηρός, όταν παρατηρούνται τέτοια συμπτώματα.

Τα παιδιά που φοιτούν στα ελληνικά σχολεία είναι υπέρ των πιο ελεύθερων ηθών-εθίμων, αξιολογούν ως σοβαρότερο πρόβλημα τα ναρκωτικά και επιθυμούν την αυστηρή σε όλους τους τομείς επιβολή ποινών, όταν πρόκειται για απείθαρχες ή παραβατικές πράξεις. Αξιολογούν περισσότερο από όλα σημαντικά στοιχεία ευδαιμονίας τα ταξίδια, την οικογενειακή γαλήνη την απόκτηση υλικών αγαθών. Πάνω-κάτω αυτή ήταν η εικόνα που σχηματίστηκε και για τους παλιννοστούντες μαθητές μόνο που επιθυμούν περισσότερο τη διατήρηση των ηθικών αρχών και δίνουν μεγαλύτερη σημασία στην παιδεία και ανεργία.

Ο **ελεύθερος χρόνος** των εφήβων διατίθεται σε δημιουργικές απασχολήσεις και δεν παρουσιάζει κάποια αξιοσημείωτη διαφοροποίηση από τον τρόπο που τον διαθέτουν οι παλιννοστούντες μαθητές.

Ανάμεσα σε άλλα θέσαμε μια σειρά ερωτήσεων που αναφέρονται στις **εκπαιδευτικές αξίες** των μαθητών και εκεί αντιληφθήκαμε ότι οι απαντήσεις των υποκειμένων για να σπουδάσουν στο εξωτερικό είναι θετικές. Τα κορίτσια, τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημιακής σχολής διαπιστώθηκε ότι προτρέπουν τα παιδιά τους να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε μεγαλύτερο ποσοστό από τα υπόλοιπα μορφωτικά επίπεδα του πατέρα. Τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού αποτελούν την πλειοψηφία όσων παιδιών απάντησαν αρνητικά ή παραμένουν αναποφάσιστα. Επίσης μεγάλο ήταν και το ποσοστό όσων παιδιών θα ήθελαν να συνεχίσουν γενικά στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση την παιδεία τους.

Όσοι δεν επιθυμούν να σπουδάσουν επέλεξαν, για την άμεση επαγγελματική τους αποκατάσταση επαγγέλματα όπως:

Ελεύθερος επαγγελματίας τεχνικός, καλλιτέχνης ή ναυτικός.

Σ' αυτή την περίπτωση τα κορίτσια δεν ενδιαφέρονται παρά μόνο για κάποιο ελεύθερο επάγγελμα, θεωρώντας ότι έτσι θα έχουν άμεση αποκατάσταση οικονομική και

επαγγελματική και επιπλέον ελευθερία να επιδείξουν τις ικανότητές τους. Επίσης αξιοσημείωτο είναι ότι τα παιδιά των τεχνικών δεν επιλέγουν κανένα άλλο επάγγελμα, εκτός από κάποιο ελεύθερο. Αλλά και τα παιδιά των αποφοίτων Δημοτικού σκέφτονται ως επαγγελματική λύση τα ελεύθερα επαγγέλματα, ενώ στις υπόλοιπες επιλογές οι γραμματικές γνώσεις του πατέρα επηρεάζουν πολύ λίγο τις αποφάσεις των παιδιών τους στον επαγγελματικό τομέα.

Η πλειοψηφία των μαθητών επιθυμεί να σπουδάσει Κοινωνικές επιστήμες. Σε μικρότερα ποσοστά οι μαθητές θέλουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Ιατρική σχολή (14%). Εδώ διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά δεν επηρεάζονται από τις προτιμήσεις των γονέων τους για το μελλοντικό τους επάγγελμα και ότι οι γονείς των γηγενών παιδιών επεμβαίνουν περισσότερο στις αποφάσεις τους ανεξάρτητα από το τελικό αποτέλεσμα.

Είναι φανερό ότι τα αγόρια προτιμούν επαγγέλματα τα οποία θεωρούνται από την κοινή γνώμη ότι ταιριάζουν περισσότερο στο ανδρικό φύλο είναι δηλαδή περισσότερο προσοδοφόρα, αποδεκτά και αναγνωρισμένα κοινωνικά. Αντίθετα, τα κορίτσια επιλέγουν επαγγέλματα που απαιτούν ευαισθησία και όχι μεγάλη μυϊκή δύναμη. Όταν ο πατέρας ασκεί κάποιο μη κατατασσόμενο επάγγελμα τα παιδιά του επιλέγουν οικονομικά, κοινωνικές επιστήμες. Τα παιδιά των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών κάποιο πιο σίγουρο επάγγελμα, όπως του ανώτερου αξιωματικού, των μισθωτών σίγουρα προσοδοφόρα επαγγέλματα, όπως ιατρική κλπ., ενώ τα παιδιά των τεχνικών επαγγέλματα που απαιτούν ευαισθησία και συστηματική μελέτη, όπως καλλιτεχνικές δραστηριότητες, νομική κλπ. Ως προς το μορφωτικό επίπεδο παρατηρούμε ότι ο πτυχιούχος πατέρας επιλέγει για τα παιδιά του επιστημονικούς τομείς, όπως η ιατρική, η γυμναστική ακαδημία ή τέλος, τεχνολογικούς. Οι απόφοιτοι τεχνικής-ανώτερης σχολής προτρέπουν τα παιδία τους να ασχοληθούν επαγγελματικά με Οικονομικά, Ξένη φιλολογία και κοινωνικες σπουδές. Τα παιδιά των αποφοίτων Γυμνασίου δείχνουν προτίμηση στις κοινωνικές σπουδές, τη στρατιωτική καριέρα ή τη Χημεία-Βιολογία, ενώ οι απόφοιτοι Δημοτικού ή προτρέπουν την ενασχόληση με κάποιο σίγουρο επάγγελμα που έχει σχέση με την εκπαίδευση, το χωρο της αισθητικής ή τέλος επαγγέλματα που σέβονται το ταλέντο και την κλίση του παιδιού, όπως τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

Οι ντόπιοι έφηβοι έχουν προτίμηση στα μαθήματα πρακτικής κατεύθυνσης με μικρή διαφορά δύο ποσοστιαίων μονάδων από τα θεωρητικής αλλά αυτήν την κατηγορία επίσης απορρίπτουν όταν ρωτήθηκαν πιο μάθημα δεν τους αρέσει. Δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα γνωστικά.

«Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα», η πλειοψηφία των υποκειμένων βρίσκεται με ποσοστό που υπερβαίνει το 75% στην αρνητική πλευρά του πίνακα, αφού είναι «κατά» ενός πιο αυστηρού εκπαιδευτικού συστήματος.

Αντίθετα, όταν πρόκειται για τη φιλελεύθερη παιδεία «υπέρ» είναι το 94% των μαθητών του δείγματος μας.

Όσον αφορα στις διαπροσωπικές τους σχέσεις με τους καθηγητές τα κορίτσια, είναι πιο ευαίσθητα και όχι τοσο σε θέματα μαθησιακά. Τα παιδιά των τεχνικών εντοπίζουν το προβλημα στο αν οι καθηγητές τους μπορούν να επιβληθούν στην τάξη, αναγνωρίζοντας την προσπάθεια των μαθητών και είναι αυτοί που πιο εύκολα απορρίπτουν εξ ολοκλήρου

τους εκπαιδευτικούς αν δεν τους ικανοποιούν. Όσα παιδιά έχουν πατέρα επιστήμονα-ελεύθερο επαγγελματία ή μισθωτό επιζητούν καλύτερες μαθησιακές συνθήκες οι οποίες εναρμονίζονται, ειδικά για την κατηγορία του επιστήμονα-ελεύθερου επαγγελματία, με την προοδευτική συμπεριφορά του καθηγητή. Αντίθετα, τα παιδιά που ο πατέρας ανήκει στην πρώτη επαγγελματική κατηγορία, θεωρούν πολύ σημαντικό να μην ασχολείται ο καθηγητής με τις κακές πράξεις του παρελθόντος ή με την εμφάνισή τους. Το να είναι οι καθηγητές φιλικοί, ενώ μπορούν να εμφυσήσουν το σεβασμό προς το πρόσωπό τους και να επιβάλουν την πειθαρχία είναι στοιχεία που εκτιμούν όλα τα παιδιά ανεξαιρέτως του μορφωτικού επιπέδου του πατέρα τους. Όσα έχουν πατέρα απόφοιτο Δημοτικού είναι πιο αρνητικά απέναντι στο διδακτικό προσωπικό του σχολείου, γι' αυτό μέσα σ' ένα πλαίσιο προοδευτικότητας ελπίζουν ότι οι σχέσεις τους θα βελτιωθούν. Τα παιδιά αποφοίτων τεχνικής-ανώτερης σχολής θεωρούν ότι η εμφάνιση και τα σφάλματα του παρελθόντος δεν πρέπει να στιγματίζουν τον έφηβο θεωρώντας επίσης πολύ σημαντικό, όταν ο καθηγητής μπαίνει στην τάξη να είναι τέλειος γνώστης του γνωστικού αντικειμένου που έχει κατά νου να διδάξει. Τέλος, τα παιδιά των αποφοίτων Πανεπιστημίου εστιάζουν την προσοχή τους και τις απαιτήσεις τους στο μαθησιακό χώρο και τον επιζητούμενο έπαινο.

Στο σχολείο δημιούργησαν τις παρέες τους τα παιδιά κατά κύριο λόγο των επιστημόνων-ελεύθερων επαγγελματιών σε ποσοστό 80,7% (N=213) και των αποφοίτων Πανεπιστημίου σε ποσοστό 86,3% (N=69).

Οι εκπαιδευτικές αξίες των εφήβων τους κατευθύνουν στην απόφαση να συνεχίσουν τις σπουδές μετά τη Β/θμια Εκπ/ση, στην Ελλάδα και επιθυμούν μια πιο φιλελεύθερη παιδεία, ενώ το σχολείο αποτελεί τον κατεξοχήν τόπο δημιουργίας φιλικών σχέσεων. Η σημαντικότερη διαφορά με τους παλιννοστούντες μαθητές εντοπίζεται στο γνωστικό επίπεδο, γεγονός που δικαιολογείται αν αναλογισθούμε ότι τα παιδιά αυτά στις περισσότερες περιπτώσεις δε φοιτούσαν σε ελληνικό σχολείο.

Οι **στάσεις** των μαθητών για το κράτος μας κατευθύνουν στο ακόλουθο συμπέρασμα.

Οι έφηβοι που θα μπουν σε λίγο στο στίβο της ζωής βλέπουν ότι πράγματι η κοινωνική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα μας δεν είναι ρόδινη και ότι για να επιλυθούν αυτά τα προβλήματα πρέπει να προσεχθούν τομείς, όπως η οικονομία, η πολιτιστική μας παράδοση η εσωτερική και εξωτερική μας πολιτική. Τα αγόρια προτιμούν λύσεις πολιτικής βούλησης, πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εν όψει της Ολυμπιάδας του 2.004 αθλητικές προσπάθειες. Αντίθετα τα κορίτσια δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα σε μέτρα που ανακουφίζουν το κοινωνικό σύνολο και βελτιώνουν ποιοτικά και οικονομικά τον τρόπο ζωής των Ελλήνων πολιτών. Ο πατέρας της πρώτης επαγγελματικής κατηγορίας επιδρά στα παιδιά του, ώστε να επιλέγουν πλειοψηφικά την οικονομία, την εσωτερική πολιτική και τον τουρισμό, της τρίτης τα κοινωνικά προβλήματα, ενώ της τέταρτης τη γλώσσα και τον πολιτισμό, την εξωτερική πολιτική, την προστασία του περιβάλλοντος και τον αθλητισμό. Τους αποφοίτους Δημοτικού απασχολούν τα κοινωνικά προβλήματα (σε παρόμοιο ποσοστό και τους αποφοίτους Γυμνασίου), τους αποφοίτους Γυμνασίου πέρα από τα κοινωνικά προβλήματα και η προστασία του περιβάλλοντος, της τεχνικής-ανωτέρας σχολής τα πολιτιστικά θέματα και η οικονομία, ενώ, τέλος, τους αποφοίτους Πανεπιστημίου η εσωτερική και εξωτερική πολιτική της χώρας μας.

Μονο το 14.6% των μαθητών παραδέχτηκε ότι έχει προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή σε καποιον άλλο χώρο, έναντι αυτών που απάντησαν αρνητικά σε ποσοστό 85.4%

Τα παιδιά που φοιτούν στα σχολεία είναι προβληματισμένα με τη σύγχρονη κατάσταση και προσπαθούν να αξιολογήσουν τι πρέπει να προσέξει η χώρα μας για να μη δημιουργηθούν περαιτέρω προβλήματα. Η συμπεριφορά τους δε χαρακτηρίζεται από βιαιότητα και βανδαλισμούς και το ίδιο συμπέρασμα προέκυψε και από τις απόψεις και συμπεριφορά των παλιννοστούντων παιδιών μόνο που οι τελευταίοι έχουν προκαλέσει κατά οκτω ποσοστιαίες μονάδες περισσότερες υλικές ζημιές.

Ως προς την ψυχολογική προσαρμογή οι μαθητές κλήθηκαν να αναφέρουν κατά πόσο αντιμετωπίζουν προβλήματα στο σχολικό χώρο για λόγους πειθαρχίας. Η εικόνα που σχηματίζουμε είναι ότι οι έφηβοι κατά κύριο λόγο δεν δημιουργούν έντονα προβλήματα στο σχολικό χώρο και ότι η πλειοψηφία των μαθητών σε ποσοστό που υπερβαίνει το 80% δεν υποφέρει από κάποιο από τα γνωστά ψυχοσωματικά συμπτώματα. Καπνίζουν, όμως οι μαθητες σε ποσοστο 14.3% από 1-2 τσιγάρα σε ποσοστό 85,7%. Οι Έλληνες μαθητές διατηρούν και έρχονται σε επαφή με όλες τις κατηγορίες ατόμων. Ταυτίζονται μάλιστα σε πολλά σημεία με τους παλιννοστούντες μαθητές και δεν αισθάνονται ότι υπάρχουν σήμαντικές διαφορές. Οι λόγοι για τους οποίους καπνίζουν δεν δικαιολογούνται παρά με πολύ μικρά ποσοστά.

Οι έφηβοι των 12-19 ετών στα ελληνικά σχολεία, φυσικά όσοι πήραν μέρος στην έρευνά μας, δεν έχουν να αντιμετωπίσουν προβλήματα ψυχολογικά που μπορούν να πηγαζουν απο αυτή καθ αυτήν την εφηβεία. Το ίδιο παρατηρήθηκε και στους παλιννοστούντες μαθητες αλλα αυτοί δίνουν αυξημένα ποσοστά στην επιθετικότητά τους που μπορεί να προκαλέσει συγκρούσεις με τους καθηγητές ή ατυχήματα. Χωρίς όμως τα ποσοστα αυτά να παρουσιαζουν ανησυχητικές διαφορές. Εκεί που εντοπίζεται μεγαλύτερη διαφορα (25 ποσοστιαίες μονάδες) είναι το κάπνισμα καθώς οι παλιννοστούντες έφηβοι καπνίζουν περισσότερο από τους γηγενείς.

Ως προς το **ενδο-ατομικό** επίπεδο παρατηρούμε ότι οι μαθητές αισθάνονται δυνατοί για να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ανώτερη βαθμίδα εκπαίδευσης, να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που δίνουν τα ξένα Πανεπιστήμια, επιλέγει μαθήματα που πραγματικά τον ικανοποιούν και όχι αυτά που θα τον βοηθήσουν στην επιλογή προσοδοφόρου επαγγέλματος. Δε θεωρούν τον εαυτό τους συντηρητικό και δεν αντιμετωπίζουν ψυχοσωματικά προβλήματα με την υγεία τους.

Σε **δι-ατομικό επίπεδο** διατηρούν πολύ καλές σχέσεις με τους γονείς, κάνουν παρέα με όλες τις κατηγορίες ατόμων που συναντούν δίνοντας βεβαίως προτεραιότητα, λόγω των συνθηκών στους συμπατριώτες τους Έλληνες. Στο σχολείο αλλά και εκτός σχολείου επιλύουν τα προβλήματά τους ευθέως και λεκτικά παρά ύπουλα και με βιαιότητα.

Σε **δι-ομαδικό επίπεδο** παρατηρούμε ότι με τους παλιννοστούντες μαθητές διατηρούν περισσότερο δι-ατομικές παρά δι-ομαδικές σχέσεις και με τους καθηγητές επιζητούν κυριως την καλλιέργεια φιλικου κλίματος σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα στοιχεία τα οποία συντελούν σε μια εποικοδομητική διδακτική πράξη. Φυσικά υπάρχουν διαφορές ανάμεσα

στις δυο ομάδες παλιννοστούντες-γηγενείς αλλά δεν είναι τόσο έντονες ώστε να γίνονται εύκολα διακριτές

Τέλος, ως προς το **ιδεολογικό επίπεδο** γίνεται εμφανές ότι η συνέχιση των σπουδών εξασφαλίζει κατά τους ντόπιους έφηβους περισσότερες ευκαιρίες στη ζωή τους, επιλέγοντας κατά κύριο λόγο σπουδές που εξασφαλίζουν καλύτερα αυτές τις συνθήκες. Δίνουν οι έφηβοι προσοχή και αφουγκράζονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η σύγχρονη κοινωνία, αξιολογώντας τα και δίνοντας την ανάλογη επίλυση. Οι εκπαιδευτικές τους αξίες περνούν και μέσα από το πρίσμα της διεύρυνσης σε άλλες χώρες, εκπαιδευτικά συστήματα με σεβασμό στις ηθικές αξίες, το σεβασμό των ξένων, της οικογένειας κλπ. χωρίς όμως υπερβολές. Δεν επιτρέπουν την παραβατική συμπεριφορά να επικρατήσει στις σχέσεις, στον τρόπο ζωής τους αλλά και γι' αυτό δε δικαιολογούν εύκολα αυτούς που την προκαλούν

Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω οι γηγενείς μαθητές είναι η μερίδα της κοινωνίας που δείχνει να συμμερίζεται, ως προς ένα μεγάλο βαθμό, την κυρίαρχη ιδεολογία, ενώ παράλληλα οι στάσεις και η συμπεριφορά της υιοθετούν ό,τι είναι κοινωνικά αποδεκτό. Προκειται δηλαδή για τον πληθυσμό- τη σιωπηλή πλειοψηφία- ο οποίος υφίσταται την επικυριαρχία της εξουσίας και η οποία διαμέσου της κυρίαρχης ιδεολογίας, αποδέχεται αρκετά συχνά το σύνολο ή το μέρος των κοινωνικών κανόνων. Άρα η αρχική μας υπόθεση γίνεται αποδεκτή

3.3. Καθηγητές που διδάσκουν παλιννοστούντες μαθητές

Οι 39 συνολικά εκπαιδευτικοί κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις ηλικιακές ομάδες. Η πρώτη ομάδα που περιλαμβάνει ηλικίες 25-35 ετών εμφανίζεται με ποσοστό 35,9%, η δεύτερη 36-40 ετών 46,2% και τέλος, η τρίτη 41 και άνω 17,9%.

Η προϋπηρεσία των εκπαιδευτικών είναι «1-5» και «6-10» χρόνια σε αντίστοιχα ποσοστά 30,8%, «11-15» χρόνια σε 25,6% και τέλος «16-29» χρόνια 12,8%. Το 61,5% του συγκεκριμένου διδακτικού προσωπικού έχει προϋπηρεσία στα συγκεκριμένα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης «1-5» χρόνια και το 38,5% (N=15) έχει «6-10».

Οι περισσότεροι από αυτούς ήταν εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης με ποσοστό συμμετοχής 61,5% και πρακτικής κατεύθυνσης με ποσοστό συμμετοχής 38,5%.

Η πλειοψηφία των καθηγητών του δείγματος έχει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών σε ποσοστό 56,4% (N=22). Το 51,3% του πληθυσμού που απάντησε καταφατικά, κατέχει Μάστερ και το 5,1% Μάστερ και Διδακτορικό.

Ξένες γλώσσες, εκτός από τα αγγλικά, γνωρίζει το 66,2% των καθηγητών, γαλλικά 48,7%, γερμανικά 25,6%, ιταλικά 23,1%, ισπανικά 7,7% και κάποια άλλη γλώσσα, εκτός από τις παραπάνω 5,1%

Ο πληθυσμός της έρευνας διαθέτει τις ελεύθερες ώρες του ανάλογα με τη σειρά ποσοστών στις ακόλουθες ασχολίες:

γυμναστική-αθλητισμό, διάβασμα και λογοτεχνία, μουσική, θέατρο και ηλεκτρονικούς υπολογιστές, κινηματογράφο, εκδρομές και ταξίδια, ξένες γλώσσες, οικογένεια και φίλους και τέλος ζωγραφική και καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

Ο Έλληνας εκπαιδευτικός για να λειτουργήσει αποτελεσματικά μέσα σε μια πολυπολιτισμική τάξη, και κανείς δεν μπορεί πια να αποκλείσει αυτήν την πιθανότητα, πρέπει να είναι απαλλαγμένος από προκαταλήψεις και εθνοκεντρισμού εκδηλώσεις αναγνωρίζοντας το δικαίωμα της πολιτισμικής ετερότητας.

Από τη διερεύνηση των σχετικών ερωτήσεων μπορέσαμε να καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα όσον αφορά στη **διαπολιτισμική ταυτότητα** των εκπαιδευτικών του δείγματός μας τα οποία εν ολίγοις είναι τα εξής:

Η πλειοψηφία των καθηγητών επιθυμεί τη συνέχιση του διδακτικού τους έργου στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Σε μικρότερο ποσοστό είναι αναποφάσιστοι και σε πολύ μικρό ποσοστό 5% δεν επιθυμούν να συνεχίσουν να διδάσκουν.

Από αυτούς που απάντησαν αρνητικά παρατηρούμε ότι η ηλικία επηρεάζει την απόφασή τους καθώς όσο μεγαλώνει η ηλικία μειώνεται και η επιθυμία συνέχισης. Σ΄ αυτό μπορεί να συντελεί η βιολογική κόπωση κι όχι κατ΄ ανάγκη η μη ικανοποιητική εργασία στα σχολεία αυτά. Επίσης οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, ίσως επειδή θεωρούν ότι δεν εκμεταλλεύονται τα προσόντα τους όσο θα έπρεπε, θα αποφάσιζαν ευκολότερα την αλλαγή σχολείου. Πιο θετικοί είναι οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης και όσοι δεν έχουν μεταπτυχιακό οι πρώτοι επειδή η διδασκαλία των γλωσσικών μαθημάτων είναι ιδιαίτερα σημαντική και η δεύτεροι επειδή ίσως θεωρούν ότι στο μέτρο των δυνατοτήτων τους προσφέρουν σημαντική βοήθεια στους παλιννοστούντες μαθητές αφού οι κατεξοχήν ανάγκες που πρέπει να καλύψουν εστιάζονται στο γλωσσικό επίπεδο.

Ως προς τις θετικές δικαιολογήσεις ανάλογα τη σειρά των ποσοστών διαφαίνεται ότι την ενδιαφέρουσα διδακτική πράξη επιλέγουν οι γυναίκες, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι γλωσσομαθείς. Στη συνέχεια για διάφορους λόγους θέλουν να συνεχίσουν οι γυναίκες, οι χωρίς μεταπτυχιακό και οι γλωσσομαθείς. Την κοινωνική προσφορά θεωρούν σημαντική οι χωρίς μεταπτυχιακό καθηγητές και οι μη γλωσσομαθείς. Την επαφή με τα διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία εκτιμούν οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι γλωσσομαθείς ενώ τέλος, έναν πρακτικό λόγο-το μειωμένο ωράριο-επέλεξαν οι άνδρες οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μη γλωσσομαθείς. Φαίνεται λοιπόν ότι οι γυναίκες δίνουν το βάρος στην ικανοποίηση που πηγάζει από την ενδιαφέρουσα δουλειά, ενώ οι άντρες σε πρακτικούς λόγους- ας μη ξεχνάμε ότι στα σχολεία αυτά το ωράριο είναι μειωμένο. Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού ενδιαφέρονται για τις ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας γενικά, οι γλωσσομαθείς δίνουν βαρύτητα στην πολιτισμική επαφή.

Στις αρνητικές απαντήσεις το βάρος των οικογενειακών παραγόντων επηρέασε τους καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης και τους γλωσσομαθείς και η κόπωση τους κατόχους μεταπτυχιακού, πρακτικής κατεύθυνσης και μη γλωσσομαθείς. Οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού επέλεξαν και τους διάφορους λόγους και τους οικογενειακούς ως παράγοντες άρνησης. Φαίνεται ότι τη μεγαλύτερη πίεση στα σχολεία αυτά υφίστανται και κουράζονται περισσότερο όσοι εκπαιδευτικοί έχουν μεταπτυχιακό οι οποίοι όπως προαναφέραμε θεωρούν ότι δεν τους δίνεται η ευκαιρία να εκμεταλλευτούν όλα τους τα προσόντα, αυτοί που δεν είναι πολύγλωσσοι και άρα αντιμετωπίζουν προβλήματα επικοινωνίας και της πρακτικής κατεύθυνσης που και πάλι το γλωσσικό επίπεδο των μαθητών δυσχεραίνει την πρόοδό τους.

Για τους διδάσκοντες όλες οι προτάσεις που προτάθηκαν αποτελούν θετικά στοιχεία για τη διδακτική διαδικασία στην οποία παίρνουν μέρος παλιννοστούντες μαθητές και μάλιστα σε πολύ υψηλά ποσοστά.

Πιο συγκεκριμένα η δίγλωσση εκπαίδευση έλκει περισσότερο τους μεγαλύτερους στην ηλικία εκπαιδευτικούς, τους κατόχους μεταπτυχιακού και τους μη γλωσσομαθείς.

Με λίγα λόγια οι νέοι εκπαιδευτικοί θεωρούν σημαντικά στοιχεία που διευκολύνουν το έργο τους την κατάλληλη βαθμολογία, οι 36-40 την πολιτισμική επαφή και το αναλυτικό πρόγραμμα και οι μεγαλύτεροι τη δίγλωσση εκπαίδευση. Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού τη δίγλωσση εκπαίδευση, τις τάξεις παλιννοστούντων και την επαφή με πολιτιστικά στοιχεία, οι μη κάτοχοι το αναλυτικό πρόγραμμα και την κατάλληλη βαθμολογία.

Ως προς τους μαθητές και πάλι τα ποσοστά των εκπαιδευτικών είναι σαφώς "υπέρ" αυτών των προτάσεων. Έτσι η δίγλωσση εκπαίδευση θεωρείται σημαντική από τις γυναίκες, τους κατόχους μεταπτυχιακού και γλωσσομαθείς. Οι τάξεις παλιννοστούντων έλκουν περισσότερο τους γλωσσομαθείς και όσους δεν έχουν μεταπτυχιακό.

Τα πολιτιστικά στοιχεία με τα οποία έρχονται σε επαφή θεωρούν σημαντικά οι γυναίκες και οι κάτοχοι μεταπτυχιακού καθηγητές. Το κατάλληλο αναλυτικό πρόγραμμα ωφελεί τους μαθητές κατά την άποψη των εκπαιδευτικών που έχουν ηλικία 36-40 ετών και δεν έχουν μεταπτυχιακό. Τέλος, τις ιδιαιτερότητες στη βαθμολογία αξιολογούν θετικά οι ηλικίας 36-40 ετών και πρακτικής κατεύθυνσης.

Παρατηρείται ότι δεν υπάρχει απόλυτη ταύτιση ανάμεσα στην αντίληψη του τι είναι καλό για τους καθηγητές και τι καλό για τους μαθητές. Οι καθηγητές σε άλλα σημεία θεωρούν ότι διευκολύνονται στο έργο τους, ενώ σε άλλα οι μαθητές τους.

Ο περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα και τα ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα τα οποία επελέγησαν με σαφή προτίμηση στη θετική βαθμίδα του πίνακα δε σημαίνει ότι αποτελούν την ταυτόσημη αντίληψη. Καθώς οι δύο απόψεις ήταν αντίθετες η μία από την άλλη. Αυτό σημαίνει ότι θεωρούν ανεπιθύμητη την είσοδο των ξένων στη χώρα μας αλλά επιθυμητή την ομαλή διαβίωση μαζί τους από τη στιγμή που θα εγκατασταθούν στην Ελλάδα. Πιο απόλυτοι στην απαγόρευση της εισόδου στη χώρα είναι όσοι δεν έχουν μεταπτυχιακό και δεν είναι γλωσσομαθείς. Όσοι δηλ δεν έχουν τα στοιχεία τα οποία θεωρούνται από τη δημόσια διοίκηση επιπλέον τυπικά προσόντα και δεν τους επιτρέπουν να έρχονται σε άμεση επαφή με τους ξένους. Αξιόλογο πάντως είναι το γεγονός ότι οι γλωσσομαθείς παρουσιαζουν σ' αυτην την περίπτωση μια διττή άποψη αφού επιθυμούν την απαγόρευση των ξένων αλλά δε θεωρούν αρνητικό την παραχώρηση δικαιωμάτων, όταν εγκατασταθούν πια στη χώρα μας. Προσπαθώντας να δώσουμε μια λογική εξήγηση καταλήξαμε στο ότι έτσι εξασφαλίζεται η ομαλή συνύπαρξη μαζί τους και η αποφυγή συγκρουσεων. Πιο θετικοί από όλους είναι επίσης οι γυναίκες που δείχνουν μεγαλύτερη ευαισθησία και κατανόηση στα προβλήματα των ξένων.

Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν την παλιννόστηση θετικό στοιχείο από πολλές απόψεις σε μεγάλο μάλιστα ποσοστό. Άρα η επαφή με τους παλιννοστούντες μαθητές κάθε άλλο παρά τους δημιούργησε αρνητικές εντυπώσεις. Πιο ευνοϊκοί είναι οι νεότεροι στην ηλικία και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης που αξιολογούν με μεγαλύτερη ευαισθησία τη γλωσσική διδασκαλία των παλιννοστούντων μαθητών λόγω ειδικότητας και του νεανικού ενθουσιασμού.

Επομένως ως προς τη διαπολιτισμική ταυτότητα των συγκεκριμένων εκπαιδευτικών έχουμε να παρατηρήσουμε ότι παρατηρείται μια ευαισθητοποίηση προς τις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Στο μόνο που είναι περισσότερο επιφυλακτικοί είναι στην ελεύθερη είσοδο των ξένων μεταναστών στη χώρα μας.

Οι εκπαιδευτικοί μας ταυτίζουν την ελληνική ταυτότητα με την ελληνική γλώσσα και μάλιστα με πολύ υψηλά ποσοστά. Μικρότερη είναι η συμμετοχή στην περίπτωση της πεποίθησης ότι όσο πιο καλά μιλά κάποιος Ελληνικά τόσο θεωρείται περισσότερο Έλληνας. Επομένως η **γλωσσική τους ταυτότητα** είναι καθαρά ελληνική, χωρίς να αποκλείουν ως βασική προϋπόθεση σήμερα της επιβίωσης του σύγχρονου ανθρώπου την εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Η εμπειρία τους δηλαδή τους απέδειξε ότι μπορεί να υπάρχουν παιδιά που δεν έχουν πολύ καλή γνώση της Ελληνικής αλλά παρόλα αυτά νιώθουν Έλληνες. «Υπέρ» της ταύτισης ελληνικής γλώσσας - ελληνικής ταυτότητας είναι οι νεότεροι στην ηλικία εκπαιδευτικοί και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης. «Κατά» είναι οι της πρακτικής κατευθυνσης. Είναι ίδια η εικόνα που δόθηκε και για την παλιννόστηση. Ως προς τη γλωσσομάθεια όλοι σχεδόν οι εκπαιδευτικοί δίνουν μεγάλη σημασία και περισσότερο από όλους οι γυναίκες.

Πραγματι από τα παραπάνω βγαίνει το συμπέρασμα ότι οι εκπαιδευτικοί αγαπούν τη γλώσσα μας, αλλά λόγω της εμπειρίας τους με τους παλιννοστούντες μαθητές δέχονται ότι το επίπεδο γνώσης της ελληνικής γλώσσας δεν είναι αλληλένδετη με την αγάπη που τρέφουν για την Ελλάδα και βέβαια είναι απόλυτα θετικά διακείμενοι στις ωφέλειες της εκμάθησης ξένων γλωσσών.

Ως προς την **κοινωνική ταυτότητα** των καθηγητών μπορούμε να πούμε ότι οι εκπαιδευτικοί δε δίνουν μεγάλη σημασία γιατί ίσως εστιάζουν την προσοχή τους σε άλλους παράγοντες που δημιουργούν προβλήματα στους μαθητές που παλιννοστούν ή ίσως γιατί και οι ίδιοι δεν αξιολογούν την κοινωνικότητα ως κάτι αξιόλογο.

Πάντως πιο θετικοί ήταν οι μεγαλύτεροι στην ηλικία, οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι γλωσσομαθείς εκπαιδευτικοί. Όσοι, δηλαδή, όπως διαφαίνεται και αλλού έχουν μεγαλύτερη ευαισθησία στις σχέσεις που διατηρούν με τους μαθητές και τους συναδέλφους τους.

Οι σχέσεις των μαθητών μέσα στο σχολείο είναι πολύ καλές χωρίς να είναι άριστες. Όσον αφορά όμως τις σχέσεις εκτός του σχολείου οι γνώμες των εκπαιδευτικών διαφέρουν. Καλύτερη εικονα για τις ανθρώπινες επαφές που διατηρούν οι μαθητές έχουν οι άνδρες και οι μεγαλύτεροι στην ηλικία εκπαιδευτικοί.

Η άποψή τους αυτή δικαιολογείται από ένα βασικό παράγοντα. Οι μαθητές έρχονται στα σχολεία αυτά χωρίς να είναι μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής που βρίσκεται το σχολείο. Πολλές φορές έρχονται από μακριά, οπότε είναι δύσκολο να βρεθούν και σε ώρες εκτός του σχολικού προγράμματος.

Η αυτοαντίληψη των εκπαιδευτικών βρίσκεται σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο ως προς το πώς βλέπουν οι ίδιοι τον εαυτό τους αλλά και ως προς τους κρίνουν οι άλλοι (δηλαδή οι μαθητές και οι συνάδελφοί τους). Δημοκρατικοί, Προοδευτικοί και Ευαίσθητοι είναι ως προς το χαρακτηρισμό του ίδιου του Εαυτού οι εκπαιδευτικοί που είναι άνδρες και δεν έχουν μεταπτυχιακό. Ευγενικοί είναι περισσότερο οι πρακτικής κατεύθυνσης και οι θεωρητικοί. Υπομονετικοί οι άνδρες, πρακτικής κατεύθυνσης που έχουν μεταπτυχιακό. Ανιδιοτελείς οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μη γλωσσομαθείς.

Ως προς την κριτική των μαθητών θετικοί ήταν κατά κύριο λόγο οι ακόλουθοι εκπαιδευτικοί. Προοδευτικοί οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού, Ευαίσθητοι οι μη γλωσσομαθείς, Ευγενικοί οι άνδρες, πρακτικής ειδικότητας, χωρίς μεταπτυχιακό, Καλοπροαίρετοι οι γυναίκες. Υπομονετικοί πρακτικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς, Εργατικοί οι άνδρες και γλωσσομαθείς, Ανιδιοτελείς οι άνδρες που δεν έχουν μεταπτυχιακό.

Τέλος, ως προς την κριτική των συναδέλφων δημοκρατικοί είναι οι άνδρες, οι ηλικίας 36-40 ετών, πρακτικής κατεύθυνσης. Προοδευτικοί κατά κύριο λόγο είναι οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι 25-35 ετών. Ευαίσθητοι οι γυναίκες, μη γλωσσομαθείς, Ευγενικοί οι γυναίκες θεωρητικής κατεύθυνσης. Καλοπροαίρετοι οι εκπαιδευτικοί που έχουν ηλικία 25-35 ετών, Υπομονετικοί οι γυναικες θεωρητικής κατεύθυνσης, μη γλωσσομαθείς, 25-35 ετών, Εργατικοί 25-35 ετών και τέλος, ανιδιοτελείς όσοι είναι 25-35 ετών και δεν έχουν μεταπτυχιακό.

Διαπιστώνουμε κάποιες μικροδιαφορές από μεταβλητή σε μεταβλητή ως προς τους διαφορετικούς φορείς της αξιολόγησης. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι ένας εκπαιδευτικός μπορεί να αισθάνεται ότι πρέπει να συμπεριφέρεται διαφορετικά ανάλογα τη στιγμή και την περίπτωση.

Το σίγουρο πάντως είναι ότι οι εκπαιδευτικοί των διαπολιτισμικών σχολείων δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα με την αντίληψη Εαυτού.

Οι **οικογενειακές αξίες** που διέπουν τους εκπαιδευτικούς, όταν διερευνήθηκαν έδειξαν ότι θεωρούν σημαντική την παραδοσιακή οικογένεια οι γυναίκες, οι μεγαλύτεροι στην ηλικία, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μη γλωσσομαθείς. Πάντως, οι γυναίκες έχουν κατά πλειοψηφία επιλέξει και τη φιλελεύθερη οικογένεια και μαζί με αυτές και οι εκπαιδευτικοί θεωρητικής κατεύθυνσης. «Υπέρ» της υπακοής των παιδιών είναι κυρίως οι άνδρες, ενώ «υπέρ» της ανεξαρτησίας των παιδιών οι γυναίκες και οι καθηγητές ηλικίας 36-40 ετών. Είναι ξεκάθαρο ότι δεν υπάρχει μια σαφής επιλογή υπέρ ή κατά της μίας ή της άλλης επιλογής.

Τα οικογενειακά προβλήματα σε ποσοστό που ξεπερνά το 70% που σημαίνει ότι υπάρχει έντονος προβληματισμός για τις σχέσεις που επικρατούν μέσα στους οικογενειακούς κόλπους επέλεξαν κατά κύριο λόγο οι γυναίκες, πρακτικής κατεύθυνσης εκπαιδευτικοί, μεγαλύτεροι στην ηλικία και γλωσσομαθείς.

Καταλήγουμε ότι οι συγκεκριμένοι καθηγητές δε δίνουν σαφή εικόνα για τις οικογενειακές τους αξίες, είναι πάντως απόλυτα σίγουρο ότι θεωρούν τις οικογενειακές σχέσεις τεταμένες. Και βέβαια είναι τελείως διαφορετική η άποψη αυτή από όσα διαπιστώθηκαν παραπάνω για τους εφήβους και τις οικογενειακές τους σχέσεις.

Ως προς τις **ηθικές αξίες** και πιο συγκεκριμένα τα ήθη και έθιμα διαπιστώνουμε ότι οι εκπαιδευτικοί είναι μάλλον συντηρητικοί αφού για τη διατήρηση των παραδοσιακών ηθικών αρχών και την κατάργηση των ελαστικότερων δίνουν παρόμοιο ποσοστό 80%. Στην πρώτη περίπτωση πιο συντηρητικοί είναι οι άνδρες, οι μεγαλύτεροι και οι μη γλωσσομαθείς. Στη δεύτερη πιο συντηρητικές εμφανίζονται οι γυναίκες. Δεν πρέπει οπωσδήποτε να ξενίζει το γεγονός αν αναλογισθούμε ότι οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν με προβληματισμό το τι γίνεται στην οικογένεια, στο περιβάλλον γενικά των παλιννοστούντων και ντόπιων μαθητών με αποτέλεσμα να πιστεύουν ότι η χαλάρωση των ηθών θα επιφέρει χειρότερες καταστάσεις.

Για το λόγο αυτό και όχι απαραίτητα για την προστασία της υγείας τους οι εκπαιδευτικοί, θέλοντας να δώσουν το καλό παράδειγμα, δεν καπνίζουν σε μεγάλο ποσοστό μέσα στο χώρο του σχολείου. Το κάπνισμα όσο μεγαλώνει η ηλικία των εκπαιδευτικών μειώνεται πράγμα που ισχύει και για τους γλωσσομαθείς.

Από εκεί πηγάζει και η αυστηρότητα στην επιβολή ποινών όταν οι μαθητές προκαλούν υλικές φθορές, βρίζουν, δε φέρονται με κόσμιο τρόπο στους καθηγητές τους, καταναλώνουν αλκοόλ, καπνίζουν τσιγάρα και τέλος, όταν η συμπεριφορά τους χαρακτηρίζεται από βιαιότητα. Ακόμη μάλιστα πιο αυστηροί είναι οι καθηγητές ως προς την πρόκληση υλικών φθορών καθώς το ποσοστό των αυστηρών καθηγητών ξεπερνά το

94,8%. Αντίθετα, μόλις το 5,2% των διδασκόντων θεωρεί ότι δεν πρέπει να είμαστε αυστηροί και βρίσκεται στην αρνητική πλευρά του πίνακα.

Εν συντομία μπορούμε να καταλήξουμε ότι οι γυναίκες εκπαιδευτικοί είναι πιο απόλυτες στη χρήση ναρκωτικών και της βίαιης συμπεριφοράς. Οι νεότεροι είναι πιο αυστηροί από τους μεγαλύτερους στην ηλικία εκπαιδευτικούς, εκτός από την υβριστική συμπεριφορά. Οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης δείχνουν μεγαλύτερη ευαισθησία στη βίαιη συμπεριφορά και στη χρήση αλκοόλ-τσιγάρων.

Θεωρείται δεδομένο ότιι διδάσκοντες παλιννοστούντες εκπαιδευτικοί είναι συντηρητικοί ως προς τις ηθικές τους αρχές και προσπαθούν να κρατήσουν αντίστοιχη συμπεριφορά εντός και εκτός του σχολείου.

Οι **εκπαιδευτικές αξίες** των καθηγητών δίνουν την ακόλουθη εικόνα:

Οι εκπαιδευτικοί αξιολογούν σε ένα μαθητή την εξυπνάδα σε ποσοστό 51,3%, την ευαισθησία σε 53,8%, την υπακοή σε 7,7%, την κοινωνικότητα σε ποσοστό 41% την αφοσίωση στη μελέτη σε 35,9% και την άριστη σχολική επίδοση σε ποσοστό 7,7%. Τα αντίστοιχα αρνητικά ποσοστά είναι 48,7%, 46,2%, 92,3%, 59%, 64,1% και 92,3%.

Από τη στατιστική ανάλυση των μεταβλητών μάλιστα φάνηκε ότι την εξυπνάδα θεωρούν σημαντική κυρίως οι εκπαιδευτικοί ηλικίας 25-35 ετών, την ευαισθησία οι άνδρες 36-40 ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης, πολύγλωσσοι κάτοχοι μεταπτυχιακού-στις υπόλοιπες περιπτώσεις προηγούνται όσοι εκπαιδευτικοί δεν έχουν μεταπτυχιακό-, την υπακοή οι 25-35 και 41 και πάνω, την κοινωνικότητα οι γυναίκες, οι μεγαλύτεροι, οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι αγγλομαθείς, την αφοσίωση στη μελέτη οι 25-35 ετών, πρακτικής κατεύθυνσης και αγγλομαθείς, ενώ τέλος την άριστη σχολική επίδοση οι γυναίκες εκπαιδευτικοί, 41 και πάνω ετών θεωρητικής κατεύθυνσης. Μόνο οι πολλοί νέοι αξιολογούν την εξυπνάδα ως περισσότερο σημαντική από τα υπόλοιπα χαρίσματα. Αυτό αποδεικνύει ότι οι εκπαιδευτικοί του δείγματος δε συγκινούνται από εξωτερικά ή ανεξάρτητα από το παιδί χαρίσματα αλλά από όσα μπορεί αποκτήσει με προσωπική προσπάθεια.

Οι μειωμένες εκπαιδευτικές ικανότητες επελέγησαν ως πρόβλημα κυρίως από τους εκπαιδευτικούς θεωρητικής κατεύθυνσης και τους αγγλομαθείς. Αυτούς δηλαδή που σχετίζονται περισσότερο από τους υπόλοιπους με τη γλωσσική διδασκαλία ή αντιμετωπίζουν γενικά πρόβλημα λόγω της μειωμένης γλωσσικής ικανότητας των μαθητών.

Όταν οι καθηγητές στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης βρίσκονται αντιμέτωποι σε κάποιο μικροεπεισόδιο, ως ενδεδειγμένες λύσεις για την επιβολή της τάξης θεωρούν, ανάλογα με το ποσοστό των απαντήσεων, τη συζήτηση με τους δύο μαθητές (προηγούνται οι γυναίκες, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και ηλικίας 25-35 ετών), τη συζήτηση στην τάξη (οι άνδρες, 41 και πάνω ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης και αγγλομαθείς), την τιμωρία και των δύο (οι γυναίκες, θεωρητικής κατεύθυνσης και 25-35 ετών) και τέλος, την αποσιώπηση του γεγονότος (οι άνδρες, πολύγλωσσοι, χωρίς μεταπτυχιακό, 41 και πάνω ετών, αγγλομαθείς).

Δε γίνονται διακρίσεις σε ένα παιδί επειδή έχει μειωμένη απόδοση και επομένως το φαινόμενο της «αυτοεκπληρούμενης προφητείας» στην περίπτωσή μας δεν ισχύει.

Δεν καταλήγουν απόλυτα υπέρ ή κατά της αυστηρής παιδείας, όμως είναι σαφές ότι αξιολογούν χαρίσματα σ' ένα παιδί ανεξάρτητα από την εμφάνισή του χωρίς όμως να θέλουν παιδιά που ασχολούνται μόνο με το διάβασμα. Δε θεωρούν ότι τα εκπαιδευτικά προβλήματα είναι τόσο σοβαρά και προσπαθούν να επιλύουν τα προβλήματα με σύνεση και χωρίς διακρίσεις. Και εδώ διαπιστώνεται μια ανακολουθία ανάμεσα στους μαθητές και καθηγητές.

Οι **στάσεις** των καθηγητών για την παλιννόστηση είναι θετικές, όπως προαναφέραμε, και επομένως οι απόψεις των εκπαιδευτικών μετά την επαφή τους με παλιννοστούντες είναι θετική. Αυτό μπορεί να αποτελέσει ένα κίνητρο για την περαιτέρω εφαρμογή των ιδεών και αξιών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Για την καλύτερη ερμηνεία του τρόπου συμπεριφοράς γενικά και αντιμετώπισης των παλιννοστούντων μαθητών ειδικά από τους εκπαιδευτικούς του δείγματός μας, αναλύθηκαν τα ερωτηματολόγια και μέσω των τεσσάρων επιπέδων της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας.

Το πρώτο επίπεδο ανάλυσης το **ενδο-ατομικό** αφορά στον τρόπο με τον οποίο οι διδάσκοντες οργανώνουν τις αντιλήψεις και εκτιμήσεις τους καθώς και τη συμπεριφορά τους μέσα στο σχολικό περιβάλλον. Δημοκρατικοί, Προοδευτικοί και Ευαίσθητοι είναι ως προς το χαρακτηρισμό του ίδιου του Εαυτού οι εκπαιδευτικοί που είναι άνδρες και δεν έχουν μεταπτυχιακό. Ευγενικοί είναι περισσότερο οι πρακτικής κατεύθυνσης και οι θεωρητικοί. Υπομονετικοί οι άνδρες, πρακτικής κατεύθυνσης που έχουν μεταπτυχιακό. Ανιδιοτελείς οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μη γλωσσομαθείς.

Στο δεύτερο επίπεδο ενδιαφερθήκαμε για τις **δι-ατομικές** διαδικασίες που ανελίσσονται μέσα στο σχολικό χώρο όσον αφορά στους καθηγητές με τους συναδέλφους τους και τους μαθητές με τους υπόλοιπους συμμαθητές τους.

Ως προς το πρώτο σκέλος οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι αξιολογούνται με πολύ θετικό τρόπο και με ανάλογους χαρακτηρισμούς από τους συναδέλφούς τους. Ως προς το δεύτερο σκέλος οι μαθητές μέσα στο σχολείο, στην καθημερινή τους επαφή, δείχνουν ότι διατηρούν άριστες σχέσεις. Αντίθετα, όταν βρίσκονται εκτός σχολείου, ίσως επειδή οι αποστάσεις δεν το επιτρέπουν δεν έχουν σε ικανοποιητικό επίπεδο επικοινωνία.

Οι **δι-ομαδικές** σχέσεις των καθηγητών-μαθητών δε δημιουργούν προβλήματα στις δύο ομάδες. Διαπιστώνεται ότι οι καθηγητές δεν κάνουν διακρίσεις σε βάρος των μαθητών τους επηρεαζόμενοι από την απόδοσή τους, αλλά αντίθετα στις περισσότερες περιπτώσεις, όταν δημιουργούνται προβλήματα τα επιλύουν όχι με απειλές ή αδιαφορία αλλά με συζήτηση εντός και εκτός της τάξης και μεγαλύτερη προσπάθεια να μην ανακύπτουν εχθρότητες μέσα στο σχολικό χώρο.

Τέλος, σε **ιδεολογικό επίπεδο** οι εκπαιδευτικοί έχουν ιδεολογίες, πεποιθήσεις, αξίες κλπ που αφορούν τόσο στον τρόπο που πρέπει να φέρεται, να σκέπτεται, να αισθάνεται ένα εκπαιδευτικός στο σχολείο, αλλά και στο περιβάλλον που ζουν γενικά. Έτσι οι καθηγητές άλλες φορές εμφανίζονται πιο επιφυλακτικοί, όταν νομίζουν ότι οι αλλαγές θα έχουν αρνητικά αποτελέσματα και άλλοτε πιο ανοιχτοί σε ό,τι θεωρούν ότι θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα.

Επομένως μπορούμε να ισχυριστούμε σύμφωνα με την αρχική μας υπόθεση, ότι οι εκπαιδευτικοί λόγω της επαφής τους με τους παλιννοστούντες μαθητές παρουσιάζουν κάποιες ιδιαιτερότητες. Απέκτησαν διαπολιτισμική, γλωσσική ταυτότητα, αυτοαντίληψη και στασεις που τους κάνουν περισσότερο ευαίσθητους σε ό,τι αφορά τη συγκεκριμένη διδακτική πράξη. Ως προς την κοινωνική ταυτότητα, τις οικογενειακές, ηθικές και εκπαιδευτικές αξίες επίσης ευαισθητοποιούνται αλλά παρουσιάζουν κάπως πιο αυστηρή, συντηρητική εικόνα, οι δε απόψεις τους δεν ταιριάζουν απόλυτα με όσα παρατηρήθηκαν στη συμπεριφορά των παλιννοστούντων μαθητών.

3.4. Καθηγητές γηγενών μαθητών

Από την περιγραφή των δημογραφικών στοιχείων μπορούμε να καταλήξουμε σε κάποια ενδιαφέροντα συμπεράσματα.

Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 80 καθηγητές που διδάσκουν σε σχολεία του νομού Αττικής. Οι γυναίκες αντιπροσωπεύονται με συνολικό ποσοστό 58,8%, ενώ οι άνδρες με ποσοστό 41,2%.

Οι ηλικίες των διδασκόντων κατηγοριοποιήθηκαν σε 6 ηλικιακές ομάδες. Η πρώτη ηλικιακή ομάδα περιλαμβάνει άτομα ηλικίας 25-30 ετών και εμφανίζεται με ποσοστό 6,3%. Η δεύτερη ηλικιακή ομάδα περιλαμβάνει τους καθηγητές που είχαν ηλικία 31-35 ετών με ποσοστό συμμετοχής 20%. Η τρίτη αντίστοιχα κατηγορία περιλαμβάνει αυτούς που είχαν ηλικία 36-40 ετών με ποσοστό 27,5%, η τέταρτη 41-45 ετών με ποσοστό 30%, η πέμπτη 46-50 ετών με ποσοστό 10% και τέλος, η έκτη 51-55 ετών με ποσοστό 6,3%.

Ο χρόνος προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών κατηγοριοποιήθηκε σε πέντε κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία των εκπαιδευτικών με 1-5 χρόνια προϋπηρεσίας εμφανίζεται με ποσοστό 10%, η δεύτερη με 6-10 χρόνια 25%, η τρίτη με 11-15 χρόνια 28,7%, η τέταρτη με 16-20 χρόνια 26,3% και τέλος, αυτοί που είχαν 21-25 χρόνια προϋπηρεσίας αντιπροσωπεύονται με ποσοστό 10%.

Μεταπτυχιακές σπουδές έχουν κάνει οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 21,2%, ενώ δεν έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικές μεταπτυχιακές σπουδές σε ποσοστό 78,8%.

Οι εκπαιδευτικοί που είχαν μάστερ ήταν εφτά δηλ σε ποσοστό 8,8%, ενώ ένας μόνος καθηγητής ήταν κάτοχος και των δύο μεταπτυχιακών (μάστερ και διδακτορικού) σε ποσοστό 1,2%.

Η πλειοψηφία των καθηγητών είχε ειδικότητα "φιλολόγου" με ποσοστό συμμετοχής 35% (N=28). Γενικά οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης υπερτερούν της πρακτικής.

Ξένες γλώσσες γνωρίζει το 77,5% των εκπαιδευτικών, ενώ αρνητικά απήντησε το 22,5% (N=18) από αυτούς το 77,5% γνωρίζουν αγγλικά.

Γαλλικά γνωρίζουν οι καθηγητές του δείγματός μας σε ποσοστό 27,5%, ενώ η πλειοψηφία δεν κατέχει αυτήν τη γλώσσα. Γερμανικά γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 12,5%, Ιταλικά σε ποσοστό 11,2%.

Οι εκπαιδευτικοί που γνωρίζουν ισπανικά αντιστοιχούν σε ποσοστό 5%.

Ορισμένοι καθηγητές μαθαίνουν και κάποια άλλη γλώσσα, εκτός από τις παραπάνω, σε ποσοστό 5%.

Οι εκπαιδευτικοί στον ελεύθερο χρόνο τους επιλέγουν δραστηριότητες, όπως:

την αναγνωση βιβλίων σε ποσοστό 63,8%, τον αθλητισμό 28,8%, τη μουσική 22,5%, το θέατρο 18,8 %, τα ταξίδια 17,5%, τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες 16,2%, τον κινηματογράφο 15%, τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές 8,8%, τους φίλους και το συνδικαλισμό 6,2%, τις ξένες γλώσσες και την οικογένεια 5%, το χορό 1,3%.

Από τη διερεύνηση των σχετικών ερωτήσεων μπορέσαμε να καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα, όσον αφορά στη **διαπολιτισμική ταυτότητα** των εκπαιδευτικών του δείγματός μας τα οποία είναι τα εξής:

Οι καθηγητές, τουλάχιστον οι περισσότεροι, δεν επιθυμούν την ελεύθερη είσοδο των ξένων στη χώρα μας, ανεξάρτητα αν υπάρχουν αρκετοί που είναι θετικοί σ' αυτήν την άποψη ή είναι αναποφάσιστοι. Αντίθετα, δεν είναι αρνητικοί στην ιδέα της μόνιμης παραμονής και της παροχής ίδιων δικαιωμάτων με τους Έλληνες, όπως περίθαλψης, εκπαιδευτικών δυνατοτήτων κλπ. στους ξένους. Προφανώς δηλ σκέφτονται ότι από τη στιγμή που επιτράπηκε να περάσουν τα σύνορα της χώρας μας είναι καλύτερα να εγκατασταθούν κανονικά και να απολαμβάνουν κάποιων μέτρων που θα τους επιτρέψουν να ζουν αξιοπρεπώς για να περιορίζονται έτσι οι παράνομες πράξεις.

«Κατά» του περιορισμού των ξένων είναι η μεσαία ηλικία και αυτοί οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό. Αντίθετα δεν εναντιώνονται στον περιορισμό των ξένων οι μεγάλοι στην ηλικία εκπαιδευτικοί και οι της θεωρητικής κατεύθυνσης.

Όσον αφορά την εξασφάλιση των ίδιων δικαιωμάτων και την προστασία των ξένων περισσότερο θετικοί είναι αυτοί οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι δεν έχουν μεταπτυχιακές σπουδές, είναι γλωσσομαθείς και έχουν τη μεγαλύτερη ηλικία.

Η ηλικία των 36-40 ετών εμφανίζεται σε πολλές περιπτώσεις να έχει πιο φιλική συμπεριφορά σε οποιοδήποτε διαπολιτισμικό θέμα και γι' αυτό μία εξήγηση που θα μπορούσε να δοθεί είναι η ασφάλεια που του εξασφαλίζει η προηγούμενη διδακτική εμπειρία και η αισιοδοξία της συνέχισης των προσπαθειών τους στο μέλλον. Οι μεγαλύτεροι στην ηλικία είναι πιο συντηρητικοί φοβούμενοι πιθανόν ή γιατί δεν έχουν αντιληφθεί τις αλλαγές που έχουν σημειωθεί στην ελληνική κοινωνία, ενώ οι πιο νέοι γιατί αισθάνονται ανασφαλείς και αντιμετωπίζουν το μέλλον με φόβο. Ας μην ξεχνάμε ότι η ανεργία πλήττει κυρίως τους νέους.

Η γλωσσομάθεια από την άλλη πλευρά ανοίγει τους πνευματικούς ορίζοντες του ατόμου και τους κάνει πιο δεκτικούς σε ό,τι καινούριο και διαφορετικό. Αντίθετα παρατηρήσαμε ότι το μεταπτυχιακό δεν παίζει ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση διαπολιτισμικών αξιών, καθώς πολλές φορές δημιουργεί ένα κλίμα περισσότερο αρνητικό και προς τους ξένους γενικά αλλά και προς τους παλιννοστούντες ειδικότερα. Θα δούμε ότι αυτή η αρνητική χροιά διαφαίνεται και στην αυτοαντίληψη των εκπαιδευτικών.

Ως προς το φαινόμενο της παλιννόστησης η πλειοψηφία των καθηγητών επιθυμεί την επαφή με παλιννοστούντες μαθητές. Περισσότερο θετικοί είναι αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό και οι γλωσσομαθείς καθηγητές. Η εξήγηση που δίνεται είναι ότι οι μεν πρώτοι κρίνουν πιο αισιόδοξα και με λιγότερο άγχος την κατάσταση που μπορεί να προκύψει από την επιστροφή των ομογενών Ελλήνων και οι δεύτεροι ότι η γλωσσομάθεια θα τους επιτρέψει να επικοινωνούν με τους παλιννοστούντες ευκολότερα. Ας μην ξεχνάμε εξάλλου ότι γενικά η γνώση ξένων γλωσσών διευρύνει τους ορίζοντες του ατόμου με αποτέλεσμα να αναπτύσσονται και καλλιεργούνται ευκολότερα οι διαπολιτισμικές αξίες.

Θετικοί στη διδασκαλία παλιννοστούντων μαθητών είναι οι άντρες και οι 36-40 ετών εκπαιδευτικοί. Αρνητικοί αντίθετα είναι κυρίως οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μεγαλύτεροι ή οι νεότεροι εκπαιδευτικοί. Τέλος, περισσότερο αναποφάσιστοι είναι οι γυναίκες και οι νεότεροι ή χωρίς μεταπτυχιακό διδάσκοντες. Φαίνεται λοιπόν ότι η επιθυμία της διδακτικής

εμπειριας σχετίζεται με το αισθημα της ασφάλειας που δίνει το φύλο, η ώριμη ηλικία και η κατοχή γνώσεων που έχουν αποκτηθεί πέρα από τις βασικές πανεπιστημιακές σπουδές.

Συμπερασματικά, οι καθηγητές, όταν απαντούν θετικά στην ύπαρξη παλιννοστούντων μαθητών μέσα στην τάξη, θεωρούν ως βασικό λόγο τη βοήθεια που θα προσφέρουν στα παιδιά αυτά. Προηγούνται σ' αυτήν την άποψη οι γυναίκες, η μεσαία ηλικία και οι κάτοχοι μεταπτυχιακού. Σ' αυτήν την περίπτωση υπεισέρχεται η ευαισθησία και η επιθυμία της προσφοράς κι αυτό ισχύει περισσότερο για το γυναικείο φύλο που αποδεικνύονται πιο ευαισθητες από τους άντρες ή πιο αναποφάσιστες. Όπως θα δούμε πιο κάτω ίσως γι' αυτό επιθυμουν να μάθουν ξένες γλώσσες πράγμα που θα τους επιτρέψει να πλησιάσουν περισσότερο στους μαθητές τους.

Σημαντική επίσης αιτία κρίνεται η ωφέλεια που αποκομίζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί αλλά και ο ελληνικός πληθυσμός από την επαφή με αυτά τα παιδιά σε κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο. Σε αυτήν τη γνώμη προηγούνται οι διδάσκοντες μη κάτοχοι μεταπτυχιακού, αντρικού φύλου. Οι μεν πρώτοι οι οποίοι πιστεύουν ότι έτσι θα πλουτίσουν τον κόσμο τους και το ελληνικό κοινωνικό σύνολο με νέες εμπειρίες που θεωρούν ευεργετικές.

Αντίθετα, όταν οι εκπαιδευτικοί απαντούν αρνητικά προβάλλουν ως βασικούς λόγους τα μαθησιακά προβλήματα, τη δυσκολία στην ένταξη των παλιννοστούντων μαθητών, την έλλειψη ειδικής μεθόδου διδασκαλίας και την έλλειψη των ειδικών γνώσεων που οι ίδιοι δε διαθέτουν. Όλα αυτά δηλ που έχουν τονιστεί από πολλούς ερευνητές ως βασικά στοιχεία για την πετυχημένη διδακτική πράξη, όταν μιλάμε για διαπολιτισμική εκπαίδευση και που δεν μπορεί ο εκπαιδευτικός να καλύψει από μόνος του αλλά με τη βοήθεια κάποιου επίσημου φορέα.

Στην πρώτη περίπτωση, δηλ ως προς τις γνωστικές ελλείψεις των παλιννοστούντων μαθητών, οι πολύ νεοι και οι μεγάλοι εκπαιδευτικοί φαίνονται περισσότερο από τους υπολοιπους προβληματισμένοι. Στη δεύτερη περίπτωση οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, στην τρίτη οι μεγαλύτεροι ως προς την ηλικία καθηγητές και τέλος, στην τέταρτη όσοι από αυτούς διδάσκουν μαθήματα θετικής κατεύθυνσης.

Φαίνεται λοιπόν ότι η ευαισθησία, η ηλικιακή ωριμότητα και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών επιδρούν στην απόφαση τους να γνωρίσουν και να αποδεχτούν τους παλιννοστούντες μαθητές ή αντίθετα να τους απορρίψουν.

Η συνολική εικόνα ως προς τη διαπολιτισμική ταυτότητα των εκπαιδευτικών που δε διδάσκουν παλιννοστούντες μαθητές δεν είναι απόλυτα θετική καθώς δεν είναι μεν αρνητικοί στην είσοδο των ξένων μεταναστών στη χώρα (πιο θετικοί και από αυτούς που διδάσκουν παλιννοστούντες εφήβους), φοβούνται όμως τα μαθησιακά προβλήματα των νέων που παλιννοστούν και παρόλο που θα ήθελαν να βοηθήσουν στην ένταξή τους δε δεχονται πρόθυμα την παρουσία τους στην τάξη. Επομένως συγκριτικά με τους συναδέλφους τους που έχουν αυτήν την εμπειρία μειονεκτούν.

Οι καθηγητές του πληθυσμού μας φαίνεται ότι επενδύουν πολλά στην ελληνική γλωσσα διατηρώντας παράλληλα την επιθυμία να μάθουν για τους λόγους που θα εξηγήσουμε πιο κάτω κι άλλες ξένες γλώσσες. Η **γλωσσική ταυτότητα** των καθηγητών επομένως σχετίζεται άμεσα με την εθνική ταυτότητά τους.

Πιο θετικοί και «υπέρ» της ελληνικής γλώσσας είναι οι εκπαιδευτικοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι ηλικίας 36-40 ετών εκπαιδευτικοί. Με την Ελλάδα είναι συνδεδεμένη η γλώσσα μας για τους μη γλωσσομαθείς καθηγητές. Για την εκμάθηση ξένων γλωσσών ενδιαφέρονται όλοι οι εκπαιδευτικοί και ακόμη περισσότερο οι γυναίκες, η μεσαία ηλικιακή ομάδα και σε παρόμοιο ποσοστό οι νεότεροι.

Θα προσπαθήσουμε να δώσουμε κάποιες εξηγήσεις στην παραπάνω εικόνα: Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού στις προηγούμενες παραγράφους εμφανίστηκαν αρνητικοί στην αποδοχή της ιδέας συνύπαρξης τους με ξένους. Αυτό δικαιολογεί και το μεγάλο ποσοστό που παρουσίασαν στην άποψη ότι για να είναι Έλληνας κάποιος πρέπει να μιλάει ελληνικά. Οι καθηγητές που διδάσκουν θεωρητικά μαθήματα άρα δίνουν μεγάλη έμφαση στη γλώσσα είναι φυσικό να αγαπούν και να ταυτίζονται με την Ελληνική και βέβαια ακόμη περισσότερο δικαιολογούνται να είναι προσηλωμένοι στη γλώσσα μας οι μη γλωσσομαθείς.

Ως προς τη γλωσσομάθεια άτομα που θεωρούν ότι μέσω αυτής θα αποκτήσουν καλύτερα ερείσματα για να αναρριχηθούν επαγγελματικά ή ότι θα διατηρήσουν καλύτερες σχέσεις με το περιβάλλον τους, όπως οι γυναίκες και οι νεότεροι εκπαιδευτικοί είναι αυτοί που δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στην εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Στην περίπτωση της γλωσσικής ταυτότητας διαπιστώνουμε πολλά κοινά σημεία ανάμεσα στις δύο ομάδες καθηγητών της έρευνας μας π.χ. τη χρησιμότητα της γλωσσομάθειας και πολύ μικρές διαφοροποιήσεις, όπως π.χ. μεγαλύτερα ποσοστά ανάμεσα στην ταύτιση ελληνική γλώσσα και Έλληνας και μικρότερα ανάμεσα στην ταύτιση ελληνικής γλώσσας και αγάπης για την Ελλάδα.

Η **κοινωνική ταυτότητα** των εκπαιδευτικών δίνει τα εξής χαρακτηριστικά:

Η κοινωνική απομόνωση που σε ποσοστό 10% αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα για τους έφηβους μαθητές θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα κατά τη γνώμη των καθηγητών αντρικού φύλου, χωρίς μεταπτυχιακό και γλωσσομάθεια, πρακτικής κατεύθυνσης και ηλικίας 36-40 ετών. Η εικόνα αυτών των καθηγητών επαναλαμβάνεται σε γενικές γραμμές, όταν πρόκειται να κριθούν οι σχέσεις των μαθητών μεταξύ τους μέσα στο σχολικό χώρο. Η μία άποψη αντιστοιχεί και επηρεάζει την άλλη.

Η αδυναμία σύναψης φιλικών σχέσεων δεν απασχόλησε παρά μόνο δύο καθηγητές σε ποσοστό 2,5% που ήταν θεωρητικής κατεύθυνσης και μεγάλης ηλικίας.

Επομένως μέσα στο σχολείο κατά τη γνώμη των διδασκόντων οι σχέσεις των μαθητών μεταξύ τους είναι πολύ καλές. «Υπέρ» αυτής της άποψης είναι οι άντρες, οι θεωρητικής κατεύθυνσης, οι γλωσσομαθείς και οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού καθηγητές. Αντίθετα, εκτός του σχολείου, οι σχέσεις των εφήβων περιορίζονται αισθητά και σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις ή δεν παρατηρείται στατιστική διαφοροποίηση ή όπως στη γλωσσομάθεια και το φύλο οι επιλογές κυμαίνονται στην τέταρτη βαθμίδα, δηλ. οι καθηγητές ή δεν είναι σίγουροι για το τι συμβαίνει εκτός του σχολικού χώρου ή δεν είναι ιδιαίτερα ευχαριστημένοι από τις μέχρι τότε διαπιστώσεις τους. Αυτό για την περίπτωση των συγκεκριμένων καθηγητών-μαθητών θα μπορούσε να γίνει αντικείμενο έρευνας σε μεγαλύτερο βάθος αν αναλογιστούμε ότι τα σχολεία στα οποία φοιτούν οι μαθητές

συγκεντρώνουν μαθητικό δυναμικό από την περιοχή αποκλειστικά που βρίσκονται. Επομένως θα ήταν λογικό οι μαθητές να διατηρούν και εκτός του σχολείου φιλικές σχέσεις αφού δεν έχουν να διανύσουν μεγάλες αποστάσεις για να συναντηθούν.

Η κοινωνική επομένως ταυτότητα των εκπαιδευτικών ενοχλείται από τις σχέσεις των μαθητών μεταξύ τους και από την έλλειψη γενικά φιλικών σχέσεων. Το πρόβλημα είναι ότι η ανησυχία δε δικαιολογείται, όπως στην περίπτωση των καθηγητών σε διαπολιτισμικά σχολεία παρόλο που ανησυχούν για κάτι που δεν απασχολεί, όπως είδαμε, τους ίδιους τους μαθητές.

Η **αυτοαντίληψη** των καθηγητών αποδείχτηκε ότι είναι ιδιαίτερα καλή. Αυτό είναι ένα ενθαρρυντικό στοιχείο αν αναλογισθούμε πόσο επηρεάζεται η διδακτική πράξη και οι ανθρωπινες γενικά σχέσεις από την καλή ψυχολογία των ατόμων που έρχονται σε επαφή. Αν λοιπόν το κράτος φροντίσει με διάφορα μέσα να καλλιεργηθεί ένα ευνοϊκό κλίμα συνεργασίας μέσα στο σχολικό χώρο, με διάφορους τρόπους, αντιλαμβάνεται κανείς πόσο θετικούς καρπούς θα αποδώσει αυτή η συνεργασία.

Οι εκπαιδευτικοί του δείγματός μας έχουν σχηματίσει για τον Εαυτό τους εικόνα ιδιαίτερα ικανοποιητική. Θεωρούν ότι ανταπεξέρχονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο σε όλες τους τις υποχρεώσεις με την απαιτούμενη συναίσθηση ευθύνης αλλά και με την ανάλογη ευαισθησία που θεωρείται απαραίτητη για τη διεκπεραίωση του δύσκολου έργου τους. Επιπλέον πιστεύουν ότι τόσο οι μαθητές τους όσο και οι συνάδελφοί τους δεν έχουν ερεισμα για να διαμαρτυρηθούν για τη συμπεριφορά τους καθώς η καθημερινή επαφή μαζί τους χαρακτηρίζεται από άψογη συνεργασία. Συμπίπτουν επομένως απόλυτα οι αποψεις τους με αυτές των συναδέλφων τους στα σχολεία παλιννοστούντων μαθητών.

Παρόλα αυτά κάποιες λεπτομέρειες που διακρίνονται από την επισταμένη επεξεργασία των σχετικών πινάκων μας κάνουν να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι οι γυναίκες δεν έχουν τοσο αψογη εικόνα, όπως οι άνδρες, τόσο για τον εαυτό τους όσο και για το πώς τις βλέπουν οι άλλοι. Οι καθηγητές ανδρικού φύλου επιλέγουν βαθμίδες της αξιολογικής κλιμακας οι οποίες σαφώς δείχνουν ότι έχουν θετικότερη εικόνα για ό,τι τους αφορά. Αυτό δικαιολογεί ίσως και τη μεγαλύτερη επιθυμία να γνωρίσουν νέες διδακτικές εμπειρίες ή πιο τολμηρές λύσεις για την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων που προκύπτουν στο σχολείο.

Επίσης οι της θεωρητικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς και ηλικίας 36- 40 ετών αποναμουν στον εαυτό τους περισσότερους επαίνους. Ως προς την προοδευτικότητα προηγούνται, όπως είναι φυσικό, οι πιο νέοι, ενώ στην ανιδιοτέλεια οι μεγαλύτεροι εκπαιδευτικοί. Χαρακτηριστικό επίσης είναι ότι όσοι έχουν μεταπτυχιακό λόγω της κούρασης, της έλλειψης αναγνώρισης ή των αυξημένων απαιτήσεων από τον εαυτό τους δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από τις δι-ατομικές και δι-ομαδικές σχέσεις που διατηρούν. Αντίθετα αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό θεωρούν ότι έχουν άριστες σχέσεις με τους μαθητές τους.

Οι **οικογενειακές αξίες** των καθηγητών καθώς οι επιλογές τους συγκεντρώνονται στη θετικη πλευρά του πίνακα αξιολόγησης διαγράφονται ως εξής: Φαίνεται ότι είναι αρκετά συντηρητικές για την παραδοσιακή οικογένεια που θέλει και την οικογενειακή ισορροπία

τόσο για το παιδί όσο και για τους γονείς. Παράλληλα δεν είναι αρνητικοί στην ιδέα της φιλελεύθερης οικογένειας και στην ελευθερία σκέψης του παιδιού.

Δεν είναι εύκολο να ξεχωρίσουμε ποια μεταβλητή επιδρά περισσότερο στη μια από τις τεσσερις σχετικές ερωτήσεις περισσότερο. Κι αυτό γιατί οι ίδιοι εκπαιδευτικοί στη μια απάντηση φαίνονται να είναι προοδευτικοί και στην ακριβώς αντίθετη άποψη απαντούν ως συντηρητικοί. Η πιο ευκρινής περίπτωση αφορά στους μεγαλύτερους καθηγητές που φαίνονται πιο συντηρητικοί σε όλες τις απαντήσεις που επέλεξαν.

Αυτο έγινε ακόμη περισσότερο εμφανές για όσους εκπαιδευτικούς επέλεξαν ως σημαντικο πρόβλημα τις οικογενειακές σχέσεις των μαθητών τους και μάλιστα αυτό το πρόβλημα κρίθηκε ως το πιο σοβαρό από τα υπόλοιπα.

Οι γυναίκες εκπαιδευτικοί, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, οι μεγαλύτεροι στην ηλικία αξιολογούν περισσότερο από τους υπόλοιπους καθηγητές τα προβλήματα που δημιουργούνται μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι μια μητερα εκπαιδευτικός δείχνει μεγαλύτερη ευαισθησία σε ό,τι αφορά την οικογένεια πραγμα που ισχύει και για τους μεγάλους στην ηλικία εκπαιδευτικούς.

Μπορούμε να καταλήξουμε, σύμφωνα με τα παραπάνω, ότι οι Έλληνες εκπαιδευτικοί δεν παρουσιάζουν κατασταλαγμένη εικόνα για τις οικογενειακές αξίες, όμως είναι σαφές ότι δε θεωρούν πολύ μεγάλο πρόβλημα τις οικογενειακές σχέσεις των μαθητών τους. Κι εδώ εντοπίζουμε μια διαφορά από τους λοιπούς καθηγητές στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης που την αξιολογούν ως μεγάλο πρόβλημα κατά 36 περίπου ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο.

Στις **ηθικές αξίες** συμπεριλαμβάνονται οι απόψεις των καθηγητών για θέματα όπως τα ναρκωτικά, τις καταστροφες σε δημόσιους ή ιδιωτικούς χώρους, τη βίαιη συμπεριφορά, τον αλκοολισμό κλπ. Σύγχρονα δηλαδή προβλήματα που έρχονται οι νέοι σε επαφή και κινδυνεύουν ανά πάσα στιγμή να παρασυρθούν να δεν προβάλλουν ισχυρές αντιστάσεις. Εδώ δηλ ισχυει αυτό που αναφέρεται από το Φαρσεδάκη Ι., 1985, σ. 14 ότι δηλαδή *"οι κοινωνικές καταστάσεις στις οποίες οι νέοι απάντησαν με παραβατική συμπεριφορά δημιουργήθηκαν από τους ενηλίκους»*

Διαπιστώθηκε ότι για τους εκπαιδευτικούς η μεγαλύτερη μάστιγα είναι τα ναρκωτικά. Παντως η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών είναι ιδιαίτερα αυστηρή σε όλες τις μορφές της παραβατικής συμπεριφορας των νέων και ζητά την παραδειγματική τιμωρία.

Οι γυναίκες απαιτούν αυστηρή τιμωρία για τα ναρκωτικά, τις υλικές φθορές και τις ύβρεις, οι καθηγητές θεωρητικής κατεύθυνσης για τα ναρκωτικά και υλικές ζημιές, οι πιο νέοι στην ηλικία τα ναρκωτικά, τη βία και γενικά συμπεριφορά, οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού τα ναρκωτικά, οι μη γλωσσομαθείς τις ύβρεις, την κατανάλωση αλκοόλ και το υπερβολικό κάπνισμα, ενώ οι άνδρες θεωρούν το κάπνισμα ή το αλκοόλ συνήθειες καταστροφικές.

Κατω απο αυτό το πρίσμα εκτιμήθηκε αν οι εκπαιδευτικοί, που σε υψηλό ποσοστό δήλωσαν ότι θεωρούν το κάπνισμα αρνητικό στοιχείο, στη συνέχεια οι ίδιοι καπνίζουν δίνοντας το κακό παράδειγμα στους μαθητές τους. Όπως αποδείχτηκε σε υψηλό ποσοστό 65% οι εκπαιδευτικοί δεν καπνίζουν τουλάχιστον στο σχολικό χώρο. Από αυτούς που καπνίζουν οι περισσότεροι είναι νέοι και μεγαλύτεροι στην ηλικία και δεν έχουν

μεταπτυχιακό. Το επόμενο ποσοστό 15% ανήκει σ' αυτούς που καπνίζουν «πολύ» δηλ σ' αυτούς που έχουν μεσαία ηλικία και μεταπτυχιακό.

«Μέτρια» καπνίζουν σε ποσοστό 11,3% οι διδάσκοντες ηλικίας 36-40 ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης και οι κάτοχοι μεταπτυχιακού. «Λίγο» σε ποσοστό 7,5% καπνίζουν οι νεότεροι καθηγητές, πρακτικής κατεύθυνσης και οι κάτοχοι μεταπτυχιακού. Τέλος, «πάρα πολύ» σε ποσοστό 1,3% δήλωσαν καπνιστές οι καθηγητές που βρίσκονται στη μεσαία ηλικιακή ομάδα δηλ ένα άτομο που δεν έχει μεταπτυχιακό και διδάσκει θεωρητικής κατεύθυνσης μαθήματα.

Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι οι παραδοσιακές ηθικές αρχές μόνο θετικά αποτελέσματα έχουν για όσους μένουν πιστοί στις αξίες τους και τα ιδανικά τους. Για το λόγο αυτό οι διδάσκοντες στα σχολεία καθηγητές σε ποσοστό 65% επιθυμούν να διατηρηθούν οι ηθικές αρχές, ενώ σε ποσοστό 82% αρνούνται την έκλυση των ηθών και την εφαρμογή των ελαστικότερων ηθικών κανόνων. Στην πρώτη περίπτωση περισσότερο συντηρητικοί είναι οι μη γλωσσομαθείς εκπαιδευτικοί και πιο ουδέτεροι αυτοί που διδάσκουν μαθήματα πρακτικής κατεύθυνσης. Στη δεύτερη περίπτωση πιο συντηρητικοί είναι αυτοί που δεν έχουν μεταπτυχιακό. Πιο προοδευτικοί όσοι έχουν μεταπτυχιακό και ουδέτεροι οι καθηγητές που έχουν ηλικία 36-40 ετών.

Οι καθηγητές του δείγματός μας δε θεωρούν όσο οι καθηγητές παλιννοστούντων μαθητών τη διατήρηση των ηθικών αρχών αναγκαία. Αντίθετα είναι ακόμη πιο αυστηροί από αυτούς όσον αφορά στην παραβατική συμπεριφορά.

Σημαντικό επίσης θεωρούμε να διευκρινίσουμε ποιες είναι οι **εκπαιδευτικές αξίες** που διέπουν τους καθηγητές της εργασίας μας. Είναι δηλ ικανοποιημένοι από την εφαρμογή και τις απαιτήσεις του συγκεκριμένου σχολικού προγράμματος ή θα επιθυμούσαν να διαφοροποιηθεί και να γίνει πιο ελαστικό ή αντίθετα πιο αυστηρό.

Από όσα στοιχεία μελετήσαμε φάνηκε ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν ορισμένους ενδοιασμούς για την εφαρμογή μιας φιλελεύθερης πολιτικής στον εκπαιδευτικό χώρο. Πάντως όσοι είναι «υπέρ» είναι κατά κύριο λόγο καθηγητές χωρίς μεταπτυχιακό ή γλωσσομάθεια και θεωρητικής κατεύθυνσης. Αυτοί δηλ οι καθηγητές που δε διαθέτουν τα λεγόμενα «τυπικά» προσόντα και αυτοί που λόγω της ειδικότητάς τους αναπτύσσουν και καλλιεργούν το διάλογο μέσα στην τάξη περισσότερο από τις ειδικότητες πρακτικής κατεύθυνσης.

Το αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα θεωρείται σε ποσοστό 63% από τους καθηγητές ως πλεονέκτημα για την εύρυθμη λειτουργία των σχολείων.

Οι γυναίκες πλειοψηφούν στην έβδομη βαθμίδα του πίνακα. Βλέπουμε δηλαδή ότι προτιμούν την επιβολή και την αυστηρότητα από τη φιλελευθεροποίηση και ανεξαρτησία ή την κατανόηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι νέοι. -Περισσότερο ουδέτεροι είναι οι κάτοχοι μεταπτυχιακού, ενώ οι μη κάτοχοι είναι αυτοί που, όπως και σε άλλες περιπτώσεις εμφανίζονται πιο εναλλακτικοί στις απόψεις τους, σε μεγαλύτερο ποσοστό δεν επιθυμούν την αλλαγή του εκπαιδευτικού μας συστήματος θέλοντας να αποφύγουν την καταπίεση που συνεπαγεται μια τέτοια απόφαση.

Είναι γνωστό ότι οι εκπαιδευτικοί, όπως και πολλοί άλλοι μπορούν να επηρεάζονται στη γνώμη που σχηματίζουν για ένα μαθητή τους, από διάφορους παράγοντες. Θετικά

λοιπόν στοιχεία κρίθηκαν η εξυπνάδα η οποία σε ποσοστό 60% θεωρείται το πιο θετικό στοιχείο από τους εκπαιδευτικούς. Αυτοί οι διδάσκοντες είναι κυρίως νέοι ηλικίας 25-36 ετών, δεν έχουν μεταπτυχιακό, είναι γλωσσομαθείς και πρακτικής κατεύθυνσης. Μετά την εξυπνάδα έπεται η κοινωνικότητα σε ποσοστό 43,8% την οποία προτιμούν οι άντρες και οι 41 και πάνω ετών καθηγητές.

Η ευαισθησία σε ποσοστό 31% κρίνεται σημαντική κυρίως από τις γυναίκες, εκπαιδευτικούς ηλικίας 36-40 ετών, θεωρητικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς που δεν έχουν μεταπτυχιακό. Η αφοσίωση στη μελέτη με παρόμοιο ποσοστό 28,8% επιλέχτηκε από τις γυναίκες, ηλικίας 36-40 ετών που έχουν μεταπτυχιακό και διδάσκουν θεωρητικής κατεύθυνσης μαθήματα. Η υπακοή έχει προτιμηθεί από τους εκπαιδευτικούς γυναικείου φύλου, πρακτικής κατεύθυνσης, χωρίς μεταπτυχιακό σε ποσοστό 8,8%. Η ομορφιά γίνεται αποδεκτή μόνο σε ποσοστό 3,8% από διδάσκοντες που έχουν μεταπτυχιακό, είναι γλωσσομαθείς και πρακτικής κατεύθυνσης.

Τέλος, η ζωηρότητα ήρθε τελευταία στη σειρά των επιλογών με ποσοστό 2,5% και πρόκειται κατά κύριο λόγο για εκπαιδευτικούς ανδρικού φύλου, που έχουν μεταπτυχιακό και δε γνωρίζουν ξένες γλώσσες.

Επομένως η νεαρή ηλικία, η έλλειψη περαιτέρω μεταπτυχιακών σπουδών, η ευρύτητα πνεύματος που συνεπάγεται η γλωσσομάθεια και η μαθηματική σκέψη των καθηγητών πρακτικής κατεύθυνσης επηρεάζουν την προτίμηση ως βασικού στοιχείου της προσωπικότητας των μαθητών την εξυπνάδα. Η κοινωνικότητα σχετίζεται με την κοινωνική ταυτότητα του εκπαιδευτικού και βλέπουμε ότι και εδώ οι άνδρες, όπως και οι μεγαλύτεροι στην ηλικία εκπαιδευτικοί, αξιολογούν αυτό το προσόν θετικά.

Οι γυναίκες εκτιμούν τα προσόντα που σχετίζονται με την πρόοδο τη μαθησιακή, την υπακοή -σε αντίθεση με τους άνδρες που προτιμούν τη ζωηρότητα- και την ψυχική ευαισθησία. Πάντως η πλειοψηφία των καθηγητών δεν εκτιμά φυσικά χαρίσματα όπως π.χ. την ομορφιά, αλλά προσόντα που απαιτούν από τους μαθητές καλλιέργεια και προσπάθεια.

Ανάμεσα στα άλλα για να διαπιστώσουμε τις εκπαιδευτικές αξίες των μαθητών ασχοληθήκαμε με το ερώτημα που αναφέρεται στο είδος των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι έφηβοι στο χώρο της εκπαίδευσης.

Περισσότερο προβληματισμένοι με την απόδοση των μαθητών τους εμφανίζονται οι γλωσσομαθείς, οι της πρακτικής κατεύθυνσης, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και οι μεσαίας ηλικίας εκπαιδευτικοί.

Θέλοντας επίσης να εξακριβώσουμε πώς αντιδρούν οι καθηγητές στα προβλήματα που δημιουργούνται μέσα στο σχολικό χώρο, πώς χειρίζονται την επίλυσή τους και βέβαια αν παρατηρείται το φαινόμενο του «Πυγμαλίωνα» διαπιστώσαμε ότι οι καθηγητές δεν κάνουν τέτοιους διαχωρισμούς και διακρίσεις στους μαθητές τους.

Ανάλογα με τα ποσοστά που συγκεντρώθηκαν προηγούνται οι εξής ενέργειες. Συζητούν και με τους δύο μαθητές ή συζητούν στην τάξη ή τιμωρούν και τους δύο ή τέλος, παραβλέπουν αφού πρόκειται για προσωπικό πρόβλημα των μαθητών.

Τιμωρούν και τους δύο μαθητές οι εκπαιδευτικοί που είναι ανδρικού φύλου, κάτοχοι μεταπτυχιακού, θεωρητικής κατεύθυνσης, μη γλωσσομαθείς. Προσωπικό θέμα θεωρούν

τη σύγκρουση που μπορεί να προκύψει ανάμεσα σε δύο μαθητές και επομένως αρνούνται να αναμειχθούν οι καθηγητές γυναικείου φύλου, οι νεότεροι, θεωρητικής κατεύθυνσης και μη γλωσσομαθείς. Συζητούν χωριστά το πρόβλημα με τον κάθε ενδιαφερόμενο μαθητή οι άνδρες, οι νεότεροι στην ηλικία, μη κάτοχοι μεταπτυχιακού, θεωρητικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς. Η συζήτηση στην τάξη μπορεί να λύσει διάφορα προβλήματα πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί που είναι άνδρες, ηλικίας 36-40 ετών, δεν έχουν μεταπτυχιακό, πρακτικής κατεύθυνσης, γλωσσομαθείς. Ο κακός μαθητής έχει δίκιο, και άρα πρέπει ο εκπαιδευτικός να τον προστατεύσει, πιστεύουν οι καθηγητές που δεν είναι γλωσσομαθείς. Πάντως τα ποσοστά στη διάκριση «καλού-κακού» μαθητή πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ήταν πολύ μικρά.

Ανακεφαλαιώνουμε τονίζοντας ότι οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν στα ελληνικά σχολεία είναι πιο μετριοπαθείς υπέρ ή κατά της αυστηρής εκπαίδευσης, διογκώνουν τα μαθησιακά προβλήματα των μαθητών τους, αξιολογούν την επαφή θετικότατο στοιχείο σύσφιγξης των σχέσεων μαθητών-καθηγητών χωρίς διακρίσεις και θεωρούν σημαντικά στοιχεία προόδου τα φυσικά προτερήματα του παιδιού, συμπεριλαμβανόμενης και της ομορφιάς ή της ζωηρότητας που δεν απασχόλησαν τους καθηγητές παλιννοστούντων μαθητών.

Οι **στάσεις** των διδασκόντων ως προς την παλιννόστηση είναι σαφές ότι δεν είναι αρνητικές. Πιο θετικοί από όλους είναι πάντως τους εκπαιδευτικούς είναι οι μη κάτοχοι μεταπτυχιακού, οι γλωσσομαθείς, οι θεωρητικής κατεύθυνσης και οι νεότεροι. Αυτοί δηλαδή που έχουν εκδηλώσει και προηγουμένως πιο θετική συμπεριφορά στους «διαφορετικούς» ανθρώπους, αυτοί που λόγω της γλωσσομάθειας μπορούν να επικοινωνούν χωρίς πρόβλημα και με άτομα που έχουν άλλη γλωσσική ταυτότητα, οι διδάσκοντες γλωσσικά μαθήματα που το βρίσκουν ίσως ως πρόκληση να διδάξουν παλιννοστούντες μαθητές και τέλος, οι νέοι που εδώ είναι λιγότερο αρνητικοί από άλλες περιπτώσεις, ίσως επειδή οι παλιννοστούντες δεν θεωρούνται από αυτούς ως ξένοι και μόνιμη απειλή.

Οι καθηγητές στα υπόλοιπα ελληνικά σχολεία κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες λιγότερο από αυτούς που διδάσκουν στα διαπολιτισμικά σχολεία θα δέχονταν ότι η παλιννόστηση είναι θετικό φαινόμενο. Επομένως δεν είναι απόλυτα θετικοί στην ιδέα να διδάξουν παλιννοστούντες μαθητές χωρίς βέβαια να είναι και απόλυτα αρνητικοί.

Για την καλύτερη ερμηνεία του τρόπου συμπεριφοράς γενικά και αντιμετώπισης των παλιννοστούντων μαθητών ειδικά από τους εκπαιδευτικούς του δείγματός μας αναλύθηκαν τα ερωτηματολόγια μέσω των τεσσάρων επιπέδων της κοινωνιοψυχολογικής πραγματικότητας.

Το πρώτο επίπεδο ανάλυσης αφορά στον τρόπο με τον οποίο οι διδάσκοντες οργανώνουν τις αντιλήψεις και εκτιμήσεις τους καθώς και τη συμπεριφορά τους μέσα στο σχολικό περιβάλλον. Έτσι οι καθηγητές του δείγματός μας θεωρούν ότι είναι δημοκρατικοί, προοδευτικοί, ευαίσθητοι, ευγενικοί, καλόπιστοι, υπομονετικοί, εργατικοί. Οι εμπειρίες επομένως στο **ατομικό επίπεδο** είναι θετικές και οι καθηγητές ικανοποιημένοι από την αλληλεπίδραση τους με το σχολικό και κοινωνικό τους περιβάλλον.

Στο δεύτερο επίπεδο ενδιαφερθήκαμε για τις **δι-ατομικές** διαδικασίες που ανελίσσονται μέσα στο σχολικό χώρο όσον αφορά στους καθηγητές με τους συναδέλφους τους και τους μαθητές με τους υπόλοιπους συμμαθητές τους.

Ως προς το πρώτο σκέλος η δυναμική των σχέσεων έχει δώσει άριστα αποτελέσματα καθώς οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι αξιολογούνται με πολύ θετικό τρόπο και με ανάλογους χαρακτηρισμούς από τους συναδέλφούς τους. Ως προς το δεύτερο σκέλος οι μαθητές μέσα στο σχολείο, στην καθημερινή τους επαφή, δείχνουν τάσεις προσέγγισης ο ένας του άλλου. Αντίθετα, όταν βρίσκονται εκτός σχολείου, δημιουργούνται λιγότερο στενές σχέσεις και οι θέσεις των εκπαιδευτικών διαφοροποιούνται.

Τα ευρήματα της εργασίας μας υποδηλώνουν ότι οι εκπαιδευτικοί αποδίδουν στον εαυτό τους πολλά θετικά χαρακτηριστικά ως προς την κρίση των μαθητών για το έργο τους, την προσπάθειά τους, τις γνώσεις τους κλπ. Επομένως οι **δι-ομαδικές** σχέσεις των καθηγητών-μαθητών διέπονται από την υπερτίμηση των ενδο-ομαδικών ομοιοτήτων. Αυτό γίνεται ακόμα πιο ξεκάθαρο, όταν διαπιστώνεται ότι καθηγητές δεν κάνουν διακρίσεις σε βάρος των μαθητών τους επηρεαζόμενοι από την απόδοσή τους και όχι από τη συμπεριφορά τους αλλά αντίθετα, στις περισσότερες περιπτώσεις, αποζητούν τον εποικοδομητικό διάλογο και τη φιλική επίλυση των προβλημάτων.

Τέλος, σε **ιδεολογικό επίπεδο** διαπιστώθηκε ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν αναπτύξει ιδεολογίες, πεποιθήσεις, αξίες κλπ. που αφορούν στο διδακτικό τους έργο αλλά και στον κοινωνικό χώρο που ζουν. Εκεί διαπιστώνεται ότι σε πολλές περιπτώσεις οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να διατηρήσουν με όποιον τρόπο μπορούν τους υπάρχοντες συσχετισμούς δυνάμεων και σε κάποιες άλλες κατορθώνουν να δουν τα κοινωνικά δρώμενα με άλλη οπτική γωνία.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η προσήλωση των καθηγητών στην ελληνική γλώσσα ενώ παράλληλα επιτυγχάνεται η αναγνώριση ότι στην εποχή που ζούμε η παγκοσμιοποίηση απαιτεί αυξημένη γλωσσομάθεια.

Είναι υπέρ της προόδου, της διδακτικής πράξης που στηρίζεται στον αλληλοσεβασμό, την κατάργηση της βαθμοθηρίας, την αξιολόγηση άλλων στοιχείων στην προσωπικότητα ενός μαθητή πέρα από τα εξωτερικά του γνωρίσματα κλπ., αλλά συγχρόνως δε θεωρούν καλό οιωνό για την κοινωνία μας την αύξηση κρουσμάτων παραβατικής συμπεριφοράς, την έλλειψη ηθικών αξιών και οικογενειακών δεσμών και εκεί η «ιδεολογία» τους διαφοροποιείται. Πάντως είναι σαφές ότι αν δεν προετοιμαστούν από αρμόδιους φορείς κατάλληλα δεν είναι σε θέση να αναλάβουν τη διδασκαλία παλιννοστούντων μαθητών.

Καταλήγουμε ότι οι διδάσκοντες σε ντόπιους μαθητές αποτελούν σε γενικές γραμμές τον κοινωνικό φορέα της εξουσίας που δε θα ανεχόταν εύκολα να διαταράσσεται η κυρίαρχη ιδεολογία. Το ενθαρρυντικό είναι ότι πουθενά δε διαπιστώθηκαν απόλυτα αρνητικές πεποιθήσεις, απλώς διαφοροποιήσεις. Σε πολλές περιπτώσεις εμφανίζονται επιφυλακτικοί αλλά ποτέ απόλυτα αρνητικοί. Οι παλιννοστούντες για παράδειγμα μαθητές θα έφερναν με την παρουσία τους μετατροπές σε όσα πρεσβεύουν κι αυτό δε γίνεται δεκτό με ενθουσιασμό. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι εξαρχής τους απορρίπτουν ως αποδιοπομπαίους τράγους. Αυτό οφείλεται ίσως στην άγνοια των πραγματικών συνθηκών

που προκύπτουν από αυτήν την επαφή δασκάλου-μαθητή και όχι σε αρνητικές πεποιθήσεις, στερεότυπα κλπ

Και εκεί εντοπίζεται η προσπάθεια των αρμόδιων φορέων για να έρθουν οι δύο ομάδες κοντύτερα και να δοθεί η ευκαιρία για άσκηση αλληλεπίδρασης σύμφωνα με το τριαδικό γενετικό μοντέλο

4. Επίλογος

Κατ' αρχάς θα θέλαμε να διευκρινίσουμε ότι τα μέτρα που προτείνουμε να ληφθούν για την επίλυση και ομαλότερη λειτουργία των σχολείων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης δεν αφορούν μόνο τους παλιννοστούντες μαθητές ή τους καθηγητές που διδάσκουν στα σχολεία αυτά γιατί η πολιτισμική ετερότητα ενδιαφέρει όλα τα σχολεία, όλους τους εκπαιδευτικούς και επομένως όλο το εκπαιδευτικό σύστημα καθώς η ελληνική κοινωνία ειδικότερα αλλά και η ΕΕ αντιμετωπίζει την πολυπολιτισμικότητα ως βέβαιο γεγονός.

Μπορεί επομένως οποιοσδήποτε εκπαιδευτικός να κληθεί να διδάξει σε πολιτισμικές μικτές τάξεις ανά πάσα στιγμή. Και αναρωτιέται κανείς είναι σε θέση αυτός ο εκπαιδευτικός να ανταποκριθεί θετικά και με ανάλογη ευαισθησία στις ιδιαίτερες ανάγκες των συγκεκριμένων μαθητών διαθέτοντας ταυτόχρονα μια «βάση» γενικών γνώσεων και δεξιοτήτων κατάλληλων για να αντιμετωπίσει τις ανάγκες των παλιννοστούντων μαθητών η το περιεχόμενο ενός προγράμματος διαπολιτισμικής εκπαίδευσης; Πώς μπορεί να λειτουργήσει ο εκπαιδευτικός μέσα στο σχολικό χώρο σε ατομικό και επαγγελματικό επίπεδο αν δεν είναι κατάλληλα προετοιμασμένος;

Και για να γίνουμε πιο σαφείς έχει εξειδικευθεί ένας δάσκαλος π.χ. στη διδασκαλία δίγλωσσης εκπαίδευσης, έχει επανακαθορίσει τις στάσεις και τις αξίες του, έχει παραμερίσει τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπά του, καλύπτεται συναισθηματικά από την επίπονη εργασία του ξέροντας ότι αποτελεί ένα συνδετικό κρίκο ανάμεσα στο σχολείο και την κοινωνία καθώς ακόμα και η λεκτική επικοινωνία ανάμεσα σ' αυτόν και τους μαθητές μπορεί να προκαλέσει ή να αποτρέψει φαινόμενα ρατσιστικής συμπεριφοράς; (Gay G. 1983: 79-85 και Lynch J., 1986). Και από την άλλη αναρωτιόμαστε ο κατάλληλος για την περίπτωση δασκαλος έχει και ανάλογα κίνητρα που θα τον κάνουν να αισθάνεται ικανοποιημένος τόσο από τις συνθήκες εργασίας όσο από τη σωστή εκμετάλλευση των ειδικών προσόντων του και των γνώσεών του;

Γίνεται επομένως κατανοητό ότι στη διαπολιτισμική εκπαίδευση πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι παράγοντες που θα προσδιορίσουν την κατάλληλη στρατηγική για τους παλιννοστούντες μαθητές δηλαδή ο πολιτισμός τους, η κοινωνική τους προέλευση, το επίπεδο γνώσεων και των ικανοτήτων τους κλπ. (Banks J., 1985 σ. 65-87).

Κατά τη γνώμη μας ξεκινώντας από τη σχολική κοινότητα που την αποτελούν οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές και οι γονείς τους η σωστή πρόληψη πρέπει να απευθύνεται στο σύνολο του ελληνικού πληθυσμού.

Εδώ όμως πρέπει να διευκρινιστεί αυτό που τόνισαν οι Barrera M. Jr.et Sandler I,N. et al (1980, 435-447) ότι δηλαδή δεν είναι σημαντική μόνο η βοήθεια που προσφέρει κάποιος, αλλά εξίσου σημαντική είναι η ποιότητα της προσφοράς που βοηθά τη διατήρηση της ψυχικής υγείας του ανθρώπου που δέχεται τη βοήθεια.

Με άλλα λόγια το κράτος πρέπει να βρει τρόπους και μεθόδους που δε θα βοηθούν απλα τα παλιννοστούντα παιδιά και τους γονείς τους, αλλά θα συμβάλουν αποτελεσματικά, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στην επίλυση των προβλημάτων

που αντιμετωπίζουν. Οι βελτιώσεις να έχουν βάση το μακροχρόνιο προγραμματισμό και να μην αποτελούν λύσεις της τελευταίας στιγμής, δηλαδή ανάγκης.

Επομένως η προετοιμασία της προσαρμογής των παλιννοστούντων μαθητών πρέπει να ξεκινά ήδη από την περίοδο που βρίσκονται στη χώρα υποδοχής με τη σωστή και έγκυρη πληροφόρηση, π.χ. μέσω των ελληνικών πρεσβειών, προξενείων, των σχολείων μητρικής γλώσσας, της ΓΓΑΕ κλπ., για όσα πρόκειται να αντιμετωπίσουν και οι ίδιοι και οι οικογένειες τους, όταν θα έρθουν στη χώρα μας στον εκπαιδευτικό, οικονομικό, επαγγελματικό, κοινωνικό, διοικητικό κλπ. χώρο.

Μια τέτοια πρωτοβουλία ανέλαβε για παράδειγμα η ΓΓΑΕ, (1999) η οποία διοργανώνει προγράμματα φιλοξενίας για απόδημα παιδιά, νέους απ' όλον τον κόσμο για να γνωρίσουν τον ελληνικό κόσμο, με αποτέλεσμα οι νέοι αυτοί αν παλιννοστήσουν να μη βρεθούν σε μια παντελώς άγνωστή τους χώρα.

Θεωρούμε επίσης πολύ σημαντικό να παρακολουθούνται συνεχώς οι αποφάσεις και πρωτοβουλίες για θέματα σχετικά με τη μετανάστευση-παλιννόστηση διεθνών οργανισμών, όπως του ΟΗΕ, της ΕΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, της Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, της Μετανάστευσης κλπ. ώστε να συγχρονίζονται οι αποφάσεις που παίρνονται όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά διεθνές.

Μέτρα που θα μπορούσαν να ληφθούν για τη σχολική κοινότητα είναι:

Η ανάπτυξη μιας διαπολιτισμικής εκπαιδευτικής πολιτικής που θα καλύπτει όλους τους παράγοντες της σχολικής ζωής (διευθυντές, εκπαιδευτικούς, μαθητές) και όλα τα πεδία της μορφωτικής διαδικασίας, δηλ συγγραφή, διανομή κατάλληλων βιβλίων-βοηθημάτων, συνταξη καταλλήλων αναλυτικών προγραμμάτων.

Πιο συγκεκριμένα το αναλυτικό πρόγραμμα πρέπει να αντανακλά τον πολυπολιτισμικό χαρακτηρα της κοινωνικης πραγματικότητας και οι εκπαιδευτικοί να επιτυγχάνουν μέσω αυτών αλλά και με δικές τους πρωτοβουλίες να καλύπτουν τα ποικίλα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών αυξάνοντας τη θετική αλληλεπίδραση σχολείου-κοινωνίας.

Προσπάθεια από την πολιτεία σε συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό –που πρέπει εκ των προτέρων να έχει επιμορφωθεί κατάλληλα-και των σχολικών συμβούλων έγκαιρης προετοιμασίας της λειτουργίας των σχολείων για το επόμενο κάθε φορά σχολικό έτος. Αυτό σημαίνει ότι το μήνα Σεπτέμβριο όλο το διδακτικό προσωπικό θα αναλάβει υπηρεσία και το διδακτικό υλικό κλπ. θα έχει καλύψει όλα τα υπάρχοντα κενά.

Θεωρούμε ότι πέρα από το διδακτικό προσωπικό η παρουσία ειδικών επιστημόνων, όπως ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών κλπ. θα συμβάλει ουσιαστικά στην ομαλή λειτουργία τόσο των σχολείων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης όσο και των υπόλοιπων σχολείων που φοιτούν παλιννοστούντες μαθητές. Επίσης εκπαιδευτικοί γλωσσομαθείς που έχουν ενημερωθεί για τη γλώσσα, τον τόπο της χώρας προέλευσης των παιδιών μόνο θετικά μπορούν να επιδράσουν.

Γενικά η αξιοποίηση κάθε ευκαιρίας που προσφέρεται δεν πρέπει να θεωρείται ουτοπία.

Ουσιαστική βοήθεια πιστεύουμε ότι προσφέρει ο σχολικός ή επαγγελματικός προσανατολισμός που πρέπει να παίρνει υπόψη και τις προοπτικές παραμονής ή επανόδου της οικογένειας.

Η ίδια προσοχή πρέπει να δοθεί στην αναγνώριση των τίτλων σπουδών με την παροχή κατάλληλων εγγράφων, ώστε να διευκολύνεται το έργο των εκπαιδευτικών που αναλαμβάνουν την εγγραφή των μαθητών αλλά και οι μαθητές να μη δυσανασχετούν και χάνουν πολύτιμο χρόνο.

Ένα κενό που πρέπει να καλυφθεί είναι η έλλειψη υλικού που θα βοηθούσε στην ευκολότερη και πιο υπεύθυνη κατάταξη των μαθητών, όταν εγγράφονται για πρώτη φορά, ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων τους και τις ικανότητές τους στις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες. Τα διαγνωστικά αυτά κριτήρια θα μπορούσαν να συνταχθούν από υπεύθυνους φορείς σε συνεργασία με τους εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς με στόχο τη γρήγορη εκμάθηση της γλώσσας μας χωρίς επικαλύψεις, περιττές επαναλήψεις κενά γνωστικά.

Τα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης θα πρέπει να αφήσουν ελεύθερους τους μαθητες να αποφασίζουν πότε αισθάνονται έτοιμοι να μείνουν ή να εγκαταλείψουν το συγκεκριμένο σχολικό χώρο. Δεν είναι μόνο ο χρόνος φοίτησης που προκαθορίζει πόσο διάστημα χρειάζεται να ενταχθεί ένας μαθητής μαθησιακά και κοινωνικά σε ένα περιβάλλον, αλλά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κι άλλοι παράγοντες που υπεισέρχονται και τελικά κρίνουν τη συνολική εικόνα του μαθητή.

Παρόλα αυτά θεωρούμε ιδιαίτερα χρήσιμο να υπάρχουν και να λειτουργούν διαπολιτισμικά σχολεία εκεί όπου πραγματικά υπάρχει αυξημένος αριθμός μαθητών που τα έχουν ανάγκη και βέβαια να επιτρέπουν σε όσο το δυνατόν περισσότερα ντόπια παιδιά, εφόσον το επιθυμούν, να φοιτούν σ΄ αυτά.

Τα σχολικά κτιρια, οι αίθουσες διδασκαλίας και οι λοιποί χώροι πρέπει να είναι κατάλληλα σχεδιασμένα και προσαρμοσμένα που θα βοηθούν τους μαθητές να αγαπήσουν το σχολικό χώρο.

Η ύπαρξη κατάλληλου εποπτικού σύγχρονου υλικού, η τεχνολογική υποστήριξη (ραδιομαγνητόφωνο, τηλεόραση, βίντεο, φωτοτυπικό μηχάνημα, FAX, εκτυπωτικό μηχάνημα, ηλεκτρονικοί υπολογιστές κλπ.) και η σύνδεση με το Διαδίκτυο συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό της διδακτικής πράξης.

Εξίσου απαραίτητη κρίνεται η ύπαρξη βιβλιοθηκών, αναγνωστηρίων, επιστατών, γραμματέων. Όλα αυτά βέβαια δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν χωρίς την απαραίτητη χρηματική βοήθεια.

Η επαφή μεταξύ καθηγητών-γονέων επιτρέπει στους δεύτερους να καταλαβαίνουν τι συμβαίνει στο σχολείο, να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους και να μπορούν να βοηθούν τα παιδιά τους με πιο θετικό τρόπο.

Να εξασφαλιστεί η θετική στάση-κατανόηση των διαφόρων πολιτιστικών οργανώσεων και φορέων.

Η ανάπτυξη εξωσχολικών δραστηριοτήτων για την πολιτισμική ανάπτυξη των παιδιών, όπως επισκέψεις σε μουσεία, ιστορικούς τόπους αρχαιολογικούς χώρους, εκθέσεις, θεατρικές παραστάσεις, διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις θα βοηθήσουν παράλληλα και

στην επαφή τους με τον ελληνικό χώρο και την καλλιέργεια της εθνικής, κοινωνικής τους ταυτότητας.

Τέλος, όποιο συμπέρασμα βγαίνει από τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σ΄ αυτά τα σχολεία να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη γιατί η επίπονη και υπεύθυνη, μακροχρόνια πολλές φορές, επαφή τους με παλιννοστούντες μαθητές δεν μπορεί να αντικατασταθεί εύκολα από αποκλειστικά θεωρητικές γνώσεις. Επίσης να εξασφαλίζεται η συνεργασία των σχολικών μονάδων με την ηγεσία που χαράζει την εκπαιδευτική πολιτική.

Για παράδειγμα στο ερωτηματολόγιο που απαντήθηκε από τους διδάσκοντες παλιννοστούντες μαθητές δόθηκε προτεραιότητα στα ακόλουθα μέτρα: α) να εισάγονται οι μαθητές με ειδικά κριτήρια στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση γιατί οι γνώσεις τους δεν τους επιτρέπουν να συναγωνιστούν τους ντόπιους μαθητές β) να γίνει προσπάθεια σύσφιγξης των σχέσεων σχολείου-κηδεμόνων και γ) να δοθεί προσοχή στην προετοιμασία υποδοχής των παλιννοστούντων μαθητών από την ελληνική κοινωνία.

Για το λόγο αυτό εστιάσαμε στη συνέχεια την προσοχή μας στο πώς θα μπορούσαν οι Έλληνες να αντιμετωπίσουν τη συνύπαρξη τους με τους παλιννοστούντες έφηβους και τις οικογένειές τους με τον πιο ενδεδειγμένο τρόπο.

Καταρχάς θα πρέπει να αναγνωρίσει ο Έλληνας την αξία του πολιτισμικού πλουραλισμού και να αναγνωρίσει ότι η διγλωσσία-και ό,τι αυτή αντιπροσωπεύει - αποτελεί θετικό στοιχείο για την ανάπτυξη του ανθρώπινου χαρακτήρα.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της πολιτισμικής διάδοσης από σχετικούς κοινωφελείς οργανισμούς, κοινωνικούς φορείς και οργανώσεις.

Να γίνει επίσης κατανοητό και να δικαιολογηθεί χωρίς να δημιουργούνται αντιπαλότητες το γιατί το κράτος δημιουργεί για τους παλιννοστούντες θέσεις εργασίας και αυξάνει γι' αυτούς τις ευκαιρίες απασχόλησης, ή τους δίνει λύσεις για το στεγαστικό πρόβλημα.

Να θεωρούν θετική την προσπάθεια επιμόρφωσης, ταχείας εκμάθησης της Ελληνικής και τη λήψη ειδικών μέτρων για τους παλιννοστούντες επιστήμονες που επιστρέφοντας στην Ελλάδα αναγκάζονται, προκειμένου να ζήσουν τις οικογένειές τους αξιοπρεπώς, να ασχολούνται με οποιοδήποτε άλλο επάγγελμα εκτός από το επιστημονικό πεδίο που κατέχουν.

Να θεωρούν δεδομένο ότι οι παλιννοστούντες θα πρέπει να κατοχυρώνουν την ύπαρξή τους συνταγματικά και με ειδική νομοθετική προστασία που θα τους επιτρέψει το δικαίωμα στην ελληνική ταυτότητα, (με εύκολη απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας, απόρριψη προσβλητικών προσωνυμιών κλπ.). Βλ. Κονδύλη Ι. Ν., 1995.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί αν οι διάφορες υπηρεσίες και οργανώσεις σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση αναπτύξουν δραστηριότητες που θα αποβλέπουν στο να καλλιεργήσουν μεταξύ των ντόπιων κατοίκων και των παλιννοστούντων ένα θετικό κλίμα αμοιβαίας αναγνώρισης και αποδοχής. Επίσης αν το θέμα των παλιννοστούντων απασχολεί και συζητείται από φορείς, ομάδες και άτομα που μπορούν να ασκήσουν επιρροή στην κοινή γνώμη. Τέτοια είναι τα πρόσωπα αναγνωρισμένου κύρους, τα ΜΜΕ κλπ.

Για το πώς όμως δύο ομάδες μπορούν να έρθουν σε επαφή χωρίς δυσάρεστες εκπλήξεις υπάρχουν κάποιες γνώμες που κρίναμε σκόπιμο να αναφέρουμε για να αποδείξουμε ότι τίποτα από όσα προαναφέραμε δεν πρέπει να γίνεται χωρίς την απαιτούμενη υπευθυνότητα

Οι Ladmiral J.R., Lipiansky E.M.,(1989, σ. 201), θεωρούν ότι "η επαφή ανάμεσα σε δυο ομάδες (ειδικά αν η μία έχει σφυρηλατήσει αρνητική εικόνα για την άλλη) δεν αρκεί για να αλλάξει τις στάσεις και αρνητικά στερεότυπα μέσα σε πλαίσιο ευχάριστων δραστηριοτήτων»

Για να πετύχουμε το σκοπό μας θα πρέπει οι δυο ομάδες να συνεργαστούν με κοινούς σημαντικούς στόχους και για τον έναν και για τον άλλον. Δηλαδή με άλλα λόγια δεν είναι αρκετό να βάλουμε τις δύο ομάδες μαζί, να τους προτείνουμε οποιαδήποτε κοινή δραστηριότητα όπως σπορ, τραγούδι, δραστηριότητες κλπ. για να εξασφαλίσουμε αμέσως τη σύγκλιση απόψεων.

Οι Triandis H.C. & Bassiliou V., (1967, σ. 316-328) αντίστοιχα πιστεύουν ότι "η στενή επαφή ανάμεσα σε δύο ομάδες ενδέχεται να παγιώσει στη συνείδηση της μιας τα αρνητικά χαρακτηριστικά της άλλης. Επομένως η βελτίωση της στερεότυπης εικόνας στηρίζεται και σε άλλες παραμέτρους εκτός απ' αυτήν της επαφής».

Ο Παπαστάμου Στ., (1993, σ. 178) αναφέρει ότι «μόνο η εκπλήρωση κοινών στόχων οι οποίοι απαιτούν την προσπάθεια των μελών και των δυο ομάδων είναι σε θέση να μειώσει τη διομαδική επιθετικότητα, να βελτιώσει τις αναπαραστάσεις που αφορούν την αντίπαλη ομάδα και να επιτρέψει την επισύναψη σχέσεων φιλικών ανάμεσα στα μέλη των δυο ομάδων» και συμπληρώνει ότι "η πολιτιστική επαφή και ο εκσυγχρονισμός μπορούν να κατευθύνουν τη βελτίωση των δι-ομαδικών σχέσεων".

Ολοκληρώνοντας την εργασία μας, μετά από πολύ ομολογουμένως μεγάλη προσπάθεια και εναγώνιες αναζητήσεις, το πιο σημαντικό όφελος για μας θα ήταν αν καταφέρναμε να ωθήσουμε και κάποιους άλλους ερευνητές αξιοποιώντας τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε θα μπορούσαν να προχωρήσουν σε μελλοντικές, βαθύτερες αναλύσεις των διαφόρων πορισμάτων. Παρότι η παρούσα εργασία επικεντρώνεται σε ορισμένα θέματα, με ευρύ όμως πεδίο πληροφόρησης και προσπαθώντας πάντα να αποφευχθούν οι πλεονασμοί, οι διαπιστώσεις που προέκυψαν θα μπορούσαν να αποτελέσουν μέτρο σύγκρισης για περαιτέρω ανιχνεύσεις και διευκρινίσεις που θα σκιαγραφήσουν την πλήρη εικόνα της κατάστασης.

Είναι αλήθεια ότι, όταν κάποιος έχει βιώσει την εναγώνια προσπάθεια των παλιννοστούντων μαθητών να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία και το σχολικό περιβάλλον μόνο μια ευχή μπορεί να κάνει. Να συνειδητοποιήσουν όλοι οι ντόπιοι Έλληνες ότι ο πληθυσμός που παλιννοστεί είναι ένα κομμάτι του ελληνισμού που έζησε πολλές φορές κάτω από αντίξοες συνθήκες και δικαιούται να πάρει όσα του ανήκουν από την Ελλάδα

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

- *Αγτζίδης Β.*, Ποντιακός ελληνισμός: Από τη Γενοκτονία και το Σταλινισμό στην Περεστρόικα. Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 1991°, σ. 205
- *Αγτζίδης Β.*, εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 27-1-1994, σ. 16 και 41
- *Αγτζίδης Β.*, εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΕΣ). Πρόσφυγες. Οι απόκληροι του κοσμου 18-6-1995, σ. 25
- *Αγτζίδης Β.*, Παρευξείνιος Διασπορά, οι Ελληνικές εγκαταστάσεις στις βορειοανατολικές περιοχές του Εύξεινου Πόντου, Εκδ. Α/φών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 1997, σ. 337-346
- *Αζίζι- Καλαντζή Α., Ζώνιου Α., Βλάχου Α.*, Προκαταλήψεις και Στερεότυπα. Δημιουργία και Αντιμετώπιση. ΥΠΕΠΘ. Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης, 1996
- *Αϊλιανός Κ.*, Βορειοηπειρωτικό και Ελληνοαλβανικές σχέσεις, Αθήνα, ΟΕΔΒ, 1999, σ. 73 κ.ε.
- *Ακριβοπούλου Κ.* εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 7-3-1999, σ. 29
- *Αλεξανδρής Α.*, Ελληνοτουρκικές σχέσεις, Αθήνα, ΟΕΔΒ, 1999, σ. 97-133
- *Ανθεμίδης Αχ - Γεωργιάδης Θ.*, Κοινωνικός και Κοσμικός Βίος από το βιβλίο "Ο Πόντος", τόμος 2, Ιστορία και Λαογραφία και πολιτισμός, Εκδ.. Μαλλιάρης-Παιδεία, Θεσσαλονίκη, 1991, σ. 411
- *Ανθουλιάς Τ.*, Οι νέες τεχνολογίες και η ευρωπαϊκή εκπαίδευση ως παράγοντας καλλιέργειας της κοινής πολιτιστικής συνείδησης. Περιοδικό Ανοιχτό σχολείο, τχ.. 40, σ.30-33
- *Αρτινοπούλου Β.*, εφημερίδα Τα ΝΕΑ, 19-6-1997, σ. 20, (Σκούφου Δ.)
- *Αρχική εκτίμηση του βαθμού κατοχής της Ελληνικής γλώσσας* συγγραφικής ομάδας (για μαθητές του εξωτερικού, παλιννοστούντες και αλλοδαπούς)", Διαγνωστικό κριτήριο-φυλλάδιο για το δάσκαλο. Επ. Μελάς Δ., Συγγραφή: Γέρου-Μαργαρίτη Κ., Εμμανουήλ Σ., Θεοδωράκη Δ., Κολυβά Μ., Κουδούνα Μ., Παλαμαρά Μ., Παπαθανασίου Οδ., ΟΕΔΒ, Αθήνα, 1998, σ. 5-8
- *Αφένδρας Ε.*, από Γκότοβος Α. - Μάρκου Γ., Σχολική Επανένταξη Παλιννοστούντων Μαθητών: Προβλήματα και Προοπτικές Υπουργείο Παιδείας- UNESCO, Αθήνα, 1984, σ. 68-9
- *Βακαλιός Θ.*, "Κουλτούρα-Τεχνολογία- Κοινωνία", από το: Το συμπόσιο Κουλτούρα και Τεχνολογία, Αθήνα, 1990, σ. 34-35
- *Βαν ντερ Στουλ* Έκθεση ΔΑΣΕ για την ελληνική μειονότητα στην Αλβανία, εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 27-11-1994, σ. 20, (επιμέλεια: Αδάμ Κ.)
- *Βασιλειάδου Μ. & Παυλή-Κορρέ Μ.*, "ΚΟΝ ΖΑΝΕΛ ΒUΤ, ΒUΤ CRDEL" ΑΜΑ ΕΜ "ΚΟΝ CRDEL ΒUΤ, ΒUΤ ΖΑΝΕΛ. ΥΠΕΠΘ. Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης, Αθήνα, 1996, σ. 12-15
- *Βενιζέλος Ε.*, Διαχρονία και Συνεργεία. Μια πολιτική πολιτισμού. Εκδ.. Καστανιώτη, 1998, σ. 27
- *Βεντούρα Λ.*, Εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 23-7-1999, σ. 8-9
- *Βεντούρα Λ.*, Εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ 19-12-1999, σ. 16
- *Βίνσεντ Μπ.*, Οι περιθωριακοί και οι αποκλεισμένοι στην ιστορία. Ροές /Δοκίμια, Β' Έκδοση, Αθήνα, 1994
- *Βεργέτη Μ.*, Από τον Πόντο στην Ελλάδα, Διαδικασίες Διαμόρφωσης μιας Εθνοτοπικής Ταυτότητας, Εκδ. Α/φών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 1974, σ. 23-41
- *Βρετάκου Β.*, Ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός στην Ελλάδα, Εκδ.. Παπαζήσης, Αθήνα, 1990, σ. 82-84
- *Βυγκότσκι Λ.*, "Σκέψη και Γλώσσα". Μετ. Αντζελίνα Ρόδη, Εκδ. Γνώση, Αθήνα,1988
- *ΓΓΑΕ*, Απογραφή ομογενειακού πληθυσμού, Αθήνα, 1990
- *ΓΓΑΕ*, Πρόγραμμα Ερευνών Αποδημίας-Παλιννόστησης του Ελληνικού Πληθυσμού, τόμος Β', Παλιννόστηση 1971-86, Αθήνα, 1992, σ. 42
- *ΓΓΑΕ*, Ο Απόδημος Ελληνισμός, Καζάκου Π.-Ερευνητικής Επιτροπής, Φάκελος: Λατινική Αμερική, Αθήνα, 1994, σ 10
- *ΓΓΑΕ*, Ο Ελληνισμός στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Καζάκου Π. κ.ά., Αθήνα, 1995, σ 19

- *ΓΓΑΕ*, Από Μελετητική Ομάδα. Ο Απόδημος Ελληνισμός. Φάκελος: Αυστραλία, ΗΠΑ, Καναδάς, Νέα Ζηλανδία Έκδοση: Υπουργείο Εξωτερικών, με τη συνδρομή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, Αθήνα, 1995, σ. 58
- *Γεώργας Δ.*, Α΄ τόμος, 1986, σ. 124 από Kluckhohn C., Values and value orientations in the theory of action Parsons T. & Shilds E.A., Toward a general theory of action, Cambridge, Mass. Harvard U., 1951, σ. 395
- *Γεώργας Δ.*, Κοινωνική Ψυχολογία, Α΄ τόμος, Αθήνα, 1990
- *Γεώργας, Δ.*, Κοινωνική Ψυχολογία, Β΄ τόμος, Αθήνα, 1990
- *Γεώργας Δ., Παπαστυλιανού Α.*, Επιπολιτισμός Ποντίων και Βορειοηπειρωτών στην Ελλάδα. Ψυχολογικές διεργασίες προσαρμογής. Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, Αθήνα 1993
- *Γεωργογιάννης Π.* Θεωρίες της Κοινωνικής Ψυχολογίας, Τόμος ΙΙ, Αθήνα, 1996
- *Γεωργογιάννης Π.*, Θέματα Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης. Μεταναστευτικά κινήματα από την Ελλάδα στο εξωτερικό: αίτια και εξέλιξή τους. Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1997
- *Γεωργούλη Στ.*, Το καθεστώς των ελληνικών σχολείων από την ίδρυση του αλβανικού κράτους μέχρι σήμερα, στο Αφιέρωμα στους λαούς της χερσονήσου του Αίμου, Νέα Εστία, Χριστούγεννα, 1994
- *Γιαννίτσας Δ.*, 6° Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, σ. 94
- *Γκιζέλης Γρ., Καυταντζόγλου Ρ., Τεπέρογλου Α., Φίλιας Β.*, ΕΚΚΕ, Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, 1984
- *Γκότοβος Α. και Μάρκου Γ.*, Σχολική Επανένταξη Παλιννοστούντων Μαθητών: Προβλήματα και Προοπτικές Υπουργείο Παιδείας- UNESCO, Αθήνα, 1984
- *Γκότοβος Α.*, Ρατσισμός, Κοινωνικές, ψυχολογικές και παιδαγωγικές όψεις μιας ιδεολογίας και μιας πρακτικής. ΥΠΕΠΘ, Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης, Αθήνα, 1996
- *Γλυτσός Ν.*, "Οικονομική ανάλυση παραγόντων και επιπτώσεων της πρόσκαιρης μεταναστεύσης και των μεταναστευτικών εμβασμάτων", Αθήνα, ΓΓΑΕ, 1990, σ. 195
- *Γλυτσός Ν.*, Θεωρητική και εμπειρική ανάλυση της μεταναστευτικής κίνησης και της ροής εμβασμάτων μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας", Αθήνα, ΚΕΠΕ, Μελέτες 7, 1991
- *Δαμανάκης Μ.*, Μεταναστευση και Εκπαίδευση, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1987
- *Δαμανάκης Μ.-Γκότοβος Α.*, Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 1, 1988
- *Δαμανάκης Μ.*, "Πολυπολιτισμική - Διαπολιτισμική Αγωγή: Αφετηρία, στόχοι, προοπτικές", περ. Τα εκπαιδευτικά, τχ. 16, 1989, σ. 75-87
- *Δαμανάκης Μ.*, Μετανάστευση και εκπαίδευση, Αθήνα, 1993, σ. 35
- *Δαμανάκης, Μ.*, "Η εκπαίδευση στην "Ενωμένη" Ευρώπη. Πολιτικές και παιδαγωγικές διαστάσεις της πολυπολιτισμικότητας και της πολυγλωσσίας", περ. *Τα εκπαιδευτικά*, τχ., 31-32, 1993, σ. 32-50
- *Δαμανάκης Μ.*, Γεια Σας, παιδιά, "Πρόγραμμα παραγωγής διδακτικού υλικού για την ελληνόγλωσση διδασκαλία των Ελληνοπαίδων της Ο.Δ. Γερμανίας στα τμήματα μητρικής γλώσσας", Ο.Ε.Δ.Β., 1995, σ. 11
- *Δαμανάκης Μ., (επιμέλεια)* Παιδεία Ομογενών. Θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις. Συνολική Εκθεση /Μελέτη της Επιστημονικής Επιτροπής του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ρέθυμνο, 1999, σ. 35
- *Δεμερτζής Ν.*, Κουλτούρα: νεωτερικότητα και πολιτιστική κουλτούρα". Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1989, σ. 87
- *Δραγώνα Θ. - Ντάβου Μπ. (επιμέλεια)*, Εφηβεία-προσδοκίες και αναζητήσεις. Ίδρυμα Ερευνών για το παιδί. Εκδ. Παπαζήσης, 1991. Εισαγωγή Σπ. Δοξιάδης
- *Δραγώνα Θ., Φραγκουδάκη Α.*, Ευρώπη και Εκπαίδευση. Ένα πολυεπίπεδο πρόγραμμα διαπολιτιστικής εκπαίδευσης. Αθήνα: Νοέμβριος 1996, σ. 33-35

- *Δρεπάκης Γ. Μ.* Δημογραφικές εξελίξεις στην Ελλάδα 1961-1990. Ίδρυμα αντιμετώπισης Δημογραφικού προβλήματος, Αθήνα, 1996, σ. 18-20
- *Δώδος Δ.*, ΓΓΑΕ, 1990, σ. 422
- *Ελληνική γλώσσα*. τ. Α', Αθήνα, 1995, ΟΕΔΒ, [σχολική επανένταξη παλιννοστούντων μαθητων], σ. 7
- *Ελληνική Παιδεία* Α.Ε., Αθηνα, 1972, τόμος 2ος, σ. 488
- *Έμκε-Πουλοπούλου Η.* Προβλήματα μετανάστευσης-παλιννόστησης, Ινστιτούτο μελέτης της Ελληνικης Οικονομίας (ΙΜΕΟ), Ελληνική Εταιρεία δημογραφικών Μελετών (ΕΔΗΜ), Εκδ. Γιοβανη, Δεκέμβριος 1985, Αθήνα, σ. 13 κ.ε.
- *Έμκε-Πουλοπούλου Η.* Η Ελλάδα προς το 2000, Εκδ.όσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1988, σ. 369
- *Έμκε-Πουλοπούλου Η.*, "Μετανάστες και πρόσφυγες στην Ελλάδα: 1970-1990" στο Περιοδικό ΕΚΛΟΓΗ, 1990, αρ. 85/86
- *Επιτροπή των Ευρωπαικών Κοινοτήτων*, (1974), "Παραχώρηση στον Ευρωπαίο πολίτη ίδιων δικαιωμάτων στο χωρο της ΕΚ", από *ΕΟΚ*, 14-15.12.1973 και 9-10.12.1974, Παρίσι
- *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, αρ. C38, 9.2.1976.
- *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, 88/C 177/02.
- *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, C 166/5.7.85.
- *Επιτροπή των Ευρωπαικών Κοινοτήτων*, (1987), "Επαγγελματική εκπαίδευση στην Ε.Κ.". Από: ΣΕ *ΕΟΚ*/569/87, τελικό, Βρυξέλλες.
- *Επιτροπή των Ευρωπαικών Κοινοτήτων*, (1988), "Το Πρόγραμμα DELTA στην επαγγελματική εκπαίδευση". Από: ΣΕ. *ΕΟΚ*/417/88, τελικό, Βρυξέλλες.
- *Επιτροπή των Ευρωπαικών Κοινοτήτων*, (1988), "Ψήφισμα σχετικά με την Ευρωπαική Διασταση στην Εκπαίδευση", *COM*, 88C/177/02/24.5.1988, Βρυξέλλες.
- *Επιτροπή των Ευρωπαικών Κοινοτήτων*, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα: ΚΟΜ [89] 236, Βρυξέλλες, 2 Ιουνίου 1989
- *Επιτροπή των Ευρωπαικών Κοινοτήτων*, Πολιτική μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης των μεταναστων στην Ευρωπαική Κοινοτική έκθεση εμπειρογνωμόνων που καταρτιστηκε κατ' αίτηση της Επιτροπης των Ευρωπαικών Κοινοτήτων, SEC (90), 1813, τελικό, 28.9.1990 § 102 από: Παράδοση και νεωτερικότητα στις πολιτιστικές δραστηριότητες της ελληνικής οικογένειας: Μεταβαλλόμενα σχήματα των Γκιζέλη Γρ., Καυταντζόγλου Ρ., Τεπέρογλου Α., Φίλια Β., Αθήνα, 1984, ΕΚΚΕ
- *Επιτροπή των Ευρωπαικών Κοινοτήτων*, (1991), Η πρώτη έκθεση σχετικά με την πορεία των πρωτοβουλιών για την προώθηση της Ε.Δ. στην εκπαίδευση, *COM*, 91/1753/23.9.1991, Βρυξέλλες
- *Επιτροπή των Ευρωπαικών Κοινοτήτων*, (1992), "Συνθήκη για την θέσπιση της Ευρωπαικής Ιθαγένειας", αρθρο 8, Βρυξέλλες,1992
- *Επιτροπή των Ευρωπαικών Κοινοτήτων*, Η συνθήκη του Μάαστριχτ. Τίτλος ΙΙ, Άρθρο 8Α της Συνθήκης του Μάαστριχτ: Ευρωπαική Ένωση, γραφείο στην Ελλάδα, 1992, σ. 19
- *Επιτροπή των Ευρωπαικών Κοινοτήτων*, (1993), "Πράσινη Βίβλος για την Ε.Δ. της εκπαίδευσης", COM 457/29.9.93, τελικό, Βρυξέλλες,1993
- *Επιτροπή των Ευρωπαικών Κοινοτήτων*, Έκθεση σχετικά με την εκπαίδευση των παιδιών των διακινουμενων στην Ευρωπαική Ένωση, ΚΟΜ [94], Βρυξέλλες, 25 Μαρτίου 1994
- *Ευρωπαική Επικαιρότητα*: έκδοση της αντιπροσωπειας της Ελλάδας, τ. 65, 1-15 Νοεμβρίου 1996
- *Ερευνητική ομάδα του Π.Τ.Δ.Ε του Πανεπιστημίου Πατρών*, Η σχολική αποτυχία (Φαινομενολογία της σχολικής βίας: Η βία στη συνείδηση καθηγητών και μαθητών), 1994, σ. 27-32
- *ΕΣΥΕ*, Ο πληθυσμός της Ελλάδας κατά το δεύτερον ήμισυ του 20ου αιώνος, Αθήνα, 1980, σ. 101-2

- *Ευρωπαϊκή Επικαιρότητα*, έκδοση της αντιπροσωπείας της Ελλάδας, τχ. 72, 15-28 Φεβρουαρίου, 1997, σ. 3
- *Εφημερίδα* Κυριακάτικη ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 1-11-1992, σ. 15-19 (Ντόκα Ν.)
- *Εφημερίδα* ΝΕΑ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ, 18-11-94, σ. 25
- *Εφημερίδα* Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 21-5-1995, σ. 8 (Φλέσσα Β.)
- *Εφημερίδα* Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 10-12-1995, σ. 9 και 19-11-1995, σ. 9 (Καλοκαιρινού Γρ.)
- *Εφημερίδα* ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 20-2-1996, σ. 46 (Κοραή Χρ.)
- *Εφημερίδα* Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 8-6-1997, σ. 63 (Μπουζάλη Λ.)
- *Εφημερίδα*: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, (1997), "15 αρχές - προστασία για τις μειονότητες", (23-9-1997)
- *Εφημερίδα* Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 4-12-1997, σ. 6
- *Εφημερίδα* Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 16-8-1998, σ. 13 (Φλέσσα Β.)
- *Εφημερίδα* ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 29-8-1998, σ. 29 (Μωϋσίδη Α.)
- *Εφημερίδα* Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 6-11-1998, σ. 28
- *Εφημερίδα* Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 7-3-1999, σ. 28
- *Εφημερίδα* Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 11-4-1999, σ. 16
- *Εφημερίδα* Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 9-5-1999, σ. 49 (Πουρνάρα Μ.)
- *Εφημερίδα* ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 30-5-1999, της Σχινά Κ., "Εικόνες του άλλου. Η ετερότητα: από το μύθο στην προκατάληψη" Εκδ. Εξάντας σε συν. με τις Εκδόσεις της Unesco, (Στενού Κ.,)
- *Εφημερίδα*: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 12-7-1999, σ. 9
- Εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 29-8-1999, σ. 21 (Καρανάτση Έ.), Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία: Eurostat
- *Εφημερίδα* Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 19-9-1999, σ. 19
- *Εφημερίδα* ΤΑ ΝΕΑ, 27-4-2000, σ. 21
- *Δεφίγγου Μ., Κουφάκου Κ.*, Η γυναίκα στη μεταναστευτική διαδικασία η θέση και ο ρόλος της, ΓΓΑΕ, Πρόγραμμα ερευνών Αποδημίας-Παλιννόστησης του Ελληνικού πληθυσμού: Εισαγωγικές Προσεγγίσεις, Τόμος Α', Αθήνα, 1990, σ. 233
- *Ζαφειροπούλου Μ.* 6° Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογίας, Καστανιώτης, Αθήνα, 1997, σ. 107
- *Ζωνας Αθ. & Κοντογιωργου Αθ.*, Λόγος και πράξη, "Συμβολή στην έρευνα προβλημάτων των σχολείων Αποδημων Ελληνικού", τχ. 33-35, 1987-88
- *Θανοπουλου Μ.*, Εγκληματικότητα των παιδιων των μεταναστών: Σύνοψη κεντρικών σημείων της έρευνας, ΓΓΑΕ, 1999, σ. 330-6
- *Ιβάνοβα Γ.*, "Η Ιστορική ανάλυση της πολιτιστικής εξέλιξης του Ελληνισμού στις Δημοκρατίες της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης" 1° Συνέδριο Ελλάδας-δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής ένωσης: Εκπαίδευση και Διαπολιτισμική επικοινωνία: Πρακτικά Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών: University Studio Press, Πάτρα, Ιούνιος, 1994
- *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμ. ΙΔ', Αθήνα, 1978
- *Καβουριάρης Μ.*, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών-Έκδοση Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα, 1984, σ. 17
- *Καβουριάρης Μ.*, Πρόγραμμα ερευνών Αποδημίας-Παλιννόστησης του Ελληνικού Πληθυσμού: Εισαγωγικές Προσεγγίσεις, Τόμος Α', Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, Αθήνα, 1990, σ. 14-15
- *Καβουριάρης Μ.*, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών-Έκδοση Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών, 84-85, Αθήνα, 1994
- *Καβουριάρης Μ.*, La convergence des politiques migratoires Sud-Européennes, άρθρο, Paris, 1999, σ. 7
- *Καιλα Μ.*, (1996), "Πολιτιστικό σχέδιο, εκπαίδευση και ευρωπαϊκή ανάπτυξη", περ. Το βήμα των κοινωνικων επιστημών, Αθήνα, 7ος/96, σ. 187-206
- *Κακανά-Δόμνα Μ.* " Εκπαίδευση, κοινωνία, αξίες", Νέα Παιδεία, τ. 72, 1994, σ. 90-93
- *Κανελλάκη-Αγάθου Σ.*, Εξελικτική Ψυχολογία Ι., Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, 1994, σ. 15

- *Κανετάκη Μ.*, Περιφερειακή συμπεριφορά της μετανάστευσης. Αίτια και Επιδράσεις. ΓΓΑΕ, 1990, σ. 28
- *Κάντα Σπ.*, Σχολείο και Πειθαρχία, Απόψεις του Κολεγίου, Αθήνα, Ιούνιος 1983
- *Καραθανάση Α.*, 6° Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, Η ψυχολογία στο σταυροδρόμι των Επιστημών του Ανθρώπου και της Κοινωνίας (βιβλίο περιλήψεων), Πάντειο Πανεπιστημιο-Τμήμα Ψυχολογίας, Εκδ. Καστανιώτη, σ. 118, 1997
- *Καρπόζηλου Απ.*, Οι Έλληνες της Μαριούπολης (Ζντάνοφ) και η διάλεκτός τους, από Αρχείο του Πόντου, τόμος 4ος, Αθήνα, 1985, σ. 102
- *Καρτάλης Γ.* Μετανάστες και πρόσφυγες. Κοινωνικοί τριγμοί, οικονομικές επιπτώσεις, πολιτιστικές επιδράσεις. Εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ (Ειδική Έκδοση), 16-6-1991
- *Κασιμάτη Κ.*, Μετανάστευση-Παλιννόστηση: Η προβληματική της δεύτερης γενιάς, ΕΚΚΕ, Αθήνα, 1984, σ. 41
- *Κασιμάτη Κ. κ.α.* Ποντιοι μεταναστες από την πρώην Σοβιετική Ένωση. Κοινωνική και οικονομική τους ενταξη. Β έκδοση. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημων, Αθηνα, 1993
- *Καστοριάδης Κ.* Οι ομιλίες στην Ελλάδα. Ύψιλον/ βιβλία, Αθήνα, 1990
- *Καστοριάδης Κ.*, εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, Κυριακή 24-1-1999, Β3/11, Le Monde, Οι ρίζες του μίσους
- *Κατερέλος Ι.*, Μέθοδοι και τεχνικές έρευνας στην Κοινωνική Ψυχολογία, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα, Δεκέμβριος, 1994
- *Καψάλης Αχ.* Παιδανωγική Ψυχολογία . (LIUNGMAN K., 1980), Εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 1989, σ. 130
- *Κλοντ Λέβι Στρος*, Συνέντευξη στη Ronchey S-Scaraffia G., Γιατί να μη χαθεί και ο άνθρωπος; ΤΟ ΒΗΜΑ, 7-12-1997, σ. 44
- *Κόκκινου Γ.*, 1996, από το περιοδικό "Φιλολογική", σ. 44
- *Κολλάρου Τ - Μουσούρου Λ.* "Παλιννόστηση", Κέντρο Ανθρωπιστικών Σπουδών και Ερευνών, Αθήνα, 1980
- *Κονδύλη Ι.Ν.* Πανελλήνιο Συνέδριο «Παιδιά και νέες πατρίδες», 1995
- *Κορομηλα Μ.* Οι Ελληνες στη Μαύρη θάλασσα (Εκατό Ποντιακές Γενιές και τρεις προσφυγικές). Εκδ. Πανόραμα, Αθηνα, 1991, σ. 163-167
- *Κορωναίου Αλ.*, Νέοι και μέσα μαζικής επικοινωνίας, Οδυσσέας, Μάρτιος 1992, σ. 18
- *Κοτσιώνης Π.*, Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Πόντιοι μαθητές στην κοινωνική και σχολική ένταξή τους. Παιδί και Πληθυσμιακές Μετακινήσεις. Ψυχολογικά, Κοινωνικά και Πολιτισμικά Προβλήματα. Ελληνική Εταιρεια Ψυχικής Υγιεινής και Νευροψυχιατρικής του παιδιού. Επιμέλεια: Καλούτση Α., Ελληνικά Γράμματα, 1993
- *Κοτσιώνης Π.*, πρακτικά του (ΕΟΠ), Κοινωνική και πολιτιστική ένταξη των παλιννοστούντων και των προσφύγων. Στρατηγικές επικοινωνίας του σχολείου με τις οικογένειές τους. Τόμος: Οικογένεια και Οικογενειακή πολιτική σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο, Πανελλήνιο Συνέδριο του Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας, Εκδ. Επτάλοφος, Αθήνα, 1-3 Δεκ. 1994, σ. 394
- *Κοτσιώνης Π.*, Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα των Αχαρνών για τη σχολική ένταξη Ποντίων μαθητων στα Δημοτικά σχολεία (1989-1995), σ. 2
- *Κουρος Ι.* (επιμέλεια) Ψυχολογικά θέματα παιδιών και εφήβων. Ε.Ψ.Ψ.Ε.Π. (Εταιρεία ψυχολογικης ψυχιατρικης ενήλικου και παιδιού). Ελληνικά γράμματα, Αθήνα, 1993, σ. 62
- *Κρασανάκης Γ.*, Κοινωνιοπαιδαγωγική του ελεύθερου χρόνου, Αθήνα, 1984
- *Κριαράς Ε.*, Νέο Ελληνικό Λεξικό, Εκδοτική Αθηνων, Αθήνα, 1995
- *Κωστάκη Αν. και Κάλλα Μ.*, Σχολική Αποτυχία. Πρακτικά Ευρωπαικού Συμποσίου, Αθήνα, 8-10 Δεκεμβρίου, 1996. «Η λογική της σχολικής αποτυχίας», Ελληνικά γράμματα, Αθήνα, 1995, σ. 13
- *Κωνσταντινίδης Δ.* Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού Αυστραλίας, εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 4-12-1997, σ. 6 (Τζίμα Στ.)

- *Λαζαρίδης Δ.*, Η ελληνική παιδεία στον Πόντο, από το βιβλίο "Πόντος. Ιστορία και λαογραφία", τόμ 2ος, Αφοί Κυριακίδη, 1998
- *Λαλιώτου Ι.* εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, 19-12-1999, σ. 13
- *Λαμπρίδης Οδ.*, Ο Πόντος στην Αρχαιότητα. Από την ίδρυση των Πρώτων Ελληνικών Πόλεων του 8ου π.Χ. αιώνα έως τους Ρωμαϊκούς χρόνους, εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 19-5-1996, Αφιέρωμα: Πόντος, 30 αιώνες Ελληνισμού
- *Λεοντίδου Λ.* "Αναζητώντας τη χαμένη εργασία: η κοινωνιολογία των πόλεων στη μεταπολεμική Ελλάδα" Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, 60/1986
- *Λεοντίτσης Γ.*, " Ο ρόλος του Έλληνα πατέρα στην ανατροφή των παιδιών", Εκπαιδευτική Κοινότητα, τχ. 30, 1995, σ. 32-34
- *Λινάρδος-Ρυλμόν Π.*, Τετράδια πολιτικού διαλόγου, έρευνας και κριτικής, Τετράδιο 36 και 37, ανοιξη-καλοκαίρι, Αθήνα, 1995, σ. 66
- *Λιποβιτς Θ.* Η Ελλάδα προς το 2000, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1988, σ. 95
- *Λυγερός Σ.* Τετράδια πολιτικού διαλόγου έρευνας και κριτικής. Το Βορειοηπειρωτικό ζήτημα. Η πολιτική του αφελληνισμού-Προβλήματα και διλήμματα. Τετράδια 36 και 37, Αθήνα, άνοιξη-καλοκαίρι 1995
- *Λυκέτσος Γ., Μπάζας Β. κ.ά.*, "Δομή και Ψυχική Υγεία των οικογενειών των μεταναστών που μένουν πίσω στη πατρίδα", Αρχεία Υγιεινής, 27, τχ. 1-4, 1977
- *Μαδιανός Μ., κ.ά.*, Υγεία και ελληνική κοινωνία, ΕΚΚΕ, Αθήνα, 1988, σ. 51
- *Μακρίδου Ε - Τέτερη Ι.*, Συμβούλιο Ισότητας των δύο φύλων, ΥΠΕΠΘ, Θεσσαλονίκη, 1985, σ. 153-157
- *Μανιτάκης Ν.*, εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 12-7-1999, σ. 9
- *Μαντζουράνης Γ.*, Έλληνες εργάτες στη Γερμανία, Εκδ. Gutenberg, 1974
- *Μαντόγλου Α.*, Η εξέγερση του Πολυτεχνείου. Η συγκρουσιακή σχέση ατόμου και κοινωνίας. Εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα, 1995
- *Μάρκου Γ - Ρούτση Κ.*, "Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: Συγκριτική αξιολόγηση των πρωτύπων πειραμάτων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την εκπαίδευση των παιδιών των μεταναστών" LANDAU, μτφρ., περ. Νεοελληνική Παιδεία, τ.22, Αθήνα, 1989, σ. 83- 112
- *Μάρκου Γ.* "Διαπολιτισμική εκπαίδευση", Λήμμα στο Παιδαγωγική και Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια-Λεξικό, τχ 3, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 1989, σ. 1405-1408,
- *Μάρκου Γ.* Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, τόμος Ι, Αθήνα, 1995, σ. 271
- *Μάρκου Γ.*, Προσεγγίσεις της πολυπολιτισμικότητας και η διαπολιτισμική εκπαίδευση – επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών ΥΠ.Ε.Π.Θ., Αθήνα, 1996, σ. 57-58
- *Μάρκου Γ. Π.*, Διαπολιτισμική εκπαίδευση. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών. Μια εναλλακτική πρόταση. Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα, 1997
- *Μαστοράκη Τζ.* Εκδ. Αν. Λιβάνης & ΣΙΑ ΕΕ. "Νέα Σύνορα", 1978, Αθήνα, Einfuhrung in die Sozialpsychologie. Stuttgart, Krφner, 1973, σ. 17
- *Ματζουράνης Γ.Ζ.*, Έλληνες εργάτες στη Γερμανία, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1974, σ. 32
- *Μήτσης Ν.*, Περιοδικό ΓΛΩΣΣΑ, Εκδ. ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ, Τ. 28, Αθήνα, 1992, σ.24-25
- *Μήτσης Ν.*, Τα εκπαιδευτικά, τχ. 34-35, Αθήνα, 1994, σ. 41
- *Μήτσης Ν.*, Διδακτική του γλωσσικού μαθήματος, στη σειρά Γλωσσολογική Βιβλιοθήκη, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1996
- *Μητσόπουλος Θ.*, Μείναμε Έλληνες. Τα σχολεία των Ελλήνων Πολιτικών Προσφύγων στις Σοσιαλιστικές Χώρες, Αθήνα, 1979
- *Μητσός Ι.*, "Μεταναστευση και Παλιννόστηση", Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, Μάρτιος 1970, σ. 117
- *Μιχαλοπούλου-Βείκου Χ.* από Μάρκου Γ., Διαπολιτισμική εκπαίδευση. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών. Μια εναλλακτική πρόταση. Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα, 1997

- *Μπόμπα Λ.*, "Από τα ελληνόπουλα της διασποράς: Γιατί πηγαίνω στο ελληνικό σχολείο", Τα εκπαιδευτικά, Ιούλιος-Δεκέμβριος, 1992, σ. 223 –233
- *Μουζέλης Ν.*, Νεοελληνική κοινωνία, όψεις υπανάπτυξης. Εκδ. Εξάντας, 1978
- *Μουσούρου Λ.Μ.*, Μετανάστευση-παλιννόστηση και Ταυτότητα, Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού Πρόγραμμα ερευνών Αποδημίας-Παλιννόστησης του Ελληνικού πληθυσμού. Εισαγωγικές Προσεγγίσεις, Τόμος Α΄, Αθήνα, 1990
- *Μουσούρου Λ.*, Μετανάστευση-Παλιννόστηση και Κατοικία, ΓΓΑΕ, 1990
- *Μουσούρου Λ.Μ.*, Παλιννόστηση Στοιχεία και συμπεράσματα από μια εμπειρική έρευνα. Αθήνα. Κέντρο Ανθρωπιστικών Σπουδών & Ερευνών, 1991
- *Μουσούρου Λ.*, Μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1991, σ. 181-2
- *Μπαμπινιώτης Γ.*, Νεοελληνική Κοινή, πέρα της καθαρευούσης και της δημοτικής, Εκδ. Γρηγορης Αθηνα. 1979. σ. 27 κ.ε. και 42 κ.ε
- *Μπαμπινιωτης Γ.*, από το Συνέδριο Γλωσσική επικοινωνία και Ελληνική γλώσσα στην Ευρωπαικη Κοινότητα. Μετάφραση, Πρόγραμμα Lingua, Απάνθισμα Πρακτικών, Αθήνα-Ζάππειο Μέγαρο, 12-13 Ιουνίου 1991. Γραφείο της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην Ελλάδα, σ. 13-14
- *Μπαμπινιώτης Γ.*, Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Κέντρο Λεξικολογίας, 1998.
- *Μπεχράκης Θ.*, Στατιστική ΙΙ, Έλεγχοι Υποθέσεων, Σημειώσεις παραδόσεων, Πάντειο Πανεπιστήμιο Μάρτιος, 1993
- *Μπεχράκης Θ.*, Πολυδιάστατη ανάλυση δεδομένων, Εκδ. Λιβάνη, Αθήνα, 1999
- *Μπουρντιέ Πιέρ*, εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, 14-11-1999, σ. 10-11 (ΚΕΖΑΛ)
- *Μπουρντιέ Πιέρ*, Le Monde Diplomatique, No 71, Κυριακάτικη ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 13-6-1999, σ. 76
- *Μπρικνέρ Π.*, Εφημερίδα Κυριακάτικη ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 22-10-95, (Παλκέτση Θ.)
- *Μωυσίδης Α.*, εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 29-8-1998, σ. 29
- *Νικολαίδου Σ.* Αντινομίες του σύγχρονου αστικού χώρου, από Λαμπίρη- Δημάκη Ι., Η Κοινωνιολογία στην Ελλάδα σήμερα. Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1987, σ.310
- *Νταβιντοφ Γ.* πρακτικα του 1ου συνεδρίου Ελλάδας /Σοβιετικής Ένωσης, Εκδ. Μονάδες Εργαστηρίου Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας του Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών, Πάτρα, 1994, σ. 198-215
- *Οικονόμου Φ.* Ορθοδοξία και Ελληνισμός στη Βόρεια Ήπειρο. Ελεύθερη Σκέψις, Αθήνα, 1990
- *Onestini C.*, Σχολική Αποτυχία, 1997, σ. 11 –13
- *ΟΟΣΑ*, Vol X XII, No 801, fevrier, 1971, σ. 7
- *ΟΟΣΑ*, 1981, σ. 76
- *Π.Ι.*, Επιμόρφωση εκπαιδευτικών. Προβλήματα και σχολική ένταξη των παιδιών Παλιννοστούντων Ομογενών. Αθήνα, 15-16 Μαρτίου, Λεπτοκαρυά Πιερίας, 22-23 Μαρτίου, 1999, σ. 7
- *Παπαδημητρίου Μ.*, ΓΓΑΕ, Πρόγραμμα ερευνών Αποδημίας-Παλιννόστησης του Ελληνικού Πληθυσμού. Εισαγωγικές Προσεγγίσεις, Τόμος Α΄, Αθήνα, 1990, σ. 173-175
- *Παπαντωνίου Μ.* από Γκότοβος Α. - Μάρκου Γ., Αθήνα, 1984, σ.144
- *Παπανούτσου Ε.Π.*, Ψυχολογία Β΄ Λυκείου, Ο.Ε.Δ.Β, 1986, σ.11
- *Παπαπαύλου Α.*, Ψυχογλωσσολογικές Διαστάσεις της Διγλωσσίας, unp. Paper , Πανεπιστήμιο Κυπρου. 1994
- *Παπαστάμου Σ.*, Μιούνυ Γκ., Μειονότητες και εξουσία, Εκδ. Αλέτρι, Αθήνα, 1983, σ.56
- *Παπαστάμου Σ.*, Κοινωνική επιρροή, Εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα, 1989
- *Παπαστάμου Σ.*, (επιμέλεια), Διομαδικές σχέσεις, Εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα, 1990
- *Παπαστάμου Σ.*, Εγχειρίδιο Κοινωνικής Ψυχολογίας, Εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα, 1993
- *Παπαστάμου Σ.*, (πρόλογος), Παπαστάμου Σ. και Μαντόγλου Α. (επιμέλεια) Διαδικασίες Κοινωνικης Επιρροής, Εκδ. Οδυσσέας, 1996, σ. 221-222

- *Παρασκευόπουλος Ι.*, Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας, Αθήνα, 1983
- *Παρασκευόπουλος, Ι.*, Στατιστική, τχ. 1, Αθήνα, 1991^{α}
- *Παρασκευόπουλος, Ι.*, Στατιστική, τχ. 2, Αθήνα, 1991^{β}
- *Παρασκευόπουλος, Ι.*, Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας, τχ. Α΄, Αθήνα, 1993^{α}
- *Παρασκευόπουλος, Ι.*, Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας, τχ. Β΄, Αθήνα, 1993^{β}
- *Πατέρας Κ.* Το εφηβικό άγχος, Περιοδικό Σχολείο και Ζωή, τχ. 10, Β΄ Εξάμ, Αθήνα, Οκτώβριος 1994, σ. 297-308
- *Περιοδικό* Λόγος και Πράξη, τχ. 7, μετ. Στέφου Αν., JACQUELINE DE ROMILLY: Η Ελλάδα και η διαμόρφωση της ηθικής και πολιτικής σκέψης, 1979, σ. 45
- *Περιοδικό*, Εκπαίδευση και Επάγγελμα, τχ. 1, 10/1987
- *Περιοδικό*, Η λέσχη των εκπαιδευτικών, Petra II, τχ. 6, Ιούνιος, 1994
- *Περιοδικό* Αντί, τχ. 568, 1995, σ. 27
- *Περιοδικό* για την περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Θεσσαλονίκη, Φθινόπωρο, 1995, τχ. 8, σ. 19
- *Περιοδικό* Π Ε Φ., τχ. 55, Απρίλιος-Ιούνιος 1996, Αθήνα, σ. 44 (Κόκκινος Γ.)
- *Πετρινιώτη Ξ.*, Η μετανάστευση προς την Ελλάδα, Οδυσσέας και Βιβλιοθήκη Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων, μετ. Πατμανίδου Α., Αθήνα, 1993
- *Πετρούνιας Ε.*, Νεοελληνική Γραμματική και Συγκριτική Ανάλυση, Μέρος Α΄, University Studio Press, Ανατύπωση 1993, σ. 172-236
- *Πρακτικά* Α΄ συζήτησης στρογγυλής τραπέζης "Οι ξένες γλώσσες στην Ενωμένη Ευρώπη, Αθήνα, 1989, Πανεπιστήμιο Αθηνών, σελ. 6
- *Πρίντζας Γ.*, ΟΛΜΕ, τχ. 648, Αθήνα, Δεκέμβριος 1995-Φεβρουάριος 1996, σ. 22
- *Πρόγραμμα Μελίνα*, Εκπαίδευση και Πολιτισμός, Εισηγητές: Παΐζης Ν., Θεοδωρίδης Μ., Αθήνα, Μαρτιος, 1994, σ. 5
- *Σακαλάκη Μ.*, Κοινωνικές ιεραρχίες και σύστημα αξιών: Ιδεολογικές δομές στο Νεοελληνικό Μυθιστόρημα 1900-1980, Εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1984, σ. 32
- *Σαμουηλίδης Χ.*, Η Ιστορία του Ποντιακού Ελληνισμού, Εκδ. Αλκυών, Αθήνα, 1986
- *Σεβαστιανός* Μητροπολίτης Δρυινουπόλεως, Η εσταυρωμένη Βόρειος Ήπειρος,1989
- *Σεμινάριο* ΔΟΜ-ελληνική κυβέρνηση "Μαζική Είσοδος και Ενσωμάτωση των Ομογενών Ελλήνων απο την ΕΣΣΔ και την Αλβανία" Προοπτικές της Μετανάστευσης στην Ευρώπη μετά το 1992, Αθήνα 1-3 Οκτωβριου 1991, από Πετρινιώτη Ξ. 1993, σ. 103, Σημείωση
- *Σιόντας Β.*, Συνέδριο "Παιδια σε νέες πατρίδες", Ελληνική εταιρία κοινωνικής παιδιατρικής και προαγωγής της Υγείας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
- *Σιούτη Β. - Κουράκης Ν.*, εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 21-5-1995, σ. 18
- *Σκούρτου Ε.*, 2^{ο} Συνέδριο Ελλάδας-δημοκρατιών της πρώην Σοβιετικής ένωσης: Εκπαίδευση και Διαπολιτισμική επικοινωνια: Πρακτικά Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών, Πάτρα, Ιούνιος, 1994, University Studio Press, Συνέδριο ΙΙ, σ. 103
- *Στενού Κ.*, εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 30-5-1999 από συνέντευξη στη Σχινά Κ.
- *Συνέδριο Αποδήμων Ελλήνων*: 1ο Παγκόσμιο: Πρακτικά και Πορίσματα, Ιούλιος, 1985, Ζαππειο-Αθήνα, σ. 158
- *Συνέδριο* Πανελλήνιο "Αλφαβητισμός και διδασκαλία της μητρικής γλώσσας", 1990, Διεθνές Συνέδριο Αλφαβητισμου: ΥΠΕΠΘ, Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης, Ανάβυσσος Αττικης 23-25 Νοεμβριου 1990, σ. 78
- *Συνέδριο Δημοκρίτειου Πανεπιστήμιου Θράκης*: Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης-Παιδιατρικη κλινικη: 7^{ο} Πανελλήνιο Συνέδριο, "Παιδιά σε νέες πατρίδες" Πρόγραμμα – Περιλήψεις, 18-29 Μαΐου, Αλεξανδρούπολη, 1995
- *Σωματαρίδης Ν.*, πρακτικά του πρώτου Παγκοσμίου Ποντιακού συνεδρίου, Τα ήθη και έθιμα των Ελληνοποντίων ανα τους Αιώνες και ανά τον κόσμο, Εκπαιδευτικές Μονάδες Εργαστηρίου Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας του Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών,1994, σ. 46
- *Τέρπου Β.*, Η ελληνογλωσση εκπαίδευση στην Αλβανία, από Δαμανάκη Μ., Η εκπαίδευση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών στην Ελλάδα, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1997

- *Τζεκίνης Χ.*, Η Ελλάδα προς το 2000, 1988, σ. 395
- *Τοκατλίδου Β.*, από Μάρκου Γ. - Γκότοβο Αθ., 1984
- *Τοπχαρά Κ.*, Η Γραμματική της Ποντιακής. Ι Γραμματικι τι Ρομεικυ τι Ποντεικυ τι Γλοσας. Γ' Έκδοση Θεσσαλονίκη, Εκδ. Αδελφών Κυριακίδη, 1988
- *Τριανταφυλλίδης Μ.*, Έλληνες της Αμερικής, Αθήνα, 1952
- *Τσαλίκογλου Φ.*, Μυθολογίες βίας και καταστολής, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1989
- *Τσαλίκογλου Φ.*, Ψυχολογία της καθημερινής ζωής. Η κουλτούρα του εφήμερου, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1999
- *Τσιναρέλης Γ., Κολιάδης Εμμ.*, 6° Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας. Η ψυχολογία στο σταυροδρόμι των Επιστημών του Ανθρώπου και της Κοινωνίας (βιβλίο περιλήψεων), Πάντεια Πανεπιστήμιο-Τμήμα Ψυχολογίας, Εκδ. Καστανιώτη, 1997, σ. 184
- *Τσολακίδου Σ.*, Σχολική Αποτυχία. Πρακτικά Ευρωπαϊκού Συμποσίου, 1996, σ. 14
- *Τσουκαλας Κ.*, Εξαρτηση και αναπαραγωγή. Ο κοινωνικός ρόλος των εκπαιδευτικών μηχανισμών στην Ελλάδα (1830-1922). Εκδ. Θεμέλιο. Αθήνα, 1979, σ. 112 κ. ε.
- *Τσουκαλάς Κ.*, Κοινωνική Ανάπτυξη και Κράτος, Εκδ. Θεμέλιο , Αθήνα, 1984
- *Τσουκαλάς Κ.*, Κράτος, κοινωνία, εργασία στη μεταπολεμική Ελλάδα, Εκδ. Θεμέλιο, 1986, Αθήνα, σ. 222
- *ΥΠΕΠΘ*. Φ. 818.2/Ζ/4139, 1980, σ. 1
- *Φίλιας Β.* "Μεταναστευση. Αίτια και συνέπειες". Σύγχρονα θέματα, 20, Μάρτιος-Απρίλιος, 1966, σ. 194-210
- *Φραγκουδάκη Α.*, Γλώσσα και Ιδεολογία. Κοινωνιολογική προσέγγιση της ελληνικής γλώσσας. Εκδ. Οδυσσέας, Β' έκδοση, Αθήνα, 1987
- *Φραγκουδάκη Α-Δραγώνα Θ.*, Επιμέλεια "Τι είν' η πατρίδα μας;" Εθνοκεντρισμός στην Εκπαίδευση. Εκδ. Αλεξάνδρεια, 1997
- *Φρέρης Γ.*, ΠΡΑΚΤΙΚΑ του Διεθνούς Συμποσίου για τη Σύγχρονη Ελληνική Γλώσσα, Σορβόνη 14-15 Φεβρουαρίου 1992. Επιστημονική Φροντίδα Χρήστος Κλαίρης. Οργάνωση ΥΠΕΠΘ, Διεθνης εταιρεια λειτουργικής γλωσσολογίας, Πανεπιστήμιο Ρενέ Ντεκάρτ (Παρίσι), ΟΕΔΒ, 1992, σ. 143
- *Φωτιάδης Κ.*, Τα ελληνικά σχολεία της Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, πρακτικά του 1ου Συνεδριου Ελλαδας-Δημοκρατιων της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης ΕΣΣΔ. Εκπαιδευτικές Μονάδες Εργαστηριου Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας του Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρων 1994, σ. 46
- *Χασιώτης Ι.*, Επισκόπηση της ιστορίας της Νεοελληνικής διασποράς. Εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη, 1993, σ. 21 κ.ε.
- *Χαραλαμπόπουλος, Β., Οργάνωση της διδασκαλίας και της μάθησης γενικά*, Αθήνα, Εκδ. Gutenberg, 1982
- *Χίους Ρ.*, εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 5-3-1995
- *Ψυχογιός Β.*, "Συμβολή στη μελέτη των δημογραφικών φαινομένων του 19ου αιώνα", ΕΚΚΕ 63, 1986, σ. 133-200

- *Abadan-Unat N.*, "Implications of migration and emancipation and pseudo-emancipation of Turkish women" International Migration Review 6 (1), 1977, σ. 31-37
- *Abric J.-C.* Coopération, compétition et représentations sociales, Cousset, Del Val, 1988, σ. 64 και 188
- *Abric J-C.* L' étude expérimentale des représentations sociales. Jodelet D., (ED.). Les représentations sociales. PUF. 1989
- *Alexopoulos D.S.* «Environmental factors and IQ». Patra, Greece. 1995
- *Allen V.L.* «Situational Factors in Conformity. In L. Berkowitz (Ed.) Advances in experimental social Psychology (Vol 8) New York. Academic Press, 1965
- *Allport G.W.* "Pattern and Growth in Personality". New York: Holt., 1961, σ. 23
- *Allport F.H.*, "Attitudes" in C. M. Murchison "Handbook of Social Psychology", Worcester, Mass. Clark University Press, 1935, από Αρχές Κοινωνιολογικών μεθόδων, Κωνσταντοπούλου Χρ. Κ., Β' έκδοση, Εκδ. Αφοι Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 1985
- *Allport G.*, "The nature of prejudice", Cambridge, Mass Addison-Wesley, 1954, σ. 203
- *Asch S.E.*, "Forming impressions of personality". Journal of Abnormal and Social Psychology, 1946, 41, σ. 263
- *Asilin et al.* "Religiocity and gender: Effects on the general welfare of the young and the elderly". Ellinika Grammata, Abstracts από European Congress of Psychology, Athens, July 2-7, 1995, σ. 561
- *Balkan L.* Les effets du bilinguisme franco-anglais sur les aptitudes intellectuelles, Bruxelles, Aimav, 1970, από Kalogridou M., 1988, σ. 98
- *Banks J.* Reducing Prejudiced Students, Theory, Research and Strategies. In Moodley K., Race Relations and multicultural Education, Vancouver, 1985, σ. 65-87
- *Barrera M. Jr. et Sandler I. N. et al.* Preliminary development of a scale of social support: Studies on college students. American Journal of Community Psychology 9, 1980, σ. 435-447
- *Beardsmore B. H.*, (ED.), "Elements of bilingual theory", Vrije Universiteit, Brussel, 1982
- *Bellieni N. & Rossetti S.* Aux sources de l' identité européenne, Presses interuniversitaires européennes Bruxelles, 1993, σ. 44
- *Beneyei L.*, "The Greek and South Slav Immigrants in Melbourne". In: C.A. Proce, The study of immigrants in Australia, Canberra, 1960, σ. 89-102
- *Berlioz G. & Richard.*, Les 15-25 ans acteurs dans la cité, SYROS, Paris, 1995
- *Bernard C.*, Introduction à l' étude de la médecine expérimentale, 1885, Hachette, Paris, 1953, σ. 18
- *Berry J. W.* "Acculturation and Health among those seeking integration". Paper presented at the XVth Congress of the International Association for Cross-Cultural Psychology, Liege, Belgium, 1992
- *Beziers M. & Van Overbeke M.* Le bilinguisme: Essai de définition et guide bibliographique, Louvain, Cahiers de l' Institut des langues vivantes, 1968
- *Bloomfield L.*, "Language", London: Allen & Unwin, 1935
- *Blum A. Rallu J.-L., Libbey J.* (Ed.), European population II. Demographic dynamics, CIC, Paris, 1993, σ. 34
- *Bogardus E.S.*, "A race relation cycle" In: American Journal of Sociology, 1929/35
- *Bonilaun B.*, Sociologie de l' éducation, textes fondamentaux par Alain Gras, préface de Henri Janne, Larousse Université, 1974, σ. 171
- *Bourdieu P.* "The school as a conservative force: scholastic and cultural inequalities", in Eggleston J. (Ed.), Contemporary Research in the Sociology of Education Methuen, 1974

- *Bourdieu P.*, "La distinction, critique sociale du jugement", Les Editions de Minuit, Paris,1979
- *Bourdieu P.*, Συνέντευξη στην ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 13-6-1999, σ. 76
- *Brackeniers Ed.*, από το Συνέδριο Lingua, 1991, σ. 4-7
- *Brandt G.*, "The realization of anti-racist teaching", The Palmer Press, London, 1986, σ. 125
- *Brann P. & Lakrouf K.*, Les enfants de la terreur, Mercure de France, Paris, 1993
- *Breton R.*, Academic stratification in secondary schools and the educational plans of students. Review of Canadian Sociology and Anthropology Association, vol. 7, No 1 (1970 b), σ. 17-34
- *Brown W.O.*, "Cultural contact and race conflict" In: E.B. Reuter, Race and cultural contacts, New York, 1934, σ. 31-59
- *Burns R.B.*, Attitudes to self and to three categories of others in a student group, Educational Studies 1, 1975, σ. 181-9
- *Burns R.B.*, The Self Concept by Longman, London & New York,1979, σ. 3
- *Burstall C.*, "Factors affecting foreign-language learning: a consideration of some recent research findings", Language Teaching and Linguistics, Abstracts 8, 1975
- *Campeau R. et al*, Individu et Société, Introduction à La Sociologie, Gaëtan Morin ED Québec, Canada, 1993, σ. 184
- *Cerase Fr.*, Expectations and reality: A case study of return migration from the United States to Southern Italy. International Migration Review 8/1972, σ. 245-261
- *Chauchat H.*, P.U.F., Paris, 1985, σ. 123
- *Chevardnadze E.*, στον Iakovlen Egor, Εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, 16-6-1991
- *Choquet M., Ledoux S.*, Adolescents, Enquête nationale, Editions Inserm, Paris, 1994, σ. 225
- *Clifford M.M.*, "Physical attractiveness and academic performance", Child Study Journal, 1975, 5, σ. 201-209
- *Cochrane R.*, The social creation of mental illness, Longman, London, 1983 από European Archives of Psychiatry, 1995 Artikel 766, Psychiatric morbidity among repatried Greek migrants in a rural area. Bilanakis N., Madianos M., Liakos A.,σ. 5
- *Coles R.*, Illiteracy and loneliness, in Literacy through Literature-Children's Books make a difference (Proceedings of the 22nd Congress of IBBY, Williamsburg), USA, 1990, σ. 38-41
- *Collaros A.T. & Moussourou L.M.*, "The return home", Athens: RE-integration Center of Migrant Workers, Synodical Committee of Inter-church Aid, 1978
- *Commission des communautés européennes*, 13.10.1999 COM (1999) 485 final 99/0208 (COD) Proposition de Décision du Parlement Européen et du Conseil, établissant 2001 l' année européenne des langues 2001 [présentée par la Commission]).
- *Constantinou St.*, Economic Factors and Political Upheavals as Determinants of International Migration, The Case of Cyprus. Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου Κυπριακής Μετανάστευσης, σ. 146-150, πίνακας 1-5
- *Consulting Psychologists Press*, The Antecedents of Self-esteem, Inc. California, 1981, σ. 150
- *Costantakos C.M.*, Έλληνες της Μελβούρνης: Εθνογλωσσική ζωτικότητα και πολιτική για τους μετανάστες, «Ethnic Language as a variable in subcultural continuity», in: Psomiades H. & Sourby A. (eds), The Greek American society in transition, Pella publishing Co, New York, 1982
- *Couloubaritsis L.*, Aux origines de la philosophie européenne, De Boeck, Bruxelles, 1992
- *Council of Europe*, Comite des Conseillers du Répresentat Spécial. Comité d' experts sur l' insertion professionnelle des Travailleurs migrants qui retournent dans leur pays d' origine, CHARS 48 (78), 1979, σ. 7
- *Council of Europe*, (Project No 7): The Education and Cultural Development of Migrants (Final Report), Strasbourg, 1986
- *Courrier du Personnel*, No 116, Bruxelles, 23-29 Novembre, 1995
- *Cummins J.*, "Linguistic Interdepedence and the Educational Development of Bilingual Children", Review of Educational Research 2/1979, σ. 222-251

- *Dale R.* et al. (eds), "Schooling and Capitalism", Routledge & Kegan Paul, 1976
- *Dalegre J.*, από τα ΠΡΑΚΤΙΚΑ του Διεθνούς Συμποσίου για τη Σύγχρονη Ελληνική Γλώσσα, Σορβόνη, 14-15 Φεβρουαρίου 1992, Επιστημονική Φροντίδα Χρήστος Κλαίρης, Οργάν ΥΠΕΠΘ, Διεθνής Εταιρεία Λειτουργικής Γλωσσολογίας, Πανεπιστήμιο Ρενέ Ντεκάρτ, Παρίσι, ΟΕΔΒ, 1992, σ. 182
- *Dasen P.R., Berry J.W., Sartonous N.*, Health & Cross-Cultural Psychology. Toward Applications. Vol 10, Cross-cultural Research and Methodology series, SAGE Publications, 1993, σ. 167
- *David H., Routledge H. & Kegan P.*, "The challenge for the comprehensive school. Culture, curriculum and community", Boston & Henley, London, 1982
- *Decoli Br.*, Le Monde 13-7-1984
- *Dictionnaire* "Le Petit Robert", Paris, 1979, σ. 436
- *Diebold A.R.* Code-switching in Greek-English Bilingual speech, in monograph Series on Languages and Linguistics, Georgetown University, 15, 1962, σ. 53-62
- *Diebold R. Jr.*, "Incipient bilingualism language", 1964, 37, σ. 97-112
- *Dikaiou M., Hantos-Fatouros M. and Sakka D.*, Maternal Attitudes of Greek Migrant Women. International Migration 25, 1987, σ. 73-86
- *Dikaiou M.*, Realities and future Prospects among Greek Returners, International Organization of migration, Geneva, 1994, σ. 30
- *Dion K. Berscheid E. & Walster E.*, "What is beautiful is good", Journal of Personality and Social Psychology, 24, 1972, σ. 285-290
- *Dodson C.J.*, A reappraisal of bilingual development and education: Some theoretical and practical considerations. 1981, in Beardsmore H. B. (ed.), Elements of bilingual theory, Vrije Universiteit Brussel, 1982, σ. 30
- *Doise W.*, Images, représentations, idéologies et expérimentation psychosociologique, Social Science Information, 17
- *Doise W.* " L' explication en psychologie sociale", PUF, Paris, 1982
- *Doise W. & Moscovici S.* (Eds), Current issues in European social psychology (Vol1) Cambridge Cambridge University Press-L.E.P.S., 1983
- *Doms M., Moscovici S.*, Psychologie sociale, Puf, Paris, 1984, σ. 54
- *Dorsch F.*, Psychologisches Wörterbuch Hans Huber Verlag, Bern, 1976
- *Douet B.*, Discipline et punitions à l' école, PUF, Paris, 1987
- *Dnedger L.*, In search of cultural identity factors: a comparison of ethnic students, Canadian Review of sociology and Anthropology, 12, 1975, σ. 150-162 από το βιβλίο Bilinguality and Bilinguality, Hamers J.F. & Blanc M. H.A., Cambridge University Press, 1989, English Translation, σ. 117
- *Dumazedier J.*, Vers une civilisation du loisir? Du Seuil, Paris, 1962, σ.32
- *Dunkas N., Palermoy B., Nikelly A.G.*, Immigrants in therapy: The Greek experience, Illinois, U.S.A., Psychiatriki, 1993, 4, σ. 134-140
- *Eideneur H.*, Οικονομικός Ταχυδρόμος, 6-7-1995, Αθήνα, σ. 45
- *Emery R.E.* Interparental conflict and the children of discord and divorce, Psychological Bulletin 92, 1982, σ. 310-330
- *Erikson E.H.*, "Identity, Youth and Crisis", New York: Norton, 1968, σ. 52
- *Erikson E.H.*, "Identity in Adolescence: The balance between self and other" από Kroger J., Adolescence and Society, Routledge, London, 1989
- *Ervin S.M. & Osgood C.E.*, Second language learning and Bilingualism. Journal of Abnormal and Social Psychology, Supplement 49, 1954, σ. 139-146

- *Essinger H.* "Interkulturelle Erziehung in multiethnischen Gesellschaften" από Pommenn G., "Und im Ausland sind die Deutschen auch Fremde", Frankfurt, 1988
- *Essinger H. & Kulla O.*, "Pädagogik als interkultureller Prozess: Beiträge zu einer Theone interkultureller Pädagogik", Felsberg, migro, 1987
- *Fallmerayer J. P.*, Η ίδρυση της αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας στο βιβλίο Ενεπεκίδη Π., Τραπεζούντα- Κωνσταντινούπολη- Σμύρνη, Εκδ. Ωκεανίς, Αθήνα, 1989, σ. 95
- *Faucheux C., Moscovici S.*, Bulletin du C.E.R.P.16(4), 1967, σ. 337-360
- *Ferguson C.A.*, "Diglossia" World. T. 15, 1959, σ. 325-340
- *Firman M.J.*, Teacher Stress Inventory U.S.A., Clinical Psychology Publishing Co. Inc., 1988
- *Fischer G.N.*, Psychologie sociale de l' environnement, Editions Privat, Toulouse, 1992, σ. 84 κ.ε.
- *Fischer G. N.* Les processus du social, Dunod-Bo-Pré, Paris, σ. 168
- *Fishman J.* Bilingualism with and without Diglossia. Diglossia with and without Bilingualism. Jn Journal of Social Issues. 32. 2. 1967
- *Fishman J.A.*, The relationship between Micro-and Macro-Sociolinguistics in the study of "Who speaks, what language to Whom and When?", 1972, in Pride J.B. & Holmes J. (Eds.), Sociolonguistics, Harmondsworth, Penguin, σ. 15-32
- *Fossaert R.*, Devenir et avenir des diasporas, Hérodote, No 53, Geopolitique des diasporas, 1989, σ. 158-168
- *Foucault M.* Surveiller et punir. Naissance de la prison (Mably, 1789), NRF, Ed. Gallimard, Paris, 1975, σ. 22
- *Fraser F.*, 1959, Home environment and the school, London, University of London Press Ltd., από Kalogridou M., Contribution à l' étude de l' apprentissage de la langue maternelle (langue ecrite) chez les enfants grecs en Belgique, qui suivent des cours particuliers (mémoire), Vrije Universiteit, Brussel, 1988
- *Frechette M. & Leblanc M.*, Delinquances et délinquants, Chicoutimi, Gaëtan Morin Éditeur, 1987
- *Freedman J.L & Doob A.N.*, Deviancy: The psychology of being different (από Παπαστάμου Σ., 1996, σ. 222)
- *Freud S.*, Inhibitions, Symptoms, Anxiety, Standard Edition, Vol 20, 1959
- *Freud S.*, Psychologie collective et analyse du moi, Paris, Gallimard, 1921
- *Gavalli A. & Galland O.*, (Sous leur direction), L' allongement de la jeunesse. D' Actes Sud, Paris, 1993
- *Gay G.*, Why Multicultural Education in Teacher Preparation Programmes, CONTEMPORARY EDUCATION, 1983/28/, 79-85
- *Ghiglione R., Matalon B.*, Les enquêtes sociologiques, Theories et pratique, Armand Colin, Paris, 1970, σ. 80
- *Gilly M.*, Maître-élève. Rôles institutionnels et représentations, Paris, PUF, 1980
- *Gmelsch G.*, Return Migration and Migrant Adjustment in Western Ireland, Irish Foundation of human Development Dublin, 1979 από Dikaiou M., Realities and future Prospects among Greek Returners, International Organization of migration, Geneva, Switzerland, 1994, σ. 30
- *Goffman E.*, Stigmate. Minuit. Paris. 1975
- *Goffman. E.*, Stiggma: Notes on the management of spoiled Identity, London: Pelican Press, 1976, σ. 75
- *Goodz N.S.*, Parent-to-Child speech in Bilingual Families. Variables Influencing Parental language Mixing, Boston: Paper presented at the Ninth Annual Meeting of the Boston University Conference on Child Development, 1984
- *Goodz N. S.*, Parent-to- Child speech in Bilingual Families. Toronto: Paper presented at the Society for Research on Child Development, 1985

- *Gould J., Kolb W.L.*, Λεξικό κοινωνικών επιστημών υπό την αιγίδα της Unesco, Ελληνική Παιδεια Α.Ε., τόμος 2ος, Αθήνα, 1972, σ. 488
- *Gras A.*, Sociologie de l'éducation, textes fondamentaux, préface de Henri Janne, Larousse Université, Canada, 1974, σ. 296
- *Graves T.D.*, Psychological acculturation in tri-ethnic community, Southwestern Journal of Anthropology, 23, 1967, σ. 337-350
- *Guillaume P.*, Individus, Familles, Nations. Essai d' histoire démographique XIX- XX e siècles, 1985, C.D.U. et SEDES réunis, σ. 264
- *Halliday M.A.K., McKintosch A. & Strevens P.*, Ambilingualism: The Users and Uses of Language in Fishman J.A. (ed.), Readings in the sociology of Language, The Hague, Mouton, 1970, σ. 139-169
- *Hamers J.F. & Blanc M.H.A.*, Bilinguality and Bilingualism, Cambridge University Press, 1989, *English Translation*
- *Hatzichristou C.*, Divorce in European countries-Consequences for parents & children. Fthenakis W., Mantal dissolution and its effects on children's adjustment in the Greek culture, European Congress of Psychology, July 2-7 1995, Ellinika Grammata, Athens, Abstracts σ. 129-130
- *Hammar T. & Lithman G.*, The Integration of Migrants, Experience Concepts and Policies, The Future of Migration, O.E.C.D. Review, Paris, 1987
- *Haugen E.*, The Norwegian Language in America, Pennsylvania, University of Pennsylvania Press, 2 vols, 1953, 7
- *Hellman M.E.*, Oppositional behaviour as a function of influence attempt intensity and retaliation threat, Journal of Personality and Social Psychology, 1976
- *Houston S.H.*, Bilingualism: Naturally Acquired Bilingualism in A Survey of Psycholinguistics, The Hague, Mouton, 1972, σ. 203-225
- *Ida Abraham*, Le monde intérieur des enseignants, Paris, Ed. de l' Epi, 1972
- *International Encyclopaedia of Education*, New York, Vol. I, 1985,σ. 341
- *International Encyclopaedia of the Social Sciences*, New York, Vol. I, 1968, σ. 438
- *International year of family*, Child Protection and Care Trends & Prospects, Papazissis publishers, Athens, 1994, σ. 21-29
- *Delors J.*, Aux sources de l' identité européenne, Bellieni N. & Rossetti S., Presses interuniversitaires Europeennes, Bruxelles, 1993, Εισαγωγή
- *Javier R.A. & Alpert M.*, The effect of stress on the linguistic generalization of bilingual individuals, Journal of Psycholinguistic Research 15, 1986, σ. 419-35
- *Jodelet D.*, Représentations sociales, phénomènes, concept et théorie in Moscovici S. (ed.), Psychologie Sociale, Paris, P.U.F., 1984, σ. 131-133
- *Jodelet D.*, "Τρελοί και τρέλα σε μια αγροτική περιοχή της Γαλλίας. Μια μονογραφική προσέγγιση" από Doise W. & Palmonari A. (ed.), L' étude des représentations sociales, Delachoux et Niestle, Paris, 1986
- *Kahl J.*, The measurement of modernism: A study of values in Brazil and Mexico, Austin: The University of Texas Press, 1968
- *Kalogridou M.* 1988, από Bloom B.S. et al. Taxonomie des objectifs pédagogiques. Pour l' edition en langue française: Education Nouvelle Montreal, 1969, σ. 19
- *Kelman H.D.*, Sources of attachment to the nation-state: An analysis of the social psychological dimensions of nationalism, Third annual Floyd Allport Lecture, The Maxwell School Syracuse New York, October, 1976
- *Kim Y.Y. & Gudykunst W.B.*,Cross-cultural adaptation: Current approaches, edited by SAGE, London, 1988
- *King R.*, Mediterranean Migration: Some Research Frameworks at a Conference on the Analysis of Current Scientific Research in the Central Mediterranean, Malta, 6th-9th April, 1978

- *Kluckhohn C.*, "Κουλτούρα" από Gould J., Kolb W. L, Λεξικό κοινωνικών επιστημών υπό την αιγίδα της Unesco, Tavistock, 1964
- *Kokkevi A. et al*, European Congress of Psychology, Leisure time activities of Greek high school students trends between 1984-1993, July 2-7, 1995, σ. 674
- *Kouvertans G.*, First and second generation Greeks in Chicago. Αθήνα: E.K.K.E., 1971
- *Kreisler L.*, Η ψυχοσωματική του παιδιού, Εκδ. Χατζηνικολή, Σεπτέμβριος 1994, σ. 10-37
- *Knsteva J.* Στην αρχή ήταν η αγάπη, Ψυχανάλυση και πίστη, Εκδ. Άγρα, Hachette, 1985, σ 27
- *Kroeber A. L. & Kluckhohn C.*, Culture, A Critical Review of Concepts and Definitions. Cambridge MA. Peabody. Mueum, 1952
- *Kynakou C.*, Stress, health and schoolteachers: A comparison with other professions. Cambridge Journal of Education. 10, 1980, σ. 154-159
- *La libre Belgique*. Lundi 6 mars 2 000. σ. 4, Lebrun S.
- *Lacamere J.* στην εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, 18 Ιουλίου 1999, σ. 12 από τη συνέντευξη που παραχώρησε στη Simonnet D.
- *Ladmiral J.R. - Lipiansky E.M.*, Armand Colin, Paris, 1989, σ. 141
- *Lajunen T. Toppinen S.*, Stress in high school students, European Congress of Psychology, July 2-7 1995, Ellinika Grammata, (Abstracts), Athens, σ. 611
- *Lambert W.E.*, Measurement of the Linguistic dominance in bilinguals. Journal of Abnormal and Social Psychology 50, 1955, σ. 197-200
- *Lambert W.E.* A social psychology of bilingualism Journal of social Issues, XX III,2, 91-109, 1967, σ. 26
- *Lambert W.E.*, Culture & Language as factors in Learning and Education, 1974, in Aboud F.E. & Meade R.D. (eds), Cultural factors in Learning, Bellingham. Western Washington State College
- *Lambert W. E.* Effects of Bilingualism on the individual. In P.A. Hornby (ed.) Bilingualism Psychological, Social and Educational Implications. New York: Academic Press additive subtractive 1977
- *Laswell H. L.* analyse du contenu et le langage de la politique, in Revue française de Science Politique, 1952
- *Lawrence J.*, Science and sentiment: Overview of research on crowding and human behaviour, Bulletin, 81, 1974, σ. 712-720
- *Lenneberg E.H.*, Biological Foundations of Language, New York Wiley, 1967, σ. 142-187
- *Leopold W.F.*, Speech Development of a Bilingual Child, Evanston, Illinois: Northwestern University Pres., 4 Volumes, 1939-49
- *Levin H.M.*, "A new model of school effectiveness" in Sewell W.H., Hauser R.M. & Featherman D.L. (eds), Schooling and Achievement in American Society (New York: Academic Press), 1976, σ. 71
- *Leyens J.-Ph.*, Είμαστε όλοι ψυχολόγοι. Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 1996, σ. 85
- *Lianos Th.* Movement of Greek Labour to Germany and Return, Greek Economic Review, vol.2, No1, April, 1980, σ. 72
- *Lombard A.* Success begins at home. Lexington MA: Heath D.C., 1981
- *Luetkens C.*, Die unglucklichе Ruckkehr. Die Remigrationsproblematik am Beispiel griechischer Arbeitsmigranten aus dem Gebiet Nomos Drama, Frankfurt, 1981
- *Lynch J.* Multicultural Education Principles and Practices, London, Routledge H. and Kegan P., 1986
- *Lynch J.* An Initial Typology of Perspectives on Staff Development for Multicultural Teacher Education. in Modgil, S. et al. Multicultural Education, The interminable Debate, London, 1986
- *Lynch J.* Prejudice Reduction and the Schools, Cassell, U.K. London, 1987

- *Maass A. & Clark R.D.*, III The hidden impact of minorities: Fourteen years of minority influence research Psychological Bulletin, 95, 1984, σ. 428-450
- *Mackey W.F.*, The description of bilingualism, Canadian Journal of Linguistics, 1962, 7, σ. 51-85
- *Mackey W.F.*, A typology of bilingual Education Foreign language, Annals 3, 1970, σ. 596-608
- *Mackey W.F.*, Bilingualisme et Contact des langues, Klincksieck, Paris, 1976
- *Macnamara J.* The Bilingual's linguistic performance Journal of Social Issues, 1967a, 23, σ. 58-77
- *MacNamara J.*, How can one measure the extent of a person's bilingual proficiency? στο Kelly L.G. (ed.) Description and measurement of bilingualism, Toronto, 1969
- *Maisonneuve J.*, La psychologie Sociale, P.U.F., Paris, 18e édition, janvier, 1996, Que sais-je?
- *Manzini E.* "La Société ultime frontière Une vision européenne des politiques de recherche et d' innovation pour le XXIeme siecle", Caracostas P. & Muldur U., Commission Européenne, 1997
- *Marjoribanks K.*, Intelligence, Social environment, and academic achievement: A regression surface analysis, Journal of Experimental Education (in press), 1979 b
- *Marziale Fr.*, Les travailleurs émigrés retournant dans leur pays. Séminaire patronal international Athenes, 18-21 octobre 1966, σ. 22
- *Mc Lanahan S.S. & Sanderfur G.*, Growing up with a Single Parent. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1994 του Αγάθωνος Ε. από το βιβλίο «Σχολική Αποτυχία», ΥΠ.Ε.Π.Θ., Αθήνα, 1997
- *Mead's G.H.* Mind, Self and Society Chicago, University of Chicago Press, 1934, από The Antecedents of Self-esteem Consulting, Psychologists Press, Inc. California, 1981, σ. 31
- *Merhrlander U.*, "Current Trends in migration Studies in Western Europe", International Migration 26(4), 1988, σ. 461-468
- *Merton R.K.* Social theory and social structure, New York: Free Press,1957
- *Mitchell C.* "Time for school", England, 1973
- *Morse Peckham*, "Beyond the Tragic Vision: The Quest for Identity in the Nineteenth Century", Cambridge University Press, 1981, σ. 37
- *Moscovici S.* 1961, 2e ed. La psychanalyse, son image et son public, Paris, P.U.F., 1976
- *Moscovici S. & Lage E.* Studies in social influence III: Majority versus minority influence in a group European Journal of Social Psychology, 8, 1976, σ. 349-365
- *Moscovici S.*, Psychologie des minorités actives, PUF, Paris, 1979
- *Moscovici S.*, Toward a theory of conversion behaviour από: Berkwitz L. (Ed.), Advances in Experimental Social Psychology, Vol 13, Academic Press, New York, 1980
- *Moscovici S., Gabnel M., Παπαστάμου Στ.*, Cahiers de psychologie cognitive, τ.1, αρ. 2, Ιούνιος 1981, σ. 199-221
- *Moscovici S., Hewstone M.*, Social representation and social explanation: from the "naive" to the "amateur" scientist in M. Hewstone (ed.) Attribution theory Social and functional extensions, Oxford Blackwell Publ. 1983
- *Moscovici S., Graumann C. & Kruse L.*, Psychologie sociale, Puf, 1984, σ. 529-536
- *Moscovici S.*, par Gilly M., Psychologie sociale, PUF, Paris, 1984, σ. 486
- *Moscovici S.*, par Billig M., Psychologie sociale, PUF, 1984, σ. 469
- *Moscovici S.* "Le déni" στο Moscovici S. & Mugny G. (Eds). Psychologie de la conversion, Cousset, Delval, 1987
- *Moscovici S. & Doise W.*, Dissensions et Consensus, PUF, Paris, 1992
- *Moser G.*, Les relations interpersonnelles, PUF, 1994, σ. 44
- *Mugny G.* The power of minorities, Londres, Academic Press, 1982

- *Mugny G., Papastamou St., Kaiser C.*, Influence minoritaire, identfication et relations entre groupes Etude expènmentale autour d' une votation. Cahiers de Psychologie Sociale, 1983, 19 σ 1-30
- *Mugny G , Παπαστάμου Στ , Moscovici S* ed,. La psychologie sociale, P.U.F., Paris, 1984
- *Mugny G & Pérez J A* Minontès, identificabon et influence στο: Moscovici S.& Mugny G (Eds) Psychologie de la conversion. Cousset, Delval, 1987
- *Mulholland J* A handbook of practical Strategies for Improving communication, London Routledge 1991 σ 75-97
- *Neil A S κ ά* Libres enfants de Summerhill, Maspero, 1970
- *Newsons J & Newsons E* Perspecives on School at Seven Years Old , London Allen & Unwin on the Nottingham Child Development Study, 1977
- *OECD* Hommes et Migrations Documents, Vol XXII, No 801, Février 1971, σ 7
- *OECD*, La Chaîne Migratoire, 1978 σ 5
- *OECD*, Economic Survey Greece, 1978, σ 33-36
- *OECD*, 1981 σ 76
- *OECD*, Devenir adulte dans une société en mutation, Paris, Par Coleman J. S. & Husén T., 1985
- *Osgood C E* , Semantic differential techniques in the comparative study of cultures, Amer Anthropol 1964, 66, σ 171-200
- *Packard V* Une société d' Étrangers, Calmann-Levy, Paris, 1973, σ 248-249
- *Paicheler G & Moscovici S* Suivisme et conversion, Moscovici S. (ed.), Psychologie Sociale , Paris, PUF 1984 σ 139-166
- *Paicheler G* , Psychologie des influences sociales, Paris, Delachaux et Niestlé, 1985, σ 18
- *Paine S* Exporting Workers The Turkish Case. University of Cambridge, Department of Applied Economics Occasional Paper 41, Cambridge University Press, 1974, σ 5
- *Papastamou S* Stratégies d' influence minoritaire et majoritaire École des Hautes Études en Sciences Sociales these de doctorat de 3ème cycle, 1979
- *Papastamou S Mugny G & Kaiser C* , Echec à l' influence minoritaire La psychologisation, Recherches de Psychologie Sociale, 1980, 2, σ 41-56
- *Papastamou S* , Strategies of minority and majority influences. Bulletin de Psychologie, 1980-1981
- *Papastamou S & Mugny G* , Effets de la psychologisation sur l' influence minoritaire dans des contextes d originalité et de déviance Cahiers de Psychologie Cognitive, 1985, 5, σ 43-63
- *Papastamou S* , Effets de la psychologisation sur l' influence d' un groupe et d' un "leader" minoritaires, L' Année Psychologique, 1985, 85, σ 361-381
- *Papastamou S & Kaiser C* , Effets de différentes formes de psychologisation sur la diffusion minoritaire d' une innovation dans des contextes normatifs d' originalité et de déviance, Revue Suisse de Psychologie 1986, 45, σ 235-254
- *Papastamou S* , Psychologization and processes of minority and majority influence, European Journal of Social Psychology 1986b 16 σ 165-180
- *Papastamou S & Mugny G* Psychologisation, conflit et influence minoritaire Annuaire de Psychologie 1987, 36-37, σ 128-142
- *Park R E* , " The Nature of Race Relations" In Park R.E., Race and Culture, Glencoe I11, 1950 σ 81-116
- *Patrick B & Lakrouf K* , Les enfants de la terreur, Mercure de France, Paris, 1993
- *Pattanayak D P* , Multilingualism and Mothertongue Education. New Delhi: Oxford University Press 1981
- *Pérez J A Mugny G & Moscovici S* Les effets paradoxaux du déni dans l' influence sociale, Cahiers de Psychologie Sociale, 1986, 32, σ 1-14
- *Piaget J & Inhelder B* , La psychologie de l' enfant, PUF,17e édition, Paris, 1966

- *Pintner R. & Keller R.*, Intelligence tests for foreign children. Journal of Educational Psychology, 1922, 13, σ. 214-22
- *Pohl J.* Bilinguisme. Revue roumaine de linguistique 10, 1965, σ. 343-349
- *Polyzos N.* Essai sur l' émigration grecque: Etude demographique, économique et sociale. Paris, 1947. σ. 32
- *Price C.A.* "The study of Assimilation". In: Jackson J.A., Migration, Cambridge 1969, σ. 181-237
- *Radin N.* The role of the father in cognitive, academic and intellectual development, 1981, 409. In M. E. Lamb (ED), The role of the father in child development, New York, Wiley, 1981, σ. 379- 427
- *Ramsis J.* "Residential & Occupational Mobility as indices of the Acculturation of an Ethnic group", Social Forces, Vol 36, Oct 1957, σ. 65-72
- *Redfield R., Linton R. & Herskovits M.J.*, Memorandum on the study of acculturation, 1936, American Anthropologist 38, σ. 149-152
- *Revue de l' association française pour la sauvegarde de l' enfance et de l' adolescence*, Sauvegarde de l' enfance, (Mineurs délinquants), Expansion Scientifique Publications, Paris, 1988, 53e Année, 5
- *Rich J.* Effects of children's physical attractiveness on teacher's evaluations, Journal of Educational Psychology, 67, 1975, σ. 599-607, από Παπαστάμου Στ., 1993, σ. 338
- *Rodriguez R.*, Hunger of Memory: The Education of Rodriguez R. An Autobiography, Boston, Godine D.R., 1982
- *Ronjat J.* Le développement du langage observé chez un enfant bilingue, Paris: Champion, 1913
- *Rosenthal D.A. & Hrynevich C.* "Ethnicity and ethnic identity: A comparative study of Greek-Italian and Anglo-Australian adolescents" International Journal of Psychology 20, 1985, σ. 723-742
- *Rosenthal R. & Jacobson L.* Pygmalion in the Classroom: Expectations and Pupils' Intellectuall Development, 1968, U.S.A.: Holt, Rinehart and Winston. Wexler P., 1992, Becoming Somebody: Towards a Social Psychology of School, The Falmer Press
- *Routledge H. & Kegan P.*, Families and their Learning Environments. An Empirical Analysis, Boston & Henley, London, 1979
- *Saer O.J.* "The effects of bilingualim on intelligence", British Journal of Psychology, 1923, 14, σ. 25-28
- *Sakka D. and Dikaiou M.*, Task Sharing and Sex Role Attitudes in Greek Returnees: A combination of Cross-sectional and Longitudinal data προς δημοσίευση στο περιοδικό Gender Roles
- *Schneiderman E.* An examination of the ethnic and linguistic attitudes of bilingual children, ITL Review of Applied Linguistics, 1976, 33, σ. 59-72
- *Schopenhauer*, Le monde comme volonté et comme représentation, P.U.F., Paris, 1814 από Zavalloni M., Guerin Ch. L., Κοινωνική Ταυτότητα και Συνείδηση. Εισαγωγή στην Εγω-οικολογία: Επιμέλεια-Πρόλογος: Ρήγα Α.-Β., Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1996
- *Segall M.H. - Dasen P.R., Berry J.W. - Poortinga Y.H.*, Διαπολιτιστική Ψυχολογία: Η μελέτη της ανθρώπινης συμπεριφοράς σε παγκόσμιο οικολογικό πολιτιστικό πλαίσιο. Επιμέλεια: Γεώργας Γ., Ελληνικα Γραμματα: Αθήνα, 1993, Μετ. Τερζίδου Μ.
- *Seminaire* La femme migrante dans son pays d' origine. Fifth seminar on Adaptation and Integration of Permanent Migrants, International Migration, Vol. XIX, No 1-2 1981, σ. 42
- *Shanon B.* Lateralization in the perception of Hebrew and English words. Brain and Language 17, 1982, σ. 107-23
- *Sherif H.* In common predicament: Social Psychology of intergroup conflict and cooperation, Boston, Houghton Mifflin, 1966

- *Siampos G.*, "The Greek Migration in the 20th century". In G. Siampos (ED) Recent Population Change calling for Action, National Statistical Service of Greece and European Center for Population Studies. Athens, 1980, σ. 252
- *Skutnabb-Kangas T. & Toukomaa P.*, Teaching Migrant Children's Mother Tongue and Learning the Language of the Host Country in the Context of the Socio-Cultural Situation of the Migrant family. Tampere. Unesco Report, University of Tampere, Research Reports, 15
- *Smilansky M.* Priorities in education. Pre-school evidence and conclusions. World Bank staff working papers No 323. Washington, DC: World Bank, 1979 από Health & Cross-Cultural Psychology. Toward Applications. edited by Dasen P.R., Berry J.W., Sartorious N., Vol 10, Cross-cultural Research and Methodology series, SAGE Publications, σ. 39
- *Snow C.E. & Hoefnagel-Hohle M.*, The critical period for Language acquisition: evidence from second language learning. Child Development, 49, 1987, σ. 1114-28
- *Snyder M. & Cantor N.*, Testing Hypotheses about other people. The use of historical knowledge. Journal of Experimental Social Psychology 15, 1979, σ. 330-342 από Μαντόγλου Α., Κοινωνικές αναπαραστάσεις, 1995, σ. 25
- *Souchon M.* La télévision des adolescents, Les éditions Ouvrières, Paris, 1969, σ. 240
- *Swain M.*, Bilingualism as a first Language. Unpublished Ph. D. dissertation, Irvine: University of California. 1972
- *Tajfel H. & Turner J.*, An intergrative theory of intergroup conflict. Από Austin W.G., & Worchel S. The social psychology of intergroup relations, Monterey California: Brooks/Cole (Φραγκουδακη Α.-Δραγώνα Θ., 1997, σ. 80)
- *Tajfel H.* La categorisation sociale. in S. Moscovici (ED.) Introduction à la psychologie sociale (Vol 1). Paris: Larousse. 1972, σ. 292
- *Tajfel H.* Social categorization, social identity and social comparison από Tajfel H., Differentiation between social groups. Studies in the social psychology of intergroup relations, London: Academic Press. 1978
- *Tajfel H.* Human Groups and social categories, Cambridge, Cambridge University Press, 1981
- *Tamis A.M.* Αντίποδες 29-30. "Language Change, Language Maintenance and Ethnic Identity: The case of Greek in Australia" Journal of Multilingual and Multicultural Development 11: 6, 1990
- *Tanner J. M.* Growth at Adolescence. Oxford: Blackwell, 1962
- *Thomas J.B.* NFER Publishing Company, 1980, σ. 78
- *Thomas P.* Adolescence & Delinquance, Child Protection and Care Trends & Prospects, Papazissis publishers. Athens International Year of Family, 1994, σ. 123
- *Thretheway M. Fensham P.J.* (ed.) Rights and Inequality in Australian Education Melbourne, Cheshire Ltd. 1970
- *Triandis H.C. & Vassiliou V.*, Frequency of contact and stereotyping. Journal of personality and social psychology. 7. 1967
- *Triandis H.C. Vassiliou V. & Nassiakou M.*, Three cross-cultural studies of subjective culture. Journal of personality and Social Psychology Monographs 8, (4 Pt.2), 1968, σ. 399
- *Tumin M.M.* Readiness and resistance to desegregation: A social portrait of the hard core. In social Forces, 36. 1958. σ. 256-263
- *Turner J. C.*, Towards a cognitive redefinition of the social group, 1982. In Tajfel H. (ed.). Social Identity and Intergroup Relations Cambridge: Cambridge University Press
- *Turner J. C.* The experimental social psychology of intergroup behaviour, 1981. In Turner J. C. & Giles H. (eds.) Intergroup Behaviour. Oxford: Pergamon Press
- *Turner J.C.* Towards a cognitive redefinition of the social group, Cahiers de Psychologie Cognitive. 1981. 1. 93-118 από Παπαστάμου Στ., 1985, σ. 43
- *Tylor E.* The origins of Culture, University of Chicago Press, 1964

- *UNESCO Report*, Teaching Migrant children's mother tongue and learning the language of the host country in the context of the socio-cultural situation of the Migrant family. University of Tampere. Research Reports, 15
- *Unger K.*, "Determinants of the occupational Composition of Returning migrants in urban Greece" paper presented at the First European Conference on International Return Migration, Rome, 11-14 November 1981, σ. 3
- *Unger K.* "Greek Emigration and Return. Structural factors and characteristics of the migrants" paper presented at the symposium "Return Migration and Reintegration", Saarbruecken, October, 1980, σ. 14
- *Vaid J. & Lambert W.E.*, "Differential cerebral involvement in the cognitive functioning of bilinguals", Brain and Language 8, 1979, σ. 92-110
- *Vaid J.* Bilingualism and Brain lateralization. In: Segalowitz S.J. (ed.), Language Function and Brain Organization. New York Academic, 1983
- *Van Overbeke M.*, Introduction au problème du bilinguisme, Editions Labor Bruxelles, 1972
- *Vlachos E.* "The Assimilation of Greeks in the United States" Athens, EKKE, 1968
- *Walters J. & Zatorre R.J.*, Laterality differences for word identification in bilinguals. Brain and Language 6, 1978, σ. 158-67
- *Warwick D.P. & Osherson S.*, eds. Comparative Research Methods Prentice Hall, Englewood Cliffs, Brislin R.W., 1970, Back translation for cross-cultural research. Journal of cross-cultural Psychology, I, 1973, σ. 185-216
- *Webster Dictionary*. Webster's Third New International Dictionary of the English Language, London, Bell & Sons, 1961
- *Weinreich U.* Languages in contact, The Hague, Mouton, 1953, 5
- *West M.* At what age should language study begin? In English Language Teaching, 14, 1959-1960, σ. 22
- *Willard W.* The Sociology of Teaching, Wiley, 1932
- *Wooster A.D. & Harris G.* Concepts of self and others in highly mobile service boys. Educational Research, 14, 3, 1972, σ. 195-9
- *Zavalloni M. Guénn C.L.* Κοινωνική Ταυτότητα και Συνείδηση. Εισαγωγή στην Εγω-οικολογία, Επιμελεια-Πρόλογος Ρηγα Α.-Β., Ελληνικά Γράμματα, Αθηνα, 1996

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΝΟ: 15621
ΚΩΔ: 15490

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΚΑΛΟΓΡΙΔΟΥ - ΚΟΛΥΒΑ

«ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΕΦΗΒΟΥΣ»

Διδακτορική διατριβή

Τόμος 3
Παραρτήματα

Αθήνα 2001

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΙΝΑΚΑΣ (0) 2
2. Ηλικία

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
25-35	14	35,9	35,9	35,9
36-40	18	46,2	46,2	82,1
41και άνω	7	17,9	17,9	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean 2,462 Std err ,187 Std dev 1,166

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
8. Θέλετε να συνεχίσετε να διδάσκετε σε σχολεία παλιννοστούντων;

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	10	33,3	71,4	14	46,7	77,8	6	20	85,7	30	100	76,9
Όχι	-	-	-	2	100	11,1	-	-	-	2	100	5,1
Δεν έχω αποφασίσει	4	57,1	28,6	2	28,6	11,1	1	14,3	14,3	7	100	17,9
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,8 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
8α.Αν Ναι, γιατί;

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Για διάφορους λόγους	3	37,5	21,4	4	50	22,2	1	12,5	14,3	8	100	20,5
Πολιτιστικά θέματα	1	33,3	7,1	1	33,3	5,6	1	33,3	14,3	3	100	7,7
Ενδιαφέρουσα διδακτική πράξη	7	31,8	50	11	50	61,1	4	18,2	57,1	22	100	56,4
Κοινωνική προσφορά	3	75	21,4	-	-	-	1	25	14,3	4	100	10,3
Μειωμένο ωράριο	-	-	-	2	100	11,1	-	-	-	2	100	5,1
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,8 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
8β. Αν Όχι, γιατί;

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διάφοροι λόγοι	14	37,8	100	16	43,2	88,9	7	18,9	100	37	100	94,9
Οικογενειακοί λόγοι	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
Λόγω κούρασης	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,4 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Α. α. Η δίγλωσση εκπαίδευση: (ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	2,6
2	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
3	-	-	-	4	100	22,2	-	-	-	4	100	10,3
4	4	44,4	28,6	4	44,4	22,2	1	11,1	14,3	9	100	23,1
5	2	40	14,3	3	60	16,7	-	-	-	5	100	12,8
6	3	50	21,4	1	16,7	5,6	2	33,3	28,6	6	100	15,4
Πλεονέκτημα 7	4	33,3	28,6	5	41,7	27,8	3	25	42,9	12	100	30,8
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,9 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Α. β. Τάξεις αποτελούμενες αποκλειστικά από παλιννοστούντες μαθητές: (ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1												
2												
3	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
4	3	33,3	21,4	5	55,6	27,8	1	11,1	14,3	9	100	23,1
5	2	40	14,3	2	40	11,1	1	20	14,3	5	100	12,8
6	2	20	14,3	5	50	27,8	3	30	42,9	10	100	25,6
Πλεονέκτημα 7	6	42,9	42,9	6	42,9	33,3	2	14,3	28,6	14	100	35,9
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,1 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Α. γ. Επαφή με διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία: (ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1												
2												
3												
4	2	100	14,3	-	-	-	-	-	-	2	100	5,1
5	2	66,7	14,3	1	33,3	5,6	-	-	-	3	100	7,7
6	2	25	14,3	3	37,5	16,7	3	37,5	42,9	8	100	20,5
Πλεονέκτημα 7	8	30,8	57,1	14	53,8	77,8	4	15,4	57,1	26	100	66,7
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,7 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Α. δ. Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών: (ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	2,6
2	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
3	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
4	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
5	2	50	14,3	2	50	11,1	-	-	-	4	100	10,3
6	2	28,6	14,3	2	28,6	11,1	3	42,9	42,9	7	100	17,9
Πλεονέκτημα 7	8	34,8	57,1	12	52,2	66,7	3	13	42,9	23	100	59
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,4 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα:
Α. ε. Ιδιαιτερότητες στη βαθμολόγηση των μαθητών ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα:
(ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	5	71,4	27,8	2	28,6	28,6	7	100	17,9
2	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
3	2	50	14,3	1	25	5,6	1	25	14,3	4	100	10,3
4	3	37,5	21,4	5	62,5	27,8	-	-	-	8	100	20,5
5	2	28,6	14,3	3	42,9	16,7	2	28,6	28,6	7	100	17,9
6	3	60	21,4	1	20	5,6	1	20	14,3	5	100	12,8
Πλεονέκτημα 7	4	57,1	28,6	2	28,6	11,1	1	14,3	14,3	7	100	17,9
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,2 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. α. Η δίγλωσση εκπαίδευση: (ως προς τους μαθητές)

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1												
2	1	33,3	7,1	2	66,7	11,1	-	-	-	3	100	7,7
3												
4	2	28,6	14,3	4	57,1	22,2	1	14,3	14,3	7	100	17,9
5	1	33,3	7,1	1	33,3	5,6	1	33,3	14,3	3	100	7,7
6	4	57,1	28,6	2	28,6	11,1	1	14,3	14,3	7	100	17,9
Πλεονέκτημα 7	6	31,6	42,9	9	47,4	50	4	21,1	57,1	19	100	48,7
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,2 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. β. Τάξεις αποτελούμενες αποκλειστικά από παλιννοστούντες μαθητές: (ως προς τους μαθητές)

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	2	100	11,1	-	-	-	2	100	5,1
2	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
3	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
4	3	50	21,4	2	33,3	11,1	1	16,7	14,3	6	100	15,4
5	-	-	-	3	75	16,7	1	25	14,3	4	100	10,3
6	2	50	14,3	1	25	5,6	1	25	14,3	4	100	10,3
Πλεονέκτημα 7	7	35	50	9	45	50	4	20	57,1	20	100	51,3
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,1 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. γ. Επαφή με διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία: (ως προς τους μαθητές)

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1												
2	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
3	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
4	1	16,7	7,1	3	50	16,7	2	33,3	28,6	6	100	15,4
5	2	50	14,3	2	50	11,1	-	-	-	4	100	10,3
6	2	33,3	14,3	2	33,3	11,1	2	33,3	28,6	6	100	15,4
Πλεονέκτημα 7	7	33,3	50	11	52,4	61,1	3	14,3	42,9	21	100	53,8
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,3 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. δ. Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών: (ως προς τους μαθητές)

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
2	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
3	1	33,3	7,1	1	33,3	5,6	1	33,3	14,3	3	100	7,7
4	-	-	-	1	50	5,6	1	50	14,3	2	100	5,1
5	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
6	1	33,3	7,1	-	-	-	2	66,7	28,6	3	100	7,7
Πλεονέκτημα 7	10	35,7	71,4	15	53,6	83,3	3	10,7	42,9	28	100	71,8
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,6 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα:

Β. ε. Ιδιαιτερότητες στη βαθμολόγηση των μαθητών ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα:

(ως προς τους μαθητές)

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
2	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
3	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	2,6
4	1	20	7,1	2	40	11,1	2	40	28,6	5	100	12,8
5	4	57,1	28,6	3	42,9	16,7	-	-	-	7	100	17,9
6	2	50	14,3	1	25	5,6	1	25	14,3	4	100	10,3
Πλεονέκτημα 7	6	31,6	42,9	10	52,6	55,6	3	15,8	42,9	19	100	48,7
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 11,1 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

10. Πως θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	3	33,3	21,4	3	33,3	16,7	3	33,3	42,9	9	100	23,1
2	3	33,3	21,4	4	44,4	22,2	2	22,2	28,6	9	100	23,1
3	3	37,5	21,4	5	62,5	27,8	-	-	-	8	100	20,5
4	2	25	14,3	4	50	22,2	2	25	28,6	8	100	20,5
5	3	75	21,4	1	25	5,6	-	-	-	4	100	10,3
6	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
Αυταρχικό 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 8,0 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	6	66,7	42,9	2	22,2	11,1	1	11,1	14,3	9	100	23,1
2	4	50	28,6	2	25	11,1	2	25	28,6	8	100	20,5
3	2	28,6	14,3	5	71,4	27,8	-	-	-	7	100	17,9
4	2	16,7	14,3	7	58,3	38,9	3	25	42,9	12	100	30,8
5	-	-	-	1	50	5,6	1	50	14,3	2	100	5,1
6	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
Συντηρητικό 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 12,4 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	6	42,9	42,9	4	28,6	22,2	4	28,6	57,1	14	100	35,9
2	4	50	28,6	3	37,5	16,7	1	12,5	14,3	8	100	20,5
3	2	22,2	14,3	7	77,8	38,9	-	-	-	9	100	23,1
4	2	33,3	14,3	3	50	16,7	1	16,7	14,3	6	100	15,4
5	-	-	-	1	50	5,6	1	50	14,3	2	100	5,1
6												
Αδιάφορο 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 8,6 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :
Α. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	5	38,5	35,7	6	46,2	33,3	2	15,4	28,6	13	100	33,3
2	4	36,4	28,6	5	45,5	27,8	2	18,2	28,6	11	100	28,2
3	1	16,7	7,1	3	50	16,7	2	33,3	28,6	6	100	15,4
4	4	50	28,6	3	37,5	16,7	1	12,5	14,3	8	100	20,5
5	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
6												
Αγενή 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,3 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :
Α. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	9	47,4	64,3	6	31,6	33,3	4	21,1	57,1	19	100	48,7
2	2	22,2	14,3	6	66,7	33,3	1	11,1	14,3	9	100	23,1
3	2	25	14,3	5	62,5	27,8	1	12,5	14,3	8	100	20,5
4	1	33,3	7,1	1	33,3	5,6	1	33,3	14,3	3	100	7,7
5												
6												
Κακοπροαίρετο 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,5 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό 1	5	41,7	35,7	4	33,3	22,2	3	25	42,9	12	100	30,8
2	1	16,7	7,1	4	66,7	22,2	1	16,7	14,3	6	100	15,4
3	3	50	21,4	2	33,3	11,1	1	16,7	14,3	6	100	15,4
4	3	30	21,4	5	50	27,8	2	20	28,6	10	100	25,6
5	2	66,7	14,3	1	33,3	5,6	-	-	-	3	100	7,7
6	-	-	-	2	100	11,1	-	-	-	2	100	5,1
Ανυπόμονο 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,5 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό 1	8	47,1	57,1	5	29,4	27,8	4	23,5	57,1	17	100	43,6
2	3	30	21,4	6	60	33,3	1	10	14,3	10	100	25,6
3	-	-	-	4	80	22,2	1	20	14,3	5	100	12,8
4	3	42,9	21,4	3	42,9	16,7	1	14,3	14,3	7	100	17,9
5												
6												
Τεμπέλη 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 5,9 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή 1	7	33,3	50	9	42,9	50	5	23,8	71,4	21	100	53,8
2	2	40	14,3	3	60	16,7	-	-	-	5	100	12,8
3	2	33,3	14,3	3	50	16,7	1	16,7	14,3	6	100	15,4
4	1	33,3	7,1	1	33,3	5,6	1	33,3	14,3	3	100	7,7
5	2	66,7	14,3	1	33,3	5,6	-	-	-	3	100	7,7
6	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
Συμφεροντολόγο 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 4,7 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	2	66,7	14,3	-	-	-	1	33,3	14,3	3	100	7,7
2	3	37,5	21,4	3	37,5	16,7	2	25	28,6	8	100	20,5
3	2	22,2	14,3	5	55,6	27,8	2	22,2	28,6	9	100	23,1
4	2	25	14,3	5	62,5	27,8	1	12,5	14,3	8	100	20,5
5	3	50	21,4	2	33,3	11,1	1	16,7	14,3	6	100	15,4
6	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
Αυταρχικό 7	1	33,3	7,1	2	66,7	11,1	-	-	-	3	100	7,7
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,3 - DF = 12 - P > 0,05

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	3	50	21,4	2	33,3	11,1	1	16,7	14,3	6	100	15,4
2	3	42,9	21,4	3	42,9	16,7	1	14,3	14,3	7	100	17,9
3	2	33,3	14,3	4	66,7	22,2	-	-	-	6	100	15,4
4	2	15,4	14,3	7	53,8	38,9	4	30,8	57,1	13	100	33,3
5	3	75	21,4	-	-	-	1	25	14,3	4	100	10,3
6	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
Συντηρητικό 7	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,5 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	3	33,3	21,4	3	33,3	16,7	3	33,3	42,9	9	100	23,1
2	3	75	21,4	-	-	-	1	25	14,3	4	100	10,3
3	3	33,3	21,4	6	66,7	33,3	-	-	-	9	100	23,1
4	3	21,4	21,4	8	57,1	44,4	3	21,4	42,9	14	100	35,9
5	2	100	14,3	-	-	-	-	-	-	2	100	5,1
6	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
Αδιάφορο 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 13,6 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 25

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	4	36,4	28,6	6	54,5	33,3	1	9,1	14,3	11	100	28,2
2	3	33,3	21,4	4	44,4	22,2	2	22,2	28,6	9	100	23,1
3	1	16,7	7,1	3	50	16,7	2	33,3	28,6	6	100	15,4
4	5	45,5	35,7	5	45,5	27,8	1	9,1	14,3	11	100	28,2
5	1	50	7,1	-	-	-	1	50	14,3	2	100	5,1
6												
Αγενή 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 5,1 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	5	45,5	35,7	4	36,4	22,2	2	18,2	28,6	11	100	28,2
2	3	27,3	21,4	6	54,5	33,3	2	18,2	28,6	11	100	28,2
3	3	33,3	21,4	5	55,6	27,8	1	11,1	14,3	9	100	23,1
4	2	40	14,3	2	40	11,1	1	20	14,3	5	100	12,8
5	-	-	-	1	50	5,6	1	50	14,3	2	100	5,1
6	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
Κακοπροαίρετο 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 5,0 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό	1	4	36,4	28,6	5	45,5	27,8	2	18,2	28,6	11	100	28,2
	2	1	20	7,1	3	60	16,7	1	20	14,3	5	100	12,8
	3	3	50	21,4	2	33,3	11,1	1	16,7	14,3	6	100	15,4
	4	3	33,3	21,4	4	44,4	22,2	2	22,2	28,6	9	100	23,1
	5	2	40	14,3	2	40	11,1	1	20	14,3	5	100	12,8
	6	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
Ανυπόμονο	7	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
Σύνολο		14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 2,9 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 28

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό	1	6	42,9	42,9	6	42,9	33,3	2	14,3	28,6	14	100	35,9
	2	3	37,5	21,4	4	50	22,2	1	12,5	14,3	8	100	20,5
	3	3	42,9	21,4	3	42,9	16,7	1	14,3	14,3	7	100	17,9
	4	1	12,5	7,1	4	50	22,2	3	37,5	42,9	8	100	20,5
	5	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
	6												
Τεμπέλη	7												
Σύνολο		14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 4,0 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 29

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνιας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή 1	9	47,4	64,3	7	36,8	38,9	3	15,8	42,9	19	100	48,7
2	1	14,3	7,1	6	85,7	33,3	-	-	-	7	100	17,9
3	2	40	14,3	2	40	11,1	1	20	14,3	5	100	12,8
4	1	16,7	7,1	2	33,3	11,1	3	50	42,9	6	100	15,4
5	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
6												
Συμφεροντολόγο 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,4 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	3	37,5	21,4	4	50	22,2	1	12,5	14,3	8	100	20,5
2	1	14,3	7,1	4	57,1	22,2	2	28,6	28,6	7	100	17,9
3	2	33,3	14,3	4	66,7	22,2	-	-	-	6	100	15,4
4	6	37,5	42,9	6	37,5	33,3	4	25	57,1	16	100	41
5	2	100	14,3	-	-	-	-	-	-	2	100	5,1
6												
Αυταρχικό 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 7,6 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας ;

Γ. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	3	60	21,4	2	40	11,1	-	-	-	5	100	12,8
2	2	25	14,3	5	62,5	27,8	1	12,5	14,3	8	100	20,5
3	3	37,5	21,4	4	50	22,2	1	12,5	14,3	8	100	20,5
4	6	37,5	42,9	5	31,3	27,8	5	31,3	71,4	16	100	41
5	-	-	-	2	100	11,1	-	-	-	2	100	5,1
6												
Συντηρητικό 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 7,4 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 32

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας ;

Γ. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	4	40	28,6	3	30	16,7	3	30	42,9	10	100	25,6
2	3	33,3	21,4	4	44,4	22,2	2	22,2	28,6	9	100	23,1
3	3	42,9	21,4	4	57,1	22,2	-	-	-	7	100	17,9
4	4	30,8	28,6	7	53,8	38,9	2	15,4	28,6	13	100	33,3
5												
6												
Αδιάφορο 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 3,3 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 33

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	6	46,2	42,9	4	30,8	22,2	3	23,1	42,9	13	100	33,3
2	2	22,2	14,3	7	77,8	38,9	-	-	-	9	100	23,1
3	2	25	14,3	4	50	22,2	2	25	28,6	8	100	20,5
4	4	44,4	28,6	3	33,3	16,7	2	22,2	28,6	9	100	23,1
5												
6												
Αγενή 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,3 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 34

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	7	53,8	50	4	30,8	22,2	2	15,4	28,6	13	100	33,3
2	3	33,3	21,4	5	55,6	27,8	1	11,1	14,3	9	100	23,1
3	-	-	-	5	71,4	27,8	2	28,6	28,6	7	100	17,9
4	4	40	28,6	4	40	22,2	2	20	28,6	10	100	25,6
5												
6												
Κακοπροαίρετο 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,3 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 35

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό 1	5	50	35,7	3	30	16,7	2	20	28,6	10	100	25,6
2	2	25	14,3	4	50	22,2	2	25	28,6	8	100	20,5
3	2	33,3	14,3	3	50	16,7	1	16,7	14,3	6	100	15,4
4	5	41,7	35,7	5	41,7	27,8	2	16,7	28,6	12	100	30,8
5	-	-	-	2	100	11,1	-	-	-	2	100	5,1
6	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
Ανυπόμονο 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 5,3 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 36

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό 1	8	47,1	57,1	7	41,2	38,9	2	11,8	28,6	17	100	43,6
2	1	16,7	7,1	4	66,7	22,2	1	16,7	14,3	6	100	15,4
3	1	25	7,1	1	25	5,6	2	50	28,6	4	100	10,3
4	4	33,3	28,6	6	50	33,3	2	16,7	28,6	12	100	30,8
5												
6												
Τεμπέλη 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 5,0 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :
Γ. η Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή 1	7	41,2	50	8	47,1	44,4	2	11,8	28,6	17	100	43,6
2	2	50	14,3	1	25	5,6	1	25	14,3	4	100	10,3
3	1	14,3	7,1	4	57,1	22,2	2	28,6	28,6	7	100	17,9
4	4	40	28,6	4	40	22,2	2	20	28,6	10	100	25,6
5	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
6												
Συμφεροντολόγο 7												
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,0 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 38
11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
α. Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1												
2	2	66,7	14,3	1	33,3	5,6	-	-	-	3	100	7,7
3	1	25	7,1	3	75	16,7	-	-	-	4	100	10,3
4	6	66,7	42,9	3	33,3	16,7	-	-	-	9	100	23,1
5	2	20	14,3	5	50	27,8	3	30	42,9	10	100	25,6
6	3	37,5	21,4	2	25	11,1	3	37,5	42,9	8	100	20,5
Υπέρ 7	-	-	-	4	80	22,2	1	20	14,3	5	100	12,8
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,3 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
β. Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	1	33,3	7,1	2	66,7	11,1	-	-	-	3	100	7,7
2	2	33,3	14,3	3	50	16,7	1	16,7	14,3	6	100	15,4
3	-	-	-	2	100	11,1	-	-	-	2	100	5,1
4	2	33,3	14,3	4	66,7	22,2	-	-	-	6	100	15,4
5	1	25	7,1	1	25	5,6	2	50	28,6	4	100	10,3
6	4	36,4	28,6	4	36,4	22,2	3	27,3	42,9	11	100	28,2
Υπέρ 7	4	57,1	28,6	2	28,6	11,1	1	14,3	14,3	7	100	17,9
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,7 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 40

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1												
2	3	60	21,4	1	20	5,6	1	20	14,3	5	100	12,8
3	1	33,3	7,1	2	66,7	11,1	-	-	-	3	100	7,7
4	1	11,1	7,1	6	66,7	33,3	2	22,2	28,6	9	100	23,1
5	3	42,9	21,4	2	28,6	11,1	2	28,6	28,6	7	100	17,9
6	5	50	35,7	3	30	16,7	2	20	28,6	10	100	25,6
Υπέρ 7	1	20	7,1	4	80	22,2	-	-	-	5	100	12,8
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,4 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 41

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
δ. Υπακοή των παιδιών στους γονείς

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
2												
3	1	33,3	7,1	2	66,7	11,1	-	-	-	3	100	7,7
4	2	33,3	14,3	3	50	16,7	1	16,7	14,3	6	100	15,4
5	5	50	35,7	4	40	22,2	1	10	14,3	10	100	25,6
6	4	36,4	28,6	4	36,4	22,2	3	27,3	42,9	11	100	28,2
Υπέρ 7	1	14,3	7,1	4	57,1	22,2	2	28,6	28,6	7	100	17,9
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,6 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ε. Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	4	36,4	28,6	5	45,5	27,8	2	18,2	28,6	11	100	28,2
2	3	37,5	21,4	4	50	22,2	1	12,5	14,3	8	100	20,5
3	1	33,3	7,1	1	33,3	5,6	1	33,3	14,3	3	100	7,7
4	3	30	21,4	4	40	22,2	3	30	42,9	10	100	25,6
5	1	33,3	7,1	2	66,7	11,1	-	-	-	3	100	7,7
6	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
Υπέρ 7	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
στ. Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	1	33,3	7,1	2	66,7	11,1	-	-	-	3	100	7,7
2												
3	1	33,3	7,1	1	33,3	5,6	1	33,3	14,3	3	100	7,7
4	3	33,3	21,4	5	55,6	27,8	1	11,1	14,3	9	100	23,1
5	1	12,5	7,1	5	62,5	27,8	2	25	28,6	8	100	20,5
6	4	40	28,6	4	40	22,2	2	20	28,6	10	100	25,6
Υπέρ 7	4	66,7	28,6	1	16,7	5,6	1	16,7	14,3	6	100	15,4
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,5 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 44

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ζ. Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	1	25	7,1	3	75	16,7	-	-	-	4	100	10,3
2	1	33,3	7,1	-	-	-	2	66,7	28,6	3	100	7,7
3	1	33,3	7,1	1	33,3	5,6	1	33,3	14,3	3	100	7,7
4	1	16,7	7,1	3	50	16,7	2	33,3	28,6	6	100	15,4
5	4	50	28,6	3	37,5	16,7	1	12,5	14,3	8	100	20,5
6	4	50	28,6	4	50	22,2	-	-	-	8	100	20,5
Υπέρ 7	2	28,6	14,3	4	57,1	22,2	1	14,3	14,3	7	100	17,9
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,8 - DF = 12 - P ~ 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 45

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	4	40	28,6	6	60	33,3	-	-	-	10	100	25,6
2	1	20	7,1	3	60	16,7	1	20	14,3	5	100	12,8
3	1	25	7,1	2	50	11,1	1	25	14,3	4	100	10,3
4	4	30,8	28,6	5	38,5	27,8	4	30,8	57,1	13	100	33,3
5	2	66,7	14,3	1	33,3	5,6	-	-	-	3	100	7,7
6	2	66,7	14,3	-	-	-	1	33,3	14,3	3	100	7,7
Υπέρ 7	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,7 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
θ. Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	2	66,7	14,3	1	33,3	5,6	-	-	-	3	100	7,7
2	1	50	7,1	-	-	-	1	50	14,3	2	100	5,1
3	1	50	7,1	-	-	-	1	50	14,3	2	100	5,1
4	2	28,6	14,3	2	28,6	11,1	3	42,9	42,9	7	100	17,9
5	3	30	21,4	6	60	33,3	1	10	14,3	10	100	25,6
6	1	25	7,1	2	50	11,1	1	25	14,3	4	100	10,3
Υπέρ 7	4	36,4	28,6	7	63,6	38,9	-	-	-	11	100	28,2
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,6 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ι. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες

Βαθμός συμφωνίας	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	1	33,3	7,1	2	66,7	11,1	-	-	-	3	100	7,7
2	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	2,6
3	1	25	7,1	3	75	16,7	-	-	-	4	100	10,3
4	2	28,6	14,3	3	42,9	16,7	2	28,6	28,6	7	100	17,9
5	2	50	14,3	1	25	5,6	1	25	14,3	4	100	10,3
6	2	33,3	14,3	2	33,3	11,1	2	33,3	28,6	6	100	15,4
Υπέρ 7	6	42,9	42,9	7	50	38,9	1	7,1	14,3	14	100	35,9
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,4 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 48

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

α. Εξυπνάδα

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	5	26,3	35,7	10	52,6	55,6	4	21,1	57,1	19	100	48,7
Ναι	9	45	64,3	8	40	44,4	3	15	42,9	20	100	51,3
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1,4 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 49
12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
β. Ευαισθησία

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	6	33,3	42,9	7	38,9	38,9	5	27,8	71,4	18	100	46,2
Ναι	8	38,1	57,1	11	52,4	61,1	2	9,5	28,6	21	100	53,8
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 50
12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
γ. Υπακοή

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	12	33,3	85,7	18	50	100	6	16,7	85,7	36	100	92,3
Ναι	2	66,7	14,3	-	-	-	1	33,3	14,3	3	100	7,7
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 51
12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
δ. Κοινωνικότητα

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	11	47,8	78,6	9	39,1	50	3	13	42,9	23	100	59
Ναι	3	18,8	21,4	9	56,3	50	4	25	57,1	16	100	41
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 52
12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
ε. Αφοσίωση στη μελέτη

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	11	44	78,6	10	40	55,6	4	16	57,1	25	100	64,1
Ναι	3	21,4	21,4	8	57,1	44,4	3	21,4	42,9	14	100	35,9
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 53
12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
στ. Άριστη σχολική επίδοση

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	12	33,3	85,7	18	50	100	6	16,7	85,7	36	100	92,3
Ναι	2	66,7	14,3	-	-	-	1	33,3	14,3	3	100	7,7
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 54
13. Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας;

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υγείας	1	50	7,1	-	-	-	1	50	14,3	2	100	5,1
Οικογενειακά	11	37,9	78,6	14	48,3	77,8	4	13,8	57,1	29	100	74,4
Γενικές Υπερβολικής χρήσης τσιγάρων – ποτ	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	2,6
Μειωμένων εκπαιδευτικών δυνατοτήτων	1	33,3	7,1	1	33,3	5,6	1	33,3	14,3	3	100	7,7
Βίαιης συμπεριφοράς – επιθετικότητας	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
Χρήσης ναρκωτικών	-	-	-	2	100	11,1	-	-	-	2	100	5,1
Αδυναμίας σύναψης στενών φιλικών σχέσεων – δεσμών	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 55
14. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους;
α. Μέσα στο σχολείο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1												
2												
3												
4	4	40	28,6	4	40	22,2	2	20	28,6	10	100	25,6
5	4	40	28,6	6	60	33,3	-	-	-	10	100	25,6
6	3	23,1	21,4	6	46,2	33,3	4	30,8	57,1	13	100	33,3
Πολύ 7	3	50	21,4	2	33,3	11,1	1	16,7	14,3	6	100	15,4
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,7 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 56

14. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:
β. Έξω από το σχολείο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
2	1	20	7,1	4	80	22,2	-	-	-	5	100	12,8
3	6	85,7	42,9	1	14,3	5,6	-	-	-	7	100	17,9
4	3	20	21,4	7	46,7	38,9	5	33,3	71,4	15	100	38,5
5	1	16,7	7,1	4	66,7	22,2	1	16,7	14,3	6	100	15,4
6	-	-	-	1	50	5,6	1	50	14,3	2	100	5,1
Πολύ 7	2	66,7	14,3	1	33,3	5,6	-	-	-	3	100	7,7
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 19,4 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 57

15. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης προς τη χώρα μας.
Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι αυτό είναι θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αρνητικό 1												
2	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
3	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
4	5	50	35,7	3	30	16,7	2	20	28,6	10	100	25,6
5	1	14,3	7,1	5	71,4	27,8	1	14,3	14,3	7	100	17,9
6	2	33,3	14,3	2	33,3	11,1	2	33,3	28,6	6	100	15,4
Θετικό 7	6	42,9	42,9	6	42,9	33,3	2	14,3	28,6	14	100	35,9
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,7 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 58
16. Εσείς καπνίζετε στο χώρο του σχολείου;

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ	1	33,3	7,1	2	66,7	11,1	-	-	-	3	100	7,7
Μέτρια	3	60	21,4	2	40	11,1	-	-	-	5	100	12,8
Λίγο	1	20	7,1	3	60	16,7	1	20	14,3	5	100	12,8
Καθόλου	9	34,6	64,3	11	42,3	61,1	6	23,1	85,7	26	100	66,7
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,6 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 59
17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
α. Χρήση ναρκωτικών

Βαθμός αυστηρότητας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1												
2	-	-	-	2	100	11,1	-	-	-	2	100	5,1
3	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
4	1	16,7	7,1	3	50	16,7	2	33,3	28,6	6	100	15,4
5												
6	1	16,7	7,1	4	66,7	22,2	1	16,7	14,3	6	100	15,4
Πολύ 7	11	45,8	78,6	9	37,5	50	4	16,7	57,1	24	100	61,5
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,7 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 60

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
β. Πρόκληση υλικών φθορών

Βαθμός αυστηρότητας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1												
2												
3	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
4	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	2,6
5	-	-	-	5	83,3	27,8	1	16,7	14,3	6	100	15,4
6	4	44,4	28,6	4	44,4	22,2	1	11,1	14,3	9	100	23,1
Πολύ 7	10	45,5	71,4	8	36,4	44,4	4	18,2	57,1	22	100	56,4
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,1 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 61

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
γ. Ανταλλαγή ύβρεων

Βαθμός αυστηρότητας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1												
2												
3	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
4	2	28,6	14,3	4	57,1	22,2	1	14,3	14,3	7	100	17,9
5	3	42,9	21,4	3	42,9	16,7	1	14,3	14,3	7	100	17,9
6	4	33,3	28,6	6	50	33,3	2	16,7	28,6	12	100	30,8
Πολύ 7	4	36,4	28,6	4	36,4	22,2	3	27,3	42,9	11	100	28,2
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,8 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 62

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
δ. Άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους διδάσκοντες.

Βαθμός αυστηρότητας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1												
2	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
3	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
4	-	-	-	5	100	27,8	-	-	-	5	100	12,8
5	-	-	-	5	71,4	27,8	2	28,6	28,6	7	100	17,9
6	4	40	28,6	4	40	22,2	2	20	28,6	10	100	25,6
Πολύ 7	9	60	64,3	3	20	16,7	3	20	42,9	15	100	38,5
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,5 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 63

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
ε. Υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ - τσιγάρων

Βαθμός αυστηρότητας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1												
2	1	100	7,1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,6
3	-	-	-	2	100	11,1	-	-	-	2	100	5,1
4	1	20	7,1	3	60	16,7	1	20	14,3	5	100	12,8
5	3	25	21,4	6	50	33,3	3	25	42,9	12	100	30,8
6	4	40	28,6	5	50	27,8	1	10	14,3	10	100	25,6
Πολύ 7	5	55,6	35,7	2	22,2	11,1	2	22,2	28,6	9	100	23,1
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,0 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 64

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
στ. Βίαιη συμπεριφορά

Βαθμός αυστηρότητας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
2												
3	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
4	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
5	-	-	-	2	50	11,1	2	50	28,6	4	100	10,3
6	6	50	42,9	4	33,3	22,2	2	16,7	28,6	12	100	30,8
Πολύ 7	8	40	57,1	9	45	50	3	15	42,9	20	100	51,3
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,5 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 65

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
α. Τιμωρείτε και τους δύο

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	13	41,9	92,9	13	41,9	72,2	5	16,1	71,4	31	100	79,5
Ναι	1	12,5	7,1	5	62,5	27,8	2	25	28,6	8	100	20,5
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 66

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

β. Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	13	37,1	92,9	15	42,9	83,3	7	20	100	35	100	89,7
Ναι	1	25	7,1	3	75	16,7	-	-	-	4	100	10,3
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1,7 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 67

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με ένα καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

γ. Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	7	36,8	50	11	57,9	61,1	1	5,3	14,3	19	100	48,7
Ναι	7	35	50	7	35	38,9	6	30	85,7	20	100	51,3
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 4,4 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 68

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

δ. Συζητάτε χωριστά και με τους δύο μαθητές

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	3	27,3	21,4	4	36,4	22,2	4	36,4	57,1	11	100	28,2
Ναι	11	39,3	78,6	14	50	77,8	3	10,7	42,9	28	100	71,8
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 3,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 69

19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε η διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

α. Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας.

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
2												
3												
4												
5	1	33,3	7,1	1	33,3	5,6	1	33,3	14,3	3	100	7,7
6	-	-	-	2	50	11,1	2	50	28,6	4	100	10,3
Συμφωνώ 7	13	41,9	92,9	14	45,2	77,8	4	12,9	57,1	31	100	79,5
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 70

19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

β. Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο έλληνας.

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1	5	45,5	35,7	4	36,4	22,2	2	18,2	28,6	11	100	28,2
2	-	-	-	3	75	16,7	1	25	14,3	4	100	10,3
3	-	-	-	2	100	11,1	-	-	-	2	100	5,1
4	3	42,9	21,4	3	42,9	16,7	1	14,3	14,3	7	100	17,9
5	4	44,4	28,6	3	33,3	16,7	2	22,2	28,6	9	100	23,1
6	1	25	7,1	2	50	11,1	1	25	14,3	4	100	10,3
Συμφωνώ 7	1	50	7,1	1	50	5,6	-	-	-	2	100	5,1
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,6 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 71

19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε η διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

γ. Το να είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει, αλλά και από το πόσο αγαπά την Ελλάδα.

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1												
2	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
3												
4	2	33,3	14,3	4	66,7	22,2	-	-	-	6	100	15,4
5	2	40	14,3	2	40	11,1	1	20	14,3	5	100	12,8
6	3	27,3	21,4	5	45,5	27,8	3	27,3	42,9	11	100	28,2
Συμφωνώ 7	7	43,8	50	6	37,5	33,3	3	18,8	42,9	16	100	41
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 4,1 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 72

19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

δ. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι σήμερα αναγκαία.

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1												
2												
3												
4												
5	-	-	-	1	100	5,6	-	-	-	1	100	2,6
6	1	20	7,1	3	60	16,7	1	20	14,3	5	100	12,8
Συμφωνώ 7	13	39,4	92,9	14	42,4	77,8	6	18,2	85,7	33	100	84,6
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1,9 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 73

20. Αναφέρετε προτάσεις που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστούντων μαθητών στο σχολείο.
α. Ειδικές εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	5	45,5	35,7	4	36,4	22,2	2	18,2	28,6	11	100	28,2
Ναι	9	32,1	64,3	14	50	77,8	5	17,9	71,4	28	100	71,8
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,7 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 74

20. Αναφέρετε προτάσεις που θα συνέβαλλαν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστούντων μαθητών στο σχολείο.
β. Σχέσεις σχολείου με κηδεμόνες μαθητών

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	10	41,7	71,4	9	37,5	50	5	20,8	71,4	24	100	61,5
Ναι	4	26,7	28,6	9	60	50	2	13,3	28,6	15	100	38,5
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,8 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 75

20. Αναφέρετε προτάσεις που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστούντων μαθητών στο σχολείο.

γ. Προετοιμασία Ελλήνων

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	11	34,4	78,6	15	46,9	83,3	6	18,8	85,7	32	100	82,1
Ναι	3	42,9	21,4	3	42,9	16,7	1	14,3	14,3	7	100	17,9
Σύνολο	14	35,9	100	18	46,2	100	7	17,9	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= ,1 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 (5)
3. Ειδικότητα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Θεωρητική κατεύθυνση	24	61,5	61,5	61,5
Πρακτική κατεύθυνση	15	38,5	38,5	100
Σύνολο	39	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean 1.385 Std err .079 Std dev .493

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
8. Θέλετε να συνεχίσετε να διδάσκετε σε σχολεία παλιννοστούντων;

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	19	63,3	79,2	11	36,7	73,3	30	100	76,9
Όχι	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
Δεν έχω αποφασίσει	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .2 - DF = 2 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
8α.Αν Ναι, γιατί;

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Για διάφορους λόγους	4	50	16,7	4	50	26,7	8	100	20,5
Πολιτιστικά θέματα	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
Ενδιαφέρουσα διδακτική πράξη	14	63,6	58,3	8	36,4	53,3	22	100	56,4
Κοινωνική προσφορά	3	75	12,5	1	25	6,7	4	100	10,3
Μειωμένο ωράριο	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .9 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
8β. Αν Όχι, γιατί;

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διάφοροι λόγοι	23	62,2	95,8	14	37,8	93,3	37	100	94,9
Οικογενειακοί λόγοι	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
Λόγω κούρασης	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2.2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
A. α. Η δίγλωσση εκπαίδευση: (ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
2	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
3	-	-	-	4	100	26,7	4	100	10,3
4	6	66,7	25	3	33,3	20	9	100	23,1
5	5	100	20,8	-	-	-	5	100	12,8
6	5	83,3	20,8	1	16,7	6,7	6	100	15,4
Πλεονέκτημα 7	6	50	25	6	50	40	12	100	30,8
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 14,3 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
A. β. Τάξεις αποτελούμενες αποκλειστικά από παλιννοστούντες μαθητές: (ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1									
2									
3	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
4	6	66,7	25	3	33,3	20	9	100	23,1
5	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
6	5	50	20,8	5	50	33,3	10	100	25,6
Πλεονέκτημα 7	9	64,3	37,5	5	35,7	33,3	14	100	35,9
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,3 - DF = 4 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
A. γ. Επαφη με διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία: (ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1									
2									
3									
4	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
5	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
6	6	75	25	2	25	13,3	8	100	20,5
Πλεονέκτημα 7	15	57,7	62,5	11	42,3	73,3	26	100	66,7
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .9 - DF = 3 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα:
Α. δ. Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών: (ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
2	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
3	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
4	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
5	3	75	12,5	1	25	6,7	4	100	10,3
6	3	42,9	12,5	4	57,1	26,7	7	100	17,9
Πλεονέκτημα 7	14	60,9	58,3	9	39,1	60	23	100	59
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,4 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα:
Α. ε. Ιδιαιτερότητες στη βαθμολόγηση των μαθητών ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα:
(ως προς τους διδάσκοντες)

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
2	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
3	4	100	16,7	-	-	-	4	100	10,3
4	7	87,5	29,2	1	12,5	6,7	8	100	20,5
5	1	14,3	4,2	6	85,7	40	7	100	17,9
6	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
Πλεονέκτημα 7	5	71,4	20,8	2	28,6	13,3	7	100	17,9
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,3 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα:
Β. α. Η δίγλωσση εκπαίδευση: (ως προς τους μαθητές)

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1									
2	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
3									
4	5	71,4	20,8	2	28,6	13,3	7	100	17,9
5	1	33,3	4,2	2	66,7	13,3	3	100	7,7
6	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
Πλεονέκτημα 7	12	63,2	50	7	36,8	46,7	19	100	48,7
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,4 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. β. Τάξεις αποτελούμενες αποκλειστικά από παλιννοστούντες μαθητές: (ως προς τους μαθητές)

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
2	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
3	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
4	5	83,3	20,8	1	16,7	6,7	6	100	15,4
5	2	50	8,3	2	50	13,3	4	100	10,3
6	3	75	12,5	1	25	6,7	4	100	10,3
Πλεονέκτημα 7	11	55	45,8	9	45	60	20	100	51,3
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 2.9$ - DF = 6 - $P > 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. γ. Επαφή με διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία: (ως προς τους μαθητές)

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1									
2	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
3	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
4	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
5	2	50	8,3	2	50	13,3	4	100	10,3
6	3	50	12,5	3	50	20	6	100	15,4
Πλεονέκτημα 7	14	66,7	58,3	7	33,3	46,7	21	100	53,8
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 3.0$ - DF = 5 - $P > 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. δ. Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών: (ως προς τους μαθητές)

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
2	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
3	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
4	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
5	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
6	1	33,3	4,2	2	66,7	13,3	3	100	7,7
Πλεονέκτημα 7	17	60,7	70,8	11	39,3	73,3	28	100	71,8
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 5.1$ - DF = 6 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. ε. Ιδιαιτερότητες στη βαθμολόγηση των μαθητών ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα:
(ως προς τους μαθητές)

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μειονέκτημα 1	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
2	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
3	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
4	5	100	20,8	-	-	-	5	100	12,8
5	5	71,4	20,8	2	28,6	13,3	7	100	17,9
6	2	50	8,3	2	50	13,3	4	100	10,3
Πλεονέκτημα 7	10	52,6	41,7	9	47,4	60	19	100	48,7
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,6 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :
Α. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	7	77,8	29,2	2	22,2	13,3	9	100	23,1
2	3	33,3	12,5	6	66,7	40	9	100	23,1
3	6	75	25	2	25	13,3	8	100	20,5
4	5	62,5	20,8	3	37,5	20	8	100	20,5
5	3	75	12,5	1	25	6,7	4	100	10,3
6	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
Αυταρχικό 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,5 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :
Α. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	7	77,8	29,2	2	22,2	13,3	9	100	23,1
2	3	37,5	12,5	5	62,5	33,3	8	100	20,5
3	6	85,7	25	1	14,3	6,7	7	100	17,9
4	7	58,3	29,2	5	41,7	33,3	12	100	30,8
5	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
6	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
Συντηρητικό 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6,4 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :
Α. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	8	57,1	33,3	6	42,9	40	14	100	35,9
2	5	62,5	20,8	3	37,5	20	8	100	20,5
3	6	66,7	25	3	33,3	20	9	100	23,1
4	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
5	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
6									
Αδιάφορο 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,3 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :
Α. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	6	46,2	25	7	53,8	46,7	13	100	33,3
2	8	72,7	33,3	3	27,3	20	11	100	28,2
3	3	50	12,5	3	50	20	6	100	15,4
4	6	75	25	2	25	13,3	8	100	20,5
5									
6	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
Αγενή 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :
Α. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	12	63,2	50	7	36,8	46,7	19	100	48,7
2	4	44,4	16,7	5	55,6	33,3	9	100	23,1
3	6	75	25	2	25	13,3	8	100	20,5
4	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
5									
6									
Κακοπροαίρετο 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :
Α. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό 1	7	58,3	29,2	5	41,7	33,3	12	100	30,8
2	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
3	3	50	12,5	3	50	20	6	100	15,4
4	7	70	29,2	3	30	20	10	100	25,6
5	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
6	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
Ανυπόμονο 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,9 - DF = 5 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :
Α. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό 1	10	58,8	41,7	7	41,2	46,7	17	100	43,6
2	7	70	29,2	3	30	20	10	100	25,6
3	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
4	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
5									
6									
Τεμπέλη 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,4 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :
Α. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή 1	12	57,1	50	9	42,9	60	21	100	53,8
2	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
3	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
4	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
5	3	100	12,5	-	-	-	3	100	7,7
6	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
Συμφεροντολόγο 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
X2= 3,7 - DF = 5 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	3	100	12,5	-	-	-	3	100	7,7
2	4	50	16,7	4	50	26,7	8	100	20,5
3	4	44,4	16,7	5	55,6	33,3	9	100	23,1
4	6	75	25	2	25	13,3	8	100	20,5
5	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
6	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
Αυταρχικό 7	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 4,2 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
2	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
3	3	50	12,5	3	50	20	6	100	15,4
4	7	53,8	29,2	6	46,2	40	13	100	33,3
5	4	100	16,7	-	-	-	4	100	10,3
6	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
Συντηρητικό 7	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 4,0 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	6	66,7	25	3	33,3	20	9	100	23,1
2	3	75	12,5	1	25	6,7	4	100	10,3
3	3	33,3	12,5	6	66,7	40	9	100	23,1
4	9	64,3	37,5	5	35,7	33,3	14	100	35,9
5	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
6	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
Αδιάφορο 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 5,3 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :
Β. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	5	45,5	20,8	6	54,5	40	11	100	28,2
2	5	55,6	20,8	4	44,4	26,7	9	100	23,1
3	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
4	8	72,7	33,3	3	27,3	20	11	100	28,2
5	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
6									
Αγενή 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 3,2$ - DF = 4 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 26
10. Πως θα σας έκριναν οι μαθητές σας :
Β. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	7	63,6	29,2	4	36,4	26,7	11	100	28,2
2	7	63,6	29,2	4	36,4	26,7	11	100	28,2
3	4	44,4	16,7	5	55,6	33,3	9	100	23,1
4	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
5	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
6	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
Κακοπροαίρετο 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 3,0$ - DF = 5 - $P > 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 27
10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :
Β. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό 1	7	63,6	29,2	4	36,4	26,7	11	100	28,2
2	2	40	8,3	3	60	20	5	100	12,8
3	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
4	4	44,4	16,7	5	55,6	33,3	9	100	23,1
5	5	100	20,8	-	-	-	5	100	12,8
6	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
Ανυπόμονο 7	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 8,1$ - DF = 6 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 28

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό	1	8	57,1	33,3	6	42,9	40	14	100	35,9
	2	7	87,5	29,2	1	12,5	6,7	8	100	20,5
	3	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
	4	4	50	16,7	4	50	26,7	8	100	20,5
	5	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
	6									
Τεμπέλη	7									
Σύνολο		24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 3,0 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 29

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή	1	12	63,2	50	7	36,8	46,7	19	100	48,7
	2	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
	3	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
	4	3	50	12,5	3	50	20	6	100	15,4
	5	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
	6									
Συμφεροντολόγο	7									
Σύνολο		24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1,6 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό	1	6	75	25	2	25	13,3	8	100	20,5
	2	3	42,9	12,5	4	57,1	26,7	7	100	17,9
	3	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
	4	9	56,3	37,5	7	43,8	46,7	16	100	41
	5	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
	6									
Αυταρχικό	7									
Σύνολο		24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 3,1 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 31
10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :
Γ. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	5	100	20,8	-	-	-	5	100	12,8
2	3	37,5	12,5	5	62,5	33,3	8	100	20,5
3	5	62,5	20,8	3	37,5	20	8	100	20,5
4	10	62,5	41,7	6	37,5	40	16	100	41
5	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
6									
Συντηρητικό 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,2 - DF = 4 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :
Γ. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	7	70	29,2	3	30	20	10	100	25,6
2	5	55,6	20,8	4	44,4	26,7	9	100	23,1
3	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
4	8	61,5	33,3	5	38,5	33,3	13	100	33,3
5									
6									
Αδιάφορο 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,4 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 33
10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :
Γ. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	8	61,5	33,3	5	38,5	33,3	13	100	33,3
2	5	55,6	20,8	4	44,4	26,7	9	100	23,1
3	6	75	25	2	25	13,3	8	100	20,5
4	5	55,6	20,8	4	44,4	26,7	9	100	23,1
5									
6									
Αγενή 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,8 - DF = 3 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :
Γ. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	10	76,9	41,7	3	23,1	20	13	100	33,3
2	4	44,4	16,7	5	55,6	33,3	9	100	23,1
3	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
4	6	60	25	4	40	26,7	10	100	25,6
5									
6									
Κακοπροαίρετο 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :
Γ. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό 1	7	70	29,2	3	30	20	10	100	25,6
2	5	62,5	20,8	3	37,5	20	8	100	20,5
3	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
4	7	58,3	29,2	5	41,7	33,3	12	100	30,8
5	-	-	-	2	100	13,3	2	100	5,1
6	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
Ανυπόμονο 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,2 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :
Γ. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό 1	12	70,6	50	5	29,4	33,3	17	100	43,6
2	5	83,3	20,8	1	16,7	6,7	6	100	15,4
3	2	50	8,3	2	50	13,3	4	100	10,3
4	5	41,7	20,8	7	58,3	46,7	12	100	30,8
5									
6									
Τεμπέλη 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,0 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 37

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή 1	10	58,8	41,7	7	41,2	46,7	17	100	43,6
2	3	75	12,5	1	25	6,7	4	100	10,3
3	5	71,4	20,8	2	28,6	13,3	7	100	17,9
4	5	50	20,8	5	50	33,3	10	100	25,6
5	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
6									
Συμφεροντολόγο 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1.8 - DF = 4 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

α. Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1									
2	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
3	2	50	8,3	2	50	13,3	4	100	10,3
4	7	77,8	29,2	2	22,2	13,3	9	100	23,1
5	7	70	29,2	3	30	20	10	100	25,6
6	3	37,5	12,5	5	62,5	33,3	8	100	20,5
Υπέρ 7	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 3.5 - DF = 5 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

β. Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	1	33,3	4,2	2	66,7	13,3	3	100	7,7
2	1	16,7	4,2	5	83,3	33,3	6	100	15,4
3	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
4	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
5	3	75	12,5	1	25	6,7	4	100	10,3
6	8	72,7	33,3	3	27,3	20	11	100	28,2
Υπέρ 7	6	85,7	25	1	14,3	6,7	7	100	17,9
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 8.9 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 40

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1									
2	4	80	16,7	1	20	6,7	5	100	12,8
3	1	33,3	4,2	2	66,7	13,3	3	100	7,7
4	5	55,6	20,8	4	44,4	26,7	9	100	23,1
5	5	71,4	20,8	2	28,6	13,3	7	100	17,9
6	6	60	25	4	40	26,7	10	100	25,6
Υπέρ 7	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 2,1 - DF = 5 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 41

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

δ. Υπακοή των παιδιών στους γονείς

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
2									
3	-	-	-	3	100	20	3	100	7,7
4	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
5	9	90	37,5	1	10	6,7	10	100	25,6
6	6	54,5	25	5	45,5	33,3	11	100	28,2
Υπέρ 7	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 8,6 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ε. Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	6	54,5	25	5	45,5	33,3	11	100	28,2
2	3	37,5	12,5	5	62,5	33,3	8	100	20,5
3	3	100	12,5	-	-	-	3	100	7,7
4	8	80	33,3	2	20	13,3	10	100	25,6
5	3	100	12,5	-	-	-	3	100	7,7
6	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
Υπέρ 7	-	-	-	2	100	13,3	2	100	5,1
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,6 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
στ. Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
	2									
	3	1	33,3	4,2	2	66,7	13,3	3	100	7,7
	4	4	44,4	16,7	5	55,6	33,3	9	100	23,1
	5	5	62,5	20,8	3	37,5	20	8	100	20,5
	6	6	60	25	4	40	26,7	10	100	25,6
Υπέρ	7	6	100	25	-	-	-	6	100	15,4
Σύνολο		24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,9 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 44

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ζ. Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	2	50	8,3	2	50	13,3	4	100	10,3
	2	1	33,3	4,2	2	66,7	13,3	3	100	7,7
	3	1	33,3	4,2	2	66,7	13,3	3	100	7,7
	4	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
	5	7	87,5	29,2	1	12,5	6,7	8	100	20,5
	6	4	50	16,7	4	50	26,7	8	100	20,5
Υπέρ	7	5	71,4	20,8	2	28,6	13,3	7	100	17,9
Σύνολο		24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,3 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 45

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	7	70	29,2	3	30	20	10	100	25,6
	2	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
	3	4	100	16,7	-	-	-	4	100	10,3
	4	7	53,8	29,2	6	46,2	40	13	100	33,3
	5	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
	6	1	33,3	4,2	2	66,7	13,3	3	100	7,7
Υπέρ	7	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
Σύνολο		24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,7 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

θ. Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	3	100	12,5	-	-	-	3	100	7,7
2	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
3	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
4	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
5	5	50	20,8	5	50	33,3	10	100	25,6
6	2	50	8,3	2	50	13,3	4	100	10,3
Υπέρ 7	6	54,5	25	5	45,5	33,3	11	100	28,2
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 5,4 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ι. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	3	100	12,5	-	-	-	3	100	7,7
2	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
3	2	50	8,3	2	50	13,3	4	100	10,3
4	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
5	3	75	12,5	1	25	6,7	4	100	10,3
6	3	50	12,5	3	50	20	6	100	15,4
Υπέρ 7	9	64,3	37,5	5	35,7	33,3	14	100	35,9
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 4,4 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 48

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

α. Εξυπνάδα

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	12	63,2	50	7	36,8	46,7	19	100	48,7
Ναι	12	60	50	8	40	53,3	20	100	51,3
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

X2= .0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 49

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
β. Ευαισθησία

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	10	55,6	41,7	8	44,4	53,3	18	100	46,2
Ναι	14	66,7	58,3	7	33,3	46,7	21	100	53,8
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .5 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 50

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
γ. Υπακοή

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	22	61,1	91,7	14	38,9	93,3	36	100	92,3
Ναι	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,0 - DF = 1 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 51

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
δ. Κοινωνικότητα

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	13	56,5	54,2	10	43,5	66,7	23	100	59
Ναι	11	68,8	45,8	5	31,3	33,3	16	100	41
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .5 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 52

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
ε. Αφοσίωση στη μελέτη

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	18	72	75	7	28	46,7	25	100	64,1
Ναι	6	42,9	25	8	57,1	53,3	14	100	35,9
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
X2= 3.2 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 53
12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
στ. Άριστη σχολική επίδοση

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	21	58,3	87,5	15	41,7	100	36	100	92,3
Ναι	3	100	12,5	-	-	-	3	100	7,7
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2.0 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 54
13. Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας;

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υγείας	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
Οικογενειακά	15	51,7	62,5	14	48,3	93,3	29	100	74,4
Γενικές Υπερβολικής χρήσης τσιγάρων –	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
Μειωμένων εκπαιδευτικών δυνατοτήτων	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
Βίαιης συμπεριφοράς – επιθετικότητας	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
Χρήσης ναρκωτικών	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
Αδυναμίας σύναψης στενών φιλικών σχέσεων - δεσμών	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5.5 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 55
14. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:
α. Μέσα στο σχολείο

Βαθμός συμφωνίας:	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2									
3									
4	8	80	33,3	2	20	13,3	10	100	25,6
5	6	60	25	4	40	26,7	10	100	25,6
6	7	53,8	29,2	6	46,2	40	13	100	33,3
Πολύ 7	3	50	12,5	3	50	20	6	100	15,4
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,1 - DF = 3 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 56

14. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:
β. Έξω από το σχολείο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
2	2	40	8,3	3	60	20	5	100	12,8
3	5	71,4	20,8	2	28,6	13,3	7	100	17,9
4	9	60	37,5	6	40	40	15	100	38,5
5	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
6	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
Πολύ 7	2	66,7	8,3	1	33,3	6,7	3	100	7,7
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,1 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 57

15. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης προς τη χώρα μας.
Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι αυτό είναι θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αρνητικό 1									
2	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
3	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
4	8	80	33,3	2	20	13,3	10	100	25,6
5	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
6	3	50	12,5	3	50	20	6	100	15,4
Θετικό 7	8	57,1	33,3	6	42,9	40	14	100	35,9
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,1 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 58

16. Εσείς καπνίζετε στο χώρο του σχολείου:

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ	1	33,3	4,2	2	66,7	13,3	3	100	7,7
Μέτρια	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
Λίγο	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
Καθόλου	17	65,4	70,8	9	34,6	60	26	100	66,7
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,1 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 59

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
α. Χρήση ναρκωτικών

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
3	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
4	6	100	25	-	-	-	6	100	15,4
5									
6	3	50	12,5	3	50	20	6	100	15,4
Πολύ 7	13	54,2	54,2	11	45,8	73,3	24	100	61,5
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,3 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 60

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
β. Πρόκληση υλικών φθορών

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2									
3	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
4	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
5	3	50	12,5	3	50	20	6	100	15,4
6	7	77,8	29,2	2	22,2	13,3	9	100	23,1
Πολύ 7	13	59,1	54,2	9	40,9	60	22	100	56,4
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,6 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 61

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
γ. Ανταλλαγή ύβρεων

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2									
3	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
4	4	57,1	16,7	3	42,9	20	7	100	17,9
5	3	42,9	12,5	4	57,1	26,7	7	100	17,9
6	9	75	37,5	3	25	20	12	100	30,8
Πολύ 7	6	54,5	25	5	45,5	33,3	11	100	28,2
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 62

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
δ. Άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους διδάσκοντες.

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
3	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
4	4	80	16,7	1	20	6,7	5	100	12,8
5	2	28,6	8,3	5	71,4	33,3	7	100	17,9
6	9	90	37,5	1	10	6,7	10	100	25,6
Πολύ 7	8	53,3	33,3	7	46,7	46,7	15	100	38,5
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,0 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 63

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
ε. Υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ - τσιγάρων

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
3	2	100	8,3	-	-	-	2	100	5,1
4	2	40	8,3	3	60	20	5	100	12,8
5	5	41,7	20,8	7	58,3	46,7	12	100	30,8
6	6	60	25	4	40	26,7	10	100	25,6
Πολύ 7	8	88,9	33,3	1	11,1	6,7	9	100	23,1
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,7 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 64

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
στ. Βίαιη συμπεριφορά

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
2	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
3	1	100	4,2	-	-	-	1	100	2,6
4	1	25	4,2	3	75	20	4	100	10,3
5	5	41,7	20,8	7	58,3	46,7	12	100	30,8
6	16	80	66,7	4	20	26,7	20	100	51,3
Πολύ 7									
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 9,9 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 65

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

α. Τιμωρείτε και τους δύο

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	18	58,1	75	13	41,9	86,7	31	100	79,5
Ναι	6	75	25	2	25	13,3	8	100	20,5
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= ,7 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 66

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με ένα καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

β. Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	23	65,7	95,8	12	34,3	80	35	100	89,7
Ναι	1	25	4,2	3	75	20	4	100	10,3
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 2,5 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 67

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με ένα καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

γ. Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	10	52,6	41,7	9	47,4	60	19	100	48,7
Ναι	14	70	58,3	6	30	40	20	100	51,3
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1,2 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 68

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

δ. Συζητάτε χωριστά και με τους δύο μαθητές

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	7	63,6	29,2	4	36,4	26,7	11	100	28,2
Ναι	17	60,7	70,8	11	39,3	73,3	28	100	71,8
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0

x2= ,0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 69
19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
α. Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας.

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
2									
3									
4									
5	1	33,3	4,2	2	66,7	13,3	3	100	7,7
6	2	50	8,3	2	50	13,3	4	100	10,3
Συμφωνώ 7	21	67,7	87,5	10	32,3	66,7	31	100	79,5
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 70
19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
β. Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο έλληνας.

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1	6	54,5	25	5	45,5	33,3	11	100	28,2
2	1	25	4,2	3	75	20	4	100	10,3
3	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
4	6	85,7	25	1	14,3	6,7	7	100	17,9
5	7	77,8	29,2	2	22,2	13,3	9	100	23,1
6	2	50	8,3	2	50	13,3	4	100	10,3
Συμφωνώ 7	1	50	4,2	1	50	6,7	2	100	5,1
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,6 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 71
19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
γ. Το να είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει, αλλά και από το πόσο αγαπά την Ελλάδα.

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1									
2	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2,6
3									
4	4	66,7	16,7	2	33,3	13,3	6	100	15,4
5	5	100	20,8	-	-	-	5	100	12,8
6	6	54,5	25	5	45,5	33,3	11	100	28,2
Συμφωνώ 7	9	56,3	37,5	7	43,8	46,7	16	100	41
Σύνολο	24	61,5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,2 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 72

19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
δ. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι σημερα αναγκαία.

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1									
2									
3									
4									
5	-	-	-	1	100	6,7	1	100	2.6
6	3	60	12,5	2	40	13,3	5	100	12,8
Συμφωνώ 7	21	63.6	87,5	12	36,4	80	33	100	84.6
Σύνολο	24	61.5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1.6 - DF = 2 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 73

20. Αναφέρετε προτάσεις που θα μπορουσαν να συμβάλλουν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστούντων μαθητών στο σχολείο.
α. Ειδικές εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	6	54.5	25	5	45,5	33,3	11	100	28,2
Ναι	18	64.3	75	10	35,7	66,7	28	100	71,8
Σύνολο	24	61.5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .3 - DF = 1 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 74

20. Αναφέρετε προτάσεις που θα συνέβαλλαν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστούντων μαθητων στο σχολείο.
β. Σχέσεις σχολείου με κηδεμόνες μαθητών

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	15	62.5	62,5	9	37,5	60	24	100	61,5
Ναι	9	60	37,5	6	40	40	15	100	38,5
Σύνολο	24	61.5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .0 - DF = 1 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 75

20. Αναφέρετε προτάσεις που θα μπορουσαν να συμβάλλουν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστούντων μαθητών στο σχολείο.
γ. Προετοιμασία Ελλήνων.

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	17	53.1	70.8	15	46,9	100	32	100	82,1
Ναι	7	100	29,2	-	-	-	7	100	17,9
Σύνολο	24	61.5	100	15	38,5	100	39		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,3 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
8. Θέλετε να συνεχίσετε να διδάσκετε σε σχολεία παλιννοστούντων;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2051	,2051	,3267	,5711
Within Groups	37	23,2308	,6279		
Σύνολο	38	23,4359			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	1,3077	,7511	,2083	P < 0,05
Γυναίκες	26	1,4615	,8115	,1591	P > 0,01
Σύνολο	39	1,4103	,7853	,1258	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
8α. Αν Ναι, γιατί;

ΠΙΝΑΚΑΣ 2					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	4,1538	4,1538	3,0273	,0902
Within Groups	37	50,7692	1,3721		
Σύνολο	38	54,9231			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,2308	1,5359	,4260	P < 0,05
Γυναίκες	26	1,5385	,9479	,1859	P > 0,01
Σύνολο	39	1,7692	1,2022	,1925	

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
8β. Αν Όχι, γιατί;

ΠΙΝΑΚΑΣ 3					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1154	,1154	,9174	,3444
Within Groups	37	4,6538	,1258		
Σύνολο	38	4,7692			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	,0000	,0000	,0000	P < 0,05
Γυναίκες	26	,1154	,4315	,0846	P > 0,01
Σύνολο	39	,0769	,3543	,0567	

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Α. α. Η δίγλωσση εκπαίδευση: (ως προς τους διδάσκοντες)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	5,6538	5,6538	1,9530	,1706
Within Groups	37	107,1154	2,8950		
Σύνολο	38	112,7692			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	5,6154	1,4456	,4009	P < 0,05
Γυναίκες	26	4,8077	1,8115	,3553	P > 0,01
Σύνολο	39	5,0769	1,7227	,2758	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Α. β. Τάξεις αποτελούμενες αποκλειστικά από παλιννοστούντες μαθητές: (ως προς τους διδάσκοντες)

ΠΙΝΑΚΑΣ 5					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1154	,1154	,0709	,7915
Within Groups	37	60,1923	1,6268		
Σύνολο	38	60,3077			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	5,6154	1,2609	,3497	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,7308	1,2824	,2515	P > 0,01
Σύνολο	39	5,6923	1,2598	,2017	

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Α. γ. Επαφή με διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία: (ως προς τους διδάσκοντες)

ΠΙΝΑΚΑΣ 6					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2051	,2051	,2756	,60
Within Groups	37	27,5385	,7443		
Σύνολο	38	27,7436			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	6,3846	,9608	,2665	P < 0,05
Γυναίκες	26	6,5385	,8115	,1591	P > 0,01
Σύνολο	39	6,4872	,8545	,1368	

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Α. δ. Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών: (ως προς τους διδάσκοντες)

ΠΙΝΑΚΑΣ 7					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,1667	2,1667	,9138	,3453
Within Groups	37	87,7308	2,3711		
Σύνολο	38	89,8974			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	6,3846	,9608	,2665	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,8846	1,7510	,3434	P > 0,01
Σύνολο	39	6,0513	1,5381	,2463	

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Α. ε. Ιδιαιτερότητες στη βαθμολόγηση των μαθητών ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα:
(ως προς τους διδάσκοντες)

ΠΙΝΑΚΑΣ 8					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,3205	,3205	,0753	,7854
Within Groups	37	157,5769	4,2588		
Σύνολο	38	157,8974			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	4,1538	2,3038	,6390	P < 0,05
Γυναίκες	26	4,3462	1,9379	,3800	P > 0,01
Σύνολο	39	4,2821	2,0384	,3264	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. α. Η δίγλωσση εκπαίδευση: (ως προς τους μαθητές)

ΠΙΝΑΚΑΣ 9					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	2,5128	2,5128	1,0006	,3237
Within Groups	37	92,9231	2,5114		
Σύνολο	38	95,4359			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	5,3846	1,6602	,4605	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,9231	1,5472	,3034	P > 0,01
Σύνολο	39	5,7436	1,5848	,2538	

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. β. Τάξεις αποτελούμενες αποκλειστικά από παλιννοστούντες μαθητές: (ως προς τους μαθητές)

ΠΙΝΑΚΑΣ 10					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	2,1667	2,1667	,6503	,4251
Within Groups	37	123,2692	3,3316		
Σύνολο	38	125,4359			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	5,9231	1,8010	,4995	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,4231	1,8368	,3602	P > 0,01
Σύνολο	39	5,5897	1,8169	,2909	

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. γ. Επαφή με διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία: (ως προς τους μαθητές)

ΠΙΝΑΚΑΣ 11					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	2,1667	2,1667	1,1176	,2973
Within Groups	37	71,7308	1,9387		
Σύνολο	38	73,8974			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	5,6154	1,5566	,4317	P < 0,05
Γυναίκες	26	6,1154	1,3062	,2562	P > 0,01
Σύνολο	39	5,9487	1,3945	,2233	

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. δ. Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών: (ως προς τους μαθητές)

ΠΙΝΑΚΑΣ 12					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,8205	,8205	,2932	,5914
Within Groups	37	103,5385	2,7983		
Σύνολο	38	104,3590			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	5,9231	1,9774	,5484	P < 0,05
Γυναίκες	26	6,2308	1,5049	,2951	P > 0,01
Σύνολο	39	6,1282	1,6572	,2654	

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα;
Β. ε. Ιδιαιτερότητες στη βαθμολόγηση των μαθητών ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα:
(ως προς τους μαθητές)

ΠΙΝΑΚΑΣ 13					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0128	,0128	,0044	,9473
Within Groups	37	106,9615	2,8909		
Σύνολο	38	106,9744			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	5,6154	1,7097	,4742	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,6538	1,6957	,3326	P > 0,01
Σύνολο	39	5,6410	1,6778	,2687	

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

10. Πως θα κρίνατε: τον εαυτό σας:
Α. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 14					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	13,1282	13,1282	6,8787	,0126
Within Groups	37	70,6154	1,9085		
Σύνολο	38	83,7436			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,0000	1,0000	,2774	P < 0,05
Γυναίκες	26	3,2308	1,5312	,3003	P > 0,01
Σύνολο	39	2,8205	1,4845	,2377	

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 15					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1154	,1154	,0541	,8174
Within Groups	37	78,9615	2,1341		
Σύνολο	38	79,0769			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,7692	1,1658	,3233	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,8846	1,5831	,3105	P > 0,01
Σύνολο	39	2,8462	1,4426	,2310	

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

ΠΙΝΑΚΑΣ 16					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2051	,2051	,1255	,7251
Within Groups	37	60,4615	1,6341		
Σύνολο	38	60,6667			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,2308	1,0919	,3028	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,3846	1,3587	,2665	P > 0,01
Σύνολο	39	2,3333	1,2635	,2023	

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. δ. Ευγενικό - αγενή

ΠΙΝΑΚΑΣ 17					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,2821	1,2821	,7728	,3850
Within Groups	37	61,3846	1,6590		
Σύνολο	38	62,6667			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,0769	,9541	,2646	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,4615	1,4207	,2786	P > 0,01
Σύνολο	39	2,3333	1,2842	,2056	

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

ΠΙΝΑΚΑΣ 18					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2051	,2051	,1989	,6582
Within Groups	37	38,1538	1,0312		
Σύνολο	38	38,3590			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	1,7692	,9268	,2571	P < 0,05
Γυναίκες	26	1,9231	1,0554	,2070	P > 0,01
Σύνολο	39	1,8718	1,0047	,1609	

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

ΠΙΝΑΚΑΣ 19					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	8,0128	8,0128	3,5150	,0687
Within Groups	37	84,3462	2,2796		
Σύνολο	38	92,3590			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	2,1538	1,0682	,2963	P < 0,05
Γυναίκες	26	3,1154	1,6811	,3297	P > 0,01
Σύνολο	39	2,7949	1,5590	,2496	

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

ΠΙΝΑΚΑΣ 20					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,0128	,0128	,0095	,9228
Within Groups	37	49,8846	1,3482		
Σύνολο	38	49,8974			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	2,0769	1,1152	,3093	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,0385	1,1826	,2319	P > 0,01
Σύνολο	39	2,0513	1,1459	,1835	

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

10. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας :

Α. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

ΠΙΝΑΚΑΣ 21					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	3,7051	3,7051	1,5820	,2163
Within Groups	37	86,6538	2,3420		
Σύνολο	38	90,3590			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	1,6923	1,0316	,2861	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,3462	1,7191	,3371	P > 0,01
Σύνολο	39	2,1282	1,5420	,2469	

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 22					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	1,8462	1,8462	,6737	,4170
Within Groups	37	101,3846	2,7401		
Σύνολο	38	103,2308			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	3,3077	1,7974	,4985	P < 0,05
Γυναίκες	26	3,7692	1,5826	,3104	P > 0,01
Σύνολο	39	3,6154	1,6482	,2639	

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 23					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,8846	2,8846	1,2209	,2763
Within Groups	37	87,4231	2,3628		
Σύνολο	38	90,3077			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	3,6923	1,7974	,4985	P < 0,05
Γυναίκες	26	3,1154	1,3950	,2736	P > 0,01
Σύνολο	39	3,3077	1,5416	,2469	

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

ΠΙΝΑΚΑΣ 24					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0128	,0128	,0067	,9353
Within Groups	37	70,9615	1,9179		
Σύνολο	38	70,9744			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	3,0000	1,1547	,3203	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,9615	1,4827	,2908	P > 0,01
Σύνολο	39	2,9744	1,3667	,2188	

ΠΙΝΑΚΑΣ 25

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. δ. Ευγενικό - αγενή

ΠΙΝΑΚΑΣ 25					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,5128	2,5128	1,4776	,2319
Within Groups	37	62,9231	1,7006		
Σύνολο	38	65,4359			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,2308	,9268	,2571	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,7692	1,4507	,2845	P > 0,01
Σύνολο	39	2,5897	1,3122	,2101	

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

ΠΙΝΑΚΑΣ 26					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,4615	,4615	,2618	,6119
Within Groups	37	65,2308	1,7630		
Σύνολο	38	65,6923			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,3077	,9473	,2627	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,5385	1,4760	,2895	P > 0,01
Σύνολο	39	2,4615	1,3148	,2105	

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

ΠΙΝΑΚΑΣ 27					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	15,7051	15,7051	6,0409	,0188
Within Groups	37	96,1923	2,5998		
Σύνολο	38	111,8974			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	2,1538	1,1435	,3172	P < 0,05
Γυναίκες	26	3,5000	1,7944	,3519	P > 0,01
Σύνολο	39	3,0513	1,7160	,2748	

ΠΙΝΑΚΑΣ 28

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

ΠΙΝΑΚΑΣ 28					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,4615	,4615	,2637	,6107
Within Groups	37	64,7692	1,7505		
Σύνολο	38	65,2308			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	2,2308	1,1658	,3233	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,4615	1,3923	,2730	P > 0,01
Σύνολο	39	2,3846	1,3102	,2098	

ΠΙΝΑΚΑΣ 29

10. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας :

Β. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

ΠΙΝΑΚΑΣ 29					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,2051	,2051	,1161	,7353
Within Groups	37	65,3846	1,7672		
Σύνολο	38	65,5897			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	2,0000	1,1547	,3203	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,1538	1,4055	,2756	P > 0,01
Σύνολο	39	2,1026	1,3138	,2104	

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 30					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	1,8462	1,8462	1,1212	,2965
Within Groups	37	60,9231	1,6466		
Σύνολο	38	62,7692			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	2,6154	1,2609	,3497	P < 0,05
Γυναίκες	26	3,0769	1,2938	,2537	P > 0,01
Σύνολο	39	2,9231	1,2852	,2058	

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 31					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0128	,0128	,0091	,9243
Within Groups	37	51,8846	1,4023		
Σύνολο	38	51,8974			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	3,0769	1,0377	,2878	P < 0,05
Γυναίκες	26	3,0385	1,2484	,2448	P > 0,01
Σύνολο	39	3,0513	1,1686	,1871	

ΠΙΝΑΚΑΣ 32

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

ΠΙΝΑΚΑΣ 32					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0128	,0128	,0086	,9268
Within Groups	37	55,4231	1,4979		
Σύνολο	38	55,4359			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,6154	1,0439	,2895	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,5769	1,3015	,2552	P > 0,01
Σύνολο	39	2,5897	1,2078	,1934	

ΠΙΝΑΚΑΣ 33

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. δ. Ευγενικό - αγενή

ΠΙΝΑΚΑΣ 33					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6282	,6282	,4467	,5081
Within Groups	37	52,0385	1,4064		
Σύνολο	38	52,6667			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,1538	1,0682	,2963	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,4231	1,2385	,2429	P > 0,01
Σύνολο	39	2,3333	1,1773	,1885	

ΠΙΝΑΚΑΣ 34

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

ΠΙΝΑΚΑΣ 34					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2051	,2051	,1386	,7118
Within Groups	37	54,7692	1,4802		
Σύνολο	38	54,9744			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,4615	1,0500	,2912	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,3077	1,2890	,2528	P > 0,01
Σύνολο	39	2,3590	1,2028	,1926	

ΠΙΝΑΚΑΣ 35

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

ΠΙΝΑΚΑΣ 35					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,0385	1,0385	,5200	,4754
Within Groups	37	73,8846	1,9969		
Σύνολο	38	74,9231			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,5385	1,0500	,2912	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,8846	1,5576	,3055	P > 0,01
Σύνολο	39	2,7692	1,4042	,2248	

ΠΙΝΑΚΑΣ 36

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

ΠΙΝΑΚΑΣ 36					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0513	,0513	,0288	,8661
Within Groups	37	65,8462	1,7796		
Σύνολο	38	65,8974			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,2308	1,2352	,3426	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,3077	1,3790	,2704	P > 0,01
Σύνολο	39	2,2821	1,3169	,2109	

ΠΙΝΑΚΑΣ 37

10. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας :

Γ. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

ΠΙΝΑΚΑΣ 37					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,0385	1,0385	,4675	,4984
Within Groups	37	82,1923	2,2214		
Σύνολο	38	83,2308			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	2,6154	1,7578	,4875	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,2692	1,3434	,2635	P > 0,01
Σύνολο	39	2,3846	1,4800	,2370	

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

α. Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

ΠΙΝΑΚΑΣ 38					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	6,7821	6,7821	3,5058	,0691
Within Groups	37	71,5769	1,9345		
Σύνολο	38	78,3590			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	5,3846	1,2609	,3497	P < 0,05
Γυναίκες	26	4,5000	1,4491	,2842	P > 0,01
Σύνολο	39	4,7949	1,4360	,2299	

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
β. Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

ΠΙΝΑΚΑΣ 39					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	4,1538	4,1538	1,0594	,3100
Within Groups	37	145,0769	3,9210		
Σύνολο	38	149,2308			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	4,1538	2,1926	,6081	P < 0,05
Γυναίκες	26	4,8462	1,8696	,3667	P > 0,01
Σύνολο	39	4,6154	1,9817	,3173	

ΠΙΝΑΚΑΣ 40

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

ΠΙΝΑΚΑΣ 40					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6282	,6282	,2504	,6197
Within Groups	37	92,8077	2,5083		
Σύνολο	38	93,4359			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	4,9231	1,5525	,4306	P < 0,05
Γυναίκες	26	4,6538	1,5986	,3135	P > 0,01
Σύνολο	39	4,7436	1,5681	,2511	

ΠΙΝΑΚΑΣ 41

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
δ. Υπακοή των παιδιών στους γονείς

ΠΙΝΑΚΑΣ 41					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	4,6282	4,6282	2,0452	,1611
Within Groups	37	83,7308	2,2630		
Σύνολο	38	88,3590			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	5,6154	1,3868	,3846	P < 0,05
Γυναίκες	26	4,8846	1,5576	,3055	P > 0,01
Σύνολο	39	5,1282	1,5249	,2442	

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ε. Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 42					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,4615	,4615	,1382	,7122
Within Groups	37	123,5385	3,3389		
Σύνολο	38	124,0000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	3,1538	1,9081	,5292	P < 0,05
Γυναίκες	26	2,9231	1,7871	,3505	P > 0,01
Σύνολο	39	3,0000	1,8064	,2893	

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

στ. Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

ΠΙΝΑΚΑΣ 43					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,8205	,8205	,2990	,5878
Within Groups	37	101,5385	2,7443		
Σύνολο	38	102,3590			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	5,0769	1,5525	,4306	P < 0,05
Γυναίκες	26	4,7692	1,7043	,3342	P > 0,01
Σύνολο	39	4,8718	1,6412	,2628	

ΠΙΝΑΚΑΣ 44

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ζ. Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

ΠΙΝΑΚΑΣ 44					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,4615	,4615	,1231	,7277
Within Groups	37	138,7692	3,7505		
Σύνολο	38	139,2308			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	4,7692	1,9644	,5448	P < 0,05
Γυναίκες	26	4,5385	1,9231	,3772	P > 0,01
Σύνολο	39	4,6154	1,9141	,3065	

ΠΙΝΑΚΑΣ 45

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

ΠΙΝΑΚΑΣ 45					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,5513	1,5513	,5209	,4750
Within Groups	37	110,1923	2,9782		
Σύνολο	38	111,7436			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	3,4615	1,5607	,4329	P < 0,05
Γυναίκες	26	3,0385	1,7996	,3529	P > 0,01
Σύνολο	39	3,1795	1,7148	,2746	

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

θ. Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

ΠΙΝΑΚΑΣ 46					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,8846	2,8846	,8478	,3631
Within Groups	37	125,8846	3,4023		
Σύνολο	38	128,7692			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	4,5385	1,6132	,4474	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,1154	1,9458	,3816	P > 0,01
Σύνολο	39	4,9231	1,8408	,2948	

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ι. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες

ΠΙΝΑΚΑΣ 47					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	6,2051	6,2051	1,6958	,2009
Within Groups	37	135,3846	3,6590		
Σύνολο	38	141,5897			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	4,5385	2,2217	,6162	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,3846	1,7453	,3423	P > 0,01
Σύνολο	39	5,1026	1,9303	,3091	

ΠΙΝΑΚΑΣ 48

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

α. Εξυπνάδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 48					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,0513	,0513	,1958	,6607
Within Groups	37	9,6923	,2620		
Σύνολο	38	9,7436			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	,4615	,5189	,1439	P < 0,05
Γυναίκες	26	,5385	,5084	,0997	P > 0,01
Σύνολο	39	,5128	,5064	,0811	

ΠΙΝΑΚΑΣ 49

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

β. Ευαισθησία

ΠΙΝΑΚΑΣ 49					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,1154	,1154	,4458	,5085
Within Groups	37	9,5769	,2588		
Σύνολο	38	9,6923			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	,4615	,5189	,1439	P < 0,05
Γυναίκες	26	,5769	,5038	,0988	P > 0,01
Σύνολο	39	,5385	,5050	,0809	

ΠΙΝΑΚΑΣ 50

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

γ. Υπακοή

ΠΙΝΑΚΑΣ 50					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,0000	,0000	,0000	1,0000
Within Groups	37	2,7692	,0748		
Σύνολο	38	2,7692			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	,0769	,2774	,0769	P < 0,05
Γυναίκες	26	,0769	,2717	,0533	P > 0,01
Σύνολο	39	,0769	,2700	,0432	

ΠΙΝΑΚΑΣ 51

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
δ. Κοινωνικότητα

ΠΙΝΑΚΑΣ 51					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0513	,0513	,2022	,6556
Within Groups	37	9,3846	,2536		
Σύνολο	38	9,4359			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	,4615	,5189	,1439	P < 0,05
Γυναίκες	26	,3846	,4961	,0973	P > 0,01
Σύνολο	39	,4103	,4983	,0798	

ΠΙΝΑΚΑΣ 52

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
ε. Αφοσίωση στη μελέτη

ΠΙΝΑΚΑΣ 52					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2051	,2051	,8655	,3582
Within Groups	37	8,7692	,2370		
Σύνολο	38	8,9744			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	,4615	,5189	,1439	P < 0,05
Γυναίκες	26	,3077	,4707	,0923	P > 0,01
Σύνολο	39	,3590	,4860	,0778	

ΠΙΝΑΚΑΣ 53

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
στ. Άριστη σχολική επίδοση

ΠΙΝΑΚΑΣ 53					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1154	,1154	1,6087	,2126
Within Groups	37	2,6538	,0717		
Σύνολο	38	2,7692			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	,0000	,0000	,0000	P < 0,05
Γυναίκες	26	,1154	,3258	,0639	P > 0,01
Σύνολο	39	,0769	,2700	,0432	

ΠΙΝΑΚΑΣ 54

13. Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας;

ΠΙΝΑΚΑΣ 54					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,4615	,4615	,1802	,6737
Within Groups	37	94,7692	2,5613		
Σύνολο	38	95,2308			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	3,7692	1,9215	,5329	P < 0,05
Γυναίκες	26	3,5385	1,4207	,2786	P > 0,01
Σύνολο	39	3,6154	1,5831	,2535	

ΠΙΝΑΚΑΣ 55

14. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:
α. Μέσα στο σχολείο

ΠΙΝΑΚΑΣ 55					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,0000	,0000	,0000	1,0000
Within Groups	37	41,2308	1,1143		
Σύνολο	38	41,2308			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	5,3846	1,1209	,3109	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,3846	1,0228	,2006	P > 0,01
Σύνολο	39	5,3846	1,0416	,1668	

ΠΙΝΑΚΑΣ 56

14. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:
β. Έξω από το σχολείο

ΠΙΝΑΚΑΣ 56					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,8205	,8205	,3987	,5317
Within Groups	37	76,1538	2,0582		
Σύνολο	38	76,9744			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	3,7692	1,3009	,3608	P < 0,05
Γυναίκες	26	4,0769	1,4946	,2931	P > 0,01
Σύνολο	39	3,9744	1,4233	,2279	

ΠΙΝΑΚΑΣ 57

15. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης προς τη χώρα μας.
Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι αυτό είναι θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 57					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	3,7051	3,7051	1,9030	,1760
Within Groups	37	72,0385	1,9470		
Σύνολο	38	75,7436			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	5,9231	1,2558	,3483	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,2692	1,4576	,2859	P > 0,01
Σύνολο	39	5,4872	1,4118	,2261	

ΠΙΝΑΚΑΣ 58

16. Εσείς καπνίζετε στο χώρο του σχολείου;

ΠΙΝΑΚΑΣ 58					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,1154	,1154	,1150	,7364
Within Groups	37	37,1154	1,0031		
Σύνολο	38	37,2308			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	4,3077	1,0316	,2861	P < 0,05
Γυναίκες	26	4,4231	,9868	,1935	P > 0,01
Σύνολο	39	4,3846	,9898	,1585	

ΠΙΝΑΚΑΣ 59

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις: α. Χρήση ναρκωτικών

ΠΙΝΑΚΑΣ 59					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,8205	,8205	,3444	,5609
Within Groups	37	88,1538	2,3825		
Σύνολο	38	88,9744			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	6,2308	1,0919	,3028	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,9231	1,7187	,3371	P > 0,01
Σύνολο	39	6,0256	1,5302	,2450	

ΠΙΝΑΚΑΣ 60

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις: β. Πρόκληση υλικών φθορών

ΠΙΝΑΚΑΣ 60					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2051	,2051	,2014	,6562
Within Groups	37	37,6923	1,0187		
Σύνολο	38	37,8974			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	6,3846	,8697	,2412	P < 0,05
Γυναίκες	26	6,2308	1,0699	,2098	P > 0,01
Σύνολο	39	6,2821	,9986	,1599	

ΠΙΝΑΚΑΣ 61

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις: γ. Ανταλλαγή ύβρεων

ΠΙΝΑΚΑΣ 61					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,1667	2,1667	1,4505	,2361
Within Groups	37	55,2692	1,4938		
Σύνολο	38	57,4359			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	5,9231	1,1152	,3093	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,4231	1,2704	,2491	P > 0,01
Σύνολο	39	5,5897	1,2294	,1969	

ΠΙΝΑΚΑΣ 62

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις: δ. Άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους διδάσκοντες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 62					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0000	,0000	,0000	1,0000
Within Groups	37	64,9231	1,7547		
Σύνολο	38	64,9231			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	5,7692	1,1658	,3233	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,7692	1,3945	,2735	P > 0,01
Σύνολο	39	5,7692	1,3071	,2093	

ΠΙΝΑΚΑΣ 63

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
ε. Υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ - τσιγάρων

ΠΙΝΑΚΑΣ 63					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,0513	,0513	,0309	,8614
Within Groups	37	61,3846	1,6590		
Σύνολο	38	61,4359			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	5,4615	1,3301	,3689	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,3846	1,2673	,2485	P > 0,01
Σύνολο	39	5,4103	1,2715	,2036	

ΠΙΝΑΚΑΣ 64

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
στ. Βίαιη συμπεριφορά

ΠΙΝΑΚΑΣ 64					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,4615	,4615	,2817	,5987
Within Groups	37	60,6154	1,6383		
Σύνολο	38	61,0769			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	6,0000	,9129	,2532	P < 0,05
Γυναίκες	26	6,2308	1,4229	,2791	P > 0,01
Σύνολο	39	6,1538	1,2678	,2030	

ΠΙΝΑΚΑΣ 65

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
α. Τιμωρείτε και τους δύο

ΠΙΝΑΚΑΣ 65					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,0513	,0513	,3008	,5867
Within Groups	37	6,3077	,1705		
Σύνολο	38	6,3590			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	,1538	,3755	,1042	P < 0,05
Γυναίκες	26	,2308	,4297	,0843	P > 0,01
Σύνολο	39	,2051	,4091	,0655	

ΠΙΝΑΚΑΣ 66

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
β. Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε

ΠΙΝΑΚΑΣ 66					
	D.F	S.S	M.S	F.R	F. P
Between Groups	1	,0513	,0513	,5362	,4686
Within Groups	37	3,5385	,0956		
Σύνολο	38	3,5897			
	N	Mean	S.D	S.E	
Άνδρες	13	,1538	,3755	,1042	P < 0,05
Γυναίκες	26	,0769	,2717	,0533	P > 0,01
Σύνολο	39	,1026	,3074	,0492	

ΠΙΝΑΚΑΣ 67

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με ένα καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

γ. Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη

ΠΙΝΑΚΑΣ 67					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2051	,2051	,7957	,3781
Within Groups	37	9,5385	,2578		
Σύνολο	38	9,7436			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	,6154	,5064	,1404	P < 0,05
Γυναίκες	26	,4615	,5084	,0997	P > 0,01
Σύνολο	39	,5128	,5064	,0811	

ΠΙΝΑΚΑΣ 68

18. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

δ. Συζητάτε χωριστά και με τους δύο μαθητές

ΠΙΝΑΚΑΣ 68					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0128	,0128	,0602	,8076
Within Groups	37	7,8846	,2131		
Σύνολο	38	7,8974			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	,6923	,4804	,1332	P < 0,05
Γυναίκες	26	,7308	,4523	,0887	P > 0,01
Σύνολο	39	,7179	,4559	,0730	

ΠΙΝΑΚΑΣ 69

19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε η διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

α. Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 69					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2051	,2051	,1678	,6844
Within Groups	37	45,2308	1,2225		
Σύνολο	38	45,4359			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	6,6923	,6304	,1748	P < 0,05
Γυναίκες	26	6,5385	1,2722	,2495	P > 0,01
Σύνολο	39	6,5897	1,0935	,1751	

ΠΙΝΑΚΑΣ 70

19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
β. Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο έλληνας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 70					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,5513	1,5513	,3873	,5375
Within Groups	37	148,1923	4,0052		
Σύνολο	38	149,7436			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	3,7692	1,8777	,5208	P < 0,05
Γυναίκες	26	3,3462	2,0580	,4036	P > 0,01
Σύνολο	39	3,4872	1,9851	,3179	

ΠΙΝΑΚΑΣ 71

19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε η διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
γ. Το να είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει, αλλά και από το πόσο αγαπά την Ελλάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 71					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0513	,0513	,0315	,8602
Within Groups	37	60,3077	1,6299		
Σύνολο	38	60,3590			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	5,9231	1,4979	,4154	P < 0,05
Γυναίκες	26	5,8462	1,1556	,2266	P > 0,01
Σύνολο	39	5,8718	1,2603	,2018	

ΠΙΝΑΚΑΣ 72

19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
δ. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι σήμερα αναγκαία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 72					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,8205	,8205	4,3852	,0432
Within Groups	37	6,9231	,1871		
Σύνολο	38	7,7436			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	6,6154	,6504	,1804	P < 0,05
Γυναίκες	26	6,9231	,2717	,0533	P > 0,01
Σύνολο	39	6,8205	,4514	,0723	

ΠΙΝΑΚΑΣ 73

20. Αναφέρετε προτάσεις που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστούντων μαθητών στο σχολείο.

α. Ειδικές εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο

ΠΙΝΑΚΑΣ 73					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3205	,3205	1,5651	,2188
Within Groups	37	7,5769	,2048		
Σύνολο	38	7,8974			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	,8462	,3755	,1042	P < 0,05
Γυναίκες	26	,6538	,4852	,0951	P > 0,01
Σύνολο	39	,7179	,4559	,0730	

ΠΙΝΑΚΑΣ 74

20. Αναφέρετε προτάσεις που θα συνέβαλλαν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστούντων μαθητών στο σχολείο.

β. Σχέσεις σχολείου με κηδεμόνες μαθητών

ΠΙΝΑΚΑΣ 74					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0000	,0000	,0000	1,0000
Within Groups	37	9,2308	,2495		
Σύνολο	38	9,2308			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	,3846	,5064	,1404	P < 0,05
Γυναίκες	26	,3846	,4961	,0973	P > 0,01
Σύνολο	39	,3846	,4929	,0789	

ΠΙΝΑΚΑΣ 75

20. Αναφέρετε προτάσεις που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιννοστουντων μαθητών στο σχολείο.

γ. Προετοιμασία Ελλήνων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 75					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0128	,0128	,0828	,7752
Within Groups	37	5,7308	,1549		
Σύνολο	38	5,7436			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	13	,1538	,3755	,1042	P < 0,05
Γυναίκες	26	,1923	,4019	,0788	P > 0,01
Σύνολο	39	,1795	,3888	,0623	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΠΙΝΑΚΑΣ (0)
2. Ηλικία

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
25-35	21	26,3	26,3	26,3
36-45	22	27,5	27,5	53,8
46 και άνω	37	46,3	46,3	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean 2,938 Std err ,138 Std dev 1,236

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:
Α. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	2	14,3	9,5	4	28,6	18,2	8	57,1	21,6	14	100	17,5
2	4	18,2	19	8	36,4	36,4	10	45,5	27	22	100	27,5
3	5	38,5	23,8	2	15,4	9,1	6	46,2	16,2	13	100	16,3
4	7	38,9	33,3	3	16,7	13,6	8	44,4	21,6	18	100	22,5
5	2	25	9,5	3	37,5	13,6	3	37,5	8,1	8	100	10
6	1	25	4,8	2	50	9,1	1	25	2,7	4	100	5
Αυταρχικό 7	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,3 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	2	13,3	9,5	5	33,3	22,7	8	53,3	21,6	15	100	18,8
2	3	14,3	14,3	7	33,3	31,8	11	52,4	29,7	21	100	26,3
3	5	33,3	23,8	2	13,3	9,1	8	53,3	21,6	15	100	18,8
4	7	38,9	33,3	6	33,3	27,3	5	27,8	13,5	18	100	22,5
5	3	37,5	14,3	1	12,5	4,5	4	50	10,8	8	100	10
6	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
Συντηρητικό 7	-	-	-	1	100	4,5	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 11,7 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	6	21,4	28,6	12	42,9	54,5	10	35,7	27	28	100	35
2	4	21,1	19	5	26,3	22,7	10	52,6	27	19	100	23,8
3	6	35,3	28,6	3	17,6	13,6	8	47,1	21,6	17	100	21,3
4	5	38,5	23,8	1	7,7	4,5	7	53,8	18,9	13	100	16,3
5	-	-	-	1	50	4,5	1	50	2,7	2	100	2,5
6												
Αδιάφορο 7	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9,6 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	4	22,2	19	4	22,2	18,2	10	55,6	27	18	100	22,5
2	8	27,6	38,1	9	31	40,9	12	41,4	32,4	29	100	36,3
3	6	28,6	28,6	7	33,3	31,8	8	38,1	21,6	21	100	26,3
4	3	27,3	14,3	2	18,2	9,1	6	54,5	16,2	11	100	13,8
5	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
6												
Αγενή 7												
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

χ2= 3,2 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	6	20,7	28,6	8	27,6	36,4	15	51,7	40,5	29	100	36,3
2	7	30,4	33,3	8	34,8	36,4	8	34,8	21,6	23	100	28,8
3	6	33,3	28,6	5	27,8	22,7	7	38,9	18,9	18	100	22,5
4	2	25	9,5	1	12,5	4,5	5	62,5	13,5	8	100	10
5	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
6	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
Κακοπροαίρετο 7												
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

χ2= 5,7 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:
Α. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό	1	4	26,7	19	4	26,7	18,2	7	46,7	18,9	15	100	18,8
	2	3	15,8	14,3	4	21,1	18,2	12	63,2	32,4	19	100	23,8
	3	5	26,3	23,8	6	31,6	27,3	8	42,1	21,6	19	100	23,8
	4	4	44,4	19	2	22,2	9,1	3	33,3	8,1	9	100	11,3
	5	1	16,7	4,8	2	33,3	9,1	3	50	8,1	6	100	7,5
	6	2	33,3	9,5	2	33,3	9,1	2	33,3	5,4	6	100	7,5
Ανυπόμονο	7	2	33,3	9,5	2	33,3	9,1	2	33,3	5,4	6	100	7,5
Σύνολο		21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,1 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:
Α. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό	1	7	25,9	33,3	11	40,7	50	9	33,3	24,3	27	100	33,8
	2	3	13,6	14,3	7	31,8	31,8	12	54,5	32,4	22	100	27,5
	3	5	29,4	23,8	3	17,6	13,6	9	52,9	24,3	17	100	21,3
	4	5	45,5	23,8	1	9,1	4,5	5	45,5	13,5	11	100	13,8
	5	1	33,3	4,8	-	-	-	2	66,7	5,4	3	100	3,8
	6												
Τεμπέλη	7												
Σύνολο		21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,3 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
	5	19,2	23,8	6	23,1	27,3	15	57,7	40,5	26	100	32,5
Ανιδιοτελή 1	3	18,8	14,3	5	31,3	22,7	8	50	21,6	16	100	20
2	7	31,8	33,3	7	31,8	31,8	8	36,4	21,6	22	100	27,5
3	4	33,3	19	4	33,3	18,2	4	33,3	10,8	12	100	15
4	1	33,3	4,8	-	-	-	2	66,7	5,4	3	100	3,8
5	1	100	4,8	-	-	-	-	-	-	1	100	1,3
6												
Συμφεροντολόγο 7												
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 7,5 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	3	23,1	14,3	3	23,1	13,6	7	53,8	18,9	13	100	16,3
2	4	33,3	19	4	33,3	18,2	4	33,3	10,8	12	100	15
3	3	20	14,3	4	26,7	18,2	8	53,3	21,6	15	100	18,8
4	4	19	19	6	28,6	27,3	11	52,4	29,7	21	100	26,3
5	4	28,6	19	4	28,6	18,2	6	42,9	16,2	14	100	17,5
6	3	75	14,3	-	-	-	1	25	2,7	4	100	5
Αυταρχικό 7	-	-	-	1	100	4,5	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9,9 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας;

Β. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	1	11,1	4,8	2	22,2	9,1	6	66,7	16,2	9	100	11,3
2	4	21,1	19	6	31,6	27,3	9	47,4	24,3	19	100	23,8
3	3	17,6	14,3	6	35,3	27,3	8	47,1	21,6	17	100	21,3
4	9	40,9	42,9	5	22,7	22,7	8	36,4	21,6	22	100	27,5
5	2	25	9,5	2	25	9,1	4	50	10,8	8	100	10
6	2	50	9,5	-	-	-	2	50	5,4	4	100	5
Συντηρητικό 7	-	-	-	1	100	4,5	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9,9 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας;

Β. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	4	22,2	19	6	33,3	27,3	8	44,4	21,6	18	100	22,5
2	3	25	14,3	3	25	13,6	6	50	16,2	12	100	15
3	5	23,8	23,8	7	33,3	31,8	9	42,9	24,3	21	100	26,3
4	8	30,8	38,1	6	23,1	27,3	12	46,2	32,4	26	100	32,5
5	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
6	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
Αδιάφορο 7												
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 3,3 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	3	20	14,3	4	26,7	18,2	8	53,3	21,6	15	100	18,8
2	6	25	28,6	5	20,8	22,7	13	54,2	35,1	24	100	30
3	4	25	19	10	62,5	45,5	2	12,5	5,4	16	100	20
4	7	31,8	33,3	3	13,6	13,6	12	54,5	32,4	22	100	27,5
5	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
6	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
Αγενή 7												
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 16,4 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας

Β. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	5	21,7	23,8	4	17,4	18,2	14	60,9	37,8	23	100	28,8
2	6	28,6	28,6	7	33,3	31,8	8	38,1	21,6	21	100	26,3
3	3	20	14,3	7	46,7	31,8	5	33,3	13,5	15	100	18,8
4	7	36,8	33,3	3	15,8	13,6	9	47,4	24,3	19	100	23,8
5	-	-	-	1	50	4,5	1	50	2,7	2	100	2,5
6												
Κακοπροαίρετο 7												
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 8,1 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό	1	1	12,5	4,8	3	37,5	13,6	4	50	10,8	8	100	10
	2	7	31,8	33,3	3	13,6	13,6	12	54,5	32,4	22	100	27,5
	3	1	7,1	4,8	9	64,3	40,9	4	28,6	10,8	14	100	17,5
	4	9	37,5	42,9	2	8,3	9,1	13	54,2	35,1	24	100	30
	5	1	20	4,8	2	40	9,1	2	40	5,4	5	100	6,3
	6	1	25	4,8	2	50	9,1	1	25	2,7	4	100	5
Ανυπόμονο	7	1	33,3	4,8	1	33,3	4,5	1	33,3	2,7	3	100	3,8
Σύνολο		21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 19,2 - DF 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό	1	3	13	14,3	9	39,1	40,9	11	47,8	29,7	23	100	28,8
	2	5	21,7	23,8	4	17,4	18,2	14	60,9	37,8	23	100	28,8
	3	4	26,7	19	6	40	27,3	5	33,3	13,5	15	100	18,8
	4	9	52,9	42,9	2	11,8	9,1	6	35,3	16,2	17	100	21,3
	5	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
	6	-	-	-	1	100	4,5	-	-	-	1	100	1,3
Τεμπέλη	7												
Σύνολο		21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 16,5 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή 1	4	16	19	5	20	22,7	16	64	43,2	25	100	31,3
2	5	23,8	23,8	7	33,3	31,8	9	42,9	24,3	21	100	26,3
3	5	38,5	23,8	4	30,8	18,2	4	30,8	10,8	13	100	16,3
4	6	33,3	28,6	5	27,8	22,7	7	38,9	18,9	18	100	22,5
5	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
6	1	50	4,8	1	50	4,5	-	-	-	2	100	2,5
Συμφεροντολόγο 7												
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 8,4 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	1	6,3	4,8	6	37,5	27,3	9	56,3	24,3	16	100	20
2	4	23,5	19	5	29,4	22,7	8	47,1	21,6	17	100	21,3
3	3	23,1	14,3	5	38,5	22,7	5	38,5	13,5	13	100	16,3
4	9	40,9	42,9	4	18,2	18,2	9	40,9	24,3	22	100	27,5
5	2	25	9,5	2	25	9,1	4	50	10,8	8	100	10
6	2	66,7	9,5	-	-	-	1	33,3	2,7	3	100	3,8
Αυταρχικό 7	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας;

Γ. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	2	20	9,5	2	20	9,1	6	60	16,2	10	100	12,5
2	3	13,6	14,3	9	40,9	40,9	10	45,5	27	22	100	27,5
3	6	30	28,6	6	30	27,3	8	40	21,6	20	100	25
4	8	40	38,1	4	20	18,2	8	40	21,6	20	100	25
5	1	25	4,8	-	-	-	3	75	8,1	4	100	5
6	1	33,3	4,8	-	-	-	2	66,7	5,4	3	100	3,8
Συντηρητικό 7	-	-	-	1	100	4,5	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 11,4 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας;

Γ. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	3	17,6	14,3	6	35,3	27,3	8	47,1	21,6	17	100	21,3
2	6	26,1	28,6	7	30,4	31,8	10	43,5	27	23	100	28,8
3	3	23,1	14,3	4	30,8	18,2	6	46,2	16,2	13	100	16,3
4	7	33,3	33,3	5	23,8	22,7	9	42,9	24,3	21	100	26,3
5	1	25	4,8	-	-	-	3	75	8,1	4	100	5
6	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
Αδιάφορο 7												
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 4,4 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	2	9,5	9,5	6	28,6	27,3	13	61,9	35,1	21	100	26,3
2	8	29,6	38,1	8	29,6	36,4	11	40,7	29,7	27	100	33,8
3	2	14,3	9,5	4	28,6	18,2	8	57,1	21,6	14	100	17,5
4	7	46,7	33,3	4	26,7	18,2	4	26,7	10,8	15	100	18,8
5	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
6	2	100	9,5	-	-	-	-	-	-	2	100	2,5
Αγενή 7												
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 15,2 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	3	17,6	14,3	4	23,5	18,2	10	58,8	27	17	100	21,3
2	6	25	28,6	4	16,7	18,2	14	58,3	37,8	24	100	30
3	3	15	14,3	11	55	50	6	30	16,2	20	100	25
4	8	50	38,1	2	12,5	9,1	6	37,5	16,2	16	100	20
5	-	-	-	1	100	4,5	-	-	-	1	100	1,3
6	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
Κακοπροαίρετο 7												
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 19,1 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό 1	-	-	-	7	46,7	31,8	8	53,3	21,6	15	100	18,8
2	6	31,6	28,6	5	26,3	22,7	8	42,1	21,6	19	100	23,8
3	3	23,1	14,3	4	30,8	18,2	6	46,2	16,2	13	100	16,3
4	11	45,8	52,4	4	16,7	18,2	9	37,5	24,3	24	100	30
5	-	-	-	-	-	-	5	100	13,5	5	100	6,3
6	1	50	4,8	1	50	4,5	-	-	-	2	100	2,5
Ανυπόμονο 7	-	-	-	1	50	4,5	1	50	2,7	2	100	2,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 19,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό 1	2	9,1	9,5	8	36,4	36,4	12	54,5	32,4	22	100	27,5
2	4	19	19	8	38,1	36,4	9	42,9	24,3	21	100	26,3
3	3	25	14,3	5	41,7	22,7	4	33,3	10,8	12	100	15
4	11	47,8	52,4	1	4,3	4,5	11	47,8	29,7	23	100	28,8
5	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
6	1	100	4,8	-	-	-	-	-	-	1	100	1,3
Τεμπέλη 7												
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 18,6 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή	1	1	4	4,8	9	36	40,9	15	60	40,5	25	100	31,3
	2	3	21,4	14,3	2	14,3	9,1	9	64,3	24,3	14	100	17,5
	3	7	31,8	33,3	7	31,8	31,8	8	36,4	21,6	22	100	27,5
	4	7	46,7	33,3	4	26,7	18,2	4	26,7	10,8	15	100	18,8
	5	1	100	4,8	-	-	-	-	-	-	1	100	1,3
	6	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
Συμφεροντολόγο	7	1	100	4,8	-	-	-	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο		21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 19,4 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 25

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

α. Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	-	-	-	2	66,7	9,1	1	33,3	2,7	3	100	3,8
	2	-	-	-	-	-	-	2	100	5,4	2	100	2,5
	3	3	23,1	14,3	1	7,7	4,5	9	69,2	24,3	13	100	16,3
	4	7	29,2	33,3	10	41,7	45,5	7	29,2	18,9	24	100	30
	5	4	40	19	4	40	18,2	2	20	5,4	10	100	12,5
	6	3	18,8	14,3	3	18,8	13,6	10	62,5	27	16	100	20
Υπέρ	7	4	33,3	19	2	16,7	9,1	6	50	16,2	12	100	15
Σύνολο		21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 16,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

β. Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	2	50	9,5	-	-	-	2	50	5,4	4	100	5
	2	1	16,7	4,8	2	33,3	9,1	3	50	8,1	6	100	7,5
	3	5	41,7	23,8	3	25	13,6	4	33,3	10,8	12	100	15
	4	5	31,3	23,8	3	18,8	13,6	8	50	21,6	16	100	20
	5	1	12,5	4,8	2	25	9,1	5	62,5	13,5	8	100	10
	6	3	18,8	14,3	5	31,3	22,7	8	50	21,6	16	100	20
Υπέρ	7	4	22,2	19	7	38,9	31,8	7	38,9	18,9	18	100	22,5
Σύνολο		21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 7,1 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	2	33,3	9,5	2	33,3	9,1	2	33,3	5,4	6	100	7,5
	2	1	11,1	4,8	3	33,3	13,6	5	55,6	13,5	9	100	11,3
	3	4	33,3	19	3	25	13,6	5	41,7	13,5	12	100	15
	4	5	27,8	23,8	7	38,9	31,8	6	33,3	16,2	18	100	22,5
	5	4	25	19	4	25	18,2	8	50	21,6	16	100	20
	6	3	33,3	14,3	1	11,1	4,5	5	55,6	13,5	9	100	11,3
Υπέρ	7	2	20	9,5	2	20	9,1	6	60	16,2	10	100	12,5
Σύνολο		21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 5,3 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 28

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

δ. Υπακοή των παιδιών στους γονείς

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
	2	-	-	-	-	-	-	2	100	5,4	2	100	2,5
	3	4	40	19	2	20	9,1	4	40	10,8	10	100	12,5
	4	3	13,6	14,3	7	31,8	31,8	12	54,5	32,4	22	100	27,5
	5	4	23,5	19	4	23,5	18,2	9	52,9	24,3	17	100	21,3
	6	5	33,3	23,8	5	33,3	22,7	5	33,3	13,5	15	100	18,8
Υπέρ	7	5	38,5	23,8	4	30,8	18,2	4	30,8	10,8	13	100	16,3
Σύνολο		21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9,0 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 29

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ε. Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

Βαθμός συμφωνίας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	4	26,7	19	5	33,3	22,7	6	40	16,2	15	100	18,8
	2	1	14,3	4,8	2	28,6	9,1	4	57,1	10,8	7	100	8,8
	3	5	71,4	23,8	1	14,3	4,5	1	14,3	2,7	7	100	8,8
	4	3	18,8	14,3	6	37,5	27,3	7	43,8	18,9	16	100	20
	5	4	33,3	19	-	-	-	8	66,7	21,6	12	100	15
	6	3	16,7	14,3	7	38,9	31,8	8	44,4	21,6	18	100	22,5
Υπέρ	7	1	20	4,8	1	20	4,5	3	60	8,1	5	100	6,3
Σύνολο		21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 15,7 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
στ. Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1												
2	1	25	4,8	-	-	-	3	75	8,1	4	100	5
3	3	33,3	14,3	3	33,3	13,6	3	33,3	8,1	9	100	11,3
4	8	34,8	38,1	5	21,7	22,7	10	43,5	27	23	100	28,8
5	3	21,4	14,3	6	42,9	27,3	5	35,7	13,5	14	100	17,5
6	5	25	23,8	5	25	22,7	10	50	27	20	100	25
Υπέρ 7	1	10	4,8	3	30	13,6	6	60	16,2	10	100	12,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,5 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ζ. Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	3	27,3	14,3	4	36,4	18,2	4	36,4	10,8	11	100	13,8
2	2	28,6	9,5	2	28,6	9,1	3	42,9	8,1	7	100	8,8
3	1	9,1	4,8	1	9,1	4,5	9	81,8	24,3	11	100	13,8
4	3	23,1	14,3	4	30,8	18,2	6	46,2	16,2	13	100	16,3
5	2	16,7	9,5	5	41,7	22,7	5	41,7	13,5	12	100	15
6	5	45,5	23,8	2	18,2	9,1	4	36,4	10,8	11	100	13,8
Υπέρ 7	5	33,3	23,8	4	26,7	18,2	6	40	16,2	15	100	18,8
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,1 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 32

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	2	11,1	9,5	6	33,3	27,3	10	55,6	27	18	100	22,5
2	7	50	33,3	3	21,4	13,6	4	28,6	10,8	14	100	17,5
3	5	29,4	23,8	3	17,6	13,6	9	52,9	24,3	17	100	21,3
4	6	35,3	28,6	5	29,4	22,7	6	35,3	16,2	17	100	21,3
5	-	-	-	4	50	18,2	4	50	10,8	8	100	10
6	-	-	-	1	25	4,5	3	75	8,1	4	100	5
Υπέρ 7	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 14,4 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 33

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

θ. Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
2	3	60	14,3	-	-	-	2	40	5,4	5	100	6,3
3	2	15,4	9,5	1	7,7	4,5	10	76,9	27	13	100	16,3
4	6	24	28,6	10	40	45,5	9	36	24,3	25	100	31,3
5	2	25	9,5	3	37,5	13,6	3	37,5	8,1	8	100	10
6	2	20	9,5	3	30	13,6	5	50	13,5	10	100	12,5
Υπέρ 7	6	33,3	28,6	5	27,8	22,7	7	38,9	18,9	18	100	22,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 13,0 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 34

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ι. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους έλληνες.

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	3	42,9	14,3	1	14,3	4,5	3	42,9	8,1	7	100	8,8
2	2	28,6	9,5	1	14,3	4,5	4	57,1	10,8	7	100	8,8
3	1	33,3	4,8	1	33,3	4,5	1	33,3	2,7	3	100	3,8
4	7	41,2	33,3	4	23,5	18,2	6	35,3	16,2	17	100	21,3
5	-	-	-	3	33,3	13,6	6	66,7	16,2	9	100	11,3
6	-	-	-	4	66,7	18,2	2	33,3	5,4	6	100	7,5
Υπέρ 7	8	25,8	38,1	8	25,8	36,4	15	48,4	40,5	31	100	38,8
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 12,5 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 35

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

α. Εξυπνάδα

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	7	21,9	33,3	11	34,4	50	14	43,8	37,8	32	100	40
Ναι	14	29,2	66,7	11	22,9	50	23	47,9	62,2	48	100	60
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 36

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

β. Ευαισθησία

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	15	27,3	71,4	12	21,8	54,5	28	50,9	75,7	55	100	68,8
Ναι	6	24	28,6	10	40	45,5	9	36	24,3	25	100	31,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 2,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 37

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

γ. Ζωηρότητα

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	20	25,6	95,2	22	28,2	100	36	46,2	97,3	78	100	97,5
Ναι	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1,0 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

δ. Ομορφιά

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	20	26	95,2	21	27,3	95,5	36	46,8	97,3	77	100	96,3
Ναι	1	33,3	4,8	1	33,3	4,5	1	33,3	2,7	3	100	3,8
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= ,2 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 39
9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
ε. Υπακοή

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	20	27,4	95,2	19	26	86,4	34	46,6	91,9	73	100	91,3
Ναι	1	14,3	4,8	3	42,9	13,6	3	42,9	8,1	7	100	8,8
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,0 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
στ. Κοινωνικότητα

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	12	26,7	57,1	15	33,3	68,2	18	40	48,6	45	100	56,3
Ναι	9	25,7	42,9	7	20	31,8	19	54,3	51,4	35	100	43,8
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,1 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 41
9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
ζ. Αφοσίωση στη μελέτη

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	15	26,3	71,4	13	22,8	59,1	29	50,9	78,4	57	100	71,3
Ναι	6	26,1	28,6	9	39,1	40,9	8	34,8	21,6	23	100	28,8
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

η. Άριστη σχολική επίδοση

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	19	27,5	90,5	20	29	90,9	30	43,5	81,1	69	100	86,3
Ναι	2	18,2	9,5	2	18,2	9,1	7	63,6	18,9	11	100	13,8
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

10. Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας;

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικά	-	-	-	-	-	-	2	100	5,4	2	100	2,5
Υγείας	1	25	4,8	1	25	4,5	2	50	5,4	4	100	5
Οικογενειακά	9	29	42,9	7	22,6	31,8	15	48,4	40,5	31	100	38,8
Υπερβολικής χρήσης τσιγάρων - ποτού	-	-	-	1	50	4,5	1	50	2,7	2	100	2,5
Μειωμένες εκπαιδευτικές δυνατότητες	5	26,3	23,8	7	36,8	31,8	7	36,8	18,9	19	100	23,8
Βίαιης συμπεριφοράς – επιθετικότητας	2	50	9,5	-	-	-	2	50	5,4	4	100	5
Κοινωνικής απομόνωσης	2	25	9,5	3	37,5	13,6	3	37,5	8,1	8	100	10
Χρήσης ναρκωτικών	2	25	9,5	3	37,5	13,6	3	37,5	8,1	8	100	10
Αδυναμίας σύναψης στενών φιλικών σχέσεων - δεσμών	-	-	-	-	-	-	2	100	5,4	2	100	2,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9,7 - DF = 16 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 44

11. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:

α. Μέσα στο σχολείο

Βαθμός συμφωνίας:	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
2	3	50	14,3	1	16,7	4,5	2	33,3	5,4	6	100	7,5
3	3	33,3	14,3	3	33,3	13,6	3	33,3	8,1	9	100	11,3
4	5	26,3	23,8	2	10,5	9,1	12	63,2	32,4	19	100	23,8
5	3	20	14,3	5	33,3	22,7	7	46,7	18,9	15	100	18,8
6	4	19	19	8	38,1	36,4	9	42,9	24,3	21	100	26,3
Πολύ 7	3	33,3	14,3	3	33,3	13,6	3	33,3	8,1	9	100	11,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9,0 - DF = 12 - P = 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 45

11. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:

β. Έξω από το σχολείο

Βαθμός συμφωνίας	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
2	3	18,8	14,3	4	25	18,2	9	56,3	24,3	16	100	20
3	4	21,1	19	7	36,8	31,8	8	42,1	21,6	19	100	23,8
4	9	39,1	42,9	5	21,7	22,7	9	39,1	24,3	23	100	28,8
5	2	22,2	9,5	1	11,1	4,5	6	66,7	16,2	9	100	11,3
6	2	20	9,5	5	50	22,7	3	30	8,1	10	100	12,5
Πολύ 7	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,0 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

12. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης προς τη χώρα μας.
Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι αυτό είναι θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αρνητικό 1	-	-	-	-	-	-	3	100	8,1	3	100	3,8
2	2	40	9,5	2	40	9,1	1	20	2,7	5	100	6,3
3	2	50	9,5	-	-	-	2	50	5,4	4	100	5
4	2	15,4	9,5	4	30,8	18,2	7	53,8	18,9	13	100	16,3
5	4	33,3	19	3	25	13,6	5	41,7	13,5	12	100	15
6	3	17,6	14,3	5	29,4	22,7	9	52,9	24,3	17	100	21,3
Θετικό 7	8	30,8	38,1	8	30,8	36,4	10	38,5	27	26	100	32,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,2 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

13. Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές;

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	5	17,2	23,8	10	34,5	45,5	14	48,3	37,8	29	100	36,3
Όχι	8	29,6	38,1	5	18,5	22,7	14	51,9	37,8	27	100	33,8
δεν ξέρω	8	33,3	38,1	7	29,2	31,8	9	37,5	24,3	24	100	30
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 48

13. Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές

α. Αν Ναι, γιατί;

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν απάντησαν	17	32,1	81	11	20,8	50	25	47,2	67,6	53	100	66,3
Θα ενταχθούν πιο εύκολα	-	-	-	6	54,5	27,3	5	45,5	13,5	11	100	13,8
Είναι καλά παιδιά	-	-	-	1	50	4,5	1	50	2,7	2	100	2,5
Έχουν ίδια δικαιώματα	2	40	9,5	1	20	4,5	2	40	5,4	5	100	6,3
Πολιτιστικές - κοινωνικές	2	40	9,5	1	20	4,5	2	40	5,4	5	100	6,3
Ενδιαφέρουσα διδακτική	-	-	-	1	50	4,5	1	50	2,7	2	100	2,5
Διάδοση ελληνικού πολιτισμού	-	-	-	1	50	4,5	1	50	2,7	2	100	2,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 11,0 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 49

13. Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές

β. Αν Όχι, γιατί;

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν απάντησαν	13	24,5	65	18	34	81,8	22	41,5	61,1	53	100	67,9
Μαθησιακά προβλήματα	4	33,3	20	2	16,7	9,1	6	50	16,7	12	100	15,4
Προβλήματα ένταξης	2	50	10	-	-	-	2	50	5,6	4	100	5,1
Χρειάζονται ειδικό σύστημα	-	-	-	1	14,3	4,5	6	85,7	16,7	7	100	9
Δεν έχω ειδικές γνώσεις	1	50	5	1	50	4,5	-	-	-	2	100	2,6
Σύνολο	20	25,6	100	22	28,2	100	36	46,2	100	78		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,2 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 50

14. Εσείς καπνίζετε στο χώρο του σχολείου;

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	-	-	-	1	100	4,5	-	-	-	1	100	1,3
Πολύ	2	16,7	9,5	5	41,7	22,7	5	41,7	13,5	12	100	15
Μέτρια	1	11,1	4,8	5	55,6	22,7	3	33,3	8,1	9	100	11,3
Λίγο	2	33,3	9,5	1	16,7	4,5	3	50	8,1	6	100	7,5
Καθόλου	16	30,8	76,2	10	19,2	45,5	26	50	70,3	52	100	65
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9,9 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 51

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:

α. Χρήση ναρκωτικών

Βαθμός αυστηρότητας :		25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	1	-	-	-	1	33,3	4,5	2	66,7	5,4	3	100	3,8
	2	-	-	-	1	25	4,5	3	75	8,1	4	100	5
	3	-	-	-	1	100	4,5	-	-	-	1	100	1,3
	4	3	30	14,3	4	40	18,2	3	30	8,1	10	100	12,5
	5	3	42,9	14,3	-	-	-	4	57,1	10,8	7	100	8,8
	6	2	15,4	9,5	4	30,8	18,2	7	53,8	18,9	13	100	16,3
Πολύ	7	13	31	61,9	11	26,2	50	18	42,9	48,6	42	100	52,5
Σύνολο		21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 52

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις.
β. Πρόκληση υλικών φθορών

Βαθμός αυστηρότητας	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1												
2												
3	-	-	-	-	-	-	2	100	5,4	2	100	2,5
4	4	44,4	19	1	11,1	4,5	4	44,4	10,8	9	100	11,3
5	2	18,2	9,5	4	36,4	18,2	5	45,5	13,5	11	100	13,8
6	5	27,8	23,8	5	27,8	22,7	8	44,4	21,6	18	100	22,5
Πολύ 7	10	25	47,6	12	30	54,5	18	45	48,6	40	100	50
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,0 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 53

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
γ. Ανταλλαγή ύβρεων

Βαθμός αυστηρότητας	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1												
2												
3	1	25	4,8	1	25	4,5	2	50	5,4	4	100	5
4	4	26,7	19	4	26,7	18,2	7	46,7	18,9	15	100	18,8
5	5	29,4	23,8	5	29,4	22,7	7	41,2	18,9	17	100	21,3
6	4	21,1	19	4	21,1	18,2	11	57,9	29,7	19	100	23,8
Πολύ 7	7	28	33,3	8	32	36,4	10	40	27	25	100	31,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 54

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
δ. Άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους διδάσκοντες.

Βαθμός αυστηρότητας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1												
2	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
3	-	-	-	1	33,3	4,5	2	66,7	5,4	3	100	3,8
4	-	-	-	2	66,7	9,1	1	33,3	2,7	3	100	3,8
5	3	33,3	14,3	3	33,3	13,6	3	33,3	8,1	9	100	11,3
6	6	20	28,6	9	30	40,9	15	50	40,5	30	100	37,5
Πολύ 7	11	33,3	52,4	7	21,2	31,8	15	45,5	40,5	33	100	41,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,9 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 55

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
ε. Υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ - τσιγάρων

Βαθμός αυστηρότητας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
2	-	-	-	1	100	4,5	-	-	-	1	100	1,3
3	-	-	-	2	33,3	9,1	4	66,7	10,8	6	100	7,5
4	4	30,8	19	3	23,1	13,6	6	46,2	16,2	13	100	16,3
5	3	16,7	14,3	7	38,9	31,8	8	44,4	21,6	18	100	22,5
6	9	36	42,9	5	20	22,7	11	44	29,7	25	100	31,3
Πολύ 7	5	31,3	23,8	4	25	18,2	7	43,8	18,9	16	100	20
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,3 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 56

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις στ. Βίαιη συμπεριφορά

Βαθμός αυστηρότητας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
2	-	-	-	1	50	4,5	1	50	2,7	2	100	2,5
3												
4	-	-	-	1	16,7	4,5	5	83,3	13,5	6	100	7,5
5	1	8,3	4,8	7	58,3	31,8	4	33,3	10,8	12	100	15
6	7	33,3	33,3	4	19	18,2	10	47,6	27	21	100	26,3
Πολύ 7	12	32,4	57,1	9	24,3	40,9	16	43,2	43,2	37	100	46,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,2 - DF = 10 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 57

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
α. Τιμωρείτε και τους δύο

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	16	27,6	76,2	17	29,3	77,3	25	43,1	67,6	58	100	72,5
Ναι	5	22,7	23,8	5	22,7	22,7	12	54,5	32,4	22	100	27,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .8 - DF = 2 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 58

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

β. Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	17	23,9	81	19	26,8	86,4	35	49,3	94,6	71	100	88,8
Ναι	4	44,4	19	3	33,3	13,6	2	22,2	5,4	9	100	11,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 2,6 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 59

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

γ. Πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο «καλός» μαθητής.

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	21	26,6	100	22	27,8	100	36	45,6	97,3	79	100	98,8
Ναι	-	-	-	-	-	-	1	100	2,7	1	100	1,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1,1 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 60

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

δ. Πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο «κακός» μαθητής

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	21	26,9	100	22	28,2	100	35	44,9	94,6	78	100	97,5
Ναι	-	-	-	-	-	-	2	100	5,4	2	100	2,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 2,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 61

16. Πως αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

ε. Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	12	31,6	57,1	9	23,7	40,9	17	44,7	45,9	38	100	47,5
Ναι	9	21,4	42,9	13	31	59,1	20	47,6	54,1	42	100	52,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 62

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
στ. Συζητάτε χωριστά και με τους δύο μαθητές

	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	7	21,2	33,3	11	33,3	50	15	45,5	40,5	33	100	41,3
Ναι	14	29,8	66,7	11	23,4	50	22	46,8	59,5	47	100	58,8
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 63

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
α. Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας.

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1												
2												
3												
4	-	-	-	1	33,3	4,5	2	66,7	5,4	3	100	3,8
5	-	-	-	1	25	4,5	3	75	8,1	4	100	5
6	6	40	28,6	3	20	13,6	6	40	16,2	15	100	18,8
Συμφωνώ 7	15	25,9	71,4	17	29,3	77,3	26	44,8	70,3	58	100	72,5
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,4 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 64

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

β. Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας.

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1	3	14,3	14,3	7	33,3	31,8	11	52,4	29,7	21	100	26,3
2	5	41,7	23,8	1	8,3	4,5	6	50	16,2	12	100	15
3	2	28,6	9,5	2	28,6	9,1	3	42,9	8,1	7	100	8,8
4	1	10	4,8	5	50	22,7	4	40	10,8	10	100	12,5
5	4	36,4	19	1	9,1	4,5	6	54,5	16,2	11	100	13,8
6	5	62,5	23,8	1	12,5	4,5	2	25	5,4	8	100	10
Συμφωνώ 7	1	9,1	4,8	5	45,5	22,7	5	45,5	13,5	11	100	13,8
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 17,1 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 65

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

γ. Το να είναι κανείςΕέλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά και από το ποσο αγαπά την Ελλάδα.

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1	1	50	4,8	1	50	4,5	-	-	-	2	100	2,5
2	2	33,3	9,5	1	16,7	4,5	3	50	8,1	6	100	7,5
3	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
4	3	37,5	14,3	3	37,5	13,6	2	25	5,4	8	100	10
5	2	16,7	9,5	2	16,7	9,1	8	66,7	21,6	12	100	15
6	6	26,1	28,6	6	26,1	27,3	11	47,8	29,7	23	100	28,8
Συμφωνώ 7	6	22,2	28,6	9	33,3	40,9	12	44,4	32,4	27	100	33,8
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 7,1 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 66

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

δ. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι σήμερα αναγκαία.

Βαθμός συμφωνίας :	25 έως 35			36 έως 40			41 και άνω			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1												
2	1	100	4,8	-	-	-	-	-	-	1	100	1,3
3												
4	-	-	-	1	50	4,5	1	50	2,7	2	100	2,5
5	1	50	4,8	-	-	-	1	50	2,7	2	100	2,5
6	2	14,3	9,5	3	21,4	13,6	9	64,3	24,3	14	100	17,5
Συμφωνώ 7	17	27,9	81	18	29,5	81,8	26	42,6	70,3	61	100	76,3
Σύνολο	21	26,3	100	22	27,5	100	37	46,3	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,9 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

ΠΙΝΑΚΑΣ (0)
Ειδικότητα

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Θεωρητική κατεύθυνση	45	56,3	56,3	56,3
Πρακτική κατεύθυνση	35	43,8	43,8	100
Σύνολο	80	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Mean 1,438 Std err ,056 Std dev ,499

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
7. Πως θα κρίνατε: τον εαυτό σας:
Α. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	6	42,9	13,3	8	57,1	22,9	14	100	17,5
2	14	63,6	31,1	8	36,4	22,9	22	100	27,5
3	7	53,8	15,6	6	46,2	17,1	13	100	16,3
4	8	44,4	17,8	10	55,6	28,6	18	100	22,5
5	7	87,5	15,6	1	12,5	2,9	8	100	10
6	2	50	4,4	2	50	5,7	4	100	5
Αυταρχικό 7	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 6,5$ – DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
7. Πως θα κρίνατε τον εαυτό σας:
Α. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	8	53,3	17,8	7	46,7	20	15	100	18,8
2	13	61,9	28,9	8	38,1	22,9	21	100	26,3
3	8	53,3	17,8	7	46,7	20	15	100	18,8
4	10	55,6	22,2	8	44,4	22,9	18	100	22,5
5	5	62,5	11,1	3	37,5	8,6	8	100	10
6	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
Συντηρητικό 7	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 1,8$ - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

7. Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας:

Α. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	19	67,9	42,2	9	32,1	25,7	28	100	35
2	12	63,2	26,7	7	36,8	20	19	100	23,8
3	8	47,1	17,8	9	52,9	25,7	17	100	21,3
4	5	38,5	11,1	8	61,5	22,9	13	100	16,3
5	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
6									
Αδιάφορο 7	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

χ^2= 5,4 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

7. Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας:

Α. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	11	61,1	24,4	7	38,9	20	18	100	22,5
2	20	69	44,4	9	31	25,7	29	100	36,3
3	10	47,6	22,2	11	52,4	31,4	21	100	26,3
4	3	27,3	6,7	8	72,7	22,9	11	100	13,8
5	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
6									
Αγενή 7									
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

χ^2= 7,2 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

7. Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας:

Α. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	17	58,6	37,8	12	41,4	34,3	29	100	36,3
2	16	69,6	35,6	7	30,4	20	23	100	28,8
3	8	44,4	17,8	10	55,6	28,6	18	100	22,5
4	3	37,5	6,7	5	62,5	14,3	8	100	10
5	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
6	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
Κακοπροαίρετο 7									
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

χ^2= 5,9 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

7. Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας:

Α. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό	1	9	60	20	6	40	17,1	15	100	18,8
	2	10	52,6	22,2	9	47,4	25,7	19	100	23,8
	3	9	47,4	20	10	52,6	28,6	19	100	23,8
	4	5	55,6	11,1	4	44,4	11,4	9	100	11,3
	5	4	66,7	8,9	2	33,3	5,7	6	100	7,5
	6	3	50	6,7	3	50	8,6	6	100	7,5
Ανυπόμονο	7	5	83,3	11,1	1	16,7	2,9	6	100	7,5
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$x2 = 2,9$ - DF = 6 - $P > 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

7. Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας:

Α. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό	1	18	66,7	40	9	33,3	25,7	27	100	33,8
	2	12	54,5	26,7	10	45,5	28,6	22	100	27,5
	3	9	52,9	20	8	47,1	22,9	17	100	21,3
	4	5	45,5	11,1	6	54,5	17,1	11	100	13,8
	5	1	33,3	2,2	2	66,7	5,7	3	100	3,8
	6									
Τεμπέλη	7									
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$x2 = 2,4$ - DF = 4 - $P > 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

7. Πώς θα κρίνατε τον εαυτό σας:

Α. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή	1	14	53,8	31,1	12	46,2	34,3	26	100	32,5
	2	13	81,3	28,9	3	18,8	8,6	16	100	20
	3	10	45,5	22,2	12	54,5	34,3	22	100	27,5
	4	5	41,7	11,1	7	58,3	20	12	100	15
	5	2	66,7	4,4	1	33,3	2,9	3	100	3,8
	6	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
Συμφεροντολόγο	7									
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$x2 = 7,1$ - DF = 5 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό 1	7	53,8	15,6	6	46,2	17,1	13	100	16,3
2	7	58,3	15,6	5	41,7	14,3	12	100	15
3	8	53,3	17,8	7	46,7	20	15	100	18,8
4	12	57,1	26,7	9	42,9	25,7	21	100	26,3
5	8	57,1	17,8	6	42,9	17,1	14	100	17,5
6	2	50	4,4	2	50	5,7	4	100	5
Αυταρχικό 7	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$x2 = ,9$ - DF = 6 - $P > 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	6	66,7	13,3	3	33,3	8,6	9	100	11,3
2	9	47,4	20	10	52,6	28,6	19	100	23,8
3	9	52,9	20	8	47,1	22,9	17	100	21,3
4	15	68,2	33,3	7	31,8	20	22	100	27,5
5	5	62,5	11,1	3	37,5	8,6	8	100	10
6	1	25	2,2	3	75	8,6	4	100	5
Συντηρητικό 7	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$x2 = 5,3$ - DF = 6 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	11	61,1	24,4	7	38,9	20	18	100	22,5
2	7	58,3	15,6	5	41,7	14,3	12	100	15
3	13	61,9	28,9	8	38,1	22,9	21	100	26,3
4	13	50	28,9	13	50	37,1	26	100	32,5
5	-	-	-	2	100	5,7	2	100	2,5
6	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
Αδιάφορο 7	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$x2 = 4,2$ - DF = 5 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	8	53,3	17,8	7	46,7	20	15	100	18,8
2	12	50	26,7	12	50	34,3	24	100	30
3	9	56,3	20	7	43,8	20	16	100	20
4	15	68,2	33,3	7	31,8	20	22	100	27,5
5	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
6	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
Αγενή 7									
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 3,0$ - DF = 5 - $P > 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	10	43,5	22,2	13	56,5	37,1	23	100	28,8
2	16	76,2	35,6	5	23,8	14,3	21	100	26,3
3	7	46,7	15,6	8	53,3	22,9	15	100	18,8
4	11	57,9	24,4	8	42,1	22,9	19	100	23,8
5	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
6									
Κακοπροαίρετο 7									
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 5,5$ - DF = 4 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό 1	3	37,5	6,7	5	62,5	14,3	8	100	10
2	11	50	24,4	11	50	31,4	22	100	27,5
3	8	57,1	17,8	6	42,9	17,1	14	100	17,5
4	16	66,7	35,6	8	33,3	22,9	24	100	30
5	2	40	4,4	3	60	8,6	5	100	6,3
6	3	75	6,7	1	25	2,9	4	100	5
Ανυπόμονο 7	2	66,7	4,4	1	33,3	2,9	3	100	3,8
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0

$\chi 2 = 3,7$ - DF = 6 - $P > 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό	1	13	56,5	28,9	10	43,5	28,6	23	100	28,8
	2	11	47,8	24,4	12	52,2	34,3	23	100	28,8
	3	8	53,3	17,8	7	46,7	20	15	100	18,8
	4	12	70,6	26,7	5	29,4	14,3	17	100	21,3
	5	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
	6	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
Τεμπέλη	7									
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

χ^2= 4,1 - DF = 5 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή	1	13	52	28,9	12	48	34,3	25	100	31,3
	2	15	71,4	33,3	6	28,6	17,1	21	100	26,3
	3	5	38,5	11,1	8	61,5	22,9	13	100	16,3
	4	10	55,6	22,2	8	44,4	22,9	18	100	22,5
	5	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
	6	2	100	4,4	-	-	-	2	100	2,5
Συμφεροντολόγο	7									
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0

χ^2= 6.6 - DF = 5 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δημοκρατικό	1	9	56,3	20	7	43,8	20	16	100	20
	2	10	58,8	22,2	7	41,2	20	17	100	21,3
	3	6	46,2	13,3	7	53,8	20	13	100	16,3
	4	14	63,6	31,1	8	36,4	22,9	22	100	27,5
	5	4	50	8,9	4	50	11,4	8	100	10
	6	1	33,3	2,2	2	66,7	5,7	3	100	3,8
Αυταρχικό	7	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

χ^2= 2.6 - DF = 6 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Προοδευτικό 1	5	50	11,1	5	50	14,3	10	100	12,5
2	11	50	24,4	11	50	31,4	22	100	27,5
3	12	60	26,7	8	40	22,9	20	100	25
4	14	70	31,1	6	30	17,1	20	100	25
5	3	75	6,7	1	25	2,9	4	100	5
6	-	-	-	3	100	8,6	3	100	3,8
Συντηρητικό 7	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 7.8 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. γ. Ευαισθητο - αδιάφορο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευαίσθητο 1	12	70,6	26,7	5	29,4	14,3	17	100	21,3
2	10	43,5	22,2	13	56,5	37,1	23	100	28,8
3	8	61,5	17,8	5	38,5	14,3	13	100	16,3
4	14	66,7	31,1	7	33,3	20	21	100	26,3
5	-	-	-	4	100	11,4	4	100	5
6	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
Αδιάφορο 7	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100
Σύνολο	33	41,3	100	47	58,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9.1 - DF = 5 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. δ. Ευγενικό - αγενή

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ευγενικό 1	11	52,4	24,4	10	47,6	28,6	21	100	26,3
2	15	55,6	33,3	12	44,4	34,3	27	100	33,8
3	9	64,3	20	5	35,7	14,3	14	100	17,5
4	10	66,7	22,2	5	33,3	14,3	15	100	18,8
5	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
6	-	-	-	2	100	5,7	2	100	2,5
Αγενή 7									
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 5.0 - DF = 5 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοπροαίρετο 1	11	64,7	24,4	6	35,3	17,1	17	100	21,3
2	12	50	26,7	12	50	34,3	24	100	30
3	10	50	22,2	10	50	28,6	20	100	25
4	11	68,8	24,4	5	31,3	14,3	16	100	20
5	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
6	-	-	-	2	100	5,7	2	100	2,5
Κακοπροαίρετο 7									
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 5,5$ - DF = 5 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Υπομονετικό 1	9	60	20	6	40	17,1	15	100	18,8
2	13	68,4	28,9	6	31,6	17,1	19	100	23,8
3	5	38,5	11,1	8	61,5	22,9	13	100	16,3
4	15	62,5	33,3	9	37,5	25,7	24	100	30
5	1	20	2,2	4	80	11,4	5	100	6,3
6	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
Ανυπόμονο 7	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 6,0$ - DF = 6 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εργατικό 1	13	59,1	28,9	9	40,9	25,7	22	100	27,5
2	13	61,9	28,9	8	38,1	22,9	21	100	26,3
3	5	41,7	11,1	7	58,3	20	12	100	15
4	14	60,9	31,1	9	39,1	25,7	23	100	28,8
5	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
6	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
Τεμπέλη 7									
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 4,1$ - DF = 5 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ανιδιοτελή	1	15	60	33,3	10	40	28,6	25	100	31,3
	2	7	50	15,6	7	50	20	14	100	17,5
	3	13	59,1	28,9	9	40,9	25,7	22	100	27,5
	4	9	60	20	6	40	17,1	15	100	18,8
	5	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
	6	-	-	-	2	100	5,7	2	100	2,5
Συμφεροντολόγο	7	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 5,1$ - DF = 6 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 25

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

α. Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	2	66,7	4,4	1	33,3	2,9	3	100	3,8
	2	-	-	-	2	100	5,7	2	100	2,5
	3	5	38,5	11,1	8	61,5	22,9	13	100	16,3
	4	10	41,7	22,2	14	58,3	40	24	100	30
	5	8	80	17,8	2	20	5,7	10	100	12,5
	6	11	68,8	24,4	5	31,3	14,3	16	100	20
Υπέρ	7	9	75	20	3	25	8,6	12	100	15
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 11,4$ - DF = 6 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατα των παρακάτω απόψεων:

β. Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	4	100	8,9	-	-	-	4	100	5
	2	2	33,3	4,4	4	66,7	11,4	6	100	7,5
	3	6	50	13,3	6	50	17,1	12	100	15
	4	6	37,5	13,3	10	62,5	28,6	16	100	20
	5	3	37,5	6,7	5	62,5	14,3	8	100	10
	6	10	62,5	22,2	6	37,5	17,1	16	100	20
Υπέρ	7	14	77,8	31,1	4	22,2	11,4	18	100	22,5
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 11,6$ - DF = 6 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	5	83,3	11,1	1	16,7	2,9	6	100	7,5
	2	5	55,6	11,1	4	44,4	11,4	9	100	11,3
	3	7	58,3	15,6	5	41,7	14,3	12	100	15
	4	7	38,9	15,6	11	61,1	31,4	18	100	22,5
	5	8	50	17,8	8	50	22,9	16	100	20
	6	8	88,9	17,8	1	11,1	2,9	9	100	11,3
Υπέρ	7	5	50	11,1	5	50	14,3	10	100	12,5
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 8.3$ - DF = 6 - $P < 0.05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 28

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

δ. Υπακοή των παιδιών στους γονείς

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	-	-	-	1	100	2,9	1	100	1,3
	2	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
	3	6	60	13,3	4	40	11,4	10	100	12,5
	4	9	40,9	20	13	59,1	37,1	22	100	27,5
	5	9	52,9	20	8	47,1	22,9	17	100	21,3
	6	11	73,3	24,4	4	26,7	11,4	15	100	18,8
Υπέρ	7	9	69,2	20	4	30,8	11,4	13	100	16,3
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 6.2$ - DF = 6 - $P < 0.05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 29

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω αποψεων:

ε. Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	9	60	20	6	40	17,1	15	100	18,8
	2	3	42,9	6,7	4	57,1	11,4	7	100	8,8
	3	3	42,9	6,7	4	57,1	11,4	7	100	8,8
	4	10	62,5	22,2	6	37,5	17,1	16	100	20
	5	5	41,7	11,1	7	58,3	20	12	100	15
	6	10	55,6	22,2	8	44,4	22,9	18	100	22,5
Υπέρ	7	5	100	11,1	-	-	-	5	100	6,3
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 6.2$ - DF = 6 - $P < 0.05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
στ. Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1									
2	4	100	8,9	-	-	-	4	100	5
3	4	44,4	8,9	5	55,6	14,3	9	100	11,3
4	11	47,8	24,4	12	52,2	34,3	23	100	28,8
5	7	50	15,6	7	50	20	14	100	17,5
6	11	55	24,4	9	45	25,7	20	100	25
Υπέρ 7	8	80	17,8	2	20	5,7	10	100	12,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 6,8 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ζ. Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	8	72,7	17,8	3	27,3	8,6	11	100	13,8
2	4	57,1	8,9	3	42,9	8,6	7	100	8,8
3	5	45,5	11,1	6	54,5	17,1	11	100	13,8
4	6	46,2	13,3	7	53,8	20	13	100	16,3
5	6	50	13,3	6	50	17,1	12	100	15
6	8	72,7	17,8	3	27,3	8,6	11	100	13,8
Υπέρ 7	8	53,3	17,8	7	46,7	20	15	100	18,8
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,7 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 32

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ η κατά των παρακατω απόψεων:
η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

Βαθμος συμφωνιας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	11	61,1	24,4	7	38,9	20	18	100	22,5
2	8	57,1	17,8	6	42,9	17,1	14	100	17,5
3	12	70,6	26,7	5	29,4	14,3	17	100	21,3
4	7	41,2	15,6	10	58,8	28,6	17	100	21,3
5	4	50	8,9	4	50	11,4	8	100	10
6	2	50	4,4	2	50	5,7	4	100	5
Υπέρ 7	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0
x2= 3,3 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 33

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

θ. Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
	2	1	20	2,2	4	80	11,4	5	100	6,3
	3	6	46,2	13,3	7	53,8	20	13	100	16,3
	4	14	56	31,1	11	44	31,4	25	100	31,3
	5	6	75	13,3	2	25	5,7	8	100	10
	6	7	70	15,6	3	30	8,6	10	100	12,5
Υπέρ	7	10	55,6	22,2	8	44,4	22,9	18	100	22,5
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 5,9$ - DF = 6 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 34

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ι. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους έλληνες.

Βαθμός συμφωνίας :		Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	5	71,4	11,1	2	28,6	5,7	7	100	8,8
	2	3	42,9	6,7	4	57,1	11,4	7	100	8,8
	3	1	33,3	2,2	2	66,7	5,7	3	100	3,8
	4	10	58,8	22,2	7	41,2	20	17	100	21,3
	5	7	77,8	15,6	2	22,2	5,7	9	100	11,3
	6	4	66,7	8,9	2	33,3	5,7	6	100	7,5
Υπέρ	7	15	48,4	33,3	16	51,6	45,7	31	100	38,8
Σύνολο		45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 4,5$ - DF = 6 - $P > 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 35

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή:

α. Εξυπνάδα

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	25	78,1	55,6	7	21,9	20	32	100	40
Ναι	20	41,7	44,4	28	58,3	80	48	100	60
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 10,3$ - DF = 1 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 36

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

β. Ευαισθησία

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	28	50,9	62,2	27	49,1	77,1	55	100	68,8
Ναι	17	68	37,8	8	32	22,9	25	100	31,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απαντησαν 0

$\chi 2 = 2.0$ - DF = 1 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 37

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

γ. Ζωηρότητα

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	45	57,7	100	33	42,3	94,3	78	100	97,5
Ναι	-	-	-	2	100	5,7	2	100	2,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 2.6$ - DF = 1 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

12. Ποιο από τα παρακατω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

δ. Ομορφιά

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	44	57,1	97,8	33	42,9	94,3	77	100	96,3
Ναι	1	33,3	2,2	2	66,7	5,7	3	100	3,8
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = .6$ - DF = 1 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;

ε. Υπακοη

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	40	54,8	88,9	33	45,2	94,3	73	100	91,3
Ναι	5	71,4	11,1	2	28,6	5,7	7	100	8,8
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = .7$ - DF = 1 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 40

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
στ. Κοινωνικότητα

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	27	60	60	18	40	51,4	45	100	56,3
Ναι	18	51,4	40	17	48,6	48,6	35	100	43,8
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .5 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 41

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
ζ. Αφοσίωση στη μελέτη

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	27	47,4	60	30	52,6	85,7	57	100	71,3
Ναι	18	78,3	40	5	21,7	14,3	23	100	28,8
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,3 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
η. Άριστη σχολική επίδοση

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	40	58	88,9	29	42	82,9	69	100	86,3
Ναι	5	45,5	11,1	6	54,5	17,1	11	100	13,8
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= .6 - DF = 1 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

10. Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας;

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικά	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
Υγείας	3	75	6,7	1	25	2,9	4	100	5
Οικογενειακά	17	54,8	37,8	14	45,2	40	31	100	38,8
Υπερβολικής χρήσης τσιγάρων – ποτού	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
Μειωμένες εκπαιδευτικές δυνατότητες	10	52,6	22,2	9	47,4	25,7	19	100	23,8
Βίαιης συμπεριφοράς – επιθετικότητας	1	25	2,2	3	75	8,6	4	100	5
Κοινωνικής απομόνωσης	3	37,5	6,7	5	62,5	14,3	8	100	10
Χρήσης ναρκωτικών	7	87,5	15,6	1	12,5	2,9	8	100	10
Αδυναμίας σύναψης στενών φιλικών σχέσεων - δεσμών	2	100	4,4	-	-	-	2	100	2,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,2 - DF = 8 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 44

11. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:
α. Μέσα στο σχολείο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
2	3	50	6,7	3	50	8,6	6	100	7,5
3	4	44,4	8,9	5	55,6	14,3	9	100	11,3
4	10	52,6	22,2	9	47,4	25,7	19	100	23,8
5	8	53,3	17,8	7	46,7	20	15	100	18,8
6	11	52,4	24,4	10	47,6	28,6	21	100	26,3
Πολύ 7	8	88,9	17,8	1	11,1	2,9	9	100	11,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 45

11. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:
β. Έξω από το σχολείο

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
2	6	37,5	13,3	10	62,5	28,6	16	100	20
3	12	63,2	26,7	7	36,8	20	19	100	23,8
4	14	60,9	31,1	9	39,1	25,7	23	100	28,8
5	4	44,4	8,9	5	55,6	14,3	9	100	11,3
6	7	70	15,6	3	30	8,6	10	100	12,5
Πολύ 7	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,9 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

12. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης προς τη χώρα μας.
Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι αυτό είναι θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αρνητικό 1	3	100	6,7	-	-	-	3	100	3,8
2	2	40	4,4	3	60	8,6	5	100	6,3
3	3	75	6,7	1	25	2,9	4	100	5
4	4	30,8	8,9	9	69,2	25,7	13	100	16,3
5	6	50	13,3	6	50	17,1	12	100	15
6	12	70,6	26,7	5	29,4	14,3	17	100	21,3
Θετικό 7	15	57,7	33,3	11	42,3	31,4	26	100	32,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8.5 - DF = 6 - P < 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

13. Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές;

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	15	51,7	33,3	14	48,3	40	29	100	36,3
Όχι	14	51,9	31,1	13	48,1	37,1	27	100	33,8
Δεν ξέρω	16	66,7	35,6	8	33,3	22,9	24	100	30
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 1,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 48

13. Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές

α. Αν Ναι, γιατί;

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν απάντησαν	30	56,6	66,7	23	43,4	65,7	53	100	66,3
Θα ενταχθούν πιο εύκολα	9	81,8	20	2	18,2	5,7	11	100	13,8
Είναι καλά παιδιά	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
Έχουν ίδια δικαιώματα	2	40	4,4	3	60	8,6	5	100	6,3
Πολιτιστικές - κοινωνικές	2	40	4,4	3	60	8,6	5	100	6,3
Ενδιαφέρουσα διδακτική	-	-	-	2	100	5,7	2	100	2,5
Διάδοση ελληνικού πολιτισμού	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,6 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 49

13. Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές

β. Αν Όχι, γιατί;

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν απάντησαν	31	58,5	72,1	22	41,5	62,9	53	100	67,9
Μαθησιακά προβλήματα	7	58,3	16,3	5	41,7	14,3	12	100	15,4
Προβλήματα ένταξης	2	50	4,7	2	50	5,7	4	100	5,1
Χρειάζονται ειδικό σύστημα	3	42,9	7	4	57,1	11,4	7	100	9
Δεν έχω ειδικές γνώσεις	-	-	-	2	100	5,7	2	100	2,6
Σύνολο	43	55,1	100	35	44,9	100	78		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 3,2 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 50
14. Εσείς καπνίζετε στο χώρο του σχολείου;

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
Πολύ	7	58,3	15,6	5	41,7	14,3	12	100	15
Μέτρια	8	88,9	17,8	1	11,1	2,9	9	100	11,3
Λίγο	2	33,3	4,4	4	66,7	11,4	6	100	7,5
Καθόλου	27	51,9	60	25	48,1	71,4	52	100	65
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 6,3$ - DF = 4 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 51
15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
α. Χρήση ναρκωτικών

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	2	66,7	4,4	1	33,3	2,9	3	100	3,8
2	1	25	2,2	3	75	8,6	4	100	5
3	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
4	8	80	17,8	2	20	5,7	10	100	12,5
5	4	57,1	8,9	3	42,9	8,6	7	100	8,8
6	5	38,5	11,1	8	61,5	22,9	13	100	16,3
Πολύ 7	24	57,1	53,3	18	42,9	51,4	42	100	52,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 6,4$ - DF = 6 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 52
15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
β. Πρόκληση υλικών φθορών

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2									
3	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
4	6	66,7	13,3	3	33,3	8,6	9	100	11,3
5	6	54,5	13,3	5	45,5	14,3	11	100	13,8
6	7	38,9	15,6	11	61,1	31,4	18	100	22,5
Πολύ 7	25	62,5	55,6	15	37,5	42,9	40	100	50
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 3,2$ - DF = 4 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 53

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
γ. Ανταλλαγή ύβρεων

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2									
3	1	25	2,2	3	75	8,6	4	100	5
4	9	60	20	6	40	17,1	15	100	18,8
5	10	58,8	22,2	7	41,2	20	17	100	21,3
6	9	47,4	20	10	52,6	28,6	19	100	23,8
Πολύ 7	16	64	35,6	9	36	25,7	25	100	31,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
χ^2= 2,9 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 54

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
δ. Άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους διδάσκοντες.

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1									
2	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
3	1	33,3	2,2	2	66,7	5,7	3	100	3,8
4	2	66,7	4,4	1	33,3	2,9	3	100	3,8
5	7	77,8	15,6	2	22,2	5,7	9	100	11,3
6	14	46,7	31,1	16	53,3	45,7	30	100	37,5
Πολύ 7	20	60,6	44,4	13	39,4	37,1	33	100	41,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
χ^2= 3,8 - DF = 5 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 55

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
ε.Υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ - τσιγάρων

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
2	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
3	4	66,7	8,9	2	33,3	5,7	6	100	7,5
4	8	61,5	17,8	5	38,5	14,3	13	100	16,3
5	9	50	20	9	50	25,7	18	100	22,5
6	14	56	31,1	11	44	31,4	25	100	31,3
Πολύ 7	8	50	17,8	8	50	22,9	16	100	20
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
χ^2= 2,5 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 56

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
στ. Βίαιη συμπεριφορά

Βαθμός αυστηρότητας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	2	100	4,4	-	-	-	2	100	2,5
2	-	-	-	2	100	5,7	2	100	2,5
3									
4	2	33,3	4,4	4	66,7	11,4	6	100	7,5
5	8	66,7	17,8	4	33,3	11,4	12	100	15
6	9	42,9	20	12	57,1	34,3	21	100	26,3
Πολύ 7	24	64,9	53,3	13	35,1	37,1	37	100	46,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,5 - DF = 5 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 57

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
α. Τιμωρείτε και τους δύο

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	36	62,1	80	22	37,9	62,9	58	100	72,5
Ναι	9	40,9	20	13	59,1	37,1	22	100	27,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,9 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 58

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
β. Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	38	53,5	84,4	33	46,5	94,3	71	100	88,8
Ναι	7	77,8	15,6	2	22,2	5,7	9	100	11,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 59

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

γ. Πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο «καλός» μαθητής.

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	44	55,7	97,8	35	44,3	100	79	100	98,8
Ναι	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

χ^2= ,7 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 60

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

δ. Πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο «κακός» μαθητής.

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	44	56,4	97,8	34	43,6	97,1	78	100	97,5
Ναι	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

χ^2= ,0 - DF = 1 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 61

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

ε. Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	26	68,4	57,8	12	31,6	34,3	38	100	47,5
Ναι	19	45,2	42,2	23	54,8	65,7	42	100	52,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

χ^2= 4,3 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 62

16. Πως αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

στ. Συζητάτε χωριστά και με τους δύο μαθητές

	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	17	51,5	37,8	16	48,5	45,7	33	100	41,3
Ναι	28	59,6	62,2	19	40,4	54,3	47	100	58,8
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

χ^2= ,5 - DF = 1 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 63

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

α. Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας.

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1									
2									
3									
4	2	66,7	4,4	1	33,3	2,9	3	100	3,8
5	3	75	6,7	1	25	2,9	4	100	5
6	7	46,7	15,6	8	53,3	22,9	15	100	18,8
Συμφωνώ 7	33	56,9	73,3	25	43,1	71,4	58	100	72,5
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 1,2$ - DF = 3 - $P > 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 64

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

β. Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας.

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1	10	47,6	22,2	11	52,4	31,4	21	100	26,3
2	8	66,7	17,8	4	33,3	11,4	12	100	15
3	6	85,7	13,3	1	14,3	2,9	7	100	8,8
4	3	30	6,7	7	70	20	10	100	12,5
5	6	54,5	13,3	5	45,5	14,3	11	100	13,8
6	4	50	8,9	4	50	11,4	8	100	10
Συμφωνώ 7	8	72,7	17,8	3	27,3	8,6	11	100	13,8
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 7,7$ - DF = 6 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 65

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε η διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

γ. Το να είναι κανείς έλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά και από το πόσο αγαπα την Ελλάδα.

Βαθμός συμφωνίας :	Θεωρητική			Πρακτική			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφωνώ 1	2	100	4,4	-	-	-	2	100	2,5
2	3	50	6,7	3	50	8,6	6	100	7,5
3	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
4	4	50	8,9	4	50	11,4	8	100	10
5	6	50	13,3	6	50	17,1	12	100	15
6	11	47,8	24,4	12	52,2	34,3	23	100	28,8
Συμφωνώ 7	18	66,7	40	9	33,3	25,7	27	100	33,8
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

$\chi 2 = 3,8$ - DF = 6 - $P > 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 66

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε η διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

δ. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι σήμερα αναγκαία.

Βαθμός συμφωνίας :	**Θεωρητική**			**Πρακτική**			**Σύνολο**		
	N	**%**	**%**	**N**	**%**	**%**	**N**	**%**	**%**
Διαφωνώ 1									
2	1	100	2,2	-	-	-	1	100	1,3
3									
4	1	50	2,2	1	50	2,9	2	100	2,5
5	2	100	4,4	-	-	-	2	100	2,5
6	7	50	15,6	7	50	20	14	100	17,5
Συμφωνώ 7	34	55,7	75,6	27	44,3	77,1	61	100	76,3
Σύνολο	45	56,3	100	35	43,8	100	80		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 2,5 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 1					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	10,1096	10,1096	4,6415	,0343
Within Groups	78	169,8904	2,1781		
Σύνολο	79	180,0000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,5758	1,3470	,2345	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,2979	1,5592	,2274	P > 0,01
Σύνολο	80	3,0000	1,5095	,1688	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 2					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,6093	2,6093	1,2580	,2655
Within Groups	78	161,7782	2,0741		
Σύνολο	79	164,3875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,6970	1,5101	,2629	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,0638	1,3895	,2027	P > 0,01
Σύνολο	80	2,9125	1,4425	,1613	

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

ΠΙΝΑΚΑΣ 3					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,4352	1,4352	,8604	,3565
Within Groups	78	130,1148	1,6681		
Σύνολο	79	131,5500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,4848	1,1489	,2000	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,2128	1,3821	,2016	P > 0,01
Σύνολο	80	2,3250	1,2904	,1443	

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. δ. Ευγενικό - αγενή

ΠΙΝΑΚΑΣ 4					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,8628	2,8628	2,8145	,0974
Within Groups	78	79,3372	1,0171		
Σύνολο	79	82,2000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,5758	1,0317	,1796	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,1915	,9921	,1447	P > 0,01
Σύνολο	80	2,3500	1,0201	,1140	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

ΠΙΝΑΚΑΣ 5					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0569	,0569	,0434	,8355
Within Groups	78	102,1431	1,3095		
Σύνολο	79	102,2000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,1818	1,2363	,2152	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,1277	1,0758	,1569	P > 0,01
Σύνολο	80	2,1500	1,1374	,1272	

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

ΠΙΝΑΚΑΣ 6					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	7,1515	7,1515	2,2101	,1411
Within Groups	78	252,3985	3,2359		
Σύνολο	79	259,5500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,8182	1,5703	,2734	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,4255	1,9420	,2833	P > 0,01
Σύνολο	80	3,1750	1,8126	,2027	

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

ΠΙΝΑΚΑΣ 7					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,5745	,5745	,4115	,5231
Within Groups	78	108,9130	1,3963		
Σύνολο	79	109,4875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,3636	1,2454	,2168	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,1915	1,1352	,1656	P > 0,01
Σύνολο	80	2,2625	1,1773	,1316	

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

7. Πώς θα κρίνατε: τον εαυτό σας:

Α. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

ΠΙΝΑΚΑΣ 8					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0993	,0993	,0618	,8043
Within Groups	78	125,2882	1,6063		
Σύνολο	79	125,3875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,4545	1,2770	,2223	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,3830	1,2607	,1839	P > 0,01
Σύνολο	80	2,4125	1,2598	,1409	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 9					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,3614	1,3614	,5818	,4479
Within Groups	78	182,5261	2,3401		
Σύνολο	79	183,8875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	3,1818	1,6480	,2869	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,4468	1,4417	,2103	P > 0,01
Σύνολο	80	3,3375	1,5257	,1706	

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 10					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,2959	1,2959	,6476	,4234
Within Groups	78	156,0916	2,0012		
Σύνολο	79	157,3875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	3,0606	1,4987	,2609	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,3191	1,3530	,1974	P > 0,01
Σύνολο	80	3,2125	1,4115	,1578	

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

ΠΙΝΑΚΑΣ 11					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,9045	,9045	,5722	,4516
Within Groups	78	123,2830	1,5806		
Σύνολο	79	124,1875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,9394	1,2232	,2129	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,7234	1,2803	,1868	P > 0,01
Σύνολο	80	2,8125	1,2538	,1402	

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. δ. Ευγενικό - αγενή

ΠΙΝΑΚΑΣ 12					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	5,0553	5,0553	3,4068	,0687
Within Groups	78	115,7447	1,4839		
Σύνολο	79	120,8000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	3,0000	1,3463	,2344	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,4894	1,1204	,1634	P > 0,01
Σύνολο	80	2,7000	1,2366	,1383	

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

ΠΙΝΑΚΑΣ 13					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,1785	3,1785	2,2014	,1419
Within Groups	78	112,6215	1,4439		
Σύνολο	79	115,8000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,2121	1,1390	,1983	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,6170	1,2433	,1814	P > 0,01
Σύνολο	80	2,4500	1,2107	,1354	

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

ΠΙΝΑΚΑΣ 14					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,4217	1,4217	,6316	,4292
Within Groups	78	175,5783	2,2510		
Σύνολο	79	177,0000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	3,0909	1,3314	,2318	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,3617	1,6074	,1943	P > 0,01
Σύνολο	80	3,2500	1,4968	,1674	

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

ΠΙΝΑΚΑΣ 15					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,2553	2,2553	1,5279	,2201
Within Groups	78	115,1322	1,4761		
Σύνολο	79	117,3875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,2121	1,0234	,1782	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,5532	1,3320	,1943	P > 0,01
Σύνολο	80	2,4125	1,2190	,1363	

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

7. Πώς θα σας έκριναν οι μαθητές σας:

Β. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

ΠΙΝΑΚΑΣ 16					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,1375	2,1375	1,2484	,2673
Within Groups	78	133,5500	1,7122		
Σύνολο	79	135,6875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,2424	1,1734	,2043	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,5745	1,3948	,2035	P > 0,01
Σύνολο	80	2,4375	1,3106	,1465	

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. α. Δημοκρατικό - αυταρχικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 17					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	6,0441	6,0441	2,7424	,1017
Within Groups	78	171,9059	2,2039		
Σύνολο	79	177,9500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,6970	1,3575	,2363	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,2553	1,5669	,2286	P > 0,01
Σύνολο	80	3,0250	1,5008	,1678	

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. β. Προοδευτικό - συντηρητικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 18					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,0855	1,0855	,6052	,4390
Within Groups	78	139,9020	1,7936		
Σύνολο	79	140,9875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,8485	1,4816	,2579	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,0851	1,2306	,1795	P > 0,01
Σύνολο	80	2,9875	1,3359	,1494	

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. γ. Ευαίσθητο - αδιάφορο

ΠΙΝΑΚΑΣ 19					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0596	,0596	,0332	,8558
Within Groups	78	139,8904	1,7935		
Σύνολο	79	139,9500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,7576	1,3236	,2304	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,7021	1,3500	,1969	P > 0,01
Σύνολο	80	2,7250	1,3310	,1488	

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. δ. Ευγενικό - αγενή

ΠΙΝΑΚΑΣ 20					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0542	,0542	,0348	,8525
Within Groups	78	121,4958	1,5576		
Σύνολο	79	121,5500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,3939	1,3679	,2381	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,4468	1,1574	,1688	P > 0,01
Σύνολο	80	2,4250	1,2404	,1387	

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. ε. Καλοπροαίρετο - κακοπροαίρετο

ΠΙΝΑΚΑΣ 21					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,2766	1,2766	,8714	,3535
Within Groups	78	114,2734	1,4650		
Σύνολο	79	115,5500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,4242	1,2998	,2263	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,6809	1,1441	,1669	P > 0,01
Σύνολο	80	2,5750	1,2094	,1352	

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. στ. Υπομονετικό - ανυπόμονο

ΠΙΝΑΚΑΣ 22					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,2383	2,2383	1,0225	,3151
Within Groups	78	170,7492	2,1891		
Σύνολο	79	172,9875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,7879	1,3171	,2293	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,1277	1,5827	,2309	P > 0,01
Σύνολο	80	2,9875	1,4798	,1654	

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. ζ. Εργατικό - τεμπέλη

ΠΙΝΑΚΑΣ 23					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2640	,2640	,1614	,6890
Within Groups	78	127,6235	1,6362		
Σύνολο	79	127,8875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,6061	1,3679	,2381	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,4894	1,2136		P > 0,01
Σύνολο	80	2,5375	1,2723	,1423	

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

7. Πώς θα σας έκριναν οι συνάδελφοί σας:

Γ. η. Ανιδιοτελή - συμφεροντολόγο

ΠΙΝΑΚΑΣ 24					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3865	,3865	,2017	,6546
Within Groups	78	149,5010	1,9167		
Σύνολο	79	149,8875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	2,4545	1,3714	,2387	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,5957	1,3935	,2033	P > 0,01
Σύνολο	80	2,5375	1,3774	,1540	

ΠΙΝΑΚΑΣ 25

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

α. Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

ΠΙΝΑΚΑΣ 25					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	4,6062	4,6062	1,8752	,1748
Within Groups	78	191,5938	2,4563		
Σύνολο	79	196,2000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	4,3636	1,7822	,3102	P < 0,05
Γυναίκες	47	4,8511	1,3984	,2040	P > 0,01
Σύνολο	80	4,6500	1,5759	,1762	

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

β. Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

ΠΙΝΑΚΑΣ 26					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0596	,0596	,0176	,8947
Within Groups	78	263,8904	3,3832		
Σύνολο	79	263,9500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	4,7576	1,6776	,2920	P < 0,05
Γυναίκες	47	4,7021	1,9439	,2836	P > 0,01
Σύνολο	80	4,7250	1,8279	,2044	

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

ΠΙΝΑΚΑΣ 27					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2971	,2971	,0964	,7571
Within Groups	78	240,5029	3,0834		
Σύνολο	79	240,8000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	4,2727	1,7370	,3024	P < 0,05
Γυναίκες	47	4,1489	1,7690	,2580	P > 0,01
Σύνολο	80	4,2000	1,7459	,1952	

ΠΙΝΑΚΑΣ 28

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

δ. Υπακοή των παιδιών στους γονείς

ΠΙΝΑΚΑΣ 28					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	9,3482	9,3482	4,7927	,0316
Within Groups	78	152,1393	1,9505		
Σύνολο	79	161,4875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	4,4545	1,5429	,2686	P < 0,05
Γυναίκες	47	5,1489	1,2850	,1874	P > 0,01
Σύνολο	80	4,8625	1,4297	,1598	

ΠΙΝΑΚΑΣ 29

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ε. Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 29					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	4,9159	4,9159	1,3043	,2569
Within Groups	78	293,9716	3,7689		
Σύνολο	79	298,8875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	3,6667	2,0412	,3553	P < 0,05
Γυναίκες	47	4,1702	1,8687	,2726	P > 0,01
Σύνολο	80	3,9625	1,9451	,2175	

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
στ. Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

ΠΙΝΑΚΑΣ 30					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0958	,0958	0489	,8256
Within Groups	78	152,7917	1,9589		
Σύνολο	79	152,8875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	4,8788	1,4309	,2491	P < 0,05
Γυναίκες	47	4,8085	1,3774	,2009	P > 0,01
Σύνολο	80	4,8375	1,3911	,1555	

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ζ. Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

ΠΙΝΑΚΑΣ 31					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	5,8640	5,8640	1,4401	,2338
Within Groups	78	317,6235	4,0721		
Σύνολο	79	323,4875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	3,9394	1,8530	,3226	P < 0,05
Γυναίκες	47	4,4894	2,1251	,3100	P > 0,01
Σύνολο	80	4,2625	2,0236	,2262	

ΠΙΝΑΚΑΣ 32

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

ΠΙΝΑΚΑΣ 32					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0300	,0300	,0115	,9148
Within Groups	78	202,8575	2,6007		
Σύνολο	79	202,8875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	3,0606	1,5194	,2645	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,0213	1,6745	,2442	P > 0,01
Σύνολο	80	3,0375	1,6026	,1792	

ΠΙΝΑΚΑΣ 33

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
θ. Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

ΠΙΝΑΚΑΣ 33					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0418	,0418	,0153	,9018
Within Groups	78	212,7582	2,7277		
Σύνολο	79	212,8000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	4,7273	1,7006	,2960	P < 0,05
Γυναίκες	47	4,6809	1,6166	,2358	P > 0,01
Σύνολο	80	4,7000	1,6412	,1835	

ΠΙΝΑΚΑΣ 34

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ι. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους έλληνες

ΠΙΝΑΚΑΣ 34					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,0186	3,0186	,7118	,4014
Within Groups	78	330,7814	4,2408		
Σύνολο	79	333,8000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	5,1818	2,1280	,3704	P < 0,05
Γυναίκες	47	4,7872	2,0102	,2932	P > 0,01
Σύνολο	80	4,9500	2,0556	,2298	

ΠΙΝΑΚΑΣ 35

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
α. Εξυπνάδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 35					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0021	,0021	,0084	,9273
Within Groups	78	19,1979	,2461		
Σύνολο	79	19,2000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,6061	,4962	,0864	P < 0,05
Γυναίκες	47	,5957	,4961	,0724	P > 0,01
Σύνολο	80	,6000	,4930	,0551	

ΠΙΝΑΚΑΣ 36

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
β. Ευαισθησία

ΠΙΝΑΚΑΣ 36					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2758	,2758	1,2722	,2628
Within Groups	78	16,9117	,2168		
Σύνολο	79	17,1875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,2424	,4352	,0758	P < 0,05
Γυναίκες	47	,3617	,4857	,0708	P > 0,01
Σύνολο	80	,3125	,4664	,0521	

ΠΙΝΑΚΑΣ 37

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
γ. Ζωηρότητα

ΠΙΝΑΚΑΣ 37					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0712	,0712	2,9565	,0895
Within Groups	78	1,8788	,0241		
Σύνολο	79	1,9500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,0606	,2423	,0422	P < 0,05
Γυναίκες	47	,0000	,0000	,0000	P > 0,01
Σύνολο	80	,0250	,1571	,0176	

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
δ. Ομορφιά

ΠΙΝΑΚΑΣ 38					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0029	,0029	,0787	,7798
Within Groups	78	2,8846	,0370		
Σύνολο	79	2,8875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,0303	,1741	,0303	P < 0,05
Γυναίκες	47	,0426	,2040	,0298	P > 0,01
Σύνολο	80	,0375	,1912	,0214	

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
ε. Υπακοή

ΠΙΝΑΚΑΣ 39					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1838	,1838	2,3104	,1326
Within Groups	78	6,2037	,0795		
Σύνολο	79	6,3875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,0303	,1741	,0303	P < 0,05
Γυναίκες	47	,1277	,3373	,0492	P > 0,01
Σύνολο	80	,0875	,2843	,0318	

ΠΙΝΑΚΑΣ 40

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
στ. Κοινωνικότητα

ΠΙΝΑΚΑΣ 40					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6546	,6546	2,6827	,1055
Within Groups	78	19,0329	,2440		
Σύνολο	79	19,6875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,5455	,5056	,0880	P < 0,05
Γυναίκες	47	,3617	,4857	,0708	P > 0,01
Σύνολο	80	,4375	,4992	,0558	

ΠΙΝΑΚΑΣ 41

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
ζ. Αφοσίωση στη μελέτη

ΠΙΝΑΚΑΣ 41					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6273	,6273	3,1049	,0820
Within Groups	78	15,7602	,2021		
Σύνολο	79	16,3875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,1818	,3917	,0682	P < 0,05
Γυναίκες	47	,3617	,4857	,0708	P > 0,01
Σύνολο	80	,2875	,4555	,0509	

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σε ένα μαθητή;
η. Άριστη σχολική επίδοση

ΠΙΝΑΚΑΣ 42					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0110	,0110	,0908	,7639
Within Groups	78	9,4765	,1215		
Σύνολο	79	9,4875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,1515	,3641	,0634	P < 0,05
Γυναίκες	47	,1277	,3373	,0492	P > 0,01
Σύνολο	80	,1375	,3465	,0387	

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

10. Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας;

ΠΙΝΑΚΑΣ 43					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,9827	1,9827	,4845	,4885
Within Groups	78	319,2173	4,0925		
Σύνολο	79	321,2000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	4,7879	2,0273	,3529	P < 0,05
Γυναίκες	47	4,4681	2,0200	,2947	P > 0,01
Σύνολο	80	4,6000	2,0164	,2254	

ΠΙΝΑΚΑΣ 44

11. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:
α. Μέσα στο σχολείο

ΠΙΝΑΚΑΣ 44					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,9491	3,9491	1,7800	,1860
Within Groups	78	173,0509	2,2186		
Σύνολο	79	177,0000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	4,4848	1,6793	,2923	P < 0,05
Γυναίκες	47	4,9362	1,3417	,1957	P > 0,01
Σύνολο	80	4,7500	1,4968	,1674	

ΠΙΝΑΚΑΣ 45

11. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους;
β. Έξω από το σχολείο

ΠΙΝΑΚΑΣ 45					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,0482	3,0482	1,6050	,2090
Within Groups	78	148,1393	1,8992		
Σύνολο	79	151,1875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	3,4545	1,5019	,2614	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,8511	1,2850	,1874	P > 0,01
Σύνολο	80	3,6875	1,3834	,1547	

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

12. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης προς τη χώρα μας.
Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι αυτό είναι θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 46					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1426	,1426	,0469	,8292
Within Groups	78	237,3449	3,0429		
Σύνολο	79	237,4875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	5,2121	1,7457	,3039	P < 0,05
Γυναίκες	47	5,2979	1,7435	,2543	P > 0,01
Σύνολο	80	5,2625	1,7338	,1938	

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

13. Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές;

ΠΙΝΑΚΑΣ 47					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,2497	3,2497	5,1272	,0263
Within Groups	78	49,4378	,6338		
Σύνολο	79	52,6875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	1,6970	,7699	,1340	P < 0,05
Γυναίκες	47	2,1064	,8138	,1187	P > 0,01
Σύνολο	80	1,9375	,8167	,0913	

ΠΙΝΑΚΑΣ 48

13. Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές
α. Αν Ναι, γιατί;

ΠΙΝΑΚΑΣ 48					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	30,4573	30,4573	13,9137	,0004
Within Groups	78	170,7427	2,1890		
Σύνολο	79	201,2000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	1,6364	2,0889	,3636	P < 0,05
Γυναίκες	47	,3830	,8223	,1199	P > 0,01
Σύνολο	80	,9000	1,5959	,1784	

ΠΙΝΑΚΑΣ 49

13. Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές
β. Αν Όχι, γιατί;

ΠΙΝΑΚΑΣ 49					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,5209	2,5209	2,1360	,1480
Within Groups	76	89,6970	1,1802		
Σύνολο	77	92,2179			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	32	,8438	1,2728	,2250	P < 0,05
Γυναίκες	46	,4783	,9366	,1381	P > 0,01
Σύνολο	78	,6282	1,0944	,1239	

ΠΙΝΑΚΑΣ 50

14. Εσείς καπνίζετε στο χώρο του σχολείου;

ΠΙΝΑΚΑΣ 50					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2971	,2971	,2024	,6540
Within Groups	78	114,5029	1,4680		
Σύνολο	79	114,8000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	4,2727	1,1531	,2007	P < 0,05
Γυναίκες	47	4,1489	1,2507	,1824	P > 0,01
Σύνολο	80	4,2000	1,2055	,1348	

ΠΙΝΑΚΑΣ 51

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
α. Χρήση ναρκωτικών

ΠΙΝΑΚΑΣ 51					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2412	,2412	,0810	,7767
Within Groups	78	232,2463	2,9775		
Σύνολο	79	232,4875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	5,6970	1,7763	,3092	P < 0,05
Γυναίκες	47	5,8085	1,6893	,2464	P > 0,01
Σύνολο	80	5,7625	1,7155	,1918	

ΠΙΝΑΚΑΣ 52

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις:
β. Πρόκληση υλικών φθορών

ΠΙΝΑΚΑΣ 52					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	6,3123	6,3123	5,0049	,0281
Within Groups	78	98,3752	1,2612		
Σύνολο	79	104,6875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	5,7273	1,3056	,2273	P < 0,05
Γυναίκες	47	6,2979	,9761	,1424	P > 0,01
Σύνολο	80	6,0625	1,1512	,1287	

ΠΙΝΑΚΑΣ 53

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις: γ. Ανταλλαγή ύβρεων

ΠΙΝΑΚΑΣ 53					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,5094	2,5094	1,6171	,2073
Within Groups	78	121,0406	1,5518		
Σύνολο	79	123,5500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	5,3636	1,3652	,2376	P < 0,05
Γυναίκες	47	5,7234	1,1554	,1685	P > 0,01
Σύνολο	80	5,5750	1,2506	,1398	

ΠΙΝΑΚΑΣ 54

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις: δ. Άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους διδάσκοντες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 54					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,5110	1,5110	1,0573	,3070
Within Groups	78	111,4765	1,4292		
Σύνολο	79	112,9875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	5,8485	1,5025	,2616	P < 0,05
Γυναίκες	47	6,1277	,9235	,1347	P > 0,01
Σύνολο	80	6,0125	1,1959	,1337	

ΠΙΝΑΚΑΣ 55

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις: ε. Υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ - τσιγάρων

ΠΙΝΑΚΑΣ 55					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,9593	,9593	,5261	,4704
Within Groups	78	142,2282	1,8234		
Σύνολο	79	143,1875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	5,1818	1,1847	,2062	P < 0,05
Γυναίκες	47	5,4043	1,4545	,2122	P > 0,01
Σύνολο	80	5,3125	1,3463	,1505	

ΠΙΝΑΚΑΣ 56

15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις: στ. Βίαιη συμπεριφορά

ΠΙΝΑΚΑΣ 56					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,2497	3,2497	1,6738	,1996
Within Groups	78	151,4378	1,9415		
Σύνολο	79	154,6875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	5,6970	1,6295	,2837	P < 0,05
Γυναίκες	47	6,1064	1,2021	,1753	P > 0,01
Σύνολο	80	5,9375	1,3993	,1564	

ΠΙΝΑΚΑΣ 57

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

α. Τιμωρείτε και τους δύο

ΠΙΝΑΚΑΣ 57					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,7946	,7946	4,0896	,0466
Within Groups	78	15,1554	,1943		
Σύνολο	79	15,9500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,3939	,4962	,0864	P < 0,05
Γυναίκες	47	,1915	,3977	,0580	P > 0,01
Σύνολο	80	,2750	,4493	,0502	

ΠΙΝΑΚΑΣ 58

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

β. Θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους θέμα και παραβλέπετε

ΠΙΝΑΚΑΣ 58					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3795	,3795	3,8908	,0521
Within Groups	78	7,6080	,0975		
Σύνολο	79	7,9875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,0303	,1741	,0303	P < 0,05
Γυναίκες	47	,1702	,3799	,0554	P > 0,01
Σύνολο	80	,1125	,3180	,0356	

ΠΙΝΑΚΑΣ 59

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.

γ. Πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο «καλός» μαθητής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 59					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0178	,0178	1,4320	,2351
Within Groups	78	,9697	,0124		
Σύνολο	79	,9875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,0303	,1741	,0303	P < 0,05
Γυναίκες	47	,0000	,0000	,0000	P > 0,01
Σύνολο	80	,0125	,1118	,0125	

ΠΙΝΑΚΑΣ 60

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
δ. Πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο «κακός» μαθητής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 60					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0016	,0016	,0632	,8021
Within Groups	78	1,9484	,0250		
Σύνολο	79	1,9500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,0303	,1741	,0303	P < 0,05
Γυναίκες	47	,0213	,1459	,0213	P > 0,01
Σύνολο	80	,0250	,1571	,0176	

ΠΙΝΑΚΑΣ 61

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
ε. Αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε συζήτηση στην τάξη

ΠΙΝΑΚΑΣ 61					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6966	,6966	2,8222	,0970
Within Groups	78	19,2534	,2468		
Σύνολο	79	19,9500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,6364	,4885	,0850	P < 0,05
Γυναίκες	47	,4468	,5025	,0733	P > 0,01
Σύνολο	80	,5250	,5025	,0562	

ΠΙΝΑΚΑΣ 62

16. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώνει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα.
στ. Συζητάτε χωριστά και με τους δύο μαθητές

ΠΙΝΑΚΑΣ 62					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0194	,0194	,0779	,7809
Within Groups	78	19,3681	,2483		
Σύνολο	79	19,3875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	,6061	,4962	,0864	P < 0,05
Γυναίκες	47	,5745	,4998	,0729	P > 0,01
Σύνολο	80	,5875	,4954	,0554	

ΠΙΝΑΚΑΣ 63

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

α. Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 63					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,4044	,4044	,7041	,4040
Within Groups	78	44,7956	,5743		
Σύνολο	79	45,2000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	6,5152	,8704	,1515	P < 0,05
Γυναίκες	47	6,6596	,6684	,0975	P > 0,01
Σύνολο	80	6,6000	,7564	,0846	

ΠΙΝΑΚΑΣ 64

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

β. Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 64					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2012	,2012	,0423	,8377
Within Groups	78	371,3488	4,7609		
Σύνολο	79	371,5500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	3,5152	2,2238	,3871	P < 0,05
Γυναίκες	47	3,6170	2,1524	,3140	P > 0,01
Σύνολο	80	3,5750	2,1687	,2425	

ΠΙΝΑΚΑΣ 65

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

γ. Το να είναι κανείςΕέλληνας δεν εξαρτάται μόνο από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά και από το πόσο αγαπά την Ελλάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 65					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,8618	,8618	,3154	,5760
Within Groups	78	213,1257	2,7324		
Σύνολο	79	213,9875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	5,3636	1,5169	,2641	P < 0,05
Γυναίκες	47	5,5745	1,7414	,2540	P > 0,01
Σύνολο	80	5,4875	1,6458	,1840	

ΠΙΝΑΚΑΣ 66

17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:
δ. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι σήμερα αναγκαία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 66					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,3089	1,3089	1,9198	,1698
Within Groups	78	53,1786	,6818		
Σύνολο	79	54,4875			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Άνδρες	33	6,4848	,8337	,1451	P < 0,05
Γυναίκες	47	6,7447	,8201	,1196	P > 0,01
Σύνολο	80	6,6375	,8305	,0929	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7

ΠΙΝΑΚΑΣ 0 (3)
2. Ηλικία

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
12 –14	105	28	28	28
15 –16	136	36,3	36,3	64,3
17 –19	134	35,7	35,7	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 3,875 Std err ,103 Std dev 1,986

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
16. Σχέσεις με τους γονείς:
α. Πατέρα

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ κακές 1	5	31,3	4,8	5	31,3	3,7	6	37,5	4,5	16	100	4,3
2	2	20	1,9	4	40	2,9	4	40	3	10	100	2,7
3	7	43,8	6,7	5	31,3	3,7	4	25	3	16	100	4,3
4	9	22	8,6	16	39	11,8	16	39	11,9	41	100	10,9
5	8	22,2	7,6	11	30,6	8,1	17	47,2	12,7	36	100	9,6
6	12	20,3	11,4	32	54,2	23,5	15	25,4	11,2	59	100	15,7
Πολύ καλές 7	62	31,5	59	63	32	46,3	72	36,5	53,7	197	100	52,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
$\chi 2 = 15,5$ - DF = 12 - $P < 0,05$

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

16. Σχέσεις με τους γονείς:

β. Μητέρα

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ κακές 1	4	33,3	3,8	3	25	2,2	5	41,7	3,7	12	100	3,2
2	1	8,3	1	4	33,3	2,9	7	58,3	5,2	12	100	3,2
3	4	30,8	3,8	5	38,5	3,7	4	30,8	3	13	100	3,5
4	5	17,2	4,8	11	37,9	8,1	13	44,8	9,7	29	100	7,7
5	4	14,8	3,8	9	33,3	6,6	14	51,9	10,4	27	100	7,2
6	15	23,8	14,3	28	44,4	20,6	20	31,7	14,9	63	100	16,8
Πολύ καλές 7	72	32,9	68,6	76	34,7	55,9	71	32,4	53	219	100	58,4
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 14,3 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

17. Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα

α. Ο πατέρας

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	47	32,2	44,8	52	35,6	38,2	47	32,2	35,1	146	100	38,9
Πολύ	21	24,1	20	34	39,1	25	32	36,8	23,9	87	100	23,2
Έτσι κι έτσι	16	26,2	15,2	22	36,1	16,2	23	37,7	17,2	61	100	16,3
Λίγο	8	27,6	7,6	9	31	6,6	12	41,4	9	29	100	7,7
Καθόλου	13	25	12,4	19	36,5	14	20	38,5	14,9	52	100	13,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 3,0 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
17. Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα:
β. η μητέρα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	38	28,1	36,2	50	37	36,8	47	34,8	35,1	135	100	36
Πολύ	24	24	22,9	43	43	31,6	33	33	24,6	100	100	26,7
Έτσι κι έτσι	22	29,3	21	29	38,7	21,3	24	32	17,9	75	100	20
Λίγο	11	34,4	10,5	9	28,1	6,6	12	37,5	9	32	100	8,5
Καθόλου	10	30,3	9,5	5	15,2	3,7	18	54,5	13,4	33	100	8,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,0 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
17. Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα:
γ. εσύ προσωπικά

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	19	31,7	18,1	13	21,7	9,6	28	46,7	20,9	60	100	16
Πολύ	9	20,9	8,6	17	39,5	12,5	17	39,5	12,7	43	100	11,5
Έτσι κι έτσι	29	25	27,6	55	47,4	40,4	32	27,6	23,9	116	100	30,9
Λίγο	16	29,1	15,2	16	29,1	11,8	23	41,8	17,2	55	100	14,7
Καθόλου	32	31,7	30,5	35	34,7	25,7	34	33,7	25,4	101	100	26,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,4 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
17Β. Πόσο είστε ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή σας στην Ελλάδα:
α. Ο πατέρας

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν ζει	4	23,5	3,8	6	35,3	4,4	7	41,2	5,2	17	100	4,5
Πάρα πολύ	39	34,5	37,1	40	35,4	29,4	34	30,1	25,4	113	100	30,1
Πολύ	21	28	20	29	38,7	21,3	25	33,3	18,7	75	100	20
Έτσι κι έτσι	19	19,4	18,1	38	38,8	27,9	41	41,8	30,6	98	100	26,1
Λίγο	6	30	5,7	2	10	1,5	12	60	9	20	100	5,3
Καθόλου	16	30,8	15,2	21	40,4	15,4	15	28,8	11,2	52	100	13,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,2 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
17Β. Πόσο είστε ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή σας στην Ελλάδα:
β. η μητέρα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν ζει	2	20	1,9	3	30	2,2	5	50	3,7	10	100	2,7
Πάρα πολύ	27	29,3	25,7	35	38	25,7	30	32,6	22,4	92	100	24,5
Πολύ	21	22,6	20	40	43	29,4	32	34,4	23,9	93	100	24,8
Έτσι κι έτσι	32	29,6	30,5	40	37	29,4	36	33,3	26,9	108	100	28,8
Λίγο	8	21,1	7,6	11	28,9	8,1	19	50	14,2	38	100	10,1
Καθόλου	15	44,1	14,3	7	20,6	5,1	12	35,3	9	34	100	9,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,6 - DF = 10 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

17Β. Πόσο είστε ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή σας στην Ελλάδα:

γ. εσύ προσωπικά

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	18	22,5	17,1	28	35	20,6	34	42,5	25,4	80	100	21,3
Πολύ	17	25,8	16,2	27	40,9	19,9	22	33,3	16,4	66	100	17,6
Έτσι κι έτσι	40	28,8	38,1	54	38,8	39,7	45	32,4	33,6	139	100	37,1
Λίγο	19	31,1	18,1	16	26,2	11,8	26	42,6	19,4	61	100	16,3
Καθόλου	11	37,9	10,5	11	37,9	8,1	7	24,1	5,2	29	100	7,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 8,1 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

17Γ. Θα ήθελες να επιστρέψεις πίσω στη χώρα που μεγάλωσες;

		12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	1	9	18	8,6	15	30	11	26	52	19,4	50	100	13,3
	2	4	17,4	3,8	12	52,2	8,8	7	30,4	5,2	23	100	6,1
	3	4	14,3	3,8	12	42,9	8,8	12	42,9	9	28	100	7,5
	4	27	35,1	25,7	24	31,2	17,6	26	33,8	19,4	77	100	20,5
	5	21	30	20	28	40	20,6	21	30	15,7	70	100	18,7
	6	22	29,7	21	25	33,8	18,4	27	36,5	20,1	74	100	19,7
Πάρα πολύ	7	18	34	17,1	20	37,7	14,7	15	28,3	11,2	53	100	14,1
Σύνολο		105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 16,1 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
18. Θέλεις να σπουδάσεις;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	58	26,5	55,2	86	39,3	63,2	75	34,2	56	219	100	58,4
Όχι	3	15,8	2,9	5	26,3	3,7	11	57,9	8,2	19	100	5,1
Δεν έχω αποφασίσει	44	32,1	41,9	45	32,8	33,1	48	35	35,8	137	100	36,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,2 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
18α. Αν Όχι, ποια δουλειά θα ήθελες να κάνεις;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ελεύθερος επαγγελματίας	1	50	33,3	-	-	-	1	50	9,1	2	100	10
Βιοτέχνης	1	33,3	33,3	1	33,3	16,7	1	33,3	9,1	3	100	15
Μικροεπαγγελματίας	-	-	-	1	100	16,7	-	-	-	1	100	5
Τεχνικός	-	-	-	1	100	16,7	-	-	-	1	100	5
Ναυτικός	1	7,7	33,3	3	23,1	50	9	69,2	81,8	13	100	65
Σύνολο	3	15	100	6	30	100	11	55	100	20		100

Δεν απάντησαν 355
x2= 8,9 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
18.β. Αν Ναι, τι θέλεις να σπουδάσεις;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικές Επιστήμες	3	7,1	5,3	16	38,1	19,5	23	54,8	30,7	42	100	19,6
Τουριστικά επαγγέλματα	-	-	-	3	30	3,7	7	70	9,3	10	100	4,7
Αγγ. Φιλολογία	5	26,3	8,8	9	47,4	11	5	26,3	6,7	19	100	8,9
Νομική	5	45,5	8,8	5	45,5	6,1	1	9,1	1,3	11	100	5,1
Αισθητική	1	20	1,8	3	60	3,7	1	20	1,3	5	100	2,3
Ιατρική	16	40	28,1	17	42,5	20,7	7	17,5	9,3	40	100	18,7
Τεχνολογικές Επιστήμες	10	37	17,5	10	37	12,2	7	25,9	9,3	27	100	12,6
Επιστήμη Φυσικής Αγωγής - Αθλητισμού	3	37,5	5,3	2	25	2,4	3	37,5	4	8	100	3,7
Μουσική	-	-	-	1	20	1,2	4	80	5,3	5	100	2,3
Κοιν. Επιστήμες	5	20	8,8	10	40	12,2	10	40	13,3	25	100	11,7
Σχολές Στρατιωτικές – Αστυνομίας	1	33,3	1,8	-	-	-	2	66,7	2,7	3	100	1,4
Βιολογία – Χημεία	4	50	7	3	37,5	3,7	1	12,5	1,3	8	100	3,7
Διακοσμητική – Θεατρικές Σπουδές	4	36,4	7	3	27,3	3,7	4	36,4	5,3	11	100	5,1
Σύνολο	57	26,6	100	82	38,3	100	75	35	100	214		100

Δεν απάντησαν 161
x2= 42,2 - DF = 24 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
18γ. Πού θέλεις να σπουδάσεις;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στην Ελλάδα	17	19,5	16,2	18	20,7	13,2	52	59,8	38,8	87	100	23,2
Στη χώρα από την οποία ήρθες	40	42,1	38,1	35	36,8	25,7	20	21,1	14,9	95	100	25,3
Δεν έχω αποφασίσει	48	24,9	45,7	83	43	61	62	32,1	46,3	193	100	51,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 38,3 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

18δ. Τι θέλει να σπουδάσεις;

α.. Ο πατέρας:

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τίποτα	73	26,2	69,5	100	35,8	73,5	106	38	79,1	279	100	74,4
Οικονομικές Επιστήμες	-	-	-	4	50	2,9	4	50	3	8	100	2,1
Τουριστικά επαγγέλματα	1	25	1	3	75	2,2	-	-	-	4	100	1,1
Αγγ. – ξένη Φιλολογία	4	26,7	3,8	5	33,3	3,7	6	40	4,5	15	100	4
Νομική	5	41,7	4,8	6	50	4,4	1	8,3	0,7	12	100	3,2
Αισθητική	-	-	-	2	100	1,5	-	-	-	2	100	0,5
Ιατρική	14	46,7	13,3	7	23,3	5,1	9	30	6,7	30	100	8
Τεχνολογικέ Επιστήμες	5	38,5	4,8	4	30,8	2,9	4	30,8	3	13	100	3,5
Επιστήμη Φυσικής Αγωγής - Αθλητισμού	3	60	2,9	1	20	0,7	1	20	0,7	5	100	1,3
Μουσική	-	-	-	2	50	1,5	2	50	1,5	4	100	1,1
Κοιν. Επιστήμες	-	-	-	2	66,7	1,5	1	33,3	0,7	3	100	0,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 26,3 - DF = 20 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
18δ. Τι θέλει να σπουδάσεις;
β.. Η μητέρα:

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τίποτα	75	26,8	71,4	101	36,1	74,3	104	37,1	77,6	280	100	74,7
Οικονομικές Επιστήμες	-	-	-	4	57,1	2,9	3	42,9	2,2	7	100	1,9
Τουριστικά επαγγέλματα	-	-	-	4	100	2,9	-	-	-	4	100	1,1
Αγγ. – ξένη Φιλολογία	7	35	6,7	6	30	4,4	7	35	5,2	20	100	5,3
Νομική	5	38,5	4,8	5	38,5	3,7	3	23,1	2,2	13	100	3,5
Αισθητική	2	50	1,9	2	50	1,5	-	-	-	4	100	1,1
Ιατρική	9	32,1	8,6	8	28,6	5,9	11	39,3	8,2	28	100	7,5
Τεχνολογικές Επιστήμες	4	36,4	3,8	4	36,4	2,9	3	27,3	2,2	11	100	2,9
Επιστήμη Φυσικής Αγωγής - Αθλητισμού	1	50	1	-	-	-	1	50	0,7	2	100	0,5
Μουσική	1	25	1	1	25	0,7	2	50	1,5	4	100	1,1
Κάτι άλλο	1	50	1	1	50	0,7	-	-	-	2	100	0,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 18,1 - DF = 20 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
18ε. Σκοπεύεις να εργαστείς στην Ελλάδα;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	32	19,4	30,5	53	32,1	39	80	48,5	59,7	165	100	44
Όχι, σε άλλη χώρα	18	40,9	17,1	20	45,5	14,7	6	13,6	4,5	44	100	11,7
Δεν έχω αποφασίσει	55	33,1	52,4	63	38	46,3	48	28,9	35,8	166	100	44,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 26,1 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

18στ. Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	16	26,7	15,2	18	30	13,2	26	43,3	19,4	60	100	16
Όλα	4	28,6	3,8	6	42,9	4,4	4	28,6	3	14	100	3,7
Γυμναστική	27	42,2	25,7	24	37,5	17,6	13	20,3	9,7	64	100	17,1
Ξένη γλώσσα	9	19,6	8,6	21	45,7	15,4	16	34,8	11,9	46	100	12,3
Φιλολογικά	23	31,9	21,9	24	33,3	17,6	25	34,7	18,7	72	100	19,2
Μαθηματικά	10	16,1	9,5	24	38,7	17,6	28	45,2	20,9	62	100	16,5
Φυσική – Χημεία	10	27,8	9,5	16	44,4	11,8	10	27,8	7,5	36	100	9,6
Γεωγραφία	3	75	2,9	1	25	0,7	-	-	-	4	100	1,1
Ψυχολογία – Κοινωνιολογία	3	17,6	2,9	2	11,8	1,5	12	70,6	9	17	100	4,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 33,8 - DF = 16 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

18ζ. Ποιο μάθημα δε σου αρέσει καθόλου;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όλα	21	26,9	20	34	43,6	25	23	29,5	17,2	78	100	20,8
Φιλολογικά	29	31,5	27,6	38	41,3	27,9	25	27,2	18,7	92	100	24,5
Μαθηματικά	33	32,7	31,4	27	26,7	19,9	41	40,6	30,6	101	100	26,9
Φυσική – Χημεία	14	22,6	13,3	23	37,1	16,9	25	40,3	18,7	62	100	16,5
Κοινωνιολογία	2	20	1,9	1	10	0,7	7	70	5,2	10	100	2,7
Ξένη γλώσσα	1	8,3	1	6	50	4,4	5	41,7	3,7	12	100	3,2
Θρησκευτικά	5	25	4,8	7	35	5,1	8	40	6	20	100	5,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 17,9 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

α. Ο πατέρας

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	84	26	80	111	34,4	81,6	128	39,6	95,5	323	100	86,1
Ναι	21	40,4	20	25	48,1	18,4	6	11,5	4,5	52	100	13,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 15,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

β. Η μητέρα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	77	25,6	73,3	103	34,2	75,7	121	40,2	90,3	301	100	80,3
Ναι	28	37,8	26,7	33	44,6	24,3	13	17,6	9,7	74	100	19,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 13,4 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

γ. Κάποιος άλλος

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	87	26,9	82,9	117	36,1	86	120	37	89,6	324	100	86,4
Ναι	18	35,3	17,1	19	37,3	14	14	27,5	10,4	51	100	13,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 2,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 22
18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:
δ. Κάποιος άλλος, ποιος;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένας	87	26,9	82,9	117	36,1	86	120	37	89,6	324	100	86,4
Φίλος	3	27,3	2,9	3	27,3	2,2	5	45,5	3,7	11	100	2,9
Καθηγητής	3	23,1	2,9	5	38,5	3,7	5	38,5	3,7	13	100	3,5
Συγγενής	12	44,4	11,4	11	40,7	8,1	4	14,8	3	27	100	7,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,0 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 23
19. Οι παρέες σου στην Ελλάδα είναι

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μόνο Έλληνες	11	40,7	10,5	5	18,5	3,7	11	40,7	8,2	27	100	7,2
Έλληνες και ξένοι	87	27,5	82,9	120	38	88,2	109	34,5	81,3	316	100	84,3
Καθόλου Έλληνες	7	21,9	6,7	11	34,4	8,1	14	43,8	10,4	32	100	8,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,5 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 24
19α. Οι παρέες σου στην Ελλάδα είναι

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αγόρια	11	47,8	10,5	9	39,1	6,6	3	13	2,2	23	100	6,1
Κορίτσια	14	40	13,3	10	28,6	7,4	11	31,4	8,2	35	100	9,3
Και τα δύο	80	25,2	76,2	117	36,9	86	120	37,9	89,6	317	100	84,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,4 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 25

19β. Από πόσα άτομα αποτελείται η παρέα σου:

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
1	4	40	3,8	5	50	3,7	1	10	0,7	10	100	2,7
2 –5	27	29	25,7	26	28	19,1	40	43	29,9	93	100	24,8
6 –10	27	23,7	25,7	38	33,3	27,9	49	43	36,6	114	100	30,4
11 –15	21	31,3	20	24	35,8	17,6	22	32,8	16,4	67	100	17,9
16 –20	26	28,6	24,8	43	47,3	31,6	22	24,2	16,4	91	100	24,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,6 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

19γ. Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε:

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	55	28,9	52,4	72	37,9	52,9	63	33,2	47	190	100	50,7
Ναι	50	27	47,6	64	34,6	47,1	71	38,4	53	185	100	49,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,1 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

19δ. Πού είναι το στέκι που συναντιέστε:

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στη γειτονιά	46	34,1	43,8	54	40	39,7	35	25,9	26,1	135	100	36
Αλλού	59	24,6	56,2	82	34,2	60,3	99	41,3	73,9	240	100	64
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
19ε. Πού τους γνώρισες:
α. Στο σχολείο;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	25	27,2	23,8	34	37	25	33	35,9	24,6	92	100	24,5
Ναι	80	28,3	76,2	102	36	75	101	35,7	75,4	283	100	75,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,0 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
19ε. Πού τους γνώρισες:
β. Στη δουλειά;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	99	29,1	94,3	122	35,9	89,7	119	35	88,8	340	100	90,7
Ναι	6	17,1	5,7	14	40	10,3	15	42,9	11,2	35	100	9,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 30
19ε. Πού τους γνώρισες:
γ. Στη γειτονιά;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	42	22,7	40	68	36,8	50	75	40,5	56	185	100	49,3
Ναι	63	33,2	60	68	35,8	50	59	31,1	44	190	100	50,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,0 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 31
19ε. Πού τους γνώρισες:
δ. Σε σύλλογο;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	98	28,2	93,3	124	35,6	91,2	126	36,2	94	348	100	92,8
Ναι	7	25,9	6,7	12	44,4	8,8	8	29,6	6	27	100	7,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,8 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
19ε. Πού τους γνώρισες:
ε. Στο οικογενειακό περιβάλλον;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	89	28,1	84,8	111	35	81,6	117	36,9	87,3	317	100	84,5
Ναι	16	27,6	15,2	25	43,1	18,4	17	29,3	12,7	58	100	15,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 33
19ε. Πού τους γνώρισες:
στ. Αλλού;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	96	30,4	91,4	113	35,8	83,1	107	33,9	79,9	316	100	84,3
Ναι	9	15,3	8,6	23	39	16,9	27	45,8	20,1	59	100	15,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,1 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
19ε. Πού τους γνώρισες:
στ. Αλλού, που;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στέκι	6	20	54,5	8	26,7	38,1	16	53,3	59,3	30	100	50,8
Διακοπές	3	23,1	27,3	6	46,2	28,6	4	30,8	14,8	13	100	22
Αθλ. Χώρο	2	28,6	18,2	4	57,1	19	1	14,3	3,7	7	100	11,9
Εκκλησία	-	-	-	1	50	4,8	1	50	3,7	2	100	3,4
Κλαμπ - Μπαρ	-	-	-	2	28,6	9,5	5	71,4	18,5	7	100	11,9
Σύνολο	11	18,6	100	21	35,6	100	27	45,8	100	59		100

Δεν απάντησαν 316
x2= 7,9 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
19ε. Είχες περισσότερους φίλους στο εξωτερικό;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οχι	48	26,8	45,7	64	35,8	47,1	67	37,4	50	179	100	47,7
Ναι	57	29,1	54,3	72	36,7	52,9	67	34,2	50	196	100	52,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,4 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 36

20. Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εγκληματικότητα	8	34,8	7,6	7	30,4	5,1	8	34,8	6	23	100	6,1
Ανηθικότητα	7	33,3	6,7	7	33,3	5,1	7	33,3	5,2	21	100	5,6
Ναρκωτικά	22	33,3	21	23	34,8	16,9	21	31,8	15,7	66	100	17,6
Ανεργία	15	19,2	14,3	33	42,3	24,3	30	38,5	22,4	78	100	20,8
Απεργίες	15	27,3	14,3	19	34,5	14	21	38,2	15,7	55	100	14,7
Υγεία	10	47,6	9,5	4	19	2,9	7	33,3	5,2	21	100	5,6
Παιδεία	18	23,4	17,1	32	41,6	23,5	27	35,1	20,1	77	100	20,5
Φοροδιαφυγή	10	29,4	9,5	11	32,4	8,1	13	38,2	9,7	34	100	9,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 11,1 - DF = 14 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 37

21. Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
τη γλώσσα και τον πολιτισμό	9	25,7	8,6	12	34,3	8,8	14	40	10,4	35	100	9,3
την εξωτερική πολιτική	1	5,9	1	6	35,3	4,4	10	58,8	7,5	17	100	4,5
την οικονομία	34	29,3	32,4	40	34,5	29,4	42	36,2	31,3	116	100	30,9
την εσωτερική πολιτική	14	29,8	13,3	16	34	11,8	17	36,2	12,7	47	100	12,5
τα κοινωνικά προβλήματα	19	23,8	18,1	29	36,3	21,3	32	40	23,9	80	100	21,3
την προστασία του περιβάλλοντος	17	31,5	16,2	24	44,4	17,6	13	24,1	9,7	54	100	14,4
τον αθλητισμό	2	40	1,9	1	20	0,7	2	40	1,5	5	100	1,3
τον τουρισμό	9	42,9	8,6	8	38,1	5,9	4	19	3	21	100	5,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 14,2 - DF = 14 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
α. Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	11	32,4	10,5	13	38,2	9,6	10	29,4	7,5	34	100	9,1
2	4	22,2	3,8	4	22,2	2,9	10	55,6	7,5	18	100	4,8
3	7	18,9	6,7	13	35,1	9,6	17	45,9	12,7	37	100	9,9
4	30	30	28,6	38	38	27,9	32	32	23,9	100	100	26,7
5	19	29,2	18,1	22	33,8	16,2	24	36,9	17,9	65	100	17,3
6	13	30,2	12,4	18	41,9	13,2	12	27,9	9	43	100	11,5
Υπέρ 7	21	26,9	20	28	35,9	20,6	29	37,2	21,6	78	100	20,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,0 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
β. Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	3	20	2,9	7	46,7	5,1	5	33,3	3,7	15	100	4
2	5	41,7	4,8	4	33,3	2,9	3	25	2,2	12	100	3,2
3	8	30,8	7,6	9	34,6	6,6	9	34,6	6,7	26	100	6,9
4	28	36,4	26,7	26	33,8	19,1	23	29,9	17,2	77	100	20,5
5	8	14,5	7,6	24	43,6	17,6	23	41,8	17,2	55	100	14,7
6	17	30,4	16,2	22	39,3	16,2	17	30,4	12,7	56	100	14,9
Υπέρ 7	36	26,9	34,3	44	32,8	32,4	54	40,3	40,3	134	100	35,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 40

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	7	18,9	6,7	15	40,5	11	15	40,5	11,2	37	100	9,9
2	9	30	8,6	10	33,3	7,4	11	36,7	8,2	30	100	8
3	8	19	7,6	17	40,5	12,5	17	40,5	12,7	42	100	11,2
4	33	31,1	31,4	38	35,8	27,9	35	33	26,1	106	100	28,3
5	18	32,1	17,1	18	32,1	13,2	20	35,7	14,9	56	100	14,9
6	13	28,3	12,4	19	41,3	14	14	30,4	10,4	46	100	12,3
Υπέρ 7	17	29,3	16,2	19	32,8	14	22	37,9	16,4	58	100	15,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,5 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 41

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
δ. Υπακοή των παιδιών στους γονείς

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	6	26,1	5,7	7	30,4	5,1	10	43,5	7,5	23	100	6,1
2	6	46,2	5,7	4	30,8	2,9	3	23,1	2,2	13	100	3,5
3	4	17,4	3,8	9	39,1	6,6	10	43,5	7,5	23	100	6,1
4	21	23,3	20	31	34,4	22,8	38	42,2	28,4	90	100	24
5	9	18,8	8,6	21	43,8	15,4	18	37,5	13,4	48	100	12,8
6	21	31,3	20	31	46,3	22,8	15	22,4	11,2	67	100	17,9
Υπέρ 7	38	34,2	36,2	33	29,7	24,3	40	36	29,9	111	100	29,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 16,6 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ε. Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	25	26,9	23,8	29	31,2	21,3	39	41,9	29,1	93	100	24,8
2	9	29	8,6	15	48,4	11	7	22,6	5,2	31	100	8,3
3	11	27,5	10,5	16	40	11,8	13	32,5	9,7	40	100	10,7
4	25	30,5	23,8	24	29,3	17,6	33	40,2	24,6	82	100	21,9
5	11	22	10,5	22	44	16,2	17	34	12,7	50	100	13,3
6	7	25,9	6,7	10	37	7,4	10	37	7,5	27	100	7,2
Υπέρ 7	17	32,7	16,2	20	38,5	14,7	15	28,8	11,2	52	100	13,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,2 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
στ. Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	7	29,2	6,7	10	41,7	7,4	7	29,2	5,2	24	100	6,4
2	3	21,4	2,9	7	50	5,1	4	28,6	3	14	100	3,7
3	9	34,6	8,6	7	26,9	5,1	10	38,5	7,5	26	100	6,9
4	35	32,1	33,3	40	36,7	29,4	34	31,2	25,4	109	100	29,1
5	14	28,6	13,3	21	42,9	15,4	14	28,6	10,4	49	100	13,1
6	10	18,5	9,5	20	37	14,7	24	44,4	17,9	54	100	14,4
Υπέρ 7	27	27,3	25,7	31	31,3	22,8	41	41,4	30,6	99	100	26,4
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,7 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 44

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων
ζ. Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	23	31,5	21,9	16	21,9	11,8	34	46,6	25,4	73	100	19,5
2	3	10	2,9	16	53,3	11,8	11	36,7	8,2	30	100	8
3	12	25	11,4	26	54,2	19,1	10	20,8	7,5	48	100	12,8
4	31	34,1	29,5	30	33	22,1	30	33	22,4	91	100	24,3
5	14	25	13,3	21	37,5	15,4	21	37,5	15,7	56	100	14,9
6	9	27,3	8,6	15	45,5	11	9	27,3	6,7	33	100	8,8
Υπέρ 7	13	29,5	12,4	12	27,3	8,8	19	43,2	14,2	44	100	11,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 25,1 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 45

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων
η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	12	41,4	11,4	8	27,6	5,9	9	31	6,7	29	100	7,7
2	7	31,8	6,7	5	22,7	3,7	10	45,5	7,5	22	100	5,9
3	11	30,6	10,5	12	33,3	8,8	13	36,1	9,7	36	100	9,6
4	37	29,1	35,2	42	33,1	30,9	48	37,8	35,8	127	100	33,9
5	13	20	12,4	28	43,1	20,6	24	36,9	17,9	65	100	17,3
6	6	16,2	5,7	18	48,6	13,2	13	35,1	9,7	37	100	9,9
Υπέρ 7	19	32,2	18,1	23	39	16,9	17	28,8	12,7	59	100	15,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,2 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

θ. Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	11	37,9	10,5	12	41,4	8,8	6	20,7	4,5	29	100	7,7
2	6	28,6	5,7	8	38,1	5,9	7	33,3	5,2	21	100	5,6
3	12	33,3	11,4	16	44,4	11,8	8	22,2	6	36	100	9,6
4	34	35,8	32,4	32	33,7	23,5	29	30,5	21,6	95	100	25,3
5	10	19,6	9,5	22	43,1	16,2	19	37,3	14,2	51	100	13,6
6	8	18,6	7,6	14	32,6	10,3	21	48,8	15,7	43	100	11,5
Υπέρ 7	24	24	22,9	32	32	23,5	44	44	32,8	100	100	26,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 17,4 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ι. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες.

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	8	29,6	7,6	9	33,3	6,6	10	37	7,5	27	100	7,2
2	2	14,3	1,9	10	71,4	7,4	2	14,3	1,5	14	100	3,7
3	7	29,2	6,7	6	25	4,4	11	45,8	8,2	24	100	6,4
4	29	31,9	27,6	25	27,5	18,4	37	40,7	27,6	91	100	24,3
5	11	24,4	10,5	20	44,4	14,7	14	31,1	10,4	45	100	12
6	11	29,7	10,5	12	32,4	8,8	14	37,8	10,4	37	100	9,9
Υπέρ 7	37	27	35,2	54	39,4	39,7	46	33,6	34,3	137	100	36,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 14,3 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 48

23. Θεωρείς τον εαυτό σου

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Συντηρητικό 1	4	40	3,8	3	30	2,2	3	30	2,2	10	100	2,7
2	1	16,7	1	3	50	2,2	2	33,3	1,5	6	100	1,6
3	1	12,5	1	5	62,5	3,7	2	25	1,5	8	100	2,1
4	34	34,3	32,4	33	33,3	24,3	32	32,3	23,9	99	100	26,4
5	14	22,6	13,3	28	45,2	20.6	20	32,3	14,9	62	100	16,5
6	14	22,2	13,3	21	33,3	15,4	28	44,4	20,9	63	100	16,8
Προοδευτικό 7	37	29,1	35,2	43	33,9	31,6	47	37	35,1	127	100	33,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,5 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 49

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

α. θρησκείας

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	5	19,2	4,8	6	23,1	4,4	15	57,7	11,2	26	100	6,9
2	4	40	3,8	4	40	2,9	2	20	1,5	10	100	2,7
3	3	15,8	2,9	9	47,4	6,6	7	36,8	5,2	19	100	5,1
4	14	33,3	13,3	13	31	9,6	15	35,7	11,2	42	100	11,2
5	5	20,8	4,8	8	33,3	5,9	11	45,8	8,2	24	100	6,4
6	3	10	2,9	17	56,7	12,5	10	33,3	7,5	30	100	8
Το ίδιο 7	71	31,7	67,6	79	35,3	58,1	74	33	55,2	224	100	59,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 18,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 50

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα
β. πολιτικής

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	11	19,3	10,5	17	29,8	12,5	29	50,9	21,6	57	100	15,2
2	14	43,8	13,3	14	43,8	10,3	4	12,5	3	32	100	8,5
3	8	16,7	7,6	19	39,6	14	21	43,8	15,7	48	100	12,8
4	30	34,5	28,6	29	33,3	21,3	28	32,2	20,9	87	100	23,2
5	8	24,2	7,6	16	48,5	11,8	9	27,3	6,7	33	100	8,8
6	4	11,8	3,8	15	44,1	11	15	44,1	11,2	34	100	9,1
Το ίδιο 7	30	35,7	28,6	26	31	19,1	28	33,3	20,9	84	100	22,4
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 28,2 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 51

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα
γ. οικονομίας

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	10	29,4	9,5	12	35,3	8,8	12	35,3	9	34	100	9,1
2	6	20	5,7	17	56,7	12,5	7	23,3	5,2	30	100	8
3	8	26,7	7,6	11	36,7	8,1	11	36,7	8,2	30	100	8
4	29	32,2	27,6	32	35,6	23,5	29	32,2	21,6	90	100	24
5	12	23,1	11,4	20	38,5	14,7	20	38,5	14,9	52	100	13,9
6	7	18,9	6,7	14	37,8	10,3	16	43,2	11,9	37	100	9,9
Το ίδιο 7	33	32,4	31,4	30	29,4	22,1	39	38,2	29,1	102	100	27,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 52

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

δ. γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	16	25,4	15,2	21	33,3	15,4	26	41,3	19,4	63	100	16,8
2	15	44,1	14,3	13	38,2	9,6	6	17,6	4,5	34	100	9,1
3	11	23,4	10,5	14	29,8	10,3	22	46,8	16,4	47	100	12,5
4	24	31,2	22,9	31	40,3	22,8	22	28,6	16,4	77	100	20,5
5	9	17,3	8,6	24	46,2	17,6	19	36,5	14,2	52	100	13,9
6	2	7,4	1,9	10	37	7,4	15	55,6	11,2	27	100	7,2
Το ίδιο 7	28	37,3	26,7	23	30,7	16,9	24	32	17,9	75	100	20
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 25,2 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 53

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

ε. ηθών-εθίμων

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	14	34,1	13,3	9	22	6,6	18	43,9	13,4	41	100	10,9
2	8	34,8	7,6	11	47,8	8,1	4	17,4	3	23	100	6,1
3	10	22,7	9,5	20	45,5	14,7	14	31,8	10,4	44	100	11,7
4	34	30,9	32,4	34	30,9	25	42	38,2	31,3	110	100	29,3
5	8	20	7,6	17	42,5	12,5	15	37,5	11,2	40	100	10,7
6	11	25	10,5	15	34,1	11	18	40,9	13,4	44	100	11,7
Το ίδιο 7	20	27,4	19	30	41,1	22,1	23	31,5	17,2	73	100	19,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 12,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 54

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα στ. αθλητισμού

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	14	36,8	13,3	11	28,9	8,1	13	34,2	9,7	38	100	10,1
2	7	28	6,7	11	44	8,1	7	28	5,2	25	100	6,7
3	4	16,7	3,8	13	54,2	9,6	7	29,2	5,2	24	100	6,4
4	19	28,4	18,1	14	20,9	10,3	34	50,7	25,4	67	100	17,9
5	11	30,6	10,5	12	33,3	8,8	13	36,1	9,7	36	100	9,6
6	10	23,8	9,5	16	38,1	11,8	16	38,1	11,9	42	100	11,2
Το ίδιο 7	40	28	38,1	59	41,3	43,4	44	30,8	32,8	143	100	38,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 17,0 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 55

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα ζ. ψυχαγωγίας

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	8	25,8	7,6	7	22,6	5,1	16	51,6	11,9	31	100	8,3
2	9	28,1	8,6	15	46,9	11	8	25	6	32	100	8,5
3	10	27,8	9,5	11	30,6	8,1	15	41,7	11,2	36	100	9,6
4	25	37,9	23,8	18	27,3	13,2	23	34,8	17,2	66	100	17,6
5	17	35,4	16,2	18	37,5	13,2	13	27,1	9,7	48	100	12,8
6	6	14,6	5,7	19	46,3	14	16	39	11,9	41	100	10,9
Το ίδιο 7	30	24,8	28,6	48	39,7	35,3	43	35,5	32,1	121	100	32,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 17,0 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 56

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα
η. διατροφής

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	9	25	8,6	15	41,7	11	12	33,3	9	36	100	9,6
2	12	37,5	11,4	15	46,9	11	5	15,6	3,7	32	100	8,5
3	5	19,2	4,8	7	26,9	5,1	14	53,8	10,4	26	100	6,9
4	24	30	22,9	25	31,3	18,4	31	38,8	23,1	80	100	21,3
5	14	36,8	13,3	13	34,2	9,6	11	28,9	8,2	38	100	10,1
6	9	20,5	8,6	17	38,6	12,5	18	40,9	13,4	44	100	11,7
Το ίδιο 7	32	26,9	30,5	44	37	32,4	43	36,1	32,1	119	100	31,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,6 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 57

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα
θ. παιδείας

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	19	26	18,1	26	35,6	19,1	28	38,4	20,9	73	100	19,5
2	12	26,7	11,4	20	44,4	14,7	13	28,9	9,7	45	100	12
3	9	23,7	8,6	12	31,6	8,8	17	44,7	12,7	38	100	10,1
4	16	23,5	15,2	27	39,7	19,9	25	36,8	18,7	68	100	18,1
5	12	30,8	11,4	18	46,2	13,2	9	23,1	6,7	39	100	10,4
6	9	30	8,6	9	30	6,6	12	40	9	30	100	8
Το ίδιο 7	28	34,1	26,7	24	29,3	17,6	30	36,6	22,4	82	100	21,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,4 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 58

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

ι. ισότητας φύλου

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	9	23,1	8,6	17	43,6	12,5	13	33,3	9,7	39	100	10,4
2	14	41,2	13,3	14	41,2	10,3	6	17,6	4,5	34	100	9,1
3	11	40,7	10,5	6	22,2	4,4	10	37	7,5	27	100	7,2
4	20	26,3	19	23	30,3	16,9	33	43,4	24,6	76	100	20,3
5	8	24,2	7,6	15	45,5	11	10	30,3	7,5	33	100	8,8
6	6	15	5,7	15	37,5	11	19	47,5	14,2	40	100	10,7
Το ίδιο 7	37	29,4	35,2	46	36,5	33,8	43	34,1	32,1	126	100	33,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 16,9 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 59

24.Α Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

κ. εμφάνισης

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	17	25,8	16,2	17	25,8	12,5	32	48,5	23,9	66	100	17,6
2	15	36,6	14,3	19	46,3	14	7	17,1	5,2	41	100	10,9
3	11	44	10,5	5	20	3,7	9	36	6,7	25	100	6,7
4	18	26,9	17,1	30	44,8	22,1	19	28,4	14,2	67	100	17,9
5	9	27,3	8,6	8	24,2	5,9	16	48,5	11,9	33	100	8,8
6	8	17,8	7,6	19	42,2	14	18	40	13,4	45	100	12
Το ίδιο 7	27	27,6	25,7	38	38,8	27,9	33	33,7	24,6	98	100	26,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 23,3 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 60

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

α. θρησκείας

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	10	25	9,5	10	25	7,4	20	50	14,9	40	100	10,7
2	8	29,6	7,6	10	37	7,4	9	33,3	6,7	27	100	7,2
3	13	37,1	12,4	12	34,3	8,8	10	28,6	7,5	35	100	9,3
4	21	36,2	20	19	32,8	14	18	31	13,4	58	100	15,5
5	3	12,5	2,9	11	45,8	8,1	10	41,7	7,5	24	100	6,4
6	9	30	8,6	11	36,7	8,1	10	33,3	7,5	30	100	8
Το ίδιο 7	41	25,5	39	63	39,1	46,3	57	35,4	42,5	161	100	42,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 11,1 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 61

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

β. πολιτικής

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	10	20	9,5	15	30	11	25	50	18,7	50	100	13,3
2	15	35,7	14,3	16	38,1	11,8	11	26,2	8,2	42	100	11,2
3	11	22,4	10,5	17	34,7	12,5	21	42,9	15,7	49	100	13,1
4	34	35,1	32,4	36	37,1	26,5	27	27,8	20,1	97	100	25,9
5	9	25	8,6	14	38,9	10,3	13	36,1	9,7	36	100	9,6
6	7	23,3	6,7	10	33,3	7,4	13	43,3	9,7	30	100	8
Το ίδιο 7	19	26,8	18,1	28	39,4	20,6	24	33,8	17,9	71	100	18,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 12,5 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 62

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

γ. οικονομίας

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	12	25	11,4	20	41,7	14,7	16	33,3	11,9	48	100	12,8
2	15	37,5	14,3	13	32,5	9,6	12	30	9	40	100	10,7
3	13	28,3	12,4	18	39,1	13,2	15	32,6	11,2	46	100	12,3
4	30	31,3	28,6	31	32,3	22,8	35	36,5	26,1	96	100	25,6
5	5	14,7	4,8	12	35,3	8,8	17	50	12,7	34	100	9,1
6	6	17,6	5,7	15	44,1	11	13	38,2	9,7	34	100	9,1
Το ίδιο 7	24	31,2	22,9	27	35,1	19,9	26	33,8	19,4	77	100	20,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9,8 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 63

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

δ. γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	14	18,7	13,3	31	41,3	22,8	30	40	22,4	75	100	20
2	24	41,4	22,9	18	31	13,2	16	27,6	11,9	58	100	15,5
3	11	26,8	10,5	14	34,1	10,3	16	39	11,9	41	100	10,9
4	30	33,3	28,6	27	30	19,9	33	36,7	24,6	90	100	24
5	9	23,7	8,6	17	44,7	12,5	12	31,6	9	38	100	10,1
6	4	23,5	3,8	6	35,3	4,4	7	41,2	5,2	17	100	4,5
Το ίδιο 7	13	23,2	12,4	23	41,1	16,9	20	35,7	14,9	56	100	14,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 12,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 64

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
ε. ηθών-εθίμων

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	18	31	17,1	16	27,6	11,8	24	41,4	17,9	58	100	15,5
2	20	41,7	19	16	33,3	11,8	12	25	9	48	100	12,8
3	7	17,1	6,7	21	51,2	15,4	13	31,7	9,7	41	100	10,9
4	26	27,1	24,8	35	36,5	25,7	35	36,5	26,1	96	100	25,6
5	13	32,5	12,4	11	27,5	8,1	16	40	11,9	40	100	10,7
6	5	17,2	4,8	9	31	6,6	15	51,7	11,2	29	100	7,7
Το ίδιο 7	16	25,4	15,2	28	44,4	20,6	19	30,2	14,2	63	100	16,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,9 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 65

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
στ. αθλητισμού

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	11	31,4	10,5	10	28,6	7,4	14	40	10,4	35	100	9,3
2	14	37,8	13,3	14	37,8	10,3	9	24,3	6,7	37	100	9,9
3	3	13	2,9	11	47,8	8,1	9	39,1	6,7	23	100	6,1
4	20	25,3	19	28	35,4	20,6	31	39,2	23,1	79	100	21,1
5	11	22	10,5	17	34	12,5	22	44	16,4	50	100	13,3
6	13	35,1	12,4	12	32,4	8,8	12	32,4	9	37	100	9,9
Το ίδιο 7	33	28,9	31,4	44	38,6	32,4	37	32,5	27,6	114	100	30,4
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,9 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 66

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

ζ. ψυχαγωγίας

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	10	26,3	9,5	10	26,3	7,4	18	47,4	13,4	38	100	10,1
2	14	35,9	13,3	13	33,3	9,6	12	30,8	9	39	100	10,4
3	7	20	6,7	15	42,9	11	13	37,1	9,7	35	100	9,3
4	24	34,3	22,9	20	28,6	14,7	26	37,1	19,4	70	100	18,7
5	16	32	15,2	23	46	16,9	11	22	8,2	50	100	13,3
6	12	30	11,4	15	37,5	11	13	32,5	9,7	40	100	10,7
Το ίδιο 7	22	21,4	21	40	38,8	29,4	41	39,8	30,6	103	100	27,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 13,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 67

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

η. διατροφής

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	11	25,6	10,5	16	37,2	11,8	16	37,2	11,9	43	100	11,5
2	13	36,1	12,4	13	36,1	9,6	10	27,8	7,5	36	100	9,6
3	5	19,2	4,8	13	50	9,6	8	30,8	6	26	100	6,9
4	29	34,9	27,6	24	28,9	17,6	30	36,1	22,4	83	100	22,1
5	12	27,9	11,4	14	32,6	10,3	17	39,5	12,7	43	100	11,5
6	13	31	12,4	15	35,7	11	14	33,3	10,4	42	100	11,2
Το ίδιο 7	22	21,6	21	41	40,2	30,1	39	38,2	29,1	102	100	27,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9,1 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 68

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
θ. παιδείας

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	13	22,4	12,4	20	34,5	14,7	25	43,1	18,7	58	100	15,5
2	17	37	16,2	15	32,6	11	14	30,4	10,4	46	100	12,3
3	8	24,2	7,6	12	36,4	8,8	13	39,4	9,7	33	100	8,8
4	28	28,9	26,7	31	32	22,8	38	39,2	28,4	97	100	25,9
5	9	22	8,6	21	51,2	15,4	11	26,8	8,2	41	100	10,9
6	7	29,2	6,7	9	37,5	6,6	8	33,3	6	24	100	6,4
Το ίδιο 7	23	30,3	21,9	28	36,8	20,6	25	32,9	18,7	76	100	20,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,9 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 69

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
ι. ισότητας φύλου

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	14	30,4	13,3	16	34,8	11,8	16	34,8	11,9	46	100	12,3
2	14	34,1	13,3	16	39	11,8	11	26,8	8,2	41	100	10,9
3	5	19,2	4,8	12	46,2	8,8	9	34,6	6,7	26	100	6,9
4	27	35,1	25,7	20	26	14,7	30	39	22,4	77	100	20,5
5	8	25	7,6	12	37,5	8,8	12	37,5	9	32	100	8,5
6	7	17,5	6,7	21	52,5	15,4	12	30	9	40	100	10,7
Το ίδιο 7	30	26,5	28,6	39	34,5	28,7	44	38,9	32,8	113	100	30,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,4 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 70

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

κ. εμφάνισης

Βαθμός συμφωνίας :	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	15	22,4	14,3	23	34,3	16,9	29	43,3	21,6	67	100	17,9
2	18	39,1	17,1	18	39,1	13,2	10	21,7	7,5	46	100	12,3
3	9	27,3	8,6	13	39,4	9,6	11	33,3	8,2	33	100	8,8
4	22	29,3	21	22	29,3	16,2	31	41,3	23,1	75	100	20
5	11	33,3	10,5	11	33,3	8,1	11	33,3	8,2	33	100	8,8
6	10	28,6	9,5	14	40	10,3	11	31,4	8,2	35	100	9,3
Το ίδιο 7	20	23,3	19	35	40,7	25,7	31	36	23,1	86	100	22,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,3 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 71

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;

α. Θετικά στοιχεία Πρώτη επιλογή

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοί	62	27,4	98,4	87	38,5	97,8	77	34,1	95,1	226	100	97
Κακοί	-	-	-	-	-	-	1	100	1,2	1	100	0,4
Ευγενικοί	-	-	-	-	-	-	1	100	1,2	1	100	0,4
Έξυπνοι	1	100	1,6	-	-	-	-	-	-	1	100	0,4
Γλεντζέδες	-	-	-	-	-	-	1	100	1,2	1	100	0,4
Καλοπροαίρετοι	-	-	-	1	100	1,1	-	-	-	1	100	0,4
Πλούσιοι	-	-	-	1	100	1,1	-	-	-	1	100	0,4
Παραδοσιακοί	-	-	-	-	-	-	1	100	1,2	1	100	0,4
Σύνολο	63	27	100	89	38,2	100	81	34,8	100	233		100

Δεν απάντησαν 142

x2= 13,4 - DF = 14 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 72
25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
β. Θετικά στοιχεία Δεύτερη επιλογή

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Φιλελεύθεροι	2	14,3	3,2	6	42,9	6,9	6	42,9	8	14	100	6,3
Ηθικοί – θρήσκοι	1	16,7	1,6	5	83,3	5,7	-	-	-	6	100	2,7
Φιλόξενοι	3	15,8	4,8	5	26,3	5,7	11	57,9	14,7	19	100	8,5
Προοδευτικοί	2	22,2	3,2	3	33,3	3,4	4	44,4	5,3	9	100	4
Κακοί	18	35,3	29	15	29,4	17,2	18	35,3	24	51	100	22,8
Ευγενικοί	4	36,4	6,5	5	45,5	5,7	2	18,2	2,7	11	100	4,9
Έξυπνοι	6	40	9,7	7	46,7	8	2	13,3	2,7	15	100	6,7
Φιλάνθρωποι	1	14,3	1,6	4	57,1	4,6	2	28,6	2,7	7	100	3,1
Εξυπηρετικοί	1	50	1,6	-	-	-	1	50	1,3	2	100	0,9
Ωραίοι	4	22,2	6,5	6	33,3	6,9	8	44,4	10,7	18	100	8
Σωστοί	1	14,3	1,6	2	28,6	2,3	4	57,1	5,3	7	100	3,1
Θαρραλέοι	1	16,7	1,6	3	50	3,4	2	33,3	2,7	6	100	2,7
Γλεντζέδες	5	27,8	8,1	7	38,9	8	6	33,3	8	18	100	8
Καλοπροαίρετοι	2	100	3,2	-	-	-	-	-	-	2	100	0,9
Δραστήριοι	1	14,3	1,6	6	85,7	6,9	-	-	-	7	100	3,1
Καλοφαγάδες	-	-	-	1	33,3	1,1	2	66,7	2,7	3	100	1,3
Κανονικοί	1	12,5	1,6	5	62,5	5,7	2	25	2,7	8	100	3,6
Κοινωνικοί	2	40	3,2	2	40	2,3	1	20	1,3	5	100	2,2
Ανδρείοι	2	50	3,2	2	50	2,3	-	-	-	4	100	1,8
Πλούσιοι	2	50	3,2	1	25	1,1	1	25	1,3	4	100	1,8
Παραδοσιακοί	1	25	1,6	2	50	2,3	1	25	1,3	4	100	1,8
Περήφανοι	-	-	-	-	-	-	1	100	1,3	1	100	0,4
Μεγαλόψυχοι	-	-	-	-	-	-	1	100	1,3	1	100	0,4
Αισθηματικοί	2	100	3,2	-	-	-	-	-	-	2	100	0,9
Σύνολο	62	27,7	100	87	38,8	100	75	33,5	100	224		100

Δεν απάντησαν 151
x2= 53,2 - DF = 46 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 73

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;

γ. Θετικά στοιχεία Τρίτη επιλογή

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ηθικοί – θρήσκοι	-	-	-	3	100	9,7	-	-	-	3	100	4,2
Φιλόξενοι	-	-	-	2	100	6,5	-	-	-	2	100	2,8
Κακοί	2	28,6	10	1	14,3	3,2	4	57,1	20	7	100	9,9
Ευγενικοί	4	50	20	1	12,5	3,2	3	37,5	15	8	100	11,3
Έξυπνοι	1	25	5	1	25	3,2	2	50	10	4	100	5,6
Φιλάνθρωποι	-	-	-	5	100	16,1	-	-	-	5	100	7
Εξυπηρετικοί	1	33,3	5	2	66,7	6,5	-	-	-	3	100	4,2
Ωραίοι	2	66,7	10	1	33,3	3,2	-	-	-	3	100	4,2
Σωστοί	1	33,3	5	2	66,7	6,5	-	-	-	3	100	4,2
Θαρραλέοι	-	-	-	-	-	-	2	100	10	2	100	2,8
Γλεντζέδες	2	20	10	5	50	16,1	3	30	15	10	100	14,1
Καλοπροαίρετοι	-	-	-	1	33,3	3,2	2	66,7	10	3	100	4,2
Δραστήριοι	-	-	-	1	33,3	3,2	2	66,7	10	3	100	4,2
Κανονικοί	1	50	5	-	-	-	1	50	5	2	100	2,8
Κοινωνικοί	1	100	5	-	-	-	-	-	-	1	100	1,4
Πλούσιοι	1	25	5	3	75	9,7	-	-	-	4	100	5,6
Παραδοσιακοί	4	80	20	1	20	3,2	-	-	-	5	100	7
Περήφανοι	-	-	-	1	50	3,2	1	50	5	2	100	2,8
Αισθηματικοί	-	-	-	1	100	3,2	-	-	-	1	100	1,4
Σύνολο	20	28,2	100	31	43,7	100	20	28,2	100	71		100

Δεν απάντησαν 304

x2= 51,3 - DF = 36 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 74

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;

δ. Θετικά στοιχεία Τέταρτη επιλογή

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κακοί	-	-	-	1	100	25	-	-	-	1	100	5,6
Ευγενικοί	1	100	16,7	-	-	-	-	-	-	1	100	5,6
Έξυπνοι	1	50	16,7	-	-	-	1	50	12,5	2	100	11,1
Φιλάνθρωποι	-	-	-	-	-	-	1	100	12,5	1	100	5,6
Εξυπηρετικοί	-	-	-	-	-	-	1	100	12,5	1	100	5,6
Ωραίοι	1	100	16,7	-	-	-	-	-	-	1	100	5,6
Σωστοί	-	-	-	-	-	-	1	100	12,5	1	100	5,6
Θαρραλέοι	1	100	16,7	-	-	-	-	-	-	1	100	5,6
Γλεντζέδες	-	-	-	1	100	25	-	-	-	1	100	5,6
Καλοπροαίρετοι	-	-	-	1	100	25	-	-	-	1	100	5,6
Δραστήριοι	-	-	-	-	-	-	1	100	12,5	1	100	5,6
Κοινωνικοί	-	-	-	-	-	-	1	100	12,5	1	100	5,6
Περήφανοι	2	66,7	33,3	1	33,3	25	-	-	-	3	100	16,7
Αισθηματικοί	-	-	-	-	-	-	2	100	25	2	100	11,1
Σύνολο	6	33,3	100	4	22,2	100	8	44,4	100	18		100

Δεν απάντησαν 357

x2= 28,3 - DF = 26 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 75

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;

α. Αρνητικά στοιχεία Πρώτη επιλογή

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κακοί	63	30,3	100	81	38,9	98,8	64	30,8	95,5	208	100	98,1
Πονηροί	-	-	-	-	-	-	1	100	1,5	1	100	0,5
Αδιάφοροι	-	-	-	1	100	1,2	-	-	-	1	100	0,5
Εγωιστές	-	-	-	-	-	-	1	100	1,5	1	100	0,5
Ζηλιάρηδες	-	-	-	-	-	-	1	100	1,5	1	100	0,5
Σύνολο	63	29,7	100	82	38,7	100	67	31,6	100	212		100

Δεν απάντησαν 163

x2= 8,1 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 76
25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Δεύτερη επιλογή

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τεμπέληδες	4	25	6,5	7	43,8	9	5	31,3	8,1	16	100	7,9
Επιθετικοί	9	34,6	14,5	11	42,3	14,1	6	23,1	9,7	26	100	12,9
Ρατσιστές	4	14,8	6,5	12	44,4	15,4	11	40,7	17,7	27	100	13,4
Πονηροί	5	62,5	8,1	1	12,5	1,3	2	25	3,2	8	100	4
Υποκριτές	6	35,3	9,7	5	29,4	6,4	6	35,3	9,7	17	100	8,4
Αδιάφοροι	4	23,5	6,5	8	47,1	10,3	5	29,4	8,1	17	100	8,4
Κακοί	3	42,9	4,8	3	42,9	3,8	1	14,3	1,6	7	100	3,5
Αυθάδεις	2	28,6	3,2	1	14,3	1,3	4	57,1	6,5	7	100	3,5
Κομπλεξικοί	2	25	3,2	5	62,5	6,4	1	12,5	1,6	8	100	4
Εγωιστές	3	27,3	4,8	1	9,1	1,3	7	63,6	11,3	11	100	5,4
Ανώριμοι	4	57,1	6,5	3	42,9	3,8	-	-	-	7	100	3,5
Ανοργάνωτοι	2	25	3,2	2	25	2,6	4	50	6,5	8	100	4
Φοροφυγάδες	3	42,9	4,8	2	28,6	2,6	2	28,6	3,2	7	100	3,5
Συμφεροντολόγοι	1	25	1,6	2	50	2,6	1	25	1,6	4	100	2
Ζηλιάρηδες	3	50	4,8	3	50	3,8	-	-	-	6	100	3
Χαζοί	-	-	-	-	-	-	1	100	1,6	1	100	0,5
Ιδιότροποι	-	-	-	-	-	-	1	100	1,6	1	100	0,5
Άδικοι	-	-	-	1	50	1,3	1	50	1,6	2	100	1
Αφιλόξενοι	2	50	3,2	1	25	1,3	1	25	1,6	4	100	2
Γκρινιάρηδες	2	50	3,2	2	50	2,6	-	-	-	4	100	2
Οπισθοδρομικοί	-	-	-	1	100	1,3	-	-	-	1	100	0,5
Φωνακλάδες	-	-	-	3	100	3,8	-	-	-	3	100	1,5
Ανεύθυνοι	1	50	1,6	1	50	1,3	-	-	-	2	100	1
Ανυπόμονοι	-	-	-	-	-	-	2	100	3,2	2	100	1
Αυταρχικοί	2	50	3,2	2	50	2,6	-	-	-	4	100	2
Χυδαίοι	-	-	-	1	50	1,3	1	50	1,6	2	100	1
Σύνολο	62	30,7	100	78	38,6	100	62	30,7	100	202		100

Δεν απάντησαν 173
x2= 53,2 - DF = 50 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 77
25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Τρίτη επιλογή

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Επιθετικοί	-	-	-	2	100	4,9	-	-	-	2	100	1,9
Ρατσιστές	-	-	-	2	66,7	4,9	1	33,3	2,8	3	100	2,9
Πονηροί	-	-	-	3	75	7,3	1	25	2,8	4	100	3,8
Υποκριτές	1	25	3,7	1	25	2,4	2	50	5,6	4	100	3,8
Αδιάφοροι	2	100	7,4	-	-	-	-	-	-	2	100	1,9
Κακοί	3	75	11,1	-	-	-	1	25	2,8	4	100	3,8
Αυθάδεις	-	-	-	1	100	2,4	-	-	-	1	100	1
Κομπλεξικοί	-	-	-	3	60	7,3	2	40	5,6	5	100	4,8
Εγωιστές	1	14,3	3,7	4	57,1	9,8	2	28,6	5,6	7	100	6,7
Ανώριμοι	1	20	3,7	2	40	4,9	2	40	5,6	5	100	4,8
Ανοργάνωτοι	-	-	-	7	70	17,1	3	30	8,3	10	100	9,6
Φοροφυγάδες	1	33,3	3,7	-	-	-	2	66,7	5,6	3	100	2,9
Συμφεροντολόγοι	4	57,1	14,8	2	28,6	4,9	1	14,3	2,8	7	100	6,7
Ζηλιάρηδες	-	-	-	1	50	2,4	1	50	2,8	2	100	1,9
Χαζοί	1	33,3	3,7	-	-	-	2	66,7	5,6	3	100	2,9
Ιδιότροποι	-	-	-	1	50	2,4	1	50	2,8	2	100	1,9
Άδικοι	2	50	7,4	2	50	4,9	-	-	-	4	100	3,8
Αφιλόξενοι	1	25	3,7	2	50	4,9	1	25	2,8	4	100	3,8
Γκρινιάρηδες	-	-	-	-	-	-	2	100	5,6	2	100	1,9
Φιλοχρήματοι	1	33,3	3,7	1	33,3	2,4	1	33,3	2,8	3	100	2,9
Οπισθοδρομικοί	-	-	-	1	25	2,4	3	75	8,3	4	100	3,8
Κουτσομπόληδες	-	-	-	3	50	7,3	3	50	8,3	6	100	5,8
Φωνακλάδες	1	33,3	3,7	1	33,3	2,4	1	33,3	2,8	3	100	2,9
Ανεύθυνοι	1	20	3,7	1	20	2,4	3	60	8,3	5	100	4,8
Ανυπόμονοι	1	100	3,7	-	-	-	-	-	-	1	100	1
Αυταρχικοί	3	75	11,1	1	25	2,4	-	-	-	4	100	3,8
Χυδαίοι	3	75	11,1	-	-	-	1	25	2,8	4	100	3,8
Σύνολο	27	26	100	41	39,4	100	36	34,6	100	104		100

Δεν απάντησαν 271
x2= 64,2 - DF = 52 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 78
25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Τέταρτη επιλογή

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πονηροί	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	3,8
Υποκριτές	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	3,8
Εγωιστές	-	-	-	1	50	8,3	1	50	14,3	2	100	7,7
Ανοργάνωτοι	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	3,8
Ζηλιάρηδες	-	-	-	1	100	8,3	-	-	-	1	100	3,8
Χαζοί	1	100	14,3	-	-	-	-	-	-	1	100	3,8
Ιδιότροποι	1	50	14,3	1	50	8,3	-	-	-	2	100	7,7
Αφιλόξενοι	-	-	-	1	100	8,3	-	-	-	1	100	3,8
Γκρινιάρηδες	1	50	14,3	1	50	8,3	-	-	-	2	100	7,7
Φιλοχρήματοι	-	-	-	1	100	8,3	-	-	-	1	100	3,8
Κουτσομπόληδες	3	50	42,9	2	33,3	16,7	1	16,7	14,3	6	100	23,1
Φωνακλάδες	1	25	14,3	2	50	16,7	1	25	14,3	4	100	15,4
Ανυπόμονοι	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	3,8
Λυταρχικοί	-	-	-	1	100	8,3	-	-	-	1	100	3,8
Χυδαίοι	-	-	-	1	100	8,3	-	-	-	1	100	3,8
Σύνολο	7	26,9	100	12	46,2	100	7	26,9	100	26		100

Δεν απάντησαν 349
x2= 23,8 - DF = 28 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 79
26. α: Ποιος ποιητής έγραψε τη Ρωμιοσύνη ; Ο Ν. Βρεττάκος, ο Γ. Ρίτσος, ο Οδ. Ελύτης, ο Κ. Καβάφης.

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	26	21,3	24,8	41	33,6	30,1	55	45,1	41	122	100	32,5
Λάθος	19	40,4	18,1	13	27,7	9,6	15	31,9	11,2	47	100	12,5
Δεγνωρίζω	60	29,1	57,1	82	39,8	60,3	64	31,1	47,8	206	100	54,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,9 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 80
26 β: Πού γεννήθηκε ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης; στη Σάμο, στην Κρήτη, στην Κέρκυρα, στη Σκιάθο.

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	27	25	25,7	38	35,2	27,9	43	39,8	32,1	108	100	28,8
Λάθος	16	32,7	15,2	12	24,5	8,8	21	42,9	15,7	49	100	13,1
Δε γνωρίζω	62	28,4	59	86	39,4	63,2	70	32,1	52,2	218	100	58,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,2 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 81
26 γ: Πότε κατέλαβαν οι Τούρκοι την Κων/πολη ;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	56	27,9	53,3	87	43,3	64	58	28,9	43,3	201	100	53,6
Λάθος	17	37,8	16,2	9	20	6,6	19	42,2	14,2	45	100	12
Δε γνωρίζω	32	24,8	30,5	40	31	29,4	57	44,2	42,5	129	100	34,4
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,7 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 82
26 δ: Η 28η Οκτωβρίου τι γιορτή είναι ; εθνική, θρησκευτική, και τα δυο.

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	74	26,7	70,5	101	36,5	74,3	102	36,8	76,1	277	100	73,9
Λάθος	10	31,3	9,5	12	37,5	8,8	10	31,3	7,5	32	100	8,5
Δε γνωρίζω	21	31,8	20	23	34,8	16,9	22	33,3	16,4	66	100	17,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,0 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 83
26 ε. Τι πολίτευμα έχει η Ελλάδα : κοινοβουλευτική δημοκρατία, δημοκρατία , προεδρευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	51	31,3	48,6	52	31,9	38,2	60	36,8	44,8	163	100	43,5
Λάθος	28	26,7	26,7	42	40	30,9	35	33,3	26,1	105	100	28
Δε γνωρίζω	26	24,3	24,8	42	39,3	30,9	39	36,4	29,1	107	100	28,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,9 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 84
26 στ : Η Ζάκυνθος ανήκει : στα Δωδεκάνησα, στις Κυκλάδες, στα Επτάνησα, στις Σποράδες.

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	42	25,5	40	62	37,6	45,6	61	37	45,5	165	100	44
Λάθος	25	34,2	23,8	24	32,9	17,6	24	32,9	17,9	73	100	19,5
Δε γνωρίζω	38	27,7	36,2	50	36,5	36,8	49	35,8	36,6	137	100	36,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 4 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 85
26 ζ : Πότε γιορτάζουμε το Τριώδιο : το Δεκαπενταύγουστο , τα Χριστούγεννα, τις Απόκριες ,το Πάσχα.

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	45	31	42,9	59	40,7	43,4	41	28,3	30,6	145	100	38,7
Λάθος	26	30,6	24,8	24	28,2	17,6	35	41,2	26,1	85	100	22,7
Δε γνωρίζω	34	23,4	32,4	53	36,6	39	58	40	43,3	145	100	38,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,7 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 86
26 η : Τι σημαίνει το ρήμα αποδέχομαι : δέχομαι κάτι , αρνούμαι κάτι .

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	43	24,9	41	62	35,8	45,6	68	39,3	50,7	173	100	46,1
Λάθος	32	27,8	30,5	45	39,1	33,1	38	33	28,4	115	100	30,7
Δεν γνωρίζω	30	34,5	28,6	29	33,3	21,3	28	32,2	20,9	87	100	23,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 4 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 87
27. Θέλεις να πας σε Ελληνικό σχολείο;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	72	25,7	68,6	104	37,1	76,5	104	37,1	77,6	280	100	74,7
Ναι	33	34,7	31,4	32	33,7	23,5	30	31,6	22,4	95	100	25,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 88
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
α. Θα μάθω καλύτερα Ελληνικά

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	91	26,8	86,7	125	36,9	91,9	123	36,3	91,8	339	100	90,4
Ναι	14	38,9	13,3	11	30,6	8,1	11	30,6	8,2	36	100	9,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 89
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
β. Θα αισθάνομαι πραγματικός Έλληνας

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	101	28,3	96,2	131	36,7	96,3	125	35	93,3	357	100	95,2
Ναι	4	22,2	3,8	5	27,8	3,7	9	50	6,7	18	100	4,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 90
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
γ. Θα γνωρίσω καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία της Ελλάδας

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	95	26,8	90,5	133	37,5	97,8	127	35,8	94,8	355	100	94,7
Ναι	10	50	9,5	3	15	2,2	7	35	5,2	20	100	5,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 91
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
δ. Για να δω αν θα τα καταφέρω

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	95	27,5	90,5	126	36,5	92,6	124	35,9	92,5	345	100	92
Ναι	10	33,3	9,5	10	33,3	7,4	10	33,3	7,5	30	100	8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,4 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 92
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
ε. Θα προετοιμαστώ καλύτερα για τις εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	93	27,2	88,6	125	36,5	91,9	124	36,3	92,5	342	100	91,2
Ναι	12	36,4	11,4	11	33,3	8,1	10	30,3	7,5	33	100	8,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 93
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
ζ. Θα έχω καλύτερες σχέσεις με τους συμμαθητές μου

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	98	27,1	93,3	135	37,3	99,3	129	35,6	96,3	362	100	96,5
Ναι	7	53,8	6,7	1	7,7	0,7	5	38,5	3,7	13	100	3,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 94
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
η. Δεν έχω αποφασίσει

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	98	28,2	93,3	123	35,4	90,4	126	36,3	94	347	100	92,5
Ναι	7	25	6,7	13	46,4	9,6	8	28,6	6	28	100	7,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 95
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
α. Όλοι οι μαθητές έχουμε κοινά προβλήματα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	80	33,1	76,2	81	33,5	59,6	81	33,5	60,4	242	100	64,5
Ναι	25	18,8	23,8	55	41,4	40,4	53	39,8	39,6	133	100	35,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,6 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 96
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
β. Νιώθω μεγαλύτερη ασφάλεια

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	79	31,3	75,2	87	34,5	64	86	34,1	64,2	252	100	67,2
Ναι	26	21,1	24,8	49	39,8	36	48	39	35,8	123	100	32,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 97
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
γ. Οι καθηγητές καταλαβαίνουν περισσότερο τα προβλήματα μας

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	65	30,7	61,9	75	35,4	55,1	72	34	53,7	212	100	56,5
Ναι	40	24,5	38,1	61	37,4	44,9	62	38	46,3	163	100	43,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 98
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
δ. Το σχολικό πρόγραμμα είναι πιο εύκολο

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	80	29,7	76,2	89	33,1	65,4	100	37,2	74,6	269	100	71,7
Ναι	25	23,6	23,8	47	44,3	34,6	34	32,1	25,4	106	100	28,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 99
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
ε. Δε φοβάμαι την αποτυχία

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	92	28,8	87,6	112	35	82,4	116	36,3	86,6	320	100	85,3
Ναι	13	23,6	12,4	24	43,6	17,6	18	32,7	13,4	55	100	14,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 100
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
στ Μαθαίνω καλά και τα ελληνικά και μια ξένη γλώσσα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	64	30,2	61	71	33,5	52,2	77	36,3	57,5	212	100	56,5
Ναι	41	25,2	39	65	39,9	47,8	57	35	42,5	163	100	43,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 101
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
ζ. Δεν έχω αποφασίσει

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	95	27,4	90,5	123	35,4	90,4	129	37,2	96,3	347	100	92,5
Ναι	10	35,7	9,5	13	46,4	9,6	5	17,9	3,7	28	100	7,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 102
28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
α. Φωνάζω και θέλω να βρω το δίκιο μου

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	57	31,1	54,3	68	37,2	50	58	31,7	43,3	183	100	48,8
Ναι	48	25	45,7	68	35,4	50	76	39,6	56,7	192	100	51,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 103
28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
β. Τον χτυπάω πισώπλατα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	92	27	87,6	123	36,1	90,4	126	37	94	341	100	90,9
Ναι	13	38,2	12,4	13	38,2	9,6	8	23,5	6	34	100	9,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 104
28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
γ. Το κρατάω και του το ανταποδίδω σε λίγες μέρες

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	87	27	82,9	110	34,2	80,9	125	38,8	93,3	322	100	85,9
Ναι	18	34	17,1	26	49,1	19,1	9	17	6,7	53	100	14,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,6 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 105
28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
δ. Φωνάζω τους υπόλοιπους φίλους για βοήθεια

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	98	27,6	93,3	126	35,5	92,6	131	36,9	97,8	355	100	94,7
Ναι	7	35	6,7	10	50	7,4	3	15	2,2	20	100	5,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,0 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 106
28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ε. Υποχωρώ και στεναχωριέμαι

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	85	28,1	81	110	36,4	80,9	107	35,4	79,9	302	100	80,5
Ναι	20	27,4	19	26	35,6	19,1	27	37	20,1	73	100	19,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,0 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 107

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
στ. Το λεω κρυφά στον καθηγητή ή στο διευθυντή

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	104	28,3	99	131	35,6	96,3	133	36,1	99,3	368	100	98,1
Ναι	1	14,3	1	5	71,4	3,7	1	14,3	0,7	7	100	1,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,8 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 108

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ζ. Πετάω ό,τι βρω μπροστά μου κι έτσι με προσέχουν όλοι

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	102	27,9	97,1	134	36,6	98,5	130	35,5	97	366	100	97,6
Ναι	3	33,3	2,9	2	22,2	1,5	4	44,4	3	9	100	2,4
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,7 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 109

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
η. Βρίζω

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	63	25,7	60	90	36,7	66,2	92	37,6	68,7	245	100	65,3
Ναι	42	32,3	40	46	35,4	33,8	42	32,3	31,3	130	100	34,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,0 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 110
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
α. Να είναι φιλικοί μαζί μου

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	50	27,2	47,6	71	38,6	52,2	63	34,2	47	184	100	49,1
Ναι	55	28,8	52,4	65	34	47,8	71	37,2	53	191	100	50,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,8 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 111
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
β. Να είναι πάντα σωστά προετοιμασμένοι

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	98	28,2	93,3	125	35,9	91,9	125	35,9	93,3	348	100	92,8
Ναι	7	25,9	6,7	11	40,7	8,1	9	33,3	6,7	27	100	7,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,2 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 112
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
γ. Να είναι δίγλωσσοι και να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	65	28,9	61,9	77	34,2	56,6	83	36,9	61,9	225	100	60
Ναι	40	26,7	38,1	59	39,3	43,4	51	34	38,1	150	100	40
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,0 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 113
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
δ. Να μου λενε "μπράβο", όταν το αξίζω

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	89	28,9	84,8	111	36	81,6	108	35,1	80,6	308	100	82,1
Ναι	16	23,9	15,2	25	37,3	18,4	26	38,8	19,4	67	100	17,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,7 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 114
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
ε. Να μπορούν να επιβάλλουν την πειθαρχία, όταν χρειάζεται

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	93	28,4	88,6	118	36,1	86,8	116	35,5	86,6	327	100	87,2
Ναι	12	25	11,4	18	37,5	13,2	18	37,5	13,4	48	100	12,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,2 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 115
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
στ. Να μη με κρίνουν από την εμφανισή μου και από τα προηγούμενα σφάλματα μου

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	74	26,5	70,5	100	35,8	73,5	105	37,6	78,4	279	100	74,4
Ναι	31	32,3	29,5	36	37,5	26,5	29	30,2	21,6	96	100	25,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,0 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 116
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
ζ. Να είναι προοδευτικοί

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	91	27,8	86,7	118	36,1	86,8	118	36,1	88,1	327	100	87,2
Ναι	14	29,2	13,3	18	37,5	13,2	16	33,3	11,9	48	100	12,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,1 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 117
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
η. Τίποτα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	96	27,7	91,4	128	36,9	94,1	123	35,4	91,8	347	100	92,5
Ναι	9	32,1	8,6	8	28,6	5,9	11	39,3	8,2	28	100	7,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,7 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 118
30. Πόσο συχνά σε παρατηρούν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	21	34,4	20	22	36,1	16,2	18	29,5	13,4	61	100	16,3
Σπάνια	34	27	32,4	46	36,5	33,8	46	36,5	34,3	126	100	33,6
Μερικές φορές	31	27,4	29,5	36	31,9	26,5	46	40,7	34,3	113	100	30,1
Συχνά	8	16,7	7,6	23	47,9	16,9	17	35,4	12,7	48	100	12,8
Συνέχεια	11	40,7	10,5	9	33,3	6,6	7	25,9	5,2	27	100	7,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,3 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 119
31. Πόσο συχνά σε παρατηρούσαν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας στο σχολείο που φοιτούσες στο εξωτερικό;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	30	27,8	28,6	38	35,2	27,9	40	37	29,9	108	100	28,8
Σπάνια	37	30,1	35,2	43	35	31,6	43	35	32,1	123	100	32,8
Μερικές φορές	23	28,4	21,9	27	33,3	19,9	31	38,3	23,1	81	100	21,6
Συχνά	8	25,8	7,6	13	41,9	9,6	10	32,3	7,5	31	100	8,3
Συνέχεια	7	21,9	6,7	15	46,9	11	10	31,3	7,5	32	100	8,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 120
32. Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	83	28,7	79	102	35,3	75	104	36	77,6	289	100	77,1
Ναι	22	25,6	21	34	39,5	25	30	34,9	22,4	86	100	22,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,5 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 121
33α. Πόσο συχνά πηγαίνεις στην εκκλησία ;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ποτέ	12	34,3	11,4	8	22,9	5,9	15	42,9	11,2	35	100	9,3
1-2 φορές το χρόνο	27	18,8	25,7	62	43,1	45,6	55	38,2	41	144	100	38,4
5-6 φορές το χρόνο	37	32,2	35,2	38	33	27,9	40	34,8	29,9	115	100	30,7
1 φορά το μήνα	18	39,1	17,1	16	34,8	11,8	12	26,1	9	46	100	12,3
Περίπου κάθε Κυριακή	11	31,4	10,5	12	34,3	8,8	12	34,3	9	35	100	9,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,7 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 122
33β. Πόσο συχνά πήγαινες στην εκκλησία στη χώρα που μεγάλωσες ;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ποτέ	12	31,6	11,4	13	34,2	9,6	13	34,2	9,7	38	100	10,1
1-2 φορές το χρόνο	22	22,4	21	33	33,7	24,3	43	43,9	32,1	98	100	26,1
5-6 φορές το χρόνο	25	25,8	23,8	38	39,2	27,9	34	35,1	25,4	97	100	25,9
1 φορά το μήνα	18	34	17,1	19	35,8	14	16	30,2	11,9	53	100	14,1
Περίπου κάθε Κυριακή	28	31,5	26,7	33	37,1	24,3	28	31,5	20,9	89	100	23,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,7 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 123
34Α. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω βιβλία στα ελληνικά

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	63	24,9	60	93	36,8	68,4	97	38,3	72,4	253	100	67,5
Ναι	42	34,4	40	43	35,2	31,6	37	30,3	27,6	122	100	32,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,1 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 124
34Α. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Διαβάζω βιβλία στα αγγλικά

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	44	22,3	41,9	73	37,1	53,7	80	40,6	59,7	197	100	52,5
Ναι	61	34,3	58,1	63	35,4	46,3	54	30,3	40,3	178	100	47,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 125
34Α. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. Διαβάζω βιβλία σε άλλη γλώσσα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	102	29	97,1	131	37,2	96,3	119	33,8	88,8	352	100	93,9
Ναι	3	13	2,9	5	21,7	3,7	15	65,2	11,2	23	100	6,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 126
34Α. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. α. Διαβάζω βιβλία σε άλλη γλώσσα, ποια;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δε διαβάζω άλλα βιβλία	102	29,3	97,1	128	36,8	94,1	118	33,9	88,1	348	100	92,8
Γαλλικά	1	6,7	1	4	26,7	2,9	10	66,7	7,5	15	100	4
Γερμανικά	-	-	-	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,3
Ιταλικά	-	-	-	1	100	0,7	-	-	-	1	100	0,3
Αραβικά	-	-	-	1	100	0,7	-	-	-	1	100	0,3
Αρμένικα	-	-	-	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,3
Αλβανικά	1	16,7	1	2	33,3	1,5	3	50	2,2	6	100	1,6
Ρουμανικά	-	-	-	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,3
Τούρκικα	1	100	1	-	-	-	-	-	-	1	100	0,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 19,5 - DF = 16 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 127
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω περιοδικά στα ελληνικά

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	54	27	51,4	73	36,5	53,7	73	36,5	54,5	200	100	53,3
Ναι	51	29,1	48,6	63	36	46,3	61	34,9	45,5	175	100	46,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,2 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 128
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Διαβάζω περιοδικά στα αγγλικά

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	60	28,3	57,1	80	37,7	58,8	72	34	53,7	212	100	56,5
Ναι	45	27,6	42,9	56	34,4	41,2	62	38	46,3	163	100	43,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,7 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 129
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. Διαβάζω περιοδικά σε άλλη γλώσσα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	103	28,9	98,1	131	36,7	96,3	123	34,5	91,8	357	100	95,2
Ναι	2	11,1	1,9	5	27,8	3,7	11	61,1	8,2	18	100	4,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,7 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 130
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. α. Διαβάζω περιοδικά σε άλλη γλώσσα , ποια;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δε διαβάζω άλλα περιοδικά	102	28,8	97,1	131	37	96,3	121	34,2	90,3	354	100	94,4
Γαλλικά	2	12,5	1,9	4	25	2,9	10	62,5	7,5	16	100	4,3
Γερμανικά	-	-	-	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,3
Ιταλικά	-	-	-	1	33,3	0,7	2	66,7	1,5	3	100	0,8
Αραβικά	1	100	1	-	-	-	-	-	-	1	100	0,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,5 - DF = 8 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 131
34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω εφημερίδες στα ελληνικά

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	78	26,9	74,3	109	37,6	80,1	103	35,5	76,9	290	100	77,3
Ναι	27	31,8	25,7	27	31,8	19,9	31	36,5	23,1	85	100	22,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,1 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 132
34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Διαβάζω εφημερίδες στα αγγλικά

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	90	27,8	85,7	123	38	90,4	111	34,3	82,8	324	100	86,4
Ναι	15	29,4	14,3	13	25,5	9,6	23	45,1	17,2	51	100	13,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 133
34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. Διαβάζω εφημερίδες σε άλλη γλώσσα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	103	28,4	98,1	134	36,9	98,5	126	34,7	94	363	100	96,8
Ναι	2	16,7	1,9	2	16,7	1,5	8	66,7	6	12	100	3,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 134
34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. α. Διαβάζω εφημερίδες σε άλλη γλώσσα , ποιες;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δε διαβάζω άλλες εφημερίδες	102	28,8	97,1	129	36,4	94,9	123	34,7	91,8	354	100	94,4
Γαλλικές	2	12,5	1,9	7	43,8	5,1	7	43,8	5,2	16	100	4,3
Γερμανικές	-	-	-	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,3
Ιταλικές	-	-	-	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,3
Αρμένικες	-	-	-	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,3
Αλβανικές	1	100	1	-	-	-	-	-	-	1	100	0,3
Ρουμάνικες	-	-	-	-	-	-	1	100	0,7	1	100	0,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,8 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 135
34Δ. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Ακούω ελληνική μουσική

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	45	32,8	42,9	51	37,2	37,5	41	29,9	30,6	137	100	36,5
Ναι	60	25,2	57,1	85	35,7	62,5	93	39,1	69,4	238	100	63,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 136
34Δ. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Ακούω ξένη μουσική

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	6	13	5,7	25	54,3	18,4	15	32,6	11,2	46	100	12,3
Ναι	99	30,1	94,3	111	33,7	81,6	119	36,2	88,8	329	100	87,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,0 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 137
34Ε. Πώς διασκεδάζεις;
α. Βλέπω θέατρο (ελληνικά έργα)

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	89	27,4	84,8	115	35,4	84,6	121	37,2	90,3	325	100	86,7
Ναι	16	32	15,2	21	42	15,4	13	26	9,7	50	100	13,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 138
34Ε. Πώς διασκεδάζεις;
β. Βλέπω θέατρο (ξένα έργα)

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	76	25,5	72,4	112	37,6	82,4	110	36,9	82,1	298	100	79,5
Ναι	29	37,7	27,6	24	31,2	17,6	24	31,2	17,9	77	100	20,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,4 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 139
34ΣΤ. Πώς διασκεδάζεις;
α. Βλέπω Κινηματογράφο (ελληνικά έργα)

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	76	27	72,4	103	36,5	75,7	103	36,5	76,9	282	100	75,2
Ναι	29	31,2	27,6	33	35,5	24,3	31	33,3	23,1	93	100	24,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,6 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 140
34ΣΤ. Πώς διασκεδάζεις;
β. Βλέπω Κινηματογράφο (ξένα έργα)

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	30	24	28,6	47	37,6	34,6	48	38,4	35,8	125	100	33,3
Ναι	75	30	71,4	89	35,6	65,4	86	34,4	64,2	250	100	66,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 141
34Ζ. Πώς διασκεδάζεις;
α. Βλέπω Τηλεόραση (ελληνικά έργα)

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	47	28	44,8	56	33,3	41,2	65	38,7	48,5	168	100	44,8
Ναι	58	28	55,2	80	38,6	58,8	69	33,3	51,5	207	100	55,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,4 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 142
34Ζ. Πώς διασκεδάζεις;
β. Βλέπω Τηλεόραση (ξένα έργα)

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	18	24,3	17,1	27	36,5	19,9	29	39,2	21,6	74	100	19,7
Ναι	87	28,9	82,9	109	36,2	80,1	105	34,9	78,4	301	100	80,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,7 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 143
34Η. Πώς διασκεδάζεις;
α. Κάνω διακοπές στην Ελλάδα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	17	28,3	16,2	17	28,3	12,5	26	43,3	19.4	60	100	16
Ναι	88	27,9	83,8	119	37,8	87,5	108	34,3	80,6	315	100	84
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 144
34Η. Πώς διασκεδάζεις;
β. Κάνω διακοπές στο εξωτερικό

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	55	26,7	52,4	79	38,3	58,1	72	35	53,7	206	100	54,9
Ναι	50	29,6	47,6	57	33,7	41,9	62	36,7	46,3	169	100	45,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,9 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 145
35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
α. Πόσα βιβλία διάβασες;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	34	25,2	32,4	44	32,6	32,4	57	42,2	42,5	135	100	36
2 –5	49	28,5	46,7	69	40,1	50,7	54	31,4	40,3	172	100	45,9
6 –10	16	34,8	15,2	16	34,8	11,8	14	30,4	10,4	46	100	12,3
Άνω των 10	6	27,3	5,7	7	31,8	5,1	9	40,9	6,7	22	100	5,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 146
35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
β. Πόσες φορές πήγες στο θέατρο;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	61	26,2	58,1	89	38,2	65,4	83	35,6	61,9	233	100	62,1
2 –5	39	30,7	37,1	45	35,4	33,1	43	33,9	32,1	127	100	33,9
6 –10	4	30,8	3,8	1	7,7	0,7	8	61,5	6	13	100	3,5
Άνω των 10	1	50	1	1	50	0,7	-	-	-	2	100	0,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 147

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
γ. Πόσες φορές πήγες στον κινηματογράφο;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	23	25	21,9	36	39,1	26,5	33	35,9	24,6	92	100	24,5
2–5	48	24,2	45,7	77	38,9	56,6	73	36,9	54,5	198	100	52,8
6–10	23	34,8	21,9	19	28,8	14	24	36,4	17,9	66	100	17,6
Άνω των 10	11	57,9	10,5	4	21,1	2,9	4	21,1	3	19	100	5,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 148

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
δ. Πόσες φορές πήγες σε αρχαιολογικό χώρο;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	44	26,2	41,9	64	38,1	47,1	60	35,7	44,8	168	100	44,8
2–5	50	27,5	47,6	65	35,7	47,8	67	36,8	50	182	100	48,5
6–10	9	47,4	8,6	6	31,6	4,4	4	21,1	3	19	100	5,1
Άνω των 10	2	33,3	1,9	1	16,7	0,7	3	50	2,2	6	100	1,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,2 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 149

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:

ε. Πόσες φορές πήγες σε μουσείο;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	45	24,2	42,9	69	37,1	50,7	72	38,7	53,7	186	100	49,6
2 –5	49	30,1	46,7	61	37,4	44,9	53	32,5	39,6	163	100	43,5
6 –10	6	35,3	5,7	5	29,4	3,7	6	35,3	4,5	17	100	4,5
Άνω των 10	5	55,6	4,8	1	11,1	0,7	3	33,3	2,2	9	100	2,4
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,8 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 150

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:

στ. Πόσες φορές πήγες σε κέντρο διασκέδασης;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	23	36,5	21,9	24	38,1	17,6	16	25,4	11,9	63	100	16,8
2 –5	35	33,7	33,3	39	37,5	28,7	30	28,8	22,4	104	100	27,7
6 –10	20	25	19	27	33,8	19,9	33	41,3	24,6	80	100	21,3
Άνω των 10	27	21,1	25,7	46	35,9	33,8	55	43	41	128	100	34,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 11,3 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 151
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
α. Το διάβασμα:

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	92	29,1	87,6	114	36,1	83,8	110	34,8	82,1	316	100	84,3
Ναι	13	22	12,4	22	37,3	16,2	24	40,7	17,9	59	100	15,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 152
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
β. Η γυμναστική:

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	54	25,6	51,4	74	35,1	54,4	83	39,3	61,9	211	100	56,3
Ναι	51	31,1	48,6	62	37,8	45,6	51	31,1	38,1	164	100	43,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 153
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
γ. Η μουσική

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	88	30,3	83,8	104	35,9	76,5	98	33,8	73,1	290	100	77,3
Ναι	17	20	16,2	32	37,6	23,5	36	42,4	26,9	85	100	22,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 154
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
δ. Ο κινηματογράφος

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	102	28,5	97,1	134	37,4	98,5	122	34,1	91	358	100	95,5
Ναι	3	17,6	2,9	2	11,8	1,5	12	70,6	9	17	100	4,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,6 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 155
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ε. Το θέατρο

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	105	28,2	100	136	36,5	100	132	35,4	98,5	373	100	99,5
Ναι	-	-	-	-	-	-	2	100	1,5	2	100	0,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,6 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 156
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
στ. εκδρομές - ταξίδια

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	102	27,7	97,1	135	36,7	99,3	131	35,6	97,8	368	100	98,1
Ναι	3	42,9	2,9	1	14,3	0,7	3	42,9	2,2	7	100	1,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 157
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ζ. Ο χορός

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	102	29,1	97,1	122	34,9	89,7	126	36	94	350	100	93,3
Ναι	3	12	2,9	14	56	10,3	8	32	6	25	100	6,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,4 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 158
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
η. Οι ξένες γλώσσες

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	104	28	99	136	36,6	100	132	35,5	98,5	372	100	99,2
Ναι	1	33,3	1	-	-	-	2	66,7	1,5	3	100	0,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 159
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
θ. Η οικογένεια

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	104	28,1	99	135	36,5	99,3	131	35,4	97,8	370	100	98,7
Ναι	1	20	1	1	20	0,7	3	60	2,2	5	100	1,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 160
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ι. Οι φίλοι

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	99	27,3	94,3	133	36,7	97,8	130	35,9	97	362	100	96,5
Ναι	6	46,2	5,7	3	23,1	2,2	4	30,8	3	13	100	3,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 161
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ια. Καλλιτεχνικές δραστηριότητες:

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	100	28,7	95,2	128	36,8	94,1	120	34,5	89,6	348	100	92,8
Ναι	5	18,5	4,8	8	29,6	5,9	14	51,9	10,4	27	100	7,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 162
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ιβ. Computers

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	98	27,5	93,3	131	36,7	96,3	128	35,9	95,5	357	100	95,2
Ναι	7	38,9	6,7	5	27,8	3,7	6	33,3	4,5	18	100	4,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 163
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
α. Ταξίδια

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	78	26,4	74,3	111	37,5	81,6	107	36,1	79,9	296	100	78,9
Ναι	27	34,2	25,7	25	31,6	18,4	27	34,2	20,1	79	100	21,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,0 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 164
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
β. Επιχείρηση

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	94	29,6	89,5	119	37,4	87,5	105	33	78,4	318	100	84,8
Ναι	11	19,3	10,5	17	29,8	12,5	29	50,9	21,6	57	100	15,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 165
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
γ. Σπίτι

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	93	29,2	88,6	110	34,6	80,9	115	36,2	85,8	318	100	84,8
Ναι	12	21,1	11,4	26	45,6	19,1	19	33,3	14,2	57	100	15,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 166
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
δ. Αυτοκίνητο

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	93	31,2	88,6	106	35,6	77,9	99	33,2	73,9	298	100	79,5
Ναι	12	15,6	11,4	30	39	22,1	35	45,5	26,1	77	100	20,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,0 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 167
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ε. Μηχανάκι

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	82	26,5	78,1	107	34,6	78,7	120	38,8	89,6	309	100	82,4
Ναι	23	34,8	21,9	29	43,9	21,3	14	21,2	10,4	66	100	17,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 168
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
στ. Ρούχα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	66	26,4	62,9	84	33,6	61,8	100	40	74,6	250	100	66,7
Ναι	39	31,2	37,1	52	41,6	38,2	34	27,2	25,4	125	100	33,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 169
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ζ. Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	72	27	68,6	101	37,8	74,3	94	35,2	70,1	267	100	71,2
Ναι	33	30,6	31,4	35	32,4	25,7	40	37	29,9	108	100	28,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,0 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 170
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
η. Δεν ξέρω

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	89	27,7	84,8	119	37,1	87,5	113	35,2	84,3	321	100	85,6
Ναι	16	29,6	15,2	17	31,5	12,5	21	38,9	15,7	54	100	14,4
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,6 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 171
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
α. χρήμα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	83	29,9	79	98	35,3	72,1	97	34,9	72,4	278	100	74,1
Ναι	22	22,7	21	38	39,2	27,9	37	38,1	27,6	97	100	25,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,8 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 172
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
β. σπουδές

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	66	25,9	62,9	96	37,6	70,6	93	36,5	69,4	255	100	68
Ναι	39	32,5	37,1	40	33,3	29,4	41	34,2	30,6	120	100	32
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,8 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 173
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
γ. θέληση

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	75	30,6	71,4	87	35,5	64	83	33,9	61,9	245	100	65,3
Ναι	30	23,1	28,6	49	37,7	36	51	39,2	38,1	130	100	34,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 174
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
δ. εργατικότητα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	83	29,3	79	101	35,7	74,3	99	35	73,9	283	100	75,5
Ναι	22	23,9	21	35	38	25,7	35	38	26,1	92	100	24,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,0 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 175
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
ε. θάρρος

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	94	28,7	89,5	116	35,5	85,3	117	35,8	87,3	327	100	87,2
Ναι	11	22,9	10,5	20	41,7	14,7	17	35,4	12,7	48	100	12,8
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,9 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 176
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
στ. εξυπνάδα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	83	27,6	79	102	33,9	75	116	38,5	86,6	301	100	80,3
Ναι	22	29,7	21	34	45,9	25	18	24,3	13,4	74	100	19,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,8 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 177
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
ζ. γνωριμίες

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	85	27,2	81	119	38	87,5	109	34,8	81,3	313	100	83,5
Ναι	20	32,3	19	17	27,4	12,5	25	40,3	18,7	62	100	16,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 178
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
η. δεν ξέρω

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	91	27,7	86,7	120	36,5	88,2	118	35,9	88,1	329	100	87,7
Ναι	14	30,4	13,3	16	34,8	11,8	16	34,8	11,9	46	100	12,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,1 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 179
39. Πιστεύεις ότι η προσπάθεια που καταβάλλεις στο σχολείο είναι αυτή που χρειάζεται για να πηγαίνεις καλά ;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	36	22,5	34,3	57	35,6	41,9	67	41,9	50	160	100	42,7
Ναι	69	32,1	65,7	79	36,7	58,1	67	31,2	50	215	100	57,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 180
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
α. αϋπνίες

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	82	29,5	78,1	98	35,3	72,1	98	35,3	73,1	278	100	74,1
Ναι	23	23,7	21,9	38	39,2	27,9	36	37,1	26,9	97	100	25,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,2 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 181
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
β. πονοκέφαλους

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	66	26	62,9	95	37,4	69,9	93	36,6	69,4	254	100	67,7
Ναι	39	32,2	37,1	41	33,9	30,1	41	33,9	30,6	121	100	32,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 182
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
γ. ανορεξία

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	89	27,5	84,8	120	37	88,2	115	35,5	85,8	324	100	86,4
Ναι	16	31,4	15,2	16	31,4	11,8	19	37,3	14,2	51	100	13,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,6 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 183
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
δ. βουλιμία-παχυσαρκία

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	96	27,1	91,4	132	37,3	97,1	126	35,6	94	354	100	94,4
Ναι	9	42,9	8,6	4	19	2,9	8	38,1	6	21	100	5,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,6 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 184
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ε. εμετούς

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	101	28,1	96,2	131	36,4	96,3	128	35,6	95,5	360	100	96
Ναι	4	26,7	3,8	5	33,3	3,7	6	40	4,5	15	100	4
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,1 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 185
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
στ. κωλικούς

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	99	27,3	94,3	132	36,5	97,1	131	36,2	97,8	362	100	96,5
Ναι	6	46,2	5,7	4	30,8	2,9	3	23,1	2,2	13	100	3,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 186
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ζ. αναπνευστικά προβλήματα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	99	28,1	94,3	125	35,5	91,9	128	36,4	95,5	352	100	93,9
Ναι	6	26,1	5,7	11	47,8	8,1	6	26,1	4,5	23	100	6,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 187
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
η. συχνά ατυχήματα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	90	27	85,7	117	35,1	86	126	37,8	94	333	100	88,8
Ναι	15	35,7	14,3	19	45,2	14	8	19	6	42	100	11,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,7 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 188
41. Καπνίζεις;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	76	33,3	72,4	80	35,1	58,8	72	31,6	53,7	228	100	60,8
Ναι	29	19,7	27,6	56	38,1	41,2	62	42,2	46,3	147	100	39,2
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 189
41α. Αν Ναι, πόσα τσιγάρα καπνίζεις ημερησίως ;

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
1-2	5	15,2	17,9	16	48,5	29,6	12	36,4	20,7	33	100	23,6
10	11	25	39,3	14	31,8	25,9	19	43,2	32,8	44	100	31,4
20 και πάνω	2	7,4	7,1	12	44,4	22,2	13	48,1	22,4	27	100	19,3
20 και άνω	10	27,8	35,7	12	33,3	22,2	14	38,9	24,1	36	100	25,7
Σύνολο	28	20	100	54	38,6	100	58	41,4	100	140		100

Δεν απάντησαν 235
x2= 6,6 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 190
41Β. Γιατί καπνίζεις;
α. από συνήθεια

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	97	30,8	92,4	111	35,2	81,6	107	34	79,9	315	100	84
Ναι	8	13,3	7,6	25	41,7	18,4	27	45	20,1	60	100	16
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,7 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 191
41Β. Γιατί καπνίζεις;
β. από ευχαρίστηση

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	98	29,6	93,3	116	35	85,3	117	35,3	87,3	331	100	88,3
Ναι	7	15,9	6,7	20	45,5	14,7	17	38,6	12,7	44	100	11,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,8 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 192
41Β. Γιατί καπνίζεις;
γ. για διέξοδο στα προβλήματα μου

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	96	27,5	91,4	125	35,8	91,9	128	36,7	95,5	349	100	93,1
Ναι	9	34,6	8,6	11	42,3	8,1	6	23,1	4,5	26	100	6,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 193
41Β. Γιατί καπνίζεις;
δ. δεν έχω συνειδητοποιήσει πόσο κακό κάνει στην υγεία μου

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	102	28	97,1	129	35,4	94,9	133	36,5	99,3	364	100	97,1
Ναι	3	27,3	2,9	7	63,6	5,1	1	9,1	0,7	11	100	2,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,5 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 194
41Β. Γιατί καπνίζεις;
ε. για να κάνω φιγούρα

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	103	27,9	98,1	133	36	97,8	133	36	99,3	369	100	98,4
Ναι	2	33,3	1,9	3	50	2,2	1	16,7	0,7	6	100	1,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,9 - DF = 2 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 195
41Β. Γιατί καπνίζεις;
στ. για διάφορους λόγους

	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	98	29,2	93,3	122	36,3	89,7	116	34,5	86,6	336	100	89,6
Ναι	7	17,9	6,7	14	35,9	10,3	18	46,2	13,4	39	100	10,4
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 2 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 196
42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
α. βία

Βαθμός συμφωνίας:	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	16	42,1	15,2	11	28,9	8,1	11	28,9	8,2	38	100	10,1
2	1	11,1	1	5	55,6	3,7	3	33,3	2,2	9	100	2,4
3	1	12,5	1	4	50	2,9	3	37,5	2,2	8	100	2,1
4	9	29	8,6	9	29	6,6	13	41,9	9,7	31	100	8,3
5	9	31	8,6	12	41,4	8,8	8	27,6	6	29	100	7,7
6	15	29,4	14,3	17	33,3	12,5	19	37,3	14,2	51	100	13,6
Πάρα πολύ 7	54	25,8	51,4	78	37,3	57,4	77	36,8	57,5	209	100	55,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,0 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 197
42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
β. ναρκωτικά

Βαθμός συμφωνίας:	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	14	37,8	13,3	11	29,7	8,1	12	32,4	9	37	100	9,9
2	1	14,3	1	4	57,1	2,9	2	28,6	1,5	7	100	1,9
3	1	33,3	1	1	33,3	0,7	1	33,3	0,7	3	100	0,8
4	3	21,4	2,9	4	28,6	2,9	7	50	5,2	14	100	3,7
5	4	40	3,8	3	30	2,2	3	30	2,2	10	100	2,7
6	10	30,3	9,5	14	42,4	10,3	9	27,3	6,7	33	100	8,8
Πάρα πολύ 7	72	26,6	68,6	99	36,5	72,8	100	36,9	74,6	271	100	72,3
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,6 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 198
42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
γ. τσιγάρο

Βαθμός συμφωνίας:	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	14	37,8	13,3	12	32,4	8,8	11	29,7	8,2	37	100	9,9
2	1	9,1	1	6	54,5	4,4	4	36,4	3	11	100	2,9
3	5	23,8	4,8	9	42,9	6,6	7	33,3	5,2	21	100	5,6
4	17	22,7	16,2	28	37,3	20,6	30	40	22,4	75	100	20
5	14	24,6	13,3	22	38,6	16,2	21	36,8	15,7	57	100	15,2
6	19	33,9	18,1	17	30,4	12,5	20	35,7	14,9	56	100	14,9
Πάρα πολύ 7	35	29,7	33,3	42	35,6	30,9	41	34,7	30,6	118	100	31,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
χ2= 7,5 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 199
42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
δ. αλκοόλ

Βαθμός συμφωνίας:	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	13	38,2	12,4	11	32,4	8,1	10	29,4	7,5	34	100	9,1
2	4	26,7	3,8	6	40	4,4	5	33,3	3,7	15	100	4
3	5	20	4,8	10	40	7,4	10	40	7,5	25	100	6,7
4	17	23,6	16,2	24	33,3	17,6	31	43,1	23,1	72	100	19,2
5	14	21,5	13,3	31	47,7	22,8	20	30,8	14,9	65	100	17,3
6	18	34,6	17,1	11	21,2	8,1	23	44,2	17,2	52	100	13,9
Πάρα πολύ 7	34	30,4	32,4	43	38,4	31,6	35	31,3	26,1	112	100	29,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
χ2= 14,3 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 200

42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
ε. αναρχικές πράξεις

Βαθμός συμφωνίας:	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	14	36,8	13,3	8	21,1	5,9	16	42,1	11,9	38	100	10,1
2	4	33,3	3,8	6	50	4,4	2	16,7	1,5	12	100	3,2
3	2	14,3	1,9	5	35,7	3,7	7	50	5,2	14	100	3,7
4	14	28	13,3	17	34	12,5	19	38	14,2	50	100	13,3
5	14	29,8	13,3	17	36,2	12,5	16	34	11,9	47	100	12,5
6	15	20,8	14,3	30	41,7	22,1	27	37,5	20,1	72	100	19,2
Πάρα πολύ 7	42	29,6	40	53	37,3	39	47	33,1	35,1	142	100	37,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,2 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 201

42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
στ. τρομοκρατία

Βαθμός συμφωνίας:	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	13	33,3	12,4	10	25,6	7,4	16	41	11,9	39	100	10,4
2	2	18,2	1,9	7	63,6	5,1	2	18,2	1,5	11	100	2,9
3	2	28,6	1,9	1	14,3	0,7	4	57,1	3	7	100	1,9
4	11	33,3	10,5	6	18,2	4,4	16	48,5	11,9	33	100	8,8
5	9	28,1	8,6	13	40,6	9,6	10	31,3	7,5	32	100	8,5
6	15	27,8	14,3	23	42,6	16,9	16	29,6	11,9	54	100	14,4
Πάρα πολύ 7	53	26,6	50,5	76	38,2	55,9	70	35,2	52,2	199	100	53,1
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,0 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 202

42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
ζ. χουλιγκανισμό

Βαθμός συμφωνίας:	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	17	33,3	16,2	15	29,4	11	19	37,3	14,2	51	100	13,6
2	6	54,5	5,7	4	36,4	2,9	1	9,1	0,7	11	100	2,9
3	2	16,7	1,9	3	25	2,2	7	58,3	5,2	12	100	3,2
4	10	23,8	9,5	16	38,1	11,8	16	38,1	11,9	42	100	11,2
5	12	27,9	11,4	18	41,9	13,2	13	30,2	9,7	43	100	11,5
6	14	21,9	13,3	24	37,5	17,6	26	40,6	19,4	64	100	17,1
Πάρα πολύ 7	44	28,9	41,9	56	36,8	41,2	52	34,2	38,8	152	100	40,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,4 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 203

43. Σε ποίο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις:
α. Ο ελληνικός πολιτισμός έχει επηρεάσει, όλο το σύγχρονο κόσμο

Βαθμός συμφωνίας:	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	4	16,7	3,8	9	37,5	6,6	11	45,8	8,2	24	100	6,4
2	12	34,3	11,4	13	37,1	9,6	10	28,6	7,5	35	100	9,3
3	13	24,1	12,4	17	31,5	12,5	24	44,4	17,9	54	100	14,4
4	25	29,1	23,8	30	34,9	22,1	31	36	23,1	86	100	22,9
5	12	21,4	11,4	25	44,6	18,4	19	33,9	14,2	56	100	14,9
6	9	23,7	8,6	15	39,5	11	14	36,8	10,4	38	100	10,1
Πάρα πολύ 7	30	36,6	28,6	27	32,9	19,9	25	30,5	18,7	82	100	21,9
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,0 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 204

43. Σε ποίο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις:
β .Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα

Βαθμός συμφωνίας:	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	10	50	9,5	4	20	2,9	6	30	4,5	20	100	5,3
2	2	12,5	1,9	6	37,5	4,4	8	50	6	16	100	4,3
3	8	42,1	7,6	8	42,1	5,9	3	15,8	2,2	19	100	5,1
4	20	33,3	19	23	38,3	16,9	17	28,3	12,7	60	100	16
5	16	37,2	15,2	12	27,9	8,8	15	34,9	11,2	43	100	11,5
6	13	24,1	12,4	22	40,7	16,2	19	35,2	14,2	54	100	14,4
Πάρα πολύ 7	36	22,1	34,3	61	37,4	44,9	66	40,5	49,3	163	100	43,5
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 18,5 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 205

43. Σε ποίο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις:
γ. Τα αρχαία ελληνικά πρέπει να καταργηθούν

Βαθμός συμφωνίας:	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	19	22,1	18,1	24	27,9	17,6	43	50	32,1	86	100	22,9
2	11	35,5	10,5	10	32,3	7,4	10	32,3	7,5	31	100	8,3
3	19	40,4	18,1	16	34	11,8	12	25,5	9	47	100	12,5
4	22	27,2	21	32	39,5	23,5	27	33,3	20,1	81	100	21,6
5	8	22,2	7,6	13	36,1	9,6	15	41,7	11,2	36	100	9,6
6	9	32,1	8,6	10	35,7	7,4	9	32,1	6,7	28	100	7,5
Πάρα πολύ 7	17	25,8	16,2	31	47	22,8	18	27,3	13,4	66	100	17,6
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,4 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 206
44. Σε ποίο βαθμό αισθάνεσαι Έλληνας-Ελληνίδα :

Βαθμός συμφωνίας:	12-14 ετών			15-16 ετών			17-19 ετών			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	5	71,4	4,8	-	-	-	2	28,6	1,5	7	100	1,9
2	6	35,3	5,7	4	23,5	2,9	7	41,2	5,2	17	100	4,5
3	10	25	9,5	13	32,5	9,6	17	42,5	12,7	40	100	10,7
4	22	28,9	21	35	46,1	25,7	19	25	14,2	76	100	20,3
5	13	23,6	12,4	26	47,3	19,1	16	29,1	11,9	55	100	14,7
6	25	32,9	23,8	27	35,5	19,9	24	31,6	17,9	76	100	20,3
Πάρα πολύ 7	24	23,1	22,9	31	29,8	22,8	49	47,1	36,6	104	100	27,7
Σύνολο	105	28	100	136	36,3	100	134	35,7	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 23,6 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8

ΠΙΝΑΚΑΣ (0) 58
13δ. Οι γονείς σου έχουν τελειώσει
α. πατέρας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Δημοτικό	84	22,4	22,4	22,4
γυμνάσιο (εξατάξιο)	140	37,3	37,3	59,7
τεχνική - ανώτερη σχολή	82	21,9	21,9	81,6
Πανεπιστήμιο	69	18,4	18,4	100
Σύνολο	375	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 2,547 Std err ,069 Std dev 1,343

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
16. Σχέσεις με τους γονείς:
α. Πατέρα

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ κακές 1	2	12,5	2,4	6	37,5	4,3	6	37,5	7,3	2	12,5	2,9	16	100	4,3
2	1	10	1,2	6	60	4,3	1	10	1,2	2	20	2,9	10	100	2,7
3	3	18,8	3,6	5	31,3	3,6	6	37,5	7,3	2	12,5	2,9	16	100	4,3
4	15	36,6	17,9	10	24,4	7,1	13	31,7	15,9	3	7,3	4,3	41	100	10,9
5	4	11,1	4,8	13	36,1	9,3	13	36,1	15,9	6	16,7	8,7	36	100	9,6
6	13	22	15,5	29	49,2	20,7	10	16,9	12,2	7	11,9	10,1	59	100	15,7
Πολύ καλές 7	46	23,4	54,8	71	36	50,7	33	16,8	40,2	47	23,9	68,1	197	100	52,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 33,3 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

16. Σχέσεις με τους γονείς:

β. Μητέρα

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ.σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ κακές 1	2	16,7	2,4	3	25	2,1	7	58,3	8,5	-	-	-	12	100	3,2
2	4	33,3	4,8	5	41,7	3,6	1	8,3	1,2	2	16,7	2,9	12	100	3,2
3	1	7,7	1,2	5	38,5	3,6	4	30,8	4,9	3	23,1	4,3	13	100	3,5
4	9	31	10,7	10	34,5	7,1	6	20,7	7,3	4	13,8	5,8	29	100	7,7
5	7	25,9	8,3	7	25,9	5	8	29,6	9,8	5	18,5	7,2	27	100	7,2
6	17	27	20,2	30	47,6	21,4	12	19	14,6	4	6,3	5,8	63	100	16,8
Πολύ καλές 7	44	20,1	52,4	80	36,5	57,1	44	20,1	53,7	51	23,3	73,9	219	100	58,4
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 28,2 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

17. Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα:

α. Ο πατέρας

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	35	24	41,7	64	43,8	45,7	32	21,9	39	15	10,3	21,7	146	100	38,9
Πολύ	19	21,8	22,6	33	37,9	23,6	22	25,3	26,8	13	14,9	18,8	87	100	23,2
Έτσι κι έτσι	17	27,9	20,2	19	31,1	13,6	9	14,8	11	16	26,2	23,2	61	100	16,3
Λίγο	8	27,6	9,5	8	27,6	5,7	5	17,2	6,1	8	27,6	11,6	29	100	7,7
Καθόλου	5	9,6	6	16	30,8	11,4	14	26,9	17,1	17	32,7	24,6	52	100	13,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 26,4 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
17. Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα:
β. η μητέρα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	23	17	27,4	61	45,2	43,6	25	18,5	30,5	26	19,3	37,7	135	100	36
Πολύ	25	25	29,8	33	33	23,6	24	24	29,3	18	18	26,1	100	100	26,7
Έτσι κι έτσι	17	22,7	20,2	31	41,3	22,1	14	18,7	17,1	13	17,3	18,8	75	100	20
Λίγο	12	37,5	14,3	10	31,3	7,1	5	15,6	6,1	5	15,6	7,2	32	100	8,5
Καθόλου	7	21,2	8,3	5	15,2	3,6	14	42,4	17,1	7	21,2	10,1	33	100	8,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 21,6 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
17. Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα:
γ. εσύ προσωπικά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	13	21,7	15,5	27	45	19,3	8	13,3	9,8	12	20	17,4	60	100	16
Πολύ	14	32,6	16,7	8	18,6	5,7	12	27,9	14,6	9	20,9	13	43	100	11,5
Έτσι κι έτσι	23	19,8	27,4	41	35,3	29,3	31	26,7	37,8	21	18,1	30,4	116	100	30,9
Λίγο	8	14,5	9,5	25	45,5	17,9	15	27,3	18,3	7	12,7	10,1	55	100	14,7
Καθόλου	26	25,7	31	39	38,6	27,9	16	15,8	19,5	20	19,8	29	101	100	26,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 18,1 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
17Β. Πόσο είστε ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή σας στην Ελλάδα:
α. Ο πατέρας

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν ζει	2	11,8	2,4	5	29,4	3,6	5	29,4	6,1	5	29,4	7,2	17	100	4,5
Πάρα πολύ	20	17,7	23,8	46	40,7	32,9	26	23	31,7	21	18,6	30,4	113	100	30,1
Πολύ	19	25,3	22,6	31	41,3	22,1	15	20	18,3	10	13,3	14,5	75	100	20
Έτσι κι έτσι	28	28,6	33,3	33	33,7	23,6	22	22,4	26,8	15	15,3	21,7	98	100	26,1
Λίγο	5	25	6	4	20	2,9	3	15	3,7	8	40	11,6	20	100	5,3
Καθόλου	10	19,2	11,9	21	40,4	15	11	21,2	13,4	10	19,2	14,5	52	100	13,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 16,1 - DF = 15 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
17Β. Πόσο είστε ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή σας στην Ελλάδα:
β. η μητέρα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν ζει	2	20	2,4	3	30	2,1	3	30	3,7	2	20	2,9	10	100	2,7
Πάρα πολύ	17	18,5	20,2	35	38	25	21	22,8	25,6	19	20,7	27,5	92	100	24,5
Πολύ	21	22,6	25	38	40,9	27,1	17	18,3	20,7	17	18,3	24,6	93	100	24,8
Έτσι κι έτσι	26	24,1	31	45	41,7	32,1	21	19,4	25,6	16	14,8	23,2	108	100	28,8
Λίγο	10	26,3	11,9	12	31,6	8,6	9	23,7	11	7	18,4	10,1	38	100	10,1
Καθόλου	8	23,5	9,5	7	20,6	5	11	32,4	13,4	8	23,5	11,6	34	100	9,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,4 - DF = 15 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

17Β. Πόσο είστε ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή σας στην Ελλάδα:

γ. εσύ προσωπικά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πάρα πολύ	16	20	19	27	33,8	19,3	16	20	19,5	21	26,3	30,4	80	100	21,3
Πολύ	14	21,2	16,7	26	39,4	18,6	15	22,7	18,3	11	16,7	15,9	66	100	17,6
Έτσι κι έτσι	34	24,5	40,5	60	43,2	42,9	26	18,7	31,7	19	13,7	27,5	139	100	37,1
Λίγο	13	21,3	15,5	18	29,5	12,9	18	29,5	22	12	19,7	17,4	61	100	16,3
Καθόλου	7	24,1	8,3	9	31	6,4	7	24,1	8,5	6	20,7	8,7	29	100	7,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,6 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

17Γ. Θα ήθελες να επιστρέψεις πίσω στη χώρα που μεγάλωσες;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	6	12	7,1	17	34	12,1	15	30	18,3	12	24	17,4	50	100	13,3
2	4	17,4	4,8	7	30,4	5	8	34,8	9,8	4	17,4	5,8	23	100	6,1
3	7	25	8,3	12	42,9	8,6	6	21,4	7,3	3	10,7	4,3	28	100	7,5
4	23	29,9	27,4	32	41,6	22,9	12	15,6	14,6	10	13	14,5	77	100	20,5
5	15	21,4	17,9	27	38,6	19,3	12	17,1	14,6	16	22,9	23,2	70	100	18,7
6	17	23	20,2	27	36,5	19,3	19	25,7	23,2	11	14,9	15,9	74	100	19,7
Πάρα πολύ 7	12	22,6	14,3	18	34	12,9	10	18,9	12,2	13	24,5	18,8	53	100	14,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 17,3 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
18. Θέλεις να σπουδάσεις;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	41	18,7	48,8	66	30,1	47,1	56	25,6	68,3	56	25,6	81,2	219	100	58,4
Όχι	7	36,8	8,3	9	47,4	6,4	3	15,8	3,7	-	-	-	19	100	5,1
Δεν έχω αποφασίσει	36	26,3	42,9	65	47,4	46,4	23	16,8	28	13	9,5	18,8	137	100	36,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 30,1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
18α. Αν Όχι, ποια δουλειά θα ήθελες να κάνεις;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ελεύθερος επαγγελματίας	1	50	14,3	-	-	-	1	50	33,3	2	100	10			
Βιοτέχνης	1	33,3	14,3	2	66,7	20	-	-	-	3	100	15			
Μικροεπαγγελματίας	-	-	-	1	100	10	-	-	-	1	100	5			
Τεχνικός	-	-	-	1	100	10	-	-	-	1	100	5			
Ναυτικός	5	38,5	71,4	6	46,2	60	2	15,4	66,7	13	100	65			
Σύνολο	7	35	100	10	50	100	3	15	100	20		100			

Δεν απάντησαν 355
x2= 5,4 - DF = 8 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
18.β. Αν Ναι, τι θέλεις να σπουδάσεις;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικές Επιστήμες	11	26,2	26,8	16	38,1	23,9	10	23,8	18,2	5	11,9	9,8	42	100	19,6
Τουριστικά επαγγέλματα	2	20	4,9	2	20	3	2	20	3,6	4	40	7,8	10	100	4,7
Αγγ. Φιλολογία	6	31,6	14,6	8	42,1	11,9	3	15,8	5,5	2	10,5	3,9	19	100	8,9
Νομική	2	18,2	4,9	5	45,5	7,5	-	-	-	4	36,4	7,8	11	100	5,1
Αισθητική	3	60	7,3	1	20	1,5	-	-	-	1	20	2	5	100	2,3
Ιατρική	5	12,5	12,2	9	22,5	13,4	10	25	18,2	16	40	31,4	40	100	18,7
Τεχνολογικές Επιστήμες	4	14,8	9,8	9	33,3	13,4	9	33,3	16,4	5	18,5	9,8	27	100	12,6
Επιστήμη Φυσικής Αγωγής - Αθλητισμού	2	25	4,9	1	12,5	1,5	3	37,5	5,5	2	25	3,9	8	100	3,7
Μουσική	1	20	2,4	-	-	-	2	40	3,6	2	40	3,9	5	100	2,3
Κοιν. Επιστήμες	2	8	4,9	9	36	13,4	10	40	18,2	4	16	7,8	25	100	11,7
Σχολές Στρατιωτικές – Αστυνομίας	1	33,3	2,4	-	-	-	2	66,7	3,6	-	-	-	3	100	1,4
Βιολογία – Χημεία	-	-	-	3	37,5	4,5	1	12,5	1,8	4	50	7,8	8	100	3,7
Διακοσμητική – Θεατρικές σπουδές	2	18,2	4,9	4	36,4	6	3	27,3	5,5	2	18,2	3,9	11	100	5,1
Σύνολο	41	19,2	100	67	31,3	100	55	25,7	100	51	23,8	100	214		100

Δεν απάντησαν 161
x2= 45,0 - DF = 36 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
18γ. Πού θέλεις να σπουδάσεις;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στην Ελλάδα	20	23	23,8	27	31	19,3	24	27,6	29,3	16	18,4	23,2	87	100	23,2
Στη χώρα από την οποία ήρθες	13	13,7	15,5	37	38,9	26,4	21	22,1	25,6	24	25,3	34,8	95	100	25,3
Δεν έχω αποφασίσει	51	26,4	60,7	76	39,4	54,3	37	19,2	45,1	29	15	42	193	100	51,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,4 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

18δ. Τι θέλει να σπουδάσεις;

α.. Ο πατέρας:

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τίποτα	63	22,6	75	104	37,3	74,3	65	23,3	79,3	47	16,8	68,1	279	100	74,4
Οικονομικές Επιστήμες	4	50	4,8	3	37,5	2,1	1	12,5	1,2	-	-	-	8	100	2,1
Τουριστικά επαγγέλματα	-	-	-	2	50	1,4	-	-	-	2	50	2,9	4	100	1,1
Αγγ. – ξένη Φιλολογία	3	20	3,6	8	53,3	5,7	4	26,7	4,9	-	-	-	15	100	4
Νομική	1	8,3	1,2	8	66,7	5,7	1	8,3	1,2	2	16,7	2,9	12	100	3,2
Αισθητική	-	-	-	-	-	-	1	50	1,2	1	50	1,4	2	100	0,5
Ιατρική	9	30	10,7	6	20	4,3	7	23,3	8,5	8	26,7	11,6	30	100	8
Τεχνολογικές Επιστήμες	2	15,4	2,4	6	46,2	4,3	1	7,7	1,2	4	30,8	5,8	13	100	3,5
Επιστήμη Φυσικής Αγωγής - Αθλητισμού	1	20	1,2	1	20	0,7	-	-	-	3	60	4,3	5	100	1,3
Μουσική	1	25	1,2	-	-	-	1	25	1,2	2	50	2,9	4	100	1,1
Κοιν. Επιστήμες	-	-	-	2	66,7	1,4	1	33,3	1,2	-	-	-	3	100	0,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 40,2 - DF = 30 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

18δ. Τι θέλει να σπουδάσεις;

β.. Η μητέρα:

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τίποτα															
Οικονομικές Επιστήμες	63	22,5	75	101	36,1	72,1	67	23,9	81,7	49	17,5	71	280	100	74,7
Τουριστικά επαγγέλματα	3	42,9	3,6	3	42,9	2,1	1	14,3	1,2	-	-	-	7	100	1,9
Αγγ. – ξένη Φιλολογία	1	25	1,2	1	25	0,7	1	25	1,2	1	25	1,4	4	100	1,1
Νομική	2	10	2,4	11	55	7,9	4	20	4,9	3	15	4,3	20	100	5,3
Αισθητική	2	15,4	2,4	6	46,2	4,3	2	15,4	2,4	3	23,1	4,3	13	100	3,5
Ιατρική	2	50	2,4	1	25	0,7	-	-	-	1	25	1,4	4	100	1,1
Τεχνολογικές Επιστήμες	4	14,3	4,8	10	35,7	7,1	5	17,9	6,1	9	32,1	13	28	100	7,5
Επιστήμη Φυσικής Αγωγής - Αθλητισμού	4	36,4	4,8	6	54,5	4,3	1	9,1	1,2	-	-	-	11	100	2,9
Μουσική	1	50	1,2	-	-	-	-	-	-	1	50	1,4	2	100	0,5
Κοιν. Επιστήμες	2	50	2,4	-	-	-	1	25	1,2	1	25	1,4	4	100	1,1
Κάτι άλλο	-	-	-	1	50	0,7	-	-	-	1	50	1,4	2	100	0,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 27,1 - DF = 30 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

18ε. Σκοπεύεις να εργαστείς στην Ελλάδα;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	37	22,4	44	70	42,4	50	32	19,4	39	26	15,8	37,7	165	100	44
Όχι, σε άλλη χώρα	10	22,7	11,9	14	31,8	10	6	13,6	7,3	14	31,8	20,3	44	100	11,7
Δεν έχω αποφασίσει	37	22,3	44	56	33,7	40	44	26,5	53,7	29	17,5	42	166	100	44,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

18στ. Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	13	21,7	15,5	25	41,7	17,9	13	21,7	15,9	9	15	13	60	100	16
Όλα	-	-	-	3	21,4	2,1	7	50	8,5	4	28,6	5,8	14	100	3,7
Γυμναστική	17	26,6	20,2	30	46,9	21,4	7	10,9	8,5	10	15,6	14,5	64	100	17,1
Ξένη γλώσσα	16	34,8	19	15	32,6	10,7	8	17,4	9,8	7	15,2	10,1	46	100	12,3
Φιλολογικά	18	25	21,4	28	38,9	20	14	19,4	17,1	12	16,7	17,4	72	100	19,2
Μαθηματικά	11	17,7	13,1	20	32,3	14,3	15	24,2	18,3	16	25,8	23,2	62	100	16,5
Φυσική – Χημεία	7	19,4	8,3	9	25	6,4	12	33,3	14,6	8	22,2	11,6	36	100	9,6
Γεωγραφία	-	-	-	1	25	0,7	2	50	2,4	1	25	1,4	4	100	1,1
Ψυχολογία – Κοινωνιολογία	2	11,8	2,4	9	52,9	6,4	4	23,5	4,9	2	11,8	2,9	17	100	4,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 33,2 - DF = 24 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

18ζ. Ποιο μάθημα δε σου αρέσει καθόλου;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όλα	19	24,4	22,6	20	25,6	14,3	20	25,6	24,4	19	24,4	27,5	78	100	20,8
Φιλολογικά	19	20,7	22,6	36	39,1	25,7	18	19,6	22	19	20,7	27,5	92	100	24,5
Μαθηματικά	27	26,7	32,1	44	43,6	31,4	18	17,8	22	12	11,9	17,4	101	100	26,9
Φυσική – Χημεία	11	17,7	13,1	25	40,3	17,9	20	32,3	24,4	6	9,7	8,7	62	100	16,5
Κοινωνιολογία	1	10	1,2	3	30	2,1	3	30	3,7	3	30	4,3	10	100	2,7
Ξένη γλώσσα	2	16,7	2,4	5	41,7	3,6	1	8,3	1,2	4	33,3	5,8	12	100	3,2
Θρησκευτικά	5	25	6	7	35	5	2	10	2,4	6	30	8,7	20	100	5,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 24,4 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

α. Ο πατέρας

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	75	23,2	89,3	124	38,4	88,6	75	23,2	91,5	49	15,2	71	323	100	86,1
Ναι	9	17,3	10,7	16	30,8	11,4	7	13,5	8,5	20	38,5	29	52	100	13,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 16,5 - DF = 3 - P = 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

β. Η μητέρα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	74	24,6	88,1	102	33,9	72,9	74	24,6	90,2	51	16,9	73,9	301	100	80,3
Ναι	10	13,5	11,9	38	51,4	27,1	8	10,8	9,8	18	24,3	26,1	74	100	19,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 15,0 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

γ. Κάποιος άλλος

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	76	23,5	90,5	118	36,4	84,3	66	20,4	80,5	64	19,8	92,8	324	100	86,4
Ναι	8	15,7	9,5	22	43,1	15,7	16	31,4	19,5	5	9,8	7,2	51	100	13,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

δ. Κάποιος άλλος, ποιος;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένας	76	23,5	90,5	118	36,4	84,3	66	20,4	80,5	64	19,8	92,8	324	100	86,4
Φίλος	3	27,3	3,6	2	18,2	1,4	5	45,5	6,1	1	9,1	1,4	11	100	2,9
Καθηγητής	1	7,7	1,2	8	61,5	5,7	3	23,1	3,7	1	7,7	1,4	13	100	3,5
Συγγενής	4	14,8	4,8	12	44,4	8,6	8	29,6	9,8	3	11,1	4,3	27	100	7,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 12,0 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

19. Οι παρέες σου στην Ελλάδα είναι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μόνο Έλληνες	8	29,6	9,5	10	37	7,1	4	14,8	4,9	5	18,5	7,2	27	100	7,2
Έλληνες και ξένοι	73	23,1	86,9	115	36,4	82,1	68	21,5	82,9	60	19	87	316	100	84,3
Καθόλου Έλληνες	3	9,4	3,6	15	46,9	10,7	10	31,3	12,2	4	12,5	5,8	32	100	8,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

19α. Οι παρέες σου στην Ελλάδα είναι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αγόρια	5	21,7	6	10	43,5	7,1	4	17,4	4,9	4	17,4	5,8	23	100	6,1
Κορίτσια	5	14,3	6	16	45,7	11,4	8	22,9	9,8	6	17,1	8,7	35	100	9,3
Και τα δύο	74	23,3	88,1	114	36	81,4	70	22,1	85,4	59	18,6	85,5	317	100	84,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 2,4 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

δ. Κάποιος άλλος, ποιος;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένας	76	23,5	90,5	118	36,4	84,3	66	20,4	80,5	64	19,8	92,8	324	100	86,4
Φίλος	3	27,3	3,6	2	18,2	1,4	5	45,5	6,1	1	9,1	1,4	11	100	2,9
Καθηγητής	1	7,7	1,2	8	61,5	5,7	3	23,1	3,7	1	7,7	1,4	13	100	3,5
Συγγενής	4	14,8	4,8	12	44,4	8,6	8	29,6	9,8	3	11,1	4,3	27	100	7,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 12,0 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

19. Οι παρέες σου στην Ελλάδα είναι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μόνο Έλληνες	8	29,6	9,5	10	37	7,1	4	14,8	4,9	5	18,5	7,2	27	100	7,2
Έλληνες και ξένοι	73	23,1	86,9	115	36,4	82,1	68	21,5	82,9	60	19	87	316	100	84,3
Καθόλου Έλληνες	3	9,4	3,6	15	46,9	10,7	10	31,3	12,2	4	12,5	5,8	32	100	8,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

19α. Οι παρέες σου στην Ελλάδα είναι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αγόρια	5	21,7	6	10	43,5	7,1	4	17,4	4,9	4	17,4	5,8	23	100	6,1
Κορίτσια	5	14,3	6	16	45,7	11,4	8	22,9	9,8	6	17,1	8,7	35	100	9,3
Και τα δύο	74	23,3	88,1	114	36	81,4	70	22,1	85,4	59	18,6	85,5	317	100	84,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 2,4 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
19β. Από πόσα άτομα αποτελείται η παρέα σου:

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
1	1	10	1,2	5	50	3,6	2	20	2,4	2	20	2,9	10	100	2,7
2 -5	24	25,8	28,6	32	34,4	22,9	19	20,4	23,2	18	19,4	26,1	93	100	24,8
6 -10	28	24,6	33,3	41	36	29,3	20	17,5	24,4	25	21,9	36,2	114	100	30,4
11 -15	13	19,4	15,5	29	43,3	20,7	16	23,9	19,5	9	13,4	13	67	100	17,9
16 -20	18	19,8	21,4	33	36,3	23,6	25	27,5	30,5	15	16,5	21,7	91	100	24,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,7 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 26
19γ. Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε:

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	42	22,1	50	66	34,7	47,1	46	24,2	56,1	36	18,9	52,2	190	100	50,7
Ναι	42	22,7	50	74	40	52,9	36	19,5	43,9	33	17,8	47,8	185	100	49,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 27
19δ. Πού είναι το στέκι που συναντιέστε:

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στη γειτονιά	28	20,7	33,3	59	43,7	42,1	24	17,8	29,3	24	17,8	34,8	135	100	36
Αλλού	56	23,3	66,7	81	33,8	57,9	58	24,2	70,7	45	18,8	65,2	240	100	64
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,2 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
19ε. Πού τους γνώρισες:
α. Στο σχολείο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	15	16,3	17,9	38	41,3	27,1	22	23,9	26,8	17	18,5	24,6	92	100	24,5
Ναι	69	24,4	82,1	102	36	72,9	60	21,2	73,2	52	18,4	75,4	283	100	75,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
19ε. Πού τους γνώρισες:
β. Στη δουλειά;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	80	23,5	95,2	125	36,8	89,3	73	21,5	89	62	18,2	89,9	340	100	90,7
Ναι	4	11,4	4,8	15	42,9	10,7	9	25,7	11	7	20	10,1	35	100	9,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 30
19ε. Πού τους γνώρισες:
γ. Στη γειτονιά;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	44	23,8	52,4	63	34,1	45	43	23,2	52,4	35	18,9	50,7	185	100	49,3
Ναι	40	21,1	47,6	77	40,5	55	39	20,5	47,6	34	17,9	49,3	190	100	50,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 31
19ε. Πού τους γνώρισες:
δ. Σε σύλλογο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	79	22,7	94	133	38,2	95	73	21	89	63	18,1	91,3	348	100	92,8
Ναι	5	18,5	6	7	25,9	5	9	33,3	11	6	22,2	8,7	27	100	7,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,1 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 32
19ε. Πού τους γνώρισες:
ε. Στο οικογενειακό περιβάλλον;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	70	22,1	83,3	123	38,8	87,9	69	21,8	84,1	55	17,4	79,7	317	100	84,5
Ναι	14	24,1	16,7	17	29,3	12,1	13	22,4	15,9	14	24,1	20,3	58	100	15,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 33
19ε. Πού τους γνώρισες:
στ. Αλλού;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	70	22,2	83,3	123	38,9	87,9	65	20,6	79,3	58	18,4	84,1	316	100	84,3
Ναι	14	23,7	16,7	17	28,8	12,1	17	28,8	20,7	11	18,6	15,9	59	100	15,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
19ε. Πού τους γνώρισες:
στ. Αλλού, που;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στέκι	8	26,7	53,3	7	23,3	43,8	7	23,3	43,8	8	26,7	66,7	30	100	50,8
Διακοπές	3	23,1	20	5	38,5	31,3	2	15,4	12,5	3	23,1	25	13	100	22
Αθλ. Χώρο	2	28,6	13,3	2	28,6	12,5	3	42,9	18,8	-	-	-	7	100	11,9
Εκκλησία	-	-	-	-	-	-	2	100	12,5	-	-	-	2	100	3,4
Κλαμπ - Μπαρ	2	28,6	13,3	2	28,6	12,5	2	28,6	12,5	1	14,3	8,3	7	100	11,9
Σύνολο	15	25,4	100	16	27,1	100	16	27,1	100	12	20,3	100	59		100

Δεν απάντησαν 316
x2= 9,9 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
19ε. Είχες περισσότερους φίλους στο εξωτερικό;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	49	27,4	58,3	71	39,7	50,7	33	18,4	40,2	26	14,5	37,7	179	100	47,7
Ναι	35	17,9	41,7	69	35,2	49,3	49	25	59,8	43	21,9	62,3	196	100	52,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 36

20. Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εγκληματικότητα	8	34,8	9,5	11	47,8	7,9	1	4,3	1,2	3	13	4,3	23	100	6,1
Ανηθικότητα	5	23,8	6	7	33,3	5	6	28,6	7,3	3	14,3	4,3	21	100	5,6
Ναρκωτικά	17	25,8	20,2	23	34,8	16,4	11	16,7	13,4	15	22,7	21,7	66	100	17,6
Ανεργία	16	20,5	19	32	41	22,9	15	19,2	18,3	15	19,2	21,7	78	100	20,8
Απεργίες	12	21,8	14,3	23	41,8	16,4	9	16,4	11	11	20	15,9	55	100	14,7
Υγεία	3	14,3	3,6	8	38,1	5,7	5	23,8	6,1	5	23,8	7,2	21	100	5,6
Παιδεία	14	18,2	16,7	26	33,8	18,6	27	35,1	32,9	10	13	14,5	77	100	20,5
Φοροδιαφυγή	9	26,5	10,7	10	29,4	7,1	8	23,5	9,8	7	20,6	10,1	34	100	9,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 20,5 - DF = 21 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 37

21. Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
τη γλώσσα και τον πολιτισμό	5	14,3	6	11	31,4	7,9	7	20	8,5	12	34,3	17,4	35	100	9,3
την εξωτερική πολιτική	3	17,6	3,6	4	23,5	2,9	6	35,3	7,3	4	23,5	5,8	17	100	4,5
την οικονομία	22	19	26,2	58	50	41,4	23	19,8	28	13	11,2	18,8	116	100	30,9
την εσωτερική πολιτική	10	21,3	11,9	13	27,7	9,3	12	25,5	14,6	12	25,5	17,4	47	100	12,5
τα κοινωνικά προβλήματα	26	32,5	31	21	26,3	15	17	21,3	20,7	16	20	23,2	80	100	21,3
την προστασία του περιβάλλοντος	10	18,5	11,9	25	46,3	17,9	12	22,2	14,6	7	13	10,1	54	100	14,4
τον αθλητισμό	2	40	2,4	3	60	2,1	-	-	-	-	-	-	5	100	1,3
τον τουρισμό	6	28,6	7,1	5	23,8	3,6	5	23,8	6,1	5	23,8	7,2	21	100	5,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 34,7 - DF = 21 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

α. Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	8	23,5	9,5	11	32,4	7,9	8	23,5	9,8	7	20,6	10,1	34	100	9,1
2	4	22,2	4,8	7	38,9	5	4	22,2	4,9	3	16,7	4,3	18	100	4,8
3	11	29,7	13,1	9	24,3	6,4	12	32,4	14,6	5	13,5	7,2	37	100	9,9
4	25	25	29,8	36	36	25,7	19	19	23,2	20	20	29	100	100	26,7
5	12	18,5	14,3	30	46,2	21,4	13	20	15,9	10	15,4	14,5	65	100	17,3
6	7	16,3	8,3	17	39,5	12,1	11	25,6	13,4	8	18,6	11,6	43	100	11,5
Υπέρ 7	17	21,8	20,2	30	38,5	21,4	15	19,2	18,3	16	20,5	23,2	78	100	20,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9,9 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

β. Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	-	-	-	6	40	4,3	3	20	3,7	6	40	8,7	15	100	4
2	4	33,3	4,8	3	25	2,1	5	41,7	6,1	-	-	-	12	100	3,2
3	8	30,8	9,5	8	30,8	5,7	5	19,2	6,1	5	19,2	7,2	26	100	6,9
4	13	16,9	15,5	30	39	21,4	19	24,7	23,2	15	19,5	21,7	77	100	20,5
5	18	32,7	21,4	23	41,8	16,4	4	7,3	4,9	10	18,2	14,5	55	100	14,7
6	10	17,9	11,9	24	42,9	17,1	13	23,2	15,9	9	16,1	13	56	100	14,9
Υπέρ 7	31	23,1	36,9	46	34,3	32,9	33	24,6	40,2	24	17,9	34,8	134	100	35,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 25,6 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 40

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	11	29,7	13,1	11	29,7	7,9	10	27	12,2	5	13,5	7,2	37	100	9,9
2	10	33,3	11,9	9	30	6,4	6	20	7,3	5	16,7	7,2	30	100	8
3	10	23,8	11,9	22	52,4	15,7	7	16,7	8,5	3	7,1	4,3	42	100	11,2
4	22	20,8	26,2	41	38,7	29,3	24	22,6	29,3	19	17,9	27,5	106	100	28,3
5	10	17,9	11,9	20	35,7	14,3	14	25	17,1	12	21,4	17,4	56	100	14,9
6	10	21,7	11,9	15	32,6	10,7	10	21,7	12,2	11	23,9	15,9	46	100	12,3
Υπέρ 7	11	19	13,1	22	37,9	15,7	11	19	13,4	14	24,1	20,3	58	100	15,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 14,4 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 41

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

δ. Υπακοή των παιδιών στους γονείς

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	5	21,7	6	7	30,4	5	8	34,8	9,8	3	13	4,3	23	100	6,1
2	3	23,1	3,6	6	46,2	4,3	3	23,1	3,7	1	7,7	1,4	13	100	3,5
3	5	21,7	6	8	34,8	5,7	4	17,4	4,9	6	26,1	8,7	23	100	6,1
4	23	25,6	27,4	30	33,3	21,4	22	24,4	26,8	15	16,7	21,7	90	100	24
5	12	25	14,3	13	27,1	9,3	15	31,3	18,3	8	16,7	11,6	48	100	12,8
6	15	22,4	17,9	28	41,8	20	10	14,9	12,2	14	20,9	20,3	67	100	17,9
Υπέρ 7	21	18,9	25	48	43,2	34,3	20	18	24,4	22	19,8	31,9	111	100	29,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 13,7 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ε. Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	18	19,4	21,4	39	41,9	27,9	24	25,8	29,3	12	12,9	17,4	93	100	24,8
2	6	19,4	7,1	13	41,9	9,3	8	25,8	9,8	4	12,9	5,8	31	100	8,3
3	11	27,5	13,1	11	27,5	7,9	11	27,5	13,4	7	17,5	10,1	40	100	10,7
4	16	19,5	19	25	30,5	17,9	13	15,9	15,9	28	34,1	40,6	82	100	21,9
5	10	20	11,9	24	48	17,1	9	18	11	7	14	10,1	50	100	13,3
6	12	44,4	14,3	9	33,3	6,4	4	14,8	4,9	2	7,4	2,9	27	100	7,2
Υπέρ 7	11	21,2	13,1	19	36,5	13,6	13	25	15,9	9	17,3	13	52	100	13,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 31,1 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
στ. Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	6	25	7,1	11	45,8	7,9	4	16,7	4,9	3	12,5	4,3	24	100	6,4
2	1	7,1	1,2	9	64,3	6,4	2	14,3	2,4	2	14,3	2,9	14	100	3,7
3	3	11,5	3,6	12	46,2	8,6	8	30,8	9,8	3	11,5	4,3	26	100	6,9
4	22	20,2	26,2	46	42,2	32,9	20	18,3	24,4	21	19,3	30,4	109	100	29,1
5	13	26,5	15,5	12	24,5	8,6	12	24,5	14,6	12	24,5	17,4	49	100	13,1
6	15	27,8	17,9	16	29,6	11,4	13	24,1	15,9	10	18,5	14,5	54	100	14,4
Υπέρ 7	24	24,2	28,6	34	34,3	24,3	23	23,2	28	18	18,2	26,1	99	100	26,4
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 16,9 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 44

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ζ. Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	17	23,3	20,2	30	41,1	21,4	15	20,5	18,3	11	15,1	15,9	73	100	19,5
2	10	33,3	11,9	11	36,7	7,9	6	20	7,3	3	10	4,3	30	100	8
3	10	20,8	11,9	22	45,8	15,7	8	16,7	9,8	8	16,7	11,6	48	100	12,8
4	17	18,7	20,2	34	37,4	24,3	21	23,1	25,6	19	20,9	27,5	91	100	24,3
5	10	17,9	11,9	18	32,1	12,9	14	25	17,1	14	25	20,3	56	100	14,9
6	9	27,3	10,7	13	39,4	9,3	7	21,2	8,5	4	12,1	5,8	33	100	8,8
Υπέρ 7	11	25	13,1	12	27,3	8,6	11	25	13,4	10	22,7	14,5	44	100	11,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,7 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 45

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	8	27,6	9,5	10	34,5	7,1	4	13,8	4,9	7	24,1	10,1	29	100	7,7
2	2	9,1	2,4	7	31,8	5	9	40,9	11	4	18,2	5,8	22	100	5,9
3	8	22,2	9,5	13	36,1	9,3	8	22,2	9,8	7	19,4	10,1	36	100	9,6
4	34	26,8	40,5	45	35,4	32,1	26	20,5	31,7	22	17,3	31,9	127	100	33,9
5	11	16,9	13,1	27	41,5	19,3	17	26,2	20,7	10	15,4	14,5	65	100	17,3
6	11	29,7	13,1	13	35,1	9,3	5	13,5	6,1	8	21,6	11,6	37	100	9,9
Υπέρ 7	10	16,9	11,9	25	42,4	17,9	13	22	15,9	11	18,6	15,9	59	100	15,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,3 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

θ. Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	3	10,3	3,6	12	41,4	8,6	7	24,1	8,5	7	24,1	10,1	29	100	7,7
2	3	14,3	3,6	7	33,3	5	7	33,3	8,5	4	19	5,8	21	100	5,6
3	8	22,2	9,5	6	16,7	4,3	14	38,9	17,1	8	22,2	11,6	36	100	9,6
4	23	24,2	27,4	40	42,1	28,6	18	18,9	22	14	14,7	20,3	95	100	25,3
5	15	29,4	17,9	20	39,2	14,3	5	9,8	6,1	11	21,6	15,9	51	100	13,6
6	6	14	7,1	17	39,5	12,1	10	23,3	12,2	10	23,3	14,5	43	100	11,5
Υπέρ 7	26	26	31	38	38	27,1	21	21	25,6	15	15	21,7	100	100	26,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 23,6 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ι. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες.

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	7	25,9	8,3	4	14,8	2,9	3	11,1	3,7	13	48,1	18,8	27	100	7,2
2	4	28,6	4,8	6	42,9	4,3	2	14,3	2,4	2	14,3	2,9	14	100	3,7
3	7	29,2	8,3	8	33,3	5,7	5	20,8	6,1	4	16,7	5,8	24	100	6,4
4	18	19,8	21,4	38	41,8	27,1	18	19,8	22	17	18,7	24,6	91	100	24,3
5	11	24,4	13,1	18	40	12,9	10	22,2	12,2	6	13,3	8,7	45	100	12
6	9	24,3	10,7	10	27	7,1	11	29,7	13,4	7	18,9	10,1	37	100	9,9
Υπέρ 7	28	20,4	33,3	56	40,9	40	33	24,1	40,2	20	14,6	29	137	100	36,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 25,7 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 48
23. Θεωρείς τον εαυτό σου

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Συντηρητικό 1	7	70	8,3	1	10	0,7	2	20	2,4	-	-	-	10	100	2,7
2	2	33,3	2,4	4	66,7	2,9	-	-	-	-	-	-	6	100	1,6
3	-	-	-	6	75	4,3	1	12,5	1,2	1	12,5	1,4	8	100	2,1
4	27	27,3	32,1	28	28,3	20	28	28,3	34,1	16	16,2	23,2	99	100	26,4
5	14	22,6	16,7	25	40,3	17,9	9	14,5	11	14	22,6	20,3	62	100	16,5
6	11	17,5	13,1	26	41,3	18,6	18	28,6	22	8	12,7	11,6	63	100	16,8
Προοδευτικό 7	23	18,1	27,4	50	39,4	35,7	24	18,9	29,3	30	23,6	43,5	127	100	33,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 37,9 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 49
24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα
α. θρησκείας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	6	23,1	7,1	6	23,1	4,3	6	23,1	7,3	8	30,8	11,6	26	100	6,9
2	1	10	1,2	2	20	1,4	4	40	4,9	3	30	4,3	10	100	2,7
3	4	21,1	4,8	2	10,5	1,4	8	42,1	9,8	5	26,3	7,2	19	100	5,1
4	6	14,3	7,1	19	45,2	13,6	11	26,2	13,4	6	14,3	8,7	42	100	11,2
5	3	12,5	3,6	11	45,8	7,9	6	25	7,3	4	16,7	5,8	24	100	6,4
6	11	36,7	13,1	11	36,7	7,9	5	16,7	6,1	3	10	4,3	30	100	8
Το ίδιο 7	53	23,7	63,1	89	39,7	63,6	42	18,8	51,2	40	17,9	58	224	100	59,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 25,3 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 50

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

β. πολιτικής

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	15	26,3	17,9	21	36,8	15	9	15,8	11	12	21,1	17,4	57	100	15,2
2	7	21,9	8,3	9	28,1	6,4	8	25	9,8	8	25	11,6	32	100	8,5
3	8	16,7	9,5	15	31,3	10,7	19	39,6	23,2	6	12,5	8,7	48	100	12,8
4	23	26,4	27,4	30	34,5	21,4	21	24,1	25,6	13	14,9	18,8	87	100	23,2
5	9	27,3	10,7	13	39,4	9,3	5	15,2	6,1	6	18,2	8,7	33	100	8,8
6	8	23,5	9,5	10	29,4	7,1	6	17,6	7,3	10	29,4	14,5	34	100	9,1
Το ίδιο 7	14	16,7	16,7	42	50	30	14	16,7	17,1	14	16,7	20,3	84	100	22,4
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 23,9 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 51

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

γ. οικονομίας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	11	32,4	13,1	15	44,1	10,7	3	8,8	3,7	5	14,7	7,2	34	100	9,1
2	6	20	7,1	8	26,7	5,7	7	23,3	8,5	9	30	13	30	100	8
3	2	6,7	2,4	11	36,7	7,9	13	43,3	15,9	4	13,3	5,8	30	100	8
4	23	25,6	27,4	32	35,6	22,9	18	20	22	17	18,9	24,6	90	100	24
5	9	17,3	10,7	19	36,5	13,6	14	26,9	17,1	10	19,2	14,5	52	100	13,9
6	8	21,6	9,5	13	35,1	9,3	8	21,6	9,8	8	21,6	11,6	37	100	9,9
Το ίδιο 7	25	24,5	29,8	42	41,2	30	19	18,6	23,2	16	15,7	23,2	102	100	27,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 21,7 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 52

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

δ. γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	10	15,9	11,9	31	49,2	22,1	10	15,9	12,2	12	19	17,4	63	100	16,8
2	8	23,5	9,5	9	26,5	6,4	10	29,4	12,2	7	20,6	10,1	34	100	9,1
3	11	23,4	13,1	16	34	11,4	12	25,5	14,6	8	17	11,6	47	100	12,5
4	14	18,2	16,7	29	37,7	20,7	18	23,4	22	16	20,8	23,2	77	100	20,5
5	15	28,8	17,9	18	34,6	12,9	9	17,3	11	10	19,2	14,5	52	100	13,9
6	8	29,6	9,5	4	14,8	2,9	9	33,3	11	6	22,2	8,7	27	100	7,2
Το ίδιο 7	18	24	21,4	33	44	23,6	14	18,7	17,1	10	13,3	14,5	75	100	20
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 18,2 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 53

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

ε. ηθών-εθίμων

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	6	14,6	7,1	16	39	11,4	11	26,8	13,4	8	19,5	11,6	41	100	10,9
2	5	21,7	6	6	26,1	4,3	5	21,7	6,1	7	30,4	10,1	23	100	6,1
3	12	27,3	14,3	13	29,5	9,3	11	25	13,4	8	18,2	11,6	44	100	11,7
4	24	21,8	28,6	40	36,4	28,6	26	23,6	31,7	20	18,2	29	110	100	29,3
5	9	22,5	10,7	18	45	12,9	8	20	9,8	5	12,5	7,2	40	100	10,7
6	11	25	13,1	15	34,1	10,7	8	18,2	9,8	10	22,7	14,5	44	100	11,7
Το ίδιο 7	17	23,3	20,2	32	43,8	22,9	13	17,8	15,9	11	15,1	15,9	73	100	19,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,0 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 54

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα στ. αθλητισμού

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	7	18,4	8,3	19	50	13,6	7	18,4	8,5	5	13,2	7,2	38	100	10,1
2	4	16	4,8	9	36	6,4	5	20	6,1	7	28	10,1	25	100	6,7
3	6	25	7,1	6	25	4,3	9	37,5	11	3	12,5	4,3	24	100	6,4
4	20	29,9	23,8	19	28,4	13,6	18	26,9	22	10	14,9	14,5	67	100	17,9
5	14	38,9	16,7	10	27,8	7,1	5	13,9	6,1	7	19,4	10,1	36	100	9,6
6	10	23,8	11,9	16	38,1	11,4	9	21,4	11	7	16,7	10,1	42	100	11,2
Το ίδιο 7	23	16,1	27,4	61	42,7	43,6	29	20,3	35,4	30	21	43,5	143	100	38,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 23,6 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 55

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα ζ. ψυχαγωγίας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	6	19,4	7,1	11	35,5	7,9	10	32,3	12,2	4	12,9	5,8	31	100	8,3
2	6	18,8	7,1	13	40,6	9,3	7	21,9	8,5	6	18,8	8,7	32	100	8,5
3	7	19,4	8,3	13	36,1	9,3	8	22,2	9,8	8	22,2	11,6	36	100	9,6
4	15	22,7	17,9	27	40,9	19,3	14	21,2	17,1	10	15,2	14,5	66	100	17,6
5	13	27,1	15,5	14	29,2	10	13	27,1	15,9	8	16,7	11,6	48	100	12,8
6	11	26,8	13,1	13	31,7	9,3	8	19,5	9,8	9	22	13	41	100	10,9
Το ίδιο 7	26	21,5	31	49	40,5	35	22	18,2	26,8	24	19,8	34,8	121	100	32,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 7,8 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 56

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα
η. διατροφής

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	9	25	10,7	16	44,4	11,4	7	19,4	8,5	4	11,1	5,8	36	100	9,6
2	4	12,5	4,8	12	37,5	8,6	5	15,6	6,1	11	34,4	15,9	32	100	8,5
3	9	34,6	10,7	6	23,1	4,3	7	26,9	8,5	4	15,4	5,8	26	100	6,9
4	19	23,8	22,6	27	33,8	19,3	20	25	24,4	14	17,5	20,3	80	100	21,3
5	10	26,3	11,9	8	21,1	5,7	15	39,5	18,3	5	13,2	7,2	38	100	10,1
6	12	27,3	14,3	17	38,6	12,1	7	15,9	8,5	8	18,2	11,6	44	100	11,7
Το ίδιο 7	21	17,6	25	54	45,4	38,6	21	17,6	25,6	23	19,3	33,3	119	100	31,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 26,8 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 57

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα
θ. παιδείας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	21	28,8	25	28	38,4	20	16	21,9	19,5	8	11	11,6	73	100	19,5
2	10	22,2	11,9	18	40	12,9	10	22,2	12,2	7	15,6	10,1	45	100	12
3	8	21,1	9,5	12	31,6	8,6	10	26,3	12,2	8	21,1	11,6	38	100	10,1
4	13	19,1	15,5	25	36,8	17,9	17	25	20,7	13	19,1	18,8	68	100	18,1
5	13	33,3	15,5	10	25,6	7,1	10	25,6	12,2	6	15,4	8,7	39	100	10,4
6	7	23,3	8,3	13	43,3	9,3	4	13,3	4,9	6	20	8,7	30	100	8
Το ίδιο 7	12	14,6	14,3	34	41,5	24,3	15	18,3	18,3	21	25,6	30,4	82	100	21,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 16,0 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 58

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

ι. ισότητας φύλου

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	6	15,4	7,1	12	30,8	8,6	14	35,9	17,1	7	17,9	10,1	39	100	10,4
2	7	20,6	8,3	13	38,2	9,3	4	11,8	4,9	10	29,4	14,5	34	100	9,1
3	8	29,6	9,5	10	37	7,1	6	22,2	7,3	3	11,1	4,3	27	100	7,2
4	22	28,9	26,2	23	30,3	16,4	18	23,7	22	13	17,1	18,8	76	100	20,3
5	6	18,2	7,1	16	48,5	11,4	8	24,2	9,8	3	9,1	4,3	33	100	8,8
6	10	25	11,9	10	25	7,1	8	20	9,8	12	30	17,4	40	100	10,7
Το ίδιο 7	25	19,8	29,8	56	44,4	40	24	19	29,3	21	16,7	30,4	126	100	33,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 23,2 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 59

24.Α Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

κ. εμφάνισης

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	13	19,7	15,5	21	31,8	15	20	30,3	24,4	12	18,2	17,4	66	100	17,6
2	6	14,6	7,1	17	41,5	12,1	8	19,5	9,8	10	24,4	14,5	41	100	10,9
3	7	28	8,3	8	32	5,7	5	20	6,1	5	20	7,2	25	100	6,7
4	18	26,9	21,4	22	32,8	15,7	15	22,4	18,3	12	17,9	17,4	67	100	17,9
5	5	15,2	6	15	45,5	10,7	6	18,2	7,3	7	21,2	10,1	33	100	8,8
6	12	26,7	14,3	16	35,6	11,4	11	24,4	13,4	6	13,3	8,7	45	100	12
Το ίδιο 7	23	23,5	27,4	41	41,8	29,3	17	17,3	20,7	17	17,3	24,6	98	100	26,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 11,1 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 60

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

α. θρησκείας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	12	30	14,3	14	35	10	7	17,5	8,5	7	17,5	10,1	40	100	10,7
2	5	18,5	6	10	37	7,1	6	22,2	7,3	6	22,2	8,7	27	100	7,2
3	6	17,1	7,1	11	31,4	7,9	14	40	17,1	4	11,4	5,8	35	100	9,3
4	15	25,9	17,9	23	39,7	16,4	12	20,7	14,6	8	13,8	11,6	58	100	15,5
5	6	25	7,1	9	37,5	6,4	4	16,7	4,9	5	20,8	7,2	24	100	6,4
6	5	16,7	6	13	43,3	9,3	7	23,3	8,5	5	16,7	7,2	30	100	8
Το ίδιο 7	35	21,7	41,7	60	37,3	42,9	32	19,9	39	34	21,1	49,3	161	100	42,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 12,1 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 61

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

β. πολιτικής

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	12	24	14,3	18	36	12,9	14	28	17,1	6	12	8,7	50	100	13,3
2	12	28,6	14,3	15	35,7	10,7	8	19	9,8	7	16,7	10,1	42	100	11,2
3	11	22,4	13,1	17	34,7	12,1	15	30,6	18,3	6	12,2	8,7	49	100	13,1
4	23	23,7	27,4	37	38,1	26,4	19	19,6	23,2	18	18,6	26,1	97	100	25,9
5	9	25	10,7	12	33,3	8,6	6	16,7	7,3	9	25	13	36	100	9,6
6	4	13,3	4,8	9	30	6,4	9	30	11	8	26,7	11,6	30	100	8
Το ίδιο 7	13	18,3	15,5	32	45,1	22,9	11	15,5	13,4	15	21,1	21,7	71	100	18,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 14,5 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 62

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

γ. οικονομίας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	10	20,8	11,9	21	43,8	15	11	22,9	13,4	6	12,5	8,7	48	100	12,8
2	5	12,5	6	13	32,5	9,3	12	30	14,6	10	25	14,5	40	100	10,7
3	13	28,3	15,5	15	32,6	10,7	12	26,1	14,6	6	13	8,7	46	100	12,3
4	26	27,1	31	35	36,5	25	21	21,9	25,6	14	14,6	20,3	96	100	25,6
5	5	14,7	6	11	32,4	7,9	8	23,5	9,8	10	29,4	14,5	34	100	9,1
6	5	14,7	6	16	47,1	11,4	5	14,7	6,1	8	23,5	11,6	34	100	9,1
Το ίδιο 7	20	26	23,8	29	37,7	20,7	13	16,9	15,9	15	19,5	21,7	77	100	20,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 17,2 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 63

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

δ. γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	12	16	14,3	36	48	25,7	15	20	18,3	12	16	17,4	75	100	20
2	18	31	21,4	20	34,5	14,3	12	20,7	14,6	8	13,8	11,6	58	100	15,5
3	11	26,8	13,1	12	29,3	8,6	13	31,7	15,9	5	12,2	7,2	41	100	10,9
4	19	21,1	22,6	30	33,3	21,4	21	23,3	25,6	20	22,2	29	90	100	24
5	6	15,8	7,1	13	34,2	9,3	10	26,3	12,2	9	23,7	13	38	100	10,1
6	5	29,4	6	6	35,3	4,3	3	17,6	3,7	3	17,6	4,3	17	100	4,5
Το ίδιο 7	13	23,2	15,5	23	41,1	16,4	8	14,3	9,8	12	21,4	17,4	56	100	14,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 16,0 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 64

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
ε. ηθών-εθίμων

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	8	13,8	9,5	27	46,6	19,3	15	25,9	18,3	8	13,8	11,6	58	100	15,5
2	14	29,2	16,7	17	35,4	12,1	10	20,8	12,2	7	14,6	10,1	48	100	12,8
3	7	17,1	8,3	18	43,9	12,9	8	19,5	9,8	8	19,5	11,6	41	100	10,9
4	20	20,8	23,8	35	36,5	25	20	20,8	24,4	21	21,9	30,4	96	100	25,6
5	11	27,5	13,1	11	27,5	7,9	9	22,5	11	9	22,5	13	40	100	10,7
6	6	20,7	7,1	8	27,6	5,7	8	27,6	9,8	7	24,1	10,1	29	100	7,7
Το ίδιο 7	18	28,6	21,4	24	38,1	17,1	12	19	14,6	9	14,3	13	63	100	16,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,1 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 65

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
στ. αθλητισμού

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	3	8,6	3,6	18	51,4	12,9	6	17,1	7,3	8	22,9	11,6	35	100	9,3
2	8	21,6	9,5	14	37,8	10	9	24,3	11	6	16,2	8,7	37	100	9,9
3	5	21,7	6	6	26,1	4,3	8	34,8	9,8	4	17,4	5,8	23	100	6,1
4	26	32,9	31	27	34,2	19,3	18	22,8	22	8	10,1	11,6	79	100	21,1
5	8	16	9,5	20	40	14,3	13	26	15,9	9	18	13	50	100	13,3
6	11	29,7	13,1	9	24,3	6,4	8	21,6	9,8	9	24,3	13	37	100	9,9
Το ίδιο 7	23	20,2	27,4	46	40,4	32,9	20	17,5	24,4	25	21,9	36,2	114	100	30,4
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 22,3 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 66

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
ζ. ψυχαγωγίας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	6	15,8	7,1	14	36,8	10	12	31,6	14,6	6	15,8	8,7	38	100	10,1
2	8	20,5	9,5	14	35,9	10	10	25,6	12,2	7	17,9	10,1	39	100	10,4
3	6	17,1	7,1	16	45,7	11,4	6	17,1	7,3	7	20	10,1	35	100	9,3
4	18	25,7	21,4	28	40	20	15	21,4	18,3	9	12,9	13	70	100	18,7
5	9	18	10,7	17	34	12,1	12	24	14,6	12	24	17,4	50	100	13,3
6	10	25	11,9	13	32,5	9,3	10	25	12,2	7	17,5	10,1	40	100	10,7
Το ίδιο 7	27	26,2	32,1	38	36,9	27,1	17	16,5	20,7	21	20,4	30,4	103	100	27,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,3 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 67

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
η. διατροφής

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	8	18,6	9,5	19	44,2	13,6	9	20,9	11	7	16,3	10,1	43	100	11,5
2	4	11,1	4,8	11	30,6	7,9	12	33,3	14,6	9	25	13	36	100	9,6
3	9	34,6	10,7	9	34,6	6,4	5	19,2	6,1	3	11,5	4,3	26	100	6,9
4	19	22,9	22,6	34	41	24,3	17	20,5	20,7	13	15,7	18,8	83	100	22,1
5	12	27,9	14,3	12	27,9	8,6	12	27,9	14,6	7	16,3	10,1	43	100	11,5
6	10	23,8	11,9	17	40,5	12,1	8	19	9,8	7	16,7	10,1	42	100	11,2
Το ίδιο 7	22	21,6	26,2	38	37,3	27,1	19	18,6	23,2	23	22,5	33,3	102	100	27,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,9 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 68

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

θ. παιδείας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	11	19	13,1	24	41,4	17,1	17	29,3	20,7	6	10,3	8,7	58	100	15,5
2	9	19,6	10,7	16	34,8	11,4	11	23,9	13,4	10	21,7	14,5	46	100	12,3
3	8	24,2	9,5	10	30,3	7,1	9	27,3	11	6	18,2	8,7	33	100	8,8
4	29	29,9	34,5	37	38,1	26,4	18	18,6	22	13	13,4	18,8	97	100	25,9
5	12	29,3	14,3	13	31,7	9,3	9	22	11	7	17,1	10,1	41	100	10,9
6	4	16,7	4,8	10	41,7	7,1	5	20,8	6,1	5	20,8	7,2	24	100	6,4
Το ίδιο 7	11	14,5	13,1	30	39,5	21,4	13	17,1	15,9	22	28,9	31,9	76	100	20,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 19,2 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 69

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

ι. ισότητας φύλου

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	9	19,6	10,7	18	39,1	12,9	12	26,1	14,6	7	15,2	10,1	46	100	12,3
2	9	22	10,7	15	36,6	10,7	9	22	11	8	19,5	11,6	41	100	10,9
3	6	23,1	7,1	10	38,5	7,1	5	19,2	6,1	5	19,2	7,2	26	100	6,9
4	20	26	23,8	27	35,1	19,3	18	23,4	22	12	15,6	17,4	77	100	20,5
5	12	37,5	14,3	7	21,9	5	6	18,8	7,3	7	21,9	10,1	32	100	8,5
6	7	17,5	8,3	17	42,5	12,1	7	17,5	8,5	9	22,5	13	40	100	10,7
Το ίδιο 7	21	18,6	25	46	40,7	32,9	25	22,1	30,5	21	18,6	30,4	113	100	30,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,1 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 70

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

κ. εμφάνισης

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	15	22,4	17,9	27	40,3	19,3	16	23,9	19,5	9	13,4	13	67	100	17,9
2	9	19,6	10,7	23	50	16,4	8	17,4	9,8	6	13	8,7	46	100	12,3
3	7	21,2	8,3	12	36,4	8.6	9	27,3	11	5	15,2	7,2	33	100	8.8
4	17	22,7	20,2	25	33,3	17,9	19	25,3	23,2	14	18,7	20,3	75	100	20
5	8	24,2	9,5	14	42,4	10	6	18,2	7,3	5	15,2	7,2	33	100	8,8
6	6	17,1	7,1	9	25,7	6,4	11	31,4	13,4	9	25,7	13	35	100	9,3
Το ίδιο 7	22	25,6	26,2	30	34,9	21,4	13	15,1	15,9	21	24,4	30,4	86	100	22,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 14,7 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 71

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;

α. Θετικά στοιχεία Πρώτη επιλογή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοί	53	23,5	94,6	89	39,4	100	44	19,5	100	40	17,7	90,9	226	100	97
Κακοί	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	2,3	1	100	0,4
Ευγενικοί	1	100	1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,4
Έξυπνοι	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	2,3	1	100	0,4
Γλεντζέδες	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	2,3	1	100	0,4
Καλοπροαίρετοι	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	2,3	1	100	0,4
Πλούσιοι	1	100	1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,4
Παραδοσιακοί	1	100	1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,4
Σύνολο	56	24	100	89	38,2	100	44	18,9	100	44	18,9	100	233		100

Δεν απάντησαν 142

x2= 26,9 - DF = 21 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 72
25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
β. Θετικά στοιχεία Δεύτερη επιλογή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Φιλελεύθεροι	4	28,6	7,7	6	42,9	6,9	1	7,1	2,3	3	21,4	7,1	14	100	6,3
Ηθικοί – θρήσκοι	1	16,7	1,9	4	66,7	4,6	1	16,7	2,3	-	-	-	6	100	2,7
Φιλόξενοι	5	26,3	9,6	6	31,6	6,9	5	26,3	11,6	3	15,8	7,1	19	100	8,5
Προοδευτικοί	1	11,1	1,9	1	11,1	1,1	5	55,6	11,6	2	22,2	4,8	9	100	4
Κακοί	11	21,6	21,2	22	43,1	25,3	5	9,8	11,6	13	25,5	31	51	100	22,8
Ευγενικοί	5	45,5	9,6	1	9,1	1,1	2	18,2	4,7	3	27,3	7,1	11	100	4,9
Έξυπνοι	4	26,7	7,7	6	40	6,9	3	20	7	2	13,3	4,8	15	100	6,7
Φιλάνθρωποι	1	14,3	1,9	4	57,1	4,6	1	14,3	2,3	1	14,3	2,4	7	100	3,1
Εξυπηρετικοί	-	-	-	2	100	2,3	-	-	-	-	-	-	2	100	0,9
Ωραίοι	6	33,3	11,5	5	27,8	5,7	5	27,8	11,6	2	11,1	4,8	18	100	8
Σωστοί	2	28,6	3,8	2	28,6	2,3	3	42,9	7	-	-	-	7	100	3,1
Θαρραλέοι	-	-	-	4	66,7	4,6	2	33,3	4,7	-	-	-	6	100	2,7
Πλεντζέδες	3	16,7	5,8	7	38,9	8	3	16,7	7	5	27,8	11,9	18	100	8
Καλοπροαίρετοι	-	-	-	2	100	2,3	-	-	-	-	-	-	2	100	0,9
Δραστήριοι	2	28,6	3,8	4	57,1	4,6	-	-	-	1	14,3	2,4	7	100	3,1
Καλοφαγάδες	1	33,3	1,9	-	-	-	1	33,3	2,3	1	33,3	2,4	3	100	1,3
Κανονικοί	2	25	3,8	4	50	4,6	1	12,5	2,3	1	12,5	2,4	8	100	3,6
Κοινωνικοί	1	20	1,9	1	20	1,1	2	40	4,7	1	20	2,4	5	100	2,2
Ανδρείοι	-	-	-	1	25	1,1	1	25	2,3	2	50	4,8	4	100	1,8
Πλούσιοι	-	-	-	3	75	3,4	-	-	-	1	25	2,4	4	100	1,8
Παραδοσιακοί	-	-	-	2	50	2,3	1	25	2,3	1	25	2,4	4	100	1,8
Περήφανοι	1	100	1,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,4
Μεγαλόψυχοι	1	100	1,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,4
Αισθηματικοί	1	50	1,9	-	-	-	1	50	2,3	-	-	-	2	100	0,9
Σύνολο	52	23,2	100	87	38,8	100	43	19,2	100	42	18,8	100	224		100

Δεν απάντησαν 151
x2= 65,1 - DF = 69 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 73
25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
γ. Θετικά στοιχεία Τρίτη επιλογή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ηθικοί – θρήσκοι	1	33,3	8,3	1	33,3	4	1	33,3	7,1	-	-	-	3	100	4,2
Φιλόξενοι	1	50	8,3	-	-	-	-	-	-	1	50	5	2	100	2,8
Κακοί	1	14,3	8,3	4	57,1	16	1	14,3	7,1	1	14,3	5	7	100	9,9
Ευγενικοί	-	-	-	2	25	8	-	-	-	6	75	30	8	100	11,3
Έξυπνοι	3	75	25	-	-	-	-	-	-	1	25	5	4	100	5,6
Φιλάνθρωποι	-	-	-	3	60	12	-	-	-	2	40	10	5	100	7
Εξυπηρετικοί	-	-	-	1	33,3	4	-	-	-	2	66,7	10	3	100	4,2
Ωραίοι	-	-	-	1	33,3	4	2	66,7	14,3	-	-	-	3	100	4,2
Σωστοί	-	-	-	1	33,3	4	-	-	-	2	66,7	10	3	100	4,2
Θαρραλέοι	-	-	-	1	50	4	1	50	7,1	-	-	-	2	100	2,8
Γλεντζέδες	3	30	25	3	30	12	2	20	14,3	2	20	10	10	100	14,1
Καλοπροαίρετοι	1	33,3	8,3	1	33,3	4	1	33,3	7,1	-	-	-	3	100	4,2
Δραστήριοι	-	-	-	2	66,7	8	1	33,3	7,1	-	-	-	3	100	4,2
Κανονικοί	1	50	8,3	1	50	4	-	-	-	-	-	-	2	100	2,8
Κοινωνικοί	-	-	-	-	-	-	1	100	7,1	-	-	-	1	100	1,4
Πλούσιοι	-	-	-	2	50	8	-	-	-	2	50	10	4	100	5,6
Παραδοσιακοί	1	20	8,3	1	20	4	2	40	14,3	1	20	5	5	100	7
Περήφανοι	-	-	-	1	50	4	1	50	7,1	-	-	-	2	100	2,8
Αισθηματικοί	-	-	-	-	-	-	1	100	7,1	-	-	-	1	100	1,4
Σύνολο	12	16,9	100	25	35,2	100	14	19,7	100	20	28,2	100	71		100

Δεν απάντησαν 304
x2= 62,2 - DF = 54 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 74
25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
δ. Θετικά στοιχεία Τέταρτη επιλογή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κακοί	1	100	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	5,6
Ευγενικοί	1	100	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	5,6
Έξυπνοι	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100	28,6	2	100	11,1
Φιλάνθρωποι	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	5,6
Εξυπηρετικοί	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	5,6
Ωραίοι	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	5,6
Σώστοί	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	5,6
Θαρραλέοι	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	1	100	5,6
Γλεντζέδες	-	-	-	-	-	-	1	100	33,3	-	-	-	1	100	5,6
Καλοπροαίρετοι	1	100	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	5,6
Δραστήριοι	1	100	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	5,6
Κοινωνικοί	-	-	-	1	100	25	-	-	-	-	-	-	1	100	5,6
Περήφανοι	-	-	-	1	33,3	25	2	66,7	66,7	-	-	-	3	100	16,7
Αισθηματικοί	-	-	-	2	100	50	-	-	-	-	-	-	2	100	11,1
Σύνολο	4	22,2	100	4	22,2	100	3	16,7	100	7	38,9	100	18		100

Δεν απάντησαν 357
x2= 47,0 - DF = 39 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 75
25 Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Ελληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Πρώτη επιλογή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κακοί	53	25,5	96,4	83	39,9	98,8	41	19,7	97,6	31	14,9	100	208	100	98,1
Πονηροί	-	-	-	-	-	-	1	100	2,4	-	-	-	1	100	0,5
Αδιάφοροι	-	-	-	1	100	1,2	-	-	-	-	-	-	1	100	0,5
Εγωιστές	1	100	1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,5
Ζηλιάρηδες	1	100	1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,5
Σύνολο	55	25,9	100	84	39,6	100	42	19,8	100	31	14,6	100	212		100

Δεν απάντησαν 163
x2= 11,3 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 76
25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Δεύτερη επιλογή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τεμπέληδες	4	25	7,8	3	18,8	3,8	5	31,3	12,5	4	25	12,9	16	100	7,9
Επιθετικοί	7	26,9	13,7	9	34,6	11,3	7	26,9	17,5	3	11,5	9,7	26	100	12,9
Ρατσιστές	9	33,3	17,6	9	33,3	11,3	5	18,5	12,5	4	14,8	12,9	27	100	13,4
Πονηροί	1	12,5	2	5	62,5	6,3	2	25	5	-	-	-	8	100	4
Υποκριτές	6	35,3	11,8	8	47,1	10	2	11,8	5	1	5,9	3,2	17	100	8,4
Αδιάφοροι	5	29,4	9,8	5	29,4	6,3	3	17,6	7,5	4	23,5	12,9	17	100	8,4
Κακοί	2	28,6	3,9	3	42,9	3,8	1	14,3	2,5	1	14,3	3,2	7	100	3,5
Αυθάδεις	-	-	-	4	57,1	5	2	28,6	5	1	14,3	3,2	7	100	3,5
Κομπλεξικοί	2	25	3,9	3	37,5	3,8	2	25	5	1	12,5	3,2	8	100	4
Εγωιστές	5	45,5	9,8	3	27,3	3,8	-	-	-	3	27,3	9,7	11	100	5,4
Ανώριμοι	1	14,3	2	4	57,1	5	1	14,3	2,5	1	14,3	3,2	7	100	3,5
Ανοργάνωτοι	1	12,5	2	6	75	7,5	1	12,5	2,5	-	-	-	8	100	4
Φοροφυγάδες	1	14,3	2	1	14,3	1,3	2	28,6	5	3	42,9	9,7	7	100	3,5
Συμφεροντολόγοι	2	50	3,9	1	25	1,3	-	-	-	1	25	3,2	4	100	2
Ζηλιάρηδες	1	16,7	2	4	66,7	5	1	16,7	2,5	-	-	-	6	100	3
Χαζοί	-	-	-	1	100	1,3	-	-	-	-	-	-	1	100	0,5
Ιδιότροποι	1	100	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,5
Άδικοι	-	-	-	1	50	1,3	1	50	2,5	-	-	-	2	100	1
Αφιλόξενοι	1	25	2	1	25	1,3	1	25	2,5	1	25	3,2	4	100	2
Γκρινιάρηδες	-	-	-	3	75	3,8	1	25	2,5	-	-	-	4	100	2
Οπισθοδρομικοί	-	-	-	-	-	-	1	100	2,5	-	-	-	1	100	0,5
Φωνακλάδες	-	-	-	1	33,3	1,3	-	-	-	2	66,7	6,5	3	100	1,5
Ανεύθυνοι	1	50	2	1	50	1,3	-	-	-	-	-	-	2	100	1
Ανυπόμονοι	-	-	-	1	50	1,3	1	50	2,5	-	-	-	2	100	1
Αυταρχικοί	1	25	2	1	25	1,3	1	25	2,5	1	25	3,2	4	100	2
Χυδαίοι	-	-	-	2	100	2,5	-	-	-	-	-	-	2	100	1
Σύνολο	51	25,2	100	80	39,6	100	40	19,8	100	31	15,3	100	202		100

Δεν απάντησαν 173
x2= 62,9 - DF = 75 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 77
25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Τρίτη επιλογή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Επιθετικοί	1	50	3,1	-	-	-	1	50	4,8	-	-	-	2	100	1,9
Ρατσιστές	1	33,3	3,1	-	-	-	2	66,7	9,5	-	-	-	3	100	2,9
Πονηροί	1	25	3,1	2	50	5,3	-	-	-	1	25	7,7	4	100	3,8
Υποκριτές	3	75	9,4	-	-	-	1	25	4,8	-	-	-	4	100	3,8
Αδιάφοροι	-	-	-	1	50	2,6	-	-	-	1	50	7,7	2	100	1,9
Κακοί	1	25	3,1	1	25	2,6	2	50	9,5	-	-	-	4	100	3,8
Αυθάδεις	1	100	3,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1
Κομπλεξικοί	2	40	6,3	3	60	7,9	-	-	-	-	-	-	5	100	4,8
Εγωιστές	1	14,3	3,1	3	42,9	7,9	2	28,6	9,5	1	14,3	7,7	7	100	6,7
Ανώριμοι	-	-	-	2	40	5,3	1	20	4,8	2	40	15,4	5	100	4,8
Ανοργάνωτοι	3	30	9,4	3	30	7,9	3	30	14,3	1	10	7,7	10	100	9,6
Φοροφυγάδες	2	66,7	6,3	1	33,3	2,6	-	-	-	-	-	-	3	100	2,9
Συμφεροντολόγοι	-	-	-	6	85,7	15,8	-	-	-	1	14,3	7,7	7	100	6,7
Ζηλιάρηδες	1	50	3,1	-	-	-	-	-	-	1	50	7,7	2	100	1,9
Χαζοί	-	-	-	1	33,3	2,6	1	33,3	4,8	1	33,3	7,7	3	100	2,9
Ιδιότροποι	1	50	3,1	1	50	2,6	-	-	-	-	-	-	2	100	1,9
Άδικοι	1	25	3,1	3	75	7,9	-	-	-	-	-	-	4	100	3,8
Αφιλόξενοι	2	50	6,3	1	25	2,6	1	25	4,8	-	-	-	4	100	3,8
Γκρινιάρηδες	-	-	-	2	100	5,3	-	-	-	-	-	-	2	100	1,9
Φιλοχρήματοι	1	33,3	3,1	1	33,3	2,6	1	33,3	4,8	-	-	-	3	100	2,9
Οπισθοδρομικοί	3	75	9,4	-	-	-	1	25	4,8	-	-	-	4	100	3,8
Κουτσομπόληδες	3	50	9,4	1	16,7	2,6	1	16,7	4,8	1	16,7	7,7	6	100	5,8
Φωνακλάδες	1	33,3	3,1	-	-	-	1	33,3	4,8	1	33,3	7,7	3	100	2,9
Ανεύθυνοι	2	40	6,3	1	20	2,6	2	40	9,5	-	-	-	5	100	4,8
Ανυπόμονοι	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	7,7	1	100	1
Αυταρχικοί	-	-	-	3	75	7,9	1	25	4,8	-	-	-	4	100	3,8
Χυδαίοι	1	25	3,1	2	50	5,3	-	-	-	1	25	7,7	4	100	3,8
Σύνολο	32	30,8	100	38	36,5	100	21	20,2	100	13	12,5	100	104		100

Δεν απάντησαν 271
x2= 77,7 - DF = 78 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 78
25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Τέταρτη επιλογή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πονηροί	1	100	12,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	3,8
Υποκριτές	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	25	1	100	3,8
Εγωιστές	1	50	12,5	1	50	14,3	-	-	-	-	-	-	2	100	7,7
Ανοργάνωτοι	-	-	-	1	100	14,3	-	-	-	-	-	-	1	100	3,8
Ζηλιάρηδες	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	-	-	-	1	100	3,8
Χαζοί	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	25	1	100	3,8
Ιδιότροποι	-	-	-	1	50	14,3	1	50	14,3	-	-	-	2	100	7,7
Αφιλόξενοι	-	-	-	-	-	-	1	100	14,3	-	-	-	1	100	3,8
Γκρινιάρηδες	-	-	-	1	50	14,3	1	50	14,3	-	-	-	2	100	7,7
Φιλοχρήματοι	1	100	12,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	3,8
Κουτσομπόληδες	1	16,7	12,5	2	33,3	28,6	1	16,7	14,3	2	33,3	50	6	100	23,1
Φωνακλάδες	1	25	12,5	1	25	14,3	2	50	28,6	-	-	-	4	100	15,4
Ανυπόμονοι	1	100	12,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	3,8
Αυταρχικοί	1	100	12,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	3,8
Χυδαίοι	1	100	12,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	3,8
Σύνολο	8	30,8	100	7	26,9	100	7	26,9	100	4	15,4	100	26		100

Δεν απάντησαν 349
x2= 38,7 - DF = 42 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 79
26. α: Ποιος ποιητής έγραψε τη Ρωμιοσύνη ; Ο Ν. Βρεττάκος, ο Γ. Ρίτσος, ο Οδ. Ελύτης, ο Κ. Καβάφης.

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	31	25,4	36,9	48	39,3	34,3	20	16,4	24,4	23	18,9	33,3	122	100	32,5
Λάθος	7	14,9	8,3	18	38,3	12,9	13	27,7	15,9	9	19,1	13	47	100	12,5
Δε γνωρίζω	46	22,3	54,8	74	35,9	52,9	49	23,8	59,8	37	18	53,6	206	100	54,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,7 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 80
26 β: Πού γεννήθηκε ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης; στη Σάμο, στην Κρήτη, στην Κέρκυρα, στη Σκιάθο.

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	25	23,1	29,8	43	39,8	30,7	19	17,6	23,2	21	19,4	30,4	108	100	28,8
Λάθος	11	22,4	13,1	18	36,7	12,9	11	22,4	13,4	9	18,4	13	49	100	13,1
Δε γνωρίζω	48	22	57,1	79	36,2	56,4	52	23,9	63,4	39	17,9	56,5	218	100	58,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 81
26 γ: Πότε κατέλαβαν οι Τούρκοι την Κων/πολη ;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	47	23,4	56	75	37,3	53,6	39	19,4	47,6	40	19,9	58	201	100	53,6
Λάθος	10	22,2	11,9	13	28,9	9,3	12	26,7	14,6	10	22,2	14,5	45	100	12
Δε γνωρίζω	27	20,9	32,1	52	40,3	37,1	31	24	37,8	19	14,7	27,5	129	100	34,4
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,2 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 82
26 δ: Η 28η Οκτωβρίου τι γιορτή είναι , εθνική, θρησκευτική, και τα δυο.

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	66	23,8	78,6	104	37,5	74,3	60	21,7	73,2	47	17	68,1	277	100	73,9
Λάθος	9	28,1	10,7	10	31,3	7,1	6	18,8	7,3	7	21,9	10,1	32	100	8,5
Δε γνωρίζω	9	13,6	10,7	26	39,4	18,6	16	24,2	19,5	15	22,7	21,7	66	100	17,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,8 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 83
26 ε: Τι πολίτευμα έχει η Ελλάδα : κοινοβουλευτική δημοκρατία, δημοκρατία , προεδρευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία.

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	33	20,2	39,3	62	38	44,3	44	27	53,7	24	14,7	34,8	163	100	43,5
Λάθος	28	26,7	33,3	39	37,1	27,9	14	13,3	17,1	24	22,9	34,8	105	100	28
Δε γνωρίζω	23	21,5	27,4	39	36,4	27,9	24	22,4	29,3	21	19,6	30,4	107	100	28,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 84
26 στ : Η Ζάκυνθος ανήκει : στα Δωδεκάνησα, στις Κυκλάδες, στα Επτάνησα, στις Σποράδες.

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	36	21,8	42,9	69	41,8	49,3	29	17,6	35,4	31	18,8	44,9	165	100	44
Λάθος	21	28,8	25	30	41,1	21,4	13	17,8	15,9	9	12,3	13	73	100	19,5
Δε γνωρίζω	27	19,7	32,1	41	29,9	29,3	40	29,2	48,8	29	21,2	42	137	100	36,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,3 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 85
26 ζ : Πότε γιορτάζουμε το Τριώδιο : το Δεκαπενταύγουστο , τα Χριστούγεννα, τις Αποκριές ,το Πάσχα.

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	33	22,8	39,3	64	44,1	45,7	28	19,3	34,1	20	13,8	29	145	100	38,7
Λάθος	19	22,4	22,6	29	34,1	20,7	17	20	20,7	20	23,5	29	85	100	22,7
Δε γνωρίζω	32	22,1	38,1	47	32,4	33,6	37	25,5	45,1	29	20	42	145	100	38,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 86
26 η : Τι σημαίνει το ρήμα αποδέχομαι : δέχομαι κάτι , αρνούμαι κάτι .

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	39	22,5	46,4	64	37	45,7	40	23,1	48,8	30	17,3	43,5	173	100	46,1
Λάθος	29	25,2	34,5	49	42,6	35	18	15,7	22	19	16,5	27,5	115	100	30,7
Δεν γνωρίζω	16	18,4	19	27	31	19,3	24	27,6	29,3	20	23	29	87	100	23,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,5 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 87
27. Θέλεις να πας σε Ελληνικό σχολείο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	63	22,5	75	106	37,9	75,7	61	21,8	74,4	50	17,9	72,5	280	100	74,7
Ναι	21	22,1	25	34	35,8	24,3	21	22,1	25,6	19	20	27,5	95	100	25,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,2 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 88
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
α. Θα μάθω καλύτερα Ελληνικά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	77	22,7	91,7	130	38,3	92,9	70	20,6	85,4	62	18,3	89,9	339	100	90,4
Ναι	7	19,4	8,3	10	27,8	7,1	12	33,3	14,6	7	19,4	10,1	36	100	9,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 89
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
β. Θα αισθάνομαι πραγματικός Έλληνας

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	83	23,2	98,8	131	36,7	93,6	76	21,3	92,7	67	18,8	97,1	357	100	95,2
Ναι	1	5,6	1,2	9	50	6,4	6	33,3	7,3	2	11,1	2,9	18	100	4,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 90
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
γ. Θα γνωρίσω καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία της Ελλάδας

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	80	22,5	95,2	131	36,9	93,6	77	21,7	93,9	67	18,9	97,1	355	100	94,7
Ναι	4	20	4,8	9	45	6,4	5	25	6,1	2	10	2,9	20	100	5,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,2 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 91
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
δ. Για να δω αν θα τα καταφέρω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	79	22,9	94	127	36,8	90,7	75	21,7	91,5	64	18,6	92,8	345	100	92
Ναι	5	16,7	6	13	43,3	9,3	7	23,3	8,5	5	16,7	7,2	30	100	8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,8 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 92
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
ε. Θα προετοιμαστώ καλύτερα για τις εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	75	21,9	89,3	129	37,7	92,1	77	22,5	93,9	61	17,8	88,4	342	100	91,2
Ναι	9	27,3	10,7	11	33,3	7,9	5	15,2	6,1	8	24,2	11,6	33	100	8,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 93
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
ζ. Θα έχω καλύτερες σχέσεις με τους συμμαθητές μου

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	82	22,7	97,6	138	38,1	98,6	75	20,7	91,5	67	18,5	97,1	362	100	96,5
Ναι	2	15,4	2,4	2	15,4	1,4	7	53,8	8,5	2	15,4	2,9	13	100	3,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 94
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
η. Δεν έχω αποφασίσει

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	79	22,8	94	129	37,2	92,1	78	22,5	95,1	61	17,6	88,4	347	100	92,5
Ναι	5	17,9	6	11	39,3	7,9	4	14,3	4,9	8	28,6	11,6	28	100	7,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 95
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
α. Όλοι οι μαθητές έχουμε κοινά προβλήματα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	48	19,8	57,1	87	36	62,1	60	24,8	73,2	47	19,4	68,1	242	100	64,5
Ναι	36	27,1	42,9	53	39,8	37,9	22	16,5	26,8	22	16,5	31,9	133	100	35,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 96
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
β. Νιώθω μεγαλύτερη ασφάλεια

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	58	23	69	87	34,5	62,1	58	23	70,7	49	19,4	71	252	100	67,2
Ναι	26	21,1	31	53	43,1	37,9	24	19,5	29,3	20	16,3	29	123	100	32,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,6 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 97
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
γ. Οι καθηγητές καταλαβαίνουν περισσότερο τα προβλήματα μας

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	45	21,2	53,6	78	36,8	55,7	47	22,2	57,3	42	19,8	60,9	212	100	56,5
Ναι	39	23,9	46,4	62	38	44,3	35	21,5	42,7	27	16,6	39,1	163	100	43,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,8 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 98
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
δ. Το σχολικό πρόγραμμα είναι πιο εύκολο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	58	21,6	69	100	37,2	71,4	57	21,2	69,5	54	20,1	78,3	269	100	71,7
Ναι	26	24,5	31	40	37,7	28,6	25	23,6	30,5	15	14,2	21,7	106	100	28,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 99
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
ε. Δε φοβάμαι την αποτυχία

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	71	22,2	84,5	115	35,9	82,1	73	22,8	89	61	19,1	88,4	320	100	85,3
Ναι	13	23,6	15,5	25	45,5	17,9	9	16,4	11	8	14,5	11,6	55	100	14,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 100
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
στ. Μαθαίνω καλά και τα ελληνικά και μια ξένη γλώσσα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	49	23,1	58,3	74	34,9	52,9	46	21,7	56,1	43	20,3	62,3	212	100	56,5
Ναι	35	21,5	41,7	66	40,5	47,1	36	22,1	43,9	26	16	37,7	163	100	43,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,8 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 101

27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :

ζ. Δεν έχω αποφασίσει

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	80	23,1	95,2	132	38	94,3	77	22,2	93,9	58	16,7	84,1	347	100	92,5
Ναι	4	14,3	4,8	8	28,6	5,7	5	17,9	6,1	11	39,3	15,9	28	100	7,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 8,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 102

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;

α. Φωνάζω και θέλω να βρω το δίκιο μου

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	35	19,1	41,7	72	39,3	51,4	44	24	53,7	32	17,5	46,4	183	100	48,8
Ναι	49	25,5	58,3	68	35,4	48,6	38	19,8	46,3	37	19,3	53,6	192	100	51,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 3,0 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 103

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;

β. Τον χτυπάω πισώπλατα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	79	23,2	94	122	35,8	87,1	77	22,6	93,9	63	18,5	91,3	341	100	90,9
Ναι	5	14,7	6	18	52,9	12,9	5	14,7	6,1	6	17,6	8,7	34	100	9,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 4,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 104

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
γ. Το κρατάω και του το ανταποδίδω σε λίγες μέρες

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	74	23	88,1	119	37	85	73	22,7	89	56	17,4	81,2	322	100	85,9
Ναι	10	18,9	11,9	21	39,6	15	9	17	11	13	24,5	18,8	53	100	14,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 105

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
δ. Φωνάζω τους υπόλοιπους φίλους για βοήθεια

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	79	22,3	94	129	36,3	92,1	79	22,3	96,3	68	19,2	98,6	355	100	94,7
Ναι	5	25	6	11	55	7,9	3	15	3,7	1	5	1,4	20	100	5,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 106

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ε. Υποχωρώ και στεναχωριέμαι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	68	22,5	81	115	38,1	82,1	63	20,9	76,8	56	18,5	81,2	302	100	80,5
Ναι	16	21,9	19	25	34,2	17,9	19	26	23,2	13	17,8	18,8	73	100	19,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 107

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
στ. Το λεω κρυφά στον καθηγητή ή στο διευθυντή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	84	22,8	100	139	37,8	99,3	77	20,9	93,9	68	18,5	98,6	368	100	98,1
Ναι	-	-	-	1	14,3	0,7	5	71,4	6,1	1	14,3	1,4	7	100	1,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,6 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 108

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ζ. Πετάω ότι βρω μπροστά μου κι έτσι με προσέχουν όλοι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	81	22,1	96,4	137	37,4	97,9	79	21,6	96,3	69	18,9	100	366	100	97,6
Ναι	3	33,3	3,6	3	33,3	2,1	3	33,3	3,7	-	-	-	9	100	2,4
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 109

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
η. Βρίζω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	49	20	58,3	89	36,3	63,6	58	23,7	70,7	49	20	71	245	100	65,3
Ναι	35	26,9	41,7	51	39,2	36,4	24	18,5	29,3	20	15,4	29	130	100	34,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,0 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 110
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
α. Να είναι φιλικοί μαζί μου

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	35	19	41,7	66	35,9	47,1	40	21,7	48,8	43	23,4	62,3	184	100	49,1
Ναι	49	25,7	58,3	74	38,7	52,9	42	22	51,2	26	13,6	37,7	191	100	50,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 111
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
β. Να είναι πάντα σωστά προετοιμασμένοι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	78	22,4	92,9	136	39,1	97,1	75	21,6	91,5	59	17	85,5	348	100	92,8
Ναι	6	22,2	7,1	4	14,8	2,9	7	25,9	8,5	10	37	14,5	27	100	7,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,6 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 112
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
γ. Να είναι δίγλωσσοι και να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	58	25,8	69	83	36,9	59,3	43	19,1	52,4	41	18,2	59,4	225	100	60
Ναι	26	17,3	31	57	38	40,7	39	26	47,6	28	18,7	40,6	150	100	40
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 113
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
δ. Να μου λενε "μπράβο", όταν το αξίζω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	73	23,7	86,9	115	37,3	82,1	64	20,8	78	56	18,2	81,2	308	100	82,1
Ναι	11	16,4	13,1	25	37,3	17,9	18	26,9	22	13	19,4	18,8	67	100	17,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,2 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 114
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
ε. Να μπορούν να επιβάλλουν την πειθαρχία, όταν χρειάζεται

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	77	23,5	91,7	119	36,4	85	71	21,7	86,6	60	18,3	87	327	100	87,2
Ναι	7	14,6	8,3	21	43,8	15	11	22,9	13,4	9	18,8	13	48	100	12,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,1 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 115
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
στ. Να μη με κρίνουν από την εμφάνιση μου και από τα προηγούμενα σφάλματα μου

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	52	18,6	61,9	109	39,1	77,9	69	24,7	84,1	49	17,6	71	279	100	74,4
Ναι	32	33,3	38,1	31	32,3	22,1	13	13,5	15,9	20	20,8	29	96	100	25,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,2 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 116
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
ζ. Να είναι προσδευτικοί

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	79	24,2	94	123	37,6	87,9	69	21,1	84,1	56	17,1	81,2	327	100	87,2
Ναι	5	10,4	6	17	35,4	12,1	13	27,1	15,9	13	27,1	18,8	48	100	12,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 117
29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
η. Τίποτα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	77	22,2	91,7	127	36,6	90,7	77	22,2	93,9	66	19	95,7	347	100	92,5
Ναι	7	25	8,3	13	46,4	9,3	5	17,9	6,1	3	10,7	4,3	28	100	7,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 118

30. Πόσο συχνά σε παρατηρούν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	9	14,8	10,7	25	41	17,9	11	18	13,4	16	26,2	23,2	61	100	16,3
Σπάνια	27	21,4	32,1	46	36,5	32,9	31	24,6	37,8	22	17,5	31,9	126	100	33,6
Μερικές φορές	35	31	41,7	41	36,3	29,3	22	19,5	26,8	15	13,3	21,7	113	100	30,1
Συχνά	9	18,8	10,7	17	35,4	12,1	10	20,8	12,2	12	25	17,4	48	100	12,8
Συνέχεια	4	14,8	4,8	11	40,7	7,9	8	29,6	9,8	4	14,8	5,8	27	100	7,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 13,6 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 119

31. Πόσο συχνά σε παρατηρούσαν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας στο σχολείο που φοιτούσες στο εξωτερικό;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	21	19,4	25	42	38,9	30	21	19,4	25,6	24	22,2	34,8	108	100	28,8
Σπάνια	26	21,1	31	47	38,2	33,6	28	22,8	34,1	22	17,9	31,9	123	100	32,8
Μερικές φορές	24	29,6	28,6	26	32,1	18,6	17	21	20,7	14	17,3	20,3	81	100	21,6
Συχνά	5	16,1	6	13	41,9	9,3	8	25,8	9,8	5	16,1	7,2	31	100	8,3
Συνέχεια	8	25	9,5	12	37,5	8,6	8	25	9,8	4	12,5	5,8	32	100	8,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 6,2 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 120
32. Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	68	23,5	81	105	36,3	75	63	21,8	76,8	53	18,3	76,8	289	100	77,1
Ναι	16	18,6	19	35	40,7	25	19	22,1	23,2	16	18,6	23,2	86	100	22,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,0 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 121
33α. Πόσο συχνά πηγαίνεις στην εκκλησία ;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ποτέ	10	28,6	11,9	5	14,3	3,6	9	25,7	11	11	31,4	15,9	35	100	9,3
1-2 φορές το χρόνο	29	20,1	34,5	55	38,2	39,3	38	26,4	46,3	22	15,3	31,9	144	100	38,4
5-6 φορές το χρόνο	30	26,1	35,7	50	43,5	35,7	17	14,8	20,7	18	15,7	26,1	115	100	30,7
1 φορά το μήνα	12	26,1	14,3	17	37	12,1	10	21,7	12,2	7	15,2	10,1	46	100	12,3
Περίπου κάθε Κυριακή	3	8,6	3,6	13	37,1	9,3	8	22,9	9,8	11	31,4	15,9	35	100	9,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 23,2 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 122
33β. Πόσο συχνά πήγαινες στην εκκλησία στη χώρα που μεγάλωσες ;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ποτέ	7	18,4	8,3	8	21,1	5,7	10	26,3	12,2	13	34,2	18,8	38	100	10,1
1-2 φορές το χρόνο	26	26,5	31	35	35,7	25	22	22,4	26,8	15	15,3	21,7	98	100	26,1
5-6 φορές το χρόνο	21	21,6	25	43	44,3	30,7	22	22,7	26,8	11	11,3	15,9	97	100	25,9
1 φορά το μήνα	11	20,8	13,1	21	39,6	15	12	22,6	14,6	9	17	13	53	100	14,1
Περίπου κάθε Κυριακή	19	21,3	22,6	33	37,1	23,6	16	18	19,5	21	23,6	30,4	89	100	23,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,9 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 123
34Α. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω βιβλία στα ελληνικά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	58	22,9	69	92	36,4	65,7	58	22,9	70,7	45	17,8	65,2	253	100	67,5
Ναι	26	21,3	31	48	39,3	34,3	24	19,7	29,3	24	19,7	34,8	122	100	32,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,8 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 124
34Α. Πώς διασκεδάζεις ,
β. Διαβάζω βιβλία στα αγγλικά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	46	23,4	54,8	75	38,1	53,6	40	20,3	48,8	36	18,3	52,2	197	100	52,5
Ναι	38	21,3	45,2	65	36,5	46,4	42	23,6	51,2	33	18,5	47,8	178	100	47,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,6 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 125
34Α. Πώς διασκεδάζεις ,
γ. Διαβάζω βιβλία σε άλλη γλώσσα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	80	22,7	95,2	138	39,2	98,6	75	21,3	91,5	59	16,8	85,5	352	100	93,9
Ναι	4	17,4	4,8	2	8,7	1,4	7	30,4	8,5	10	43,5	14,5	23	100	6,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 126
34Α. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. α. Διαβάζω βιβλία σε άλλη γλώσσα , ποια;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δε διαβάζω άλλα βιβλία	77	22,1	91,7	138	39,7	98,6	74	21,3	90,2	59	17	85,5	348	100	92,8
Γαλλικά	6	40	7,1	1	6,7	0,7	6	40	7,3	2	13,3	2,9	15	100	4
Γερμανικά	1	100	1,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,3
Ιταλικά	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1,4	1	100	0,3
Αραβικά	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1,4	1	100	0,3
Αρμένικα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1,4	1	100	0,3
Αλβανικά	-	-	-	1	16,7	0,7	2	33,3	2,4	3	50	4,3	6	100	1,6
Ρουμανικά	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1,4	1	100	0,3
Τούρκικα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1,4	1	100	0,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 40,5 - DF = 24 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 127
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω περιοδικά στα ελληνικά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	44	22	52,4	72	36	51,4	46	23	56,1	38	19	55,1	200	100	53,3
Ναι	40	22,9	47,6	68	38,9	48,6	36	20,6	43,9	31	17,7	44,9	175	100	46,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,5 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 128
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Διαβάζω περιοδικά στα αγγλικά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	51	24,1	60,7	77	36,3	55	42	19,8	51,2	42	19,8	60,9	212	100	56,5
Ναι	33	20,2	39,3	63	38,7	45	40	24,5	48,8	27	16,6	39,1	163	100	43,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,2 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 129
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. Διαβάζω περιοδικά σε άλλη γλώσσα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	79	22,1	94	138	38,7	98,6	75	21	91,5	65	18,2	94,2	357	100	95,2
Ναι	5	27,8	6	2	11,1	1,4	7	38,9	8,5	4	22,2	5,8	18	100	4,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 130
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. α. Διαβάζω περιοδικά σε άλλη γλώσσα , ποια;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δε διαβάζω άλλα περιοδικά	78	22	92,9	135	38,1	96,4	76	21,5	92,7	65	18,4	94,2	354	100	94,4
Γαλλικά	4	25	4,8	4	25	2,9	5	31,3	6,1	3	18,8	4,3	16	100	4,3
Γερμανικά	1	100	1,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,3
Ιταλικά	1	33,3	1,2	-	-	-	1	33,3	1,2	1	33,3	1,4	3	100	0,8
Αραβικά	-	-	-	1	100	0,7	-	-	-	-	-	-	1	100	0,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,4 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 131
34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω εφημερίδες στα ελληνικά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	69	23,8	82,1	107	36,9	76,4	64	22,1	78	50	17,2	72,5	290	100	77,3
Ναι	15	17,6	17,9	33	38,8	23,6	18	21,2	22	19	22,4	27,5	85	100	22,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,1 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 132
34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Διαβάζω εφημερίδες στα αγγλικά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	75	23,1	89,3	120	37	85,7	67	20,7	81,7	62	19,1	89,9	324	100	86,4
Ναι	9	17,6	10,7	20	39,2	14,3	15	29,4	18,3	7	13,7	10,1	51	100	13,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 133
34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. Διαβάζω εφημερίδες σε άλλη γλώσσα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	80	22	95,2	138	38	98,6	80	22	97,6	65	17,9	94,2	363	100	96,8
Ναι	4	33,3	4,8	2	16,7	1,4	2	16,7	2,4	4	33,3	5,8	12	100	3,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,7 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 134
34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. α. Διαβάζω εφημερίδες σε άλλη γλώσσα , ποιες;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δε διαβάζω άλλες εφημερίδες	78	22	92,9	135	38,1	96,4	79	22,3	96,3	62	17,5	89,9	354	100	94,4
Γαλλικές	4	25	4,8	4	25	2,9	3	18,8	3,7	5	31,3	7,2	16	100	4,3
Γερμανικές	1	100	1,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,3
Ιταλικές	1	100	1,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,3
Αρμένικες	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1,4	1	100	0,3
Αλβανικές	-	-	-	1	100	0,7	-	-	-	-	-	-	1	100	0,3
Ρουμάνικες	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1,4	1	100	0,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 19,9 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 135
34Δ. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Ακούω ελληνική μουσική

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	28	20,4	33,3	45	32,8	32,1	34	24,8	41,5	30	21,9	43,5	137	100	36,5
Ναι	56	23,5	66,7	95	39,9	67,9	48	20,2	58,5	39	16,4	56,5	238	100	63,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 136
34Δ. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Ακούω ξένη μουσική

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	11	23,9	13,1	22	47,8	15,7	8	17,4	9,8	5	10,9	7,2	46	100	12,3
Ναι	73	22,2	86,9	118	35,9	84,3	74	22,5	90,2	64	19,5	92,8	329	100	87,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,6 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 137
34Ε. Πώς διασκεδάζεις;
α. Βλέπω θέατρο (ελληνικά έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	72	22,2	85,7	123	37,8	87,9	73	22,5	89	57	17,5	82,6	325	100	86,7
Ναι	12	24	14,3	17	34	12,1	9	18	11	12	24	17,4	50	100	13,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 138
34Ε. Πώς διασκεδάζεις;
β. Βλέπω θέατρο (ξένα έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	68	22,8	81	107	35,9	76,4	66	22,1	80,5	57	19,1	82,6	298	100	79,5
Ναι	16	20,8	19	33	42,9	23,6	16	20,8	19,5	12	15,6	17,4	77	100	20,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,3 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 139
34ΣΤ. Πώς διασκεδάζεις;
α. Βλέπω Κινηματογράφο (ελληνικά έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	59	20,9	70,2	103	36,5	73,6	68	24,1	82,9	52	18,4	75,4	282	100	75,2
Ναι	25	26,9	29,8	37	39,8	26,4	14	15,1	17,1	17	18,3	24,6	93	100	24,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 140
34ΣΤ. Πώς διασκεδάζεις;
β. Βλέπω Κινηματογράφο (ξένα έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	29	23,2	34,5	42	33,6	30	31	24,8	37,8	23	18,4	33,3	125	100	33,3
Ναι	55	22	65,5	98	39,2	70	51	20,4	62,2	46	18,4	66,7	250	100	66,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,4 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 141
34Ζ. Πώς διασκεδάζεις;
α. Βλέπω Τηλεόραση (ελληνικά έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	32	19	38,1	64	38,1	45,7	37	22	45,1	35	20,8	50,7	168	100	44,8
Ναι	52	25,1	61,9	76	36,7	54,3	45	21,7	54,9	34	16,4	49,3	207	100	55,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 142
34Ζ. Πώς διασκεδάζεις;
β. Βλέπω Τηλεόραση (ξένα έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	16	21,6	19	27	36,5	19,3	18	24,3	22	13	17,6	18,8	74	100	19,7
Ναι	68	22,6	81	113	37,5	80,7	64	21,3	78	56	18,6	81,2	301	100	80,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,3 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 143
34Η. Πώς διασκεδάζεις;
α. Κάνω διακοπές στην Ελλάδα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	13	21,7	15,5	17	28,3	12,1	13	21,7	15,9	17	28,3	24,6	60	100	16
Ναι	71	22,5	84,5	123	39	87,9	69	21,9	84,1	52	16,5	75,4	315	100	84
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 144
34Η. Πώς διασκεδάζεις;
β. Κάνω διακοπές στο εξωτερικό

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	52	25,2	61,9	82	39,8	58,6	43	20,9	52,4	29	14,1	42	206	100	54,9
Ναι	32	18,9	38,1	58	34,3	41,4	39	23,1	47,6	40	23,7	58	169	100	45,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,2 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 145

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:

α. Πόσα βιβλία διάβασες;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	33	24,4	39,3	56	41,5	40	29	21,5	35,4	17	12,6	24,6	135	100	36
2 –5	39	22,7	46,4	63	36,6	45	35	20,3	42,7	35	20,3	50,7	172	100	45,9
6 –10	10	21,7	11,9	11	23,9	7,9	12	26,1	14,6	13	28,3	18,8	46	100	12,3
Άνω των 10	2	9,1	2,4	10	45,5	7,1	6	27,3	7,3	4	18,2	5,8	22	100	5,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 11,3 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 146

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:

β. Πόσες φορές πήγες στο θέατρο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	57	24,5	67,9	83	35,6	59,3	55	23,6	67,1	38	16,3	55,1	233	100	62,1
2–5	26	20,5	31	50	39,4	35,7	22	17,3	26,8	29	22,8	42	127	100	33,9
6–10	1	7,7	1,2	6	46,2	4,3	5	38,5	6,1	1	7,7	1,4	13	100	3,5
Άνω των 10	-	-	-	1	50	0,7	-	-	-	1	50	1,4	2	100	0,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,4 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 147

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
γ. Πόσες φορές πήγες στον κινηματογράφο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	22	23,9	26,2	31	33,7	22,1	24	26,1	29,3	15	16,3	21,7	92	100	24,5
2–5	47	23,7	56	73	36,9	52,1	40	20,2	48,8	38	19,2	55,1	198	100	52,8
6–10	12	18,2	14,3	29	43,9	20,7	13	19,7	15,9	12	18,2	17,4	66	100	17,6
Άνω των 10	3	15,8	3,6	7	36,8	5	5	26,3	6,1	4	21,1	5,8	19	100	5,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,9 - DF = 9 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 148

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
δ. Πόσες φορές πήγες σε αρχαιολογικό χώρο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	46	27,4	54,8	60	35,7	42,9	36	21,4	43,9	26	15,5	37,7	168	100	44,8
2–5	35	19,2	41,7	68	37,4	48,6	42	23,1	51,2	37	20,3	53,6	182	100	48,5
6–10	3	15,8	3,6	8	42,1	5,7	3	15,8	3,7	5	26,3	7,2	19	100	5,1
Άνω των 10	-	-	-	4	66,7	2,9	1	16,7	1,2	1	16,7	1,4	6	100	1,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,3 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 149

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:

ε. Πόσες φορές πήγες σε μουσείο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	45	24,2	53,6	71	38,2	50,7	42	22,6	51,2	28	15,1	40,6	186	100	49,6
2 –5	34	20,9	40,5	57	35	40,7	36	22,1	43,9	36	22,1	52,2	163	100	43,5
6 –10	5	29,4	6	7	41,2	5	3	17,6	3,7	2	11,8	2,9	17	100	4,5
Άνω των 10	-	-	-	5	55,6	3,6	1	11,1	1,2	3	33,3	4,3	9	100	2,4
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 8,4 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 150

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:

στ. Πόσες φορές πήγες σε κέντρο διασκέδασης;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	13	20,6	15,5	23	36,5	16,4	15	23,8	18,3	12	19	17,4	63	100	16,8
2 –5	18	17,3	21,4	34	32,7	24,3	26	25	31,7	26	25	37,7	104	100	27,7
6 –10	18	22,5	21,4	30	37,5	21,4	18	22,5	22	14	17,5	20,3	80	100	21,3
Άνω των 10	35	27,3	41,7	53	41,4	37,9	23	18	28	17	13,3	24,6	128	100	34,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 9,6 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 151
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
α. Το διάβασμα:

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	72	22,8	85,7	123	38,9	87,9	68	21,5	82,9	53	16,8	76,8	316	100	84,3
Ναι	12	20,3	14,3	17	28,8	12,1	14	23,7	17,1	16	27,1	23,2	59	100	15,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 152
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
β. Η γυμναστική:

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	48	22,7	57,1	78	37	55,7	47	22,3	57,3	38	18	55,1	211	100	56,3
Ναι	36	22	42,9	62	37,8	44,3	35	21,3	42,7	31	18,9	44,9	164	100	43,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,1 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 153
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
γ. Η μουσική

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	68	23,4	81	114	39,3	81,4	60	20,7	73,2	48	16,6	69,6	290	100	77,3
Ναι	16	18,8	19	26	30,6	18,6	22	25,9	26,8	21	24,7	30,4	85	100	22,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,1 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 154
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
δ. Ο κινηματογράφος

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	81	22,6	96,4	128	35,8	91,4	81	22,6	98,8	68	19	98,6	358	100	95,5
Ναι	3	17,6	3,6	12	70,6	8,6	1	5,9	1,2	1	5,9	1,4	17	100	4,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,0 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 155
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ε. Το θέατρο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	84	22,5	100	139	37,3	99,3	82	22	100	68	18,2	98,6	373	100	99,5
Ναι	-	-	-	1	50	0,7	-	-	-	1	50	1,4	2	100	0,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,0 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 156
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
στ. εκδρομές - ταξίδια

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	84	22,8	100	136	37	97,1	80	21,7	97,6	68	18,5	98,6	368	100	98,1
Ναι	-	-	-	4	57,1	2,9	2	28,6	2,4	1	14,3	1,4	7	100	1,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 157
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ζ. Ο χορός

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	80	22,9	95,2	129	36,9	92,1	78	22,3	95,1	63	18	91,3	350	100	93,3
Ναι	4	16	4,8	11	44	7,9	4	16	4,9	6	24	8,7	25	100	6,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 158
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
η. Οι ξένες γλώσσες

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	84	22,6	100	138	37,1	98,6	82	22	100	68	18,3	98,6	372	100	99,2
Ναι	-	-	-	2	66,7	1,4	-	-	-	1	33,3	1,4	3	100	0,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 159
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
θ. Η οικογένεια

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	83	22,4	98,8	139	37,6	99,3	81	21,9	98,8	67	18,1	97,1	370	100	98,7
Ναι	1	20	1,2	1	20	0,7	1	20	1,2	2	40	2,9	5	100	1,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 160
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ι. Οι φίλοι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	79	21,8	94	137	37,8	97,9	80	22,1	97,6	66	18,2	95,7	362	100	96,5
Ναι	5	38,5	6	3	23,1	2,1	2	15,4	2,4	3	23,1	4,3	13	100	3,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 161
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ια. Καλλιτεχνικές δραστηριότητες

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	79	22,7	94	132	37,9	94,3	73	21	89	64	18,4	92,8	348	100	92,8
Ναι	5	18,5	6	8	29,6	5,7	9	33,3	11	5	18,5	7,2	27	100	7,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 162
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ιβ. Computers

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	82	23	97,6	133	37,3	95	77	21,6	93,9	65	18,2	94,2	357	100	95,2
Ναι	2	11,1	2,4	7	38,9	5	5	27,8	6,1	4	22,2	5,8	18	100	4,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 163
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
α. Ταξίδια

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	63	21,3	75	118	39,9	84,3	62	20,9	75,6	53	17,9	76,8	296	100	78,9
Ναι	21	26,6	25	22	27,8	15,7	20	25,3	24,4	16	20,3	23,2	79	100	21,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 164
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
β. Επιχείρηση

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	74	23,3	88,1	118	37,1	84,3	69	21,7	84,1	57	17,9	82,6	318	100	84,8
Ναι	10	17,5	11,9	22	38,6	15,7	13	22,8	15,9	12	21,1	17,4	57	100	15,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,0 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 165
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
γ. Σπίτι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	72	22,6	85,7	119	37,4	85	70	22	85,4	57	17,9	82,6	318	100	84,8
Ναι	12	21,1	14,3	21	36,8	15	12	21,1	14,6	12	21,1	17,4	57	100	15,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,3 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 166
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
δ. Αυτοκίνητο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	69	23,2	82,1	108	36,2	77,1	67	22,5	81,7	54	18,1	78,3	298	100	79,5
Ναι	15	19,5	17,9	32	41,6	22,9	15	19,5	18,3	15	19,5	21,7	77	100	20,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,1 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 167
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ε. Μηχανάκι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	67	21,7	79,8	111	35,9	79,3	70	22,7	85,4	61	19,7	88,4	309	100	82,4
Ναι	17	25,8	20,2	29	43,9	20,7	12	18,2	14,6	8	12,1	11,6	66	100	17,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 168
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
στ. Ρούχα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	53	21,2	63,1	96	38,4	68,6	55	22	67,1	46	18,4	66,7	250	100	66,7
Ναι	31	24,8	36,9	44	35,2	31,4	27	21,6	32,9	23	18,4	33,3	125	100	33,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,7 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 169
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ζ. Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	63	23,6	75	101	37,8	72,1	53	19,9	64,6	50	18,7	72,5	267	100	71,2
Ναι	21	19,4	25	39	36,1	27,9	29	26,9	35,4	19	17,6	27,5	108	100	28,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 170
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
η. Δεν ξέρω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	71	22,1	84,5	119	37,1	85	72	22,4	87,8	59	18,4	85,5	321	100	85,6
Ναι	13	24,1	15,5	21	38,9	15	10	18,5	12,2	10	18,5	14,5	54	100	14,4
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,4 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 171
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
α. χρήμα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	61	21,9	72,6	94	33,8	67,1	67	24,1	81,7	56	20,1	81,2	278	100	74,1
Ναι	23	23,7	27,4	46	47,4	32,9	15	15,5	18,3	13	13,4	18,8	97	100	25,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 172
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
β. σπουδές

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	62	24,3	73,8	92	36,1	65,7	60	23,5	73,2	41	16,1	59,4	255	100	68
Ναι	22	18,3	26,2	48	40	34,3	22	18,3	26,8	28	23,3	40,6	120	100	32
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 173
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
γ. θέληση

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	56	22,9	66,7	101	41,2	72,1	51	20,8	62,2	37	15,1	53,6	245	100	65,3
Ναι	28	21,5	33,3	39	30	27,9	31	23,8	37,8	32	24,6	46,4	130	100	34,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 174
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
δ. εργατικότητα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	66	23,3	78,6	109	38,5	77,9	57	20,1	69,5	51	18	73,9	283	100	75,5
Ναι	18	19,6	21,4	31	33,7	22,1	25	27,2	30,5	18	19,6	26,1	92	100	24,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 175
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
ε. θάρρος

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	70	21,4	83,3	122	37,3	87,1	70	21,4	85,4	65	19,9	94,2	327	100	87,2
Ναι	14	29,2	16,7	18	37,5	12,9	12	25	14,6	4	8,3	5,8	48	100	12,8
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 176
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
στ. εξυπνάδα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	68	22,6	81	111	36,9	79,3	66	21,9	80,5	56	18,6	81,2	301	100	80,3
Ναι	16	21,6	19	29	39,2	20,7	16	21,6	19,5	13	17,6	18,8	74	100	19,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,1 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 177
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
ζ. γνωριμίες

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	71	22,7	84,5	115	36,7	82,1	68	21,7	82,9	59	18,8	85,5	313	100	83,5
Ναι	13	21	15,5	25	40,3	17,9	14	22,6	17,1	10	16,1	14,5	62	100	16,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,4 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 178
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
η. δεν ξέρω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	70	21,3	83,3	125	38	89,3	71	21,6	86,6	63	19,1	91,3	329	100	87,7
Ναι	14	30,4	16,7	15	32,6	10,7	11	23,9	13,4	6	13	8,7	46	100	12,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,7 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 179
39. Πιστεύεις ότι η προσπάθεια που καταβάλλεις στο σχολείο είναι αυτή που χρειάζεται για να πηγαίνεις καλά ;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	37	23,1	44	62	38,8	44,3	38	23,8	46,3	23	14,4	33,3	160	100	42,7
Ναι	47	21,9	56	78	36,3	55,7	44	20,5	53,7	46	21,4	66,7	215	100	57,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,1 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 180
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
α. αϋπνίες

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	59	21,2	70,2	108	38,8	77,1	59	21,2	72	52	18,7	75,4	278	100	74,1
Ναι	25	25,8	29,8	32	33	22,9	23	23,7	28	17	17,5	24,6	97	100	25,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 181
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
β. πονοκέφαλους

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	57	22,4	67,9	95	37,4	67,9	52	20,5	63,4	50	19,7	72,5	254	100	67,7
Ναι	27	22,3	32,1	45	37,2	32,1	30	24,8	36,6	19	15,7	27,5	121	100	32,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,4 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 182
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
γ. ανορεξία

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	71	21,9	84,5	125	38,6	89,3	68	21	82,9	60	18,5	87	324	100	86,4
Ναι	13	25,5	15,5	15	29,4	10,7	14	27,5	17,1	9	17,6	13	51	100	13,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,1 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 183
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
δ. βουλιμία-παχυσαρκία

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	80	22,6	95,2	134	37,9	95,7	76	21,5	92,7	64	18,1	92,8	354	100	94,4
Ναι	4	19	4,8	6	28,6	4,3	6	28,6	7,3	5	23,8	7,2	21	100	5,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,3 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 184
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ε. εμετούς

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	83	23,1	98,8	135	37,5	96,4	78	21,7	95,1	64	17,8	92,8	360	100	96
Ναι	1	6,7	1,2	5	33,3	3,6	4	26,7	4,9	5	33,3	7,2	15	100	4
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 185
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
στ. κωλικούς

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	80	22,1	95,2	136	37,6	97,1	79	21,8	96,3	67	18,5	97,1	362	100	96,5
Ναι	4	30,8	4,8	4	30,8	2,9	3	23,1	3,7	2	15,4	2,9	13	100	3,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,6 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 186
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ζ. αναπνευστικά προβλήματα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	80	22,7	95,2	130	36,9	92,9	77	21,9	93,9	65	18,5	94,2	352	100	93,9
Ναι	4	17,4	4,8	10	43,5	7,1	5	21,7	6,1	4	17,4	5,8	23	100	6,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,5 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 187
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
η. συχνά ατυχήματα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	74	22,2	88,1	123	36,9	87,9	74	22,2	90,2	62	18,6	89,9	333	100	88,8
Ναι	10	23,8	11,9	17	40,5	12,1	8	19	9,8	7	16,7	10,1	42	100	11,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,4 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 188
41. Καπνίζεις;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	43	18,9	51,2	81	35,5	57,9	53	23,2	64,6	51	22,4	73,9	228	100	60,8
Ναι	41	27,9	48,8	59	40,1	42,1	29	19,7	35,4	18	12,2	26,1	147	100	39,2
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,2 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 189
41α. Αν Ναι, πόσα τσιγάρα καπνίζεις ημερησίως ;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
1-2	10	30,3	24,4	11	33,3	20,4	7	21,2	24,1	5	15,2	31,3	33	100	23,6
10	18	40,9	43,9	17	38,6	31,5	4	9,1	13,8	5	11,4	31,3	44	100	31,4
10-20	6	22,2	14,6	13	48,1	24,1	7	25,9	24,1	1	3,7	6,3	27	100	19,3
20 και πάνω	7	19,4	17,1	13	36,1	24,1	11	30,6	37,9	5	13,9	31,3	36	100	25,7
Σύνολο	41	29,3	100	54	38,6	100	29	20,7	100	16	11,4	100	140		100

Δεν απάντησαν 235
x2= 11,5 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 190
41Β. Γιατί καπνίζεις;
α. από συνήθεια

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	66	21	78,6	118	37,5	84,3	68	21,6	82,9	63	20	91,3	315	100	84
Ναι	18	30	21,4	22	36,7	15,7	14	23,3	17,1	6	10	8,7	60	100	16
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,6 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 191
41Β. Γιατί καπνίζεις;
β. από ευχαρίστηση

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	76	23	90,5	121	36,6	86,4	71	21,5	86,6	63	19	91,3	331	100	88,3
Ναι	8	18,2	9,5	19	43,2	13,6	11	25	13,4	6	13,6	8,7	44	100	11,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 192
41Β. Γιατί καπνίζεις;
γ. για διέξοδο στα προβλήματα μου

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	75	21,5	89,3	129	37	92,1	77	22,1	93,9	68	19,5	98,6	349	100	93,1
Ναι	9	34,6	10,7	11	42,3	7,9	5	19,2	6,1	1	3,8	1,4	26	100	6,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 193
41Β. Γιατί καπνίζεις;
δ. δεν έχω συνειδητοποιήσει πόσο κακό κάνει στην υγεία μου

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	81	22,3	96,4	135	37,1	96,4	81	22,3	98,8	67	18,4	97,1	364	100	97,1
Ναι	3	27,3	3,6	5	45,5	3,6	1	9,1	1,2	2	18,2	2,9	11	100	2,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,1 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 194
41Β. Γιατί καπνίζεις;
ε. για να κάνω φιγούρα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	84	22,8	100	138	37,4	98,6	78	21,1	95,1	69	18,7	100	369	100	98,4
Ναι	-	-	-	2	33,3	1,4	4	66,7	4,9	-	-	-	6	100	1,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,1 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 195
41Β. Γιατί καπνίζεις;
στ. για διάφορους λόγους

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	73	21,7	86,9	125	37,2	89,3	74	22	90,2	64	19	92,8	336	100	89,6
Ναι	11	28,2	13,1	15	38,5	10,7	8	20,5	9,8	5	12,8	7,2	39	100	10,4
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,4 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 196
42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
α. βία

Βαθμός συμφωνίας:	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	4	10,5	4,8	13	34,2	9,3	16	42,1	19,5	5	13,2	7,2	38	100	10,1
2	1	11,1	1,2	4	44,4	2,9	2	22,2	2,4	2	22,2	2,9	9	100	2,4
3	1	12,5	1,2	5	62,5	3,6	2	25	2,4	-	-	-	8	100	2,1
4	10	32,3	11,9	9	29	6,4	7	22,6	8,5	5	16,1	7,2	31	100	8,3
5	8	27,6	9,5	13	44,8	9,3	6	20,7	7,3	2	6,9	2,9	29	100	7,7
6	11	21,6	13,1	24	47,1	17,1	5	9,8	6,1	11	21,6	15,9	51	100	13,6
Πάρα πολύ 7	49	23,4	58,3	72	34,4	51,4	44	21,1	53,7	44	21,1	63,8	209	100	55,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 25,4 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 197
42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
β. ναρκωτικά

Βαθμός συμφωνίας:	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	6	16,2	7,1	15	40,5	10,7	11	29,7	13,4	5	13,5	7,2	37	100	9,9
2	3	42,9	3,6	2	28,6	1,4	2	28,6	2,4	-	-	-	7	100	1,9
3	-	-	-	1	33,3	0,7	2	66,7	2,4	-	-	-	3	100	0,8
4	3	21,4	3,6	5	35,7	3,6	5	35,7	6,1	1	7,1	1,4	14	100	3,7
5	3	30	3,6	5	50	3,6	1	10	1,2	1	10	1,4	10	100	2,7
6	7	21,2	8,3	15	45,5	10,7	4	12,1	4,9	7	21,2	10,1	33	100	8,8
Πάρα πολύ 7	62	22,9	73,8	97	35,8	69,3	57	21	69,5	55	20,3	79,7	271	100	72,3
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 16,0 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 198
42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
γ. τσιγάρο

Βαθμός συμφωνίας:	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	4	10,8	4,8	19	51,4	13,6	10	27	12,2	4	10,8	5,8	37	100	9,9
2	4	36,4	4,8	3	27,3	2,1	3	27,3	3,7	1	9,1	1,4	11	100	2,9
3	5	23,8	6	6	28,6	4,3	4	19	4,9	6	28,6	8,7	21	100	5,6
4	23	30,7	27,4	25	33,3	17,9	16	21,3	19,5	11	14,7	15,9	75	100	20
5	10	17,5	11,9	22	38,6	15,7	13	22,8	15,9	12	21,1	17,4	57	100	15,2
6	14	25	16,7	20	35,7	14,3	11	19,6	13,4	11	19,6	15,9	56	100	14,9
Πάρα πολύ 7	24	20,3	28,6	45	38,1	32,1	25	21,2	30,5	24	20,3	34,8	118	100	31,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,3 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 199
42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
δ. αλκοόλ

Βαθμός συμφωνίας:	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	4	11,8	4,8	16	47,1	11,4	11	32,4	13,4	3	8,8	4,3	34	100	9,1
2	5	33,3	6	4	26,7	2,9	4	26,7	4,9	2	13,3	2,9	15	100	4
3	5	20	6	13	52	9,3	4	16	4,9	3	12	4,3	25	100	6,7
4	28	38,9	33,3	26	36,1	18,6	13	18,1	15,9	5	6,9	7,2	72	100	19,2
5	10	15,4	11,9	23	35,4	16,4	16	24,6	19,5	16	24,6	23,2	65	100	17,3
6	12	23,1	14,3	16	30,8	11,4	12	23,1	14,6	12	23,1	17,4	52	100	13,9
Πάρα πολύ 7	20	17,9	23,8	42	37,5	30	22	19,6	26,8	28	25	40,6	112	100	29,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 32,7 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 200
42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
ε. αναρχικές πράξεις

Βαθμός συμφωνίας:	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	6	15,8	7,1	14	36,8	10	13	34,2	15,9	5	13,2	7,2	38	100	10,1
2	1	8,3	1,2	7	58,3	5	3	25	3,7	1	8,3	1,4	12	100	3,2
3	2	14,3	2,4	7	50	5	5	35,7	6,1	-	-	-	14	100	3,7
4	14	28	16,7	18	36	12,9	11	22	13,4	7	14	10,1	50	100	13,3
5	19	40,4	22,6	14	29,8	10	7	14,9	8,5	7	14,9	10,1	47	100	12,5
6	16	22,2	19	27	37,5	19,3	15	20,8	18,3	14	19,4	20,3	72	100	19,2
Πάρα πολύ 7	26	18,3	31	53	37,3	37,9	28	19,7	34,1	35	24,6	50,7	142	100	37,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 26,5 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 201
42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
στ. τρομοκρατία

Βαθμός συμφωνίας:	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	8	20,5	9,5	12	30,8	8,6	14	35,9	17,1	5	12,8	7,2	39	100	10,4
2	2	18,2	2,4	6	54,5	4,3	2	18,2	2,4	1	9,1	1,4	11	100	2,9
3	3	42,9	3,6	3	42,9	2,1	1	14,3	1,2	-	-	-	7	100	1,9
4	10	30,3	11,9	9	27,3	6,4	8	24,2	9,8	6	18,2	8,7	33	100	8,8
5	7	21,9	8,3	13	40,6	9,3	7	21,9	8,5	5	15,6	7,2	32	100	8,5
6	11	20,4	13,1	20	37	14,3	15	27,8	18,3	8	14,8	11,6	54	100	14,4
Πάρα πολύ 7	43	21,6	51,2	77	38,7	55	35	17,6	42,7	44	22,1	63,8	199	100	53,1
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,8 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 202

42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
ζ. χουλιγκανισμό

Βαθμός συμφωνίας:	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	6	11,8	7,1	21	41,2	15	18	35,3	22	6	11,8	8,7	51	100	13,6
2	2	18,2	2,4	6	54,5	4,3	-	-	-	3	27,3	4,3	11	100	2,9
3	2	16,7	2,4	5	41,7	3,6	5	41,7	6,1	-	-	-	12	100	3,2
4	13	31	15,5	10	23,8	7,1	9	21,4	11	10	23,8	14,5	42	100	11,2
5	11	25,6	13,1	17	39,5	12,1	8	18,6	9,8	7	16,3	10,1	43	100	11,5
6	14	21,9	16,7	25	39,1	17,9	14	21,9	17,1	11	17,2	15,9	64	100	17,1
Πάρα πολύ 7	36	23,7	42,9	56	36,8	40	28	18,4	34,1	32	21,1	46,4	152	100	40,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 22,9 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 203

43. Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις:
α. Ο ελληνικός πολιτισμός έχει επηρεάσει, όλο το σύγχρονο κόσμο

Βαθμός συμφωνίας:	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	6	25	7,1	11	45,8	7,9	5	20,8	6,1	2	8,3	2,9	24	100	6,4
2	10	28,6	11,9	10	28,6	7,1	8	22,9	9,8	7	20	10,1	35	100	9,3
3	9	16,7	10,7	24	44,4	17,1	14	25,9	17,1	7	13	10,1	54	100	14,4
4	25	29,1	29,8	30	34,9	21,4	15	17,4	18,3	16	18,6	23,2	86	100	22,9
5	12	21,4	14,3	24	42,9	17,1	8	14,3	9,8	12	21,4	17,4	56	100	14,9
6	7	18,4	8,3	17	44,7	12,1	10	26,3	12,2	4	10,5	5,8	38	100	10,1
Πάρα πολύ 7	15	18,3	17,9	24	29,3	17,1	22	26,8	26,8	21	25,6	30,4	82	100	21,9
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 18,6 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 204

43. Σε ποίο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις:

β .Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα

Βαθμός συμφωνίας:	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	5	1,2	12	60	8,6	3	15	3,7	4	20	5,8	20	100	5,3
2	5	31,3	6	5	31,3	3,6	4	25	4,9	2	12,5	2,9	16	100	4,3
3	4	21,1	4,8	7	36,8	5	4	21,1	4,9	4	21,1	5,8	19	100	5,1
4	14	23,3	16,7	20	33,3	14,3	12	20	14,6	14	23,3	20,3	60	100	16
5	10	23,3	11,9	15	34,9	10,7	10	23,3	12,2	8	18,6	11,6	43	100	11,5
6	10	18,5	11,9	25	46,3	17,9	12	22,2	14,6	7	13	10,1	54	100	14,4
Πάρα πολύ 7	40	24,5	47,6	56	34,4	40	37	22,7	45,1	30	18,4	43,5	163	100	43,5
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 11,5 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 205

43. Σε ποίο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμιά από τις παρακάτω προτασεις:

γ. Τα αρχαία ελληνικά πρέπει να καταργηθούν

Βαθμός συμφωνίας:	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	16	18,6	19	33	38,4	23,6	22	25,6	26,8	15	17,4	21,7	86	100	22,9
2	10	32,3	11,9	8	25,8	5,7	9	29	11	4	12,9	5,8	31	100	8,3
3	12	25,5	14,3	19	40,4	13,6	8	17	9,8	8	17	11,6	47	100	12,5
4	15	18,5	17,9	37	45,7	26,4	16	19,8	19,5	13	16	18,8	81	100	21,6
5	5	13,9	6	12	33,3	8,6	9	25	11	10	27,8	14,5	36	100	9,6
6	9	32,1	10,7	6	21,4	4,3	6	21,4	7,3	7	25	10,1	28	100	7,5
Πάρα πολύ 7	17	25,8	20,2	25	37,9	17,9	12	18,2	14,6	12	18,2	17,4	66	100	17,6
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 15,8 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 206
44. Σε ποίο βαθμό αισθάνεσαι Έλληνας-Ελληνίδα ;

Βαθμός συμφωνίας:	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	2	28,6	2,4	3	42,9	2,1	1	14,3	1,2	1	14,3	1,4	7	100	1,9
2	4	23,5	4,8	5	29,4	3,6	6	35,3	7,3	2	11,8	2,9	17	100	4,5
3	9	22,5	10,7	8	20	5,7	13	32,5	15,9	10	25	14,5	40	100	10,7
4	19	25	22,6	25	32,9	17,9	13	17,1	15,9	19	25	27,5	76	100	20,3
5	9	16,4	10,7	27	49,1	19,3	9	16,4	11	10	18,2	14,5	55	100	14,7
6	17	22,4	20,2	28	36,8	20	19	25	23,2	12	15,8	17,4	76	100	20,3
Πάρα πολύ 7	24	23,1	28,6	44	42,3	31,4	21	20,2	25,6	15	14,4	21,7	104	100	27,7
Σύνολο	84	22,4	100	140	37,3	100	82	21,9	100	69	18,4	100	375		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 18,0 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

16. Σχέσεις με τους γονείς:

α. Πατέρα

ΠΙΝΑΚΑΣ 1					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,1980	2,1980	,7607	,3837
Within Groups	373	1077,6794	2,8892		
Σύνολο	374	1079,8773			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,8509	1,7472	,1377	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,6963	1,6633	,1137	P > 0,01
Σύνολο	375	5,7627	1,6992	,0877	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

16. Σχέσεις με τους γονείς:

β. Μητέρα

ΠΙΝΑΚΑΣ 2					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0037	,0037	,0014	,9700
Within Groups	373	970,5457	2,6020		
Σύνολο	374	970,5493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,9689	1,6971	,1338	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,9626	1,5469	,1057	P > 0,01
Σύνολο	375	5,9653	1,6109	,0832	

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

17. Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα:

α. Ο πατέρας

ΠΙΝΑΚΑΣ 3					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,2519	2,2519	1,1284	,2888
Within Groups	373	744,3721	1,9956		
Σύνολο	374	746,6240			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,2547	1,3751	,1084	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,4112	1,4402	,0985	P > 0,01
Σύνολο	375	2,3440	1,4129	,0730	

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

17. Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα:

β. η μητέρα

ΠΙΝΑΚΑΣ 4					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1554	,1554	,0956	,7574
Within Groups	373	606,5539	1,6261		
Σύνολο	374	606,7093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,2981	1,3031	,1027	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,2570	1,2538	,0857	P > 0,01
Σύνολο	375	2,2747	1,2737	,0658	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

17. Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα:

γ. εσύ προσωπικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 5					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	5,9380	5,9380	3,1086	,0787
Within Groups	373	712,4994	1,9102		
Σύνολο	374	718,4373			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	3,1056	1,3537	,1067	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,3598	1,4030	,0959	P > 0,01
Σύνολο	375	3,2507	1,3860	,0716	

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

17Β. Πόσο είστε ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή σας στην Ελλάδα:

α. Ο πατέρας

ΠΙΝΑΚΑΣ 6					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	5,3217	5,3217	2,5980	,1078
Within Groups	373	764,0543	2,0484		
Σύνολο	374	769,3760			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,2547	1,4066	,1109	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,4953	1,4495	,0991	P > 0,01
Σύνολο	375	2,3920	1,4343	,0741	

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

17Β. Πόσο είστε ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή σας στην Ελλάδα:

β. η μητέρα

ΠΙΝΑΚΑΣ 7					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3541	,3541	,2141	,6438
Within Groups	373	616,9099	1,6539		
Σύνολο	374	617,2640			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,4286	1,2831	,1011	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,4907	1,2882	,0881	P > 0,01
Σύνολο	375	2,4640	1,2847	,0663	

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

17Β. Πόσο είστε ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή σας στην Ελλάδα:

γ. εσύ προσωπικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 8					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2655	,2655	,1861	,6665
Within Groups	373	532,2039	1,4268		
Σύνολο	374	532,4693			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,7453	1,1472	,0904	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,6916	1,2288	,0840	P > 0,01
Σύνολο	375	2,7147	1,1932	,0616	

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

17Γ. Θα ήθελες να επιστρέψεις πίσω στη χώρα που μεγάλωσες;

ΠΙΝΑΚΑΣ 9					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,1574	1,1574	,3199	,5720
Within Groups	373	1349,4186	3,6177		
Σύνολο	374	1350,5760			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,4720	1,9496	,1536	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,3598	1,8655	,1275	P > 0,01
Σύνολο	375	4,4080	1,9003	,0981	

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

18. Θέλεις να σπουδάσεις;

ΠΙΝΑΚΑΣ 10					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,6214	1,6214	1,7976	,1808
Within Groups	373	336,4479	,9020		
Σύνολο	374	338,0693			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,8571	,9543	,0752	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,7243	,9463	,0647	P > 0,01
Σύνολο	375	1,7813	,9508	,0491	

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

18α. Αν Όχι, ποια δουλειά θα ήθελες να κάνεις;

ΠΙΝΑΚΑΣ 11					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	16,1333	16,1333	3,0119	,0997
Within Groups	18	96,4167	5,3565		
Σύνολο	19	112,5500			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	12	6.0833	2,1515	,6211	P < 0,05
Κορίτσια	8	4,2500	2,5495	,9014	P > 0,01
Σύνολο	20	5,3500	2,4339	,5442	

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

18.β. Αν Ναι, τι θέλεις να σπουδάσεις;

ΠΙΝΑΚΑΣ 12					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,4154	1,4154	,1061	,7450
Within Groups	212	2828,5285	13,3421		
Σύνολο	213	2829,9439			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	86	5,7326	3,5593	,3838	P < 0,05
Κορίτσια	128	5,8984	3,7139	,3283	P > 0,01
Σύνολο	214	5,8318	3,6450	,2492	

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

18γ. Πού θέλεις να σπουδάσεις;

ΠΙΝΑΚΑΣ 13					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0685	,0685	,1023	,7493
Within Groups	373	249,9688	,6702		
Σύνολο	374	250,0373			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,2671	,8043	,0634	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,2944	,8292	,0567	P > 0,01
Σύνολο	375	2,2827	,8176	,0422	

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

18δ. Τι θέλει να σπουδάσεις;

α.. Ο πατέρας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 14					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	15,7585	15,7585	2,4592	,1177
Within Groups	373	2390,1988	6,4080		
Σύνολο	374	2405,9573			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,5590	2,7360	,2156	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,1449	2,3661	,1617	P > 0,01
Σύνολο	375	1,3227	2,5363	,1310	

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

18δ. Τι θέλει να σπουδάσεις;

β.. Η μητέρα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 15					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	29,1926	29,1926	5,1687	,0236
Within Groups	373	2106,6848	5,6479		
Σύνολο	374	2135,8773			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,5590	2,6666	,2102	P < 0,05
Κορίτσια	214	,9953	2,1329	,1458	P > 0,01
Σύνολο	375	1,2373	2,3897	,1234	

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

18ε. Σκοπεύεις να εργαστείς στην Ελλάδα;

ΠΙΝΑΚΑΣ 16					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6007	,6007	,6782	,4107
Within Groups	373	330,3966	,8858		
Σύνολο	374	330,9973			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,9565	,9444	,0744	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,0374	,9387	,0642	P > 0,01
Σύνολο	375	2,0027	,9408	,0486	

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

18στ. Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 17					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	26,3550	26,3550	3,7551	,0534
Within Groups	373	2617,9010	7,0185		
Σύνολο	374	2644,2560			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	3,4224	2,6801	,2112	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,9579	2,6258	,1795	P > 0,01
Σύνολο	375	3,7280	2,6590	,1373	

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

18ζ. Ποιο μάθημα δε σου αρέσει καθόλου;

ΠΙΝΑΚΑΣ 18					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,2149	1,2149	,3635	,5469
Within Groups	373	1246,6144	3,3421		
Σύνολο	374	1247,8293			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,9130	1,9345	,1525	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,0280	1,7440	,1192	P > 0,01
Σύνολο	375	1,9787	1,8266	,0943	

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

α. Ο πατέρας

ΠΙΝΑΚΑΣ 19					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0305	,0305	,2544	,6143
Within Groups	373	44,7588	,1200		
Σύνολο	374	44,7893			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1491	,3573	,0282	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1308	,3380	,0231	P > 0,01
Σύνολο	375	,1387	,3461	,0179	

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

β. Η μητέρα

ΠΙΝΑΚΑΣ 20					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,5688	,5688	3,6067	,0583
Within Groups	373	58,8285	,1577		
Σύνολο	374	59,3973			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2422	,4298	,0339	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1636	,3707	,0253	P > 0,01
Σύνολο	375	,1973	,3985	,0206	

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

γ. Κάποιος άλλος

ΠΙΝΑΚΑΣ 21					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0913	,0913	,7743	,3795
Within Groups	373	43,9727	,1179		
Σύνολο	374	44,0640			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1180	,3236	,0255	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1495	,3574	,0244	P > 0,01
Σύνολο	375	,1360	,3432	,0177	

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

18η. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα:

δ. Κάποιος άλλος, ποιος;

ΠΙΝΑΚΑΣ 22					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,4830	,4830	,6712	,4132
Within Groups	373	268,3864	,7195		
Σύνολο	374	268,8693			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2733	,7983	,0629	P < 0,05
Κορίτσια	214	,3458	,8839	,0604	P > 0,01
Σύνολο	375	,3147	,8479	,0438	

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

19. Οι παρέες σου στην Ελλάδα είναι

ΠΙΝΑΚΑΣ 23					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0502	,0502	,3177	,5733
Within Groups	373	58,8832	,1579		
Σύνολο	374	58,9333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,0000	,4472	,0352	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,0234	,3553	,0243	P > 0,01
Σύνολο	375	2,0133	,3970	,0205	

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

19α. Οι παρέες σου στην Ελλάδα είναι

ΠΙΝΑΚΑΣ 24					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,5226	2,5226	8,7953	,0032
Within Groups	373	106,9814	,2868		
Σύνολο	374	109,5040			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,6894	,6822	,0538	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,8551	,3907	,0267	P > 0,01
Σύνολο	375	2,7840	,5411	,0279	

ΠΙΝΑΚΑΣ 25

19β. Από πόσα άτομα αποτελείται η παρέα σου:

ΠΙΝΑΚΑΣ 25					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,6524	2,6524	1,9322	,1653
Within Groups	373	512,0250	1,3727		
Σύνολο	374	514,6773			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	3,4596	1,2298	,0969	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,2897	1,1260	,0770	P > 0,01
Σύνολο	375	3,3627	1,1731	,0606	

ΠΙΝΑΚΑΣ 26

19γ. Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε:

ΠΙΝΑΚΑΣ 26					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2276	,2276	,9081	,3412
Within Groups	373	93,5057	,2507		
Σύνολο	374	93,7333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,5217	,5011	,0395	P < 0,05
Κορίτσια	214	,4720	,5004	,0342	P > 0,01
Σύνολο	375	,4933	,5006	,0259	

ΠΙΝΑΚΑΣ 27

19δ. Πού είναι το στέκι που συναντιέστε:

ΠΙΝΑΚΑΣ 27					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,7036	,7036	3,0623	,0809
Within Groups	373	85,6964	,2297		
Σύνολο	374	86,4000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,5901	,4934	,0389	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,6776	,4685	,0320	P > 0,01
Σύνολο	375	1,6400	,4806	,0248	

ΠΙΝΑΚΑΣ 28

19ε. Πού τους γνώρισες:

α. Στο σχολείο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 28					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,9826	,9826	5,3545	,0212
Within Groups	373	68,4468	,1835		
Σύνολο	374	69,4293			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,6957	,4616	,0364	P < 0,05
Κορίτσια	214	,7991	,4016	,0275	P > 0,01
Σύνολο	375	,7547	,4309	,0222	

ΠΙΝΑΚΑΣ 29

19ε. Πού τους γνώρισες:

β. Στη δουλειά;

ΠΙΝΑΚΑΣ 29					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1718	,1718	2,0307	,1550
Within Groups	373	31,5615	,0846		
Σύνολο	374	31,7333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1180	,3236	,0255	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0748	,2636	,0180	P > 0,01
Σύνολο	375	,0933	,2913	,0150	

ΠΙΝΑΚΑΣ 30

19ε. Πού τους γνώρισες:

γ. Στη γειτονιά;

ΠΙΝΑΚΑΣ 30					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3205	,3205	1,2799	,2587
Within Groups	373	93,4128	,2504		
Σύνολο	374	93,7333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,5404	,4999	,0394	P < 0,05
Κορίτσια	214	,4813	,5008	,0342	P > 0,01
Σύνολο	375	,5067	,5006	,0259	

ΠΙΝΑΚΑΣ 31

19ε. Πού τους γνώρισες:

δ. Σε σύλλογο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 31					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0018	,0018	,0270	,8696
Within Groups	373	25,0542	,0672		
Σύνολο	374	25,0560			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0745	,2635	,0208	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0701	,2559	,0175	P > 0,01
Σύνολο	375	,0720	,2588	,0134	

ΠΙΝΑΚΑΣ 32

19ε. Πού τους γνώρισες:

ε. Στο οικογενειακό περιβάλλον;

ΠΙΝΑΚΑΣ 32					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2615	,2615	1,9998	,1581
Within Groups	373	48,7679	,1307		
Σύνολο	374	49,0293			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1242	,3309	,0261	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1776	,3830	,0262	P > 0,01
Σύνολο	375	,1547	,3621	,0187	

ΠΙΝΑΚΑΣ 33
19ε. Πού τους γνώρισες:
στ. Αλλού;

ΠΙΝΑΚΑΣ 33					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0591	,0591	,4441	,5056
Within Groups	373	49,6582	,1331		
Σύνολο	374	49,7173			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1429	,3510	,0277	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1682	,3749	,0256	P > 0,01
Σύνολο	375	,1573	,3646	,0188	

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
19ε. Πού τους γνώρισες:
στ. Αλλού, που;

ΠΙΝΑΚΑΣ 34					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,7676	,7676	,4083	,5254
Within Groups	57	107,1646	1,8801		
Σύνολο	58	107,9322			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	22	2,1818	1,5625	,3331	P < 0,05
Κορίτσια	37	1,9459	1,2460	,2048	P > 0,01
Σύνολο	59	2,0339	1,3641	,1776	

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
19ε. Είχες περισσότερους φίλους στο εξωτερικό;

ΠΙΝΑΚΑΣ 35					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1614	,1614	,6445	,4226
Within Groups	373	93,3959	,2504		
Σύνολο	374	93,5573			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,5466	,4994	,0394	P < 0,05
Κορίτσια	214	,5047	,5012	,0343	P > 0,01
Σύνολο	375	,5227	,5002	,0258	

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
20. Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας;

ΠΙΝΑΚΑΣ 36					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	5,8677	5,8677	1,4519	,2290
Within Groups	373	1507,4817	4,0415		
Σύνολο	374	1513,3493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,6211	2,0247	,1596	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,8738	1,9995	,1367	P > 0,01
Σύνολο	375	4,7653	2,0116	,1039	

ΠΙΝΑΚΑΣ 37

21. Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;

ΠΙΝΑΚΑΣ 37					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,7662	1,7662	,5623	,4538
Within Groups	373	1171,5031	3,1408		
Σύνολο	374	1173,2693			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,0062	1,8217	,1436	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,1449	1,7341	,1185	P > 0,01
Σύνολο	375	4,0853	1,7712	,0915	

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
α. Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

ΠΙΝΑΚΑΣ 38					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,8633	3,8633	1,1691	,2803
Within Groups	373	1232,5367	3,3044		
Σύνολο	374	1236,4000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,6770	1,8795	,1481	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,4720	1,7700	,1210	P > 0,01
Σύνολο	375	4,5600	1,8182	,0939	

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
β. Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

ΠΙΝΑΚΑΣ 39					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0682	,0682	,0233	,8789
Within Groups	373	1094,7958	2,9351		
Σύνολο	374	1094,8640			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,2484	1,8029	,1421	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,2757	1,6426	,1123	P > 0,01
Σύνολο	375	5,2640	1,7110	,0884	

ΠΙΝΑΚΑΣ 40

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

ΠΙΝΑΚΑΣ 40					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	6,9133	6,9133	2,1164	,1466
Within Groups	373	1218,4040	3,2665		
Σύνολο	374	1225,3173			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,4472	1,8024	,1421	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,1729	1,8110	,1238	P > 0,01
Σύνολο	375	4,2907	1,8100	,0935	

ΠΙΝΑΚΑΣ 41

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

δ. Υπακοή των παιδιών στους γονείς

ΠΙΝΑΚΑΣ 41					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2258	,2258	,0716	,7892
Within Groups	373	1176,4835	3,1541		
Σύνολο	374	1176,7093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,0870	1,8721	,1475	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,0374	1,7002	,1162	P > 0,01
Σύνολο	375	5,0587	1,7738	,0916	

ΠΙΝΑΚΑΣ 42

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ε. Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 42					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,1268	3,1268	,7359	,3915
Within Groups	373	1584,8306	4,2489		
Σύνολο	374	1587,9573			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	3,7826	2,1292	,1678	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,5981	2,0087	,1373	P > 0,01
Σύνολο	375	3,6773	2,0606	,1064	

ΠΙΝΑΚΑΣ 43

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

στ. Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

ΠΙΝΑΚΑΣ 43					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,0797	3,0797	,9869	,3212
Within Groups	373	1164,0296	3,1207		
Σύνολο	374	1167,1093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,7702	1,8883	,1488	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,9533	1,6693	,1141	P > 0,01
Σύνολο	375	4,8747	1,7665	,0912	

ΠΙΝΑΚΑΣ 44

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ζ. Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

ΠΙΝΑΚΑΣ 44					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0047	,0047	,0013	,9717
Within Groups	373	1394,7846	3,7394		
Σύνολο	374	1394,7893			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	3,8012	1,9869	,1566	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,8084	1,8928	,1294	P > 0,01
Σύνολο	375	3,8053	1,9312	,0997	

ΠΙΝΑΚΑΣ 45

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

ΠΙΝΑΚΑΣ 45					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0999	,0999	,0348	,8521
Within Groups	373	1069,6975	2,8678		
Σύνολο	374	1069,7973			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,4161	1,7838	,1406	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,3832	1,6223	,1109	P > 0,01
Σύνολο	375	4,3973	1,6913	,0873	

ΠΙΝΑΚΑΣ 46

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
θ. Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

ΠΙΝΑΚΑΣ 46					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,0408	1,0408	,2973	,5859
Within Groups	373	1305,6686	3,5005		
Σύνολο	374	1306,7093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,6646	1,7956	,1415	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,7710	1,9256	,1316	P > 0,01
Σύνολο	375	4,7253	1,8692	,0965	

ΠΙΝΑΚΑΣ 47

22. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ι. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 47					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	5,0056	5,0056	1,4105	,2357
Within Groups	373	1323,7037	3,5488		
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,9255	2,0080	,1582	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,1589	1,7849	,1220	P > 0,01
Σύνολο	375	5,0587	1,8849	,0973	

ΠΙΝΑΚΑΣ 48

23. Θεωρείς τον εαυτό σου

ΠΙΝΑΚΑΣ 48					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,7254	2,7254	1,1848	,2771
Within Groups	373	857,9786	2,3002		
Σύνολο	374	860,7040			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,2857	1,5225	,1200	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,4579	1,5123	,1034	P > 0,01
Σύνολο	375	5,3840	1,5170	,0783	

ΠΙΝΑΚΑΣ 49

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

α. θρησκείας

ΠΙΝΑΚΑΣ 49					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,9380	1,9380	,5307	,4668
Within Groups	373	1362,2060	3,6520		
Σύνολο	374	1364,1440			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,6211	1,9168	,1511	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,7664	1,9066	,1303	P > 0,01
Σύνολο	375	5,7040	1,9098	,0986	

ΠΙΝΑΚΑΣ 50

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

β. πολιτικής

ΠΙΝΑΚΑΣ 50					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2663	,2663	,0621	,8034
Within Groups	373	1600,6670	4,2913		
Σύνολο	374	1600,9333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,2174	2,1613	,1703	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,1636	2,0015	,1368	P > 0,01
Σύνολο	375	4,1867	2,0690	,1068	

ΠΙΝΑΚΑΣ 51

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

γ. οικονομίας

ΠΙΝΑΚΑΣ 51					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,5108	3,5108	,9242	,3370
Within Groups	373	1416,8892	3,7986		
Σύνολο	374	1420,4000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,7516	1,8842	,1485	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,5561	1,9963	,1365	P > 0,01
Σύνολο	375	4,6400	1,9488	,1006	

ΠΙΝΑΚΑΣ 52

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

δ. γλώσσας

ΠΙΝΑΚΑΣ 52					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	27,6561	27,6561	6,6322	,0104
Within Groups	373	1555,3999	4,1700		
Σύνολο	374	1583,0560			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,3851	2,0557	,1620	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,8364	2,0318	,1389	P > 0,01
Σύνολο	375	4,0720	2,0574	,1062	

ΠΙΝΑΚΑΣ 53

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα
ε. ηθών-εθίμων

ΠΙΝΑΚΑΣ 53					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	10,1046	10,1046	2,8553	,0919
Within Groups	373	1320,0128	3,5389		
Σύνολο	374	1330,1173			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,5466	1,8539	,1461	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,2150	1,9015	,1300	P > 0,01
Σύνολο	375	4,3573	1,8859	,0974	

ΠΙΝΑΚΑΣ 54

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα
στ. αθλητισμού

ΠΙΝΑΚΑΣ 54					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	12,5899	12,5899	2,9407	,0872
Within Groups	373	1596,8874	4,2812		
Σύνολο	374	1609,4773			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,1739	2,0993	,1654	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,8037	2,0461	,1399	P > 0,01
Σύνολο	375	4,9627	2,0745	,1071	

ΠΙΝΑΚΑΣ 55

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα
ζ. ψυχαγωγίας

ΠΙΝΑΚΑΣ 55					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	14,2629	14,2629	3,5711	,0596
Within Groups	373	1489,7371	3,9939		
Σύνολο	374	1504,0000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,0248	1,9234	,1516	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,6308	2,0531	,1403	P > 0,01
Σύνολο	375	4,8000	2,0053	,1036	

ΠΙΝΑΚΑΣ 56

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα
η. διατροφής

ΠΙΝΑΚΑΣ 56					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	8,9277	8,9277	2,1659	,1419
Within Groups	373	1537,4723	4,1219		
Σύνολο	374	1546,4000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,9379	1,9419	,1530	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,6262	2,0941	,1432	P > 0,01
Σύνολο	375	4,7600	2,0334	,1050	

ΠΙΝΑΚΑΣ 57

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

θ. παιδείας

ΠΙΝΑΚΑΣ 57					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	21,9020	21,9020	4,6680	,0314
Within Groups	373	1750,0873	4,6919		
Σύνολο	374	1771,9893			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,2733	2,1851	,1722	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,7850	2,1517	,1471	P > 0,01
Σύνολο	375	3,9947	2,1767	,1124	

ΠΙΝΑΚΑΣ 58

24Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

ι. ισότητας φύλου

ΠΙΝΑΚΑΣ 58					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0534	,0534	,0122	,9121
Within Groups	373	1633,3706	4,3790		
Σύνολο	374	1633,4240			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,7578	2,0700	,1631	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,7336	2,1095	,1442	P > 0,01
Σύνολο	375	4,7440	2,0898	,1079	

ΠΙΝΑΚΑΣ 59

24.Α Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τα ελληνόπουλα σε θέματα

κ. εμφάνισης

ΠΙΝΑΚΑΣ 59					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,5204	,5204	,1053	,7458
Within Groups	373	1844,0289	4,9438		
Σύνολο	374	1844,5493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,3416	2,2834	,1800	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,2664	2,1774	,1488	P > 0,01
Σύνολο	375	4,2987	2,2208	,1147	

ΠΙΝΑΚΑΣ 60

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

α. θρησκειας

ΠΙΝΑΚΑΣ 60					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,4903	1,4903	,3171	,5737
Within Groups	373	1752,7391	4,6990		
Σύνολο	374	1754,2293			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,8820	2,1077	,1661	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,0093	2,2118	,1512	P > 0,01
Σύνολο	375	4,9547	2,1657	,1118	

ΠΙΝΑΚΑΣ 61

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

β. πολιτικής

ΠΙΝΑΚΑΣ 61					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6685	,6685	,1709	,6796
Within Groups	373	1459,5288	3,9129		
Σύνολο	374	1460,1973			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,1180	1,9981	,1575	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,0327	1,9630	,1342	P > 0,01
Σύνολο	375	4,0693	1,9759	,1020	

ΠΙΝΑΚΑΣ 62

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

γ. οικονομίας

ΠΙΝΑΚΑΣ 62					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	7,9063	7,9063	1,9892	,1593
Within Groups	373	1482,5097	3,9746		
Σύνολο	374	1490,4160			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,3354	1,9651	,1549	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,0421	2,0148	,1377	P > 0,01
Σύνολο	375	4,1680	1,9963	,1031	

ΠΙΝΑΚΑΣ 63

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

δ. γλώσσας

ΠΙΝΑΚΑΣ 63					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	29,3913	29,3913	7,4333	,0067
Within Groups	373	1474,8380	3,9540		
Σύνολο	374	1504,2293			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	3,9441	2,0008	,1577	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,3785	1,9792	,1353	P > 0,01
Σύνολο	375	3,6213	2,0055	,1036	

ΠΙΝΑΚΑΣ 64

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

ε. ηθών-εθίμων

ΠΙΝΑΚΑΣ 64					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	20,4102	20,4102	5,2285	,0228
Within Groups	373	1456,0538	3,9036		
Σύνολο	374	1476,4640			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,2050	1,9207	,1514	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,7336	2,0162	,1378	P > 0,01
Σύνολο	375	3,9360	1,9869	,1026	

ΠΙΝΑΚΑΣ 65

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
στ. αθλητισμού

ΠΙΝΑΚΑΣ 65					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	4,2052	4,2052	1,0320	,3104
Within Groups	373	1519,9388	4,0749		
Σύνολο	374	1524,1440			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,8261	2,0663	,1628	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,6121	1,9821	,1355	P > 0,01
Σύνολο	375	4,7040	2,0187	,1042	

ΠΙΝΑΚΑΣ 66

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
ζ. ψυχαγωγίας

ΠΙΝΑΚΑΣ 66					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	5,2590	5,2590	1,2697	,2605
Within Groups	373	1544,8904	4,1418		
Σύνολο	374	1550,1493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,7019	1,9807	,1561	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,4626	2,0751	,1419	P > 0,01
Σύνολο	375	4,5653	2,0359	,1051	

ΠΙΝΑΚΑΣ 67

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
η. διατροφής

ΠΙΝΑΚΑΣ 67					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	4,1630	4,1630	,9899	,3204
Within Groups	373	1568,6743	4,2056		
Σύνολο	374	1572,8373			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,6708	1,9993	,1576	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,4579	2,0886	,1428	P > 0,01
Σύνολο	375	4,5493	2,0507	,1059	

ΠΙΝΑΚΑΣ 68

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:
θ. παιδείας

ΠΙΝΑΚΑΣ 68					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	5,3990	5,3990	1,2961	,2557
Within Groups	373	1553,7370	4,1655		
Σύνολο	374	1559,1360			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,1863	2,0682	,1630	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,9439	2,0202	,1381	P > 0,01
Σύνολο	375	4,0480	2,0418	,1054	

ΠΙΝΑΚΑΣ 69

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

ι. ισότητας φύλου

ΠΙΝΑΚΑΣ 69					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2707	,2707	,0594	,8076
Within Groups	373	1700,6627	4,5594		
Σύνολο	374	1700,9333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,5776	2,1495	,1694	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,5234	2,1245	,1452	P > 0,01
Σύνολο	375	4,5467	2,1326	,1101	

ΠΙΝΑΚΑΣ 70

24Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν τα ελληνόπουλα απέναντι σου σε θέματα:

κ. εμφάνισης

ΠΙΝΑΚΑΣ 70					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,4402	2,4402	,5168	,4727
Within Groups	373	1761,2931	4,7220		
Σύνολο	374	1763,7333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,1863	2,1483	,1693	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,0234	2,1914	,1498	P > 0,01
Σύνολο	375	4,0933	2,1716	,1121	

ΠΙΝΑΚΑΣ 71

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;

α. Θετικά στοιχεία Πρώτη επιλογή

ΠΙΝΑΚΑΣ 71					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	5,2204	5,2204	,8516	,3571
Within Groups	231	1416,0156	6,1299		
Σύνολο	232	1421,2361			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	99	1,2121	1,6180	,1626	P < 0,05
Κορίτσια	134	1,5149	2,9526	,2551	P > 0,01
Σύνολο	233	1,3863	2,4751	,1621	

ΠΙΝΑΚΑΣ 72

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;

β. Θετικά στοιχεία Δεύτερη επιλογή

ΠΙΝΑΚΑΣ 72					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	13,0093	13,0093	,3534	,5528
Within Groups	222	8172,9193	36,8150		
Σύνολο	223	8185,9286			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	96	10,2604	6,7422	,6881	P < 0,05
Κορίτσια	128	9,7734	5,5091	,4869	P > 0,01
Σύνολο	224	9,9821	6,0587	,4048	

ΠΙΝΑΚΑΣ 73

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
γ. Θετικά στοιχεία Τρίτη επιλογή

ΠΙΝΑΚΑΣ 73					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	260,2829	260,2829	7,1468	,0094
Within Groups	69	2512,9565	36,4197		
Σύνολο	70	2773,2394			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	25	15,4000	6,6081	1,3216	P < 0,05
Κορίτσια	46	11,3913	5,7057	,8413	P > 0,01
Σύνολο	71	12,8028	6,2943	,7470	

ΠΙΝΑΚΑΣ 74

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
δ. Θετικά στοιχεία Τέταρτη επιλογή

ΠΙΝΑΚΑΣ 74					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	34,7222	34,7222	,6999	,4151
Within Groups	16	793,7778	49,6111		
Σύνολο	17	828,5000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	9	16,8889	8,2074	2,7358	P < 0,05
Κορίτσια	9	14,1111	5,6446	1,8815	P > 0,01
Σύνολο	18	15,5000	6,9811	1,6455	

ΠΙΝΑΚΑΣ 75

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Πρώτη επιλογή

ΠΙΝΑΚΑΣ 75					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,0860	1,0860	,6161	,4334
Within Groups	210	370,1357	1,7626		
Σύνολο	211	371,2217			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	81	1,0741	,6667	,0741	P < 0,05
Κορίτσια	131	1,2214	1,6043	,1402	P > 0,01
Σύνολο	212	1,1651	1,3264	,0911	

ΠΙΝΑΚΑΣ 76

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Δεύτερη επιλογή

ΠΙΝΑΚΑΣ 76					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	27,2590	27,2590	,5792	,4475
Within Groups	200	9413,0182	47,0651		
Σύνολο	201	9440,2772			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	77	9,6364	6,9565	,7928	P < 0,05
Κορίτσια	125	8,8800	6,8009	,6083	P > 0,01
Σύνολο	202	9,1683	6,8532	,4822	

ΠΙΝΑΚΑΣ 77

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Τρίτη επιλογή

ΠΙΝΑΚΑΣ 77					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	22,8254	22,8254	,4152	,5208
Within Groups	102	5607,0207	54,9708		
Σύνολο	103	5629,8462			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	38	16,5789	7,4312	1,2055	P < 0,05
Κορίτσια	66	15,6061	7,4045	,9114	P > 0,01
Σύνολο	104	15,9615	7,3932	,7250	

ΠΙΝΑΚΑΣ 78

25. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
α. Αρνητικά στοιχεία Τέταρτη επιλογή

ΠΙΝΑΚΑΣ 78					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	129,2330	129,2330	3,3355	,0803
Within Groups	24	929,8824	38,7451		
Σύνολο	25	1059,1154			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	9	23,3333	3,2016	1,0672	P < 0,05
Κορίτσια	17	18,6471	7,2796	1,7656	P > 0,01
Σύνολο	26	20,2692	6,5088	1,2765	

ΠΙΝΑΚΑΣ 79

26. α: Ποιος ποιητής έγραψε τη Ρωμιοσύνη ; Ο Ν. Βρεττάκος, ο Γ. Ρίτσος, ο Οδ. Ελύτης, ο Κ. Καβαφης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 79					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1686	,1686	,2035	,6521
Within Groups	373	309,0154	,8285		
Σύνολο	374	309,1840			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,2484	,9154	,0721	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,2056	,9063	,0620	P > 0,01
Σύνολο	375	2,2240	,9092	,0470	

ΠΙΝΑΚΑΣ 80

26 β: Πού γεννήθηκε ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης; στη Σάμο, στην Κρήτη, στην Κέρκυρα, στη Σκιάθο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 80					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,7366	,7366	,9377	,3335
Within Groups	373	292,9967	,7855		
Σύνολο	374	293,7333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,2422	,8998	,0709	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,3318	,8760	,0599	P > 0,01
Σύνολο	375	2,2933	,8862	,0458	

ΠΙΝΑΚΑΣ 81
26 γ: Πότε κατέλαβαν οι Τούρκοι την Κων/πολη ;

ΠΙΝΑΚΑΣ 81					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,5904	1,5904	1,8857	,1705
Within Groups	373	314,5856	,8434		
Σύνολο	374	316,1760			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,7329	,8857	,0698	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,8645	,9422	,0644	P > 0,01
Σύνολο	375	1,8080	,9195	,0475	

ΠΙΝΑΚΑΣ 82
26 δ: Η 28η Οκτωβρίου τι γιορτή είναι ; εθνική, θρησκευτική, και τα δυο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 82					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6269	,6269	1,0455	,3072
Within Groups	373	223,6504	,5996		
Σύνολο	374	224,2773			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,4845	,8224	,0648	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,4019	,7362	,0503	P > 0,01
Σύνολο	375	1,4373	,7744	,0400	

ΠΙΝΑΚΑΣ 83
26 ε: Τι πολίτευμα έχει η Ελλάδα : κοινοβουλευτική δημοκρατία, δημοκρατία , προεδρευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατια

ΠΙΝΑΚΑΣ 83					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3863	,3863	,5515	,4582
Within Groups	373	261,2511	,7004		
Σύνολο	374	261,6373			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,8137	,8307	,0655	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,8785	,8415	,0575	P > 0,01
Σύνολο	375	1,8507	,8364	,0432	

ΠΙΝΑΚΑΣ 84
26 στ : Η Ζάκυνθος ανήκει : στα Δωδεκάνησα, στις Κυκλάδες, στα Επτάνησα, στις Σποράδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 84					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0994	,0994	,1236	,7254
Within Groups	373	299,8100	,8038		
Σύνολο	374	299,9093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,9441	,8678	,0684	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,9112	,9175	,0627	P > 0,01
Σύνολο	375	1,9253	,8955	,0462	

ΠΙΝΑΚΑΣ 85

26 ζ : Πότε γιορτάζουμε το Τριώδιο : το Δεκαπενταύγουστο , τα Χριστούγεννα, τις Απόκριες ,το Πάσχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 85					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,1333	2,1333	2,7642	,0972
Within Groups	373	287,8667	,7718		
Σύνολο	374	290,0000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,0870	,8688	,0685	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,9346	,8857	,0605	P > 0,01
Σύνολο	375	2,0000	,8806	,0455	

ΠΙΝΑΚΑΣ 86

26 η : Τι σημαίνει το ρήμα αποδέχομαι : δέχομαι κάτι , αρνούμαι κάτι .

ΠΙΝΑΚΑΣ 86					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2638	,2638	,4099	,5224
Within Groups	373	240,0136	,6435		
Σύνολο	374	240,2773			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,8012	,8126	,0640	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,7477	,7943	,0543	P > 0,01
Σύνολο	375	1,7707	,8015	,0414	

ΠΙΝΑΚΑΣ 87

27. Θέλεις να πας σέ Ελληνικό σχολείο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 87					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,9239	,9239	4,9224	,0271
Within Groups	373	70,0094	,1877		
Σύνολο	374	70,9333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,3106	,4642	,0366	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2103	,4085	,0279	P > 0,01
Σύνολο	375	,2533	,4355	,0225	

ΠΙΝΑΚΑΣ 88

27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :

α. Θα μάθω καλύτερα Ελληνικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 88					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1367	,1367	1,5734	,2105
Within Groups	373	32,4073	,0869		
Σύνολο	374	32,5440			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1180	,3236	,0255	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0794	,2711	,0185	P > 0,01
Σύνολο	375	,0960	,2950	,0152	

ΠΙΝΑΚΑΣ 89
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
β. Θα αισθάνομαι πραγματικός Έλληνας

ΠΙΝΑΚΑΣ 89					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0176	,0176	,3837	,5360
Within Groups	373	17,1184	,0459		
Σύνολο	374	17,1360			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0559	,2304	,0182	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0421	,2012	,0138	P > 0,01
Σύνολο	375	,0480	,2141	,0111	

ΠΙΝΑΚΑΣ 90
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
γ. Θα γνωρίσω καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία της Ελλάδας

ΠΙΝΑΚΑΣ 90					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3189	,3189	6,3912	,0119
Within Groups	373	18,6144	,0499		
Σύνολο	374	18,9333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0870	,2827	,0223	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0280	,1655	,0113	P > 0,01
Σύνολο	375	,0533	,2250	,0116	

ΠΙΝΑΚΑΣ 91
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
δ. Για να δω αν θα τα καταφέρω

ΠΙΝΑΚΑΣ 91					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1848	,1848	2,5136	,1137
Within Groups	373	27,4152	,0735		
Σύνολο	374	27,6000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1056	,3083	,0243	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0607	,2394	,0164	P > 0,01
Σύνολο	375	,0800	,2717	,0140	

ΠΙΝΑΚΑΣ 92
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
ε. Θα προετοιμαστώ καλύτερα για τις εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο

ΠΙΝΑΚΑΣ 92					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0075	,0075	,0934	,7601
Within Groups	373	30,0885	,0807		
Σύνολο	374	30,0960			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0932	,2916	,0230	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0841	,2782	,0190	P > 0,01
Σύνολο	375	,0880	,2837	,0146	

ΠΙΝΑΚΑΣ 93
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
ζ. Θα έχω καλύτερες σχέσεις με τους συμμαθητές μου

ΠΙΝΑΚΑΣ 93					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0019	,0019	,0567	,8119
Within Groups	373	12,5474	,0336		
Σύνολο	374	12,5493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0373	,1900	,0150	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0327	,1783	,0122	P > 0,01
Σύνολο	375	,0347	,1832	,0095	

ΠΙΝΑΚΑΣ 94
27Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
η. Δεν έχω αποφασίσει

ΠΙΝΑΚΑΣ 94					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0426	,0426	,6145	,4336
Within Groups	373	25,8667	,0693		
Σύνολο	374	25,9093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0870	,2827	,0223	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0654	,2478	,0169	P > 0,01
Σύνολο	375	,0747	,2632	,0136	

ΠΙΝΑΚΑΣ 95
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
α. Όλοι οι μαθητές έχουμε κοινά προβλήματα

ΠΙΝΑΚΑΣ 95					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,3413	1,3413	5,9218	,0154
Within Groups	373	84,4880	,2265		
Σύνολο	374	85,8293			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2857	,4532	,0357	P < 0,05
Κορίτσια	214	,4065	,4923	,0337	P > 0,01
Σύνολο	375	,3547	,4791	,0247	

ΠΙΝΑΚΑΣ 96
27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :
β. Νιώθω μεγαλύτερη ασφάλεια

ΠΙΝΑΚΑΣ 96					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,2714	1,2714	5,8271	,0163
Within Groups	373	81,3846	,2182		
Σύνολο	374	82,6560			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2609	,4405	,0347	P < 0,05
Κορίτσια	214	,3785	,4862	,0332	P > 0,01
Σύνολο	375	,3280	,4701	,0243	

ΠΙΝΑΚΑΣ 97

27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :

γ. Οι καθηγητές καταλαβαίνουν περισσότερο τα προβλήματα μας

ΠΙΝΑΚΑΣ 97					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3894	,3894	1,5829	,2091
Within Groups	373	91,7599	,2460		
Σύνολο	374	92,1493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,3975	,4909	,0387	P < 0,05
Κορίτσια	214	,4626	,4998	,0342	P > 0,01
Σύνολο	375	,4347	,4964	,0256	

ΠΙΝΑΚΑΣ 98

27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :

δ. Το σχολικό πρόγραμμα είναι πιο εύκολο

ΠΙΝΑΚΑΣ 98					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6138	,6138	3,0353	,0823
Within Groups	373	75,4236	,2022		
Σύνολο	374	76,0373			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2360	,4260	,0336	P < 0,05
Κορίτσια	214	,3178	,4667	,0319	P > 0,01
Σύνολο	375	,2827	,4509	,0233	

ΠΙΝΑΚΑΣ 99

27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :

ε. Δε φοβάμαι την αποτυχία

ΠΙΝΑΚΑΣ 99					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0743	,0743	,5917	,4423
Within Groups	373	46,8590	,1256		
Σύνολο	374	46,9333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1304	,3378	,0266	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1589	,3664	,0250	P > 0,01
Σύνολο	375	,1467	,3542	,0183	

ΠΙΝΑΚΑΣ 100

27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :

στ Μαθαίνω καλά και τα ελληνικά και μια ξένη γλώσσα

ΠΙΝΑΚΑΣ 100					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1725	,1725	,6996	,4034
Within Groups	373	91,9768	,2466		
Σύνολο	374	92,1493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,4099	,4934	,0389	P < 0,05
Κορίτσια	214	,4533	,4990	,0341	P > 0,01
Σύνολο	375	,4347	,4964	,0256	

ΠΙΝΑΚΑΣ 101

27Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή στο σχολείο που είμαι τώρα :

ζ. Δεν έχω αποφασίσει

ΠΙΝΑΚΑΣ 101					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0426	,0426	,6145	,4336
Within Groups	373	25,8667	,0693		
Σύνολο	374	25,9093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0870	,2827	,0223	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0654	,2478	,0169	P > 0,01
Σύνολο	375	,0747	,2632	,0136	

ΠΙΝΑΚΑΣ 102

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;

α. Φωνάζω και θέλω να βρω το δίκιο μου

ΠΙΝΑΚΑΣ 102					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6012	,6012	2,4087	,1215
Within Groups	373	93,0948	,2496		
Σύνολο	374	93,6960			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,4658	,5004	,0394	P < 0,05
Κορίτσια	214	,5467	,4990	,0341	P > 0,01
Σύνολο	375	,5120	,5005	,0258	

ΠΙΝΑΚΑΣ 103

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;

β. Τον χτυπάω πισώπλατα

ΠΙΝΑΚΑΣ 103					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,1778	1,1778	14,7726	,0001
Within Groups	373	29,7395	,0797		
Σύνολο	374	30,9173			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1553	,3633	,0286	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0421	,2012	,0138	P > 0,01
Σύνολο	375	,0907	,2875	,0148	

ΠΙΝΑΚΑΣ 104

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;

γ. Το κρατάω και του το ανταποδίδω σε λίγες μέρες

ΠΙΝΑΚΑΣ 104					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,4245	,4245	3,5122	,0617
Within Groups	373	45,0848	,1209		
Σύνολο	374	45,5093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1801	,3855	,0304	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1121	,3163	,0216	P > 0,01
Σύνολο	375	,1413	,3488	,0180	

ΠΙΝΑΚΑΣ 105

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
δ. Φωνάζω τους υπόλοιπους φίλους για βοήθεια

ΠΙΝΑΚΑΣ 105					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0274	,0274	,5406	,4626
Within Groups	373	18,9059	,0507		
Σύνολο	374	18,9333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0435	,2046	,0161	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0607	,2394	,0164	P > 0,01
Σύνολο	375	,0533	,2250	,0116	

ΠΙΝΑΚΑΣ 106

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ε. Υποχωρώ και στεναχωριέμαι

ΠΙΝΑΚΑΣ 106					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,2386	2,2386	14,7653	,0001
Within Groups	373	56,5508	,1516		
Σύνολο	374	58,7893			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1056	,3083	,0243	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2617	,4406	,0301	P > 0,01
Σύνολο	375	,1947	,3965	,0205	

ΠΙΝΑΚΑΣ 107

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
στ. Το λεω κρυφά στον καθηγητή ή στο διευθυντή

ΠΙΝΑΚΑΣ 107					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0000	,0000	,0000	,9967
Within Groups	373	6,8693	,0184		
Σύνολο	374	6,8693			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0186	,1356	,0107	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0187	,1358	,0093	P > 0,01
Σύνολο	375	,0187	,1355	,0070	

ΠΙΝΑΚΑΣ 108

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ζ. Πετάω ό,τι βρω μπροστά μου κι έτσι με προσέχουν όλοι

ΠΙΝΑΚΑΣ 108					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0081	,0081	,3453	,5571
Within Groups	373	8,7759	,0235		
Σύνολο	374	8,7840			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0186	,1356	,0107	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0280	,1655	,0113	P > 0,01
Σύνολο	375	,0240	,1533	,0079	

ΠΙΝΑΚΑΣ 109

28. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
η. Βρίζω

ΠΙΝΑΚΑΣ 109					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,7295	,7295	3,2313	,0731
Within Groups	373	84,2039	,2257		
Σύνολο	374	84,9333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,3975	,4909	,0387	P < 0,05
Κορίτσια	214	,3084	,4629	,0316	P > 0,01
Σύνολο	375	,3467	,4765	,0246	

ΠΙΝΑΚΑΣ 110

29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
α. Να είναι φιλικοί μαζί μου

ΠΙΝΑΚΑΣ 110					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,1341	2,1341	8,6917	,0034
Within Groups	373	91,5832	,2455		
Σύνολο	374	93,7173			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,4224	,4955	,0390	P < 0,05
Κορίτσια	214	,5748	,4955	,0339	P > 0,01
Σύνολο	375	,5093	,5006	,0258	

ΠΙΝΑΚΑΣ 111

29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
β. Να είναι πάντα σωστά προετοιμασμένοι

ΠΙΝΑΚΑΣ 111					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0018	,0018	,0270	,8696
Within Groups	373	25,0542	,0672		
Σύνολο	374	25,0560			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0745	,2635	,0208	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0701	,2559	,0175	P > 0,01
Σύνολο	375	,0720	,2588	,0134	

ΠΙΝΑΚΑΣ 112

29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
γ. Να είναι δίγλωσσοι και να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω

ΠΙΝΑΚΑΣ 112					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0017	,0017	,0072	,9323
Within Groups	373	89,9983	,2413		
Σύνολο	374	90,0000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,3975	,4909	,0387	P < 0,05
Κορίτσια	214	,4019	,4914	,0336	P > 0,01
Σύνολο	375	,4000	,4906	,0253	

ΠΙΝΑΚΑΣ 113

29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
δ. Να μου λενε "μπράβο", όταν το αξίζω

ΠΙΝΑΚΑΣ 113					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2472	,2472	1,6829	,1953
Within Groups	373	54,7822	,1469		
Σύνολο	374	55,0293			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1491	,3573	,0282	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2009	,4016	,0275	P > 0,01
Σύνολο	375	,1787	,3836	,0198	

ΠΙΝΑΚΑΣ 114

29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
ε. Να μπορούν να επιβάλλουν την πειθαρχία, όταν χρειάζεται

ΠΙΝΑΚΑΣ 114					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0740	,0740	,6609	,4168
Within Groups	373	41,7820	,1120		
Σύνολο	374	41,8560			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1118	,3161	,0249	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1402	,3480	,0238	P > 0,01
Σύνολο	375	,1280	,3345	,0173	

ΠΙΝΑΚΑΣ 115

29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
στ. Να μη με κρίνουν από την εμφανισή μου και από τα προηγούμενα σφάλματα μου

ΠΙΝΑΚΑΣ 115					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2961	,2961	1,5529	,2135
Within Groups	373	71,1279	,1907		
Σύνολο	374	71,4240			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2236	,4180	,0329	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2804	,4502	,0308	P > 0,01
Σύνολο	375	,2560	,4370	,0226	

ΠΙΝΑΚΑΣ 116

29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
ζ. Να είναι προοδευτικοί

ΠΙΝΑΚΑΣ 116					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0211	,0211	,1880	,6648
Within Groups	373	41,8349	,1122		
Σύνολο	374	41,8560			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1366	,3445	,0272	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1215	,3275	,0224	P > 0,01
Σύνολο	375	,1280	,3345	,0173	

ΠΙΝΑΚΑΣ 117

29. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
η. Τίποτα

ΠΙΝΑΚΑΣ 117					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,8774	,8774	13,0747	,0003
Within Groups	373	25,0319	,0671		
Σύνολο	374	25,9093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1304	,3378	,0266	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0327	,1783	,0122	P > 0,01
Σύνολο	375	,0747	,2632	,0136	

ΠΙΝΑΚΑΣ 118

30. Πόσο συχνά σε παρατηρούν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας;

ΠΙΝΑΚΑΣ 118					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	10,2466	10,2466	8,3283	,0041
Within Groups	373	458,9108	1,2303		
Σύνολο	374	469,1573			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,8012	1,1609	,0915	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,4673	1,0687	,0731	P > 0,01
Σύνολο	375	2,6107	1,1200	,0578	

ΠΙΝΑΚΑΣ 119

31. Πόσο συχνά σε παρατηρούσαν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας στο σχολείο που φοιτούσες στο εξωτερικό;

ΠΙΝΑΚΑΣ 119					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	8,3859	8,3859	5,7199	,0173
Within Groups	373	546,8515	1,4661		
Σύνολο	374	555,2373			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,5217	1,3090	,1032	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,2196	1,1314	,0773	P > 0,01
Σύνολο	375	2,3493	1,2184	,0629	

ΠΙΝΑΚΑΣ 120

32. Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού;

ΠΙΝΑΚΑΣ 120					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,1742	3,1742	18,7624	,0000
Within Groups	373	63,1032	,1692		
Σύνολο	374	66,2773			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,3354	,4736	,0373	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1495	,3574	,0244	P > 0,01
Σύνολο	375	,2293	,4210	,0217	

ΠΙΝΑΚΑΣ 121
33α. Πόσο συχνά πηγαίνεις στην εκκλησία ;

ΠΙΝΑΚΑΣ 121					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	5,7204	5,7204	4,8640	,0280
Within Groups	373	438,6690	1,1761		
Σύνολο	374	444,3893			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,5963	1,1202	,0883	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,8458	1,0569	,0722	P > 0,01
Σύνολο	375	2,7387	1,0900	,0563	

ΠΙΝΑΚΑΣ 122
33β. Πόσο συχνά πήγαινες στην εκκλησία στη χώρα που μεγάλωσες ;

ΠΙΝΑΚΑΣ 122					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	4,1268	4,1268	2,3820	,1236
Within Groups	373	646,2092	1,7325		
Σύνολο	374	650,3360			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	3,0311	1,3249	,1044	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,2430	1,3097	,0895	P > 0,01
Σύνολο	375	3,1520	1,3187	,0681	

ΠΙΝΑΚΑΣ 123
34Α. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω βιβλία στα ελληνικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 123					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0207	,0207	,0938	,7596
Within Groups	373	82,2886	,2206		
Σύνολο	374	82,3093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,3168	,4667	,0368	P < 0,05
Κορίτσια	214	,3318	,4720	,0323	P > 0,01
Σύνολο	375	,3253	,4691	,0242	

ΠΙΝΑΚΑΣ 124
34Α. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Διαβάζω βιβλία στα αγγλικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 124					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,9350	2,9350	12,0868	,0006
Within Groups	373	90,5743	,2428		
Σύνολο	374	93,5093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,3727	,4850	,0382	P < 0,05
Κορίτσια	214	,5514	,4985	,0341	P > 0,01
Σύνολο	375	,4747	,5000	,0258	

ΠΙΝΑΚΑΣ 125
34Α. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. Διαβάζω βιβλία σε άλλη γλώσσα

ΠΙΝΑΚΑΣ 125					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0383	,0383	,6620	,4164
Within Groups	373	21,5511	,0578		
Σύνολο	374	21,5893			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0497	,2180	,0172	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0701	,2559	,0175	P > 0,01
Σύνολο	375	,0613	,2403	,0124	

ΠΙΝΑΚΑΣ 126
34Α. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. α. Διαβάζω βιβλία σε άλλη γλώσσα, ποια;

ΠΙΝΑΚΑΣ 126					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	4,1404	4,1404	2,2103	,1379
Within Groups	373	698,7236	1,8733		
Σύνολο	374	702,8640			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1429	,8281	,0653	P < 0,05
Κορίτσια	214	,3551	1,6629	,1137	P > 0,01
Σύνολο	375	,2640	1,3709	,0708	

ΠΙΝΑΚΑΣ 127
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω περιοδικά στα ελληνικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 127					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,8773	1,8773	7,6566	,0059
Within Groups	373	91,4560	,2452		
Σύνολο	374	93,3333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,3851	,4881	,0385	P < 0,05
Κορίτσια	214	,5280	,5004	,0342	P > 0,01
Σύνολο	375	,4667	,4996	,0258	

ΠΙΝΑΚΑΣ 128
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Διαβάζω περιοδικά στα αγγλικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 128					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,8780	,8780	3,5880	,0590
Within Groups	373	91,2714	,2447		
Σύνολο	374	92,1493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,3789	,4866	,0384	P < 0,05
Κορίτσια	214	,4766	,5006	,0342	P > 0,01
Σύνολο	375	,4347	,4964	,0256	

ΠΙΝΑΚΑΣ 129
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. Διαβάζω περιοδικά σε άλλη γλώσσα

ΠΙΝΑΚΑΣ 129					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0058	,0058	,1256	,7232
Within Groups	373	17,1302	,0459		
Σύνολο	374	17,1360			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0435	,2046	,0161	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0514	,2213	,0151	P > 0,01
Σύνολο	375	,0480	,2141	,0111	

ΠΙΝΑΚΑΣ 130
34Β. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. α. Διαβάζω περιοδικά σε άλλη γλώσσα , ποια;

ΠΙΝΑΚΑΣ 130					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0628	,0628	,2524	,6157
Within Groups	373	92,8545	,2489		
Σύνολο	374	92,9173			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1056	,6285	,0495	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0794	,3731	,0255	P > 0,01
Σύνολο	375	,0907	,4984	,0257	

ΠΙΝΑΚΑΣ 131
34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω εφημερίδες στα ελληνικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 131					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,9837	,9837	5,6666	,0178
Within Groups	373	64,7497	,1736		
Σύνολο	374	65,7333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2857	,4532	,0357	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1822	,3869	,0265	P > 0,01
Σύνολο	375	,2267	,4192	,0216	

ΠΙΝΑΚΑΣ 132
34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Διαβάζω εφημερίδες στα αγγλικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 132					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0482	,0482	,4083	,5232
Within Groups	373	44,0158	,1180		
Σύνολο	374	44,0640			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1491	,3573	,0282	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1262	,3328	,0228	P > 0,01
Σύνολο	375	,1360	,3432	,0177	

ΠΙΝΑΚΑΣ 133

34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;

γ. Διαβάζω εφημερίδες σε άλλη γλώσσα

ΠΙΝΑΚΑΣ 133					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1081	,1081	3,5049	,0620
Within Groups	373	11,5079	,0309		
Σύνολο	374	11,6160			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0124	,1111	,0088	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0467	,2116	,0145	P > 0,01
Σύνολο	375	,0320	,1762	,0091	

ΠΙΝΑΚΑΣ 134

34Γ. Πώς διασκεδάζεις ;

γ. α. Διαβάζω εφημερίδες σε άλλη γλώσσα , ποιες;

ΠΙΝΑΚΑΣ 134					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,4347	,4347	,7076	,4008
Within Groups	373	229,1653	,6144		
Σύνολο	374	229,6000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0807	,5807	,0458	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1495	,9070	,0620	P > 0,01
Σύνολο	375	,1200	,7835	,0405	

ΠΙΝΑΚΑΣ 135

34Δ. Πώς διασκεδάζεις ;

α. Ακούω ελληνική μουσική

ΠΙΝΑΚΑΣ 135					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,5613	,5613	2,4236	,1204
Within Groups	373	86,3880	,2316		
Σύνολο	374	86,9493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,5901	,4934	,0389	P < 0,05
Κορίτσια	214	,6682	,4720	,0323	P > 0,01
Σύνολο	375	,6347	,4822	,0249	

ΠΙΝΑΚΑΣ 136

34Δ. Πώς διασκεδάζεις ;

β. Ακούω ξένη μουσική

ΠΙΝΑΚΑΣ 136					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1967	,1967	1,8265	,1774
Within Groups	373	40,1607	,1077		
Σύνολο	374	40,3573			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,8509	,3573	,0282	P < 0,05
Κορίτσια	214	,8972	,3044	,0208	P > 0,01
Σύνολο	375	,8773	,3285	,0170	

ΠΙΝΑΚΑΣ 137
34Ε. Πώς διασκεδάζεις;
α. Βλέπω θέατρο (ελληνικά έργα)

ΠΙΝΑΚΑΣ 137					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0234	,0234	,2016	,6537
Within Groups	373	43,3099	,1161		
Σύνολο	374	43,3333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1242	,3309	,0261	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1402	,3480	,0238	P > 0,01
Σύνολο	375	,1333	,3404	,0176	

ΠΙΝΑΚΑΣ 138
34Ε. Πώς διασκεδάζεις;
β. Βλέπω θέατρο (ξένα έργα)

ΠΙΝΑΚΑΣ 138					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1018	,1018	,6217	,4309
Within Groups	373	61,0875	,1638		
Σύνολο	374	61,1893			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1863	,3906	,0308	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2196	,4150	,0284	P > 0,01
Σύνολο	375	,2053	,4045	,0209	

ΠΙΝΑΚΑΣ 139
34ΣΤ. Πώς διασκεδάζεις;
α. Βλέπω Κινηματογράφο (ελληνικά έργα)

ΠΙΝΑΚΑΣ 139					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,5443	,5443	2,9260	,0880
Within Groups	373	69,3917	,1860		
Σύνολο	374	69,9360			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2919	,4561	,0359	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2150	,4118	,0281	P > 0,01
Σύνολο	375	,2480	,4324	,0223	

ΠΙΝΑΚΑΣ 140
34ΣΤ. Πώς διασκεδάζεις;
β. Βλέπω Κινηματογράφο (ξένα έργα)

ΠΙΝΑΚΑΣ 140					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2044	,2044	,9170	,3389
Within Groups	373	83,1290	,2229		
Σύνολο	374	83,3333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,6398	,4816	,0380	P < 0,05
Κορίτσια	214	,6869	,4648	,0318	P > 0,01
Σύνολο	375	,6667	,4720	,0244	

ΠΙΝΑΚΑΣ 141

34Ζ. Πώς διασκεδάζεις;

α. Βλέπω Τηλεόραση (ελληνικά έργα)

ΠΙΝΑΚΑΣ 141					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0083	,0083	,0333	,8553
Within Groups	373	92,7277	,2486		
Σύνολο	374	92,7360			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,5466	,4994	,0394	P < 0,05
Κορίτσια	214	,5561	,4980	,0340	P > 0,01
Σύνολο	375	,5520	,4980	,0257	

ΠΙΝΑΚΑΣ 142

34Ζ. Πώς διασκεδάζεις;

β. Βλέπω Τηλεόραση (ξένα έργα)

ΠΙΝΑΚΑΣ 142					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2976	,2976	1,8785	,1713
Within Groups	373	59,0997	,1584		
Σύνολο	374	59,3973			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,7702	,4220	,0333	P < 0,05
Κορίτσια	214	,8271	,3790	,0259	P > 0,01
Σύνολο	375	,8027	,3985	,0206	

ΠΙΝΑΚΑΣ 143

34Η. Πώς διασκεδάζεις;

α. Κάνω διακοπές στην Ελλάδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 143					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,4238	,4238	3,1631	,0761
Within Groups	373	49,9762	,1340		
Σύνολο	374	50,4000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,8012	,4003	,0315	P < 0,05
Κορίτσια	214	,8692	,3380	,0231	P > 0,01
Σύνολο	375	,8400	,3671	,0190	

ΠΙΝΑΚΑΣ 144

34Η. Πώς διασκεδάζεις;

β. Κάνω διακοπές στο εξωτερικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 144					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3224	,3224	1,2999	,2550
Within Groups	373	92,5149	,2480		
Σύνολο	374	92,8373			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,4845	,5013	,0395	P < 0,05
Κορίτσια	214	,4252	,4955	,0339	P > 0,01
Σύνολο	375	,4507	,4982	,0257	

ΠΙΝΑΚΑΣ 145

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
α. Πόσα βιβλία διάβασες;

ΠΙΝΑΚΑΣ 145					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	10,9235	10,9235	16,1252	,0001
Within Groups	373	252,6765	,6774		
Σύνολο	374	263,6000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,6832	,8095	,0638	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,0280	,8331	,0569	P > 0,01
Σύνολο	375	1,8800	,8395	,0434	

ΠΙΝΑΚΑΣ 146

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
β. Πόσες φορές πήγες στο θέατρο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 146					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0174	,0174	,0501	,8231
Within Groups	373	129,5666	,3474		
Σύνολο	374	129,5840			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,4161	,6281	,0495	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,4299	,5585	,0382	P > 0,01
Σύνολο	375	1,4240	,5886	,0304	

ΠΙΝΑΚΑΣ 147

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
γ. Πόσες φορές πήγες στον κινηματογράφο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 147					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,6073	1,6073	2,5840	,1088
Within Groups	373	232,0087	,6220		
Σύνολο	374	233,6160			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,9565	,7933	,0625	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,0888	,7852	,0537	P > 0,01
Σύνολο	375	2,0320	,7903	,0408	

ΠΙΝΑΚΑΣ 148

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
δ. Πόσες φορές πήγες σε αρχαιολογικό χώρο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 148					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2922	,2922	,6784	,4107
Within Groups	373	160,6571	,4307		
Σύνολο	374	160,9493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,6025	,6352	,0501	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,6589	,6717	,0459	P > 0,01
Σύνολο	375	1,6347	,6560	,0339	

ΠΙΝΑΚΑΣ 149

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
ε. Πόσες φορές πήγες σε μουσείο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 149					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,9154	,9154	1,9259	,1660
Within Groups	373	177,2820	,4753		
Σύνολο	374	178,1973			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	1,5404	,6614	,0521	P < 0,05
Κορίτσια	214	1,6402	,7097	,0485	P > 0,01
Σύνολο	375	1,5973	,6903	,0356	

ΠΙΝΑΚΑΣ 150

35. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
στ. Πόσες φορές πήγες σε κέντρο διασκέδασης;

ΠΙΝΑΚΑΣ 150					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	4,8954	4,8954	4,0455	,0450
Within Groups	373	451,3606	1,2101		
Σύνολο	374	456,2560			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	2,5963	1,1202	,0883	P < 0,05
Κορίτσια	214	2,8271	1,0847	,0741	P > 0,01
Σύνολο	375	2,7280	1,1045	,0570	

ΠΙΝΑΚΑΣ 151

36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
α. Το διάβασμα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 151					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,9476	,9476	7,2473	,0074
Within Groups	373	48,7698	,1308		
Σύνολο	374	49,7173			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0994	,3001	,0237	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2009	,4016	,0275	P > 0,01
Σύνολο	375	,1573	,3646	,0188	

ΠΙΝΑΚΑΣ 152

36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
β. Η γυμναστική:

ΠΙΝΑΚΑΣ 152					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,9954	2,9954	12,5140	,0005
Within Groups	373	89,2820	,2394		
Σύνολο	374	92,2773			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,5404	,4999	,0394	P < 0,05
Κορίτσια	214	,3598	,4811	,0329	P > 0,01
Σύνολο	375	,4373	,4967	,0257	

ΠΙΝΑΚΑΣ 153
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
γ. Η μουσική

ΠΙΝΑΚΑΣ 153					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,7851	,7851	4,5091	,0344
Within Groups	373	64,9482	,1741		
Σύνολο	374	65,7333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1739	,3802	,0300	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2664	,4431	,0303	P > 0,01
Σύνολο	375	,2267	,4192	,0216	

ΠΙΝΑΚΑΣ 154
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
δ. Ο κινηματογράφος

ΠΙΝΑΚΑΣ 154					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0575	,0575	1,3265	,2502
Within Groups	373	16,1718	,0434		
Σύνολο	374	16,2293			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0311	,1740	,0137	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0561	,2306	,0158	P > 0,01
Σύνολο	375	,0453	,2083	,0108	

ΠΙΝΑΚΑΣ 155
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ε. Το θέατρο

ΠΙΝΑΚΑΣ 155					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0002	,0002	,0408	,8401
Within Groups	373	1,9891	,0053		
Σύνολο	374	1,9893			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0062	,0788	,0062	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0047	,0684	,0047	P > 0,01
Σύνολο	375	,0053	,0729	,0038	

ΠΙΝΑΚΑΣ 156
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
στ. εκδρομές - ταξίδια

ΠΙΝΑΚΑΣ 156					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0000	,0000	,0000	,9967
Within Groups	373	6,8693	,0184		
Σύνολο	374	6,8693			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0186	,1356	,0107	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0187	,1358	,0093	P > 0,01
Σύνολο	375	,0187	,1355	,0070	

ΠΙΝΑΚΑΣ 157
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ζ. Ο χορός

ΠΙΝΑΚΑΣ 157					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,0311	1,0311	17,2455	,0000
Within Groups	373	22,3022	,0598		
Σύνολο	374	23,3333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0062	,0788	,0062	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1121	,3163	,0216	P > 0,01
Σύνολο	375	,0667	,2498	,0129	

ΠΙΝΑΚΑΣ 158
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
η. Οι ξένες γλώσσες

ΠΙΝΑΚΑΣ 158					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0009	,0009	,1132	,7367
Within Groups	373	2,9751	,0080		
Σύνολο	374	2,9760			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0062	,0788	,0062	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0093	,0964	,0066	P > 0,01
Σύνολο	375	,0080	,0892	,0046	

ΠΙΝΑΚΑΣ 159
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
θ. Η οικογένεια

ΠΙΝΑΚΑΣ 159					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0143	,0143	1,0852	,2982
Within Groups	373	4,9190	,0132		
Σύνολο	374	4,9333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
P < 0,05	161	,0062	,0788	,0062	P < 0,05
P > 0,01	214	,0187	,1358	,0093	P > 0,01
Σύνολο	375	,0133	,1149	,0059	

ΠΙΝΑΚΑΣ 160
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ι. Οι φίλοι

ΠΙΝΑΚΑΣ 160					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0725	,0725	2,1681	,1417
Within Groups	373	12,4768	,0334		
Σύνολο	374	12,5493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0186	,1356	,0107	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0467	,2116	,0145	P > 0,01
Σύνολο	375	,0347	,1832	,0095	

ΠΙΝΑΚΑΣ 161
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ια. Καλλιτεχνικές δραστηριότητες

ΠΙΝΑΚΑΣ 161					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3404	,3404	5,1364	,0240
Within Groups	373	24,7156	,0663		
Σύνολο	374	25,0560			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0373	,1900	,0150	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0981	,2982	,0204	P > 0,01
Σύνολο	375	,0720	,2588	,0134	

ΠΙΝΑΚΑΣ 162
36. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ιβ. Computers

ΠΙΝΑΚΑΣ 162					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,7448	,7448	16,9477	,0000
Within Groups	373	16,3912	,0439		
Σύνολο	374	17,1360			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0994	,3001	,0237	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0093	,0964	,0066	P > 0,01
Σύνολο	375	,0480	,2141	,0111	

ΠΙΝΑΚΑΣ 163
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
α. Ταξίδια

ΠΙΝΑΚΑΣ 163					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,8655	,8655	5,2499	,0225
Within Groups	373	61,4918	,1649		
Σύνολο	374	62,3573			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1553	,3633	,0286	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2523	,4354	,0298	P > 0,01
Σύνολο	375	,2107	,4083	,0211	

ΠΙΝΑΚΑΣ 164
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
β. Επιχείρηση

ΠΙΝΑΚΑΣ 164					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1355	,1355	1,0483	,3066
Within Groups	373	48,2005	,1292		
Σύνολο	374	48,3360			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1739	,3802	,0300	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1355	,3431	,0235	P > 0,01
Σύνολο	375	,1520	,3595	,0186	

ΠΙΝΑΚΑΣ 165
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
γ. Σπίτι

ΠΙΝΑΚΑΣ 165					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2232	,2232	1,7300	,1892
Within Groups	373	48,1128	,1290		
Σύνολο	374	48,3360			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1801	,3855	,0304	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1308	,3380	,0231	P > 0,01
Σύνολο	375	,1520	,3595	,0186	

ΠΙΝΑΚΑΣ 166
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
δ. Αυτοκίνητο

ΠΙΝΑΚΑΣ 166					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0000	,0000	,0002	,9880
Within Groups	373	61,1893	,1640		
Σύνολο	374	61,1893			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2050	,4049	,0319	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2056	,4051	,0277	P > 0,01
Σύνολο	375	,2053	,4045	,0209	

ΠΙΝΑΚΑΣ 167
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ε. Μηχανάκι

ΠΙΝΑΚΑΣ 167					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,8170	,8170	5,6891	,0176
Within Groups	373	53,5670	,1436		
Σύνολο	374	54,3840			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2298	,4220	,0333	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1355	,3431	,0235	P > 0,01
Σύνολο	375	,1760	,3813	,0197	

ΠΙΝΑΚΑΣ 168
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
στ. Ρούχα

ΠΙΝΑΚΑΣ 168					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,3413	2,3413	10,7825	,0011
Within Groups	373	80,9920	,2171		
Σύνολο	374	83,3333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2422	,4298	,0339	P < 0,05
Κορίτσια	214	,4019	,4914	,0336	P > 0,01
Σύνολο	375	,3333	,4720	,0244	

ΠΙΝΑΚΑΣ 169
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ζ. Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου

ΠΙΝΑΚΑΣ 169					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,1700	1,1700	5,7630	,0169
Within Groups	373	75,7260	,2030		
Σύνολο	374	76,8960			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2236	,4180	,0329	P < 0,05
Κορίτσια	214	,3364	,4736	,0324	P > 0,01
Σύνολο	375	,2880	,4534	,0234	

ΠΙΝΑΚΑΣ 170
37. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
η. Δεν ξέρω

ΠΙΝΑΚΑΣ 170					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0004	,0004	,0030	,9565
Within Groups	373	46,2236	,1239		
Σύνολο	374	46,2240			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1429	,3510	,0277	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1449	,3528	,0241	P > 0,01
Σύνολο	375	,1440	,3516	,0182	

ΠΙΝΑΚΑΣ 171
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
α. χρημα

ΠΙΝΑΚΑΣ 171					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3121	,3121	1,6258	,2031
Within Groups	373	71,5973	,1919		
Σύνολο	374	71,9093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2919	,4561	,0359	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2336	,4241	,0290	P > 0,01
Σύνολο	375	,2587	,4385	,0226	

ΠΙΝΑΚΑΣ 172
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
β. σπουδές

ΠΙΝΑΚΑΣ 172					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6155	,6155	2,8349	,0931
Within Groups	373	80,9845	,2171		
Σύνολο	374	81,6000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2733	,4470	,0352	P < 0,05
Κορίτσια	214	,3551	,4797	,0328	P > 0,01
Σύνολο	375	,3200	,4671	,0241	

ΠΙΝΑΚΑΣ 173
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
γ. θέληση

ΠΙΝΑΚΑΣ 173					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,5189	1,5189	6,7921	,0095
Within Groups	373	83,4144	,2236		
Σύνολο	374	84,9333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2733	,4470	,0352	P < 0,05
Κορίτσια	214	,4019	,4914	,0336	P > 0,01
Σύνολο	375	,3467	,4765	,0246	

ΠΙΝΑΚΑΣ 174
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
δ. εργατικότητα

ΠΙΝΑΚΑΣ 174					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2203	,2203	1,1871	,2766
Within Groups	373	69,2091	,1855		
Σύνολο	374	69,4293			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2174	,4138	,0326	P < 0,05
Κορίτσια	214	,2664	,4431	,0303	P > 0,01
Σύνολο	375	,2453	,4309	,0222	

ΠΙΝΑΚΑΣ 175
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
ε. θάρρος

ΠΙΝΑΚΑΣ 175					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3423	,3423	3,0756	,0803
Within Groups	373	41,5137	,1113		
Σύνολο	374	41,8560			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0932	,2916	,0230	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1542	,3620	,0247	P > 0,01
Σύνολο	375	,1280	,3345	,0173	

ΠΙΝΑΚΑΣ 176
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
στ. εξυπνάδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 176					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,7371	,7371	4,6869	,0310
Within Groups	373	58,6602	,1573		
Σύνολο	374	59,3973			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2484	,4335	,0342	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1589	,3664	,0250	P > 0,01
Σύνολο	375	,1973	,3985	,0206	

ΠΙΝΑΚΑΣ 177
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
ζ. γνωριμίες

ΠΙΝΑΚΑΣ 177					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0208	,0208	,1498	,6990
Within Groups	373	51,7286	,1387		
Σύνολο	374	51,7493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1739	,3802	,0300	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1589	,3664	,0250	P > 0,01
Σύνολο	375	,1653	,3720	,0192	

ΠΙΝΑΚΑΣ 178
38. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
η. δεν ξέρω

ΠΙΝΑΚΑΣ 178					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,3001	,3001	2,7941	,0954
Within Groups	373	40,0573	,1074		
Σύνολο	374	40,3573			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1553	,3633	,0286	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0981	,2982	,0204	P > 0,01
Σύνολο	375	,1227	,3285	,0170	

ΠΙΝΑΚΑΣ 179
39. Πιστεύεις ότι η προσπάθεια που καταβάλλεις στο σχολείο είναι αυτή που χρειάζεται για να πηγαίνεις καλά ;

ΠΙΝΑΚΑΣ 179					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,1190	,1190	,4845	,4868
Within Groups	373	91,6143	,2456		
Σύνολο	374	91,7333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,5528	,4988	,0393	P < 0,05
Κορίτσια	214	,5888	,4932	,0337	P > 0,01
Σύνολο	375	,5733	,4953	,0256	

ΠΙΝΑΚΑΣ 180
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
α. αϋπνίες

ΠΙΝΑΚΑΣ 180					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,4760	1,4760	7,8168	,0054
Within Groups	373	70,4333	,1888		
Σύνολο	374	71,9093			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1863	,3906	,0308	P < 0,05
Κορίτσια	214	,3131	,4648	,0318	P > 0,01
Σύνολο	375	,2587	,4385	,0226	

ΠΙΝΑΚΑΣ 181

40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
β. πονοκέφαλους

ΠΙΝΑΚΑΣ 181					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,4324	2,4324	11,4088	,0008
Within Groups	373	79,5249	,2132		
Σύνολο	374	81,9573			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,2298	,4220	,0333	P < 0,05
Κορίτσια	214	,3925	,4895	,0335	P > 0,01
Σύνολο	375	,3227	,4681	,0242	

ΠΙΝΑΚΑΣ 182

40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
γ. ανορεξία

ΠΙΝΑΚΑΣ 182					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6786	,6786	5,8341	,0162
Within Groups	373	43,3854	,1163		
Σύνολο	374	44,0640			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0870	,2827	,0223	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1729	,3790	,0259	P > 0,01
Σύνολο	375	,1360	,3432	,0177	

ΠΙΝΑΚΑΣ 183

40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
δ. βουλιμία-παχυσαρκία

ΠΙΝΑΚΑΣ 183					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0000	,0000	,0001	,9942
Within Groups	373	19,8240	,0531		
Σύνολο	374	19,8240			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0559	,2304	,0182	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0561	,2306	,0158	P > 0,01
Σύνολο	375	,0560	,2302	,0119	

ΠΙΝΑΚΑΣ 184

40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ε. εμετούς

ΠΙΝΑΚΑΣ 184					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0648	,0648	1,6861	,1949
Within Groups	373	14,3352	,0384		
Σύνολο	374	14,4000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0248	,1561	,0123	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0514	,2213	,0151	P > 0,01
Σύνολο	375	,0400	,1962	,0101	

ΠΙΝΑΚΑΣ 185
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
στ. κωλικούς

ΠΙΝΑΚΑΣ 185					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0272	,0272	,8107	,3685
Within Groups	373	12,5221	,0336		
Σύνολο	374	12,5493			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0248	,1561	,0123	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0421	,2012	,0138	P > 0,01
Σύνολο	375	,0347	,1832	,0095	

ΠΙΝΑΚΑΣ 186
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ζ. αναπνευστικά προβλήματα

ΠΙΝΑΚΑΣ 186					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0383	,0383	,6620	,4164
Within Groups	373	21,5511	,0578		
Σύνολο	374	21,5893			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0497	,2180	,0172	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0701	,2559	,0175	P > 0,01
Σύνολο	375	,0613	,2403	,0124	

ΠΙΝΑΚΑΣ 187
40. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
η. συχνά ατυχήματα

ΠΙΝΑΚΑΣ 187					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,8754	,8754	8,9649	,0029
Within Groups	373	36,4206	,0976		
Σύνολο	374	37,2960			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1677	,3748	,0295	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0701	,2559	,0175	P > 0,01
Σύνολο	375	,1120	,3158	,0163	

ΠΙΝΑΚΑΣ 188
41. Καπνίζεις;

ΠΙΝΑΚΑΣ 188					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,4066	,4066	1,7046	,1925
Within Groups	373	88,9694	,2385		
Σύνολο	374	89,3760			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,3540	,4797	,0378	P < 0,05
Κορίτσια	214	,4206	,4948	,0338	P > 0,01
Σύνολο	375	,3920	,4888	,0252	

ΠΙΝΑΚΑΣ 189
41α. Αν Ναι, πόσα τσιγάρα καπνίζεις ημερησίως ;

ΠΙΝΑΚΑΣ 189					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	8,3149	8,3149	6,9724	,0092
Within Groups	138	164,5708	1,1925		
Σύνολο	139	172,8857			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	52	2,7885	1,1261	,1562	P < 0,05
Κορίτσια	88	2,2841	1,0716	,1142	P > 0,01
Σύνολο	140	2,4714	1,1152	,0943	

ΠΙΝΑΚΑΣ 190
41Β. Γιατί καπνίζεις;
α. από συνήθεια

ΠΙΝΑΚΑΣ 190					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0006	,0006	,0046	,9457
Within Groups	373	50,3994	,1351		
Σύνολο	374	50,4000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
P < 0,05	161	,1615	,3691	,0291	P < 0,05
P > 0,01	214	,1589	,3664	,0250	P > 0,01
Σύνολο	375	,1600	,3671	,0190	

ΠΙΝΑΚΑΣ 191
41Β. Γιατί καπνίζεις;
β. από ευχαρίστηση

ΠΙΝΑΚΑΣ 191					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0001	,0001	,0012	,9718
Within Groups	373	38,8372	,1041		
Σύνολο	374	38,8373			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,1180	,3236	,0255	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1168	,3220	,0220	P > 0,01
Σύνολο	375	,1173	,3222	,0166	

ΠΙΝΑΚΑΣ 192
41Β. Γιατί καπνίζεις;
γ. για διέξοδο στα προβλήματα μου

ΠΙΝΑΚΑΣ 192					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,2901	,2901	4,5260	,0340
Within Groups	373	23,9072	,0641		
Σύνολο	374	24,1973			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0373	,1900	,0150	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0935	,2918	,0199	P > 0,01
Σύνολο	375	,0693	,2544	,0131	

ΠΙΝΑΚΑΣ 193
41Β. Γιατί καπνίζεις;
δ. δεν έχω συνειδητοποιήσει πόσο κακό κάνει στην υγεία μου

ΠΙΝΑΚΑΣ 193					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0807	,0807	2,8400	,0928
Within Groups	373	10,5967	,0284		
Σύνολο	374	10,6773			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0124	,1111	,0088	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0421	,2012	,0138	P > 0,01
Σύνολο	375	,0293	,1690	,0087	

ΠΙΝΑΚΑΣ 194
41Β. Γιατί καπνίζεις;
ε. για να κάνω φιγούρα

ΠΙΝΑΚΑΣ 194					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0036	,0036	,2283	,6331
Within Groups	373	5,9004	,0158		
Σύνολο	374	5,9040			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0124	,1111	,0088	P < 0,05
Κορίτσια	214	,0187	,1358	,0093	P > 0,01
Σύνολο	375	,0160	,1256	,0065	

ΠΙΝΑΚΑΣ 195
41Β. Γιατί καπνίζεις;
στ. για διάφορους λόγους

ΠΙΝΑΚΑΣ 195					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0060	,0060	,0643	,7999
Within Groups	373	34,9380	,0937		
Σύνολο	374	34,9440			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	,0994	,3001	,0237	P < 0,05
Κορίτσια	214	,1075	,3104	,0212	P > 0,01
Σύνολο	375	,1040	,3057	,0158	

ΠΙΝΑΚΑΣ 196
42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
α. βία

ΠΙΝΑΚΑΣ 196					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	6,4418	6,4418	1,6289	,2026
Within Groups	373	1475,0942	3,9547		
Σύνολο	374	1481,5360			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,4969	2,0467	,1613	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,7617	1,9439	,1329	P > 0,01
Σύνολο	375	5,6480	1,9903	,1028	

ΠΙΝΑΚΑΣ 197

42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
β. ναρκωτικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 197					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,8153	3,8153	1,0188	,3135
Within Groups	373	1396,8620	3,7449		
Σύνολο	374	1400,6773			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,9130	2,0506	,1616	P < 0,05
Κορίτσια	214	6,1168	1,8438	,1260	P > 0,01
Σύνολο	375	6,0293	1,9352	,0999	

ΠΙΝΑΚΑΣ 198

42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
γ. τσιγάρο

ΠΙΝΑΚΑΣ 198					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	3,7557	3,7557	1,0195	,3133
Within Groups	373	1374,1483	3,6840		
Σύνολο	374	1377,9040			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,0994	1,9912	,1569	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,8972	1,8636	,1274	P > 0,01
Σύνολο	375	4,9840	1,9194	,0991	

ΠΙΝΑΚΑΣ 199

42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
δ. αλκοόλ

ΠΙΝΑΚΑΣ 199					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,6273	,6273	,1735	,6772
Within Groups	373	1348,4287	3,6151		
Σύνολο	374	1349,0560			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,9752	1,9998	,1576	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,8925	1,8238	,1247	P > 0,01
Σύνολο	375	4,9280	1,8992	,0981	

ΠΙΝΑΚΑΣ 200

42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
ε. αναρχικές πράξεις

ΠΙΝΑΚΑΣ 200					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	9,5620	9,5620	2,4927	,1152
Within Groups	373	1430,8380	3,8360		
Σύνολο	374	1440,4000			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,0559	2,0864	,1644	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,3785	1,8568	,1269	P > 0,01
Σύνολο	375	5,2400	1,9625	,1013	

ΠΙΝΑΚΑΣ 201

42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
στ. τρομοκρατία

ΠΙΝΑΚΑΣ 201					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	,0328	,0328	,0081	,9283
Within Groups	373	1509,5512	4,0471		
Σύνολο	374	1509,5840			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,5652	2,0670	,1629	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,5841	1,9692	,1346	P > 0,01
Σύνολο	375	5,5760	2,0091	,1037	

ΠΙΝΑΚΑΣ 202

42. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα το καθένα από τα παρακάτω :
ζ. χουλιγκανισμό

ΠΙΝΑΚΑΣ 202					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	1,2947	1,2947	,2901	,5904
Within Groups	373	1664,4386	4,4623		
Σύνολο	374	1665,7333			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,1056	2,1726	,1712	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,2243	2,0661	,1412	P > 0,01
Σύνολο	375	5,1733	2,1104	,1090	

ΠΙΝΑΚΑΣ 203

43 Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις:
α Ο ελληνικός πολιτισμός έχει επηρεάσει, όλο το σύγχρονο κόσμο

ΠΙΝΑΚΑΣ 203					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	45,7892	45,7892	13,9780	,0002
Within Groups	373	1221,8801	3,2758		
Σύνολο	374	1267,6693			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	4,8882	1,7853	,1407	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,1822	1,8282	,1250	P > 0,01
Σύνολο	375	4,4853	1,8411	,0951	

ΠΙΝΑΚΑΣ 204

43. Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις:
β .Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 204					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	2,8273	2,8273	,8505	,3570
Within Groups	373	1239,9300	3,3242		
Σύνολο	374	1242,7573			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,3106	1,8447	,1454	P < 0,05
Κορίτσια	214	5,4860	1,8069	,1235	P > 0,01
Σύνολο	375	5,4107	1,8229	,0941	

ΠΙΝΑΚΑΣ 205

43. Σε ποίο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις:
γ. Τα αρχαία ελληνικά πρέπει να καταργηθούν

ΠΙΝΑΚΑΣ 205					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	19,1459	19,1459	4,3228	,0383
Within Groups	373	1652,0434	4,4291		
Σύνολο	374	1671,1893			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	3,5342	1,9527	,1539	P < 0,05
Κορίτσια	214	3,9907	2,2118	,1512	P > 0,01
Σύνολο	375	3,7947	2,1139	,1092	

ΠΙΝΑΚΑΣ 206

44. Σε ποιο βαθμό αισθάνεσαι Έλληνας-Ελληνίδα :

ΠΙΝΑΚΑΣ 206					
	D.F	**S.S**	**M.S**	**F.R**	**F. P**
Between Groups	1	14,0765	14,0765	5,3989	,0207
Within Groups	373	972,5208	2,6073		
Σύνολο	374	986,5973			
	N	**Mean**	**S.D**	**S.E**	
Αγόρια	161	5,3540	1,5508	,1222	P < 0,05
Κορίτσια	214	4,9626	1,6611	,1135	P > 0,01
Σύνολο	375	5,1307	1,6242	,0839	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10

ΠΙΝΑΚΑΣ 0 (31)
9γ. Οι γονείς σου έχουν τελειώσει
α. πατέρας

	Συχνότητα N	Ποσοστό %	Σχετικό ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Δημοτικό	157	23,7	23,7	23,7
Γυμνάσιο (εξατάξιο)	266	40,1	40,1	63,8
Τεχνική σχόλη	160	24,1	24,1	87,9
Πανεπιστήμιο	80	12,1	12,1	100
Σύνολο	663	100	100	

Δεν απάντησαν 0
Statistics : Mean 2,367 Std err ,046 Std dev 1,197

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
11. Σχέσεις με τους γονείς:
α. Πατέρα

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ κακές 1	3	25	1,9	7	58,3	2,6	2	16,7	1,3	-	-	-	12	100	1,8
2	2	22,2	1,3	4	44,4	1,5	3	33,3	1,9	-	-	-	9	100	1,4
3	3	17,6	1,9	8	47,1	3	4	23,5	2,5	2	11,8	2,5	17	100	2,6
4	19	33,3	12,1	22	38,6	8,3	14	24,6	8,8	2	3,5	2,5	57	100	8,6
5	20	33,9	12,7	21	35,6	7,9	9	15,3	5,6	9	15,3	11,3	59	100	8,9
6	41	25	26,1	58	35,4	21,8	41	25	25,6	24	14,6	30	164	100	24,7
Πολύ καλές 7	69	20	43,9	146	42,3	54,9	87	25,2	54,4	43	12,5	53,8	345	100	52
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 20,3 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
11. Σχέσεις με τους γονείς:
β. Μητέρα

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Πολύ κακές 1	-	-	-	3	60	1,1	2	40	1,3	-	-	-	5	100	0,8
2	1	33,3	0,6	-	-	-	2	66,7	1,3	-	-	-	3	100	0,5
3	1	16,7	0,6	3	50	1,1	1	16,7	0,6	1	16,7	1,3	6	100	0,9
4	12	26,7	7,6	22	48,9	8,3	8	17,8	5	3	6,7	3,8	45	100	6,8
5	10	20,4	6,4	18	36,7	6,8	14	28,6	8,8	7	14,3	8,8	49	100	7,4
6	37	28,2	23,6	45	34,4	16,9	31	23,7	19,4	18	13,7	22,5	131	100	19,8
Πολύ καλές 7	96	22,6	61,1	175	41,3	65,8	102	24,1	63,8	51	12	63,8	424	100	64
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,9 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
12. Θέλεις να σπουδάσεις;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ναι	95	21,1	60,5	178	39,6	66,9	114	25,3	71,3	63	14	78.8	450	100	67,9
Όχι	7	29,2	4,5	10	41,7	3,8	7	29,2	4,4	-	-	-	24	100	3,6
Δεν έχω αποφασίσει	55	29,1	35	78	41,3	29,3	39	20,6	24,4	17	9	21,3	189	100	28,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,2 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
12.α. Αν ΟΧΙ, ποια δουλειά θέλεις να κάνεις;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δεν έχω αποφασίσει	150	23,5	95,5	256	40,1	96,2	153	23,9	95,6	80	12,5	100	639	100	96,4
Ελεύθερο επάγγελμα	6	40	3,8	7	46,7	2,6	2	13,3	1,3	-	-	-	15	100	2,3
Καλλιτεχνικό επάγγελμα	-	-	-	-	-	-	1	100	0,6	-	-	-	1	100	0,2
Τεχνικό επάγγελμα	1	14,3	0,6	2	28,6	0,8	4	57,1	2,5	-	-	-	7	100	1,1
Ναυτικός	-	-	-	1	100	0,4	-	-	-	-	-	-	1	100	0,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,6 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
12.β. Αν ΝΑΙ, τι θέλεις να σπουδάσεις;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικές Επιστήμες	13	22,8	13,7	19	33,3	10,7	17	29,8	14,9	8	14	12,7	57	100	12,7
Ξένη φιλολογία	6	26,1	6,3	7	30,4	3,9	7	30,4	6,1	3	13	4,8	23	100	5,1
Νομική	5	33,3	5,3	4	26,7	2,2	4	26,7	3,5	2	13,3	3,2	15	100	3,3
Αισθητή	5	55,6	5,3	2	22,2	1,1	1	11,1	0,9	1	11,1	1,6	9	100	2
Ιατρική	9	14,3	9,5	18	28,6	10,1	21	33,3	18,4	15	23,8	23,8	63	100	14
Τεχνολογικές Επιστήμες	8	25,8	8,4	6	19,4	3,4	10	32,3	8,8	7	22,6	11,1	31	100	6,9
Επιστήμη Φυσικής Αγωγής - Αθλητισμού	1	5	1,1	10	50	5,6	5	25	4,4	4	20	6,3	20	100	4,4
Κοινωνικές επιστήμες	15	16,1	15,8	40	43	22,5	26	28	22,8	12	12,9	19	93	100	20,7
Σχολές Στρατιωτικές – Αστυνομίας	5	13,5	5,3	26	70,3	14,6	4	10,8	3,5	2	5,4	3,2	37	100	8,2
Χημεία – Βιολογία	7	30,4	7,4	13	56,5	7,3	3	13	2,6	-	-	-	23	100	5,1
Διακοσμητική – θεατρικές σπουδές	9	28,1	9,5	13	40,6	7,3	5	15,6	4,4	5	15,6	7,9	32	100	7,1
Επιστήμες Αγωγής	12	25,5	12,6	20	42,6	11,2	11	23,4	9,6	4	8,5	6,3	47	100	10,4
Σύνολο	95	21,1	100	178	39,6	100	114	25,3	100	63	14	100	450		100

Δεν απάντησαν 213
x2= 56,2 - DF = 33 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
12.γ. Αν ΝΑΙ, πού θέλεις να σπουδάσεις;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ασαφής απάντηση	-	-	-	1	33,3	0,4	2	66,7	1,3	-	-	-	3	100	0,5
Στην Ελλάδα	66	23,6	42	106	37,9	39,8	69	24,6	43,1	39	13,9	48,8	280	100	42,2
Στο εξωτερικό	17	17,3	10,8	42	42,9	15,8	29	29,6	18,1	10	10,2	12,5	98	100	14,8
Δεν έχω αποφασίσει	74	26,2	47,1	117	41,5	44	60	21,3	37,5	31	11	38,8	282	100	42,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,0 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
12.δ. Τι θέλει να σπουδάσεις
α. Ο πατέρας

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικές Επιστήμες	2	13,3	7,7	3	20	6,7	6	40	25	4	26,7	44,4	15	100	14,4
Ξένη φιλολογία	3	18,8	11,5	8	50	17,8	5	31,3	20,8	-	-	-	16	100	15,4
Νομική	2	11,1	7,7	10	55,6	22,2	3	16,7	12,5	3	16,7	33,3	18	100	17,3
Ιατρική	14	34,1	53,8	20	48,8	44,4	5	12,2	20,8	2	4,9	22,2	41	100	39,4
Σχολές Στρατιωτικές - Αστυνομίας	5	35,7	19,2	4	28,6	8,9	5	35,7	20,8	-	-	-	14	100	13,5
Σύνολο	26	25	100	45	43,3	100	24	23,1	100	9	8,7	100	104		100

Δεν απάντησαν 559
x2= 24,0 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
12.δ. Τι θέλει να σπουδάσεις
β. Η μητέρα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Οικονομικές Επιστήμες	4	28,6	16,7	6	42,9	13	3	21,4	12,5	1	7,1	16,7	14	100	14
Τουριστικά επαγγέλματα	1	12,5	4,2	5	62,5	10,9	2	25	8,3	-	-	-	8	100	8
Ιατρική	12	24,5	50	19	38,8	41,3	13	26,5	54,2	5	10,2	83,3	49	100	49
Σχολές Στρατιωτικές – Αστυνομίας	2	28,6	8,3	3	42,9	6,5	2	28,6	8,3	-	-	-	7	100	7
Διακόσμητική – θεατρικές σπουδές	-	-	-	2	66,7	4,3	1	33,3	4,2	-	-	-	3	100	3
Επιστήμες Αγωγής	5	26,3	20,8	11	57,9	23,9	3	15,8	12,5	-	-	-	19	100	19
Σύνολο	24	24	100	46	46	100	24	24	100	6	6	100	100		100

Δεν απάντησαν 563
x2= 7,8 - DF = 15 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
12.ε. Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	13	25,5	8,3	20	39,2	7,5	14	27,5	8,8	4	7,8	5	51	100	7,7
Γυμναστική	13	23,6	8,3	25	45,5	9,4	10	18,2	6,3	7	12,7	8,8	55	100	8,3
Ξένες γλώσσες	8	50	5,1	5	31,3	1,9	2	12,5	1,3	1	6,3	1,3	16	100	2,4
Νέα Ελληνικά	26	31	16,6	28	33,3	10,5	19	22,6	11,9	11	13,1	13,8	84	100	12,7
Ιστορία	22	24,7	14	41	46,1	15,4	23	25,8	14,4	3	3,4	3,8	89	100	13,4
Μαθηματικά	35	20,7	22,3	71	42	26,7	36	21,3	22,5	27	16	33,8	169	100	25,5
Φυσική – Χημεία	12	15,6	7,6	31	40,3	11,7	22	28,6	13,8	12	15,6	15	77	100	11,6
Βιολογία	3	12,5	1,9	8	33,3	3	9	37,5	5,6	4	16,7	5	24	100	3,6
Γεωγραφία	4	36,4	2,5	2	18,2	0,8	3	27,3	1,9	2	18,2	2,5	11	100	1,7
Ψυχολογία – Κοινωνιολογία	7	26,9	4,5	10	38,5	3,8	8	30,8	5	1	3,8	1,3	26	100	3,9
Αρχαία Ελληνικά	14	23	8,9	25	41	9,4	14	23	8,8	8	13,1	10	61	100	9,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 33,5 - DF = 30 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
12.στ. Ποιο μάθημα δεν σου αρέσει καθόλου;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όλα	13	20,3	8,3	25	39,1	9,4	14	21,9	8,8	12	18,8	15	64	100	9,7
Ιστορία	1	20	0,6	1	20	0,4	3	60	1,9	-	-	-	5	100	0,8
Μαθηματικά	7	50	4,5	4	28,6	1,5	3	21,4	1,9	-	-	-	14	100	2,1
Φυσική – Χημεία	2	16,7	1,3	9	75	3,4	1	8,3	0,6	-	-	-	12	100	1,8
Αρχαία Ελληνικά	4	12,5	2,5	14	43,8	5,3	8	25	5	6	18,8	7,5	32	100	4,8
Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος	19	24,4	12,1	32	41	12	21	26,9	13,1	6	7,7	7,5	78	100	11,8
Γλώσσα	45	31,5	28,7	53	37,1	19,9	33	23,1	20,6	12	8,4	15	143	100	21,6
Θρησκευτικά	32	28,6	20,4	45	40,2	16,9	18	16,1	11,3	17	15,2	21,3	112	100	16,9
Φιλοσοφία	4	21,1	2,5	6	31,6	2,3	7	36,8	4,4	2	10,5	2,5	19	100	2,9
Ψυχολογία	3	23,1	1,9	6	46,2	2,3	2	15,4	1,3	2	15,4	2,5	13	100	2
Γεωγραφία	7	12,3	4,5	22	38,6	8,3	15	26,3	9,4	13	22,8	16,3	57	100	8,6
Βιολογία	20	17,5	12,7	49	43	18,4	35	30,7	21,9	10	8,8	12,5	114	100	17,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 50,9 - DF = 33 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
12.ζ. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα;
α. Ο πατέρας

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	155	25,1	98,7	257	41,7	96,6	145	23,5	90,6	60	9,7	75	617	100	93,1
Ναι	2	4,3	1,3	9	19,6	3,4	15	32,6	9,4	20	43,5	25	46	100	6,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 54,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
12.ζ. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα;
β. Η μητέρα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	144	24,9	91,7	235	40,6	88,3	133	23	83,1	67	11,6	83,8	579	100	87,3
Ναι	13	15,5	8,3	31	36,9	11,7	27	32,1	16,9	13	15,5	16,3	84	100	12,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
12.ζ. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα;
γ. Κάποιος άλλος, ποιος;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Δε με βοηθάει κανένας	118	23,2	75,2	198	38,9	74,4	127	25	79,4	66	13	82,5	509	100	76,8
Φίλος	-	-	-	-	-	-	2	100	1,3	-	-	-	2	100	0,3
Καθηγητής	27	23,7	17,2	50	43,9	18,8	26	22,8	16,3	11	9,6	13,8	114	100	17,2
Συγγενής	12	31,6	7,6	18	47,4	6,8	5	13,2	3,1	3	7,9	3,8	38	100	5,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,9 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 14
12.ζ. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα;
δ. κανένας

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι (με βοηθάει κάποιος)	55	21,7	35	100	39,5	37,6	67	26,5	41,9	31	12,3	38,8	253	100	38,2
Ναι (δε με βοηθάει κανένας)	102	24,9	65	166	40,5	62,4	93	22,7	58,1	49	12	61,3	410	100	61,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 15
13. Οι παρέες σου είναι:

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Μόνο Έλληνες	109	27,7	69,4	148	37,6	55,6	99	25,1	61,9	38	9,6	47,5	394	100	59,4
Έλληνες και ξένοι	48	17,8	30,6	118	43,9	44,4	61	22,7	38,1	42	15,6	52,5	269	100	40,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,2 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 16
13.α. Οι παρέες σου είναι:

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αγόρια	3	15,8	1,9	8	42,1	3	6	31,6	3,8	2	10,5	2,5	19	100	2,9
Κορίτσια	3	15	1,9	10	50	3,8	4	20	2,5	3	15	3,8	20	100	3
Και τα δύο	151	24,2	96,2	248	39,7	93,2	150	24	93,8	75	12	93,8	624	100	94,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,4 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 17
13.β. Από πόσα άτομα αποτελείται η παρέα σου;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
1	2	40	1,3	2	40	0,8	1	20	0,6	-	-	-	5	100	0,8
2-5 άτομα	41	23,3	26,1	62	35,2	23,3	52	29,5	32,5	21	11,9	26,3	176	100	26,5
6-10	74	25	47,1	126	42,6	47,4	61	20,6	38,1	35	11,8	43,8	296	100	44,6
11-15	20	23,5	12,7	33	38,8	12,4	21	24,7	13,1	11	12,9	13,8	85	100	12,8
16-20 άτομα	20	19,8	12,7	43	42,6	16,2	25	24,8	15,6	13	12,9	16,3	101	100	15,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,5 - DF = 12 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
13.γ Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	94	22,9	59,9	164	40	61,7	91	22,2	56,9	61	14,9	76,3	410	100	61,8
Ναι	63	24,9	40,1	102	40,3	38,3	69	27,3	43,1	19	7,5	23,8	253	100	38,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
13.γ.1. Πού είναι;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στη γειτονιά	49	23,6	31,2	79	38	29,7	55	26,4	34,4	25	12	31,3	208	100	31,4
Αλλού	108	23,7	68,8	187	41,1	70,3	105	23,1	65,6	55	12,1	68,8	455	100	68,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,0 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
13.γ.2. Πού τους γνώρισες;
α. στο σχολείο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	39	26,2	24,8	68	45,6	25,6	31	20,8	19,4	11	7,4	13,8	149	100	22,5
Ναι	118	23	75,2	198	38,5	74,4	129	25,1	80,6	69	13,4	86,3	514	100	77,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
13.γ.2. Πού τους γνώρισες;
β. στη δουλειά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	155	23,6	98,7	264	40,1	99,2	160	24,3	100	79	12	98,8	658	100	99,2
Ναι	2	40	1,3	2	40	0,8	-	-	-	1	20	1,3	5	100	0,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,0 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 22
13.γ.2. Πού τους γνώρισες;
γ. στη γειτονιά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	127	25,8	80,9	196	39,8	73,7	117	23,8	73,1	52	10,6	65	492	100	74,2
Ναι	30	17,5	19,1	70	40,9	26,3	43	25,1	26,9	28	16,4	35	171	100	25,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 23
13.γ.2. Πού τους γνώρισες;
δ. σε σύλλογο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	151	23,8	96,2	253	39,8	95,1	155	24,4	96,9	76	12	95	635	100	95,8
Ναι	6	21,4	3,8	13	46,4	4,9	5	17,9	3,1	4	14,3	5	28	100	4,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 24
13.γ.2. Πού τους γνώρισες;
ε. Στο οικογενειακό περιβάλλον

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	147	23,6	93,6	254	40,8	95,5	152	24,4	95	69	11,1	86,3	622	100	93,8
Ναι	10	24,4	6,4	12	29,3	4,5	8	19,5	5	11	26,8	13,8	41	100	6,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 25
13.γ.2. Πού τους γνώρισες;
στ. Κάπου αλλού

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	135	22,9	86	237	40,2	89,1	146	24,8	91,3	71	12,1	88,8	589	100	88,8
Ναι	22	29,7	14	29	39,2	10,9	14	18,9	8,8	9	12,2	11,3	74	100	11,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,2 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 26
13.γ.2. Πού τους γνώρισες;
Στ1. Πού;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Στέκι	135	22,9	86	237	40,2	89,1	146	24,8	91,3	71	12,1	88,8	589	100	88,8
Διακοπές	7	25,9	4,5	14	51,9	5,3	4	14,8	2,5	2	7,4	2,5	27	100	4,1
Γήπεδο	11	32,4	7	12	35,3	4,5	6	17,6	3,8	5	14,7	6,3	34	100	5,1
Εκκλησία	1	33,3	0,6	2	66,7	0,8	-	-	-	-	-	-	3	100	0,5
Μπαρ	1	50	0,6	-	-	-	1	50	0,6	-	-	-	2	100	0,3
Φροντιστήριο	1	33,3	0,6	1	33,3	0,4	-	-	-	1	33,3	1,3	3	100	0,5
Κοινωνικές εκδηλώσεις	1	20	0,6	-	-	-	3	60	1,9	1	20	1,3	5	100	0,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,6 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 27
14. Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Εγκληματικότητα	21	26,9	13,4	33	42,3	12,4	19	24,4	11,9	5	6,4	6,3	78	100	11,8
Ανηθικότητα	7	28	4,5	8	32	3	8	32	5	2	8	2,5	25	100	3,8
Ναρκωτικά	57	28,4	36,3	87	43,3	32,7	39	19,4	24,4	18	9	22,5	201	100	30,3
Ανεργία	38	21,5	24,2	72	40,7	27,1	42	23,7	26,3	25	14,1	31,3	177	100	26,7
Απεργίες	2	28,6	1,3	2	28,6	0,8	3	42,9	1,9	-	-	-	7	100	1,1
Υγεία	4	25	2,5	7	43,8	2,6	3	18,8	1,9	2	12,5	2,5	16	100	2,4
Παιδεία	24	17,1	15,3	53	37,9	19,9	37	26,4	23,1	26	18,6	32,5	140	100	21,1
Φοροδιαφυγή	4	21,1	2,5	4	21,1	1,5	9	47,4	5,6	2	10,5	2,5	19	100	2,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 27,3 - DF = 21 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 28
15. Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Τη γλώσσα και τον πολιτισμό	33	23,6	21	55	39,3	20,7	37	26,4	23,1	15	10,7	18,8	140	100	21,1
Την εξωτερική πολιτική	13	26	8,3	12	24	4,5	16	32	10	9	18	11,3	50	100	7,5
Την οικονομία	39	23,9	24,8	62	38	23,3	45	27,6	28,1	17	10,4	21,3	163	100	24,6
Την εσωτερική πολιτική	18	22,2	11,5	33	40,7	12,4	16	19,8	10	14	17,3	17,5	81	100	12,2
Τα κοινωνικά προβλήματα	45	25,7	28,7	75	42,9	28,2	34	19,4	21,3	21	12	26,3	175	100	26,4
Την προστασία του περιβάλλοντος	5	16,1	3,2	16	51,6	6	7	22,6	4,4	3	9,7	3,8	31	100	4,7
Τον αθλητισμό	1	9,1	0,6	8	72,7	3	2	18,2	1,3	-	-	-	11	100	1,7
Τον τουρισμό	3	25	1,9	5	41,7	1,9	3	25	1,9	1	8,3	1,3	12	100	1,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 20,2 - DF = 21 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 29
16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
α. Μια οικογένεια με παραδοσιακές αξίες

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	11	16,9	7	29	44,6	10,9	16	24,6	10	9	13,8	11,3	65	100	9,8
2	17	24,6	10,8	29	42	10,9	15	21,7	9,4	8	11,6	10	69	100	10,4
3	20	20,4	12,7	38	38,8	14,3	25	25,5	15,6	15	15,3	18,8	98	100	14,8
4	46	28	29,3	67	40,9	25,2	35	21,3	21,9	16	9,8	20	164	100	24,7
5	24	25,5	15,3	34	36,2	12,8	23	24,5	14,4	13	13,8	16,3	94	100	14,2
6	16	18	10,2	37	41,6	13,9	26	29,2	16,3	10	11,2	12,5	89	100	13,4
Υπέρ 7	23	27,4	14,6	32	38,1	12	20	23,8	12,5	9	10,7	11,3	84	100	12,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,7 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 30
16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
β. Μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	2	14,3	1,3	5	35,7	1,9	5	35,7	3,1	2	14,3	2,5	14	100	2,1
2	6	46,2	3,8	2	15,4	0,8	1	7,7	0,6	4	30,8	5	13	100	2
3	6	50	3,8	3	25	1,1	2	16,7	1,3	1	8,3	1,3	12	100	1,8
4	15	23,1	9,6	25	38,5	9,4	19	29,2	11,9	6	9,2	7,5	65	100	9,8
5	24	27,3	15,3	40	45,5	15	14	15,9	8,8	10	11,4	12,5	88	100	13,3
6	37	24,3	23,6	70	46,1	26,3	30	19,7	18,8	15	9,9	18,8	152	100	22,9
Υπέρ 7	67	21	42,7	121	37,9	45,5	89	27,9	55,6	42	13,2	52,5	319	100	48,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 27,5 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 31
16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
γ. Παραδοσιακές ηθικές αρχές

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	14	14,4	8,9	48	49,5	18	24	24,7	15	11	11,3	13,8	97	100	14,6
2	19	22,4	12,1	36	42,4	13,5	20	23,5	12,5	10	11,8	12,5	85	100	12,8
3	24	24	15,3	37	37	13,9	25	25	15,6	14	14	17,5	100	100	15,1
4	41	28,7	26,1	48	33,6	18	37	25,9	23,1	17	11,9	21,3	143	100	21,6
5	19	20,7	12,1	45	48,9	16,9	17	18,5	10,6	11	12	13,8	92	100	13,9
6	21	29,2	13,4	22	30,6	8,3	18	25	11,3	11	15,3	13,8	72	100	10,9
Υπέρ 7	19	25,7	12,1	30	40,5	11,3	19	25,7	11,9	6	8,1	7,5	74	100	11,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,3 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 32

16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

δ. Υπακοή των παιδιών στους γονείς

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	7	25,9	4,5	13	48,1	4,9	5	18,5	3,1	2	7,4	2,5	27	100	4,1
2	3	15,8	1,9	9	47,4	3,4	3	15,8	1,9	4	21,1	5	19	100	2,9
3	5	12,5	3,2	16	40	6	12	30	7,5	7	17,5	8,8	40	100	6
4	22	19,3	14	49	43	18,4	26	22,8	16,3	17	14,9	21,3	114	100	17,2
5	40	28,2	25,5	48	33,8	18	40	28,2	25	14	9,9	17,5	142	100	21,4
6	37	25,9	23,6	59	41,3	22,2	30	21	18,8	17	11,9	21,3	143	100	21,6
Υπέρ 7	43	24,2	27,4	72	40,4	27,1	44	24,7	27,5	19	10,7	23,8	178	100	26,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 14,9 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 33

16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ε. Περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	24	21,4	15,3	41	36,6	15,4	29	25,9	18,1	18	16,1	22,5	112	100	16,9
2	14	23	8,9	29	47,5	10,9	11	18	6,9	7	11,5	8,8	61	100	9,2
3	24	29,6	15,3	32	39,5	12	14	17,3	8,8	11	13,6	13,8	81	100	12,2
4	28	24,6	17,8	44	38,6	16,5	31	27,2	19,4	11	9,6	13,8	114	100	17,2
5	16	18,2	10,2	40	45,5	15	24	27,3	15	8	9,1	10	88	100	13,3
6	20	31,3	12,7	19	29,7	7,1	17	26,6	10,6	8	12,5	10	64	100	9,7
Υπέρ 7	31	21,7	19,7	61	42,7	22,9	34	23,8	21,3	17	11,9	21,3	143	100	21,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 14,7 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 34
16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
στ. Μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	10	52,6	6,4	4	21,1	1,5	5	26,3	3,1	-	-	-	19	100	2,9
2	1	12,5	0,6	5	62,5	1,9	2	25	1,3	-	-	-	8	100	1,2
3	11	47,8	7	8	34,8	3	2	8,7	1,3	2	8,7	2,5	23	100	3,5
4	24	26,1	15,3	38	41,3	14,3	21	22,8	13,1	9	9,8	11,3	92	100	13,9
5	24	22,6	15,3	45	42,5	16,9	26	24,5	16,3	11	10,4	13,8	106	100	16
6	45	26,3	28,7	62	36,3	23,3	38	22,2	23,8	26	15,2	32,5	171	100	25,8
Υπέρ 7	42	17,2	26,8	104	42,6	39,1	66	27	41,3	32	13,1	40	244	100	36,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 31,2 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 35
16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
ζ. Ένα πιο αυστηρό εκπαιδευτικό σύστημα

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	51	23,4	32,5	85	39	32	58	26,6	36,3	24	11	30	218	100	32,9
2	15	23,4	9,6	20	31,3	7,5	20	31,3	12,5	9	14,1	11,3	64	100	9,7
3	21	24,1	13,4	39	44,8	14,7	18	20,7	11,3	9	10,3	11,3	87	100	13,1
4	32	23,7	20,4	56	41,5	21,1	30	22,2	18,8	17	12,6	21,3	135	100	20,4
5	16	23,5	10,2	24	35,3	9	21	30,9	13,1	7	10,3	8,8	68	100	10,3
6	12	24,5	7,6	19	38,8	7,1	9	18,4	5,6	9	18,4	11,3	49	100	7,4
Υπέρ 7	10	23,8	6,4	23	54,8	8,6	4	9,5	2,5	5	11,9	6,3	42	100	6,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,2 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 36
16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
η. Ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες

Βαθμός συμφωνίας :		Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	13	20,3	8,3	26	40,6	9,8	18	28,1	11,3	7	10,9	8,8	64	100	9,7
	2	15	30,6	9,6	17	34,7	6,4	12	24,5	7,5	5	10,2	6,3	49	100	7,4
	3	17	19,8	10,8	41	47,7	15,4	19	22,1	11,9	9	10,5	11,3	86	100	13
	4	44	25,6	28	67	39	25,2	40	23,3	25	21	12,2	26,3	172	100	25,9
	5	19	21,8	12,1	38	43,7	14,3	19	21,8	11,9	11	12,6	13,8	87	100	13,1
	6	27	27	17,2	32	32	12	25	25	15,6	16	16	20	100	100	15,1
Υπέρ	7	22	21	14	45	42,9	16,9	27	25,7	16,9	11	10,5	13,8	105	100	15,8
Σύνολο		157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,6 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 37
16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
θ. Τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους

Βαθμός συμφωνίας :		Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
		N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά	1	19	24,4	12,1	27	34,6	10,2	21	26,9	13,1	11	14,1	13,8	78	100	11,8
	2	8	20,5	5,1	17	43,6	6,4	8	20,5	5	6	15,4	7,5	39	100	5,9
	3	8	14,5	5,1	24	43,6	9	16	29,1	10	7	12,7	8,8	55	100	8,3
	4	33	24,4	21	62	45,9	23,3	27	20	16,9	13	9,6	16,3	135	100	20,4
	5	22	24,7	14	37	41,6	13,9	20	22,5	12,5	10	11,2	12,5	89	100	13,4
	6	29	27,6	18,5	41	39	15,4	22	21	13,8	13	12,4	16,3	105	100	15,8
Υπέρ	7	38	23,5	24,2	58	35,8	21,8	46	28,4	28,8	20	12,3	25	162	100	24,4
Σύνολο		157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,8 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 38

16. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

ι. Ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες.

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κατά 1	35	26,7	22,3	51	38,9	19,2	33	25,2	20,6	12	9,2	15	131	100	19,8
2	15	27,8	9,6	20	37	7,5	13	24,1	8,1	6	11,1	7,5	54	100	8,1
3	13	18,1	8,3	29	40,3	10,9	19	26,4	11,9	11	15,3	13,8	72	100	10,9
4	28	22,8	17,8	56	45,5	21,1	26	21,1	16,3	13	10,6	16,3	123	100	18,6
5	15	21,1	9,6	29	40,8	10,9	20	28,2	12,5	7	9,9	8,8	71	100	10,7
6	18	23,7	11,5	33	43,4	12,4	17	22,4	10,6	8	10,5	10	76	100	11,5
Υπέρ 7	33	24,3	21	48	35,3	18	32	23,5	20	23	16,9	28,8	136	100	20,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 10,3 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 39

17. Θεωρείς τον εαυτό σου.

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Συντηρητικό 1	6	40	3,8	4	26,7	1,5	4	26,7	2,5	1	6,7	1,3	15	100	2,3
2	2	33,3	1,3	-	-	-	2	33,3	1,3	2	33,3	2,5	6	100	0,9
3	6	42,9	3,8	6	42,9	2,3	2	14,3	1,3	-	-	-	14	100	2,1
4	42	23,9	26,8	90	51,1	33,8	36	20,5	22,5	8	4,5	10	176	100	26,5
5	35	25,5	22,3	56	40,9	21,1	26	19	16,3	20	14,6	25	137	100	20,7
6	34	20,9	21,7	57	35	21,4	48	29,4	30	24	14,7	30	163	100	24,6
Προοδευτικό 7	32	21,1	20,4	53	34,9	19,9	42	27,6	26,3	25	16,4	31,3	152	100	22,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 38,5 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 40
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
α. θρησκείας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	11	25	7	18	40,9	6,8	6	13,6	3,8	9	20,5	11,3	44	100	6,6
2	7	29,2	4,5	11	45,8	4,1	4	16,7	2,5	2	8,3	2,5	24	100	3,6
3	6	14,3	3,8	23	54,8	8,6	10	23,8	6,3	3	7,1	3,8	42	100	6,3
4	31	23,3	19,7	53	39,8	19,9	34	25,6	21,3	15	11,3	18,8	133	100	20,1
5	25	27,2	15,9	30	32,6	11,3	29	31,5	18,1	8	8,7	10	92	100	13,9
6	31	29,2	19,7	36	34	13,5	25	23,6	15,6	14	13,2	17,5	106	100	16
Το ίδιο 7	46	20,7	29,3	95	42,8	35,7	52	23,4	32,5	29	13,1	36,3	222	100	33,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 19,4 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 41
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικος-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
β. πολιτικής

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	15	22,1	9,6	28	41,2	10,5	20	29,4	12,5	5	7,4	6,3	68	100	10,3
2	13	36,1	8,3	12	33,3	4,5	5	13,9	3,1	6	16,7	7,5	36	100	5,4
3	23	27,1	14,6	35	41,2	13,2	16	18,8	10	11	12,9	13,8	85	100	12,8
4	45	26,9	28,7	70	41,9	26,3	38	22,8	23,8	14	8,4	17,5	167	100	25,2
5	18	16,5	11,5	50	45,9	18,8	29	26,6	18,1	12	11	15	109	100	16,4
6	20	25,3	12,7	25	31,6	9,4	20	25,3	12,5	14	17,7	17,5	79	100	11,9
Το ίδιο 7	23	19,3	14,6	46	38,7	17,3	32	26,9	20	18	15,1	22,5	119	100	17,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 21,0 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 42
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
γ. οικονομίας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	13	18,8	8,3	26	37,7	9,8	22	31,9	13,8	8	11,6	10	69	100	10,4
2	9	30	5,7	9	30	3,4	10	33,3	6,3	2	6,7	2,5	30	100	4,5
3	27	31,4	17,2	35	40,7	13,2	15	17,4	9,4	9	10,5	11,3	86	100	13
4	38	26,6	24,2	62	43,4	23,3	32	22,4	20	11	7,7	13,8	143	100	21,6
5	19	19,6	12,1	46	47,4	17,3	20	20,6	12,5	12	12,4	15	97	100	14,6
6	19	18,8	12,1	41	40,6	15,4	24	23,8	15	17	16,8	21,3	101	100	15,2
Το ίδιο 7	32	23,4	20,4	47	34,3	17,7	37	27	23,1	21	15,3	26,3	137	100	20,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 21,0 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 43
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
δ. γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	21	22,3	13,4	32	34	12	29	30,9	18,1	12	12,8	15	94	100	14,2
2	16	29,1	10,2	21	38,2	7,9	14	25,5	8,8	4	7,3	5	55	100	8,3
3	14	22,6	8,9	32	51,6	12	8	12,9	5	8	12,9	10	62	100	9,4
4	27	22,3	17,2	42	34,7	15,8	34	28,1	21,3	18	14,9	22,5	121	100	18,3
5	24	27,3	15,3	36	40,9	13,5	15	17	9,4	13	14,8	16,3	88	100	13,3
6	22	22,2	14	44	44,4	16,5	22	22,2	13,8	11	11,1	13,8	99	100	14,9
Το ίδιο 7	33	22,9	21	59	41	22,2	38	26,4	23,8	14	9,7	17,5	144	100	21,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,1 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 44
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
ε. ηθών - εθίμων

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	25	23,8	15,9	40	38,1	15	25	23,8	15,6	15	14,3	18,8	105	100	15,8
2	16	28,1	10,2	24	42,1	9	12	21,1	7,5	5	8,8	6,3	57	100	8,6
3	14	19,7	8,9	30	42,3	11,3	21	29,6	13,1	6	8,5	7,5	71	100	10,7
4	30	21,9	19,1	56	40,9	21,1	35	25,5	21,9	16	11,7	20	137	100	20,7
5	23	26,4	14,6	37	42,5	13,9	12	13,8	7,5	15	17,2	18,8	87	100	13,1
6	24	28,2	15,3	31	36,5	11,7	19	22,4	11,9	11	12,9	13,8	85	100	12,8
Το ίδιο 7	25	20,7	15,9	48	39,7	18	36	29,8	22,5	12	9,9	15	121	100	18,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,2 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 45
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
στ. αθλητισμού

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	4	13,8	2,5	12	41,4	4,5	12	41,4	7,5	1	3,4	1,3	29	100	4,4
2	8	40	5,1	5	25	1,9	4	20	2,5	3	15	3,8	20	100	3
3	4	28,6	2,5	4	28,6	1,5	6	42,9	3,8	-	-	-	14	100	2,1
4	23	25	14,6	35	38	13,2	21	22,8	13,1	13	14,1	16,3	92	100	13,9
5	21	28,4	13,4	36	48,6	13,5	13	17,6	8,1	4	5,4	5	74	100	11,2
6	34	27	21,7	44	34,9	16,5	34	27	21,3	14	11,1	17,5	126	100	19
Το ίδιο 7	63	20,5	40,1	130	42,2	48,9	70	22,7	43,8	45	14,6	56,3	308	100	46,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 26,7 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 46
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα;
ζ. ψυχαγωγίας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	10	24,4	6,4	15	36,6	5,6	12	29,3	7,5	4	9,8	5	41	100	6,2
2	7	33,3	4,5	6	28,6	2,3	6	28,6	3,8	2	9,5	2,5	21	100	3,2
3	12	25	7,6	17	35,4	6,4	12	25	7,5	7	14,6	8,8	48	100	7,2
4	18	18,8	11,5	46	47,9	17,3	22	22,9	13,8	10	10,4	12,5	96	100	14,5
5	22	24,7	14	32	36	12	24	27	15	11	12,4	13,8	89	100	13,4
6	36	26,7	22,9	57	42,2	21,4	31	23	19,4	11	8,1	13,8	135	100	20,4
Το ίδιο 7	52	22,3	33,1	93	39,9	35	53	22,7	33,1	35	15	43,8	233	100	35,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,0 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 47
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα;
η. διατροφής

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	8	16	5,1	18	36	6,8	21	42	13,1	3	6	3,8	50	100	7,5
2	12	31,6	7,6	12	31,6	4,5	11	28,9	6,9	3	7,9	3,8	38	100	5,7
3	20	28,6	12,7	17	24,3	6,4	18	25,7	11,3	15	21,4	18,8	70	100	10,6
4	38	29,9	24,2	49	38,6	18,4	29	22,8	18,1	11	8,7	13,8	127	100	19,2
5	26	26,3	16,6	46	46,5	17,3	20	20,2	12,5	7	7,1	8,8	99	100	14,9
6	21	21,6	13,4	41	42,3	15,4	25	25,8	15,6	10	10,3	12,5	97	100	14,6
Το ίδιο 7	32	17,6	20,4	83	45,6	31,2	36	19,8	22,5	31	17	38,8	182	100	27,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 39,8 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 48
18 Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα:
0 παιδείας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	12	17,1	7,6	27	38,6	10,2	23	32,9	14,4	8	11,4	10	70	100	10,6
2	15	30	9,6	14	28	5,3	16	32	10	5	10	6,3	50	100	7,5
3	20	27	12,7	26	35,1	9,8	17	23	10,6	11	14,9	13,8	74	100	11,2
4	37	30,6	23,6	45	37,2	16,9	29	24	18,1	10	8,3	12,5	121	100	18,3
5	22	22,2	14	45	45,5	16,9	22	22,2	13,8	10	10,1	12,5	99	100	14,9
6	21	21,6	13,4	42	43,3	15,8	20	20,6	12,5	14	14,4	17,5	97	100	14,6
Το ίδιο 7	30	19,7	19,1	67	44,1	25,2	33	21,7	20,6	22	14,5	27,5	152	100	22,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 18,4 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 49
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα,
ι. ισότητας φύλου

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	6	22,2	3,8	11	40,7	4,1	6	22,2	3,8	4	14,8	5	27	100	4,1
2	4	22,2	2,5	6	33,3	2,3	6	33,3	3,8	2	11,1	2,5	18	100	2,7
3	5	25	3,2	10	50	3,8	2	10	1,3	3	15	3,8	20	100	3
4	28	28,9	17,8	38	39,2	14,3	21	21,6	13,1	10	10,3	12,5	97	100	14,6
5	13	26,5	8,3	20	40,8	7,5	10	20,4	6,3	6	12,2	7,5	49	100	7,4
6	32	29,1	20,4	44	40	16,5	21	19,1	13,1	13	11,8	16,3	110	100	16,6
Το ίδιο 7	69	20,2	43,9	137	40,1	51,5	94	27,5	58,8	42	12,3	52,5	342	100	51,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 11,3 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 50
18.Α Νιώθεις ίδιος-α ή διαφορετικός-ή με τους παλιννοστούντες μαθητές σε θέματα;
ια. εμφάνισης

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	14	25	8,9	22	39,3	8,3	13	23,2	8,1	7	12,5	8,8	56	100	8,4
2	7	29,2	4,5	4	16,7	1,5	9	37,5	5,6	4	16,7	5	24	100	3,6
3	12	31,6	7,6	14	36,8	5,3	8	21,1	5	4	10,5	5	38	100	5,7
4	27	25,5	17,2	45	42,5	16,9	22	20,8	13,8	12	11,3	15	106	100	16
5	24	26,4	15,3	37	40,7	13,9	17	18,7	10,6	13	14,3	16,3	91	100	13,7
6	33	27	21	47	38,5	17,7	33	27	20,6	9	7,4	11,3	122	100	18,4
Το ίδιο 7	40	17,7	25,5	97	42,9	36,5	58	25,7	36,3	31	13,7	38,8	226	100	34,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,7 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 51
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
α. θρησκείας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	21	26,3	13,4	31	38,8	11,7	17	21,3	10,6	11	13,8	13,8	80	100	12,1
2	7	23,3	4,5	13	43,3	4,9	5	16,7	3,1	5	16,7	6,3	30	100	4,5
3	15	26,3	9,6	19	33,3	7,1	14	24,6	8,8	9	15,8	11,3	57	100	8,6
4	34	24,6	21,7	61	44,2	22,9	35	25,4	21,9	8	5,8	10	138	100	20,8
5	18	20,7	11,5	35	40,2	13,2	26	29,9	16,3	8	9,2	10	87	100	13,1
6	26	28,3	16,6	31	33,7	11,7	21	22,8	13,1	14	15,2	17,5	92	100	13,9
Το ίδιο 7	36	20,1	22,9	76	42,5	28,6	42	23,5	26,3	25	14	31,3	179	100	27
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,1 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 52
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
β. πολιτικής

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	20	24,7	12,7	31	38,3	11,7	20	24,7	12,5	10	12,3	12,5	81	100	12,2
2	13	29,5	8,3	20	45,5	7,5	8	18,2	5	3	6,8	3,8	44	100	6,6
3	26	31,3	16,6	28	33,7	10,5	18	21,7	11,3	11	13,3	13,8	83	100	12,5
4	44	25,6	28	71	41,3	26,7	37	21,5	23,1	20	11,6	25	172	100	25,9
5	19	17,1	12,1	48	43,2	18	33	29,7	20,6	11	9,9	13,8	111	100	16,7
6	15	21,7	9,6	31	44,9	11,7	15	21,7	9,4	8	11,6	10	69	100	10,4
Το ίδιο 7	20	19,4	12,7	37	35,9	13,9	29	28,2	18,1	17	16,5	21,3	103	100	15,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,2 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 53
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
γ. οικονομίας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	18	21,7	11,5	28	33,7	10,5	28	33,7	17,5	9	10,8	11,3	83	100	12,5
2	11	23,4	7	21	44,7	7,9	10	21,3	6,3	5	10,6	6,3	47	100	7,1
3	27	33,8	17,2	23	28,8	8,6	18	22,5	11,3	12	15	15	80	100	12,1
4	41	24,4	26,1	74	44	27,8	36	21,4	22,5	17	10,1	21,3	168	100	25,3
5	25	24,8	15,9	41	40,6	15,4	24	23,8	15	11	10,9	13,8	101	100	15,2
6	12	14,8	7,6	39	48,1	14,7	19	23,5	11,9	11	13,6	13,8	81	100	12,2
Το ίδιο 7	23	22,3	14,6	40	38,8	15	25	24,3	15,6	15	14,6	18,8	103	100	15,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 18,1 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 54
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
δ. γλώσσας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	21	20	13,4	37	35,2	13,9	33	31,4	20,6	14	13,3	17,5	105	100	15,8
2	11	22,4	7	18	36,7	6,8	11	22,4	6,9	9	18,4	11,3	49	100	7,4
3	32	35,2	20,4	31	34,1	11,7	21	23,1	13,1	7	7,7	8,8	91	100	13,7
4	31	23,3	19,7	59	44,4	22,2	28	21,1	17,5	15	11,3	18,8	133	100	20,1
5	21	25	13,4	39	46,4	14,7	14	16,7	8,8	10	11,9	12,5	84	100	12,7
6	18	20,5	11,5	31	35,2	11,7	28	31,8	17,5	11	12,5	13,8	88	100	13,3
Το ίδιο 7	23	20,4	14,6	51	45,1	19,2	25	22,1	15,6	14	12,4	17,5	113	100	17
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 21,4 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 55
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
ε. ηθών-εθίμων

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	20	21,3	12,7	38	40,4	14,3	26	27,7	16,3	10	10,6	12,5	94	100	14,2
2	15	28,3	9,6	15	28,3	5,6	10	18,9	6,3	13	24,5	16,3	53	100	8
3	22	26,5	14	29	34,9	10,9	23	27,7	14,4	9	10,8	11,3	83	100	12,5
4	34	23	21,7	69	46,6	25,9	32	21,6	20	13	8,8	16,3	148	100	22,3
5	24	24,2	15,3	41	41,4	15,4	24	24,2	15	10	10,1	12,5	99	100	14,9
6	17	23,6	10,8	28	38,9	10,5	16	22,2	10	11	15,3	13,8	72	100	10,9
Το ίδιο 7	25	21,9	15,9	46	40,4	17,3	29	25,4	18,1	14	12,3	17,5	114	100	17,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 16,6 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 56
18.Β Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
στ αθλητισμού

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	5	16,1	3,2	15	48,4	5,6	8	25,8	5	3	9,7	3,8	31	100	4,7
2	7	38,9	4,5	6	33,3	2,3	2	11,1	1,3	3	16,7	3,8	18	100	2,7
3	11	25,6	7	14	32,6	5,3	14	32,6	8,8	4	9,3	5	43	100	6,5
4	31	28,7	19,7	45	41,7	16,9	21	19,4	13,1	11	10,2	13,8	108	100	16,3
5	17	24,6	10,8	25	36,2	9,4	20	29	12,5	7	10,1	8,8	69	100	10,4
6	36	27,1	22,9	45	33,8	16,9	37	27,8	23,1	15	11,3	18,8	133	100	20,1
Το ίδιο 7	50	19,2	31,8	116	44,4	43,6	58	22,2	36,3	37	14,2	46,3	261	100	39,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 18,5 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 57
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
ζ. ψυχαγωγίας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	10	25	6,4	15	37,5	5,6	11	27,5	6,9	4	10	5	40	100	6
2	8	29,6	5,1	8	29,6	3	6	22,2	3,8	5	18,5	6,3	27	100	4,1
3	10	20,8	6,4	19	39,6	7,1	11	22,9	6,9	8	16,7	10	48	100	7,2
4	30	25,2	19,1	52	43,7	19,5	28	23,5	17,5	9	7,6	11,3	119	100	17,9
5	28	27,5	17,8	42	41,2	15,8	21	20,6	13,1	11	10,8	13,8	102	100	15,4
6	32	26	20,4	45	36,6	16,9	35	28,5	21,9	11	8,9	13,8	123	100	18,6
Το ίδιο 7	39	19,1	24,8	85	41,7	32	48	23,5	30	32	15,7	40	204	100	30,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,1 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 58
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
η. διατροφής

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	8	19,5	5,1	13	31,7	4,9	14	34,1	8,8	6	14,6	7,5	41	100	6,2
2	12	40	7,6	8	26,7	3	6	20	3,8	4	13,3	5	30	100	4,5
3	19	24,1	12,1	28	35,4	10,5	21	26,6	13,1	11	13,9	13,8	79	100	11,9
4	39	27,7	24,8	58	41,1	21,8	29	20,6	18,1	15	10,6	18,8	141	100	21,3
5	26	26	16,6	39	39	14,7	26	26	16,3	9	9	11,3	100	100	15,1
6	22	22	14	47	47	17,7	21	21	13,1	10	10	12,5	100	100	15,1
Το ίδιο 7	31	18	19,7	73	42,4	27,4	43	25	26,9	25	14,5	31,3	172	100	25,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 17,4 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 59
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
θ. παιδείας

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	10	15,2	6,4	24	36,4	9	23	34,8	14,4	9	13,6	11,3	66	100	10
2	16	31,4	10,2	16	31,4	6	10	19,6	6,3	9	17,6	11,3	51	100	7,7
3	27	31,4	17,2	29	33,7	10,9	19	22,1	11,9	11	12,8	13,8	86	100	13
4	36	26,5	22,9	57	41.9	21,4	31	22,8	19,4	12	8,8	15	136	100	20,5
5	22	22,4	14	48	49	18	23	23,5	14,4	5	5,1	6,3	98	100	14,8
6	20	21,7	12,7	38	41,3	14,3	22	23,9	13,8	12	13	15	92	100	13,9
Το ίδιο 7	26	19,4	16,6	54	40,3	20,3	32	23,9	20	22	16,4	27,5	134	100	20,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 23,9 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 60
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
ι. ισότητας φύλου

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	3	11,1	1,9	12	44,4	4,5	10	37	6,3	2	7,4	2,5	27	100	4,1
2	6	33,3	3,8	6	33,3	2,3	1	5,6	0,6	5	27,8	6,3	18	100	2,7
3	7	25	4,5	13	46,4	4,9	6	21,4	3,8	2	7,1	2,5	28	100	4,2
4	33	28,9	21	49	43	18,4	20	17,5	12,5	12	10,5	15	114	100	17,2
5	21	28	13,4	34	45,3	12,8	13	17,3	8,1	7	9,3	8,8	75	100	11,3
6	33	28,4	21	40	34,5	15	26	22,4	16,3	17	14,7	21,3	116	100	17,5
Το ίδιο 7	54	18,9	34,4	112	39,3	42,1	84	29,5	52,5	35	12,3	43,8	285	100	43
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 28,1 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 61
18.Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιννοστούντες μαθητές απέναντι σου σε θέματα:
ια. εμφάνισης

Βαθμός συμφωνίας :	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Διαφορετικά 1	14	24,1	8,9	23	39,7	8,6	15	25,9	9,4	6	10,3	7,5	58	100	8,7
2	6	21,4	3,8	11	39,3	4,1	7	25	4,4	4	14,3	5	28	100	4,2
3	14	31,1	8,9	15	33,3	5,6	13	28,9	8,1	3	6,7	3,8	45	100	6,8
4	26	24,5	16,6	48	45,3	18	17	16	10,6	15	14,2	18,8	106	100	16
5	27	30	17,2	36	40	13,5	20	22,2	12,5	7	7,8	8,8	90	100	13,6
6	27	19,7	17,2	61	44,5	22,9	33	24,1	20,6	16	11,7	20	137	100	20,7
Το ίδιο 7	43	21,6	27,4	72	36,2	27,1	55	27,6	34,4	29	14,6	36,3	199	100	30
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,2 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 62
19. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες,
α. Αρνητικά στοιχεία

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κακοί	40	25,3	41,2	62	39,2	42,2	38	24,1	35,5	18	11,4	41,9	158	100	40,1
Διαφορετικοί	8	14,8	8,2	22	40,7	15	17	31,5	15,9	7	13	16,3	54	100	13,7
Επιφυλακτικοί	10	35,7	10,3	10	35,7	6,8	8	28,6	7,5	-	-	-	28	100	7,1
Αφιλόξενοι	2	20	2,1	4	40	2,7	4	40	3,7	-	-	-	10	100	2,5
Αλαζόνες	15	29,4	15,5	17	33,3	11,6	12	23,5	11,2	7	13,7	16,3	51	100	12,9
Άδικοι	-	-	-	1	33,3	0,7	-	-	-	2	66,7	4,7	3	100	0,8
Πονηροί	3	13,6	3,1	8	36,4	5,4	10	45,5	9,3	1	4,5	2,3	22	100	5,6
Φτωχοί	5	25	5,2	10	50	6,8	3	15	2,8	2	10	4,7	20	100	5,1
Ανθέλληνες	1	25	1	2	50	1,4	1	25	0,9	-	-	-	4	100	1
Επιδεικτικοί	2	66,7	2,1	1	33,3	0,7	-	-	-	-	-	-	3	100	0,8
Χαζοί	1	33,3	1	1	33,3	0,7	-	-	-	1	33,3	2,3	3	100	0,8
Μοναχικοί	5	27,8	5,2	5	27,8	3,4	6	33,3	5,6	2	11,1	4,7	18	100	4,6
Φοβισμένοι	5	25	5,2	4	20	2,7	8	40	7,5	3	15	7	20	100	5,1
Σύνολο	97	24,6	100	147	37,3	100	107	27,2	100	43	10,9	100	394		100

Δεν απάντησαν 269
x2= 38,0 - DF = 36 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 63
19. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
β. Θετικά στοιχεία Πρώτη επιλογή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καλοί	94	22,5	80,3	168	40,2	81,2	99	23,7	78,6	57	13,6	83,8	418	100	80,7
Τδιοτ	23	23	19,7	39	39	18,8	27	27	21,4	11	11	16,2	100	100	19,3
Σύνολο	117	22,6	100	207	40	100	126	24,3	100	68	13,1	100	518		100

Δεν απάντησαν 145
x2= ,8 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 64
19. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι Έλληνες;
γ Θετικά στοιχεία Δεύτερη επιλογή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Αδικημένοι	2	28,6	1,6	1	14,3	0,5	3	42,9	2,5	1	14,3	1,6	7	100	1,3
Καλοί	56	28,7	43,8	69	35,4	32,9	37	19	31,1	33	16,9	53,2	195	100	37,6
Ευγενικοί	25	21,4	19,5	61	52,1	29	22	18,8	18,5	9	7,7	14,5	117	100	22,5
Ευχάριστοι	4	22,2	3,1	8	44,4	3,8	4	22,2	3,4	2	11,1	3,2	18	100	3,5
Έξυπνοι	10	20,8	7,8	16	33,3	7,6	15	31,3	12,6	7	14,6	11,3	48	100	9,2
Ανεξάρτητοι	6	16,2	4,7	17	45,9	8,1	12	32,4	10,1	2	5,4	3,2	37	100	7,1
Πατριώτες	25	25,8	19,5	38	39,2	18,1	26	26,8	21,8	8	8,2	12,9	97	100	18,7
Σύνολο	128	24,7	100	210	40,5	100	119	22,9	100	62	11,9	100	519		100

Δεν απάντησαν 144
x2= 26,1 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 65
20. α: Ποιος ποιητής έγραψε τη Ρωμιοσύνη ; Ο Ν. Βρεττάκος, ο Γ. Ρίτσος, ο Οδ. Ελύτης, ο Κ. Καβάφης

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	105	22,4	66,9	183	39,1	68,8	117	25	73,1	63	13,5	78,8	468	100	70,6
Λάθος	20	31,7	12,7	22	34,9	8,3	13	20,6	8,1	8	12,7	10	63	100	9,5
Δεν γνωρίζω	32	24,2	20,4	61	46,2	22,9	30	22,7	18,8	9	6,8	11,3	132	100	19,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 66
20 β: Πού γεννήθηκε ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης; στη Σάμο, στην Κρήτη, στην Κέρκυρα, στη Σκιάθο.

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	93	22,1	59,2	172	41	64,7	103	24,5	64,4	52	12,4	65	420	100	63,3
Λάθος	23	29,9	14,6	28	36,4	10,5	20	26	12,5	6	7,8	7,5	77	100	11,6
Δεν γνωρίζω	41	24,7	26,1	66	39,8	24,8	37	22,3	23,1	22	13,3	27,5	166	100	25
Σύνολα	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,8 - DF = 6 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 67
20 γ: Πότε κατέλαβαν οι Τούρκοι την Κων/πολη ;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	131	23,6	83,4	216	38,9	81,2	135	24,3	84,4	73	13,2	91,3	555	100	83,7
Λάθος	6	17,6	3,8	16	47,1	6	9	26,5	5,6	3	8,8	3,8	34	100	5,1
Δεν γνωρίζω	20	27	12,7	34	45,9	12,8	16	21,6	10	4	5,4	5	74	100	11,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,9 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 68
20 δ: Η 28η Οκτωβρίου τι γιορτή είναι ; εθνική, θρησκευτική και τα δυο.

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	141	23,1	89,8	252	41,2	94,7	142	23,2	88,8	76	12,4	95	611	100	92,2
Λάθος	8	20,5	5,1	12	30,8	4,5	15	38,5	9,4	4	10,3	5	39	100	5,9
Δεν γνωρίζω	8	61,5	5,1	2	15,4	0,8	3	23,1	1,9	-	-	-	13	100	2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 16,4 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 69
20 ε: Τι πολίτευμα έχει η Ελλάδα : κοινοβουλευτική δημοκρατία, δημοκρατία , προεδρευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	113	22,7	72	195	39,2	73,3	122	24,5	76,3	67	13,5	83,8	497	100	75
Λάθος	32	24,2	20,4	58	43,9	21,8	32	24,2	20	10	7,6	12,5	132	100	19,9
Δεν γνωρίζω	12	35,3	7,6	13	38,2	4,9	6	17,6	3,8	3	8,8	3,8	34	100	5,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,7 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 70
20 στ : Η Ζάκυνθος ανήκει : στα Δωδεκάνησα, στις Κυκλάδες, στα Επτάνησα, στις Σποράδες

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	128	22,4	81,5	236	41,3	88,7	136	23,8	85	72	12,6	90	572	100	86,3
Λάθος	15	30,6	9,6	18	36,7	6,8	12	24,5	7,5	4	8,2	5	49	100	7,4
Δεν γνωρίζω	14	33,3	8,9	12	28,6	4,5	12	28,6	7,5	4	9,5	5	42	100	6,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,1 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 71
20 ζ : Πότε γιορτάζουμε το Τριώδιο : το Δεκαπενταύγουστο , τα Χριστούγεννα, τις Αποκριές ,το Πάσχα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	125	23	79,6	225	41,4	84,6	127	23,4	79,4	66	12,2	82,5	543	100	81,9
Λάθος	14	26,9	8,9	20	38,5	7,5	15	28,8	9,4	3	5,8	3,8	52	100	7,8
Δεν γνωρίζω	18	26,5	11,5	21	30,9	7,9	18	26,5	11,3	11	16,2	13,8	68	100	10,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,6 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 72
20 η : Τι σημαίνει το ρήμα αποδέχομαι : δέχομαι κάτι , αρνούμαι κάτι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Σωστό	119	23,6	75,8	191	37,8	71,8	126	25	78,8	69	13,7	86,3	505	100	76,2
Λάθος	27	19,4	17,2	71	51,1	26,7	30	21,6	18,8	11	7,9	13,8	139	100	21
Δεν γνωρίζω	11	57,9	7	4	21,1	1,5	4	21,1	2,5	-	-	-	19	100	2,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 22,9 - DF = 6 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 73
21. Θα ήθελες να φοιτήσεις σε σχολείο στο οποίο διδάσκεται παράλληλα με την ελληνική γλώσσα και μια ξένη με ιδιαίτερη έμφαση;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	35	21,5	22,3	67	41,1	25,2	48	29,4	30	13	8	16,3	163	100	24,6
Ναι	122	24,4	77,7	199	39,8	74,8	112	22,4	70	67	13,4	83,8	500	100	75,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 6,0 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 74
21Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
α. Θα μάθω καλύτερα μια ξένη γλώσσα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	86	22,8	54,8	152	40,3	57,1	99	26,3	61,9	40	10,6	50	377	100	56,9
Ναι	71	24,8	45,2	114	39,9	42,9	61	21,3	38,1	40	14	50	286	100	43,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 75
21Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
β. Θα αισθάνομαι περισσότερο Ευρωπαίος

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	149	23,3	94,9	260	40,7	97,7	154	24,1	96,3	76	11,9	95	639	100	96,4
Ναι	8	33,3	5,1	6	25	2,3	6	25	3,8	4	16,7	5	24	100	3,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 76
21Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
γ. Θα γνωρίσω καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία άλλων χωρών

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	112	23,1	71,3	192	39,7	72,2	122	25,2	76,3	58	12	72,5	484	100	73
Ναι	45	25,1	28,7	74	41,3	27,8	38	21,2	23,8	22	12,3	27,5	179	100	27
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,1 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 77
21Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
δ. Για να δω αν θα τα καταφέρω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	152	23,6	96,8	258	40,1	97	155	24,1	96,9	79	12,3	98,8	644	100	97,1
Ναι	5	26,3	3,2	8	42,1	3	5	26,3	3,1	1	5,3	1,3	19	100	2,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,8 - DF = 3 - P > 0.05

ΠΙΝΑΚΑΣ 78
21Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
ε. Θα παρακολουθήσω χωρίς δυσκολία μεταλυκειακές σπουδές στο εξωτερικό

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	138	23,9	87,9	239	41,4	89,8	137	23,7	85,6	63	10,9	78,8	577	100	87
Ναι	19	22,1	12,1	27	31,4	10,2	23	26,7	14,4	17	19,8	21,3	86	100	13
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,1 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 79
21Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
στ. Θα αποκτήσω μεγαλύτερη ευχέρεια στις διαπροσωπικές μου σχέσεις

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	138	23,5	87,9	232	39,5	87,2	145	24,7	90,6	73	12,4	91,3	588	100	88,7
Ναι	19	25,3	12,1	34	45,3	12,8	15	20	9,4	7	9,3	8,8	75	100	11,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 80
21Α. Αν Ναι, θέλω να πάω επειδή :
ζ. Δεν έχω αποφασίσει

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	156	24	99,4	259	39,8	97,4	157	24,2	98,1	78	12	97,5	650	100	98
Ναι	1	7,7	0,6	7	53,8	2,6	3	23,1	1,9	2	15,4	2,5	13	100	2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,1 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 81
21Β. Αν όχι, δε θέλω να πάω επειδή :
α. Στο σχολείο αυτό όλοι οι μαθητές έχουμε κοινά ενδιαφέροντα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	152	23,6	96,8	258	40,1	97	153	23,8	95,6	80	12,4	100	643	100	97
Ναι	5	25	3,2	8	40	3	7	35	4,4	-	-	-	20	100	3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 82
21Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή :
β. Νιώθω μεγαλύτερη ασφάλεια

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	156	23,9	99,4	262	40,1	98,5	157	24	98,1	79	12,1	98,8	654	100	98,6
Ναι	1	11,1	0,6	4	44,4	1,5	3	33,3	1,9	1	11,1	1,3	9	100	1,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 83
21Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή :
γ. Οι καθηγητές μας καταλαβαίνουν περισσότερο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	152	23,5	96,8	257	39,7	96,6	159	24,5	99,4	80	12,3	100	648	100	97,7
Ναι	5	33,3	3,2	9	60	3,4	1	6,7	0,6	-	-	-	15	100	2,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 84
21Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή :
δ. Το σχολικό πρόγραμμα θα είναι πιο εύκολο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	149	24	94,9	251	40,4	94,4	145	23,3	90,6	77	12,4	96,3	622	100	93,8
Ναι	8	19,5	5,1	15	36,6	5,6	15	36,6	9,4	3	7,3	3,8	41	100	6,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,0 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 85
21Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή :
ε. Φοβάμαι την αποτυχία

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	150	23,4	95,5	255	39,8	95,9	156	24,4	97,5	79	12,3	98,8	640	100	96,5
Ναι	7	30,4	4,5	11	47,8	4,1	4	17,4	2,5	1	4,3	1,3	23	100	3,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 86
21Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή :
στ. Μαθαίνω καλά τη μητρική μου γλώσσα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	153	24,4	97,5	246	39,2	92,5	151	24,1	94,4	77	12,3	96,3	627	100	94,6
Ναι	4	11,1	2,5	20	55,6	7,5	9	25	5,6	3	8,3	3,8	36	100	5,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,2 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 87
21Β. Αν Όχι, δε θέλω να πάω επειδή :
ζ. Δεν έχω αποφασίσει

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	143	23,3	91,1	251	40,9	94,4	146	23,8	91,3	73	11,9	91,3	613	100	92,5
Ναι	14	28	8,9	15	30	5,6	14	28	8,8	7	14	8,8	50	100	7,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 88
22. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
α. Φωνάζω και θέλω να βρω το δίκιο μου

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	66	23,7	42	116	41,6	43,6	65	23,3	40,6	32	11,5	40	279	100	42,1
Ναι	91	23,7	58	150	39,1	56,4	95	24,7	59,4	48	12,5	60	384	100	57,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,5 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 89
22. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
β. Τον χτυπάω πισώπλατα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	150	23,3	95,5	257	40	96,6	157	24,4	98,1	79	12,3	98,8	643	100	97
Ναι	7	35	4,5	9	45	3,4	3	15	1,9	1	5	1,3	20	100	3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 90
22. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
γ. Το κρατάω και του το ανταποδίδω σε λίγες μέρες

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	147	24,4	93,6	239	39,6	89,8	144	23,9	90	73	12,1	91,3	603	100	91
Ναι	10	16,7	6,4	27	45	10,2	16	26,7	10	7	11,7	8,8	60	100	9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 91
22. Με ποιν από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
δ. Φωνάζω τους υπόλοιπους φίλους για βοήθεια

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	154	23,8	98,1	256	39,6	96,2	158	24,5	98,8	78	12,1	97,5	646	100	97,4
Ναι	3	17,6	1,9	10	58,8	3,8	2	11,8	1,3	2	11,8	2,5	17	100	2,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 92
22. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ε. Υποχωρώ και στεναχωριέμαι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	110	21	70,1	212	40,5	79,7	135	25,8	84,4	66	12,6	82,5	523	100	78,9
Ναι	47	33,6	29,9	54	38,6	20,3	25	17,9	15,6	14	10	17,5	140	100	21,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 93

22. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου :
στ. Το λεω κρυφά στον καθηγητή ή στο διευθυντή

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	156	23,7	99,4	264	40,2	99,2	157	23,9	98,1	80	12,2	100	657	100	99,1
Ναι	1	16,7	0,6	2	33,3	0,8	3	50	1,9	-	-	-	6	100	0,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,6 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 94

22. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
ζ. Πετάω ό,τι βρω μπροστά μου κι έτσι με προσέχουν όλοι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	155	23,7	98,7	264	40,3	99,2	158	24,1	98,8	78	11,9	97,5	655	100	98,8
Ναι	2	25	1,3	2	25	0,8	2	25	1,3	2	25	2,5	8	100	1,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 95

22. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς, όταν μαλώνεις με ένα συμμαθητή σου ;
η. Βρίζω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	125	24,4	79,6	207	40,4	77,8	118	23	73,8	62	12,1	77,5	512	100	77,2
Ναι	32	21,2	20,4	59	39,1	22,2	42	27,8	26,3	18	11,9	22,5	151	100	22,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 96
23. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
α. Να είναι φιλικοί και να με καταλαβαίνουν

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	64	22,1	40,8	116	40,1	43,6	76	26,3	47,5	33	11,4	41,3	289	100	43,6
Ναι	93	24,9	59,2	150	40,1	56,4	84	22,5	52,5	47	12,6	58,8	374	100	56,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 97
23. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
β. Να είναι πάντα σωστά προετοιμασμένοι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	150	23,9	95,5	255	40,7	95,9	147	23,4	91,9	75	12	93,8	627	100	94,6
Ναι	7	19,4	4,5	11	30,6	4,1	13	36,1	8,1	5	13,9	6,3	36	100	5,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 98
23. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
γ. Να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	106	22,6	67,5	199	42,4	74,8	113	24,1	70,6	51	10,9	63,8	469	100	70,7
Ναι	51	26,3	32,5	67	34,5	25,2	47	24,2	29,4	29	14,9	36,3	194	100	29,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 99
23. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
δ. Να μου λένε "μπράβο", όταν το αξίζω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	151	24,3	96,2	247	39,7	92,9	150	24,1	93,8	74	11,9	92,5	622	100	93,8
Ναι	6	14,6	3,8	19	46,3	7,1	10	24,4	6,3	6	14,6	7,5	41	100	6,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,1 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 100
23. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
ε. Να μπορούν να επιβάλουν την πειθαρχία όταν χρειάζεται

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	137	23,7	87,3	237	40,9	89,1	135	23,3	84,4	70	12,1	87,5	579	100	87,3
Ναι	20	23,8	12,7	29	34,5	10,9	25	29,8	15,6	10	11,9	12,5	84	100	12,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,0 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 101
23. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
στ. Να μη με κρίνουν από την εμφάνισή μου και από τα προηγούμενα σφάλματά μου

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	115	24,2	73,2	193	40,5	72,6	107	22,5	66,9	61	12,8	76,3	476	100	71,8
Ναι	42	22,5	26,8	73	39	27,4	53	28,3	33,1	19	10,2	23,8	187	100	28,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 102
23. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
ζ. Να είναι προοδευτικοί

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	133	24,4	84,7	211	38,7	79,3	136	25	85	65	11,9	81,3	545	100	82,2
Ναι	24	20,3	15,3	55	46,6	20,7	24	20,3	15	15	12,7	18,8	118	100	17,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,0 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 103
23. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου;
η. Τίποτα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	154	23,8	98,1	255	39,5	95,9	158	24,5	98,8	79	12,2	98,8	646	100	97,4
Ναι	3	17,6	1,9	11	64,7	4,1	2	11,8	1,3	1	5,9	1,3	17	100	2,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 104
24. Πόσο συχνά σε παρατηρούν οι καθηγητές σου για λόγους πειθαρχίας;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου	38	27,9	24,2	54	39,7	20,3	26	19,1	16,3	18	13,2	22,5	136	100	20,5
Σπάνια	50	21,1	31,8	100	42,2	37,6	52	21,9	32,5	35	14,8	43,8	237	100	35,7
Μερικές φορές	45	23,6	28,7	78	40,8	29,3	53	27,7	33,1	15	7,9	18,8	191	100	28,8
Συχνά	14	20,6	8,9	26	38,2	9,8	19	27,9	11,9	9	13,2	11,3	68	100	10,3
Συνέχεια	10	32,3	6,4	8	25,8	3	10	32,3	6,3	3	9,7	3,8	31	100	4,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,6 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 105
25. Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	134	23,7	85,4	223	39,4	83,8	139	24,6	86,9	70	12,4	87,5	566	100	85,4
Ναι	23	23,7	14,6	43	44,3	16,2	21	21,6	13,1	10	10,3	12,5	97	100	14,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,0 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 106
26. Πόσο συχνά πηγαίνεις στην εκκλησία ;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Ποτέ	4	15,4	2,5	9	34,6	3,4	7	26,9	4,4	6	23,1	7,5	26	100	3,9
1-2 φορές το χρόνο	34	21,7	21,7	60	38,2	22,6	39	24,8	24,4	24	15,3	30	157	100	23,7
5-6 φορές το χρόνο	82	29	52,2	115	40,6	43,2	62	21,9	38,8	24	8,5	30	283	100	42,7
Περίπου 1 φορά το μήνα	24	19	15,3	54	42,9	20,3	31	24,6	19,4	17	13,5	21,3	126	100	19
Σχεδόν κάθε Κυριακή	13	18,3	8,3	28	39,4	10,5	21	29,6	13,1	9	12,7	11,3	71	100	10,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,7 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 107
27Α. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Διαβάζω βιβλία (στην ελληνική γλώσσα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	101	25,1	64,3	164	40,8	61,7	93	23,1	58,1	44	10,9	55	402	100	60,6
Ναι	56	21,5	35,7	102	39,1	38,3	67	25,7	41,9	36	13,8	45	261	100	39,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 108
27Α. Πώς διασκεδάζεις ;
β. Διαβάζω βιβλία σε (ξένη γλώσσα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	147	24,1	93,6	246	40,3	92,5	147	24,1	91,9	70	11,5	87,5	610	100	92
Ναι	10	18,9	6,4	20	37,7	7,5	13	24,5	8,1	10	18,9	12,5	53	100	8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 109
27Α. Πώς διασκεδάζεις ;
γ. Διαβάζω περιοδικά (στην ελληνική γλώσσα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	75	22,1	47,8	140	41,3	52,6	81	23,9	50,6	43	12,7	53,8	339	100	51,1
Ναι	82	25,3	52,2	126	38,9	47,4	79	24,4	49,4	37	11,4	46,3	324	100	48,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,1 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 110
27Α. Πώς διασκεδάζεις ;
δ. Διαβάζω περιοδικά (σε ξένη γλώσσα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	147	24,7	93,6	239	40,1	89,8	143	24	89,4	67	11,2	83,8	596	100	89,9
Ναι	10	14,9	6,4	27	40,3	10,2	17	25,4	10,6	13	19,4	16,3	67	100	10,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,7 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 111
27Α. Πώς διασκεδάζεις ;
ε. Διαβάζω εφημερίδες (στην ελληνική γλώσσα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	117	22,9	74,5	210	41	78,9	125	24,4	78,1	60	11,7	75	512	100	77,2
Ναι	40	26,5	25,5	56	37,1	21,1	35	23,2	21,9	20	13,2	25	151	100	22,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,3 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 112
27Α. Πώς διασκεδάζεις ;
στ. Διαβάζω εφημερίδες (σε ξένη γλώσσα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	155	23,8	98,7	261	40,2	98,1	157	24,2	98,1	77	11,8	96,3	650	100	98
Ναι	2	15,4	1,3	5	38,5	1,9	3	23,1	1,9	3	23,1	3,8	13	100	2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 113
27Β. Πώς διασκεδάζεις ;
α. Ακούω ελληνική μουσική

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	26	22,8	16,6	57	50	21,4	16	14	10	15	13,2	18,8	114	100	17,2
Ναι	131	23,9	83,4	209	38,1	78,6	144	26,2	90	65	11,8	81,3	549	100	82,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 9,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 114
27Β. Πώς διασκεδάζεις;
β. Ακούω ξένη μουσική

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	65	27,5	41,4	107	45,3	40,2	37	15,7	23,1	27	11,4	33,8	236	100	35,6
Ναι	92	21,5	58,6	159	37,2	59,8	123	28,8	76,9	53	12,4	66,3	427	100	64,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 15,7 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 115
27Γ. Πώς διασκεδάζεις;
α. Βλέπω θέατρο (ελληνικά έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	126	24,7	80,3	208	40,7	78,2	120	23,5	75	57	11,2	71,3	511	100	77,1
Ναι	31	20,4	19,7	58	38,2	21,8	40	26,3	25	23	15,1	28,8	152	100	22,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,0 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 116
27Γ. Πώς διασκεδάζεις;
β. Βλέπω θέατρο (ξένα έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	145	23,7	92,4	245	40,1	92,1	149	24,4	93,1	72	11,8	90	611	100	92,2
Ναι	12	23,1	7,6	21	40,4	7,9	11	21,2	6,9	8	15,4	10	52	100	7,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,7 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 117
27Γ. Πώς διασκεδάζεις;
γ. Βλέπω Κινηματογράφο (ελληνικά έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	103	25,4	65,6	173	42,6	65	84	20,7	52,5	46	11,3	57,5	406	100	61,2
Ναι	54	21	34,4	93	36,2	35	76	29,6	47,5	34	13,2	42,5	257	100	38,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 118
27Γ. Πώς διασκεδάζεις;
δ. Βλέπω Κινηματογράφο (ξένα έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	97	24,3	61,8	174	43,5	65,4	82	20,5	51,3	47	11,8	58,8	400	100	60,3
Ναι	60	22,8	38,2	92	35	34,6	78	29,7	48,8	33	12,5	41,3	263	100	39,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,6 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 119
27Γ. Πώς διασκεδάζεις;
ε. Βλέπω Τηλεόραση (ελληνικά έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	52	22,7	33,1	93	40,6	35	55	24	34,4	29	12,7	36,3	229	100	34,5
Ναι	105	24,2	66,9	173	39,9	65	105	24,2	65,6	51	11,8	63,8	434	100	65,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,2 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 120
27Γ. Πώς διασκεδάζεις,
στ. Βλέπω Τηλεόραση (ξένα έργα)

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	73	24,9	46,5	120	41	45,1	67	22,9	41,9	33	11,3	41,3	293	100	44,2
Ναι	84	22,7	53,5	146	39,5	54,9	93	25,1	58,1	47	12,7	58,8	370	100	55,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,0 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 121
27Δ. Πώς διασκεδάζεις;
α. Κάνω διακοπές στην Ελλάδα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	48	23,4	30,6	92	44,9	34,6	46	22,4	28,8	19	9,3	23,8	205	100	30,9
Ναι	109	23,8	69,4	174	38	65,4	114	24,9	71,3	61	13,3	76,3	458	100	69,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 122
27Δ. Πώς διασκεδάζεις;
β. Κάνω διακοπές στο εξωτερικό

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	145	24,8	92,4	243	41,5	91,4	140	23,9	87,5	57	9,7	71,3	585	100	88,2
Ναι	12	15,4	7,6	23	29,5	8,6	20	25,6	12,5	23	29,5	28,8	78	100	11,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 27,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 123
28. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
α. Πόσα βιβλία διάβασες;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	55	29,9	35	70	38	26,3	47	25,5	29,4	12	6,5	15	184	100	27,8
2 –5	73	21,7	46,5	144	42,9	54,1	75	22,3	46,9	44	13,1	55	336	100	50,7
6 –10	18	19,8	11,5	35	38,5	13,2	24	26,4	15	14	15,4	17,5	91	100	13,7
Πάνω από 10	11	21,2	7	17	32,7	6,4	14	26,9	8,8	10	19,2	12,5	52	100	7,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,8 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 124
28. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
β. Πόσες φορές πήγες στο θέατρο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	86	25,7	54,8	132	39,5	49,6	81	24,3	50,6	35	10,5	43,8	334	100	50,4
2 –5	61	21,7	38,9	112	39,9	42,1	68	24,2	42,5	40	14,2	50	281	100	42,4
6 –10	8	21,6	5,1	16	43,2	6	10	27	6,3	3	8,1	3,8	37	100	5,6
Πάνω από 10	2	18,2	1,3	6	54,5	2,3	1	9,1	0,6	2	18,2	2,5	11	100	1,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,7 - DF = 9 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 125
28. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
γ. Πόσες φορές πήγες στον κινηματογράφο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	67	31,2	42,7	84	39,1	31,6	43	20	26,9	21	9,8	26,3	215	100	32,4
2 –5	70	21,6	44,6	131	40,4	49,2	84	25,9	52,5	39	12	48,8	324	100	48,9
6 –10	15	16,7	9,6	37	41,1	13,9	24	26,7	15	14	15,6	17,5	90	100	13,6
Πάνω από 10	5	14,7	3,2	14	41,2	5,3	9	26,5	5,6	6	17,6	7,5	34	100	5,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,7 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 126
28. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
δ. Πόσες φορές πήγες σε αρχαιολογικό χώρο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	80	26,4	51	125	41,3	47	69	22,8	43,1	29	9,6	36,3	303	100	45,7
2 –5	69	22,7	43,9	118	38,8	44,4	70	23	43,8	47	15,5	58,8	304	100	45,9
6 –10	7	17,5	4,5	15	37,5	5,6	17	42,5	10,6	1	2,5	1,3	40	100	6
Πάνω από 10	1	6,3	0,6	8	50	3	4	25	2,5	3	18,8	3,8	16	100	2,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 18,5 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 127
28. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
ε. Πόσες φορές πήγες σε μουσείο;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	85	24,2	54,1	150	42,7	56,4	82	23,4	51,3	34	9,7	42,5	351	100	52,9
2 –5	66	25	42	97	36,7	36,5	61	23,1	38,1	40	15,2	50	264	100	39,8
6 –10	5	14,7	3,2	13	38,2	4,9	13	38,2	8,1	3	8,8	3,8	34	100	5,1
Πάνω από 10	1	7,1	0,6	6	42,9	2,3	4	28,6	2,5	3	21,4	3,8	14	100	2,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 12,5 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 128
28. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου:
στ. Πόσες φορές πήγες σε κέντρο διασκέδασης;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καμία	37	27,6	23,6	55	41	20,7	31	23,1	19,4	11	8,2	13,8	134	100	20,2
2 –5	61	23,2	38,9	105	39,9	39,5	58	22,1	36,3	39	14,8	48,8	263	100	39,7
6 –10	33	23,9	21	51	37	19,2	35	25,4	21,9	19	13,8	23,8	138	100	20,8
Πάνω από 10	26	20,3	16,6	55	43	20,7	36	28,1	22,5	11	8,6	13,8	128	100	19,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,5 - DF = 9 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 129
29. Ποιο είναι το χόμπι σου;
α. Το διάβασμα:

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	152	24,1	96,8	250	39,6	94	154	24,4	96,3	76	12	95	632	100	95,3
Ναι	5	16,1	3,2	16	51,6	6	6	19,4	3,8	4	12,9	5	31	100	4,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,1 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 130
29. Ποιο είναι το χόμπι σου;
β. Η γυμναστική - αθλητισμός:

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	68	23,6	43,3	119	41,3	44,7	64	22,2	40	37	12,8	46,3	288	100	43,4
Ναι	89	23,7	56,7	147	39,2	55,3	96	25,6	60	43	11,5	53,8	375	100	56,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,2 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 131
29. Ποιο είναι το χόμπι σου;
γ. Η μουσική :

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	121	24,2	77,1	201	40,1	75,6	117	23,4	73,1	62	12,4	77,5	501	100	75,6
Ναι	36	22,2	22,9	65	40,1	24,4	43	26,5	26,9	18	11,1	22,5	162	100	24,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,8 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 132
29. Ποιο είναι το χόμπι σου;
δ. Ο χορός;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	138	22,7	87,9	239	39,4	89,8	151	24,9	94,4	79	13	98,8	607	100	91,6
Ναι	19	33,9	12,1	27	48,2	10,2	9	16,1	5,6	1	1,8	1,3	56	100	8,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,7 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 133
29. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ε. Οι φίλοι ;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	155	24	98,7	257	39,7	96,6	158	24,4	98,8	77	11,9	96,3	647	100	97,6
Ναι	2	12,5	1,3	9	56,3	3,4	2	12,5	1,3	3	18,8	3,8	16	100	2,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 134
29. Ποιο είναι το χόμπι σου;
στ. Καλλιτεχνικές δραστηριότητες :

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	148	24,3	94,3	245	40,2	92,1	145	23,8	90,6	72	11,8	90	610	100	92
Ναι	9	17	5,7	21	39,6	7,9	15	28,3	9,4	8	15,1	10	53	100	8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 135
29. Ποιο είναι το χόμπι σου;
ζ. Computers :

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	157	24,2	100	261	40,2	98,1	158	24,3	98,8	74	11,4	92,5	650	100	98
Ναι	-	-	-	5	38,5	1,9	2	15,4	1,3	6	46,2	7,5	13	100	2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 16,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 136
29. Ποιο είναι το χόμπι σου;
η. Κάποιο άλλο :

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	134	22,8	85,4	240	40,8	90,2	145	24,7	90,6	69	11,7	86,3	588	100	88,7
Ναι	23	30,7	14,6	26	34,7	9,8	15	20	9,4	11	14,7	13,8	75	100	11,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 137
30. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
α. Ταξίδια

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	103	23,7	65,6	179	41,1	67,3	109	25,1	68,1	44	10,1	55	435	100	65,6
Ναι	54	23,7	34,4	87	38,2	32,7	51	22,4	31,9	36	15,8	45	228	100	34,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,7 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 138
30. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
β. Επιχείρηση

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	136	24,2	86,6	228	40,5	85,7	131	23,3	81,9	68	12,1	85	563	100	84,9
Ναι	21	21	13,4	38	38	14,3	29	29	18,1	12	12	15	100	100	15,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,6 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 139
30. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
γ. Σπίτι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	118	22,5	75,2	214	40,8	80,5	130	24,8	81,3	62	11,8	77,5	524	100	79
Ναι	39	28,1	24,8	52	37,4	19,5	30	21,6	18,8	18	12,9	22,5	139	100	21
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,3 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 140
30. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
δ. Αυτοκίνητο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	126	23.6	80,3	217	40,6	81,6	132	24,7	82,5	59	11	73,8	534	100	80,5
Ναι	31	24	19,7	49	38	18,4	28	21,7	17,5	21	16,3	26,3	129	100	19,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 2,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 141
30. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ε. Μηχανάκι

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	135	24,4	86	219	39,5	82,3	133	24	83,1	67	12,1	83,8	554	100	83,6
Ναι	22	20,2	14	47	43,1	17,7	27	24,8	16,9	13	11,9	16,3	109	100	16,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 142
30. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
στ. Ρούχα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	117	22,7	74,5	202	39,2	75,9	129	25	80,6	67	13	83,8	515	100	77,7
Ναι	40	27	25,5	64	43,2	24,1	31	20,9	19,4	13	8,8	16,3	148	100	22,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,8 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 143
30. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
ζ. Θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	110	23,3	70,1	186	39,3	69,9	117	24,7	73,1	60	12,7	75	473	100	71,3
Ναι	47	24,7	29,9	80	42,1	30,1	43	22,6	26,9	20	10,5	25	190	100	28,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,1 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 144
30. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες;
η. Δεν ξέρω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	144	23,7	91,7	243	40	91,4	144	23,7	90	76	12,5	95	607	100	91,6
Ναι	13	23,2	8,3	23	41,1	8,6	16	28,6	10	4	7,1	5	56	100	8,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 145
31. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
α. χρήμα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	134	24,3	85,4	216	39,1	81,2	135	24,5	84,4	67	12,1	83,8	552	100	83,3
Ναι	23	20,7	14,6	50	45	18,8	25	22,5	15,6	13	11,7	16,3	111	100	16,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,4 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 146
31. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
β. σπουδές

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	106	23	67,5	188	40,9	70,7	117	25,4	73,1	49	10,7	61,3	460	100	69,4
Ναι	51	25,1	32,5	78	38,4	29,3	43	21,2	26,9	31	15,3	38,8	203	100	30,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,0 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 147
31. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
γ θέληση

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	84	25,8	53,5	131	40,2	49,2	74	22,7	46,3	37	11,3	46,3	326	100	49,2
Ναι	73	21,7	46,5	135	40,1	50,8	86	25,5	53,8	43	12,8	53,8	337	100	50,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 148
31. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
δ εργατικότητα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	118	24,7	75,2	186	39	69,9	115	24,1	71,9	58	12,2	72,5	477	100	71,9
Ναι	39	21	24,8	80	43	30,1	45	24,2	28,1	22	11,8	27,5	186	100	28,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,3 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 149
31. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
ε. θάρρος

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	140	23,5	89,2	236	39,7	88,7	146	24,5	91,3	73	12,3	91,3	595	100	89,7
Ναι	17	25	10,8	30	44,1	11,3	14	20,6	8,8	7	10,3	8,8	68	100	10,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 150
31. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
στ. εξυπνάδα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	118	22,3	75,2	226	42,7	85	125	23,6	78,1	60	11,3	75	529	100	79,8
Ναι	39	29,1	24,8	40	29,9	15	35	26,1	21,9	20	14,9	25	134	100	20,2
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 7,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 151
31. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
ζ. γνωριμίες

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	135	24,1	86	220	39,2	82,7	136	24,2	85	70	12,5	87,5	561	100	84,6
Ναι	22	21,6	14	46	45,1	17,3	24	23,5	15	10	9,8	12,5	102	100	15,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,5 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 152
31. Τι χρειάζεται για να πετύχεις;
η. Δεν ξέρω

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	147	23	93,6	258	40,3	97	157	24,5	98,1	78	12,2	97,5	640	100	96,5
Ναι	10	43,5	6,4	8	34,8	3	3	13	1,9	2	8,7	2,5	23	100	3,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 153
32. Πιστεύεις ότι η προσπάθεια που καταβάλλεις στο σχολείο είναι αυτή που χρειάζεται για να πηγαίνεις καλά;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	83	26,5	52,9	127	40,6	47,7	72	23	45	31	9,9	38,8	313	100	47,2
Ναι	74	21,1	47,1	139	39,7	52,3	88	25,1	55	49	14	61,3	350	100	52,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 4,6 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 154
33. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
α. αϋπνίες

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	138	24,8	87,9	224	40,2	84,2	132	23,7	82,5	63	11,3	78,8	557	100	84
Ναι	19	17,9	12,1	42	39,6	15,8	28	26,4	17,5	17	16	21,3	106	100	16
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,6 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 155
33. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
β. πονοκέφαλους

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	101	22,4	64,3	183	40,6	68,8	110	24,4	68,8	57	12,6	71,3	451	100	68
Ναι	56	26,4	35,7	83	39,2	31,2	50	23,6	31,3	23	10,8	28,8	212	100	32
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,4 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 156
33. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
γ. ανορεξία

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	137	23,9	87,3	227	39,6	85,3	138	24,1	86,3	71	12,4	88,8	573	100	86,4
Ναι	20	22,2	12,7	39	43,3	14,7	22	24,4	13,8	9	10	11,3	90	100	13,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,7 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 157
33. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
δ. βουλιμία-παχυσαρκία

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	143	22,8	91,1	257	41	96,6	154	24,6	96,3	73	11,6	91,3	627	100	94,6
Ναι	14	38,9	8,9	9	25	3,4	6	16,7	3,8	7	19,4	8,8	36	100	5,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 8,4 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 158
33. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ε. εμετούς

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	155	23,9	98,7	259	40	97,4	156	24,1	97,5	78	12	97,5	648	100	97,7
Ναι	2	13,3	1,3	7	46,7	2,6	4	26,7	2,5	2	13,3	2,5	15	100	2,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 159
33. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
στ. κωλικούς

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	156	23,9	99,4	263	40,3	98,9	157	24	98,1	77	11,8	96,3	653	100	98,5
Ναι	1	10	0,6	3	30	1,1	3	30	1,9	3	30	3,8	10	100	1,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,9 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 160
33. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
ζ. αναπνευστικά προβλήματα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	153	24	97,5	254	39,9	95,5	154	24,2	96,3	76	11,9	95	637	100	96,1
Ναι	4	15,4	2,5	12	46,2	4,5	6	23,1	3,8	4	15,4	5	26	100	3,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,2 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 161
33. Υποφέρεις συχνά από τα παρακάτω συμπτώματα;
η. συχνά ατυχήματα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	146	23,5	93	250	40,3	94	150	24,2	93,8	74	11,9	92,5	620	100	93,5
Ναι	11	25,6	7	16	37,2	6	10	23,3	6,3	6	14	7,5	43	100	6,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,3 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 162
34. Καπνίζεις;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	138	24,3	87,9	227	40	85,3	133	23,4	83,1	70	12,3	87,5	568	100	85,7
Ναι	19	20	12,1	39	41,1	14,7	27	28,4	16,9	10	10,5	12,5	95	100	14,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 1,7 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 163
34α. Αν Ναι, πόσα τσιγάρα καπνίζεις ημερησίως;

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Κανένα	138	24,3	87,9	227	40	85,3	133	23,4	83,1	70	12,3	87,5	568	100	85,7
1-2	8	23,5	5,1	14	41,2	5,3	9	26,5	5,6	3	8,8	3,8	34	100	5,1
10	6	21,4	3,8	8	28,6	3	8	28,6	5	6	21,4	7,5	28	100	4,2
10-20	2	9,1	1,3	11	50	4,1	8	36,4	5	1	4,5	1,3	22	100	3,3
20 και πάνω	3	27,3	1,9	6	54,5	2,3	2	18,2	1,3	-	-	-	11	100	1,7
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 10,9 - DF = 12 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 164
34Β. Γιατί καπνίζεις
α. από συνήθεια

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	152	23,8	96,8	257	40,3	96,6	152	23,8	95	77	12,1	96,3	638	100	96,2
Ναι	5	20	3,2	9	36	3,4	8	32	5	3	12	3,8	25	100	3,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= ,9 - DF = 3 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 165
34Β. Γιατί καπνίζεις;
β. από ευχαρίστηση

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	155	24,1	98,7	259	40,3	97,4	151	23,5	94,4	78	12,1	97,5	643	100	97
Ναι	2	10	1,3	7	35	2,6	9	45	5,6	2	10	2,5	20	100	3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,5 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 166
34Β. Γιατί καπνίζεις;
γ. για διέξοδο στα προβλήματά μου

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	155	24	98,7	260	40,2	97,7	153	23,7	95,6	78	12,1	97,5	646	100	97,4
Ναι	2	11,8	1,3	6	35,3	2,3	7	41,2	4,4	2	11,8	2,5	17	100	2,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 3,2 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 167
34Β. Γιατί καπνίζεις;
δ. για διάφορους λόγους

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Όχι	146	23	93	254	40,1	95,5	155	24,4	96,9	79	12,5	98,8	634	100	95,6
Ναι	11	37,9	7	12	41,4	4,5	5	17,2	3,1	1	3,4	1,3	29	100	4,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 5,0 - DF = 3 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 168
35. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
α. βία

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	5	33,3	3,2	6	40	2,3	1	6,7	0,6	3	20	3,8	15	100	2,3
2	1	14,3	0,6	2	28,6	0,8	1	14,3	0,6	3	42,9	3,8	7	100	1,1
3	1	7,7	0,6	10	76,9	3,8	2	15,4	1,3	-	-	-	13	100	2
4	27	25,7	17,2	32	30,5	12	37	35,2	23,1	9	8,6	11,3	105	100	15,8
5	15	22,1	9,6	30	44,1	11,3	16	23,5	10	7	10,3	8,8	68	100	10,3
6	40	26,1	25,5	62	40,5	23,3	33	21,6	20,6	18	11,8	22,5	153	100	23,1
Πάρα πολύ 7	68	22,5	43,3	124	41,1	46,6	70	23,2	43,8	40	13,2	50	302	100	45,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 28,4 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 169
35. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
β. ναρκωτικά

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	2	20	1,3	3	30	1,1	2	20	1,3	3	30	3,8	10	100	1,5
2	1	100	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	0,2
3	-	-	-	1	25	0,4	2	50	1,3	1	25	1,3	4	100	0,6
4	11	37,9	7	8	27,6	3	8	27,6	5	2	6,9	2,5	29	100	4,4
5	1	14,3	0,6	4	57,1	1,5	2	28,6	1,3	-	-	-	7	100	1,1
6	17	32,7	10,8	16	30,8	6	15	28,8	9,4	4	7,7	5	52	100	7,8
Πάρα πολύ 7	125	22,3	79,6	234	41,8	88	131	23,4	81,9	70	12,5	87,5	560	100	84,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 20,4 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 170
35. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω
γ. τσιγάρο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	3	15	1,9	8	40	3	3	15	1,9	6	30	7,5	20	100	3
2	3	13,6	1,9	10	45,5	3,8	6	27,3	3,8	3	13,6	3,8	22	100	3,3
3	4	19	2,5	9	42,9	3,4	7	33,3	4,4	1	4,8	1,3	21	100	3,2
4	37	24,8	23,6	59	39,6	22,2	37	24,8	23,1	16	10,7	20	149	100	22,5
5	30	25,4	19,1	41	34,7	15,4	32	27,1	20	15	12,7	18,8	118	100	17,8
6	38	26,8	24,2	55	38,7	20,7	35	24,6	21,9	14	9,9	17,5	142	100	21,4
Πάρα πολύ 7	42	22	26,8	84	44	31,6	40	20,9	25	25	13,1	31,3	191	100	28,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 14,7 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 171
35. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω
δ. αλκοόλ

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	8,3	0,6	6	50	2,3	4	33,3	2,5	1	8,3	1,3	12	100	1,8
2	1	10	0,6	1	10	0,4	5	50	3,1	3	30	3,8	10	100	1,5
3	7	22,6	4,5	17	54,8	6,4	6	19,4	3,8	1	3,2	1,3	31	100	4,7
4	41	26,3	26,1	54	34,6	20,3	43	27,6	26,9	18	11,5	22,5	156	100	23,5
5	26	22,8	16,6	50	43,9	18,8	25	21,9	15,6	13	11,4	16,3	114	100	17,2
6	41	25,6	26,1	65	40,6	24,4	36	22,5	22,5	18	11,3	22,5	160	100	24,1
Πάρα πολύ 7	40	22,2	25,5	73	40,6	27,4	41	22,8	25,6	26	14,4	32,5	180	100	27,1
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 19,3 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 172
35 Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
ε. αναρχικές πράξεις

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	3	13,6	1,9	12	54,5	4,5	6	27,3	3,8	1	4,5	1,3	22	100	3,3
2	2	28,6	1,3	2	28,6	0,8	2	28,6	1,3	1	14,3	1,3	7	100	1,1
3	-	-	-	6	40	2,3	6	40	3,8	3	20	3,8	15	100	2,3
4	30	25	19,1	43	35,8	16,2	33	27,5	20,6	14	11,7	17,5	120	100	18,1
5	24	21,2	15,3	42	37,2	15,8	30	26,5	18,8	17	15	21,3	113	100	17
6	49	30,1	31,2	71	43,6	26,7	29	17,8	18,1	14	8,6	17,5	163	100	24,6
Πάρα πολύ 7	49	22	31,2	90	40,4	33,8	54	24,2	33,8	30	13,5	37,5	223	100	33,6
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 20,6 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 173
35. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω :
στ. τρομοκρατία

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	3	17,6	1,9	10	58,8	3,8	2	11,8	1,3	2	11,8	2,5	17	100	2,6
2	-	-	-	2	50	0,8	2	50	1,3	-	-	-	4	100	0,6
3	2	18,2	1,3	4	36,4	1,5	3	27,3	1,9	2	18,2	2,5	11	100	1,7
4	30	26,3	19,1	41	36	15,4	30	26,3	18,8	13	11,4	16,3	114	100	17,2
5	12	20,3	7,6	26	44,1	9,8	16	27,1	10	5	8,5	6,3	59	100	8,9
6	40	29,2	25,5	56	40,9	21,1	28	20,4	17,5	13	9,5	16,3	137	100	20,7
Πάρα πολύ 7	70	21,8	44,6	127	39,6	47,7	79	24,6	49,4	45	14	56,3	321	100	48,4
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 13,3 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 174
35. Πόσο θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω
ζ. χουλιγκανισμό

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	5	20	3,2	13	52	4,9	3	12	1,9	4	16	5	25	100	3,8
2	1	12,5	0,6	3	37,5	1,1	2	25	1,3	2	25	2,5	8	100	1,2
3	3	30	1,9	4	40	1,5	2	20	1,3	1	10	1,3	10	100	1,5
4	29	24,6	18,5	45	38,1	16,9	35	29,7	21,9	9	7,6	11,3	118	100	17,8
5	23	27,4	14,6	35	41,7	13,2	21	25	13,1	5	6	6,3	84	100	12,7
6	35	22,7	22,3	60	39	22,6	44	28,6	27,5	15	9,7	18,8	154	100	23,2
Πάρα πολύ 7	61	23,1	38,9	106	40,2	39,8	53	20,1	33,1	44	16,7	55	264	100	39,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 19,9 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 175
36. Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις:
α. Ο ελληνικός πολιτισμός έχει επηρεάσει όλο το σύγχρονο κόσμο

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	2	11,8	1,3	8	47,1	3	4	23,5	2,5	3	17,6	3,8	17	100	2,6
2	3	23,1	1,9	6	46,2	2,3	3	23,1	1,9	1	7,7	1,3	13	100	2
3	7	30,4	4,5	10	43,5	3,8	4	17,4	2,5	2	8,7	2,5	23	100	3,5
4	32	27,8	20,4	52	45,2	19,5	23	20	14,4	8	7	10	115	100	17,3
5	30	33,3	19,1	33	36,7	12,4	20	22,2	12,5	7	7,8	8,8	90	100	13,6
6	41	27,9	26,1	54	36,7	20,3	29	19,7	18,1	23	15,6	28,8	147	100	22,2
Πάρα πολύ 7	42	16,3	26,8	103	39,9	38,7	77	29,8	48,1	36	14	45	258	100	38,9
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 27,8 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 176

36. Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις:

β .Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	1	12,5	0,6	3	37,5	1,1	2	25	1,3	2	25	2,5	8	100	1,2
2	2	40	1,3	1	20	0,4	1	20	0,6	1	20	1,3	5	100	0,8
3	2	50	1,3	2	50	0,8	-	-	-	-	-	-	4	100	0,6
4	15	27,8	9,6	18	33,3	6,8	13	24,1	8,1	8	14,8	10	54	100	8,1
5	9	14,5	5,7	27	43,5	10,2	16	25,8	10	10	16,1	12,5	62	100	9,4
6	35	23,3	22,3	65	43,3	24,4	35	23,3	21,9	15	10	18,8	150	100	22,6
Πάρα πολύ 7	93	24,5	59,2	150	39,5	56,4	93	24,5	58,1	44	11,6	55	380	100	57,3
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 11,4 - DF = 18 - P > 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 177

36. Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις:

γ. Τα αρχαία ελληνικά πρέπει να καταργηθούν

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	48	20	30,6	93	38,8	35	55	22,9	34,4	44	18,3	55	240	100	36,2
2	20	29,4	12,7	33	48,5	12,4	8	11,8	5	7	10,3	8,8	68	100	10,3
3	15	31,3	9,6	19	39,6	7,1	11	22,9	6,9	3	6,3	3,8	48	100	7,2
4	33	28,4	21	48	41,4	18	28	24,1	17,5	7	6	8,8	116	100	17,5
5	15	23,8	9,6	21	33,3	7,9	18	28,6	11,3	9	14,3	11,3	63	100	9,5
6	11	24,4	7	19	42,2	7,1	12	26,7	7,5	3	6,7	3,8	45	100	6,8
Πάρα πολύ 7	15	18,1	9,6	33	39,8	12,4	28	33,7	17,5	7	8,4	8,8	83	100	12,5
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0

x2= 31,2 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΙΝΑΚΑΣ 178
37. Σε ποιο βαθμό αισθάνεσαι Ευρωπαίος -Ευρωπαία :

	Δημοτικό			Γυμνάσιο			Τεχνική - ανώτ. Σχολή			Πανεπιστήμιο			Σύνολο		
	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%	N	%	%
Καθόλου 1	12	21,1	7,6	24	42,1	9	17	29,8	10,6	4	7	5	57	100	8,6
2	12	35,3	7,6	13	38,2	4,9	7	20,6	4,4	2	5,9	2,5	34	100	5,1
3	8	18,6	5,1	20	46,5	7,5	7	16,3	4,4	8	18,6	10	43	100	6,5
4	55	25,1	35	89	40,6	33,5	47	21,5	29,4	28	12,8	35	219	100	33
5	30	22,2	19,1	58	43	21,8	35	25,9	21,9	12	8,9	15	135	100	20,4
6	25	25,8	15,9	38	39,2	14,3	21	21,6	13,1	13	13,4	16,3	97	100	14,6
Πάρα πολύ 7	15	19,2	9,6	24	30,8	9	26	33,3	16,3	13	16,7	16,3	78	100	11,8
Σύνολο	157	23,7	100	266	40,1	100	160	24,1	100	80	12,1	100	663		100

Δεν απάντησαν 0
x2= 18,6 - DF = 18 - P < 0,05

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 11

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 12

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ ΜΑΘΗΤΕΣ (1)

1. Είσαι: αγόρι ☐ κορίτσι ☐

2. Ηλικία: ..... Γυμνάσιο ☐ Λύκειο ☐ Τάξη: .....Τμήμα: .....

3. Θρήσκευμα: ..... , Εθνικότητα: .....,

Διαβατήριο: ελληνικό ☐ ξένο ☐

4. Πού γεννήθηκες; Χώρα: ..... , Πόλη: .....

5. Πότε επέστρεψες στην Ελλάδα; Μήνα: ..... Χρόνο: .....

Είχες ξανάρθει στην Ελλάδα πριν την οριστική εγκατάσταση; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

6. Στην Ελλάδα έχεις φοιτήσει σε άλλο σχολείο, εκτός από αυτό που φοιτάς τώρα;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

7. Πού έμαθες ελληνικά; α) στο σπίτι ☐
β) στο φιλικό περιβάλλον ☐
γ) στο σχολείο ☐

(να εξηγήσεις σε ποιο σχολείο και πόσες ώρες τη βδομάδα)

.....

8. Έχεις αδέρφια: ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Αν ΝΑΙ, πόσα: ..... , Είσαι Α ☐ Β ☐ Γ ☐ Δ ☐ Ε ☐ παιδί

9. Μετακομίζε(α)τε;

	συχνά	1-2 φορές κάθε τρία χρόνια	ποτέ
στην Ελλάδα	☐	☐	☐
στην ξένη χώρα	☐	☐	☐

10. Πού μένεις; Περιοχή ..... (βάλε Χ στο σωστό τετράγωνο)

σε διαμέρισμα ☐
σε μονοκατοικία ☐

σε ιδιόκτητο σπίτι ☐
σε νοικιασμένο σπίτι ☐

σε σπίτι φίλων ☐
σε σπίτι συγγενών ☐
σε ξενώνα ☐

11. α Σ'αρέσει η περιοχή που μένεις;

Καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 Πάρα πολύ

β Έχεις δικό σου δωμάτιο; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

γ Ποιο θεωρείς καλύτερο; Το σπίτι σου στην Ελλάδα ☐

Το σπίτι σου στο εξωτερικό ☐

12. α. Οι γονείς σου:

- ζουν μαζί ☐
- είναι χωρισμένοι ☐
- έχει πεθάνει: ο πατέρας ☐ η μητέρα ☐
- εργάζεται μακριά: ο πατέρας ☐ η μητέρα ☐

β. - ζεις με: τους γονείς σου ☐

τον πατέρα ☐ τη μητέρα ☐

τον πατριό ☐ τη μητριά ☐

συγγενείς ☐

μόνος(η) ☐

13. Τι δουλειά κάνει: ο πατέρας ..... η μητέρα .....

Δεν εργάζεται: ο πατέρας ☐ η μητέρα ☐

Στην ξένη χώρα είχαν το ίδιο επάγγελμα; ο πατέρας ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

η μητέρα ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

α. Οι γονείς σου έχουν τελειώσει: πατέρας μητέρα

δημοτικό	☐	☐
γυμνάσιο (εξατάξιο)	☐	☐
τεχνική σχολή	☐	☐
ανώτερη σχολή	☐	☐
πανεπιστήμιο	☐	☐
είναι αναλφάβητοι	☐	☐

β. Εσύ εργάζεσαι; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Αν ΝΑΙ, τι δουλειά κάνεις, ποιες μέρες και πόσες ώρες εργάζεσαι:

.....

.....

γ. Γιατί δουλεύεις; (βάλε Χ στις δύο πιο σημαντικές αιτίες)

- για να είμαι ανεξάρτητος οικονομικά ☐
- έχω οικονομικά προβλήματα ☐
- όταν εργάζομαι με σέβονται περισσότερο ☐
- για να αγοράσω με δικά μου χρήματα κάτι που επιθυμώ εδώ και καιρό ☐

- με αναγκάζουν οι γονείς μου ☐

14. Οι γονείς σου είναι:

α.πατέρας Έλληνας ☐ μητέρα Ελληνίδα ☐

πατέρας ξένος ☐ μητέρα ξένη ☐

β Μιλάς ελληνικά με:

τον πατέρα ☐ τη μητέρα ☐ τα αδέρφια ☐

τους φίλους ☐ τους συγγενείς ☐ όλους ☐

κανέναν ☐

γ Μιλάς αγγλικά με:

τον πατέρα ☐ τη μητέρα ☐ τα αδέρφια ☐

τους φίλους ☐ τους συγγενείς ☐ όλους ☐

κανέναν ☐

δ Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά με:

τον πατέρα ☐ τη μητέρα ☐ τα αδέρφια ☐

τους φίλους ☐ τους συγγενείς ☐ όλους ☐

κανέναν ☐

15 α Ποια γλώσσα θεωρείς "μητρική":

την ελληνική ☐ την αγγλική ☐ κάποια άλλη ☐ ποια .....

β Το επίπεδό σου στην ελληνική γλώσσα είναι τέτοιο που μπορείς:

	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΚΑΛΑ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ
να διαβάζεις	☐	☐	☐	☐	☐
να γράφεις	☐	☐	☐	☐	☐
να καταλαβαίνεις	☐	☐	☐	☐	☐
να μιλάς	☐	☐	☐	☐	☐

γ Μαθαίνεις άλλες ξένες γλώσσες εκτός από τα ελληνικά και τα αγγλικά;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

δ Αν ΝΑΙ, ποιες: .....

16. Σχέσεις με τους γονείς:

τον πατέρα πολύ κακές 1 2 3 4 5 6 7 πολύ καλές

τη μητέρα πολύ κακές 1 2 3 4 5 6 7 πολύ καλές

17. α. Ποιος ήθελε να επιστρέψει στην Ελλάδα:

	πάρα πολύ	πολύ	έτσι κι έτσι	λίγο	καθόλου
ο πατέρας	☐	☐	☐	☐	☐

η μητέρα

εσύ προσωπικά

β.Πόσο είστε ευχαριστημένοι από την εγκατάστασή σας στην Ελλάδα;

	πάρα πολύ	πολύ	έτσι κι έτσι	λίγο	καθόλου
ο πατέρας					
η μητέρα					
εσύ προσωπικά					

γ. Θα ήθελες να επιστρέψεις πίσω στη χώρα που μεγάλωσες;

ΚΑΘΟΛΟΥ 1 2 3 4 5 6 7 ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ

18. α Θέλεις να σπουδάσεις; ΝΑΙ ΟΧΙ ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕΙ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΕ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ ΜΑΘΗΤΕΣ (2)

1. Είστε: άντρας ☐ γυναίκα ☐

2. Πόσων ετών είστε; .....

3. Πόσα χρόνια υπηρεσίας έχετε; ..... Ειδικότητα : .....

4. Πόσα από αυτά είναι στα σχολεία παλιν/ντων; .....

5. Εχετε μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Αν ΝΑΙ, να αναφέρετε ποιους. .....

6. Γνωρίζετε άλλες ξένες γλώσσες εκτός από τα αγγλικά; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Αν ΝΑΙ,

Γλώσσα (τίτλοι αν υπάρχουν)	πώς εκφράζεστε

	γραπτά			προφορικά		
	καλά	πολύ καλά	άριστα	καλά	πολύ καλά	άριστα
.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Να αναφέρετε μερικά από τα ενδιαφέροντα και τις ασχολίες σας στον ελεύθερο χρόνο σας:

.....

.....

8. Θέλετε να συνεχίσετε να διδάσκετε σε παλιννοστούντες μαθητές;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕΙ ☐

Αν ΝΑΙ, γιατί: .....

Αν ΟΧΙ, γιατί: .....

9. Σε ποιο βαθμό κατά τη γνώμη σας το καθένα από τα παρακάτω θέματα αποτελεί πλεονέκτημα ή μειονέκτημα:

Α. για τους διδάσκοντες

α. δίγλωσση εκπ/ση	μειονέκτημα	1	2	3	4	5	6	7	πλεονέκτημα
β. τάξεις αποτελούμενες αποκλειστικά από παλιν/ντες μαθητές	μειονέκτημα	1	2	3	4	5	6	7	πλεονέκτημα
γ. επαφή με διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία	μειονέκτημα	1	2	3	4	5	6	7	πλεονέκτημα
δ. αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών ειδικά προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών	μειονέκτημα	1	2	3	4	5	6	7	πλεονέκτημα
ε. ιδιαιτερότητες στη βαθμολόγηση των μαθητών									

ανάλογα το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα	μειονέκτημα	1	2	3	4	5	6	7	πλεονέκτημα

Β. για τους μαθητές

α. δίγλωσση εκπ/ση	μειονέκτημα	1	2	3	4	5	6	7	πλεονέκτημα
β. τάξεις αποτελούμενες αποκλειστικά από παλιν/ντες μαθητές	μειονέκτημα	1	2	3	4	5	6	7	πλεονέκτημα
γ. επαφή με διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία	μειονέκτημα	1	2	3	4	5	6	7	πλεονέκτημα
δ. αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών ειδικά προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών	μειονέκτημα	1	2	3	4	5	6	7	πλεονέκτημα
ε. ιδιαιτερότητες στη βαθμολόγηση των μαθητών ανάλογα το χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα	μειονέκτημα	1	2	3	4	5	6	7	πλεονέκτημα

10. Πώς θα σας έκριναν;

α. ο εαυτός σας

δημοκρατικό	1	2	3	4	5	6	7	αυταρχικό
προοδευτικό	1	2	3	4	5	6	7	συντηρητικό
ευαίσθητο	1	2	3	4	5	6	7	αδιάφορο
ευγενικό	1	2	3	4	5	6	7	αγενή
καλοπροαίρετο	1	2	3	4	5	6	7	κακοπροαίρετο
υπομονετικό	1	2	3	4	5	6	7	ανυπόμονο
εργατικό	1	2	3	4	5	6	7	τεμπέλη
ανιδιοτελή	1	2	3	4	5	6	7	συμφεροντολόγο

β. οι μαθητές σας

δημοκρατικό	1	2	3	4	5	6	7	αυταρχικό
προοδευτικό	1	2	3	4	5	6	7	συντηρητικό
ευαίσθητο	1	2	3	4	5	6	7	αδιάφορο
ευγενικό	1	2	3	4	5	6	7	αγενή
καλοπροαίρετο	1	2	3	4	5	6	7	κακοπροαίρετο
υπομονετικό	1	2	3	4	5	6	7	ανυπόμονο
εργατικό	1	2	3	4	5	6	7	τεμπέλη
ανιδιοτελή	1	2	3	4	5	6	7	συμφεροντολόγο

γ. οι συνάδελφοί σας

δημοκρατικό	1	2	3	4	5	6	7	αυταρχικό
προοδευτικό	1	2	3	4	5	6	7	συντηρητικό
ευαίσθητο	1	2	3	4	5	6	7	αδιάφορο
ευγενικό	1	2	3	4	5	6	7	αγενή
καλοπροαίρετο	1	2	3	4	5	6	7	κακοπροαίρετο
υπομονετικό	1	2	3	4	5	6	7	ανυπόμονο
εργατικό	1	2	3	4	5	6	7	τεμπέλη
ανιδιοτελή	1	2	3	4	5	6	7	συμφεροντολόγο

11. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
(βάλτε σε κύκλο το σωστό αριθμό)

α) μια οικογένεια με παραδοσιακές συνήθειες	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
β) μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
γ) παραδοσιακές ηθικές αρχές	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
δ) υπακοή των παιδιών στους γονείς	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
ε) περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδ	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
στ) μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
ζ) ένα πιο αυστηρό εκπ/κό σύστημα	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
η) ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
θ) τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
ι) ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ

12. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σ' ένα μαθητή;
(βάλτε μέχρι δύο Χ)

α) την εξυπνάδα ☐

β) την ευαισθησία ☐

γ) τη ζωηρότητα ☐

δ) την ομορφιά ☐

ε) την υπακοή ☐

στ) την κοινωνικότητα ☐

ζ) την αφοσίωση στη μελέτη ☐

η) την άριστη σχολική επίδοση ☐

/ 13. Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας; (κυκλώστε το σωστό αριθμό)

α) οικονομικά	1
β) υγείας	2
γ) οικογενειακά	3
δ) υπερβολικής χρήσης τσιγάρων - ποτών	4
ε) μειωμένων εκπ/κών δυνατοτήτων	5
ζ) βίαιης συμπεριφοράς - επιθετικότητας	6
η) κοινωνικής απομόνωσης	7
θ) χρήσης ναρκωτικών	8
ι) αδυναμίας σύναψης στενών φιλικών δεσμών	9

14. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:

α. μέσα στο σχολείο

καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πολύ

β. έξω από το σχολείο

καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πολύ

15. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης προς τη χώρα μας. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι αυτό είναι θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;

αρνητικό 1 2 3 4 5 6 7 θετικό

16. Εσείς καπνίζετε στο χώρο του σχολείου;

ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ☐ ΠΟΛΥ ☐ ΜΕΤΡΙΑ ☐ ΛΙΓΟ ☐ ΚΑΘΟΛΟΥ ☐

17. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμία από τις παρακάτω περιπτώσεις:

- χρήση ναρκωτικών	καθόλου αυστηροί 1 2 3 4 5 6 7 πολύ αυστηροί
- πρόκληση υλικών φθορών	καθόλου αυστηροί 1 2 3 4 5 6 7 πολύ αυστηροί
- ανταλλαγή ύβρεων	καθόλου αυστηροί 1 2 3 4 5 6 7 πολύ αυστηροί
- άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους διδάσκοντες	καθόλου αυστηροί 1 2 3 4 5 6 7 πολύ αυστηροί
- χρήση αλκοόλ-τσιγάρων	καθόλου αυστηροί 1 2 3 4 5 6 7 πολύ αυστηροί
- βίαιη συμπεριφορά	καθόλου αυστηροί 1 2 3 4 5 6 7 πολύ αυστηροί

18. Πώς αντιδράτε, όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώσει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα: (βάλτε μέχρι δύο Χ)

- τιμωρείτε και τους δύο ☐
- θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους πρόβλημα και παραβλέπετε ☐
- πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο "καλός" μαθητής ☐
- πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο "κακός" μαθητής ☐

- αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε μια συζήτηση μέσα στην τάξη ☐
- συζητάτε χωριστά και με τους δύο μαθητές σας ☐

19. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

α. Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας

διαφωνώ 1 2 3 4 5 6 7 συμφωνώ

β. Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας

διαφωνώ 1 2 3 4 5 6 7 συμφωνώ

γ. Το αν είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά από το πόσο αγαπάει την Ελλάδα

διαφωνώ 1 2 3 4 5 6 7 συμφωνώ

δ. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι αναγκαία σήμερα

διαφωνώ 1 2 3 4 5 6 7 συμφωνώ

20. Να αναφέρετε συγκεκριμένες προτάσεις που θα συνέβαλαν στην καλύτερη προσαρμογή των παλιν/ντων μαθητών στο σχολείο.

.....

.....

.....

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

/ 1. Είστε: άντρας ☐ γυναίκα ☐

/ 2. Πόσων ετών είστε; .....

/ 3. Πόσα χρόνια υπηρεσίας έχετε; ..... Ειδικότητα : .....

/ 4. Έχετε μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Αν ΝΑΙ, να αναφέρετε ποιους. .....

/ 5. Γνωρίζετε ξένες γλώσσες; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Αν ΝΑΙ,

Γλώσσα (τίτλοι αν υπάρχουν)	πώς εκφράζεστε

	γραπτά			προφορικά		
	καλά	πολύ καλά	άριστα	καλά	πολύ καλά	άριστα
.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐

/ 6. Να αναφέρετε μερικά από τα ενδιαφέροντα και τις ασχολίες σας στον ελεύθερο χρόνο σας:

.....

.....

/ 7. Πώς θα σας έκριναν;
α. ο εαυτός σας

δημοκρατικό	1 2 3 4 5 6 7	αυταρχικό
προοδευτικό	1 2 3 4 5 6 7	συντηρητικό
ευαίσθητο	1 2 3 4 5 6 7	αδιάφορο
ευγενικό	1 2 3 4 5 6 7	αγενή
καλοπροαίρετο	1 2 3 4 5 6 7	κακοπροαίρετο
υπομονετικό	1 2 3 4 5 6 7	ανυπόμονο
εργατικό	1 2 3 4 5 6 7	τεμπέλη
ανιδιοτελή	1 2 3 4 5 6 7	συμφεροντολόγο

β. οι μαθητές σας

δημοκρατικό	1	2	3	4	5	6	7 αυταρχικό
προοδευτικό	1	2	3	4	5	6	7 συντηρητικό
ευαίσθητο	1	2	3	4	5	6	7 αδιάφορο
ευγενικό	1	2	3	4	5	6	7 αγενή
καλοπροαίρετο	1	2	3	4	5	6	7 κακοπροαίρετο
υπομονετικό	1	2	3	4	5	6	7 ανυπόμονο
εργατικό	1	2	3	4	5	6	7 τεμπέλη
ανιδιοτελή	1	2	3	4	5	6	7 συμφεροντολόγο

γ. οι συνάδελφοί σας

δημοκρατικό	1	2	3	4	5	6	7 αυταρχικό
προοδευτικό	1	2	3	4	5	6	7 συντηρητικό
ευαίσθητο	1	2	3	4	5	6	7 αδιάφορο
ευγενικό	1	2	3	4	5	6	7 αγενή
καλοπροαίρετο	1	2	3	4	5	6	7 κακοπροαίρετο
υπομονετικό	1	2	3	4	5	6	7 ανυπόμονο
εργατικό	1	2	3	4	5	6	7 τεμπέλη
ανιδιοτελή	1	2	3	4	5	6	7 συμφεροντολόγο

8. Σε ποιο βαθμό είστε υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:
(βάλτε σε κύκλο το σωστό αριθμό)

α) μια οικογένεια με παραδοσιακές συνήθειες	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
β) μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
γ) παραδοσιακές ηθικές αρχές	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
δ) υπακοή των παιδιών στους γονείς	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
ε)περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
στ) μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
ζ) ένα πιο αυστηρό εκπ/κό σύστημα	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
η) ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
θ) τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ
ι) ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Ελληνες	ΚΑΤΑ	1	2	3	4	5	6	7	ΥΠΕΡ

/ 9. Ποιο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά εκτιμάτε περισσότερο σ' ένα μαθητή; (βάλτε μέχρι δύο Χ)

α) την εξυπνάδα ☐
β) την ευαισθησία ☐
γ) τη ζωηρότητα ☐
δ) την ομορφιά ☐
ε) την υπακοή ☐
στ) την κοινωνικότητα ☐
ζ) την αφοσίωση στη μελέτη ☐
η) την άριστη σχολική επίδοση ☐

/ 10. Ποιο από τα παρακάτω προβλήματα είναι κατά τη γνώμη σας το πιο σημαντικό για τους μαθητές σας; (κυκλώστε το σωστό αριθμό)

α) οικονομικά	1
β) υγείας	2
γ) οικογενειακά	3
δ) υπερβολικής χρήσης τσιγάρων - ποτών	4
ε) μειωμένων εκπ/κών δυνατοτήτων	5
στ) βίαιης συμπεριφοράς - επιθετικότητας	6
ζ) κοινωνικής απομόνωσης	7
η) χρήσης ναρκωτικών	8
θ) αδυναμίας σύναψης στενών φιλικών δεσμών	9

/ 11. Σε ποιο βαθμό οι μαθητές σας είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους:

α. μέσα στο σχολείο

καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πολύ

β. έξω από το σχολείο

καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πολύ

/ 12. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της παλιννόστησης προς τη χώρα μας. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι αυτό είναι θετικό ή αρνητικό φαινόμενο;

αρνητικό 1 2 3 4 5 6 7 θετικό

/ 13. Θα θέλατε να φοιτούν στην τάξη σας παλιννοστούντες μαθητές;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ ΔΕΝ ΞΕΡΩ ☐

Αν ΝΑΙ, γιατί; .....

.....

Αν ΟΧΙ, γιατί; .....

/ 14. Εσείς καπνίζετε στο χώρο του σχολείου;

ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ☐ ΠΟΛΥ ☐ ΜΕΤΡΙΑ ☐ ΛΙΓΟ ☐ ΚΑΘΟΛΟΥ ☐

/ 15. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι πρέπει να είμαστε αυστηροί σε καθεμία από τις παρακάτω περιπτώσεις:

- χρήση ναρκωτικών	καθόλου αυστηροί	1	2	3	4	5	6	7 πολύ αυστηροί
- πρόκληση υλικών φθορών	καθόλου αυστηροί	1	2	3	4	5	6	7 πολύ αυστηροί
- ανταλλαγή ύβρεων	καθόλου αυστηροί	1	2	3	4	5	6	7 πολύ αυστηροί
- άσχημη συμπεριφορά των μαθητών προς τους διδάσκοντες	καθόλου αυστηροί	1	2	3	4	5	6	7 πολύ αυστηροί
- χρήση αλκοόλ-τσιγάρων	καθόλου αυστηροί	1	2	3	4	5	6	7 πολύ αυστηροί
- βίαιη συμπεριφορά	καθόλου αυστηροί	1	2	3	4	5	6	7 πολύ αυστηροί

/ 16. Πώς αντιδράτε όταν ένας κακός μαθητής (με κακή σχολική επίδοση) μαλώσει με έναν καλό μαθητή (με καλή σχολική επίδοση) παρουσία σας στο διάλειμμα: (βάλτε μέχρι δύο Χ)

- τιμωρείτε και τους δύο ☐
- θεωρείτε ότι πρόκειται για προσωπικό τους πρόβλημα και παραβλέπετε ☐
- πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο "καλός" μαθητής ☐
- πιστεύετε ότι μάλλον έχει δίκιο ο "κακός" μαθητής ☐
- αρπάζετε την ευκαιρία και κάνετε μια συζήτηση μέσα στην τάξη ☐
- συζητάτε χωριστά και με τους δύο μαθητές σας ☐

/ 17. Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις:

α. Η ελληνική γλώσσα είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής μας ταυτότητας.
διαφωνώ 1 2 3 4 5 6 7 συμφωνώ

β. Το να μιλάει κανείς καλύτερα την ελληνική γλώσσα σημαίνει ότι είναι περισσότερο Έλληνας.
διαφωνώ 1 2 3 4 5 6 7 συμφωνώ

γ. Το αν είναι κανείς Έλληνας δεν εξαρτάται από τη γλώσσα την οποία μιλάει αλλά από το πόσο αγαπάει την Ελλάδα.
διαφωνώ 1 2 3 4 5 6 7 συμφωνώ

δ. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι αναγκαία σήμερα.
διαφωνώ 1 2 3 4 5 6 7 συμφωνώ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

/ 1. Είσαι: αγόρι ☐ κορίτσι ☐

/ 2. α Ηλικία: ..... β Γυμνάσιο ☐ Λύκειο ☐ γ Τάξη: .....

/ 3. Θρήσκευμα: .....

/ 4. α. Έχεις αδέρφια: ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

β. Αν ΝΑΙ, πόσα: ..... γ. Είσαι Α ☐ Β ☐ Γ ☐ Δ ☐ Ε ☐ παιδί

/ 5. Πού μένεις; α. Περιοχή ..... (βάλε Χ στο σωστό τετράγωνο)

β σε διαμέρισμα ☐
σε μονοκατοικία ☐

γ σε ιδιόκτητο σπίτι ☐
σε νοικιασμένο σπίτι ☐

δ σε σπίτι φίλων ☐
σε σπίτι συγγενών ☐
σε ξενώνα ☐

/ 6. α Σ'αρέσει η περιοχή που μένεις;

Καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 Πάρα πολύ

β. Έχεις δικό σου δωμάτιο; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

/ 7. Μετακομίζετε;

συχνά ☐ 1-2 φορές κάθε τρία χρόνια ☐ ποτέ ☐

/ 8. α. Οι γονείς σου:

- ζουν μαζί ☐
- είναι χωρισμένοι ☐
- έχει πεθάνει: ο πατέρας ☐ η μητέρα ☐
- εργάζεται μακριά: ο πατέρας ☐ η μητέρα ☐

β. - ζεις με: τους γονείς σου ☐
τον πατέρα ☐ τη μητέρα ☐
τον πατριό ☐ τη μητριά ☐
συγγενείς ☐
μόνος(η) ☐

9. 1. Τι δουλειά κάνει: ο πατέρας ..... η μητέρα .....

2. Δεν εργάζεται: ο πατέρας ☐ η μητέρα ☐

α) Οι γονείς σου έχουν τελειώσει: πατέρας μητέρα

δημοτικό	☐	☐
γυμνάσιο (εξατάξιο)	☐	☐
τεχνική σχολή	☐	☐
ανώτερη σχολή	☐	☐
πανεπιστήμιο	☐	☐
είναι αναλφάβητοι	☐	☐

β) Εσύ εργάζεσαι; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Αν ΝΑΙ, τι δουλειά κάνεις και ποιες μέρες και ώρες εργάζεσαι:

.....

.....

γ) Γιατί δουλεύεις; (βάλε Χ στις δύο πιο σημαντικές αιτίες)

1 για να είμαι ανεξάρτητος οικονομικά	☐
2 έχω οικονομικά προβλήματα	☐
3 όταν εργάζομαι με σέβονται περισσότερο	☐
4 για να αγοράσω με δικά μου χρήματα κάτι που επιθυμώ εδώ και καιρό	☐
5 με αναγκάζουν οι γονείς μου	☐

10. α. Οι γονείς σου είναι:

πατέρας Έλληνας ☐ μητέρα Ελληνίδα ☐

πατέρας ξένος ☐ μητέρα ξένη ☐

β. Μιλάς κάποια άλλη γλώσσα εκτός από τα ελληνικά με:

τον πατέρα ☐ τη μητέρα ☐ τα αδέρφια ☐

τους φίλους ☐ τους συγγενείς ☐ όλους ☐

κανέναν ☐

γ. Μαθαίνεις άλλες ξένες γλώσσες εκτός από τα ελληνικά;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

δ. Αν ΝΑΙ, ποιες: .....

11. Σχέσεις με τους γονείς:

τον πατέρα	πολύ κακές	1	2	3	4	5	6	7	πολύ καλές
τη μητέρα	πολύ κακές	1	2	3	4	5	6	7	πολύ καλές

12. α. Θέλεις να σπουδάσεις; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕΙ ☐

Αν ΟΧΙ, ποια δουλειά θα ήθελες να κάνεις: .....

Αν ΝΑΙ, τι θέλεις να σπουδάσεις .....

β. Πού θέλεις να σπουδάσεις: στην Ελλάδα ☐

στο εξωτερικό ☐

δεν έχω αποφασίσει ☐

γ. Τι θέλει να σπουδάσεις: ο πατέρας ..... η μητέρα .....

δ. Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο .....

Ποιο μάθημα δε σου αρέσει καθόλου .....

ε. Ποιος σε βοηθάει στα μαθήματα: ο πατέρας ☐ η μητέρα ☐

κάποιος άλλος ☐ ποιος ..... κανένας ☐

13.α. Οι παρέες σου είναι:

1.μόνο Έλληνες ☐ Έλληνες και ξένοι ☐

2.αγόρια ☐ κορίτσια ☐ και τα δύο ☐

β. Από πόσα άτομα αποτελείται η παρέα σου (βάλε ένα κύκλο στο σωστό αριθμό)

1 2-5 6-10 11-15 16-20

γ.1. Έχεις μόνιμο στέκι που συναντιέστε; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

2. Πού είναι; στη γειτονιά ☐ αλλού ☐

δ. Πού τους γνώρισες; 1 στο σχολείο ☐ 2 στη δουλειά ☐

3 στη γειτονιά ☐ 4 σε σύλλογο ☐

5 στο οικογενειακό περιβάλλον ☐ 6 αλλού ☐ 7 Πού .....

14. Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ελλάδας; (κύκλωσε τον αριθμό που αντιστοιχεί στο μεγαλύτερο πρόβλημα)

α) εγκληματικότητα	1
β) ανηθικότητα	2
γ) ναρκωτικά	3
δ) ανεργία	4
ε) απεργίες	5
στ) υγεία	6
ζ) παιδεία	7
η) φοροδιαφυγή	8

15. Τι πρέπει να προσέξει περισσότερο μια χώρα για να πάει καλά; (κύκλωσε το σωστό αριθμό)

α) τη γλώσσα και τον πολιτισμό	1
β) την εξωτερική πολιτική	2
γ) την οικονομία	3
δ) την εσωτερική πολιτική	4
ε) τα κοινωνικά προβλήματα	5
στ) την προστασία του περιβάλλοντος	6
ζ) τον αθλητισμό	7
η) τον τουρισμό	8

16. Σε ποιο βαθμό είσαι υπέρ ή κατά των παρακάτω απόψεων:

α. μια οικογένεια με παραδοσιακές συνήθειες ΚΑΤΑ 1 2 3 4 5 6 7 ΥΠΕΡ

β. μια πιο φιλελεύθερη παιδεία στα σχολεία ΚΑΤΑ 1 2 3 4 5 6 7 ΥΠΕΡ

γ. παραδοσιακές ηθικές αρχές ΚΑΤΑ 1 2 3 4 5 6 7 ΥΠΕΡ

δ. υπακοή των παιδιών στους γονείς ΚΑΤΑ 1 2 3 4 5 6 7 ΥΠΕΡ

ε. περιορισμός του αριθμού των ξένων στην Ελλάδα ΚΑΤΑ 1 2 3 4 5 6 7 ΥΠΕΡ

στ. μια οικογένεια πιο φιλελεύθερη ΚΑΤΑ 1 2 3 4 5 6 7 ΥΠΕΡ

ζ. ένα πιο αυστηρό εκπ/κό σύστημα ΚΑΤΑ 1 2 3 4 5 6 7 ΥΠΕΡ

η. ελαστικότεροι ηθικοί κανόνες ΚΑΤΑ 1 2 3 4 5 6 7 ΥΠΕΡ

θ. τα παιδιά να είναι ανεξάρτητα από τις απόψεις των γονιών τους ΚΑΤΑ 1 2 3 4 5 6 7 ΥΠΕΡ

ι. ίδια πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα στους ξένους που βρίσκονται στην Ελλάδα με τους Έλληνες ΚΑΤΑ 1 2 3 4 5 6 7 ΥΠΕΡ

/ 17. Θεωρείς τον εαυτό σου:

ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΟ 1 2 3 4 5 6 7 ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ

/ 18.Α. Νιώθεις το ίδιο ή διαφορετικά με τους παλιν/ντες μαθητές σε θέματα:

α. θρησκείας διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

β. πολιτικής διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

γ. οικονομίας διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

δ. γλώσσας διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

ε. ηθών-εθίμων διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

στ. αθλητισμού διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

ζ. ψυχαγωγίας διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

η. διατροφής διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

θ. παιδείας διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

ι. ισότητας φύλου διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

κ. εμφάνισης διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

Β. Πώς νομίζεις ότι νιώθουν οι παλιν/ντες μαθητές απέναντί σου σε θέματα:

α.θρησκείας διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

β. πολιτικής διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

γ. οικονομίας διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

δ. γλώσσας διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

ε. ηθών-εθίμων διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

στ. αθλητισμού διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

ζ. ψυχαγωγίας διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

η. διατροφής διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

θ. παιδείας διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

ι. ισότητας φύλου διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

κ. εμφάνισης διαφορετικά 1 2 3 4 5 6 7 το ίδιο

/19. Κατά τη γνώμη σου τι είναι περισσότερο οι παλιν/ντες Ελληνες; (Να τους χαρακτηρίσεις χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα επίθετα).

.....

.....

.....

/20.α. Ποιος ποιητής έγραψε τη ΡΩΜΙΟΣΥΝΗ; Ν.Βρεπάκος ☐, Γ.Ρίτσος ☐, Οδ.Ελύτης ☐, Κ.Καβάφης ☐, Δεν ξέρω ☐

β. Πού γεννήθηκε ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης; στη Σάμο ☐, στην Κρήτη ☐, στην Κέρκυρα ☐, στη Σκιάθο ☐, Δεν ξέρω ☐

γ. Πότε κατέλαβαν οι Τούρκοι την Κων/πολη; .....

δ. Η 28η Οκτωβρίου τι γιορτή είναι; εθνική ☐, θρησκευτική ☐, και τα δύο ☐ δεν ξέρω ☐

ε. Τι πολίτευμα έχει η Ελλάδα: κοινοβουλευτική δημοκρατία ☐, δημοκρατία ☐, προεδρευομένη δημοκρατία ☐, δεν ξέρω ☐

στ. Η Ζάκυνθος ανήκει: στα Δωδεκάνησα ☐, στις Κυκλάδες ☐, στα Επτάνησα ☐, στις Σποράδες ☐, δεν ξέρω ☐

ζ. Πότε γιορτάζουμε το Τριώδιο: το Δεκαπενταύγουστο ☐, τα Χριστούγεννα ☐ τις Απόκριες ☐, το Πάσχα ☐, δεν ξέρω ☐

η. Τι σημαίνει το ρήμα αποδέχομαι δέχομαι κάτι ☐, αρνούμαι κάτι ☐, δεν ξέρω ☐

/ 21. Θα ήθελες να φοιτήσεις σε σχολείο στο οποίο διδάσκεται παράλληλα με την ελληνική γλώσσα και μια ξένη με ιδιαίτερη έμφαση; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Α. Αν ΝΑΙ, θέλω να πάω επειδή:

α. Θα μάθω καλύτερα μια ξένη γλώσσα ☐

β. Θα αισθάνομαι περισσότερο Ευρωπαίος ☐

γ. Θα γνωρίσω καλύτερα τον πολιτισμό και την ιστορία άλλων χωρών ☐

δ. Για να δω αν θα τα καταφέρω ☐

ε. Θα παρακολουθήσω χωρίς δυσκολία μεταλυκειακές σπουδές στο εξωτερικό ☐

στ. Θα αποκτήσω μεγαλύτερη ευχέρεια στις διαπροσωπικές μου σχέσεις ☐

ζ. Δεν έχω αποφασίσει ☐

Β. Αν ΟΧΙ, δε θέλω να πάω επειδή:

α. στο σχολείο αυτό όλοι οι μαθητές έχουμε κοινά ενδιαφέροντα ☐

β. νιώθω μεγαλύτερη ασφάλεια ☐

γ. οι καθηγητές μας καταλαβαίνουν περισσότερο ☐

δ. το σχολικό πρόγραμμα θα είναι πιο δύσκολο ☐

ε. φοβάμαι την αποτυχία ☐

στ. μαθαίνω καλά τη μητρική μου γλώσσα ☐

ζ. δεν έχω αποφασίσει ☐

/ 22. Με ποιον από τους παρακάτω τρόπους αντιδράς όταν μαλώνεις μ'ένα συμμαθητή σου;

α φωνάζω και θέλω να βρω το δίκιο μου ☐

β τον χτυπάω πισώπλατα ☐

γ το κρατάω και του το ανταποδίδω σε λίγες μέρες ☐

δ φωνάζω τους υπόλοιπους φίλους για βοήθεια ☐

ε υποχωρώ και στεναχωριέμαι ☐

στ το λέω κρυφά στον καθηγητή ή στο διευθυντή ☐

ζ πετάω ό,τι βρω μπροστά μου κι έτσι με προσέχουν όλοι ☐

η βρίζω ☐

/ 23. Τι ζητάς από τους καθηγητές σου; (βάλε ένα Χ δίπλα στα δύο σημαντικότερα γνωρίσματα)

α. να είναι φιλικοί και να με καταλαβαίνουν ☐

β. να είναι πάντα σωστά προετοιμασμένοι ☐

γ. να μου εξηγούν ό,τι δεν καταλαβαίνω ☐

δ. να μου λένε "μπράβο" όταν το αξίζω ☐

ε. να μπορούν να επιβάλουν την πειθαρχία όταν χρειάζεται ☐

στ. να μη με κρίνουν από την εμφάνισή μου και από τα προηγούμενα σφάλματά μου ☐

ζ. να είναι προοδευτικοί ☐

η. τίποτα ☐

/ 24. Αναγκάζεις τους καθηγητές σου να σε τιμωρούν για λόγους πειθαρχίας;

καθόλου ☐ σπάνια ☐ μερικές φορές ☐ συχνά ☐ συνέχεια ☐

/ 25. Έχεις προξενήσει υλικές ζημιές στο χώρο του σχολείου ή κάπου αλλού; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

/ 26. Πηγαίνεις στην εκκλησία;

ποτέ ☐ σχεδόν ποτέ ☐ μερικές φορές το χρόνο ☐

μία φορά το μήνα ☐ περισσότερο από μια φορά το μήνα ☐

/ 27. Πώς διασκεδάζεις;

α. διαβάζω βιβλία ☐ στην ελληνική γλώσσα ☐

σε ξένη γλώσσα ☐ ποια .....

περιοδικά ☐ στην ελληνική γλώσσα ☐

σε ξένη γλώσσα ☐ ποια .....

εφημερίδες ☐ στην ελληνική γλώσσα ☐

σε ξένη γλώσσα ☐ ποια .....

β. ακούω μουσική ☐ (ελληνική ☐ ξένη ☐)

γ. βλέπω θέατρο ☐ (ελληνικά έργα ☐ ξένα έργα ☐)
κινηματογράφο ☐ (ελληνικά έργα ☐ ξένα έργα ☐)
τηλεόραση ☐ (ελληνικά έργα ☐ ξένα έργα ☐)

δ. κάνω διακοπές ☐ (στην Ελλάδα ☐ στο εξωτερικό ☐)

/ 28. Τους τελευταίους 12 μήνες εκτός σχολείου

πόσα βιβλία διάβασες; κανένα 2-5 6-10 περισσότερα από 10

πόσες φορές πήγες:στο θέατρο καμία 2-5 6-10 περισσότερες από 10

στον κινηματογράφο καμία 2-5 6-10 περισσότερες από 10

σε αρχαιολογικό χώρο καμία 2-5 6-10 περισσότερες από 10

σε μουσείο καμία 2-5 6-10 περισσότερες από 10

σε κέντρο διασκέδασης καμία 2-5 6-10 περισσότερες από 10

/ 29. Ποιο είναι το χόμπι σου; .....

/ 30. Αν είχες χρήματα τι θα έκανες ή θα αγόραζες; (βάλε ένα Χ δίπλα στις δύο σημαντικότερες προτιμήσεις σου)

α. ταξίδια ☐, β. επιχείρηση ☐, γ. σπίτι ☐, δ. αυτοκίνητο ☐, ε. μηχανάκι ☐, στ. ρούχα ☐, ζ. θα βοηθούσα την οικογένεια και τους φίλους μου ☐, η. δεν ξέρω ☐

/ 31. Τι χρειάζεται για να πετύχεις (βάλε ένα Χ δίπλα στις δύο σημαντικότερες επιλογές σου);

α. χρήμα ☐, β. σπουδές ☐, γ. θέληση ☐, δ. εργατικότητα ☐,

ε. θάρρος ☐, στ. εξυπνάδα ☐, ζ. γνωριμίες ☐, η. δεν ξέρω ☐

/ 32. Θεωρείς ότι προσπαθείς όσο χρειάζεται για να μην έχεις προβλήματα με την επίδοσή σου στο σχολείο;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

/ 33. Υποφέρεις συχνά από κάποιο από τα παρακάτω συμπτώματα;

α αυπνίες ☐, β πονοκέφαλους ☐, γ ανορεξία ☐,

δ βουλιμία-παχυσαρκία ☐, ε εμετούς ☐, στ κωλικούς ☐,

ζ αναπνευστικά προβλήματα ☐, η συχνά ατυχήματα ☐

/ 34 α Καπνίζεις; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

1. Αν ΝΑΙ, πόσα τσιγάρα καπνίζεις ημερησίως;

1-2 10 10-20 περισσότερα από 20

β.Γιατί καπνίζεις; από συνήθεια ☐ από ευχαρίστηση ☐ για διέξοδο στα προβλήματά μου ☐ δεν έχω συνειδητοποιήσει πόσο κακό κάνει στην υγεία μου ☐ για να κάνω φιγούρα ☐ διάφοροι λόγοι ☐

/ 35. Σε ποιο βαθμό θεωρείς βλαβερό το καθένα από τα παρακάτω:

α βία καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πάρα πολύ

β ναρκωτικά καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πάρα πολύ

γ τσιγάρο καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πάρα πολύ

δ αλκοόλ καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πάρα πολύ

ε αναρχικές πράξεις καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πάρα πολύ

στ τρομοκρατία καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πάρα πολύ

ζ χουλιγκανισμό καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πάρα πολύ

36. Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς σε καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις:

α. Ο ελληνικός πολιτισμός έχει επηρεάσει όλο το σύγχρονο κόσμο;

καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πάρα πολύ

β.Το να αισθάνεσαι Έλληνας δεν εξαρτάται από το πόσο καλά μιλάς την ελληνική γλώσσα αλλά από το πόσο αγαπάς την Ελλάδα.

καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πάρα πολύ

γ. Τα αρχαία ελληνικά πρέπει να καταργηθούν:

καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πάρα πολύ

37. Σε ποιο βαθμό αισθάνεσαι ευρωπαίος(α):

καθόλου 1 2 3 4 5 6 7 πάρα πολύ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 13

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΝΟΜΑΡΧ. ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΑΘΗΝΩΝ
Δ' Δ/ΝΣΗ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
2ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΟΔΟΣ 31η - Αρ. 8 - Τ.Κ. 16777 - ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΤΗΛ. - FAX : 9626606
email: damianid@hol.gr

Ελληνικό 1/11/1999

Αριθ. Πρωτ.: Δ.Κ.

ΠΡΟΣ : ΥΠΕΠΘ
Δ/νση Σπουδών Δ.Ε
ναυάγη κ. διαφωτόρμ

Πληροφορίες: Μάγδα Βελτσιστα

ΚΟΙΝ. :

ΘΕΜΑ: Σκακιστικοί Πίνακες

ΣΧΕΤ. :

Σας στέλνουμε (3) τρεις σκακιστικούς πίνακες και αφορούν στην κατανομή των μαθητών μας ανάλογα των χωρών προέλευσης, για ενημέρωσή σας

Η Δ/ρια

Μάγδα Βελτσιστα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΚΑΙ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (Σχ. Χρονιά 99-00)

	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΑΥΣΤΡΙΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΜΑΛΤΑ	ΟΥΓΓΑΡΙΑ	ΠΟΛΩΝΙΑ	ΡΩΣΙΑ	ΣΕΡΒΙΑ	ΗΠΑ	ΗΝΩΜ.	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΚΑΖΑΚΟΣΤΑΝ	ΜΑΚΕΔΟΝ.	ΞΕΝΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΛΙΒΑΝΟΣ	ΜΕΞΙΚΟ	ΜΟΛΔΑΒΙΑ	ΝΟΡΒΗΓΙΑ	ΣΕΡΒΙΑ	ΟΥΚΡΑΝΙΑ	ΠΑΝΑΜΑΣ	ΠΟΛΩΝΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΣΟΥΗΔΙΑ	ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Α1				3	2				1	6				2									3						1		2	20
Α2				4				2		1				1			1							1		1			1			13
Α3	1			2	1		2																2								2	10
Α4			1	3		1	1					1										1		2							1	11
Β1		2		2				1		4				3					1	1							1	1			1	17
Β2				1						4	1		1	3								2		2			1				1	16
Β3				6																	2	1	1	2			5				2	19
Β4	1			5						1											1					1	1				2	12
Γ1				6			1			5				1				1							1							15
Γ2		1	1	7				1					1											2		1	1	3				1	19
Γ3			2	4						2		1						1				1										4	15
Γ4			3	3			3	2													1			2								1	15
Γ5			1	2						1						1	2							1							1		9
																																	191

Ελληνικό, 15/10/99

Γιάννης Δαμιανίδης

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Λύκεια Παλιννοστούντων Αττικής

Ροή Μαθητών 1990-1995*

ΛΥΚΕΙΑ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

	ΓΡΑΦΤΗΚΑΝ	ΑΠΟ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤ.	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΠΟ ΑΛΛΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΠΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1990-1991	200	113	57%	16	8%	69	35%
1991-1992	161	87	54%	11	7%	60	37%
1992-1993	148	70	47%	12	8%	66	45%
1993-1994	162	80	49%	19	12%	62	38%
1994-1995	162	90	56%	18	11%	53	33%
	ΜΕΤΕΓΓΡΑΦΗΚΑΝ	ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΕ ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤ.	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΕ ΑΛΛΟ ΛΥΚΕΙΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1990-1991	59	32	54%	4	7%	23	39%
1991-1992	52	29	56%	4	8%	19	37%
1992-1993	61	30	49%	5	8%	26	43%
1993-1994	23	14	61%	3	13%	6	26%
1994-1995	30	13	43%	2	7%	15	50%
		ΕΔΩΣΑΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ		ΠΕΤΥΧΑΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΦΥΓΑΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	
1990-1991		15		1	7%		
1991-1992		35		1	3%		
1992-1993		29		1	3%		
1993-1994		33		1	3%		

Δε σημειώνεται αριθμός μαθητών που αποφοίτησαν διότι
το Λύκειο Βαρυμπόμπης δεν τον έστειλε
Το ίδιο ισχύει και για τον αριθμό μαθητών
που έφυγαν στο εξωτερικό

* Επεξεργασία: Κ. Διαμαντής, ΥΠΕΠΘ, Απρίλιος 1995

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΝΑΛΟΓΩΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ 1999-2000

Ηπειρος	Χώρες	Πλήθος
Ασία	Αφγανιστάν	1
	Ινδία	1
	Ιράκ	2
	Καζακστάν	2
	Κορέα	2
	Λίβανος	2
	Συρία	1
	Τουρκία	1
	Φιλιππίνες	17
Αφρική	Αιθιοπία	8
	Ερυθραία	1
	Κένυα	1
	Ν. Αφρική	4
	Νιγηρία	6
	Σευχέλλες	1
	Σουδάν	1
	Τανζανία	1
Ευρώπη	Αγγλία	3
	Αλβανία	48
	Βουλγαρία	7
	Γεωργία	6
	Κύπρος	2
	Μολδαβία	5
	Ουκρανία	12
	Πολωνία	2
	Ρουμανία	2
	Ρωσία	11
Ωκεανία	Αυστραλία	3
Σύνολο	33	191

Ελληνικό, 15/10/99

Γιάννης Δαμιανίδης

Μαθητές και χώρες προέλευσης κατά την επταετία 93-94 έως και 99-00

Συχνότητα

	1993-94	1994-95	1995-96	1996-97	1997-98	1998-99	1999-00
Αγγλόφωνοι	138	151	135	112	81	59	44
Χώρες πρ. Σ. Ενωσης	5	15	15	13	22	22	36
Αλβανία	6	7	4	4	24	38	48
Υπ. Ευρώπη	7	11	8	10	9	6	13
Υπ. Αφρικής	9	15	17	24	21	18	19
Ασία	8	9	14	15	22	24	27
Υπ. Αμερικής	2	1	1	1	1	1	4
Σύνολο	175	209	194	179	180	168	191

Σχετική συχνότητα (Επί τοις εκατό %)

	1993-94	*1994-95*	*1995-96*	*1996-97*	*1997-98*	*1998-99*	*1999-00*
Αγγλόφωνοι	78,86	72,25	69,59	62,57	45,00	35,12	23,04
Χώρες πρ. Σ. Ενωσης	2,86	7,18	7,73	7,26	12,22	13,10	18,85
Αλβανία	3,43	3,35	2,06	2,23	13,33	22,62	25,13
Υπ. Ευρώπη	4,00	5,26	4,12	5,59	5,00	3,57	6,81
Υπ. Αφρικής	5,14	7,18	8,76	13,41	11,67	10,71	9,95
Ασία	4,57	4,31	7,22	8,38	12,22	14,29	14,14
Υπ. Αμερικής	1,14	0,48	0,52	0,56	0,56	0,60	2,09
Σύνολο	100	100	100	100	100	100	100

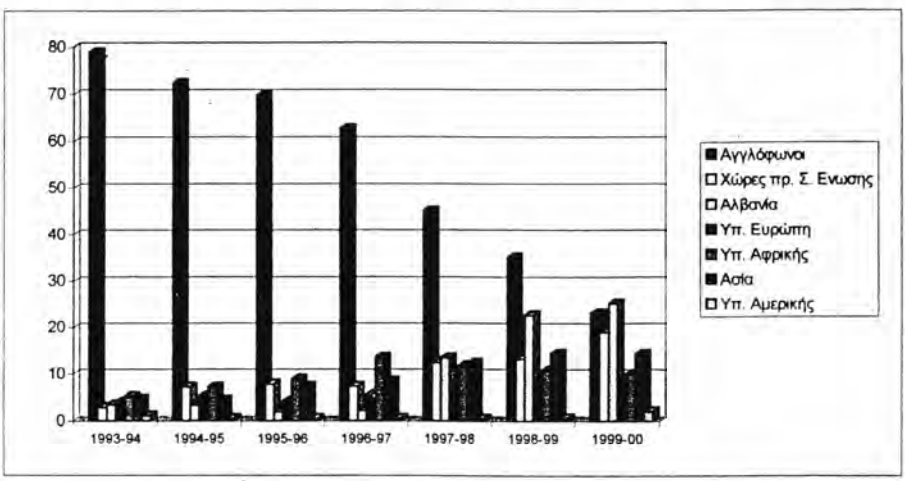

Ελληνικό, 15/10/99

Δαμιανίδης Γιάννης

Μαθητές και χώρες προέλευσης κατά την επταετία '93-'94 έως και '99-'00

Συχνότητα

	1993-94	1994-95	1995-96	1996-97	1997-98	1998-99	1999-00
Αγγλόφωνοι	138	151	135	112	81	59	45
Χώρες πρ. Σ. Ενωσης	5	15	15	13	22	22	39
Αλβανία	6	7	4	4	24	38	51
Υπ. Ευρώπης	7	11	8	10	9	6	14
Υπ. Αφρικής	9	15	17	24	21	18	24
Ασία	8	9	14	15	22	24	26
Υπ. Αμερικής	2	1	1	1	1	1	5
Σύνολο	175	209	194	179	180	168	204

Σχετική συχνότητα (Επί τοις εκατό %)

	1993-94	*1994-95*	*1995-96*	*1996-97*	*1997-98*	*1998-99*	*1999-00*
Αγγλόφωνοι	78,86	72,25	69,59	62,57	45,00	35,12	22,06
Χώρες πρ. Σ. Ενωσης	2,86	7,18	7,73	7,26	12,22	13,10	19,12
Αλβανία	3,43	3,35	2,06	2,23	13,33	22,62	25,00
Υπ. Ευρώπη	4,00	5,26	4,12	5,59	5,00	3,57	6,86
Υπ. Αφρικής	5,14	7,18	8,76	13,41	11,67	10,71	11,76
Ασία	4,57	4,31	7,22	8,38	12,22	14,29	12,75
Υπ. Αμερικής	1,14	0,48	0,52	0,56	0,56	0,60	2,45
Σύνολο	100	100	100	100	100	100	100

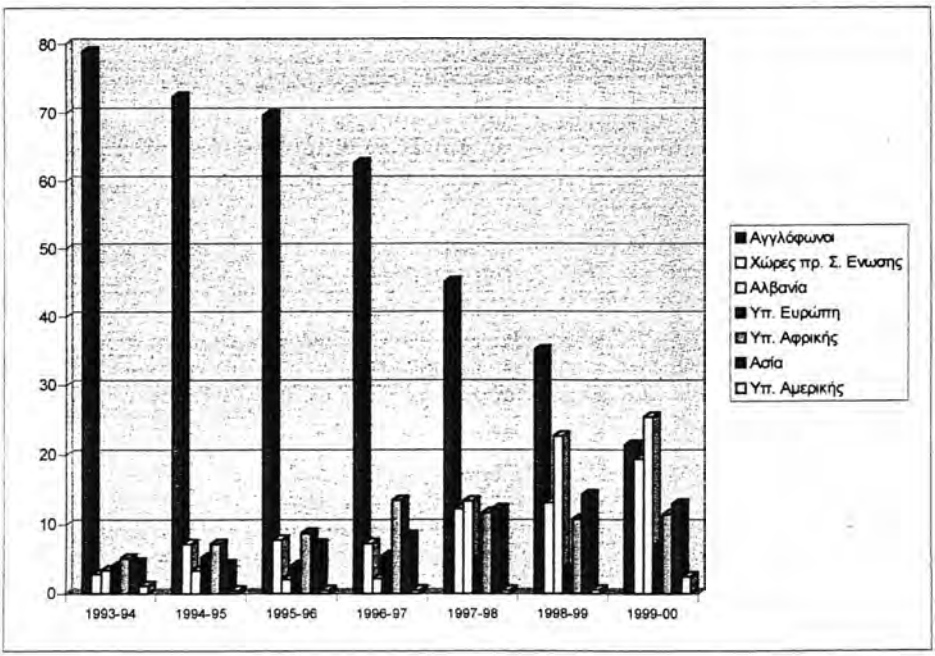

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΝΑΛΟΓΩΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ 1999-2000

Ήπειρος	Χώρες	Πλήθος
Αμερική	ΗΠΑ	21
	Αγίος Δομίνικος	3
	Καναδάς	11
	Μεξικό	1
	Παναμάς	1
Ασία	Αρμενία	1
	Αφγανιστάν	2
	Ινδία	1
	Ιράκ	2
	Καζακστάν	1
	Κορέα	2
	Λίβανος	2
	Συρία	2
	Τουρκία	1
	Φιλιππίνες	14
Αφρική	Αιθιοπία	11
	Ερυθραία	1
	Κένυα	1
	Ν. Αφρική	5
	Νιγηρία	6
	Ουγκάντα	1
	Σεϋχέλλες	1
	Σουδάν	1
	Τανζανία	4
Ευρώπη	Αγγλία	4
	Αλβανία	51
	Βουλγαρία	9
	Γεωργία	6
	Κύπρος	2
	Μολδαβία	4
	Ουκρανία	16
	Πολωνία	2
	Ρουμανία	2
	Ρωσία	11
Ωκεανία	Αυστραλία	4
Σύνολο	35	204

Γιάννης Δαμιανίδης

Ελληνικό, 6/3/2000

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996

ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ
ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Β΄/ΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
25/10/1995

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδας
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	5454	100,00%	100,00%	19 Δ/ΝΣΗ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%	39 Δ/ΝΣΗ ΛΕΣΒΟΥ	11	100,00%	0,20%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	1120	20,54%	100,00%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	3178	**58,25%**	**100,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**#DIV/0!**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**8**	**0,00%**	**0,00%**
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	349	6,40%	100,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	9,09%	0,29%
δ.ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	115	2,11%	100,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	#DIV/0!	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	109	2,00%	100,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	42	0,77%	100,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	1	9,09%	2,38%
ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	451	8,27%	100,00%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	9	81,82%	2,00%
η Β.ΑΦΡΙΚΗ	32	0,59%	100,00%	η Β ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	29	0,53%	100,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι ΑΣΙΑ	24	0,44%	100,00%	ι ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	7	0,13%	100,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
1 Δ/ΝΣΗ Α΄ ΑΘΗΝΑΣ	375	100,00%	6,88%	20 Δ/ΝΣΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	14	100,00%	0,26%	40 Δ/ΝΣΗ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	9	100,00%	0,17%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	281	74,93%	25,09%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	9	64,29%	0,80%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	6	66,67%	0,54%
β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**38**	**10,40%**	**1,23%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**0,00%**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**0,00%**	**0,00%**
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	8	2,13%	2,29%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	11,11%	0,29%
δ.ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	4	1,07%	3,48%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	2	14,29%	1,74%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	13	3,47%	11,93%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	4	1,07%	9,52%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	17	4,53%	3,77%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	3	21,43%	0,67%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	2	22,22%	0,44%
η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	5	1,33%	17,24%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι ΑΣΙΑ	3	0,80%	12,50%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	1	0,27%	14,29%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
2 Δ/ΝΣΗ Β΄ ΑΘΗΝΑΣ	13	100,00%	0,24%	21 Δ/ΝΣΗ ΗΛΕΙΑΣ	18	100,00%	0,33%	41 Δ/ΝΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	25	100,00%	0,46%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	5	38,46%	0,45%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	9	50,00%	0,80%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	13	52,00%	1,16%
β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**5**	**38,46%**	**0,18%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**1**	**5,56%**	**0,05%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**0,00%**	**0,00%**
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4	22,22%	1,15%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6	24,00%	1,72%
δ.ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	3	12,00%	7,14%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	3	23,08%	0,67%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	4	22,22%	0,89%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	3	12,00%	0,67%
η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
3 Δ/ΝΣΗ Γ΄ ΑΘΗΝΑΣ	284	100,00%	5,21%	22 Δ/ΝΣΗ ΗΜΑΘΙΑΣ	97	100,00%	1,78%	42 Δ/ΝΣΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	114	40,14%	10,18%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	3	3,09%	0,27%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**152**	**53,52%**	**4,78%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**75**	**77,32%**	**2,36%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**#DIV/0!**	**0,00%**
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	0,35%	0,29%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	14	14,43%	4,01%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	#DIV/0!	0,00%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	2	0,70%	1,83%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	3	3,09%	2,75%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%
στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	1	0,35%	2,38%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%
ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	7	2,48%	1,55%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	2	2,06%	0,44%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
η Β.ΑΦΡΙΚΗ	4	1,41%	12,50%	η Β ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
θ ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	1	0,35%	3,45%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%
ι ΑΣΙΑ	2	0,70%	8,33%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
4 Δ/ΝΣΗ Δ΄ ΑΘΗΝΑΣ	572	100,00%	10,49%	23 Δ/ΝΣΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	15	100,00%	0,28%	43 Δ/ΝΣΗ ΞΑΝΘΗΣ	182	100,00%	2,97%

ΥΠΕΠΘ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π Ε
ΓΡΑΦ Τ Ι Ρ Τ

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996

ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Β'/ΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
25/10/1995

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	70	13,81%	7,05%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	**323**	**58,47%**	**10,17%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**6**	**0,00%**	**0,00%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**158**	**86,30%**	**4,91%**
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	0,17%	0,29%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6	40,00%	1,72%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6	3,70%	1,72%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	8	1,40%	0,96%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	1	6,67%	0,87%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	9	1,57%	0,26%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	1	0,17%	2,38%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	1	6,67%	2,38%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	115	20,10%	25,50%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	7	46,67%	1,55%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	9	1,57%	28,13%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	15	2,62%	51,72%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	11	1,92%	45,83%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	1	0,17%	14,29%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
5.Δ/ΝΣΗ ΑΝ.ΑΤΤΙΚΗΣ	258	100,00%	4,73%	24.Δ/ΝΣΗ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	5	100,00%	0,09%	44.Δ/ΝΣΗ ΠΕΛΛΑΣ	56	100,00%	1,03%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	67	25,97%	5,98%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	6	10,71%	0,54%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	**87**	**37,98%**	**3,85%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**0,00%**	**0,00%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**30**	**53,57%**	**0,94%**
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3	1,16%	0,66%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	5	100,00%	1,43%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	17	30,36%	4,87%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	2	0,78%	1,74%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	6	2,33%	5,50%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	74	28,68%	16,41%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	3	5,36%	0,87%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	5	1,94%	15,63%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	3	1,16%	12,50%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	1	0,39%	14,29%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
6.Δ/ΝΣΗ ΔΥΤ.ΑΤΤΙΚΗΣ	251	100,00%	4,60%	25.Δ/ΝΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1518	100,00%	27,83%	45.Δ/ΝΣΗ ΠΙΕΡΙΑΣ	190	100,00%	3,48%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	38	15,14%	3,39%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	170	11,20%	15,18%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	8	4,21%	0,71%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	**208**	**82,87%**	**6,48%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**939**	**61,86%**	**29,57%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**162**	**85,26%**	**6,19%**
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3	1,20%	0,66%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	143	9,42%	40,97%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	15	7,89%	4,30%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	1	0,40%	0,87%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	74	4,87%	64,35%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	1	0,53%	0,87%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	63	4,15%	57,80%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	12	0,79%	28,57%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	3	1,20%	0,67%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	97	6,39%	21,51%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	4	2,11%	0,89%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	11	0,72%	34,38%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	8	0,53%	27,59%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	1	0,07%	4,17%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
7.Δ/ΝΣΗ ΠΕΙΡΑΙΑ	207	100,00%	3,80%	26.Δ/ΝΣΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	27	100,00%	0,50%	46.Δ/ΝΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	12	100,00%	0,22%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	48	23,19%	4,29%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	21	77,78%	1,88%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	7	58,33%	0,63%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	**136**	**67,15%**	**4,38%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**0,00%**	**0,00%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**0,00%**	**0,00%**
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2	0,97%	0,57%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4	14,81%	1,15%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	5	41,67%	1,43%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	2	0,97%	1,74%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	6	2,90%	14,29%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	8	3,86%	1,77%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	2	7,41%	0,44%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	2	0,97%	8,25%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
Μουσουλμάνοι Έλληνες											
8.Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΛΥΝΙΑΣ	4	100,00%	0,07%	27.Δ/ΝΣΗ ΚΑΒΑΛΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%	47.Δ/ΝΣΗ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	4	100,00%	0,07%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%

ΥΠ.Ε.Π.Θ.
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε.
ΓΡΑΦ. Τ.Υ.Φ.Τ.

Επεξεργασία - Διαμαντής

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996

ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ
ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Β΄/ΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
25/10/1995

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος
β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**0**	**0,00%**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**#DIV/0!**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**0,00%**	**0,00%**
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3	75,00%	0,86%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	2	50,00%	0,44%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	1	25,00%	0,22%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	2	50,00%	0,33%	ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
9.Δ/ΝΣΗ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	3	100,00%	0,06%	28.Δ/ΝΣΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%	48.Δ/ΝΣΗ ΡΟΔΟΠΗΣ	172	100,00%	3,15%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	1	0,58%	0,09%
β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**1**	**33,33%**	**0,03%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**#DIV/0!**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**168**	**98,51%**	**9,23%**
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4	2,33%	1,15%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	1	0,58%	0,92%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	1	33,33%	0,22%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	1	33,33%	14,29%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
10.Δ/ΝΣΗ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	27	100,00%	0,50%	29.Δ/ΝΣΗ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	8	100,00%	0,15%	50.Δ/ΝΣΗ ΣΑΜΟΥ	2	100,00%	0,04%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	16	59,26%	1,43%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	1	12,50%	0,09%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	2	100,00%	0,18%
β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**6**	**18,52%**	**0,18%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**1**	**12,50%**	**0,03%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**0,00%**	**0,00%**
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	6	22,22%	1,33%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	6	75,00%	1,33%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
11.Δ/ΝΣΗ ΑΡΤΑΣ	3	100,00%	0,06%	30.Δ/ΝΣΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%	50.Δ/ΝΣΗ ΣΕΡΡΩΝ	177	100,00%	3,25%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	4	2,26%	0,36%
β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**0**	**0,00%**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**#DIV/0!**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**147**	**83,05%**	**4,03%**
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	33,33%	0,29%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	21	11,86%	6,02%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	2	66,67%	1,74%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	5	2,82%	4,59%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
12.Δ/ΝΣΗ ΑΧΑΪΑΣ	44	100,00%	0,81%	31.Δ/ΝΣΗ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	7	100,00%	0,13%	51.Δ/ΝΣΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	60	100,00%	1,10%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	25	56,82%	2,23%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	4	57,14%	0,36%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	1	1,67%	0,09%
β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**0**	**0,00%**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**0,00%**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**44**	**73,33%**	**1,38%**

ΥΠ.Ε.Π.Θ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε.
ΓΡΑΦ. Τ.Υ.Φ.Τ.

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996

ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ
ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Β'/ΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
25/10/1995

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6	13,64%	1,72%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	9	15,00%	2,58%
δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	3	6,82%	2,81%	δ ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	1	1,67%	0,87%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	1	1,67%	0,92%
στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	9	20,45%	2,00%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	3	42,86%	0,67%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	2	3,33%	0,44%
η Β ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β ΑΦΡΙΚΗ	1	1,67%	3,13%
θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	1	1,67%	4,17%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	1	2,27%	14,29%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
13 Δ/ΝΣΗ ΒΟΙΩΤΙΑΣ	21	100,00%	0,39%	52 Δ/ΝΣΗ ΚΙΛΚΙΣ	164	100,00%	3,01%	52 Δ/ΝΣΗ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	8	100,00%	0,15%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	11	52,38%	0,98%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	3	1,83%	0,27%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	4	50,00%	0,36%
β ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**8**	**28,57%**	**0,19%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**141**	**85,98%**	**4,44%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**1**	**12,50%**	**0,09%**
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3	14,29%	0,58%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6	3,66%	1,72%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2	25,00%	0,57%
δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	7	4,27%	6,09%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	2	1,22%	1,83%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	3	1,83%	7,14%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	1	4,78%	0,22%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	2	1,22%	0,44%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	1	12,50%	0,22%
η Β ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
14 Δ/ΝΣΗ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2	100,00%	0,04%	53 Δ/ΝΣΗ ΚΟΖΑΝΗΣ	35	100,00%	0,64%	53 Δ/ΝΣΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	72	100,00%	1,32%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	1	50,00%	0,09%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	6	17,14%	0,54%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	23	31,94%	2,05%
β ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**0**	**0,00%**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**23**	**65,71%**	**0,72%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**47**	**65,28%**	**1,48%**
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	50,00%	0,29%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	2,86%	0,29%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2	2,78%	0,57%
δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	3	8,57%	2,61%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	1	2,86%	0,92%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	1	2,86%	0,22%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η Β ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
15 Δ/ΝΣΗ ΔΡΑΜΑΣ	77	100,00%	1,41%	54 Δ/ΝΣΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	107	100,00%	1,96%	54 Δ/ΝΣΗ ΦΩΚΙΔΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	1	1,30%	0,09%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	75	70,09%	6,70%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
β ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**52**	**67,53%**	**1,84%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**2**	**1,87%**	**0,06%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**#DIV/0!**	**0,00%**
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	22	28,57%	6,30%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6	5,61%	1,72%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	2	1,87%	1,74%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	#DIV/0!	0,00%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	#DIV/0!	0,00%
στ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	2	2,60%	4,76%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	3	2,80%	7,14%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%
ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	19	17,76%	4,21%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
η Β ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%
ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
16 Δ/ΝΣΗ ΔΩΔΩΝΗΣΟΥ	0	#DIV/0!	0,00%	55 Δ/ΝΣΗ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	10	100,00%	0,18%	55 Δ/ΝΣΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	75	100,00%	1,38%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	10	100,00%	0,39%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	13	17,33%	1,16%
β ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	**0**	**#DIV/0!**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**0,00%**	**0,00%**	**β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ**	**57**	**76,00%**	**1,78%**
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2	2,67%	0,57%

ΥΠΕΠΘ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε.
ΓΡΑΦ. Τ.Υ.Φ.Τ.

Επεξεργασία Η

ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ
ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	1	1,33%	2,38%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	2	2,67%	0,44%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
17.Δ/ΝΣΗ ΕΒΡΟΥ	154	100,00%	2,82%	36.Δ/ΝΣΗ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	11	100,00%	0,20%	58.Δ/ΝΣΗ ΧΑΝΙΩΝ	17	100,00%	0,31%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	4	36,36%	0,36%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	3	17,65%	0,27%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	**143**	**92,86%**	**4,60%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**3**	**27,27%**	**0,09%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**1**	**5,88%**	**0,03%**
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	10	6,49%	2,87%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	2	11,76%	1,74%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	2	11,76%	1,83%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	1	0,65%	2,38%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	4	36,36%	0,89%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	9	52,94%	2,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
18.Δ/ΝΣΗ ΕΥΒΟΙΑΣ	16	100,00%	0,29%	37.Δ/ΝΣΗ ΛΑΡΙΣΑΣ	41	100,00%	0,75%	57.Δ/ΝΣΗ ΧΙΟΥ	13	100,00%	0,24%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	6	37,50%	0,54%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	21	51,22%	1,88%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	1	7,69%	0,09%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	**0**	**0,00%**	**0,00%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**11**	**26,83%**	**0,35%**	**β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ**	**0**	**0,00%**	**0,00%**
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2	12,50%	0,57%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3	7,32%	0,55%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	1	2,44%	0,92%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	2	12,50%	4,76%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	1	2,44%	2,38%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	6	37,50%	1,33%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	3	7,32%	0,67%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	10	76,92%	2,22%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	1	2,44%	4,17%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	2	15,38%	28,57%
				58.Δ/ΝΣΗ ΛΑΣΘΙΟΥ	1	100,00%	0,02%				
				α.ΑΛΒΑΝΙΑ	1	100,00%	0,09%				
				β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	**0**	**0,00%**	**0,00%**				
				γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%				
				δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%				
				ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%				
				στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%				
				ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%				
				η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%				
				θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%				
				ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%				
				κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%				

Υπ' όψιν κ. Κουρτιανίτη
Ομάδα Παλιννοστούντων 2014-15

ΥΠ.Ε.Π.Θ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥ ΦΤ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ
ΣΕ Τ.Υ ΚΑΙ Φ.Τ
ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΟΥΣ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996
01/02/1995

ΝΟΜΑΡΧΙΑ/ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ		
	ΣΕ Τ.Υ	ΣΕ Φ.Τ	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	**177**	**247**	**424**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	23	19	42
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	32	50	82
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	56	104	160
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	65	55	120
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	1	19	20
1. Α΄ΑΘΗΝΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. Β΄ΑΘΗΝΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. Γ΄ΑΘΗΝΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
4. Δ΄ΑΘΗΝΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
5. ΑΝΑΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ	**73**	**10**	**83**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	12	0	12
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	9	5	14
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	23	5	28
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	29	0	29
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
6. ΔΥΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0

Ζ. Οικονομική

Επεξεργασία: Κ.Διαμαντής
τηλ: 3238580

Κουμπάρος

Υπ' όψιν κ. Κουρταλιώτη
Ομάδα Παρακολούθησης

ΥΠ.Ε.Π.Θ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥ ΦΤ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ
ΣΕ Τ.Υ ΚΑΙ Φ.Τ
ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΟΥΣ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996
01/02/1995

ΝΟΜΑΡΧΙΑ/ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ		
	ΣΕ Τ.Υ	ΣΕ Φ.Τ	ΣΥΝΟΛΟ
7. ΠΕΙΡΑΙΑ	**0**	**7**	**7**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	1	1
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	6	6
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
8. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
9. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
10. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
11. ΑΡΤΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
12. ΑΧΑΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
13. ΒΟΙΩΤΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0

Επεξεργασία: Κ.Διαμαντή
τηλ: 2238580

ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΝΟΜΑΡΧΙΑ/ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ		
	ΣΕ Τ.Υ	ΣΕ Φ.Τ	ΣΥΝΟΛΟ
14. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
15.ΔΡΑΜΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
16. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
17. ΕΒΡΟΥ	**0**	**36**	**36**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	7	7
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	2	2
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	20	20
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	3	3
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	4	4
18. ΕΥΒΟΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
19. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
20. ΖΑΚΥΝΘΟΥ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0

Επεξεργασία: Κ.Διαμαντής
τηλ: 3238580

Υγ' οψιν κ Κουρελη
Ομάδα Παλινωδούντων

ΥΠ.Ε.Π.Θ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥ ΦΤ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ
ΣΕ Τ.Υ ΚΑΙ Φ.Τ
ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΟΥΣ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996
01/02/1995

ΝΟΜΑΡΧΙΑ/ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ		
	ΣΕ Τ.Υ	ΣΕ Φ.Τ	ΣΥΝΟΛΟ
21. ΗΛΕΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
22. ΗΜΑΘΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
23. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
24. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
25. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	**45**	**52**	**97**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	9	2	11
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	7	15	22
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	17	35	52
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	11	0	11
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	1	0	1
26. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
27. ΚΑΒΑΛΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0

Επεξεργασία: Κ.Διαμαντη
τηλ: 3238580

Υπ' όψιν κ. Κουρταλιώτη
Ομάδα Παλιννοστούντων

ΥΠ.Ε.Π.Θ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥ ΦΤ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ
ΣΕ Τ.Υ ΚΑΙ Φ.Τ
ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΟΥΣ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996
01/02/1995

ΝΟΜΑΡΧΙΑ/ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ		
	ΣΕ Τ.Υ	ΣΕ Φ.Τ	ΣΥΝΟΛΟ
28. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
29. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
30. ΚΕΡΚΥΡΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
31. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
32. ΚΙΛΚΙΣ	**25**	**0**	**25**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	2	0	2
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	16	0	16
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	7	0	7
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
33. ΚΟΖΑΝΗΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
34. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0

Επεξεργασία: Κ.Διαμαντής
τηλ: 3238580

για την κυρία ... Θράδα Παγιννοεστούντων

ΥΠ.Ε.Π.Θ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π Ε
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥ ΦΤ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ
ΣΕ Τ.Υ ΚΑΙ Φ.Τ
ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΟΥΣ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996
01/02/1995

ΝΟΜΑΡΧΙΑ/ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ		
	ΣΕ Τ.Υ	ΣΕ Φ.Τ	ΣΥΝΟΛΟ
35. ΚΥΚΛΑΔΩΝ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
36. ΛΑΚΩΝΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
37. ΛΑΡΙΣΑΣ	**9**	**3**	**12**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	9	3	12
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
38. ΛΑΣΙΘΙΟΥ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
39. ΛΕΣΒΟΥ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
40. ΛΕΥΚΑΔΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
41. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0

Επεξεργασία: Κ.Διαμαν
τηλ: 32386

Ισ'ψν ... Δουτσλίκη - Αμεία Πολ...

ΥΠ.Ε.Π.Θ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥ ΦΤ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ
ΣΕ Τ.Υ ΚΑΙ Φ.Τ
ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΟΥΣ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996
01/02/1995

ΝΟΜΑΡΧΙΑ/ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ		
	ΣΕ Τ.Υ	ΣΕ Φ.Τ	ΣΥΝΟΛΟ
42. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
43. ΞΑΝΘΗΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
44. ΠΕΛΛΑΣ	**0**	**8**	**8**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	8	8
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
45. ΠΙΕΡΙΑΣ	**0**	**83**	**83**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	8	8
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	16	16
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	29	29
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	19	19
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	11	11
46. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
47. ΡΕΘΥΜΝΗΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
48. ΡΟΔΟΠΗΣ	**0**	**35**	**35**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	1	1
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	2	2
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	28	28
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	4	4

Επεξεργασία: Κ.Διαμαντ
τηλ: 32385

ΥΠ.Ε.Π.Θ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥ ΦΤ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ
ΣΕ Τ.Υ ΚΑΙ Φ.Τ
ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΟΥΣ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠ
ΣΧ ΕΤΟΣ 1995-
01/02/

ΝΟΜΑΡΧΙΑ/ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ		
	ΣΕ Τ.Υ	ΣΕ Φ.Τ	ΣΥΝΟΛΟ
49. ΣΑΜΟΥ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
50. ΣΕΡΡΩΝ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
51. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	**25**	**0**	**25**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	9	0	9
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	16	0	16
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
52. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
53. ΦΛΩΡΙΝΑΣ	**0**	**13**	**13**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	6	6
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	5	5
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	2	2
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	0	0
54. ΦΩΚΙΔΑΣ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
55. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	**16**	**25**	**41**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	3	3
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	16	18	34
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	0	0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ	0	3	3
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ	0	1	1

Επεξεργασία: Κ.Διαμ
τηλ 323

ΥΠ.Ε.Π.Θ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥ ΦΤ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ
ΣΕ Τ.Υ ΚΑΙ Φ.Τ
ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΟΥΣ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠ/Σ
ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-19
01/02/19

ΝΟΜΑΡΧΙΑ/ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ		
	ΣΕ Τ.Υ	ΣΕ Φ.Τ	ΣΥΝΟΛΟ
56. ΧΑΝΙΩΝ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
57. ΧΙΟΥ	**0**	**0**	**0**
1. ΠΡΩΤΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
2. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0
3. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
4. ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΩΝ			0
5. ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΡΧΑΡΙΩΝ			0

Επεξεργασία: Κ.Διαμ
τηλ: 323

54

Σχ. Έτος 1994-1995
Δευτεροβάθμια Εκπ/ση

Τάξεις Υποδοχής / Φροντ/κά Τμήματα
και φοιτήσαντες σε αυτά

13/10/1995

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1994-1995	Τ.Υ	Ώρες εβδ.	Έναρξη	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ			ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ			ΣΥΝΟΛΟ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ		Λειτουργίας				Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	
ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ												
2.ΑΝ.ΑΤΤΙΚΗΣ	3	43	12/10/1994	4	2 ΠΕ2	31	30	61	0	0	0	61
					1 ΠΕ1			0			0	0
					1 ΠΕ3			0			0	0
Π.ΕΣΣΔ						31	30	61			0	61
σύνολο Κ.Α.Κ						31	30	61	0	0	0	61
3.ΔΥΤ.ΑΤΤΙΚΗΣ	0							0			0	0
								0			0	0
								0			0	0
								0			0	0
Ρωσία								0			0	0
σύνολο Κ.Α.Κ												
10.ΒΟΙΩΤΙΑΣ	0							0			0	0
Καζακστάν								0			0	0
σύνολο Κ.Α.Κ												
12.ΔΡΑΜΑΣ	1	12	15/11/1994	2	1 ΠΕ2	8	7	15	0	0	0	15
					1 ΠΕ3			0			0	0
Π.ΕΣΣΔ						8	7	15			0	15
σύνολο Κ.Α.Κ						8	7	15			0	15
22.ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	6	66	16/1/1995	15	5 ΠΕ2	26	14	40	3	3	6	46
Π.ΕΣΣΔ			31/1/1996		3 ΠΕ3	26	13	39	3	3	6	45
σύνολο Κ.Α.Κ						26	13	39	3	3	6	45
24.ΚΑΒΑΛΑΣ	0							0			0	0
								0			0	0
								0			0	0
Π.ΕΣΣΔ								0			0	0
σύνολο Κ.Α.Κ												
30.ΚΟΖΑΝΗΣ						0	0	0	0	0	0	0
Καζακστάν								0			0	0
Τασκένδη								0			0	0
Γεωργία								0			0	0
σύνολο Κ.Α.Κ						0	0	0	0	0	0	0
41.ΠΕΛΛΗΣ	0							0			0	0
								0			0	0
								0			0	0
Ρωσία								0			0	0
σύνολο Κ.Α.Κ												
42.ΠΙΕΡΙΑΣ	3	54	10/10/1994	3	ΠΕ2	25	25	50			0	50
Π.ΕΣΣΔ					ΠΕ4	24	23	47			0	47
σύνολο Κ.Α.Κ						24	23	47				47
45.ΡΟΔΟΠΗΣ	0							0			0	0
								0			0	0
								0			0	0
Π.ΕΣΣΔ								0			0	0
σύνολο Κ.Α.Κ												
47.ΣΕΡΡΩΝ	0							0			0	0
								0			0	0
								0			0	0

Σχ. Έτος 1994-1995
Δευτεροβάθμια Εκπ/ση

Τάξεις Υποδοχής / Φροντιστήρια
και φοιτήσαντες σε αυτά

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1994-1995 ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Φ.Τ	Ώρες εβδ. Λειτουργ.	Έναρξη	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ			ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ			ΣΥΝΟΛΟ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΕ Τ.Υ & Φ.Τ
						Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο		
2.ΑΝ.ΑΤΤΙΚΗΣ	5	20	23/11/1994	2	2 ΠΕ2	17	29	46	0	0	0	46	107
								0			0	0	0
								0			0	0	0
Π.ΕΣΣΔ						16	29	45			0	45	106
σύνολο Κ.Α.Κ						**16**	**29**	**45**	**0**	**0**	**0**	**45**	**106**
3.ΔΥΤ.ΑΤΤΙΚΗΣ	9	42	8/11/1994		ΠΕ2	28	27	55	1	1	2	57	57
			10/11/1994		ΠΕ3			0			0	0	0
			14/11/1994		ΠΕ4			0			0	0	0
			9/11/1994		ΠΕ6			0			0	0	0
Ρωσία						16	17	33			0	33	33
σύνολο Κ.Α.Κ						**16**	**17**	**33**				**33**	**33**
10.ΒΟΙΩΤΙΑΣ	1	3	10/10/1994	1	1 ΠΕ2	2	1	3	0	0	0	3	3
Καζακστάν						2		2			0	2	2
σύνολο Κ.Α.Κ						**2**		**2**				**2**	**2**
12.ΔΡΑΜΑΣ	3	18	15/11/1994			6	6	12	0	0	0	12	27
								0			0	0	0
Π.ΕΣΣΔ						6	6	12			0	12	27
σύνολο Κ.Α.Κ						**6**	**6**	**12**			**0**	**12**	**27**
22.ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	40	191	10/1/1995	30	14 ΠΕ2	108	115	223	7	12	19	242	290
Π.ΕΣΣΔ			23/1/1995		4 ΠΕ3	92	99	191	4	11	15	206	251
σύνολο Κ.Α.Κ						**92**	**99**	**191**	**4**	**11**	**15**	**206**	**251**
24.ΚΑΒΑΛΑΣ	2	13	5/12/1994	12	7 ΠΕ2	13	0	13	0	0	0	13	13
					1 ΠΕ3			0			0	0	0
					4 ΠΕ4			0			0	0	0
Π.ΕΣΣΔ						13		13			0	13	13
σύνολο Κ.Α.Κ						**13**		**13**				**13**	**13**
30.ΚΟΖΑΝΗΣ	1	5	1/12/1994	1	ΠΕ2	5	2	7	0	0	0	7	7
Καζακστάν						3		3			0	3	3
Τασκένδη						2	1	3			0	3	3
Γεωργία							1	1			0	1	1
σύνολο Κ.Α.Κ						**5**	**2**	**7**	**0**	**0**	**0**	**7**	**7**
41.ΠΕΛΛΗΣ	8	46	11/11/1994		ΠΕ2	22	25	47	0	0	0	47	47
					ΠΕ3			0			0	0	0
					ΠΕ4			0			0	0	0
Ρωσία						17	21	38			0	38	38
σύνολο Κ.Α.Κ						17	21	38				38	38
42.ΠΙΕΡΙΑΣ	0					0	0	0	0	0	0	0	50
Π.ΕΣΣΔ								0			0	0	47
σύνολο Κ.Α.Κ													**47**
45.ΡΟΔΟΠΗΣ	4	19	1/11/1994	3	1 ΠΕ2	11	15	26	0	0	0	26	26
					1 ΠΕ3			0			0	0	0
					1 ΠΕ4			0			0	0	0
Π.ΕΣΣΔ						9	13	22			0	22	22
σύνολο Κ.Α.Κ						**9**	**13**	**22**				**22**	**22**
47.ΣΕΡΡΩΝ	5	21	18/10/1994		ΠΕ2	17	10	27	0	0	0	27	27
					ΠΕ3			0			0	0	0
					ΠΕ4			0			0	0	0

επεξεργασία:
Κ.Διαϊμαντής
τηλ:
3238580

Σχ. Έτος 1994-1995
Δευτεροβάθμια Εκπ/ση

Τάξεις Υποδοχής / Φροντ/κά Τμήματα
και φοιτήσαντες σε αυτά

13/10/1995

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1994-1995	Τ.Υ	Ώρες εβδ.	Εναρξη	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ			ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ			ΣΥΝΟΛΟ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ		Λειτουργίας				Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	
ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ												
								0			0	0
Γεωργία								0			0	0
Ρωσία								0			0	0
Αρμενία								0			0	0
συνολο Κ.Α.Κ						0	0	0	0	0	0	0
48 ΤΡΙΚΑΛΩΝ	2	62	21/9/1994		ΠΕ1	17	15	32	0	0	0	32
					ΠΕ2			0			0	0
					ΠΕ3			0			0	0
					ΠΕ			0			0	0
Ουκρανία							2	2			0	2
Γεωργία						8	6	14			0	14
Τιφλίδα						1		1			0	1
Αρμενία						5	1	6			0	6
Καζακστάν						2	3	5			0	5
Ρωσία						1	2	3			0	3
σύνολο Κ.Α.Κ						17	14	31	0	0	0	31
50 ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0							0			0	0
Π.ΕΣΣΔ								0			0	0
σύνολο Κ.Α.Κ												
52 ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	0							0			0	0
								0			0	0
								0			0	0
Γεωργία								0			0	0
σύνολο Κ.Α.Κ								0			0	0
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	15	237		24		109	91	200	3	3	6	206
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α.Κ						106	87	193	3	3	6	199

επεξεργασία:
Κ.Διαμαντής
τηλ:
3238580

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1994-1995	Φ.Τ	Ώρες εβδ.	Έναρξη	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ		ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ					ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ		Λειτουργ.				Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	ΣΥΝΟΛΟ	ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΕ Τ.Υ & Φ.Τ
ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ													
Γεωργία						14	5	19			0	19	19
Ρωσία						2	1	3			0	3	3
Αρμενία						1	3	4			0	4	4
σύνολο Κ.Α.Κ						17	9	26	0	0	0	26	26
48.ΤΡΙΚΑΛΩΝ	0							0			0	0	32
								0			0	0	0
								0			0	0	0
								0			0	0	0
Ουκρανία								0			0	0	2
Γεωργία								0			0	0	14
Τφλίδα								0			0	0	1
Αρμενία								0			0	0	6
Καζακστάν								0			0	0	5
Ρωσία								0			0	0	3
σύνολο Κ.Α.Κ						0	0	0	0	0	0	0	31
50.ΦΛΩΡΙΝΑΣ	2	16	02/12/1994	2	ΠΕ2	11	8	19			0	19	19
Π.ΕΣΣΔ					ΠΕ3	11	8	19			0	19	19
σύνολο Κ.Α.Κ						11	8	19				19	19
52.ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	3	14	03/10/1994	5	3 ΠΕ2	9	8	17	0	0	0	17	17
			26/10/1994		1 ΠΕ3			0			0	0	0
			05/12/1994		1 ΠΕ1			0			0	0	0
Γεωργία						2	3	5			0	5	5
σύνολο Κ.Α.Κ						2	3	5			0	5	5
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	86	414		59		249	246	495	8	13	21	516	722
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α.Κ						206	207	413	4	11	15	428	0 627

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996

ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ
ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΛΥΚΕΙΑ

Β΄ΘΜΙΑ ΕΚΠΗΣΗ
25/10/1996

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδας
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	2148	100,00%	100,00%	19 Δ/ΝΣΗ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%	39 Δ/ΝΣΗ ΛΕΣΒΟΥ	0	#DIV/0!	0,00%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	335	15,60%	100,00%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	1003	46,69%	100,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	#DIV/0!	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	#DIV/0!	0,00%
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	212	9,87%	100,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	84	3,91%	100,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	#DIV/0!	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	#DIV/0!	0,00%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	71	3,31%	100,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%
στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	24	1,12%	100,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%
ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	387	18,02%	100,00%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
η Β.ΑΦΡΙΚΗ	9	0,42%	100,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	7	0,33%	100,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%
ι ΑΣΙΑ	12	0,56%	100,00%	ι ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	4	0,19%	100,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
1 Δ/ΝΣΗ Α΄ ΑΘΗΝΑΣ	83	100,00%	3,86%	20 Δ/ΝΣΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	1	100,00%	0,05%	40 Δ/ΝΣΗ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	59	71,08%	17,61%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	5	6,02%	0,36%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	#DIV/0!	0,00%
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3	3,61%	1,42%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	#DIV/0!	0,00%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	3	3,61%	4,23%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%
στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	4	4,82%	16,67%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%
ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	4	4,82%	1,03%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	1	100,00%	0,26%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
η Β.ΑΦΡΙΚΗ	1	1,20%	11,11%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	1	1,20%	14,29%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%
ι ΑΣΙΑ	3	3,61%	25,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
2 Δ/ΝΣΗ Β΄ ΑΘΗΝΑΣ	8	100,00%	0,28%	21 Δ/ΝΣΗ ΗΛΕΙΑΣ	5	100,00%	0,23%	41 Δ/ΝΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	10	100,00%	0,47%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	3	50,00%	0,90%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	4	80,00%	1,19%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	2	20,00%	0,80%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	1	16,67%	0,10%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	4	40,00%	0,40%
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	2	20,00%	2,82%
στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	2	33,33%	0,52%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	1	20,00%	0,26%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	2	20,00%	0,62%
η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
3 Δ/ΝΣΗ Γ΄ ΑΘΗΝΑΣ	67	100,00%	2,85%	22 Δ/ΝΣΗ ΗΜΑΘΙΑΣ	7	100,00%	0,33%	42 Δ/ΝΣΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%
α ΑΛΒΑΝΙΑ	18	31,58%	5,37%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	28	45,61%	2,59%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	7	100,00%	0,78%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	#DIV/0!	0,00%
γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	#DIV/0!	0,00%
ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	1	1,75%	1,41%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	0,00%	0,00%	ε ΑΝ ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	#DIV/0!	0,00%
στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%
ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	10	17,54%	2,58%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ζ ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%
ι ΑΣΙΑ	2	3,51%	16,67%	ι ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
4 Δ/ΝΣΗ Δ΄ ΑΘΗΝΑΣ	252	100,00%	11,73%	23 Δ/ΝΣΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	2	100,00%	0,09%	43 Δ/ΝΣΗ ΞΑΝΘΗΣ	29	100,00%	1,35%

ΥΠΕΠΘ
ΔΙΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π Ε
ΓΡΑΦ Τ Τ Φ Τ

Επιστάτης

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996

ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΛΥΚΕΙΑ

ΒΊΘΜΙΑ ΕΚΠΊΣΗ
25/10/1996

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	ε πί συνόλου Ελλάδας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	ε πί συνόλου Ελλάδας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	ε πί συνόλου Ελλάδας
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	18	6,36%	4,78%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	1	3,45%	0,30%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	26	10,32%	2,58%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	8	8,00%	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	25	86,21%	2,49%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	8	2,38%	2,83%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	50,00%	0,47%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	3,45%	0,47%
δ.ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	10	3,97%	11,90%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	1	0,40%	1,41%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	1	3,45%	1,41%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	3	1,19%	12,50%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	1	3,45%	4,17%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	179	71,03%	48,26%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	1	50,00%	0,28%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	4	1,59%	44,44%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	1	0,40%	14,29%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	4	1,59%	33,33%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	2	0,79%	50,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
5.Δ/ΝΣΗ ΑΝ ΑΤΤΙΚΗΣ	40	100,00%	2,28%	24.Δ/ΝΣΗ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	24	100,00%	1,12%	44.Δ/ΝΣΗ ΠΕΛΛΑΣ	10	100,00%	0,47%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	21	42,86%	6,27%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	19	79,17%	5,67%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	1	10,00%	0,30%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	17	34,69%	1,69%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	4	40,00%	0,68%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3	6,12%	1,42%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	5	20,83%	2,38%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4	40,00%	1,89%
δ.ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	1	2,04%	1,41%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	7	14,29%	1,81%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	1	10,00%	0,28%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
6.Δ/ΝΣΗ ΔΥΤ ΑΤΤΙΚΗΣ	39	100,00%	1,82%	25.Δ/ΝΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1184	100,00%	55,12%	45.Δ/ΝΣΗ ΠΙΕΡΙΑΣ	29	100,00%	1,36%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	10	25,64%	2,99%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	131	11,06%	38,10%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	20	51,28%	1,98%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	676	57,09%	87,48%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	17	58,62%	1,98%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4	10,26%	1,59%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	135	11,40%	83,88%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4	13,79%	1,89%
δ.ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτος γ	68	5,83%	82,14%	δ.ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	56	4,73%	78,87%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	1	2,56%	4,17%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	9	0,76%	37,50%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	4	10,26%	1,03%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	99	8,36%	25,58%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	8	27,59%	2,07%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	4	0,34%	44,44%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	5	0,42%	71,43%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
7.Δ/ΝΣΗ ΠΕΙΡΑΙΑ	34	100,00%	1,58%	26.Δ/ΝΣΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	19	100,00%	0,88%	46.Δ/ΝΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	10	100,00%	0,47%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	7	20,59%	2,09%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	12	63,16%	3,58%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	4	40,00%	1,19%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	16	47,06%	1,58%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	1	10,00%	0,16%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2	5,88%	0,94%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3	15,79%	1,42%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6	60,00%	2,36%
δ.ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτος γ	1	2,94%	1,19%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτος γ	1	5,26%	1,19%	δ.ΕΥΡ ΕΝΩΣΗ εκτός γ	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	1	2,94%	1,41%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν ΑΦΡΙΚΗ	5	14,71%	1,29%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	3	15,79%	0,75%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	1	2,94%	8,33%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	1	2,94%	25,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
Μουσουλμάνοι Έλληνες											
8.Δ/ΝΣΗ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	9	100,00%	0,42%	27.Δ/ΝΣΗ ΚΑΒΑΛΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%	47.Δ/ΝΣΗ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	2	100,00%	0,09%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	2	22,22%	0,60%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%

ΥΠΕΠΘ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε.
ΓΡΑΦ. ΥΨΗΤ.

Επεξεργασία: Διαμαντής
3238580

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996

ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ
ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΛΥΚΕΙΑ

Β΄ΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
25/10/1996

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	επί συνόλου Ελλάδος
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	6	0,00%	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	#DIV/0!	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2	22,22%	0,04%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2	100,00%	0,04%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτος γ	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτος γ.	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	5	55,56%	1,29%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
9.Δ/ΝΣΗ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	4	100,00%	0,18%	28.Δ/ΝΣΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%	46.Δ/ΝΣΗ ΡΟΔΟΠΗΣ	46	100,00%	2,14%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	1	25,00%	0,18%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	#DIV/0!	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	45	97,83%	4,48%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτος γ.	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	1	2,17%	1,41%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	1	25,00%	0,28%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτος ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	2	50,00%	16,67%	ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
10.Δ/ΝΣΗ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	3	100,00%	0,14%	29.Δ/ΝΣΗ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%	50.Δ/ΝΣΗ ΣΑΜΟΥ	6	100,00%	0,23%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	1	33,33%	0,30%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	2	40,00%	0,80%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	#DIV/0!	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	2	66,67%	0,52%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	3	60,00%	0,78%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
11.Δ/ΝΣΗ ΑΡΤΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%	30.Δ/ΝΣΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%	60.Δ/ΝΣΗ ΣΕΡΡΩΝ	1	100,00%	0,06%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	#DIV/0!	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	#DIV/0!	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	100,00%	0,47%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
12.Δ/ΝΣΗ ΑΧΑΪΑΣ	12	100,00%	0,56%	31.Δ/ΝΣΗ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	2	100,00%	0,08%	51.Δ/ΝΣΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	0	#DIV/0!	0,00%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	3	25,00%	0,90%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	3	25,00%	0,36%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	#DIV/0!	0,00%

ΥΠΕΠΘ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε

ΣΧ. ΕΤΟΣ 1995-1996

ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ
ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΛΥΚΕΙΑ

Β΄/ΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
25/10/1996

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην περιφερεία	επί συνόλου Ελλάδας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην περιφερεία	επί συνόλου Ελλάδας	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην περιφερεία	επί συνόλου Ελλάδας
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2	16,67%	0,04%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	#DIV/0!	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	1	8,33%	4,17%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	2	16,67%	0,52%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	2	100,00%	0,52%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	1	8,33%	25,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
13.Δ/ΝΣΗ ΒΟΙΩΤΙΑΣ	1	100,00%	0,06%	32.Δ/ΝΣΗ ΚΙΛΚΙΣ	13	100,00%	0,61%	52.Δ/ΝΣΗ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	12	100,00%	0,56%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	1	100,00%	0,30%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	8	8,89%	0,86%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	5	38,46%	0,56%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	2	16,67%	0,28%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6	46,15%	2,83%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	1	7,69%	1,19%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	1	7,69%	0,28%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	10	83,33%	2,58%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
14.Δ/ΝΣΗ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0	#DIV/0!	0,00%	33.Δ/ΝΣΗ ΚΟΖΑΝΗΣ	10	100,00%	0,47%	53.Δ/ΝΣΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	21	100,00%	0,86%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	1	4,76%	0,30%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	8	#DIV/0!	8,89%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	3	30,00%	0,36%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	20	95,24%	1,89%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	4	40,00%	1,89%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	2	20,00%	2,38%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	1	10,00%	0,28%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
15.Δ/ΝΣΗ ΔΡΑΜΑΣ	36	100,00%	1,03%	34.Δ/ΝΣΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	20	100,00%	0,83%	54.Δ/ΝΣΗ ΦΩΚΙΔΑΣ	0	#DIV/0!	0,00%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	4	20,00%	1,19%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	26	74,29%	2,58%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	1	5,00%	0,18%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	8	#DIV/0!	0,86%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6	17,14%	2,83%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3	15,00%	1,42%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	#DIV/0!	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	1	5,00%	1,41%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	1	2,86%	4,17%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	2	10,00%	8,33%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	2	5,71%	0,52%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	9	45,00%	2,33%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%
ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ια.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%
18.Δ/ΝΣΗ ΔΩΔ/ΝΗΣΟΥ	0	#DIV/0!	0,00%	35.Δ/ΝΣΗ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	0	#DIV/0!	0,00%	55.Δ/ΝΣΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	10	100,00%	0,47%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	3	30,00%	0,90%
β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	8	#DIV/0!	8,89%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	0	#DIV/0!	0,00%	β.ΠΡΟΗΝ ΕΣΣΔ	1	10,00%	0,10%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	10,00%	0,47%

Επεξεργασία : Διαμαντής
τηλ. 3216580

ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ
ΠΟΥ ΦΟΙΤΟΥΝ ΣΕ ΛΥΚΕΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	στή συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	στή συνόλου Ελλάδος	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ποσοστό στην κατηγορία	στή συνόλου Ελλάδος
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	#DIV/0!	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	#DIV/0!	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	1	10,00%	1,41%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτος α,β,γ,δ,ε	0	#DIV/0!	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	4	40,00%	1,03%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	#DIV/0!	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	#DIV/0!	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	#DIV/0!	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
17.Δ/ΝΣΗ ΕΒΡΟΥ	48	100,00%	2,23%	36.Δ/ΝΣΗ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	6	100,00%	0,28%	36.Δ/ΝΣΗ ΧΑΝΙΩΝ	3	100,00%	0,14%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	45	93,75%	4,48%	β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	6	6,00%	0,00%	β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3	6,25%	1,42%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	16,67%	0,47%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	5	83,33%	1,29%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	3	100,00%	0,76%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
18.Δ/ΝΣΗ ΕΥΒΟΙΑΣ	5	100,00%	0,23%	37.Δ/ΝΣΗ ΛΑΡΙΣΑΣ	23	100,00%	1,07%	37.Δ/ΝΣΗ ΧΙΟΥ	4	100,00%	0,19%
α.ΑΛΒΑΝΙΑ	3	60,00%	0,90%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	7	30,43%	2,09%	α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%	β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	6	26,09%	0,00%	β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%
γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	20,00%	0,47%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	4,36%	0,47%	γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%
δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%	δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%
ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	2	8,70%	2,82%	ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%
στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	2	8,70%	8,33%	στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%
ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	1	20,00%	0,28%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	5	21,74%	1,29%	ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	4	100,00%	1,03%
η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%	θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%
ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%	ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%
κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%	κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%
				38.Δ/ΝΣΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	3	100,00%	0,14%				
				α.ΑΛΒΑΝΙΑ	0	0,00%	0,00%				
				β.ΠΡΩΗΝ ΕΣΣΔ	0	0,00%	0,00%				
				γ.ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3	100,00%	1,42%				
				δ.ΕΥΡ.ΕΝΩΣΗ εκτός γ.	0	0,00%	0,00%				
				ε.ΑΝ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β	0	0,00%	0,00%				
				στ.ΕΥΡΩΠΗ εκτός α,β,γ,δ,ε	0	0,00%	0,00%				
				ζ.ΗΠΑ,ΚΑΝΑΔΑΣ,ΩΚΕΑΝΙΑ,Ν.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%				
				η.Β.ΑΦΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%				
				θ.ΑΦΡΙΚΗ εκτός ζ,η	0	0,00%	0,00%				
				ι.ΑΣΙΑ	0	0,00%	0,00%				
				κα.ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	0	0,00%	0,00%				

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
Λύκεια Παλιννοστούντων Αττικής
Ροή Μαθητών 1990-1995*

ΛΥΚΕΙΑ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

	ΓΡΑΦΤΗΚΑΝ	ΑΠΟ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤ.	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΠΟ ΑΛΛΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΠΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1990-1991	200	113	57%	16	8%	69	35%
1991-1992	161	87	54%	11	7%	60	37%
1992-1993	148	70	47%	12	8%	66	45%
1993-1994	162	80	49%	19	12%	62	38%
1994-1995	162	90	56%	18	11%	53	33%
	ΜΕΤΕΓΓΡΑΦΗΚΑΝ	ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΕ ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤ.	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΕ ΑΛΛΟ ΛΥΚΕΙΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1990-1991	59	32	54%	4	7%	23	39%
1991-1992	52	29	56%	4	8%	19	37%
1992-1993	61	30	49%	5	8%	26	43%
1993-1994	23	14	61%	3	13%	6	26%
1994-1995	30	13	43%	2	7%	15	50%
		ΕΔΩΣΑΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ		ΠΕΤΥΧΑΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΦΥΓΑΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	
1990-1991		15		1	7%		
1991-1992		35		1	3%		
1992-1993		29		1	3%		
1993-1994		33		1	3%		

Δε σημειώνεται αριθμός μαθητών που απορρίπτησαν διότι
το Λύκειο Βαρυπαιδίας δεν τον εστειλε
Το ιδιο ισχυει και για τον αριθμο μαθητων
που εφυγαν στο εξωτερικο

* Επεξεργασια Κ. Διαμαντης, ΥΠΕΠΘ, Απριλιος 1995

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
Γυμνάσια Παλιννοστούντων
Ροή Μαθητών 1990-1995*

ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ

	ΓΡΑΦΤΗΚΑΝ	ΑΠΟ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΑΛΙΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΠΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1990-1991	309	59	19%	218	71%	32	10%
1991-1992	314	80	25%	195	62%	39	12%
1992-1993	320	73	23%	208	65%	39	12%
1993-1994	324	92	28%	208	64%	24	7%
1994-1995	258	56	22%	190	74%	12	5%
	ΜΕΤΕΓΓΡΑΦΗΚΑΝ	ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΕ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤ-ΟΥΝΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΕ ΑΛΛΑ ΓΥΜΝΑΣ.	ΠΟΣΟΣΤΟ
1990-1991	73	33	45%	2	3%	38	52%
1991-1992	74	30	41%	0	0%	44	59%
1992-1993	45	22	49%	2	4%	21	47%
1993-1994	60	20	33%	0	0%	40	67%
1994-1995	11	4	36%	2	18%	5	45%
	ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΑΝ	ΣΕ ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΛΙΝΟΣΤΟΥΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΕ ΑΛΛΟ ΛΥΚΕΙΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ.	ΠΟΣΟΣΤΟ
1990-1991	138	115	83%	11	8%	6	4%
1991-1992	134	111	83%	16	12%	6	4%
1992-1993	180	123	68%	16	9%	4	2%
1993-1994	181	121	67%	49	27%	4	2%
1994-1995							

* Επεξεργασία Κ. Διαμαντής, ΥΠΕΠΘ, Απρίλιος 1995

Να διατηρηθεί μέχρι.....

Βαθμός Ασφάλειας ...ΑΟΡ...

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚ/ΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Δ.Ε.
ΤΜΗΜΑ Α'

Μητροπόλεως 15
101 85 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες Νίκη Βελλιανίτη
Τηλέφωνο 3231607

Αθήνα 4 - 5 - 1995

Αριθ. Πρωτ. βαθμός Προτεραιότητας
Γ2/3039

ΠΡΟΣ
1) Μαρ. Καλογηρίδου - Κολυβά
Θεμιστοκλέους 125
Χαλάνδρι
2) Πάντειο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Ψυχολογίας
Συγγρού 136
Αθήνα
3) Διευθύνσεις Δ/θμιας Εκπ/σης Νομ. Αθήνας, Πειραιώς, Αν. Αττικής, Δυτ. Αττικής.

ΘΕΜΑ: "Εγκριση διεξαγωγής έρευνας"

Απαντώντας σε έγγραφή αίτησή σας γνωρίζουμε ότι μετά τη γνωμοδότηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (πράξη 6/1995) ΕΠΙΤΡΕΠΟΥΜΕ με τη διεξαγωγή έρευνας από την κ. Μαργαρίτα Καλογηρίδου - Κολυβά κατά το εκ. έτος 1994 - 1995.

Η έρευνα έχει θέμα "Οι επιπτώσεις της παλινυοστικής έρευνας και απευθύνεται στους μαθητές των εσπερινών μονάδων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του συνημμένου πίνακα.

Για την πραγματοποίηση της έρευνας θα πρέπει:

1) Οι επιβλέποντες στα σχολεία να γίνουν μετά από συνεννόηση με τους Διευθυντές τους και σε συνεργασία με τους συμβούλους καθηγητών.

2) Τα αποτελέσματα της έρευνας μετά την ολοκλήρωσή της να κοινοποιηθούν στην Υπηρεσία μας.

3) Οι προϊστάμενοι των Διευθύνσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των Νομαρχιών Αθήνας, Πειραιά, Αν. Αττικής

και Δυτ. Αττικής να συμπεριλάβουν στο σχετικό του Δ/ντή των σχολείων ευθύνης του ώστε να διευκολύνουν την ενδιαφερόμενη στην πραγματοποίηση της έρευνας αυτής. —

Εσω. διανομή

Δ/νση Σπουδών Δ.Ε.

Τμήμα Α'

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ.

ΣΤΗΜ ΡΑΝΟΥΔΗΣ